AVREA FRVGIFERA

PENEQVE DIVINA COMENTARIA SOLENNES QVE REPETITIONES DECEM, SVPER. §. FINA. L. III.

ff. de lib. & post. & in. §. cũ filiæ. l. cohere. ff. de vulg. & pupil. cũ aliis octo subiectis in diuersis materiis tam subtiles q̃ copiose & fertiles, & proficuus admodum tractatus de bonis per maritum hereticum super lucratis constãte matrimonio. Non sic hucusq; illustratæ: eminentissimi subtilissimiq; cesarei doctoris Didaci Segura in celebri Salmãticensi academia in iure ciuili cathedram prime olim regentis, Nouissime reuisse & emendate studio peruigili Didaci Perez iuris vtriusq; professoris Salmantini amplissimis Additionibus, Summariis, Numeris, vna cum marginalibus Adnotamentis apte distinctis, ac vtili precipuarum materiarum Indice diligentissime restitutæ.

✠

Et huius operis totius repeti. & tractatus pagella posita post indicem indicabit.

Num. 46. Cap. T. num. 35. 52

SALMANTICAE
apud Andream de portonariis.
Anno. M.D.XLVII.

COLL. SOC. IESV SALM. EX DONO REGVM Bibl.

Universidad de Salamanca. BGH

REVERENDISSIMO

AC PERINDE ILLVSTRISSIMO, DOMINO DOMINO BARTHOLOMEO CVEVAE

sanctę romanæ ecclesiæ presbytero Cardinali tituli sancti Matthei. D. Andreas cueua post humilima manuum ac peduum oscula. S.

SOLENNE AC PROPRIVM EST, CARDINAlis dignissime, eorum, quos superna benignitas ad altiorem gradum euexit, vt litterarum cultoribus patrocinio suo foueant. & ad maiora conãtibus ascendere manum indulgentius velut ex loco superiori porrigant, quod illorum beneficium, omni sine controuersia, laude prosequendum, non modo cõmendat & exhornat eum, cui liberaliter concessum est, sed multo etiam magis tanti muneris authori, qui id facere in animum induxit, præcipuum parit decus & nomen immortale conciliat. Nam dum virtutem alienam fouet, & tenuem alicuius studiosorum animum magno presidio subleuat, suas facit omnes iudicio honestas illas actiones, quas licet ipse non præstiterit, certe ad hortando atq; opem ferendo videtur omnino præstitisse. Hoc si in rebus cæteris probari debet, vt res ipsa & ratio exigit, multo probabilius in artium honestarum studiis enitendum est principibus viris, in quorũ albo vel inter primos ipse collocatus est, vt omni solertia, cura, industria, fauore, ingenia, bene de litteris, merita prouehere atq; augere contendant. Ea enim est litterarum ratio vt non tam scriptoris ipsius negotium agat, quod parui ducendum est, quam omne genus hominum iuuet, & posteritatem seculorũ ab ignorãtiæ malo vindicet. Nec hoc de nihilo dictum esse velim, aut tua celsitudo cardinea hanc sine causa susceptam orationẽ existimet, sed rem totam paucis dabo, Didacus Perez, natione Hispanus, patria Salmanticensis, iuuenis cum aliis nominibus clarus, tum ingenio ad disciplinas egregias nato atq; vnice a cõmodato, proximis hisce diebus, in Repetitiones decem doctoris Seguræ, que vulgo circunferuntur, opus nõ minori cura quam iudicio elucubrauit. In eo alias interpretem agit, vbi res interpretatione visa est egere, alias ex maxima parte quæ de esse videbantur supplet atq; addit, vt non tã accessio iudicari debeat hic iuuenis consultissimi labor quam iustũ plane volumen. Ego vt interim de aliis taceam, summa cum diligentia opus illud euolui, & pro mediocri meo in vtroq; iure captu, visum est, graue doctum, eruditionis plenum, ac breuiter non indignum quod tuæ amplitudini dicaretur, ac sub tui nominis patrocinio sublimi prodiret in vulgus. Admitte igitur hominem optimum inter consultos, atq; inter bonos consultum in gregem ac numerum tuorũ: qui hoc maxime laborat vt in tuam fidem & clientelam veniat. Admitte pariter elaboratum non in curiose additionum istarum, quale quale munusculum, ea qua soles animi gratia singulari, ea frõtis serenitate, quam in te suspicimus, si quidem hac tua munifica beneuolẽtia & de omnibus studiosis præclare mereberis, dum tuo grauissimo iuditio, opus probas, probatũq; cæteris comendas: & Didacũ Perez ad alia deinceps maiora, quæ tuæ amplitudini non ingrata visum iri polliceor, animabis. Vale cardinei collegii fulgentissimum hornamentum.

Salmanticæ. XVI. calen. Maii.

AD ILLVSTRISSIMVM, AC PERINDE REVERENDISSIMVM DOMINVM. D. BARTHOLOMEVM DE LA CVEVA, SANCTAE ROMANAE

Eccléfiæ presbyterum Cardinalem meritissimum tituli Sãcti MATTHAEI. DIDACI PEREZ iuris vtriusq; in Salmanticensi gimnasio professoris Præfatio.

HOMINES HOMINVM CAVSA FVISSE genitos (præsul amplissimæ) nemo est, qui ambigat, id quod vnusquisq; pro viribus præstare conatur, in his potissimum, quibus vita communis indiget, magnus magna, paruus vicissim parua. Nec enim quispiam licet suæ imbecillitatis cõscius a bene faciendo deterrebitur. Cum non tam res ipsa, q̃ sincera offerentis voluntas sit spectanda, (vt in oblato vetulæ minuto cõtingisse diuus Hieronymus author est.) Cõstat præterea ex Aristotelis sentẽtia, bonum tanto esse melius, quanto latius patet. Quæ res (vt ingenue fatear) effecit, vt post multas in vtroq; iure superatas vigilias, aliquod nostri laboris specimen in lucem æderemus talenti cælitus traditi rationem aliquã redditurí. Cum vero hæc animo sederet sententia, in manus incidit volumen repetitionum doctoris Segura iuris Cæsarei professoris eminentissimi, ac ætatis suæ facile præstantissimi, quod quidem post eius obitum miserandum Typis excussit dominus Hieronymus de la carrera iuris cõsultus nobilissimus. Nec immerito sane, quia & causarum elucidationi, & quottidianæ formulæ per necessariũ est, quin iuris communis, ac Regii nodos plurimos, & ægnigmata intricatissima soluit, enucleat, & in veram lucem redigit. Huius præclari operis magnam in bibliothecis nostra tempestate videbam esse penuriam, magnũq; ob id, detrimentum iuris candidatos perpeti. Quare publicæ studiosorum vtilitati consulendum existimaui, & de integro non solum excudendum. Sed scholiis quibusdam locupletandum pro mea crassa minerua diligentissime curaui. Quamuis inuentis aliquid addere difficillimum iudicetur. Huc accessit, q̃ nostrates impressores nouas semper ædere formulas omni animi cõtentione contendunt. Quibus rationibus adductus ipse has relectiones in vnũ congessi non minus vtiles q̃ necessarias, plurima ex grauissimis authoribus adijciendo, idq; breuissimo verborum compendio. Prolixa quippæ verborum series, & audientibus, & legentibus fastidium ingenerat (summo præsule testante) in. c. iii. de pœniten. & remissi. & clarius habetur. 2. Machabeorum. 2. In dubiis etiam opinionibus, quæ sit vtilior, & tenenda de iure communi & regio aperui. Cum nonnullis eiusdem iuris & interpretationibus, & cõcordantiis. Itidem totius operis Summariis, in quibus per agendis, ac disponendis multum sudoris, laboris, atq; vigiliæ toleraui. Addidi præterea in nostro iure vsitatos numeros, & æditionis sinceræ causa non modo totius operis errores, & vitia repurgaui. Verum etiam indicem ampliaui. Quo facilius totius operis materia posset inueniri. Nec vlla res alia me ad tantum oneris subeundum, (testor Deum immortalem) impulit, (vt tua diiudicabit amplitudo) q̃ vt nostri temporis hominibus quidpiam prodessem. Cumq; moris sit appprobatissimi laborum primitias, ac studiorum qualescumq; fructus ei viro inscribere, atq; nuncupare, sub cuius tutela, & patrocinio tuta per manus, atq; ora omnium ferantur, nõ dubitaui opusculum hoc tuæ cælsitudini prestãtissimæ, eiusq; protectioni subli-

✠ ii

Universidad de Salamanca. BGH

cere. Cū propter tuam singularē humanitatem, qua studia cōplecteris, studiosos fo-
ues, ac eruditis faues, Tum maximæ propter honoris, dignitatisq; fastigiū, quo su-
blimius nullū in toto terrarū ambitu reperitur, præter summū pontificatū, ad quē
deo auspice facillime conscendes. Cū sis totius probitatis, & virtutis expēlar singula
re. Quod quidem ipse libentissimæ pro mea rudi, crassaq; minerua depingerem. Ni-
si vererer in tanta laudum tuarum sylua oneri succumbere, æburq; atramento (vt in
prouerbio est) candefacere, quare consultius fore arbitror, eas silentio dissimulare,
cū pauca, ea q; inculta, & inordinata dicere. Illud deniq; inter omnes facile constat.
Te inter illustres illustrissimū. Inter doctos nobilissimum. Inter nobiles doctissimū,
Inter vniuersos plane optimum. Quam obrem accipe (princeps humanissimæ) stu-
diorum meorum qualescumq; primitias, & sub vmbra alarum tuarum benigno fa-
uore complectere. Vt tam fragilis nauicula in hoc latrantium pelago cōcitatissimo,
tanto patrono & sæcure nauigare, & ad portum tranquillissimum progredi valeat,
quas si cælsitudinis tuæ auribus gratas esse intellexero. Statim ad maiora ingenii mo
numenta contendam tuæ amplitudini iure optimo dicanda. Nam si tibi vni viro sa-
pientissimo probabuntur, omnes reliquos tua ipsius vestigia secutos album calculū
addituros neutiq; dubitabo. Vale diuq; viue mitissimæ princeps. Et supereſt Priami,
Nestoris, atq; dies.

Index Alphabeticus.

¶ Index Alphabeticus locorum notabilium ita ordine digestus vt cui vis legenti quotta harum omnium decem re petitionum. et tractatus. charte columne ⁊ numeri vltro se offerat.

A

¶ Abbas nomine monasterij non potest querellare seu contratabulare testamentum patris monachi iniuste exheredati vel preteriti. ipso monacho contradicente. in.§.cum filie.nume.lxxj.fol.cxxvij.col.ij.et in.l.filius.nume.xciij.fol.ccvj.col.iij.

¶ Accidentia magnam partem conferūt. in.§.si.nu.xxij.fol.vj.col.iiij.

¶ Acquisita illicite non acquiruntur patri.domino vel marito. cuius secus sit in bis que proueniunt ex iurta acquisitiōe. in.§.cū filie.nume.xcij.fol.xxxix.col.iiij.

¶ Acquisitum cum pecunia seu re patris. quomodo cōmunicandum sit cum fratrib⁹. in.§.si vir.nu.lxix.fol.cxxxv.col.iiij.

¶ Acquisita constante matrimonio non communicantur ante traductionem in.§.si vir.nume.xvij.fol.cxxx.col.iij.

¶ Acquisita constante matrimonio p vxorem presumuntur de bonis viri vt cuitetur suspictio turpis questus.in.l.si ex legati. nume.xlix.fol.clxxj.col.ij.

¶ Acquisita constante matrimonio inter vtrunq; coniugem propter delictum vnius delinquētis nō cōfiscabūtur lucra pro dimidia pte debita nō delinquēti. ō bo.lucra.nume.j.fo.ccxiij.co.j.⁊ nu.lviij.fo.ccxix.co.iiij.

¶ Actio ⁊ non officium iudicis presuponit obligationem.in.l.si ex legati causa. nu.clij. fol.clxxiv.col.ij.

¶ Actionem habens ad rem ipsam habere videtur.in.§.si vir.nu.xlix.fol.133.col.iiij.

¶ Actionem habere vtilius est q̄ iudicis officium.in.l.filius.nu.vj.fol.cxciiij.col.j.

¶ Actiones vtiles in quo differant.ibi.numero.lxxxiij.fol.ccv.col.j.

¶ Actio de dolo qualiter cōtra prohibēte testari detur.in.§.si vir.numero. cxxxiiij.folio.cxlv.col.iiij.

¶ Actio ex nullo genere probationis oritur preter q̄ ex confessione.l.si ex lega.num. lxj. folio.clxxiij.col.j.

¶ Actio legis aq̄lie cōpetit p leuiori culpa in faciendo secus in omittēdo.ibi nu.127. fol.clxxxij.col.iij.

¶ Actio vtilis oritur ex pacto nudo iudiciali.⁊ officium iudicis.in.l.filius.num.viij. fol.cxciiij.col.ij.

¶ Actus primas immediate precedens declaratur ex sequenti.in.§.si. numer.viij. folio.iiij.colum.iij.

¶ Actus qui potest explicari sine solemnitate si solemnitas adiiciatur ⁊ min⁹ solemniter valet.in.l.ab exheredati.nume.iij.folio.lxiij.col.iiij.

¶ Actus in quo defuit solēnitas iuris potius valet in foro conscientie.si in eo affuit consensus debentiū explicare actū.⁊ nulla interuenit deceptio.in.§.si vir. num.cxxv. folio.cxliiij.col.iiij.

¶ Actus vbi includitur ibi et potentia vel econtra.in tract.de bonis lucra.nu. ccxxiij. fol.ccxlij.col.j.

¶ Actum facere debens quomodo in primo actu satisfaciat.in.l.si ex lega.nu.clxvij. fol.clxxxvj.col.ij.

¶ Actib⁹ momētaneis de facili p̄sumitur obliuio vel error eorū q̄ dicta sunt ex intervallo.l.filiꝰ.nu.xiij.fol.cxcv.col.iij.

¶ Aquiro verbū quid significet.l.quēadmo.nu.xlj.fol.clxxvij.col.ij.

¶ Accusatio:in accusatione alicuius qua accusatur eo q̄ omisit malefactorem capere.vel denūciare dz exprimi qō illud scienter omiserit. l. si ex lega. numero.cxxiij.folio.clxxxij.colum.j.

¶ Aduentitia et non profectitia dicunt ea que proueniunt filio ab auo.in.§. cum filie. num.cxix.fol.xlj.col.iiij.

¶ Adulterium est graue scelus. in.l.si ex legati.nu.cxlj.fol.clxxxvj.col.iij.

¶ Adultus an possit alienare pecuniā numerata vel res que cursu temporis deteriores fiunt.§.si vir.numer.xcvij.folio. cxxxix. col.iiij.⁊ col.sequenti.

¶ Adultus in testamēto potest dare licentiam executoribus suis alienandi res immobiles sine curatore et decreto iudicis.in.l.si ex legati.num.xij.fol.lxvij.col.iij.

¶ Adultus sine authoritate curatoris et decreto iudicis non potest inter viuos remittere onus reddende rationis tutori de administratione.ibi num.xiiij.col.iiij.

¶ Aduocati pessimam causam videri bonam faciunt. in. §. cum filie. numero. xcij. fol.xxxix.col.iiij.

¶ Alienatio que fit propter delictum

Universidad de Salamanca. BGH

vicitur donatio. in tract. de bon. num. clxj. fol. ccxxx. colum. j.

¶ Alienatiõis noie venit alienatio volũtaria nõ necessaria. ibi nu. ccxix. fo. ccxli. col. j.

¶ Alienatio confiscationis dicitur necessaria. ibi nu. ccxxix. fol. ccxliij. col. i.

¶ Alienatio necessaria et voluntaria qualiter differunt remissiue. ibi numero. ccxx.

¶ Alienare nõ ꝺꝰ delinq̃ns. ibi nu. ccxxxv. fol ccxliij. col. ij.

¶ Alienam rem vendens scienter committit furtum casu in quo interuenit vera traditio. in. l. filius. num. xlij. fol. cccix. col. iij.

¶ Alimenta quis perdit propter dolum. de bo. ac. nu. clxxij. fol. cccxxiij. col. j.

¶ Alimenta etiã cum iuramẽto per filiũ nõ possunt renũciari. in. l. impator. nu. ccv. fol. cxxij. col. iiij.

¶ Aluari agrado laus. §. cũ filie. nu. lxxj. fol. xxxvij. colum. ij.

¶ Amicitie plures effectꝰ notabiles in iure describũt. in. l. impator. nu. xvij. fol. cx. co. iij.

¶ Amicitia preponderat cõiunctioni sanguinis. ibi. nu. xx. fo. cxj. col. j.

¶ Amicus singularis venit appellatione suorum. ibi nu. xxvj. fol. eodẽ. col. ij. ¶ Et adde q̃ amicis nihil fucactum sed nuda et simplicia omnia debẽt esse. Tiraquell. in. ll. cõnubialib⁹. fo. xxxviij. co. j. ad finẽ. nu. xvij.

¶ Et amicitia quẽ testem excludat vide. Joan. corasi. in. l. admonendi. nu. xxxvij. ff. de iure iur.

¶ Amicitie si quidẽ prima lex est vt Cicero placet. q̃ nec rogem⁹ turpia: nec rogati faciamus. in. l. imperator. numero. xxviij. fol. cxj. col. iiij.

¶ Amissio instrumenti vel protbocolli debet p̃bari p illũ q̃ illud tenebat. l. quẽadmodum. nu. lxxxvij. folio. clxj. col. ij. et col. iij.

¶ Amissi instrumenti tenorẽ an admittat mulier ad probãdũ. ibi num. lxxxvij. col. iij.

¶ Amissio possessionis qualiter sit probanda. ibi num. lxxxviij.

¶ Amoris liciti ardor hꝫ vt clausule codicillaris. in. l. impator. nu. xxij. fo. xj. colum. j.

¶ Amoris licite ardor operatur de rogationẽ clausule de rogatorie posita in primo testamento. ibi.

¶ Animus est quid facti. in. l. quemadmodum. nu. xxviij. fol. clxxvj. col. j.

¶ Animus in iure reperitur multipliciter. ibi nu. xliij. fol. clxxvij. col. iij.

¶ Animus probatur per iuramentũ. ibi nũ. lxv. fol. clxxix. col. ij. versi. ex supradictis.

¶ Animus an possit per instrumentũ probari. ibi num. lxvj. col. iij.

¶ Animꝰ retinẽde possessiõis inducit aliqñ acquisitionẽ possessiõis. ibi nu. lxviij. col. iij.

¶ Animꝰ an esset aliter factur⁹ qualiter probetur. ibi nu. lxvj. fol. eod. col. iij.

¶ Anime fauore et sic vbi agitur de pecca to fit extensio in materia exorbitanti et correctoria ex idemptitate rationis. l. quemadmodum. nu. lxxix. fol. clxxx. col. iiij.

¶ Appositum in p̃bemio dicitur esse causa finalis. in. §. si. numero. ij. fol. iij. col. iij.

¶ Arras vans in sponsalibus contrahendis licet perdat eas quando non contrahit postea verbis de presenti: tamen si eas promisit et si se constituat nomine sponse possidere illas non perdit licet postea non cõtrabat. in. l. filius. nu. xlvj. fol. cc. col. iij.

¶ Arrarum promissio vltra summam a iure statutam an iuramento firmetur. in. §. si vir. nume. cxxix. fol. cxlvj. col. ij.

¶ Arre non confiscantur bona mariti publicata. ibi col. iij.

¶ Arre reseruantur filiis prioris matrimonii quaten⁹ tangit proprietatem. ibi.

¶ Arrarum datio hodie non potest excedere octauam partem bonorum mariti. et si excedat an firmetur iuramento: et arre que sint in nostra Hispania. et alia in hac materia vid. in. §. si vir. numero. cxxix. folio. cxlvj. col. ij.

¶ Argumentum ab asurdo valet. in. §. sed si fundum. nume. xxix. fol. lxxxvj. colum. ij. et folio. v. colu. iiij. Et Rip. in. l. si constante. num. lxxj. ff. solut. mat.

¶ Argumentum ab equipparatis est validum in iure. in. §. sed si fundũ. nu. lxxxviij. fol. xcij. col. j.

¶ Argumentum de contractibus ad vltimas voluntates et ecõtra valet. ibi nu. lxx. fol. lxxix. col. iij. et fol. cj. col. j. nu. clxvj. et in. l. si ex legati. num. vij. fol. clxvij. col. j.

¶ Argumentum valet de persona ad tempus. fol. xiij. col. iiij. num. xcvj.

¶ Argumentum a sufficienti partium divisione est validum. in. §. cum filie. num. c. folio. xxxiij. colum. iij. et in tract. de bonis lucra. num. clxxiij. fol. ccxxxiiij. col. j.

¶ Argumentum de primo ad vltimum valet. in. §. cũ filie. nu. ccxxx. fol. lvj. col. j.

¶ Argumentum de dote ad legitimam valet. in. §. sed si fundum. num. xcvj. fol. xcij. col. iiij. in princi.

¶ Argumẽtum de re ad tempus vꝫ. in. §.

cum. filie. nu. cclix. fol. lix. col. iiij.

¶ Argumẽtum a simili est validum. in. §. sed si fundũ. nu. xcviij. fol. xcij. col. iiij. et in tract. de bon. lucra. nu. xv. fol. ccxv. col. j.

¶ Argumẽtũ a cõtrario qñ habeat locũ in tract. ꝺ bon. lucra. nu. ccxlj. fo. ccxlvj. co. j.

¶ Argumẽtũ a cõmuniter accidentib⁹ valet. l. l. impator. nu. xij. fo. clx. col. iiij. cũ seq.

¶ Argumentũ de legittima patroni ad legittimam filij valet in. §. cũ filie. nu. clxxvj. fol. l. colu. ij.

¶ Argumentum a donatione facta vxori per virũ ad donationẽ factã per patrẽ filio familias. et plura similia inter vtrãq̃. vi. in. §. si vir. nu. lv. fol. cxxxiiij. col. ij.

¶ Argumentum a cõtrario sensu ꝺꝰ mens cõiecturata legis ꝛ est cal⁹ legis apertissim⁹ nõ obscur⁹. de bon. nu. xv. fol. ccxv. col. ij.

¶ Argumentũ a cõtrario sensu non procedit qñ si valeret in curreret aliquis in penam. de bon. num. ccxliij. fol. ccxlvj.

¶ Argumentum a simili est valde debile. ibi. nume. ccxl. folio. ccxlv. colum. ij. Item desiderat equitatem ibi. numero. clxvij. folio. ccxxxij. col. j.

¶ Argumentatio de delicto ad contractũ nõ ẽ bona ibi. nu. ccxxvij. fol. ccxliiij. co. iiij.

¶ Argumenta validiora in principio ꝛ fine sunt proponenda. in. l. cum patronus. num. xj. fol. lxxiiij. col. iij.

¶ Arbitrarium non est illud q̃ est consuetudinarium. fol. xxx. col. j.

¶ Arbitro si data est potestas prorrogãdi terminũ compromissi simplr intelligitur de prima ꝛ sic de vna prorrogatione tantũ. l. si ex legati. num. clxvij. fol. clxxxvj. col. ij.

¶ Arbitrandi potestas data intelligit̃ semel tm̃ ibi. nu. clxxvij. fol. clxxxviij. col. j.

¶ Auth. p̃terea. C. vij vir. ꝛ vxo. exponit. in. §. cum si. nu. ccx. fo. liij. col. iij.

¶ Auth. Hoc amplius. C. de fideic. declarat̃ in. §. fin. num. cv. fol. xiiij. col. iiij.

¶ Auth. hoc amplius supradicta nõ habet locum in regno vel baronia. ibi. nu. cix. fol. xv. col. iij.

¶ Auth. vnde si parens. C. de inoffi. testament. nouiter ponderatur ad tria. in. §. sed si fundum. nu. lvj. fol. lxxviij. col. ij.

¶ Auus si filius exheredet et ex eo nepotem instituat cum patruis eidem nepoti tertij meliorationem an facere possit. in. §. cum filie. nume. xxxvj. fol. xxxj. col. iij. cum aliquibus subiectis.

¶ Auus potest nepoti meliorationem tertij facere patre eiusdem nepotis religionem ingresso et ibi faciente p̃fessionẽ. ibi nu. lxiij. fol. xxxv. col. iiij.

¶ Auus quando dicatur relinquere nepoti contemplatione filij vt ipsi filio in totum per nepotem queratur. ibi numero. cxx. folio. xlij. colũna. j.

¶ Auj officium est dotare neptem eo in casu quo pater non habet bona nõ als. ibi nume. cxxv. fol. xliiij. col. j.

¶ Auus viuente filio an possit nepotiem eo stantibus aliis filijs ob bene merita precedencia facere meliorationem in tertio. ibi nume. clxxiiij. vbi abunde in. fol. l. col. j.

¶ Auus nepotj suo (ex filio viuo) emancipato a patre ꝛ ab ipso auo arrogato potest relinquere quintam bonorum et insuper quartam arrogatis debitam. ibi num. ccvij. fol. liij. col. i. quod an hodie p̃cedat vid. ibi nu. ccxvij. fol. liiij. col. j.

¶ Auus si contingeret ex filio impubere nepotem habere. cum possit dicto impuberi pupillariter substituere an possit nepotem ex eo in tertio et quinto meliorare. ibi numero. ccxxxvij. fol. lvj. col. iiij.

¶ Auus faciens testamẽtum p̃ filio suo furioso institutis nepotib⁹ ex eo potest quintum bonorum pro anima ipsius furiosi alicui extraneo relinquere. ibi nume. ccxxxviij. fol. lvij. col. j.

B

Bartholus est magister omnium. ꝛ plura in eius laudẽ remissiue. in. §. si vir. nu. vij. fol. cxxix. col. ij. ¶ Adde Jas. in. l. q̃dam cum filium. ff. de verbo. obliga. vbi plura etiam in eius laudem scripsit.

¶ Bart. doctrina quedã in. l. iij. Cuius ibi corrupte citetur. in. l. ij. ff. de acquiren. bere. saluatur. in. §. fi. nu. clx. fol. xxj. col. j.

¶ Bannito si detur securitas de cundo et redeundo intelligitur de prima vice. in. l. si ex legati. nume. clxx. fol. clxxxvj. col. iij.

¶ Bastardi an dicãtur nobiles. ꝛ gaudeãt nobilitate parentuum. in. §. cum filie. numero. cxxij. fol. xlij. col. iiij.

¶ Bastardi vt communiter sunt mali et omne vitiorum labe coinquinati et si aliqui sint boni illud est de raro contingentibus. vt videre licet per Ripa. in lege dotis causa. colũna. vj. numero. xix. ff. soluto matrimonio. et isti sunt infames infamia facti. Angelus. in. l. fratres. C. de inoffici. testament. l. ij. titulo. vj. partita. vij. ibi. Cinfamado es de fecho aquel que non na-

Universidad de Salamanca. BGH

ſce de caſamiẽto derecho. ſegun lo mãda la ſancta yglesia) q̃ nota perpetuo ad declarationẽ dicte. l. fratres. repellitur q̃ a teſtimonio ferendo argu. not. et hoc a Hippoli. in ſing. cir. incipi. infamis infamia facti. et in expreſſo in ſingu. cclxxiij. incipien. notiſſimũ ẽ in iure. vbi vid. facit tex. in. c. ſceptũ. ibi dignitatis teſtimoniũ. xxxij. q. v. ergo ſi eſt dignitatis deferre teſtimonium: ſpurij non ſunt admittendi cum ſint infames.

¶ Beneficij q̃ſi poſſeſſiõe q̃ diu fuit p̃ſumi mitur inſtitut⁹. in. l. imperator. nume. lviij. fo. cxvj. col. j.

¶ Beneficium vacaturũ ſi impetraui valoris centũ florenorũ ſi vacet vnum centum et triginta quod eſi deductis expẽſis manet in centum illud obtinebo. in. l. ſi ex legati. num. xxxix. fol. clxx. col. ij.

¶ Bene merita ⁊ ſeruitia debẽt eſſe de preterito. et collata immediate ipſi donatori. in. l. ab exheredati. nu. xcij. fol. lxxij. col. ii.

¶ Bene merita vel ſeruitia debẽt eſſe equalentia qualitati rei donate vel talia q̃ nullo precio poſſunt eſtimari. ibi. nu. xciij. et ad hoc vt dicantur equiualentia ſufficit ſi non ſint citra dimidiam rei donate. vbi ſupra q̃ eſt notandum.

¶ Bona fides requiritur in preſcriptione. xxx. annorum. in. l. filius. numero. xliiij. fol. cc. col. j

¶ Bonã fidem a principio habẽs lz tempore quo vẽdidit et tradidit ſciat rẽ alienã nõ cõmittit furtũ. l. filiꝰ. nu. xliij. f. cxc. co. iiij

¶ Bona fides in dubio p̃ſumit etiã ſi nullꝰ titulꝰ appareat. l. §. ſi vir. nu. lxx. fol. 136. col. ij. ⁊ ibi. nu. xcv. fol. cxxix. col. iij.

¶ Bone fidei poſſeſſor tenet reſtituere fructus extantes. niſi eos triẽnio poſſederit. ibi num. xcvi. fol. eodem. col. iiij.

¶ Bone fidei poſſeſſoris priuilegium ẽ q̃ p̃ſcribit fructus ſeparatos a ſolo extãtes ſine alio ſpeciali titulo. q̃ in acceſſoriis p̃ſcribẽdis ſufficit titulus generalis pro ſuo. ibi. num. xcviij. fol. cxl. col. i.

¶ Bona heredis grauati de reſtituendo ſi cõfiſcãtur illa cõfiſcatio nõ debet fieri in iniuriam illiꝰ cui fideicõmiſſum erat reſtituẽdũ. in. §. cũ filie. nu. ccxliii. fol. lvij. col. iij.

¶ Bona ſubiecta reſtitutioni poſſunt alienari per heredẽ vt ſe retẽtum in captiuitate redimat. ¶ ſi hoc nõ põt facere ſiẽ in carcerat⁹ p̃ ſuo ẽlicto. ibi. nu. cclxxv. fo. lxj. co. iij.

¶ Bona ſubiecta reſtitutiõi et exp̃ſſe p̃hibita alienari. nõ bene alienantur ſeu obligãtur ſine licẽtia p̃incipis p̃ dote. ibi. nu. ccxliij. fol. lvij. col. iij. quod eſt notand.

¶ Bona damnatorum que per autb. bona. C. de bon. proſcript. ſeu damnato. reſeruantur aſcendentibus vel deſcendentibus trãſmittũtur hereditate non addita. in. §. ſꝫ ſi fundum. nu. clxxij. fol. c. col. iij.

¶ Bona confiſcata loco eris alieni habentur. de bon. num. vij. fol. ccxliij. col. ij.

¶ Bona alicuius licet non ſint confiſcata tamẽ ſi poſitꝰ eſt in banno ꝺ̃ vti male ſubſtãtia ſua. ibi. nu. clxij. fol. ccxxxj. col. j.

¶ Boni nominis plura ſcripta inueniet. in. l. imperator. nu. vj. fo. cix. col. ij. cum ſeq.

¶ Bonorum appellatione quid continea tur. in. §. ſed ſi fundum. num. xij. fol. lxxxiiij. colum. iij.

C

¶ Cadauer debitoris non põt impediri nec eiꝰ ſepultura lz ſit creditori obligatus p̃ inſtrumẽtũ guarentigiũ: ſatis late deduco contra authoris noſtri et aliorũ opinionem in repe. l. ſi ex legatica cauſa. nu. lxxiij. fol. clxxiiij. col. ij. cum ſequenti.

¶ Capella diu edificata preſente dioceſano. p̃ſumit edificata eo authore. in. l. imperator. nu. lxvij. fol. cxvj. col. iiij.

¶ Cardinales veniunt appellatione curie Romane. ſub dictione. Curie.

¶ Cardinales habent ex conſuetudine vt fugientes ad eos poſſint a morte liberari. l. quẽadmodum. nu. lxxij. fol. clxxx. col. j.

¶ Caſtrenſe peculium non publicat̃ propter delictum filij familias militis. in. l. imperator. nu. cxxv. fol. cxxiij. col. iiij.

¶ Caſuum fortuitorũ periculũ in ſe ſuſcipiẽs. de caſu extra ordinario inc̃ſueto euenire nõ tenetur. in. l. imperator. nume. xvj. fol. cx. col. iij.

¶ Caſus multi in quibus ſtatur arbitrio iudicis. in. l. ſi ex legati. nu. lxxviij. fo. clxxv. colu. ij.

¶ Caſus duo quando parificantur in aliqua materia a lege antiqua: lex noua corrigens in vno videtur in alio corrigere. in. l. imperator. num. xcv. fol. cxx. col. ij.

¶ Caſus an poſſit dari quo valeat preceptum teſtatoris de legittima non diuidẽda. l. ſi ex legati. nu. cxliij. fol. clxxxj. col. j.

¶ Caſus plures in quibus transfertur poſſeſſio abſq̃ apprehenſione. remiſſiue in repe. l. quemadmodum. num. viij. fol. clxxiij. col. j. cum ſequenti. et num. c. vſq̃ ad finem dicte repe. fol. clxxxiij. col. j.

¶ Cauſa proxima preferenda eſt cauſe remote in. §. fina. nume. cvj. fol. xv. col. ij.

¶ Cauſa ſpecifica debet ſpecificum effectũ producere in tractat. de bonis lucrat. conſtante matri. num. cxxviij. fol. ccxxvij. col. ij.

¶ Cauſa conuentionis ſeparata eſt a cauſa delicti. ibi nume. cxix. fol. cxxvj. col. iij.

¶ Cautela pro filijs in poteſtate volentibus q̃ eis a patre donetur irreuocabiliter tertia bonorum. in. §. ſed ſi fundũ. nu. cxxiij. fol. xciij. col. iij. verſi. ex ſupradictis.

¶ Cautela vt filijs ſpurijs inſtituatur. ⁊ ibi plures remiſſiue in. §. cum filie. numer. cxxj. fol. xlij. col. ij.

¶ Cautela eſt vt filiusfamilias poſſit teſtare patre inuito, vt recipiat primam tonſuram. folio. cxix. colũna. iiij. de iure tamen noſtri regni poteſt facere teſtamentum per. l. v. Tauri. ideoq̃ quo ad nos nullius eſt effectus.

¶ Ceſſio bonorum poſtq̃ debitum eſt liquidatum infra q̃ tempus habetur pro facta ex vi legis regni. in. l. ſi ex legat. nu. xciij. fol. clxxviij. col. iij.

¶ Ceſſionarius habet ius executionis vigore ſententie vel contractus ſicut cedens. in. l. ſi ex legati. nume. xcij. fol. clxxviij. col. ij.

¶ Clauſa in priuilegio. vel reſcripto conſueta apponi. ſi ommittatur intelligitur apposita et errore cẽſetur ommiſſa fol. ix. col. j.

¶ Clauſula in principio apposita reſpectu ſequentium eſt maioris efficacie q̃ clauſula in fine apposita reſpectu precedẽtiũ. fol. xij. col. ij. nume. lxxxiiij.

¶ Clauſula in medio apposita precedentia ⁊ ſequentia concernit. fol. eodem colu. ij. numero. lxxxvj.

¶ Clauſula apposita in vno capitulo refertur ad omnia illius capituli. fo. eodẽ. col. iij. numero. lxxxix.

¶ Clauſula et in principio ⁊ medio in fine qualiter referat̃ remiſſiue. fo. xiij. col. iiij. nu. xcvij. ⁊ fol. iij. col. iij. ⁊. iiij. vbi poſui exhuberantimas remiſſiones in hac re.

¶ Clauſulam vtilem pro matribus que dãtur tutrices a marito. in. l. ſi ex legati. nu. xx. fol. clxviij. col. iij.

¶ Clauſula codicillaris apposita in teſtamento operatur q̃ ſubſtitutio directa in eo facta obliquatur. in. l. filius. numero. xxij. folio. cxcv j. col. iij.

¶ Clauſula ſecundum rigorem iuris quid operetur. in. l. ſi ex legati. numero. ccxij. folio. cxcj. col. iij.

¶ Clericus ſecularis impetrans prebendã non conſuetam clericis ſecularibus conferre. nõ obtinebit eam licet fiat ſibi gratia motu proprio niſi probetur ſcientia pape. fo. ix. col. iij. in principio.

¶ Clericus dotat filiam ſpuriam in repe. §. cum filie. nu. clxiiij. fol. xlvj. col. ij.

¶ Clerici filijfami. teſtamentum in caſtrẽſibus licet patrem. vel matrem exheredet nõ impugnatur per querelam ſed agitur ad ſolam legittimam in. l. imperator. nume. xcv. fol. cxx. col. ij.

¶ Condemnatio iniuſta per appellationẽ non ſuſpenſa licet in foro contentioſo liget. non tamen ſemper in foro conſcientie. in. §. ſi vir. nume. cxxvij. fol. cxlv. col. j.

¶ Commiſſarius inſtitutis filijs teſtatoris in legittima poteſt quintũ relinquere extraneo in. §. cum filie. nume. ccxl. fol. lvij. col. ij.

¶ Hodie tamen vid. l. xxxi. Thauri. ibi (ni me fallor vel tertio ni de quinto:)

¶ Commiſſarius habens facultatem pro alio teſtandi nihil poteſt ſibi relinquere. in. §. ſi vir. nume. xciij. fol. cxxxix. col. ij.

¶ Commiſſio que ſit patri a lege vt pro filio furioſo teſtetur. ⁊ illa que fit ab homine. vt quis pro ſe idem faciant multum differũt in. §. cum filie. fol. lvj. col. ij. nu. ccxxxv.

¶ Contemplatione filij. aliquid videtur datum nepoti quando datur per aliquẽ qui habet magis notam perſonam filij. q̃ nepotis. in. §. cum filie. nume. cxx. vbi vide de veritate. fol. xlij. col. j.

¶ Cõmunionis ⁊ fraternitatis ratione eſt interdictum vni fratruũ ſeu ſociorũ ne emat in. §. fina. l. iij. nume. xxv. fol. vij. col. j.

¶ Communis vſus loquendi prefertur p̃ prie rei ſignificationi. in. §. ſi vir. numero. liij. fol. cxxxiij. col. iiij.

¶ Communis opinio eſt ſequenda: in. l. cũ patronus. nume. l. fol. lxxviij. col. iiij. cum ſequẽ. ⁊ in. l. imperato. nu. cliij. fol. cxxi. col. ij.

¶ Commune quod habeo cũ alio eſt meũ impropꝛie. de bon. lucrat. conſtan. matrim. nume. lxvij. fol. ccxx. col. iij.

¶ Communem rem cũ alio habens ⁊ illam in potentiorem alienãs. patitur penã vt amplius non poſſit agere iudicio diuiſorio. in. l. ſi ex legati. nume. cxvij. fol. clxxxj. col. iij.

¶ Comparatiuum preſupõit poſitiuum in. §. ſed ſi fundum. nu. lxxxviij. fol. xcij. co. j.

¶ Cõcubine ſi relinquitur vſusfructus omnium bonorum. ab eo qui habet legittimũ filium quem inſtituit habet tale legatum

Universidad de Salamanca. BGH

respectu vsusfructꝰ quinte partis bonorū in. §.sed si fundum.nu.xvj.fo.cv.colu. iiij.q̄ est notabile dictum.
¶ Conclusiones viginti et quinq̄ in materia substitutionū.vid.in.l.ab exheredati.nu. xlviij.vsq̄ ad nu. lxxij.exclusiue. f.lxix.co.ij.
¶ Conditio casualis vel mixta ꝛ potestatiua tollitur de legittima.quid de quinto.in. §.cum filie.nu.xcvj.fo.xl.col.ij.
¶ Conditio si filiꝰ voluerit esse heres inducit grauamē.ꝛ idco de legittima reijcit ibi.
¶ Conditio si voluerit esse heres.circa legitimam an reisciatur ipso iure.in.l. vnū ex fa. §.sed si fundum.nu.cxvij.fo.ciij.col.iiij.
¶ Conditio si noluerit esse heres posita in substitutione vulgari q̄ non inducat contrariam conditionem scilicet si voluerit esse heres.ibi fo.ciiij.col.ij.nu.ccj.
¶ Conditio adimplenda in forma specifica. in.l.filius.nu.cxvj.fo.ccix.col.i.ꝛ.ij.
¶ Conditio expressa quemadmodum impedit natiuitatem actionis ꝛ obligationis ita ꝛ tacita.in.l.j.§.si vir.nu.cvij.fo.cxlj.col.ij.
¶ Conditio nō impleta impedit ortum naturalis ꝛ ciuilis obligationis.in tract.de bo. lucra.cōstā.matri.nu.cxcv.fo.ccxxxvj.co.iij.
¶ Conducens operarios tenetur eis ministrare victum ꝛ ferramenta si sic cōsueuit fieri.in.§.fi.l.iij.nu.xl.fo.viij.col.ij.
¶ Confessio de precio recepto patris vēdentis aliquid de bonis suis in preiudicium legittime filiorum nō nocet filijs: nisi aliter de actuali numeratione constet. in.§.cum filie. nu.cxxvij.fo.xliiij.col.iij.
¶ Confessio seruitiorum vel benemeritorū facta a donatore in instrumento donationis non validat cam nisi vere ꝛ realiter probentur ibi nu.cxc.fo.lj.col.ij.
¶ Confessio inter personas prohibitas non valet nisi veritas probetur. ibi nume.cxcj.et col.iij.nume.cxcij.
¶ Confessio benemeritorum apposita in instrumēto donationis dummō ꝛ specie absq̄ eo q̄ aliter probentur sufficit.in.l. ab exheredati.nume.xcj.fo.lxxij.col.ij.
¶ Confessio de vote recepta que in veritate non fuit si fiat a rustico vel a plebeio contrahente cum nobili valet.in.§.cum filie.nume. clxij.fo.xlix.col.i.cum sequen.ꝛ in.l.ab exheredati.nume.xcv.fo.lxxij.col.iij.
¶ Confessio extraiudicialis inducit indiciū ad torturam. et qualiter hoc procedat. in.l. filius.nume.iij.fo.cxciiij.col.iij.
¶ Confessioin formis et sine causa facta coram arbitro an valeat. ibi nume.iiij.col.iiij.
¶ Confessio potest incontinenti sine probatione erroris reuocari nisi sit scripta: vel nisi aduersarius acceptauerit talem confessionē. etiam in continenti.ꝛ etiam anteq̄ scribatur in actis non poterit reuocari.ibi nume.xvij.
¶ Alde Hippoli.vbi plura allegat. in repetitio.rubri.C.de probati. nume.cxiij.colu. xx.versi.item scias.
¶ Confessio offensi operatur vt in culpatꝰ de offensa non possit torqueri etiam existentibus indicijs contra eum. in.l.si ex legati.nu. cxxij.fo.clxxxij.col.j.
¶ Confessio facta in contractu guarentigio sine causa an obliget.in.l.filius.num.iij.fol. cxciij.col.iiij.et in.l.si ex legati.nu. lxxxv.fol. clxxvij.col.ij.cum seq.
¶ Confessio geminata que propter geminationem potest dici deliberata pretextu erroris nō pōt reuocari.ibi nu.xvj.fo.cxcvj.co.j.
¶ Confessꝰ in iudicio in formiter ꝛ sine causa habetur p cōdēnato. in.l.si ex legati. nu. lxxxj.vsi.adde tertiū effectū.fo.clxxv.col.iiij.
¶ Et adde plures effectꝰ notabi. quos operat calor indicij p Hipp.in rep.rub.C.de pba. nu.81.ꝛ in rep. rubri.ff.de fideiusso.q.xlv.nu. cccxx. ꝛ in.l.j.§.ꝑterea.nu.lxiij.ff.de questio.
¶ Confitens mutuū in testamēto habuisse ꝛ recepisse nō habet exceptionē nō nu. pecu. in.§.sed si fundū.nu.lxij.fo.lxxxviij.col.ij.
¶ Cōfitēs se debitorē in testamēto p hoc nō probat probationē cōtra se nisi cōfessionē inuerit.in.l.filiꝰ.nu.xxxv.fo.cxcviij.co.iij.
¶ Confiscatio non comprehendit nisi iura que erant ante confiscationem illius qui pro delicto est condemnatus. in.§. cum filie. nu. ccxlvj.fo.lvij.col.j.
¶ Confiscatio in confiscatione bonorū non venit res prohibita alienari a testatore. ibi nume.cclix.fo.lx.col.j.
¶ Confiscatis bonis vsufructuarii propter delictū nō cōfiscatur ius vsusfructꝰ etiā ipso viuente. ibi nu.cclx vj.fo.lx.col.iiij.
¶ Confiscata farina an sit confiscatus sacus.ꝛ an portans res licitas ꝛ illicitas amittat omnes vid.in trac.de bon.lucra. constā. matrimo.nume.j.fo.cxiij.col.ij.
¶ Confiscanda bona alicuius in quibus casibus veniant ibi nu.xxix.fo.ccxvj.col.iij.
¶ Confiscationis alia quattuor dicta.vide supra sub dictione.Bona.
¶ Consensus ꝛ auctoritas differunt.in.l.j. §.si vir.nu.cxiij.fo.cxlij.col.iij.
¶ Consuetū exprimi inter contrahentes.vi detur expressum licet nō exprimatur in contractu.in.l.iij.§.fina.nume.xxxj.fol.vij.col. iij. vbi plura a consuetudine inuenies vsq̄ ad foliū.ix.col.iij.nu.lxviij.exclusiue.
¶ Consuetudo vltima testatoris est inspicienda in prestatione alimentorum relictorū a testatore ibi fol.vij.col.iiij.nume.xxxj.
¶ Consuetudine disponente q̄ filia dotata non succedat in emphiteosi a patre sumpto pro se ꝛ filijs non succedit.vbi supra.nume.l.fol.viij.col.iij.
¶ Consuetudine vel statuto potest induci vt transferatur possessio sine actu corporeo. in.l.quēadmodū.nu.viij.fol.clxxiij.col.iij.
¶ Consuetudinis materia possumus arguere per simile consuetudinis. Secus quādo sumus extra materiam consuetudinis.in tract.de bon.lucra.constā.matri.nu. cxxxv. fol.ccxxvij.col.iiij.
¶ Cōsuetudo est quid facti.ibi nu. cxxxvj. et in.l.queadmodum.nume.xlvj.fo.clxxvij. colūna.iij.
¶ Consuetudo loquens in vroze habet locum in viro ꝛ econtra.vid.exēplum ex quodam singula. dicto Bal. in.§.sed si fundū. nu.xxvj.fo.lxxxv.col.iiij.cum sequenti.
¶ Cōsuetudo est stricti iuris ꝛ non extendi tur vltra rem de qua loquitur. vbi supra. fol. lxxxvj.col.j. ꝛ in tractat. de bon.lucrat. constant.matri.nume. clxxxiij. fol. ccxxxiiij. colūna.iij.
¶ Cōsuetudo est quidam actus praticus. ibi in.d.num.clxxxiij.
¶ Consuetudo potest extendi ad similia. ibi colūna.iiij.
¶ Conuētio inter fratres q̄ nō possint certa bona diuidere neq̄ inter viuos neq̄ in vltima voluntate non valet.ꝛ quid si iuram ē to firmetur in.l.si ex lega.causa.num. cxvj. fol.clxxj.col.ij.
¶ Contractus dubius declaratur ex prefactionibus precedentibus.in.l.iij. §. fina.nume.vj.fol.iiij.col.j.
¶ Contractus an sit simulatus vel erroneus ex prefactionibus colligitur ibi.col.iij. numero.viij.
¶ Contractus factus in testamento an reuocetur reuocato testamēto.in. §.sed si fundum.nu.lxij.fol.lxxxviij.col.iiij.
¶ Contractus dicitur omne pactum. in.l. quēadmodū.nume.lxxviij.fol.clxxx.col.iiij.
¶ Contractus nomine quando veniat quasi contractus. ibi numero.lxxvj.folio.clxxx. colūna.iij.
¶ Contractus licet sit nullus tamen percipiens fructus si sit benefidei illos lucratur. in.§.si vir.nu.lxx.fol.cxxxvj.col.j.
¶ Cōtractus cui adiungitur fortitur naturam stipulatio.in.l.filius. numero.xj.folio.ccv.colūna.j.
¶ Cōtractus debet intelligi ad sanū ꝛ bonū intellectum.in tract.de bon.lucra.const. matrimo.nu.clxij.fol.ccxxxij.col.iiij.
¶ Contractum non dicitur facere qui delinquit ibi.
¶ Contractus quando est rescindendus per minorem:tunc aduersarius qui vult vt sibi restituatur precium cum ipse per sententiam iudicis restituit rem:non cogitur probare versum esse precium in vtilitatem minoris:imo ipse minor probat se perdidisse p̄ cium. in.l. qnemadmodum. numero. xlix. fol.clxxviij.col.j.
¶ Contractus sunt facti.ibi fol.clxxvij.colūna.iiij.nume.xxvij.
¶ Contractus: in contractibus etiam improprijs habet locum authent. sacramenta puberum.ibi nu.lxxix. fol.clxxx.col.iiij.
¶ Contractibus innominatis an perempta specie debitor liberetur.in. l.si ex legati. nu.cxlj.fol.clxxij.col.iij.
¶ Contractui quem vigore statuti non potest mulier sine consensu propinquioris celebrare:non potest ipse propinquus consentire quando ex tali contractu sibi aliquid acquiritur. in.l.j.§.si vir. numer.cxj. fol.cxlij. colūna.j.
¶ Contractus onerosi valent inter coniuges.in.l.j.§.si vir.nume.cx. et nume.cxvj. fol.cxlj.colūna.iij.
¶ Contumax fictus auditur appellās quādo pronunciatur confessus propter contumaciam.in.§.fina.nume.lxxxij.fol.xij.col.j.
¶ Cor est imperator lingue.in. l. impator. nu.xliij.fol.cxiiij.col.j.
¶ Corpus decem modis sumitur. in.l.quē admodum.versi.sequitur in litera ꝛ corpore.nu.lxix.fol.clxix.col.iiij.
¶ Corpus christi conceditur damnatis ad mortem:honestum tamen est q̄ illa die non afficiātur suplicio: Sed extrema unctio illis non est danda. in dicta lege. numero. lxxxij.
¶ Adde quo ad primum gloss. in clem.j. de pen.et remissi. ꝛ est textus in. c. super eo. debere.libro.vj.vbi quo ad omnia vid. per Domi. col.ij.ver.quero quid de alijs sacramentis.qui dicit se ita respondisse Bononie ꝛ allegat.Archidi.in.§.oleo.xcv.distin.

Universidad de Salamanca. BGH

idem tenet Felin.in.c.ad abolendam. colu. ij.de heretic.⁊ Lassane.in consuet. Burgũ. rubri.i.§.v.nume.cxx.fol.lv.de iure nostri regni est.l.vij.titu.xiij.partit.iij.

¶ Corpus. Confugiens ad corpus Christi cum defertur per ciuitatem ad infirmos vel alias. gaudet immunitate ecclesie. in allega. l.quẽadmodum.numer.lxx.fol.clxix.col.iiij.

¶ Correctio alicuius casus arguit confirmationem in alijs.in tracta.de bon. numer. ccij.fo.ccxxxiij.col.iij.

¶ Correctio legum non debet induci per repetitiones ⁊ tacitos intellectꝰ.vbi supra.nu. cxxij.fo.cxxvj.col.iij.

¶ Correlatiuorum eadem est dispositio.in. §.si vir. num.xxj. fo.cxxxj.colu.j. et vltra ea que ibi posui Adde tex.⁊ ibi ¶Pbi.corne.in. l.si ab eo.C.de legi.heredi.

¶ Conferenda que sint. late et vtiliter. in. §.cum filie.numer.clj.fol.xlvij.colu. ij. cum sequenti.

¶ Creditores vsurarum nunquid remittere possint vsurario cautionem de qua in.ca. quamꝓ. de vsur.libro.vj.itaqꝫ vt eius testamentum valeat et non careat ecclesiastica sepultura.in.l.si ex legati. numer.ix.fo.clxvij. colum.ij.

¶ Creditor quando habet cõtra debitorem aliquod ius eo casu quo pecunia in ipsius debitoris vtilitatem cõuertitur debet esse curiosus vt illa pecunia sic cõuertatur.in.l.quẽ admodum.nume.lv.fo.clxxviij.col.iii.

¶ Creditor large dicitur possidere creditũ suum in debitore. ibi numer. decimosecundo.fol.clxvij.colu.j.

¶ Creditores non sunt citandi in cautione quam prestat vsurarius in forma.ca.quãꝓ. de vsuris. libro.vj.in.l.si ex legati. numer.x. fo.clxvij.col.ij.

¶ Creditor licet possit agere contra debitorem purum statim.non tamen debitor debet in continenti soluere sed post aliquod temporis spacium arbitrio iudicis relinquendum. ibi nume.lxxiiij.fo.clxxiiij.col.iiij.

¶ Adde tu Barth.in.l.si penam. numer. iij.ff. de verborum obligationi. vbi plene per Jaso.colu.iiij.numer.vij. Hodie in mutuo simpliciter facto est statutum tempus.x. dierum post quod peti potest. Regia.l.ij. titul. j.partit.v.

¶ Creditor debitori morosoterminũ prorogando videtur moram sibi remittere precedentem in.l.si ex legati.numer.clxxiij.fol. clxxviij.colu.iiij.

¶ Creditor recipiendo donationem a suo debitore videtur sibi remittere debitum indubio.in.l.si ex legati.nume.cc.fol.cxc.col.j.

¶ Crimen lese magestatis committens dicitur prodigus.in tracta.de boni.lucrat.constant.matrimo.nu.clxix.fo.ccxxxij.col.ij.

¶ Crimẽ lese magestatis committitur contra non recognoscentem superiorem.in.l.imperator.nume.v.fo.cix.col.j.⁊ in quibus casibus committitur ibi.

¶ Culpa commissa in faciendo grauior reputatur ꝓ illa que committitur in omittendo.in.l.si ex legati.nu.cxx.fo.clxxij.col.j.

¶ Culpa commissa in faciendo equiparatur leui.ibi nume.cxxj.

¶ Curator masculo luxurioso in suis bonis vtrum possit dari sicut prodigo datur.latissime dico cõtra author.in.l.imperator. num. cxxxviij.fo.cxxv.col.iij.

¶ Custos qui tenetur ad rei custodiam ratione publici vel priuati officij quid probare debeat.in.§.cum filie.numer.cclxxvij. folio. lxij.col.j.

¶ Curie appellatione veniunt cardinales. in.§.sed si fundum.num.xl.fo.lxxxvij.col.ij.

D

¶ Damnum descendens ex violentia sicut dicitur descendere ex malicia ⁊ maleficio ita etiam damnum quod ex quadam clã destinitate venit.in tracta. de bon.lucra.constant.matri.nu.clxxix.fo.ccxxxv.col.iij.

¶ Damnatis ad mortem datur corpꝰ christi.⁊ quid de extrema vnctione. videto supra in dictione. Corpus.

¶ Dare est accipiẽtis facere.in.§.sed si fundum.numer.cviij.fol.xciij.col.ij.

¶ Datio in solutum excludit presumptionem vsurarum.in.§.fina. numer. viij.folio. iiij.colu.iij.

¶ Debitor fugiẽs ad ecclesiam gaudet immunitate ipsius ecclesie. in.l.ab exheredati. nume.x.fol.lxiiij.colu.iij.

¶ Debitor suspectus de fuga si periculum est in mora potest ipse creditor capere propria authoritate et per eius procuratorem etiam in die feriata in honorem dei.etiam eo casu quo talis debitor esset clericꝰ. ibi nu.vij. et nume.viij.eo.fol.

¶ Debitor cedendo bonis non liberatur a carceribus quando fraudulenter bona alienauit.in.§.cum filie.nu.cxl.fo.xlv..col.iiij.

¶ Debitor necessarius sicut videt bñe animũ cõpẽsandi legãdo suo creditori. ita inter viuos donãdo.i.d.§.nu.cxciij.fol.lj.col.iiij.

¶ Debitor suspectus de fuga nõ potest alegare ꝙ de licentia iudicis incompetentis fuit captus.in.l.ab exheredati. numer.v.folio.lxiij. col.iiij.

¶ Debitor repudians hereditatem sibi delatam vel legatũ non dicitur fraudare creditoribus. in.§.si vir.numer.lx. folio.cxxxv. columna.j.

¶ Debitor in diem vel sub conditione in distincte cauet in vltimis voluntatibus. secus in contractibus.in.l.si ex legati. nu.cv. vsic. nona differentia est.fol.clxxix.col.iiij.

¶ Adde an substituto vulgari sit cauẽdũ. ¶Paulus de castro.in. l. cum archimedoꝛã. C.vt in possess.lega.quid de successore maioratus an teneatur cauere de restituendo sequenti in gradu illa bona subiecta restitutioni.singulariter per Joan.lup.in repe.c. per vestras.§.xliij.fol.lxxvj.nu.ij.de don. inter virum.⁊ vxorem.facit.l.vij.tit.xviij.libr. iij. fozo.ll.

¶ Debitor si ex forma statuti põt capi ad instantiã creditoris poterit ẽt ad instãtiam cessionarij. in.l.si ex legati. numer. xciij.folio.clxxviij.colum.ij.

¶ Debitor speciei eius interitu liberatur. ibi nu.cxviij.fol.clxxj.col.iij. Et istã regulã extendit.x.modis ⁊ limitat nouẽ.vid. sub dictione. Speciei debitor.

¶ Debitor ante diem solutionis non constituitur in mora.ibi numer. cxx.foli.clxxxj. columna.iiij.

¶ Debitor generis quando liberatur per empto genere. ibi num.cxlvij.folio.clxxxiiij. columna.iij.

¶ Debitor quantitatis respectu certe speciei perempta illa liberatur.ibi num.cxlviij. columna.iiij.

¶ Debitor generis liberatur perẽpta quãtitate quotiẽscumꝙ lucrum percipiendum ex dicta quantitate erat in parte dandũ creditori.ibi nu.cliij.fol.clxxxv.col.ij.

¶ Debitor certi generis monete an liberetur illa moneta per dominũ terre reꝓbata. ibi nume.clv.

¶ Debitor an faciendo aliquem actum cõstituatur in mora. ibi nume.clx. fol.clxxxvj. columna.ij.

¶ Debitor quantitatis liberatur propter casum fortuitum eo casu quo vtilitas contractus esset in commodo creditoris.ibi numero.cliij. ¶ Adde singulari.l.ij.in versi. empero si esto.titu.ij.par.v.

¶ Decretum nullũ. prestat colorẽ vt quis lucretur fructus.in.§.si vir.numer.lxxj. folio.clxxvj.col.ij.

¶ Defectus forme maior est ꝙ materie.in. l.filius.nu.xxvij.fol.cxcvij.col.iiij.

¶ Delictum patris debet nocere filijs vbi cunꝙ ad patrem reuerteretur commodum.in.§.cum filie.numer.ccxlvj.foli.lviij. columna.j.

¶ Delictum quo modo aliquando presumitur. vide infra dictio. Factum.

¶ Delinquens post peractam penitẽtiam per inde est ac si non deliquisset. in.§. sed si fundum.nume.lxxiij.fol.xc.col.j.

¶ Delicti commissi in vltima die officij.sin dici denunciatio an incumbat sindico nouo an veteri cuius officium expirauit. in tracta tu de bonis lucratis.numero. cexv. folio.ccxl. col.iij.

¶ Delictum ꝙ committitur in faciendo an sit graue illo quod committitur omittendo.in lege si ex legati.num.cxxj.folio.clxxxij. columna.j.

¶ Deportatus licet agat penitentiam non propterea succedit patri.in.§.cum filie. nume.lvj.fol.xxxiij.col.j.

¶ Depositi instrumentum publicum secũdum ius commune an habeat executionem paratã. in lege si ex legati. numero. lxij. folio.clxxiij.col.ij.

¶ Dicere ꝙ est speciale.specialitatisꝙ ratione non decere est refugiũ miserorum.in. l.ab exheredati.nume.lxxij.fol.lxx. col.ij.

¶ Dictio irrita.que sit eius virtus.in.§.cũ filie.nu.iiij.fol.xxvj.col.j.

¶ Dictio concedo pertinet ad contractus ⁊ relinquo ad vltimas voluntates.fo.lxxxix. numero.lxv.

¶ Dictio libere.quid importet singul.in.l. si ex legati.nume.cxcv.fol.clxxxix. colum.ij. et columna.iij.

¶ Dictio nullus.est negatiuum vniuersale.in.l.quẽadmodũ.nu.vj.fol.clxxij. col. iiij.

¶ Dictio vniuersalis negatiua debet vniuersaliter verificari alꝫ reddereꝛ falsa. vbi supra.fol.clxxiij.col.j.

¶ Dictio ex.qualiter'accipienda.ibi nu.xj. fol.eodem.col.iiij.

¶ Dictio possessio multipliciter capi põt. ibi nu.xij.fol.clxxiiij.corrupto col.j.

¶ Dictio possessio simpliciter prolata an consistat in facto vel in iure.ibi nu.xxv.co.3. cum sequenti.fol.clxxv.col.iiij.

¶ Dictio et.ponitur inter diuersa. ibi nume.xxxvj.fol.clxxvj.col.iiij.

Universidad de Salamanca. BGH

Index Alphabeticus.

¶ Dictio in. multi mode in iure sumitur vt nuncupatim describuntur.ibi nu. lxxxix. fol.clxj.col.iij.

¶ Dictio quis vel qui.quo modo accipiatur.nu.xc.fol.clxij.col.j.

¶ Dictio vtruncp. aliquando sumitur collective aliquando distributiue.in dict.l. quēadmodum.nu.xcj.eadem col.

¶ Dictio factum in iure quot modis ponitur.ibi nu.xciij.fol.clxij.col.ij.

¶ Dictio videtur.inducit fictionem. in.l. filiꝰ.nu.lij.ꝛ nu.lxv.ꝛ in.l.imperator.nu.lvj. fol.crv.col.iij.

¶ Dictio inter.an comprehēdat extrema. in.l.iij.§.fi.nu.lxxxvj.fol.xij.col.iij.

¶ Dictio ꝛ. ē implicatiua sicut dictio etiā. in.l.imperator.nu.cxxxvij.fol.crv.col.ij

¶ Dictio quēadmodū. quid significet. in. l.quemadmodū.nu.v.fol.clxxv.col. iiij. vbi vide.in recapitulatione.

¶ Dictio solus.denotat vnitatem non pluralitatem.nu.lxxix.in tract.de bon.lucr.cōstan.matri.fol.ccxxj.col.iiij.

¶ Dictio quecūcp.quid cōprehēdat.ibi nume.lxxviii.ꝛ in.§.fi.l.iij.nume.lxxv.fol.x.colu.iiij.Et guido.sing.cccix.

¶ Dictionis filii.vis in.l. quemadmodū. nu.xlij.fol.clxxvij.col.ij.

¶ Difficiliora in fine poni debēt vt melius memorie cōmendētur.in.l.iij.§.fi.nu. clxxx. fol.xviij.columna.iiij.

¶ Differentia emancipationis ꝛ suitatis quo ad succedendum patri est hodie sublata.secus tamen quo ad successionē condito testamēto.in.§.cum filie.nu.viij. fol. corrupto.xxvij.col.iij.

¶ Dfa inter filium exheredatum ꝛ deportatum.ibi nu.lix.fol.xxxv.col.ij.

¶ Dfam inter filios proditoris ꝛ filios hereticorum.ibi nu.lxxv.fol.xxxvij.col.iiij.

¶ Differentiam inter nepotes ex filio deportato vel heretico.ꝛ nepotes ex filio naturali tātū vel spurio.vbi supra.nu.lxxviij.ꝛ lxxix. fol.xxxviij.columna.j.

¶ Differentias sexdecim inter electionem que competit alicui ex dispositione testatoris.et illam que competit patri vt ex filijs eligat ꝛ melioret vnum. vide. in. §. sed si fundum.nume.xcix.fol.xciij.colu.j.vsq; ad nume.cxiij.exclusiue.

¶ Differentie inter legittimam patroni et legimam filiorum. in.§.cum filie. nu. clxxix. fol.l.columna.iij.

¶ Dfas inter victimas voluntates ꝛ cōtractus plures ponit author.in.l.si ex lega. nume.xj.versi.vltra tamē ea.fol.clxvij.col. iij. ꝛ in nu.ciij.fol.clxxix.col.iiij.

¶ Dfa inter proprietatem ꝛ dominiū.in.l. quemadmodū.nu.xxxvj.versi. ex quib⁹ verbis colligitur.fol.clxxvj.col.iij.

¶ Dfa inter fictionē ꝛ presumptionē vide in.l.filius.nu.liij.fol.cci.col.ij.

¶ Difficile seu quasi impossibile reputatur qd pendet a voluntate principis. in.§.cū filie.nu.lviij.fol.xxxv.col.ij.

¶ Diffinitio vbi repugnat allusioni vocabuli stamus diffinitioni ꝛ non allusioni. in.l. quemadmodū.nu.xvij.fol.clxxvij.col.iiij.

¶ Dilatio vel modus si appareat in legittima in fauorē filij non reiicitur de medio. in.l.si ex legati.nu.cxv.fol.clxxxj.col.j.

¶ Directa vel vtilis actio cuius effectus sit inuestigare: ꝛ plures differentias inter vtrancp in lege filius. num.lxxix.folio.cciij. columna.iiij.

¶ Disponit quis libere etiam abutendo in re propria.in.§.cum filie.num.cclij.fol.lviij. columna.iiij.

¶ Dispositio authen.sacramenta puberū. ita habet locum in distractibus sicut habet locū in contractibus secundū cōmunē. in.l. quemadmodū.nu.lxxxvj.fol.clxxx.col.iij.

¶ Dispositio seu statutum ad ea trahuntur de quibus sic disponentes seu statuentes interrogati idem statuissent.in.l.imperator. nu.xxix.fol.cxiij.col.iij.

¶ Distractus ratione ita sortitur quis forum. sicut ratione contractus.in.l.quemadmodum.nume. lxxvj. folio. clxxx. colum. ij. versi.sequitur in textu.

¶ Distributorum verborum materiam remissiue vide.in.l.quemadmodum.num. vj. fol.clxxiij.columna.j.

¶ Diuisio per testatorē prohiberi an possit ne inter heredes fiat imperpetuū. fol. cj.colu.j.nu.clxxv.

¶ Diuisionis vtilitas et qualis esse debeat. in.§.fin.nu.j.fol.iij.col.j.

¶ Deus non est offendendus propter amicum.in.l.imperator.nume.xviij. folio.cxj. columna.iiij.

¶ Diuturnitatis temporis plures effectꝰ notabiles describuntur.in lege imperator. numero. lvij. cum pluribus sequentibus.folio.cxv.col.iij.

¶ Doctores plerunqp aues imitantur vt quando vna volat omnes sequantur.ibi nume.ciij.fol.cxxj.col.ij.

¶ Doctoris Didaci conarruuias laus.in. l.iij.§.fi.nu.x.fo.v.col.iij.

¶ Doctori asserentiita esse de consuetudine an ei sit credendum late posui in.l.quēadmodum.nume.xlvj.fo.clxxvij.col.iiij.

¶ Doctori etiam maxime authoritatis nō est credendum nisi probet dictum suum per scripturā authenticam. in.l. cum patronus. nume.xxxj. ¶ Et idem dicas de glos.quia si non allegat non probat.Bald.in.l.reipublica.C.ex quib.causis maio.

¶ Doctori approbato dicenti aliquam esse communem opinionem creditur. in. §. sed si fundum.nume.cxxxj.fo.xcv.col.iiij.

¶ Doctores si consueuerunt per substitutos legere.et ad legendum conducantur videntur tali consuetudini conduci. in.§. fina. nu.xxxij.fo.vij.col.iiij.

¶ Doctorem seu militem non potest facere qui nō est doctor velmiles.in.§.cum filie.nu. xliiij.fo.xxix.col.iiij.

¶ Doctorū dicta debent intelligi secūdum concordantias quas allegant.ibi nume. lxv. fo.xxxvj.col.ij.

¶ Doctores debent in principio studij legere subtiliter vtiliter et fideliter.in.§.fina. nu. j.fo. iij.col.i.in additione posita in comendationem authoris.et in.§.si vir.numer.xj.fo. cxxix.col.iij.

¶ Dolus cuiꝰ patrocinari nō debet in.§. cum filie.nu.cxxxix.fo.xlv.col.iiij.

¶ Dolus futurꝰ an possit remitti per testatorem tutori. in.l. si ex legati. numero. xxiiij. colum.ij.

¶ Dolus consilio interueniens sicut interdicit alicui administrationem.ita eodem modo dolus qui interuenit re ipsa. in tracta. de bon.lucrat.constant.matrimo. num. clxxxij. fo.ccxxxiiij.col.ij.

¶ Dolus est delictum. ibi nume.clxxiij.fo. ccxxxiij.col.j.

¶ Domini non tenentur de delicto suorū officialium vel famulorum quādo delinquitur extra ministerium quo dominus eis vtebatur. in.l.si ex legaticausa. numer. lvj.fol. clxxii.col.iiij.

¶ Dominium et quasi. proprietatē et quasi reperimus in iure.in.l.quēadmodum.nu. xxxv.fo.clxxvj.colum.iij.

¶ Dominiū est duplex superiꝰ ꝛ inferiꝰ ibi.

¶ Dominium et possessio licet ex vero titulo et vera traditione trālsferatur.ex fictio tamen titulo et exficta traditione nō. in.l.filiꝰ. nu.xl.fo.cxcix.col.ij.

¶ Dominium licet ex possessione presumatur debet allegari.in.l.imperator.num.xliij. folio.cx.colu.ij.

¶ Dominium sine aliqua traditione acquirit in parte acquisita obtētu societatis. Itē possessio acquiritur in eadem sine actu corporeo.in tracta.de bon.lucrat. nume.xliij.fol. ccxviij.col.ij.qp est notādum ad acquisitainter coniuges constante matrimonio vt ipse ibi declarat.

¶ Domo inuentus si nondum rem mouit de loco ad locum non punitur furtised extra ordinem. in.l.filius.nu.xliij.fo.cxcix.col.iiij. quod est singulare.

¶ Donationis remuneratorie seu antidoralis plures effectus. in.§.fin. numer.xxviij. fo.vij.col.j.

¶ Donatio remuneratoria facta officiali publico etiam duráte officio valet. ibi quod est notand.

¶ Donatio remuneratoria etiam ex causa ingratitudinis est irrevocabilis.ibi col.ij. et in.l.ab exheredati.nume.xciij.et nume.xcv. vbi plura singularia vide per notabiles remissiones.fo.lxxij.col.ij.cum seq.

¶ Donatio facta a rege de turibus et bonis regni non valet. quid de donatione constantini Imperatoris.in dicto.§.fina.nume. cix.fo.xv.col.iij.

¶ Donare potest mulier libere absq; licentia mariti in causis pijs. ibi numer. lxxv.fol. x.colu.iiij.

¶ Donatio facta filio inpotestate in quib⁹ casibus valeat. et an firmetur iuramēto. in. §.cum filie. numero.xij.foli.vigesimooctauo colum.ij.

¶ Donatio valetetiam matrimonio constantefacta a viro rustico ignobili. velscne. causa remunerandi nobilitatis.vel inuentus.ibi nume.clxij.fo.xlix.col.i.

¶ Donatio inter patrem et filium in potestate ob bene merita filij statim valet. ibi nu. clxxv.fo.l.col.ij.

¶ Donatio etiam fiſit ob bene merita filii si est excedens legittimam et quintum potest reuocari. quia pater non potest remunerare aliquem in preiuditium legittime filiorum. ibi nu.clxxvij.fo.eodem.

¶ Donatio inter sponsos ante traductionē an valeat.in.§.sed si fundum. num. xxiij.fo. lxxxv.col.iiij.

¶ Donatio inter viuos est irrevocabilis nisi detur causaingratitudinis.ibi num.lxxix. fol.xcij.colu.j.

Universidad de Salamanca. BGH

¶ Donatio facta filio constituto in patris potestate a patre de aliqua re pro sua legitima statim valet. ibi fol. xciij. numer. cxvj. vbi de veritate huius dicti. in numer. cxvij. Nec talis donatio eget insinuatione. ibi nu. clxxxij. fo. cj. col. iiij.

¶ Donatio facta filio in potestate regulariter non valet late vbi supra numer. cxvij. etiam pro alimentis ibi nume. cxviij. ¶ Et per Ferdi. loaz. in repe. l. filiusfamil. §. diui. nu. lxxvij. ff. de le. j. vbi pulchra & plura quã do valeat talis donatio. & late loquit in hac re vsq; ad nume. cxliij.

¶ Donatio emancipatione filij confirmatur ibi nume. cxxiiij. fo. xciij. col. iij.

¶ Donatio: ad confirmationem donationis requiritur traditio tempore mortis. vel emancipationis vel aliquid quod loco traditionis habeatur. a principio tamẽ promissio sola sufficit ad validitatem donationis. in dicto numer. cxiiij. et in numer. cxxv. fo. nonagesimoquinto col. j.

¶ Donatio causa dotis vel donationis propter nuptias facta filio valet statim irrevocabiliter cũ nuis matrimonium nõ sequatur. ibi nume. cxxvij. fo. xcv. col. j.

¶ Donatio facta filio ex causa studij ẽ valida. ibi et in nume. cxxj. fol. xcv. col. iij.

¶ Donatio pia non requirit insinuationẽ. ibi nume. cxxx.

¶ Donatio facta filio in potestate secundum communem opinionem iuramẽto firmatur. ibi numer. cxxiij. fo. xcvj. col. j.

¶ Donatio facta filio confirmatur morte patris. et emãcipatione vel monachatione. vel aliter si filius liberetur a patris potestate. ibi nume. cxxvj. fo. cod. col. ij.

¶ Donatio facta filio naturali statim est firma et irrevocabilis. ibi numer. cxlij. folio. eod. colu. iiij.

¶ Donatio inter coniuges quare sit prohibita a lege. in. §. si vir. numero. iiij. folio. cxxix. colu. j.

¶ Donatio sicut est prohibita inter maritum et vxorem. ita est inter sponsos per verba de presenti. ibi numer. decimosecũdo. fol. cxxix. col. iiij.

¶ Donatio causa mortis non dicitur. vbi mentio mortis non est causa donãdi. ibi nu. quadragesimoprimo. fol. cxxij. col. iij.

¶ Donatio indubio facta iudicatur inter vivos. ibi.

¶ Donatio in mortis tẽpus collata in dubio iudicatur donatio causa mortis. nisi sit dictum q donabat post mortem suam inter vivos. ibi numer. quadragesimoquinto. fol. cxxiij. col. i.

¶ Donans nõ tenetur de euictione rei donate in casu quo cepit a traditione. fallit in donatione remuneratoria. et quid in prelegatis: quid etiam in permutatione: ibi nu. xlviij. fo. cxxxiij. col. iij.

¶ Donatio inter virum et vxorem licet nõ valeat. tamẽ fructꝰ industriales quos vxor donataria percepit facit suos. in. l. j. §. si vir. nume. liij. fo. cxxiiij. col. j. et numer. cliij. fol. cxl. colu. iiij.

¶ Donatio inter maritum et vxorem firmatur iuramento. ibi nume. lvij. fo. cxxiiij. col. ij. vbi firmo per plura esse cõmunẽ. co. iij. idem in donatione facta filio familias. ibi col. iij. nu. lviij. dixi supra ista dictio. vsi. Donatio facta filio.

¶ Donatio vsusfructus iure patrio questus facta filio statim valet in bonis aduenticijs filij. ibi numer. lix. fo. cxxiiij. col. iiij.

¶ Donatio est que nullo iure cogente conceditur. ibi nume. lxiij. fo. cxxv. col. iij.

¶ Donatarius causa mortis non facit fructus suos nisi a tempore mortis testatoris. ibi numer. lxiiij.

¶ Donatio si reuocetur fructus tamen interim percepti non reuocantur. ibi numer. lxxij. siue reuocet ex causa ingratitudinis. ibi numer. lxxiiij. Idem in prelegato tertij et quinti meliorationis. ibi numer. lxxv. folio. cxxxvj. col. iij.

¶ Donatio omnium bonorum presentiũ an valeat. ibi numer. lxxvij. fo. cxxxvij. colu. j. et in. l. si ex legati. numer. cxciiij. fol. clxxix. colum. ij.

¶ Donatio causa mortis sola morte confirmatur. ibi in additione.

¶ Donationis reuocatio facta ex casu. l. si vnẽ. C. de reuocan. donat. non fit cum fructibus perceptis a filio. Idem etiã est in casu singu. l. iij. titul. xij. lib. iij. foro. ll. ibi num. lxxviij. cum seq. fo. cxxxvij. col. ij.

¶ Donatio causa mortis non prestat titulum acquisitionis fructuũ. sed ea reuocata reuocãtur etiam fructus cum re donata. ibi num. xc. fo. cxxxviij. col. iiij.

¶ Donatio causa mortis facta patri ipso authorante non valet. et quo casu valeat. ibi nu. cxi. fo. cxlj. col. iiij.

¶ Donatio seu licẽtia facta p̃ importunitatẽ cõiugis vxori nõ p̃suponit cõsensũ iõ donatio nõ cõfirmatur morte licẽtia vo nõ vz. ibi numero. cxxviij. folio. cxlv. columna. ij.

¶ Donatio facta filio ex frequẽti & importuna eius petitione non cõfirmatur morte. ibi nu. cxxx. fol. eod. col. iij.

¶ Donatio propter nuptias aduẽtitia nõ est communis patris et filij in potestate. sed solius filij et illi soli competit actio ad repetendum. §. cum filie. numer. clxv. folio. xlix. columna. iij.

¶ Donatio propter nuptias dicitur obuenire vxori titulo oneroso. licet respectu mariti sit titulus lucratiuus. vbi supra. numero. clxiiij. fol. eodem col. ij.

¶ Donatio etiam ob bene merita facta filio potest reuocari vsq; ad legittimã filiorũ. ibi nu. clxxvij. fol. l. col. ij.

¶ Donationis inter virum & vxorem. & inter patrem et filiũ similitudines. in. §. si vir. nume. lv. fol. cxxxiij. col. j. cum seq.

¶ Donatio inter coniuges pro dotanda filia valet in. l. iij. §. si. nu. lxxv. fol. xj. col. j.

¶ Donatio omnium bonorum facta vni ex filijs per patrem. licet per alios filios tanq; inofficiosa reuocetur tamen penes filium debet remanere sua legittima. vna cum tertio & quinto & fructus etiam quos percepit ex residuo q; ab ipso reuocatur. in. l. j. in. §. si vir. nu. lxxvij. fol. cxxxvij. col. j.

¶ Donans alicui quintam partẽ proprietatis possessionum suarum videtur donare quintam partẽ bonorum suorum. ibi nu. lj. fol. cxxxiij. col. iiij.

¶ Donare est perdere. in tract. de bon. lucra. nu. xxj. fol. cxv. col. iiij.

¶ Donatio facta inter cõiuges putatiuos non confirmatur morte. vbi supra. nu. xcix. fol. ccxxiiij. col. j.

¶ Donatio in donationibus sit largissima interpretatio contra donantem. in. l. si ex legati causa. nu. ccvij. fol. cxc. col. iij.

¶ Donatio facta inter coniuges constante matrimonio an firmetur per mortem ciuilem donatoris. in. §. cum filie. nume. liiij. folio. xxxiiij. col. j.

¶ Donatio remuneratoria que dicatur. in tracta. de bon. lucra. const. matri. nu. xxxiiij. fol. ccxvij. col. ij.

¶ Dos succedit loco legittime & alimentorum. ibi nu. l. & in. §. cum filie. nume. cxxv. folio. xliij. col. ij.

¶ Dos immensa que dicatur. ibi nu. cxxx. fol. xlv. col. j.

¶ Dos data a patre filie vltra legittimam suam & vltra tertium et quintum non potest per fratres reuocari constante matrimonio ipsius filie quia maritus illam habere dicitur ex titulo oneroso. secuto tamen matrimonio sic. ibi nume. cxxj. fol. xlv. col. j. & ibi vide de veritate in nume. cxxxix. cum pluribus sequentibus.

¶ Dos data a presbytero filie sue non potest a marito reuocari q̃diu matrimonium constat per consanguineos ipsius presbyteri sed vere reuersa ad filiam matrimonio soluto potest reuocari per eos. in dicto. §. cum filie. num. cxxj. folio. quadragesimoquinto. col. j. quod intellige vt in numero. cxliij. fol. xlvj. col. ij.

¶ Dotis titulus non tantum est oneroſus ex parte viri sed ex parte filiorum maternã dotem petentium. ibi nume. cliij. et in numero. clx. folio. xlvij. columna. iij. et foli. xlviij. columna. iiij.

¶ Dos quãdo excedit cõditionem mariti tunc dicitur maritus habere causam lucratiuam in eo quod est vltra conditionem eiꝰ. ibi nu. clxj. fol. xlix. col. j.

¶ Dos a viro infortunijs prolapso in egestatem an ab vxore repetatur. vide infra sub dictione Vxor.

¶ Dos & alia bona vxoris & medietas lucrorum sibi competens equiparatur iure regio. & communi. in tracta. de bon. lucra. nume. lxxviij. fol. ccxxj. col. iij.

¶ Dotis priuilegia eodẽ modo procedũt in matrimonio vero sicut in putatiuo. vbi supra. nu. xcvij. fol. ccxxiij. col. iiij.

¶ Dos putatiua nõ potest alienari nisi in casibus in quibus vera potest. ibi nu. xcviij.

¶ Dotis instrumentum putatiue eodem modo habet paratam executionem sicut dotis vere. ibi nu. xcvij.

¶ Dotis dans vel promittens pro muliere an videatur illam animo compẽsandi dare si sit eius debitor. in. l. si ex legati. nu. ccj. fol. cxc. col. ij.

¶ Dotis solutio quasi debita dicitur. ibi nume. cxij. fol. clxxx. col. iiij.

¶ Dotis causa ẽ pia. in. l. iij. §. fi. nu. lxxv. fol. x. col. iiij.

¶ Dubium si fit qua mẽte aliquit inter cõtrahentes sit factum ex verbis prolatis in vltima voluntate declaratur. in. l. si ex legati. nume. lxxix. fol. clxxvij. col. itij.

¶ Dubium: In dubijs contra fiscum est iudicandum. in tracta. de bon. lucra. numero. lxx. fol. ccxxij. col. j.

Universidad de Salamanca. BGH

¶ Ecclesie rem minus legittime alienatã emptor restituit cum fructibus. in repet. §. si vir. nu. lxxxvii. fol. cxxxviij. col. ij.

¶ Effectus plures instrumenti guarentigii. in. l. si ex lega. num. lxxij. cum sequenti. fol. clxxiiij. col. ij.

¶ Effectus q̃ actio sit vtilis vel directa legito supra sub dictione. Directa.

¶ Emancipatio seu legittimatio ad vnũ actũ tantũ an valeat. in. §. si vir. fol. cxxxviij. col. ij. nume. lxxxiiij.

¶ Emens contra interdicta legum tenetur ad fructus perceptos et perciẽdos. quia male fidei possessor censetur. ibi numer. lxxxviij. columna. iij.

¶ Emptor possidens ex contractu nullo et a lege reprobato non lucratur fructus imo perdit precium. ibi.

¶ Emptor qui preciũ soluit quod sub vsuris mutuatus est sibi venditor non tradidit rem potest petere non solũ precium sed vsuras: venditore re non tradente. in. l. si ex legati. nu. clxxxvj. fol. clxxix. col. j.

¶ Emphiteosis ecclesiastica vel feudum an cadat in confiscationem. vi. in. §. cum filie. nu. cclxj. fol. lx. col. ij. et de bon. lucra. nume. lxxxviij. cum sequen.

¶ Emphiteosis si recipiatur pro se z filijs suis non veniunt filie nisi aliud sit de consuetudine. in. §. fin. nume. xlvi. fol. viij. col. iij. et in. l. si ex legati. nume. xcvij. fol. clxxviij. colũ. iij. Adde Hipo. sing. 420. in cõtractib9.

¶ Emphiteosis presumitur ex diuturnitate tẽporis in. l. imperator. nu. corrupto. lviij. fol. cxvj. col. j. ¶ Et an tali casu emphiteosis presumatur perpetua vel temporalis. vide singul. Alex. in. l. qui in aliena. col. iiij. in princ. vbi dicit q̃ perpetua nisi sit res ecclesie. ff. de acquiren. here. z omnino per Joa. franc. Balb. in tract. de preferi. in. iij. parte principa. q. r. nume. xxxv.

¶ Emphiteota presumit alienasse ius suũ cũ consensu dominter longa paciẽtia domini. s. x. annorum. in. l. imperator. nume. lxiiij. fol. cxv j. col. iij.

¶ Emphiteota si requesitus non ostendat domino instrumentũ inuestiture statim potest expelli. ibi nu. lxj. fol. eo. col. ij. ¶ Adde alios duos singulares casus quibus etiam ante triẽnium vel biennium emphiteota potest expelli per Hippoli. in singul. ccxxvj. emphiteota priuare. ꝛc.

¶ Episcopus conferendo beneficium non dicitur gratiam facere vel exercere liberalitatem. cũ debet conferre beneficia vacantia nec sibi possit retinere in. §. sed si fundum. nume. clxxxix. fol. cij. col. iij.

¶ Episcop9 qui potest ius reddere in quolibet loco suo diocesis si citet aliquem nõ expresso loco videtur illum citare ad tribunal cõsuetũ. in. §. fina nu. xlix. fol. viij. col. iij.

¶ Equalitas est seruanda inter fratres. in. §. cum filie. nu. cxxx. fol. xlv. col. ij.

¶ Equalitati leges fauent. in tract de bon. lucra. const. mat. nu. lxvj. fol. cxx. col. iij.

¶ Equipollentium quando referat quid fiat. in. §. sed si fundum. nume. xiij. z nu. xiiij. fol. lxxxiiij. col. iij.

¶ Executores quibus fuit data pauperũ electio si elligant hospitale. an possint illi grauamẽ imponere. in. §. sed si fundũ. nu. clviij. fol. xcviij. columna. iiij.

¶ Executores possunt elligere pauperem vnum qui relictum habeat per decẽ annos. et post alium. ibi.

¶ Executionem paratam ex casus quib9 a iure communi habent instrumenta publica. vide in. l. si ex legati. nume. lix. cum seq. folio. clxxij. col. j.

¶ Exceptio compẽsationis contra instruinstrumentũ potest opponi. cuius virtute statuti possit sola exceptio solutionis. in. l. si ex legati. nu. ccxij. fol. ccj. col. ij.

¶ Exceptio nullitatis est alleganda infra sexaginta dies. z qualiter sit alleganda. in. §. cum filie. nu. lxij. fol. xxxv. col. iiij.

¶ Exemplum exheredationis que fit ante omnes grad9 z eius que fit post omnes gradus. in. l. iij. §. fina. nu. lxxix. cum. ij. sequentibus. fol. xj. col. ij.

¶ Exemplum exheredationis que fit inter gradus. ibi nu. lxxxv. fol. xij. col. ij.

¶ Exempla nec̃ inducunt dispositionem nec̃ restrictionem regule. in tract. de bon. lucra. nu. cxl. fol. cxxviij. col. ij.

¶ Exheredatio octo modis potest fieri in. §. si. nu. lxxix. fol. xj. col. ij.

¶ Exheredatio que fit inter gradũ seu intra gradum contingit tribus modis. ibi folio. xij. col. iij. nu. lxxxvij.

¶ Exheredatus filius simpliciter inter instituti z substituti ab vtroq̃ vt exheredat9 secus si inter eosdem sit exheredatus tamẽ ab instituto nominatim. ibi nu. 88. col. iiij.

¶ Exheredatiõis q̃ fit post gradus z intra gradus exemplum. ibi nu. xc. fol. xij. col. iiij.

¶ Exheredationis que fit a persona certa exemplum. ibi nume. xcj. fol. xiij. col. j.

¶ Exheredati quando plures persone sunt in vno gradu institute potest fieri ab vna earum. ibi col. ij.

¶ Exheredatio facta a persona est inepta z in valida. ibi.

¶ Exheredationis que fit ab omnibus exẽplum. ibi col. iii. nu. xciij.

¶ Exheredatus q̃ equiparetur mortuo cõfirmatur optima ratione. in. §. cum filie. nu. xlix. fo. xxxiij. col. iij.

¶ Exheredatus et deportat9 equiparãtur. ibi nu. l. col. iiij.

¶ Exheredatus iuste ex testamento patris. si testamentum per alium rumpatur succedit ab intestato vna cũ aliis fratribus. cuius a successione iuste esset excluſus. in. §. cum filie. nu. lvij. fo. xxxiiij. col. iiij.

¶ Existentia sui heredis est causa formalis substitutionis pupillaris. in. §. cum filie. nu. viij. fo. corrupto. xxvij. col. iij.

¶ Existentia sui heredis elisa per abstensionem non operatur hereditatis transmissionem. ibi nu. cj. fo. xl. col. iij.

¶ Expense facte gratia alicuius ipse cuius causa fuerunt facte eas soluere tenetur. in. l. si ex legati causa. nu. xciij. fol. clxviij. col. ij.

¶ Expressa substitutio vulgaris tollit suitatem z sic impedit transmissionem. non sic tacita contenta sub expressa pupillari. in. §. fin. numero. cxlix. folio. xx. colum. j. vbi viri. Et vltra ibi cõgesta adde Andream tiraquell. in. ll. connubialibus. folio. clxv. numero sexagesimoprimo.

¶ Expressum plusq̃ tacitum quando operetur z quid econtra. in. §. cum filie. numer. lix. fo. xxxv. col. ij. z col. iij.

¶ Expressa dies posita in instrumento interpellat pro homine. in. l. si ex legati causa. nume. v. z ibi ista regula multi mode limitatur. fo. clxxxvj. col. iiij

¶ Expssa dispositio maioris efficatie q̃ tacite. z hoc probat quinq̃ exemplis. in. §. cum filia. nu. lix. fo. xxxv. col. ij.

¶ Extraneo si legetur a testatore tertiũ valet legatũ in quantitate quinti. in. §. sed si fundum. nu. cxlviij. fo. xcvij. col. iij.

¶ Extrauagan. ambitiose. de reb. eccl. non alien. singulariter exponitur ibi nume. 6. fo. corrupto. xcvij. col. iiij.

¶ Extẽsio in limitationibus licita est ex idẽ ptitate rationis. in. §. si vir. numer. cxviij. fo. cxliij. col. iij. vbi plura singularia inuenies.

¶ Extremis probatis vidẽtur probata media. in. l. iij. §. si. nu. xvj. fo. vj. col. ij.

¶ Facta non presumuntur. in tracta. de bonis lucrat. constan. matrimo. numer. cxxvj. fo. cxxvii. col. iiij.

¶ Factum cum iuramento promittens cogitur precisse ad factum. z interesse prestando nõ liberatur. in. l. filius. nu. li. fo. ccj. col. j.

¶ Factum quando secundum naturam regulariter est malum cui possit aliqua ratione excusari si excusatio non probetur. debemus in peiorem partem presumere. in. §. sed si fundum. nume. xxviij. fo. lxxxvj. col. j.

¶ Facta pro infectis haberi non possũt. in. l. quẽadmodum. nu. xciiij. fo. clxij. col. iij.

¶ Facultas data viro alienãdi lucra acquisita constante matrimonio intelligitur data secundum boni viri arbitrium vt licite cõtrabat z negocietur non vt dissipidet. in tract. de bon. nu. clx. fo. cxx. col. iiij.

¶ Falcidia trib9 modis sumitur. in. §. cum filie. nu. vj. fo. xxvj. col. ij. et fo. lxxiij. col. j.

¶ Falcidie detractionem potest prohibere testator. idem etiam de trebellianica. in. l. cũ patronus. nu. iij. fo. lxxij. col. iij.

¶ Falcidia est debita de iure positiuo. ibi. nu. v. eod. fo. col. iiij.

¶ Familie appellatio quid contineat. in. §. cum filie. numer. ij. fol. vigesimoquinto. col. iiij. z fo. lxxv. col. j.

¶ Familie appellatione an comprehendantur filij. in. §. sed si fundum. numer. xx. folio. lxxv. col. j.

¶ Familie nomen pro ascendentium parẽtela sumitur. ibi nume. xl. fo. lxxxvj. col. ij.

¶ Familia capitur pro propinquis z cõiunctis testatoris. ibi.

¶ Femine non veniunt nomine filiorum in contractibus. in. l. si ex legati. nu. xcvij. folio. clxxviij. col. iiij.

¶ Ferie concesse in honorem apostolorum intelliguntur etiam concesse in diebus feriatis quibus deferuntur in reuerentiam virginis Marie in. l. quemadmodum. nume. lxx. fo. clxx. col. iiij.

¶ Feriato die licet inder sit incompetens. tamẽ potest facere capi debitorem in. l. ab exheredati. nume. vij. fo. lxiij. col. j.

¶ Feudis lõga possessio est vnius anni. in. l. quẽadmodum. nu. xxix. fo. clxxvij. col. j.

¶ Fideicõmissum nõ potest capere qui non capit directe. in. §. si. nu. cxxvj. f. xviij. co. iij.

¶ Fideicommissum tacitum per facerdotẽ ab herede suo relictũ in fauorẽ filij. si ille heres sit laicus imperiali fisco applicat. si clerici

Universidad de Salamanca. BGH

cus fisco ecclesie. vbi supra. numer. clv. folio. xix. columna. iij.

¶ Fidecommissum iniunctum per clausulam si sine liberis decesseris cessat per ingressum religionis. in. §. cum filie. numero. lxxj. fol. cxxvij. col. iij.

¶ Fideicommissum sicut non potest iniungi in legittima filij Ita nec in dote que nō est vltra legittimam. in. l. ab exheredati. nume. xxiij. fol. lxvj. col. iij.

¶ Fideicommissum iniunctum legittime impuberum quare potius censetur grauamē ēs substitutio pupillaris. vide rationem ibi. nu. xxv. fol. lxvij. col. j.

¶ Fideicommissarie ⁊ directe substitutionis septem differentias. ibi nu. xxviij. col. ij.

¶ Fideicommissaria substitutio nō cōuertitur in directam. licet directa in fideicōmissariam. ibi. nu. xxxij. col. iij.

¶ Fideicōmissaria substitutio quando iniungitur substituto pupillari simpliciter nō durat semper. sed solum quantum sustitutio pupillaris. ibi nu. xlj. fol. lxviij. col. ij.

¶ Fideicommissum si relinquitur a patre ⁊ sum⁹ in dubio an a filio vel ab eius substituto sit relictum. cum primo casu nō valeat. secunda sic videtur relictū a substituto vel a venientibus abintestato vt tale fideicommissum valeat ⁊ non pereat. ibi ⁊ col. iij.

¶ Fideicommissum in iunctum nominatim in persona filij. respectu totius legittime vel eius partis est nullum ibi. Nisi filius repudiet. quia tunc hereditas vadit ad substitutum cum onere fideicōmissi. ibi numero. xliij. fol. lxviij. col. iij.

¶ Fideicōmissaria substitutio aliquādo habet locum nonsolum in bonis obuenientib⁹ ex dispositione testatoris. sed ⁊ in aduēticijs. ibi nu. lv. fol. lxix. col. iij.

¶ Fideiussio facta pacto nudo apposita iuxta contractum non vestitur coherentia cōtractus. in. l. filius dum in ciuitate. nu. ix. fol. cxciij. col. ij.

¶ Fideiussor pro dote etiā pacto nudo obligatur. ibi col. iij.

¶ Fideiussor obligatus per contractū garentigiū an statim possit agere cōtra debitorē vt liberet eum cū habeatur pro condēnato. in. l. si ex lega. nu. lxxiij. fo. clxxiij. col. 4.

¶ Fideiussor potest garentigie obligari licet principalis simpliciter obligetur ne p hoc in pl⁹ dicitur obligari. ibi nu. xcj. fo. clxxviij. columna. j. cum sequen.

¶ Fideiubens de fidelitate seruanda a castellano alicuius arcis non tenetur de infidelitate vel delicto quod cōmittitur extra custodiā arcis vl castri. ibi. nu. lvij. fo. clxxij. co. iiij.

¶ Fideiussor in vrioē causam quam principalis regulariter nō obligatur. ibi nu. xcj. fol. clxviij. col. j. vbi vide.

¶ Fictiones due quando possunt simul cōcurrere. in. l. filius nu. lxiiij. fol. ccij. col. iiij.

¶ Filiusfamilias opponēs exceptionē macedoniani quando pecuniam mutuā cōsum pſit in bonos vsus peccat mortaliter. in. l. si ex lega. nu. x. fol. clxvij. corrupto. col. iij.

¶ Filiorū nomine nō veniūt nepotes de p prietate sermōis. ibi nu. xcviij. fo. clxxix. co. j.

¶ Filiusfamilias potest facere testamentum de iure regni absq; patris preiudicio in vsufructu tertie partis: ⁊ sic tantum de nuda proprietate tertij. in. l. imperator. nume. lxxviij. fol. cxviij. col. j.

¶ Filius naturalis monachus factus an efficiatur patri legittimus. vide in. §. si vir. nume. lxxxj. fol. cxxxvij. col. iij.

¶ Filij naturales quomodo succedant. ibi nu. lxxxij. fol. cxxxvij. col. iiij.

¶ Filius legittimatus qualiter admittatur ad patris successionē. ibi nu. lxxxiij.

¶ Filie excluse a statuto non faciunt partem alijs fratribus in legittima. in. §. cum filie. nu. xlix. fol. xxxiij. col. iij.

¶ Filius monachus rettinet suorum iura. ibi nume. lxxj. fol. xxxvij. col. ij.

¶ Filius vendicans suā rem venditam a patre vel precium a fratribus: an suū debitū debeat habere tāch es alienū ⁊ postea legittimā vna cū alijs successoribus in. l. aberhere dati. nu. lxxvij. fol. lxxj. col. j.

¶ Filius regis antecēs pater esset rex. vel sacerdotis antecēs esset pater sacerdos vel decurionis similiter antecēs pater eius esset decurio habiti: non sunt dicendi filij regis sacerdotis vel decurionis. in. §. sed si fundum. nume. lxxiij. fol. xc. col. j.

¶ Filiofamilias existenti in studio etiam cōtra voluntatem patris si sit factum mutuum. repeti poterit ab ipso patre studij fauore. ibi nume. cxxxj. ⁊ in repe. §. si vir. nu. nume. cxxiiij. fol. cxliij. col. iij.

¶ Filius legittimatus eo pacto quod succedat in eo quod pater voluerit quamuis sit preteritus a patre non potest dicere testamē tum nullū. in repetitio. §. si vir. num. lxxxij. fol. cxxxvij. col. iij.

¶ Filius naturalis non habet ius succedendi nec dicendi nullū testamētum patris

eo casu in quo esset preteritus ab eo. ibi.

¶ Filius preteritus vel exheredatus impugnans patris testamentum: non cōsequitur patris melioratione sibi factam per viam relicti sed sua legittima debet esse contentus. in. §. si. nu. ci. fo. xiiij. col. iij.

¶ Filius potest acceptare melioratione ⁊ repudiare legittimā. ibi nu. cij. col. iij.

¶ Filius melioratus tertio et quinto negligens adimplere grauamē impositū in quinto an priuetur etiam tertio. eod. fol. numer. cv. col. iiij. cum sequen.

¶ Filius melioratus respectu tertij non dicitur habere beneficium a testatore. ibi num. cvi. fo. xv. col. j.

¶ Filius melioratus si monitus infra annū adimplere patris voluntatem et negligens tertio priuaretur esset occasio patri fraudādi filium sua legittima vbi supra. nume. centesimo octauo. col. ij.

¶ Filius melioratus a testatore non potest onere fideicōmissi grauari vt det aliquid extraneo. ibi nu. cxvj. fo. xvj. col. iij.

¶ Filius heres institutus ⁊ vltra id melioratus non perdit melioratione tertij propter non confectionem inuentarij. ibi num. cxij. eod. fo. col. j.

¶ Filius melioratus respectu fratris sui coheredis potest grauari ibi numer. cxvij. fol. eod. col. iij.

¶ Filius melioratus in tertio bonorum et de facto grauatus a testatore si repudiet et ei fuerit datus substitutus vulgaris. melioratio cum grauamine trāsit in substitutum. licet eidem substituto tale grauamē non fuerit iniunctum. ibi nu. cxviij. col. iiij.

¶ Filius meliorat⁹ et grauat⁹ si repudiat: legittima ⁊ melioratio transeunt in fratrem coheredem cum onere. ibi folio. xvij. colu. j. numer. cxx.

¶ Filius melioratus licet non possit in tertio grauari regulariter fallit tamē in tribus casibus. ibi nu. cxxj. fo. eod. col. ij.

¶ Filius emancipatus melioratus si ante acceptationem melioration⁹ decedat. transmittit eam ad extraneos heredes. ibi nume. cxxviij. fo. eod. col. iiij.

¶ Filius licet non petierit in vita legittimā vel eius supplementū. ius petēdi transmittit ad heredes. ibi nume. cxxviij. ⁊ in rep. §. sed si fundum. nu. clxxi. fo. c. col. ij.

¶ Filij non solum possunt reuocare alienata per patrem in fraudem legittime quo ad legittimam: sed etiam quo ad tertiū in quo pater poterat filium aliquem ex suis meliorare in. §. fina. nu. cxx. fo. xvij. col. iiij.

¶ Filio spurio an possit relinqui quintum ⁊ in eo an possit sibi substitui filius suus legittimus ⁊ naturalis. ⁊ sic nepos testatoris. ibi nu. cxxxv. fo. xviij. col. ij.

¶ Filiꝰ sacerdotis est omnino in capar successione parentum eiusq; cōsanguineorum. ibi numer. clxiij. fo. xix. col. iiij.

¶ Filij positi in conditione illa si sine liberis decesseris. non veniunt in substitutione secundum cōmunem assertionem omnium. ibi numer. clxxviij. fol. xxij. colu. j. vbi plura remissiue adduxi.

¶ Filij iuste exheredati non diminuunt aliquid ex legittima aliorum fratrum quin habeant integrum trientem. in rep. §. cum filie. nume. xlix. fo. xxxiij. col. ij.

¶ Filiꝰ qui ingratitudinem commissit si vivo patre penitentiam agat non potest exheredari. ibi nume. lvj. folio. trigesimoquarto. colu. iij. et in repeti. §. sed si fundum. numer. lxxiij. fo. xc. col. j.

¶ Filius si se reconcilliet cum patre admittitur ad eius hereditatem etiam si talis exheredatio esset iuste facta. ibi numero. lxxij. fo. lxxxix. col. iiij.

¶ Filij proditoris in crimine lese magestatis nec succedunt ipsi patri proditori. nec alicui ex suis ascendentibus nec extraneis: filij vero hereticorū excepto patre heretico aliis quibuscūq; succedunt. in. §. cum filie. nume. lxxv. fo. xxxvij. col. iiij.

¶ Filius hereticus non nocet nepoti catholico quo ad auum ibi.

¶ Filius non acquirit patri ea que acquirit patri constituto in extremis. ibi numer. xcij. fo. xl. colu. j.

¶ Filij possunt a patre priuari legittima si pat titulo oneroso omnia bona sua alienet. ibi nume. cxxvij. fo. xliij. col. iij.

¶ Filia habens dotem excessiuam non cogitur conferre quando abstinet ab hereditate paterna. et vult esse dote contenta. ibi nu. cxxxij. fo. xlv. col. ij.

¶ Filij in legittima sunt quasi creditores et non veri. ibi numero. cxlvj. fol. quadragesimosexto. col. iij.

¶ Filius vel descendens faciēs aliquid pro ascendenti ad quod non tenebatur: in dubio non videtur fecisse animo donandi sed repetendi. in repetitio. §. cum filie. nume. clxxxvj. fol. lj. col. j.

¶ Filio licet non possit iniungi onus legati

Universidad de Salamanca. BGH

vel fideicommissi in legittima. tamen eius substituto ad quem peruenit legittima potest. in lege ab exheredati. numero. xxxviij. folio. lxviij. col. j.

¶ Filius arrogatus impubes non potest grauari in legittima. tamen eius pupillaris substitutus sic. ibi col. ij.

¶ Filio arrogato impuberi potes in quarta. pater substituere directo & pupillariter: per fideicommissum tamen non. quod est verum quando fideicommissum iniungitur ipsi filio et ipse acceptat dictam quartam. Secus si eam repudiet vel anteq̃ acceptet decedat: quia tunc vadit dicta quarta ad substitutum cum onere fideicommissi. licet nominatim in persona ipsius impuberis sit iniunctũ. quod est mirabile. ibi nume. xlvij. fol. lxix. col. ij.

¶ Filium arrogatum licet non possit grauare p̃ in sua quarta onere fideicomissi. tamen eius venientes ab intestato potest. quod est verum quando dictus filius moritur infra pupillarẽ etatem alꝰ secus. ibi. nu. lxiij. fol. lxx. col. j.

¶ Filii vt contineantur appellatione familie. an sit necesse vt cum patre simul habitẽt. in repetitio. §. sed si fundum. nume. xxij. folio. lxxxv. col. j.

¶ Filiusfami. vt per matrimonium a patria potestate crimiretur tria requirebãtur. ibi nume. xxiiij. fol. cod. col. iij.

¶ Filia que peccauerit in corpus licet non debeat alinec dotari a patre hoc fallit quando per penitẽtiã esset emẽdata. ibi nu. lxxiij. fol. xc. col. ij.

¶ Filius spurius extra alimentorum causa est incapax relicti a patre etiam si sit quintum. secus tamen est in naturali. ibi numero. septuagesimo quarto.

¶ Filius sit cautus cui pater libros maximi valoris assignauit in peculium si vult eos habere precipuos vt se emancipari faciat non reuocato peculio. ibi nume. cxxiiij. fol. xciiij. col. iij.

¶ Filius decens hereditatem patris suspectam non perdit legittimam. ibi num. clxvj. fol. e. columna. j.

¶ Filio cum mater debeat legittimam de necessitate. non potest illum instituere cum conditione vt patri non queratur vsusfructus. ibi nume. clxix. col. ij.

¶ Filius censetur melioratus in tertio et quinto si simpliciter sibi bona conferantur absq̃ expressione aliqua tertii et quinti. in. §. sed si fundum. numer. lvij. folio. lxxxvij. columna. ij.

¶ Filij duo si pariter nascuntur robustior & pulchrior dicitur primogenitus: quia p̃sumitur natus. in. l. imperator. nume. x. fol. cix. col. iij.

¶ Filius quo modo idem censeatur cum patre. plura exempla iuris & plura dicta vide vbi supra. numero. xlviij. folio. cxiiij. columna. iiij.

¶ Filius qui non potest esse iudex nisi in bonis habeat. c. et si ipse non habeat sufficit q̃ sint in patrimonio patris. et etiam prodest illa estimatio ad plus filijs vt possint habere tale officium. ibi. nu. lj. folio. cxv. col. j. cum sequen.

¶ Filius qui diu possedit hereditatem sibi delatam p̃sumitur patrem ratificasse ex diuturnitate temporis. idem in patre qui diu possedit hereditatem quia p̃sumitur q̃ filius addiuit hereditatem sibi ỹlatam. ibi nume. lxiij. fol. cxvj. col. ij.

¶ Filius agendo contra patrem etiam extraordinarie. vel pro rebus castrensibus vel quasi tenetur petere veniam patri ad agendum in iudicio. ibi num. lxxv. fol. cxvij. columna. iij.

¶ Filius et pater in bis que sunt iuris censentur esse eadem persona. sed non in bis que sunt facti. ibi numer. lxxvij. folio eodem columna. iiij.

¶ Filiusfamilias in causa criminis publici absq̃ patris consensu est legittimus accusator. ibi nume. lxxviij.

¶ Filiusfamilias bodie an testari possit. et quo ad quid ibi. fol. cxviij. col. j.

¶ Filius agit contra patrem dissipatorem bonorum suorum castrensium et etiam pro dote. ibi numero. lxxix. folio. eodem columna. ij.

¶ Filio regis facta donatio a suo patre sibi statim valet. ibi numer. lxxxiij. fol. cxviij. columna. iiij.

¶ Filiusfamilias testamentum facere non potest etiam de consensu patris. ibi numero. xci. folio. cxix. columna. iij. Fallit in castrensibus vel quasi et in lucris nuptialibus. ibi numero. xcvj. ¶ Et in donatis sibi ab imperatore vel rege que censentur castrensia. ibi nume. xcij. fol. cxix. col. iij.

¶ Filius qui consumpsit male suam legittimam sibi assignatam in vita patris amplius ei pater non tenetur relinquere: alimenta tamen tenetur ei prestare que illi sunt debita iure naturali ideoq̃ nullo enim tu tolli possunt. ibi numero. cxv. fol. cxxij. columna. iij.

¶ Filio cui legittima est assignata in vita patris si augerentur facultates patris debet attendi tempus mortis patris. ibi nu. cxxx. fol. cxxiiij. col. ij.

¶ Filia incongrue dotata agit ad suplemẽtum augmenti licet dotem pro sua legittima receperit. ibi col. iij.

¶ Filius quod lucratur ex fructibus fundi sibi traditi a patre vnde se aleret dicitur esse aduentitium et non profecticium. in repetitione. §. si vir. nume. lxviij. folio. cxxxv. columna. iiij.

¶ Filius quod lucratur cum pecunia patris sibi data ad mercantiam an debeat fratribus conferre. et an illud dicatur profecticium vel aduentitium. ibi num. lxix.

¶ Filij licet reuocent donationem factam a patre ante eorum natiuitatem vsq̃ ad suam legittimam. tamen fructus non reuocant. ibi numero. lxxvij. folio. cxxxvij. columna. j.

¶ Filii naturales licet a patre legittimentur. tamen non reuocant donationem ante eorum legittimationem a patre factam etiam omnium bonorum presentium. ibi col. ij. nume. lxxx.

¶ Filij licet per ingressum religionis legittimẽtur tamen nec vt precedentes reuocant donationem. ibi columna. iij. numero lxxxj.

¶ Filius licet non possit patri causa mortis donare illo authore cautela est vt donet iudicis authoritate. ibi folio. cxlij. colum. iiij. numero. cxv.

¶ Filius si pater donet eius assidua petitione talis donatio morte non confirmatur. ibi numero. cxxx. folio cxlv. colum. iij.

¶ Filius sicut potest vendi per patrem fame laborantem. ita libertus per patronũ. in lege cum patronus. numer. xvij. fo. lxxv. columna. j.

¶ Filius respectu patris et libertus respectu patroni in duodecim casibus assimilantur. quos vide ibi a numer. xiiij. vsq̃ ad numerũ. xxvj. exclusiue. folio. lxxiiij. columna. iiij.

¶ Filia licet debeat esse contenta virtute statuti quantitate sibi a patre relicta tamen pater in parte quam ei relinquit non potest onus imponere. ibi num. lvj. fol. lxxix. columna. iiij.

¶ Filio si pater concessit peculium profecticium cum potestate donandi et dissipandi. non videtur data licentia per delictum alienandi. vnde bonis filij publicatis non venit dictum peculium. de bonis lucratis constante matrimonio. numero. clxiiij. folio. ccxxxj. col. iij.

¶ Filius testatoris q̃ fitille qui testamento institutus est duobus testibus probatur. in. l. cum patronus. folio. clxj. columna. ij. numero. lxxxiiij.

¶ Filia quando est in potestate patris et virginali rubore non petit maritum et dotem patre negligente vel renitente iudex ex officio etiam illa non petente potest cogere patrem sibi dotem constituere. in. §. si vir. nume. cxxxj. fol. clvj. col. j.

¶ Filiusfamilias negocians cum pecunia patris habet dimidiam lucrorum alia dimidia patri applicatur. nisi illicite fuerit illud lucratus: quia tunc neq̃ patri neq̃ fratribus cõmunicatur. in. l. si ex legati. nu. xlvij. fol. clxxj. columna. j.

¶ Fiscus si habet rem cõmunem cũ alio totam potest vendere inuito socio in tracta. de bonis lucratis constante matrimonio. numero. xlv. folio. ccxviij. columna. iij. refusa tamen socio parte precij. ibi nume. xlvj.

¶ Fisci priuilegia. enumerãt remissiue q̃ plurima. in. i. si ex legati. nu. cxcij. fol. clxxix. columna. iiij.

¶ Fiscus et ecclesia equiparantur in iure: et quid in municipio. ibi numero. cxc. folio. cod. col. iij.

¶ Fiscus vendens rem communem licet socio teneatur sue partis precium soluere. et ex equitate illum requirere. an pro eo quod alius offert ipse partem fisci velit. maritus tamen vendens lucra communia ad nullum predictorum tenetur in tractatu de bonis lucratis. nume. xivij. folio. ccxviij. columna. iij.

¶ Fiscus quando venit ad bona propter delictum agit de lucro captando. ibi numero. lxxxj. fol. ccxxij. col. j.

¶ Fiscus tenetur ad debita q̃uis habeat bona ex crimine hereseos. ibi numer. cxxj. folio. eccl. colũ. j. ¶ Et in fauorem creditorum in tali casu adde singula. dictũ ỹ Paul. de castr. post Bart. in. l. si marito. in princi. col. ij. num. ij. ff. soluto. matrimo.

¶ Forma: a forma non esse recedendum. in. §. sed si fundum. numero. ix. folio. lxxxiij. columna. iiij.

¶ Forma dat esse rei. que est seruanda

Universidad de Salamanca. BGH

etiam a rustico minore et muliere. ibi nu. r. fol.lxxriij.col.ij.
¶Forme omissio etiam in minimis totum vitiat.ibi nume.ix.col.j.
¶Forme quicquid est per equipollens impleri nequit. ibi numero.xiij.colũna.iij.
¶Adde ℣Philip.dect.cõsi. cccclxvj. col.v. nu.xix.lib.iiij.rubr.l.hac cõsultissima.nu.xxij. C.qui testa.face.poss.r in.l.si mater. C.de inst.r substi.nu.iiij.vbi vid. de hoc.
¶Francigene substituere an poterunt pupillariter filijs suis cum non habeant eos in potestate inrepeti.l.imperator.numer. lviij. fol.cxx.col.iij. ¶Adde his que ibi scripsi Rip. in.l.ij.col.v.nu.xxj.ff.de vulga. optime per Joan.corasi.in.l.si testamento. nume.ix.pagi.ccxix.C.de impube.r alijs substi. vbi approbat opinionem ℣Poll.in dict.nume.cxx.a me citatam.idemq; in effectu post Guido.decisio.liiij. tempore quo rc. sensit Dec.in.l.licet.colũna.viij.nume.iiij. C. de bono.possessio. contra tabul. libert. et idem in.l.senium.colũna.ij.verticul. secundo regulariter.C.qui testa.face.poss.vbi vide.
¶Franci homines qui dicantur. et francia vnde dicta.vbi supra.
¶Fratres duo si stant simul vt duo socij bonorum r vnus eorum emit proprio nomine tenetur illam rem alteri cõmunicare. in. §.fina.nu.xv.fol.v.col.iiij.
¶Fratres possunt revocatoria petere a marito sororis illud quod habet in dote vltra legittimam si ipse fuit in dolo tempore quo recepit.in.§.cum filie.numero. cxlj.folio.xlv.col.iiij.
¶Frater dicitur suus fratri in quodam casu.ibi nume.cclxxij.fol.lxj.col.iij.
¶Fratres in potestate constituti licet solũ naturaliter obligentur. tamen si pater in vita eis legittimam assignauit. et super illa contrahunt vtraq; obligatione tenentur. in. §. sed si fundum. numero. xc. folio.xcij. colũna.ij.
¶Fratres si inter se conueniant vt filie de communi maritentur. si vna sit maritata communibus expensis. que postea mortuo marito paupere non re habuit dotem.iterũ de communi non est maritanda. l.si ex legati.nu.clxix.fol.clxxxvj.col.iij.
¶Frater si statuti vigore teneatur sororẽ dotare r illã semel dotauerit.dote casu amissa iterum non tenetur illam dotare.ibi nume.clxxviij.fol.clxxxviij.col.j.
¶Fratres minores sibi relictum possunt petere implorando officium iudicis.licet nõ iure actionis.nu.lxxiiij.fol.cxvij.col.iij.
¶Fratres quando revocent dotem excessiuam datam a patre sororisue ab eius marito legito supra indictione Dos data.
¶Fructus rei donate vxori. non revocantur ab vxore cuius donatio non valeat.in.§. si vir.nu.liij.fol.cxxxiiij.col.j.
¶Fructus:donatio inofficiosa revocatur sine fructibus rei donate a patre filio facta. ibi nume.liiij.
¶Fructus bonefidei emptor etiam in re p hibita alienari facit suos.ibi numero.lxvj.et nume.lxx.fol.cxxxv.col.iiij.
¶Fructus:titulus cuius nullo prestat causam acquirendi fructus.ibi numero.lxxj.folio.cxxxvj.col.ij.
¶Fructus industriales collecti a bonefidei possessore non censetur eos habere ex titulo lucrativo sed ex oneroso propter culturam et curam.ibi nume.lxxij.
¶Fructus:plura valde necessaria r in pra ri quottidiana videto sub dictione Donatio inter virum r vxorem.
¶Fructuũ acquisitio r discriptio.quibus differunt vi.ibi nu.cv.fol.crlj.col.j.
¶Fructus industriales presumuntur de iure non durare vltra triennium.ibi numero.xcvj.fol.cxxxix.col.iiij.
¶Fructus facit suos possessor bonefidei etiã si pretendat titulum nullum.ibi num.cij.folio.cxl.col.iiij.
¶Fructus vi.infra dictione ℣Possidẽs.et peculiariter in ista materia per Joan. cõpũ parisien.in suo singul.tracta.de fructibus.r singul.verbum Guil.cassado.super regul. cancell.decisi.xj.nu.viij.
¶Fugiens ad ecclesiam sicut gaudet immunitate.ita fugiens ad corpus christi. supradictio.Corpus.versi.iij.
¶Fucare et ornare se mulieres an liceat. satis late per remissiones vide in.l.imperator.nu.xj.fol.cix.col.iiij.
¶Fundus a viro emptus solo tantum suo nomine in instrumento Appositor nõ vroris an diuidatur vt cõmune lucrum. in repe.l.iij.§.fina.nume.x.quam bene examinat per plura.fol.v.col.ij.
¶Furnarius obligatus coquere panem p familia Hieronimi lopij vel alterius. certo precio si familia crescit an sit obligatus p omnibus panem coquere vel pro illis tantũ qui cõtractus tempore erãt in familia. in.§. sed si fundum.nume.xxij.fol.lxxxv.col.j.

¶Fur qui pro tribus furtis debet mori.p vno etiã debet mori si illud est magnum.in. l.imperator.nu.cxxxiij.fol.cxxiiij.col.iiij.
¶Fur:octo casus in quibus fur furca suspenditur.ibi.
¶Fur viginti duo casus in quibus euitat mortem ibi remissiue.
¶Fur et mororsus eqparant.in.l.si ex legati.num.clxxxv.fol.clxxix.col.j.
¶Furtum:de materia furti eiusq; restitutione.in tract.de bonis lucratis const. mat. num.ccxxxij.fol.ccxliij.col.j.
¶Furti actio non habet locum inter coniuges.ibi colum.ij.
¶Furtum an et quando committatur si res aliena vendatur.in.l.filius. nume. xliij. fol.cxcix.col.iiij.

G

¶Gabella ex contractu nullo non soluenda.in rep.§.si vir.nu. clvij. fol. cxlviij. col.j.cum sequen.
¶Gabella nõ debet solui ex distractu.in. l.quemadmodum. numer. lxxvij.fol.clxxx. col.iij.als fol.clx.
¶Gabella si de precio rei vendite debet solui vigore statuti. debet intelligi de precio q in effectu remanet deductis expensis in prorogationibus.subbastationibus et in alijs. in.l.si ex legati.nume.xxxv.fol.clxx.col.j.vbi vid.alia tria vel quatuor dicta in materia gabellar.
¶Gabellam fraudans peccat mortaliter. in tract.de bon.luc.cõst.mximo.nu.ccxxxiij. vbi plura remissiue adduri.fol.ccxliij.co.ij.
¶Gabella non est soluenda ex contractu donationis cuius vigore statuti de quolibet legato sit solucda.ibi num.clj.folio. ccxix. colum.ij.
¶Garentigij contractus materia vide alia qua supradictione Confessio.et in dictione Fideiussor.r infra in dictiõe Instrumẽtũ.
¶Garentare idem est quod firmare.in.l. si ex legati.num.lxxij.fol.clxxiij.col.ij. et ibi plura in materia garentigij.
¶Garentigie obligatus fideiussor.contra principalẽ debitorem statim agere potest.ibi nu.lxxiiij.fol.eod.col.iiij.vsq; ad nu.lxxxj.
¶Geminationis plures effect? remissiue. ibi nu.clxxxiij.fol.clxxviij.col.iij.et in.l.filius. num.xiij.fol.cxcv.col.iij.
¶Generalis renunciatio licet regulariter non valeat tamen iuramẽto firmatur. in.l. filius.num.xxv.fol.cxcvij.col.j.
¶Generali trãsactione vel generali liberatione non veniunt ea que possunt vendicari ratione dominij. in.l.si ex legati.nu.lij. folio.clxxij.col.ij.
¶Glosse intelligende secundũ leges quas allegant.et non considerantur cum inueniuntur ter.et non faciunt ius nisi rationem assignent iuri cõformen vãdo legib? verum intellectum.in tract.de bon.lucra. const.mat. nu.ciiij.cum sequẽti.fol.ccxxiiij.col. ij.r.iij.
¶Grauamen in prelegatotertij an possit meliorato filio iniungi.in.§.si vir.nu.lxxvj. fol.cxxxvj.col.iiij.
¶Grauatus restituere si sine liberis decedat si decedit relictis filijs exheredatis in mortis articulo constitutis fideicõmissum debet.in.§.cũ fille.nu.lxxxvij.fol.xxxix.col.j.
¶Grauatus restituere fundũ vnũ ex familia.si vnum elligat an casu in quo ille electus repudiet possit elligens vulgarem substitutum dare.in.§.sed si fundum.nu.cxciij. fol.ciij.col.ij.

H

¶Habitatio si requiritur ad consequendum aliquod priuilegium vel beneficium:sufficit filio patris habitatio.in.l.imperator.num.lij.fol.cxv.col.ij.
¶Hereditate addita bona efficiuntur propria ipsius heredis. in.§.fina. numero.cliij. fol.xx.col.ij.
¶Hereditate addita ẽt pia causa nõ posset directo substitui.ibi nu.clv.cod.fol.co.iij.
¶Hereditate addita est locus substitutioni directe in tribus casibus.ibi numero.clv. cum.ij.sequen.
¶Hereditatis quotta et bonorum differũt.in.§.ʒ si fidũ.nu.xvj.fo.lxxxiiij.col.iiij.
¶Hereditate non addita si debeantur legata vigore statuti petuntur conditione ex lege quod applicat ad.l. ordi. lib.v. titu.ij. in.l.j.ibi nu.lxxxj.et nu.lxxxii.fol.xcj. col.ij.
¶Heres laicus prestans fidem de restituẽdo incapaci.ʒ restituere hereditatẽ fisco regis:si sit cleric? fisco ecclesie.in.§.fi. nu.clxv. fol.xix.col.iij.
¶Hereditas addita patrimoniũ addeuntis dicitur.in.d.§.fin.num.cliij.fo. xx.col.ij.
¶Heres qui accommodauit tacitã fidem defuncto de restituendo incapaci neq; potest hereditatem retinere neq; incapaci dare.sed scẽm conscientiam tenetur illã fisco restituere.in rep.§.cũ filie.nu.cxxiiij.fol.xli ij. col.j. ¶Adde Hiero. ℣Saulum barchin. in prati.cãcellarie apostolice.pagin.lxxxviij. versi. Bona que auferuntur.
¶Heredis appellatione venit legatarius.

Universidad de Salamanca. BGH

Inder Alphabeticus.

in.l.sb.ex heredati.nu.rr.fol.lxvj. colum.j.

¶ Heres cogitur restituere prescripta cū mala fide a defuncto.ibi nu.lxxi iiij.fol.lxxj. col.iiij.et ibi ēt remissiue de restitutione acquisitorū cum mala fide titulo prescriptio.

¶ Heredes iniuriantis vel delinquentis lz ante litem contestatam cum defuncto de iure ciuili conueniri non possint.tamen de iure canonico siue sit contesta.siue non et sint hil ad eos peruenerit conuenirī possunt.ibi num.lxxxiij.fol.eod.colum.iij.

¶ Heredes an possint prohiberi a testatore ne perpetuo diuidant.legito supra dictio. Diuisio per testato.

¶ Heres si dilapidat bona ante euentum conditionis fideicommissi illa applicantur fideicōmissario quando in eius fauorē fuit appesita conditio.als ponunt in sequestro ne heres pendēte conditione commoditate fructuū priuet.in.§.sed si fundū.nu. cxxv. fol.cxxv.colum.j.

¶ Heres grauatus a testatore vt pro aliquo fideiubeat intelligitur etiam grauatus vt solnat.in.l.si ex legati. numero. lxv. folio.c'xxiij.col.iiij.

¶ Heres ex causa lucrativa succedens licet faciat actum licitum z ignoranter nihilomin9 ē in mora.ibi nu.clix.fol.clxxxvj.co.j.

¶ Heres et defunctus idem cēsent in.l.imperator.nu.lxxxj.fol.cxviij.col.ij.

¶ Heres licite retinet hereditatem ex testamēto non solemni in foro conscientie si habuit purum cōsensum testatoris.in.§.si vir. num.cxv.fol.cxliiij.col.iiij.

¶ Heretici de portatis equipparantur.in. §.cū filie.num.lxxiiij.fol.xxxvij.col.iiij.

¶ Hereticus si sit mercator precium rerū per ipsum venditarum presumitur in eius vtilitatem conuersum.et sic fiscus tenet refundere precium si res velit vendicare. in.l. quēadmodū.nu.lix.fol.clxxviij.col.iiij.

¶ Hereticus licet post crimē cōmissum nō potest tranferre dominium. tamen bene est personaliter obligatus.in tract. de bon.lucra.num.ccxiij.fol.ccxl.col.j.

¶ Hereticus vide.infra dictione precium.

¶ Heresis filij nihil nocet nepoti catholico quin imo succedere potest auo fideli.in.§. fin.num.cxxix.fol.xviij.col.iiij.et in. §.cum filie. num. lxxiij. fol.xxxvij.col.iiij.

¶ Heretici et deportati equipparantur.ibi nume.lxxiiij.

¶ Hereticus baptizatus matrimoniū cōtrahere nō potest.tamen si contraxerit valet matrimoniū.in tract.de bonis.lucra. const. matrimo.num.xcvj.fol.ccxxiij.col.iij.

¶ Heretici bona tum primum cum cōmittunt crimen heresis sunt confiscata:et ab illo tempore fiscus reuocat alienata ab emptoribus sine restitutione precij:nisi precium rei venditę versum in vtilitatē bonorū heretici venditoris probaretur .latissime in.l.quem admodum.nu.xlvij.vsq; ad nume.lxiij.folio.c'xxviij.col.iiij.

¶ Heretici qualiter puniendi.et plura bona in hac re vid.in tract.de bon.lucra. cōst. matri.nu.cxciij.fol.cxxvij.col.ij.

¶ Hispanie reges non subsunt imperatori neq; in temporalibus recognoscunt superiorem:quid vero de rege Francie.in.l.imperator.nume.v.fol.cix.col.j.

¶ Homicidij vt vulnerans excusetur quā culpā ipse vulneratus in currere. legito.j. dictione . vulneratus . vbi ponitur culpa quadruplex.

I

¶ Ignorans qua via sit succurrēdus. in. §.si vir.nu.lxxxix.fol.cxxviij.col.iiij

¶ Ignorantia iuris presumitur in milite minore et muliere.ibi.

¶ Ignorantia iuris inducit malam fidem quo ad vsucapionem.ibi.

¶ Imperator est summus superior et plura de imperatore.in.l. imperator. nume.ij. fol.cviij.colum.iij.

¶ Imperium quare dicatur sanctum. ibi colum.iiij.

¶ Imperium consistit in quattuor.ibi.

¶ Impediens me aliquam vtilitatem ne consequar ēt si ad illam mihi nullum ius cōpetebat tenetur ad interesse.in. §. si vir.nu. cxxiij.fol.cxlv.col.iiij.

¶ Inequalitas debet euitari in contractibus.in.l.filius.nu.xxvij.fol.cxcvij.col.iij.

¶ Incapaci sine delicto suo relictum si ab eo reuocatur bis applicatur quibus legitima debetur.in.§.sed si fundum.nume.cxlix. fol.xcix.colum.iij.

¶ Incussatio contumatie in termino legali non est necessaria.in.§.fina. numer.lxxij. fol.xij.col.j.

¶ Ingratitudo licet operetur donationis reuocationē.in fructuum ex re donata perceptorum reuocationem non operatur. in. §.si vir.num.lxxiij.fol.cxxxvj.col.iij.

¶ Inhabilis ad testandū nō potest testamenti factionem alteri committere.in. §.cū filie.nume.xxiij.fol.xxix.col.iiij.

Inder Alphabeticus.

¶ Insinuatio nō requiritur quādo pater assignat filio suo legittimam lz vtrā verbo donationis.in.l.imperator.numer. lxxxiiij. fol.cxviij.col.iiij.

¶ Insinuatio an sit necessaria hodie in donatione facta coram publico notario.z plura de insinuatiōe.in.l.si ex legati.nu.xxxviij. fol.clxx.colum.ij.

¶ Institutio de aliquo contemplatione alterius fit dupliciter. in.§.fina.numero.cxlj. fol.lix.colum.j.

¶ Institutus in primo gradu quibus modis posset contingere.vt heres esse non possit.ibi col.iij.nume.celvj.

¶ Instrumentum in quo est iuramentum habet executionem paratam:et alij plures casus enumerantur.in.l.si ex legati. nu.lxv. fol.clxxiij.colum.iij.

¶ Instrumenta de iure cōmuni nō habēt executionem paratā.secus in testamento eo casu in quo ex eius inspectione nō apparet vitiosum.ibi nu.lix. et nu. lx.fol. eod. col.j.

¶ Instrumētū publican depositi bz executionē paratā.ibi nu.lxij.cū.ij.sequenti.

¶ Indiffinita equipollet vniuersali.in.l.filius.nu.cxviij.fol.ccix.colum.iij.

¶ Instrumentum garētigium habēs cōtra debitorē eo mortuo potest impedire eius cadauer ne sepelliatur.in.l. si ex legati.nu. lxxiij.vbi vid.q̄ dixi.fo.clxxiiij.col.ij.z co.iij.

¶ Instrumentum garētigium habet vim confessionis facte in iudicio et sententie diffinitiue.ibi.

¶ Instrumenta publicam hodie de iure regni habeant paratā executionem.sine eo q̄ habeāt clausulā garētigiā.ibi nu.lxxxvij. fol.clxxvij.col.iij.qui singulariter loquitur ponderando pluries verba.l.v.tit. viij. lib. iij.ordi.regal.licet illā non bene alleget.ego tamen corregi prout in alijs pluries facio.

¶ Instrumentū garentigiū habet paratā executionē non solū in persona illi9 in quo bz originē obligatio. ſz ēt in pſona illi9 cui cōpeteret vtilis vigore illius instrumēti. ibi num.xcij.fol.clxxviij.col.ij.

¶ Interpellatio extra iudicialis ēt per verba enunciatiua constituit debitorem in mora.ibi nu.clxiij.fol.clxxxvj.col.iij.

¶ Idem est de sola notificatio.debiti extra iudicialiter facta.ibi nu.clxv.

¶ Interpellatio vnica sufficit ad constituēdū debitorē in mora.cum trib9 limitationibus ab authore traditis et a me remissiue vndecim.vbi supra.nu.clxvj.cum sequenti. fol.eodem.clxxxvj.col.j.

¶ Interpellatio extra iudicialis non constituit debitorem in mora officio iudicis obligatum.imo nec tunc sola oblatio libelli sine contestatione sufficeret . ibi numero. clxxx. fol.clxxxviij.col.j.

¶ Interpellatio extra iudicialis non constituit in mora debitorem quādo prius fuisset in mora creditor. sed tūc requiritur litis contestatio.ibi nu.clxxxij.vbi vid. de veritate.colum.ij.

¶ Interpellatio extra iudicialis an sicut constituit in mora an sic precedentē moram purget.ibi nu.clxxxiij.col.ij.

¶ Interpellatio ḡminata facta diuerso tempore operatur vt mora non possit purgari casu quo als posset.ibi.

¶ Intellectus rationi naturali contrarij9 non est legi adaptādus nec tenēdus.in tracta.de bonis lucra.const.matrimo.nu.cciij. fol.ccxxxvij.col.iij.

¶ Intellectus per quem inducitur legum correctio non debet accipi in materia correctoria presertim impropriando verba . ibi nu.cxvii.fol.ccxxvj.col.ij.

¶ Intellectus.l.iij.titu.viij. lib.iij. ord.in l.filius dum in ciuitate.num.ix.folio.cxciiij. colum.iij.

¶ Intellectus.l.xiij.tit.x. lib.iij.foro. ll.ibi num.xlv.fol.cc.col.ij.

¶ Intellectus.l.iij.titu.viij.lib.iij.ord.vbi supra.nu.lxxv.fol.cciiij.col.j.

¶ Intellectus.l.lxij. Tauri. in.l. imperator.nu.cxl.fol.cxxvj.col.i.

¶ Intellectus.l.ij.titu.ix.lib.viij.ord.vna cum.l.stili.cxxj.ibi.

¶ Intellectus ad.l.iiij.titu. vij.lib. iiij.foro.ll.dictum cuius.l.absq; cōmemoratione predicte.l.refero.vbi supra.

¶ Intellect9.l.j.tit.iij.lib.iij.foro.ll.in rep. §.fin.nu.x.fol.v.col.ij.

¶ Intellectus.l.iiij.et.l.v. titu.viij. lib.iij. ordi.ibi nu.lxxxij.fol.xj.col.iiij. vſi. ex quorum dictis.

¶ Intellectus.l.lv.Tauri.in.§. si vir. nu. cxxviij.fol.cxlv.col.ij.

¶ Intellectus.l.j.titu.ij.lib.v .ord. in.§.ſz si fundum.nu.lxxxij.fol.xcj.col.ij

¶ Intellectus.l.j.titu.iij.lib.iij. foro.ll.in. l.si ex legati.nu.clxix.fol.clxxxvj.col.iij.

¶ Intellectus.l.j.titu. iij.lib. ij.ordin. in. §.fin.nu.lxxxij.fol.xij.col.j.

¶ Intellectus.l. iij. titu.xij. lib iij. foro.ll. in.§.si vir.nu.lxxix.fol.cxxxvij.col.ij.

Universidad de Salamanca. BGH

¶ Intellectus. l. xxij. Tauri. per singula. questionem ibi subiectam i n.§. fin. num. lj. fol. viij. col. iiij.

¶ Intellectus. l. lxiij. Tauri. in rep. §. cum filie. num. lxxix. fol. xxxix. col. ij.

¶ Intellectus. l. clvij. in curijs de Madrid anni. 1528. ibi.

¶ Intellectus. l. xj. tit. xiiij. part. vj. ibi nu. xci. fol. xxxiij. col. iij.

¶ Intellectꝰ optimꝰ ad. l. ij. titu. vj. part. vj. ibi. num. cij. fol. xxxiiij. col. iiij.

¶ Intellectus. l. xvij. Tauri. per optimã questio. explicatur in. §. sed si fundum. num. lxxxviij. fol. xcij. col. j.

¶ Intellectus ad. l. xiiij. titu. xx. lib. iij. fo. ro. ll. et. l. ccvij. in lib. declarationum. in. §. si vir. num. xiiij. fol. cxx. col. ij.

¶ Intellectus. l. si communem. in tract. de bon. lucra. const. mat. nume. xxvj. fol. ccxiiij. columna. ij.

¶ Intellectus. l. incendium. C. si cert. peta. in. l. si ex legati. nu. cxxvij. fol. clxxxii. col. ij.

¶ Intellectus ad. c. is qui. de homicid. lib. vj. in. l. si ex legati. nu. cxxv. fol. clxxxij. co. iij.

¶ Intellectus ad extrauagant. ambitiose. de rebus eccleſi. non alie. in. §. sed si fundum num. cl. fol. xcvij. col. iiij.

¶ Intellectus. l. xi. in curijs de Madrid in §. fina. num. lxxxij. fol. xij. col. j.

¶ Intellectus. l. ix. tit. v. lib. iij. fo. ro. ll. in. §. cum filie. num. xxix. fo. xxx. col. ij.

¶ Intellectus ad. l. vj. titu. v. lib. iij. fo. ro. ll. in rep. l. si ex legati. nu. xiij. fol. clxvij. col. iiij.

¶ Intellectus. l. xlv. Tauri. in. l. quẽadmodum. nu. ciij. fol. clxxxiij. col. ij.

¶ Intellectus. l. vj. tit. j. lib. iij. ordi. in. §. si vir. num. cxxviij. fol. cxlvj. col. j.

¶ Intellectus. l. fina. de Madrid. ibi num. clx. fol. cxlviij. col. iij.

¶ Intellectus ſtatuti vniuerſitatis Salmantine. ij. in titu. xxxij. ibi numero. cxix. folio. cxliij. colum. iij.

¶ Intellectus conſtitutionis Salmantine vniuerſitatis que loquitur quo ad licenciãdos quantum in bonis habere debeant. in. l. imperator. nu. lv. fol. cxv. col. ij.

¶ Intellectus. l. v. Tauri. ibi num. lxxviij. fol. cxviij. colum. j.

¶ Intellectus. l. v. gabellarum. in. §. fina. nume. cxix. fo. xvij. col. j.

¶ Intellectus legis vel ſtatuti non eſt recipiendus a contrario ſenſu. ſi ex tali intellectu ſtatuentes inciderent in penã. in. l. imperator. num. cxl. fol. cxxvj. col. ij.

¶ Interrogatorium a parte & clare debet intentionem proponentis continere. in. §. si. nu. ij. fol. iij. col. ij.

¶ Intereſſe cum alterius iactura. non eſt in conſideratione. in. §. si vir. nume. cxxj. folio. cxliiij. col. j.

¶ Inuentarij materia remiſſiue in. §. fina. nu. cxij. fol. xvj. col. j.

¶ Inuentarium non conficiens in foro animę ad id tantum tenetur quod recepit & nõ vltra. in. §. si vir. numero. cxxv. folio. cxliij. columna. iiij.

¶ Iuder incompetens ſi periculũ eſt in mora poteſt teſtes examinare. in. l. ab exheredati. nume. viij. fol. lxiij. col. ij.

¶ Iudicis preſentia nõ preſumitur ex diuturnitate temporis. in. l. imperator. nu. lxvj. fol. cxvj. col. iiij. vbi idem dicit de donatiõis inſinuatione.

¶ Iuder ex officio ſuo poteſt expellere agẽtem ſine actione. in. l. si ex legati cauſa. nu. lxxiij. fol. clxxvij. col. j.

¶ Iuder inducendo aliquem in rẽ poteſt tranſferre ciuilem poſſeſſionem ſine natura li. in. l. quemadmodum. nu. xiij. fol. clxxvij. columna. ij.

¶ Iuder eo caſu quo videret aliquem metu nõ audentem teſtari poteſt ex officio ſuo accedere ad eum vt libere teſtetur. et vocare teſtes & notarium vt illi non tollatur libera teſtandi facultas. in repeti. §. si vir. nu. cxxxv. fol. cxlv. col. iiij.

¶ Iudicis officio plures caſus relinquuntur. de quibus remiſſiue. in. l. si ex legati. cauſa. nu. lxxviij. fol. clxxv. col. ij.

¶ Iuramentum calumnie ſi exigatur poſt cp̃ quis plene probabit. licite poterit recuſari. in. §. fina. nu. lxxxij. fol. xii. col. j.

¶ Iuramentum quo quis promittit non denunciaturum malefitium non valet. in. l. si ex legati. nu. xvi. fol. clxviij.

¶ Iuramento firmatur pactum de non diuidendo. ibi nu. cxvij. fol. clxxxj. col. ij.

¶ Iuramentum habet vim vt actus valeat quẽadmodũ valere poteſt. in. l. filius. nu. xx. fol. cxcvj. col. ij.

¶ Iuramentum habet vim clauſule derogatorie circa ſequentem diſpoſitionem. ibi nume. xxiij. fol. cod. col. iiij.

¶ Iurans ſoluere compenſando an a periurio liberetur. ibi nu. l. fol. cc. col. iiij.

¶ Iuramentum obligat preciſſe ad factũ. ibi nume. lix. fol. ccij. col. ij. & in. §. si vir. nume. clxxj. fol. clxx. col. ij.

¶ Iuramẽtũ firmat donationẽ inter virũ et vxorem. Item donationem inter patrem et filium in poteſtate. vid. ſupra in dictione Donatio.

¶ Iuramentum in contractibus que ſine eo non valent poteſt apponi ſine metu penarũ legis nſri regni. in. §. si vir. nu. cxxxviij. fol. cxlvj. col. j. cum ſequent.

¶ Iuramentum minoris ſicut firmat contractum. ſic et diſtractũ in. l. quẽadmodũ. nu. lxxxvj. fol. clxxx. col. iij.

¶ Iuramentum an firmet pactum nudũ vid. j. dictione Pactum.

¶ Iuramentum habet vim clauſule codicillaris. in. §. ſed si fundum. nume. cxxxviij. fol. xcvj. col. ij.

¶ Iuramentum eſt de iure naturali. ibi num. cxxxv.

¶ Iuramentũ iudiciale habet executionẽ paratã. in. l. si ex legati. num. lxj. fol. clxxiiij. col. ij. ¶ Adde Rip. in. l. ij. nu. l. ff. ſolut. matrimo.

¶ Iuramentum in litem ratione affectionis pẽfertur. in. l. si filius. nu. ciij. fol. ccvij. columna. iiij.

¶ Iuramentum habet clauſulam vt actꝰ valeat omni via et iure quo poteſt. ibi num. xxiij. fol. cxcvj. col. iiij.

¶ Iuramentum continet clauſulam rato manẽte pacto. ibi nu. xxvi. fol. cxcvii. col. ij.

¶ Iuramentum repreſentat minorem eſſe maiorẽ. ibi nu. xxx. fol. cxcviij. col. j.

¶ Iuramenti obſeruatio eſt diuini iuris. ibi nu. xxj. fol. cxcviij. col. j.

¶ Jura que non poſſunt in extraneũ hęredem tranſire. in fiſcum non tranſeunt. in. §. cum filie. nu. cclx. fol. lx. col. j.

¶ Jura correctoria ex maioritate rationis non debent extendi. in. §. si vir. nu. cxviij. folio. cxliij. columna. iiij.

¶ Jus rumpendi non habens non habet ius ſuccedendi. in. §. cum filie. nume. xxxij. fol. xxx. columna. iiij.

¶ Juris indignitate indignum nõ poteſt eligere habens poteſtatem eligendi ex pluribus quem voluerit. indignitate facti ſic. in §. ſed ſi fundũ. nu. lxxj. fol. lxxxix. col. iiij.

¶ Jus addeundi nõ eſt in bonis hęredis neq̃ in eo dicit locupletior. in. §. si vir. nu. lx. fol. cxxxv. col. j.

¶ Jus dicitur prohibere donationẽ inter virũ et vxorem non aſſiſtendo. et ideo donatarius in tali caſu non eſt in mala fide. ibi num. ciij. fol. cxl. col. iiij.

¶ Jus aliquando non aſſiſtit aliquando reſiſtit. ibi et eſt maxima effectꝰ vt ibi. ¶ Et per Bart. in. l. j. col. iij. nu. viij. ff. de nouatio. et per Jaſo. in. l. cp̃s vero. col. ij. nu. iiij. ff. ſi cert. peta. et in. l. contra iuris. col. j. nu. j. ff. de pactis.

¶ Jus correctorium quãdo reducitur ad ius commune bene extenditur. in. §. si vir. nu. cxix. fol. cxliij. col. iij.

¶ K

¶ Karoli ſacratiſſimi imperatoris & Hiſpanie regis laus. in. l. imperator. num. j. fol. cviij. col. iiij. et in tract. de bonis. lucrat. conſt. matri. nu. ccxlvij. fol. ccxlix. col. j.

¶ L

¶ Legatarius vel fideicommiſſarius qui agit contra hęredem pro legato vel fideicommiſſo tunc teſtamentum habet paratam executionem. in. l. si ex legati cauſa. nu. lx. fol. clxxiij. col. j.

¶ Legatum. in legato ſtante ſtatuto cp̃ de quolibet legato ſoluatur tantum pro libra debet intelligi ꝺ eo quod in effectu remanet legatario deducto omni onere. ibi numer. xxxvj. fol. clxx. col. j.

¶ Legatum generale non cõprehendit ea que ſunt alienationi parata. in. l. quẽadmodum. nu. xix. fol. clxxvij. col. j. limita tamen & intellige vt ibi. nu. xx. et num. xxj.

¶ Legatum vel fideicommiſſum relictum filio preterito impugnanti teſtamentum nõ conſeruatur per authen. ex cauſa. in. §. fina. nn. ci. fol. xiiij. col. iij.

¶ Legato tertij non priuatur filius cp̃uis monitus a iudice non adimpleuerit iuſſum patris. ibi num. cvi. fol. xv. col. j.

¶ Legatum factũ extraneo de quinta parte bonorum vel quinta parte ſubſtantie pro eodem habetur cũ ſubſtantia pro bonis ſummaf in. §. ſed ſi fundum. nu. iiij. fol. lxxxiij. columna. iij.

¶ Legatarius fructus rei legate facit ſuos a tempore traditionis. in. §. si vir. nume. lxv. fol. cxxxv. columna. iij.

¶ Legatum poteſt per teſtatorem reuocari licet res legata in vita legatario tradatur ab eo. ibi.

¶ Lege vel ſtatuto ſi caueatur cp̃ legatum debeatur abſq̃ hęredis additione. cp̃uis legata in teſtamẽto relicta. debentur ctiã cum per legem conſeruentur conditione ex lege. in. §. ſed ſi fundum. nu. lxxxij. fol. xcj. col. ij.

¶ Legitima filio relinquenda titulo inſtitutionis. in. l. cum patronus. nu. xl. patronꝰ

Universidad de Salamanca. BGH

vero pōt relinqui titu. legati. fo. lxxvij. co. j.
¶ Legittima ex testamento non debet trās uersa alib⁹ nisi in fratre turpi persona institu ta. ibi num. xliij. fol. lxxvii. col. iiij.
¶ Legittima filiorum est quotta bonorum et non hereditatis. ibi nume. xlix. fol. lxxviij. col. iiij. et in. §. fin. nu. cxxviij. Add de Joan. corasi. in. l. heres instituta. col. ij. nume. xij. C. de impub. et aljs substi.
¶ Legittime petitio ciusq; supplementi ad heredē trāsmittit. ibi nu. lxvij. f. lxxx. co. iij §.
¶ Legittima patroni quo iure sit ei debita. ibi nu. vj. fol. lxxiiij. colum. j. et de multiplici legittima in numeris subiectis. ibi vide.
¶ Legittima est fauorabilior pie cause cate nus quatenꝰ tangit legittimā. extra legittimam vero magis fauetur pie cause ꝙ legit time. in. §. sed si fundū. nu. clxx. fol. c. col. ij.
¶ Legittima potest assignari in certa re per testatorē. in. §. cū filie. nu. cxcviij. fol. lij. co. j.
¶ Legittima etiam de iure nostri regni filio. est relinquenda titulo institutionis. in. l. cum patronus. nu. xl. et nu. xlj. vsq; ad nu. xlv. fol. lxxvij. col. ij.
¶ Legittima quo iure sit debita et an minui vel in totum tolli possit. in repe. §. fina. num. cxxviij. fol. xvij. col. iiij.
¶ Legittimam filio non esse debitā ex quasi. ibi nu. cxv. fol. xvj. col. ij.
¶ Legittimatio spurij licet valeat hac modificatione vt non succedat patri nisi in eo ꝙ sibi placeat. tamen si pater in testamento minus legittima dicto legittimato relinquerit. tali quantitati relicte non poterit grauamen imponere. in. §. cum filie. numer. cclv. fol. lir. colum. ij.
¶ Legittimatio filij vt succedat in ea parte quā sibi pater voluerit relinquere valet. in. §. si vir. nu. lxxxij. fol. cxxvij. col. iij.
¶ Legittimatus non habet ius succedendi ab intestato cū legittimo et naturali. ibi nu. lxxiij. eodem. fol.
¶ Legittimatus ad patris successionē vna cum legittimis et naturalibus an admittatur ad rumpendum testamentum. ibi.
¶ Legittimatus per subsequens matrimonium habet iura suitatis. ibi.
¶ Legittimatꝰ nō venit a feuda nec ad emphiteosim. in. l. filiꝰ. nu. l. fol. cc. col. iiij.
¶ Legittimatꝰ rescripto ꝓncipis admittit ad retractū. l. §. cū filie. nu. lxviij. fo. xxxvij. col. j. et a fortiori legittimatus ꝙ subsequēs matrimoniūqui hz iura suitatis. vbi supra.
¶ Legittimatio non est sed dispensatio. eaque sit quo ad quid tātum et nō in totū. in. §. si vir. nu. lxxxiiij. fol. cxxxvij. col. j. et col. ij.
¶ Lex et prefactiōe recepit intellectum. in. §. fina. nume. iij. fol. lij. col. iij.
¶ Lex. j. titu. ij. lib. viij. ordina. in datione in solutum que expellit presumptionem vsurarum. non habere locum exponitur. ibi nume. viij. fol. iiij. col. iij.
¶ Lex. xij. tabularum solum admittit suos ad successionem. in. §. cū filie. nume. xlv. folio. xxxij. col. iiij.
¶ Lex debet seruire de dubio. in. l. ab exheredati. nume. xv j. fol. lxv. col. iiij. et in. l. imperator. nu. xxxij. fol. cxij. col. iiij.
¶ Lex noua correctoria corrigēs in vno et correlatiuis. et reliquū corrigere cēset. l. rep. l. cū patronus. nu. xxvi. fol. lxxv. col. iiij.
¶ Lex quod non dicit nec nos dicere debemus. ibi nu. xxxj. fol. lxxvj. col. ij.
¶ Lex noua seu statutū recipit declaratiōnē ab antiquo. ibi nu. xlj. fol. lxxvij. col. ij.
¶ Lex vadit pedetetim post mentē testatoris sicut venator post leporē. in. l. imperator. nume. xliij. fol. cxiiij. col. j.
¶ Lex cōictās volūtatē testatoris intelligitur nisi de volūtate aliud appeat. ibi col. ij.
¶ Lex dubia ex sua rubrica sub qua est situata recipit interpretationem. in. §. fin. nume. v. fol. iiij. col. j.
¶ Lex generaliter loquēs generaliter est intelligēda. in. l. imperator. nu. cxl. fo. cxxvj. co. j.
¶ Lex penalis et odiosa fauore reipublice extēditur. ibi fo. eod. col. ij. vers. Lex odiosa.
¶ Lex ꝓut iacet est intelligēda. in. §. si vir. nume. cxlij. fol. cxlvj. col. iiij.
¶ Leges vel statuta cuius prohibeant glosari vel interpretari. intelligitur talis prohibitio de interpretatione hominis. non autē de interpretatione que fit per leges. in. §. si vir. nume. clxx. fol. clxx. col. j.
¶ Lex est intelligenda eo modo quo minus ledat seu corrigat ius commune. ibi num. clj fol. clxvij. col. iij.
¶ Lex seu statutum generaliter loquens. restringitur per rationem naturalem que hz vim legis. ibi nu. clxix. fol. clxx. col. j.
¶ Lex vel statutū pōt inducere ꝙ transferatur possessio absq; actu corporeo. in. l. q̄m admodum. nume. ix. fol. clxxiij. col. iij.
¶ Lex vel statutum inducens ꝙ de precio rei vendite soluat gabella. an intelligi debet ꝙ deducatur ꝙ est expensum in subhastationibus et prorenetis. in. l. si ex legati. nume. xxxv. fol. clxx. col. j.

¶ Lex regni declaratur in qua cautum est stit. ꝙ habens liberos possit etiā cuicūq; ex traneo quintum bonorum relinquere. ibi nu. xl. vsq; ad nu. xlix. fol. eod. col. iiij.
¶ Lex aliquando fingit natum qui est in vtero. in. l. filius. nu. liij. fol. cc. col. ij.
¶ Lex vbi adhuc. C. de iure doti. singula. declaratur. in tract. de bon. lucratis. const. matri. nu. ix. fol. ccxiiij. col. ij.
¶ Lex. incendium. declaratur in. l. si ex legati causa. nu. cxxvij. fol. clxxij. col. ij.
¶ Lex cum quidam. C. de lega. dupliciter extenditur. in. l. ab exheredati. nu. xxxvj. et nu. xxxvij. fol. lxvij. col. iiij. cum sequent.
¶ Lex ab eo. C. de fideicom. not. limitatur ibi. nu. lxxxviij. fol. lxxi. col. ij.
¶ Lex cum accutissimi. C. de fideicom. militat si instituatur persona valde dilecta testatori. secundum authorem in. l. imperator vbi vid. nu. xxvij. fol. cxj. col. ij.
¶ Lex quando dicatur fingere plura exempla. in. l. filius. nu. lxiij. fol. ccij. col. iiij.
¶ Lex quotiens. C. de rei vendica. procedit etiā quādo primo emptori fuit tradita res ꝓ actū fictum secundo per actum verum. et ibi vide plures limitationes ad dict. l. quotiēs. in. l. filius. nu. lvij. fol. eod. col. j.
¶ Lex potius presumit ꝙ quis lucrabit cū ꝙ quod perdat lucratum. in tractat. de bon. lucrat. const. mat. nu. xlviij. fo. cxviij. co. iiij.
¶ Lex parificās duo extrema facit vtrūq; eodē iure censeri. ibi nu. lxiiij. fol. ccxx. col. iij.
¶ Lex penalis dicitur que imponit priuationem alicuius rei vel iuris. ideoq; nō habet locum nisi sit expressa. ibi numero. clxvj. fol. ccxxj. col. iiij.
¶ Lex quocūq; casu in quo representat alium maiorem. eo ipso denegat ei restitutionem in integrum. in. l. filius. numero. xx. ij. fol. c. cviij. colum. ij.
¶ Lex noua corrigens ius cōmune in vno correlatiuorū intelligitur corrigere in alio. in. l. cum patronꝰ. nu. xxviij. fol. lxxvj. col. j.
¶ Lex declarans non extenditur ad casum non comprehensum sub lege declarata. in tract. de bonis lucra. nu. cxlviij. fol. ccxvij. columna. iiij.
¶ Lex penalis non extenditur ad largam nec ad latam significationem vocabuli. ibi fol. ccxxix. columna. j.
¶ Lex non debet offendere naturam. ibi num. clxvij. fol. ccxxxij. col. j.
¶ Lex quando venit addendo. in casu additio videtur corrigere. ibi numero. ccij. folio. cerrxvii. col. iij.
¶ Lex vel statutū si disponat ꝙ ex aliscūq; probatio sufficiat intelligitur dum modo sit idonea vel legittima. in. §. si vir. num. clviij. fol. cxlviij. colum. ij.
¶ Lex loquens de domino non solum habet locum in domino vero. sed etiam extenditur ad dominum fictum. in. l. filiꝰ. nu. lv. fol. cc. colum. iij.
¶ Liber tus et filius duodecim in casꝰ quibus respectu patroni assimilantur. vid. supra in dictione Filius respectu patris.
¶ Libri empti et tradita a patre filiofami. clerico etiā prime tonsure studenti. ipsi statim acquiruntur et censetur peculium quasi castrense et non tenebitur eos cōferre. in. l. imperator. num. xciij. fol. cxx. col. j.
¶ Libros ad hoc vt filius eos habeat precipuos quid requiratur. in. §. ex si fundum. num. cxxiij. fol. xciij. col. iij.
¶ Licentia mariti requisita a. l. Tauri. lv. ex cursu longi temporis presumitur. ibi nu. lvii. fol. cxvj. colum. j.
¶ Licentiam habens aliquid faciendi in vltima volūtate potest illud facere in vita. in. §. sed si fundū. nu. lxiij. fol. lxxxj. col. j.
¶ Licentia ingrediendi claustrum monialium intelligitur de prima vice tantū et non vlteriꝰ in. l. si ex legati. nu. clxviij. fo. clxxxvj. col. ij. et col. iij.
¶ Licentia. l. lv. Thauri. non est necessaria nec requiritur in sponsa contrahenti. in. §. sed si fundum. nu. xxiiij. fol. lxxxv. col. iij.
¶ Liberatio generalis liberat patrem etiā ab actione tutele ꝓpter naturalem affectū in. l. si ex legati causa. numero. l. folio. clxxj. col. iij. cum sequent.
¶ Liberatio facta ad tempus. effectum nullum post illud tempus porrigit. ibi nu. liij. fol. clxxij. colum. ij.
¶ Lis inter patrem et filium esse non potest quando agitur iure actionis. secus est si agitur officio iudicis. in. l. imperator. num. lxxij. fol. cxvij. col. ij. fallit etiam de iure canonico. ibi num. lxxvj. col. iij.
¶ Limitata causa limitatum producit effectū. in. l. si ex legati. nu. liiij. fo. clxxij. col. iij.
¶ Locatio facta sine designatiōe certe mercedis intelligitur facta ea mercede qua illa res cōsueuit locari. l. §. si. nu. xlj. fo. vij. co. ij.
¶ Locupletior quis dicatur. et quis teneatur probare pecuniam versam in vtilitatem alicuius remissiue. in. l. quēadmodum. nu. lxij. fol. clxxix. col. ij.

Universidad de Salamanca. BGH

¶ Locus possessionis tripliciter potest reperiri. ibi nu. xxxviij. fol. cl. xvj. col. iiij.

¶ Lucrum dotis quod conceditur marito propter expensas non dicitur lucrativus titul⁹. in. §. cū filie. nu. cliij. fol. xlvij. col. iiij.

¶ Lucra inter maritum et vxorem acquisita constante matrimonio vt communicent requiritur ꝙ simul habitent. alꝫ si seorsum habitent quilibet acquirit sibi. in. §. ℔ si fundum. nu⁹. xxiiij. fol. lxxv. col. ij.

¶ Lucra acquisita ab illo qui per verba de presenti duxit vxorem quā nondū ad domū traduxit nō cōmunicant sed ipsius fiūt. ibi.

¶ Lucra acquisita a marito postꝙ a domo sua expulit vxorē sine causa dū sol⁹ fuit tenet cōmunicare. ibi num. xxvij. fol. lxxxvj. columna. j.

¶ Lucrum quod prouenit mediāte prescriptione est odiosum et contra naturam equitatis. in. §. si vir. nu. ciiij. fol. cxli. col. j.

¶ Lucra acquisita ab vxore nolēte viro cōmunicari communicant. ℔ ipsa sola acquisierit. in. §. sed si fundū. nu. xxxvj. fol. lxxxvj. columna. iiij.

¶ Lucra acquisita post separationem prouenientem ex iusta causa non communicantur idem est in casu quo promiserunt castitatem ꝛ habitāt seorsū. vbi supra. nu. xxxvij. cum sequen. fol. eod. et col. iiij.

¶ Lucra acquisita a coniugibus qui seorsum habitant voluntate ꝓpria separati necessario non communicātur. ibi nu. xxxviij. fol. eod. col. iiij.

¶ Lucra acquisita per maritum ob seuiciā ab vxore separatū nō cōmunicant. ibi nu. xxix. vbi teneo contra auctorem in hoc. folio. lxxxvij. col. j.

¶ Lucra obuenientia vxori ex acquisitis constante matrimonio per ipsam ad heredes transmittuntur ea decedente ante acceptationē. ibi nu. clxxj. fol. c. col. iij.

¶ Lucra que veniunt alteri coniugum cōstante matrimonio dicuntur prouenire ab ipsa lege non ab altero coniuge. in tract. de bon. lucra. const. matri. num. lxviij. fol. ccxx. columna. iiij.

¶ Lucra durante matrimonio acquisita siue matrimonium sit verum siue putatiuū inter coniuges diuiduntur. ibi nume. xcvij. fol. ccxxiij. col. iiij.

¶ Lucrum quesitum an presumatur ex bonis vel pecuniis domini vel fisci. in. l. si ex legati. nu. xlix. fol. clxxj. col. iij.

¶ Luxurioso masculo curator datur secūdum arborem sicut et mulieri vide tū que ibi dixi scilicet. in. l. imperator. num. cxxxvij. fol. cxxv. col. iij.

¶ M

Magistri sententiam defendere debent discipuli. in. l. j. §. si vir. nu. vj. fo. cxxix. col. j. ¶ Adde notabile dictū Oldrad qꝺ refert Alb. in. c. j. col. vij. nu. xxv. et ibi additio. de postul. prelat. ꝙ motus per dictum sui doctoris excusatur ab expensis.

¶ Maiestatis lese crimen committens non dicitur habere voluntatem. in tract. de bon. lucrat. constan. matrimo. numero. ccxxj. fol. ccxliij. col. ij.

¶ Mandatum de faciendo si precedat. et postea mandatarius id agat nō expresso nomine cuius facit: mandātis nomine fecisse videtur. in. §. si. nu. ix. fol. iiij. col. iiij.

¶ Mandatum an einoceat qui id dat alꝫ facturo. ibi fol. v. col. j.

¶ Mādatū reuocans etiā in crimine assassinatus nō punit pena ordinaria delicti. ibi.

¶ Mandatum de adeundo an ex cursu tēporis presumatur. in. l. imperator. nn. lvij. fol. cxv. col. iiij.

¶ Mandatum non presumit in dubio. ibi.

¶ Mandatarius ad aliquid emendum cōstitutus certo precio limitato. licet quod plꝰ consumpsit non possit habere per viā actionis. per viam tamen exceptionis recuperat. in rep. §. si vir. nu. cxxj. fol. cxliiij. col. ij.

¶ Mandatū quod erat necessarium ad aliquem actum non presumitur precessisse ex diuturnitate temporis. num. lxviij. fol. cxvj. col. iiij. in. l. imperator.

¶ Mandatum cui est vt se obliget videtur mandatum vt soluat. in. l. si ex legati causa. nu. lxxiij. fol. clxxiij. col. iiij.

¶ Mādati fines diligenter custodiendi. ibi num. cxxv. fol. clxxij. col. ij. vbi pulchra remissiue posui. ¶ Et vide vndecim casus quibus licet mandati fines excedere. p Jaſ. in. l. si procurator. col. j. C. de procura. vbi belle loquitur.

¶ Maritus licentiam an dare possit vxori secum contrahendi. in. §. si vir. numer. cxj. fol. cxlj. colum. iij.

¶ Maritorum fauore fuisse inductam. l. lv. Tauri. ibi et in nume. cxij. et nume. cxiij. fol. cxlij. col. ij.

¶ Maritus si emat aliquam rem nomine communi siue proprio tātum. medietas rei empte acquiritur vxori incontinenti. in. §. fina. num. lxx. fol. x. colum. j.

¶ Maritus si legat vxori quolibet anno decem corbes frumenti et decem libras vtrūq; solutur tempore messium. numero. lxxij. folio. eod. col. ij.

¶ Maritus dicitur habere dotē titulo oneroso in. §. cum filie. numero. cxxx. folio. xliij. colum. iiij.

¶ Maritus si habuit dotem tū vxore que excedit legitimam filiorum dotantis cū diu durat matrimoniū non potest conueniri alia renocatoria respectu illius excessus qꝛ habet dotem titulo oneroso ista est regula q̄ traditur. ibi nu. cxlix. fol. xlvij. colu. ij. Que extenditur per eum septem modis. ꝛ limitatur quatuor in numeris subiectis.

¶ Maritus non solum dicitur habere dotē titulo oneroso durante matrimonio. ℔ etiā quando eo soluto ex pacto de ea lucranda penes illū remāsit. ibi nu. cliij. fo. xlvij. co. iiij.

¶ Maritus putatiuus dꝫ habere dotem titulo oneroso. ibi. num. cliij.

¶ Maritus habēs vxorem que eo mortuo est pauper remansura potest illi quartā bonorum suorū relinquere. et vltra hoc potest de quinto aliorum bonorū disponere. Item facere meliorationem vni ex filijs et in alijs bonis filios instituere heredes. ibi num. ccx. fol. liij. columna. iij.

¶ Maritꝰ dꝫ debitor sue vxoris pauperis quo ad quartā suorū bonorū. ꝛ talis quarta diminuit filiorū legitimam. ibi num. cxiij. colum. iiij.

¶ Maritus vigore pacti seu statuti non dꝫ lucrari dotem qñ nō substituit onera matrimonij sicut mulier nō lucrat donationē propter nuptias quando etiam non substituit. in. §. sed si fundum. nu. xxvj. fol. lxxxvj. col. j.

¶ Maritus si relinquat vxori vsumfructū omnium bonorum. et ipse habet filios tale relictum valet solū in vsufructu quinte partis bonorum: si tamen filij repudient paternam hereditatem. et illa veniat ad substitutum sibi datum. vel aduenientem ab intestato quibus pater legitima non debebat. tūc vxor integrum habet vsufructum. ꝙ est aureum et singule. in rep. §. sed si fundum. nu. ccxiiij. fol. cv. col. ij. cum sequen.

¶ Maritus ante traductionem vxoris ad domum non consequitur dimidietatem fructū in bonis vxoris. in. §. si vir. l. j. nu. xvij. fol. cxx. col. iij. versi. ex supradictis.

¶ Maritus an possit licentiam dare vxori secum contrahendi latissime. ibi nume. cxj. folio. cxlj. colum. iij. cum sequenti. vbi omnino vide que dixi.

¶ Maritus simul contrahens cum vxore. non requiritur licentia alterius sed viri tū ibi. num. cxij. fol. cxlij. col. ij. versi. sed forte.

¶ Bene confirmatur ex doctrina Bart. in. l. cum pater. §. libertis. col. ij. nu. vj. ff. de lega. ij. quā refert ℸPaul. de castro. in. l. si filiusfamilias. nu. v. C. ad macedoni. Aler. in. l. is qui heres. §. nec filius. nu. iij. ff. de ac qui. heredi. et Joan. lup. de pala. ruui. in rep. rubri. de don. inter vir ū et vxo. §. lxviij. fol. l. nume. xxvij. et id per predictam doctrinā in exꝑsso tenet Lisontan. in. l. lv. Thauri. q. xiij. et Bal. in. l. j. num. ij. C. vnde vir et vxo. quod est notandum ad intellectum predicte. l. lv. Thauri.

¶ Maritus si recusat prestare licentiā vxori. Judex debet cognoscere an sit iusta recusatio. alꝫ si iusta sit cum compellat prestare et si noluerit ipse iudex prestabit licentiam vxori ad contrahendum. Idemqꝫ erit casus in quo maritus esset absens et non speretur redditurus de proximo causa cognita. de qua debet constare in instrumento vbi licentia fuit data. ibi num. cxv. fol. cxlij. col. iiij. ꝛ fol. cxliij. colum. j.

¶ Mariti absentia dicto casu sit brevis vel longa iudex arbitrabitur. ibi.

¶ Marito soluenti dotem vxori perditure an incumbat onus probandi in eius vtilitatem fuisse conuersum. an socer debeat probare ꝙ filia illam perdidit. in. l. quēadmodum num. lvj. fol. clxxviij. col. iij.

¶ Maritus quemadmodum non lucratur dotem virtute pacti vel statuti vxore p eum cessa. ita si infirma p eum non curetur. in. l. si ex legati. nu. cxliiij. fol. clxxxiij. col. ij.

¶ Maritus etiam cōtradicente vxore pōt lucra vendere. in tract. de bon. lucra. cōstā. matrimo. nu. xj. fol. ccxiiij. col. iiij.

¶ Maritus casu quo appellatur de iure domin⁹ rei ad vxorem ptinentis dꝫ impropriedus ipsa vero dꝫ ꝓprie domina. ibi nu. lxvj. fol. ccxx. col. iij.

¶ Maritus si nō posset lucra alienare nisi pro parte sua sequerēt quatuor inconueniētia. ibi nu. clv. fol. ccxxix. col. iiij. cū. ij. seq.

¶ Maritus dans occasionem confiscationi propter suum delictum dꝫ male vti substātia sua ꝛ vxoris. ibi nu. clxij. fol. ccxxj. col. j.

¶ Maritus licet de iure nostri regni possit lucrā cōstante matrimonio alienare prout vult lucrit. nō propterea potest per delictū alienare. in. l. sicꝫ legati. nu. xv. fol. clxviij. col. j.

✠✠✠

Universidad de Salamanca. BGH

¶ Maritus si aliquid ex vsuris lucratus ē ex hoc nihil applicatur vxori. ibi nu. xlviij. fol. clxxj. columna. j.

¶ Maritus licet de lucris possit hodie vt de propriis bonis facere. non tamen potest illa donare vel dilapidare. in tract. de bonis lucrat. const. matri. nu. cviij. fo. ccxxiij. co. iiij.

¶ Marit⁹ si sine culpa sua deuenit ad paupertatem an possit vxor petere dotē. ibi nu. ix. fol. cxiiij. colum. ij.

¶ Masculinum in contractibus et in vltimis voluntatibus an comprehendat femininum. late in. l. si ex legati. nume. lvj. versi. quarta ofa. fol. clxxviij. col. iij.

¶ Matrimonium putatiuū an habeat priuilegia veri. in. §. cum filie. numer. cliij. folio. xlvij. colum. iiij.

¶ Matrimonij consumatio necessaria an sit ad hoc vt acquesta inter cōiuges cōmunicentur soluto matrimonio. in. §. si vir. nu. xxij. cum pluribus seq. fol. cxxj. col. j.

¶ Matrimonio constante acquisita an presumantur ex pecunia viri tui. vide distin. in tract. de bon. luc. cōst. mri. nu. lxxv. fo. ccxxj. col. ij. ⁊ in. l. si ex legati causa. numero. xlix. fol. clxxj. col. ij

¶ Medicus sumptos si aliquos fecit pro sanando infirmo contra eius volūtatē potest eos ab eo repetere. in. §. si vir. nume. cxxiij. fol. cxliiij. col. ij. cum sequent.

¶ Medicum si vulneratus non adhibeat an presumat sua culpa mortuus vt vulneratꝰ excusetꝰ vide infra i dictiōe Vulneratꝰ.

¶ Medium inter bonam et malam fidem reperitur. in. §. si vir. nu. xcix. fol. cxl. col. ij.

¶ Meliorationatuam prelegatorū sequitur. in. §. si. nu. c. fol. xliij. col. ij.

¶ Melioratio sapit naturam legitime. ibi nu. cvj. fol. xv. colum. j.

¶ Melioratio est quotta bonorum et non hereditatis. ibi num. cxxviij. fol. xvij. co. iiij.

¶ Melioratio defertur titulo singulari. ibi.

¶ Melioratus potest grauari in prelegato tertij et quinti iuxta formā legis. xxvij. Tauri. in. §. cum filie. nu. cclj. fol. lviii. col. iiij.

¶ Melioratio facta in vnico filio nō valet. in. §. sed si fundum. nu. lxxxviij. fol. xcij. co. j.

¶ Meliorationis reuocatio si fiat nō fit cū fructibus. singu. in. §. si vir. nume. lxxv. folio. cxxviij. col. ij. cū pluribus sequent.

¶ Melioratio facta filio in quinta pte bonorum. per eum transmittitur ad quoscūq; etiam si ante eius acceptationem decedat. in. §. fina. nu. cxxiij. fol. xvij. col. ij.

¶ Melioratio filio in tertio et quinto bonorum fratres non compelluntur prestare meliorationem in corporib⁹ heredatis respectu quinti sed possunt soluere estimationem. in. §. cum filie. num. cxcvij. fol. lij. col. j.

¶ Melioratio potest fieri in re speciali. ibi num. cxcviij.

¶ Melioratio tertij. debet dari meliorato in corporib⁹ hereditarijs q; est legittima. ibi.

¶ Melioratus in tertio et quinto vel altero trū si repudiet suam legittimā qua fuit instructus et acceptat meliorationē illam consequitur iure legati et actione ex testamēto. et non est prelegatum. in. §. sed si fundum. num. lxxx. fol. xcj. col. j.

¶ Meliorare an possit pater testamentum faciens pro filio suo furioso vnum ex filijs ipsius furiosi in tertio et quinto. vid. latissime. in. §. cum filie. nu. ccxxix. fol. lv. col. iiij.

¶ Melioratio tertij et quinti an pertineat ad fiscum facta confiscatione bonorū propter delictum meliorati. an veniat ad sibi datos substitutos. vbi supra. num. ccxlj. cū pluribus subiectis. fol. lvij. col. ij.

¶ Meliorato in tertio respectu tertij nō potest apponi grauamen in fauorem extranei vel alicuius descendentis cui de necessitate non est relinquenda legittima. secus in fauorem illorum quibus relinquenda est. in dict. §. cum filie. numero. cclvij. folio. lix. colum. iiij.

¶ Melioratio siue fiat in quarta parte bonorum siue in tertia parte substantie equaliter valet cum substantia pro bonis summitur. in. §. sed si fundum. num. iiij. fol. lxxxiij. colum. iij.

¶ Melioratio facta a testatore per hec verba melioro in tertia parte rerum mearum. licet non dicat bonorum meorū valet. ⁊ idē in legato quinti facto extraneo per eadem verba. ibi num. v.

¶ Melioratio facta per hec verba in tertia parte pecunie mee valet et idem in legato quinti. ibi. num. vj. fol. lxxxiij. col. iij.

¶ Meliorare pmittitur testatori in quotta bonorū non in quotta hereditatis ad hoc vt dicta quotta hereditatis suam naturam retineat. sed retinēdo naturā quotte bonorum bene potest fieri melioratio in quotta hereditatis. ibi. nu. viij. fol. lxxxiij. col. iij.

¶ Melioratio sicut potest fieri a patre in morte. ita etiam inter vinos. ibi numero. l. fol. lxxxvij. col. iiij.

¶ Melioratio est prelegatum respectu partis tangentis duos fratres non melioratos. ibi nu. lix. col. iij.

¶ Meliorare potest pater vnū de filijs suis etiam sibi ingratum. s. indignū facti indignitate. ibi nu. lxij. fol. lxxxx. col. iij.

¶ Melioratione facta per patrem filio in tertio videtur illi remissa causa ingratitudinis. ibi nu. lxxij. col. iiij.

¶ Melioratus an petat meliorationem cōditione ex lege an actione ex testamento. ibi num. lxxvij. fol. xc. col. iij.

¶ Melioratio facta inter vinos an possit p meliorantem reuocari. ibi num. lxxviij. folio. xcj. col. iiij. cum sequent. ¶ Et adde. l. xvij. Thauri.

¶ Meliorati filij presentia non est necessaria ad validitatem meliorationis. ibi num. lxxv. eadem col.

¶ Melioratus filiusfamilias debet esse solitus ad duo. ibi nu. cxxv. fol. xcv. col. j.

¶ Melioratio facta a patre filio in vita ita confirmatur patre constituēte se p filio possidere sicut traditione vera. ibi nu. cxxvj.

¶ Melioratio facta filiofamilias ipso contrahente matrimonium confirmatur sicut emancipatione. ibi.

¶ Melioratio facta filie pro dote sua est irreuocabilis. Idem si filio fiat in venatione propter nuptias q; procedit ly matrimonū non sequatur. ibi numer. cxxvij. folio. xcv. col. j. et col. ij.

¶ Melioratio facta causa studij an sit reuocabilis. ibi nu. cxxviij. col. ij.

¶ Melioratio facta filio in potestate iuramento firmata an irreuocabiliter incōtinēti valeat. ibi nu. cxxix. fol. xcvj. col. iij.

¶ Melioratio facta et donata a matre in vita filio etiam in potestate patris constituto valet incontinenti et sola penitentia non reuocatur. ibi nu. cxlj. fol. xcvj. col. iiij.

¶ Meliorare duos vel plures ex filijs suis pf an possit. ibi nu. clvj. fol. xcviij. col. ij.

¶ Melioratus filius in tertio an possit a patre grauari vt eius dimidiam suo fratri restituat. ibi num. clvij. fol. xcviij. col. iij.

¶ Melioratio an fieri possit vni ex filijs vt tertium vsq; ad decem annos teneat. et postea alteri fratri restituat. ibi num. clviij.

¶ Meliorari potest vnus filius in viufructu tertij. et alius in proprietate. ibi nume. clix. colum. iiij.

¶ Meliorationem tertij non perdit filius ex dispositione authent. hoc amplius. C. de fideicom. ibi numero. clxv. folio. c. colum. j.

¶ Melioratus filius in tertio an possit a testatore grauari vt illud extraneo restituat. in. §. fina. numero. ccvj. folio. cv. columna. j. vbi ponit regulam cum septem fallentijs.

¶ Meliorati heres an possit grauari respectu meliorationis. ibi numero. ccv. folio. cviij. columna. iiij.

¶ Meliorans aliquem in parte proprietatis possessionum suarum videtur illum in quinta suorum bonorum meliorare. in. §. si vir. nu. lij. fol. cxxxiij. col. iiij.

¶ Melioratus filius a patre in vita licet melioratio per patrem reuocetur casu quo possit facit fructus industriales suos quos ex melioratione percepit nec veniunt in reuocatione. ibi numer. liij. fol. cxxxiij. col. j. versi. ex supradictis.

¶ Melioratio quando reuocatur ex defectu modi vel conditionis interposite non implete. an reuocentur fructus interim percepti. ibi nu. lxxv. fo. cxxxvj. col. iiij.

¶ Melioratio tertij quando fit filio a patre in vita non dicitur proprie legittima. ideoq; in ea potest apponi grauamen. ibi numero. lxxvj.

¶ Meliorare non potest pater vnū de filijs quando daretur ei materia delinquendi. in. l. si ex legati causa. nu. xlvj. fol. clxxj. col. j.

¶ Melioratio facta a patre filijs suis primi matrimonij an comprehendat filias si ex eo filios et filias habeat. ibi numer. cj. folio. clxxix. colum. ij.

¶ Melioratio tertij et quinti fieri potest nepoti ab auo viuente patre. in. §. cum filie. nume. lxv. fol. xxxvj. col. iij.

¶ Mens statuentium per prohemium ipsi⁹ statuti cognoscitur. in. §. fina. numero. ij. folio. iij. columna. iij.

¶ Mens quo modo attendatur in diuersis dispositionibus. latissime in. l. imperator. nume. xxxviij. fol. cxiij. col. iij.

¶ Mens et ratio legis debet attendi in statutis ⁊ consuetudinibus. licet verba statuti offendantur. ibi nume. xl. col. iiij.

¶ Mens magis q; verba in cōtractibus inspici debet. ibi nume. xlj. ead. col. iiij.

¶ Mercator non dicitur quis vno actu. ibi nume. cxxxiij. fol. cxxiij. col. iiij.

¶ Mercator si accipiat mutuum pecuniā in dubio presumitur illam pecuniam consumpsisse in suas mercantias licet non possit probari q; ex tali pecunia sit factus locupletior. in. l. quemadmodum. nume. lviij. fol. clxxviij. columna. iiij

Universidad de Salamanca. BGH

¶ Meretrix non meretur legum laqueis inodari.in.l.imperator.numero. cxxix.folio.cxv.col.iiij.

¶ Meretrix potest pro debito ciuili incarcerari.ibi. ¶ Adde.l.lxij. Tbauri et ibi. Joan.lopium.

¶ Merita obligatoria differunt a meritis impulsiuis ⁊ per suasorijs. in.§. cum filie. num.clxxxj.fol.l.col.iiij.

¶ Merita vbi validant donationem debēt esse equiualentia donationi.ibi num.lxxxvj. fol.lj.columna.j.

¶ Minor si iurat qñ cōtrahit cum patre in cuius potestate est obligat. vel si alteri pro se contrahenti cū iuramento consentiat.in. l.imperator.nu.lxxxv.fol.crix.col.j.

¶ Minor iuramēto excludit a beneficio restitutionis absq; alia cercioratione beneficij restitutionis in integrū.in.l.filiꝰ.nu.xxix. vsq; ad nu.xxxv.fol.cxcviij.col.j.

¶ Minor non presumitur ignorare ius naturale.ibi nu.xxj. ¶ Adde q; maior decē ⁊ octo annorū licet minor viginti et quinq; tali casu non restituit fuit sing.dictū Jacobi.et Bal.quos refert Areti.in.c. fraterni tatis.col.xvj.de testib.

¶ Minor occupans rem suam propria authoritate an priuetur ea.in tract. de bon.lucrat.constan.matri.nu. cxxxv. fol. ccxliiij. columna.ij.

¶ Minor delinquēdo perdit priuilegiū qō habet ne possit alienare. ibi numero. ccxlij. fol.ccxlv.columna.iij.

¶ Missio in possessionem an possit fieri in prohibitis alienari per testatorem.in.§.cum filie.num.cclxv.fol.lx.col.iij.

¶ Mixtus casus sub simplicibꝰ an cōtineat in.§.fin.nu.cxlvii.fol.xix.col.iiij.

¶ Moderni gaudent breuitate in.§.si vir. nu.xvi.fol.cxxx.col.iij.

¶ Moderni sunt sicut culices in capite elephātis qui videt priora et posteriora.in.l.ab erheredati.nu.xviij.fol.lxv.col.iiij.

¶ Molendinum conducens cum pacto reaptandi intelligitur de prima vice. in.l. si ex legati causa.numer.clxxv.fol.clxxxvij. colum.iiij.

¶ Monasterijū habēt loco filij in vltimis voluntatibus nō tñ in cōtractibꝰ. l.l.si ex legati. num.cxciij.fol.clxxix.col.j.et in casibus a iure expressis tantum.ibi.

¶ Mota irregularis cōtrahit lapsu biennij.ibi nu.clxxxvij.fol.clxxix.col.ij.

¶ More purgatio nō hz locū qñ p instrumentum publicum obligatio contracta est que habet executionem paratam .ibi num. ccxij.fol.cxci.col.ij.

¶ Mora sine interpellatione ser casus quibus contrahitur vid. vbi supra.nu. clxxxv. fol.clxxix.col.j.

¶ Mora reliqua de hac materia vide supra dictione. Debitor. et in dictione. Interpellatio.

¶ Mores ciuilis et naturalis equipparant qñ sunt eiusdem operationis et effectus.in. §.cum filie.nu.lij.fol.xxxiij.col.iij.

¶ Mortis appellatione naturalis ⁊ nō ciuilis venit nisi a iure exprimatur.ibi num.liiij. et in.l.si ex legati causa.nu. cxciij. fo. clxxix. columna.iiij.

¶ Mori vtrum potuit homo in statu innocentie et pulchra in materia mortis remissine in.d.l.si ex legati.numero.cxciij. eodem. fol.et col.iiij.

¶ Mores naturalis qualiter et quot testibꝰ pbet.in.§.cū filie.nu.cclxxvij.fo.lxij. col.j.

¶ Mori in hoc seculo quottidie dicitur homo in.§.sed si fundum.num.lxvj.fol.lxxix. columna.ij.

¶ Mortuus licet aliquis reputetur quo ad succedendū alicui non tñ reputatur quo ad hoc vt obstet aliis ne predicto succedant.in. §.cū filie.nu.xliij.fol.xxxij.col.iij.

¶ Morientes sepellire magis cē viuentes custodire interest rei publice.in.l. si ex legati.nu.lxxiij.fol.clxxiiij.col.iij.

¶ Mulieres et si subijciantur decem millibus castigationibus nō castigātur. in tract. de bonis.lucrat.const.matrimo.nume.clvj. fol.ccxxx.col.j.

¶ Mulierum plures qualitates.ibi.

¶ Mulier senex sepulchrum viri . est in.l. imperator. nu. x.fol. cix. col.iiij.

¶ Mulieres an licite possint se fucare ⁊ colorare vel ornare. ibi numero. xj. folio. cix. columna.iiij.

¶ Mulieri luxoriose ita potest dari curator in bonis sicut prodigo.ibi num. cxxxvij. fol.cxxv.colum.iij.

¶ Mulier renunciando velleyano semper iubatur nisi fuerit cercioata de beneficio velleyani.tamē si renunciationem iurat nō iubatur cuius non fuerit cercioata. in.l.filius.nu.xxviij.fol.cxcvij.col.iiij.

¶ Mulier sine licentia mariti donare potest ad pias causas.in.§.fina. num. lxxv.folio.x.columna.iiij.

¶ Mulier pōt cōcipere ante duodecimum annū.in.§.cū filie.nu.cxxxvij.fo.lvj.co.iiij.

¶ Mutuus quilibet efficit mortis articulo.⁊ cur hoc eueniat.in.§.cum filie.numero.xcij. fol.xxix.col.iiij.

¶ Mutuam pecuniam recipiens et postea facit expensas in suam vel suorum vtilitatem presumitur et pecunia mutuata illos fecisse.in.l.quemadmodum.numero.xlvj.folio.clxxvij.col.iiij.

¶ Mutuans scolari.repetit mutuū ab eius patre.in.§.si vir.nume. cxxiij. folio. cxliij. columna.iij.

N

Aturalis filiꝰ pupilli nō excludit substitutum pupillarem.in.l.ab erheredati.num.xxvij.fol.lxvij.col.ij.

¶ Naturalis de iure cōmuni excludit a successione propter coniugem. secus tamen est de iure regni.in.§.cum filie. numer. xlij.folio.xxxij.col.ij.

¶ Naturalis nō hz ius cōtra tabulādi testamētū patris. ibi nu. xxxj. fol. xxx. col.iij.

¶ Naturalis preteritus poterit agere contra testamentum matris deficientibꝰ descendentibus legittimis.ibi col.iiij.

¶ Nauis oēs si imponat i ea merces exportari prohibitas.non solum merces confiscātur sed nauis in tract. de bon. lucrat. const. matrimo.nu.j.fol.ccxiij.col.j.cū sequent.

¶ Nemo est qui non erret.in. §. sed si fundum.num.xxxix.fol.lxxvij.col.j.

¶ Nepos ad hoc vt possit meliorari p auū necesse est vt nō precedat a patre ⁊ sic a filio testatoris.in.§. cum filie. nume. xxix. fol. xxx. col.ij.et sequent.

¶ Nepos ex filio heretico potest institui ab auo ⁊ meliorari.et cōpetit ius rumpēdi auitū testamētū ei etiam si auus habeat alios filios.ibi nu.lxxiij.fol.xxxvij.col.iij.

¶ Nepotes ex filijs deportatis vl hereticis sunt successibiles auo ex testamēto. vl ab intestato ēt alijs filijs testatoris stātibꝰ ⁊ q̄liter intelligat ibi vid.nu.lxxvij.fol.xxxviij.co.j.

¶ Nepoti legittimo ⁊ naturali ex filio spurio auus habens aliam legittimā prolē an possit aliquid relinquere. ibi.

¶ Nepoti ex filio viuenti nō pōt auus habens duos filios meliorationem tertij facere.etiam si talis filius viuens sit a patre iuste erheredatus.ibi num.lxxix.

¶ Nepos hz ex psona sua q̄rellā eo q̄ pr̄ suus fuit erheredat̄ per successorium edictum.ibi nu.lxxx.fol.xxxviij. col.iij.

¶ Nepos ex filio deportato vel heretico vel ingresso religionē minorū potest ab auo melioratī licet alios filios habeat.ibi nu.lxxxv. fol.eodem cum sequen.col.j.

¶ Nepos quando habet auum ⁊ patrē diuites prius debet alimēta a patre cē ab auo petere.ibi nu.cxxv.fol.xliiij.col.ij.

¶ Nepos in quinto bonorum institutus ab auo per patrem ipsius nepotis ⁊ alios filios instituit heredes habet ius accrescēdi in portione ab vno ipsorum filiorū repudiata.ibi nu.cxcix.fol.lij.col.ij.

¶ Nepos an habeat ius accrescendi respectu tertij.si filius repudians esset in eo melioratus est pulchrum dubium.ibi num.ccj. fol.eodem col.iij.

¶ Nepoti qui preceditur a patre in tātum nō potest auus relinquere vltra quintū bonorum q̄ procedit etiā si sit.in potestate per arrogationē.ibi nu.cxxiiij.fol.liij.col.iiij.

¶ Nepos ex filio viuo datus tutor ab auo filio suo pupillo ⁊ institutus in quinto bonorū an possit grauari ab eo non solū respectu quinti sed etiā respectu decime pris fructuū que sibi obuentura est ratione tutele in bonis pupilli.ibi nu.cxxvj.fol.lv.col.j.

¶ Nisi dictio.ponitur multis modis supra in dictionem. Dictio nisi.

¶ Nomen bonum pulchrū est habere.in.l. imperator.nu.vij.fol.cix.col.iij.

¶ Nomina honesta pater imponere debet filijs.ibi nume.viij.

¶ Nomine filiorum non veniunt nepotes quando non veniunt nepotes quando non tractatur de eorum cōmodo ⁊ fauore qui est in substitutione fideicōmissaria.in.l.filiꝰ nume.cxxj.fol.ccix.col.iiij.

¶ Nobilium mores laudabiles ⁊ vituperabiles.in tract.de bon.lucra.const.matrimo. nume.ccxi.fol.ccxxxviij.col.iij.

¶ Nobilitas quare fuit instituta.ibi.

¶ Nomina debitorum an comprehendat donatio omnium rerum sic generice facta in lege quemadmodum nu. xxij.fol.clxxvij. columna.iij.

¶ Notarius in instrumento dotis debet apponere obligationē hippothecariam licet sibi non fuerit dictum. in.§.fina.numer.xliiij. fol.viij.columna.j.

¶ Notarij error in testamento duobus testibus potest probari.in.l.quemadmodum. nu.lxxiiij.fol.clxi.col.ij.

¶ Notarij ⁊ procuratores sunt cercioatores pauperum.in tracta.de bon. lucra.cōst. matrimo.nume.xix.fol.ccxv.col.iiij.

Universidad de Salamanca. BGH

¶ Notarius tenetur ad damnū et interesse dolo eius probato.et tale damnū iuramento partis probatur quod est verū quādo dolus est commissus in faciendo secus in omittendo.in.l.si ex legati causa.numer. cxxiiij. fol.clxxij.col.ij.

¶ Notorium id dicitur quod constat per scripturam.in.l.imperator. nu. xvj.fol. cx. columna.iij.

¶ Nouatio contractus precedentis fit per stipulationem.non autē potest fieri per nudū pactū.in.l.filius.nu.x.fo.cxciiij..col.iiij.

¶ Nouatio si inter partes agatur bene potest fieri per alium contractum sine stipulatione.ibi.

¶ Nouatio quid.et plura de materia novationis.ibi.

¶ Nuncio nuncianti citatum sibi fecisse in iuriam non creditur.quid si dicat aliquem citasse.in.l. si ex legati causa.numero. lviij. fol.clxxij.col.iiij.

O

OBligatio nuda ad antidota est modici effectus in.l.ab exheredati.nu.lxxxix. fol.lxxij.colum.j.

¶ Obligationis ad antidota plures effectus.ibi num.xc.eodem. fol. et colum. cum ij.sequentibus.

¶ Obligatio sine causa cuius non obliget confitentē.fallit tū casu in quo sit facta in instrumēto garentigio.in.l.si ex legati.nume. lxxxj.vsq; ad nu.lxxxv.fol.clxxv.col.iiij.

¶ Obligatus per instrumētū garētigium non potest purgare moram.ibi nume.ccxij. fol.ccxj.colum.ij.

¶ Obligatio ciuilis licet nō cadat inter patrē z filiū in profectitijs tū in aduentitijs cadit.in.§.si vir.nu.cix.fol.cxlj.col.iij.

¶ Obligandus qū quis venit ex eo q; pecunia est versa in eius vtilitatem nūq; presumitur versa nisi probetur.in.l.quēadmodum.nu.lviij.fol.clxxviij.col.iiij.

¶ Obligatio naturalis geminata ē efficax ad agēdū.in.l.filio. nu.xiiij.fo. cxcv. col.iiij.

¶ Vid. Jas.i rub.ff.ō vb.obl.co.iiij.nu.xj

¶ Obligationis naturalis tres effect⁹.ibi.

¶ Adde Joan.fabr. ponētem quinq;. insti.de obliga.in prin. col.ij.nu.v.

¶ Obligatus naturaliter tantū in foro cōscientie compellitur soluere. ibi nume. xiiij. folio.cxcv. ¶ Allegat Bart. in.l.si pene. col.ij.ff.de cōdict.inde.cuius doctrina qz est dubia vid. Jaso.ibi col.ij.post Alexand.

¶ Obligatio ꝓprie loquendo appellat illa que descendit ex contractu vtriusq; partis obligatorio in tract.de bonis lucrat. const. matrimo.nu.cli.fol.ccxxx. col.ij.

¶ Obligans bona sua an videat obligare bona parata alienationi. in. l. quemadmodum.nu.xxj.fol.clxxvij.col.ij.

¶ Obligationi generali bonorum quando venit pecunia.ibi.

¶ Occidere aliquem.vel infirmū sine medico negligere.vel malum medicum adhibere paria sunt.in.l.si ex legati. num. clxv.folio.clxxiiij.col.j.cum duob⁹ sequenti.

¶ Occidendo quomodo quis constituit in mora.ibi nu.clx.fol.clxxvj.col.ij.

¶ Officio iudicis quando agitur bene cadit iudicium inter patrem et filiū.secus quādo agitur iure actionis.in.l.imperator. nu. lxij.fol.cxvij.col.ij.

¶ Officium iudicis nascitur quādo verba referuntur ad iudicem.ibi.num.lxxiij.

¶ Officiū iudicis imꝓprie ponit ꝓ actione. in.l.si ex legati cā.nu.cliij.fo.clxxxv.col.ij.

¶ Officium iudicis non presupponit obligationem. ibi. ¶ Late Jaso.in.l.j.nu.viij. versi.circa secundā.ff.de iurisd.omniū iud. quod intellige in mercenario.secus in nobili Jas.post.gl.sing.ibi in.l.fi.§.si.nu.vij. ff.de condi. indebi.vid. Deci.in.l.si me z titium. col.ij.ff.si cert.pet.a.

¶ Officiū iudicis nobilis et mercenarij notabi.differam vid.ibi.num.clxxxj.fol.clxxviij. columna.ij.

¶ Officium iudicis oritur etiam ex nudo pacto extra iudiciali.in.l. filius. nume. vij. fol.cxciiij.colum.j.

¶ Officialis publicus quādo ꝓ parte stipulat competit parti actio vtilis et nō directa.qū stipulatur ꝓ securitate officij tunc cōpetit officiū iudicis.ibi.nu.viij.col.ij.

¶ Omne vbū pactū est obliquum. in.§. cum filie.num.vj.fol.xxvj.col.ij.

¶ Originale si contradicat exēplo tradito p notariū originali creditur.in.l. si ex legati causa.nu.lxx.fol.clxiiij.col.j.

P

PActū simplex emissū inter socios de dotādis filiab⁹ intelligit de ꝓma vice tm̄ in.l.si ex legati.nu.clxix.fol.clxxxvj.col.ij.

¶ Pactū ād.l.l.fil⁹.nu.lxxv.f.ccliij.co.ij.

¶ Pactum nudum in iudicio factum an pariat actionem.in.l.filius.numero. iij.folio.cxciij.colum.iij.

¶ Pactū nudū intrameto vallatū an pariat actionē.ibi nu.xviij.fol.ccxvj.col.ij.

¶ Pacto quod potest fieri z per legem potest.in.tract.de bon.lucr.const.mat.nu.lxxj. fol.ccxxj.col.j.

¶ Paraphernalia bona an sibi vendicent priuilegia dotis.in. l. imperator. nu. lxxxij. fol.cxviij.col.iij. ¶ Adde gloss.singul.in.c. plerūq;. de donatio. inter virum z vxorem. que voluit q; vxor ficut perdit dotem propter adulterium. ita bona paraphernalia. quam ad id dixit singu. Jaso. in.l.ij.nu.vj. ff.soluto matrimo.z ibi Thom. parpali. in sua repe.col.vj.versi. rationes regule. et est mirabilis secundum Roma.in singu.cccxj. propter adulterium.et Bet.gerard.singula.xlviij.scias quod si mulier. Felin.in.c.pastoralis.col.iij.de iudi. Joan. lup.in repetitio. Rubri.de donatio.inter virum z vxorem.§.lxviij.col.iij.nume.xvj.et Augustin. ariminensem ad Angel.de malefic. verb. ebe me hai adulterato la mia dona. numero.xxvij.Cuius Abb.z Preposit⁹ in dict.c. plerunq;.et Philip.dec.in dicto.c.pastoralis.nume.vij.de iudic.col.iij.z Silvester. in summ.verb. adulterium. q. vj. dicant eam iure non probari.hodie tamen videtur probabilis opinio predicte gloss.per textum.in. l.ij.titul.vij.libro.iiij.fori.ll.ibi(con sus bienes.)z expressior in.l.ij.titulo.xv. libro.viij. ordinamē.ibi(y de sus bienes.)et tenet Didac.del castillo. in.l.lxxi. Tauri in glo.fin. et in.l.lv.in gloss.viij.in eisdem decisioni.q; not. quia est.q.que quottidie est in praxi.

¶ Paria sunt non existere filios vel extare tales qui non possunt succedere in.§.cum filie.nu.xxxvij.fol.xxxj.col.iij.

¶ Pars illa dicitur sine qua totum consistere non potest.in.l.ab exheredati.nume.j. fol.lxiij.columna.ij.

¶ Patris alienantis bona sua titulo oneroso confessio de precio recepto non nocet filijs in legittima. nisi aliter de actuali numeratione constet sub dictione. Confessio.et in. §.fina.nu.cxxxi.fol.xvij.col.j.

¶ Pater ingrediendo monasterium potuit prelegare filio.sicut poterat in morte.in. §.cum filie.nu.lxxj.fol.xxxvij.col.ij.

¶ Pater naturalis non potest substituere filium per fideicommissum in legittima. ibi nu.ccviij.fol.liij.col.ij.

¶ Pater testamentum facere potest pro filio furioso.ibi nu.cxxxix.fol.lv.col.iiij.

¶ Pater non tenetur assignare legittimam filio in vita:sed tantum in morte si tamen voluerit valebit assignatio.in.§. sed fundum. nume.liij.fol.lxxviij.

¶ Patri quod est licitum facere per testamentum.licet etiam per contractum.ibi nume.lx.fol.lxxxviij.col.iij.

¶ Pater indignum et sibi ingratū an possit meliorare cum ex legis dispositione illi cōcessa habeat licentiam eligendi ad tertium z quintum.z quid in foro conscientie an teneatur eligere dignum.ibi fol.lxxxix.col.iij. cum sequen.z quid de indigno in dignitate iuris.ibi nu.lxxiiij.fol.xc. col.ij.

¶ Pater tenetur dotare filiam spuriam. ibi eodem folio.nu.lxxiij.

¶ Pater prelegatum tertij z quintī in vnū filium vel in plures potest facere.ibi nu.clvj. folio.xcviij.col.ij.

¶ Pater si filiū vnū meliorauit in tertio bonorum cum grauamine de aliquo dādo. vel faciendo seu de restituendo alicui tertio extraneo tale grauamen non valet.z limitatur hoc septem notabilibus modis. ibi numero.ccvj. vsq; ad numerū. ccxiij. fol. cv. columna.j.

¶ Pater filijs nomina honesta imponere debet sub dictione. Nomina.

¶ Pater z filius in his que sunt iuris censetur esse eadem persona. secus in his que sunt facti.in.l.imperator.numer. lxxvij. folio.cxvij.col.iiij.

¶ Pater si amisit aliquod lucrum ob suū delictum quod applicatur filio non reacquiritur patri sed filio.ibi nume.lxxix.fol.cxix. columna.ij.

¶ Pater turpis restitut⁹ indulgētia principis cuius recuperat patriam potestatem: non tamen administrationem filij.ibi numero.cxvj.fol.cxxij.col.iiij.

¶ Pater vinens dissipans sua bona prohibita an teneatur assignare legittimam filio. vel debeat filius expectare mortem naturalem patris.ibi nu.cxviij.fol.cxxiij.col.j.

¶ Pater monachus nūquid teneatur prestare legittimā filijs.an vero filij debeant expectare mortē naturalem patris monachi. ibi nu.cxxiij.fol.eod.col.iij.

¶ Pater teneri potest ex forma statuti ad solutionem legittime propter delictum filij.non tamen haberet locum tale statutum eo casu quo filius esset condemnatus propter contumaciam.ibi nume. cxxv. fol.eod. columna.iiij.

¶ Pater z filius cum eadem persona iuris fictione presumantur est dubiū quo modo inter eos oriatur obligatio afficax.in.§.

Universidad de Salamanca. BGH

¶ vir.nu.rciij.fol.crrrir.colu.f.cum sequen.

¶ Pater se ipsum exemplariter substituere non potest.ibi nu.rciiij.eod.fo.col.iij.

¶ Patris confessio qua se debitorem fatetur.nō nocet filijs inlegittima etiam si sit inrata.in.§.cum filie. num.crrvij.vsq; ad nu.crrr.fo.rliiij.col.iij.ꝛ in.§.sed si fundum.nu.clrriij.fo.c.col.iiij.

¶ Pater non potest substituere filijs emancipatis etiam hodie.in.§.cum filie.num.viij.fo.rrv.colu.iiij.

¶ Pater per pactum potest remittere causam ingratitudinis filio. ibi numero.lvj.fol.rrriiij.colu.iij.

¶ Pater vendendo omnia bona sua ꝛ promittendo tradere post mortem potest priuare filios legittima in totum.ibi nume.crrvij.fo.rliiij.colu.iij.

¶ Patre vel matre qui largam dotem dedere vita functis:alij filij possunt dictam dotem vsq; ad legittimā reuocare etiā constante matrimonio inter dictam filiā ꝛ eius maritum.ibi num.crrrvj. vbi vide concordiam nota.fo.rlv.col.iij.

¶ Pater si filiam prius dotatam instituat in legittimam simpliciter. intelligitur computata dote.ibi nu.crciiij.fo.lj.col.iiij.

¶ Pater si dotem promisit ꝛ ea.ꝛ filio beredibus institutis decedat. vel intestatus.soluende dotis promisse non pertinet ad filium pro sua dimidia.sed totum est in parte ipsius filie.in.§.cum filie.nu.crcv.fo.lj.col.iiij.

¶ Pater pro filio furioso vel mente capto vt potest pro eo testari.an faciendo testamentum possit vnum ex filijs meliorare in tertio ꝛ quinto.ibi numer.crrrir.cum pluribus subiectis.fo.lv.col.iiij.

¶ Pater quemadmodum potest pro filio testari.ita ꝛ codicillari.l.l.aberberedati.nu.rrrir.fo.lrviij.col.ij.

¶ Pater si filio in vita legittimam assignet licet vtatur verbo dono.non est proprie donatio sed magis debitum. Ideoq; insinuatione non egeat.in.§.sed si fundum.num.clrrrij.fol.cj.colu.iiij.

¶ Pater q̄ potest dare vni filiorū in morte in preiudicium alterius potest dare per donationem.ibi nu.rcviij.fo.rcij.col.iiij.

¶ Pater si vnum ex filijs in vita meliorauit donādo ei tertiam partem bonorum non potest reuocare ēt̄nis talis filius esset in eius potestate. ibi numero. crvj.vbi alter eat late fo.rciiij.colu.j.

¶ Pater naturalis si donat filio quintum bonorū in vita statim valet donatio. ibi nu. crlij.fol.rcvj.col.iiij.

¶ Pater quādo extraneo relinquit tertiū. ꝛ vni filiorum quintum bonorum quomodo ꝛ quantum de illo tertio debeant filij reuocare ab extraneo ibi nu.crlv.fo.rcix.col.ij.

¶ Pater alicuius si sit diues an eius filius diues vel pauper estimetur. in.l. imperator. nu.l.fo.crv.col.j.

¶ Patris habitatio prodest filio. ꝛ ertimō patris prodest etiam filio.ibi numero.lij.fol. crv.colum.ij.

¶ Patri turpi persona ꝛ bona filij dissipāti sicut interdicitur administratio bonorum, an sic interdicatur vt filio non possit pupillariter substituere. ibi numer. centesimonono.fol.crrii.col.j.

¶ Pater si filio in vita assignauit legittimam ꝛ ille eam consumpsit amplius non tenetur assignare vel relinquere. ibi numero. crv.fol.crrij.col.iij.

¶ Pater si sit tenax an priuetur administratione bonorum filij. ibi numer.crvij.fol. eod.colum.iiij.

¶ Pater pro filio condemnato non tenetur soluere legittimam. ibi numer. crrv.fol. crriiij.colum.iij.

¶ Patri dissipanti bona filij mobilia aduē titia. tūc auffertur administratio qñ dissipat culpa cōmissa in faciēdo.sec9 si in nō faciēdo vel omittēdo.ibi nu.crrriij.fol.crrv.col.j.

¶ Patris bona cōsiderātur quo ad legittimam filij atento tempore mortis.ibi numer. crrv.fo.crriiij.col.j. Idē in legittima patroni. ibi.q̄ limita vupl̄r vid. ibi nu.crrr.co.ij.

¶ Pater si dicat filio vel extraneo cedo tibi quintā partē bonorum idem est ac si dicat dono.in.§.si vir.nu.lix.fo.crrrij.col.iij.

¶ Pater si dicat filio emancipato inter vivos cedo tibi tertiā ꝛ quintā partē bonorum pure simpliciter et irrenocabiliter quā cessionem volo valere post mortē meā reseruato mihi vsufructu dū vixero.quod per hoc videatur illi donare.ꝛ an sit donatio cā mortis vel inter vivos.ibi nu.rlj.eod.fo.col.iij.

¶ Patre auctore in donatiōe causa mortis sibi facte nō valet.ibi nu.cxj.fo.crlj.col.iiij.

¶ Pē si petrūlopiū suū filiū meliorauerat. sed per suassionibus aliorū filiorū meliorauit aliū:an debeatur melioratio primo vel secūdo.ibi vid.nu.crrrj.fo.crlv.col.iij.

¶ Pater in bonis sibi a principe donatis potest iubere si in eis filios instituat vt in perpetua communione sint.et non diuidant.in. l.si ex legati causa.numer. crvj. folio. clrrrj. columna.ij.

¶ Patre cōmittente delictum emphiteosis sumpta per illum ab ecclesia prosit et filijs non confiscatur.sed venit ad filios.in tracta.de bonis lucratis cōstante matrimonio. nume.lrrrviij.fol.ccrrij.colum.iiij. Adde Deci.in.c.quia.C.nu.vj.de iudic.

¶ Patrie potestatis non curatur in nouē casibus quos vide.in.l.imperator.nu. lrrr. fol.crviij.col.ij.cum seq.

¶ Patria potestas in his que sunt publici iuris non attenditur.ibi numero.lxxviij.folio.crvij.col.iiij. Adde Cozasi. in.l.filij familias.num.i.pagi.rix. ff. de his qui sunt sui ꝛ in. l. apud numero. ij. pagina.lrj.ff.de offic.pretor.

¶ Patria potestas an sit inter gallos.in. l.imperator.numero.rcvij.fol. crr. columna.iij.vide.per Joā.cozasi.in.l. si testamento.nu.ir.C.de impuber.

¶ Patronus per cōtratabulas potest agere contra testamentum libertipro sua legittima tantum:filius vero agit in totum. in.§. cum filie.nume.clrrrj.folio.l. columna. iij. ꝛ in.l.cum patronus.nume.rriiij.fol. lrrv. columna.iij.

¶ Patrono instituto in legittima si facta est substitutio vulgaris.ꝛ fuit grauatus de aliquo vendo.ꝛ repudiet relictum legittime ꝛ vadat ad substitutum vulgarem substitutus tenetur adimplere grauamen.ibi in dicta.l.cum patronus.nu.lrviij.fol.lrrrj.co.f.

¶ Patronus in legittima differt in quatuor a filio.ibi nume.rrrvj.fol.lrrvj.col. iij.

¶ Patroni vel filij legittima est quotta bonorum regulariter.q̄ limita in duobus casibus.ibi nu.rrj.fol.lrrv.col.ij.

¶ Patronus actiōe Fauiana reuocat alienata in fraudē a suo liberto.in.§. cū filie.nume.crlvij.fol.rlvj.col.iiij.

¶ Pauperibus per eum eligendis grauatus aliquid restituere si decedat instituto aliquo hospitali illius pauperes videtur eligere.in.§.sed si fundum.nume.cliiij.fol.rcviij. columna.ij.

¶ Peculium professicium in confiscatione bonorum filij non venit.in.l.si ex leg.nume.rv.fol.clrviij.col.j.

¶ Peccare actus est impotentie. ꝛ non potentie.in tract. de bonis lucratis. constante matrimonio.numero.ccrrrij.folio.ccrliij. columna.iij.

¶ Pecunia est de rebus que seruando seruari non possunt.nisi pecunia esset destinata ad emptionem predioꝝ quo casu censetur immobilis.in.§.si vir.nume.rcvij.folio.crrrir.columna.iiij.

¶ Pecuniarum vsum consumptionē esse. ibi fol.crl.col.j.

¶ Pecunia versa presumitur in vtilitatē accipientis.in.l. quemadmodum. nu. rlvj. fol.clrrvij.col.ij.et in nume.lx. foli.clrrviij. columna.iiij.

¶ Pecunia cum sit parata alienationi an veniat in legato omnium rerum quas habebat in domo facto vxori per testatorem. in.l.quemadmodum.nume.rrj.foli.clrrvij. columna.ij.

¶ Perdere dicitur quis quādo fit aliquid contra eius voluntatem. licet inde lucrum consequatur.in.§.cum filie.numer.cclij.folio.lviij.col.iiij.

¶ Pena cōmittentis delictum vltima die mensis an applicetur illi qui a rege emerat redditus illius mēsis.an applicetur alij qui emit redditus sequentis mensis cum primo mense nō potuit imponi delinquenti pena. in tracta.de bon.lucrat. constante matrimonio.numero.ccrv.foli.ccrl.col.iij.

¶ Pena alicuius iuris vel priuilegii. priuatiua.non habet locum nisi expressa sit in iure.vide supra sub dictione. Lex penalis.

¶ Pena non debetur in foro conscientie. Nisi sit pena censure a canonibus indicte. Vel a testatore adiecta. in.l.filius.num.rv. fol.crcv.col.iiij.cum sequen.

¶ Permutatio.licet habeat consensum dicitur contractus innominatus.in.l.filiꝰ.nume.rrrvi.fol.crcviij.col.iij.

¶ Perspicatiores tanto. quanto iuniores.in.l.aberberedati. numero.rviij.folio. lrvj.colum.j.

¶ Petri a peralta comendatio.ibi nume. rriij.columna.iiij.ꝛ in rep.l.imperator nu. lrrviij.fo.crviij.col.j.

¶ Portio que debetur alicui in bonis alterius est tripler.in.l.cum patronus. nu.iij. fol.lrriij.col.iij.

¶ Portio debita filijs in bonis parentum multipliciter appellatur.ibi numero.vij.folio.lxriiij.columna.j.

¶ Possidere se si quis doceat de extremis media presumuntur.in.§. fina. numer.rvj. folio.vj.columna.j.

¶ Possessio ciuilis causat prescriptionem ꝛ tuctuum acquisitionem.in.§.si vir. numero.lxxxix.fol.crrrviij.col.iij.

Universidad de Salamanca. BGH

¶ Possessio est duplex vna naturalis seu corporalis alia civilis seu intellectualis. in.l. quemadmodum.nu.vij.fo.clxxiij.col.j.

¶ Possessio lege vel statuto induci potest q̄ transferatur sine actu corporeo.ibi num. ix.fo.eod.col.iij.

¶ Possessio plena et semiplena q̄ dicatur.& que vacua.ibi nu.xxxviij.fo.clxxvj.col.iiij.

¶ Possessione pignorata. intelligit res pleno iure pignorata.ibi nu.xxxix.f.clxxvij.co.j.

¶ Possessio longa habetur pro veritate et que dicatur longa.ibi.

¶ Possessionis nomen simpliciter sumptū an cōtineat civilem vel naturalem.ibi.

¶ Possessio diuturna si vna cum cōtractu concurrat sufficit ad presumendum solēnitatem extrinsecā interuenisse. in.l. imperator. num.lxij.versi. vnū circa supradicta est not. fo.cxvj.col.ij.

¶ Possessio aliquādo .p proprietate accipitur.in.§.si vir.nu.lij.fo.cxxxiij.col.iiij.

¶ Possessiones suas legans vel donans intelligitur donare omnia bona excepta pecunia & exceptis iuribus & actionibus. Ite ctiā videt legare ola mobilia.ibi fo.cxxxiiij.col.j. & in.l.quēadmodū. nu.xviij.fo.clxxvij.col.j.

¶ Possessor bone fidei etiā in beneficialib⁹ facit fruct⁹ suos.ibi nu.xcv. f.cxxxix.col.iiij.

¶ Possidens fructus alienos bona fide et iusto titulo triennio.cos acquirit etiam si nō sint consumpti & extent. ibi numero.xcvij.folio.cxl.colu.j.

¶ Possessiōis act⁹ p̄sumit fieri tāq̄ a dño. in.l.quēadmodū.nu.xxxviij.f.clxxvij.col.j.

¶ Possidens naturaliter aliquādo dicitur possidere aliquando non.ibi nume.xl.

¶ Possessio civilissima reperitur in iure in dict.l.quēadmodū.nu.viij.fo.clxxiij.col.ij.

¶ Possessio si ex forma statuti transfertur in heredem ipso iure intelligitur transferri per fictam traditionem. Si autem statutū disponat q̄ transferatur nullo actu vero vel ficto mediante tale statutum an valeat. vid. ibi nu.x.fo.clxxiij.col.iiij.

¶ Possessio tripler est.corporalis. incorporalis.& incorporalissima.ibi numer.xij.folio. clxxvij.colum.j.

¶ Possessio an consistat in facto vel sit iuris.ibi numer.viij.fo.clxxiij. col.iij.& nu.xxv.fo.clxxv.col.iiij.

¶ Possessionis appellatione venit tātūmodo naturalis.i. detentatio quando non potest venire civilis propter incapacitatem detinentis.ibi nume.xxviij.fo.clxxvj.col.j.

¶ Possessio quādo aprehēditur .& qui venit aprehensio cū animo & sic prout est possessio in fieri tūc sola causatur naturalis sine civili.& postq̄ possessio est aprehensa.& sic prout consistit in iure iam est civilis cum naturali. ibi nume.xiij.fo.clxxvij.col.ij.

¶ Posse quando quis dicatur. in tract. de bon.lucrat.constan.matrimo.numer.ccxxij. versi.xvij.vico.fo.ccxlj.col.iiij.

¶ Potentia propinqua actui reputat⁹ pro actu.in.§.cum filie.nu.lxxxix.fo.xxix.col.j.

¶ Potentes dubitare facile solvūt secūdū Aristo.l.l.imperator. nu.xxxiij.f.cxiij.col.j.

¶ Potestas testādi alicui cōcessa intelligit⁹ fm cōsuetudinē loci.l.§.fi. nu.38.fo.8.col.j.

¶ Potestas si detur alicui negociandi. ad ministrandi.seu alienandi.non videtur data vt ex delicto obligetur.in tracta. de bon.luc. constan.matri.nu.clxxiij.fo.ccxxxiij.col.j.

¶ Potestas nō tenetur de male gestis per suos officiales extra eorum officiū. in.l. si ex legati.nu.lvj.fo.clxxij.col.iiij.

¶ Preceptum testatoris etiam cum causa de non alienando in legittima non valet.ibi nume.ex.fo.clxxx.col.iij.

¶ Precium solutum heretico vendēti post delictum an presumatur versum in eius vtilitatem vel non.in.l.quemadmodum. num. xlvij.fo.clxviij.col.j.

¶ Precedentia in sequentia magis influūt quam econtra.in.§.fi.nu.iij.fo.lij.col.iij.

¶ Prefactiones tacite cēsentur repetite.ibi.

¶ Prelatus concedens indulgētiam vltra sibi commissum dierum tempus valet in eo q̄ potest. & quo ad id non vitiatur. in.§.sed si fundum.nu.cl.fo.xcvij.col.iiij.

¶ Prelat⁹ si cōcedat emphiteosim sine eo q̄ dicat vsq̄ ad tertiā generationē.sic cōcessisse intelligit.in.§.fi.nu.xxxiiij.fol.viij.col.j.

¶ Prelegata non veniunt in substitutione vulgari.in.§.cū filie.nu.cciij.fo.lij.col.iiij.

¶ Premium promissum ingredīēti talem civitatem intelligitur de eo qui prius ingreditur & ille sol⁹ debet habere. in.l. si ex legati causa.nu.clxxiij.fo.clxxxvj.col.iiij.

¶ Prescriptio: in prescriptione non est necesse probare bonam fidem sed debet allegari.in.§.fi.nu.xviij.fo.vj.col.ij.

¶ Prescriptio non habet locum contra coheredē in rebus hereditarijs non divisis. in. l.imperator.nu.lxx.fo.cxvij.col.j.

¶ Prescriptio & fructuum acquisitio a patri procedūt.in.§.si vir.nume.lxxxix. in versi. quarto facit.fo.cxxxviij.col.iij.

¶ Prescribere sicut non potest errans in iure an sic non possit acquirere fructus. ibi columna.iiij.

¶ Presumitur q̄ fuerit secutus ipse tractatus inter Titium & Baium fuit ordinatum de occidēdo Seyum.& postea per dictū Ticium Seyus occidatur.in.§.fina. numero. ix fol.v.col.ij.

¶ Presumenda est potius fatuitas q̄ donatio.in.§.cum filie.numero. clxxv.foli.lj. columna.j.

¶ Principia casus qui non intelligit non potest.intelligere casum. in.§.fina.numer.j. folio.iij.columna.ij.

¶ Principium obscurum intelligitur per finem clarum.in.§.cum filie.numero.xxiiij. fol.xxix.columna.iiij.

¶ Principes contra ius gentium non disponunt sine causa.in.l.quemadmodum.nume.xj.fol.clxxiij.col.iiij.

¶ Priuilegia. xlvij. militum in tracta. de bonis lucra.constante matrimonio.nu.ccxj. et ibi plura de nobilib⁹. fol.ccxxxviij.col.iij.

¶ Priuilegia concessa pupillis extendun tur ad prodigos & furiosos in.l.cum patronus.nume.xxvii.fol.lxxvj.columna.j.

¶ Adde Dec.in.c.pastoralis. numer.v. de iudic.

¶ Priuilegia viduarum is competunt. que habent maritos inutiles & viles.in casu notabili.l.regni posito in.l. si ex lega. causa. nu.cxxxiiij.fol.clxxxij.col.ij.

¶ Priuilegium concessum communitati a principe propter bene merita:ingratitudine non revocatur.in.l.ab exheredati.nu.xciiij. folio.lxxij.col.iij.

¶ Priuilegium perditur vnica contrauētione in faciendo secus in omittendo.in.l.si ex legati.nume.cxxvj.fol.clxxxij.col.iij.

¶ Procurator constitutus ad vendendū. potest facere q̄ in instrumento inserantur omnia pacta consueta apponi etiam penalia.in.§.fina.nu.lxvj.fol.ix.col.iij.

¶ Procurator fisci sicut non potest habere fidem de precio.ita & procurator minorū vel ecclesie.in.l.si ex legati.numero.cxcj.folio.clxxix.col.iij.

¶ Procurator generalis & cum libera et expressius donare non potest.in tract. de bonis lucratis constante matrimonio.nu.cvij. in versi.quarto vico.fol.cxxiiij.col.iiij.

¶ Prodigus a iudice interdictus contrahendo etiam cum iuramento nō obligatur. in.l.imperator.nume.cxij.foli.cxxij.col. iij.

& in tracta. de bonis lucratis constante matrimonio.nume.ccxxxvij.fol.ccxliij. col.iiij. vbi probatur hoc non habere locum eo casu in quo contraberet delinquendo.

¶ Prodigalitas quotupler.& an sit peccātum.ibi.nu.clxviij.fol.ccxxxij.col.j.

¶ Prodigus ille dicitur qui plus expendit quam habet in.l.imperator.numer.cxlj. fol.cxxxvj.col.iij.

¶ Procuratoris mandatum censetur revocatum ipso iure ex mutatione morum et vite procuratoris.ibi nume.clxxj.fo.ccxxxij. columna.iij.

¶ Profectitium dicitur tertium relictum ab auo nepoti contemplatione sui filij.in.§. cum filie.nu.cxix.fol.xlj.col.iiij.

¶ Profectitijs nihil hodie immutatū.ibi.

¶ Profecticia acquirit hodie filius patri sicut olim.in.§.si vir.nume.xcj.versi.vj.facit quia.fol.cxxxix.col.j.

¶ Prohibitus succedere alicui ex legis dispositione illius cui prohibitus erat succedere in.§. cum filie. nu. cxv.fol.xli.col.ij.

¶ Prohibitio testatoris prohibentis alienari extra familiam imperpetuū eō q̄ vult rem remanere in familia non extenditur vltra quartum gradum post personam prohibitam.in.l.filius.nume.c.folio. ccvij.col.ij. cum pluribus sequentib.

¶ Promissio quando geminata licet fiat per nudum pactum parit actionem.ibi nume.xiiij.fol.cxcv.col.iij.

¶ Pronomen meus.est possessivum.in.l. quemadmodum.num.xxiij.fol.clxxv.co.iij.

¶ Proprietas sicut reperitur in iure.ita & quasi proprietas.ibi.nume. xxxv. fol.clxxvj. columna.iij.

¶ Proprietas est nomē directum et nūq̄ obliquatur nec ponitur pro vtili dño.ibi.

¶ Proprietarium si quis se dixit in libello. vel dicat proprietatem ad se pertinere et postea probet de vtili dominio succūbit.ibi nume.xxxvij.fol.eodem.col iij.

¶ Protestatio ostendit animum protestantis.ibi nu.xliiij.fol.clxxvij.col.iij.

¶ Prorim⁹ ē veritati qui bene distinguit. in.§.cum filie.nume.ccxlix.fol.lviij.col.ij.

¶ Publicatis bonis filij propter delictū. nō publicatur prof. eticium etiam si habuisset a patre in eo potestatem donandi et dissipandi. in lege si ex legati. numero. xv. folio.clxviij.col.j.

¶ Publicus fauor vbi vertitur.iudex potest supplere ex officio suo parte non petente

Universidad de Salamanca. BGH

re.in.§.si vir.nu.cxxxvij.fol. clvj. colum.j.

¶ Pupillaris tacita vigore legis regie an bodie admittatur contra matrem.in.§.cum filie.numero.xvij.folio.xxviii.columna. iiij. ⁊ nu.xxviij.fol.xxx.col.ij.

¶ Pupillus vando se in arrogationem extinguit pupillarem substitutionem. in lege abexheredati.numero.xxvij. folio.lxvij. columna.ij.

¶ Pupilli tutelā recusans an perdat substitutionem pupillarem.in.l. cum patron⁹. nume.lix.fol.lxx.col.j.

¶ Pupillaris substitutio an possit fieri a patre turpi et in honesta persona. in. l. imperator.numero.cix.foli. cxxij.columna.j. cum sequent.

Q

Ualitas priulegiata mutatione plene differētis mutatur ⁊ perdit priulegiū. in.§.sed si fundū.nu.cxcv.fo.ciij. col.iij.⁊ nume.ccix.fol.cxj.columna.j.

¶ Qualitas testamenti quando est probāda.duo testes sufficiunt.in.l.quemadmodū. nume.lxxxiij.fol.clxj.col.i.

¶ Questionem de re dubia homini perito proponenti.possumus cum increpatione respondere.in lege imperator.nume.xxxij.folio.cxiij.columna.j.

¶ Quietatio generalis non extenditur ad res acculeatas dolo aduersarij.in.l.si ex legati.nu.lj.fol.clxxij. col.j.

¶ Quis vel qui.qualiter ponat.in. l. quē admodum.nu.xc.fol.clxij.col.j.

R

Ationē dubitandi ⁊ decidendi ad ter. non intelligens.⁊ rerum intelligere non potest.in.l.imperator.nume.xxxiij.fol.cxiij. columna.j.

¶ Ratio legis est anima legis. ibi numero.xxxiij.col.ij.

¶ Rō ⁊ mēs legis debet attēdi magis q̄ verba. idē in rescriptis ⁊ statutis q̄uis sint stricti iuris.ibi nume.xxxviij.cum sequenti. fol.eodem col.iij.

¶ Ratio ⁊ mens legis debet attendi in statutis et consuetudinibus licet verba statuti offendantur.ibi nu.xl.col.iiij.

¶ Rationis idemptitate noue legis corrigentis.non arguitur vt corrigatur alius casus q̄ expressus in ipsa noua constitutione corrigente in tracta.de bonis lucratis constante matrimonio. nume.ccij.foli.ccxxvij. columna.ij.

¶ Ratio legis est restringenda quando si non restringeretur aliquis lucraretur aliquid indebite.ibi nume.cxliiij. folio.cxviij. columna.iij.

¶ Ratio legis seu iuris habet triplicem effectum.in.l.imperator.numero.xxxviij. folio.cxlij.columna.iij.

¶ Ratio:de ratione legis et rationis naturalis vide plura dicta.in.l.quemadmodum. nume.xcvj.fol.clxii.columna.iij.vsq̄ ad nume.c.fol.sequen.col.j.

¶ Receptator furis vel heretici.seu banniti qualiter sit puniendus.⁊ quid eo casu quo sunt consanguinei vel affines receptantis. in lege si ex legati.nume.l.fol.clxxj.colu.iiij. cum sequentib.

¶ Regis filius etiam in eius potestate donata a patre sibi acquirit.in.l.imperator.nume.lxxxiij.versi.fallit.vij.fol.cxviij.col.iij.

¶ Religionem ingressus habetur pro mortuo ciuiliter propter quod non cedit dies fideicommissi sibi iniuncti.sed expectatur eius mors naturalis.niſi talis ingrediatur religionem fratruum minorum in.§.cum filie.nume.lxvj.fol.xxxvi.col.iij.

¶ Religionem si ingrediatur legatarius pendente conditione legatum non extinguitur.cum limitatione de qua in versicu.precedēn.ibi nu.lxvij.cod.fol.col.iiij.

¶ Religionem mendicantium ingrediēs facit locum sequenti in gradu.ibi num. lxx. fol.xxxvij.col.ij.

¶ Relegatus seu confinatus ad tempus post tempus absq̄ alia licentia iudicis impune potest recurri ad locum a quo fuit confinatus seu missus.in.l.si ex legati. num.liij. folio.clxxij.col.iij.

¶ Relinquere omnia bona sua alicui idē est q̄ illum instituere in omnibus bonis. in l.cum patronus.numero.xlv. folio. lxxviij. columna.ij.

¶ Remissio rationis reddende de futura tutela directe non valet.sed per indirectum sic.in lege si ex legati.nume.xix.folio clxviij. columna.ij.

¶ Remissionem iniuris inducunt seruitia in.l.si ex legati.nu.cc.fol.cxc.col.j.

¶ Renunciatio debet stricte interpretari ⁊ de ratione huius dicti.in.l.filius.nu.xxv.folio.cxcvij.col.j.cum sequen.

¶ Res que geritur potius debet attēdi q̄ scriptura que mediante actus geritur in.§. fina.nume.xxj.fol.vj.col.iij.

¶ Res prohibita alienari fauore alienātis venit in confiscationem.secus si fauore alterius.in.§.cum filie.nu.cclxiiij.foli.lx.col.iij.

¶ Res mobilis an dicatur ꝓprie possideri. in.l.quemadmodū.nu.xv.fol.clxxvij.col.iij.

¶ Res propias prius quis curare p̄sumit̄ quā alienas.in tract.de bon.luc.cōst.mri.nume.31.fol.216.col.4.⁊ nu.cc.fol.238.col.ij.

¶ Rescriptū dās remissionē pene infligēde ante delictū cōmissum non valet.in.l. si ex legati.nu.xviij.fol.clxviij.col.ij. ¶ Idē p plura ꝓbat Ferd. loazes in tract. sup mri. Anglie regū.in secūda dubitatio.fol.23. nu.26.

¶ Respublica si propter delictum vnius cōsortis destruit domū cōem.tenetur illi consorti qui nō erat culpabilis soluere precium partis sue in tract.de bon.lucra.const.matrimo. nu.xxv.fol.ccxiij.col.j.

¶ Restitutus a principe ad bona an recuperet cum fructibus perceptis ex eis.in.l.si ex legati.nu.ccvij.fol.cxc.col.iiij.

¶ Retractui an sit locus in donatiōe remuneratoria in tract.de bon.lucr. const. matri. nu.xxxiiij.fol.ccxvij.col.ij.

¶ Reus si sit absolutus an intelligatur absolutus a tota causa vel ab obseruatione iudicij.in.l.filius.nu.lxxxj.versi.vnum tamen. fol.cciij.columna.iiij.

¶ Res ēpta inter cōiuges p̄sumit̄ cōis nisi ꝓbetur cōtrariū.in.§.si.nu.xxx.fol.vij.col.j.

¶ Rusticus vel plebeius:vide supra in dictione. Donatio valet etiam.

¶ Rustic⁹.minor ⁊ mulier formā legis seruare tenētur.nec in hoc iuris ignorātia excusat eos.in.§.sed si fundū nu.x.fol.84.col.ij. allegat Bal.in.l.iuris ignorātia. C. qui admitt.vbi vid. Alex. qui notabiliter loquitur et Jas.col.ij. Dec.in.l.si quis id quod. nu.35. ff.de iurisdi. omni.iudi.⁊ in.l.venia.col.ij.versi.tertio.nota. C.de in ius vocand.

¶ Rex romanor ante coronationē gaudet priuilegio principatus.⁊ administratiōe imperij.in.l.impator.nu.ij.fol.cviij.col.iiij.

S

Acerdos:vide sub dictione. Fideicommissum tacitum.

¶ Satisdatio legatorū quēadmodū pōt remitti.eo mō pōt remitti p pactū fideicōmissarij vl legatarij.l.l.si ex lega.nu. 8. fol.167. col.ij.

¶ Scientiā eminētē quis habere presumatur.in.§.si.nu.j.fol.iij.col.j.

¶ Semis vn⁹ hz vnionē ad alterū l iure accrescēdi.in.§.fina.nu.lxxxix.fol.xiij.col.j.

¶ Securitas cōcessa bānito de cūdo ⁊ redeūdo intelligitur data ꝓ vna vice tm̄ ⁊ nō vltra⁹.in.l.si ex legati.nu.clxx.fol.clxxxvj.col.iij.

¶ Separatiōe facta quo ad thorū ⁊ mutuā cohabitationē ex culpa mariti lucra eōi cabunt int̄ cōiuges.l.§.fz si fundū.nu.39.fo.27.co.j.

¶ Sepultura debitoris nō impedit fz sit creditori obligat⁹ per instrumentū guarētigiū. in.l.si ex legati.num.lxxiij.fol.clxxiiij.col. iij.

¶ Sepeliēs mortuū et cōtra heredis voluntatē repetit sumptos factos in sepeliēdo actiōe funeraria.in.§.si vir.nu.cxxiij.fo.cxliiij.co.ij.

¶ Scolarij p̄sumitur fecisse magnas expēsas in studio.in.l.impator.nu.xvj.fol. ex.col.iij.

¶ Scolares nō debent seludis immiscere.⁊ plura i materia ludi remissiue.in tract.de bo. lucra.const.matrimo.nu.xix.fo.ccxv.col.iiij.

¶ Seruicia facitū p̄sumi iniuriarū remissionē.supra sub dictione. Remissionem iniurie.

¶ Seruus acquirit domino qd̄ iuste nō qd̄ iniuste acquisitum est.in tract.de bon.lucra. const.matrimo.nu.cxcvij.fol.ccxxvj.col.iiij.

¶ Seruus licet in questiis nō possit preiudicare dño.secus est in querēdis.ibi. ¶ Adde plura in quibus differūt ius questū ⁊ querēdū per Hippol.in singul.cxciiij.incipien. magna est Joan.lup.in repe Rubri.de dona.inter vi.⁊ vro.§.xlvij.num.iiij.fol.xxvj.col.iiij.

¶ Sillaba in legibus nō debet esse superflua. in.§.si vir.nume.xvj.fol.cxxx.col.iij.

¶ Similia sunt quor q̄litas est vna l tract. ō bo.luc.cōst.mri.nu.135.fol.ccxxvij.col.iiij.

¶ Si in.l.ponitur verbū ratione frequētioris vsus bene fit extensio.et idēptitate rationis.ibi nu.cxxix.fol.ccxxviij.col.j.

¶ Sindici qui habent sindicari officialē nō impediūt se de gestis extra illud officium.in. l.si ex legati.nu.lvj.fol.clxxij.col.iiij.

¶ Socer inducēs dolo generū ad cōtrahendū cum filia sub specie magne dotis promisse quam sciebat se non posse prestare:in exactione dotis perdit priulegium quod habet ⁊ potest conueniri insolidum.in.§. cum filie nume.cxlij.fol.xlvj.col.j.

¶ Societas est inter virum ⁊ vxorem.in.§. fina.nu.x.fol.v.col.ij.

¶ Societas tacita q̄ est int̄ virū ⁊ vxorē nō est min⁹ priuilegiata q̄ expressa.in tract.de bonis lucratis constante matrimo.nu.xxvij. folio.crvj.col.ij.⁊ fol.xj.nu.lxxvij.

¶ Socij furto si duplum vel quadruplū soluatur.illud an toti societati imputetur. ibi nume.x.fol.ccxiiij.col.iiij.

¶ Socio perdita a socio eius culpa in suā partem imputari debent. ⁊ non alterius socij.ibi nu.xviij.fol.ccxv.col.iij.

¶ Socius renunciās calide ⁊ intempestive

✠✠✠

Universidad de Salamanca. BGH

Societati tenetur cõmunicare lucra alteri socio. ibi nu. xviij. fol. ccxvj. col. ij. cũ sequen.

¶ Socius omnium bonorum potest habere pecuniam in separato. tamen illam tenetur cõicare. in. §. fi. nu. xxiiij. fol. vj. col. iiij.

¶ Societas leonina dicitur ꝛ non valet: qñ vnus sociorũ põt lucrari ꝛ nihil perdere. in tract. de bon. lucra. nu. 36. fol. ccxvij. col. ij.

¶ Socius alterius negociationis potest vẽdere rem non solum quo ad suam partẽ. sed etiam quantum ad partem socij. et valet vẽditio si sit sine fraude. ibi num. xlix. fol. ccxix. columna. j.

¶ Socius inuito socio non potest partẽ socij alienare quid vero in marito. ibi nu. lviij. fol. eodem col. iiij.

¶ Socius alterius socij tacite vt constitut⁹ procurator. ibi nume. cij. fol. ccxiiij. col. ij.

¶ Solemnitas testamenti probatur p duos testes licet septem exigantur in eius compositione. Idem de eius amissione seu perditiõe que etiam duobus testibus probari potest. in. l. filius. nu. cxv. fol. ccix. col. j.

¶ Solemnitas presumitur etiã quo ad validandã obligationẽ ex diuturnitate temporis in. l. imperator. nu. lxij. fol. cxvj. col. j.

¶ Solemnitas non presumitur ex diuturnitate tẽporis qsi illud tenderet principaliter in dãnũ alterius. ibi. nu. lxix. fol. cxvij. col. j.

¶ Solemnitas requisita ad actum tũc presumitur ex diuturnitate quãdo sumus in dubio. secus si ex instrumento cõstat nõ interfuisse. ibi. nu. lxxj. fol. eod. col. ij.

¶ Solẽnitas cadẽ. est necessaria in actus dissolutione. que in illo celebrando erat necessaria. in. l. filius. nu. xlv. fol. cc. col. j.

¶ Solutione aliquando cõtingit quem nõ liberari. ꝛ liberari sententia siue acceptillatione. ibi nu. xxxix. fol. ccxix. col. j.

¶ Solutum pro redemptione alicuius. eo prohibente potest repeti. in. §. si vir. nu. cxxiij. fol. cxliiij. col. ij.

¶ Solus dictio est exclusiua non expressorum. in tracta de bon. lucra. const. matrimo. nume. lxxix. fol. ccxxj. col. j.

¶ Speciei debitor ea perempta etiã post dolosam alienationem liberatur. Nisi talis species debita esset propria ipsius creditoris vt res commodata vel depositа. in. l. si ex legati. nu. cxxviii. fol. clxxxii. col. iij.

¶ Speciei debitor non solũ ea perẽpta liberatur sed etiã extante. si tũ nõ nisi cũ magna difficultate potest haberi. ibi nu. cxxiij. vers. extẽdo. vij. Et idem dic in debitore generis subalterni. ibi nu. cxxxvij. fol. clxxxij. col. ij.

¶ Specie perempta post moram irregularem an debitor liberetur. ibi nu. cxxxviij.

¶ Speciei debitor adeo eius interitu liberatur. q̃ sufficit ei probare interitum sine eo. q̃ probet illud casu ꝛ nõ sua culpa accidisse. ibi nu. cxix. fol. clxxxj. col. iiij.

¶ Spõsalia sunt futurarum nuptiarũ promissio. in. §. si vir. nu. xj. fol. cxxix. col. iiij.

¶ Sponsa quando q̃ vxoris nomine venit. ibi nu. xxvij. fol. cxxxj. col. iij.

¶ Sponsa ante traditionẽ contrabẽdo nõ tenetur petere licentiam spõso ad cõtrahẽdũ in. §. sed si fundũ. nu. xxiij. fol. lxxxv. col. iiij.

¶ Sponsalia a spõdeo dicta. in. §. si vir. nume. xxx. fol. cxxxj. col. iiij.

¶ Spurius post legitimationẽ non est appellãdus spurius. in. §. sed si fundũ. nu. lxxij. versi. secundo modo induco. fol. xc. col. ij.

¶ Spurius vt instituatur vide plures cautelas sub dictione. Cautela vt filius.

¶ Spurius simpliciter pro alimẽtis põt relinqui. sec⁹ est in nephariis ꝛ incestuosis. in. §. cum filie. nu. cxxij. fol. xlij. col. iiij.

¶ Spurio restituendi hereditatem accomodans fidem. tenetur fisco illã restituere in foro conscientie. ibi nu. cxxiij. fol. xliij. col. j.

¶ Spurius substitui a patre vulgariter nõ potest. ibi nu. cxv. fol. xlj. col. ij.

¶ Statutũ in dote vera ꝛ matrimonio vero. an habeat locũ in matrimonio putatiuo ꝛ dote putatiua. in tract. de bon. lucr. constã. matrimo. nu. xcvii. fol. ccxxiij. col. iiij.

¶ Statutũ. lex vsuramẽtũ nõ ꝺbẽt p̃stare occasionẽ delinq̃ndi. ibi. nu. 113. fol. 114. col. 3.

¶ Statutũ vel cõsuetudo disponens quod filijs spurijs aliquid puta quarta vel quinta seu alia pars hereditatis relinqui possit non valet. ibi. ꝛ in. §. cum filie. nume. cxxij. fo. xlij. columna. iij.

¶ Statutum specialiter in vno casu regulariter eius contrarium censetur statutum ibi nu. cxv. fol. xliiij. col. ij.

¶ Statutũ si induceret q̃ alteri per alterũ acquireretur actio: directa acquireretur. si tamen diceret q̃ trãsferatur actio de vno ad alium esset vtilis. ex quo intelligitur. l. iij. titulo. viij. libro. iij. ordinamen. in. l. filius dũ in ciuitate. nume. lxxv. fol. cciij. col. j.

¶ Statutum imponens penam mortis propter homicidiũ intelligitur dummodo sit commissum ex proposito ꝛ dolo. in tract. de bon. lucra. const. matri. nu. clxiij. fo. 233. col. j.

¶ Statutũ potest obligare patrẽ ad legitimẽ solutionem pro delicto filij. in. l. imperator. nu. cxxv. fo. cxxiij. col. iiij.

¶ Statutũ loquẽs in cõtractib⁹ ꝺz locũ in distractib⁹. in. l. filius. num. cxv. fo. ccix. col. j.

¶ Statutum si excludit filias a successione paterna stantibus masculis. procedit licet pater dicat in testamento instituo filios meos heredes. in. §. fi na. numer. lviij. versi. facit q̃ pulchre. fo. ix. col. ij.

¶ Statuto stante q̃ filij mercatorum etiã si repudient soluant paterna debita. illa nõ soluunt si exheredentur a patre. in. §. cum filie. nu. xxxviij. fo. xxxj. col. iij.

¶ Statuto stante q̃ stantibus masculis femine non succedant. filius in capar non excludit illas. ibi nu. lxviij. fo. xxxvij. col. j.

¶ Statuto stante q̃ mortua vxore sine liberis vir lucretur dotem: lucratur illam vxore ingrediente in monasterium ordinis minorum. ibi nu. lxix. eod. fo. col. ij.

¶ Statutum faciens mentionem de cõtractu. nõ habet locũ in stipulatione q̃ nõ est vtro citro q̃ obligatoria cuius large denominetur contractus. in tracta. de bon. lucrat. constan. matri. nu. clij. fo. ccxxix. col. ij.

¶ Statuto vigẽte q̃ de omni lucro soluat gabella nõ ꝺz solui ꝺ donatione facta filio p legittima. in. §. ſz si fũdũ. nu. 96. fo. 9z. col. 3.

¶ Statuto disponente q̃ filia sit contenta parte quã pater voluerit relinquere: si pater aliquid relinquat. in eo non potest illã grauare. in. l. cũ patronus. nu. lvj. fo. lxxix. col. iiij.

¶ Statututũ disponẽs q̃ absens a ciuitate cum non portet onera ciuiũ. nõ gaudeat priuilegio ciuium non habet locum in eo qui habet filios in ciuitate licet ipse absens sit. in. l. imperator. nu. xlviij. fo. cxv. col. j.

¶ Statuto disponẽte q̃ minor vl mulier sine p̃sentia duoꝝ ꝓpinquoꝝ non cõtrahat. ex diuturnitate tẽporis nõ p̃sumit illorũ presentia interuenisse. ibi nu. lxvij. fol. cxvj. col. iiij.

¶ Statutum si disponat q̃ vxore premoriẽte marit⁹ tertiam partem dotis lucretur. an sufficiat q̃ maritus cum ea de presenti contrahat. ꝛ illam traducat ad domum. et cum ea habitet vt tali lucro potiatur. in. §. si vir. nume. xxxiiij. fo. cxxxj. col. j.

¶ Statutum vniuersitatis Salmãtine. ij. in titul. xxxii. de opositoribus cathedrarũ ponitur. ibi nu. cxix. fo. cxliij. col. iij.

¶ Statuta contraria duo si in aliquo volumine reperiantur. cui sit standum. in. l. quẽadmodum. nume. xcij. fo. clxij. col. ij.

¶ Statutum si disponat q̃ contra magna tes sufficiat qualiscunq̃ probatio. debet intelligi q̃ sit talis q̃ de iure valeat. in. §. si vir. nu. clix. fo. cxlviij. col. iij.

¶ Statutũ si disponat q̃ cõtra instrumẽtũ confessionatũ nulla possit opponi exceptio. semp tñ põt opponi exceptio resultãs ex inhabilitate persone contente in instrumẽto. ibi.

¶ Statutum disponens q̃ sententia arbitri qualiscunq̃ mandetur executioni. intelligitur dummodo sit lata a persona que potuit esse arbiter. ibi nume. clx.

¶ Statutũ de nouo in vno ex duob⁹ casib⁹ equiparatis a lege antiqua. videt statutũ in alio. in. l. cũ patronus. nu. xxix. fo. lxxvj. col. j.

¶ Stily diffinitionem. vid. in tract. de bon. lucra. const. matrimo. numer. clxxxiij. versi. octauo possuus. fo. ccxxxiiij. col. iij.

¶ Stipulatio ad quid fuit inducta. in. l. filius. nume. ij. fo. cxciij. col. ij.

¶ Stipulatio informis ꝛ sine causa non patitur exceptionem cause deficiẽtis quãdo est facta in instrumento garentigio. in. l. si ex legati. nume. lxxxv. fo. clxxvij. col. iij.

¶ Stipulatio est necessaria ad valorẽ contract⁹ fideiussionis ẽt de iure canonico. ꝛ regio. in. l. filius. nume. ix. fo. cxciij. col. ij.

¶ Stipulatione nouatio fit. ibi numero. x. fo. eodem col. iiij.

¶ Stipulatio est contractus nominatus. ibi nume. xj. fo. cxcv. col. j.

¶ Stipulatio sortitur naturam contractus cui adiungitur. ibi nume. xij.

¶ Stipulatio cur debet fieri precedẽte interrogatione et statim subsequuta responsione. ibi numer. xiij. col. ij.

¶ Stipulatio cuius vtitur si respõsio fiat signis ꝛ non verbis: si tamen iuramentum interueniat valebit stipulatio. vt nudũ pactũ. ibi nume. xx. fo. cxcvj. col. ij.

¶ Studij causa ꝛ dotis equiparãtur. in. §. sed si fundum. nu. cxxviij. fo. xcv. col. ij.

¶ Studij. causa non possunt alienari subiecta restitutioni. licet possint ex dotis causa. ibi nume. cxxix. fo. eod. col. iij.

¶ Substitutio vulgaris simpliciter facta filio heres nõ erit. verificatur etiam in casu quo heres primus non possit esse heres. in. §. fina. nu. xcix. fo. xiiij. col. j. ꝛ nume. cxxxiij. fo. xvij. col. ij. ꝛ nu. clvj. fo. xix. col. iij.

¶ Substitutio cõpẽdiosa facta filio impuberi p verbũ cõmune an sit omni tẽpore fidei cõmissaria: an p tẽpore pupillaris directa. ꝛ postea obliquet est questio subtilis ꝛ p̃fũda. in. l. ab exheredati. nu. xxiiij. fo. lxvj. col. iiij.

Universidad de Salamanca. BGH

¶ Substitutio pupillaris expirat si pupill⁹ viuo testatore efficiatur sui iuris. in. §. cum filie. nu. ir. fol. xxv. col. iiij.

¶ Substitutio pupillaris est testamentum filij. ibi. nu. xv. fol. xxviij. col. iiij.

¶ Substitutio vulgaris fieri pōt in legitima ꝛ ꝓlegato. ibi nu. xcvij. cū plurib⁹ subiectꝫ fo. xl. col. iij. ꝛ fol. ciij. nu. cxcvij. vbi latissime.

¶ Substitutio vulgaris verificatur a repudiatione hereditatis ꝛ quo modo intelligatur. ibi nu. cciiij. fol. lij. col. iiij.

¶ Substitutio fideicōmissaria est grauamē ꝛ non valet quo ad legittimā. ibi nu. cclj. folio. lviij. col. iiij. ꝛ in. l. ab exheredatis. nu. xxij.

¶ Substitutio pupillaris habet locum etiā si filius pupillus sit exheredatus. in. l. ab exheredati. nu. xiiij. fol. lxv. col. ij.

¶ Substitutio fieri potest in legatis. ibi nume. xix. fol. lxvj. col. j.

¶ Substitutio: pupillus cui substitutio pupillaris facta est. potest cū tutore ꝛ decreto iudicis alienare bona. nec euenientе conditione potest substitutus talia bona reuocare. ibi nu. xxv. cū duobus subiectis fol. lxvij. col. ij.

¶ Substitutio pupillaris quando pater nō exheredat filiū dicitur testamentū patris ꝛ filij. ibi. nū. lxvv. fol. lxx. col. iiij.

¶ Substitutionem pupillarē nō perdit recussans on⁹ tutele. ibi. nu. lix. fol. lxxx. col. j.

¶ Substitutus qui venit ex expressa dispositione testatoris prefertur heredi coniūcto ad excludendum ius accrescendi. quod nō habet locum si aliud cōstaret ex presumpta mēte defuncti: ex qua coniunctus per ius accrescēdi prefertur substituto. in. l. imperator. nume. xliii. fol. cxiii. col. ij.

¶ Substitutio directa in qua est clausula codicillaris vel iuramentum obliquatur. cuius regulariter substitutio que a ꝓncipio potuit valere iure directo obliquatur. in. l. filius dū in ciuitate. nume. xxij. fol. cxcvj. col. iij.

¶ Substitutio si facta sit in eū casum si decesseris sine filijs legittimis ꝛ naturalibus. si decesseris cū filio legittimato substitutio habet locum. ibi nume. l. fol. cc. col. iij.

¶ Substitutio generice facta comprehēdit casum voluntatis ꝛ impotentie. in. §. fin. nume. clvj. fol. xix. col. iiij.

¶ Substitutio expressa concepta. in vno casu furoris. habet locum in alio casu furoris. ibi nume. clvij.

¶ Substitutio vulgaris facta in casu impotentie non impedit fieri transmissionē ex potentia suitatis. ibi. ¶ Adde alios decem casus in quibus substitutio vulgaris non tollit suitatem per Alexan. in. l. si filius beres. pen. ꝛ fin. col. ff. de lib. ꝛ posthum.

¶ Substitutio tacita pupillaris in quibus casibus excludat matrem remissiue. in. §. cū filie. nume. xvii. fol. xxix. col. j.

¶ Substitutio pupillaris in foro cōscientie matrē a legittima nō excludit. ibi. ¶ Adde optime per ℣ Philip. deci. in. l. precibus. nu. x. col. iiij. versi. ꝛ ideo. C. de impube. ꝛ aliis substitu. vbi hanc conclusionem approbat. ꝛ ibi Joan. corasi. numero. xxix.

¶ Substitutio non potest esse sine institutione. in. l. ab exheredati. nu. xiiij. fol. lxv. col. ij.

¶ Substitutio vulgaris concepta in vnum casum vulgaris. comprehendit alium tacitū ℣ Ista in quinq casibus. remissiue in. l. iij. §. fi. nu. clj. fol. xx. col. ij. ¶ Adde Jaso. in. l. j. colu. iiij. ff. de vulga. ꝛ pupilla. ꝛ ibi Ripa. xj. nu. 87. ꝛ Jo. corasi. in. l. cuius. col. 4. nu. vj. C. de impube. ꝛ aliis substi. ꝛ in. l. post additam. nu. xij. eodem titu.

¶ Substitutio vulgaris sub expressa pupillari tacite comprehensa non tollit suitatem. in. §. fina. nu. erlix. fol. xx. col. j.

¶ Substitutio vulgaris comprehensa sub breviloqua vel compendiosa non facit cessare suitatem. ibi numero. cl. fol. xx. col. ij. et in hoc adde huic domino dictionem (nō) quia deficit in litera.

¶ Substitutiōis vulgaris existētia nō requirit ꝑmū gradū valere. ibi nu. clxiij. fol. xxj. col. ij.

¶ Substitutionis ius tollit ius accrescendi. ibi nu. clxviij. eod. fol. col. iiij.

¶ Substitutus ꝛ cōiūctus si est vn⁹ et idē. potest amplecti vel iure substitutionis vel iure accrescendi. ibi num. clxiij. fol. xxij. col. iij.

¶ Substitutio quando est mixta cū iure accrescendi nō tollitur per substitutionē. Imo simul stare possunt in eodem subiecto. ibi nume. clxxvij. fol. xxiij. col. j.

¶ Substitutio pōt fieri in donatiōe cā mortis. in. l. ab exheredati. nu. xix. fol. lxvj. col. j.

¶ Substitutus pupillaris venit ad oīa bona pupilli siue que habuit a testatore. siue ab amicis vel propinquis siue quibuscūq; alijs. ibi nu. xxi. fol. lxvj. columna. ij.

¶ Substitutus pupillaris vt bonis pupillaribus defraudetur datur bona cautela. ibi fol. lxvij. nu. xxvij. col. ij.

¶ Substitutio pupillaris expirat pupillo ex vxore prolē habēte sec⁹ si ex cōcubina. ibi.

¶ Substitutio reciproca sicut respiciēs plures personas determinat eas vniformiter.

tra quando respicit plura tempora. in. §. sed si fundum. nu. clvij. fo. xcviij. col. iij.

¶ Substitut⁹ licet preferatur cōiūcto fallit ijndo aliud ex ꝑsumpta mēte defuncti cōstat. in. l. imperator. nu. xliiij. fo. cxiiij. col. ij.

¶ Substitutio facta alicui si sine liberis decedat intelligit de masculis vel feminis. in. l. si ex legati. nu. c. fo. clxxix. col. iij.

¶ Substitutio que potuit valere iure directo nunq̄ obliquat qñ fuit facta in testamento: secus si est facta in codicillis de quo supra hac dictione versi. Substitutio directa.

¶ Substitutus pupillaris idēq; tutor dat⁹ a patre. si onus tutele recuset ꝛ negligat pupillo tutorem petere. perdit cōmodum substitutionis pupillaris. in. l. cū patronus. nu. lx. fo. lxxx. col. j.

¶ Successio ab intestato non habet locū inter coniuges putatiuos. in trac. de bon. iuer. constā. matrimo. nume. c. fo. ccxxiiij. col. j.

¶ Successio ab intestato non habet locum dumodo detur successio ex testamento. in. §. cum filie. nume. xcv. fo. xl. col. j.

¶ Stil⁹ quid. ꝛ q̄d cōsuetudo. l trac. de bo. iuc. cōstā. mat. nu. clxxiij. fo. ccxxiiij. col. iij.

¶ Successor singularis colono stare non tenetur. ꝛ quomodo procedat. ibi nume. ccxxj. fo. ccxli. col. iij.

¶ Sui heredes dicuntur largo modo existentes in potestate aui ꝛ tenentes secundum locum in successione. in. §. cum filie. numer. xv. fo. xxviii. col. iij.

¶ Suitatis capite acq̄sita filio ante immixtionem an querantur patri. in. l. imperator. nume. lxxxviii. fo. cxix. col. ij.

¶ Suitatis effectus et operationes. qui et quot sint remissiue. in. §. cum filie. num. xiiij. fo. xxviij. colu. iij. ¶ Et omnino vid. Joan. corasi. in miscella iuris ciuilis lib. j. c. ij.

¶ Suorū appellatione venit amicus singularis. in. l. imperator. nu. xxvj. fo. cxj. col. ij.

¶ Suitas per expressam dationem substituti vulgaris ꝛ non per tacitam cōtentam sub expressa pupillari tollitur. in. §. cum filie. nu. lxj. fol. xxxv. col. iij.

¶ Sūptus tot fiūt in vestib⁹ ꝛ ornamētis q̄ in eis cōsumit dos. ī. §. si vir. nu. xix. fol. 130. col. iiij. Quid igit faciet pauper miles ꝛ advocat⁹. q̄ nec ex ꝓfimonio nec ex studio aliquid habēt. nec ex mfimonio dos ꝛ superest?

T

Tacita conditio quemadmodum expressa impedit natiuitatem actionis. in. §. si vir. nume. lxxvij. fo. cxxvij. col. j. ꝛ sequen.

¶ Taciti cū expressi facilius inducitur reuocatio. in. §. cum filie. nu. lx. fo. xxv. colu. ij.

¶ Tacita ꝛ improꝑia societas que est inter virum et vxorem non est minus priuilegiata cū expressa. in tracta. de bon. lucrat. constan. matrimo. numer. xxvij. folio. ccvj. colu. ij. et in. §. sed si fundum. numer. xxxiiij. folio. lxxxvj. colu. iiij.

¶ Testamenti an committi possit alteri factionem secūdum iura regni declaratur. in. §. cum filie. numer. xix. fol. xxix. col. ij.

¶ Testamentum potest facere pater pro filio furioso. ibi numer. ccxxix. fo. lv. col. iiij.

¶ Testamentum quando agimus de sustētando. si sustentatur ex eo q̄ iudicatur factū a filio iudicādum est ac si a filio fuisset factū. ibi nume. ccxxxiiij. fo. lvj. col. ij.

¶ Testamenti nomine large sumpto vocabulo veniūt codicilli. l. l. ab exheredati. nu. j. fo. lxiij. colu. iij.

¶ Testamentum pupillare est sequella testamenti. ideo si testamentum patris non valet. neq̄ filij quidem valebit. ibi num. decimo quinto. fo. lxv. col. iij.

¶ Testamentum clerici an sit subiectū regule. in. l. imperator. nu. xcv. fo. cxx. col. ij.

¶ Testamentum si ex forma statuti probatur per duos testes. similiter duobus testib⁹ eius reuocatio probari poterit. in. l. quemadmodum. nume. lxxxi. fo. clxj. co. j.

¶ Testamenta duo eodem tempore facta de quibus non apparet de prioritate vel posterioritate cui in dubio stetur standū. ibi nume. xcij. fo. clxij. col. ij.

¶ Testamentum factum inter liberos derogat primum habens clausulam de rogatoriā q̄nis de eo nullam faciat testator mentionē. in. l. imperator. nu. xiiij. fo. c. j. col. ij.

¶ Testator si legat possessiones suas. vl̄ possessionum rerum suarum intelligitur etiam de mobilibus. in. l. quemadmodum. numer. xviij. fo. clxxvij. col. j.

¶ Testator confectionem inuentarij an remittere possit latissime. in. l. si ex legati. num. xxj. fo. clxviij. col. iiij.

¶ Testator an remittere possit vxori reddition̄ rationis. ibi. nu. xxiiij. fo. clxix. col. ij.

¶ Testator relinquēs liberationē ab actione tutele patri. presumitur etiam eū liberasse a solutione propter naturalem affectum. ibi nume. xxvj. fo. eod. col. iij.

¶ Testator: inducta propter falsitatem vitandam vel pericula remitti nō possunt a testatore. ibi nume. xxvij.

Universidad de Salamanca. BGH

¶ Testator liberatione relicta a testatore mori. nihilominus tenebitur tutor de dolo. ibi numero. xxviij.

¶ Testator diuisio sicut a testatore prohiberi potest inter heredes ne fiat ad tēp⁹. an possit fieri ne fiat in perpetuū. in. l. si ex legati. nume. cvj. fol. clxxx. col. j.

¶ Testator qui grauauit heredē q⁹ debeat vestire vxorē viduā an sufficiat vna vestis. vel quolibet āno teneatur. & heres ꝓuidere de vestimētis. ibi nu. clxxiiij. fol. clxxvij. col. iiij.

¶ Testatoris dispositionē vnum de filiis in quintā partem bonorū prelegantis & eadem partē penes heredem remanere volentis vltra quartum gradum ipsius testatoris descēdentium semper extendi. in. l. filius. nume. c. fol. ccvij. col. ij.

¶ Testatoris preceptū mudū de non alienādo a causa & a persona est inualidū. ibi nu. cj.

¶ Testatoris preceptum est lex. ibi.

¶ Testator prohibens filium alienare rem sibi a patre relictam ex hac prohibitione non est visus testator prohibere nepotes. ibi nume. cix. fol. ccviij. col. iij.

¶ Testator si grauauit heredē: ne male tractet vxorem suam alias priuaretur heredita te illo male tractante: cui applicetur heredi/tas. in. §. sed si fundū. nu. ccxlj. fol. cvj. col. ij.

¶ Testator potest dare legatario licentiā in trandi rem propria authoritate tacite vel expresse. ibi nu. ccxxiij. eod. fol. col. iij.

¶ Testator si legat alicui omnes pānos lini & lane: in hoc legato an veniant omnes spe/cies pannorum nō apte ad vsum hominum. in. l. quēadmodū. num. xviij. fol. clxxvij. col. j.

¶ Testator si legat alicui res quas habet in domo licet in hoc legato veniant res mobiles. non tamen veniunt ea que sunt alienationi parate. ibi nume. xix.

¶ Testator si disponat q⁹ die sancti Franci sci presentur fratribus vna pitantia. intelligi tur semel tantū non quolibet. annoi. n. l. si ex legati. nu. clxxj. fol. clxxxvij. col. iij.

¶ Testator si relinquat alimēta future vxori intelligitur non solum de prima vxore sed de alijs. ibi nu. clxxvj. col. iiij.

¶ Testator si mandauit bona sua distribui ꝓ pauperibus mulieribus maritandis: nō possunt distribui ꝓ viduis pauperibus ma ritandis quod est singulare et practicabile di ctum. ibi nume. clxj. fol. eod. col. ij.

¶ Testator si legauit Titio fundum & eum tradidit in vita legatario. legatarius conse/quitur eius fructus a die traditionis. sicut post mortem testatoris. in. §. si vir. nuptie. lxv. fol. cxxxv. colum. iij.

¶ Testator licet rem legatā tradat in vita legatario tamen potest legatū reuocare. ibi.

¶ Testatorē persuasionibus prouocās vt hereditatem quā alteri reliquerat. sibi relinquat: perdit eā & alteri applicatur. in. §. si vir. nu. cxxxiiij. fol. clv. col. iiij.

¶ Testatoris cōsanguineus ab eo datus tutor testamentarius pupillo eiq⁹ per fideicommissum substitutus si repudiet oāus tutele an perdat fideicommissum. in. l. cum patronus. nu. lxij. fol. lxxx. col. ij.

¶ Testator si dicat prohibeo heredi ne alienet. talis prohibitio ad omnes heredes portigitur. in. l. filius. nu. cxvij. fol. ccix. col. ij.

¶ Testator an sicut potest prohibere falcidiam: possit etiam prohibere trebellianicā la te. in. l. cum patronus. nu. iij. fol. lxxiij. col. iij.

¶ Testator legans omni anno. x. corbes frumēti ex tali fundo & decē ouple. ouple debent solui quando soluitur frumentum. in. §. fin. nume. lxxij. fol. x. col. ij.

¶ Testator potest grauare heredem descendētē in prelegato tertij. & quinti iuxta formā legis. xxvj. Tauri. ibi nu. cxvij. fo. xvj. co. iij.

¶ Testis quādo dicit falsum super facto ꝑncipali punitur de periurio & falsitate. si tamē super apendicijs puta quia negauit se esse cōiunctum producentis cum non punitur de falso sed de crimine stellionatus. in. §. si vir. nu. clxxiiij. fol. clxx. col. iij.

¶ Testis periurus post peractā pfiiam an sit amplius dicēdus periurus. in. §. sed si fundum. nume. lxxiij. fol. xc. col. j.

¶ Testis alias periurus nō facit indicium nedum ad torturam sed nec ad informationem iudicis. ibi.

¶ Testis debet testificari per actus exteriores qsi de aliqua qualitate animi queritur. in. l. quēadmodū. nu. lxiij. fo. clxxvij. col. ij.

¶ Testes quinq⁹ vel septem interuenire simpliciter in testamēto nō sufficit imo oportet illos esse rogatos. ibi nu. lxxxiij. fol. clxj. col. j.

¶ Testis in quibus casibus & causis mulier esse possit in tracta. de bonis lucra. const. matrimo. nu. clvij. fol. ccxxx. col. j.

¶ Testes tot requiruntur ad probādū errorē testamēti. quot in ipso testamēto requirebātur interuenire. in. l. quemadmodum. nume. lxxij. fol. clxj. col. j.

¶ Tex. in. l. magnifeste turpitudinis intelligitur. in. §. si. nu. lxxiij. fol. xij. col. j.

¶ Titulo oneroso acqsita pfiliū nō veniūt

l collatiōe. l. §. cū filie. nu. cxxxi. fo. xlv. col. j.

¶ Titul⁹ dotis ē onerosus ēt ex pte filiorū. ibi fol. xliij. nu. cxxx. colum. iij.

¶ Titulo lucratiuo nō pōt pf filiū legitima ꝓnare. secus ex oneroso. ibi nu. clvj. fol. xlviij. co. iij. ¶ Tu adde singulare remediū p filijs quorū pf ē dissipator p ff. Paul. de castro post Bal. ibi in. l. ij. C. si qd in fraudem patrō. qd ēt seqt Alex. in. l. impator. col. iiij. ad fin. ff. ad trebellia. et ibi noster Author. nu. cxviij. fol. cxxiij. col. j. vbi vide que dixi.

¶ Titulū lucratiuū habētib⁹ nō fit dfa inter sciētiā et fraudē vt contra ipsos cōpetat reuocatoria. ibi nu. clix. fol. xlviij. col. iij.

¶ Titul⁹ habitus contra legis prohibitionē habetur pro non titulo. in. §. si vir. num. lxxviij. fol. cxxxviij. colum. iij.

¶ Titul⁹ reddact⁹ ad nō titulū vl habēs ortū a cā irrita nō opat fructuū acqsitionē. ibi

¶ Titulus reuocabilis non prestat acquisitionem fructuum. ibi num. xc. col. iiij.

¶ Traditiōe facta vt dōium acquirat qd sit necesse in. l. filij⁹. nu. xl. fol. cxix. colum. ij.

¶ Transmittitur petitio legittime eius ve supplementi ad heredes. in. §. ſz si fundum. num. clxxj. fol. c. col. ij.

¶ Transactio q nō valet vt transactio non valet eodem modo vt pactū. in. l. filius. nu. xxvij. fol. cxcvij. colum. iij.

¶ Trāsitus facilis est in habētib⁹ symbolū. in. §. ſz si fundū. nu. xviij. fol. lxxxiiij. col. iiij.

¶ Tractat⁹ fuit fact⁹ inter Baiū & Titiū de occidēdo Seyo p ipm Titiū titi⁹ postea occidit presumitur ex vi tractatus precedentis. in. §. fin. num. ix. fol. v. col. ij.

¶ Trebellianica nōdū acceptata transmittitur. in. l. cū pon⁹. nu. lxix. fol. lxxxj. col. j.

¶ Tutor dat⁹ in testamēto tutelā recusans quecūq⁹ sibi testamēto relicta sunt amittit. ibi num. lxj. fol. lxxx. colum. j.

¶ Tutor an possit grauari in decima pte fructuū in bonis pupilli quā debet habere ex dispositione legis fori ꝓpter suū laborē a testatore optime declarat. in. §. cum filie. nu. ccxxiiij. fol. liiij. col. iiij.

¶ Tutor regis seu coadiutor potest illam liberalitatē exercere qua consueuit regia maiestas vti. in. §. fin. nume. lxiij. fol. ix. col. iij.

¶ Adde Jaso. in. l. pactū curatoris. nu. ij. C. de pact. et vide q̄ scripsi ad Seguram in dict. nume. lxiij.

¶ Tutor si sine cā recusat cōsentire pupillo circa agnitionē bonorū possess. iuder suppiet. in. §. si vir. num. cxv. fol. cxliij. colum. j.

¶ Tutor si illud qđ testator volebat pupillo relinquere fecit sibi relinqui qū teneat/ pupillo. ibi nu. cxxxij. fol. cxlv. colum. iij.

¶ Tutor q̄ acqīerit an presumat de bonis pupilli. vel ex ꝓpriis acquisisse. in. l. si ex legati. nu. xlix. fol. clxxj. colum. ij.

¶ Tutor si est capt⁹ ab hostib⁹ p talē captiuitatē est finita tutela. cuius iure post limi/nii possit tutor eam recuperare. possuntq⁹ fideiussores dicti venditoris cōuenīri in. l. filius. nu. xlvij. fol. cc. col. iij.

¶ Tutor qui est substitutus fideicommissari⁹ pupilli melioris conditionis est q⁹ ille q̄ est substitutus pupillaris. in. l. cum patron⁹. nume. lxiij. fol. lxxx. col. iij.

¶ Tutor substitut⁹ fideicōmissarius ſz nō administret tutelā nō pdit legatū. qđ est cōiunct⁹ testatori. & si nō petat tutorē de iure antiquo. Modie tñ pdit tā q⁹ nō adimplēs voluntatem defuncti. ibi. num. lxv.

¶ Tutelā pupilli recusans nō pdit pupillarem substitutionem factam a patre. in. §. si vir. num. xv. fol. clxx. col. ij.

¶ Turpis est pars que non respondet vniuerso. in. §. cū filie. nu. xxxij. fol. xxj. col. j.

V

¶ Enditio est alienatio volūtaria. et nomine vēditionis venit volūtaria & nō necessaria. in tracta. de bonis luerat. cōstan. matrimo. nu. ccxix. fol. ccxlj. colum. j.

¶ Vēditiōis verbū omnē alienationē cōprehendit. ibi nu. xij. fol. ccxiiij. col. iiij.

¶ Vendēs sciēter rē alienā cōmittit furtū in casu quo interuenit vera traditio. in. l. filius. num. xlij. fol. cxcix. colum. iij.

¶ Vendēs fundū pro libero qui alteri est obligatus incidit in crimē falsi. ibi.

¶ Vendēs rē duob⁹ insolidū incidit in crimen falsi. ibi.

¶ Veneti nō subsunt imperatori. in. l. imperator. nu. v. fol. cix. col. ij. vbi vide que dixi remissiue.

¶ Verba q̄bus stare cōuenit ex legis mente non est recedendum. in. §. si vir. nume. clvj. fol. clxvij. colum. j.

¶ Verba simpliciter prolata debent intelligi in potentiori significato. ibi numer. cliij. fol. clxvij. colum. iij.

¶ Verba cū effectu intelligenda. ibi nume. clv. fol. eodem. col. iiij.

¶ Verba enūciatiua fauore dotis inducūt dispositionē. ibi nu. clxiij. fol. clxix. col. ij.

¶ Verba legis cui nō conueniunt. nec eius dispositio. ibi nu. clxvj. fol. eod. col. iiij.

Universidad de Salamanca. BGH

Index Alphabeticus.

¶ Verba testatoris debent intelligi de ꝓmo actu. et quo dicto inferunt̃ notabiles decisiones. i. l. si ex legati. nu. clxvij. fo. clxxvj. co. ij.

¶ Verba aliquid debent operari. ibi num. ccvj. fol. clxxxix. col. iij.

¶ Verbũ pure. adiectũ in donatione exponi debet absq; onere eris alieni. ibi. nu. cciij. fol. cxc. colum. ij.

¶ Verba dubia cõtractus vel probationis recipiunt interpretationem contra producẽtem. ibi nu. ccvj. fol. cod. col. iij.

¶ Verba naturaliter nõ similiter in dubio sunt intelligenda. in. §. cum filie. nu. liiij. folio. xxxiiij. col. iij. versi. et est butus.

¶ Verba: ꝓ hec ẏba lego Catherine et Frãcisce tertiũ et quintũ meorũ bonorũ seu eas meliore ẏ dicto tertio inducit cõiunctio re et verbis. in. §. fina. nu. clxxj. fol. xxij. col. ij.

¶ Verba enũciatiua ꝓpter aliud nõ inducũt dispositionẽ. ibi nu. clxxx. fol. xxiii. col. iij.

¶ Verba: ꝓ hec verba cõditionaliter ꝓlata. si filiꝰ me⁹ me viuo moriet nepotẽ substituo filius nõ est institut⁹ sedm̃ cõem opinionem. ibi nu. clxxxj. fol. xxiij. col. iij. cum sequen.

¶ Verbũ rogo. i. vltimis volũtatib⁹ induxit necessitatẽ. in. §. cũ filie. nu. v. fol. xxvj. col. j.

¶ Verbũ potest. inducit aliqñ necessitatẽ. in. l. quẽadmodũ. nu. lxxiiij. fol. clxxx. col. j.

¶ Verbũ põt: qualiter in iure accipiatur. in tracta. de bonis luc. constan. matrimo. num. ccxxij. et in nu. ccxxviij. fol. ccxlj. col. iiij.

¶ Verbũ cedere quo mõ sumat in materia possessiõis. l. §. si vir. nu. xxxvij. f. cxxxij. co. ij.

¶ Verbũ sum est fui. significat originẽ. in. l. quẽadmodũ. nu. xcv. fol. clxij. col. iij.

¶ Verbũ ambiguũ positũ in vno capitulo legis vel statuti exponit ꝓ ẏba posita i aliis. in. l. si ex legati. nu. lxxxviij. fo. clxxvij. co. iiij.

¶ Verbũ videt. denotat fictionẽ legito sub dictione. Victio videtur.

¶ Verbũ libere. sub dictione. Victio libere.

¶ Vere similiter qõ statueret. habet ꝓstatuto. in. §. si vir. nu. clxxv. fol. clxx. colum. iiij.

¶ Vdde qñ cõsideret qõ ẽ virisimile Hippoli. in repe. rubr. C. de ꝓbati. nu. cviij. col. xx. vbi elegãter loquitur. et in. l. j. §. ad qñtionẽ. nu. xvij. ff. de quest. et insingu. ccxcviij. et sing. cccxliij. et sing. cccxcvj. vbi omnino vid. plura et pulchra in hac materia.

¶ Versũ esse aliqd in vtilitatẽ alicui⁹ nõ per cõiecturas. iz ꝓ veras ꝓbationes ꝓbari dz. in. l. quemadmodũ. nu. lxj. fol. clxxix. col. j.

¶ Vidua. vide supra sub dictiõe. Testator si mandauit.

¶ Vir et vxor vt acquisita matrimonio constante communicent requritur ꝙ simul habitent. vid. in. §. si vir. nu. xvij. fol. cxxx. col. iij.

¶ Vir summittur diuersi mode. ibi numero. xxxvj. fol. cxxxij. col. j.

¶ Vita contemplatiua illustriorẽ esse activa. in. §. cũ filie. nu. lxxij. fol. xxxvij. col. iij.

¶ Vltionem penam iniquitatis sue portabit. in tracta. de bonis luc. constant. matri. nume. xli. fol. ccxviij. col. j.

¶ Vna determinatio respiciens plura determinabilia pariformiter debet ea determinare. ibi nume. lxij. fol. ccxx. col. ij.

¶ Voluntas testatoris attẽditur que ex presumptionibus et cõiecturis colligitur. in. l. imperator. nu. xliij. fol. cxiiij. col. ij.

¶ Vtilis heres est et non directus qui est heres per fictionẽ legis cornelie. in. l. filius. nume. lxvj. fol. cciij. col. ij.

¶ Vsufructus bonorũ aduentitiorũ donatio facta a patre filio in potestate statim valet. in. §. si vir. nu. lix. fol. cxxxiij. col. iiij.

¶ Vsufructus si relictus sit vxori herede extraneo instituto cum conditiõe ꝙ bene tractet vxorem alia ꝙ priuetur hereditate. heres si eam male tractet absq; dubio priuabitur hereditate: hereditas tamen non applicabitur vxori sed coheredi. vel substitutis si ðficerent coheredes. et in eorum defectum vadit ad venientes abintestato. in. §. sed si fundum. nu. ccxxij. fol. cvj. col. ij.

¶ Vulnerati purgatio circa occissores non valet. sed bene valet circa eos qui deliquerũt omittendo vel negligendo. in. l. si ex legati. nume. cxxij. fol. clxxxij. col. j.

¶ Vulneratus a Titio si dicat quod in culpatus non vulnerauit ipsum. talis exculpatio offensi tollit indicia liberat ꝙ inculpatum a tortura. ibi.

¶ Vulneratus si non adhibuit medicum et moriatur presumitur sua culpa mortu⁹. ibi nu. cxlv. fol. clxxxiiij. col. j.

¶ Vulneratus a Hieronymo et postea occisus ab alio. Hieronymus tantum tenebitur de vulnere: secundus de homicidio. ibi nu. cxlvj. fol. eod. col. ij.

¶ Vulnerans excusatur eo casu in quo vulneratus adhibuit medicum minus peritum. vel ad mulierem habuit accessum. vel si bibat vinum cum esset sibi prohibitum: vel si excessit comedendo vel non obediendo medico. quia presumitur mortuus sua culpa et non ex vulnere. ibi eodem folio. colum. iij. verficulo tamen adde.

Index Alphabeticus.

¶ Vxor decedens anteq̃ agnoscat medietatẽ lucrorũ transmittit dicta lucra ad heredes. in. §. fina. nu. cxxv. fol. xvij. col. iij. et in. §. sed si fundum. nu. clxxij. fol. c. col. iij.

¶ Vxor cui maritus relinquit vsum fructũ omniũ bonorũ suorũ stantibus filijs quid cõsequatur ex talk relicto. ibi nu. ccxiiij. vbi singu. fol. fol. cv. colum. ij.

¶ Vxori qui obtinuit a viro separari propter seuiciam viri. Non solum dos est restituenda sed et medietas lucrorum ante separationẽ acquisitorũ quod est nota. ibi. num. xxxix. fol. lxxxvj. colu. iiij. ¶ Et aduerte ꝙ Soci. in. l. ij. in. v. col. versi. item limita. ff. solu. matri. in eo videlicet ꝙ dos predicto casu vxori restituatur cogitandũ relinquit et refert opiniones in qstione et dissentit ab Alexand. ibi vbi vid. Rip. nu. xxix. et Joa. lup. in rep. rubri. de donati. inter vi. et vxo. §. lxiiij. num. x. fo. xl. col. iij.

¶ Vxor an requiratur ꝙ sit cognita a viro vel sufficiat ꝙ sit tm̃ traducta ad hoc vt inter eos lucra diuidantur. et fructus bonorum vtriusq; sint cõmunes iuxta iura nostri regni. et ad hoc vt proprietas ipa bonorũ cõmunicet iurta. l. Lusitanie. et ad hoc vt supstiti detur tertia pars bonorũ iurta legẽ Taraconẽsem. latissime in. §. si vir. nume. xv. folio. cxxx. colum. ij.

¶ Vxor nondum ad domũ viri traducta an teneatur ad dimidietatem debitorũ contractorum. ibi.

¶ Vxor negociatrix contrahere cũ marito an possit. ibi nu. ccvij. fol. cxliij. col. ij.

¶ Vxor quomodo potest emere a marito cum non possit contrahere sine licentia mariti i hoc regno. singulariter. in dict. §. si vir. nu. cxj. fol. cxlj. col. iij.

¶ Vxori si maritus prestet licentiam vt negocietur. adeo ex contractu ꝑ eam gesto teneatur pro sua medietate ꝙ etiam si volentẽ cũ ea cõtrahere ꝓhibeat tenetur. ibi.

¶ Vxori queritur incontinenti medietas acquisitorum cõstante mrimonio. in tract. de bonis lucrat. constan. matri. nume. xliij. folio. ccxviij. col. ij.

¶ Vxor si consentiat marito vt de communibus lucris filiam dotet. et illa perdat dotem non debet iterum dotari de dictis lucris in. l. si ex legati causa. num. clxix. fol. clxxxvj. colum. iij.

¶ Vxorem suam sub nomine appellatiuo si aliquis relinquat dominam et vsufructuariam an illa qui tempore testamẽti erat vxor mortua. et alia super inducta talis secunda vxor admittatur ad tale legatum. ibi num. clxxvj. colum. iiij.

¶ Vxor nihil lucri habet in bonis mariti nec econuerso vir in bonis vxoris de iure cõmuni. in. §. si vir. nu. xxviij. fol. cxxxj. col. iij.

¶ Vxor tenet operari viro et acquisita sunt communia quia est socia viri. in tract. de bonis lucratis constante matrimo. num. ccvij. fol. ccxxxviij. colum. j.

¶ Vxor constante matrimonio viro vergente ad inopiam potest dotem exigere et hipothecaria agere sicut posset soluto matrimonio. Nec in hac exactione requiritur licentia mariti iurta legem. lv. Tauri. in. l. imperator. numero. cvj. fol. cxxj. columna. iiij.

¶ Vdde ꝙ dos restitui regulariter non debet nisi in casibus expressis a Francis. ripa. in. l. ij. colum. v. num. xxv. ff. solut. matrim. vbi omnino vide.

¶ Vxori an acquiratur res empta nomine proprio mariti latissime in. §. si. nume. x. folio. v. col. ij. cum pluribus subiectis vbi declarat. l. iij. titu. iij. lib. iij. fozo. legũ. ¶ Vdde Ripa. in. l. Senatus consulto. col. v. nume. xx. et colu. vj. nume. xxij. ff. in quibus causis ꝑignus vel Hipoth.

¶ Indicis Finis.

AD LECTOREM.

Qui cupis ad littus iuris, conscendere tutus,
Ista Secura tibi: puppæ parabis iter.

Universidad de Salamanca. BGH

¶Index decem Repetitionum.

Et Tractatus hoc volumine ab optimo iuris consulto Segura discussarum. in maximam iuris prudentie vtilitatem consequutiue dispositus.

¶Repetitio. §. fin. l. iij. ff. de liber. et posthum. Fol. j.

¶Repetitio. §. cum filie. l. coheredi. ff. de vulga. et pupill. substitu. Fol. xxiiij.

¶Repetitio. l. ab exheredati substituto. ff. de lega. j. Fol. lxij. col. iij.

¶Repetitio. l. cum patronus. ff. de lega. ij. Fol. lxxij. col. iiij.

¶Repetitio. §. sed si fundum. l. vnum ex familia. eodem titu. Fol. lxxxj.

¶Repetitio. l. Imperator. ff. ad. S. C. Trebelli. Fol. cvj. col. iiij.

¶Repetitio. §. si vir. l. j. ff. de acqui. possessio. Fol. cxxvj. col. iiij.

¶Repetitio. l. quemadmodum. eodem. titu. Fol. corrupto. clj.

¶Repetitio. l. si ex legati causa. ff. de verbo. obligati. Fol. etiam corrupto in ordine. clxiij.

¶Repetitio. l. filius dum in ciuitate. eodem. titu. Fol. cxciij.

¶Tractatus de bonis lucratis constante matrimonio. inter maritum et vxorem. Fol. ccx. columna. ij.

¶Errata huius operis sic corrigito.

¶Fol. j. linea. v. nouisse. legendum nouissime. col. iiij. linea. liij. adindicanda. legendum ad iudicanda. Fol. ij. col. ij. linea. j. a autore. legendum ab autore. Fol. iij. col. iij. ibi ꝛ cũ lapsus contra me. in aliquibus deest. fuero. et est legendum lapsus fuero contra me. Fol. xj. colu. j. linea. v. videlicet. legendum valet. Fol. xxiiij. col. iij. linea. xvj. reuocatio. legendum reuocatio. Fol. xxv. col. j. linea. xlix. debet. legendum dicitur. col. iij. linea. viij. lucratiua. legendum lucratiua. Fol. lxxxij. col. j. linea. xj. reuocabilis. legẽdum reuocabile. Fol. xcj. col. iij. lin. viij. l. Tauri deest. xvij. Fol. cxxix. col. j. line. xvj. l. ꝙ seruus. legẽdum seruus. Fol. cxcij. colum. j. linea. xxxvij. sit. legendum. fit.

¶Foliorum numerus corruptus aliquando inuenitur. sed cum non sit defectus operis. leuiter consideratione premia transeundum fore arbitror.

Universidad de Salamanca. BGH

HIERONIMVS
LOPIVS HISPALENSIS IVRIS CAESAREI PROFESSOR AD
vniuersos iuris vtriusq; Consultos.

CVM PRO TESTE CICERONE CVIVS meretur aureis scribi litteris dictum illud, & id ad memoriam reducerem, Iuris consulti meritissimi, dum (ipsius veritatis tactus scopulo,) nullum viuendi genus sine litteris commode instituí posse testatus est: me incapacitate oppressum iudicabam, Dum quod secum laudem opulentam affert, propugnabam laudare. At cum præmanibus hoc destinatũ habuissem, nõ q laudis æqeat, sed q si in aliqualẽ tot ac tãmirificũ opus obliuionem incidit, in pristinam reducatur memoriam & recordationem, breuissimam orationem hanc inter tantas iuris odoriferas flores inserere volui. Quid enim de tam celeberrimo huius operis conditore enarrare potero, quod quispiam (ni lipus sit) præ oculis non habeat? cum (timore pœnitus & mendatio expulso) vniuersos suæ tempestatis iuris peritos superasse, dicere neq; dubitem. Quid etiam de nostro Didaco Perez erit, quod silentio transire mereatur? Cum tam vastum animum prouulgans, tam arduam rem aggressus, tot ac tantas necnon & plenissimas additiones in hoc mirabili opere cumulauerit. Dini. Cin. Bart. Alberi. Bald. Paul. vtriusq; Imolæ, Iason, & vtriusq; Decii. & aliorũ, vsq; ad eos quos nostra Salmãticensis acadæmia creauit, Qui nunc inter nostri temporis legislatores primatum optinent, per quos & vniuersitatis gimnasia sustinentur. Opiniones recitans, contrarietates concordans, errores corrigens, Hispaniarum denicq; Regibus institutas leges miro ordine declarãs & accumulãs, Quod nempe absq; magno labore & summo studio difficilimũ esset aggregare. Hic denicq; quiduis quod ab Authore tactum fuerit, tam amplum & ad vnguem vlceratum reperietis, quo labor maximus æuitetur, & forte immensum honorem & gloriam consequamini, & nedum laudare cupio, consequutæ laudis diminutionẽ operer, rem sacratissimam ac præciosam exemplo assumens, quæ dum minus tangitur, magis æstimatur, arbitrio vestro relinquens quam laudem & gratias iecto operæ artifices mereantur. Huius rei tactum amittant. Vos humiliter deprecans, vt qualem de fabo gustum acceperitis, talem de apibus iudicetis.

IN LAVDEM AVTHORIS, ET ADDITORIS CARMEN.

Didacus exemplar iuris præclustre Segura
Hæc dedit ingenii pignora clara sui.
Quis legũ nodos, qs dura ænigmata soluas,
quis facili superes ardua queq; gradu.
Didacus hæc Perez vigili monumenta labore
addidit, & plenos iussit habere locos,
Vt consumatum numeris opus omnibus esset,
nullus vt externe lector ægeret opis.
Res miranda quidem, reficit nam Didacus iste
quod fecit docta Didacus ille manu.
Gratia debetur, studiis vtriusq; vel ingens,
quos tenuit publicæ commoditatis amor.

Rep. §. fin. l. iij. ff. de lib. et post. Fo. j.

¶ Sequitur solemnis subtilis et vtilissima rep. §. final. l. 3. ff. de libe. et posth. Edita per Consultissimum ac subtilissimũ Hispanum Doctorem Didacum de segura Salmantice primariam Juris cesarei Cathedram Regẽtem: Cum Recapitulationibus. Numeris. et amplissimis Additionibus: super illustrata nouisse p Didacũ Perez Salmantinum vtriusq; iuris professorem.

¶ Ex. §. fina. l. iij. ff. de lib. et posth.

Summaria deducuntur.

1 ¶ Autoris comendatio.
¶ Diuisionis vtilitas et qualis esse debeat describitur.
¶ Interrogatorium breuiter ⁊ clare substantiam litis debet cõprehendere.
¶ Respondens priusq; recte casum perciat carpitur.
2 ¶ Statutum in prohemio dicitur causa finalis: ⁊ plura de prefatione scribuntur.
7 ¶ In continenti facta inesse intelliguntur in ipsa dispositione: et quid dicatur fieri in continenti.
8 ¶ Contractum vsurarium simulatum veer prefactione colligi.
¶ Ex. l. titu. 2. lib. 8. ordin. in datione insolutum. que expellit presumptionem vsurarum: non habere locum exponitur.
¶ Vsurarius presumitur contractus cũ pacto de retro vendendo: vbi precessit contractus mutui.
9 ¶ Mandati precedentis occasione presumitur quis fecisse. id quod fecit.
¶ Tractatus fuit factus inter Gaium ⁊ Titium de occidẽdo Gaio per ipsum Titium: Titius postea occidit presumitur ex vi tractatus precedentis de occidendo.
10 ¶ Ex. l. titu. 3. lib. 3. fol. per questionem quotidianam Bellissime declaratur.
¶ Societatẽ inesse inter vtrũq; cõiugẽ.
11 ¶ Facta non secundum gerentis animũ. sed vt debent sunt accipienda.
12 ¶ Argumentum ab asurdo validum esse.
13 ¶ Omnis discordia inter fratres est evellenda.
14 ¶ Qui actum tenetur gerere nomine communi et gessit nomine proprio est in dolo. de quo nume. 18.
16 ¶ Possidere se si quis doceat de extremis. media presumuntur.
¶ Presumptio faciens pro aliquo ab eo est alleganda. alioquin non releuat.
22 ¶ Accidentia magnam partem confert.
¶ Socius inuito socio. societatem calide non renunciat. 23
¶ Donationis antidoralis plures effect⁹. 28
¶ Donationem renumeratoriam irreuocabilem fore etiã ex causa ingratitudinis.
¶ Res empta inter coniuges presumitur communis nisi probetur contrarium. 30
¶ Id expressum incõtractu censetur quod poni est solitum. 31
¶ Consuetudo vltima est inspicienda in prestatione alimentorum relictorum a testatore. et plura a solitis vsq; ad num. 68. explicantur.
¶ Masculinum in contractibus non comprehendit femeninum. 51
¶ Ex. 22. tauri declaratur.
¶ Ratio eadem omnes casus decidit. nõ ex vi extensionis. sed ex vi intrinsica.
¶ Pluralis locutio resoluitur in suam singularitatem. 71
¶ Testator legans omni anno decem corbes frumenti ex talifundo et decem duple debent solui quando soluitur frumentum 72
¶ Media declarantur per extrema. 73
¶ Mulier promittens dotem vna cum viro tenetur etiam de bonis dotalibus soluere ceteris deficientibus. 75
¶ Dictio quandocunq; valde pregnans.
¶ Dotis causa dicitur pia.
¶ Donare potest mulier in causis pijs libere absq; alterius licentia.
¶ Verba non debent restringi imo debent operari augmentum in contractibus. et intelliguntur de personis in habilibus. si agitur de fauore publico.
¶ Societas tacita que est inter virum et vxorem. non est minus priuilegiata q̃ expressa. 77
¶ Acquisita matrimonio constante p̃ maritum etiam sine vxore statim pro sua parte acquiruntur vxori. mediante lege vel statuto de communicandis lucris. 78

A

Universidad de Salamanca. BGH

79 ¶ Ex hereditationem pluribus modis fieri posse assatim.declarantur.

82 ¶ Presumptio iuris et de iure quid.
¶ Presumptio iuris dicitur liquida probatio.
¶ Juramentum non habet locum vbi est probatum.et quo declaratur.
¶ Per.4.tit.2.lib.iij.ordi.
¶ Per.j.titu.3.lib.3.ordi. bellissime exponitur.

83 ¶ Probationem in contrarium semper admittimus.in bisque dependent a voluntate testatoris.

95 ¶ Clausula in principio apposita quid operatur.et nu.92.

98 ¶ Casus ad istum.§. hic ponitur litera deinde reciptatur.

99 ¶ Substituto si heres nõ erit verificatur etiam in casu in potentie.et nu.134.7.147.

100 ¶ Rupto irrito vel testamento prelegata conseruantur institutis. non tamen filio preterito vel exheredato.qui impugnauit testamentum patris.sed tãtum sua legitima debet esse contentus et in nu.101.

102 ¶ Institutum repudiare legitimam et acceptare prelegatum posse.explicatur.

105 ¶ Filius non priuatur legato tertii et si monitus a iudice non ad impleuerit iussum patris

107 ¶ In necessitatibus liberalis nullus.
¶ Grauare non dicitur aliquem qui vtitur dispositione iuris.

108 ¶ Prohibito vna via. et alia per indirectum clauditur accessus.et nu.136.

109 ¶ Aut.hoc amplius.C.de fideicom.interpretatur.et nu.110.et.111.
¶ Dicta aut.nõ habet locũ in Baronia.
¶ Regis donationem de iuribus 7 bonis regni in validam. quid de donatione Cõstantini Imperatoris?

112 ¶ Filius inuentarium omittens.non est priuandus legitima.

113 ¶ Idem de patrono.

114 ¶ Creditor vero.perdit debitum si nõ confecit inuentarium.

115 ¶ Legitimam filio non esse debitam sed quasi.

116 ¶ Grauamen omne a legitima est reiiciendum.

117 ¶ Testator potest grauare descendentem iurta formam.l.Tauri.27.in prelegato tertij et quinti.

118 ¶ Si filius cui in legitima est appositum onus fidei commissi repudiat expresse. tũc grauamen non extinguitur sed transit ad eum ad quem legitima:idem est in legitima patroni.

¶ Per.5.quaterni gabellarum õclaratur. 119

120 ¶ Legitima est quota bonorum et non hereditatis.

¶ Legitima quo iure sit debita.et an tolli. vel minui possit.

129 ¶ Filius revocat alienatã in fraudem sue legitime.idem si amisit pater omnia bona sua in in ludo.

131 ¶ Confessio patris de recepto non preiudicat filio in legitima.nisi aliter constet de reali numeratione pecunie confessi: et nu. 132.et.133.plura pro cõfirmatione per Andre.tiraquell.de vtroq; retract.folio. 149. nume.8.

135 ¶ Determinatur questio vtilis in praxi.

¶ Spurius nihil potest habere a patre et quocunq; titulo.limita nisi ratione alimentorum insigniter videre licet per domi. Dida. Couarru.suo epitthome.in.4.decreta.fol.106.col.1.nu.6.

137 ¶ Fraus de facili presumitur in relictis inter coniunctas personas.

138 ¶ Delitum patris porrigitur ad descendentes respectu vitij.et e conuerso nobilitas si est nobilis.et bonus.

139 ¶ Deportatus et spurius nihil capere possunt.

¶ Heresis filij nihil nocet nepoti catholico.qui nimo succedere potest auo fideli.

141 ¶ Institui posse omnino extraneum et ignotum.nec ad effectum institutionis requiruntur merita precedere.

142 ¶ Auus habens legitimam sobolem sicut est prohibitus aliquid relinquere filio spurio. Ita nihil potest relinquere nepoti quamuis legitimo et naturali.

143 ¶ Institutus palam cui⁹ prohibitus a iure non venit fiscus sed venientes ab intestato.secus si clam.

144 ¶ Filius sacerdotis est omnino incapax successione parentuum eiusq; consanguineorum.idem expresse habetur dispositum. in.l.41.titu.6.par.1.et in.l.3.tit.21.part.4. et in libr.1.ordina.titulo.3. leg.22. et lib.5. titulo.3.lege.2.

145 ¶ Heres laicus prestans fidem de restituẽdo in capaci. debet restituere hereditatem fisco regis. si clericus sit fisco ecclesie est ad indicanda.quid in foro conscientie.dixerit Couar. suo epitome. 4. decretal. libro

folio.103.numero nono

146 ¶ Substitutio facta in casu voluntatis porrigitur ad casum impotentie.idem supra numero.99.et.147.et.148.et prolimitatione in numero.115.
¶ Casus mixtus an comprehendatur sub simplicibus.

147 ¶ In directis substitutio. larga interpretatio et extensio fit.

149 ¶ Expressa vulgaris tollit suitatem. non tamen tacita comprehensa sub expressa pupillari.

150 ¶ Quid in brebi loqua vel compẽdiosa.

152 ¶ Substitutiones directe verrificantur a repudiatione hereditatis.

153 ¶ Hereditas addita patrimonium addentis dicitur.

154 ¶ Semel effectus heres amplius non desinit esse heres.
¶ Duo heredes in solidum esse non possunt.sed vnus directus.alius vtilis.

155 ¶ Post additam hereditatem. etiam fauore pie cause directe non potest substitui: fallit in milite.

156 ¶ Fallit etiam quando heres addita hereditate fuit negligens.non ad implendo, iussum testatoris. nam tunc locus est substitutioni.

157 ¶ Idem etiam fallit in minore qui additit hereditatem.et postea restituitur in integrum.quo casu erit locus substituto.

158 ¶ Substitutio non cessat. licet minor restituj possit aduersus suam repudiationem vel abstensionem.

159 ¶ Bart.opinio in lege quamdiu.ff. de acquiren.hereditа.redditur dubia.et in nu. 161.et.163. tamen saluatur a tribus impugnationibus.in nu.160.et.161.et.162.

164 ¶ Per fidei commissum substitutum in re sibi legata pariter et coniunctum. conditione substitutionis in vita testatoris.deficiente preferẽdum esse ex solo iure accrescẽdi filie alterius sibi coniuncti per modum conditionis vocate.

165 ¶ Questio subtilis et vtilis subiungitur a autore ad declarationem predicte conclusionis.

166 ¶ Deficiente conditione substitutionis. deficit et ipsa substitutio.

167 ¶ Conditio si decesserit sine liberis expirat etiam existente vno filio vel filia.

168 ¶ Jus substitutionis extinguit ius accrescendi.

169 ¶ In substitutione facta si sine liberis decesseris an videtur testator filios decedentis substituere vi.melius infra.in nu.178.

170 ¶ Presumitur vocatus ex testamento ille in cuius fauorem verba sunt prolata.
¶ Verba enunciatiua conditionaliter prolata inducunt dispositionem.
¶ Verba debent esse in quacunq; dispositione causa aliquid operandi.
¶ Inclusio vnius est exclusio alterius.

171 ¶ Per hec verba lego Catherine et Frãcisce tertium et quintum meorum bonorũ seu eas meliore in dicto tertio inducitur coniunctis re et verbis.

172 ¶ Quando vnus et idem est substitutus et coniunctus.et aliquo casu contingat.substitutionem euanescere.potest dictus substitutus et coniunctus per ius accrescendi venire.

173 ¶ Vnus et idem quando est substitutus et coniunctus potest venire ex iure substitutionis vel accrescendi.cum in eius fauorem substitutum testator adiecerit.

174 ¶ Inducta ad augmentum diminutionẽ minime operari.

178 ¶ Filij positi in conditione illa si sine liberis decesseris.non veniunt in substitutione secundum comunem assertionẽ omniũ.

180 ¶ Verba enunciatiua propter aliud non inducunt dispositionem.
¶ Per hec verba conditionaliter. prolata.si filius meus me viuo morietur ne postes substituo.filius non est institutus. secũdum communem opinio.contra doctrinã Bart.de qua supra.in.nu.107
¶ Difficiliora in fine poni debent vt melius memorie comendentur.

Universidad de Salamanca. BGH

¶ Incipit lectura

§.fina.l.iij..ff.de libe. et posth.

1 Ext⁹ q̃m hoc Anno a natiui tate dñi nostri Jesu chr̃i.Millesimo.cc̃dra gentesimo nonage simo nono. mẽse ve ro maij.iij. die repe tẽdũ decreui sitnaf in.xxv iij.li.digestorũ in volumine Inforciati.et est liber quart⁹ in ordinesubti.di li.a post.in.l.iij.§.fi.q̃ incipit Si ita testat⁹ sit ꝛc̃.q̃. §.est notabilis subtilis ꝛ vtilis in mã (vt cr.j.dicẽdis apparebit).

¶ Et iste.§. licet p docto.nõ diuidaf: pẽt tñ cõgrue diuidi in duas pres.nã in ꝑma po nit narratio facti cũ ipsi⁹ decisione. in scda ponit einsdẽ decisionis per cõsultũ Vlpianũ ap.ꝓbatio scda ibi.q̃ sentẽtia cõprobata est.

¶ Additio.

¶ Strenuus ac facile ꝓnceps cõ sultorũ nr̃ hispa n⁹ Did.a segura crudicissime initiũ sum psit.in quo docilẽ ꝓceptorẽ et discursu to rius voluminis suisse dignoscit et eminẽtẽ scientiã habuisse.cũ subtiles q̃stiones elegã tissime disseruit ꝛ respõsiones ad obiecta in ꝓmptu habuit.secũdũ Innoc.doctrinã in c.cũ tu cũct̃s di electio.ꝛ Jo.imolẽs.in clem. j.col.i.nu.v.de etate ꝛ qualita.Bar.cepol. in.l.si cõtra.nu.x.C.de vsucapio. ꝓemp.et vtiliter subtiliter fideliter q̃ semp legisse et suis ꝓclarissimis scriptis cõstat.iurta Bal. doctrinã.in.l.j.ff.de orig.iur.relactã ab au tore in rep.l.cũ patronus col.j.ff.de lega.ij. ꝛ in.l.i.§.si vir.nu.xi.ff.di acquirẽ.posse.Le ctor.n.erat volẽs audiẽtibus ꝓficere iurta sentẽtiã gl.sup verb.lectorib⁹.in extranag. quia corundã de verb.signific.procedẽs mo re imperiali in omnibus repetitionib⁹ ordi natim vt hic licet videre incipiẽdo.quod est signũ siue peritie.cũ signũ sapiẽtis sit scire docere teste Seneca: partitio enim animũ legentis incitat.mentẽ intelligẽtis ꝓparat memoriã artificiose reformat. gl. in.§.igit in ꝓhemio instructio. notabi. scdm Jaf. in rubri.ff.de lega.j.nu.xvij. ꝛ iterũ in ꝑuci. instit.di actio.nu.xxxviij. Joã.leciri.in tract. de primo genitura.li.ij.q.iiij.in.vij.articu. Guili.benedi.in.c.rainutius. vbo. ꝛ vxorẽ nomine.nu.clxxv. di test.q̃bus est addẽdus

Diuisio cu rius effectus sit.

ter.in ꝓhe.ff̃.§.tertij ũnicꝫ ibi dũ inqt.tri ꝑtita legũ.ter.gl.ꝛ Ang.di ꝑusi.in.l.j.ff.di ercep.doli.ter.in.§.omniũ. vb.diuisio insti. di oblig. Faber.in.§.sed nõ vsꝫ.circa fi.in sti.di lega.vbi inuit q̃ diuisa traditio meli? De eadẽ re capiẽ.dũ tñ diuisio non sit nimis onerata ꝛ ꝓlixa.ꝛ notãdũ besi dicit ¶Panor.in.c.q̃a diuersitatẽ.di cõc.p̃bẽ.j.co.in fi re adde Se gu.in rep.l.j.§.si vir.col.j.ff.di acq̃.possessi. Piero.cagno.in.rep.l.si emãcipati.nu.liiij C.di coll.Mathe.gribal.de ratione studẽdi. li.j.c.xiiij.qd̃ est notãdũ ꝑ interrogatorijs q̃a breuiter diuisim ꝛ p frustra (vt ita dixe rim) dbẽt cõtinere substãtiã litis semꝑ ta liter cõcludere q̃ i⁹ ꝑtis illesum relinquat vt dscripsit doctor hispan⁹ Joã.bern.epũs calaorẽsis in tract.saleti.reg.ccclxxv.singu. p ¶Path.dcre.in.re.l.ij.v.circa ꝓmũ.co.lx. C.di rescin.vend.vbi egregie loq̃tur circa ꝓ bationes.positiones et articulos. Di.¶De.

¶ Et ãteq̃ ꝺueniã ad casũ litteralẽ hui⁹. §.volo ante oĩa ꝓmittere aliq̃ fine q̃bus ca sus recte intelligi nõ põt. cũ q̃ nõ intelligit ꝓncipia casus nõ pẽt intelligere casum.vt no.Bal.in.l.j.per illũ ter.ff. di origi.iuris.

¶ Additio

¶ Ideo enim ra tio dz edi a capi tesc̃m cõsultũ in l.j.§.edi.ff.de edẽd.ꝛ not.nr̃ Autor in rep. l.cũ patron⁹ col.j.ff.de lega.ij.iterũ in rep. l.impator nu.xxxiij.ff. ad treb.gl.sup vb.et viliores.in.c.sedes di res. nã cõpertũ iuris est q̃ ratio nisi a capite incipiatur intelligi nõ põt ex sentẽtiã caij cõsulti in.d.§.edi. ex quo inferẽ q̃ scholaris maxime militãs stu dio camerario q̃ pri⁹ casũ tertualẽ literali modo dz intelligere vna cũ ei⁹gl.et postea Bar.ꝛ alios doctor.ad plenior̃ intellectũ ꝛ resolutionẽ terr⁹.idẽ etiã di cõsulẽte.nam sunt nouelli quidã ita inbenes ꝛ leui corde (q̃ vt ita loq̃r) nõ intelligũt casum de quo cõsulti sũt dicũt ita est ꝛ se subscribũt.imme mores Celsi sentẽtiã.in.l.in ciuile.ff.di leg. iudentis.in ciuile est nisi tota lege perspecta vna aliq̃ ꝑticula indicare vel respõdere. Si mi.ter.est in extranag.quorũdã. Joã.xxij. ꝛ ibi gl.sup vb.plen⁹ intellectis. di vb. sig. ꝛ in.c.auditis ꝛ intellectis meritis cause.de rese.simi.in.c.auditis di procur.ꝛ in.c.audi tis.di in integ.resti.ꝛ in.c.auditis.de ꝑscrip. optime facit.l.lecta.ff. si cert.pet.et ibi pur pura.ter.in.c.sit rector.xliij.dis.q̃ enim ꝑus respõdet q̃ audiat stultũ se esse demõstat ꝛ confussione dignũ proner.xviij.ꝛ ibidẽ pro

Universidad de Salamanca. BGH

uerb.rrv.inquit sapiens sicut vrbs patens et absq; murorũ ambitu.ita vir q̃nõ potest in loq̃ndo cohibere spũum suũ.ideoq; optime ait Sene.dixisse me quãdoq; penituit. tacuisse nũq̃.cui⁹ dictũ refert.gl.super vb. silẽtio.in ꝓhe.clemẽ.et tãdẽ scio ipse ꝛ ego q; dicere cõpellimur ob defectũ patentẽ et sub scriptũ. cũ eodẽ autore Seneca:meã ignorãtiã ignoraui:ꝛ cũlapsus cõtra me ꝛ testis ꝛ accusator er istam. Dida. ℣Perez.

2 ¶ Ista sine principio ꝛ ꝓhemio antecedẽti seq̃ntia nõ possunt bene intelligi. ¶ Illud enim q; apponit in ꝓhemio dicit esse cã finalis eius q; disponit vel statuit ita ꝓbat inter. melioris iure in.l.pacumeui⁹. ff. de bered.inst.ꝛibi Bar.ꝛ Bal.ꝓbat in.l.j.ff. ad mace. ꝛ ibi dixit Bar.q; ad sciẽdũ mẽtẽ statuẽtiũ recurrimus ad ꝓhemiũ ipius statuti facit.l.titia.§.idẽ respõdit.ff.ꝺ vbo. obli.ꝛ.l.itẽ qa.§.idẽ Julian⁹.ff.ꝺ pactis.ꝛ q; habeẽ in.l.per retẽtionẽ.C. de vsuris. ꝛ ideo dicim⁹ q; a primordio tituli posterior formaẽ euẽtus in.l.j.C.de impo.lucra.disli.x.ꝛ facit ter.in.l.regla.§.ix.in v.initiũ cõ
3 stitutis.ff.de iuris ꝛ facti igno. ¶ Vbi dicit Bar.q; quãdo ꝓfatio est gefiralis ꝛ lex ipa est specialis tamen lex ipsa intelligitur esse generalis ex quo colligit q; prefatio ipsa ampliat ꝛ restringit ipsam legem.

¶Additio. ¶ Cũ p̃cedentia magis influũt in seq̃ntia.q̃ ecõtra l.si quis argẽtariis.§.initiũ.ff. de edend. te ste Alcia.in.c.cũ non ab hoĩe nu.rliij. ꝛ in nu.cv.de iudi.prefactiones.n.tacite cẽsent repetite Bal.in.l.ꝑcibus nu.r.C. de impube.ꝛ aliis ꝛ adde eund.in.l.j.nu.j. C.de diversis ꝓ̃c. Bar.in.q.xv.nu.xv. ℣Panormi. in.c.ex multa.nu.vj.ꝺ voto.vbi inqt p ter. ibi q; cõclusio dispositionis capit intellectũ ab his q; dicũtur in ꝓfatione pro hoc bon⁹ ter.in.l.fi.ff.de here.instit.ler. cũ pf.§.vulcis simis.ff.de.leg.ii.nã verba dubia capiũt intellectũ a precedẽtibus ꝛ sequẽtibus.l.si ser uus pluriũ.in prin.et.l.qui filiabus.ff.de lega.j. ℣Pozinib.in tra.de lamiis. v. decimo p remotionẽ nu.rliiij.et Rom.in cõs. crij. ꝛ cons.cliij. Abba.in cons.lxxv.col.ij.lib.ij. ℣Paul.de castro.in.l.iij.§.filius nu.ij.ff.de lib.ꝛ posth.ꝛ in.l.fina.nu.iij.ff.de reb.dub. idẽ ℣Paul.in.l.si idẽ cũ eodẽ. §. si vna.nu. iij.ff.de iurisd.omni.iudic. Rota Decisi.cccc xliij.nu.ij.innouis. Feli.in.c. causamq;.v. clausula refertur.nu.iiij.de resc.et in.c. sedes.nu.v.eod.ti. ℣Petr.aferra.in prati. in forma libelli prolegato.rei singula.nu.rcij. Jaso.in.l.cum hi.§.eam trãsactionẽ nu.j. de trãsact. copiosius per Celsum.in clausulario.char.iij.col.iiij.in clausula incipi. clausula in principio. que in ꝓfactionibus dicuntur in seq̃ntibus repetita intelligũtur l.itẽ quia.§.idẽ Juliano.ff.de pact.ꝛ in.l.titia.§.idẽ respõdeo.ff.de ver.obliga. ꝛ vtrobiq; p. Ja.gl.in.l.si vero.ff.ꝺ edilicti.edict. optimus ter.in.§.capite tertio.et ibi gl.sup vbo ꝑma pte ꝛ ibi Nic.insti.ꝺ lege acqli.elegãs ter.in.c.secũdo req̃ris ꝺ appella.dicẽs sicut vtriusq; iuris argumenta nos docẽt ea q̃ in p̃ncipio ad mediũ ꝛ ad finẽ illa vero q̃ in medio ad finẽ atq; p̃incipio sepe referri cõtingat.vbiq; Bal.ꝛ Abba. nu.iiij.ꝛ nu. r. Jas.in.l.j.col.j.ff.de libe.ꝛ post.et in vi.l. si idẽ cum eodẽ.§.fina. Aler.cõs.rlviij.li.j. ꝛ in cõs.ccxiij.li.ij. Jmol.cõs.crxviij.nu.ij. ℣Phi.decio.cõs.xiij.col.iij.nu.v.ꝛ cõs.ccxiij. nu.vj.et cõs.ccci.nu.vj. Nicas.in.§.preterea.insti.de in vtili.stipula. Calca.in cons. lxxvij.nu.xxj.et cons.lxxix.nu.iij. Cassane. in cõs.Burg.rubri.iiij.§.vij.nu.iiij.chart. clxij.et in chart. cxxxv.rub.iiij.§.ij. nu.iij. domi. Bernard. diaz a Luco.in tract.fallenti.regu.lx.incipi.clausula. Nicola. boeri.decisi aurea clxvj.cuius initiũ est nobilis vir Frãcisc⁹.nu.ij.ꝛ noster autor.infra ist. r. in v.vnũ est tamẽ notãdũ.nu.lxxxiiij.ꝛ in nu.ccviij.ꝛ in rep.l.co here.§. cũ filie nu. xxxi⁹.ff. ꝺ vul. ꝛ pupila. vtilissimã fore cõsiderationẽ q̃ colligit ex p̃factionib⁹ in q̃buscũq; dispositionib⁹ ex p̃dictis satis elegãter colligi põt.maxime ꝑ expositionem pragmatiarũ nri regni cõsiderãda est prefatio seu exordiũ cuiuscũq; legis alterius ve dispositionis. Didac. ℣Perez Salmantinus.

¶ Et ibi idẽ voluit Bal. dicẽs q; ꝓfatio legis dat intellectũ totilegi. facit.l.cũ hij.in prin.ff.de trãsac.ꝛ ibi dixit Bar.q; ex verbis appositis in prohemio legis vel statuti statutum vl̃ lex seq̃s restringitur ꝛ ibi dixit Bald.q; prohemium ponitur loco cause finalis.quod dicit esse notandũ propter statuta quod sequitur ibi Ange.qui dicit q; ꝓfatio restringit.allegat.l.actio.ff.de calũni.

4 ¶ Hinc eleganter ꝛ sapiẽter dicit Bal.in l.hec verba.C.de fal.causa adiecta.lega.q; quicq̃d agim⁹:agim⁹ ꝓpter finẽ ꝛ cã finalis ꝓbat p ꝓhemiũ. allegat.l. fi.ff. de here. instit.et idẽ. Bald. in. l.liberis.C. de colla. dixit q; prohemiũ est cõsiderandũ tanq; cã

finalis voluit Bar.in.l.cum quid.ff.si certa. peta.ꝛ in.l.demonstratio.ff. de conditio. et demonstra. ꝛ in.l.ambitiosa.ff.de decre.ab
5 ordi. fac. ¶ facit q; voluit Bald. in.l.in testatus.ff.de legi.tut. vbi dixit q; an statutum sit fauorabile vsodiosum colligit ex ꝓhemio.ꝛ facit qꝺ voluit idẽ Bal.in.c.sc̃o requiris de appel.vbi dicit q; cã ꝓhemialis respicit omnia contenta in statuto ex quibus solet dici mẽs ꝛ intellectus legis latoris colligitur ex p̃sationibus similiter mẽs et intellectus cõtrahentiũ vt in.l.si.ff.de excepti.doli.ꝛ in.l.emptor.§. ancilla.ff. de rei vendi.ꝛ ꝓ hoc adduco Ludo.in suis cons. xv.incipi. premisso themate cõsultationis. vbi consuluit q; ex prohemio dispositio restringitur ampliatur ꝛ declarat allegat ad p̃dicta tria tura.s.d.l.item quia.§.idẽ iulianus.ꝛ.d.l.titia.§.idẽ respõdit. ꝛ glo. in.l.j. ff.ꝺ iudiciis.allegat.l.j.ff.ꝺ origi.iuris.ꝛ.d. l.pacumeuius. ꝛ glo.quam dicit esse singularem in.l.vnica.C.ne lice.in vna eademq; causa ter.pronoca.ꝛ glo. in. l. vnica. C. de capi.ciui.cen.eximem.lib.xj.

¶Additio. ¶ Adde cõsimi. glo.nõ minus singu.ceteris que in hac re solent citari:in.l.si procurator verb. soluerit.ff.de condi.indebi.vbi nũcupatim asseritur/legem dubiam intellectũ ꝛ declarationẽ summere iurta rubricã sub qua est scripta/ad idẽ Aler.in.l.j. nu.iij.ff.si cert. peta.ꝛ ibi Jas.nu.j.ꝛ Jo. lup.de pala rubi.in sua repet.nunq̃ satis laudata de donati.inter vi.ꝛ vxor.in rep.c.per vestras.in v.nota.fo.cv.col.iiij.nu.viij. Did. ℣Perez.
6 ¶ Facit quod voluit idem Ludo. in cõsi. suis.cõsilio.lxxxix.incipi. visis ac per cũcta tis actis.vbi consuluit q; cõtractus dubius declaratur ex prefactionibus precedẽtibus. facit ter.in c.ex multa.§.ij.de voto. vbi dispositio capit intellectũ ab his q̃ dicuntur in prefactione.ꝛ ibi dicit dominus Abbas cõsiderandã esse p̃fationẽ in qualibet dispo
7 sitione ¶ Facit q; pulchre dicit Bal.in.§. quibus. in ꝑma constitutione. C. vbi dixit q; in.l.nõ est ponẽdũ prohemiũ quãdo nullum p̃stat suffragiũ tamen si declarat mẽtẽ legis latoris que ex prohemio colligit tunc multũ operatur qa colligit ratio finalis et ibi dicit se nõ dicere hoc sine causa ꝛ dicit glosa elegans.in.d.l.itẽ quia.§. idẽ respondit vbi ange.reddit rationẽ quare prohemiũ ꝛ p̃fatio legẽ seu volũtatẽ ꝺclaret quia dispositio ꝛ p̃fatio fiũt vno cõtextu ꝛ ideo ꝛintelliguntur inesse in ipsa dispositione vt ꝛin.l.lecta.ver.dicebam.ff.si certe peta.

¶Additio. ¶ Adde Jaso. in.l.si quis mihi dona.§.iussũ.nu. xix.ff.de acquirẽd.heredi. Hippol.in.l.j.§. diuus Anthonius. nu.xv.ff.de q̃stio.idẽ in cõsi.cxxxvij.nu.vij. Nicasi.in.§. recupande in.ij.notabi.insti.ꝺ interdict. Cassane.in cõsu.burg. rubri.vij.§.v.nu.x. Und. tiraq̃l. in repeti.l.si vnq̃.sup verb. donatione largitus.nu.ci.C.de revoc. Donatio.ꝛ ex huberantissime in illo vtili ꝛ valde necessario tracta.de vtroq; retractu.folio.cccxxxix.in glo.v. ¶ Add idẽ est glo.in.c.p̃dicator.xxj. q.j.in quiens validã iententiã ꝓbatã in hac forma:cõdemno Hieronymũ lopiũ. Jmo absoluo.ꝛ sic iuder in cõtinenti revocare potest suã sentẽtiã.quã ad hoc dixit ordi. Ciital.de gamba.in tract.clausularũ.fo.xlviij. col.j.v̈.sed an iuder.idẽ tenet Bald.in.l. non dubium col.vi.versꝰ. sed iurta hoc q̃ro.nu.rij.C.de legibus. et in.l.j.nu.xviij.C. de furt. Abb. et ei⁹ additio.in.c. innotuit. de elect.in nu.v.secũdo hoc cõfirmatur ex gl.in.c.apud misericordẽ.xxxij.q.j. vbi probat q; põt qs suã cõfessionẽ in cõtinẽti revocare. ¶ Tertio ex eo q; dicit Bar.in.l.si ita scriptũ. nu.ij.ff.de here.instit.et Bal.in l.questionẽ.nu.ix.C.de fideicom. Feli.in.c. si pro debilitate col.iij.de offi.delega.ꝛ in.c. exceptionẽ nu.xxxvj.de excepti. Abb.in.c. ãsit nu.viij.ꝺ appel. ꝛ Cõfirmat etiã p ser media que adducit Jas. in.l. edita col.vj. nu.xiij.C.ꝺ edẽdo. Decimocõfirma ex eo qꝺ voluit gl.in.l.põpon⁹.§.rati habitionis verbo cõtestationẽ.ff.de ꝓcura.quod cũ ille tertius diuisset satisdationẽ ratihabitionis a ꝓcuratore ante litis cõtestationẽ esse exigendã/ quoniã scilicet hec sit dilatoria exceptio.vt dicunt omnes ibi/certe satis dicitur fieri ante/si fiat post in cõtinẽti.per.l. petẽs.C.de pact.cũ dicit siue ante cessit pacti/siue postea statim interpositũ esse/ꝛ.l. modestinus.ff.ꝺ solutio.ꝛ licet illã gl.reꝓbẽt Bal.Angel.ꝛ ℣Paul.de cast.ibi tamẽ sequitur specula.titu. de satisda.§.viso.v. ꝺbẽt autẽ ꝓstari/Jas. in.ꝺ.§.iussũ nu.xxiij ꝛ in.l.ita ꝺmũ nu.iij.C. ꝺ ꝓc.ꝛ in.l.nõ solũ §.morte nu.xiij.ff.de noui opis nunti.ꝛ in.l. ꝓncipalib⁹.nu.iiij.ff.si cer. pet.ꝛ hãc sñiam tenuit innoc.ille pater et organũ veritatis ab arch.in.c.pia ꝺ excepti.li.vj.appellatus

Universidad de Salamanca. BGH

inc.cum dilectus.col.ii.de ord.cogni. et bi
stam coẽm esse asserit Hipo.in.l.j.§.diuus
nu.xv.ff.ō ꝙstioni ¶ Et qñ dicaĩ in cõtinẽ
ti aliquid fieri vid. Jas.in.d.§.iussum.nu.
xix.et in.l.si quis ita.§.scia.ff.de verbo.obli
ga.nu.xiiij. ⁊ paul.de cast.in.l. continuus.
nume.ij.eod.titu. Didacus ꝓperez.

¶ Facit ꝙ egregie voluit. Jo.de.imo.in
le.quotiens. §. sed si cum. ff. de bere. instí.
¶ Vbi dicit quod ex prefactione colligitur
an seqs cõtractus sit simulatꝰ an erroneus
allegat. Bar. in.l.pacta nouissima. C. de
pactis.facit etiã ꝙ voluit.Bal.in.l.hoc.§.
mulier.ff.solu.ma.in.l.legẽ.C.ō pact.in.l.
si absẽti.C.si cer.pet.inl.ab anastasio.C.mã.
in.l.j.C.ad velleia.in.l.ij.C.ō nō nu. pec. in
.l.ad policitationẽ. C.de dona.ante nupti.
vbi tãgiĩ quod ex cõsequnti actu.declaraĩ p̃
mus immediate precedens de quo per eun
dem Bal. in.l. per retẽtionẽ.C.de vsuris.
⁊ per.ange.in.l.in bis.§.pen.ff.solu.ma.

¶Additio. ¶ Omnino ad
de tiraqll. in trac
ct.de utroque re
tract.tit.ij.chart.cccxxiij.⁊ cepol.in tract.ō
simula cõtractus.et Rom.in sing.ccclxiii.
quero an pactū de re vendendo/⁊ vital de
gambã.in tract.clausulaꝝ. fol.l.col.iiij.§.
restat videre Cassanc.in cõsuetudi. Bur.
Rub.r.§.xij. col.ij.cũ seqnti/ex quibus col
liges quibus ex causis possit simulatio pre
sumi alicuius cõtractus. ¶ Addetamen
verbũ singulare cepol.in.d.trac.de simula
ti.cõtractus/presumptio.j.nu.xvj.⁊ in p̃c.
fin.nume.ci. Ambr.de vignate.in tract.de
vsur.nu.ciij.ver.quintũ indiciũ. Cõtractũ
factũ cũ pacto de retro vẽdẽdo vbi p̃cessit
contractus mutui semper presumendũ vsu
rarium/ idq̃ lege regia probatur lib. viij.
ordi.titu.ij.l.j.incipi. la cobdicia/ibi tene
mos por bien.ꝛc. Et dum predicta ler ordi
namenti inuit talem cõtractum censeri fa
ctum in fraudẽ vsurarum/ non intelligas
obtinere locum eo casu in quo fit datio in
solutum.ex sententia ꝓphilip.deciꝯ. in cõs.
xviij.nu.ij.li.j. et Piero.cagno.in repet. l.
ij.nu.xviij.C.de pact.interemp.et vẽd.ad
uertendum est ad id quod dicit Bal.in.l.
rogasti.§.si tibi.in fi.et ibi phi. dec.col.fin.
ff.si cert.peta. ꝙ dubius actus seu contra
ctus non dz iudicari vsurarius. per.le.si
ea pactione.cum ibi no.C. de vsur ⁊idem
Bald.in.l. si tibi.r. in princi.ff.de pact. et
in cons. ccclxxxvij.cuius initium est.appa
ret.li.j.Aleran.cõs.cc xij.col.ij.v. accedit
etiã li.ij.⁊ consi.cc.col.ii. v. ciusdem initij.
li.vj.decc.cõs.xiiij.col.i.⁊ consi.cccviii.nu.
vij.gozadi.consi.lv.col.iij.nu.xiij.curti. in
rep.c.fina.col.vj.v.sed comuniter/de con
suetudin. Jaso.in .l.j.col.v.nu. xxvj. C.de
seru.fug.vbi aliqua notãda adducit/vnde
idẽ Bal.in rubri.de offi.iudi.col. iiij.v.ad
officiũ/hec prope modũ scripsit/ad officiũ
iudicis ptinet interpretari in equiorẽ ptẽ.
l.si socius ꝓ filia.ff.pro soc.quia hec est no
bilis presumptio.l.merito.ff.eo.vnde om
nis cõtractus presumitur celebrari bona fi
de ⁊ mẽte idest/bono studio/⁊ absq̃ fraude
presertim vsurarũ/qñdẽ repetit Jas.in cõ.
cliij.li.iiij. et q̃ cõtractus in dubio iudica
tur licitus.dicit idem Bal.in/Margarita.
in verb.cõtractus.v.vij.⁊ and.tiraquell.in
tract.de vtroq̃ re tract.fo.ccccix.nu.xxvj.
paris de puteo.in tract.de ludo.nu. xxxvj.
cõtractus enim debet intelligi ad bonũ ⁊ sa
nũ intellectũ.Bal.ō Ybald.in.c.ō pace cõ
st.sup verb.in nomine Dñi.nu.cvj. Le
pol.in tract. de simul cõtra. pref.xxvi. nu.
lxxxv.vid. Fabia.amõt. in tra.dẽpti.⁊ vẽ
di.q.vii.nu.viij.⁊ cepol.ind.p̃sum.xxvj.nu.
lxxxiij.vbi habes cõtractũ simulatũ.fictitiũ
vel vsurariũ quẽ p̃sumẽdũesse. Did. ꝓpe.
¶ Ex hoc infertur vnũ ꝙ est diligẽtissime
not.ꝙ si p̃cedat mãdatũ alicuius de aliquo
faciẽdo ⁊ ille post ea faciat licet nõ exp̃mat
se facere nomine illius tamẽ p̃sumit ꝙ no
mine illius ⁊ p illo facit ita dicit.Bar.hoc
multum comẽdãs.in.l.qui in aliena.§. si is
qui.p illũ.ter.cũ glosa.ff.de acqui.here.

¶Adde. ¶ Jas.in.l. item quia
nu.xiij.ff.de pact.⁊ ite
rũ in.l.titia.§.idem re
spõdit.nu.ij.ff.de verb.oblig.⁊ in.§.sequẽs
nu.xxxiiij.instí.de actio.⁊in.l.post dotẽ.nu.
lv.ff.solut.matri.⁊ in.l.sancimus nu. v. C.
de testa. plura per Angelũ.in trac. malefi
ci.verb.⁊ Sẽproniũ rodulphi.q.v. nu. xv.
et ibi Aug.arimin. Hippo.in sing. clxxxj.
mandans fieri homicidiũ. optime per An
dreã alcia.in tract.p̃sump.regul.ij. p̃sump
ti.xxiiij.⁊ per dictũ Bart.in.d.§.si is qui
decidit Bal.in.l.multũ interest. nu. iij. C.
si quis alteri vel sibi.questionẽ subiectã ab
autore. in versi. sequẽti.per hoc infert/ad
quẽ adde alciat. vbi supra.nu.iiij. Gomes
si.in.§.penales.nu.x.instí.de actio.⁊.l.xxv.
ti.xij.in li.v.for.iuzgo.et.le.xvij.ti.x.part.
vij.et l.x.et l.xj. et l.xij.titu.iiij.lib.iiij.foro

legum:⁊ circa hanc materiam mandati plu
res questiones ponit montalb.in.o.l.r.foro.
ll.lib.iiij.titu. iiij. sed est dubiũ mãdatũ an
ei noceat qui ei dat alias facturo. De quo
per glo. in l.sepe.§. item dubitatũ. in verb.
cõdici.⁊ ibi bar.⁊ alcia.ff.de verb. Signi.gl.
in.l.non solum.§.si mandato versi.attilianꝰ
in.verb. nolenti ⁊ ibi bart. col. vlti. ⁊ alij.ff.
de iniur. ⁊ in l.consilij ⁊ ibi late docto. pre
sertim dec.ff.de reg.iur.⁊ in.l.j.§.persuade
re.in verbo.furtum facturus.ff.de seruo co
rup.⁊ in.§.interdum quoq̃ furti.versi.ope.
in gl.vlti.instí.de obliga.que ex delict.nasc.
⁊ in.c.nuper versi. consilium impendo. ⁊ ibi
docto. de sent. ex com.bosti.⁊ abb.inc. ex li
teris:de excessi.prela. Dz in.c.nullus ex cõ
silio de re.iu.in.vi. ꝓpaul. eleaz.⁊ Jmo. co.
iiij.in. cle.i.de pen. Ban.intract.malefi.ti
tu.de penis reor nu.xxxvj.Albe.⁊ Bal.in.
l.ob hec verba.ff.ō bis qui not.infam. Bal.
in.l.j.co.ij.⁊ ibi Jas.col.iiij.versi.non omit
to.C.deseru.fug. Bal.in.l.data.co.xij.ver.
cõsilium quoque pena mortis.C.qui acc.nõ
possꝰ.⁊ in.l.non ideo minus col.pen.q.xij.C.
De accusa. ⁊ in.l. obseruare.§. post hec.q.
xij.ff.de offi.pro cõsul.⁊ in.c.j.col.iiij. versi.
quid si prestitit/ post Andre. iserni. ibi tit.
quibus mod.feud.ami.⁊ cõsi.ccl.col.ij.ver
sic.secundo est videndũ : lib.v.Angel. cõsi.
xxij.Cardi.in clem.i.in.xvi.q.de foro comp.
Sali.in.l.j.co.viij.C.de Raptu.vgi. Jmo.
in.c.que relam.infi. de electio. docto.in.c.j.
de offi.deleg. Mathesila. Jn fin.xcvij.Lor
ne.in consi.lvij.col.ij.versi.⁊ quãdo est par.
lib.iiij. Angel.in.§.i.instí.mandati/⁊ in tra.
maleficio.in verbo. ⁊ semproniũ Rodulphi
col. pen. versic.xxij.queror.⁊ ibi Augu. ari.
in addi. Feli.in.c. sicut dignum col.iiij.ver.
nota ibi animũ regis.de homic.cepol.caut.
xxxix. vidimus quã plures/⁊ gl.in.l.r.super
verb.que gelo mando.versi. Sed circa hãc
materiam.titu.iiij.lib.iiij.foro leg. Mandatum renocans etiam in crimine assassi natus
nõ punitur pena ordinaria delicti.secũdum
Hippol.con.cv.nu.xlj.⁊ in hac materia mã
dati quia est nimis longa ⁊ satis necessaria
videatis/Bald.in.§.interdum.in.ij.instí.de
oblig.que ex del. nasc. ter. in.c. is qui. ⁊ ibi
Domi. de homic.lib.vj.in ver.nota ꝙ man
dans fieri/Jmo.in.cle.j.co.ij.nu.vj.de pen.
Jas. in.§. sequẽs nu. xxxiij. instí.de actioni.
Gomesi.in.§.penales col.vj.versi.nota vlti
mo.co.tit. Hippol.in.l.j.§. Diuus antoni?
nu.ix.ff.de questi. Corse.in sing.verb. prece
ptum Alci.in.l.j.§. si stipulanti. nu. xxxvj.
vsq̃ ad nu.xxxviij.ff.de ver.obliga. Cassan.
in consuetudi.Burg. Rub.j.num. xxv.fol.
xv.col.j.⁊ ind. Rub.j.§.v.num.xj.fol.xliij.
vbi plures questiones contingibiles in ma
teria mandati in causis criminalibus in ve
nies: Didac. ꝓperez.

Mãdatum an ei noceat qui id dat alias facturo

¶ Per hoc infert. Bal.in.l.multum inter
est in.ij.col.C.si quis alteri.vel sibi q̃ si inter
gaium: et titiũ fuit ordinatum quod ticius
occideret seium ⁊ postea ipse ticius seium oc
cideret presumitur quod fuerit secutus ip
se tractatus ⁊ quod ita fuit ordinatũ inter
ipsos licet testes de finali ordinatione dicunt
se nescire sequitur simpliciter.d.Aleran. in
consilio.cccxvj.incipi: viso processu inqui
sitionis. formate contra ante pe.col.de pri
ma tantũ illatione videatis Bar. ⁊ ibi ple
nius.do.Aleran.in.l.post dotẽ in.vj.lectu
ra.in.xj.colum.ff.solu.matri. ¶ Ex supra
dictis ego infero decisionem ad vnam que
stionem de qua sepissime vidi dubitari: que
talis est cum lege regia seu fori caueatur ꝙ
optenta inter virũ ⁊ vxorem durante matri
monio equaliter inter ipsos diuidantur con
tingit quod vnus eodẽ matrimonio constan
te emit vnum fundũ de quo fecit fieri instru
mentũ vbi nomẽ suũ tantũ fecit poni.s.qua
liter ipse dictũ fundum emebat non autem
qualiter ipse vir ⁊ vxor ambo simul emebãt
soluto matrimonio vult dicta vxor compel
lere heredes mariti vt sibi conferant medie
tatẽ dicti fundi dicendo quod talis fundus
fuit emptus durante matrimonio ⁊ ꝙ vir
tute.d.l. fori ipsa lucratur medietatẽ ipsius
fundi ex parte autẽ heredum mariti obijci
tur ꝙ instrumentũ factum de dicta emptio
ne non sonat in persona amborum immo in
persona solũ mariti ⁊ per consequens ꝙ sibi
soli fuit acquisitus ⁊ in cõsequentiã heredi
bus ipsius ⁊ sic ꝙ dicta vxor in.o.fundo nil
est consecuta:⁊ ꝙ maritus ponendo suũ pro
prium nomen ⁊ non vxoris visus fuit velle
sibi non autem vxori acquirere. multũ vidi
dubitari vt dixi de hac. q. sed ista. q. diuidi
tur per superiora nam inter virum ⁊ vxorẽ
est quedã societas vt in.l.j.ff.de ritu nupti.
⁊ in.l.aduersus.C.de crimine ex pila here.

¶Additio. ¶ Adde alerãd.
ab aler.lib.iiij.ge
nialium dierum.c.
viij. Joa.montaigne in trac. de bigamia.in
parte prima:nu. xij. Ludou. Gomesi. in.§.
actiones.nu.xij.instí.de actio.Cassane. in cõ

Universidad de Salamanca. BGH

fuet.Burgũd.Rubri.iiij.§.ij.nu.j. Dec. consi.cccliij.col.ij.num.v.Joa.lup.in repeti.Rubri.de donatio. inter ui. & uxo.§. Ixi. Roderi.suarez practicus dignissimus & nũquã satis laudatus in.l.j.titu.de las ganãcias.q.ij.fol.xi.cũ seq. & domi.autor. infra. versic. quinto facit alia lex stili. num. lxxv. & lxvj.cũ sequenti. & in repetiti.§. Sed si fundũ.l.vnum ex familia num.xxxiiij.ff.delega. ij. & intract.de bonis lucratis constante matri.num.xxvii.& nouissime videre licet tollentanũ dignissimũ Doctorem iuris canonici lumẽ & decus immortale: Domi. didacum couarruias de quo verissime dici potest illud ecclesiastici. c. xxxix. colaudabunt multi sapientiã eius & vsque in seculũ non delebitur in epitome iur.iiij.decretali.ij. part. c.vij.§.j.num.v.& pro decisione huius questionis facit bonus tex.in.l. Si quis societatem.ff.pro soc.meliorẽ iuris secundũ Jaso. in.l.Si socius num.ij.ff.sicert.peta.& Joan. lup.in repeti.dicte Rubri.§.lxv.nu. xij.vbi vi. & adde glo.fing.in.c.cũ societas.xxvij.q. ij. Didacus perez Salmantinus.

¶ Et ista societas & cõmunicatio aliorũ lucrorũ ab vtraque parte acquisitorũ fuit preparatio acquisitionis & emptionis postea facte a solo marito cum ergo precedentia.s. societas sint preparatoria sequentiũ. s. emptionis postea a solo marito facte semper intelliguntur repetita in sequentibus vt in. l. ticia.§.idem respondit.ff.de verbo.obliga.& in.l.item quia.§.idem iulianus.ff.de pactis & sic societas preambula videtur tacite repetita in ipso cõtractu emptionis postea celebrate: & per consequens licet solum nomen maritifit positũ in instrumẽto nihilominus nomẽ uxoris vt ibidẽ positũ hocratione preambule societatis vt dixi & per illam regulã a primordio tituli posterior formatur euentus & sic uxor quemadmodũ esset acquisitura.d. medietatem. d. fundi si ipsius nomen fuisset positũ in cõtractu iunctim cũ nomine viri ita si solũ sit nomẽ mariti ibi positũ per
11 rationem iam dictã. ¶ Facit ad hoc quia si maritus intelligeretur in.d.instrumento apponere suũ nomen gratia sibi tãtum & non etiã uxori siue acquirẽdi versaretur talis maritus in mala fide presupposita cõmunione sociali cũ vellet uxorem suã emolumẽto siue partis priuare: quia cuncta que sic gessit nõ secundum suũ animũ seu propositũ sed secũdũ quod gerere debuit iudicare debem⁹. vt in. l.quait.§.fi.ff.de repu.& in.l.ventri.§.in bonis.ff.de priuile.credi.vnde initiũ est si maritus qui alter est sociorum in occulto gerat actum quod sibi soli querat. ¶ Et dicere 12
contrarium esset absurdum.

¶ Additio. ¶ Argumẽtum enĩ ab absurdo valet/ text.in. l.ij.C.de cond.insert.& in.c.cũ ecclesia.De immu.eccles. Dec.in.c.cũ inter in.vij.nota.de exceptio. Die.cagnol.in. rep.l.si quis maior nu.xxix.C.de trãsact. Nicol.euerard. in locis legalibus.c. viii. Joan. neuiza. in silua nup.lib.j.nu.clxvi. Jaso.in.l.si is qui pro emptore nu.cclxx.ff.de vsucapio.quod est etiam notandum pro dissolutione. iiij.oppositionis adducte a nicasi.in.§.est & aliud/ insti.de dona/ Didacus perez.

¶ Cũ alter sociorũ.i.vxor.apposuerit omnẽ suam industriã vtilitate cõmuni & quicquid acquisierit posuerit in cõmuni.nã si tale quid permitteretur daretur discordia inter virũ & uxorẽ qp esse non debet vt in.l.j.C. ne fideiusso. vel man.doti. den.nam cũ sint socij vt dixi & inter socios est vna fraternitas vt in.l.verũ in prin.& ibi glo.hoc declarat.ff. pro socio ¶ Et omnis discordia est euellẽda 13
inter fratres vt in. l.cũ pr.§.euicẽ.ff.dele.ij.
¶ Tertio facit pro hoc nã ille qui aliquem 14
actũ debuit gerere nomine cõmuni si gerat illã nomine suo dicit esse in dolo. vt in.l.j.C. de dolo.cum ergo maritus tanq̃ socius siue uxoris debuit dictũ cõtractum celebrare nomine cõmuni & illũ celebrauit nomine ꝓprio fuit in dolo argumento tex.in.l.que de tota ff.de rei vendi.ergo sibi non debet dictus dolus patrocinari vt.l.verũ.§. hoc quoque.ff. pro socio.& glo.in.l.ticio.in prin.ff.ad muni.
¶ Quarto allego pro hoc qõ voluit Bar. 15
in.l.rura.C.de omni agro.deser.li.xj.vbi dicit no.hanc legẽ contra fratres qui fecerunt se in instrumentis emptionis nominare tantũ suis proprijs nominibus: sed postea fecerũt illa predia sic empta describi in extimo cõmunis sibi & fratribus: & soluerũt extimã cõmuniter qp ex hoc acquisitũ sit dominium illis fratribus: licet eorũ nomina nõ sint scripta in instrumentis illis sicut tenor instrumentorũ designat allegat.l. censualis. C. de dona. neq̃ loquitur Bart. ibi quando fratres sunt socij omnium bonorũ: ergo sequitur qp multo forcius in casu nostro fuit effectus cõmunis ille fundus emptus per solũ maritũ suo nomine ꝓprio cũ ipse & uxor sua sint socij omnium bonorũ: & dictus maritus

cõmunicauerit fructus illius predii quãdiu vixit cũ uxore iurta illud eritus acta
Math.vij. & xij.c. probat. & iurta illud euãgelicũ a fructibus eorũ cognocetis eos. & iurta illud. Si filii Abrahe estis opa abrahe facite. ideo ergo cũ cõmunicauit maritus fructus. d. fundi cũ uxore & illã voluit esse participẽ dictorũ fructuũ visum est codẽ modo velle cõmunicare corpus dicti fundi & sic propter duo cõmunicãtia. s. propter cõmunionẽ societatis & cõmunionẽ fructuũ. d. fundi videtur velle communicare etiam ipsum fundum.
16 ¶ Quinto adduco pro hoc rationẽ in cõuincibilẽ hoc modo probatis extremis videntur probata media hoc dicit glosa valde elegans in.c.nolumus xvi.q.iiij.que dicit sufficere quod probentur extrema vnde sufficit probare principium possessionis & finem quia media presumũtur & cõmuniter illa gl. tenet per doctores & solet multũ allegari ita dicit.d.Abbas.in.c.acced.de pupil.

¶ Additio. ¶ Nota mirabilẽ doctrinã ex sententia predicte glo. in.d.c.volumus.xvi. q. iiij.qp si quis vult probare possessionẽ continuã decem annorũ & sic obijcere prescriptionẽ longi tẽporis sufficit ei probare de possessione duorũ prio rũ annorũ & duorũ vltimorũ & aliquãdo in medio possederit. quia tunc premittitur cõtinuatio aliorũ mediorũ tẽporũ. ita Mathesila.notabi.cxvij. incipien.nota mirabilem. & dicit singu. & communẽ hãc sententiã Corset.in sing.possessio. in.ij.& ordina. Feli.plures referẽs in hoc cõmẽdationes. in.c.interdilectos nu.v. de fid. instrumẽ. & in probe.gregoria.col.fina. Joa.lup.repe. c. per vestras. chart. lxxvij.col. iiij. nu.v. Ale. & Jas.in.l. talis scriptura.ff.de leg.i. ille.col.j.nu.iij.posterior.col.ij.nu.v. Jas. in.l.quibabebat.ff.ꝺ vulga. & pupilla. Alciat.de pres.regul.ij.pres.xxij.nu.iij. & probat legeregia.r.titu.xiiij.part.iij. ¶ Omnes fundant in.l.quicũqp.C. de apoch.publi. r. fin. scõm Frãc. Cre.sin.lxxviij. Jas.in l.ij.col.xlviij.nu.clxviij.C.de iure emph. & in.l.j.C.de fidei cõ. & in.l.si certis annis.nu. vi.C.depact. & in.l.j.nu.xxxv.ff.de offi. eius cui mãda.est iuris. Baber.in tract.de mora.in prin.nu.viij. Frãci.lucan.intract.de fisco. & eiꝰ primi.in.ij.part.prin. Rubri. de publicatiõe bonor.q.ix. nu.ix.in.vj. volu. tract. Rota decis. ccciiij.in nouis. Alciat. intract.de pres.regul.ij.pres.xxvj.in quibus
Ler regni. l. quicũqp. C. de apochis publi. lib. r.
locis in venies de scriptum intellectũ pre me morate.l.quicũqp: adde Bal.in.l.observare.col.ij.C.quorũ appell. non recipi. vbi inquit quod accessum perfectum debet probari ab iis qui viderunt principium & finem. ad idem facit theorica eiusdẽ Bal. in aut. Rogati.col.ij.num.iij.C. de testib. quod est notandum: Didacus perez.

¶ Facit quod voluit Bal.in prima con- 17
stitutione.C. & in.l.siue possidetis.C.de proba. & qp voluit glosa in.c. accedens.de conuersi.cõiuga. & in.c. cũ ecclesia subtrina de cã.posse. & proprie. & qp voluit Bar.in.l.sicut.§.super vacuum.ff.quibus mo.pignus vel. Hipo.solui. & qp voluit.d. Abba.in.c. olim.de resti.spoli.modo in casu nostro videtur probata extrema primũ extremũ fuit societas tacita omniũ bonorũ acquirendorũ contracta inter virũ & uxorẽ vltimũ extremũ fuit cõmunicatio fructuũ percceptorũ ex dicto fundo empto per maritum suo proprio nomine ergo presumuntur media probata nã illa emptio facta nomine proprio ipsius mariti est mediũ sicut ergo sunt cõmunicata a principio quesita. sequitur qp videtur cõmunicata media & per cõsequens dominiũ.d.fundi. ¶ Ergo sufficit sola alle 18
gatio vt in simili dixit. Bar. in.l. celsus. ff. de vsuca. qp si ꝓbata est possessio de ꝑteriꝺ sufficit allegare possessionẽ seu dominiũ de presenti neq̃ opus est probare vt voluit.d. Abbas in.d.c. accedẽtibus. facit qp voluit glosa reputata singularis. c. si quis per triginta. in titu. ff de feudo. defun. fuerit contro. in vsibus feu. que dixit quod in prescriptione non est necesse probare bonã fidem sed opus est eam allegare de qua glosa facit ibi magnum festum Bal.

¶ Adde. ¶ Panthale. de cre- ma.in rep.l.ij.col.xlvij. C. de rescind. vendi. Philip.probum in.c.j.nu.xix.de prosc.lib. vi. Mathe.de aflictis in consti.ne apolitanis. Decisi.xl.nu.v. Bar. in.l. cum quid. col.iij.nu.xv. & ibi Jas.col.antepen. & pur. nu.cxxxix.cum pluribus sequen.ff. Si cert. peta. Dec.in.l.non hoc.C.vnde legi. & in cõsi.cccxxv. Feli.in.c.cũ ordinem.col.viij. nu.ix.de rese. & in.c.fi.nu.viij.de ꝓc. Her. Gomez Ariã in.l.xxj.nume.xxiiij.in legi. tauri. Alciat.in tract.ꝓsumptio.regul.ij. presump.xxj.nu.ij. vbi hanc Bart.conclusio. inquit cõmunionẽ & regulã notabilem. Presumqp quando presumptio iuris est pro aliquo ptio iuris.

Universidad de Salamanca. BGH

debet ab eo allegari alioquin eum nō inbat.nec releuat.ad idē Alciat⁹.in.d.tract. regul.ii.presumptio.xii.nu.iii. Hippoli.in singul.cccli. Segura.in rep.l.imperator. col.iiii.nu.xiiii.ff.ad trebelli.z i.l.j.§.si vir. nu.lxx.ff.de acq.posse. Jasso.in.l. Si vero. §.qui pro rei.col.iij.num.xij.ff.qui satisda. cog. Et in.l. si vnus. §. pactus ne peteret. nu.xxv.ff.de pact. Guiliel.bened.in rep.c. Rainutius verb.mortuo.in.ij.decesta.nu. viii. Cassa. in cōsuetu. Bur.fol.j.nu.xxv. Tiraquell.intract. de vtroq retracta.fol. ccixxxj.num.xcvij.in ver.sed hic queri po- test.glo.inclem.appellanti.verb.alias cau
Lex regni. sas.de appella.z.l. viii. in decisionibus de Madrid.ann.m.d.li.fol.xxxvij.in li. Pragmaticar. ibi saluo si fuere notorio.olo a- legare poz notorio:quelo relieue de la pro bāça q̄ baste alegar lo vpedir que lo apan poz notorio.quod est aduertendū vt nō de- scicias in actu pratico: Didacus perez.

¶ Ita videt dicēdum in casu nr̄o vt suf- ficiat q̄ ita vroz alleget cōmunionē z so- cietatē omniū acquisitoz.nā hoc allegādo.
19 p̄sumitur cōmunicatio.d.fundi. ¶ Sexto facit nā quādo precedit aliquis cōtractus inter duos super aliquo negotio de futuro z illud postea p alterū geritur videtur con trariſſe nomine illius p quo tenebat.vt in l.qui negociationē.ff.de admi. tuto.z in.l. post dotē secūdū lectura. Di.ff.solu.ma.cū igit in psiti p̄cessit inter istos duos.s.virū z vroē tacitus cōtract⁹ societatis super lu- cris futuris cōmunicādis ex dispositiōe.d. l.fori z postea maritus solus suo nōie tāt ū dictā emptionē fecit vt facta dicta acquisi tio non solū nōie suo sed etiā nōie vrozis z sic nōie cōi quo nōie tenebat dictā ēptionē
20 facere virt.societat zantecedētis. ¶ Septi mo facit quia dicta emptio facta nōie viri fuit facta ex industria sua vt de se p̄s. quā qdē industriā tenet ipe vir cōmunicare siue vroxitāq̄ socie.in acqstitiōib⁹ vt in.l.coire. ff.p socio in.l.j.ti.de las ganācias.foro le- gū.z sic illō q̄ est emptū lz nōie ppzio viri emat vtriq̄ tā vroxi q̄ viro venit cōmuni
21 cādū. ¶ Octauo facit p hoc q: poti⁹ de- bem⁹ attēdere rē quā gerim⁹ q̄ scripturā qua mediāte act⁹ geritur vt in.l.multū inter est.C.si quis alteri vl sibi.lz sic est q̄ lz vn⁹. s.vir emeret.d.fundū nōie ppzio z hoc di- cat simplicit.scriptura tū ille fiduc⁹ ēpt⁹ gu- bernatur nōie cōi sicut alie res cōes q̄ ola sunt cōsideranda. ¶ Nono facit q: inf virū et vroxē vt dixi.est q̄dā fraternitas q: inter eos ē vna tacita societas cū marit⁹ p maio ri pte ola cōmunicauerit vroxi z ecōtra vi- det ēt istū fundū ēptū ppzio nōie eodē mō sue vroxi cōmicare als diceremꝰ ipaz socie tatem z fraternitatē claudicare cū ipa vroz ola quocūq̄ mō acqsitaiuo virocōicauit z q̄ vir non ola eidē cōicet vroxi q̄ esse non dz vt.in.d.l.verum. ¶ Decimo facit illud 22
Aristo. Arist.in p̄mo z quinto li. Methafisice vbi dicit q̄ accidētia magnā ptē cōferūt q̄ qd est.z Bal.etiā in.l.nōnulis.C.d.pba.z in. l.j.ff.d.rer.diui.ergo ex cōicatione fructuū arguim⁹ cōicationē corpoz ex qb⁹ accipiūt fruct⁹ q: verisimilit marit⁹ nō cōmunicas- set fruct⁹ illaz rerū si in eis nō esset cōtra- cta societas arg.l.cū d in debito.in pn.ff.de pba.z in.c.sup hoc.de renūtia.z si alit dice rem⁹ seq̄ret q̄ p̄sumem⁹ dolū ad esse huic societati seu fraternitati argu.ci⁹ q̄ hꝫ in- l.cum allegas.C.de castre. pec. li.xii. cū sit rōnecōiunctiōis fraterne. ¶ Undecimo fa 23
cit nā soci⁹ quotiēs callide z dolose renun- ciat societati hoc nō p̄t facere altero socio iuito vt in.l.ver.§.societas iūcto.§.virim⁹. l.actiōe.ff.p socio.z in.§.si plane.inst.p socio.neq̄ soci⁹ socio absente z ignorāte z in uito p̄t societati renunciare.vt in.l.fz z si soci⁹.§.si absenti.ff.p socio.fz sic est q̄ ma- rit⁹ soci⁹ qui vult emere z emit ppzio nōie z nō nōie eōi. vt soorsum z se patim a socie tate negociari z eidē societati renūciare vt est ter.in.l.itaq̄.ff.pro socio. ergo videtur quod hoc nō possit facere in vita socia.vro re.i.sibi tantū cōmunicare quia tūc dissol- ueretur societas calliditate viri in vita vro re quod esse non debet vt dictum est immo remanet societas cum suo effectu acquisi- tionis z sic quod dict⁹ fundus licet sit em- ptus nomine proprio viri communicabi- tur vroxi vt in.d.§.si absenti. ¶ Duode- 24
cimo allego. pro hoc dictum Bal. in. l. si socius.ff.si certum.peta.vbi collegit ex illo ter.quod socius omnium bonorum potest habere propriam pecuniam in separato ta- men cam tenetur communicare. z hac ra- tione si plures fratres sunt omnium bono- rum socij z vnus emit aliquid altero igno- rante z recipit cartam pro se tantum illud quod emit tenetur iuxta societatem com- municare quia ignorantibus fratribus nō potuit societatem distrahere vt supra dixi. z sic Bal.decidit.q.nostrā in terminis.s.q̄ dictus maritus tenetur vroxi cōmunicare.

Dixitantes supra nu.v. versi. ex su- pradictis ego.

d. fundū etiā emptū suo proprio nomine.
25 ¶ Terdecimo alle. terribilē z solemnē de- terminationē Bal.in.l.fi.§.q̄uor.ff. dele. ij.vbi ex illo ter.no.q̄ rōne fraternitatis z cōmun'onis est inter dictum vni fratrū seu sociorū ne emat z sic est argumētum ad.q. fratrū simul negociātium vt si vnus eam emat z instrumēta cōcipiat p se so'o q̄ per hoc nō facit conditionē suā meliorē z sequi tur ibi Jo.de Imo.qui p hoc allegat q̄ ha bet in.l.actione. §. i.z ii.ff.pro socio.nō er- go potuit iste marit⁹ suo ppzio nōie eme re z sic debet cōmunicare alteri socie.i.vro ri sue z nō tantū modo sibi soli.z sic ista de- terminatio Bal.decidit questionē nostrā.
26 ¶ Quatuor decimo.arguo sicū dicerem⁹ q̄ maritus emēdo sibi solūmodo nomē ab scribendo in.d.instrumēto sibi queret z nō etiā vroxi seq̄retur iniquitas q̄. d. vroz se exerceret in gubernatione domus z in cōi- cādo suo marito ola per eā quesita:z sic cū lucrū sui laboris peruenireto ad virū. z ille vir sua lucra nō cōmunicaret sic peruenī- rēt dāna ex eo ex quo debent peruenire lu- cra arg.ter.in.l.meminerint. C. vnde. vi.z in.c.nōnulli.de rescriptis.sed a consocijs z fratribus nostris nō dāna sed lucra.i. auri lia peruenire debent.arg.ter.in.l.eos.ff.de recepta.z.l. Aurelius.§. Ticius testō.ff.de liber.lega.z.l.tutor.§.q̄ tutoribus.ff.de ex- cusa.tuto.z.l.j.ad.fi.ff.ad legem iul.repe- tū. ¶ Decq̄ vnus socius debet defraudare
27 aliū in suo labore sed equanimit debet cum tollerare vt.d.l.verū.itē equalitas est inter eos seruanda.l.fi.C.de fructi.z lit. expēsis. sicut ergo.d. vroz pticipat.d. viro lucrum sui laboris ita z eodē modo ille marit⁹ par
28 ticipare debet sue vroxi. ¶ Ad antidota q̄ vt inducere debere vicissitudinē cōmunio nis ar.ter. in.l. si vero nō remunerandi.§. idem Papinianus.ff.manda. z quod no- tat in.l.si non sortē.§.libert⁹.ff.de cōdi.in- de.z in.l.sed si lege.§. consuluit. ff. de peti. bere.z in.l.si testō.§.j.ff.de fideiussō.

¶ Additio.

¶ Adde duos effectus.hui⁹ obli gationis Antido ralis.per Segur.in rep. l. ab ex heredati. col.antepe.ff.delega.i. Alium per Jas.in. l.principalibus.col.iii.ver.vi.limita.ff.Si cer.peta. vbi probat validā esse donationē remuneratoriā factā officiali publico dura te officio argu.ter.in.l. Aquili⁹.ff.de do.q̄ est notād.ad declarationē.l.lvij.c. viij.lib.
Lex regni. Pragmaticarū in fol.lr. Decē z octo per eūdē Jas.in.l.si nō sortē.§.libert⁹.col.iiii. ff.de cōd.in debi.vnū per Rode. suarez.in titu.de las ganācias.li.iii.fol. Ubart.xvij. ver.ij.cōclu.triginta quatuor z p'ures ef- fectus descripsit nūcupatim Tiraq̄ll.in re pet.l. Si vnq̄. verb.donatiōe largit⁹ nu. xj.cū plurib⁹ sequētibus.C.de renuoc.dona. z intract.de vtroq̄ retract.fol.ccxli.§.xxv. in glo.ij.num.iij. Lassane.in cōsu. Burg. Rubri.iiii.§.vij.nu.vij. Ubar.clvii.plura sing.cōgerit. Joan.lup.in rep. Rubri.§.l. col.j.z ne vizā.in silua nupt.li.ij.nu.xxviii. z pulchrā additionē benedicti de vadis ad Feli.in.c.nouit de iudi.in versi.limita ter- tio nu.xii. Bathaleo. Decrem.in rep.l.ij. col.xxix.ver.vigessimo dicta rezu'a.C.de rescind.vēdi. ¶ Et donatio remuneratoria pte tertu ingratitudinis etiam est irreuocabilis.l. Si pr̄.§.j.ff.de donati.sing.z per- petuo mēti tenēdum secundu'n Roma.in sing.dxiiii. donatio reuocatur.z Hippo.in sing.cccxxxiii.pactum: Didac.perez.

¶ Presumēdū est enī ipz marit⁹ volu'sse cōicare. d. sue vroxi vt dicta sua vroz cō- municat sibi.arg.l.si cū aurū.ff. de solu.z. l. Lāpan⁹.ff.de operis liberto.z.l.cū de in debito.ff.de pbatio. per q̄ iura vr̄. q̄ nullo mō est p̄sumēdū.d.vro. cōmunicāte.d.suo marito q̄ dictus suus maritus nō cōmuni casset sibi nec q̄ debeat dict⁹ maritus acce- ptasse lucra q̄sita p sua vroē si ipse nolebat cōmunicare ola lucra illi vroxi cū ergo acce ptat ipe maritus cōmunionē omniū lucroz q̄ fuerūt acquesita p suā vroē sequit q̄ ipe tenet cōicare.sue vroxi ola q̄ ipe maritus fuit lucrat⁹ nā cōtrariū natura nō patitur
29 vt in.l.nā hoc natura.ff.d cō.ind. ¶ Decq̄ ad hoc obstat q̄ ille sue marit⁹ emit nōie p ppzio z nō nōie cōmuni q: ad hōc rādeo q̄ inter socios nō est fīda talis differētia vtrū nōie ppzio vel cōmuni cmāt. q: regula est q̄ illud q̄ alter socius acquirit cōicare.de- bet alteri socio vt in.l.fz si soci⁹.§.si absen- ti.ff.p socio z in.l.actiōe.§.dirimus.z.l.si- quis societa.e.ti.nā si nōie cōmuni acquire ret statim esset ambor cōe neq̄ esset agēdū vt cōmicaret.l.ea q̄ ciuilit.ff.d acq.rer. do.
30 ¶ Quintodecimo facit q: cū marit⁹ emit dictā rē z nō apparet an de pecunia vroxis an d sua emerit p̄sumit d cōi pecunia emi sse.vt habet hodie l.l.stili.cciij.q̄ disponit q̄ Lex stili. ola retēta p virū z vroē p̄sumūt cōmunia nia ꝓbet q̄ fuerūt mariti vl vroxis si q̄ dicta

Universidad de Salamanca. BGH

pecunia q̄ mediāte fuit celebrat⁹ cōtractus p̄sumit esse cōis. arg.ter.in.l. si vt ꝑponis cū ibi no.p gl.⁊ docto.C.de rei vēdi.p quo facit qō dicit Bal.in.l. fi. vbi est glo.C.si quis alteri vel sibi vbi dꝫ q̄ si soci⁹ omniū bonoꝝ emat aliqd ō cōi pecunia lz suo nole emat ad min⁹ tenet ad pecuniā restituēdā vt in.l.si qs societatē.ff.p socio.cr q̄ glo.dicit ibi Bal. q̄ si sint duo frēs⁊ stant sic vt duo socij omniū bonoꝝ⁊ vn⁹ eoꝝ emit suo ꝓprio nole q̄ tenet alteri socio.d. rē cōica
31 re.vt pter.i.d. l. siqs societatē. ¶ Sextodecimo facit p hoc q̄ int̄ vir⁊ vxorē est cōsuetū fieri cōtract⁹ nole amboꝝ⁊ consuetū est ceteras res nole cōmuni p ambos gubernari. q̄ cōsuetudo inducit q̄ als non fuisset appositū p quo allego.ter.l.l.fi. ō fideiusso.vbi Bal.⁊ glo.vbi dꝫ q̄ si aliqd viu cōsuevit exp̄mi int̄ ꝓtestū seu ꝓtrabētes q̄ lz postea i aliquo cōtractu nō exp̄mat vt exp̄ssū.

Tabellio.

¶Addítio. ¶ Adde quod victā.l.fin.C.de fideiussorib. Dixit meliorē iuris Thom. parpali. in rep. l.ii. col.xxx.ad finē.ff.solut. matri. Jaso. in.l. vt liberis col.ii.cum seq. de colla. C.⁊ in.l. Gallus.§.idē credēdū nu.xxviij.ff.de lib.⁊ posth.⁊ in.l.certi cōditio.§.si nūmos.num. xxiiij.ff. Si cert.pet. Antoni.rube. in rep. l.nō solū.§.morte.col.xvj.nu.lxxxiiij.ff.noui oper.nūti. Deci. in.l.semp in stipulationib⁹.ff.de regul.iur. ¶Pāthale. de crema. in rep.l.ij.col.liiij.versic.in sup facit. C.de rescin.vēdi. ¶Petr.le naude.i tract.de oneri⁹ doctorum in.q .xcvij.iiij.partis.in.vj. volum.tract. Hippol.in sing.cxxiij.⁊ sing. ccccxcv.⁊ dclxiii. Segu.in rep.l.imperator col.iiij.nu.xiij.ff.ad trebelli. Felin. in.c.cū. m.in.iiij.notabili.vbi ponit aliquas fallentias.ext.ō cōsti. Lasiane. I cōsuetudi. Bur. rubri.vij.§.xiij.chart.cclxxix.nu.i.q̄ clausula apponi asueta in instrumētis semp cēsetur posita. Simil.est casus in. l. q̄ si nolit.§.q̄ assidua.ff.de edilicti.edic.⁊ p Joā. lup.in dicta repet.de dona.in.§.vij. super rubri. Idē dicim⁹ de dictiōe tē.subqua cōtinētur illa que sunt de natura cōtractus. nō tamē accidētalia secundū Bar. nu.iij. l.l.Gall⁹.§.idē credēdū.⁊ ibi Alex.⁊ Jaso.in nu.vij.ff.de lib.⁊ posth.idē Jas. in.l. si duo patrōni.§.si qs iurauerit.col.iij.nu. xiiij.ff.de iureiur. ¶Ā frāc.ab Ariadno.in tract.de fide instru.nu.xix.⁊ in tract.de probati.nu.xvj. Fortuni.in.d.§.idē credēdum col.xxvj.ver.vij.notāt.tabellio cēset rogatus apponere in instrumēto ea que sunt de natura cōtract⁹.scōm Bal.in.l.j.col.fi.ff. solu.ma. Alle.cōsi.xxviij.nu.iiij.li.ij. Deci.in.l.vt liberis nu.xviij.C.de colla. Andre.Tiraq̄ll.in rep.l.Si vnq̄ in glo.p̄nci. nu.clxix.C.de reuoc.dona. ¶In foro cesaris attēta lege regia.ir.titu.xix.pti.iij.in qua caueꝫ q̄ instrumētū dz esse exterīssum⁊ cōpletū nō tamē p subauditiōes⁊ imbrebiaturas⁊ ita absolutū dz legi cōtestib⁹. q̄ etiā dispositū versa vice est in.c.j.fol.cxc.in li.¶Dragma. nō puto habere locū supplet⁹ aliq̄ nisi id tm̄ q̄ est scriptū. adde ēt q̄. ¶In alimētor̄ p̄statiōe in spiciēda est cōsuetudo vltima testatoris si viu⁹ p̄stabat.l. Mela.§.lz⁊ si alimēta.ff.de alimē.⁊ cibaria lega. Calcane.consi.xv.nu.iiij. Deci.in rubri.de cōst.col.fin. Hiero. Cagnol.in rep.l. ij.nu.clvj.ff.de origi.iuris. iterū p eūd.cagnol.in repet.l.diem functo.nu.cxxxij.ff.de offi.assesso. idē disponit regia.l.xxiiij.tit.ix. parti.vj.facit.l.si fundus.ff. de euictio.vbi cōsuetudo q̄ est in loco cōtractus inspicit⁊ in.l.neminē.ibi glo.verb.cōsuetudo. C. de suscep.⁊ arch.li.x.Bart.in.l.de ḡbus.nu. ij.ff.ō legib.⁊in.l.nūmis.delegat̄.iij. Rota.in antiq. Decisi.ccccxxix. Mathesilan. Sing.li. Hippolit. Sing.clxxxij.⁊ Singu. ccclxxviij. Joā.lup.in rep. Rubri.de don. int̄ vi.⁊ vxo.§.xlv.col.iij.nu.ix. Nico. Boberi.intra.de potestate legati alatere.ver. sic dicēdū in cōtractibꝫ nu.cv.⁊.l.regni. v.versic.ca.deuemos entender.titu. xxxiij. parti.vij. Didacus perez.

Lex regni.

¶Pro quo est ēt ter.in.l.q̄ si nolit.§. q̄ 32
assidua.⁊.ibi Ange.ff.de edili.edi.⁊ q̄ no. Bar.in.l.nemo.ff. de duob⁹ reis. vbi si de cōsuetudine cōsueuerūt docto. legere q̄ substitutū⁊ doctor ē simplicit̄ cōduct⁹ videtur cōduct⁹ scōm illā cōsuetudinē. ꝓ quo facit c.cauſā. de rescrip. vbi si clausula cōsuevit apponi in certa ꝓte rescripti q̄ p̄sumit apposita in loco vbi apponi cōsueuit ꝓ quo facit ēt ter.in.c.ex lris. ō cōsti. vbi in lris pape debēt apponi clausule q̄ de stilo cōsueuerūt apponi. ¶Et ꝓ supradictis allego.ter. 33
singularē in.c.cū.m.ferrariensis. de consti. vbi clausula solita apponi in bulla apostolica si nō est apposita vt esse apposita ex quo ita fieri cōsueuit. quē ter. Bal. ibi dicit esse meliorē de iure q̄ illud q̄ cōsueuit apponi in instrumēto de cōsuetudine illō videt ibi esse appositū lz nō fuerit scriptū ꝓ quo alle.

singularē casum in.l.generaliter. C. de fideiusso.q̄ quē ter. Bal.in rubri.C. de fide.in stru.iij.col.dixit q̄ si notari⁹ dixit se vt amicū scripsisse cedulā int̄ ptes⁊ nō vt notari⁹ rogatū ptes cōtra dicūt q̄ imo fuit rogat⁹ vt notari⁹ decidit ibi Bal.q̄ p̄sumit rogat⁹ vt notari⁹ q̄ ita cōsuevit fierit⁊ allegat. d.l.generaliter⁊ eādē.l. allegauit⁊ magnificauit in.l.imperator.ff.ō statu. homi.⁊ l.l.j. ad.fi.ff.solu.ma.⁊ l.l.ita demū.§.i.ff.ō arb.
34 ¶Facit etiā ad supradicta vnū dictū no. Bal.in addi.ad specu.in titu.ō loca. q̄ si p̄lat⁹ cōcessit alicui rē in emphiteosim nec̄ dixit vsec̄ in tertiā gñationē q̄ intelligitur vsec̄ in tertiā gñationē q̄ ita cōsuevit cōcedi emphiteosis ecclesiastica. ¶Facit etiā q̄ 36
dicit Bal.i.l.j.C.de fru.⁊ litī. expēsis. vbi dicit q̄ illud q̄ de cōsuetudine cōsueuit apponi in cōtractu p̄sumit exp̄ssum.lz nō fuerit dictū.allegat.d.l.q̄ sinolit.§.q̄ assidua.
37 ¶Facit q̄ voluit idē Bar.in.l.quicūq̄. C.de seruis fugiti.vbi dicit q̄ ē cōsuetudinariū nō ē arbitrariū. ¶Facit q̄ pulchre
38 voluit Bal.i.l.fi.C. de fideicōmi. q̄ si cō cessa ē alicui potestas testādi intelligit secūdum consuetudinem loci.

Tabellio.

¶Addítio. ¶ Adde omnino ter.⁊ ibi Bar. in.l.vsufructuario.C. de agricol.⁊ cēsi.li.xi.⁊ Jaso.in. l. vt liberis.nu.xii.C.de colla.⁊ in.l.certi cōditio.§. si nūmos.nu.xx.ff.si cert.pet.⁊ in.l.in summa.§.in fruēto.ff.de cōdi.in debi. Antoni. Corsi.in Sing.verb.cōsuetudo. Joan. lup.in rep. Rubri.de donationi. inter vi.⁊ vxo.fol.ij.col.j.nu.xij. Adde.l. viij. titu. xvij.li.iij.fo.ll.⁊.l.xx.tit.viij.parti.v. Que iura etiā cōcordāt cū ter.in. l. itē q̄ritur.§. qui impleto.ff.loca. ¶Et in quātū Bal. inquit tacitā recōductionē nō habere locū in cōtratu emphiteosis.in.l.vni. nu. xxxij. C.qsi nō petē.part.quē refert soci.in cōsili. dcix. nu.xij.li.ij.cōtrariū tamē tenet Roma.incōsi.ciij.opinionē cui⁹ ap ꝓbat Andre.alcia.intract.de p̄sumptio.regu.ij.ꝓtesump.xvij.nu.iij.lz in hac opinione de p̄dictis cōtrariū tenentib⁹ nulla faciat mētionē⁊ adde Jaso.in.l.si mora.nume. xxviij. ff.solut.matrimo. Didacus perez.
¶Pro quo facit q̄ dicit pulchre Bal.in. l.j.ff.soln.ma.vbi dicit q̄ in oī loco intelligit ad esse ius cōe vt gen⁹.⁊ municipale vt
39 species. lz q̄ species derogat generi. ¶Ex quo infert singulariter q̄ si rex mādat exacto

ll.regni.

ribus cōpellere debitores fiscales ea coactione q̄ sibi videbit expedire q̄ tenebit̄ talem actor seruare cōsuetudinem seu statutū loci quo caueꝫ q̄ debitores nō possint ꝓ debito incarcerari vsi tale mādatū regis intelligitur saluā cōsuetudine aut lege municipali istud fuit dictū originale Andre.debarulo.in.l.missi opinatores.C. ō exacto.tributo.li.x.q̄ dictū refert Bal. in.l.j.C.si.propter publi.pēsi.⁊ ludo. Roma. ī ꝓsilio.cxj.
¶Facit etiam q̄ vult Bal.in.l.lib.C.de 40
operis lib.cōduri oparios ad operādū ancencar eis ministrare victum⁊ ferramēta⁊ dicit q̄ sic si ita fieri consuevit quia videor eos cōduxisse secūdū q̄ fieri cōsueuit mouetur per.l.ercepto.C.loca. Facit quod.d. Jaco.de arena.in.d. l. excepto vbi dicit q̄ electus ad aliquod offi. vī electus cū salario cōsueto. ¶Facit q̄ pulchre voluit ibi 41
Sali. ego locaui titio domū meā nec̄ fuit facta mētio in locatiōe de certa mercede q̄ videtur facta locatio secūdū consuetudinē preteritā q̄ consueuit dari pro illa domo⁊ de hoc dicit esse casum singulare in.d.l.excepto iūta glo. q̄ est pulchrū⁊ cotidianū.
¶Facit singulare dictū Bar.in.l.j.C.de 42
pascuis publi.vel pri.li.xj.vbi per illū ter. dicit esse argumētū si deputentur officiales ad vēdendū gabellas alicuius cōmunis q̄ omne pactū factū inter eos⁊ emptores cistra solitū modū vendēdi est nullū quia videtur eis mādatū q̄ vēdāt secundū q̄ fieri cōsueuit. ¶Facit etiā quodā dictū Bar. 43
elegans⁊ no.in.l.fi.ff. q̄ in frau. credi. vbi dicit de cōsuetudine esse vt defensor renūciet beneficio ordinis q̄ in mādato generali vī sibi mādatū q̄ renūciet beneficio ordinis ex quo ita consueuit fieri. ¶Facit q̄ 44
pulchre voluit Bal.i.l.j.ad fi.ff.solu. ma. vbi dicit q̄ notarius in instrumento dotis debet apponere obligationē hipothecariā licet sibi nō fuerit dictū allegat.l.generaliter.C.de fideiusso. ¶Facit quod cōsuluit 45
ludo. Roma. in cōsili.incipiente.viſſis supra consultis⁊ in ordine est.cri. Florentie erat cōsuetudo q̄ pecunie reciperētur mutuo sub cābijs modo quidā constituit procuratorē vt florētie reciperet pecunias mutuo ꝓcurator illas accepit sub cābijs dominus vero recusabat soluere cābia cōsuluit istū dīm teneri quia videtur mandasse vt cōsueuit fieri.⁊ ad hoc allegat tria vīa tarat. vz Bar.in.l.fi.ff. que in frau. cre.⁊ in.d.l.j.C. de pascuis.⁊ dictum Andre. de

Universidad de Salamanca. BGH

Barulo.relatū per Bal.in.d.l.i.C.si pro
46 pter publi.pensi. ¶Facit etiam ad predicta quod voluit Jo.de imo.in.c.potuit.de loca.ad fi.quod si quis accepit emphiteosim pro se ⁊ filiis suis quod nō cōprehendū tur filie nisi consuetudo loci disponeret ꝙ filie succedāt in emphiteosim quia tunc vī
47 accepisse secūdū illam cōsuetudinē. ¶Facit etiā ꝙ voluit Bar. in.l. vlis predictorū. C.de Agrico.⁊ censi.li.xi. vbi est casus singularis ꝙ colonus vltra pensionem quam tenetur prestare domino fundi:tenetur etiā prestare idem vlis illud quod cōsueuit prestare vltra pensionē licet quando vlis locauit colono fundū pro illa pensione nō expressit in cōtractu illud quod cōsueuit prestare vltra pensionē colonus:quia vī secū
48 dū illam cōsuetudinē locasse. ¶Facit etiā ꝙ voluit Bar.in.l.si prī.§. recte placuit. ff.de aqua pluui.arce. vbi dicit tota die fiūt instrumenta notarii debent apponere ea q̄ de cōsuetudine solent apponi.⁊ allegat dicta per se in.l.ab ea pte.§.insula.ff.de verbo.obliga. ¶Facit ꝙ pulchre dicit ℑPe.
49 de ancha.in.c.cū epis.de offi.ordi.li.vi. vbi dicit.quod si episcopus qui potest reddere ius in quolibet loco sue diocesis citat aliquē nō expresso loco quod vī citare ad locū in quo cōsueuit sedere pro tribunali al-
50 legat.l.pe.ff.de iudi ⁊ iure. ¶Facit quod voluit idē ℑPe.de ancha.in cōsilio.ccccxiii. vbi cōsuluit pater accepit emphiteo. ꝓse ⁊ suis filijs ⁊ cōsuetudo loci disponebat ꝙ filia dotata nō succederet pri ꝙ huiusmodi cōtractus vī celebratus secūdū illā cōsuetudinē sed forte possit teneri cōtrariū nam tūc filia si excluditur succedere erat ꝓpter dotē.primo ꝓpter dotē quā in vita habuit a pre.secūdū quia nō poterat venire ad bona pris tanq̄ heres sed dicta res emphiteotica si fuit per prem accepta ꝓ se ⁊ filijs suis nō accepit eā pro filijs tanq̄ heredib⁹ suis immo pro filijs simplr tātū ⁊ sic cū sint filie bene possint venire sine eo ꝙ sint heredes vt trahunt doctores maxime moderni in auc.vii si parens. C. de in oñi.testō. ꝓcederet ꝙ dicit ℑPe.de an.qñ pater accepit dictam emphiteosim pro se ⁊ filijs heredibus suis nā tūc cū prohibētur succedere filie dotate nā concurrūt in eis ille due qualitates quas requirit cōtractus emphiteotic⁹ vna quod sunt filie altera ꝙ sunt heredes argumēto nota.per docto.in.d.auc. vnde si parens.⁊ tūc si dicte femine excluderentur nō excluderētur mediāte.d.consuetudine sed mediāte tenore instrumēti. Sed adhuc po 51
test dici ꝙ dicte femine etiā in casu quo dicta emphiteosis fuisset recepta pro se ⁊ filiis suis sine eo quod dicat heredib⁹.quod etiam tunc non comprehenderentur filie femine quia genus masculinum in contractibus non comprehendit femininum vt tenet Bart.in.l.j.ff.de verbo signi.

¶Additio. ¶Adde Joan. de imo.in consili. xxxviii.col.ii.nu. ii. Jaso.in. l. si quis id quod.nu.xxiij. ff.de iurisd.om.iudic. ⁊ est opinio ista communis:teste ℑPbili.Dec.in cōsi.ccxxvi.nu. iij.⁊ in.l.femine.nu.ciiij. ff. de regulis iur. ⁊ in.l.in testamentis. nume. v.ff. eo. titul. Joan.lup.in repet. Rubri.§.lxix.nu.xxv. Segur.in.l.si ex legati causa. nume. xcvi. versic.quarta diserētia.ff.de verbo.obliga. Benedi.de vadis.in reperto. Feli.fol.xlj. col. iiij. in fine. Hippoli. in Singu. ccxi.⁊ sing. dxxxvi. ¶Quod est Singul. pro declaratione. l. Thauri. xxij. inquit. enim pater in contractu promitto non meliorare turū aliquē ex filijs meis quod tunc ne potest non cōprehensi sub tali contractu ⁊ dispositione quod possint meliorari non obstāte promissione per p̄dicta: ꝙ negat Cisfontanus. in. d. l. xxii. Tauri. q.j. ⁊ bene opinionē cuius primo sic fundamēto probo. quia inest eadem ratio ⁊ fortior in exclusione nepotum. ⁊ filiarum feminarum que est in exclusione masculorum.l.si vitia matre.C.de bon.mater: Roma.cōsi.xxxii. versi.hocidem probatur. ℑPaul.decast.in. l.si mulier.§.si mulier.nu.ij.ff.ad Velleianum.⁊ in.l.illam.nu.ir.C.decolla.⁊ Alexādrin. in arbore consangui. ⁊ affini.num. xxxiiij. vbi in simile decidunt cōtingibilem questionē.ergo idē ius statuendū est optimus tex.in.l.bis solis.ibi. satis etiā cautū putam⁹.C.de revoc. Dona.quē dixit melioꝛē iuris Bal.in Rubri.C. Senau. Feno. Rom.cōsi.cclxxv.col. Fina. Jaso.in aut.quas actiōes.nu.xxij.C. Delac.sanct. ec. Dec.in.c.in presentia.nu.xliij.de proba. Feli.in.c. pastoralis.nume.vij.de iudi. Hippoli.in rep.l.vnice.nu.xx.C.de Rap. virgi.cū vbi eadē est ratio censeatur vna ⁊ eadē dispositio nō per viā extensiuā.sed ex vi intrinseca gl.in.c.j. ver. Italie.de tempoꝛi. ordinando.lib. vj. text. in prin. insti. delegi. patro.tute. de quo amplissime per

Tiraquell. in repetit. l. Si vnq̄. verbo. libertis.nu.xxxvii.C. de revocan. dona.⁊ in tract.de vtroq̄ retract.§.xx. in glo.vnica. nu.ii. Chart.ccxxi. ¶Tum etiā qr hec est verisimilis coniectura ex mente promitentis.argu.glo.Sing.in.l.tale pactū.in.§.fi. ff.depac.⁊ in Clem.i.verbo. presidentes.de electio.tex.in.l.iij.C. de inoff.testa.l.titius. §.lutius.⁊ sol Alex.num.ij.⁊ Jaso.nu.j.ff. de liber.⁊ posth. Hippoli.in.l. Si quis viduā.nu.x.ff.de questio.⁊ in prari.causa crimi.§.vltima.nu.xxviij. Angel.in.§.fin.insti.de eo cui liberta.causa dona adiici.⁊ ibi late diri. Alciatū.in.l.ij.nu.xxv.ff.de ver. obli.⁊ in.l.nominis.§.verbum.ff.de verbo. signi. Dec.cons.ccxxvii.num.x.⁊ in cons. cclxxij.nu.v. Roma. cons. cccxxxix.col. iii. ⁊ cons. cccxcj. col.fina. Cagn. in.l.ij. nu.cxlv.C.depact.inter emp.⁊ vēdi.Hippoli.in Singul.cccxcix. ⁊ in cōsi.xlvi.nu. xxviii.Segu.in rep.l.imperator.nu.xxxiij. ff.ad trebelli.licet aliquantulū huic decisioni faciant periclitari relata a Hippoli. in Sing.xxxix.que recte in tuenti nihil turbabunt.quam nota quia bis iam fui rogatus de ea.⁊ rogaui peritissimū doctorem.⁊ dixit ꝙ viximus esse veritatē: Didac. perez.
52 ¶Nisi exprimat ⁊ imputet enim sibi quare legem apertius non dixit ⁊ tenet in specie loquendo in casu supradicto. s. in recipienti pro se ⁊ suis filijs quod non comprehendātur filie. Archi.in.c. si quis suaden te. xvij.q.iiij.⁊ Joan.de imo.in.l.si ita scriptum.ff.de lega.ij. ⁊ in comento.c. potuit. in vltima col.de loca.⁊ in.l.cū vir.ff.de cōdi.⁊ demo.⁊.d. Alex.vbi disputauit in cōsilio.lxj.incipi.super eo de quo queritur ⁊ in. l.sed si hac.§.libros.ff.de in ius vocā.⁊ trahit latissime.d. Jason. in.l. si quis id quod in.xiii.limitatione. ff.de in.om. iudi.⁊ sic si in casu quem ponebat ⁊ in quo consulebat ℑPetrus.de an.non veniunt filie dotate ad dictam emphiteosim non est ex eo ꝙ viget consuetudo vt filie femine dotate nō succedant sed venit ex natura ipsius con-
53 tractus. ¶Facit etiā ad nostram.q.principalem quod voluit idem ℑPe.de an.in.c. cū.m.ferrarien sis.de cōsti. vbi dicit quod si in priuillegio vel rescripto non reperitur clausula consueta quod presumitur per errorem omissa ⁊ debet intelligi. ac si fuisset apposita ⁊ subdit idem esse in contractu vt illa que de consuetudine consueuerunt apponi videantur apposita in contractu. licet non exprimātur ⁊ allegat. l. fina. C. de magi.comme.⁊ l.excepto.C. loca.⁊ l.generaliter. C. de fideiusso. ¶Facit quod vo- 54
luit.d.ant.in.c.ex litteris. de consti. vbi dicit quod rescriptum apostolicum videtur in dubio concedi cum clausulis consuetis. ¶Facit quod voluit vomin⁹ Abbas in. 55
c.consuluit de offi.delega.vbi dicit aliquis vocatur ad iudicium ⁊ non exprimitur hora incitatorio quod intelligitur quod compareat in hora qua consuevit iudex sedere pro tribunali ⁊ sic hora consueta. ¶Facit 56
etiam quod singulariter voluit Jnno. c. cum nobis.de elect. vt dicit citatur aliquis vt comparcat ad electionem celebrandam nec exprimitur sibi hora quod intelligitur vt compereat illa hora qua consuevit celebrari electio.scilicet de mane.quia tunc celebratur missa sancti spiritus et respondet ad contraria ⁊ tenet quod videtur citatus hora de mane. ⁊ consueta. ¶Facit etiam 57
tex.in. c.j. de preca. vbi contractus in dubio intelligitur celebratus secundum consuetudinem loci. ¶Facit.lex.si finita. in princi. ff. de damno.infe. ⁊ ex.in.l. si quis rerum.ff de custodi.rerum. ¶Facit quod 58
pulchre voluit ℑPetr.de anch. in lege. tres fratres.in suis reportatis. vbi dicit statutū excludebat filias feminas dotatas a successione paterna propter existentiam filiorum masculorum modo pater fecit testamentū in quo instituit filios suos heredes fuit dubitatum an videtur instituisse filias feminas quarum in successione pīna diuersa est cōditio ⁊ non propter prefacta statuta ⁊ decidit ibi quod non comprehendantur. d.femine in institutione quia verba testatoris debent intelligi quo ad filios secūdum. quod consuetudo loci aut statutum disponit secus si extreneus instituisset filios alterius extranei qr tūc videtur instituisse etiā filias feminas illius extranei.l. qui filiab⁹. ff.dele.i.⁊ cum fuisset.q.de facto dicit se ita consuluisse de quo dicto. ℑPe.de an.in.d.l. tres fratres.facit mentionē.d. Jaso.in.d.l. si quis id quod.ff.de iur.oīum iudi.in.viij. limitatione de quo videas ibi late per eum. ¶Facit etiam ꝙ voluit Bar. in.l. heredes mei.§.cum ita. ff.ad trebe. vbi dicit ꝙ 59
si nepti ex forma statuti excluditur a successione aui quod auus in testō. fino. videtur in dubio sequi statutum ⁊ illam excludere a successione ⁊ idem voluit Joan. de Imo.in.l.fina.ff.de cōdi.⁊ de mōstrationi.

Universidad de Salamanca. BGH

60 ¶ Facit etiã q̃ elegãter voluit. Bal. in.l. fidei comissa.§.si seruo.ff.de le.iii.vbi colligit ex illo ter.q̃ dns nõ p̃sumit velle. nisi idẽ q̃ est cõsuetũ fieri allegat.d.l. generalit̃.ex quo ifert q̃ si clericus secularis impetrauit p̃bendã q̃ nõ est cõsueta clericis sclaribꝰ assignari lz ꝓpa ola possit nihilominꝰ nõ valet impetratio q̃ nõ p̃sumitur fieri de mẽte pape etiã si illã gr̃am faceret suo motu ꝓprio nisi scia pape ꝓbet. ¶ Facit qõ habet
61 in.c.q̃ dilectio.de cõsan.et affini. vbi p̃ulegiũ intelligit̃ secũm cõsuetudinẽ et recipit in
62 ter̃pretatione a cõsuetudine. ¶ Facit.l. vel vniuersor.ff.de pigno.actio. vbi lz mãdatũ ꝑcuratorij sit generale nihilominꝰ ꝑcurator posset facere ea q̃ consueuit facere vsis.
63 ¶ Facit lex q̃ semissis.ff.de vsuris. ¶ Facit singlare dictũ Inno.in.c. grãdi.de supple.negli.ꝓla.li.vj.vbi dicit q̃ coadiutor regis vel tutor regis pupilli põt erogare illã liberalitatẽ ex mãdato gr̃is aliquã cõsuevit regia maiestas facere qõ est mẽti tenẽdũ ꝓ bis q̃ sunt tutores illustriũ ꝑsonaꝝ pupillor.

¶Additio.

¶ Ideo cõfirmatiõe. adde Joan. lup. in rep. Rub. de do.inter vi.et vro.§.ir.col.ij.nu.v. Corset.in tract.de potesta. Regia.i.part.q.iiij. nu.rr.q̃d vero possint facere tutores vel curatores in bonis pupillor̃ adde legẽ. Regiã.xviij.titu.xvij.par.vi. Didac⁹. perez.
64 ¶ Facit q̃ voluit Bal. in.l. q̃ si nolit. §. qz assidua.vbi dicit q̃ notarij vt rogar̃ apponere ola que sunt de more et cõsuetudine
65 regionis. ¶ Facit etiam q̃ pulchre voluit Ange.in.l.ij.ff.de in.olum iudi.cõcessa inquit est potestas alicui vẽdẽdi bona fiscalia q̃ poterit dare fideiussores euictiõis et apponere ola pacta penalia secũm morẽ regionis.et dicit esse casum in.l.bñ azenone.C.de
66 q̃d.p̃scri. ¶ Facit etiã q̃ ipe voluit in.d.l. bñ azenone.vbi dicit esse casum q̃ ꝓcurator cõstitut⁹ ad vendendũ põt facere inseri in instrumẽtis ola pacta penalia cõsueta et emptiõalia.et allegat ter.in.l.apud celsum. §.in hac.v.sin.aũt.ff.de excepti.doli.ꝺ quo videatis ibi eũdẽ.et Bar.in.l.alio.ff. de alimẽ.et ciba.lega.et in.l.ambitiosa.ff.de decre.
67 ab ordi. faci. ¶ Facit etiã q̃ voluit Bal. in aut.q̃ rem.C.de sacro san.eccle.vbi dicit q̃ si est cõsuetudo vt emphitheosis ecclesiastica cõcedat̃ tpalis et prelatus illã concessit ꝑpetuo q̃ valebit vt tpaliter concessa et sic
68 vt fieri cõsuevit. ¶ Et sic q̃ ola ꝺicta ta-

tis videtur fundatum q̃ cum de consuetudine mariti huius erat cetera instrumenta sue vroris nomine celebrare et modo celebrauit in emptione.d.fundi solum emptionẽ sno nomine q̃ debemus dicere q̃ nomẽ vroris p̃sumitur emissum per errorẽ aut q̃ habetur ꝓ apposito eo ipso q̃ ipse maritus ita solitus erat facere in ceteris cõtractibus vel posito q̃ ipse hoc non fuisset hoc solitus facere ceteri mariti per maiorẽ partem hoc cõsueuerant sic facere.i.ponere nomen suũ et vroris et sic ex multis cõcurrentibus satis ſuprãdicta decisio fundatur primo ex cõmunicatione fructuũ de qua ſupra diri.secũdo.quia tenendo hoc.i.q̃ etiã vroris acquiratur medietas rei empte per maritum suo ꝓprio nomine concurrit equitas ergo preferenda rigori vt in.l.placuit.C.de iudi.in.l.j.C.de legi.cõcurrit etiã quia maritus fuit in dolo versatus quia cum sciret suam vrorẽ secũ omnia per eã acquisita cõmunicare fuit in dolo non communicando sue vroris omnia lucra per se ipsum ẽsita. 69
¶ Sed posset aliquis dicere primum in fundamentũ principale q̃ fuit quod eo ipso q̃ maritus communicando fructus dicte rei empte vroris visus fuit communicare etiã eiusdem fundi proprietatẽ non videtur bonum nam bẽmus q̃ maritus tenetur communicare vroris sue fructus acquisitos ex rebus propriis mariti in quorum proprietate nihil debet habere vror vt l.l.ſi.ſoro legũ Lex regni. li.iij. ti. delas ganancias et in libro ordinamẽtoꝝ in.l. iiij.tit.iiij.li.v.et tamẽ nõ ꝓpter ea vror cõmunicatur proprietas dictarum rerum vt ibidem trahitur ergo non est bona consequentia q̃ communicatio fructuũ inducat de necessitate et cõmunicationẽ ꝓprietatis q̃ patet etiã quia ex diuersis non fit illatio vt in.l.ſi.ff.de calũnia.sed ad banc obiectionem facilis est risio quia in casu dictarum legum vbi per cõmunicationẽ fructuum non inducebatur cõmunicatio proprietatis ideo erat quia ibi lex expresse prohibebat communicationem proprietatis licet concederet communicationem fructuũ et sic ibi sumus in genere prohibitorum nimirum quod ibi ex acquisitione fructuum non sequitur acquisitio proprietatis eo ipso q̃ lex vt diri illam expresse verat sed in casu nostro iura expresse concedunt acquisitionẽ proprietatis rerũ cõstante matrimonio acquisitarum et sic sumus in genere permissoꝝ nimirũ ergo si permittatur acquiri

proprietas q̃ per communicationem fructuũ videat cõmunicata ipsa ꝓprietas vel possumus dicere vnum q̃ faciamus ꝺiam inter casum quo maritus emit nomine cõmuni et casum quo emit nole ꝓprio.vt primo casu in cõtinenti habeat vror medietatẽ.d. fundi sine eo q̃ maritus communicet vrori sed tamẽ casu quo maritꝰ emit suo tantũ nole nõ acquiratur vrori in cõtinẽti sed q̃ maritus cõpellatur soluto matrimonio vrori sue communicare et hoc per ter. in.l.ſi quis societatem.ff.pro socio.et ſi quis diterit quis erit effectus hmõi ꝺ̃ie potestis rñdere quia q̃si emit suo nomine ꝓprio tãtũ cũ sit ista res ꝓpria in solidum mariti si alienauerit interim transfert in emptorem ꝺ̃minum cũ sit ꝺ̃s vt in.l. traditio. in fi.ff.de acqui.re. domi. sed in alio casu q̃si cõmuni nole non possit totius rei empte per ipsum maritũ trãsfere dominiũ in emptorẽ cũ pares pertineat vrori vt in.l.j. C. cõmu.diui. hãc ꝺ̃iaz ponit Bar.in.l.ſi ticiũ et meuiũ.
70 §.altero.ff.de ami.tuto. ¶ Ego tñ crederẽ
Opinio autoris. q̃ non solũ q̃si maritus emit nole cõmuni sed etiã q̃si tantũ mõ nolẽsuo emit acquiratur vrori medietas rei empte et in continẽti
Lex regni. ꝓ quo facit ꝑmo.l.j.ti.delas ganãcias foro.legũ.li.iij.vbi dicit ter. Toda cosa quel marido et la muger cõparẽ de cõsuno ayã la ambos por medio põderandũ est verbũ ayan la ambos et verbũ por medionã illud vbũ ayã referẽ ad maritũ et ad vrorẽ ergo ꝺz piformit̃ ambobus adaptari cũ vna determinatio respiciens plura determinabilia debet ea pariformit̃ determinare vt in. l.iam hoc iure.ff.de vulga.substi.et in.l.ij.et in.l.cũis.C. de impuberum et aliꝰ substi.

¶Adde,

¶ Ter.in.l.lucius. ff. de vulga.et sing. Guilerm.benedict. in rep. c. Raynutius. vb. si ab eq̃ liberis. in.ii. nu. xxiiij.de testam.l.si legatarius et ibi Bar. in.§.fi.j. de leg.iii. Fort.in.l. Gall⁹.§.qui dã col.xvij.ff.delibe.et post. Didac⁹ perez.
¶ Nec obstat q̃ posset dici imo q̃ ꝺ.l.fori.in verbo. ¶ El marido et la muger comparẽ.manifeste probãt cõtrarium.i.q̃ tũc tam vror quam maritus simul consequentur rem equaliter quando ambo rem simul emerunt secus si maritus tantum: quia ad hoc potest rñderi.q̃ illud verbum.de consuno.nõ referẽ ad cõtractũ sed ad tp̃us cõtract⁹:qz vult dicere dicta lex q̃ tũc res empta q̃ maritũ acq̃rẽt etiã vrori et nõ solum viro qñ sil' in eos cõstabat mrimoniũ tpe cõtract⁹ nõ aũt q̃ ambo emerint nec obstat illa copula. ¶ E la muger qz illa pluralis 71
locutio resoluit in suã singularitatẽ. vt in. l.falsa.§.fi.ff.de cõdi.et demo.et sic vult dicere ibi.ter.q̃ illud q̃ emerit maritus sit cõe ambor qñ sil'.i.durãte matrimonio est emptũ eodẽ modo qñ vror emerit aliquid eodem mrimonio durante erit siliter ambor als.n.si intelligerem⁹.ꝺ.l.qñ ãbo sil'emerũt. ꝺ.l. nil de nouo induceret:qz de iure cõi qñ nola ambozum essent in instrumẽto posita ambob⁹ acq̃rerẽt vt.in.l.multũ interest.C. siquis alteri vel sibi.vt ergo.ꝺ.l.aliq̃d opet ꝺz intelligi qñ solus maritus vel sola vro. emerint de per se arg.ter.in.lege.si qñ.ff.de lega.j. ¶ Sedo facit vnũ singulare dictum 72
Bar.in.l.si legatarius.§.fina.ff.de ciega.iij.

¶Additio.

¶ Hoc dictũ notadũ in simili seq̃tur Rom.in cõsi. cerrj.ver.sedo ꝺo. Fel.in.c.ex pte.nu.rlvj. versi.falit.v.de rescrip. Didacus perez.
¶ Ibi ipse dicit. quod si marit⁹ reliquit vroti in testõ. omni anno ex tali fundo.r. corbes fruméti et.r.libras debetis scire q̃ in legato annuo ꝺz fieri in p̃cipio anni.vt in.l. q̃ hoc anno.vbi gl.et docto.ff.de verbo.obli. et in.§.qui hoc anno.instit.de verb.obli. Fallit quando legatur frumentum anni ex tali fundo: quia non habet solui in principio anni:sed tempore messium tex.est no.in.l. firmio. §. si pater. ff. quando ꝺies lega.cedit.an quiderit hoc casu.nunquid sicut frumentum debet solui tempore messium: ita et.r.libre propter coniunctionem.et certe.r. libre propter dictam coniunctionem erunt soluendetempore messium. ita vt ꝺico ꝺicit Bar.in ꝺicto.§.finali.quod ꝺictum alibi originaliter non reperiatur ita ergo ꝺicimus in presenti. cum illud verbum positum in ꝺicta lege.fori.sic scilicet. Ayan la ambos por medio. respiciat equaliter ambos in acquisitione ꝺominii.
¶ Tertio facit. ꝺ. l. fori alio modo ponderata. nam ꝺicit quod si maritus ex donatione seu ex hereditate aliquid acquisierit quod sibi soli acquirit insolidum et in continenti et nil tenetur vroti sue communicare in.ꝺ.re suprãdicto modo acquisita. et econtra in ipsa vrore: ergo patet quod quotiens maritus vel econtra aliquid exemptiõe acquirit cũ acquirat ambob⁹ q̃ acquirat cũ ꝺictis qualitatib⁹.s. ambobus in 73

Universidad de Salamanca. BGH

continenti ⁊ cuilibet pro parte cum media declarentur per extrema. vt in.l.seruus plurium.§.fina.ff. de le.j.⁊ extrema sunt quãdo maritus acquirit pro se tãtũmodo vel eodẽ modo vxori prosit tantum mediũ autem est quando vnus acquiret ambobus.

74 Lex stili. ¶Quarto ꝓ hoc allego.l.stili.q̃ in ordine est.l.ccv.q̃ incip. Si algũo seyendo casado.

¶Additio. ¶Prouedeclaratione huius.l.stili. vi. mirabiliter per domi. autorem. in suo tract. de Bon. lucratis constante matri. ⁊ per Joannem lupum in rep. Rubri.§.xij.nu. xxxj. Ferdi.gomeri.in.l. lij. Tauri.nu.l.⁊ optimus interpres pratice roderi.suarez.in titu. delas Garantias. vbi predictam legem stili. inquit notabilem fol.xxj.col.j.lib.iij.for.ll. ⁊ adde consimilem.l.iiij.titu.v.lib.v.ordinam. Didacus perez.

Alia lex ordina.

¶Que lex clare probat in tantum esse verum ꝙ de acquisitis per maritum durante matrimonio habet vxor medietatem etiã in continenti non solum quando maritus emit nomine cõmuni sed etiã nomine proprio suo. nam dicit. d.l. Si alguno seyendo casado con alguna muger compro alguna heredad, o otra cosa q̃ gano estãdo en vno con su muger estos bienes que assi compro pueda los vender el marido si menester le fuere en tal que no lo faga maliciosamente. maguer la muger aya iu mitad en aquella ganancia dello que el marido auia ganado o cõprado. põdera quattuor verba posita in.d.l.⁊ primo illud verbum. Si alguno compro. Non enim dicit. Si ambos cõpraron. Scõo est simile verbum infra dum dicit dello que el marido auia ganado o cõprado. Tertio pondero illud verbum maguer la muger aya su mitad. per quod probatur quod in continenti habet dominiũ vxor. i. constante matrimonio. Quarto pondero verbum compro estando en vno con su muger. ¶Per quod verbum declaratur aliud verbum positum in.d.l.fori. dum dicit. Cõprarem de consuno. nã illud verbum de consuno. non refertur ad cõtractũ. i. vt ambo sit emant. sed ad tempus contractus. i. si tempore contractus celebrari per vnũ habitabãt. i. inter eosdem matrimoniũ durabat. ⁊ eodẽ modo in vxore. ⁊ sic verbũ estando en vno consu muger positũ in dicta.l. stili ꝺptime. ⁊ clare declarat verbum illud de consuno positum in.d.lege.fori.

¶Quinto facit alia lex stili, que est in ordine.l.ccvij. que incipi. Todo el deudo que el marido ⁊ la muger deuieren en vno pagué lo otrosi en vno. es asaber que el deudo que faze el marido maguer la muger no lo otorgue ni sea en la carta del deudo tenida es a la meytad de la deuda. ¶Pondero ꝓmo illud verbũ el marido ⁊ la muger bizieren en vno iũctis illis ꝺbis maguer la muger no lo otorgue ni este en la carta. 75 Alia lex stili.

¶Additio. ¶Quam legem stili. ccvij. dixit notabilẽ Joan. lup. in repeti. Rubri. de dona. inter vi.⁊ vxo. super rep. c. per vestras. §. xxvj. ⁊. §. xxvij. Roderi. suarez. in.l. ix. titu. xj. lib. j. foro. ll. fol. lxxxvj. col. j. Segur. in.l. vnum ex familia. §. sed si fundum. nu. xviij. ff. de lega. ij. ⁊ in quantum probat predicta. l. stili. Omne ꝺbitum factũ ab vtroq; coniuge soluendum fore de cõmuni: intellige etiã de bonis dotalibus si alia bona acquisita constante matrimonio non sufficerent. quando fuit contractum promissionis pro filia dotanda. ter. ⁊ ibi. Cifontanus. in. l. liij. Tauri. que clare probat dum inquit (que lo paguẽ de por medio de los otros bienes que le perteneſcierẽ en qualquier manera).

Nota. L. liij. Tauri.

¶Verbum enim en qualquier manera est valde pregnans. glo. in.l. cum pena. verb. neq; de recep. arbi. ⁊ gl'o. in.l.j. verbo. quecunq; de offici. eius cui manda. est iurisdi. Segu. de bonis lucra. cõ. matri. nu. lxxviij.

¶Secũdo quia talis promissio est valida quia dotis causa est pia. l. cum bis. §. si in ea. ff. de cõdi. indebi. l. si dotare ⁊ ibi ¶Pau. de cast. C. ad Velleia. Bart. in.l. vxorem. §. si pater. ff. de leg. iij. Calcan. consi. xiij. nu. iij. Jaso. in.l. v. §. satis acceptio nu. ix. ff. de verbo. obliga. Rippa. in.l. ij. nu. clxx. C. de reuoc. dona. Joan. lup. in rep. Rubri. §. xlviij. Suarez. in.l. quoniam in prioribus. q. ix. fol. x. col. iij. nu. iij. C. de inoffi. testa. Mouell. de dote in. xliij. speciali. Gomezi. in.l. xxvij. Tauri. nu. vj. Regialer. xxxv. titu. xiij. parti. v. incipi. por parentesco.

Dotis causa est pia.

¶Et vxor ad pias causas etiam sine licentia mariti potest donare secundũ Bal. in.l. generali. num. xj. C. de sac. sanctis eccle. ¶Panormi. ⁊ eius apostill. in.c. relatum de testamen. optime Deci. consilio. ccj. col. secunda. nume. iiij. Jaso. in aut. ingressi. num. vj. C. de sacro. sanctis eccle. Andre. Tiraquellus. de vtroq; retract. fol. cxxxij.

num. lxxxvj. ibi in specie facit pro hac questio. Cassane. in consue. Burgund. Rubri. quarta. §. j. num. xxij. in fol. cxxviij.

Donatio facta inter cõiuges pro filia dotanda valet.

¶Probatur etiam nam donatio facta marito pro filia dotanda videlicet lege. sine vxor. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxor. Singu. secundũ si Cremẽ. Sing. iiij. ⁊ Joa. pirbus idem tenet in tract. de donatione mutua. col. secunda versi. facit tertio. num. nono.

¶Probatur etiam nam predicta verba (en qualquier manera.) non restringuntur de habilitate in contractibus. imo operantur augmentum Bald. in.l. fina. C. sine cens. vel reliqui. Jaso. in lege. fideiussor. §. prector ait. colum. secunda. ff. qui satisd. cogan. ⁊ Joan. Bernard. in tract. fallenti. in regul. cccclxxxviij. incipi. verba.

¶Tum etiam probatur quia verba generalia nõ restringuntur de habilitate imo intelliguntur etiam de personis in habilibus. eo casu quo agitur de fauore publico. Jaso. in.l.j. nu. xij. C. de sacro. sanc. eccle. ⁊ idem in.l. non dubiũ. num. xxxv. C. de legi. iterum in.l. rogasti. §. si filius famili. num. quarto. ff. si cert. pet. Sed sic est in dubio proposito. vt est casus ⁊ ibi repetentes in.l. (e j. ff. soln. matrimo. Calca. in consi. xi. num. secundo. igitur quod dirimus est verum. quod habeas in precio quia nullibi ita con gestum in venies. ⁊ eris de eo sepe rogatus: Didacus perez.

¶Nam etiam ibi clare probatur quod illud verbũ (de cõsuno) positum in.d.l.fori. non vult dicere quod ambo debent emere. nam in.d.l.stili. est verbũ in vno magis specifice vnitatis: ⁊ tamen non significat vnionẽ in contrahendo: sed in stãdo sil.i. ꝙ durante matrimonio fiat cõtractus. pondero. Iterũ verbũ. no lo otorgue ni sea en la carta. nã ecce ibi ꝙ posito ꝙ solũ maritus contrahat ⁊ nõ vxor etiã vxor tenebitur quãdmodũ si cum marito contraxisset si ergo lex extendit suam ꝺpositionem ad vxorem in casu odioso in debitis. ⁊ quando solus maritus contrahit a fortiori ipsa lex debet suã ꝺpositionem extendere in casu fauorabili. i. in lucris ad dictam vxorem quãdo solꝰ maritꝰ cõtraherit. ¶Alias eẽt societas leonina quam iura reprobant vt in.l. si non fuerint. ⁊ in.l. si vnus. §. sed si precium. infi. ff. pro socio. i. vt vxor participaret de dãno quando non interuenit in contractu ⁊ non lucro si non interuenisset in cõtractu quod esset iniquũ ⁊ contra naturã societatis, vt in.l. verũ. ff. pro socio. ⁊ contra naturã contrariorũ. vt in.l.j. cum similibus. ff. de bis qui sunt sui vel alie. iuris. ¶Et si aliquis dicat ꝙ dicta iura loquũtur in societate expressa. vt. d.l. verũ sed inter virum ⁊ vxorẽ nõ est expressa societas. vt de se patet immo tacita: tamẽ ad hoc possumus duobus modis respondere ⁊ primo: ꝙ ista tacita ⁊ impropria societas que est inter virum ⁊ vxorem non est minus preuilegiata quam expressa. ita tenet nota. Bal. quẽ ibi sequũtur moderni l. l. rei iudicate. §. socero. ff. solu. ma. 77

¶Additio. Adde autorẽ supra hãc repeti. in versi. ex supradictis ego in fero. nu. x. ⁊ ibi bonã ⁊ copiosam Annotationem in sertã: Didacus perez.

¶Secũdo potest respõderi: ꝙ in dispositione. l. fori. per. quã ed bodie lucrum per maritũ acquisitum vxori cõmunicatum. inducatur per eandẽ legem expressa societas. ita dicit Frã. de are. ⁊ ante eũ. Jo. de imo. licet de eo mẽtionẽ nõ faciat in.d.§. socero.

¶Serto allego pro hac cõclusione victũ Bal. hoc tenentis ꝙ scilicet quãdo aliquo statuto seu consuetudine cauetur quod de acquisitis durante matrimonio vxor habet medietatẽ cõsequitur eam etiã si solus maritus sine vxore acquisiuit. vt ipse tenet no. nec; ita alibi legi in prima parte snorũ consilio. cõsilio ciij. incipiẽti. statuto tergest. canet. vbi et ã dicit in expresso ꝙ durãte dicto matri. in dicto casu acquirit dominiũ vxori dicte medietatis. ⁊ ꝙ nõ debem⁹ attendere ꝙ matrimoniũ dissoluat ad hoc vt eidem acq̃rat ꝺsiũ siue medietatis immo incõtinẽti. cũ marit⁹ emit ⁊ acquisiuit ꝺsium acquisiuit sibi ⁊ vxori eodẽ matri. durãte ꝙ bene no. qz nũq; memini me alibi legisse. ¶Et ideo dico ꝙ quo attinet ad ꝓsentẽ actũ erberedatio potest fieri vno de octo modis. 78 Dictũ sing. 79 Erberedatio.

¶Vno mõ quãdo dicta erberedatio fit ante oẽs gradꝰ. ¶Scõo quãdo fit post oẽs gradꝰ. ¶Tertio quãdo fit inter gradus. ¶Quarto quãdo fit inter gradũ seu intra gradum. ¶Quinto quando fit post gradum ⁊ intra gradum. ¶Sexto quando fit a certa persona. ¶Septimo quando fit ab omnibus personis. ¶Octauo ⁊ finaliter quãdo fit sub cõditione seu post additã hereditatẽ. ¶Venio igitur ad primũ modum. s. qñ erberedatio fit ante oẽs gradꝰ q̃ põt fieri hoc mõ testator habẽs filiũ in potestate sua retentũ anteq; aliquẽ instituisset ¶Primus modus erberedandi.

Universidad de Salamanca. BGH

eum erberedauit ⁊ postea titium extraneū heredem instituit deinde ⁊ tertio seiuz eidem ticio vulgariter substituit ⁊ sic ante primum gradum institutionis ⁊ secundū substitutionis inseruit er heredationem.ista er heredatio facta ante omnes gradus refertur ad omnes gradus ter.in hac.l.§.filius. ver.ante heredis.⁊ sic.primus gradus validus erit cum filius ab eo sit erheredatus ⁊ per consequens primus heres in eo institutus iuste potest addire ⁊ consequi hereditatem excluso substituto si talis gradus primus non sit expugnatus per querellam ⁊ eodem modo excluso primo herede repudiatione vel alio modo de quibus per docto.in.l.iij.C.de libe.pre. vel erbere.⁊ sic per consequens valebunt omnes gradus tam primus quam secundus cum ab omnibus vt diximus videatur facta erheredatio. ¶Er quo secundo modo erheredandi infertur quod quemadmodum clausula in principio apposita refertur ad omnia precedentia. ita eodem modo clausula in fine apposita refertur ad omnia antecedentia ⁊ hoc er presumpta voluntate testatoris quem iura fingunt velle dictam erheredationem referri ad omnes dictos gradus precedentes adeo quod dixit glo. in.d.l.j. quod non admittitur probatio in contrarium ⁊ sic quod ista sit presumptio iuris et de iure de qua per legistas in lege siue possidetis.C.de proba.⁊ per cano.in.c. isqui.de sponsali ⁊ matrimoniis.

Glo.in.l.iubemus.C. de testa.⁊ in.l.antique. C.ad velleia.⁊ in.c.ad id quod.⁊ in.c. is qui fidem. De sponsa. ¶Panormita.in.c.cum contingat.col.iij.de offi.delega. ¶Paul.nume.xij.⁊ salice.num. vj.in.l.sine possidetis.C. de proba. ¶Paul. in.l.qui in aliena.§.Sed ⁊ si non.nu. iij.ff. de acq.heredi.⁊ in.l.ij.nu.iij.C.quod mer. caul.Salice.in Rubr.C.de pba.nu.iiij.et Aler.in.l.si seruus.nume.iij.ff. delega.i.⁊ in.l.adinopio.§.si pignora.num.ij. ⁊ ibi in addi.ff.de reiudica.prepost.in.c. is qui fidem de sponsali.⁊ in.c.per tuas. nume.xx. qui filij sint legi. ¶Hippoli.in Singu. cxvj. ⁊ Singu.clxij.⁊. cccxxvj. ⁊ Singu. cccclj. Alcia.intract. presump.in.ij. part.nume. v. Dida. conaruuias. suo epitome super iiij.de cret.a.j.part.c.iiij.§.j.num.ij. ¶In tantum enim est hoc verum quod inquit glo. Singu.in.l.si tutor. C. de peric. tutorum quod habens pro se presumptionem iuris dicitur habere liquidissimam probationem.idem ¶Paul. decast. in Rubr. C. de probat.num.iiij. Aler.in.l. magnifeste. nu.ij.ff.de iureiur. Jas.in.l. naturaliter.§. nihil commune. nume.cxxj.ff.de acq.posse. ⁊ in.l.si quis in fundi vocabulo.nume.lv.⁊ in.l.licet imperator col.ij.nu.viij.ff. deleg. j.⁊ Feli.in.c.cum ordinem.num.x. de resc. ¶Panthale.decrem.in.l.ij.col.xlvij.C. de resc.vēdi. ¶Hippoli.in.l.j.§.si quis dicatur. num.xxv.ff.de questi.⁊ iterum in con.xxxi. num.xxxv.⁊ ¶Phippi.Deci.cons.liiij.nu. iij.⁊ in con.ccxxij.nume.viij. Thom.ferra. cautel.v.nume. iij. ⁊ in cautel. xvj. nume. vj. Lassane.in cons.Burg.fol.ccxxj.num. xj. Andr. Tira quell.in repe. l. Si vnquā verbo.donatione largitus.num.cxxxiij.C. de revoc. Dona. ⁊ in illo diuino tract. de vtroq; retra.foli.clxix.in.§.iiij.gl.j.nu.xix. ¶Er quorum dictis infero quod post cō quis probauit huiusce modi iuam intentionem vt in producente sententiam vel instrumentum guarentigium quod talis non est compellendus elapso tempore reo ad opponendum. secundum leges regni ad iurandum.etiam a parte delatum cum ipse habeat liquidissime probatam suam intentionem. ter. est ad hoc ⁊ ibi ¶Pau. de cast.in.l.incontractibus.§.illo videlicet.C.

80 Secundus modus.

81

82

Presumptio iuris dicitur probatio liquidissima.

Illatio optima ex premissis.

non.numera.pec.colum.ij.numero.iiij.vbi optime intelligit. legē. magnifeste turpitudinis. ff.de iure.. iurand. quo in casu procedat. ⁊ Hippo.in Singula. lxxxiij. in ore vulgi. ⁊ Jason. in. lege. admonendi. numero.cccxix.ff.de iure.iuran.

c.ij de probatio.

¶Ad idem est.tert. in.c. ij. de probatio. non alibi secundum Bald.ibi.col. ij. versic. Item in isto.c.vbi inquit quod iuramētum calumnie si exigatur ab actore post quam plene probabit poterit ab eo refelli licite nec habebitur pro confesso. refert et sequitur Jason.in rep.l. admonendi.num. lxxxiiij.ff.de iure iurand. ⁊ Francis. curti. intract. depositionibus.versi.decimum septimum. nume.xxxix. in primo volu. tractatuum quod est maxime pōderis ad intellectum. l. xj. de Madrid. et comprobatur etiam er Joanne Bernard. in regul. cclij. intracta. Fallenti.⁊ Jason.in.d.l. admonendi. nume. lxxiij. ⁊ Roderici suarez in.l.iiij.titu.delas iuras.col.x.num. xxvij. foli.clxxxvj. ⁊ er Decio. in consili. xxxvj. num.ij.lib.primo.⁊ inconsi.xxj.nume.xiij. in vna parte vbi veniunt. xl. consilia tantum secundum antiquam impressionem. ⁊ er Joan.de Selua. de iure iurand. in. iij. parte. quest.ij. suarez tamen tenet contrarium ⁊ non satis facit iuribus nec rationibus in superioribus congestis.in rep.l.post rem iudicatam.§.Sed pulchrum dubium fol. cxlvj. ff. de re iudica. cuius opinio est equior ⁊ seruatur in praxi. ¶Idem potest etiam Dici ad.l.primā titu. iij. lib. iij. ordi. vbi non contestans litem transacto tempore legali habetur pro confesso.in tantum enim quod non requiritur incusatio contumatie cum sit terminus legalis. terminusq; remanet circunductus.ista est sententia Bald.in.l.si tutor.lectu.prima.nu. j.C.de interdict. matrimo.⁊ remedium est tali confesso quod se opponat execution sententie ⁊ licet sit Reus probet contrarium. quia presumptione iuris actor habet probatam suam intentionem. Ideoq; reo incumbit onus probandi.⁊ poterit apellari sicut vere confessus appellat. nisi sit conuictus. Ita Bald. in. l. magnam. col. viij. versi.de inde quare dixi.num.xxj.C.de contrahend.⁊ com. stipula. Aleran.in.l.pro perandum.§.sinautem.num.xvij.C.de iudi. ⁊ in lege.sepe. num. lxxix. versi. subdebat.ff.de re iudi.⁊ faciunt dicta a Guilielmo Mordoch. in Decis. nouis Rote. decis.cccxxiij.⁊ sic appellando a tali pronuntiatione scilicet quod habetur pro confesso. non allegata aliegabit in secunda instantia atq; probabit quia vt dixi er iuris presumptione actor habet fundatam suam intentionem: Didacus perez.

84

¶Quam tamen glo.communiter reprobant doctores.in.d.l.j.⁊ in.d.§. filius per. d.§.filius. ⁊ per rationem quia in his que pendent a voluntate testatoris semper admittitur probatio in contrarium lege.in testamento.la magna in.fina.C.de testamen. mil.in.l.iam hociure.ff. de vulga. ⁊ pupu. substi. Unum est tamen notandum quod licet ista equiparentur scilicet clausula in fine apposita que refertur ad omnia precedentia ⁊ clausula in principio apposita que eodem modo refertur ad suo sequentia tamen maioris efficacie est clausula in principio apposita ad determinandum sequentia quam clausula in fine apposita ad determinandum precedentia.ita Bart. in lege.quisquis post.glo.ibi.ff.de lega.iij.⁊ in lege.auia.in. princi. ff. de condit.⁊ demo.et ¶Pau.de ca.in lege.prima.C.deliber.prete. vel erbereda. ⁊ Bart.in lege.si quis er argentarijs.§.si initium prima.col.ff.de edendo Ludo. Roma. in cōsilio.ciiij. incipiente pater reuerende ⁊ inconsilio. ccccij. incipi. diligētur inspectis.j. colu.ij.⁊.d. Alexand. in consilio. cccxvj. incipi. visso themate supra scripto ⁊ dominus Jason. in. d.lege prima. ¶Tertius modus erberedandi est quando erheredatio sit inter gradus vt in hoc exemplo cum habuissem filium in mea potestate constitutum titium extraneum mihi heredem instituisset in continenti filium meum erheredauit deinde et tertio seium extrāeum eidem titio instituto substituit ista erheredatio est facta non ante omnes gradus neq; post omnes gradus sed est facta inter primum gradum institutionis ⁊ secundum gradum substitutionis tertius est de hoc in.d.§.filius.versic. sed et inter duos gradus.et sic ambo gradus valebunt cum ab vtroq; gradu videatur facta erheredatio.

85 Tertius modus erheredandi.

¶Er hoc et tertio infertur quod clausula apposita inter plura capitula refertur tam ad precedentia quam ad subsequentia sicut illa que est apposita in principio refertur ad sequētia ⁊ illa que est apposita in fine refertur ad precentia vt amplissime supradiximus ⁊ est huius regule tertie

86

Universidad de Salamanca. BGH

Dictum notabile.

Contumax appellans auditur.

Xer regni.

ratio q; mediũ se habet habile ad extrema
scõm Bal.in.d.§.filius ex quo infertur se-
cũdũ Areti.q victio inf significat aliquid
positũ inter duo extrema ex quo etiã infer-
tur scõm eundẽ Areti.ibi q nõ videtur cõ
prehẽdere extrema ex proprietate sermonis
ex mẽte tamen legis si aliquis habet facere
actũ intra certũ terminũ vel habet iurisdi-
tiones intra certos limites dictõ intra cõ-
prehẽdit extrema vt est casus in.l.j.§. si in-
tra.ff.de succesſo. edicto. ⁊ no. Ba. in. l.j.
in princ.ff.de offi.prefe.vrbis. ¶ Quartus
87 modus erberedãdi est inter gradũ seu in-
Quartus modus in eadem re. tra gradum ⁊ hoc potest cõtingere tribus
modis. ẽlno modo.sic quando testator ex-
presse dixisset q filiũ suũ erberedabat a pri-
mo gradu tantũ modo vel a secũdo gradu
tantũ.nam tunc ab illo gradu erit solũmo-
do erberedatus a quo testator voluit ⁊ ex-
pressit eũ se erberedare.ab altero vero gra
du erit preteritus ⁊ hoc argumento ter.in
dicta.l.j. Secũdo modo potest contingere
erberedatio intra gradũ quando vnus tã-
tum puta ticius erat institutus ⁊ dixit testa
tor ticium heredẽ instituo.a ticio erberedo
filium meũ sempronũ eidem ticio substituo
nam hoc casu intelligitur testator filiũ suũ
a toto gradu pmo erberedasse ⁊ sic ille gra
dus valebit.⁊ sic si primus heres institutus
puta ticius voluerit adire ⁊ cõsequi here-
ditatẽ hoc poterit facere nisi ille.prim⁹ gra
dus per q̃relã expugnetur.Secũdus tamẽ
gradus in quo sempronius est substitutus est
nullus ipso iure cũ a tali secũdo gradu re-
periat se filius nec; institutũ nec; erbereda
tũ.⁊ sic non fuit seruata forma.l. inter cete
ra.infra tit.j.⁊ sic posito q institutus ticius
repudiet ex primo gradu institutiõis nõ erit
locus scõo gradui substitutiõis cũ sit nul-
lus propter omissionẽ illius forme de qua
in.d.l.inter cetera. ⁊ sic sempronius substi-
tutus nõ poterit adire ex nullo gradu qui
non est necesse vt expugnetur per q̃relã cũ
illud qõ est nullũ rũpi non potest vt in.l.nã
⁊ sub cõditiõe.in prin.ver.post defectũ.aũt
conditionis infra ti.j.ex quo apparet q est
dꝛia inter ista duo.s. quãdo inter institutũ
⁊ substitutũ simpliciter erberedo filiũ meũ
⁊ quãdo inter institutũ ⁊ substitutũ erbere-
do filium meũ a instituto nominatim:quia
primo casu vꝺ erberedat⁹ ab oĩbus gradi-
bus cũ illa erberedatio tanq; medium in-
ter primũ gradũ ⁊ secundũ respiciat ambo.
ẽma.i.pmũ gradũ antecedẽtẽ.⁊ scõm gra
dũ subsequentẽ secus tũ est in scõo casu:q;
cũ dicta erberedatio nolatim facta a pmo
instituto respiciat pmũ tãtũmodo gradum
ad illũ solũmodo referenda est. ¶ Tertio 88
mõ põt fieri. ꝺ. erberedatio. s. qñ est facta
inter vnã p̃sonã institutã ⁊ alterã p̃sonã si-
milr institutã:vt in hoc exẽplo. ticiũ bere-
dẽ instituo filiũ meũ erberedo sempronium
heredẽ instituo: ⁊ si dictus ticius ⁊ sempro-
nius nõ fuerint mihi heredes eis substituo
Sayum.nã tũc prim⁹ gradus valet tanq;
sit in eo seruata forma.ꝺ.l.inter cetera.⁊ sic
tã ticius institut⁹ q; semproni⁹ eodem mõ
institutus poterit adire hereditatẽ ex dicto
pmo gradu valido. si tñ dicti instituti re-
pudient hereditatẽ ex pmo gradu Sayus
substitut⁹ nõ poterit adire hereditatem ex
suo gradu substitutiõis vulgaris cũ tal' gra
dus sit nullus ex eo q; ab illo filius nec; est
institut⁹ vel nolatim erberedat⁹:immo pe
nit⁹ p̃teritus. ⁊ eodẽ mõ possumus ponere
qñ inter substitutũ ⁊ substitutum fuit facta
erberedatio in hoc exemplo ticiũ instituto
seyũ sibi substituo filiũ meũ erberedo ⁊ nõ
solũ seiũ substituo ticio:ꝫ etiã sem.pniũ.nã
tũc pmus grad⁹ institutiõis est null⁹ cũ ab
eo nõ sit filius institutus nec; erberedatus
immo p̃terit⁹ cũ erberedatio nõ fuit posi-
ta inter pmũ ⁊ scõm gradũ immo int duos
substitutos: ergo refert ad eas tñ psonas
ad quas dicta erberedatio refert.⁊ ille gra
dus secũdus substitutiõis erit valid⁹ cũ il-
lũ tãtũmõ respicit ipa erberedatio: non tñ
pmus cũ illũ nec; institutio nec; erbereda
tio respiciat immo ipsa p̃teritio ⁊ sic reddit
nullus ipsa p̃teritione. ¶ Ex quo infertur 89
q; clausula apposita in vno capꝰ refertur
ad oĩa illius capituli. ⁊ sicut refert ad oĩa
illius capituli:ita nõ refert ur ad p̃cedentia
vel sequẽtia.⁊ est rõ:q; restringitur in suis
extremitatib⁹ ex quo est posita in principio
⁊ in fine illius capli scõm Bal.in.l.j. C.de
libe.p̃.quẽ refert.⁊ sequitur Areti. in.ꝺ.§.
filius.vbi probatur iste quartus modus er
beredãdi in prin.ibi. Filius autẽ inter me-
dias quoq; heredũ institutiones recte erbe
redat. ¶ Quintus modus erberedãdi in 90
ordine est post grad⁹ ⁊ intra gradus in hoc v. Modus
exemplo.ego habens filium in mea potesta erberedãdi
te primum heredem instituo in semisse mee
hereditatis.⁊ eidem primo casu quo non
fuisset heres in dicto semisse substituo vul-
gariter secundo in eodem semisse. ⁊ ter-
tium instituo in secundo semisse mee heredi-

tatis.⁊ anteq; sibi substituissem quartum.
filium meum erberedaui deinde eidem ter-
tio instituto in secũdo semisse substitui quar
tum vulgariter.iste modus erberandi pro-
batur in.ꝺ.§. filius.in ver. ibi.qui immiscuit
duos gradus.ista enim erberedatio dicitur
fieri post gradus ⁊ intra grad⁹ et ab vtroq;
gradu est filius per ius dicendi nullum ex-
clusus cum ab vtroq; gradu videatur erbe
redatus.⁊ dicitur fieri supradicta erbereda
tio post gradus respectu primi semissis in
quo primus fuit institutus et secundus in
eodem primo semisse substitutus.et sic hoc
respectu fit post gradus. nam dicta erbere
datio non fuit facta ante dictam institutio
nem primi gradus de dicto primo semisse
factam nec; ante substitutionẽ secũdi gra-
dus factam.et sic est facta ante primũ gra-
dum institutionis et ante secundum gradũ
substitutionis:dicitur fieri intra gradus re
spectu secundi semissis in quo fuit institu-
tus tertius et sibi substitutus quartus.nam
inter institutionem tertij factam de secũdo
semisse et substitutionem quarti factam fili
cet de eodem secundo semisse fuit inserta di
cta erberedatio.et isto respectu dicitur fieri
intra gradus.s.institutionis tertij et substi-
tutionis quarti.et ista erberedatio non so-
lum respicit gradus secundi semissis de quo
nulla est dubitatio per ea q̃ supradicta sunt
sed etiam respicit gradus primi semissis.et
hoc ratione cuiusdam conformitatis quã
primus semper habet cum secundo propter
vnionem quam vnus semis habet ad alte-
rum iure accrescendi. per. l. j. §. er fundo
ff. de hered. insti. et hac de cã erberedatio
facta intra gradus secundi semissis refertur
ad gradus primi semissis ⁊ sic dicta erbere-
datio concluſiue dicitur fieri ab vtroq; gra
du posito q; sit facta post gradus:eo ipso q;
est facta intra gradus per ea q̃ dicta sunt.

91 ¶ Sextus modus erberedandi est quan-
Sextus mo dus erbere dandi. do fit a persona certa vt in hoc exemplo.ex
beredo filium meum a ticio quem ego insti
tueram vel substitueram. talis erbereda-
tio est inepta.⁊ hoc probatur per ter. in.ꝺ.
§. filius ver.nisi forte ab vnius persona eũ
erberedauerit. et talis erberedatio ab vni⁹
persona institutorum non valet.vt in.ꝺ.§.
filius.et est ratio:quia erberedatio debet fie
ri ab hereditate ⁊ a tota.et per consequens
nõ a persona.vt in.l.cum quidam.ff.isto ti
tulo et quia sequeretur q; pro parte teneret
a principio testamentum et pro parte non
quod est impossibile in pagano.vt in.§.non
autem.insti.de heredi.insti.hoc tamen limi
ta quando plures personne essent institute in
eodem gradu vt in.ꝺ.§.filius.secus si vna
persona esset tãtum instituta: quia a perso
na illius poterit fieri erberedatio : ita sub
dubio forte dicit Joan.de imo.in hoc.§.no
stro dicens de hoc esse ter.non cauillãdo li-
teram in.l.si a primo.in prin.infra eo.idem
tenet ¶Paul.de cast.in.ꝺ.§.filius dicẽs hoc
tenuisse glo.in eodem.§. in ver. personam.
idem tenet Angel.et ¶Paul. de ca.in.ꝺ.l.
si a primo.in prin.Adde.q; Bal. et Sali.
in.l.j.in.fi.q.C.ꝺ libe.pre.dicit istud esset ve
rum quando de nomine appellatiuo esse.fa
cta mentio vt quia dixit testator a titio he-
rede erberedo filium meum.et ita loquitur
ter.in.ꝺ.l.si a primo herede.secus si esset fa
cta mentio de nomine proprio tãtum.s.a ti-
tio erberedo. dicit tamen. ꝺ. Ale. in.ꝺ.§.
filius in secundo no. q; in puncto iuris hoc
non videtur verum.quia.ꝺ.l.si a primo.se-
cundum q; ibi exemplificat. glo. probat cõ
trariũ:nec; obstat ter. ibi in verbo.herede.
quia illud est verbum iuris consulti ⁊ non
testatoris:nec; ibi dicitur. q; si testator non
adiecisset illud verbum herede erbereda-
tio non valuisset.non obstat etiam si dicat
q; si fiat erberedatio a nomine proprio pu-
ta a titio possit intelligi de alio titio q̃ de in
stituto.et sic q; ratione incertitudinis in ua
lidaretur erberedatio:quia potest respon-
deri secundum Alexan.ibi in.ꝺ.§.filius q;
immo debet p̃sumi facta abillo qui erat
institutus vt sic iudicium defuncti non im-
pugnetur arg.l.iij.ff.de testa.mili. Sed su-
pradicte non obstantibus non est recedẽ-
dum ab opinione Baldi. et Sali. in.ꝺ.l.
.j.et hoc per ter.qui clare hoc dicit in. ꝺ. §.
filius. cum dicit erberedationem factam a
persona esse ineptam et invalidam et ad
glo. in. ꝺ. l. si a primo respondetur quod
iure non probatur. q; ibi a primo et secun-
do essent nomina propria. ¶ Nec obstat 92
arg.ꝺ.l. iij. quia non militat vbi expresse
appareret ineptitudo actus sicut simili-
ter dicitur q; verbum relinquere (sed dica-
tur esse comune) vt dicit Bar.⁊ docto.in.l.
bijs verbis cum si.ff.de bere.insti.et ideo fa
uore testamenti trahitur ad fideicomissum
tamẽ si adiiciatur certe rei nunq; trahitur
ad institutione m.nec tunc attenditur fa-
uor testamenti.quia expressa est ineptitudo
vt no. Bar.in.ꝺ.l.bijs.per.l.cogi.§.et ge-

Universidad de Salamanca. BGH

geſtraliter.ff. ad trebel.neq; in caſu noſtre queſtionis eſt curandum an primo ſit facta mentio de nomine proprio.ſecūdo vero de appellatiuo:an vero econtra.ſecūdū Bal. ⁊ Salic.in.d.l.j.licet alibi attēdatur. hmōi diferētia.vt patet in.l.ſi ſeruus communis.ff. de ſtipula.ſeruo.nam illa diferentia militat quando vtroq; caſu actus remaneret inualidus.arg.l.peto.§.frē.ff. ō le.ij.no. Ang. in.l.ſi vnus.§.ſi.ff.de pac.et no. ℣Dau.ō ca. in.d.§.filius.et ibi refert et ſequitur. Aller. de imo. ¶ Septimo modo fit exheredatio ab omnibus perſonis et hec fit in hoc exemplo.ſ.quando plures inſtituo heredes ⁊ dico abomnibus heredibus meis exheredo filium meum nō videtur fieri exheredatio a perſonis imo a toto gradu ⁊ ſic valet.

93 Septimus modus exheredandi.

94 Octauꝰ modus exheredandi.

¶ Octauus et finalis modus exheredādi qui fit ſub conditione ſeu poſt additam hereditatem fit hoc modo quiſquis mihi heres erit filius meus exheres eſto ita probatur.in. §. filius. ver. quemadmodum. vbi dicit ter.talem exheredationem non valere: eo q; teſtator ſic exheredando voluit filium ſubmoueri poſt additam hereditatē quod eſt impoſſibile.vt ibi dicit ter.nam dicta verba quiſquis mihi heres erit filius meus exheres eſto.exponuntur.i. ſi aliquis erit mihi heres filius meus exheres eſto.⁊ ſic ſi inſtitutus hereditatem adhibit tūc valeat exheredatio vnde eſt conditionaliter et ſic non valet.vt in.l.j.§.pure.

Additio. ¶ Idē tenet Bart. hic.nu.vj.⁊ teſtāt verā ⁊ comunem Ja. col.ſi.in fin.Bar.et docto.in.l.iij.col.ij.ff. deleg.j. Frāc. Ripp.in.l.j.nu.xxix.qui optime loquitur.ff.de vulg.⁊ pupilla.areti.in.l. ſi poſt humus.§.ſi filium exheredauero col. ij.ff.de libe.et poſth. Deti.in.l.actus legitimi.col.ij.ff.de regu.iur.et omnino per eundē in.l.fin.nu.vj.C.vnde libe.facit optimꝰ caſus in.l.ſi ita legatum.§.j.ff. dele.j. ℣Depoſi.in.c.ad audientiam.col.iij. de ſponſa. Homeci.in.l. xxv. Tauri.nu.xlj. Suarez in.l.quouiam in prioribus.fo.xiiij. col.j.C. de inoffic.teſta. Jaſ.in.l.hec verba.nu.xvj. ff.deleg.j. Tira.in tract.ō vtroq; retrac.fo. xix.nu.xxiij.et ꝓ hac ſſiia eſt regia lex. par. vj.ti.vij.in.l.iij.incipi.ciertamēte.ibi.equalquier a quiē deſheredaſſen ⁊c. Dida. ℣De. ¶ Nec obſtat q; iſta cōditio tacite inerat ⁊ ſi non fuiſſet expreſſa:quia non valet exheredatio niſi adiceretur hereditas. vt in.l.ſiliū.§.ſed cū exheredatio.ff.de bo.po.contr. tabul.immo valet et eſt in rerū natura licet requiratur additio ad confirmationem eius vt ibi. ¶ Sed ſi exprimitur iſta cōditio anteq; addeat hereditas nō dicitur exheredatus:quia cōditio impedit originē actus. vt in.l.cedere.ff.de verbo.ſig.⁊ ſic ante additā hereditatē eſt preteritꝰ.ergo inſtitutio eſt nulla.et per cōſequēs neq; poteſt addiri hereditas ex inſtitutione q̄ nō valet.ſic ergo iſte teſtator voluit impoſſibile.ſ. q; iſte filiꝰ eſſet exheredatus poſt additā hereditatē et nō ante.et q; hereditas poſſit addiri:ſed iſta ſimiliter ſtare non poſſunt.q; nō ſit exheredatꝰ ante.⁊ q; poſſit hereditas addiri.q; ſi nō eſt exheredatꝰ ante nō valet inſtitutio tanq; ab ea fuerit filius preteritus:ergo nō poteſt addiri.et hoc eſt quod dicit ter. in.d. §.filius.quod eſt impoſſibile talem filiū per dictam exheredationē eſſe excluſum ab hereditate et poſt additam hereditatē ſecūdū docto.⁊ modernos in. d.§.filius. ¶ Et iſtō vltimo modo exheredandi iuncto ſexto modo ſupradicto patet.q; poteſt fieri argumētatio de perſonis ad tēpus:quia ſicut exheredatio a parte perſonarū non tenet ita illa que facta eſt tantū ad tēpus.hoc eſt poſt additam hereditatē ⁊ ſic nō ad omne tēpus et per conſequens nō tenet bene facit.l.hereditas ex die.ff.de here.inſti. ¶ Et quia ſupra in euidētialibus feci mentionē de clauſula appoſita in ꝓncipio in medio ⁊ in fine ⁊ an referatur ad ſubſequentia vel ad precedentia ſeu ad vtraq; extrema quia materia eſt optima ⁊ proficua.⁊ cū nō ſit preſentis ſpeculatiōis ꝓncipaliē ideo remitto vos ad loca vbi trahūt materiā docto.de quo videatis Bal.in.l.quisquis.⁊ ibi Bal.et docto.ff.de le.iij.Bar.in.l. Aluia.in prin.ff.ō condi.et demon.et in.l.ſi.quis ex argentariis.§.ſi initium.j.col.ff.de edendo.Bar.et alij in.l. talis ſcriptura. ff.de le.j.et Bald. in.l.q̄q;.in pn.C.ſi cer.pet.⁊ moderni in.l. ſi idem cū eodē.§.fi.ff. de iurisd. omni.iud. Canoniſte in .c.ſecundo requiris.⁊ in.c. inquiſitioni.de appel. Ludo. Roma. in con. cij.incipienti. Elisa p̄miſſa dubitatione. ⁊ in c ō.cccclxxx.incipiēti.in caſu ꝓpoſite cōſultatiōis de duab⁹ ſubſtitutionib⁹.⁊.d. Alexā.in cōſi.cccclx.incipit.ſup eo de quo queriē an valeat ſtatutū.iiij.col.ō quo videatis etiā.d. Jaſo.maynū.in.l.j.C.ō.lib.pte. vel exhe.vbi ponit reglā circa iſtā mām cū.xij. limitatiōib⁹ ⁊ alia q̄ ibi o℞modo ibi videaꝛ.

95

97 De qua materia p̄ autorē et ibi dicī ſupra nu. iij. ⁊ tangitur nu. lxxx iiij.

93 Caſus bn⁹ pagrapbi

¶ Caſus ad.§.poteſt ſic figurari.ego habens filium in poteſtate mea titium extraneum heredem vniuerſalē inſtitui nullā faciens mentionem de dicto filio meo:neq; in inſtituendo neq; in exheredando.deinde ſi dictus ticius inſtitutus non fuiſſet heres eidem ſubſtitui ſeium ⁊ filium meum exheredaui ⁊ deinde eidem titio inſtituto ſimiliter ſubſtitui ſempronium non ſolū ſeium.⁊ ſic inter vnam perſonam ſubſtituti.ſ. ſeium et alteram perſonam ſubſtituti.ſ. ſempronū filium meum exheredaui.eſt nunc dubitatio cum primus gradus inſtitutionis ſit nullus.er eo quia ab hoc gradu filius eſt preteritus. ſecundus gradus ſubſtitutionis ſit validus et ſic quod ſubſtituti poſſint adire ⁊ conſequitur hereditatem et ad hoc reſpōdet conſultus vlpianus dicens q; ſic: quia er quo peremptus eſt primus gradus tāq; continens filij priuationem teſtamētum ſumit exordiū a ſecūdo gradu ſubſtitutionis vnde filius eſt exheredatꝰ.⁊ ſic erit validꝰ.

Litera recipeatur.

¶ **Litera.Si ita teſtatus ſit pater familias vt a primo quidem gradu filium preteriret a ſecundo ſolo exheredaret ſabinus et caſius et Julianus putant perempto primo gradu teſtamentum ab eo gradu exordium capere vnde filius exheredatus eſt q̄ ſententia comprobata eſt.**

¶ Vel poteſt poni caſus aliis duobus modis de quibus feci mentionem in quarto modo exheredandi de quo ſupra facta eſt mentio quos modos cauſa breuitatis omitto. ¶ §.iſte hoc continet in ſumma ſecundū Bar.⁊ modern.in preſenti.ſi nō valet inſtitutio teſtamentū incipit a ſubſtitutione. ¶ Nota primo ex iſto tex.q; ſubſtitutio vulgaris ſimpliciter facta.ſ.ſi heres nō erit verificatur etiam in caſu qui heres primus non poſſit eſſe heres quod poteſt contingere pluribꝰ modis.ꝓmo ꝓpter vitiū inſtitutionis ſeu exheredationis omiſſe a teſtatore.vt in preſenti.§.et in. l. ſi filius qui in poteſtate.et in.l.inter cetera.infra.eo.et inſti.de exhere.libe.in prin.nam cum inſtitutio de extraneo facta fuit inutiliter facta filio preterito habetur pro non facta. vt in.l. Gallus.§. ille caſus in difficilis. infra. iſto ti.ergo teſtamentum non tenet cum non teneat inſtitutio eo q; inſtitutio eſt caput et principium teſtamenti in.§.ante heredis inſti.de le.in.l.j.de vulga.ſubſti.hinc eſt q; nō addita hereditate per inſtitutum heredem omnia legata et diſpoſita in teſtamento corruebant vt in.l.ſi nemo.ff.de teſta. tu.et. ff. de reg.iur.quia deficienti fundamento oīa neceſſario corruebant. hinc etiam venit q; Juſtinianus auctor auctentice er cauſa. C. de libe.pret. vel exhe.conſiderans et videns q; quando filius in poteſtate erat preteritus vel exheredatus in teſtamēto patris ſine cauſa filio ſolum fiebat iniuria quo ad inſtitutionē:quia ſi filius fuiſſet inſtitutus nō potuiſſet conqueri de patre. et ideo ſtatuit q; quando filius eſt preteritus vel exhereda tus ſine cauſa quod teſtamentū ſolum rumpatur quo ad inſtitutionem.et ſic in illo ſolo in quo eſt facta iniuria filio et per conſequens omnia legata et diſpoſita in teſtamēto valeant et ſuſtententur: quia etiam ſi filius fuiſſet inſtitutus talia legata et diſpoſita ficri potuiſſent. ¶ Er quo videtur poſſe inferri ad declarationem.l. fori. que eſt in tertio lib.ti.v. delas mandas.l.ix. que incipit ningun home.que diſponit q; pater habens filios poteſt vnum de ipis meliorare in tertia parte ſuorum bonorum.vt hoc an nolatiſſime tractari ponendo infinitas queſtiones circa hanc melioratiōnem cum legiſſem l. Gallus.infra iſto ti.in qua examinanda ſteti per ſpacium.ſex menſi.et.xj.dierum ℔ ℣Dau.de ca.in ſi.eius.l.dicat.q; ſtetit p mēſem in ea examinanda.q; cum dicta melioratio ſit prelegatum. ¶ Quodpatet quod d.l.fori eſt in titu.delegatiſ.et nō in titu. de dec. in.l. qñ in vij.q. C. de inoffi.teſta. fo.xciij. col. ij.

100 Ler toi bſpani.

Adde Roland. Suarez

101

99 ℣Primū notabile.

Universidad de Salamanca. BGH

testamentū q̄ non cōsequetur dictā meliorationem immo sua legitima debet esse contentus. ⁊ est ratio huius: quia legatū vel fideicommissum relictū ipsi filio preterito vel erhedato impugnāti testamentū nō cōseruat p.d.auc. et causa. vt ibi tenet Bart. in.pe. col. et in.l.filio p̄terito. p qua sentētia facit ter. quē allegat Bar. in.l.filium. §. omnib⁹ quē etiā ibi Bar. no. ff. de lega. p̄stā. ⁊ hāc sentētiā cum Bar. tenet Bal. in. d. auc. et causa. in pe. col. per rōnes de quibus ibi p eū quā opinionē ibi etiā sequitur Ang. ⁊. d. Aler. in.l. marimū viciū. C. de libe. p̄. ⁊ Jo. de imo. in. d. l. filio preterito. rrr. col. et Ludo. qui dicit hāc esse cōmunē opinionē in cō si. drvj. incipit in casu proposite cōsultationis in quo primo q̄ritur. in secō dubitatur. licet alii cōtrariū tenuerint et male quos refert Jason. in. d. auc. et causa. rj. col.

102 Addc. l. rrj. Tauri vbi dicta est hec questio.

¶ Et hoc infero ⁊ tertio q̄ si filiū quē instituit meliorauit in solo tertio vel etiā in quinto solo vel in tertio ⁊ quinto si. et iste filius motus alia ratione repudiauerit legitimā q̄ potest acceptare meliorationē cū vt dixi sit prelegatū. et is potest repudiare hereditatē ⁊ acceptare in totū prelegatū. vt in.l. qui filiabus §. fi. ff. de le. j. et ratio qua forte fuit motus heres ad repudiandā hereditatē et acceptādū meliorationē fuit: quia potest esse q̄ hereditas est oneribus implicita. legatū vero affert merū lucrū. vt in. l. si hereditatē. ff. man. Item pōt esse q̄ iste filius melioratus est vna psona odio habēs litē ⁊ maluit repudiare p̄ semper litigare. arg. l. itē si res §. j. ff. de alie. iudi. mu. causa facta. ⁊ q̄ voluit glo. in. l. fi. C. de procu. certe possit aliqs dicere immo q̄ iste filius meliorat⁹ nō cōsequatur dictam integrā meliorationē nisi pro parte coheredis: quia pro parte sua p̄legatū nō valebit. quia sibi ipi a semet ipso legari non potest. vt in. l. plane. §. si duobus legatum. ff. de le. j. ⁊ in. l. titia. cū testamēto

103 ff. de le. ij. ¶ Et ad huc alia ratione ⁊ magis efficaci videtur q̄ non possit dictus filius meliorat⁹ habere illā portionē in dicta meliorationē quam ipse habebat iure hereditario: sed illam tantū quā a coherede habebat iure prelegati. nam quando testator p̄legat vni ex duobus heredibus institutis p̄legatarius accipit partem iure hereditario partē vero iure p̄legati a suo coherede vnde repudiando heres portionē hereditariā videtur repudiare portionē q̄ iure hereditario habet in dicta meliorationē. arg. ter. in. l. in fidei commissaria. §. fi. ff. ad treb. vbi patet q̄ grauatus restituere portionē hereditariā videtur etiā grauari prelegatum sibi factum respectu portionis hereditarie quam in eo prelegato a se habet non autē. portionem quam iure prelegati habebat coheredē. et hanc rationē videtur q̄ idem sit in alia. q. quam examinaui in prima illatione in qua supra tenui. q̄ dicta meliorat⁹ conseruatur per auten. ex cā. immo videtur q̄ solum conseruetur quaten⁹ meliorat⁹ dicit hē iure p̄legati a coherede in dicta meliorationē nō autē quaten⁹ habeat in ea iure hereditario a se cū ea que iure hereditario relinquatur infirmantur per dictam auc. ¶ Sed bijs rationibus potest re 104
sponderi et possumus dicere q̄ quando testator meliorat vnum ō filijs suis in hac meliorationē est vna tacita conditio vt debeatur in solidum a fratre coheredē q̄ coheres si meliorat⁹ hereditatem repudiauerit que conditio fuit hic purificata. nā sic est in prelegatis quorū natura sequitur ista meliorat⁹. vt dixi quia in dictis prelegatis est vna tacita conditio vt prelegatū debeatur in solidū. s. si heres repudiauerit. vt dicunt docto. in. d. l. qui filiabus. §. fi. pro quo ⁊ pro supra dictis decisionibus facit ter. no. in. l. eū qui. §. pro parte. ff. de bijs q̄ vt indignis. vbi probatur q̄ ille cui hereditas et p̄legatū relinquitur si p̄uetur hereditate non p̄uabitur legato etiā proportione hereditaria q̄ p̄ in dicto p̄legato habebat. Nō quia ibi auferatur hereditas instituto cōtra volūtatē defuncti ⁊ heredis. Ih tamē si heres priuatur hereditate nō venit hoc contra volūtatem defuncti: immo preter voluntatem. et per hoc patet respōsio. ad. d. l. in fideicomissaria. §. fi. quia ibi ideo venit restituenda hereditate etiam portio prelegati quam heres habebat iure hereditario: quia dicta hereditas venit ad fideicomissarium ex voluntate defuncti. et sic amplianda ar. ter. no. l. in testamentis. ff. de reg. iur. et. c. cum dilecti de dona. ¶ Ex hoc infertur et quarto 105
quod si pater vnum de filijs suis meliorasset in tertio et quinto et in dicto quinto sit a patre suo filius meliorat⁹ iussus aliquid ad implere. et talis filius monitus a iudice infra annum non ad impleuerit q̄ quemadmodum venit priuandus dictus filius in quinto sibi a testatore relicto per auc. hoc amplius. C. de fidei commiss. ita eodem modo veniat priuādus propter dictā negligē-

106 tiam dicto tertio meliorationis. ¶ Nam bene res negligens in ad implenda voluntate testatoris non solum priuatur hereditate sed etiam de legato. secundū Di. ⁊ Bal. et cōmuniter docto. in. d. l. qui filiabus. §. fi. et in d. auc. hoc amplius. per ter. in. l. si patroni. §. quid ergo. ff. ad Trebel. cum ergo dicta meliorat⁹ tertij sit prelegatum. vt supra dictum est: ergo. ⁊c. ¶ Ego tamen crederem saluo meliori iudicio contrarium

Opinio autoris in fauorem filij. s. q̄ filius negligens in ad implendo volūtatem defuncti non veniat priuandus dicto tertio. quod probo sequentibus fundamentis primo dicta meliorat⁹ in dicto tertio dicitur esse legitima illius filij qui relinquitur quod patet quia tale tertium nō potest relinqui extraneo. immo aut non relinquitur a patre inter liberos testante: aut relinquitur si non relinquitur est legitima filiorum cum inter eos diuidatur si relinquitur esse vni filiorum quem elegerit testator relinquenda et non extraneo. et sic non potest a filijs erire vel per viam dispositionis legis aut per viam dispositionis testatoris si est legitima nō habet dicta aūt. locum vt ter. ibi dicit expresse. nam ratio illius auc. hoc amplius est quia cum heres consequatur beneficiū a testato. deberet sibi esse gratus vt in. l. sed si lege. §. consuluit. ff. de peti. here. et in. l. si non remunerandi. §. idem papinianus. ff. manda. et in non adimplendo voluntatem defuncti redditur ingratus. et sic indignus in eo de quo consequitur beneficium a testatore nimirum ergo quod veniat priuandus tali beneficio a testatore si bi collacto propter suam negligentiam sed filius in hoc tertio non dicitur habere beneficium a testatore quemadmodum nec in ipsa legitima: quia idem tertium seu legitimam defert sibi dispositio. d. l. fori. et nō dispositio testatoris. nam cum testator obligetur ad hoc faciendum per. d. l. fori. non dicitur conferre beneficium. vt. in. l. vnum ex familia. §. si de falcidia. ff. ō. le. ij. et in. l. si seruo fideicomissa. ff. de here. instī. et in. l. priorime. ff. de ritu nup. neq̄ obstat q̄ posset dici q̄ si pater noluisset nō meliorasset. vt in. d.

Vaba legis fori. l. fori. ibi dum dicit. Pero si quisiere mejorar algūo delos bijos o delos nietos puede lo hazer. (Cūergo hoc ponat in volūtate p̄sis vt melioret nō inducit sibi necessitas vt in. l. velle. ff. ō acqui. here. et in. l. ei⁹. ff. ō reg.

Responsio autoris. iu. quia ad hoc possumus rsidere: quia huiusmodi necessitas imponitur patri non respectu relicti. i. q̄. compellatur relinquere hoc est vnum filium meliorare: quia hoc nō compellitur facere. et sic intelligatur supra dicta obiectio: sed respectu modi relinquendi bene imponitur sibi necessitas. nam habito pro constanti q̄ ipse pater vult relinq̄re dictū tertiū forma est vt relinq̄t ꝺ necessitate vni filiorū ⁊ nō alij extraneo. ⁊ sic si filio meliorato venit dicta meliorat⁹ venit ex dispositiōe legis mediāte ministerio testatoris. et cā prima est ipsa legis dispositio: ergo p̄ferenda ipsi ministerio testatoris tanq̄ causa remote. vt in. l. sed si plures. §. in arroga. ff. de vulga. substi. vbi. Bar. et moderni. et sic patet q̄ pater meliorando filium non vtit beneficio sed necessitate eo q̄ vult relinq̄re.

¶ Hinc dicimus q̄ in necessitatibus nemo 107
liberalis existat. vt in. l. rem legatam. in fi. ff. de adimē. leg. ecōtra dicimus. q̄ qui vtitur dispositione iuris non dicitur aliquem gratuare. vt in. c. nouit. de appel. ¶ Secundo 108
facit quia si filius meliorat⁹ monitus infra annum adimplere voluntatem testatoris non adimplens priuaretur dicto tertio daretur occasio patri fraudandi filium sua legitima fraudando eum in dicto tertio q̄ iura bellissime improbant. vt no. Bar. in. l. heredi autem. ff. de bonis auto. iudi. possi. ⁊ in. l. non emancipati. §. illud. ff. de colla. ⁊ in l. non vsq̄ adeo. ff. si quis apa. fue. ma. de quo per Bal. in. l. j. C. de in offi. dona in. l. j. C. que in frau. cre. in fi. ⁊ ibi Bar. ⁊ Bal. d. in. l. Papinianus. §. quarta. ff. de inoffi. testa. ⁊ q̄ daretur materia patri meliorāti de fraudādi filiū in dicto tertio p̄z: qa forte vidēs pf q̄ filiꝰ quē meliorabat erat in omnibꝰ et per omnia negligēs. et volens dictā meliorationem quam filio relinquit deuenire in personas positas. in. d. autē. boc āplius, hunc filium meliorasset eū q̄ in quinto grauasset qui grauatus non ad implendo voluntatē defuncti priuaretur et quinto atq̄ etiam tertio et sic per indirectum concederetur testatori q̄ directo nō permittitur qō esse non debet cum illud q̄ vna via prohibetur alia fieri non conceditur. vt in. l. vltima. C. si manci. ita venda. ne prosti. et in. c. de testanda. de concessi. pre. lib. vj. et in regula. cum quid. de reg. iur. lib. vj. ¶ Tertio 109
facit quia dispositio. d. autem. hoc amplius. habet locum in bijs qui vocantur ad heredē negligentem vt ad heredem non in bijs q̄ veniunt ad heredes vt ad filios q̄ patet qa dicta autem. nō habet locum in legitima q̄

Universidad de Salamanca. BGH

filius non habet vt heres extrancus immo vt filius cum ergo dictam melioratio. habeat filius meliozatus vt filius non tamen vt heres. vt patet ex his q̃ supradicta sunt non potest filius priuari dicto tertio cum ꝑ veniret priuandus deberet venire priuandus vt heres et non vt filius. facit ter. in.l. iij.ff.de interdi.et relega. cum suis concor. vbi habetur q̃ quotiens aliquis veniebat p̃ nandus aliqua iuccessione vt heres propter q̃ talis successio venichat ad eum vt ad heredem q̃ quando alias dicta successio venis set ad eum non vt ad heredem sed vt ad filium q̃ non priuabitur tali modo succedẽdi. facit etiã q̃ no. Bal. in.d.autẽ.hoc amplius. vbi ipse dicit q̃.d. auten. non habet locum in regno vel baronia. nam si res in testamento suo instituat filium suum heredem et relinquat legata vel fiocicomissa certe filius regis negligens implere vltra annũ monitus a iudice tamen non priuabitur regno neq̃ filius baronis baronia: quia non fuit corpus heredariũ neq̃ venit ad filios vt ad heredes extrancos sed ad filios tã q̃ ad filios. facit q̃ do. Alb. in. c. intellecto primo no. de iureiu. vbi ipse per illum no. regem non posse alterationem facere de bonis ⁊ iuribus regni. bona enim sunt dignitatis ⁊ non propria ipsius regis licet ipse habeat iurisditionem et administrationem ipsius hinc est secundum eum ibi q̃ regnũ vel comitatus seu alia dignitas non diuidi tur post mortem regis inter filios defuncti vt legitur et no. ibi et.c. licet. de voto.

Donatio Cõstantini ecclesie romane facta.

Additio. ¶ Et hoc reddi tur dubia donatio Cõstantini imperatoris facta ecclesie romane vtrum valuerit de qua disputat Bar. in probe. ffrũ. nu. xiij. singulariter Salic. in. j. constitu. C. §. nunc descendo col. ij. nu. vj. ter. in. c. Cõstantinus. xcvj. distin. et in. c. fundamẽta. §. ne autem. de elect. lib. vi. et in cle. romani. ⁊ ibi glo. et late Imol. de iure iur. Ab. cõs. lxxxij. col. j. vol. j. Jas. in. l. si non sortem. §. libertus. nu. xxvj. ff. de cõdi. in ẽbi. Hugo in tract. de offi. quatuor prelatorum. §. sed sunt aliqui. col. ij. nu. j. in. viij. volu. tracta. Fabia. in tract. de empti. et vendi. iij. q. pnci. nu. xvij. et Anto. de roscllis. in lib. de potesta. pape ac impera. §. secundo insinuak. Michael. vicurr. in tract. ō rigiminimũdi in ij. part. q. iiij. principali. qui duo posteriores optime loquuntur. Siluester. in sum. verb. papa. q. xj. Alciat. parergon. iuris lib. vij. c. xix. Bomesi. in. §. Item seruiana. nu. xlj. insti de actio. et Angel. aret. in probe. insti. vbi asserit q̃ tenetur communiter q̃ valuerit. Didacus ꝓPerez.

¶ Quarto probac conclusione ego facio ter. in. d. aut. hoc amplius. nam pena illius auten. habet locum in rebus relictis filio q̃ possiunt venire non solum ad filios testatoris coheredes huius meliozati immo ad extraneos. s. ad substitutos vulgares ⁊ ad fideicommissarios tam particulares q̃ vtiles et finaliter ad fiscum vt ibi patet. sed sic est q̃ dicta meliozatio non potest venire in extraneos quicunq̃ coloze et supradictum est ergo. Sed certe potest huic fundamento responderi: quia si. d. auten. loquitur de fideicomissario. et sic de extraneo vltra filiũ ille erat fideicomissarius illius successionis que erat vltra legitimam vt ibi patet. et non de eo ad quem veniisset restitutio faciẽda ex dicta fideicommissaria restitutione. et sic. non obstat sed semper remanet supradictum inconueniens q̃ per preceptum testatoris ipse filius priuaretur sua legitima si dicto tertio priuaretur non adimplendo voluntatẽ testatoris. q̃ esse non debet. vt supradictũ est. et sic remanebunt iste conclusiones. 110

¶ Prima q̃ filius iussus a testatore aliq̃d adimplere non amittet legitimam vt. d. auten. dicit in expresso. Conclusio.

¶ Secunda conclusio q̃ quemadmodum non amittit legitimam propter dictam negligentiam ita eodem modo non amittit tertiam partem bonorũ in qua fuit meliozatus propter rationes iam dictas.

¶ Tertia sit conclusio. q̃ in ea parte bonorum que remaneat eidem filio et ꝗnta parte bonorũ legatis et fideicomissis p̃ solutis in qua etiam quinta fuit meliozatus venit filius priuandus et q̃ hodie dicta authentica. inquantum loquitur de filio supradicto modo sit praticãda quod est no. ⁊ quotidianum. 111

¶ Et pre predicta habitur vna limitatio ad ea que dixit. Bald. in. d. l. qui filiabus. §. fi. vbi ipse dixit q̃. d. autẽ. habet locum: non solum in hereditate sed etiam in prelegato q̃ illud intelligatur verũ in prelegato q̃ non sapit naturam legitime vt est regulariter. secus tamen est in prelegato sapienti naturam et qualitatem legitime vt est dictum prelegatum factũ de dicto tertio quia tunc nõ habet locum. d. autẽ. q̃ est no. pro limitatione ipsius autẽ. et nouũ in materia. 112

¶ Et supradictis possumus etiã in-

ferre vnum practicabile et cottidianum q̃ filius qui a patre suo est heres institutus et vltra id meliozatus q̃ iste filius non perdet meliozationem in tertio sibi factam propter non confectionem inuentarij cum talis vt dixi meliozatio sapiat naturam legitime q̃ legitima non perditur propter omissionem confectionis inuentarij. vt tenet glo. in. l. ff. §. sin autem hoc aliquis. in verbo sacramento. in fi. C. de iure de libe. et. glo. in. d. auten. hoc amplius. vbi docto. et in. §. ff vero non fecerit in verbo. lucrari. in auten. de here. ⁊ fal. colla. j. et ista est comunis sententia quã tenẽt docto. in. d. §. sin autem aliquis. marime Salic. hoc examinans. et docto. in autẽ. sed cum testator. C. ad legem fal. et plene ꝓPau. de ea. in consilio. rc. licet aliqui ⁊ pauci teneant contrarium vt per. d. Alexan. in d. §. sin autem aliquis.

Additio. ¶ Istam opinionem tenet Segu. in rep. l. vnum ex familia. §. sed si fundum in versi. et hoc etiã inferẽ. nu. clxv. ff. de lega. ij. et est cõmunis scõm ꝓPorcellin. in tract. de inuẽtario. q. v. ⁊ Suarez qui elegãter loqtur in repe. l. quoniam in prioribus. vbi quid respectu creditorum et legatariorum descripsit singulariter fo. xxj. col. j. C. de inoffi. testa. Lauren. calca. in consi. xxxvii. nu. vj. Jaso in. l. Marcellus. nu. l. ff. ad Trebelli. et in Rubri. eo. titu. nu. ij. et in. ij. lectura nu. x. et iij. l. nemo potest. nu. ij. et in. ij. lectura. nu. iiij. ff. ō lega. j. Boeri. decisi. aurea. liij. Gomez aria. in. l. iiij. Tauri. nu. lij. ¶ Vbi idem cõcludit de tertio in quo filius est meliozatus. q̃ etiam tenet Segur. in loco supra allega.

Inuentarij materia per pulchras remissiones.

¶ Et si vis totam materiam inuẽtarij habere ad vnguẽ. vi. Bal. in. §. nouissime. col. j. insti. de susp. tutor. Salice. in. l. scimus. C. ō iure de libe. et in. l. tutores. ō admini. tuto. nu. xvj. et in. l. cum sit. nu. i. C. de magist. cõuc. et in aut. sed cum testator. C. ad. l. Falc. Deci. consi. clxxxv. col. iiij. num. v. ⁊ in consi. ccxxxvi. nu. v. ⁊ in cõs. xv. nu. xiiij. lib. iij. secundũ meã impressionẽ vbi veniũt quadraginta cõsilia tãtũ: optime per Alexan. post Bar. in. l. in ratiõe. §. q̃ vulgo. col. vij. ver. respõde q̃ legata. nu. xii. ff. ad. l. falci. et. l. vij. et. l. x. titu. vj. part. vj. Didac. ꝓPerez. 113

¶ Pro qua comuni sententia facit ter. in. §. pe. in auten. de here. et fal. vbi si patron⁹ heres liberti omisit facere inuentarium nõ perdit legitimã que sibi debetur in bonis liberti: ergo multo minus filius ꝓpter omissionem inuentarij debet priuari legitima cũ legitima sit magis debita filio in bonis patris q̃ patrono in bonis liberti quia illa q̃ debetur filio debetur iure ciuili et iure naturę patrono vero de iure ciuili. ¶ Ratio tamen que me et vnum quẽq̃ potest facere dubitare super dicta decisione tam super legitima non perdenda propter omissionem inuentarij. q̃ supra dicta meliozatione etiã si sit in dubitatum q̃ etiam est legitima est clarum q̃ si quis sit creditor defuncti et cãmere onerosa si sit heres ōbitoris et addeat hereditatem non confecto inuentario perdit illud suum creditum vt in. l. fi. §. in computatione. C. de iure de lib. si ergo per non confectionem inuentarij creditores perdũt credita sua que habebant ex causa mere onerosa. 114 115

¶ Quanto magis filius debet perdere creditum legitime q̃ non est vere debitum sed quasi et in quo habet causam lucrativam. iuxta glosam approbatã. in. l. iij. C. de iur. ⁊ fac. ign.

Adde. q̃ sententiã huius glose. l. iij. inquit notabi. Jas. in. l. iuris. colum. §. C. qui admitti. et cõmuniter approbatam in. l. iiij. nu. iij. C. de iuris et fact. ign. et in. l. filius sa. §. diui. in. ij. lectione in. v. nota. nu. xv. ff. de lega. j. Aret. in. l. si filius heres col. ij. ff. de libe. et post. Soci. in. l. j. nu. xxxi. ff. de vulg. ⁊ pupilla. Ludo. Bom. in. §. q̃dã. nu. xxv. insti. de actio. Tiraquell. in rep. l. si vn q̃. in verb. suscepcrit liberos. nu. xciij. C. ō reuoc. dona. Suarez in rep. l. quoniam in prioribus. fol. xix. col. iiij. C. de in offi. testa. Joa. lup. in rep. c. per vestras. §. xxj. col. ij. in fin. Segur. in rep. l. si ex legati causa. nu. cr. ff. de verb. obliga. et in rep. l. vnum ex familia. §. sed et si fundum. nu. clxiij. in versi. ex hoc infero. de lega. ii. ⁊ in rep. l. coheredi. §. cum filie. nu. cxlvj. ff. de vulga. ⁊ pupilla. et Joan. leccrier. in tract. primo geniture. q. vj. tertij libri. nu. xiiij. Didacus ꝓPerez.

¶ Eo magis quia ler magis fauet aliis creditoribus q̃ legitime filij. quod comprobatur quia prius debet solui es alienum q̃ legitima et es q̃ debetur creditoribus absorbet legitimam dubiũ ergo nõ est q̃ illa credita sunt magis priuilegiata q̃ dicta legitima et meliozatio: ergo talia credita tanq̃ magis fauorabilia extingunt legitimam et meliozationem. si ergo illa perduntur per non confectionem inuentarij quãto magis

Universidad de Salamanca. BGH

legitima et melioratio filij. sed ex supradictis patet satis respõsio quia cum talia credita essent contracta cum defuncto necessario per additionem confusione extinguuntur quando creditor succedit creditori legitima tamen et melioratio que deberur filio non debetur ex contractu defuncti. Sed et legis dispositione ergo non videtur q̃ additione ita confundantur et tollantur sicut
116 alia credita. ¶ Ex supradictis inferuntur
Conclusiones ex predictis deducuntur. duę conclusiones. ¶Prima q̃ dicta melioratio est legitima filij meliorati licet consistat in prelegato cum tale prelegatum sapit naturam et qualitatem legitime vt supra probaui. ex qua conclusione infertur q̃ filius melioratus non posset a testatore onere fideicomissi grauari aliquid dare extraneo nam cum sit legitima omne grauamen tolletur ex ea vt in.l. quoniam in prioribus C. de in offi. testa. et est ratio supradicta: da per obliquũ et fideicõmissum daretur istud tertium q̃ esse non debet ad idẽ quia q̃ nõ potest relinqui directo nõ potest relinqui p fideicommissum. vt tenet Bald. in.l.fi. vii. col. C. de codi. probatur per ter. in.l. quitestamentum. ff. de proba. et in.l. cum quis decedẽs. §. titius. ff. de le. iij. cũ extraneus vltra
117 filium non sit capax talis tertij. ¶ Ex quo
Idẽ dispositur hodie lege regia. xxvij. Tauri. aliis dixi in voce et magis late. q̃ filius melioratus bene potest grauari in dicta melioratione de aliquo dando fratri suo cohere di ꝛ filio testatoris: cum talis filius testatoris sit capax talis tertij bonorum quod etiã patet quia filius melioratus respectu fratris sui pro portione illius melior ationis q̃ iure hereditario sunt frater non melioratꝰ erat consecutus non facta dicta melioratione dicitur oneratus: ergo cum respectu sui fratris sit melioratus potest respectu ipsius fratris et quo ad ipsum fratrem grauari cũ dicta melioratio et dictum grauamen non excedat de persona filiorum ar. ter. in.l. ab eo. cum simili. C. de fideicommiss. quod etiam patet. nam pater meliorando vnũ de filijs suis et eum grauando de dando aliquid alteri fratri seu alijs fratribus suis filijs testatoris videtur ipse testator diuidere dictum tertium inter melioratum et illum filiũ cui melioratus est grauatus aliquid dare quod potest testator facere nam quem admodum potest vni filiorum soli dare vel relinquere dictum tertiũ bonorum: ita potest illud dare vel relinquere duobus seu tribus vel pluribꝰ ex liberis suis quos ipse testator elegit.
vt in.l. vnũ ex familia. §. si duos. ꝛ ibi Bar. per eum ter. ff. de le. ij. ¶ Unum tamen cre 118
derem q̃ posito casu q̃ dictus filius melioratus in dicto tertio bonorũ non possit onere fideicõmissi grauari si tamen de facto a testatore est grauatus in.d. tertio et eidem filio esset datus substitutus vulgaris ꝛ filiꝰ non acceptasset hereditatẽ patris et sic deuenisset ad.d. vulgarẽ substitutũ posito q̃ ab initio dictum grauamẽ iunctũ dicte meliorationi dicti tertii sit ipso iure nullũ per.d. l. quoniã in prioribus. tamen dictus substitutus vulgaris ad quẽ successio patris melioratis et in dicta melioratione grauãtis deuenisset teneretur ad dictum grauẽ iunctum ipsi filio nominatim in dicta melioratione licet eidem substituto tale grauamẽ non fuisset nominatim in iunctũ et istã limitationem probo per ter. in simili ad bene nouiter ponderatum. in.l. cum patronus. ff. de le. ij. vbi grauamen nullo modo potest imponi in legitima patroni ꝛ si iniungaꝫ est nullum ipso iure tamen ũ patronus non acceptauit legitimam et transiret ad substitutum vulgarẽ quia substitutio vulgaris nõ est onus certe substitutus vulgari tenetur ad onus fideicõmissi licet sibi non esset iniũctum sed pater nominasset. et illum ter. multum notat ad hoc ibi ¶Dan. de castro.

¶Additio. ¶Istam sententiã reputat mirabilem et in excogitatam Jaso. in.l. si arrogator. nu. xxvij. ff. de adoptio. Suarez in rep.l. quoniam in prioribus in. iiij. limita. C. de inoff. testa. fol. liij. Gomez aria. in.l. iiij. Tauri. nu. ciij. Segura. in repe.l. vnum ex familia. §. sed si fundum. col. lv. nu. cxciiij. ff. de lega. ij. et in repe.l. ab erberedati. col. xvij. nu. xliij. ff. de lega. i. et adde. l. x. titu. xxij. par. iiij. et. l. x. tit. xvi. parti. vi. Didacus. ¶Perez.

¶Et p illã ter. singulariter infert limitari iura q̃ dicũt q̃ filio legittimo ꝛ naturali nõ potest in legitimam in iungi onus fideicomissi tamen si nominatim in iungatur et filius non acceptauit legitimam et sic legitima vagit ad substitutum substitutus tenebitur ad onus fideicomissi quia licet onus fideicomissi non valeret quo ad personã filij valet tamen quo ad personam substituti.
¶Quia per legitimam mutationem per 119
sone perdit priuilegium allegat. l. ¶Paulus respondet. ff. de acquirenda hereditate. alias initium istiꝰ. l. est. per procuratorẽ.

¶Adde. Bald. in.l. ij. col. vij. C. de serui. et aqua. Barb. in tracta. de prestan. cardi. q. basilica. ri. prime partis. Deci. in.l. in omnibus causis. nume. ij. ff. de re. iur. et in consi. xlviij. Jaso. in.l. nec quicq̃. num. iiij. ff. de edend. ¶Det. ferrari. in sua prati. in forma libelli pro solu. pedagiorum in glo. fin. nume. vij. optime per Aler. in.l. quia tale. nume. iij. ff. solut. matri. Bald. in margarita. verbo. contractus. fol. ir. col. j. Segur. in repe. l. vnum ex familia. §. sed si fundum col. penul. nume. cxrir. versic. secundo facit alia qualitas. delega. ij. glos. Montalbi. in. l. iij. titu. xiiij. part. j. et in. l. xiij. titu. x. libro. iij. Fozoll. ex quibus infertur declaratio ad
Ler. v. qua terni. legem. v. in quaterno gabellarum. in qua habetur fiscum non teneri ad solutionem gabelle pro rebus a se venditis: q̃ non habet locum in successore fisci. cui eius res vẽ vendita est. nam si velit talem rem iterum vendere non excussabitur a solutione gabelle quia mutata persona mutatur qualitas rei. ter. in dicta. l. ¶Paulus. alias incipit. per procuratorem. et in. l. licitatio. §. fina. ff. de publica. et vetigalib. et declarant predicti quod est notandum. Didac. ¶Perez.

¶Neq̃ habet obstare secundum eum q̃ illud q̃ a principio non valet non potest postea ex facto validari quia respondetur q̃ vsq̃ retro fingitur valere quia fingitur iunctum ipsi substituto per dictam. l. cum patronus. ergo sic dicamus in presenti q̃ posito q̃ a principio cum pater filium melioraut et in.d. melioratione cum grauauit tale grauamen sit nullum si tamen filius non acceptauit illud et iuit ad substitutum vulgarem q̃ posito q̃ ipsi substituto non iungatur nominatim quia vsq̃ retro fingitur in iunctum q̃ teneatur dictus substitutus ad quem dicta melioratio deuenit ad solvẽdum dictum fideicomissum in dicta meliorationem in iunctum ab initio nominatim ipsi filio et istud est bene notandum pro ca-
120 su si sic contingisset. ¶Ex quo possumus inferre q̃ si dictus filius melioratus nõ habuisset substitutum vulgarem: sed tantum fratrem coheredem ad quem deueniss et ut a legittima et melioratio in qua fuit grauatus dictus filius cum onere suo. vt in. l. vnica. §. bijs ita. C. de cadu. tollen. q̃ dictus frater ad quem dicta melioratio deuenit per. d. ius accrescendi teneatur dictum onus adimplere cum coheres respectu portionis sibi per ius accrescendi venientis dicatur tacite substitutus suo coheredi repudianti. vt in. l. si titio et meuio. §. Julianus. delega. ij. neq̃ obstat q̃ posset dici: ergo per indirectum. d. tertium potest venire ad extraneũ. s. per ius accrescẽdi et supra dictum fuit cõtrarium. quia possumus respondere quia cum pater meliorans filium et in dicta melioratione grauãs eo ipso q̃ non substituit vulgariter eidem filio meliorato et grauato extraneum videtur tacite ei relinquere ar. ter. in. l. si fundum per fideicomissum §. fi. cum. l. se. ff. deleg. j. neq̃ obstat q̃. d. tertium non debet exire de manibus filiorum: quia in presenti si exit de manu filij meliorati non exit nisi ex facto eiusdem filij melioratis repudiantis respectu eius repudiationis venit ad alterum filium non tanq̃ ad filium: sed tanq̃ ad heredem extraneum in quo verificatur etiam ius accrescendi. ex hoc possit inferri q̃ alter frater non melioratus fuisset substitutus vulgariter suo fratri meliorato in. d. tertio et onere fideicomissi grauato et frater melioratus et grauatus in. d. tertio repudiasset et sic dicta portio deuenisset ad fratrem cum dicto tertio q̃ dictus frater cui acreuit. d. tertium debeat soluere dictum onus argumento ter. l. testõ. C. de impube. et alijs subst. quia tale tertiũ non venit ad filium tanq̃ ad filium sed tanq̃ ad quemlibet alium substituendum extraneum qui teneretur per. d. l. cum patronꝰ.

¶Adde. Guiler. benedict. in. c. Raimuti. verb. si absq̃ liberis. in. ij. de compendiosa substi. num. xix. de testamen. Di. ¶P. 121

¶Ex supradictis infero regulam que est q̃ filius melioratus non potest in dicto tertio grauari. ¶Per supradicta fallit primo Hodie Vbi dispositum est q̃ possit in. l. xxvij. Tauri. quando dictus filius habeat substitutum vulgarem extraneum in dicto tertio vt. d. l. cum patronus secundo fallit quando nõ habuit substitutum sed tantum fratrem coheredem cui accreuit dicta portio tertij cũ suo grauamine vt. d. §. Julianus. ¶Ter- 122
tio fallit quando alter frater non melioratus fuit substitutus vulgariter per dictã. l. testamẽto. dicta ergo regula que habet q̃ Lex regni filius in dicto tertio non potest grauari da re extraneo est intelligẽda quãdo nõ habeat substitutũ neq̃ repudiat secꝰ si illũ habebat vel non habebat et repudiauit. Secũda cõclusio. est q̃ dicta melioratio cũ sortiat naturã equã legitime debet extiuris dispositiõe

Universidad de Salamanca. BGH

non autem ex ipsa testatoris prouisione.

123 ¶ Ex quo posset inferri q̃ victa meliora
tio fuisset facta filio emancipato vel ei qui
contrarit matrimoniũ per cuius cõtractũ
Lex regni. exisset a patria potestate hodie per.l.j.tit.ỹ
los pleytos. que venẽ valer.ꝛ victus filius
anteq̃ dictã melioratiõẽ acceptasset decederet. nihilominus eam trãsmississet etiam
ad extraneos heredes cum talis melioratio
vt dixi debeatur ex legis dispositione pro
qua conclusione adduco sequẽtia notabilia
similia ꝓmo id qõ dicit Salice. in auctẽ. bo
na dãnato. in vltima col. C. debonis dãna.
vbi refert se de facto consuluisse q̃ bona dã
natorũ que per illã autẽ. conseruãtur ascẽ
dentibus ꝛ descendẽtibus trãsmittũtur be
reditate non addita allegat plura iura pre
cipue ter. in.l. edicto. §. ad heredes. ff. de in
124 re. fisci. ¶ Secundo pro hoc adduco illud
quod dicit. d. Aler. in. l. si v. ff. ad le. fal. vbi
tenet q̃ lucrũ q̃ cõsequitur maritus ex bo
nis mulieris virtute alicuius statuti dicitur
effici patrimoniũ viri non autem dicitur he
reditas mulieris et ideo cum tale lucrũ nõ
dicatur habere iure hereditario ipse mari
tus certe licet non sit agnitũ per ipsum ma
ritum tamẽ ipse trãsmittit ad heredes vt ibi
125 per eum qui ad hoc plura alle. ¶ Ex quo
Elegãs illatio ad leges regni. possumus inferre circa dispositionem legis
regie disponentis q̃ de optentis per maritũ
durante matrimonio vxor consequatur me
dietatẽ q̃ si vxor moriatur anteq̃ dicta lu
cra agnoscat nihilominus ea trãsmittat ad
heredes cum talia lucra non dicatur vxor
habere de hereditate neq̃ ex bonis viri im
mo ex ipsa legis dispositione vt no. Bald.
in.l.fi.C. de bonis mater. q̃ est etiam notã
126 dum. ¶ Facit etiam tertium simile nam le
gittima vel suplementum ad legittimã q̃
nis debet peti in vita per filium naturalem
ꝛ legittimum tamẽ etiam si nõ peteret trãs
mitteret ad heredes vt no. concludit Sali.
in.l. scimus. in prin. C. de inoffi. test. ꝛ Bal.
in.l.ij. in vltim. q. C. de libe. p̃. sic etiã dicim9
in trebellianica q̃ licet non sit acceptata trãs
mittitur. l. q̃q̃. C. ad le. fal. sic ergo dicamus
in presenti q̃ dicta melioratio transmittitur
per filium etiam non suum immo emanci
patum et etiam ad extraneos heredes.
127 ¶ Pro hoc etiam facit quia dicta melio
ratio est quota bonorum et non hereditatis
vt patet in. d. l. fori. ibi dum dicit. Enla ter
cia parte de sus bienes. Ergo talis meliora
tio deferetur titu. singulari vt in. l. si quis ser

uum. §. si. cum. l. se. ff. de. le. ij. ¶ Quemad 128
modum vicimꝰ inlegittima que est quotta
bonorum et non hereditatis vt in. l. Papi
nianus. §. si quis impub. iuncto. §. quarta. ꝛ
§. quoniam quarta. ff. dein offi. testa. et not.
glos. in. l. cum a matre. C. de rei vendi. et
Bart. in. l. ex facto. la grande. ij. col. ff. ỹ he
re. instit. Bal. in. l. quotiẽs. C. eo. titulo.

¶ Additio. ¶ Hanc esse cõmunem testat no
ster Segur. in re
pe. l. cum patronus. col. xv. versi. sed certe.
num. xlix. infra. delega. ij. Aler. in. l. quia po
terat. num. xii. ff. ad Trebellia. et in. l. plane
§. si duobus. num. v. ff. de lega. j. ¶ Et ad
de Alciat. in tract. presump. reg. j. presum.
viij. nu. ij. vbi tractat quo iure sit de bita le
gitima. et an in totum tolli. minui ve possit.
et Suarez. singula. in. l. quoniam in priori
bus. in. ij. limita. ad legem fori. ibi inserte.
fol. lxix. col. iiij. post Bar. in. l. Titio. c. §.
Titio genero. et ibi apostilla. num. v. ff. de
condi. et demostra. Deci. in. l. iura sangui
nis. ff. de regul. iur. et Rota in nouis. decis.
xviij. num. iij. Boeri. decis. aurea. cciij. nu
me. xii. Didacus Perez.

¶ Si ergo dicta melioratio est quotta bo
norũ et defertur titulo singulari. nimirũ q̃
filius etiam emancipatus melioratus in di
cta tertia etiam si anteq̃ eam acceptet de
cedat cum transmittat etiam ad extraneos
heredes: quia iura singularia facilius trãs
mittuntur. vt in. l. vnica. §. in nouissimo. C.
de cadu. tol. ¶ Ex supradictis etiam potest 129
inferri. quia cum filius possit renocare rẽ a
lienatã in fraudẽ sue legittime per patrem.
vt tenet Bar. l. nõ vsq̃ adeo. ff. si quis apa.
fuerit manu.

¶ Additio. ¶ Adde Jason.
in. §. item si quis
in fraudem. colu.
j. nume. ii. institu. de actioni. doct. domi.
Joamẽ. lupum in repe. Rubrice. de do
natio. §. xvii. num. xiiij. Roma. in singula.
der. incipien. quidam cardinalis. vbi exten
dit ad filium naturalem. et adde Andre.
Tiraquellum. in tracta. de vtroq̃ retra
ctu. charta. clix. nume. lxxix. in. §. j. glo.
xvj. Didacus Perez.

¶ q̃ si sunt plures filij et vicerint bona
patris alienata in fraudem sue legittime. q̃
non solum possunt renocare dicta bona
quo ad suam legittimam excepta dicta ter
tia parte verũ etiã cũ dicta tertia pte bono

130 rum. cum ipsa tertia vt supra dictum est sa
piat naturã legittime. ¶ Ex quo posset e
tiã inferri. q̃ si pater amisit oĩa bona sua
in ludo azardi filij possint renocare vsq̃ ad
eorũ legittimã ꝛ tertiã partẽ bonorũ q̃ ve
niebat applicanda vni filiorũ pfe volẽte me
liorare. per id quod no. dicit Bal. in. l. i. in
fi. C. si quid infra. patro. de quo etiã p Bal.
in Rub. C. de cõdi. ob tur. causam. ꝛ in auc
er testamẽto. pen. col. C. ỹ coll. de qua tamẽ
alienatione et renocatione videatis Bar.
post gl. in. l. ij. et ibi per oẽs. C. si qdin fran.
patro. per Ly. in. l. i. in. vij. q. et ibi Bald.
in ante pe. col. C. de inoffi. dona. ꝛ modernos
in. §. item si quis in frau. instit. de actio. per
Jo. de imo. in. l. si quis cũ sciret. ff. de vsuca.
pro empto. per canonistas in. c. Rainutius.
131 de testa. ¶ Vltimũ etiã est notandũ q̃ licet pa
ter titulo oneroso ꝛ bona fide possit alienare bona omnia et sic deminuere legittimam
filij sui et in totum tollere puta titulo em
tionis et non per titulum lucratiuum. s. do
nationis vt in auctẽ. vnde si parẽs. C. de in
offi. testa. tamẽ nõ sufficeret patrẽ alienãtẽ
cõstiteri in instrumẽto se preciũ accepisse ni
si aliter vere apparcat de actuali numera
tione: ita tenet Jo. de pla. in. §. si quis. ad fi.
instit. de inutili. stipula. motus per nota. in
auctẽ. sed iam necesse. C. de dona. asi nupti.
per Bar. in. l. per diuersas. C. mãda. sequitẽ
132 Bar. veronensis in cautela. xxxvj. pro qua
cautela vltra cos facit. ¶ Quia confessio
pris facta in testamento in quo cõfitetur se
debitorẽ alicuius nõ habet preiudicare filio
quo ad diminuendã eius legittimã: quia sic
aperiretur via malitijs ad fraudandũ filios
in legittima secũdũ Bar. in. l. cũ quis dece
dens. §. codicillis. in discursu. ff. delega. iij. et
hãc regulã expresse firmat Jo. andr. in ti. ỹ
confes. §. nunc videndũ. v. sed nũquid pfis.
et dis Abbas in. c. Quis. de re iudi. et. d.
Aler. in quinta parte suorũ cõsiliorũ in con
silio. cxliij. incipiẽti. Eliso et cõsiderato the
mate premisso et omnibus in eo cõtẽ. ꝛ in p̃
ma parte cõsilio. clv. incipiẽti. Habita sup
bis de quibus dubitari contingit. in vltima
col. etiã si tal cõfessio fuisset p pfem iurata.
Stiler. benedict. in re
¶ Adde. pe. c. Rainutius. ver. si
absq̃ liberis. nu. xxviij.
de testamen. et auct. in repe. l. coheredi. §.
cum filie. nu. cxxix. de vulga. Didac. Per.
133 ¶ Et ibi in locis iam allega. per dictos do
minos. ¶ Ex supradictis etiam infertur

q̃ cum melioratio facta in quinta parte bo
norum ipsi filio sit eidem filio delata a pa
tre posito q̃ non defraudetur sibi a lege vt de
fertur tertia. tamen quia defertur titulo sin
gulari. vt supra dixi in tertia bonorum. q̃
filius si anteq̃ acceptet dictam quintam bo
norum moriatur nihilominus trãsmittit ad
quos cunq̃ cum sit prelegatum cuius natu
ra est vt cedat ab addita hereditate. vt in. d.
§. nouissimo. ¶ Omnia supradicta vene- 134
runt dependentie ex hoc primo no. vbi fuit di
ctum q̃ substitutio de qua in presenti. §. etiã
simpliciter facta in casu in quo heres nõ sit
verificatur etiam in casu hoc in quo heres
esse nõ possit q̃ vt dixi contingebat plurib9
modis. et primus est expeditus. s. quãdo nõ
possit ex defectu institutionis vel erbereda
tionis omisse. Secũdo cum dicit primꝰ gra
dus in capacitate heredis sine errore testato
ris. vt in. l. cum proponas. C. de heredi. in
sti. ¶ Circa hoc tamen est videndum vnum 135
de quo ego vidi dubitare aliquos et est con
tingentia facti. ego habens filium legitti
mum et naturalem: et filium spurium et ex
dicto filio spurio habens nepotẽ legittimũ
et naturalem. filium meum legittimum et
naturalem instituit insita legittima. et filiũ
spurium et filium suum. s. nepotẽ meum le
gittimum ꝛ naturalẽ instituit in quinta par
te meorum bonorum et adieci q̃ si dicta in
stitutio de filio meo spurio non valuisset q̃
suum filium. s. nepotem meum sibi substi
tuebam me testatore mortuo filius meꝰ ad
diuit hereditatem pro sua legittima de insti
tutione autem facta de filio meo spurio ꝛ ỹ
filio suo nepote et de substitutione de dicto
nepote ad patrem suum filium meum spu
rium sine aliqua diminutione vel detractio
ne est maxima altercatio: quia dictus filius
meus legittimus et naturalis dicit q̃ dictũ
quintum non potuit relinqui neq̃ filio spu
rio neq̃ nepoti legittimo et naturali ex filio
spurio descendenti: neq̃ eodem modo dic
tus nepos potuit admitti ad partem pa
tris suo obuenientem per viam substitutio
nis quid iuris. ꝛ certe hic sunt tres casus.
Primo de parte illius quinti quam ego re
liqui dicto filio spurio. Secundo de parte
q̃ per viam institutionis eodẽ modo in dic
to quinto reliqui dicto nepoti ex filio spu
rio descendenti. Tertio de substitutione fac
ta de dicto nepote ad dictum filium spuriũ
et certe quo ad primam dubitationem bre
uiter est dicendum.

Universidad de Salamanca. BGH

Adde. Adde doctor. Dida cum Couarruuias. in suo epithome in.iiij.de creta.ii.parte.c.viij.§.v.nu.ij. Did.perez.

Quod talis institutio quam ego pater feci instituendo filium meum spurium in medietate dicti quinti non valuit. nam tali spurio non potuit aliquid iuste relinquere nec̄ inter viuos donare. vt est tex.in.l.i.C. de nat.libe.et in aucten.ex complexu. C.de incesti.nupti.et est tex.et ibi glo. in aucten. quibus mo.na.effi.sut.§.fi.col.vij. nisi quo ad alimenta. tantum vt in.c.cum haberet.ō eo qui duxit in ma.ertat tamen dubitatio ō altera parte quā reliqui in dicto quinto.d. nepoti.et vt certe ꝓma facie.q dict⁹ nepos repellatur et filius legittimus admittatur:
136 q pater sequentibus fundamenti. Primo:q qua ratione excluditur filius spuri⁹ ita et nepos in eius potestate constitut⁹. vt in.l.iiij.ff. de bonis liber.et in.l.qui cōtra le gē.ff.de iure patro.preterea adspuriū non potest peruenire de bonis paternis:nec̄ di recte nec̄ indirecte puta per mediā perso nam:vt in.l.q cōditionis.ff.de dona.causa mortis.per quē tex.patet q ille qui nō pōt capere directe eodē modo nō potest capere per fideicōmissum qui tex. est solēnis ad illā questionē in qua supra tenui. q cum tertia pars bonorū in qua filius est melioratus nō pōt relinqui extra filios directe:ita eodē mō per indirectū.s.grauādo dictū filiū meliora tū in dicto tertio de quo etiam videatis per Dan.de ca.ibi in.d.l.q cōditionis. de quo etiā in.l.si is qui.ff.de vulg.substi.et in.l.j.C. de natu.lib.et si dictus nepos potuisset ca pere dictam medietatē dicti q̄nti sēm hoc per mediā personā nepotis pueniret ad spu riū:ergo etc̄. Ad idē facit.l.hac edictali.cir ca mediū.C.de secū. nupti.et in.l. nec̄ p sc.
137 cum si.C.de here.inst. Preterea qñ relin quitur cā cōtūcte pſone sicut filio ipius spu rii de facile pſumitur fraus,vt in.l.pe.§.sed nūquit.ff.de bonis liber.ibi Facilior q̄ suspi
138 cio Preterea viciū pſis porrigit̄ ad filios vt in.l.quisquis.C.ad le.iuli.maie.et in.l.q si nolit.§.qui mancipia.ff.de edi.edic.

Adde. Fortu. Barsi.in repe.l. Bali⁹.in prin. col.l. v. cū alia fuit opinio. ff. de libe.et posth. Joā.lup.in tract.de institi.et iure regni Nauarre.v.par.§.vii. Neuiz.in silua nupti.li.ij.m.crv. And.alcia.de pſūptio.reg.j.pſump.xlviij.nu.j. vbi late pro-

bāt q̄ descēdēs ex nobili geñre pſumit̄ q̄ sit nobilis.et vtuz amator.sicut ecōuerso. D.pe.

Ergo vitiū filii spurij porrigit̄ ad nepo tē. Sed in cōtrariū videt̄ q̄ institutio facta de pdicto nepote teneat q̄ pbat̄ sic viciū et pena pris nocet filio in his tātū q̄ discēdūt ex pſona pris.sec⁹ in his que aliūde eueniūt. vt in.l.iij.ff.de interdi.et relegā.ad idē facit tex.in.l.emancipatū. ff. ō senato.sed iste ne pos q̄ instituitur ab auo nō capit a suo pre
139 ergo etc̄. Preterea sicut spurius nō pōt capere.ita nec̄ ōportet⁹ vt in.l.i.C.ō here. insti.sed deportatio filij nō nocet pri q̄n ipe possit capere.vt in.l.i.§.filiū.ff.ō bono.pos. cōtrata.et in.l.si nec̄.§.si deportatus.ff. de bonis lib.et in.l.Gall⁹.§.q̄d si tm̄. infra isto ti.ergo idē in ꝓposito pſona filii nō nocebit nepoti q̄n ipse ex sua pſona habeat q̄relā vt in.l.iij.§.si emācipat⁹.ff.de bono.pos. cōtra tab.et in.l.si q̄s filiū.et q̄ ibi no.C.de inoffi.te sta.p gl.j.et docto.et p Di.in.c.nō debet q̄li quis.ō reg.iur.li.vj.ita in nro casu filii⁹ nō nocebit nepoti.preterea filii⁹ hereticus et in fi del nō nocet nepoti q̄n succedat auo fideli. vt in.l.cognouim⁹.et in auc̄.idē de nestoria nis.C.de hereti.preterea in his q̄ acq̄runtur fi lio et p filiū et nō pris filiū viciū seu macula pris filio nō nocet puta si filii⁹ est emācipa
140 t⁹ vel in potestate et tractat̄ ō eo q̄ō pri non queritur vt in.l.queritur.ff. de bonis lib. et in.l.diui fratres.ff.de iur.patro.et in.l.ado ptiuū.in.fi.ff. de in ius vocan. et no. glo.in l. qui contra legem.ff. de iure patro. sed in .q.proposita in tali institutiōe facta de nepo te pris in cui⁹ est potestate nihil q̄rit̄ ꝓpter il la vba q̄ fuerūt in thematе relata.s. sine ali qua diminutiōe et detractiōe p q̄ vba vi⁹ est velle testator q̄ ad filiū spurium nihil possit venire ex persona sui filii posito q̄ fuisset in potestate etiā in vsufructu.vt in auc̄.excipi tur.C.ō bonis q̄ liber.et in auc̄.vel iceat ma. et aui.in prin.sequitur ergo q̄ iste nepoti vi
140 ciū seu macula patris non noceat. Quod etiam probatur nam instituendo filium et nepotem videtur testa. voluisse ne ad filiū perueniat vsufructus ex persona filii vt in auctent. item heredita s. C. de bonis q̄s libe.secundum intellectum.glos.ibi cum igi tur patri non acquiratur vsus fructus ex persona filij.sequit̄ q̄ acq̄rat ꝓprietati.et sic nepoti proprietario.vt in.§.fi.insti.de vsu fructu.et in.l.corruptionē.in fi.C.eo.ti. pz etiā q̄ cum testator dixit q̄ nullam patiat̄ diminutionē vl detractionē a pre nō capace

nulla videtur fieri fraus legi nec in fraudē cum instituisse.vt in.l.si quis locupler.ff.de ma.testa.et in.l.cum hereditas.in princi. ff. qui et a quibus manu.libe.nō fi.per ista ap paret responsio ad argumēta in cōtrariam
141 partem supra adducta. Et sic patet q̄ iste nepos bene potuit capere q̄ probat etiā sic quādoq̄ alter instituitur cōtēplatiōe alterius vt sic p aliū institutus tā q̄ per ministeriū alteri q̄ratur.et tūc si hoc modo facta fuisset institutio de hoc nepote nō valuisset vt p eū queratur patri suo spurio.quādoq̄ quis instituit aliū propter alium occasiona liter.vt quia ꝓpter vnū hominē aliquis ba buit noticiam sempronij.et ex hoc ductus est in tantā amicitiā eius q̄ eū heredē instituit propter se ipsum et nō ꝓpter aliū tūc isti al teri nō q̄ritur casus est clar⁹ et expſſus in.l. sociū q̄ ex eo.ff.pro socio.et sic videt̄ in casu nostre.q.nā nepos de quo loq̄mur est notus auo testatori ꝓpter filiū spuriū.tamē auus instituit eū ꝓpt̄ se et nō ꝓpt̄ patrē ei⁹ q̄ ma nifeste pbat̄ ex ill.vbis (sine aliq̄ diminutio ne) vt supradictū est.ergo patri hoc est filio spurio nō acq̄rit̄ et sic valet institutio.et si di cerit aliq̄s quomodo hoc cū nulla merita hu iusmodi ne potis ꝓcesserūt ad hoc pz respō sio:q̄ in institutiōe nō req̄rit̄ q̄ merita p cedāt.q̄ extrane⁹ et penit⁹ ignot⁹ pōt istitui. vt in.l.extraneū.C.de here.insti. ergo in no stra.q.nō est tractādū de meritis. finaliter ca sus est expressus in.l.fi.C.de natu.lib.q̄ in gū pnū solū fuit refrenandū in liberis pmi grad⁹:nō aūt in nepotibus: nec̄ obstat q̄ posset dici.q̄ ibi loquit̄ in filijs naturalibus et nō in spurijs q̄ eadē ratio est in spurijs q̄ in filijs naturalib⁹ in ea pte in qua cape nō possunt.et de hoc est ibi gl.in.d.l.fi. et sic ap paret: q̄ dict⁹ nepos fuit recte institut⁹ cū sub dicta forma instituat.et de hoc reperio expſſam determinationē in his eminis. Bar. in cōsi.suo.cxviij.incipit Oduci⁹ comuti.

Ego tamē crederē q̄ iste nepos nō posſit aliquid cōsequi ex dicta institutione non obstātibus funda.q̄ pro secūa parte. ego ad duxi et āte me. Bar.in dicto suo cōsilio.im mo q̄ filii⁹ meus legittimus et natural⁹.con sequat:nō solū partē quā ego reliqui filio meo spurio in dicto q̄nto.verū etiā alteram partē quā reliq̄ filio suo nepoti meo legitti
142 mo et naturali. Et omissis aliis brebiter do expſſam determinationē in hoc q̄ quādo auus habet legitimam sobolē vt fuit in no stro casu sicut prohibetur aliquid relinq̄re filio spurio ita et nepoti nato ex eodē filio q̄uis tal.nepos sit legitimus et natural⁹.et pro hoc allego dictum Bal'd.in.l.Gallus. §.quidam recte.in pe.col.et expſſius Dan. de ca.in.§.quid si is.ca.l.et.d. Aler. latissime in tertia parte ciuorū cōs.cōs.lxxxiiij. incipi.circa primū dubiū.et est glos. ordinaria iuncto tex.in.l.fi.C.de natu.lib.et tenet Ja. in.l.hereditas.iij.col.C.de bijs qui.vt indigni.supradicta ergo fundamenta et decisio Bart.in dicto suo cōsilio habet locū quan do ego nō abuissē nisi filiū spuriū et ex eo ne potē legittimū et naturalē et nō filiū aliū legittimū et naturalē nō autē quando alium filiū legittimū habuit vt fuit in nostro casu.

Adde. Quod ista est communis sententia et veritas secundū Jas.in.l.hereditas.nu.viij.C. de his quib. vt indign. et Antoni.de rosell.in tracta.de successio. ab in testa.§.ista etiam decisio q̄ spurius. nu. xxxvj.vbi dicta a nostro autore inuenies.

Pro alimentis tamē relinqui poterit se cundū Aler.de Imol. in consiliis suis in consi.citato a Bologhino.in additionibus ad Mathesilan.in tract.de succe.ab intesta. in.ij.membro.ij.artic.princ.nu. iij. et adde nostrum doctorem dignissimum Did.couaru.in epitome in.iiij.decr.ij.part.c.viij.§.v. num.xiij. Didacus Perez.

143 Et ex his habitur tertius casus.s.ō sub stitutione facta de nepote ad patrem suum vt ipse nullo modo admittatur ad partem quinti relictam patre: immo filius mens le gittimus et naturalis admittatur ad totū quintum.excluso tam filio espurio ex sua institutione q̄ nepote tam ex sua institutio ne q̄ ex substitutione: nec̄ obstat q̄ posset dici immo. q̄ veniet fiscus ad dictum quin tum.non dictus filius legittimus et nāl. vt in.l.j.et ibi no.ff.de iure fisci.q̄ illud est ve rū q̄ heres vel alius tacitā fidē accōmoda uit:tunc auferetur ab eo tā q̄ ab indigno.se cus si testator talē incapacē palam instituis set et ei publice legasset vt fuit in nostro ca su:quia tunc nō fiscus sed venientes ab in testato venient ad dictū quintum vt fuit fi lius legitimus et naturalis.vt in.l. non in telligitur.§.siquis palam.et ibi no.ff. de iu re fisci.et in.l.lucius.§.j.ff.de lega.j.

144 Circa hoc notandum est vnū q̄ si filius sacerdotis aliquid in fraudem relinquatur nō palā et sic debeat venire fiscus p ea q̄ su pra dicta sunt cū talis filii⁹ sacerdot̄ sit spu-

Universidad de Salamanca. BGH

rl⁹ et ofnimodo in capar.vt est no.in auc̃. quibus mo.na.effi.sui.§.pe.vbi exp̃sse loq̃t
145 in filio sacerdotis.col.vij. ¶ q⁹ si beres in-
stitutus a sacerdote et occulte rogat⁹ resti-
tuere filio sacerdotis est laic⁹ q⁹ fisc⁹ erit fis
c⁹ imp̃ial.si tamẽ foret dictus beres cleri-
cus tũc erit fiscus eccl̃ie ita dicit no.Bal.
quem ibi sequitur ¶Paulus de ca.in auctẽ.
si quis presbiter.C.de episcopis et cle.

¶Additio. ¶Istam Bald. sentẽtiã tenet Jo. Iup.ô palati. Ru
bi. in rep. Rub.§.xxxix.nu.ix.fo.xxij.ꝛ Di
dac.conarru.in epitome.in.iiij.decre.ij.pt.
c.viij.§.v.nu.x.vbi pulchra ꝺscripsit in hac
materia. Didacus ¶Perez.

¶Et circa hoc notate vnã legẽ Joa.p̃mi
quã cõdidit Sozie ãno millesimo. cccxviij.
que disponit q⁹ filij sacerdotũ non possint
capere neq; a patre neq; ab alijs cõsangui-
neis patris aliquid ex testamẽto neq; in
ter vivos ex cõtractu lucrativo neq; onero
so.et in hoc ille tex.est multũ notand⁹:quia
per illa tollit illa.q.quã trabũt docto.in.l.i.
C.de natu.libe. vbi alij tenẽt q⁹ filij spurij
ficto modo nõ possũt hẽre aliq̃d ꝺ bonis suo
rũ patrũ ex testi.oneroso:sed ex testi.vero onero
so sic aliq̃ vero tenuerũt in distincte.q⁹ neq;
ex ficto neq; vero testi.oneroso aliquid pos-
sint hẽre vt omnis fraus tollat. et. ꝺ.lex ẽ in
quinto lib.ordi.ti.iij.l.ii.que incipit. ¶Porq̃
las mugeres no ayã ocasiondo ser barraga
146 nas. ¶Potest et tertio cõtingere q⁹ beres
in primo gradu nõ possit esse beres occasio
ne nature:vt quia testator instituit postumũ
qui nondũ sit natus vel natus moriatur.vt
in.l.sed si sub cõditione.ff.de here.instit.et in
l.fi.C.de instit. et substit. sub cõdi. factis. ita
declarat Bart.istud.ſ. quibus modis põt
contingere q⁹ institutus in primo gradu nõ
posset esse beres in.l.cũ proponas.C.de he-
re.instit.et ibidẽ Bald. in.j.col. et in primo
no.et adhuc pleni⁹ in vl.co.v.vltimo scias.
ꝛ Bar.in p̃senti quẽ admodũ ꝺicta substitu
tio simplicit.ſ.si beres nõ erit negatiue cõce
pta verificat in casu quo beres esse nõ possit
q⁹ multis modis cõtigit.vt supra dictũ est.ita
verificatur etiã in casu quo beres esse pos
sit et nõ vult.et ita ad hoc no. ꝺocto. tex.in
ꝺ.l.cum proponas.et Bart. in.l.j.in prin.
ij.q.prin.ff.de vulg.substi.et in.§.nostro.sed
certe dictus tex in.ꝺ. l. cum proponas. per
quem in dictis locis Bart. se fundauit pro
barũ facit eo quia si in.ꝺ.l.cum proponas.

ꝺicta substitutio generice et negatiue facta
puta si beres non erit comprehendit ꝺictos
duos casus.ſ.si non posset vel noluerit ideo
ibi fuit quia testator exp̃ssserat ambos istos
duos casus in.ꝺ. substitutione. vt pat t ibi
in ter.secundum ¶Pau.de castro ibi et ideo
pro ꝺicta doctrina melius facit tex. in. l.si
pater familias.ff.de heredi.inst. et supradic-
tis patet. q⁹ ꝺicta substitutio generice fac-
ta habet duo capita.vnum voluntatis.al-
terum impotentie. immo substitutio vul-
garis facta in vno casu expresse cõprehen-
dit alium casum et generaliter omnes qui
possunt adaptari. ¶Eo quia in substitu- 147
tionibus directis larga interpretatio et ex-
tensio fieri debet.glo.est ordinaria in.l.Bal
lus.§.quid si tantum.et ibi Bar.et alij per
quam glo.ita ꝺicit Bald. in.ꝺ.l. cum pro-
ponas.in vltima col.et ibi sequitur ¶Paul.
de ca.et ꝺ.Aler.facit.l.fi.C.de instit.sub cõ
di.fac.et Bart.et alij.et Bart.in.l.j.in p̃n.
in.ij.q.prin.ff. de vulga.et pupi.substi.et in
l.si pater familias.ff.de here.instit. Ange.ꝛ
Imo.in.l.fi.in prin.ff.de vulga.sub. et oẽs
in.l.si mater.§.j.vbi glo.ff.eo.ti.

¶Adde. Nicola. boerium aurea
decisi.cxxviij.col.vi.nu.
xiiij.ex qua sententia gl.
infero ad sententiam Bart.in.l.j. nu. xiij.
ff.de vulga.et in.ꝺ.§. et quid si tantum.vbi
Angel. Imol. et docto. idem probant. q⁹
substitutio facta in vno casu comprehẽdat
alium casum (.verbi gratia) q⁹ casus vo-
voluntatis extendatur ad casum impoten-
tie:et est communis Bart. conclusio. in.§.
et quid si tantum.et in.l.j.iam supra citata
secundum Jaso. in. ꝺ. l. j. num.xxiiij.ff.de
vulga. qui adducit plura similia et ponit
duas rationes. et secundum Ripp. ibi.nu
me.lxxxix. Guil.benedict. in.c. rainutius.
verbo.absq; liberis.in.ij.de vulg.substi.nu.
xxv.vbi transcripsit octo limitatiões.quas
posuit Socin.in.l.j.nume.xiiij. col.ix.ff.de
vulga.et ibi Areti.col.ix. et Aler.num.xi.
Lacelo.in tracta.substi. de substituti. vul
ga.q.vij.principali.qui per.xij.col. discutit
hanc conclusionem et tenet contra commu
nem.et adde q⁹ hanc communem tenet idẽ
Bart.in.l.pater seuerinam. nu.ij.ff. de cõ
di.et demost. ¶Paul.de castro in.l. si ita q̃s
num.ij.ff.de vulga.et in.l.si mater.§.si filiꝰ
num.vj.ff.eo titu. Jaso in.l. cum quidam
col.j.et.ij.C. de instit. et substi. et ¶Adde
an sub simplicibus contineatur casus mix-

tus. ¶Pau.de castro.in.l.ij.in prin.col.j.nu.
ij.et ibi Alcia.nume.vij.et nume.xxix.ff.ꝺ
verb.obliga. Jaſ.in.§.omnium.nu. xxviij.
et ibi Gomesij.nu.xxv .instit.de actio. Cro-
tum.in.l.gallus.§.ꝛ quit si tantũ.nu.xxxiij.
ff.de lib.et posth. Jason.post. Bart. in.l.si
ita scriptum.eodem titu.Deci.in.l.fina.nu
me.j. C. de contra tabul. declarat optime
Alciat.lib.iij.de verb.signi.nu.lix.fol.ccxl.
in.iij.vol. tract. Piero. Lagnol. in rep.l.si
emancipati.nu.clxiij.C.de colla.Decium.
cons.ccclxxiij.col.j.nu.j.Gomesij.in regu
la chancellarie. de non iudicando iurta for
mam supplicationis.q.ij.et in regul.de im-
petranti.benefic.vacã.q.xiiij. Dida. ¶Pe.

148 ¶Similiter tenet Bald. in.l.bũanitatis.
C. de impu. et alijs substi. q⁹ substitutio ex
p̃ressa concepta in vno casu furoris ha-
bet locum in alio casu furoris per.ꝺ.§.ꝛ q̃d
si tantum.Dicit tamen singulariter Bal.
in.ꝺ.l.cum proponas.in.ij. col.q⁹ si fiat sub
stitutio vulgaris in casu impotentie quo ca
su tacite intelligitur si noluerit vt supradi-
ctum est. certe iste casus tacitus non impe-
dit transmissionem ex potentia suitatis si-
cut ius accrescendi est similiter casus tacit⁹
qui non impedit transmissionem.l.si fratris
C.de iure de li.et ꝺicit ibi Bald. q⁹ ista ver
ba sunt subtilia et bona.sequitur Imo.in.
l.pater fami.et in.l.iam dubitari.ff.de here.
inst. Aler.de Imo.in.l.si filius heres.xiiij.
col.infra. eo. licet in contrariũ videatur fa
cere tex.in.ꝺ.l.iam dubitari. quia cũ sit in
potestate filij an sit vel non sit beres siue ex
presse siue tacite videtur de necessario fieri
voluntarius.et sic videtur tolli suitas sed
149 certe ꝺictum Bal. est verũ. ¶Quia licet
per dationem vulgaris substituti tollatur
suitas.ꝺ.l.si filiꝰ.vbi Bar.ꝛ docto.ꝛ Bar.
in.l.si filius qui patri.cũ si.ff. de vul.et pu-
pil.sub.tamen tacita vulgaris cõtenta sub
expressa pupillari non tollit suitatẽ. vt in.l.
si filius qui se paterna. et. in.l. Julianus.
ff.de acq̃.here.no.Bar.in.ꝺ.§.ꝛ q̃d si tãtũ.

¶Additio. ¶Nota q⁹ taci-
ta vulgaris com-
prehensa sub pu-
pillari non tollit suitatẽ. quamuis sit con-
trarium in expressa vulgari. Adde Bart.
col.iij.nu.vj.in.ꝺ.§. et quid si tantum. vbi
Alexand.nu.v.et Jaso.in.l.si filius heres.
col.xj.nu.lv.ff.de lib.et posth. Soci. in.l.j.
col.lxxvij.num.xliij.ff.de vul.et pup. Guil.
besꝺict.in.c. Rainutiꝰ.verb.mortuo itaq;.

nume.cxciiij.in. ij.de testamen. Bart.in.l.
si filius qui patri.num.v.ff.de vulg. et in di
cta.l.si filius heres.col.ij.nu.j. Segur.in re
pet.l.coheredi.§.cum filie.nu. lxj. et. num.
cclxx.ff.de vulg.et pupill. Didacus ¶De.
¶Immo fortius tenet singulariter Ang. 150
in.l. ¶Papinianus.§.quarta. in vltima col.
ff.de inofficio. testa. q⁹ vulgaris contenta sub
breuiloqua vel cõpẽdiosa facit cessare sui-
tatẽ:quia licet ꝺicatur verbis generalibus
expressa non tamen specialibus et specificis:
quia continetur fauore testatoris:ergo non
est contra cum retorquẽdũ. vt in.l.q⁹ fauo
re.C.de legi.de cuius ꝺicti veritate videa-
tis. ¶Pau.de castro in.ꝺ.l.si filius heres.ꝛ ibi
ꝺ.Aler.in vltima col.in fi.vbi idem consu-
luit in compendiosa sed in breuiloqua tenet
contrarium Aler. in.l.lucius.vj. col. ff. de
vulga.substi. ¶Hãc tamen conclusionẽ. 151
ſ.q⁹ substitutio vulgaris expressa concepta
in vnum casum extenditur ad alium taci-
tũ limitat ꝺo. Jason quinq; modis in.ꝺ.
l.cum proponas.in.iij.col.de quibus ibi vi
deatis per eum.sed ego legẽdo.ꝺ.l. Ball⁹.
§.et quid si tantũ.ꝺedi vobis ad reg.supra-
ꝺictã.xj.limitationes.et propterea eas in p̃
senti subtileo de quib⁹ videatis per.ꝺ. So
cynũ in repertione.l.j.ff.de vulg.et pupi.sub
sti. ¶Ex supradictis etiã p̃z. q⁹ ad hoc q⁹ 152
habeat locum substitutio vulgaris est neces
se q⁹ beres in primo gradu institutus desti-
nat esse beres repudiatione vel alio modo
ex quo infertur q⁹ substitutiones directe ve
rificantur a repudiata hereditate. vt in. l.
post additam.C.de inpu.et alijs substi.extra
tio est secundum Odofre.in.ꝺ.l.post addi-
tam quia substitutio vulgaris sit sub con-
ditione si beres non erit ergo si sit beres. et
sic addita hereditate cum deficiat con-
ditio institutionis necessario substitutio ex-
pirat alij ꝺant aliam rationem. ¶Quia 153
hereditate addita bona efficiuntur propria
heredis.glo.in.l.j.§.veteres.ff.de acqui.pos
se.sed si testator potuisset substituere postq̃
addinit et sic postq̃ effectus est dominus ꝺi
sponeret de rebus alienis contra auc̃.ingres
si.C.ꝺ sacro.sanct.eccl.ſ3 istam rationem attẽta
non posset post additã per fideicommissum
substitui contra tex. in.ꝺ. l. post additam. in
ꝺbo.directe. ¶Tertia est rõ ꝛ melior quia 154
post additam hereditatem non possit dire-
cte substitui. sed per fideicommissum sic q⁹
addita hereditate quis efficitur directe ꝺis
ꝛ heres.ꝛ postq̃ q̃s est effectus directe heres

Universidad de Salamanca. BGH

nõ põt desinere esse heres etiã si in integrũ restituerctur.l.et si sine.§.sed q̃ papinian⁹. ff.de mino.glo.no.in.l.in substitutione.ff.de vulga.et pupila.substi.si ergo post additam posset di recte substituere reperirentur duo heredes et insolidũ quod est impossibile.l.si vt certo.§.si duobus vehiculũ.ff.cõmo.in.l. iij.§.cõtrario.ff.de acq.poss.hinc est q̃ post additã hereditatẽ potest substitui p fideicõ missum:quia vnus potest esse directe vlis alius vtiliter vt patet in toto ti.ad Trebel.

155 ¶ Hãc rõnẽ ponit no.Bar.in.l.j.in repetitiõe.col.vj.q.v.in pn.C.de socio san.eccl. vbi p hoc singulariter decidit q̃ etiã tuo re piecause post additã hereditatẽ non possit directo pia causa substitui.cta regula iuris hoc nõ pactatur per rõnẽ Jam.dictam de quo ibi videatis p moder.ista tamẽ regula fallit in milite q̃ post additã põt directe substituere.et appellat directa militaris. vt in.l.Cẽturio.ff.de vulg.et pupil.substi.et in l.in testamẽto.C.de testa.mili.et in.l. precibus.C.de impu.et aliis sub.et in.l. Vbis ciuis lib⁹.ff.de vulg.et pup.sub.ratio est.qa miles potest facere quẽ heredẽ ad tẽpus et facere q̃ q̃ semel fuit heres directo designat in totũ esse heres.l. miles ita heredẽ.ff.de testa.

156 mili. ¶ Secũdo fallit quando heres additus hereditate fuit negligẽs ad implere volũtatẽ defuncti infra annũ:qr tũc loc⁹ est substitutio.vt in.§.si vero instituto.in aucten.ỹ heredi.et fal.col.j.vnde sumit auc.hoc amplius.C.de fideicom mis. ratio est:quia propter delictũ lex privat primum heredem ac si nunq̃ fuisset heres.

¶Additio.

¶ Adde Ange. in tract. de testamẽtis.verb.creen tores dedit.et Guil.benedict.in rep.c. Raynutius. verbo. si absq̃ liberis.nu.cxciij.cũ pluribꝰ sequẽti.in.ij.de lega.et fideicõmiss.ỹ testa.Bome.in.l.xxx.num.xvj.et in.l.xxxiiij. nu.v.in decisionibus Tauri. et Joan.lup. in rep.Rubri.de dona. inter vir. et vxo.§.

Lex regni. lxv.nu.xx.fo.xlii.col.ij.et de iure Regio ad dẽ.l.viij.ti.x.par.vi.Didacus Perez.

157 ¶ Tertio fallit quãdo primꝰ heres est minor qui hereditatẽ adiuit.et postea restituit in integrũ etiã erit locus substituto:quia restitutio reponit omnia in pristinũ statũ.l.q̃ si minor.§.restitutio.ff.de mino.et sic est per inde ac si primus heres nũq̃ adiuisset vt plenius per glo.in.l. et si sine.§.q̃ Papinian⁹ ff.de mino.declarat Bart.et alij.in.l.ij.§.j. ff.de vulga.et pupil.sub.et in.l.ex cõtractu. ff.de re iudica. et tenet ex presse Jason in.d. l.post additã hereditatẽ. ¶ Ex supradictis 158
infertur q̃ anteq̃ heres primo gradu institutus sit exclusus a primo gradu institutionis nõ potest substitutus addire ex secundo gradu substitutionis et est huius ratio: qa donec est spes successionis ex institutione nõ admittitur substitutus.vt in.l.q̃diu.ff.ỹ acqui.here.hoc ita est intelligẽdũ verũ quãdo est spes de iure cõi.secus si de iure extraordinario et speciali puta si minor⁹ institut⁹ cui est dat⁹ substitut⁹ vulgaris repudiauit q̃ posset in integrũ restitui. nã hoc casu interi nõ cessauit substitutio.et est ratio:qr ista restitutio nõ cõsiderat.vt.d.§.sed q̃ Papinian⁹. ita tenet Bar.in.l.j.nu.ix.in prima.q.iiij.q. prin.quẽ ibi sequũtur moderni.ff.de vulg. et pupil. substi. idẽ est etiã dicẽdũ si institut⁹ possit admitti post repudiationẽ ex alio privilegio speciali. vt est videre in suo herede instituto cui a patre est dat⁹ substitut⁹ vulgaris qui suus post abstẽsionẽ infra ãdrienũ potest penitere et se immiscere hereditati vt est casus singularis in.l.fi. C. de repudianda hereditate.

¶Additio.

¶ Adde Aler. in.l.quia poterat col.pen.ver.ij.fallit.ff.ad Trebelli. Joan.lup.in rep. Rub. de dona.super.c.per vestras.§.xxvj.num.v. Jaso.in.l.si filius heres.ff.de lib.et posth.et optime per Eldalri.zasium.in tract. substi. c.j.nu.xviij.et Guil.benedi.in.c.rainutius fol.cccciij.nu.cxxxiij.de testamen.et adde p limitatione Bart.in.l.qui se patris. num. lxxxiiij.C.vnde liberi. et Joan. bernard. in tract.fallenti.regul.cccc.incipi.restitutio in integrũ.Segu.in repe.§.cũ filie.l.cohered. nu.xiiij.ff.de vul.et pupi.regia.l.xviij. et.l. xx.titu.vj.part.vj. Didacus Perez.

¶ Ista fuit expressa determinatio Bart. in.l.ij.ff.de acqui.heredi. quem sequuntur Angel. et Jmo.qui dicunt hoc esse diligẽter notandum. et idem sequitur idẽ Pau. de cast.sed certe ista decisio. Bart.in.d.l.q̃ diu. et sequentiũ ibi videtur multum dubia propter tria. ¶ Primo quando videtur 159
presupponere q̃.d.l.fina. de repudi. hered. habeat locum dato substituto vulgari filio suo instituto que loquitur tantũ in suis heredibus.vt tenet Aleran. et post eum Jason. in.d.l.fina.in.ij.limitatiõe.et si ista practica esset vera videt q̃ p dationẽ substituti

vulgaris non tolleretur suitas quod est cõtra communem sniam Bar.et aliorum in. l.si filius heres.infra isto. tit. vbi latissime. d. Aler. examinando hunc passum in hoc concludit et latissime per eum in.l.apud Julianum.§.idem Julianus.ff. ad trebe.et sic videtur q̃ cum.d.l.fin.habeat locũ in suo. vt ibi dare patet et supra dictum est que suitas tollitur per datione m substituti vulgaris secũdũ cõmunẽ opinionem non habeat locũ quãdo tali filio suo instituto datus est substitutus vulgaris. vt ibi in. d. l. si.tenet.glo.ij.et gl.vltima.et sequunt Bal. Ange. et Aler.et Jason.ibi et Ba.in. l. si quis suus. ff. de iure delibe.et in.l.q̃diu.ff.

160 de acqui.here. ¶ Posset tñ saluari opinio Bar.duobus modis.Uno modo scõm illã opinionẽ que habet q̃ per dationẽ substituti vulgaris non tollitur suitas quã tenent multi moderni maxime Pan.de ca.in.d.l. si filius heres. per tex.quẽ dicit ab alio non animaduersum in.l.si.ff.de cõdi.insti. Secũdo modo põt saluari dicta opino Bar. et sua practica in tacita vulgari substitutione que non tollit suitatẽ et idem in aliis casibus et limitationibus in quibus per dationem substituti.non tollitur suitas que limitationes ad regulam sunt nu.xj. quas ordinatim posuit.d. Aler.in.d.l.si filius heres. et in.d.§.apud Julianũ.et per docto.maxime modernos.in. l.si filius qui patri. ff.de

116 vulga.et pupil.substi. ¶ Secundo videtur dicta dicisio Bar.in.d.l.quẽ admodum.la prima.dubia qr si beneficio illius.l.si.potest admitti filius institutus ergo stãte ipsa spenõ debet admiti.substitutus vt.d.l. q̃diu. per quã ita firmat Pau.de ca.in.d.l.fina. de repu.heredi.et idem Pau.de ca. in.l.si quis suus.ff.de iu.de.neq̃ obstat secũdum eum q̃ dictũ est de beneficio restitutionis quia minor excluss⁹ de iure cõmuni licet restitui possit ad ius adeũdi que est spes restitutionis nõ est in consideratione vt in.l. iiij. §.j. ff. de fideicomi. liber. facit. l. si minor.ff.de acqui.heredi.bene etiã facit ratio differentie quia diuersum est in restitutione in integrum que a iudice cõcedi non debet nisi probata lessione vt in.l.cum et postea.§. si minor.cũ ibi no. de iureiu.secus in remedio.d.l.si. vbi nulla ostensa lessione concedi-

162 tur illud beneficiũ. ¶ Sed ad huc etiam in ista secunda dubitatione possumus saluare Bar.et possumus pro eo aducere nã q̃diu est loc⁹ successioni ex testamẽto cessat successio ab intestato vt in.l.ante§.C.cõmu.de succe.et tamẽ filio instituto abstinente immediate potest legittimus ab intestato addire vt est.gl.magis cõmuniter approbata.in. d.l. si. et q̃ substitutus possit adire tenuit glo.etiã ibi q̃ sequũtur magis communiter ibi docto.et adrationẽ contrariam põt dici q̃ licet filius possit penitere et sic sit spes additionis est ex pulegio speciali sibi cõcesso vnde regula.d.l. iij.ff. de acqui.here.nõ procedit qsi est spes additionis ex privilegio speciali post repudiationẽ sed quãdo nulla precedẽte repudiatiõe est spes additionis de iure cõmuni. ¶ Quia fortior est 163
virtus iuris cõmunis quã specialis vt in.l. eius militis.§.militia missus.ff.de testamẽto mili. Tertio et vltimo illa cõclusio Bar. videtur dubia ex eo qr presuponit q̃ filio abstinẽte et substituto demũ adeunte possit filiꝰ penitere et addire hoc autẽ viditur falsum Jmo. q̃ adita hereditate per substitutum nõ possit amplius filius penitere per tex. in dicta. l. si. vbi habetur q̃ filius non põt penitere si res non sunt in eodem statu ergo cum sint trãslate in alium et sic in substitutũ non sunt in eodem statu et ita fuit de mẽte glo.ibi pro vt colligit ibi Ange.et voluit glo.in.l.si quis suus.ff.de.iure.delibe. et glo.et Bal.in.l.ij.C.de iuris et facti.igno. ¶ Sed etiam possumus et tertio notabiliter ab ista tertia impugnatione defendere Bar.et dicere pro vt dicit Sali.in.d.l.si.q̃ substitutus potest adire. s. revocabiliter et dũ ter.dicit q̃ res debent esse in eodẽ statu est intelligendũ.s.q̃ non sint alienate titulo vẽditionis vel simili.et per sequẽtia verba illius ter.clare patet.per quẽ declarantur precedentia pro vt declaratur in.l.qui filiabus.in prin.ff.dele.j.et in.l. seruus pluriũ.§.si.eo.ti. Ex supradictis infertur secũdum doctores in presenti q̃ ad existentiam vulgaris substitutionis non est necesse primũ gradũ valere. De quo et aliis multis q̃ possent hic dici ad pñs non me intromitto vt ad cõclusionem quam dedi in scriptis veniam: quia tempus non super erit. que quidem conclusio talis est.

¶ Per fideicõmissum substitutũ in re 164
sibi legata pariter et coniunctũ: conditione Cõclusio.
substitutionis in vita testatoris. deficiente preferẽdum esse ex solo iure accrescendi filie alterius sibi coniuncti per modum conditionis vocate pro veritate substentando.
¶ Sed vt ista conclusio declaret vt nobis 165

Universidad de Salamanca. BGH

aliquid afferat vtilitati saltem in practica. d.legis fori.ꝛ quia eam habeo in facto po-
Casus conclusionis. no casum sic ego bñs duos filios ꝛ duas filias omnes quatuor heredes institui quorū vnus filiorum vocatur Antonius alter vero martinus.ꝛ vna filiarum vocaꝫ Catherina:altera vero Frācisca.dictum tamē filium martinū melioraui in te.ꝛ quin.parte meorū bonorū quod potui facere ex dispositione. d.l. fori. ꝛ hoc modo melioraui ipsum martinū ꝙ dictum tertium ꝛ quintum teneret ꝛ possideret per spaciū quinq; annorum:quibus elapsis dictum tertium ꝛ quintum legaui dicte Catherine ꝛ francisce filiabus meis seu melioraui easdem in dicto tertio ꝛ quinto processi vlterius sic dicendo ꝙ si cōtingisset alteram dictarū mearum filiarum decedere sine filijs illi sic decedenti alteram viuentem substituebam ꝛ si cōtingisset ambas decedere sine filijs legittimis ꝛ naturalibus tunc eo casu volebam dictū tertium ꝛ quintū peruenire debere ad dictum martinum qui primo fuerat melioratus ꝛ sic quinq; feci in hoc meo testō.primo qꝛ omnes meos filios ꝛ filias instituī.vt iuri satisfaccrē.l.inter cetera.infra eo.secundo dictū martinum melioraui ex dispositiōe.d.l.fori.ꝛ ad tempus quinq; annorū quod potui cum si voluissem non essem sibi obligat⁹ vt eum meliorassem ergo debet esse contentus argumēto.ter.in.l. tutori.C. de negoti. gest. tertio post dictos quinq; annos dictum tertium ꝛ quintum dictis Catharine ꝛ francisce filiabus meis reliqui seu ambas in dicto tertio ꝛ quinto melioraui quod potui non solum vnā meliorare sed etiā ambas.vt tenet Bar. in.l. vnū ex familia.§.si duos.vbi hoc no.ff.de leg.ij. Quarto eas inuicē ꝛ reciproco mō per fideicommissum substituī.Quinto eis am⁹abus sine filijs decedentibus per fideicōmissum substituī dictū martinū suū fratrē quē primo melioraui.cōtingit ꝙ me testatore viuente francisca mortua est relicta vna filia anna. postea ego testator mortu⁹ sum ertat nūc maxima altercatio inter Catherinā filiā meā ex vna parte: ꝛ annā neptem meam filiam. d. francisce ex altera circa medietatem dicti tertij.ꝛ quinti in qua quidem dimidia fuit dicta frācisca meliorata. nam altera dimidia tertij ꝛ quinti fuit relicta. d. Catherine.

166 ¶ Et videtur quod anna neptis mea preferatur dicte Catherine ꝛ sic contra meam supradictā cōclusionē quod probat sequētibus fundamētis. ℙ Primo certum est ꝙ.d. Catherina fuit per fideicōmissum substituta dicte frācisce sub cōditione si.d.francisca decederet sine filijs.vt ex casus positiōe pre supponitur sed sic est ꝙ dicta cōditio substitutionis defecit:qꝛ.d. francisca mortua est cum filia:ergo deficiēte cōditione substitutionis debet deficere ipsa substitutio vt in. l.vnica.§.fin autē aliquid subcōditione.C. de cadu. tollē. neq; obstat ꝙ possit dici ꝙ tunc deficiebat dicta conditio qsi in ipsius defectu cōcurrissent due qualitates a testatore expresse ar.ter.in.l.in cōditiōib⁹ primū locū.in prin.ff.de cōdi.ꝛ de.quarū vna erat ꝙ testator locutus est in plura.s.si sine filijs decederet qui numerus plural non est vno cōtentus vt in.l.vbi numerus. ff. de testi.ꝛ dicta Catherina non decessit cum filijs imo cū vnica filia vt dictū est secūda calitas est quia testator locutus est in genere masculino.si sine filijs ꝛ non femenino.s.sine filiabus.ꝛ si hoc voluisset expressisset vt in.l.vnica.§.pe.C.de cadu.tol.ꝛ in.c.ad audiētiam de decimis. qꝛ adhoc possum⁹ rīdere imo.

¶ Quod ille dicetur decedere cū filijs qui 167
cum vnico ꝛ solo filio decedit vt in. l. cum vrori.C.qsi dies.le.cedit.ꝛ in.l.j.C.de cōdi. inser. in. l. non est sine liberis. ff. de verbo. signi.etiam si sit filia.vt in.l.si ita scriptum filiabus.ff.dele. ij.ꝛ in. lege.§§.si quis ita in princi.ff.de test.tute.

¶Adde. ¶ Ad idem ℙhilipp. Deci. in cons. ccxviij. col.iiij.versic. ꝛ ista conclusio.num.x.lib.ij.Didacus perez.

¶ Et sic pz ꝙ dicta anna pferat.d. Catherine. 163
¶ Secūdo facit nam si.d. Catherina voluerit admittiad dimidiā quinti ꝛ tertij ex eo quod fuit coniuncta in dicto tertio ꝛ quinto francisce ex iure accrescendi vt. in. l. reconiuncti. ff. delega. tertio. hoc non potest stare nā ius substitutionis tollit ius accrescendi vt in.anē.boc amplius.C.de fideicomi. in lege. secunda. §. si duo. ff. de bono posse.secundum tabul.no. in lege.qui patri. ff. de acqui.heredi. ꝛ in lege. vnica. §.in.j.ꝛ.§.pro secundo.C.de cadu.tol.quod est ex eo quia ius accrescendi descendit ex legis prouisione vt in lege. prima. §. si ex fundo.ꝛ in lege.ex facto la grāde in prin. ff. de heredi. institu. ꝛ in lege. quotiens. C. eo.titulo.ius vero substitutionis venit ex expressa voluntate testatoris vt. in.l. testa.

C.de impube.ꝛ aliis substi. ergo per prouisionē bois boc est per substitutionem tollitur prouisio legis.s.iuris acrescendi vt in.l. si.C.de pac.con.ꝛ in.l.ꝛ babet.§.cum quis. ff.de preca. cū igitur dicta Catherina fuit expresse a testatore substituta posito casū ꝙ als poterat venire per ius accrescendi tale ius accrescēdi cessat per dictā substitutionē sic dicta Catherina ex nullo capite potuit venire ex substitutione non quia defecit deficiēte cōditione ex iure accrescēdi nō sublato per substitutionē expressam. ¶ Tertio
169 facit illud ꝙ.d.Salice.in.l.j. C. de condi. Vid.autor. infra num. clxxviij. vbi tenet cōtra Salicet. insertis vbi ipse dicit ꝙ in casu dicte substitutionis.s. qñ sic est facta si cōtingat alterā decedere sine filijs ꝛc.vt testator filios decedentis ibi substituere ipsi decedēti ꝛ sic eos preferre cōiuncto ipsi decedēti ꝛ fuit hec originalis determinatio Didra.vt refert Salice.in.d.l.j.sic ergo vt preferri dicta Anna dicte Catherine tanq; matri sue substitute ꝛ sic ꝙ dicta Catherina repellatur maxime per ter.in.l.lucius. in. fin. ff.de here. instit.

170. ¶ Quarto facit qꝛ ille vt vocatus ex testamēto in cuius fauorē verba testatoris sunt prolata.ter.est in.l.s. ruo legato.§.si testator.ff.dele.j.l. fideicomissa.§.inter dū. ff.de le.iij.l.peto. in prin. ff. dele.ij.l. ij.§. si duo fratres.ff. de coll.a. bono.sed sic est ꝙ dicta verba testatoris. ꝛ si sin. liberis decederet sunt prolata in fauorem dicte filie.s. Anne ergo ipsa videtur vocata ad dictā dimidiā dicti tertij ꝛ quinti.als illa vba si sine filijs ꝛc.ubi oparēt cōt. a ter.in.l.si qsi.ff.dele.j.

¶Additio ¶ Adde Bal.in rub.q.ir.C.de contrahēd.emp. Jo. lupū.rep.c. per vbas. de dona.§.xxx. nu. ij. Feli.in.c.cautam ꝙ. nu.vj.de rei.vind. Dipol.in.l.j.§.si seruus.nu.v.ff.de quetti.ꝛ in repe. Rubri.ff.de fideiussio.num.cxciij.ꝛ in cons.rcix. Jaio.in.l.ꝙ in rē.§.j.col.pen. ff.de lega.j. allegantē ter. in.l. diuus Adrian⁹.ff.de vsu.ꝛ habi.quē ibi dicerat optimū Fran.de Ar re.idē Jaio.in.l.j.in prin. ff.de eo ꝙ cer.loco.ꝛ in.§.in personā.num. xxviij.inici.de actio.ꝛ in.l.ij.§. creditū.nu. xxiij.ff.si cert.pet. Somelli.in.§.super est. col.ij.nu.viij.de actio. Dec.in cōs.cxxxij. nu.viij.ꝛ cons.cclxxxij.nu.ij.ꝛ cons.cccc. nu.iiij. Soci.int.act.fallent.regula.cccclv. ba.vbi sing. loquitur in boc.ꝛ Romanū.in cons.xxij.ꝛ cons.lvj.vertic. tertio qꝛ uta. Calcane.cons.xv.nu.xxij. Lopez.in-

tract.sup noua. paganor cōuersio. §.xviij. col.iiij.nu.i. Ne vizan. insilua nupti.lib.vi. nu.xlvi. versic. item in dubio ꝙ actus poti⁹. Alciat.de presumpti.reg.iij.pre ump. xxiiij. Suarez in. allega. xxviij. fol. ccir. col.j. Segur. in rep.l.j. §. Si vir. col. vii. nu.xvi.ff. de acq. possessio. Cassan. in consuet.burgundi. Rubri.vij.§.xiij.num.iiij. fol. ccxxix. ꝙ est singulare ad decisionem plurium dubiorum in iudicando.legendo. nec non occurrentium vt in plurimum cōsulendo: Didacus ℙerez.

¶ Quinto facit qꝛ ista verba.s.si cōtingat altera sine filijs decedere etiam sunt verba cruciatiua cōditionaliter prolata q̄ dispositionē inducūt vt.in.l.pe.ff.de colla.bono. si ergo dispositio testatoris refertur ad dictā annā erga non ad dictā Catherinā vt in.l.maritus.C.de pro cura.cum vnius inclusio alterius sit exclusio vt in.l.quesitum.§. idē respōdet.ff.de fundo instru. ꝛ in.l.si ita quis.ff.de vulga.subst. in.l. cū pretor. ff.de indi. Ser.facit ꝙ no. Bar. in. l. gallus in prin.infra ist.ti.l.si quis cum.§.j.ff.de vulg. subst.ꝛ in.l.coheredi.§.fi. o.ti.vbi concludit quod per bec verba conditionaliter prolata si filius meus me viuo moriatur nepotem substituo videtur etiā filius instituisse.

¶Adde. ¶ Quod communis conclusio est in contrarium. secundum autorem.j. col.fi.versi. Serto dico.ꝛ ibi in additione latius deducam. Didacus perez.

¶ Ita ergo dicendū in casu. premisso eadem ratione. ¶ Si dnō ordinauit testator⁹ supra 171
dictis exceptionibus prima facie fundamentis ego intēdo bodie tenere cōtrariū immo ꝙ dicta Catherina admittatur ad dictā medietatē tertij ꝛ quinti ipsa anna nepte testatoris exclusa quod probo sequētibus fundamētis. ℙ Primo quotiēscūq; vnus ꝛ idē est cōiunctus pariterq; substitutus.vt est in casu nre cōclonis vbi dicta Catherina ꝛ Frācisca in dicto tertio ꝛ quinto fuerūt cōiunctere ꝛ verbis secūdum magis communem que habet quod per bec verba lego Catherine ꝛ francisce tertium ꝛ quintum meorū bonorū seu eas in.d.tertio ꝛ quinto melioro inducitur cōiunctio re ꝛ verbis vt firmat glo.in.l.i.§.fi.ff.de vsufru. accre.ꝛ no. docto.in.l.si duobus.§.fi.ff.de le.i.ꝛ Bar. in.l.re cōiuncti.v.tertio principaliter quero. ff.de le. iij.ꝛ Bal. in.d.l.i. in fi. de vsufru. acrel.ꝛ Bal. in. l.vnica. §.bijs itaq;. C.de

Universidad de Salamanca. BGH

cadu.tollē. vel saltē secūdū oēs fuerunt.d. Catherina ⁊ francisca cōiuncte verbis inter quas cadit ius accrescēdi.vt.d.l.si duobus.§.fi.⁊ in.d.l.re cōiuncti. fuerunt etiā. d. Catherina ⁊ francisca inuicē substitute. l.si altera sine filijs precederet.ideo si dicta Catherina admitti nō potest ex capite substitutionis:eo q defecit in vita testatoris ꝓpterea q.d.francisca non decessit sine filijs ⁊ sic non est verificata cōditio sub qua fuit
172 facta.d.substitutio. ¶ Tamen ipsa Catherina tanꝫ cōiuncta admittit̄ per ius accrescēdi ad partē dicti tertij ⁊ quinti relictam dicte francisce cuius portio effecta fuit quasi caduca cum decesserit testatore viuente.l. j.§.in triplici.iuncto.§.⁊ prosecūdo.C.de cadu.tol.⁊ in terminis ē casus in.l.pe.ij.rsiso. ff.de iniusto testō.⁊ est gl.in.l.neꝫ is.§.heres.⁊ in.l. si quis heres. ff.de acqui. here.⁊ in.l.testō.C.de impu. ⁊ aliis substi.⁊ Bar. late in.d.l.re cōiuncti.in.v̄. Sed circa hoc moneo tale dubiū. vbi finaliꝫ cōcludit q ſi vnus ⁊ idē est substitutus ⁊ cōiunctus ⁊ aliquo casu cōtingat substitutionē euanescere potest dictus substitut⁹ ⁊ cōiunctus per ius accrescendi venire. ¶ ℙer iura ꝓ̄ al
173 legata. ¶ Facit etiā q no. Bar. in.l.pater filiū.in.iij.q.ꝓin.ff. de in offi. testa. vbi ipse dicit q qſi vnus ⁊ idē est substitutus ⁊ coniunctus potest amplecti vel iure accrescēdi vel iure substitutionis cum in eius fauorē illud sit introductū de quoibi latius per eū hoc idē tenuit Bal. in.l.vnica.r.q.C.qſi nō
174 pe.par.pe. acres. ¶ Tertio facit qr qſi testator cōiūctū substituit voluit ius eius augere ⁊ ideo nō dz opari diminutionē arg. l.si mācipia.in.ꝓin.ff.de fun.instru. ⁊. l.q fauore.C.de legi.⁊ in hoc passu nullū discrepātē repietis. Quarto ꝓ hoc facit iste ter. vbi hēmus q si sunt duo gradus in testō. ab ipso testatore scripti si dispositio testatoris nonbabet locū in vno gradu.l.primo ꝓ eo q cōtinet preteritionē ⁊ in eo deficit cōditio substātial testa. que est q ita demum valet testū quādo nō continet preteritionē vt.d.l.inter cetera sumit vires a.ij. capite. l.substitutionis ⁊ ecōtra ita dicam⁹ in pūcti q cum dispositio testatoris circa dictū tertiū ⁊ quintū.in.d.Catherina ⁊ francisca ꝓlata cōtineat duo capita. vnū iuris accrescendi alterū substitutionis fideicomissarie posito casu q propter aliquod accidēs deficiat ſcōm caput.l.substitutionis nihilominus habet locū ſcōm capnt. l. iuris accrescendi. ¶ Quinto ꝓo hoc allego.ter.in.l. 175
vnica. §.ꝓo.ij.C.de ca.tollē.vbi.d.ter.q ſi legatū fuit factū quasi caducū debet remanere apud illū a quo fuit relictū nisi ille in cuius persona fuit factum quasi caducū bēbat substitutū vel cōiunctū quia ill⁹ et nō alijs debet aplicari dictum legatū quasi caducū et sic tres tm̄ sunt psone que admittitur ad legatū quasi caducū scilicet heredes a quibus dictum legatum relictū est et substitut⁹ excluso herede.vel cōiūct⁹ in.d. legato.ergo nō alia nō psona q̄ fuit heres testatoris neq substitutus seu cōiunct⁹ legatario sic q̄ fuit in p̄senti qr heredes a quib⁹ dicta melioratio tertij et quīti fuit relicta. fuerūt filij masculi legatariarū substituto et coniunctus fuit.d.Catherina ergo ad medietatē.d.tertij.⁊ quinti aut sunt admittēdi heredes ⁊ clarū est q non cum.d.francisca habuit sororē sibi substitutā et cōiunctā vt in. d.§.proscdo at. d. Anna non qr nō est de personis numeratis in.d.§. ꝓ secūdo.ergo debet venire dicta medietas tertij et quinti ad dictā Catherinā nā posito q nō veniat tanꝫ substituta cōditione substitutionis in vita testatoris deficiente potest tamen veni re per aliā viā.l.iuris accrescendi per nostrū ter.⁊ p ea q̄ dicta sunt. ¶ Restat nūc 176
rsidere ad ser fundamenta que contra meā Rspōsio
cōclusionē fortissime obstant q mihi duri- nes ad ser.
us videtur.⁊ primo ad primū in quantum fundamen
fuit dictū q.d. Catherina erat ventura ad ta aducta
dictā medietatē.d.tertij ⁊ quinti tanꝫ sub in contra-
stituta conditional que cōditio defecit ergo rium.
tē.quia ad hoc primū fundamētū satis patet ex supradictis responsum.l.q illud fuisset verū quomodo esset tantum simplr substitutal in casu mee conclusionis fuit non solū substituta sed etiā cōiuncta in.d.tertio ⁊
quinto ⁊ posito q vnū deficiat.l.caput substitutionis propter defectum cōditionis remanet alterum caput cōiunctionis.l.iuris accrescendi.vt supra probatum est per nr̄m ter. ⁊ ura superius allegata. ⁊ sic hoc primū fundamentū nō obstat. ¶ Secūdo nō 177
obstat etiā secūdū fundamentū vbi fuit dictum q etiā ex capite iuris accrescēdi non potuit.d.Catherina admitti ex eo q dictū ius accrescēdi fuit sublatum per vationem substitutionis per.d.aut̄.hoc amplius.cum alijs superius allegatis quia ad hoc possumus faciliter respondere.l.q tunc tollitur ius accrescendi per substitutionem quādo vnus est coniunctus ⁊ alter est substitutus

quia cum tūc sit potētius ius substitutionis ipso iure accrescendi nimirū q̄ sit sublatum ꝓpter notationem substitutionis per ea q̄ dicta fuerūt in.d.scdo fundamēto ita intelligūtur iura q̄ ibi fuerunt allegata secus tñ est quando vnus ⁊ idem est coniunctus ⁊ substitutus vt in casu mee cōclusionis vbi. d.Catherina fuit coniuncta re ⁊ verbis vel verbis tantū in.d.tertio ⁊ quinto vt supꝫ in primo fundamēto ꝓo mea cōclusione adducto ꝓbani. ⁊ etiā fuit substituta per illa verba.s.⁊ si cōtingat alterā sine filijs prede cedere.⁊ tūc eodem casu quādo substitutio est mixta cū iure accrescēdi nō tollitur per substitutionē imo sic stare p̄sit in eodē subiecto. ita declarat Bar.in.l. pater filiū in repetitione in.q.p̄.ff.de in offi.testa.⁊ Bal. clarius in.d.l.j.r.q.C.qſi nō pe.par.pe.acres.posito ergo casu q.d. Catherina non admittatur ex vno capite. s. substitutionis admittetur ex altero. s. iure accrescendi q
178 nō fuit sublatū per supradicta. ¶ Tertio non obstat etiā tertiū fundamentū.vbi fuit dictū q in casu nr̄e substitutionis.s.qſi contingat alteram mori sine filijs tūc videtur testator filios decedētis substituere ipsi decedenti.vt tenuit Sali. referendo Oldra.in. d.l.j.C.de cōdi.in sertis. qr ad hoc facile est rsisio:quia illa opinio est falsa Salice.tenētis q per dicta verba si altera decedat sine filijs videtur testa.substituere dictam neptē dicte filie francisce:immo in contrarium est cōis opinio que fuit originaliter gl. in.l.luci⁹. ff.de bere.insti.quā etiā ibi sequitur Bar. Bal.Ange.⁊ Jo.de imo.⁊ ita fuit de facto iudicatum.vt ibi refert Ange. idē etiā tenet Bal.in.l.Centurio.v̄. quero vlteri⁹ quid si testator dixerit si filius meus decesserit sine filijs.ff.de vulga.⁊ pu.sub.⁊ Bar. in.l.sed si sic.ff.dele.iij.⁊ Bar. i.l. si cū dotē.in ꝓin.ff.solu. ma. ⁊ sequitur Bal. in.l. cum acutissim̄.in vltima col.C.de fideicō. ⁊ in.l.cunctos populos.xv.col.versi. venio ad secundum.l.ad successionem instituētis. C.de summa tri.⁊ fide catho.⁊ in.l.q̄ satis pe.col.C. de bonoꝝ lib. ꝓo quo est ter.in. l.ex facto. §. ex facto. ff. ad trebel. ⁊ ibi de hoc est ter.cum glo.in ver.defecisset.ibi dū dicit glo.nec tempus habeat.

¶ Adde. ¶ Quod istam etiam asserit cōmunem Jaso. in.l. Gallus.in ꝓin. nu.xliij. j. isto titu.⁊ in.l. potest quis.col. fin.j.de Bulg.Bera.Sing.lxj.Bernard. Diaz in tract.fallē.regul.ceeclri.⁊ Ante. Corsi.in repertorio ad Abbat. panor. vb. substitutio. qui ad vtranq partē elliſſime disserit. ℙaul.in.l.filius fa.§.cum quis de leg.i.⁊ ℙbili.Dec.in cōs.ccxxx. col.i.lib. ii.vbi pluries dixit istā communem.⁊ secundū Curti.in.d.l. filius fami.§.cum quis.in additi.ad ℙaul.decast.ff.de leg.j. Ange. intract.de testa.in glo.lxxix. nu.ij. Jasi.in tract.de substi. c. quinto. nume. xxxvi. ⁊.c. septimo.nume.quarto. Didacus ℙerez.

¶ Et ratio huius est quia in.d.substitutione.s.si contingat alteram predecedere sine filijs dicta neptis Anna videtur per modum conditionis vocata ⁊ ideo non potest dici ex testō vocata vt in. l. ex facto. l.a.i.ff. de.here.insti.⁊ in. l. si quis sub conditione. ff.de condi.insti.⁊ ꝓ hac opione reperietis ter.in.l.j.C.de pactis.secūdum aliquos sed certe.d.l.non multum facit. ¶ Quar 179
to non obstat q̄ dictum est in quarto fundamento vbi dr̄ q̄ ille videtur vocatus a testatore in testō.in cuius fauorē vba testa. sunt prolata vt in.d. l. seruo legato. §.si testator.dele. j. cum alijs ibi allegatis ⁊ cum dicta verba.si contingat alteram sine filijs predecedere ⁊c. ꝓ q̄ verba filia quinq̄s francice vr̄ vocata co ipso q̄ talis vba in ipsius fauorem fuerūt a testatore prolata sic q̄ dicta Catherina excludatur omnimō qr ad hoc possumus rsidere q̄ dicta verba satis videtur continere fauorē liberoꝝ cuiuscūq̄ ex testō. vocati nō videantur qr poterat cōtingere q̄. d. Catherina supuixisset ⁊ dictam medietatē tertij ⁊ quinti eā agnoscēdo reliquisset dicte Anne filie sue ꝓ vt vr̄ ꝓsumꝓtione veriſimili mr̄ez erga suā filiā facturam. vt in.l.scripto.§.fi.ff.vnde.libe.⁊ in.l. nam ⁊ si parētibus.in ꝓin.ff.de in offi.testa. ⁊ ideo nō sequitur q̄ ꝓpter hoc dicta Anna videatur ex testō. vocata a suo auo testatore cum solū in cōditione ⁊ nō in dispositione fuerit vocata ⁊ sic non obstat ter.in.d. l.seruo legato.§.si testator quia ibi vba fuerunt dispositiue prolata ⁊ nō conditionaliter q̄ in nr̄o casu est totū contrarium vbi verba illa. s. si contingat alteram sine filijs decedere fuerat cōditionaliter prolata. ⁊ ideo nimirum si nō operentur nec̄ inducāt dispositionem vt statim dicā. ¶ Quinto nō 180
obstat q̄ dictum est in quinto fundam. vbi dicitur q̄ verba enunciativa conditionaliter ꝓlata vt fuerūt illa vba. s. si cōtingat alteram sine filijs decedere inducūt dispositionē vt

Universidad de Salamanca. BGH

in. d. l. pe. ff. de col. dotis. quia possumus respondere ⁊ dicere dicta legem nō obstare huic cōclusioni secundum. q̄ respondet illi legi. Bar. in. l. ex hac scriptura. in v. oppo. de. l. ticia. ff. vbi etiam alij. docto. ff. de dona. ⁊ trahunt canoniste. in. c. fi. de successi. ab in testa. s. q̄. verba enunciativa conditionaliter ꝓlata propter aliud nō inducunt dispositionem vt. in. l. ex facto. la peḡfia. ff. de hered. instit. ꝓter q̄ in aliquo afficedenti vl consequenti q̄ sit necessarium ad implendū illud quod in conditione descriptū est ⁊ ita loquitur. text. in. d. l. pe. ⁊ text. in. l. deniq̄. §. interdū. de pecu. le. ⁊ in. l. proculus. in prin. ff. de vsu fructu. nam in casu. d. l. pe. pater in testō cauit q̄ si filia fratribus conferret dotē ⁊ quedam alia que ipse testator nubēti tradiderat pro certa parte ad hereditatē vocaretur ꝙ ibi q̄ si filia a. d. hereditate se abstineat non potest a fratribus cōpelli dotem conferre ⁊ alia bona predicta q̄ pater voluit filiā alterū bñe. s. aut dotē ⁊ alias res quas eidem nubēti pater cōtulerat in casu quo nō conferret aut hereditatem casu quo cōferret ⁊ sic sequit ibi de necessitate q̄ pater voluit dictum dictorum bonorū trāsferri in filiū quia aliter nō potuisset dicta filia dicta bona conferre vt disposuit testator quia collationem rei ꝓprie in cōicatio. vt in. l. j. in prin. ff. de colla. bo. l. si forte ⁊ l. illam. ad fi. C. de colla. ⁊ docto. in. l. emancipati. C. de colla. ⁊ ple. Bar. l. pat filiū. ff. de colla. bo. ⁊ hec fuit ratio decisionis posite in. d. l. pe. sed in casu nře cōclusionis ad hoc q̄ valeret illud quod fuit descriptum in cōditione illa. s. sine liberis decederet altera. ⁊c. i. ad validitatē dicte substitutionis non fuit necessariū q̄. d. Anna vocaret ex testō. immo q̄. d. francisca mater sua decederet sine liberis sed quo ad hoc vt. d. Catherina vocetur ex capite iuris accrescendi nihil refert an. d. francisca vivo testatore decedat cum liberis vel sine eis vt supra probatum fuit.

121 ¶ Sexto dico etiā nō obstare ea que dicta fuerunt in dicto sexto fundamento pro contraria parte adducto de illo quod dicebat Bar. in. d. l. Gallus. in prin. cū suis concordantiis. sed potest hoc modo videri q̄ cōis ista glo. ⁊ docto. est in cōtrarium videlicet quod per illa verba si filius me vivo moriatur nepotem substituo nō videtur institutus filius. vt no. gl. in. d. l. Gallus in prin. vbi Ange. ⁊ Imo. ⁊ cōmuniter docto. ⁊ ibi dixi cum legissem. d. l. Gallus. ⁊ Bal. in. l. postumorum. ff. d. iniusto testamēto. per illum text. in versi. ne ergo. ⁊ Bal. in. l. humanitatis. iij. col. C. de impu. ⁊ alios substi. ⁊ in. l. heres instituta. co. titu. de quolatisme per. d. Alexan. in. d. l. Gallus. in prin.

¶ **Additio.** ¶ Ista q̄stio est valde dubia ꝙ aliqui potest illud q̄ est apud psalm. xvij. quasi aqua tenebrosa in nubibus eris. prout in simili inquit glo. in. c. non satis. lxxxvj. distin. secundum Jaso. in. l. Gallus. nu. xxxij. qui late disputat ad vtranq̄ partem. ⁊ in. nu. xliij. tenet hāc fore cōmunē contra Bart. ⁊ ibi Baliaul. nu. xxij. ⁊ Fortu. garsiam. nu. xxxvij. ⁊ marium Salomoni. num. xv. vbi hanc acrem contentionem reputat. ⁊ bellissime discrit. tu illum videto. ¶ Ideoq̄ cū sit questio nodosa ⁊ dificilis posuit in fine huius repetitionis. quia dificiliora in fine poni debent secundum Tullium in rethoricis. ⁊ Bomest. in. §. super est. nu. xliij. institu. de actioni. ⁊ vt melius memorie cōmendetur. c. liquido. de consec. distin. ij. ⁊ glo. in. c. imprimis. ij. q. j. ⁊ author. in rep. l. cum patronus. num. xj. ff. de lega. ij. Didacus ‖Perez vtriusq̄ censure professor.

¶ Vel possumus ⁊ secundo respondere q̄ si bene pōderem verba Bar. in. d. l. Gallus. in prin. ⁊ in. l. siquis ita heres. cum aliis ipse nō dicit q̄ per dicta vba filiꝰ vt in testamēto institutus. ſz dicit q̄ p talē ꝓteritionē filij testamentū non redditur eo casu nullū: quia eo casu videtur filius vocari ab intestato: quia sibi nulla fit in iuria licet non instituatur vt in. l. si ita quis heres institutus. cum glo. ff. de here. instit. ex predictis igitur apparet quod dicta mea conclusio remanet firma ⁊ sic quod dicta Anna neptis mea filia francisce mee filie repellatur a dicta medietate dicti tertij ⁊ quinti. ⁊ quod. d. Catherina admittatur ad id ex solo capite iuris accrescendi licet substitutio non potuit habere effectum propter defectum conditionis in vita testatoris obvenientis.

¶ Etquoniam video vos nimio estu ⁊ calloris intemperie fessos ⁊ lassitudine sedentaria fatigatos super sedeo reliqua in sequētibus lectionib⁹ prosequar. Deo dāte.

¶ Incipit subtilissima et copiosissima et ad practicam summe necessaria repetitio super ellegāti ⁊ famosissimo. §. Cum filie. l. coheredi. ff. de vulg. ⁊ pupilla. substi. quam in Salmanticensi academia repetijt pro fundissimꝰ ⁊ magna conscienscia preditus cōsultissimus: Didacus a Segura iuris ciuilis doctor cathedrā legum prime in insigni studio Salmaticensi regens. In qua omni materia substitutionum ⁊ prelegati tertij ⁊ quinti. multa valde necessaria singulariter declarantur ⁊ exponuntur. Illustrata amplissimis ⁊ variis Additionib⁹. Recapitulationib⁹ ⁊ flumeris. studio per vigili: Didaci perez. Salmantini. Juris vtriusq̄ professoris.

¶ Summaria. §.

cum filie.

1 De substitutione fideicōmissaria plura remissiue describuntur.
2 ¶ Substitutio pupilaris expirat si pupillus vivo testatore efficiatur sui iuris.
3 ¶ Familie appellatiōe quid cōprehēdat.
4 ¶ Dictio (irrita) que sit eius virtus.
5 ¶ Verbum rogo. est necessitativum in vltimis voluntatibus.
6 ¶ Falcidie appellatiōe trebellianica venit.
7 ¶ Pupillariter substitui potest suis nedū primi sed secundi gradus.
8 ¶ Nullum discrimen est hodie inter suos ⁊ mancipatos. ab intestato. secus condito testamento.
¶. §. Nullā. in auth. de hered. ⁊ falci. opti me exponitur ⁊ limitatur multipliciter. vsq̄ ad numer. 15.
12 ¶ Donatio facta filio in potestate in casibus quib⁹ valeat. ⁊ vtrū iuramēto firmet.
15 ¶ Avus vt possit pupillariter substituere que sint necessaria.
¶ Substitutio pupillaris est testamentum filij.
16 ¶ Dispositionem odiosam stricte intelligendam.
¶ Suitatis effectus ⁊ operationes. qui ⁊ quot sint remissiue.
17 ¶ Expressa pupillaris ⁊ non tacita excludit mfem. etiam hodie. ⁊ num. 28.
19 ¶ Testamenti an comitti possit alteri factionem. secūdum iura regni declaratur.
¶ Jus regni dicitur ius commune.
¶ Leges fori que vires habeant. ⁊ obsrnā tia earū qualiter sit probanda ⁊ a quo.
¶ Fugienda legum correctio. 21
¶ Legum correctio non est inducenda per subauditiones. ⁊ tacitos intellectus. 22
¶ Ler. 6. titu. 5. lib. 3. for. singulariter exponitur. 23
¶ Miles qui non est. seu doctorem creare militem seu doctorem non potest. 24
¶ Naturalia fortiora sunt q̄ accidētalia. 25
¶ Dispensatur facilius in his q̄ sunt accidentalia quā in his que sunt naturalia.
¶ Fictio plus q̄ veritas nō debet opari. 26
¶ Dictā legem fori. 6. in personis probitis a iure non habere locum exponitur. 27
¶ Argumētum ex lege que habet plures intellectus non est accipiendum.
¶ Ler. 9. titu. 5. lib. 3. fori. latissime singulariter q̄ interpretatur ⁊. nu. 30. 31. cum pluribus subiectis. 29
¶ Hodie nepos ⁊ pronepos licet precedātur a patre optimo iure meliorari possunt ab auo.
¶ Naturalis non habet ius contratabulandi testamentum patris. 31
¶ Filius quantuncunq̄ illegitimus potest agere condictione ex canone pro alimētis sibi prestandis. ⁊ nu. 123.
¶ Qui non habet ius rumpendi nec succedendi habet. ⁊ num. 40.
¶ Precedentia declant sequentia.
¶ Legitima filiorum sunt omnia bona patris excepta quinta parte. 33
¶ Turpis est pars que nō respondet vniuerso.
¶ Paria sunt nō habere filios. vel eos habere exheredatos. ex quo infertur dictum Baldi. ad statutum de quo in. num. 38. et vi. in. num. 44. 37
¶ Filius qui est ex heredatus si testator habet nepotem. iura que competebant filio ex heredato competunt nepoti. 39
¶ Naturalis de iure communi excluditur a successione propter coniugem. secus tamen est de iure regni. 42
¶ Responsiones ad quedam obiecta in superioribus congesta pro prima assertione ponit autor. 43
¶ Ler. 12. tabularum solū admittit suos ad successionem. 45
¶ Legitima exheredati filii. an ex iure accrescēdi aliis fratribus cum quibus ille concurrebat extraneo herede instituto veniat. 48
¶ Mors ciuilis ⁊ naturalis equiparātur 52

Universidad de Salamanca. BGH

quãdo sunt eiusdẽ operationis ⁊ effectus.⁊ nu.63.64.79.⁊.82.⁊ 277.

54 ¶Mortis appellatione naturalis sed non ciuilis venit nisi a iure expresse er primak.
¶Verba naturaliter ⁊ non ciuiliter in dubio sunt intelligenda.

55 ¶Testator disponit secundum legem sed non contra legem.

56 ¶Mors omnia extinguit ⁊ tollit.

57 ¶Erheredatus apatre succedit instituto nolente addire hereditatem patris. quod est singulare.

58 ¶Spes de iure speciali non est inconsideratione.

59 ¶Argumẽtũ a fortiori est validũ in iure.

60 ¶Taciti cõ expressi facilius inducitur reuocatio.

61 ¶Per expressam dationẽ substituti vulgaris tollitur suitas.secus per tacitam cõtentam sub expressa pupillari.

63 ¶Dicta doctorum intelligi debent iurta eorum allegationes.

66 ¶Dies fideicõmissi cedit a die mortis naturalis ⁊ non ciuilis.

67 ¶Legatum extinguitur si legatarius moriatur pendente conditione. ⁊ quid si moriatur ciuiliter. vt quia factus est monachus.

68 ¶Stante statuto quod filia femina non succedat extantibus masculis. si extet frater masculus insuccessibilis an excludat sororem.

69 ¶Statutum de dote lucranda per mortem vxoris. habet locum si mulier efficiatur monacha ordinis mendicantium.

70 ¶Qui non admittitur ad partẽ : vtrum faciat locum succendentibus in gradu. et sic nepoti.

71 ¶Pater ingrediendo monasterium potest prelegare filio. sicut potest in morte ⁊.numero.72.

72 ¶Vitam contemplatiuam illustriorẽ esse actiua.

73 ¶Hereticus pater non nocet filio quin succedat auo.⁊.numero.75.

74 ¶Heretici ⁊ deportati equiparantur.

175 ¶In crimine lesse magestatis filius non solum non succedit patri proditori.sed nec auo.vel aliis ascendentibus ex linea paterna vel materna nec etiam extraneis.

76 ¶Appellationẽ liberorum omnes descẽdentes continentur.⁊.nume.125.

77 ¶Vnus nõ potest aliquid relinquere nepoti legitimo ⁊ naturali ex spurio, sobole legitima existente.quod est notabile.

¶Naturales vel spurijannullq fuerunt successibiles patri. 78

¶Exheredatus filius habetur pro mortuo quo ad fratres. 81

¶Testator si habet filios ⁊ ex vno filio viuente tempore testamenti nõ poterit auus relinquere nepoti tertiam partem suorum bonorum : ⁊ hanc regulam dupliciter extendit ⁊ viginti modis limitat vsq ad nu. 241.exclusiue. 82

¶Grauatus de restituendo si sine liberis decedat.si decedat cum liberis etiam exheredatis existentia talium filiorum exheredatorum facit deficere conditionem fideicommissi.fallit tamen si dicti filij essent constituti in extremis. 87

¶Qui est in extremis habet pro mortuo. 88

¶Potentia propinqua actui. idem operatur q potentia in actu. 89

¶Incontinenti que fiunt inesse videntur. adde posita in.l.3.§.fi.ad autorem in num. 7.fi.delib.⁊ postbu. 90

¶Conditio potestatiua in vltimo vite spiritu non impletur. 91

¶Mutus quilibet efficitur in articulo mortis. 92

¶Acquisita per filium dum pater est in vltimo vite spiritu constitutus non acquiruntur patri. 93

¶Non impleta conditione potestatiua filius facit deficere institutionem.⁊ sic testamentum.ac transmittit Jure suitatis ad suos descendentes. 94

¶Successio ab intestato nõ habet locum dum datur successio ex testamento. 95

¶Omnis conditio tollitur de legitima de quinto vero tollitur etiam hodie mixta.vel casualis.non potestatiua. 96

¶Substitutio vulgaris fieri potest inlegitima.⁊ in prelegato.⁊.nume.98.cum pluribus sequentibus. 97

¶Substitutio vulgaris a quolibet ⁊ cuilibet fieri potest. 98

¶Substitutio vulgaris an inducat grauamen ⁊.nu.102.103.⁊.105. 99

¶Argumentum assũciẽti partium enumeratione est validum. 100

¶Cõditio si filius voluerit esse heres. ipso iure reticitur de legitima tancq inducens grauamen ⁊.nume.106. 103

¶Conditio voluntatis q alias si non esset expressa nihil noceret.expressa tamen nocet et impedit transmissionem. 104

110 ¶Filius obtinet locum patris.⁊.l. Gallus.cum aliquibus.§§.Sequentibus ex ponitur ⁊.num.108.109.⁊.111.

112 ¶Substitutio pupillaris directa est testamentum filii impuberis.
¶In substitutione pupillari veniunt omnia bona pupilli vndecumq quesita.

114 ¶Bona addita non dicunt amplius patrimonium defuncti sed addeuntis.

115 ¶Prohibitus succedere alicui ex legis dispositione non est prohibitus succedere alteri etiam ex dispositione illius cui prohibitus erat succedere.

117 ¶Jus rumpendi testamentum ei cõpetit cui ius succedendi competere dignoscitur.

119 ¶Que proueniunt nepoti ab auo ex causa euidenti contemplatione filij eiusq patris sunt profectitia. Si tamen non ex causa necessaria ⁊ sic contemplatione nepotis sunt aduentitia. quod est singulare.

121 ¶Institutio spurii facta cum capere possit hereditatem patris valet.
¶Lege vel statuto nõ potest introduci q spuriis filijs quid relinqui possit.
¶Bastardi an gaudeant nobilitate parentum.

122 ¶Pendente conditione potest institutus petere bonorum possessionem secundum tabulas.

124 ¶Heres qui prestitit tacitam fidem de restituendo hereditatem incapaci. eam fisco debet restituere etiam in foro conscientie secundum autorem.

125 ¶Officium paternũ est dotare filias.⁊ ẽt auitũ dotare neptem. qñ pater est pauper.

126 ¶Dos succedit locolegittime.

127 ¶Legittima non potest tolli.minui ve titulo lucratiuo. Secus per titulum oneros um nisi constaret de fraude.

127 ¶Licet valida sit alienatio ex titulo oneroso ad defraudandũ filio sua legitima.tũc debet constare de reali numeratione pecunie ⁊ non sufficit confessio patris de precij receptione.

128 ¶Patris confessioni in testamento facte de debito imprejudicium legitime non statur.etiam si talis debiti confessio sit iuramento firmata .num.129.

130 ¶Maritus dz habere dotẽ ex titulo oneroso mulier vero ex causa lucratiua.

131 ¶Acquisita a filio ex titulo oneroso conferri non debent.

132 ¶Reuocatoria non datur contra maritum constante matrimonio. pet creditores patris mulieris.
¶Mulier si est dote contenta. ⁊ non vult hereditatem patris cum sit heres non compellitur. eam cum fratribus conferre. et declaratur in.nume.134.135.136.137.138. et.156 133

¶Dolus cuiq patrocinari non debet. 139

¶Maritus in quantum facere potest conuenitur.nisi dolo in fraudem mulieris bona dissipasset. 141

¶Socer promittens magnam dotẽ scies nullo modo se prestare posse.conuenire vltra quam facere possit. 142

¶Debitor qui dolosse indurit creditorẽ ad contrahendũ. Sciens se non posse soluere debitum non habet beneficium cessionis.

¶Reuocatoria habet locũ,contra maritũ cõstãte matrimonio.si sciuit socerũ in fraudem creditorum vel legis filiam dotasse.de quo in.num.144.⁊.num.145. 143

¶Filij in legitima non sunt veri creditores sed quasi. 146

¶Patronus hz reuocatoriam ad versus alienationem factam aliberto etiam titulo oneroso. quatenus tangit eius legitimam siue libertus sciat fraudem siue non. 147

¶Ignorãtia indubio presumitur.⁊ ignoranti qualiter succurratur. 148

¶Delictum non presumitur in dubio. 149

¶Dare ⁊ promittere idem sunt. 150

¶Dos data non confertur eo casu quo. filia nõ vult succedere vniuersaliter. vt supra.num.133. 151

¶Sed nec promissa:⁊ talem dotem exigere potest.hoc casu.

¶Filij dicuntur habere dotem maternã titulo oneroso.⁊.num.159. 152

¶Maritus lucrum q̃ habet dotis mediãte lege vel statuto dicitur id habere ex titulo oneroso ⁊ non ex lucratiuo.

¶Lucrũ quãdo trahit originẽ adamno quamuis de presenti sit lucrum. tamen iudicandum est pro vt dedamno. 153

¶Maritus dotem putatiuã ex matrimonio putatiuo dz habere ex titulo oneroso. 154

¶Quis credit aliquando seplus habere quam habet in bonis. 155

¶Dos confertur. 156

¶Dos que est penes maritum qualiter fit conferenda. 157

¶Alimenta ⁊ dos sunt danda iurta conditionem defuncti ⁊ modum facultatum et numerum liberorum. quod est vltra reuocatur. 160

Universidad de Salamanca. BGH

161 ¶Dos dicitur prouenire ex causa lucrativa in eo quod excedit mariti conditionē ⁊ dignitatem.

162 ¶Donatio valet etiam matrimonio constante facta a viro rustico. ignobili. vel sene. causa remunerandi nobilitatis. vel iuuentutis.

163 ¶Ex causa lucrativa dicitur prouenire res digna magno ꝑcio. empta ꝓ modico.

164 ¶Dicta de dote omnia habent locum in donatione propter nuptias. ⁊ nu. 165.

165 ¶Dos aduentitia non est communis patris ⁊ filie nec donatio propter nuptias ad ventitia filie. Secus in dote ⁊ donatione propter nuptias profectitia.

167 ¶Decima quinta limitatio ad. d. l. fori. describitur.

168 ¶Testari quis pōt de re aliena. consentiente dño cuius res est. ⁊. nu. 169.

170 ¶Filii liberti repudiantibus hereditatē faciunt locum patrono.

171 ¶Statutum quod filia femina non succedat intelligitur extantibus filijs qui succedant. alias non repellitur.

172 ¶Cognatus qui habet ius succedendi cognato potest dare alteri per pactum illud q̄ ex successione cognati sperabat. consentiente eo de cuius hereditate agitur.

173 ¶Dos data nepticontemplatione filij ab ipso filio videtur data. adde Bar. consi. 31.

174 ¶Donatio remuneratoria dicitur potiꝰ solutio quam donatio.

175 ¶Donatio inter patrem ⁊ filium ob bene merita filij statim valet. de quo in. nu. 187. ⁊ omnino per Soci. in tract. fallenti. regu'a. 103.

176 ¶Argumentum de legittima patroni ad legitimam filij valet.

177 ¶Donatio etiam propter bene merita filij si est excedens legitimam potest reuocari. Quia pater non potest remunerare aliquem in preiuditium legittime filiorum secus in liberto in preiuditium legitime patroni ⁊. num. 179.

180 ¶Legitima descendentium in bonis patris est debita iure positiuo ⁊ naturali ea tamen que debetur patrono de iure positiuo ⁊ quasi naturali.

181 ¶Patronus per contratabulas annullat testamentum liberti ꝓ sua legitima tantum. filius vero in totum.

183 ¶Omne debitum est extrahendum de hereditarijs bonis ante legitimam. quia legitima dicit deducto ere alieno. adde Bar. in consi. 131. num. 3.

¶Legatum est donatio. 188

¶Legatum relictum creditori non intelligit. relictum cum debito nisi expresse sit dictum. q̄ procedit in debitore voluntario secus in necessario ⁊ legali ⁊. nu. 189.

¶Bene merita filij debent constare per 190
realem probationem ⁊ non confessionem donatoris.

¶Confessio inter personas prohibitas. nō 191
valet nisi veritas probetur ⁊ in. nu. 192.

¶Pater si instituat simpliciter filiam do 194
tatam intelligitur computata dote.

¶Pater potest meliorare filium in vita. 196
⁊ in morte.

¶Heredes non tenentur prestare legata 197
rio prelegatum in corporibus hereditarijs. Sed est in electione heredum prestare in corporibus hereditarijs. vel in stimatione.

¶Prelegatum in vna re potest specialiter a testatore assignari. 198

¶Coheredes ex legis dispositione censentur tacite ad inuicem substituti. 200

¶Ponit pulchram questio. in materia iuris accrescendi. 201

¶Caduca vel quasi debent manere apud 202
illos aquibus sunt relicta.

¶Prelegata non veniunt in substitutione vulgari. 203

¶Substitutio vulgaris verificatur a ad 204
ditione hereditatis. ⁊ quo modo intelligat.

¶A rogatiōis forma qualr fieri debeat. 207

¶Pater naturalis non potest substituere 208
filium per fideicommissum in legitima.

¶Idem in filio vel nepoti arrogato. 209

¶Autben. preterea. C. vnde vir ⁊ vxor. 210
exponitur.

¶Funeris impensa est debitum legale. et 211
dos in. num. 212.

¶Lucrum quod defertur a lege. marito 213
dicitur es alienum.

¶Legitima est quarta bonorum. 214

¶Legitima non debetur filijs a rogatis 217
stantibus legitimis ⁊ naturalibus. quintum vero relinqui eis potest. Cadde optimam. l. regiam. 12. in. curijs Tauri.) ⁊ que quarta sit eis debita bellissime exponitur vsq̄ ad numerum. 224.

¶Tutor an possit grauari in decima quā 224
debet habere ex dispositione legis fori. propter suum laborem a testatore optime explicatur. et numero. 226. vsq̄ ad. nume. 229.

222 ¶Pater testamentum facere potest pro filio furioso.

230 ¶Ex heredatus tanquam ingratus causa ingratitudinis non probata debet heres institui.

¶Ex heredatio est hereditatis priuatio.

¶Qui ꝓ heres institui dꝫ ius succedēdi.

234 ¶Quando agimus de substentando testamentum si substentatur ex eo q̄ iudicatur factum a filio iudicandum est ac si a filio fuisset factum.

¶Que iure patrio competunt ad alios non transeunt ⁊. nu. 235.

236 ¶Publicam vtilitatem concernit q̄ testamentum conseruetur.

¶Intellectus in. §. quid si is. l. Gallus.

¶Mulier potest concipere ante duodecimum annum.

237 ¶Impuberem nouenij grauidam fecisse nutricem fertur.

238 ¶Pluus habens filium furiosum vel mēte captum institutis nepotibus potest quintum relinquere cuidam extranco pro anima filij furiosi.

239 ¶Ab intestato omnia bona patris sunt legitima filiorum. ex testamento vero excepto quinto de quo libere disponere potest.

240 ¶Commissarium cui attestatore cōmissa est confectio testamenti posse quintum extranco relinquere. institutis filijs committentis in suis legitimis. quid vero de die. in additione diximus.

241 ¶Subtilem conclusionem assecurat autor casumq̄ eiusdem exemplificat.

243 ¶Bona subiecta restitutioni fideicommissarie alienari non possunt.

244 ¶Confiscatur vsufructus donec veniat casus fideicommissi. ¶Hec intelligenda sunt vera quando subest sola ratio fideicommissi secus qñ bona sunt prohibita alienari per testatorem. l. imperator ⁊ ibi Bar. ff. de fideicommiss. liberta. Jaso. in. l. filius fami. §. diui. nu. 19. lectura. 2. col. 3. ff. dele. 1.

245 ¶Dos vxoris ob delictum eius confiscatur soluto matrimonio. secus co cōstante ad de Cassane. in consuet. Bur. Rubri. 2. §. 2. nu. 5. fol. 96. ⁊ die. l. 77. Tauri.

246 ¶Confiscantur tantū iura que erant ante confiscationem ipsius. qui pro delicto est condemnatus.

¶Usufructus est legatus petro ⁊ heredi- 247
bus suis. ¶Petrus est capite minutus. an vsusfructus sit finitus quo ad eum?

¶Bene distinguens ꝓ primus est veritati. 249

¶Substitutio fideicomissaria est grauamem ⁊ non valet quo ad legitimam. tamen quo ad tertium ⁊ quintum inter suos descendentes ⁊ alios cui est debita legitima valet. l. 27. Tauri. 251

¶In re ꝓpria vnusquisq̄ libere disponit. 252

¶Perdere satis dicitur qui suam voluntatem non facit.

¶Quem bonore ⁊ onere. 253

¶Statutum inquit q̄ filia debeat esse cōtenta de eo q̄ patri sibi relinquit. pater relinquit filie certam quantitatem cum onere. an illud grauamen possit apponi. 254

¶Legitimatio filij spurij facta cum modificatione q̄ in certa parte bonorū ad libitum patris succedat quid iuris si imponatur aliquod onus?

¶Directe quod non potest relinqui. nec 258
obliquc.

¶Argumentum de re ad tempus est va- 259
lidum.

¶Non transibilia in heredem extrancum 260
non transeunt in fiscum qui loco successoris habetur.

¶Empbiteosis ecclesiastica an trāseat ad 261
heredem. ⁊ quid in feudo in. nu. 263.

¶Prohibita alienari in fauorem delin- 264
quentis confiscantur. secus prohibita alienari in fauorem tertij ⁊. nu. 271.

¶Cōfiscari nō potest ius vsusfructꝰ quā- 266
uis bona vsusfructuaria confiscentur.

¶Responsiones ad allegata in contrariū 268
propriori parte subiiciuntur.

¶Facilius in vocatur renocatio taciti q̄ 269
expressi.

¶Per expressam datione substituti vul- 270
garis tollitur fuitas. quid de tacita vulgari contenta sub expressa pupillari?

¶Mitius agitur cum lege q̄ cum bone. 274

¶Heres in carceratus ex suo delicto nō 275
poterit pro sua redemptione bona subiecta restitutioni alienare.

¶Mos naturalis qualiter ⁊ quot testi- 277
bus probetur.

Universidad de Salamanca. BGH

Duac se pe numero viri fra tres ⁊ auditores mei dilecti mecum con sideraui. (si aliquo in anno titulus hic mihi veniſſet in sor tem examinandus).§.hunc cum filie vobis repetendum cōmēdare. Nuper igitur cum inter quottidiana noſtrarum lectionū curricula offeratur hic solēnis.§.cum filie.l.co beredi.ff.de vulga.⁊ pupil.ſubſtitu.qui ma teriam habet aliam ſubtilem ⁊ profundam ac in forensibus controuerſijs creba exercitatione verſatile illam ego Didacus de Segura legum doctor indignꝰ in hac floriſſima academia Salmaticenſi pro communi vtilitate pleno.ſtilo commentandum aſſumpſi. ¶ Et iſte.§.eſt bonus ſecundum Ange.hic ⁊ eſt valde nota.⁊ multum solēnis ſecundum Jaſo.magn.in preſenti.⁊ certe eſt magiſtralis text. melius examinans ſuam materiam quam alius text. qui ſit in hoc titulo.⁊ in toto iſto titulo non fit mentio de ſubſtitutione fideicommiſſaria niſi.in hoc ter.⁊ ideo ad illū eſt nota. aduertēdū.

¶Adde. ¶ Pro dote huiꝰ ſubſtitutionis fideicōmiſſarie Petrum Jacob.in ſua practi. Rubri.de verbis obliquis.⁊ practicum papienſem Petr. aferra. in. forma libelli quo agitur er ſubſti. in glo. i. nu. vi. Alex.in Rub.ff.iſto titu.ſupra.num.iii.et hic Paul.nu.xi.verſi.nec fideicommiſſo.⁊ Alex.nu.x. Forti.in rep.l.Gallus.§.quidam recte.col.viii.ver.quartus .ff.de libe.⁊ poſth.⁊ Angel.in ſum.verb. ſubſtitutio. nu.xiii. Jaſon.in.l. qui Rome.§. duo fratres.nu.xv.ff.de verb.obliga. Alciat. in.l. i.§.Si quis ita.co.titu.nume.xxxiij. Deci. in.l.in contrabenda.nume.xiii.ff.de re.iur. Cancello.poſt.in tract.ſubſti.in Rub.prohe.nu.ix.⁊ de reciproca ſeu brevi.ſubſti.nu. iiii.⁊ de compendioſa.num.xxi. Jaſo.in.l. ſi arrogator.nu.xxvii.ff.de adoptio.⁊ in.l. ſeruum.§.ſi pupillus.num.iiii.ff.de vulga. Calcane.in conſi.cvii.num.v. Some.in.l. iiij. Tauri.nu.xcix. Roderi. Suarez. in.l. quoniam in prioribus. verſi. ex quo in fer alia.fol.l.col.ii. C.de in offi.teſtam. Segu. in repet.l.ab erberedati.col.xi.nu.xxiiii.ſ. de lega.i. Caſſa. in cōſuetudi. Burg. Rubri.vij.§.v.nu.j.fol.ccxl.col.iiij. Euerard. in topicis iuris.c.xxxvii. per Angel. agābellioni.intracta. de teſtam.in gl. lxxxvi.ſu per.parte. ⁊ per fideicōmiſſum. no lo enim magis vagari in hac re.cum in locis prędictis pulchra ⁊ plura deſcribantur.ne mihi dicatur illud Horatij. Delphinum ſiluis a pingit fluctibus aprum.de iure tamē regni adde.l.i.titu.v.parti.vi. Didacus ¶Perez.

¶ Et.§.iſte poteſt diuidi in quinq; partes principales ſecundum q; quinq; principalia continet dicta. Secunda ibi.q; ſi heredem. Tertia ibi.que ita locum habent. Quarta ibi neq; fideicommiſſo. Quinta ibi.⁊ ideo ſi pater ꝛc. ¶ Et licet Bar.non ſumet.po teſt tamen ſecundum Bal. Ange. Jmo. Alex. Fran.de arctio.⁊ Jaſon.ſic ſumari. Subſtitutio pupillaris expirat ſi pupillus viuo teſtatore efficiat ſui iuris hoc primo. Et ſubſtitutio fideicommiſſaria poteſt fieri infra tēpus pupillaris etatis ⁊ etiā poſtea ⁊ tūc detrahitur trebelli antica hoc ſecūdo. Et ſi non valet teſtamentum patris reſpectu inſtitutionis non valet etiam iure fidei commiſſi nec vi clauſule codicillaris niſi ſit expreſſa hoc tertio. ⁊ in fideicōmiſſaria ſubſtitutione nō veniunt bona propria filij. ſed tantū bona teſtatoris hoc quarto. Itē filio erberedato nō poteſt per fideicommiſſum ſubſtitui niſi in eo qđ eſt relictum a teſtatore de quo non detrahitur falcidia hoc dicit ⁊ quinto. ¶ In tertu ibi. In familia.id eſt in poteſtate patris vel aui ſubſtituentis.nā inter cetera ſignificata quę habet hoc nomē familia iſta eſt vna ſcilicet familia.id eſt patria vel auita poteſtas. l. de teſtamento.§. familia.l.pronunciatio.§.familie. ⁊ l. familie.ff.de verbo. ſignificati. que contineatur appellatione familie vide in victionario Alberi.in verbo.familia.

Lex regul.

Dſuſſioiſtiꝰ tertus.

Sūmariū.

3 Familie appellatio qđ contineat.

¶Additio. ¶ Adde Alex. in.l. ex facto. §. ſi quis rogatus.co. xxij.nu.liij.ff. ad trebelli. Salic.in.l. ius familiarū.nu.ij.de religi.⁊ ſumpti.funer.⁊ in. l.ſi.nu.ij. C.de verbo.ſignī. vbi eſt ter.⁊ in. l.i.§.familie.ff. de publica. ⁊ ibi glo. allegat plures concordantias.ter.in.l.ediles.§.familie.ff.de edilicr.edict. melior iuris ſecundū Bolog.ibi in ſecundis interpretati.ter. ⁊ gl.in.§.ſunt autē.inſti.delegi.agna.rute. gl.in.§.ſunt autē.in verbo.quinto. inſti.de bono.poſſeſſi. Frideric. Schench.in tract. de teſti.nu.xxvj.col.iij.verſi.familie appellatione. Mathe.ab afflictis in tract.proto-

miſcos.§.iij.num.v. Laurē. de palatijs in tract. de ſucceſſione maſculorum ex clauſis ſemi.p ſtatu.in.iij.par.p̄nci.nu.v. Tiraq̄l. in tract.de vtroq; retractu.ſol.lxxxiiij.nu. cxxxiiij.verſic.reliquū eſt.melius per Silueſt.in ſumm.vb.familia. char. cclxiii.col. iiij.ter.i.l.ōteſtatio. §.familie.⁊ ibi Alciat. ff.de vbo.ſigni.optime p cūdē. Alci.in.l.p
Lex regni. 4 nūtiatio.§.familie.co.tit. Regia.l.vj.titu. xxxiij.p̄ti.7. Did.pe. ¶ In ter.ibi. irrita.

¶Additio. ¶ Natura huius dictiōis irrita.vid. Cep.i.l.irrita.co. .j.C.ō vſuc.pro do.⁊ plura cōgerit Tiraq̄. in.rep.l.ſi vnq;.verb.reuertatur.nu.xlj.C. de reuocā.bona. Didacus ¶Perez.

¶ Quo caſu bona tā ipſi⁹ teſtatoris q̄ effecta ſūt pupilli p additionē.l.fz ſi pluref.§. filio. ſup eodē q; et ipſi⁹ pupilli veniēt ad legittimos ipſi⁹ pupilli.l.pf.ff.de capti. Sz iſta expoſitio cēt bona ſi darem⁹ caſuz quo fili⁹ pupill⁹ moreret poſt mortē teſtatoris ⁊ pſ ⁊ filij⁹ moreret in teſtati. Sz in caſu nr̄o tēpore mortz patris filij⁹ inſtitut⁹ viuebat.⁊ ſic fuit ei⁹ heres:fz qz tūc.l.tēpore mortz teſtatoris filij⁹ nō fuit in ei⁹ poteſtate fuit irrita pupillaris ſuſtitutio ⁊ ſic pupillo mortuo .j.pupillare etatē ⁊ ſic.j.tēpus quo non potuit facere teſtamentum mortuus fuit inteſtatus. ⁊ per conſequēs bona omnia tā ipſius teſtatoris q̄ ipſius pupilli debēt venire ad ſuccedentē pupillo ab inteſtato.⁊ pater mortuus eſt teſtatus cuius bona veniēt ad filium pupillum ex teſtamento patris.ſi lius vero mortuus eſt inteſtatus cuius bona tam paterna que per additionem facta ſunt ipſius filij vt dixi q̄ ipſius pupilli veniēt ad legittimū heredem pupilli.per hoc patet q; ſupradicta prima expoſitio eſt bona.dato q; pater moriatur teſtatus ⁊ filius inteſtatus.⁊ hoc eſt q; dixit Bal.in preſenti ſecundū Jaco.de arctio.exponendo verbum irrita.dum dixi.⁊ tunc bona veniunt ad legittimum. ¶ In text.ibi. rogauerit. ſupple per fideicommiſſum cum verbum rogo. fideicommiſſum inducat.§. fina. inſti.de ſingu. reb. per fideicommiſſum. reli.

Rogo an inducat fideicōmiſſum. 5

6

Falcidia qſi q; ſumitur pro trebellianica.

¶Additio. ¶ Adde q; q̄ huiſ vbū rogo. ſui natura non ſit neceſſitatiuū. in vltimis tamē voluntatibus neceſſitatem inducit.l. cū pater.§. rogo.ff.de lega.i.⁊ ibi Paul.decaſt.in.§.mando.nu. iij.eiuſdem.l.cū pater. Angel. Areti.in.§. verba.inſti.de Singul. Reb.per fideic.relict. Guiliel. Benedi.in.c. Rainutiꝰ. verbo.eidem impuberi.num.iiij.cum ſequen. de teſta. ⁊ Angel. intract. de teſtamen. in glo.lxxx.num.xxij. Didacus. ¶Perez.

¶ Et patet infra ibi reſtituere q; obliquā ſubſtitutionē inducit vt infra latiꝰ dicet. p̄z et ibi in.v. fideicōmiſſo.⁊ ibi vbis p̄cariis que vba ola ſignificāt fideicōmiſſariā ſubſtitutionē ¶ Inter. ibi. falcidia.j.trebellianica ſcōz gl.⁊ Bar. Ang. areti ⁊ Alex. fz Bal. ſentit ō legittima ⁊ ſic q; falcidia ponat p legittima. tñ vt inferiꝰ videbim⁹. vtraq; expoſitio eſt bona ſcōz. Jmo. in pñti.⁊ ſic p̄z q; iſtō nomē falcidia capit plurib⁹ modis ⁊ dic q; trib⁹ modis ſumit iſte termin⁹ falcidia iure vno modo proprie. ⁊ tūc ponitur pro quarta debita iure inſtitutionis. Secūdo mō improprie pro quarta trebellianica.

¶Additio. ¶ Addeter.in.l. i.§.ide neratiꝰ. ff. ad trebelli. ⁊ in. l. inbem⁹. C.eod.tit. Roma.in cōſ.cclxxxix.⁊ cōſ.cclxxvj. Paul.de caſtro in.l.q; quadrin gēta. co.iij.nu.vi.ff.ad trebe.gl.⁊ Angel.i aut. debe.⁊ falc.§.ſi vō expreſim.in.vb.ſubſtitutis.col.i. Fab.Bal.Ang.⁊ docto.i.§. fz q; ſtipulatiōes (⁊ ibi legēdo dixi) de fidei cōm.here.inſti. Jaſ.in Rub.nu.i.⁊ in.ij.lectiōe nu.v.⁊ in.l. Marcell⁹.nu.x.ff. ad trebell. Nicola. cuerardū. i locis legalibus.c. xxvj.falcidie appellatiōe trebellianicā cōpbēdi.⁊ idē tz ¶Paul.ō caſt.hic.nu.8.⁊ ē mirabilis doct.ex q̄ plures.q.enodāt: Di.pe.

¶ Tertio mō ſ.ppiiſſime p debita iure natura ⁊ ſic p legittima.gl.ē i auc. vſi ⁊ ſi pater. C.ō inofficioſi.teſta.ſimiliſ gl.ē in.l.quotiēſ. i vb.falcidie.C.fami.herci. ¶ In tertu.ibi vbis p̄cariis exponē ſcōz Dy.⁊ Bal.i. vbis fideic.inducētib⁹ nō directis.cū oē vbū p̄cariū ē obliquū ⁊ fideicō. ¶ In tertu.ibi. Que ita.c.i.q̄ fideic.ſubſtitutio. ¶ Inter. ibi. Niſi hoc exp̄ſſuz ē.ſ.q; valeat iure codicillor.i.q; niſi fuerit adiecta clauſula codicillaris. ¶ In ter.ibi. Neq; fideic.ſ.ab ipo filio ipubere relicto ⁊ quātūcūq; ō iure valido. ¶ In ter.ibi. Nullū fidei.erit:qz q̄ nō honorat a teſtatore nō pōt ab eodē grauari vulgata.l.abeo.C.ō fidei. ¶ In ter.ibi. alioq̄n.i.ſi cū honorauerit vt ſtatim ſequit. ¶ In ter.ibi fidei.ſ.peculare.ō quo nō ō trahit falcidia q̄ſi grauat⁹ vt ſucceſſor ſingularis.l.mulier.§.finali.ff.ad trebellianū. ¶ In ter.ibi. Filiꝰ.ſ.erberedat⁹ ⁊ cui nihil

Universidad de Salamanca. BGH

vniuersaliter fuit a patre relictum: licet aliquid singulariter relinquatur. ꝛ ideo de fideicommisso a se relicto non extrahit falcidiam. vt dixi. ¶ In textu ibi. Intra modum. idest vsq; ad concurrentem quantitatem eidem filio relictorum ꝛ non vltra. cum eatenus potest grauari quatenus est honoratus dicta.l. abeo. ¶ In textu ibi. Citra falcidie rationem. ſ. de tali relicto a filio non deducetur falcidia. cum nemo eā deducere possit preter heredem dicta.l.mulier.§.fina. ff.ad trebellia. 7 ¶ Nota primo et isto tert. (licet doctores de isto primo nullam faciant mentionem) quod quemadmodū pōt testator substituere pupillariter liberis primi gradus qui primū locum obtinent in succedēdo ꝛ in suitate. vt ibi. Cum filie. ita etiam potest substituere pupillariter liberis secundi gradus qui obtinent secundū locum vel deinceps in succedendo ꝛ in suitate. vt nepotibus ꝛ ceteris descendētibus. vt ibi. Vel nepoti. facit tertus in.l. ij. in principio. supra eodem. ꝛ institu. de pupilla. substitut. in principio. 8 ¶ Ex quo colrelarie infertur. q; existentia sui heredis est causa formalis substitutionis pupillaris qō patet ex ter. nostro ibi. Non fuit in familia. ꝛ in dicta.l.ij. dum dicit. quod sic erit accipiendum dum fuerint in potestate. ꝛ institu. de pupilla. substitu. ibi. Quos in potestate quis habet. in principio iuncto. §. sui. institu. de hered. qualita. ꝛ differen. ꝛ sic liberis emancipatis nullo modo potest fieri substitutio pupillaris. Sed posset dicere aliquis q; istud sit verum attento iure antiquo quo fiebat differentia suitatis ꝛ emancipationis iuribus superius allegatis. sed cum hodie nulla sit differentia inter suos ꝛ emancipatos. in auc. de heredi. ab in testa. ycni. ꝛ de iure agna. subla. §. nulla colla. ir.

¶Additio. ¶ Adde Bart. in.l.i.§. cuties. ff. de ven. inspic. ꝛ in. l. Gallus. §. ꝛ quid si tantum. col.iiii. ꝛ ibi Jaso. nu.liij. ff. de lib. ꝛ post. Alex. in.l. fina. C. de repudiand. hereditat. Jason. in lege. si emancipati. C. de coll. Sut. bñdi. in.c. Raimutius. verbo. ꝛ prozem nomine adelassiā. num.lxxix. ꝛ tenet noster autor. in colu. sequen. Oldalri. Zasium. in tract. substi. Rubri. de pupilla. substi. nu.x. ab in testato nullam dfam emancipationis ꝛ patrie potestatis fore. Secus condito testamento. et Aut. in loco supra. proxime sicuto ponit alicuas dfas inter suos ꝛ emancipatos. ad de Bernetti. in.l.iiij. Tauri. nu.cij. ꝛ Bieroni. Cagnol. in repe. l. emācipati. col.xxii. num. clxx. ꝛ ibi ¶ Philip. Corne. col.v. vnde cum enumerantem dfas. inter emancipatos ꝛ suos. ꝛ multas alias describit. Jaso. in. d. §. ꝛ quid si tātum. col.xj. cum seq. Areti. in. §. emancipati. insti. de hered. que ab intesta. defer. ꝛ istam asserit communem. Andre. Alcia. q; uis ipse aduersus omnium sentētiam teneat inter suos ꝛ emancipatos hodieq; eadem esse differētiam que olim erat. in.lib. paradoro. iij. c. r. Didacus ¶ Perez. ¶ Elidetur q; pater nō solū filiis quos habet in potestate: sed etiā emancipatis possit pupillariter substituere. sed dic q; etiā hodie qsi nulla est differentia inter suos ꝛ emācipatos pater non potest substituere filiis emācipatis. ita tenet Bar. cum quo omnes transeunt ibi in.l.ij. in 2da col. in tertio requisito ad validitatē pupillaris substitutionis. supra eodē. Nec obstat tertus in dicto. §. nulla. q; hoc est verum q; sublata est hodie differētia suitatis ꝛ emācipationis quātum ad succedendum patri ab in testato. ꝛ ita intelligitur dictus. §. nullam. Sed cōdito testamēto adhuc hodie durat dicta differentia. ita dicit Bar. in dicta.l.ij. in principio. ita etiam voluit glo. in.l. si emancipati. in glosa finali. in tertia parte. C. de collatio. clarius voluit hoc glosa in auc. ex causa. in glosa magna circa principiū. ꝛ ibi plenius doctores. C. de liber. prete. ꝛ erbere. et glo. in.l. Gallus. §. ꝛ quid si tantum. super verbo emācipatus. ꝛ ibi plenius doctores. ff. de liber. ꝛ postu. ꝛ in lege. finali. in verbo agnitionis. C. de codicillis. Et ita limitatur ꝛ primo dictū. §. nullam. ¶ Secundo limitatur vt hodie sit differentia suitatis et emancipationis scilicet quantum ad succedendum. secus tamen est quantum ad conferendum. glosa est in dictā lege. si emācipati. et que sit ratio huius differentie. vide. Bald. ibi subtiliter respondentem in quarta oppositione. 9

¶ Tertio limitatur dictus. §. nullam. quātum ad emancipatos existentes in primo. gradu: sed quantum ad alios non est sublata differentia. ita limitat Cynus. in lege. qui se patris. in penultima columna. ante medium. verbo. nec obstat si dicatur. C. Unde liber. pro certo magnum verbum est ꝛ magna ꝛ singularis limitatio secundū Jolorem in dicta.l. emācipati. ad dictum. 10

§. nullā. ꝛ ibi dicit Jaso. se alibi istud dictū non legisse. ¶ Quarto limitatur dictus. §. nullā. quantum ad transmittendum ibi bene est differētia: quia filius in potestate bene trāsmittit hereditatem patris non addita ad quoscūq; ex potētia suitatis. l. apud hostes. C. de suis ꝛ legittim. heredi. ꝛ trahitur in.l. si infanti. C. de iure deliberan. ꝛ in. l. iij. eodem titulo. secus est in emancipato secundum Angelum ꝛ ¶ Dau. de castro. ꝛ. d. Alexan. ꝛ Jason. in dicta.l. si emancipati. cū concordātijs traditis ibi per. d. Alex. licet Bar. sup hoc vltimo relinquat cogitandum in lege. ventre. in penul. columna. ff. de acqui. here. 11

¶Additio. ¶ Supple in nu. xxiiij. ꝛ adde Jas. in. l. emancipati. nume. xxxvi. C. de colla. ꝛ in. l. emancipata. col.ij. nu.vj. C. qui admitt. ꝛ in. l. si in fanti. num.iij. C. de iure delibe. ¶ Philip. Corne. in.l.ij. col.iij. C. eo. tit. Areti. in. l. Gallus. §. ꝛ quid si tātum. ff. de liberis ꝛ post. Joan. ¶ Dirrb. in tracta. de suitate. q.vij. num.xv. vbi hoc idem tenet subdens posse defendi contrarium. quod filius emancipatus ex testamento vel ab intestato patri succedens etiam hodie hereditatem non agnitam virtute suitatis non transmittit. idē tenet. Angel. de periglis perusin. in tract. de suitate. q.x. col. iij. nume. viij. ꝛ adde communem conclusionem relatam a Deci. In consi. ccl. num. ij. quam vide: Didacus perez.

¶ Adde tamen tu alios casus in quibus remanet hodie dfa inter suos ꝛ emancipatos. ꝛ est quintus in ordine. scilicet quando pater habēs filiū legitimū ꝛ nālem in sua potestate cōstitutū eū dedit in adoptionē auo materno quo casu i ei⁹ trāsit potestatē: ꝛ desit esse i potestate pris nālis: q; hoc casu tāq; extrane⁹ nō succedit pri nāli cōtra suā volūtatē. sec⁹ est qū remānisset i potestate. ꝛ i hoc hodie adhuc remanet. d. dfa suitatis ꝛ emācipationis. ita dicit Bal. l.i. cū i adoptiōis. ad fi. pillū ter. C. d. adop. ¶ Sext⁹ cas⁹ est in quo est ēt hodie dfa inter suū et emācipatū in mā. l. fin. p totā legē. C. d bonis q; liber. vbi i bonis aduēticiis filij i potestate cōstituti pr hz vsū fructū tāq; legitim⁹ administrator q; sec⁹ ē in bonis filij emācipati i qb⁹ pr nō est legitim⁹ administrator. ꝛ sic nō hz dictū vsum fructū fm theoricā gl. i. auc. cessante. C. d bonis q; liber. ꝛ sic discurre p oēs casus illi⁹ legis in quib⁹ reperies dictā dfam. 12

¶Additio. ¶ Adde glo. in auth. idem est. C. de bonis q; libe. et Tho. parpal. in rep. l. ij. §. q; si in pris. col. iiii. ff. solut. mat. ꝛ l. lxviij. Taur. Di. ¶ De. Ler regni. 13

¶ Septim⁹ casus est in simplici donatione que si fuerit facta filio emancipato valet in continenti. l. ij. C. de inoffi. donatio. secus si est qsi fit filio in potestate pris constituto. l. donationes. C. de donatio. inter vir. et uxo.

¶Additio. ¶ Adde Bart. cep. in. l. irritam. num. xxi. C. de sui capi. pro dona. plures enumerantem casus in quibus videtur etiam donatio facta filio in potestate. ꝛ elital. ne mausens. intract. de collationibus. in. q.j. num. vij. Jaso. in prelud. feudo. col. vij. nume. xvj. glo. ¶ Paul. ꝛ Jaso. in aut. vnde si parens. C. de in offi. testam. ꝛ Segur. in. l. iij. §. fina. nu. cxiij. ff. delib. ꝛ postb. Joan. Bernard. in tract. fallenti. regula. cxl. ꝛ cxlij. Alciat. in tract. presumption. regul. j. presump. xvj. Bometi. in. l. xv. Tauri. nu. vij. ꝛ Bieroni. cagnol. in rep. l. si emancipati. col. xxiiij. nu. clxxvij. C. ō colla. ꝛ Segu. infra. bāc rep. nu. clxv. Donatio facta a patre filio in potestate valet.

¶ Donatio facta filio in potestate secūdū cōmunē conclusionem firmatur iuramento. secundum Roder. suarez in. l. ir. titu. de los casamientos lib. fori. fol. lxxiiij. col. j. Deci. in consi. ccxvj. nu. ij. et consi. ccxxxix. col. j. et in consi. xxx. lib. iij. secūdum numerum quadraginalē mee impressionis. Joā. lup. rep. rubri. §. li. nu. iij. Segura. in rep. l. imperator. col. xxviij. nu. lxxxv. ff. ad trebel. et elital. nemausens. in. d. tra. de colla. in. §. de personis cōferentiū. conclusi. vj. nu. xvij. Marc. anto. in tracta. de virtute iuramēti. vers. xxvj. num. xxxix. Corset. in repe. rubri. extra de iure iurā. vers. vigessimū quartum privilegium. nu. xlix. Bertachi. in tract. de gabellis seu vetigali. in. vij. parte. principa. nu. xlv. de quo per Alciat. in. c. cum contingat. vers. quarto infertur. nu. ccvij. de iure iurād. ¶ Et adde Seg. in. repe. l. j. §. si vir nu. lxxvij. ff. de acq. possess. Cassa. in consue. burgū. rubr. iiij. §. iiij. nu. xxxvj. et rubr. vij. §. vj. fo. ccxlix. col. iiij. ꝛ rub. xj. §. ij. nu. xxiij. Tiraql. in tra. d utroq; retr. fol. cxiv. nu. lj. ¶ De. aferra. in pra. in forma libelli. p donationem gl. fin. nu. ij. ꝛ d iure regni. l. v. ti. xv. part. vj. ꝛ in. l. xvij. et in. l. xxvj. tau. Di. pe. Donatio facta a patre filio existēti in potestate an cōfirmetur iuramēto. ll. Regni.

¶ Octauus casus et vltimus est in quo hodie est differentia suitatis et emātipationis. 14

Universidad de Salamanca. BGH

scilicet in casu singulari.l.finali.C.de repudia.here.vbi habetur quod si filius suus a patre heres institutus se abstineat hereditate paterna intra triennium poterit revocare suam abstentionem quod secus est in filio emancipato.ita concludit Bar. ⁊ alij in dicta.l.finali.reprobata glosa prima que contrarium voluit cum qua opinione transeunt Aleran. ⁊ Jason. per concordan. traditas per.d. Aleran.

¶Additio. ¶Adde nostrū Didacum a Segur.in rep. §. fin. l.iij.num.clviij.⁊ ibi late remissimus.ff.de liber.⁊ posthum. Didacus perez.

¶Et sic redeundo igitur ad propositum liberis suis ⁊ non emancipatis potest testator pupillariter substituere. ⁊ per cōsequēs existentia sui heredis est causa formalis pupillaris substitutionis.

¶Additio. ¶Adde Bald. ⁊ Angel. in prin. insti. de pupillari substi. Angel. de periglis.in tract.de suita-
te.q.fina.nume.xxviij.⁊ col. pen. nume.l.⁊
Effectus sui taris.⁊ ope rationes. qui ⁊ quot sunt, suitatis effectus ⁊ operationes. qui ⁊ quot sint adde etiud. Angel. in dict. tract.q.ix. principal.⁊ Mathel.col. ij. nu. v.⁊ Antoni.fume.in tract.substi.vbi idē ponit quod ⁊ noster autor bic. ⁊ Jasium in tract.substitutio. Rub.de pupillari substi.nu.vij.et Lancelo. intract. substi. de pupill. substitu.num.xxvij. Salic.in.l.non pro numero. C.ad.S.C.orfi. Didacus perez.

15 ¶Ex isto primo nota. infero ⁊ primo q̄ quo ad hoc vt auus possit pupillariter substituere nepotibus quos habet in sua potestate constitutos est necesse quod filius testatoris pater horum nepotum sit sublatus de medio morte vel emancipatione alias si auus habens filium in sua potestate constitutum et eo nepotes similiter in sua potestate vellet eis pupillariter substituere non possit:cum dicti nepotes precedantur a patre suo filio testatoris.⁊ posito quod sint in potestate auisui:non tamen proprie dicuntur sui:quia suitas est ita nobilis quod non capit nisi vnum gradum. ⁊ sic primum filiorum non autem secundum scilicet nepotum.l.j.§.sciendum.ff. de suis ⁊ legitti. heredi.iūcto.§.sui.instit.u. de here.quali.⁊ differenti.l. siquis postumus. §.j. ff.de liber.⁊ post.⁊ sic tenentes secundū locum in succedēdo licet sint in potestate aui:nō sunt proprie sui heredes:largo tamē modo appellātur sui.l.suus quoq;.in prin.ff.de here.institu.glo.in.l. sed.⁊ si in cōditione.§. nepotes. ff.codē titulo.⁊ sic auus pōt substituere pupillariter nepotibus qui sunt sui.⁊ sic quia patribus nō p̄cedūtur:q̄ tunc obtinēt primū locū in suitate ⁊ succedendo ⁊ hoc est q̄ vult textus noster in principio vū dicit.q̄ auus pōt substituere nepoti qui tenuit locū filij.scilicet filio de medio sublato facit quia si nepotes quibus pupillariter substituitur precederent a patre q̄ est in potestate testatoris mortuo auo essent recasuri in potestate patris.§.j. institu.quib.mo.ins patri.potest.solui.quo casu talibus nepotibus post mortē aui in potestate sui patris recasuris nō potest per auum pupillariter substitui. l.ij.in principio.supra codēm.⁊ ratio huj⁹ est secundū Bar.in.d.l.ij.in.iij. colū.quia pater potest facere testamentū filio qui p̄pter etatē testari non potest. §.j. inst.de pupil.substitu. sed hic posito q̄ non esset defectus etatis tamē testari non posset:quia reperit in potestate alterius:ideo in tali casu nō potest quis facere testamentū. Facit ad corroborationem huius.nā q̄ pater possit substituere pupillariter filio est quedam dispensatio contra regulas iuris communis: quia substitutio pupillaris est testamētum pupilli.l.patris ⁊ filij.ff. de vulga.⁊ pupil. substitu. ¶Item lex dispensat cum patre 16
q̄ possit filio suo substituere quemcūq̄ extraneum ⁊ excludere matrem a lucruosa hereditate filij sui pupillisine causa quod ipse filius non possit facere lex. papinianus.§. Sed neq̄ impuberi. ff. de in offici. testamen. lex. precibus. C.de impub.⁊ ali. substitu.capitulo. si pater.de testamen. libro. sexto. vnde cum tales dispositiones sint contra ius ⁊ sic odiosse per consequens sunt restringende capitulo. primo. in fine. de filijs presbyte in. sexto.glosa. in capitulo.ordinarii.de offici. ordin. in sexto. nimirum igitur quod talis dispensatio odiosa facta propter vnum defectum non habeat locum si adsit alius. ita no. Bart.in lege. cum propter.ff.de leg. prestan. facit textus in lege. si non lex eliascentia. ff. de heredi. instituēd. in fine. ¶Ex hac ratione patet quod quando pater facit expressam pupillarem illa bene excludit matrem supra iuribus ibi allegatis : sed non tacita pupillaris lege.fina. C. de institutio. ⁊ substitutio.sub conditio.fact.

¶Additio. ¶Idem probāt ¶Paul.de cast.in. l.¶Papinia.§. sed nec.nu.ij.ff.de inoffi.test.et in.l.nam hoc iure.nu.ij.ff.de vulga.et pupilla. et in.l.cum quidam nu.iij.C.de cond.et substi.sub condi.fact.et in.l.precibus.C.de impube. Jas. in.l.moribus.num.xxxij.ff.de vulga.et in.l. cum quid.nu.ix.ff.si certum. peta . Calca. consi.cix.incipienti.in Christi nomine. Deci.in consi.cccxlix. col.j.num. ij. et in consi. cccxxxij.num.ij. Jaso.in allegata. l. precibus.num.vij. Sometі.in.l.iiij. Tauri.nu. cxxix.et auctor.j.hanc repeti.num.lxi. Rolandin.in tracta. flos. testamētorum. Rubri.xxiij.vbi optime examinat hanc questionem.in priori part. tractatus. vbi enumerat casus in quibus substitutio pupillaris tacita excludit matrem.et quid an hec substitutio excludens matrem habeat locum in foro conscientie contra matrem.post archidiac.in loco citato a Lancel.poli.in tracta. substi. Rubri.de pupilla.substi.num. lj.vide ipsum ibi vbi inuehit contra Soci.cōsulentem q̄ sic.vbi inqt. q̄ ipse oblivioni mā mandandam censet opinionem soci.subdēs parcat venis.soci. nostro in hoc tam pernitioso consilio et exclamat. sed bone deus quā frustra hec nam tanta est nostri ordinis auaricia hominibus. vt ita sanctissimas leges et suam sapientiam vendicēt.vt nihil in iustum arbitrentur. et quo aliquid lucri extorqueri potest.que res et tot et tantas lites excitat vnde et victis dispendium immensum et victoribus non multum compendij exoritur.sed de hoc ipsi viderint. ego illud exemplo comprobaui in multis ac magnis viris qui patrimonium ea via grande sibi compararunt.non diu nec in tertiam sobolem saluum transmisisse.sed hec frustra.vt diri. Sed ego dico nō frustra quia cōtra tales consultores dicetur perdam. inquit sapientiam sapientium. et prudentiam prudētiū reprobabo. vā sapiētia pdet salā sapiētiā q̄ refert.ille diuinus Dier.ad ¶Pau.c.v quod etiā habetur apud prophetam abdiā c.vnico. et Jsai. xxix.vbi ve qui profundi stis corde.vt a domino abscondatis consilium quorum sunt in tenebris opera.et ecclesiasti.xxiij. quid. n. prodest iurisperito si vni versum mūdum lucretur anime vero eius detrimentum patiatur Matth. xvj.et Luc.ix.transumptiue in.c. Matthеus.de simoni.et hanc autoris nostri sententiam tenet etiam Sluest.in summ.verb.hereditas. el.iiij.q.v. Didacus ¶Perez.

¶Quia in istis dispensationibus contra ius.et sic odiosis non sufficiunt coniecture. nec interpretationes iuribus prealligatis.

¶Hanc rationem ponit dominus Jason 18
dicta.l.ij.in principio.in.v. col.et in.l.fina. in vltima col.C.de institu.et substitu.subcōdi.fa. ¶Ex ista ratione infero duas nouas 19
et notabiles conclusiones. ¶Prima est:quod licet de iure communi auus non possit substituere nepotibus qui postea sunt recasuri in sui patris potestate attēta ratiōe supradicta.hodie tamen cum per legem nostri regni q̄ est foro legū.lib.iij.titu.delas mādas. Lex regul.

¶Additio. ¶Suple in titu. v.in.l.vj.incipi. si alguno.hodie tamen vide.l.xxxi. Tauri.et adde Calca.consi.cvij.num.j.et consi.cviij.num. iij. Bar. in.l.qui in potestate. col. ij. de testa. Guil. in.c. Rainutius.in verb. condidit. in. j. de testa. Jaso.in.l.senium.num.v.co.ij.C.qui testa.face.poss. Bertachi.in tract.de episc. in.iij.parte.iiij.libri.num.xcj. Sometі.in.l. xlv. Tauri.nu.xxv. Bernard.in tract. fallenti.in regu.cxcv.elegantissime Roderi. suarez.in.q.de captatoria volun. fol.c.et.l. Lex regni. xj.titu.iij.et.l.xx.titu.ix.parti.vj.que omnia sunt notanda ad expositionem ter.in.l. illa institutio.ff.de heredi.insti.et in. c. cum tibi.detesta. Didacus ¶Perez.

¶Cuilibet permittatur facere testamentū pro alio et hoc non ex quadam dispensatione immo iure illius legis que omnibus est communis.

¶Additio. ¶Nota q̄ ius regium dicitur cō- Jus regiū in hoc regmune in hoc re- no est cōc.
gno adde optimam.l.v.titu.iiij.lib.j.ordi.⁊ in.l.iiij.titu.xij.eod.lib.j.et.l.j. Tauri.cau- Nō tamen
te tamen intellige opinionē autoris.in quā- leges fori.
tum vult.ll.fori esse communes.cum.ll.fori disponant tantum.quantum sunt in communi obseruantia et nō plꝰ.vt in.d.l. Tauri.j.q̄ in nostro idiomate dicimus.en quanto son vsadas y guardadas.et non alias.

¶Et cui incumbat onus istius probationis est dicēdū allegātilegē fori esse obseruatā vt late pbat Rod.suarez.in pbe.fori.fo. iij.cōtra Mōtal.qui contrariū voluit.et in fol.iiij.col.j. ponit articulos ad probandū vsum earum.q̄ nota pro actu pratico.quia sepe contingit. Didacus ¶Perez.

Subſtitutio tacita pupillaris in qb⁹ casib⁹ excludat mre.

Nota.

Universidad de Salamanca. BGH

¶ Non solum parentibus erga liberos ſꝫ quibuscunq; etiam extraneis. q̄ auus non solum nepotibus qui non sunt in alicuius potestate recassuri. verum etiam omnibus nepotibus in distincte licitum sit per auum
20 pupillariter substitui. ¶ Secunda conclu sio. q̄ licet attenta supradicta ratione. scilicet quia dispensatiue pater substituendo pupillariter filio extraneum priuat matrē pupilli a luctuosa hereditate filij sui. q̄ filiꝰ facere non possit. et propterea tacita pupillaris contenta sub expressa vulgari non admittitur contra matrē. dicta. l. finali q̄ hoc
Lex fori. attenta alia lege regia que est foro legum. titu. delas herencias. l. j. post principiū. qua cauetur q̄ hodie filius possit sine causa pri uare matrem a legitima quam in bonis filij de iure communi sperabat nō procedat immo q̄ non solum expressa pupillaris admittatur etiam contra matrem de qua non est dubium. verum etiam tacita pupillaris contra eam admittatur et si iste due conclu siones sunt vere notabiles sunt et noue. et per eas videtur correcta. l. j. in princi. supra eodem. et. d. l. fina. C. de insti. et substi. que in hoc proposito loquuntur. Sed certe non
21 credo dictas conclusiones veras. ¶ Pri mo: quia legum correctio est euitanda. l. v nica. C. de inoffi. doti. ¶ Secundo: quia il lud quod dicunt. d. leges scilicet dicta. l. ij. ꝛ dicta. l. fina. non reperitur mutatum expres se: ergo ꝛc̄. l. sancimus. C. de testamenti. l. p̄ cipimus. in fine. C. de appellatio. ¶ Ter
22 tio: quia per subauditiones et repetitiones tacitas non debet induci correctio legū. gl. est singularis in. c. cupientis. §. q̄ si per vi ginti. in vbo. petere. in fine. de elect. libro. vi.

¶ Addítio. ¶ Adde Laurē tium Calcane. in cōs. lxvj. nu. xviij. Imol. in. l. j. col. iij. de testa. Jaso. in. l. si ar rogator. col. xix. num. liij. ff. de adoptio. Lu do. Gomesi. in. §. item si quis in fraudem. col. xxj. num. xliij. et in. §. penales. nu. xxiiij. insti. de actio. Alcia. in. c. q̄ sedē. nu. lviij. de offic. ordina. Felin. in. c. ad audientiam. num. vj. de resc. Cassane. in consuetudini. Burgund. Rubri. vj. §. vj. col. pen. num. j. fol. ccxxj. Segura. in tract. de bonis lucra tis constante matri. num. cxxij. Sid. ¶ Per. ¶ Nec̄. d. leges faciunt pro hijs conclu sionibus. et primo non facit dicta. l. vj. quia licet ibi vnus possit facere testamentum p alio ex illius legis permissione illud non fit solum ex permissione illius legis: immo etiā ex commissione illius pro quo facit testamē tum. vt patet ibi in. d. l. vj. dum dicit. E die re su poder a otro ꝛc̄. q̄ non est in nostro ca su: quia pater seu auus qui testator pro si lio vel nepote hoc solum facit ex sola legis permissione: et non ex pupilli commissione et sic casus sunt diuersi. et per consequens non debet de vno ad alium fieri illatio nec̄ argumentatio. l. finalis. ff. de calumnia.
¶ Ex quo infero q̄ dicta. l. vj. non habet lo 23
cum in pupillo cui alias ex sua commissio ne. vellet facere testamentum q̄ patet. pri mo ex eo q̄ supra dixi. secūdo per illud qđ dicta. l. vj. dicit in fine. vbi dicit. q̄ testamen tum quod commissarius fecerit per inde valeat ac si factum fuisset per committentē: ergo presupponitur q̄ committens sit talis et in tali etate constitutus. vt testamentum possit facere sed certum est q̄ impubes non potest testari. l. qua etate. ff. ꝫ testam. l. fi. in. C. de testamen. militi. §. preterea. insti. quibꝰ non est permi. fac. testamen. nam nemo dat quod non habet. l. nemo plus iuris. ff. de re gu. iuris. l. traditio. in princi. ff. de acquire. re. domi. in. c. q̄ autē. de iure patro. et sic q̄ nō habet factionem testamenti. pro se non potest eam in alium transferre. facitter. in. l. ij. ibi nec̄ antistem eorundem audeant fi dem insinuare quam non habent. C. de he reti. ¶ Facit etiam quod per dictam. l. ij. 24
dicit Bald. in. l. qui in aliena. §. interdum. in princi. ff. de acquiren. heredi. post Cy. ibi q̄ ille qui non est miles non potest creare vl facere alium militem. et qui non est doctor non potest facere alium doctorem. secundū Imo. Alex. et Franci. de aretio. vt dicto. §. interdum. et allegant Bald. ibi tenentē. sed ego non reperio Bald. hoc dicere. facit tex. in. dicto. §. interdum. vbi talem quis fa ciunt alium heredem ex testamento vel ab intestato pro vtille defuncto heres extitit. ꝛ sic talem facit committens commissarium qualis commitens crisiat. si ergo ipse est in abilis ad testandum non potest alium abi lem ad testandum facere. ex hoc videtur q̄ verbum (no pudiere) positū in dicta. l. vj. denotat impotentiam accidentalem et non naturalem quia illud verbum positum in principio. l. est obscurum et declaratur. per. fi. eius clarum qui finis loquitur de illo qui fuit impotens accidentaliter et sic presupponitur q̄ similiter principium ob scurum intelligatur per finem clarum. vt

nota. Bal. post Ci. in. l. legatorum petitio. §. fina. in fine. ff. de lega. ij. idem notat Bal. et moderni in hac. l. §. q̄ discretas. ¶ Pro
25 batur etiam quia fortiora sunt naturalia q̄ accidentalia. §. sed naturalia quidem iura. institu. de iu. natu. et facilius dispensatur in bijs que sunt accidentalia q̄ in bijs q̄ sunt naturalia. Bal. in. l. bonorū. C. qui admitt. moderni in. l. more. ff. de acquiren. hereditat. Imo. et moderni in. c. scis scitatus. de re scrip. Item qui per aliū facit per se ipsum facere videt. l. j. §. dejecisse. ff. de vi arma. §. non solum. insti. de iniuri. in. l. apud. §. fecisse. ff. de iniur. si igitur impuberes vere nō pos sunt facere testamentum a fortiore fiete qđ est quando per alium facit nec plus operet fictio quam veritas cōtra tex. in. l. filio quē.
26 ff. de lib. et post. ¶ Tertio facit tex. in. l. si quando. C. de inoffi. testamēto. vbi habetur q̄ si alicui conceditur testari in casu in quo alias non poterit testari q̄ intelligitur ser uata iuris dispositione et sic licet vni conce datur pro alio testari q̄ intelligatur hoc so lummodo in casu a iure prmisso scilicet hoc quando ille alius pro quo testatur erat ha bilis ad testandum scilicet qui erat pubes.
27 ¶ Et hoc ego infero generaliter q̄ dicta. l. vj. non habet locum. in. xiij. persone que a iure prohibentur testari de quibus per gl. in. l. si quera mus. ff. de testa. per glo. in. d. §. fina. insti. quib. non est per mi. fac. testa. q̄ est bene notandum pro restrictione illius. l. vt solum habeat locum quando ille qui alte ri dat facultatem condendi testamentum potest de iure testari. alias secus. Secūdo modo poterit. d. l. vj. responderi: quia ex ea non bene potest sumi argumentum cū illa habeat plures intellectus. vt demonstraui anno preterito quando commentaui. l. j. ff. delega. ij. dictū est Batt. in. l. in ambiguo. ff. de reb. dub. glo. in. c. significauit. in verbo idonee ibi. secundū vnum modū legendi de testi. in. c. j. super verbo derogare. de consti. li. vj. et in clemen. sicut. in verbo. adie. in fi ne. de appel. pro quibus facit tex. quem ad hoc soleo allegare in. l. duo sunt Titii. ff. ꝺ testa. tu. vbi dispositio in certa de nihilo de seruit. Et per predictas rationes dico q̄. d. l. j. titu. delas herencias. non facit pro se cunda conclusione cum etiam illa habet plures et in certos intellectus vt plenissime demonstraui cum examinaui. l. quise pfis. C. vnde libe. illo anno quo vltra lecturam ordinariā que fuit titulus. ille solēnis vtilis practicus et fortis. ff. de verbo obliga. legi ser tum. li. C. ꝛ fuit in anno millessimo quingē tessimo. ¶ Et sic per predicta concludo q̄ 28
etiam hodie tacita pupillaris non admitti tur contra matrem pupilli. et. d. l. fi. C. de in sti. et substi. remanet incorrecta et q̄ etiam auus non potest substituere pupillariter ne potibus qui in alterius potestate sunt reca suri per ea que supradicta sunt. Ex hoc in fertur q̄ si auus habeat filium in potestate sua et ex eo nepotem similiter in sua potesta te et eidem nepoti pupillariter substituit si postea iste testator emancipauerit filium et nepotem in sua potestate retineat cū iste ne pos post mortem aui nō sit in sui patris po testate recasurus q̄ talis substitutio valebit per. §. j. insti. quib. mod. ius patri. potes. sol. quemadmo. si filius fuit sublatus de medio per mortem nam in hoc casu emancipatio filij equiparatur morti naturali ipsius filij quia quando agitur de subintrando nepo tem in locum patris tunc emancipatio eq̄ paratur morti naturali. l. Gallus. §. ꝛ quid si tantum. ff. de liber. et posth. ꝛ sic posito ca su quod quando auus substituit nepoti q̄m habet in potestate habeat similiter et filium in potestate sua constitutum si tamē tempo re mortis qui filius sit sublatus de medio morte vel emancipatione cum nepos inci piat tenere tempore mortis aui substitutio nis locum filij posito q̄ tempore conditi te stamēti non tenuit valebit substitutio ꝛ hoc est q̄ hic dicit. tex. nepoti qui locum filij te nuit aut post testamentum cepit tenere.
¶ Predicta ego induco ad declarationē 29
legis. ix. for. leg. libro. iij. titu. delas mandas Lex regni.
in secunda parte illius. l.

¶ Addítio. ¶ Aduerte ad ellegantem. l. ix. titu. v. lib. iij. for. ll. expositionem. et confirmatur ex tex. in. §. sui autem. insti. de hered. quali. et differen tia. et in. §. ita demum. insti. de heredi. q̄ ab intesta. deferuntur. et adde Cifontanum. et Gomez ariam. in. l. xviij. Tauri. in qua bo die statutum est. q̄ nepos licet precedatur a patre vel matre potest meliorari per auum in tertio. et quinto. et est notabi. ler. per quā iura communia vna cum dicto nostri auto ris cessant. et Cifontanus in predict. l. xviij. Tauri. q. ij. ertēdit ad pronepotē. ꝛ p ple niori intelligētia dicte. l. ix. fori. adde Aut. in rep. §. sed si fundum. col. xiij. nu. xlix. l. v rum ex familia. ff. dele. ij. ¶ Didac. ¶ Perez.

Universidad de Salamanca. BGH

¶ Et licet alias hoc sepissime dixerim et re
nuerim tamē quia eius examinatio hic me
lius et latius cadit vbi melius et verius po
terit discuti argumento ter.in.l. diui. ff. de
iure patro.et eius q̄ dicit Bart.in.l. si pa
ter.C.de insti.et substi.sub condi.fac non pe
nitet me hic repetere propter iam dictam
rationem ⁊ vt aliquid his que in hoc arti
culo als dixerim nunc nouiter pulchre sub
tiliter et vtiliter addam arg.ter. insti.quod
cum eo in prin.iuncto. §. sunt preterea. in
sti.de actio. ¶ Et est cauetur.d.l.ix. in se
cunda parte q̄ si auus habeat filios et ne
potes q̄ potest meliorare vnū ꝺ filijs suis
vel nepotibus in tertia parte bonorum suo
rum vltra quintum quam potest legare et
extraneis. ⁊c. dico per predicta quod ad hoc
vt auus possit relinquere.d. tertium bono
rum nepoti nato ex filio suo q̄ est necesse q̄
talis nepos non precedatur a patre suo hoc
est a filio testatoris Imo q̄ obtineat primū
locum in succedendo patre suo.s.filio testa
toris per mortem de medio sublato in vita
aui testatoris alias si eius pater viueret tem
pore mortis aui cum iste nepos precedatur
a suo patre qui obtinuit primum locum et
gradum in succedendo nullo modo poterit
au⁹ tali nepoti in scḋo gradu et scḋo loco
succedēdi posito relinq̄re dictū tertiū tā q̄ a
patre suo viuente tempore mortis aui im
pedito et hoc per predicta vbi est dictum
q̄ tunc auus potest pupillariter substituere
nepoti quando tempore mortis aui ne
pos ille reperiebatur tenere primum locum
in succedendo et non alias vt supradictum
et exēplificatū est. ¶ Scḋo facit p̄ cisione
ter in.d.l.ix. in p̄ma ꝓte ibi q̄ã ꝺ recho de
heredar. vbi p⁊ q̄ ad hoc vt talis nepos posſit
p auū relinq̄ tale tertiū est necesse q̄ ne
pos ille habeat i⁹ succedēdi auo suo sed sic
est q̄ q̄diu viuit filius⁹ testatoris p̄s hui⁹ ne
potis idē nepos nō habet i⁹ succedēdi auo
ergo ei per auū nō potest relinqui.d. tertiū.
¶ Et q̄ nepos viuente patre non habet
ius succedendi probatur sic ille cui non de
betur legittima non habet ius rumpendi et
sic veniendi contra voluntatem testatoris li
cet eius voluntate aliquid possit consequi
etiam si sit filius naturalis qui licet sit pre
teritus a patre naturali non potest contra
tabulare eius testamentum licet ex eius vo
luntate aliquid consequatur glo.est singu
laris.in.l.i.in prin.in. ver. naturales. ff. de
bonorum posse.contra tab.que glo. est sin
gularis secundum Bald.in.l.i. C. quorum
bonorū et in.c.innotuit. in.ii.col. de electi.
glo. istam pro eleganti allegat et sequitur
Bal.in.c.i.in.vi.col.de consti.et idem tenet
Bald.in.l.fi.in.iiii.col.C. vnde legitti.et p
batur optime in.l.fi.et ibi ad hoc not.Bal.
C. de natura.libe.et illam glos. in. dicta. l.
etiā sequitur et reputat singularem. domi
nus Alexan.in.ii.parte.cōsilio. lxxiiij.in
cipi. viso processu esse vertentes inter fausti
nā.⁊c.in ver preterea nedum filia spuria.

¶ Additio. ¶ Adde q̄ sen
tentiam predicte.
l.i.dixit notandā
Bart.in.l.Gallus.§.etiam.num.ij.et non
alibi Bald.in.§.instituens. eiusdem legis.
ff.delibe.et posth.Bald.in.c.innotuit.ꝺ ele
ctio. Alexā. in.l.ex facto.§.si quis rogatus
nume.xlv.ff.ad Trebelli. Jaso.in.l.i.col.ii.
C.de bono.posse.contra tabu'as Tiraquel.
in repe. l. si vnq̄. verb. susceperit liberos
nume.xlvij.C.de rei uoc.dona. Segur.in re
pe.l.i.§.si vir.nume.lxxxij.ff.de acqui. pos
sessio.et in repe.l.vnum ex familia. §. sed si
fundum.nume.liij.ff.delega.ij. Bometi in.
l.vii. nume.lxxxi.et in.l.viij.nume.xlviij.in
ll. Tauri.vbi declarat nō habere locum.in
matre nam talis bastardus poterit agere
cōtra testamentum matris descendentibus
non ex tantibus.facit.l.fina.titu.xiij. parti.
vj.et in expresso.l.ix. Tauri.ibi (Le seā he
rederos legittimos ex testamento et ab inte
stato.) et q̄ naturalis non possit contra ta
bulare testamētum patris.est Regia.l.viij.
titu.xiij.parti.vj.in.versi.tal fijo como este
et.l.x. Tauri ad finem. ¶ Tamē q̄uis nō
possit venire contra voluntatem testatoris
nihilominus si est naturalis poterit petere
alimenta contra heredes patris.per.l.viij.
versi. E si por auēntura.titu. xiij.part.iij.et
tiā si sit ex dānato coitu.cōdūcē ex cancē.c.
cū haberet.ꝺ eo q̄dour.in matr.quā pollu.p
adul.Calc.cōs.lxij.nu.xj. Ang.in tra.de te
sta.in.gl.lxix.nu.v. Sua.in alleg.xxv. Di.
couar.suo cpit.ij.ꝓte.c.viij.§.iij.cū seq̄n.⁊
huic iuri stat̄ et hodie in foro cesaris scḋm
Ferd.Som.in.l.vij.nu.xxxviij.in ll. Tau
ri.intelligetsi p.l.x.in eisdē dcisionib⁹. Di.
Pe. ¶ Et q̄ nō bz ius rūpēdi nō bz⁹ suc
cedēdi.l.Bal.in p̄n.⁊ p totā.l.ff.ꝺ.li.⁊ post.
hz sic est q̄ nepoti nō debet.legittima viuēte
ei⁹ p̄se.l.posthumor.i.respōso.ff.ꝺ.iust.rup.
test.§.posthumor.inst. ꝺ erbe. lib. q̄ eidē p̄se
suo viuēte nō cōpetit i⁹ rūpēdi.l.si posthūos

Naturalis poterit? potest agere cōtra testa. matris dcē dēt⁹ legit timis dcīē tibus.

Lex regni.

Nota.

Lex regni.

Lex regni 32

§.i.ff.de liber.et postu.l.si quis filio exheredato.in prin.ff.ꝺ iniust.rup.test.ergo nō ha
bet ius succedendi et per consequens dictū
tertium sibi ab auo non potest relinqui nec
huic fundamento obstat q̄ posset.dici.q̄.d.
l.ix. non posuit illa verba.que ayā derecho
de heredar in. ij. parte vbi loquta est de dic
to tertio relinquendo nepoti Imo simpli
citer dicit q̄ potest.d.tertium relinqui nepo
ti per auum posito q̄ in prima parte illius.
l.illa verba posuerat et ad alium propositū
tum.quia potest dupliciter responderi pri
mo.quia licet secunda pars illius.l.ix.sit ob
scura et general' tamen determinatur decla
ratur restringitur et limitatur per precedē
tem primam partem expressam claram ⁊ de
terminatam nam vbi precedentia sunt expl
sa et determinata et sequentia sunt obscura
vel generalia tunc precedentia determinant
et declarāt seq̄ntia ita eleganter tenet Bal.
post.Ci.in.l.legatorū petitio.§.fi.infi.ff.ꝺle.
ij.per illum ter.et ter no. in.l.si cum fundū.
ff.de verbo signi.idem not. Bald. Imo.et
moder.in.l.nostra coheredi.§.si quis dixe
tas.per illum.ter.

¶ Adde. Segur.in repetitio.l.iii.
§.fina.num.j.ff.de lib.et
posth.vbi plura cumu
lauit. Didacus Perez. ¶ Et sic licet.d.l.
ix.in.ij.parte eius vbi loquitur de meliora
tione.d.tertij.loquatur in distincte et nimis
generaliter non ponendo.d.verba.s.que a
yan. ⁊c. eo ipso q̄ in p̄cedenti parte illa pos
uerat illa ps p̄ma dat intelligere ⁊ determi
nare sc̄ā.s.vt ita dem̄ possit nepos habere
tertium bonorum aui testatoris quādo idē
nepos habeat ius succedendi eidem testato
ri quod est quando tempore mortis aui fi
lius non erat in rerum natura.quia tunc tē
poris mortuus erat. ¶ Secundo modo po
terit dicte obiectioni.responderi et sic q̄ illa
verba posita in prima parte illius legis.s.q̄
ayan. ⁊c. manifeste ostendunt q̄ tertium
non possit relinqui per auum nepoti qui p̄
ceditur a patre hoc modo nam ibi in prima
parte dicit ter.q̄ omnia bona testatoris sūt
legittima filiorū excepta quinta parte quā
potest pater legare extraneo et in.d.legitti
ma est dicta tertia et sic.d.tertia est legitti
ma cum pars sit legittime est ergo legitti
ma. ¶ Cum cūpis est pars que nō respon
det vsufructui.l.que de tota.ff.de rei vendi.c.
ff.de spō. duo.c.contra maiorum.c.dist.er
go debetur ei cui debetur legittima et sic illi
qui obtinet primum locum in succedendo.i.
filio vel nepoti qui successit in locum filij ⁊
non nepoti qui precedit̄ a patre cui p̄se
impediente non potest relinqui tertia bono
rum que est vt dixi legitima que non debe
tur nepti patre viuente dicta.l.posthumorū
et dicto.§. posthumorū. ¶ Tertio facit pro
hac decisione:quia ter.in.in dicta.l. ix.dicit
q̄ dictum tertium est relinquēdum per viā
melioratiōnis ibi dum dicit. ¶ Pero si quisie
re meiorar alguno delos hijos o delos nie
tos pueda los meiorar enla tercera parte ꝺ
sus bienes ⁊c. Si igitur dictum tertium est
melioratio est prelegatum et prelegatū nō
relinquitur non instituto immo coheredi in
stituto l. q̄ filiab⁹.§.fin.⁊ in.l.filio.ff. dele.j.
l.si ita legatū.⁊ in.l.inter coheredes.§.j.ff.fa
mi.berci.l.si q̄.C.fami.berci.sed sic est q̄ q̄
diu est filius qui precedit nepotem idem fi
lius est dandus coheres fratribus suis filij ⁊
testatoris et non nepos:ergo idem tertium
tanq̄ prelegatum relinquendum est illi qui
est coheres als filius testatoris. scilicet filio
primum locum et gradum in succedendo
obtinenti et non nepoti qui non est cohe
patruorum suorum tanq̄ remotus et in se
cundo loco et gradu succedendi auo existēs.
¶ Nec q̄ huic fūdamēto obstat q̄ posset di
ci.ergo si auus habens filios et ex vno filio
rum nepotem filijs institutis instituit nepo
tem in quinto suorum bonorum quod po
test facere et sic faciat nepotem coheredem
patris et patruorum suorum possit eidem
nepoti tanq̄ coheredi relinquere dictū ter
tium per dictam rationem: quia ad hoc
patet respōsio ex hijs que supra dicta sunt.
quia hoc casu si dictus nepos instituitur ab
auo in dicto quinto.et sic auo succedat illa
successio est omnimodo voluntaria ad quā
auus non tenetur ex necessitate: immo illā
facit ex mera et libera voluntate: ex quo q⁊
nepos extante filio in medio est extraneus:
et extraneus non potest institui ex necessita
te in dicto quinto:et sic non sequitur nepos
ab auo in quinto institutus est coheres pa
tri et patruis et habet ius succedendi auo.
ergo per consequens potest sibi relinqui.d.
tertium:quia si habet ius succedendi. et est
coheres est voluntarius extante filio in me
dio et non necessarius que necessitas succe
dendi requiritur ad hoc. vt talis succedēs
sit capax dicti tertij: vt supra satis probatū
est et sic concludo q̄.d.l. ix.dicens q̄ auus
potest relinquere tertium nepoti vt filio in-

Adde.l. vi. Tauri. et l. xxviij.

34

35

Universidad de Salamanca. BGH

telligatur quando nepos subintrat locum patris sui.vt quia pater suus filius testatoris mortuus est viuente auo testatore: quia cum tunc dictus nepos sit successor necessarius dicta.l.postumorum.ꝛ sibi debeatur legittima dicta.l.Gallus.vt debetur aliis paruis suis.bene erit capax dicti tertij in quo poterit ab auo melioriari. Secus tamen est ꝙdiu viuit filius testatoris qui precedit nepotem in gradu et loco succedēdi: quia tūc nō est capax dicti tertij dictus nepos.immo tantummodo quinti sicut quilibet alius extraneus quia ipse extraneus est cū precedatur a filio testatoris pse suo. ¶Et hoc
36 poterit no.inferri ꝙ si auus habeat filios ꝛ ex vno habet nepotem et filium ex quo habet nepotem exheredauerit ꝛ nepotē vna cū filijs suis heredem instituat ꝙ eidē nepoti poterit relinquere tertiū.eū in.d.tertio meliorando et ratio huius ex supradictis patet nā supradictū est quod quādo filius testatoris est mortuus tunc nepos qui in locum pfis succedit poterit in.d.tertio melioriari ꝫ sic est ꝙ qū testator ꝺz filiū ex eo nepotē exheredat nepotē instituit tūc talis filiꝰ habet pro mortuo.l.j.§.si pater emancipatus.ff.ꝺ coniūge.cum emanci.libe. et.l.j. §. pe.ꝛ.l.si post mortē.§.liberi.ff.de.bono.poss.con.tab. vbi est ter.no.et in.l.si necē.§.si deportatꝰ.ff. ꝺ bonis liber.ꝛ.l.Gallꝰ.§.ꝛ quid si tātū.ff.ꝺ
37 libe.et postb. ¶Facit pro hoc ter.in.§.sed nostra.insti.de su.liber.vbi ter. eq̄parat sed vel ꝙ libertꝰ nullꝰ habeat filios vel ꝙ habeat exheredatos: ſ igit auꝰ nullū haberet filium patrem nepotis.vt quia mortuus est fuisset nepos capax.d.tertij eodē modo quā do auus habuisset filium quia precedit nepotem sed cum exheredasset quia per inde est ac si nullum haberet filium quo casu possit nepoti relinquere tertiū itē pariasunt nō existere filios vt extare tales q̄ nō possint succedere vt sunt filij exheredati et hic possunt iungi omnia ea que ponit Jason.in.l.quociens.ff.qui satisdare.cog.et pro supradicto fundamento est ter.in.l. pater filium. et ibi no.Bart.in tertio nota. et ibi Bald.simi liter in.tertio.no.ſ.de in offic.testa. Ad idē facit ter.in anē.de nupti.§. ingratitudinem in verbo.cuius portio ad reliquos fratres
38 veniat.colla.iiij. ¶Ad idē facit illud ꝙ tenet Bald.in. l.dotis. ad ſ.C.de iure doti. vbi tenuit no.ꝙ ſtāte statuto ꝙ filij mercatorum teneantur ad debita patrū mortuis patribus licet non probetur ꝙ sint heredes immo cōstet ꝙ repudiauerint hereditatem tamen ſ pater qui est mercator exheredaret filios in testamento non tenerentur vigore dicti statuti eo quia quo ad hereditatem habentur pro mortuis vt ibi per eum ad idē facit illud quod dicit Bal.in.l. vnica. §. in primo.in. iij.col.C.ō cadu.tollen.ꝙ ad obtinendam integram tertiam.i.legittimam nō refert an quis non habeat fratrem aliquem vel habeat talem qui a successione repellat: sic ergo in presenti non refert an nepos nō habeat patrem vel habeat sed a successione repellatur talis pater vt qua est exheredat? ſ ergo primo casu poterit nepos habere tertium.ſ.quando pater eum non precedit idē erit quando pater cū precedit et est ab auo exheredatus quo casu habetur pro mortuo iuribus superius allegatis et sic nepos subintrat locum sui patris consequenter erit ca par dicti tertij facit etiā ter.in.l.qui in aliena.§.inter dū.ff.de acqui.heredi. vbi ſ auꝰ habeat filiū et ex eo habet nepotem ſ filiū exheredauit et nepotem heredem instituit tunc talis nepos licet a patre precedatur tē pore mortis aui nihilominus dicetur suus auo ex eo ꝙ pfeiꝰ est exheredat? ꝛ habitꝰ ꝓ mortuo ꝛ iliū ter.no.adhoc ꝛ reputat singu. Jo.de Imo.in.c.rainutiꝰ. ō test.ꝛ in.l. subcōditione.ff.de libe.et posth.sed habemꝰ cōsimilem et meliorem ter.in.l.filius patro
39 ni.ff.de bonis liber.quem pro cōcor. allegat Bart.in.l.fina.in.iij.col.ff.de condi.insti. ¶Itē facit ter.in.l.ſ quis filius.post prin. C.ō in offi.testa.vbi dicit ter.ꝙ quādo filiꝰ est exheredatus ex quo testator habet nepotem ꝙ iura que competebāt filio exheredato competūt eius filio et sic nepoti testatoris sic ergo videtur dicendum in presenti ꝙ quemadmodum cōpetebat filio exheredato ante exheredationem ius consequēdi.d. tertiū ita etiā eo exheredato cōpetat nepoti id ius consequendi.d.tertium facit etiam ter.in.l.j.§.quidam filiū.ff.de bono. posses. contra tabul. vbi quando filius est deportatus non est impedimento quo minus nepos sequens in gradu habeat ius succedendi ex eo quia deportatus habetur pro mortuo vt ibi dicit ter. ¶Sed hijs non obstantibus contrarium probabiliter ꝓtest dici immo. quia adeo nepos stante patre suo filio testatoris non sit capax dicti tertij quando filiꝰ testatoris fuit institutus verum etiā ſ fuisset exheredatus eo ipso ꝙ talis nepos precedit a patre modo instituto modo exhe-

redato cum iusta causa. pro quo facit quia isti nepoti qui precedit a patre etiā exheredato non competit ius succedendi auo ab intestato patre suo viuente tēpore mortis aui.ter.est in dicta.l. si quis postumos.
40 §.j.in secundo res. ¶Et cui non competit ius succedendi ab intestato vel ab intestato nihil debetur non competit ius rumpēdi testamentum.et consequenter ille potest contra tabulare vel rumpere. qui ab intestato admittitur.l.j.in princi.et.§.ſ filium.et.l.illud.§.ſi.ff.de contra tab.et in. l. non putauit.in pn.eo.tit.et.l.ſi.in prin.ff. de le. pōsta. pro hoc est melior ter. ō iure in.§.eadē.v.ei dē ad optinoſ.inſt.ō here.q̄ ab intest.ōserū.

¶Adde. Quod hunc ter. in.v. itē adoptiuus dicit meliorem iuris nr̄ Autor. infra.in.v.fallit.nu.cxvij. iterū per eūdē in rep.l.j.§.ſi vir.v.hinc veniet. nume. lxxxiij. ff.de acqui.possess. Didacus. ¶Perez.

¶Et cui non competit ius rūpēdi vel contra tabulandi nō debetur legittima.l. Sallus.in prin.et per totam legem.ff.de libe.et posth.glo.in.l.j.§.pe.ff. de contra tab. iuncto aucten.licet.C. de natu. libe. et cui non debetur legittima non potest relinqui.d.tertium vt probatur supra per.d.l.ix.sed sic est ꝙ ista omnia concurrunt in nepote etiam hēnte.patrem exheredatum tempore mortis patris ergo ipse nō est capax.d. tertij.qz iste nepos ab intestato nihil habet cum pater cum precedat in gradu et excludat eum in totum.d.l.Sallus maxime in.§.quidam recte.etiā ſi sit emancipatus quia succedit in totum vt suus. l. meminimus. in verbo.ad similitudinem suorum.C.de legit. heredi et etiam excludit nepotem filium suū.licet sit exheredatus.d.§.j.l.ſi quis postumos.ergo non habet ius rumpendi per.d.§.j.ꝛ per.l. ſi quis filio exheredato.in prin.ff.ō in iusto. rupto.testa.ꝛ per consequens.eidem nō debetur legittima ꝛ consequenter eidem non poterit relinquere auus tertiam partē suorum bonorum ꝛ q̄.d. nepoti non debetur legittima probatur quia hodie legittima est dextans. i. x. vncie illius portionis que debetur ab intestato sed huic nepoti nulla portio debetur ab intestato vt in iuribus prealegatis ergo eidem viuente patre non debetur legittima.q̄.dextans sit legittima ipsi?
41 filij.est ter.d.l.ix. ¶Facit pro hoc ꝙ dicūt Bal.et ꝓaul.de ea.d.l.ſi quis postumos. §.i.ꝙ ad hoc vt nepos excludatur a successione aui exīte in medio filio testatoris nō refertam dictus filius sit institutus vel exheredatus quemadmodum ergo ſ filius fuisset institutus nepoti non potest auus relinquere tertium ita eodem modo quādo filiꝰ est exheredatus cū existentia filij qualiscūq; sit excludat nepotem a legittima ꝛ per consequens a capacitate.d. tertij.facit etiā pro hoc.ter.in.l.filius familias.§. cum quis.de le.j.ibi probatur ꝙ quando aliquis inuitatur ad hereditatem alicuius ſ alius nō super erit satis est illum super esse licet nō succedat. ¶Facit etiam ter.in auc̄.licet.C.de 42
natura.liber. ibi enim excluditur naturalis filius ꝓpter coniugem.

¶Additio. ¶Idē tenet gl. super verbo man ceres.in. c. nisi cū pridem.de renunti.hodie tamen non excluditur naturalis propter coniugem.l.ix.incipi.ꝓ las leyes.titu.xiij.part. vi. Bid. ꝓpe. Quid de in re regni.

¶Nō ideo ꝙ cōiux habeat potēti? ius in succedendo sed ideo quia lex. vocari voluit filium naturalem sub conditione ea ſ coniux.non esset ideo non attenditur vtrū illa coniux succedat vt ibi ista theoricam trabit Bartolus. in.l.j.§.quidam filium.ff.de bono. poss. contra Bald. in. l. ſi defunctis et ꝓbilip. corne. in.l.j.de condit. insertis. ad idem facit ter. de iure pretorio.in.l.ſi.C. de insti.sub condi. fa.vbi habetur ꝙ tunc demū substitutus pupillaris tacitus admittitur ad successionem pupili quando mater non est in medio tamen ibi adeo mater excludit substitutum tacitum non solum quādo est heres immo etiam ſ non sit heres ita in presenti adeo filius excludit nepotem nō solum quando est heres eo quia institutus a patre verū etiam ſ non sit heres: eo quia exheredatus.adde ter.in.l.illud.§.i.ff.de cō tra tabu. per quem patet. ꝙ in nostro casu etiam nepos non succedit auo quod est notandum ad tollendum omne dubium.

¶Restat nunc respondere ad fundamenta que pro prima parte adduxi.ꝛ primo ad primum.vbi fuit dictum.ꝙ ex eo ꝙ filius q̄ optinebat primam causam in succedendo fuit exheredatus.ꝛ sic habitus pro mortuo. l.j.§.si pater.el.j.ff. de coniunge. cum emā. liber.facit ꝙ tunc nepos.sit capax.d. tertij. quia possumus respondere: quia verum est ꝙ habetur pro mortuo non solum quo ad se.quia per.d.exheredationem est priuatus hereditate paterna ꝛ sic quo ad vānū suorū

Universidad de Salamanca. BGH

verum etiam quo ad damnum suorū vesce
dentium.vt eodem modo p̄luentur nepo
tes. v. tertio sicut et pater eorum est p̄iua
tus exheredatione.⁊ sic necꝫ iste filius ex
heredatus viuit quo ad se necꝫ quo ad ne
potem.s.aui testatoris.ita dicit Salice.in.l.
j.C.de condi.insertis.et Bal.in.l.si de fun
44 ctis in.j.col.C. de suis et legi. here. ¶ Vbi
ipse dicit ꝙ quādo aliquis habetur ꝓ mor
tuo.ex eo ꝙ excluditur ab hereditate alicu
ius quod est verum ꝙ habetur pro mortuo
quantum ad succedendum sed ꝙ non ha
betur pro mortuo quantum ad obstandum
alij qui alis non erat successurus. ⁊ sic licet
filius exheredatus habeꝯ pro mortuo.istud
est verum quantum ad succedendum quan
tum tamen ad impediendum nepotē ꝙ nō
succedat viuit facit ad huius responsionis
corroborationē:quia si testator instituit ali
quem heredem et grauat eum de restituen
da hereditate Ticio cum conditione si de
cesserit sine liberis.ꝙ si dictus heres institu
tꝰ decedat cū liberis et exheredatis ꝙ exclu
ditur substitutus quēadmodū si decessit cū
liberis institutis.ita dicit glo.quam ibi sequ
untur Bar. ℘ Dau.de ca. Imo.⁊ Alex.in.
l.et facto.§.si.ff.ad Trebel. Alnge.⁊ Imo.
in.l.Lucꝰ.la.ij.ff.de here.insti. Sall. Bal.
℘ Philip. Corne. in. l. j. C. de condi. in ser.
et Cl.ibi ante eos. Bald. Ange. Imo.et
℘ Dau.de ca.in.l.filius familias. §. cum ꝗs.
ff.de leg.j.vbi est ter. per quem fundat ista
conclusio licet glo.ibi in.d.§.cum quis.tenet
contrarium ⁊ male.ecce ergo ꝗliter substi
tutus qui venit excludendus ab hereditate
alicuius propter existentiam liberorum he
redum institutorum excluditur eodem mo
do si existant liberi licet exheredati sic igitur
dicamus in presenti.quia si dicti nepotes nō
sunt capaces dicti tertij hoc venit ex eo qꝛ
pater eorum.s.filius testatoris est in medio
et quando pater eorum non est in medio tē
pore mortis aui testatoris tunc nepotes suc
cedunt auo tanq̄ substituto patri suo eius
locum subintrando.l.Gallus.in prin.⁊ per
totam legem.ff. de libe.et posth. iuncto ter.
in.l.postumorū.ff.d iniusto.rup.test.⁊.§.po
stumorum.insti.de exhebere.liber.quemad
modū igitur nepotes non sunt capaces.d.
tertij quando pater eorum est in medio ⁊ in
stitutus.ita quando ipse est in medio licet sit
exheredatus.⁊ sic videtur ꝙ primum fun
damentum pro prima parte adiunctum nō
obstat supradicte conclusioni quia licet filiꝰ
exheredatus habeꝯ pro mortuo. hoc est ve
rum quo ad se.s.ad succedendum quia pro
pter exheredationem priuatus est heredita
te.non tamen quo ad nepotem testatoris fi
lium suum ad hoc ꝙ dictus nepos subintret
locum patris:immo pater etiam exheredā
tus est filio suum impedimentū quo minus
talis nepos succedat auo. ¶ Sed certe cō 45
tra istam responsionē ad istū primum fun
damentū faciūt iura sequētia et primo ter.
in.d.l.j.§.si pater.et primo.ff.de conīuge cū
emā.liber.pro cuius euidentia debetis scire
ꝙ p.l.antiquā.xij.tabu. soli sui succedebāt
vt insti.de here.q̄ ab intesta.defe.§.j.⁊ sunt
sui etiam nepotes in potestate aui cōstituti
si pater eorū est emācipatus. §. sui.insti.de
here. q̄ ab intest.deffe.sed p̄ pter solus filiꝰ
emācipatꝰ succedebat patri excluso nepo
te q̄madmodū si filiꝰ fuisset in potestate.l.j.
§.vocantur.ff.de contra tab. hac discordiā
⁊ extremitatem sedauit postea pretor per.
ill.ti.de coniuge.cum emanci. liber.vt par
tem quā exhereditate paterna erat habitu
rus filius si in potestate patris stetisset diui
dat cum nepotibus testatoris.s.vt ipse filius
emancipatus habeat dimidiā nepotes vero
habeant alterā dimidiam ponamus modo
ꝙ auus habet filium emancipatū quem ex
heredauit ⁊ ex eo nepotem quē preteriuit ex
traneo herede instituto dicit ter.in.d.§.pa
ter.ꝙ tunc dictus nepos solus admittitur
ad hereditatē aui in solidum per cōtra ta
bu.quemadmodū si pater ipsius filij testa
toris non fuerat in rerū natura quo ca
su subintrabat nepos locum filij patris sui.
quia hoc casu cum filius emancipatus fuit
a patre suo exheredatus habeatur pro mor
tuo ecce ibi casum expressum ꝙ licet filiꝰ ex
heredatus habeatur pro mortuo quo ad se
adhoc vt ipse non succedat tamen nō est im
pedimento sequenti in gradu imo sibi facit
locū.quia ibi si filius emancipatus fuerat
mortuus viuo auo tunc nepos in totū ad
mittebatur ad hereditatem aui sic etiā quā
do non est mortuus quia habetur pro mor
tuo ꝓpter exheredationē succedit nepos in
solidū auo filio exclusorsic videtur in p̄sen
ti ꝙ.d.nepoti possit auus relinquere.d.ter
tium filio stante viuo tēpore mortis aui quā
do filius est exheredatus ex eo quia habeꝯ
pro mortuo mediante exheredatione quem
admodū potuisset.d.tertium relinquere ei
dem nepoti filio testatoris sublato per mor
tem de medio tēpore mortis aui ⁊ sic ꝓ exhe

to multum obstat.d.§.pater.huic responsio
46 ni ad p̄mū fūdamētū. ¶ Sz substinēdo.d.
rsionē.sic rsideo.d.§.dē.qꝛ illd ꝙ ibi trahi
tur.s.ꝙ filiꝰ exheredatꝰ ꝛz habeat ꝓ mor
tuo quo ad se ex eo qꝛ nō succedit nō tñē im
pedimētū quo ad nepotē imo tñc nepos l so
lidū succedit ꝓcedit qñ ille q̄ est exheredatꝰ
vocabatur ⁊ cōcurrebat in successiōe p mo
dū dispositionis cū alio si nō fuerat exhere
datꝰ nā ibi si filiꝰ nō fuerat exheredatꝰ ex eo
qꝛ erat emācipatus cōcurrebat cū filio suo
nepote testatoris in hereditatē aui: qꝛ filius
habet dimidiā nepos vero aliā dimidiā he
reditatis aute ꝛz in casu nr̄o locꝫmur qñ ille
q̄ ex heredatꝰ.s. filiꝰ p̄cedēs nepotē ꝫpedie
bat aliū.i.nepotē faciēdo cōditionē dispo
sitiōis deficere ex qua nepos volebat venire
⁊ succedere ideo nō attēditur sit exheredatꝰ
vel nō ꝛz tñ dz attēdi an p̄cedat filiꝰ nepotē
vel nō vt primo casu nepos excludatur a.d.
tertio scdo nō:qꝛ ita demū nepotes sunt ca
paces.d.tertij.cū hac cōditiōe si filij nō p̄ce
dāt p̄fes eor̄:ergo deficit conditio qñ liberi
p̄mi gradꝰ exāt etiā si nō sint p̄fis heredes
imo exheredati per.d.l. filiusfamilias. §.cū
ꝗs.ff.d.le.j.hāc rsionē ad.d.§.pf.repio da
re licet in alio proposito sed certe simili huic
47 Imo.in.l.Lucꝰ.in.ij.l.v.co.ff. d her.inst.⁊
Bar.in.l.filiꝰ fami.§.cū ꝗs.ff.d le.j. ¶ Ex
hoc ego infero ꝙ quēadmodū. v. nepos pa
tre suo viuēte tpe mortis aui.⁊ stātibꝰ aliis
filijs testatoris p̄fis sui nō est capax.d.tertij
ita nō erat capax.ptis legittime q̄ p̄ri suo cō
petebat imo ꝙ si auꝰ habeat tres forte filios
⁊ ex vno habeat nepotē ⁊ filiū exheredaue
rit ꝙ necꝫ nepotē poterit heredē instituere
in legittima p̄fis sui exheredati auꝰ necꝫ cū
in.d.tertio meliorare imo talis legittima et
tertiū relictū nepoti per auū accrescit aliis
filijs testatoris ex eo qꝛ filiꝰ exheredatus ha
beꝯ ꝙ mortuo quo ad se ⁊ quo ad illos q̄ cū
eo cōcurrebāt.s.quo ad p̄fes suos filios te
statoris ⁊ patruos huius nepotis ad hoc vt
ipsi p̄fes admittāt ad ptē illiꝰ filij exheredā
ti ad quā filiꝰ admitteret si exheredatꝰ non
fuisset sed quo ad nepotē testatoris filiū suū
cū quo.d.filiꝰ nō cōcurrebat nō habeꝯ pro
mortuo.d.filiꝰ exheredatꝰ imo quo ad illū
viuit ⁊ sic filiꝰ etiā exheredatꝰ p̄stat impedi
mētū nepoti vt nō succedat nec in legittima
q̄ patri suo debeꝯ si nō fuerat exheredatus:
necꝫ in tertio imo.d. legittimā ⁊ tertiū ha
bebūt alij filij testatoris fratres huiꝰ filij ex
heredati ꝓ ius accrescēdi cū.d.nepos.habeā
tur ꝙ extraneo stāte patre suo in medio etiā
si sit exheredatꝰ.d.l. si ꝗs postbumꝰ. §.j.ff.
de lib.⁊ posth.⁊.d.l.si ꝗs filio exheredato.in
prin.ff.de iniuste.rup.testa.⁊ optime proba
tur in.l.marimū viciū.in p̄n.C.d liber.p̄te.⁊
exhere. ¶ Et ꝙ legittima filij ex heredati 48 Quæstio al-
accrescat aliis suis fratrib⁹ cū q̄bus ipe cō- ta et diffici-
currebat extraneo herede instituto facit po lis.
ne pater habēs duos vel tres filios. vnū iu
ste exheredauit:aliū vel alios instituit in re
certa ꝑticulari.⁊ extraneū instituit heredem
videlꝫ filius institutꝰ in re certa petit ab illo
herede extraneo supplementū legittime iur
ta.l.omnimodo.C.de inoffi.testa.quāta erit
legittima sua cū sint tantū duo vel tres filij
legittima est triens.⁊ sic quattuor partes to
tius hereditatis.vt in aut.de triē.⁊ semis.in
princi.col.iij.et in aut.nouissima. vbi glo.et
doctō.C.de inoffi.testam.nunquid ergo iste
filius institutus in re certa habebit totum
triētē ꝓ legittima. ita ꝙ portio exheredati
sibi accrescat an solum habebit dimidiā illiꝰ
triētis ita ꝙ alius filius quantūcūq̄ exhe-
redatꝰ q̄ succedere nō pōt impediat ne fra-
ter habeat totū trientē.vel pone ꝙ testator
vnū filiū exheredauit aliū instituit heredē
vniuersalē ⁊ grauauit de restituēda heredi
tate extraneo filius vult ōtrahere legittimā
suā in qua nō potuit grauare fideicōmisso
iurta.l.quoniā in pōribus.⁊.l.er tribꝰ. C.de
inoffi.testa.⁊ inferiꝰ latiꝰ videbimꝰ. ¶ Est 49
dubiū etiā in hoc secūdo exēplo quanta erit
legittima sua ⁊ pro decisione hic est videdū
an in legittima habeat locū ius accrescendi
vt filio p exheredationē a legittima ex-
cluso alius filius succedat in illā partē legit
time vt sibi accrescat ⁊ in hoc est cōis senten
tia ꝙ filiꝰ ꝓ sua legittima debet habere in-
tegrū trientē ⁊ ꝙ filius exheredatꝰ nō facit
ei partē per ter.in.§.si quis aūt filios legitti
mos.in auth.qui.mo.na.effi.legi. ⁊ per mul
ta alia fundamēta q̄ per docto.ī.allegādos
allegantur istā opinionē tenet Bal.⁊ Sali
ce.in.d.aut.nouissima Bal.in repe.l.pater
filiū.ff.de inoffi.test. Imo.do. Alex. Are.
et Jaso.in.l.plane.§.si duobus.ff. de lega.i.
Ange.in.l.℘ Papinianus.§. quoniam autē
quarta.et melius in.§. vnde si quis. ff.de in
offi.testa. Ludo. Roma.in. l. vnica in vlti-
ma.q.C.quando non pe.part.pe.accref.

¶ Additio ¶ Alta ⁊ difficilis q̄stio secundū Jaso.in aut. no-
uissima.col.xj.nu.xlvij.C.d in off.test.⁊ hāc

Universidad de Salamanca. BGH

veram ⁊ eōem opinionē inquit ipse Jaſ. vbi pulchre ꝓſequitur ſcripta hic a noſo Autore in.l.plane.§.ſi duob⁹. col.v. nu.xxij. cum ſeq.ff.de lega.j. ¶ Facit etiā nā filie ercluſe a ſtatuto nō ſaciūt partem alijs in legittima ſecūdū cōmunem cōcluſionē relatam a Decio.in cōſi.cccl.xxxiij. verſi. vlterius etiā. col. fina. Lāpezium. in tracta. de vote.j. parte.q. xxxv. et in tracta. de ſtatutis loquētib⁹ de vote.q.xliij. ⁊ per Autorē infra. nu.lxxx. in v. Secundo principaliter. Didacus ſPerez.

Filie ercluſe a ſtatuto nō faciūt ꝑ tē alijs i legittima.

¶ Inde Ange. in.d.§. vnde ſi quiſ. generaliter concludit q⁹ filij iuſte exheredati nō diminuūt aliq̄d de legittima aliorū fratrū q̄n habeāt integrū triēte ⁊ q⁹ filij exheredati beantur ac ſi eſſent mortui confirmatur hoc optima ratione quia legittima cōmēſuratur ſecūdū ſucceſſionē inteſtati cū ſit tertia eius quā habiturus eſſet ab inteſtato. d.§. quoniā autem quarta. ⁊.l.cum quæritur. ⁊.l. parentibus. C. de inoffi.teſta. ſed in exemplis ſupradictis ſolū filij ſucceſſibiles ab inteſtato ſuccederēt ⁊ nō alius exheredatus igitur ꝑ hac parte facit ſecundū Jmo. et Jaſon. in. d.§. ſi duob⁹ q⁹ eſſet magna iniquitas q⁹ portio filij exheredati vadat poti⁹ ad extraneū inſtitutū quam ad fratres cum igitur. d. nepos ſtante filio teſtatoris tempore ſue mortis in medio ſit extraneꝰ ſepe allegata. l. ſi quis poſthumos. cū alijs ſuperi⁹ allegatis iniquū videt⁹ q⁹ portio ſui pñs exheredati applicet eidē nepoti tāq̄ extraneo a ſucceſſione in p̄iudiciū filiorū teſtatoris qui ſunt in p̄ma cā ſuccedendi. Secūdo facit cōtra iſtā reſponſionē quā dedi ad.d. ¶ Primū fundamentū ꝑ prima parte adductū tex.in.l.j.§.pen. ff.de cōtra tabu. vbi dicit tex. q⁹ ſi auus habeat filiū modo in poteſtate modo emācipatum et ex eo habeat nepotē ⁊ filius eſt deportatus q⁹ talis filius licet ipſe nō ſuccedat q⁹ non nocet nepoti quia talis nepos bene admittitur ad hereditatem aui ex eo quia filiꝰ eſt incapar. Sed dico q⁹ .d.§. pe. poſſumus vno de duobus modis reſpondere. ſPrimo ſic q⁹ ideo in.d.§.pen. filius nō nocet. nepoti ad hoc vt ſuccedat auo quia ibi nō erāt alij filij teſtatoris fratres huius patris nepotis qui eūdem nepotē poſſint impedire quo minꝰ ſuccedat vt patet in.d.§.pe. vbi dicit tex. q⁹ erat filiꝰ teſtatoris deportatus ⁊ ex eo nepos ⁊ ſic in terminis illius. §.pe. nimirum q⁹ nepos ſuccedat q⁹ ſecus videtur in caſu noſtro quando auo teſtatori ſuperſunt alij filij p̄ter deportatum vel exheredatum faſcit ꝓ hac reſpōſio. q⁹ dicit Ang. in.l. ſPapinianus. §. vnde ſi qui. q⁹ ſicut legittima filij exheredati accreſcit alijs fratribus ſuis filijs teſtatoris et non vadit ad extraneū inſtitutū ita eodem modo legittima filij deportati accreſcit fratribus ſuis ⁊ non vadit ad extranеum inſtitutum heredem illud idem refert et ſimpliciter ſequitur Jaſo. in.l.plane. §. ſi duobus in .x. col. in fi. ff. de leg.j. ⁊ ſic vbi videtur q⁹ exheredat⁹ ⁊ deportat⁹ eq̄parentur vt quēadmodū nepos non poteſt ſuccedere auo ſtāte filio exheredato vna cū alijs filijs teſtatoris. ita non poſſit ſuccedere ſtante filio deportato vna cum alijs fratribus ſuis. ¶ Secundo modo ⁊ forte melius poterit reſpōderi. d.§.pe. q⁹ ſuptadicta prima rſiſio nō videtur bona ex eo q⁹ ſicut ꝺ portatus habetur ꝓ mortuo. d.§. pen. ita etiā exheredatus habetur ꝓ mortuo. d.l.ſ. §. ſi pater. ff. ꝺ cōiugē. cū emā. li. Itē dico q⁹ q⁹ in.d.§.pe. nō eſſent alij filij teſtatoris illꝰ nō. d. ibi tex. nā poſito q⁹ ibi dicat q⁹ auus habeat filiū et ex eo nepotem non propterea negat q⁹ ibi fuerint alij fratres deportati q̄n ſi illud: tex. voluiſſet expreſſiſſet. l. vnica. §. pe. C. de cadu. tol. ⁊. c. ad audiēntiam de decimis ⁊ ſic dicta reſpōſio. ¶ Quia etiam eſt diuinatoria non placet iuxta glo. in.l. filium quem habentē. C. famili. her. rſideo igitur ⁊ ſecūdo. d.§.pe. ⁊ dico q⁹ ibi loquitur tex. de filio deportato qui nepotē precedebat. ⁊ ſic loquitur in caſu in quo mors ciuilis habet eūdem effectum quem habet naturalis quo caſu mors ciuilis equiparatur naturali ad hoc allegatur quottidie. d.§.pe. eſt etiā tex. in.l. ſi necen. in.§. ſi deportatus. ff. de bonis liberto. ⁊ glo. in.c. placuit. xvj. q.j. ⁊ Bart. in. l. cū pater. §. hereditatem. ff. de lega. ij. ⁊ in auth. ſi qua mulier. C. de ſacro ſanct. eccle.

50

51

52

¶Addition. ¶ Adde Bart. in.l.j.nu.vj. de teſta. Feli. in.c. licet mu. ij. de offi. delega. Bal. in.l. deo nobis. C. de epiſc. ⁊ cle. optime Rod. Sua. allega. xx. fol. clxxxiij. col. ij. mortē ciuilē nūq̄ edppa rādā naturali. niſi eo caſu quo per talē mortē effectualiter cauſaretur idē q⁹ ⁊ per naturalē ⁊ hāc doctrinā ſeq̄tur Alex. ⁊ ibi Are. dicit communem. in.l. ex ea parte. §. inſulā. ff. de verbo. obligatio. Angel. a Gambelli. in tractatu. de teſtamen. in princi. num. x. in. ij. vol. tractu. et eſt tex. ꝓ hac cōmuni. iij. parti. titu. iiij. in.l. xxviij. incipi muriēdo.

Lex regni.

¶ Et de morte plura ſingularia ponit Guil. benedict. in.c. Raimutius verbo. mortuo ita q⁹. in.j. de teſta. Didacus ſPerez.

¶ Et ſic ſi filius eſſet naturaliter et vere mortuus viuo auo ſuccederet tunc nepos ⁊ efficeretur capar. d. tertij. ita eodem modo quando ciuiliter eſt mortuus: quia deportatus quoniam tunc vere mortuo equipparatur cum dicta mors ciuilis habeat eundem effectum quem habet naturalis: quia ſicut mors naturalis facit incapacem filiū ex eo quia mors omnia abſtulit. in authen. de nupti. §. deinceps. colla. iij. ita etiam deportatio facit filium incapacem ⁊ perpetuo ad ſuccedendum auo. vt dicto. §. penulti.

53 ¶ Sed in caſu noſtro non loquimur de filio deportato ſ.d de filio exheredato qui tēpore mortis aui precedebat nepotem. ⁊ poſito q⁹ hoc etiam caſu filius exheredatus habetur ꝓ mortuo in dicto. §. ſi pater. hec mors eſt ciuilis et non habet eundem effectum quem habet mors naturalis quo caſu mors ciuilis non equipparatur naturali ſecundum Ci. in.l. deo nobis. in princi. C. de epiſcop. ⁊ cleri. Bart. in.l. ex ea parte. §. inſulam vbi etiam moderni. maxime Are. ff. de verbo. obligatio.

54 ¶ Et ſecundum hoc debet intelligi q⁹ not. glo. in dicto. c. placuit. ⁊ in. c. ſuſceptum. de reſcrip. lib. vi. que dicit q⁹ in dubio appellatione mortis non continetur mors ciuilis: ſed tantum naturalis niſi in caſibus expreſſis in iure bonus. tex. in. l. res vroris. C. de donatio. inter virum ⁊ vxorem. ⁊ in. l. ſed ſi mors. in prin. ff. de dona. inter virum ⁊ vxorem.

¶Adde. ¶ Q⁹ donatio inter coniuges facta cōfirmatur morte donatoris. vt eſt tex. in. l. j. ibi (donationes ab eo facte ſi vſq̄ ad finem vite in eadem voluntate permanſit reuocari non poſſunt). C. de dona. inter virum et vxorem. et in. c. fina. eod. titu. ⁊ l. iiij. titu. xj. part. iiij. ⁊ pulchra circa iſtam concluſionē pro eius declaratione ponit Joan. lup. in repe. Rubrice. de donatio. §. lxxxvij. aliqui tamen caſus. fol. lvj. col. iij. ¶ Sed circa predicta eſt dubium nunquid confirmetur ſi maritus donatoꝛ fuerit mortuus ciuiliter. puta q⁹ intrauit religionem fratruum minorum vel deportatus perpetuo. ¶ In primis q⁹ confirmetur per mortem naturalem eſt tex. in. l. res vroris. in fin. C. de dona. inter vir. ⁊ vxo. vbi patet q⁹ mortuo marito ciuiliter. vt quia (aqua et igni ei interdictum ſit. vel deportatus non tamen mors naturalis ex pena ſubſequata q⁹ donatio irreuocabiliter non confirmatur. tali morte ciuili. et maritus poteſt illam in vita reuocare. ¶ Secundo eſt ſimi. tex. in. l. ſed ſi mors. ff. de dona. inter virum ⁊ vxorem. vbi ſingula. habetur q⁹ ſi maritus vroti fecit donationem cauſa mortis et ipſe mortuus eſt ciuiliter quia deportatus eſt q⁹ non cōfirmat irreuocabiliter donatio ſed mors naturalis expectanda eſt verba ſingularia. ter. in prin. ibi (et proinde ⁊ ſi mortis cauſa vroti donauerit). iunctis verbis ſingularibus quaſi ad fin. ibi. (ita tamen vt non adimatur marito licentia eam reuocare quia ⁊ mors eius expectanda eſt. vt tunc pleniſſimā habeat firmitatem quando ab hac luce fuerit ſubtractus. ¶ Tertio eſt caſus famoſus in. l. ex ea parte. §. inſulam. ff. de verbo. obliga. ibi (inſulam deportato reo promittendi ſtipulatio cum morieris dari non niſi morie ris dari. non niſi morienti eo committitur.

Lex regni.

Queſtio notabilis.

¶ Ad idem ⁊ quarto eſt. l. cum pater. §. hereditatem. ff. de lega. ij. vbi ſi aliquis eſt rogatus reſtituere hereditatem filijs ſuis cum moreretur intelligitur cum naturaliter moritur ⁊ non per deportationem. ¶ Quinto probatur ex glo. ſing. in. l. j. ff. de teſtam. vbi eſt caſus q⁹ teſtamentum morte confirmatur dicit. glo. ibi ſuper verb. mortem. naturalem ⁊ nō ciuilem. ¶ Et probatur quia verba debent intelligi naturaliter et non ciuiliter vt ſatis late ſtatim deducitur a noſtro Autore. ⁊ ibi in additiōe dicam per amplis ſimas remiſſiones. Et ſi placet videatis ſed fundamenta ſeu opiniones que faciūt in contrarium iſtius concluſionis ⁊ doctiſſimū turbabunt prima facie. per Bar. a Caſſ. ex quibus dictis habebis veritatem in hac queſtione dubia. in conſuet. Burg. fol. cxlix. in parte. apres le treſpaſ. Rubri. iiij. §. vj. nu. iij. cū pluribus ſubiectis. ex quibus dicta autor. in preſenti ſatis locuplectari poſſunt. vltra tradicta ab Aler. nu. ij. Jaſ. num. viij. ⁊ For. ⁊ alijs doct. in. l. Gallus. §. ⁊ quid ſi tā tū. ff. de libe. ⁊ poſth. ⁊ Abb. in. c. cū ſimus. de regul. Feli. in. c. licet. col. ij. in. vſi. gl. magna in vſi. ꝛc. de offi. de leg. vbi dicit q⁹ theorica que ponit glo. in. d. c. ſuſceptū. de reſc. in. vj. ⁊ in. d. c. placuit. xvj. q. j. dum dicit q⁹ mors ciuilis non equiparatur naturali niſi in caſibus a iure expreſſis eſt melior. ⁊ eſt perpetuo not. ſecundum Alexā. in additio. ad Bart. in. d. l. cū pater. §. hereditatem. ff. de lega. ij. in verſi. tertio nota. ⁊ Jaſ. in auth.

Universidad de Salamanca. BGH

ſi qua mulier. nu. xix. col. v. C. de ſacro ſanctis eccleſiis. Didacus ℣Perez.

¶ Et eſt huius: ratio quia verbum debet intelligi in dubio naturaliter et nō ciuiliter. l. finali. C. de his. qui vcn. eta. impet. l. fidei commiſſum. ff. de condi. ⁊ demonſt. l. is cui. §. j. ff. de lega. iij.

¶ Additio. ¶ Adde Hippoli. in pzari. Cauſa Crimina. §. oppor tune numer. xlviij. Caſſane. in conſuetudi. Burgund. Rubrica. iiij. §. vj. nume. v. fol. clvij. col. iij. ⁊ Tiraquell. in tract. de vtroq; retract. fol. cvij. col. j. nume. vij. et in repeti. l. ſi vnq̄. verbo ſuſceperit liberos. numer. xv. C. de reuocand. donatio. Gomet. in. l. ij. Tauri. nume. xj. Didacus ℣Perez.

¶ Et q̄ hoc caſu mors ciuilis que ſignificatur per exheredationem non equiparetur naturali. ⁊ ſic q̄ exheredatus non equiparetur deportato. patet quia ſi filius precedens nepotem eſſet vere et realiter mortuus eſſet perpetuo excluſſus ab hereditate patris cum in eius vita fuit mortuus. ⁊ per conſequens nepos ſuccedebat auo cum eidem nullum obſtaculum ſtetiſſet per quod impediretur auo ſuo ſuccedere: ſed quando non eſt mortuus naturaliter: ſed tantum ciuiliter quia exheredatus licet per dictam exheredationem excludatur ab hereditate patris non ſequitur q̄ perpetuo eſt exheredatus patris excluſſus bene poterit eſſe q̄ non obſtante exheredatiōe ſuccedat auo vt pone. q̄ pater per pactum remiſit cauſam ingratitudinis commiſſam contra ſe p ipſum filium q̄ poteſt ſecundum Ange. et Paul. de caſt. in. l. fina. C. de pactis. ⁊ colligitur ex doctrina. Bartho. ibi in ſecunda. col. circa. fin. refert ⁊ ſequitur Jaſon. in auth. non licet. in. j. col. ad fi. C. de libe. prete. quia tunc poteſt filius non obſtante exheredatione ſuccedere q̄ non eſt in filio deportato quia cum ille ſit incapax ⁊ hoc ſit ex diſpoſitione legis. l. j. C. de here. inſti.

¶ Adde. C. iiij. Tauri. ⁊ ibi interpretes. vbi pater condemnatum ad mortem naturalem vel ciuilem propter delictum poſſe facere teſtamentum vel aliter diſponere ō ſuis bonis tanq̄ ſi non eſſet condemnatus. quam vide. Didacus ℣Perez.

55 ¶ Non poteſt pater hanc incapacitatem remittere cum pater non poteſt facere q̄ leges non habeant locum in ſuo teſtamento. l. nemo poteſt. ff. de leg. j. ¶ Itē ſi pater 56
non remittat dictam cauſam ingratitudinis expreſſe poteſt remittere tacite videlicet ſi filius qui in gratitudinem commiſit per quā poterat a patre exheredari penitētiam viuo patre agat vel ante conditum teſtamentum non poterit a patre exheredari. Ita tenet do. Alex. in. l. j. in. xj. co. vbi dicit q̄ eſt ſuum nouum dictum. ff. ſolu. matri. melius facit q̄ no. Bar. in. l. iij. §. ſi. per illum ter. ff. de adimē. leg. q̄ ſi pater exheredauit filium ex iuſta cauſa et poſtea filius ſe reconciliauit cū patre exheredatio cenſetur adempta ecce ibi qualiter filius exheredatus non eſt perpetuo prohibitus ſuccedere patri quia tacite vel expreſſe poteſt per patrem remitti ſibi cauſa ingratitudinis q̄ non contingit quādo mors contingiſſet naturaliter viuo patre quia tunc perpetuo eſſet excluſus quia vt dixi mors omnia abſtulit.

¶ Adde. ¶ Ter. in aut. de nupt. §. diſponat. Roman. in ſingu. cccclxvj. inſtituo Titiū. Jaſ. in. l. cēteſimis. §. ſi ita ſtipulat⁹. nu. iij. ff. ō vb. obl. ⁊ in. l. pen. §. pe. ff. ne quis eū qui in ius voc. vi eri. Hip. in. l. fina. nu. xxviij. ff. ō queſt. et in repe. Rub. C. ō prob. nu. cccclxvj. et in ſingu. ccclj. Deci. in. l. puſillū. §. i heredes. col. j. ff. ō re. iud. Albert. bru. in tracta. de interitu et pemptio. concl. xv. nu. ixxxvj. et Bar. Brixi. in. q. vñic. incipi. ſto q̄ aliquis ſit reſuſcitatus. nume. liiij. Silueſt. in ſum. vb. reſuſcitatus. Alex. in. l. ſi marito. num. iiij. ff. ſolu. matr. Anto. de Roſell. intra. de ſucceſſio. ab inteſta. nu. lxxj. in. vj. volu. trac. Joan. Frāc. de paulis. in trac. de offi. et poteſta. ſede vac. in preludio. vij. num. iiij. Didacus ℣Perez.

¶ Mortu⁹ nō agit pniam nec p̄ ēt pōt contingere in deportato quia ex deportat⁹ agat penitentiam non propterea ſuccedit patri. 57
¶ Item poterit eſſe q̄ inſtitutus a patre filium exheredāte nolit addire hereditatē tāc filius exheredatus ſucceder patri vt tenet. Rapha. cuma. in. l. filiuſſamilias. §. cū quis. j. colu. poſt medium. ff. de legatis. j.

¶ Additio. ¶ Hinc eſt quod Mota pulcbū dictū, filius iuſte exheredatus ex teſtamēto. ſi teſtamētum per alium rumpatur ſuccedit ab inteſtato vna cum aliis cuius a ſucceſſione iuſte excluſus eſſet. ter. valde ſingularis. in. l. qui liberis. ff. de dolo ma. et metus exception. Roderi. Suarez in allegatio. iij.

col. iiij. reputat notatū diſſimum et ſingulater. eſt mihi ſimi. in. l. filium. ff. de bono. poſſe. contra tabul. Didacus ℣Perez.

¶ q̄ ſecꝰ eſt in ō portato q̄ licet heres inſtitutus repudiet non veniet hereditas ad deportatum ſed ad venientem ab inteſta. ⁊ ſuccedentem patri. iuxta no. in. l. j. C. de here. inſti. nec̄ obſtat q̄ poſſet quis dicere ſicut eſt ſpes q̄ exheredatus aliquo tempore cū patre reconcilietur tacite vel expreſſe ⁊ propterea nocet nepoti quo minꝰ ſuccedat auo ita etiam poteſt contingere in deportato q̄ etiam in eo eſt ſpes q̄ in integrum reſtituatur per p̄ncipē. l. ſi. C. ō ſente. paſſ. q̄ ad hoc 58
poterit multipliciter reſponderi. ¶ ℣Primo quia iſta ſpes eſt de iure ſpeciali que nō debet attendi. l. iiij. poſt p̄n. ff. de fideicomi. liber. vbi eſt no. ter. l. et ſi ſine. §. ſed q̄ ℣Papinianus. ff. de mino. no. in. l. ſi. C. de repu. here. ⁊ trahit Bar. vbi moder. in. l. j. in. v. col. ff. de vulga. et pupi. ſubſti.

¶ Additio. ¶ Adde Bart. in. l. ij. ff. de acq. here. dita. et in. l. j. q. ij. ff. de in iuſto Rup. Alexā. in. l. ij. col. ix. nu. xxiij. C. de bo. poſſeſſio. cōtra tabu. Deci. in. l. ea q̄. nu. iij. ff. de regu. iur. Sebaſt. ſapia. in additione ad Abb. in. c. ſup eo. nu. viij. de cōdi. appoſi. Corſet. in ſing. vbo facere id nō vſ. gl. in. l. ij. C. de iure Emphi. gl. in. l. aſſiduis. C. q̄ potio. in pigno. habe. ⁊ in l. antiq̄. C. ad vel. et in. l. ſi quis extraneus. ff. de acq. here. ¶ Et adde q̄ per p̄uiſio nē. bōis tollitur p̄uiſio legis. q̄ſi p̄uiſio legis erat de iure ſpeciali. ſecꝰ ſi de iure cōi. gl. in. l. ſi mulier. C. de pact. cōuent. ſuper vbo. cōtentā. Bar. in. l. a ſentētia. col. ij. nu. vj. ff. de appel. Jaſo. in. l. itē q̄. col. iij. ff. de pact. ⁊ in. l. ſi. co. xlviij. C. ō iur. Emph. ⁊ in. l. huiꝰ modi. §. ſi Titio ⁊ mevio. col. ſi. ff. de leg. j. ⁊ in. §. itē ſeruiāa. nu. lxix. inſt. ō actio. ⁊ Ludo. Gomeſ. in. §. penales. nu. xvj. coti. Alex. in cō. lviij. li. vij. Frāci. curti. in addition ad ℣Pa. de ca. in. l. ij. nu. xv. ff. ſolut. mat. Et ita ſecūm bāc theoricā intelligo ter. in. l. ſi pupilli. §. ſi p̄curatori. ff. nego. geſt. ⁊ in. l. q̄ Rome. §. flauiꝰ. ff. de vb. obli. ⁊ in. l. cꝰ militi. §. j. ff. ō milita. teſt. ⁊ in. l. miles. §. ſer aginta. ff. de adulte. Didacus ℣Perez.

Et p̄uiſiõe bōis an tollitur p̄uiſio legis.

¶ Sed ea que ſunt ō iure cōmuni vt eſt in caſu ſupieri. l. in erheredatione q̄ poteſt tolli tacite vel expreſſe bene attenduntur iuribus pre allegatis. Secundo poterit reſponderi quia reſtitutio fit a principe vel a ſena 59
tu. l. j. §. de qua. ff. de poſtu. ideo tanq̄ multum difficile ſeu quaſi impoſſibile non debet attendi. l. apud Julianum. §. fina. et ibi no. ff. de lega. j. vt in ſimili dicit Bart. in. l. j. §. pen. ff. de contra tabu. ¶ Facit etiam pro ſupra dicta reſponſione principali vbi habuimus differentiam inter filium exheredatum et deportatum quia ſi teſtator inſtituit aliquem heredem et grauat eum de reſtituendo hereditate Titio ſi ipſe inſtitutus deceſſerit ſine liberis q̄ ſi dictus heres deceſſerit cum liberis licet exheredatis repellitur ſubſti. d. l. filius familiaſ. §. cū quis. ff. de leg. j. cū aliis cōcor. ſuperius allegatis ſecus tamē eſt quādo inſtitutus deceſſit cū liberis deportatis quia tunc nō repellitur ſubſtitutus. l. ex facto. §. ex facto. ff. ad Trebel. l. ſi necem. §. deportatus. ff. de bonis libertō. et. j. in. fi. ff. de contra tab. ⁊ ita limitant dictū. §. cū quis. Bar. Ange. ⁊ ℣Pau. et omnes moder. ibi. in. d. §. cum quis. ecce exiſtentia filiorum etiam exheredatorum facit q̄ non veniat ſubſtitutus expreſſus datus a teſtante quanto magis debet facere q̄ non veniat nepos qui eſt ſubſtitutus tacitus ⁊ ex diſpoſitiōe legis admiſſus. l. Ball⁹ in p̄in. et per totā. l. ff. de liber. et poſth. iuncta. l. poſtumorum. ff. de in iuſto. rup. teſta. ſi igitur ſubſtitutus expreſſus ⁊ a teſtatore datus repellitur per exiſtentiam filiorum etiā exheredatorum quanto magis debet repelli ſubſtitutus tacitus vt eſt nepos et ſic per argumentum a fortiori auct. multo magis. C. de ſacroſanctis eccle.

¶ Additio. ¶ De hoc argumēto videatis ℣Nicola. cuerad. in locis legalibus. c. lxv. Didacus ℣Perez.

¶ Et q̄ diſpoſitio expreſſa ſit maioris efficacie quam tacita. ¶ Facit quia facilius inducitur reuocatio taciti quam expreſſi. 60
¶ Ter. eſt reputatus ſingularis in. l. fin. in p̄in. ff. de le. iij. vbi clauſula derogatoria tacita reuocatur per ſimpliccm voluntatem ſequentem ter. eſt ibi tamen ſecus eſt ſi eſſet derogatoria expreſſa. l. ſi quis in principio teſtamenti. ff. de le. iij. glo. ct docto. in. l. ſi mihi. et tibi. §. in legatis. ff. de lega. j.

¶ Additio. ¶ Hanc theoricā reputat ſingularē Bometi. in. l. xxiij. nu. xiij. in legibꝰ Tau. ⁊ nō autor. in hac rep. in. v. Reſtat nūc ad allegata in cōtrariū. nu. eclxix. exp̄ſſū q̄dē plꝰ oparī ⁊ for-

Universidad de Salamanca. BGH

Expſſũ plus ẽ tacitũ operatur.

tius eſſe quam tacitũ. ſciẽter et copioſe probat Andre.ciraquell.in legib⁹ cõnubialib⁹ in.l.xv.in glo.v.nu.xlviii.cum pluribus ſequentibus,adde etiã Lalcane.cõſ.xvj.nu.xiij.ꝛ in cõſ.xxii.nu.ix.ꝛ cõſ.lxxxviij.nu.ii.

Aliqñ tamẽ ecõtra.

¶Plus tamẽ aliqñ operatur tacitũ ẽ ꝙ expreſſum.vt probat ¶Abb.frã. in diſputatio. petitorij.dubio.iiij.v.ij.ad idẽ arguitur ſic. nu.xj.quẽ vide.idẽ ꝙ er glo.not.in.l.ſed ſi inter me.ff.de ſerui. vrba. predio. ꝓbatur dũ probat.tacitũ cauſatũ mediãte preſcriptione ꝛ ſic mediãte excluſione legali. plus operari ẽ expreſſum ꝓpter admiculũ legis ꝛ ad id eam dicit notabi.Bar.Lepol.in tract.de ſeruituti. vrba.predio. c. xx. nu. xj.et Jaſo.in.l.cũ quid.in.ij.lectione. nu.xvj.ff. ſi cert.pet. ¶Iklacus ¶Perez.

¶Preterea fortius operatur expreſſe diſpoſitũ a teſtatore quã tacite et eſt maioris potẽtie patet quia expreſſa prohibitio teſtatoris de non alienãdo reddit alienationem ipſo iure nullam et alienantem tanq̃ indignum repellit a reuocatiõe ſecus in tacita: eſt de hoc glo.in.l.cum pater. §. libertis. in glo.prima.ꝛ etiã ibi Bar.ꝛ docto.ff.de le.ii.

61 no.in.l.ſeruo legato.in pn.ff.ð leg.j. ¶Itẽ per expreſſam dationem ſubſtituti vulgaris tollitur exiſtentia ſui heredis.l.ſi filius heres.vbi Bar.ꝛ docto.ff.ð lib.et poſth.Bar to.in.l.ſi filius qui patri.cum ſimilibus.ff.ð vulga.et pupil.ſubſti.

¶Additio. Idẽ ꝓbat noſter autor.in rep. l.iij. §.final.v.ſimiliter tenet Bal.nu.xxiij.ff.de libe.et poſth.et ibi ſatis me annotaſſe ſi memoria me non fallit puto.et vltra ibi cõgeſta adde Lancello.polit.in trac.ſubſti.particula.iij.nu.xj. Zaſi.in tract.etiã ſubſt.nu.viij.et.nu.xviij.et Tira ¶ll.in.ll.cõnubialib⁹.l.xv.in.glo. v. nu.lxj. ꝛ etiã idẽ repetit noſter autor.infra.in.v.itẽ per expreſſam dationẽ.nu.cclx. ¶Id. ¶De.

¶Ettamẽ tacita vulgaris cõtẽta ſub expſſa pupillari nonnoſlit ſuitatem. l. ſi filius q̃ ſe paterna ꝛ.l. Julianus. ff. ð acqui. hered. Bar.in.l.Ball⁹.§.ꝛ qd ſitẽ.ff.ð lib.ꝛ poſ.

¶Additio. ¶Hoc dixit noſter auctor ſupra hanc repe. verſic. ex hac ratione.nume.xvii.vbi dicimus in additione. ¶Idacus ¶Perez.

¶Similiter expſſa pupillaris excludit matrẽ.l. ¶Papinian⁹.§.ſed neq̃ impuberis.ff.ð in off.te.l.ſcibus.C.de impu.ꝛ alias ſubſti.

et.c.ſi pater.de teſta.li.vj. ſecus in tacita. l. ſi.C.de inſti.et ſubſti.ſub cõd.factis. 62

¶Itẽ videmus q̃ error expreſſus vitiat actũ ꝛ ſententiam.l.ij. C. quãdo ꝓuocare nõ eſt nec. et.l.ſi expreſſum.ff.de appe.ſecus eſt in errore tacito.l.ex diuerſo.§.in iudicio et ibi glo. ꝛ Jo.de Imo.ff.ſolu.matri.

¶Additio. ¶Adde Deci. conſi. viij.viſo pũcto.col.iiij. nu.v. et conſi.cccl̃x.nu.j.et in.c.nouit.num. ix.de iudi.et in.c.quoniã cõtra.col.xvij. de ꝓbatio. Jaſo.in.l.ius pluribus.nu.v.ff.de iuſti. et iure et in.l.j.nume.vj.ff.de conſti. princi. et in.l.ſi is ad quẽ.nu.xxxj.ff.de acqui.here. et in.l.vni.col.ij. C.de errore calc. Laurenti. Calc.in conſi.xvj.nu.viij.ꝛ in conſi.xxxvj. nu.xxxj.et conſi.cxv.nu.iij.et conſi. lxxxvij. nu.j. Feli.in.c.ſi qſi.col.j.ð offi.de lega.ꝛ in c.tua nos.nu.iiij.ð ſimoni. Roma.in ſing. xlv.¶Matheſila.ſing.xliiij.¶Ang. in.§.ſemel. inſti.quibus ex cauſ.manumi.nõlicet. Rota.in antiqõ deciſ.cccxlvj.ꝛ.dccv. Lepo.in cautel.cxcviij. Tho.ferra.cautel.lx. nu.ix. Corſet.in ſing.verbo.ſententia. Joan.lup. in repetitione Rubri.de dona.§.lxvj.num. xxxj. Hippo.conſi.cxj.nu.xxiiij. et in. ſing. cccclxxiij.¶Memini.et ſing.cccclxxxvj. cõir ſcitur.ꝛ ſing.dxcij.ꝛ in ꝓxi. cauſa.cri.§.ordine.nu.xiiij. Neuizan.in ſilua nuptiali.lib.v. nu.ci. Nicol.Euerard.in locis legalibus.c. xxviij. Goneti.in.l.lxv. Tauri.nu.xij.et in.l.lxxj.nu.vj.in eiſdẽ taurinis deciſionibus.glo.in.l.v.titu.xiij.lib.ij.ſozo legũ.ꝛ in l.j.ti .xiiij.li.ij.ſozi. ¶Aduertẽdũ eſt ad ſupradicta q̃ exceptio nullitatis de iure regio debet alegari.j.lx.dies a ꝓlatione ſententie.alias nihil alleganti ſuffragari. ꝓbat Regia.l.ij.tit.xv.lib.iij.ordi.explicãdo cauſam nullitatis in libello ꝓpter quã aſſerit ſſiiam nullã vt docẽt vſi de Rota deciſiõ. cxliiij.in antiquis.et allegãti incũbit on⁹ ꝓbãdi.ſcõm eoſdẽ ibidẽ.deciſio.cccxvj.q̃ eſt notãdũ cũ quottidie ſit in ꝓxi.Id. ¶De. Exceptio nullitatis. Lex regni.

¶Si exiſtẽtia filiorũ ẽheredatorũ excludat tacitos.i.nepotes ec⁹ eſt exiſtẽtia liberorũ deportatorũ q̃ nõ excludit ſubſtitutos expreſſos neq̃ etiã tacitos ex eo ꝙa ſunt ꝓpetuo incapaces. ¶Ex iſta reſpõſione poterit inferri q̃ ſi an⁹ habeat plures filios ꝛ ex vno hẽ nepotẽ ſi iſte fili⁹ ex quo hẽ nepotẽ ingrediat ordinẽ fratrũ minorũ qui neq̃ in cõmuni: neq̃ in particulari ſunt capaces ꝛ faciat profeſſionẽ q̃ cũ iſte iã ſit incapax et 63

in perpetuum et habeatur omnimodo pro mortuo cũ in hoc caſu illa mors ciuilis eq̃paretur naturali et ſic ex eo quia habet eundẽ effectũ quẽ mors naturalis per ea que ſupra dicta ſunt q̃ tali nepoti bene poterit relinquere dictum tertium et eſt ratio etiã q̃ talis nepos ſi ab auo fuiſſet ꝓteritus habebat ius rumpendi teſtamentum aui ita dicit ſpeculato.inti.de ſtatu monacho. in. xj. col.v.li.queritur.ergo videtur q̃ eidem nepoti ſit obligatus relinquere legittimam ſui patris patet quia qui habent ius rumpẽdi habẽt ius ſuccedẽdi ab inteſtato.l.j.in pn cl.ꝛ.§.pe.ꝛ.l.illud.§.j.ff.de cõtratab.ergo ð detur vbi legittima.cũ legittima ſit pars ſſius portionis quam quis eſt habiturus ab inteſtato cum igitur iſte nepos habeat ius rumpendi teſtamentum aui habet ius ab inteſtato ſuccedendi eidem auo.ꝛ per conſeq̃s debet ad eodem auo in legittima ſui patris inſtituti ſi igitur eidem nepoti debetur legittima ſui patris omnimodo facti in capacis per ingreſſum religionis ꝛ profeſſionem ibidem factam poteſt ſibi relinqui dictum tertium cum ille ſit capax dicti tertij.qui eſt capax legittime per dictam.l.ix.ſupra ſatis ꝓbatum eſt et ſic filius ingrediens religionem equiparatur deportat o.ꝛ expreſſe facit hãc equipparationem ſpeculator vbi ſupra.

64 ¶Reperio tamen q̃ Bal.fuit in contraria opinione in aucten.ſi qua mulier.in.vij. col.v.quarto queritur.vbi reprehendit ſpeculatorẽ imo dicit ipſe.q̃ ſi auus inſtituat heredem filium nepotem ex eo pretereat et poſtea filius ingrediatur monaſteriũ q̃ nepos non rumpit teſtamentũ ꝛ ſic apparet q̃ non habet ille nepos ius ab inteſtato ſuccedendi.ꝛ ſic q̃ ſibi non debeatur legittima ꝛ per conſequens non poſſit auus ſibi relinq̃re dictum tertium cum illud ambulet par i paſſu cum legittima per ſupradicta. Ego tamen reduco ad cõcordiam dictum Bal. ꝛ Specula.ꝛ dico ſic q̃ dictũ Bal.in.d.aucte.ſi qua mulier.intelligo quando filius ingreſſus eſt monaſterium capax. vbi religioſe ſcilicet non poſſit capere in particulari.poſſunt tamen capere in communi.vt ſunt religioſi ſancti Benedicti.ꝛ ſancti Dfiici.ꝛ ſancti Auguſtini.ꝛ ſancti Hieronymi.nam ſi talis filius ingrediatur tale monaſteriũ capax bonorũ in cõmuni: licet ipſi non ſint heredes.d.legittime: q̃ tamen facit alium heredẽ ſcilicet ſuũ monaſterium excludit nepotẽ filiũ ſuũ a dicta legittima arg. ter. in. l.pfamilas.ff.de hered.inſti.ꝛ nota in.l.iij. C.eodẽ ti.ꝛ in.§.ſi inſti.co ti.ꝛ ꝓ Bar.in.l. j.in prim.effectu ſubſt.vulgaris.ff. de vulg. ſubſti.ꝛ q̃ ſic intelliga ſoictũ Bal. ꝓbatur ꝓ vba Bal.in.d. aucte. ſi qua mulier.in.d. v.quarto q̃ritur in qua ipſe ſic ait nã ly fili⁹ me⁹ effectus ſit monach⁹ retinet tũ ius poritatis in gradu vt ola bona iura agnationis ꝛ allegat ter. in.l.deo nobis.C.de epiſ.ꝛ cleri.ꝛ.d.l.deo nobis.intelligitur de monacho q̃ ingreditur monaſteriũ qõ capit põt vt ipſe etiã Bal.intelligit in.d.l.deo.nobis in v.col.v.j.no.vbi ipſe.dicit ſecũdo no.er illo verbo heredes qõ ille qui decedit ſuperſtite filio monacho nõ dicitur decedere ſine here de ſecus credo dicit ipſe Bald.ſi eſſet frater minor. nam ille habetur omnimodo ꝓ mortuo. vt dixit in aucten. ſi qua mulier. idem dicit Bald. ſbi ſi decedat cum filio damnato in metallum.vt.ff. de contra tab. l.j.§.fina.hec ſunt verba formalia Bald. in.d.l.deo nobis.cum igitur in.d. aucten.ſi qua mulier.allegauit.d.l.deo nobis et illa. l.deo nobis.intelligatur de monacho ingrediente monaſterium. bonorum capax vt in d.l.deo nobis.intelligit ipſemet Bald. ergo dictum Bald.debet intelligi de filio monacho qui ingreditur monaſterium capax bonorum et ꝓpterea excludit filium ſuum.ſ.nepotem teſtatoris. ¶Iam dicta doctorum debent intelligi ſecundm concordantias quas alegant ſecundum vulgatam doctrinam Bart.in l.non ſolum.§. ſi libe rationis.ff.de libe.lega.ꝛ fuit doctrina. Jo. Andre.ante Bar.in.c. Rainuti⁹.d teſta. eã reſumpſit Sali. in.l.ſi ex cautione.ꝛ.col. C.de non nume. pec. habent canoniſte glo. vnam in.c.ſi.de iureiu.aliam in.c.j. de torne.aliam in.c.ſi.de adulte.tenet Bal.in.l.j. ff.de in iuſto.rup.teſta.late per Jaſo.in.l.j. in.iij.col.ff.de iuris. d. omn. iudi. et in.l. ſi quis in cõſcribendo.in pe.col. C. de pactis. et q̃ Bal.in.d.aucte. ſi qua mulier intelligit vt dixi de filio monacho intrante in monaſterium capax probatur per idem q̃ dixit in.d.l.deo nob⁹.in duobus primo quia dando intellectum ad ea que dixerat in. d. aucten.ſi qua mulier dixit q̃ ea que dixerat intelligebat circa monachum ingrediẽtem monaſterium capax bonorum ſecundo in hoc quia limitabat ea que dixit in.d. aucten. ſi qua mulier.non habere locum in fratre minore dictũ tamen ſpeculatoris ego intelligo quãdo filius ex quo auus ha-

95 Add de ff. ſp. pol. in rep. Rubri. ff. de fideiuſſo. nume. xlv.

Universidad de Salamanca. BGH

bet nepotem ingrediatur ordinē mēdicātiū seu fratrum minorum qui non sunt in aliquo capaces nec̄ in particulari nec̄ in cōmuni nam tunc cum talis filius habeatur omnimodo p̄ mortuo et talis mors ciuilis equiparetur morti naturali ex eo q̄ habet eundem effectum nimirum q̄ nepos subintret locum eius et sic habeat ius rumpendi testamentum auitum cum habeat ius succedendi ab intestato ⁊ sic q̄ sibi debeatur legittima patris sui filij testatoris ⁊ per consequens q̄ sit capax .d. tertij et q̄ dictum speculatoris. sic intelligatur probatur primo ex hijs que dicta sunt supra. ¶ Secundo quia reperio q̄ ita illud intelligit dominus Jaso.in.l.Gallus.§.et quid si tantum in.ij.co.delibe.et postb.vbiipse sic ait sed illud q̄ dicit speculator ꝙuis non procedat in monacho tamen procedit bene in eo qui intrat ordinem mēdicantium et faceret professionem tunc cum haberetur in omnibus ⁊ per omnia pro mortuo naturaliter nepos succederet et sic habemus q̄ si auus habet filios et ex vno qui ingreditur monasteriū capax bonorum vt supra est exemplificatū habeat nepotem q̄ cum talis filius non habeatur pro mortuo imo habet ius prioritatis in gradu et omnia iura agnationis.d. l.deo nobis.et sic non habeatur pro mortuo tuo q̄ nocebit nepoti ad hoc vt stantibus alijs filijs vel non stantibus non succedat auo ab intestato nec̄ tanq̄ preteritum rumpat testamentum et sic ex testamento non debeatur sibi legittima q̄ nec̄ auus possit eidem relinquere legittimam nec̄ meliorare eum in tertia parte suorū bonorum pro vt tenet Bald. sicut intelligit in.d.authentica.si qua mulier.

66

¶ Adde. De iure nouissimo bui⁹ regni.l.xviij.Tauri. in qua cautum est nepotem ab auo etiam viuente patre meliorari posse in tertio.et quinto.Didacus ꝓ Perez.

¶ Secus tamen est quando talis filius ingreditur ordinem minorum seu mendicantium quia tunc cum in omnibus habeatur pro mortuo et talis nepos subintret locum patris et eidem debeatur successio ab intestato etiam stantibus patruis suis filijs testatoris q̄ eidem deberur legittima sui patris et per consequens potest sibi relinqui. d.tertium. ¶ Facit in simili q̄ dicit Bartol.in.l. cum pater .§. hereditatem.in primo.ff.dele.ij,vbi dicit q̄ si aliquis ingrediatur religionem cum habeatur pro mortuo ciuiliter propter hoc non cedit dies fideicomissi sibi inuncti sed debet spectari mors naturalis.l.Statius.ff.de iure fisci.

¶ Adde. Optime nostrum autorem in repeti. ista infra. nu.ccrlij.Alexand.con. rxiij.lib.j.⁊ cons.lxxxviij.vol.iij.Joan.lup. in tract.de iusti.et iure obtenti.ac retenti.regni Nana.in.v.part.§.v. Dec.cō.fin. nu. rxvij.secundū cōpotum quadraginta cons. edditorum secundū antiquā impressionem Suarez.in allega.xx.inv̄.preterea est cōmunis sentētia.fo.clxxxiij.col.j.Cassane.in cōsuetudini.Burgund.Rubr.ij.§.ij.nume. xv.fol.xcvj.Didacus ꝓ Perez.

67

¶ q̄ licet sit verū in alijs religionibus qui aliquid possint habere in communi tamen non procedit secundum Bart. ibi. in fratribus minoribus qui non possunt habere in communi : quia quantum ad hoc habentur pro mortuis naturaliter. et est ratio quia mors naturalis in isto nihil potest vltra operari cum ergo mors ciuilis equipolleat naturali per omnia idem debet esse effectus vtriusq̄. dicta. l. deo nobis. q̄ secus est in superiori casu.et Bart. in.d.§. hereditatem sequitur ibi Bald. Jmol.et Florianus. ¶ Secundo facit quod no.docto. in.l.pater addit.super.glo.ibi.ff. de cōdi.et demonst.nam.d.ibi tex.q̄.si legatarius moriatur pendente conditione legati q̄ tunc legatum extinguitur. dicit ibi Bart. quod si talis legatar⁹ ingrediatur monasteriū ⁊ sic factus est monachus vel cōuersus non extinguitur legatū q̄ intelligūt ibi. Bal.et ꝓau.de ca.esse verū quādo talis legatari⁹ ingreditur ordinē q̄ potest capere in cōmuni quia tūc nō extinguitur legatum imo debetur eidē monasterio si ipsa cōditio existat ipso in religione manente per. d.l. deo nobis.quia ⁊ eidē legatario possit pure legari ac si esset in seculo cū non debeat esse deterioris cōditionis propter vitā contēplatiuā secus si non habeat in cōmuni sec̄m Bal.et ꝓau.ibi nisi quatenꝰ possit ei pure legari. q̄ qs̄ sit dic vt p̄ Bar.in.libro minoricarū

67

¶ Tertio facit q:si statuto cauetur q̄ stā tib⁹ filijs masculis:filia femina nō succedat

86

¶ Adde. De hoc statuto ꝓbil. oect in consi. cccxlvi.nu. ij.et in consi.xij.colū.ij. nu.v.vol.iij.et hunc statutū locū obtinere in filio legittimato ꝓbat ipse ꝓbilip. dec. consi.cclxiiij.⁊ in consi. ccclxxxiij. nu.ij.insigniter vid.per Dida.couarru.suo epitome.ij.part.c.viij.§.x. probās legitimatum rescripto principis ad mittēdū ad rectractū ex vi legis Regie.idē de filio legitimato p̄ subsequēs matrimoniū.Guiliel.bened.in. c.Rainuti⁹ .verb.⁊ vxorē.nu.clxxxi.de testam.sequutū apredicto do.Didaco.a covarruui. in.d. loco.§.ij.nu.xxij.fo.rcv.Od tamē predictū statutū non habeat locū in filio legitimato veriorē iuris ⁊ cōmunē firmat Cassan.in cōsu. Burg. Rubr.viij.§. v.nu.iij.fol.ccrci.quia iste talis est ficte legitimus. Secus tamē erit in vera legitimatione q̄ fit per sequens matrimoniū vt colligitur et cōgestis a Tiraquel.in .l. si vnq̄ verbo.fuisceperit liberos.nu.lix.cum seq.C. de reuoc.dona. ⁊ a Cassan. in consuetud. Burg. Rubr.viij.§.iij.nu.iij.fol.cclxxxvj.

Nota.

Legitimus p subsequēs matrimo. habet iura suitatis.

¶ Ubi probat talē habere iura suitatis. et Tiraquell.vbi.§.nu.lxiiij. ¶ Et huiusce modi statutū habere locū in filio clerico et monacho.firmat. ꝓbilip. Dec.in consi. cclxxxij.nu.ij. ¶ Et etiā nepos excludit filiā aui mediante dicto statuto. sec̄m eund. Dec.in cōsili.cccxcvij. col.ij.nu.viij. omnino Joa.cāpezi.intract. de statutis loquētibus ꝛc dote.q.xlj. ⁊.q.lxj. cum. seq. adde in simili.l.ij.titu.xvj.part.ij.⁊.l.xl. Tauri. vbi nepos repꝛesentat personam patris premortui quo ad successionem maioratus seu regni.⁊ de hoc statuto adde Calcan.in cōsi.nu.xvj.⁊ Hippol.l Sing.cccliij.filiorū.⁊ Cāpezi.in.d.tract.d̄ sta.loq̄ntib⁹ d̄ dote.q. lviij.lix.⁊.lx.Cassane.l cōsuetud. Burgū. Rub.iiij.§.6.nu.ix.⁊ Rub.vij.§.xij.nu.vi. Char.cclxxi.⁊ ch.cclxx.col.ij.nu.j.⁊ Tiraq̄ll.intract.d̄ vtroq̄ retracta. char.xij.nu. lxiij.⁊ Char.cccxcviij.nu.xxxviij.vbi ponit aliquas vtiles questiones.⁊ bñoi statuta ex cludētia feminas a successiōe ꝓpter masculos nō fore odiosa.probat Tiraquell.in legibus connubi.in.l.j.nume.lxxxij. ver. denicq̄ non preter mittant. Didacus perez. ¶ ꝓpono q̄ statur fili⁹ masculus sed incapar.vt q̄ deportatus an talis filius deportatus ⁊ incapar impediat successōē.Et dicendum est q̄ non ita dicit Bart.in dicta. l.j. §.penul.ff.de cōtra tab.(⁊ ibi plura in additione ad ipsum.in. num.iij.iij.parte.quero quid.(Idem dicit ibi Bar. d̄ fratre minore qui successōē suam nō impedit:eo q̄ talis filius seu frater nullo modo est capax hereditatis.demē.exiui.de vbo.sig.⁊ ibi dicit Bar.

Statuta.ex cludētia feminas an sint odiosa.

Lex regni.

ita se de facto consuluisse. ¶ Quarto facit illud qd̄ dicit.d.Jaso.etiā in questione cōtingenti sibi de facto in.l. si decesserit.m.ij. col.ff.qui.satis dare cogan. q̄ stāte statuto q̄ mortua vxore in matrimonio sine liberis maritus lucretur dotē. q̄ si mulier ingrediatur religionē ordinis mēdicātiū. q̄ maritus similiter tūc debet lucrari dotē ex forma statuti sicut si naturaliter esset mortua. per ter.in dicta.l. deo nobis. ad fi.princi.et ibi in terminis.Bal.in. iij.col.⁊ ꝓanl. de cast.⁊ est ter.in.§.si vero cōstante. ⁊ ibi glo. in ver.placitū.⁊ Ange. in primo no.in auc. de sanctiepis.col.ix.no.ibi Ange.in.§.illud ad fi.per illū ter. in auc.de monachis. colla.j. ¶ Quinto ⁊ finaliter facit quod dicit Bar. in tractatu minoricar,lib. tertio,distinctio.prima.c.j. ad finē. vbi ipse dicit.q̄ ille qui ingreditur religionē ordinis mēdicātiū seu fratrum minorū cum non possint petere legittimā faciat locū succedētibus in gradu ⁊ sic nepoti. ¶ Ex supradictis ego infero q̄ si aliquis habeat filios ⁊ vnus ingrediatur religionē ordinis capacis saltem in cōmuni cum tali filio pater teneatur relinquere legittimam.p.d.l.deo nobis.

69

70

71

¶ Additio. ¶ Monachus retinet iura suorū ⁊ succedit tāq̄ su⁹. ⁊ista est vera ⁊ cōmunis opinio.pro vt refert Jason.in.l.patre furioso.col.vi.num. xlvij.ff.de his qui sunt sui.⁊c.⁊ d̄ hac bona patris si monasteriū est successibile nō alias vt hic notat nr̄ autor.⁊ Jaso.in.l.cum fundus.§.Seruū.col.ix.nu.xviij.ff.si cert.peta. ¶ Monasteriū tū inuito monacho non poterit dicere nullū vel q̄rellare testamētū parētis.in quo talis filiꝰ monachus est preteritus vel iniuste exheredatus. sentētia est Bal.in expresso in.l.fina.col.iij.nu.x.C.de bonis q̄ libe. pro qua cōclusione facit id q̄ ibi notat Salic.nu.iiij.⁊ idē Bal. per ter. ibi in.l.ex repudiatione.C.de sūdeicōm.⁊ ex Jaso.in.l.Si quis mihi bona.§.seruꝰ.nu. viij.ff.de acq. heredi.ter. sing.in.l. ꝓapinianus.in pr.ff.de inoffi. testa.⁊ istud dictū singulare retulit ita fuisse obtētū in questione subiecta in filio cuiusdam Marchionis, magnus praticus doctor a Brado miles sancti Joannis dū legeret ex publice.l.ij.ff.de cond.⁊ demost.ex qua lectione obtinuit cathedrā primariā iuris similis.⁊ pro certo tenendū puto.cum in tanto senatu asseruit pre memoratus preceptor ⁊ dñs meus .cuiꝰ

Monachꝰ retinet iura suorum.

Monasterū non cōperit querella vel ius dicendi nullū testamētum patris monachi preteriti vel exheredati.

Universidad de Salamanca. BGH

dicta vt ex oraculo apollinidis Salmãtice nedũ tenẽtur sed mereti ssime venerantur.
¶ Et clausula in fideicõmisso posita de restituendo alicui si sine liberis decesserit si ingrediatur granatus monasterium cessat. Paul.de castr.in.l.si ita quis.§.is cui.nu.ij. ff.veleg.ij.Salic.in aut. nisi rogati.nu. vi. C.ad trebelli.Calcane.cõsi.xx.col.ij.nu.4. ⁊ consi. lxix. vbi elegater hoc cõcludit post longam disputationem: Didacus Perez.
¶ Quod pf possit ipsum filium meliorare in tertia ptẽ suoꝝ bonoꝝ ex eo qꝛ a pari pcedũt.l.legittima ⁊ melioratio tertii.⁊ p hoc põdero.ter.in.d.l.deo nobis. ad medium ipsius.l.ibi.sin autẽ ⁊ ampli⁹ voluerit eis largiri hoc eius volũtati cõcedim⁹ iũcto. vbo superiore in eadẽ.l.vbi clare ⁊ a parte probat qꝫ quẽadmodũ testator. si voluerit vni suoꝝ filioꝝ in seculo remanẽti vltra suam legittimã necessariã relinquere.l.tertiã partem bonoꝝ suoꝝ cum in ea meliorãdo possit ⁊ hoc sue volũtati cõceditur per.d.l.ir. ibi Pero si quisiere mejorar. ¶ Et ita eodẽ mõ si talis filiꝰ ingrediatur monasteriũ poterit eidẽ filio vltra suã legittimã eũ meliorare probat etiã per eandẽ.l.ibi (quartã quidẽ portionẽ sẽm leges nostras eis relinquere.) ecce ibi qualiter equiparãtur filij monasteriũ ingredientes ⁊ in seculo remanẽtes quo ad legittimã eis per patres relinquendã sicut igitur legittima in seculo remanẽtis poterit per.d.tertij melioratione augmẽtari ita etiã poterit legittima eiꝰ qui ingredit monasteriũ per dictã meliorationem augmẽtari.qꝛpropterea qꝫ meliorẽ vitam elegerit.s. contẽplatiuã non debet filiꝰ esse deteriozis cõditionis iuxta illud.domi. nostri. Maria optimã partẽ elegit que non auferetur ab ea. Facit.d.l.qꝫ fauore. C. de legi.⁊ qꝫ no.t3 Pau.de castr.d.l.intercidit in fi.super glo.ibi.ff.de condi.⁊ demo.facit pro hoc qꝫ no. Bal.i dicta.l.deo nobis.in. iij.no. vbi dicit ipse qꝫ supra legittimã filij monachi pater habet liberũ arbitriũ disponẽdi tã instituendo qꝫ substituẽdo vel legãdo qꝛ ifa illiꝰ.l.generaliꝛ loquit. ¶ Et sup infero qꝫ si alicui hẽat filios ⁊ ex vno filio heretico hẽat nepotẽ qꝫ si auus tẽpore mortis sue decedat eũ dicto filio heretico ⁊ nepote ex eo ꝓterito qꝫ tali nepoti cõpetit ius rũpẽdi testamentũ auitũ ⁊ esti auus instituat eũ heredẽ in legittima pte qꝫ pf suo debeat si nõ fuerat hereticꝰ qꝫ talis institutio valebit ⁊ ẽt si dictũ nepotẽ meliorauerit in.iij.parte suoꝝ bonoꝝ qꝫ talis melioratio similiter valebit ⁊ hoc ꝓbatur primo ex supradictis qꝫ sicut filius deportatus non nocet nepoti quo minus ab intestato succedat auo vna cum alijs patruis suis per tex in.d.l.i.§.pe. ff.de cõtra tab.iuncta.l.i.§.si pater.ff.de cõiungen.cũ eman.liber. ⁊ si fuerit preteritus qꝫ rumpat.d.§. pen. ⁊ si fuerit institutus et melioratus erit capax tam institutionis qꝫ etiã melioratiõis nõ obstantibus patruis suis ita etiã erit in filio hereticꝰ qui nõ põt nocere nepoti quominus succedat auo ex testõ vel ab in testato.quia sicut deportat⁹ est in capax ex legis dispositione.l.Gallus. §.⁊ quid si trñ.ff.de liber.⁊ post. d.§. pe.⁊.l. j.C.here.insti.⁊propterea non nocet nepoti vt cum impediat succedere ita etiam hereticus nõ succedit patri ex ipsa legis dispositio.l.cognouimus.⁊ in auẽ.idẽ de nestoria nis.C.de hereti.c.vergentis.de hereti.⁊ in. c.statutum.⁊.c.cum sẽm leges. de hereti. in.vi. ¶ Secundo facit pro hoc illud quod dicit Ang.in.l.Papinianus.§.vnde si.ff.d inofficio.testa.vbi equiparat hereticos deportatis refert ⁊ sequitur. d. Jaso.in.l.plane. §.si duobus.ff.de leg.j. ¶ Tertio facit. illud qꝫ singulariter dicit Jacob.butri.in.l. j.C.de he.insti.vbi tenet notabiliter qꝫ filiꝰ proditoris in crimine lesse maiestatis non solum non succedat patri proditori verũ etiã auo vel alijs ascendentibus ex linea paterna vel materna neqꝫ etiã extraneis. l. quisquis.C.ad.le.Jull.magesta. ¶ Tamen si Nota. lij hereticorum posito qꝫ patri hereticꝰ nõ succedant ex eo qꝫ bona eius patris confiscãtur.d.iuribus.nihilominus tamen possunt succedere alijs.s.auo catholico vel matri catholice vel alijs quibuscunqꝫ catholicis personis quod est notandum pro temporibus nostris ecce ibi casum. vbi filius hereticus non nocet nepoti quo minus succedat patri per rationem de qua ibi per eũ et pro illo dicto Jaco.Butri. quia est vtile ⁊ no.facit determinatio Bald. expressa in.l.Gallus.§.quidam recte.in. iiij. col.ff. de liber.et post. vbi ipse sic inquit quia filius hereticus non nocet nepoti catholico idem tenet dominus Alex.licet de.Bald. nullam faciat mẽtionem in tertia parte cõsiliorum consilio. lxxiiij . incipi. circa primum dubium ⁊c. idem tenet Jason. licet etiam nullam faciat mentionem de Bald. in lege. hereditas. in pemul. columna.C. de bijs quibus vt indig.

¶ Additio. ¶ Adde Joan. Lup.de inst.⁊ iure obtentio. ac retenti. Regni naua.v.pte.§.vi.⁊.§.vij. Gomez ariam.in.l. iiij. Tauri. numero. xcvj. Didacus Perez.

76 ¶ Quarto facit tex.in dicta.l.cognouim⁹. ⁊ in auẽ.de nestorianis ibi posita.C.de hereti.vbi dicit tex.tus.qꝫ si quis habeat liberos quos dã catholicos ⁊ alios hereticos.qꝫ liberi catholici sunt successibiles:alij vero nõ.⁊ appellatiõe liberorũ oẽs descẽdentes cõtinẽtur.l.liberorũ.in prin.ff.de verbo.signi.l. sed ⁊ si hac.§.liberos.ff.de in ius vocan.l.liberos.ff.de senato.⁊.l.si dotali.ff. solu.matri. ¶ Sed certe cõtra istud qõ diri de filio

77 deportato ⁊ de filio heretico.s.qꝫ tunc nepotes ex dictis filijs sunt successibiles auo ex testamẽto ⁊ ab intestato etiã stantibus alijs filijs testatoris legittimis ⁊ naturalibus cum quibus dicti nepotes admittãtur. facit tex. in.l.fi.⁊ qꝫ ibi ponit glo. ⁊ docto.C.de naturali.liber. vbi dicit text.qꝫ si testator habeat filiũ suũ naturalẽ.⁊ ex eo habeat nepotẽ legittimũ ⁊ naturalẽ.qꝫ tali nepoti põt auus relinquere qꝫ voluerit qñ testator nõ habet alios filios legittimos ⁊ naturales.secus tñ est quãdo eidẽ testatori superest alia soboles legittima: qꝛ tũc sicut testator nõ potest relinquere dicto filio naturali. iuxta id qõ habẽt in.l.humanitatis. ⁊ in.l.mf.C.de natu.liber.ita nõ põt relinq̃re dicto nepoti idẽ dicit ibi glosa.ꝺ nepote legittimo ⁊ naturali quẽ habet auus ex filio spurio.vbi similiter distinguit an auus hẽat legittimã sobolẽ ⁊ nõ est.d.nepos capax.in bonis aui.als sec⁹. ita tenet Bal.in.dict.l.Gallus in.§.quidã recte.in pe.col.⁊ expressius Pa.de.ca.in.§. quid si is.d.l.Gallus.⁊ no.d.Alex.in.d.cõ filio vbi videbis qꝫ plurimas cõcor. ⁊ Jas. in.d.l.hereditas in pe.col. ¶ Sic igit videtur dicẽdũ in presenti qꝫ quãdo testator habeat alios filios eidẽ testatori successibiles qꝫ tunc ⁊ nepos ex filia de portato vel hereticõ nõ succedat auo ex testamẽto vel ab intestato. ¶ Sed superiora substinẽdo possumus respõdere qꝫ ideo in.d.duobus casib⁹

78 quãdo auus habet nepotẽ ex filio naturali tantũ vt ex filio spurio nõ potest tali nepoti aliquid relinquere in testamẽto ⁊ sic qꝫ a fortiori sibi non succedet ab in testato qꝛ in dictis duobus casibus talis nepos ex filio ẽt naturali vel spurio non põt dici auo nepos ex eo cum nõ habeat stipitẽ aut ex cõplexu.

Idẽ t3 autor in.§.fin. l.iij. sup. de libe. ⁊ post. bu.nu.cxlij.

C.de incestis.nupt.qꝛ filiꝰ naturalis.vel spurius nunqꝫ aliquo tẽpore fuerũt successibiles patri cum semper fuerunt naturalis vel spurius ⁊ sic nunqꝫ habuerint stipitẽ ⁊ per cõsequẽs nepos ex istis naturalibus non dr nepos testatoris tãqꝫ stipite carẽs que ratio cessat in alijs duobus casibus de quibus loquimur.s.de nepote ex filio deportato vl hereticoꝛ qꝛ talis nepos habuit stipitẽ ex eo qꝛ licet pater ipsius mõ postqꝫ est deportatus nõ sic tñ antecꝫ ꝺportaret fuit pfs successibilis ⁊ sic filius habilis ad succedẽdum ⁊ per cõsequẽs nepos habuit ab initio stipitẽ quo mediante erat nepos ex eo qꝫ pf suus fuit filius testatoris ⁊ sic ipse est nepos testatoris ⁊ idẽ de nepote ex filio heretico qꝫ secus est in casu superiori vbi nunqꝫ fuit filius ex iuris presumptione.d. autẽ ex cõplexu ⁊.§. si aduersus insti.de nup. ¶ Vel alio ⁊ sic ꝺo 79 modo poterimus respõdere dicte obiectioni qꝛ ideo auus nõ potest aliquid relinquere nepoti quẽ habet ex filio naturali tãtum vel ex spurio ⁊ sic talẽ nepotem nõ habet sibi successorẽ auus qꝛ hoc est introductũ in sui odium vt talis nepos cẽseatur extraneꝰ ⁊ ne id quod in sui odiũ est introductũ sibi redũdet in fauorem.l. si quis solidum.ff.de here.insti.qꝫ in nostro casu nõ est qꝛ nihil peccauit pater si filius est deportatus vel hereticus. Omnia ista venerũt ex vno cõtrario qꝫ feci de.l.j.§.pe.ff. de cõtratab. ad fundamẽtum nre.q. principalis que erat qꝫ adeo nepoti stãte filio testatoris non põt auus relinquere tertiã partẽ bonoꝝ suoꝝ qõ hoc ẽ etiã si dictus filius fuisset exheredatus qꝛ is filius exheredatus haberetur pro mortuo qꝛ tũc erat mors ciuilis ⁊ nõ naturalis impediebat nepotẽ quo minus fuisset capax. d.tertij ⁊ fuit oppositũ de.l.j.§.pe.ff.de cõtratab. vbi filius deportatus habẽt ꝓ mortuo ciuiliter ⁊ ꝓpterea non nocebat nepoti quo minus potuisset succedere auo ⁊ conclusiue fuit dictum qꝫ primo casu mors ciuilis.i.exheredatio nõ habeat eundẽ effectũ quẽ habeat naturalis ⁊ propterea non equiparãtur.d.l.si ex ea parte.§. insulam. ff.de vbo.obli. Secũdo vero casu cum mors ciuilis.i.deportatio hẽat eundẽ effectũ quem habet naturalis.d.l.Gallus.§.⁊ quid si tãtum.ff.de.libe. ⁊ posth. bene equiparat naturali.d.§.pe.⁊ sic primo casu nepos excluditur secundo autẽ casu non. ¶ Secundo 80 principaliter facit tex.contra istam responsionem.d.§.⁊ quid si tantũ.Sed respõde ex

Universidad de Salamanca. BGH

bijs que dicta ſunt in reſpõſione ad.ſ.pe.vt prime dixi. Tertio facit.ter. cõtra illud q̃ ſupra dixi. ſ. q̃ filius exheredatus habetur pro mortuo quo ad dãnũ ſuũ ⁊ ſuorũ deſcẽ dẽtiũ ter.in.l.iij.ſ.ſi emãcipat⁹.ff.de cõtra tab.vbi dicit ter.q̃ ſi teſtator habeat filiũ ⁊ ex eo nepotẽ ⁊ filiũ exheredauerit q̃ nihil omnino nepos poterit ſuccedere auo ⁊ ſic ibi filius exheredatus habetur pro mortuo naturaliter ſed reſpondeo q̃ ibi filius exhe redatus repudiauit querelã ⁊ ſic ne pos habẽt eam ex perſona ſua ex eo q̃ pater ſuus fuit exheredat⁹ ⁊ ſic per ſucceſſoriũ edictũ. de quo.per Bar.⁊ docto.in.l.ſi quis poſtu mos.ſ.j.ff.de libe.⁊ poſt.⁊ illud habebit lo cũ q̃ dictus nepos cõſequetur hereditatem aui quãdo obtinuit in querela ex eo q̃ filiꝰ nõ fuit iuſte exheredatus vel ad minus po ſito q̃ iuſte fuit exheredatus nõ fuit proba ta iuſta cauſa exheredationis nos autẽ lo quimur quãdo filiꝰ fuit iuſte exheredatus ⁊ dicta cauſa exheredationis fuit ꝓbata et ſic nullo modo in effectu cõpetebat querela ⁊ per cõſequens filius excluſus ab heredita te patris attamẽ q̃ viuit naturaliter obſtat nepoti ⁊ ſic per ꝓdicta eſt reſpõſum ad pri mũ fundamẽtũ adductũ pro parte prima affirmatiua vbi ꝓma facie videbatur q̃ ne pos filij exheredati potuiſſet in.d.tertio me lioꝛari nõ obſtãt etiã alia fundamẽta q̃ ad duxi per que videbatur probari q̃ quan do filius nõ eſt ſuccedebat nepos ita quãdo erat ſed exheredatus per.ſ.ſed noſtra.inſti tu .de ſucceſſ.liber.⁊ etiã illud q̃ paria erãt filios non exiſtere vel exiſtere tales qui non poſſent ſuccedere ⁊ multa alia ſimilia que ſupra aduxi pro fundãda prima parte affir matiua q̃ illa ſunt vera reſpectu alioꝝ fra trum.ſ.filiorũ teſtatoris q̃ ſicut ſi filius iſte exheredatus ſi fuerat mortuus viuẽte auo non faciebat aliis fratribus partẽ in legit ma ita etiã q̃ filius viuit naturaliter viuẽ te auo ſz eſt mortuus ciuiliter q̃ eſt exhere dat⁹ nõ facit fratrib⁹ ſuis ꝓiudiciũ in legitima.

¶Additio. ¶Adde Bui diel.Benedictũ.in rep.c. Raimutius verbo.abſq̃ liberis.nu.rr.de teſtam.Lau renti.de ꝓpala. intract. de ſucceſſio. maſc. exclud.femi.per ſtatu.in.i.parte. num.v.⁊ noſter Autoꝛ ſupra.hanc rep.verſi. eſt du bium etiam in hoc ſecundo exẽplo.in.rlix. vbi retuli in additione cõem.in hac re poſt Autoꝛem.vbi vj: Didacus ꝓez.

81 ¶Immo vt recẽs caſu ſua portio legitti ma accreſceꝛ aliis fratribus. ¶Et dicta fundamẽta omnia trahũt doctoꝛes mari me Jaſo.ad iſtũ propoſitũ.ſ.q̃ filius exhe redatus habẽt pro mortuo quo ad fratres in.l.planc.ſ.ſi duobus.ff.de lega.j.⁊ ſic quo ad comodũ fratrũ frater exheredatus ha bẽt pro mortuo naturaliter ſed quo ad dã num nepotũ habetur pro viuo naturaliter ſz ſit mortuus ciuiliter per.l. ſi quis poſtu. ſ.j.ff.delib.⁊ poſth.¶Exſupradictis facio regulã cũ extenſionibus ⁊ limitationibus.

82 ¶Regula eſt q̃ ſi teſtator. habet filios et ex vno habet nepotẽ q̃ filio viuente tẽpore teſtamẽti nõ poteſt auus relinquere nepoti tertiã ꝑtẽ ſuoꝝ bonoꝝ.d.l.ir. ⁊ per ea que ſupra dixi. ¶Extendo primo hanc regu lam vt non ſolum habeat locũ quando dic tus filius qui ſuper eſt tẽpore mortis aui eſt a patre ſuo inſtitutus vna cum aliis fi lijs teſtatoris verum etiam ſi talis filius qui precedit eſt a patre ſuo iuſte exhereda tus.q̃ tunc nepos nõ erit capax dicti tertij per dictã.l.ſi quis poſtumos.ſ.j.ff. de libe ri.⁊ poſth.cũ aliis ſuperi⁹ allegat⁹. ¶Se 83 cũdo extẽdo dictã. Regulã vt nõ ſolũ ha beat locũ quãdo dictus filiꝰ remanet in ſe culo inſtitutus verũ etiã ſi ingrediatur or dinẽ illũ qui ſaltẽ eſt capax in cõmuni.quia filius etiã talẽ ordinẽ ingrediens habet ius prioꝛitatis in gradu ⁊ omnia iura agnatio nis. d.l. deo nobis vt tenet Bald. in dicta auẽ.ſi qua mulier.⁊ ſic hoc caſu nepos cum precedatur a filio tẽpore mortis aui nõ po terit habere dictũ tertiũ. ſz talis filius etiã monach⁹ poterit licite. iuſte ⁊ iuridice me lioꝛari vt ſupra probaui.ſz videbatur durũ ex eo q̃ nõ filius: imo monaſterium videba tur meliꝛatũ q̃ dicta lex videtur negare. tertio extende vt in.rviij.fallentia reperies.

84 ¶Fallit primo dicta regula quãdo filius qui preceſſit tempoꝛe mortis aui erat de portatus q̃ tunc eſt mortuus ciuiliter que mors ciuilis equiparat̃ morti naturali cum habeat eũdem effectum quẽ habet mors na turalis dicta.l.j.ſ.pe.ff. de cõtratabn. nam hoc caſu tal nepos ſuccedit vna cũ patruis ſuis fratribus ſui patris tã ex teſtamento q̃ ab in teſtato ⁊ ſic ſibi vtraq̃ via debetur le gittima ſui patris ab auo pari modo pote rit meliꝛari per ea que ſupra dicta ſunt.

85 ¶Fallit ſcõdo dicta regula.d.l.ir.quando filius qui ꝓcedebat nepotẽ tẽpore mortis aui erat hereticus: q̃ hoc caſu bene poterit

nepos meliꝛari in dicto tertio ab auo cũ ha beat ſuccedendi eidem auo ⁊ ſibi debeatur le gittima ac ſi fuiſſet pater ſuus filius teſtato ris naturaliter mortuus.d.l.cognouimus.⁊ auth.idem de neſtoꝛianis ibi poſita. C.de he reti. ¶Fallit tertio: q̃ſi dictus filius ingreſ 86 ſus eſt religionẽ ordinis mẽdicantiũ ſeu fra trũ minoꝛũ: q̃ tũc licet talis filiꝰ precedat ne potem tempoꝛe mortis aui ex eo q̃ ordo ille quem ingreſſus eſt non põt aliq̃d habere nec in particulari nec in cõmuni habẽt pro mor tuo ciuliter q̃ mors ciuilis equiparatur mor ti naturali ex eo q̃ habet eũdem effectũ quẽ habet mors naturalis dict.l.deo nobis. et ſic nepos ſuccedit in locum ſui patris filij teſta toris qui talem religionem ingrediẽdo fecit locũ ſequentibus in gradu vt admittant̃ ad portionem ad quã ipſe erat admittẽdus ſi di ctum ordinẽ nõ ingrederetur vt dixit Bart. in tractatu minoꝛicarum.lib.iij.diſtinctione ꝓma.c.i.in fi. ¶Sz vltra dictas tres limita 87 tiones ad.d.l.ir. Adde.a⁹.Fallit.vi.l.ir.et ãrto q̃ſi dictus filiꝰ q̃ precedit nepotẽ et erat exheredatus erat in articulo mortis conſtitu tus tempoꝛe mortis aui: quia tũc bene poſſet dictus nepos meliꝛari ab auo. cum talis ne pos non impediatur a filio exheredato. ⁊ in articulo mortis cõſtituto. quod probo ſequẽ tibus fundamẽtis. ¶Primo per illud q̃ not. dicit Rapha. Cum.in.l.filius familias.ſ.cũ quis.in ꝓma.col.ff.de lega.i. vbi ipſe limit tãdo glo. ibi.⁊ q̃ cõmuniter ibi dicũt doctoꝛes. dicit q̃ illud eſt verũ. ſ. q̃ quãdo aliquis eſt granatus reſtituere hereditatẽ ſi decedat ſine liberis. q̃ ſi decedat cũ liberis. etiam ex heredatis exiſtentia illoꝝ filioꝝ exheredato rum facit deficere conditionẽ fideicõmiſſi. ſit verum niſi dicti filij eſſent in articulo mortis cõſtituti: q̃ tunc exiſtentia taliũ filioꝝ exhe redatoꝝ nõ nocebit ſubſtituto. ita etiã appa ret in preſenti. q̃ licet filij etiã exheredati ex cludant nepotes a capacitate dicti tertij. illõ ſit verum niſi dictus filius exheredatus ſit in 88 articulo mortis cõſtitut⁹. ¶Facit pro hoc quia qui laborat in extremis habẽt pro mor tuo.l.fina.in principi.ff.de manumiſſis teſta. 89 ¶Facit etiã quia ꝓpinqua potẽtia actui reputatur pro actu. ita dicit Bald.in.l.pen. per illum text.ff.de militia.teſtamen.

¶Additio. ¶Adde Bart. et Jaſo.in.l.diuoꝛ tio.ſ.interdum.ff. ſolut.matrimo.⁊ Tiraquell.in.ll.cõnubialibus.in.l.rv.in prin. nu.iiij.cũ ſequẽ. Joan. lup.in rep. Rubr. de dona.ſ.rxxviij.colu.j. Hippoli. in repe. Rubri.ff.de fideiuſſo. nu. ccxvij.⁊ in ſingu.ccxxv.et in prati.cã.crimi. ſ.expedita.nume.xvij. ⁊ in conſi.rciij.num. ir. ¶Ex hoc notanter dixit noſter Segura. in rep.l. ſi ex legati cauſa.nu.lxxiiij.ff.de vb. obliga. q̃ obligatus fideiuſſorie in inſtrumẽ to guarentigio illico agere poterit cõtra ꝓn cipalem vt ipſum crimat a fideiuſſione idem tenet Roderi. Suarez. in repeti.l.poſt rem iudicatam. vſic.ſed occurrit optimũ dubiũ. fol.clviij.colu.j.ff.de re iudica.quod eſt ſin gulare ad declarationem.l. Lutius Titius. ff.manda.⁊ c.fina.de fideiuſſo.et.l.viij.titul. rviij.lib.iij.foro.ll.⁊.l.riiij.titu.xij.partit. v. q̃ intelligendũ cenſeo poſtq̃ creditoꝛ habe ret facultatem agendi quo in caſu non exꝑe ctata alia dilatione temporis ſtatim poterit agere nontamen prius vt eſt doctrina Bal. q̃ ter.ibi.in.l.cũ notiſſimi.ſ.illud.C.de preſc. xxx.anno. Et ita intelligo.l. Tauri.lxiij.inci pi. El derecho de executar. (verbi gratia) tu eras mihi debitoꝛ in decem ad paſchãm re ſurrectionis anni. ¶. ꝟ. rlvij. proximã ven turam. preſcriptio executionis initium habe bit mediãte obligatione de qua in predicta. l. Tauri.⁊ in.l.iij.titu.xiij.libro.iij.ordi.trã curſo termino datum principali ad ſolutio nem ſeu executionem. ⁊ ſic currit preſcriptio ſoldate contra famulum nõ petenti eã ꝑ trie nium.vt in pragm.de Madrid anni. ¶. ꝟ. rxxviij.in.l.clvij. ¶Sz an ſint valide huiuſ modi leges nũc non diſputo tñ videre licet.ꝑ ꝓbi. Frãc.in.c.poſſeſſoꝛ.col.iij.de re.in.lib. vj. Imol. in.c.ſi.num.xij.⁊.xxx.⁊ ibi Felin. nu.v. de ꝓſc. Jaſ.in.ſ.ſuperſt.nu.ci.⁊ ibi Lu do.Som.nu.lxvij.inſti. de actio. Ripã. in. l.nemo põt.nu.cxvi.⁊ ibi Crot.ff.de lega.j.⁊ idẽ. Crot.in.l.ſi cõſtãte.col.xvj.ſolut.matri. Bal.in.ſ.ius autẽ ciuile.col.iiij.inſti.ꝺ iure natur. Cremẽſ.ſing.cxl. Thom.ferr.in cau tela.xvj.⁊ caut.xxxviij.⁊ Balb.de ꝓſc.in.ij. parte.iij.ꝓtis ꝓncipa.q.riiij. vbi ꝑbt nõ va lere ſũmi põtificis diſpoſitionẽ. nec ſtatutum diſponẽs q̃ ſi creditoꝛ infra certũ tẽpus debi tum nõ petierit in diſtincte cadat a iure ſuo q̃ ꝓ ſtatutũ fieri nõ põt. q̃ data ſciẽtia ⁊ ma la fide debitoꝛ ſibi ſcribat.cũ hoc ī caſu peccandi: atq̃ delinquẽdi deſ occaſio.⁊ fuit doctrina Jo. and. in.c.ij.de excepti.lib.vi.⁊ ſingulariſſime confirmatur ex late cõgeſtis a Loaz.in trac.ſup noua pagano.cõuerſio.ſ. ſexto in nre.nu.i.cbar.vij. colu.iiij. vſq̃ ad nu.xxxiiij.facit ter.in extrauag.quorundã et

Ordinatio. Lex regni. Intellectus legis regni. Lex ordin. Lex ꝺ Madrid.

Universidad de Salamanca. BGH

ibi gl.ſup vbo.materiã de vbo.ſigni. Alex. in.l.in prouinciali.§. qui opus. nu.xj.ff.noui.ope.nunc Salic.in.l. reſcripta. nu. ij. C. de p̃ci.impe.offe.⁊ banc tz Bar.nu.xxiiij.⁊ Joan.Bapt.a ſancto Seue.⁊ ibi cõſ doct. in.l.oẽs populi.ff.de inſti.⁊ iur.tz Bar. aliud alibi ſenſerit.vt p Bal.in. d.tract.q. xiij.⁊ iſtã tz Hoſti.in ſum.de preſc. rerũ immobili.§.que res.col.j. ⁊ Soci. in cõſi.cclij. vbi in cõſideratione hãc ſecundã dixit cõem.cũ prior ſit verior ⁊ cõmunior vt etiam teſtat Ferdi. Loazes.in tract.mſimo.fo.xxiij.col. ij.nu.xxiij.⁊ legẽdo Latij viri ãno p̃terito. xx. D.xlv.⁊ ẽt alibi cõ.p̃bant. Dida. ℣De.

90 ¶ Facit etiam quia que incõtinẽti ſiunt videtur in eſſe.l.lecta.verſi.dicebam.ff. ſi certa. ⁊.l.petens.C.de pactis.

¶Additio. ¶ Adde Socin. in.l.lecta. nu. iiij. ff. Si cert. petat. Jaſon.in.l.ſiquis mihi bona.§.inſſum. nu. xix.ff.de acq.heredit. Hipp.in cõſi.xiij. nu. ix.⁊ in.l.j.§. Sinus.num.xv.ff. de queſtio. Andr. Tiraquell.de vtroq; retract. cbar. cccxl.in.glo.v.nu.vj. Didacus ℣Perez.

91 ¶ Secũdo p̃incipaliter facit ter.in. l.fina. ff.de condi.inſti.vbi dicit tert. q; ſi filius eſt inſtitutus ſub cõditione poteſtatiua q̃ vltimo vite ſpiritu nõ p̃ot ad impleri. ⁊ datus eſt ſibi ſubſtitutus vulgaris.q; ſi dictus filiꝰ eſt in articulo mortis conditione non impleta.q; tunc ſubſtituꝰ admittitur: quia cum filius eſt in articulo mortis habeẽ pro mortuo ⁊ nõ eſt impedimẽtũ ſubſtituto. ſic dicamus in nro caſu.q; filiꝰ p̃cedẽs nepotẽ tp̃e mortis.aui ẽ in articulo mortis q; nõ preſtet impedimẽtũ nepoti quomiꝰ ſuccedat auo.

¶Additio. ¶ Adde Sing. ter.in.l.ſcimus.§. cũ aũt.C.de inoff. teſta.vbi.p̃bat cõditionẽ inſertã fideicommiſſo vniuerſali filio relicto vſq; ad legittimã remoueri.extra legittimã cõditionẽ expectari.quẽ ad hoc Sali. ⁊ alij ibi cõmendant.hodie tñ de iure. Regio correctum vt p ter.in.l.xj.tit.iiij.part.vj.quam famoſam dicit domi. Roderi. Suarez in rep.l. Quoniam impũtionibus. in.fj. ampli. fol. ir. col. iii.C.de inoffi.teſta.vbi nititur p̃o intellectu p̃dicte legis omiſſis aliorum dictis p̃o concordia dicendum puto.legẽ Regiã intelligẽdã ſore eo caſu.quo cõditio poteſtatiua apponeret vni formiter ⁊ in cõcreto in meliorationẽ quinti vna cũ legittima q; hoc caſu nõ eſt cõſonum iuri q; vna ⁊ eadẽ res eſſet diuerſo iure cẽſenda.ſecus ſi talis melioratio q̃nti eſſet appoſita extra legittimã. q; tũc bene p̃ot apponi quelibet conditio et grauamẽ.⁊ hũc ĩtellectũ colligo ex dicta .l. Regia p̃te.⁊ facit p̃ hoc dubio.l. Tauri. xxvij.q̃ vt eũ decidere expreſſe. Dida. ℣De. Lex Tauri,

¶ Tertio facit glo.in.c.j.verſi. mutus.epiſcopum vel abbatem.que dicit. q; quilibet in articulo mortis efficitur mutus. 92

¶Additio. ¶ Iſtã gl. refert Jaſo. in. l. Oẽſi. nu. liij. C. de teſta. idẽ. Jaſ.in.l.ſi.mihi.⁊ tidi.§.ſi quis ſeruos. nu.v.ff.de lega.j.⁊ apoſtilla Abb.in.c.fina. de ſuc.ab inteſta.ter.p̃o ea in.§.itẽ ſurdus. verſi.ſepe.inſti.q̃bꝰ nõ eſt p̃miſſ.fac.teſtam. q̃ vulgares ad aduocatos referũt.qui peſſimã cauſã videri bonã faciũt. vt dicit Accurſi.in.l.q; ſi nolit.§.ſi plures. verb.adhibuit.ff.de edilict.edic. Cãpezi.de ſtatu.loq̃ntibꝰ de vote.q.iij.⁊ p̃ſumũtur parũ cõſcientiati Bal.in.l.ab anaſtaſio.C. manda. quẽ refert. Jaſ.in.§.ſed iſte.nu.cij.inſti.de actiõni.⁊ oĩa mala nouerũt.ſcõm glo. in.d.l. ab anaſtaſio. nota.ſcõm Feli. in.c.paſtoralis. col.j°de iudi.⁊ Thom.parpali. in repe.l.ij. col.xxj.ff.ſolut.matri.⁊ ad hoc eſt glo. in.d. §.ſepe.verbo.amittũt.vbi inquit ⁊ maxime impij aduocati vt in eo puniat in quo deliquerũt.ter.⁊ glo. in.c. an ſit. de appella.in. c.p̃uida.de electio.li.vj.l.ex facto.§. Julianus.ff.de vulga.⁊ pupilla. ⁊ in aut.de ſtat. cõtra.libert.eccl.§.oẽs peregrini.colla.x. cũ aliis iuriꝰ ad id citatis.a p̃dicta glo. ſuper vbo.amittunt.nõ tñ quare hoc eueniat p̃ot eſſe:q; pars corporis vel mẽbrũ quãto magis ẽ feſſum labore ſui exercitij.tãto citiꝰ lãgeſcit tp̃e ceſſatiõis ſeu mortis.⁊ ſic cũ lingua vt plurimũ maxime aduocatoꝝ magis ſit feſſa.ideo illo tp̃e ceſſat efficiũturq; mutui. p̃ vt experiẽtia nobis docet.dictum. ℣. ℣P. Aduocati peſſimã cauſam videri bonã faciũt

Ratio q̃re quis efficiatur mut⁹ tẽpe mortis.

¶ Quarto facit q; licet quicquid acquirit filius acquirit p̃ri.l.placet.ff.de acq̃rẽ.hereditat.⁊.l.j.in p̃ncip.ff. ſi quis apar.ſue.man. Intellectus ad.l. p̃tit.

¶Additio. ¶ Adde Alciat in li.4. paradoro. c.iij.intelligetñ vt p cõſultũ.in.l.q; ſeruꝰ.§.ſi.ff.de acq.poſſeſſ. de licite acquiſitis a filio vxore.vel ſeruo ſecus de illicitis ter.ad idem ſingn.in.c. fina. xlvj.diſti. Joan.lup.rep. Rubri. de donatt.§.lxv.nu.vj. Suarez.in.l.j.tit. (delas gaũacias.) l.iiij.limitati.cbar.xvij.col.ij.li.iij. Illicite q̃ſta nõ acquirũtur patri vt marito vel domino.

for. Segu.in rep.l.ſi ex legati cã.num.xlviij. ff.de vb.obliga. Jaſ.in.l. Gall⁹.§. qd ſi is. nu.xxviij.ff.ꝺ libe.⁊ poſt.⁊ in.l.j.§.itẽ acquirimus.nu.xlv.ff.de acq.poſſe. Didac. ℣De.

¶ Tñ qñ pr̃. eſt cõſtituꝰ in extremo vite ſi filiꝰ tũc acquirit nõ acq̃ret pr̃i.ter. ẽ no.l.l. ſi.in ſi.C.de boniſq; lib.p quẽ text. ita dicit. Bal.l.l.ſi.l tminis illiꝰ legis.ff.ꝺ cõdi.inſti. ⁊ Frã.ꝺ are.l cõſilio.clxj.l.iiij.col.in.ſi.⁊.d.

93 Jaſ.l.l.qñ indignũ.ad ſi.C.ꝺ teſta. ¶ Sz certe cõtra iſtã limitationẽ videt facere illꝺ qꝺ tenuit Bal.l.l.ſi.in p̃ncipio. in vltima. col.C.de boniſq; liber.vbi ipſe dicit. q; ſi ſit ꝺlata aliqua hereditas vel ſucceſſio filio famil.⁊ talis filiꝰ laboret ĩ extremis vite. q; tñ pr̃ eiꝰ nolle p̃ot in illo inſtãti addire hereditatẽ ⁊ agnoſcere bono.poſſe.ſz rñdẽdo poteris dicere q; Bal.l hoc nõ bñ dicit: q; reꝑ hẽdit p Fulgo.⁊ moder.ibi. Et eũ reꝑbendit Jaſo.in dicta.l.qñ indignũ. ad ſi. C.de teſta.vbi refert ſe ad dicta p Bar.in.l.fina. in.ij.col.ad finẽ cũ ſequen.ff. de condi.inſti.

94 ¶ Sc̃ꝺo facit cõtra hãc limitationẽ ter.in dicta.l.fin.ff.de cõdi.inſtitu. vbi dicit ter.q; ſi filiꝰ ẽ inſtituꝰ ſub cõditiõe poteſtatiua q̃ nõ p̃ot impleri ĩ vltimo vite ſpũ ⁊ filiꝰ ſit in articulo mortis cõſtituꝰ.q; tũc talis filiꝰ ſuccedit pr̃i ab inteſtato in illo inſtanti anteq̃ moriat⁹ ⁊ nõ ſuccedit nepos auo: imo filius ſuccedit pr̃i.⁊ ſic ſuccedẽdo trãſmittit hereditatẽ paternã ad filiũ ſuũ ex potẽtia ſuitatis ecce ibi caſum ĩ quo adeo nepos nõ ſuccedit auo qñ ſuꝰ filiꝰ eũ p̃cedit qñ vinit.vez ẽt qñ eſt poſitus in extremis vite. ⁊ ſic videt nõ poſſe procedere hãc limitationẽ. Sz ſuſtinẽdo poſſumꝰ rñdere vno de tribus modis.

95 ¶ Primo:qñ filiꝰ fuit a pr̃e ſolũ inſtituꝰ ⁊ ſibi nõ eſt datꝰ ſubſtituꝰ:q; tũc verũ ẽ q; ipſe filiꝰ nõ impleta cõditiõe poteſtatiua facit deficere inſtitutionẽ ⁊ ſic teſtamẽtũ pr̃is ⁊ cõſequẽter pr̃ mortẽ inteſtatꝰ.⁊ cũ ipſe filiꝰ ſit in prima cauſa ſucceſſionis tanq̃ proximior ſuccedit pr̃i excluſo nepote: vt pote in gradu remotiori.ſz in caſu p̃ſentis limitationis auus filium exheredauit ex iuſta cauſa ingratitudinis.nepotẽ vero inſtituit in legittima filij ſui eumq; meliorauit in tertio.⁊ ſic cum filius ſit in extremo vite cõſtitutus nõ p̃ot nocere nepoti:neq; ex teſtamento cũ ſit exheredatꝰ:neq; ab inteſtato cum nepos ſit inſtitutus.⁊ q̃ diu eſt locus ſucceſſioni ex teſtamento tanꝺiu ceſſat ſucceſſio ab inteſtato.l.anteq̃.C.cõmonia.ꝺ ſucceſſio. 96 ¶ Secũdo reſpõꝺeo.q; ibi in dict.l.fin.agitur de ſucceſſione inteſtati.hic vero in noſtro caſu agiꝰ de ſucceſſione ex teſtamẽto. ſ. quãdo dictus nepos fuit ab auo inſtitutus et melioratus. Sz iſta ſcꝺa reſpõſio in idẽ videt q̃ſi recidere cũ p̃ma. Ideo rñꝺe⁊ tertio: q; in. d.l.ſi.filius fuit tñ inſtituꝰ vt ꝺixi in prima rñſione.⁊ p̃pterea impedit nepotẽ.ſz in caſu nr̃o filiꝰ fuit exheredatus ⁊ nepos ſubſtitutus.⁊ p̃pterea filio viuẽte adhuc poterit.d. nepos tanq̃ ſubſtitutus ſuccedere auo iam mortuo adhuc viuẽte filio:ſz in extremis vite cõſtituto.⁊ hoc p̃bat dicta.l. ſi. que dicit. q; viuẽte filio in mortis articulo conſtituto admittitur ſubſtituꝰ.⁊ ſcõm iſtã tertiã rñſionẽ poſſumus extẽdere iſtã limitationẽ et ꝺicere.q; adeo filio poſito in extremis vite tp̃e mortis aui p̃ot auus nepotẽ inſtituere ĩ legittima p̃te filij.⁊ eũ meliorare nõ ſolũ ꝺicto filio exheredato:ſed ẽt inſtituto qꝺ eſſet notãꝺũ ſi verũ eſſet.ſz nõ credo hoc eſſe verũ:q; dicta.l.ſi.hoc nõ p̃bat.imo p̃bat contrariũ hoc mõ:q; dicta.l.ſi.ꝺicit q; tunc demũ.ſubſtituꝰ vulgaris datus filio ſuccedit filio viuẽte ⁊ in articulo mortis cõſtituto.qñ filius fuit inſtituꝰ ſub cõditione poteſtatiua q̃ vltimo vite ſpiritu nõ p̃ot adimpleri: ergo qñ inſtituit.pure etiã ſi filiꝰ ſit in extremis.ꝺũ tñ viuit ⁊ nõ repudiat nõ admittit ſubſtituꝰ.⁊ ſic cõcludo q; ſolũ ꝺicta limitatio habebit locũ qñ filius eſt exheredatꝰ ⁊ in articulo mortis poſitꝰ.⁊ nepos eſt inſtitutus ⁊ meliorat⁹ exiſtẽtibus aliis filijs teſtatoris. tũc nepos admittat tã ad inſtitutionẽ q̃ ad meliorationẽ.⁊ in his terminis.l.i filio exheredato loq̃t Rapha. Luma.ĩ ꝺicto.§. cum q̃s.ſecꝰ tñ eſt qñ filius ẽ inſtituꝰ ſz ſit in extremis tp̃e mortis aui:q; tũc nullo mõ poterit neq; inſtitui neq; meliorari.ꝺ. nepos etiã ſi ꝺictꝰ filiꝰ ſit inſtituꝰ ſub cõꝺitio.poteſtatiua q̃ nõ p̃ot adimpleri ĩ vltimo vite ſpũ attẽta ꝺiſpoſitiõe noua p.l.qñ in p̃ribus.vbi oĩs conꝺitio tollit ꝺe legittima ꝺe quinto tñ nulla tollit cõꝺitio.p ter.l.l.ſcim⁹.§.cũ aũt. C.ꝺ inoffi.teſtamẽto.hodie tñ ꝺ iure p̃tit.ẽt in q̃nto nõ p̃ot apponi cõꝺitio caſualis vel mixta:ſz tm̃ potẽſtatiua.vt habet.vj.p̃ti.tiij.l.xj.q̃ incipit. (Libremente ⁊ ſin ningun agrauamiẽto ꝛc.) Sz circa iſtã limitationẽ p̃terita vide ol mõ Jaſ.l.l.nõ tñ.C.ꝺelega. ⁊ per ea q̃ ibi ipſe ꝺicit tenebis cõtra ⁊ ad alle gata.ſupra p̃ot rñꝺeri ex bijs. q̃ ꝺicit Jaſ.l l.ꝺiuortio.§.interꝺũ.in vlti.col.ff.ſolu.mſi. Lex regni.

¶ Fallit q̃nto ꝺicta.l.9.qñ teſtatoꝝ q̃ hz plures filios ⁊ ex vno hz nepotẽ filio inſtituto et 97

Universidad de Salamanca. BGH

meliorato qui precedat dictū nepotē ſubſtituat auus nepotem patri ſuo eidemq; filio vulgariter: qz tūc filio repudiāte legittimā z prelegatū ſeu meliorationē poſt mortem aui veniet dictus nepos ad dictā legittimā z meliorationē etiā ſi pater ſuus eū precedat tempore mortis aui. Et ratio eſt: qz ſubſtitutio vulgaris pōt fieri in legittima. z per conſequens in tertio meliorationis text. eſt vbi hoc tenet ℣au. de caſt. Frāc. de are. z. do. Aler. in. l. ſi poſthum⁹. §. qō vulgo. ff. de liber. z poſth. vbi pro hoc allegāt predicti doct. text. in. l. ſi filius heres. ff. co. tit. z in. l. ſi. ff. de condi. inſti. facit etiā text. qui hoc dicit in expreſſo in. l. cum patronus. vbi ℣aul. de caſt. hoc tenet ibi expreſſe. z ibi ſentit Rapha. cuma. ff. de lega. iij. facit illud qō tenet Bar. in. l. Lucius. §. maritus. ff. ad trebellia.

¶Addītio. ¶Adde Rode. Suarez in repe. l. quoniā in pozib⁹ fol. l. col. j. cum ſequen. C. de inoffi. teſtam. et dixi ad authorem in rep. l. cum patron⁹. nu. lxvj. ff. de lega. ij. vbi vide. Didac⁹ ℣Perez. ¶℣ro quo facit et illō qō dicit Bar. in. l. j. in princi. in. j. col. ff. de vulga. z pupil. ſubſtitu. vbi ipſe dicit. q vulgaris ex eo ſic nominatur: qz cuilibet z a quolibet fieri pōt. de quo idē dicit tex. vj. part it. titu. v. l. j. hoc idē tenet ℣au. de caſt. ſ. q in legittima pōt fieri vulgaris ſubſtitutio. in. l. qñ in pozibus. in. ij. col. C. de inoffi. teſta. z Jaſ. in. l. ſi pater. in. penul. col. C. de inſtitu. z ſubſt. ſub

99 cōdi. fac. ¶Facit qz ſubſtitutio q̄ nō affert grauamē pōt fieri in legittima. l. ex tribus. C. de inoffi. teſta. z in tex. noſtro latius dicetur z ſubſtitutio vulgaris nō eſt grauamē. ita dicit Bald. in. l. humanitatis. in penul. char. in. v. Secūdo q̄ritur ſi teſtator ita ſimpliciter dicit ibi. Qz directa ſubſtitutio non eſt grauamen. z videtur ſequi. d. Aler. in. l. Gallus. §. quidā recte. in. iij. col. in prin. ff. de liber. z poſth. hoc etiā dicit Bald. in. l. ſi arrogator in. vj. oppoſitio. refert z ſequitur ibi Jaſo. in. xv. col. in fi. ff. de adopti. bene facit qō dicit Bal. in. l. ſed z ſi ſub conditione. §. ſi ſeruū cōmunē. z ibi. Joa. de imo. ff. de bere. inſti. et q dicta ſubſtitutio vulgaris non ſit

100 grauamen. ¶℣atet per argumentum a ſufficiēti diuiſione q eſt validū in iure. l. obligationum fere. §. placet. ff. de actio. z obliga. l. cum hii. §. ſi pretor. ff. de tranſac. z in. §. in bone fidei. inſti. de acti. quia aut filius in legittima inſtitur⁹ cui datus eſt vulgaris ſubſtitutus adiuit aut repudiauit: aut neq; adiuit neq; repudiauit: ſed deliberās mortuus

101 eſt. ¶℣rimo caſu nulla fit iniuria filio q patrem: neq; eidem a patre aliquod infertur grauamen propter dictam ſubſtitutionē vulgarē: quia adeūdo excludit ſubſtitutū. l. poſt additā. C. de impub. z aliis ſubſti. Secūdo caſu quando repudiauit ſimiliter non inducit grauamen dicta ſubſtitutio poſito q ſubſtitutus preferatur heredibus inſtituti. quia etiā ſi filius inſtitutus nō habuiſſet ſubſtitutū non tranſmiſiſſet hereditatem patris ad ſuos heredes. ex eo quia repudianit neq; ex potentia ſuitatis. vt not. Bal. in. l. vnica. C. de bijs qui. ante apt. tab. vbi dicit ipſe. q exiſtentia ſui heredis eliſa. per abſtentionem non operatur hereditatis trāſmiſſionē: neq; ex beneficio dicte. l. vnice. vt dicta. l. vnica. ibi ſi tamen hereditatem non recuſauerit.

102 ¶Tertio caſu quādo filiꝰ ſuperās mortuꝰ eſt eodē modo nullū patitur grauamen per dationē ſubſtituti vulgaris: quia ſicut ſi filio non fuiſſet datus aliquis ſubſtitutus filius deliberans infra annum mortuus tranſmittit legittimā ad ſuos heredes ex beneficio. l. cum antiquioribus. C. de iure deliberan.

¶Addītio. ¶Adde Lācell. ℣oli. in tract. ſubſti. part. iij. q. xliiij. num. xc. ſingulariſſime. per Angel. de periglis. in tract. de ſuitate in. ir. q. pnc. nu. lxxiij. z. vj. par. tit. vj. in. l. ij. incipi. vn año que eſt famoſſa z forte vnica in cōpillatione partitarum in quantū triplicē trāſmiſſionis ſpeciē deſcripſit iuris deliberādi ſuitatis. z ſanguinis. Et quia hoc mane cum ſcribebant hāc additionē in queſtione ſubiecta fui rogatus de intellectu legis partite ſuperiꝰ ſcripte placuit in pſenti a poſtilla inſerere. ibi dū dicit. (vandole cien dias.) quē terminū abreviari poſſe a iudice. (diri.) qñ ex creditoris inſtantia agitur vt ſi intra terminum a iudice prefixū heres non addierit. poſſit dari curator bonis. qui creditoribus ſatiſſaciat. ſecus eſſet ſi minor terminis cō in predicta. lege eſt aſſignatus. a iudice aſſignaretur ad inſtantiam ſubſtituti vel alterius heredis precēdentis hereditatē. ad finē q eo elapſo excludatur heres a facultate ſuccedendi. z hoc in caſu minor terminus in predicta lege aſſignatus prefixi nō pōt. quo caſu procedit ſententia Bart. in. l. ſi quis inſtituatur. l. §. i. ff. de bere. inſti. qui ita ōbet intelligi ex cōi omniū ſententia ſecundū Jaſ. in Rubri. C. ō ſucce.

Lex regni. Lex regni. Eiuſdēq; intellectus.

edict. col. ij. nu. iiij. ſcōz quā opinionē oz intelligi doctor Jo. lup. de pala. Rub. in rep. Rubri. §. lxvj. col. j. verſ. ſane predicta ſunt intelligēda. q eſt ſingulariter notādū: Ad de etiā Dec. in conſi. ccxxxvj. nu. v. Alciat. lib. iiij. ℣aradoro. c. v. Didacus ℣erez.

¶Ita codē modo eā trāſmittit ad ſuos heredes. dato q habeat ſubſtitutū: qz ly ipſe ſi liꝰ nō ſit heres: ex eo q nō addiuit hereditatē patris. fecit tīi aliū heredē. z ſic ſucceſſores ſuos. l. paterfami. ff. de here. inſti. l. iij. C. de heredi. inſti. z l. §. fi. iſti. eo. z trahit Bar. vbi docto. l. o. l. ȝ. z in. l. i. in pmo. effectu ſubſtitutionis vulgaris. vbi etiam moderni. ff. de vulga. ſubſti. z ſic nullo hoz triū caſuum talis ſubſtitutio vulgaris iducit grauamē. z per cōſequēs poterit fieri in legittima z in tertio bonorū teſtatoris per viā melioratonis. poſito q dictum tertium ſit legittima.

103 ¶Sed certe videt q talis ſubſtitutio. inducat grauamen. z ſic q nō poſſet fieri in legittima. vt no. in dicta. l. ex tribus. z eſt text. in dicta. l. qñ in pozibus. z habemus text. in pſenti. vbi in ſuo loco deo dante dicet qō ꝓbatur. nā dato ſubſtituto vulgari videtur filiꝰ inſtitutus ſub cōditione ſi voluerit eſſe heres. q patet qz ſubſtitut⁹ ſubſtituitur ſub hac cōditione ſi inſtitutus noluerit eſſe heres dicta. l. iij. z p conſequens filiꝰ videtur inſtitutus ſub cōtraria conditiōe. ſi voluerit eſſe heres cū eius ſit velle cuius ē nolle. l. vel le. cū ſimilibus. ff. de acquirē. here. z hec conditio ſi filius voluerit eſſe heres tanē induces grauamē reijcitur ipſo iure de legittima per. l. qñ in pozibus. ſcōm Bal. Sali. ℣au. de ca. z Jaſo. in dicta. l. quoniam in pozibus. z q talis conditio. ſcilicet ſi filius voluerit eſſe heres inducat grauamen.

104 ¶℣robatur quia ſi dictus filius ſub tali conditione inſtitutus moriatur anteq̄ declaret ſe velle eſſe heredem non tranſmitteret dictam legittimam ad ſuos heredes. l. ſi ita legatum. §. illi ſi vollet. ff. de leg. primo.

¶Addītio. ¶Adde Dida cū a ſegura. l. rep. l. vnū ex familia. §. Sed ſi fundum. nu. cxcviij. vſi. ij. cōclu. ff. de leg. ij. Gomeci. l. l. xxv. Tauri. nu. xli. ℣dre poſi. in. c. ad audictiā. col. iij. de ſpōſa. Jaſ. in. l. hec vba. nu. xvi. ff. de lega. j. Suarez. in rep. l. qñ in pozib⁹. fol. xiiij. col. j. verſ. iſta cōcluſio. C. de inoff. teſt. Andre. Tiraquell. in legibus connubialibus. l. xv. in glo. v. nu. lij. Didacus ℣erez Salmantinus.

¶Qō eſt grauamē. vt dicū: ſdicti doct. in dicta. l. qñ. in pozib⁹. ¶Sed ſubſt nēdo idē 105 q ſupra dictū eſt. ſcilicet q dicta ſubſtitutio vulgaris nō inducit grauamē. z per cōſeqs poteſt fieri in legittima z in tertio vt ſit ſubſtitutio pupillaris q̄ eſt quiſto. z ꝓpterea pōt fieri in legittima dicta. l. ex trib⁹. poſſumus ſic reſpōdere ſupra dicte obiectionī. qz aliud eſt q filius inſtituatur ſub hac cōditione ſi filius voluerit eſſe heres. Aliud vō qñ ſubſtitutus ſubſtituitur ſub hac cōditione. ſi filiꝰ noluerit eſſe heres: qz pmo caſu ly ante. l. qñ in pozib⁹. valebat talis inſtitutio cū erat facta ſub cōditione poteſtatiua p. l. ſuꝰ quoq;. in prin. ff. de here. inſti. z p ter. in. l. iij. C. de inſti. z ſubſti. ſub cōd. fac. hodie tamē nō valet tāq̄ inducēs grauamē. vt ſupra declarauī p dictā. l. qñ. q eſt Rec⁹ in ſecūdo caſu z ſic in caſu nr̄o qñ filio in legittima inſtituto aliquis ſubſtituitur vulgariter ſub hac cōditione. ſcilicet ſi filius noluerit eſſe heres: qz talis conditio cū nō ſit poſita in perſona filij immo in pſona ſubſtituti. ſi filius deceſſat ante q̄ declaret ſe velle eſſe heredē bene tranſmittit ex eo q: pure nō ſub cōditione ſit inſtitut⁹ cū in perſona filii nulla fuit appoſita conditio: immo ſimpliciter eſt facta. z per conſeqs eſt pura. l. cū qui Kalēdis. §. fi. ff. de vb. obli ga. ¶Ex quo ꝓz q nullum inducit grauamē. z ſic poteſt fieri in legittima z eodē mō in tertio. ita tenet z reſpōdet ℣au. de ca. in. d. l. qñ. vbi ipſe dicit. q cōditio ſi filiꝰ voluerit eſſe heres reijcitur de legittima ſed vulgaris ſubſtitutio nō quando eſt facta per hec vba. ſi filius noluerit eſſe heres: quia non videtur filius inſtitutus ſub conditione. ſcilicet ſi voluerit eſſe heres. vt tenet ſubtiliter Fran. de are. in. l. j. ff. de vulga. ſubſti. quem refert z ſequitur. Socci. ibi in. iiij. q. ꝓncipa. in. v. col. 107 ¶Fallit ſcrto. quando nepos ſubſtituitur filio in ſuitate ſecundum cōſilium Galli. de quo in. l. Gallus. in prin. cum octo. §§. ſequētibus vſq; ad. §. nunc de lege velleya. ff. de libe. z poſt. in hoc exemplo. cum ego haberem plures filios z ex vno haberem nurum pregnantem. inſtitui filios meos heredes. z ſic dixi. ſi filius meus viuo me moriatur et nepos quem ſpero habere ex tali filio meo poſt mortem meam infra. x. menſes proximos mortis mee naſcatur cum heredem inſtituo vel ſubſtituo. cumq; in tertia parte meorum bonorum melioro nam hoc caſu eſt facta ſubſtitutio de filio in nepotem ſecundum conſilium Galli quo caſu cum filius moriatur

Universidad de Salamanca. BGH

viuo auo testatore tpe quo nascit posthum⁹ pk eũ nõ fecedit.ꝛ sic obtinet pmũ locũ in sui tate vna cũ auunculis vl patruis seu amitꝫ vl matertis suis:ꝛ sibi debeꝫ legittima q̃ pfi suo debebat.l.posthumor.ff.de iniusto testa mẽto.ꝛ dicta.l.Gall⁹.in pn.q̃ põt sibi relin qui p auum dictũ tertiũ.ꝛ differt ista substi tutio a substitutiõe ō qua in quinta limita tiõe.§.prima in hoc: qr pma substitutio fit in hereditate q̃ fit ẽt filio emãcipato.hec ve ro substitutio ō qua loquimur in ꝓsenti fit l suitate q̃ substitutio fit filio suo ꝛ de nepote
108 qui spaꝫ efficiuus. ¶ Fallit septimo qñ ne pos substituit pfi filio testatoris scdꝫ cõsiliũ Velley.in pmo capite.ō quo loquit tex.l dicta.l.Gall⁹.§.nũc de lege velleya. vsq; ad. §.etiã.in hoc exẽplo.instituo filios meos he redes ꝛ nepotẽ quẽ spero hse ex vno filio:ex eo qr vxor sua mur⁹ mea ẽ pregnãs substi tuo pfi suo filio meo hoc mõ instituo filios meos heredes.ꝛ si cõtingat q̃ fili⁹ me⁹ me viuo moriaꝫ.ꝛ nepos meus post mortẽ filij mei me ẽt viuo nascaꝫ cum heredẽ instituo seu substituo.ꝛ talẽ nepotẽ melioro in tertia pte meor bonor.tunc si fili⁹ me viuo moria tur:ꝛ nepos post ei⁹ mortẽ nascaꝫ me auo ẽt viuo tũc cũ tpe mortis mee reperiaꝫ tenere locũ pfis sui.ꝛ sibi debeatur legittima q̃ pfi suo deberẽ si nõ fuisset mortu⁹ tpe mortis mei aui nimirũ si sit capax dicti tertij.ꝛ dif fert ista limitatio a superiori in hoc qr infe riori nepos nat⁹ ẽ post mortẽ filij ꝛ aui:qr ita loqtur cõsiliũ Galli. l. Gall⁹.in pn.hec vero limitatio loquit qñ nepos nat⁹ est post mortẽ pfis:ſz in vita aui.nã sic loqtur Vel leyus l pmo capite supplẽdo ad gallũ ex sup plectiõe Scevole. vt dicto.§.nũc de.l. v el leya. ¶ Fallit octauo dicta.l.ix. qñ nepos
109 substituit pfi scdꝫ cõsiliũ velley.in scdo ca pite.de quo in dicto.§.etiã.vsq; ad.§.ille ca sus indifficilis.vt ẽ videre l hoc exẽplo. Ha beo filios ꝛ ex vno filio habeo nepotẽ tpe te stamẽti.dico sic instituo filios meos heredes: ꝛ si forte cõtingat filiũ meũ martiniũ me vi uo morietur ĩstituo filiũ suũ Joãnẽ nepo tẽ meũ in legittima pte dicto filio meo cõpe tenti si mihi superuixisset. ꝛ dictũ nepotem melioro in tertia parte meorũ bonorũ tũc si filius me auo viuo de medio per mortẽ sub ducatur nepos cũ subintret locũ patris erit capax legittime.ꝛ per cõsequens dicti tertij. ꝛ differt iste casus a superiori.qr in superio ri casu nepos natus fuit post mortem filij. vbi hꝫ locũ primum caput legis velleye.iste autẽ casus presens loquitur quãdo tpe testa mẽti aui filius ꝛ nepos erant in rer natura. ꝛ sic hoc casu nepos fuit nat⁹ filio viuẽte de quo loquitur scdꝫ caput legis velleye dicto. §.ẽt.ꝛ sic iste casus nõ ptinet ad cõsiliũ Gal li:qr illud hꝫ locum qñ nepos nascitur post mortẽ aui hic vero qñ natus fuit auo viuẽte ne q̃ ptinet ad primũ caput legis velleye. qr vt dixi illud habet locũ qñ nepos nascitur post mortẽ filij dicto.§. nũc de lege velleya. vt fuit dictum in limitatione supra.prima: pertinet igitur ad scdꝫ caput dicte legis. vt dicto.§.etiã.ꝛ supra dixi. ¶ Fallit nono dic 110
ta.l.ix. qñ substitutio de nepote ad filium fit scdm cõsiliũ ꝛ supplerionẽs Juliani.de quo in dicto.§.ille casus indifficilis dicta.l.Gal lus.vtẽ videre in hoc exẽplo.habebãt filios ꝛ ex vno filio sperabam habere nepotẽ:eo qr nur⁹ mea erat ꝓgnãs.ꝛ dixi sic.filios meos heredes instituo ꝛ si contingat filiũ meũ me viuo morietur ꝛ nepotẽ etiam me viuo na sci talẽ nepotem heredẽ instituo eũq; in ter tia parte meorũ bonorũ melioro.nã cum tẽ pore mortis aui nemo ꝓcedat hunc nepotẽ: ex eo quia pater su⁹ viuo auo fuit mortuus sibi debetur legittima.ꝛ per cõsequens tãq; habeat ius succedendi potest per auũ relin qui tertium.ꝛ iste casus differt ab omnibus alijs tribus de quib⁹ in trib⁹ ꝓmiis limita tionib⁹ sum⁹ loquuti nã differt a primo ca su introducto scdm cõsilium Galli:qr illud habet locũ in nepote substituto filio qui ne pos nascitur post mortẽ aui. Nepos iste de quo loquimur in ꝓsenti non est huiusmo di:qr nat⁹ est viuo auo.differt a secũdo quia secũdus casus loquitur de nepote nato post mortẽ patris qui nascitur suus:qr nemo eũ precedebat tẽpore natiuitatis.de quo loqui tur primũ caput legis velley. sed iste nepos nõ est huiusmodi quia iste nepos de quo lo quimur natus est viuẽte patre suo:ꝛ sic nõ nascit suus in tẽpore natiuitatis siue tũ ali⁹ eũ precedebat scilicet pater suus.differt etiã a tertio casu: qr ille loquitur de nepote qui erat natus tempore testamenti.iste vero ne pos de quo loquimur in ꝓsenti nõ est huius modi:qr tempore testamẽti nõ erat natus.ꝛ sic differt a scdo capite legis velleye. qõ hꝫ locũ i nepote nato tpe testamenti. ¶ Fallit 111
decimo dicta.l.ix. i hoc casu. pono q̃ testa tor habeat plures filios.ꝛ ex vno hꝫ nepotẽ ꝛ filios suos heredes instituit.ꝛ vnũ vl vnã de filiabus suis meliorauit in tertio suorũ bo norũ qui vel que erat ꝓpillus vel pupilla

ꝛ eidẽ pupillariter substituit dictũ nepotẽ. cõtingit q̃ mortuo testatore mortuus est pu pillus seu pupilla infra pupillarẽ etatẽ.certe hoc casu dictus nepos etiam si precedatur a patre suo tempore mortis aui cõsequetur dictũ tertium in preiudiciũ suorum pa
112 truorum. ¶ Facit pro hoc primo: qr dicta substitutio pupillaris ẽ directa.l.ſz si pluref. §.ad substitutos.ff.de vulga. substi.ꝛ sic est prouisio filij cũ per eam succeditur pupillo ꝛ per eam moritur cum testamento.l.patris ꝛ filij.ff.de vulga.ꝛ pupil.substi.ꝛ institu.eo dem titulo. in principio.ꝛ sic potest fieri in legittima.l.ex tribus.C. de inoffi. testamen. l. ſPapinianus.§.sed neq; impuberis.ff. de inoffi. testamento. ꝛ lege. si arrogator. ff. de adoptio. l. precibus. C. de impube.ꝛ alijs substitu. ꝛc.si pater de testam.lib. vj. ꝛ per consequens potest fieri in tertio ſz sit
113 legittima. ¶ Secũdo facit qr vt dixi. Ista est substitutio pupillaris.ꝛ in hac substitu tione veniunt omnia bona ipsius pupilli.nõ solũ ꝓpria sed etiã vnde cũq; sibi quesita.d. §.ad substitutos.ꝛ põt pater substituere quẽ cũq; etiã extraneum.d.§.sed neq; impube ris.ꝛ.d.c.si pater.dicta.l.finali.C. de insti.ꝛ substi.subcondi.fac.nimirum q̃ possit sub
114 stituere.d.nepotẽ.ſz sit extraneus. ¶ Ter tio: quia auus prohibetur relinquere tertiũ suorum bonorũ nepoti qui preceditur a pa tre.vt probat dicta.l.ix.ibi. De sus bienes. sed quando nepos substituit patruo vel au unculo suo.ꝛ cõsequitur per dictam succes sionem.d.tertium iam nõ dicitur illud habe re ex bonis aui sed ex bonis patrui cui sub stitutur qõ patet qr dictus filius testatoris cui ẽ facta dicta substitutio pupillaris de ne pote addeũdo hereditatẽ patris:vl cõsequẽ do dictum tertium. iam facit hereditatẽ pa ternã ꝛ tertiũ suum.ꝛ sic non dicitur dictum tertiũ dari dicto nepoti de bonis aui:sed de bonis filij cui est facta substitutio pupilla ris.dicta.l.patris ꝛ filij.ꝛ insti.de pupil.substi.in princi. ꝛ q̃ per additionem bona non dicant amplius ipsius aui:ſz filij pupilli ad dcũtis est glo.in.l.j.§.veteres. vbi docto.ff. de acqui.posse.glo. in. l. heres per seruum. vbi etiam moderni.ff. de acqui. heredi.ꝛ in. l.hereditatum.ff. de acqui. re. domi. ꝛ in.l. cius qui in prouincia. in vltim. parte in ver bo.hereditat.ꝛ ibi Bar.ꝛ alij.ad hoc nota. ff.si cer. peta. est tert. nota. in. l. sed si plu res.§.filio.ff.de. vulga.ꝛ pupil. substi. me lior tert. in.l.j. §. preterea.ff. de separa. bo no.ꝛ tert. est de hoc melior de iure insti. de here.qua.ꝛ diffe.in princi.ꝛ. §.j. insti. qui.ex cau.manu.licet vel non.

¶Additio. ¶ Adde Alexã. in additioni. ad Bald.in.l. si ma tre.C.de suis ꝛ legiti. Dec.in.l. hereditas. nu.iij.ff.de regul.iur. Jaſo.in.l. pen.§.fi.ff. si cert.peta. ꝛ in.l. si quis filiũ.§. In oi.nu. xxj.ff.de acq.heredi.ꝛ in.d.l.j.§.veteres.nu. xiiij. Calcan.cõsi.iij.nu.xxiij.ꝛ in cõsi.4.nu. ij.vbi hãc sentẽtiã q̃ hereditas addita non dicaꝫ ampli⁹ patrimoniũ defuncti. Sz ad deũtis.dicit cõem ꝛ ordinariã. Dicro. Lag no.l.in rep.l.fina.col.r.nu. lxxxv.C. de pa cti. Dec.in consi.xxxj.nu.iiij.vol.iij. Menc zan.in silua nupti.lib.ij.nu. 82. Dida.pe. ¶ Et sic sic dicit⁹ nepos hꝫ dictũ ẽtiã. illud hꝫ ō bonis patrui.ꝛ a patruo videtur hse ꝛ nõ de bonis aui: nec ab auo videt hse imediate.ꝛ sic cessat rõ.d.l.ix.ibi.ſ. De sus bie nes. ¶ Quarto facit:qr ſz aliquis sit ꝓhi- 115
bit⁹ succedere alicui ex legis dispositiõe nõ ꝓhibet succedere alteri ẽt ex dispositiõe illi⁹ cui ꝓhibit⁹ erat succedere.tex. ẽ singularis in.si is qui.ff.de vulg.ꝛ pupil.substi.

¶Adde. ¶ Dum doctorẽ Dida cũ couarruuias.in epito me l.iiij.decretali. ij. pt. c.viij.§.v.nu.iiij.vbi ponit vbũ Singulare. ꝛ illã.l.si is qui.dixit singul.Guili.de Ludo in suis Sing.col.fi.ꝛ Tiraquell.intract. de vtroq; retract.fol.246.col.ij.nu.30.Ang. a Sabellio.intra. de testam.i glo. lxix.col. ij.vbi ꝓbat spuriũ non posse a pfe substitui vulgarit.cũ p substitutionẽ vulgarẽ succe daꝫ testatoꝛ.l.post additã.C.de Ipub.ꝛ alis substi.gl.ẽ ō hoc ordina.in vb.principiũ.in auth.quib⁹ mo.na.effic.sui.i.§.fi. nec fidei cõmissarie.qr ex ea succedit i bonis testãtꝫ vt ẽ hic ter.i isto.§.cũ filie:qõ notat ꝑter alios Guiliel Benedi. in.c. Rainutius. verb. et vxorem.nu.ocrc. de testam. Dida. ¶ Perez.
¶ Et illa lex ẽ singularis ꝛ nõ reperit alibi scdm Bar.Bal.Ange. ꝛ modernos ibi.ꝛ Bal.cã reddit singularẽ i.c.solicitudinẽ.in vltima.col.de appella.ꝛ Ange.in.l.ij.C.de here.insti.ita dicam⁹ in ꝓsenti.q̃ ſz nepos nõ sit capax dicti tertij ab ipso auo sibi relinquẽ di ex dispositiõe.d.l.ix.tñ nihilomin⁹ põt il lud hse ab alio.i.a patruo ex dispositione.ſ. aui pupillariter substituẽtis cui nõ poterat ne pos succedere i duo ẽtio si ꝓcedebaꝫ a patre suo tpe mortꝫ aui.neq; obstat.q̃ possit q̃s di

Universidad de Salamanca. BGH

cere imo. d.l. ſi is qui facit in oppoſitum in eo q̄ dicit. q̄ ille qui non poterat ſuccedere teſtatori poteſt ſuceedere alij ex diſpoſitione teſtatoris: dum tamen bona que venerūt ad illū cui ille ſic prohibitus ſuccedit ab illo teſtatore nō veniāt ad prohibitum. ⁊ ſic q̄ ita dicamus in noſtro caſu q̄ poſito q̄ dictus nepos prohibitus haberet tertiū ab auo ſuccedat patruo ſuo per pupillarē ſubſtitutionē ex diſpoſitione aui nō debet habere bona que peruenerūt ad dictum patruū. ſ. filium teſtatoris ab ipſo auo cum eidem ꝓhibeatur ſuccedere nepos. ⁊ ſic q̄ dictus nepos neq̄ habeat legittimā neq̄ tertium. que ꝓuenerūt ad ipſum patruū pupillū ex bonis ꝓfis aui bui⁹ nepotis. Quia ad hoc poſſumus reſpōdere: q̄ ibi ille qui prohibebat ſuccedere teſtatori erat in omnibus incapar et omni tempore erat prohibitus ſuccedere. vt filius ſpurius vel naturalis rātum. ⁊ ne fieret fraus legi prohibēti. ne tali naturali vel ſpurio relinquatur: q̄ eſt incapax in odium ſui ⁊ relinquentis. ſed hic nepos ſi eſt incapax nō eſt incapax in odiū ſui vel relinquentis. ſed ꝓ eo tm̄ q̄ precedit̄ a patre ſuo tē pore mortis aui. ⁊ ſic cū ſpurius nunc̄ ſuccedat patri directo ⁊ in bonis ſuis eodē modo ꝓhibet ſuccedere per mediā perſonā ⁊ hoc eſt vt dixi ad euitandā fraudē alīs poſſet fieri fraus legi. l. nō dubiū. C. de legi. ſecus eſt in iſto nepote: q̄ hz ſit ꝓhibitus habere dictū tertiū nō eſt ꝓhibit⁹ ſemper: q̄ bene poteſt
116 auus illud ſibi relinquere in caſibus ſuperi⁹ allegatis. ¶ Et ſi forte iſte nepos repudiauerit bona paterna venit etiā. d. nepos ad bona q̄ auus relinquit dicto filio pupillo ex quadā tacita ſubſtitutione vulgari cōprehenſa in expreſſa pupillari. l. iam hoc iure. ff. de vulga. ⁊ pupil. ſubſti. l. cū quis. C. eodem ti
117 tulo. ¶ Fallit vndecimo. d. l. ix. quādo filiꝰ qui precedebat tēpore mortꝭ auierat penes hoſtes captus: ⁊ poſtea poſt mortem aui ibi deceſſit: quia tunc tali nepoti bene potuit auus relinquere dictum tertium in preiudicium ſuorum patruorū quod probatur ꝛā vt dixi. illi cui competit ius ſuccedendi competit ius conſequendi. d. tertium per dictā. l. ix. ibi. Que ayan derecho de heredar. Sz ſic eſt q̄ dicto nepoti etiam qui precedit̄ a patre tempore mortis aui: qui tamen pater erat tunc temporis penes hoſtes. ⁊ ibi deceſſit competit ius ſuccedendi. quod patet. quia illi competit ius ſuccedendi cui competit ius rumpendi. l. j. in princi. ⁊. ſ. penul. ⁊. l. illud. ſ. j. ff. de contra tab. ⁊ eſt text. melior de iure in. ſ. etiam adoptiuus inſti. de here. que ab inteſta. deferē. (Adde aut. ſupā. in. nu. xl.) ſed ſic eſt q̄ tali nepoti cōpetit ius rumpendi. l. ſi quis poſtumos. ſ. ſi filium. ff. de liber. ⁊ poſth. ergo competit ius ſuccedendi. ⁊ per conſequens debet ſibi competere ius conſequendi. d. tertiū ſi ſibi fuerat relictum ab auo per vba poſita ī dicta. l. ix. ibi. Que ayan derecho de heredar. Et ratio huius limitatiōis eſt hec: q̄ eo ipſo q̄ iſte filius qui nepotem precedebat tempore mortꝭ patris: eo ipſo q̄ mortuus eſt penes hoſtem fingitur mortuus tempore quo fuit captus. ⁊ ſic viuente teſtatore. l. pater. in principio. ff. de capti. ⁊ poſt limi. reue. l. penul. ſ. finali. ff. de vſuca. ⁊ per conſequens iſte nepos a nemine precedebatur tempore mortis aui: ⁊ ſic bene potuit a dicto auo meliorari per. d. l. ix.

¶ Duodecimo fallit caſu quo pl̄es filios plures filios ⁊ ex vno nepote filios inſtituit heredes ⁊ nepoti relinq̄t dictū tertiū cōtēplatione filij ſui quo caſu tale relictū dicit̄ ꝓfecticiū. vt tenet gl. ordinaria in. l. cū oportet. in pn̄. in verbo. ex ſubſtantia. C. de bonis q̄ liber. per tex. in. l. ſed ſi plures. ſ. in arrogato. ff. de vulga. ⁊ pupil. ſubſti. facit tex. in. l. profecticia. in pn̄. ff. de iure doti.

¶Adde. ¶ Auto. in fra. num. clxxiij. verſi. quarto facit tex. Ange. Areti. in. ſ. fuerat. nu. xxvj. inſti. Bactio. Bart. Aler. ⁊ Jaſ. in. d. ſ. in arrogato. Corne. Deci. et Jaſon. in. l. vt liberis. C. de colla. Rom. in cōſi. clxxj. verſi. quo ad vltimā. Cremēſ. in. Singu. lxxxij. Joan. lup. in rep. Rubri. de don. in. ſ. xliij. ⁊. ſ. xlv. Andre. Alcia. in tract. preſumpti. regul. j. p̄ſump. xviij. Add de q̄ ea q̄ ꝓueniūt filio ab auo ſunt ꝑ dnē titia: glo. Sing. in. l. q̄in aliena. ſ. interdum vbo. facies heredē. ff. de acq. he. que eſt vera ⁊ cōis opinio. ſecūm Jaſo. ibi. col. pen. num. xxvij. ⁊ in. l. Gallus. ſ. quid ſi is. nu. xvi⁰. ff. de libe. ⁊ poſt. ⁊ Tho. ⁊ Carpali. in rep. l. ij. ſ. q̄ ſi in patris. col. iij. ſup glo. ſuper. vb. ꝓfecta Alerā. in. d. ſ. in a rogato. et in conſi. xxxviij. col. j. lib. j. ⁊ in conſi. viij. colum. ſecunda. lib. ſecundo. Corne. conſi. cxlvj. colum. iij. lib. ſecundo. ¶ Et hanc communem concluſionem intellige. eo caſu in quo auus nō tenebat. vt q̄ pf habebat vnde dotaret filiū filiam ve. vel in donatione ſimpliciter quia voluit donare ſponte hoc caſu omne ab auo prouenies dicatur aduentitium. ſi

Aduentitia dicūtur que prouenium filio ab auo.

Intellectus predictorū.

ſi pater non habuit vnde dotare vel prouidere filio circa alia ei neceſſaria ⁊ donauit in cauſa neceſſaria. tunc auus vī dediſſe ſuo nepoti contemplatione filij. ideoq̄ dicitur profectitium ⁊ ita procedit opinio noſtri autoris ⁊ ab ipſo citata quo ad iſtam difficultatem. ⁊ hanc concordiam inter has opiniones colligitur ex Bart. in aut. ex teſtamento. col. j. q. ij. C. de ſcc. nup. ⁊ in. l. dedit dotem. ff. de coll. bonorum. ⁊ nota ſemper diſtinctiones Bart. ⁊ nullam in eo inuenies contrarietatem: Didacus ⁊ Perez.

¶ Et ſic acquirit patri ſuo filio teſtatoris. l. placet. ff. de acquirē. heredi. ⁊. l. j. ff. ſi quis a parē. fuerit manu. nonſolū quantum ad vſum fructum: ſed etiam quantum ad proprietatem: q̄ in profecticijs nihil eſt bodie immutatū firmat glo. Bar. ⁊ docto. in. l. j. C. qui. admit. ⁊ in. l. is qui heres. ſ. fina. ff. de acqui. hered. ⁊ in. l. fin. ff. quis ordo in bono.
120 poſſe. ſeruē. ¶ Doctamē eſt intelligendum verū q̄ſi principaliter datur cōtemplatione filij eidē nepoti ſecūm Salice. in. d. l. cū oportet. in prin. ⁊ ſi aliquis dicat quando dicem⁹ q̄ auus relinquit nepoti contemplatione filij ad hoc vt filius in totum acquirat poteſ reſpondere: quando ſi auus non erat alſe licturus nepoti niſi reſpectu filij. i. ad filij vtilitatem. ita dicit Bal. in. d. l. cum oportet. q̄ preſumitur ſecundum Bal. ibi ſi ipſius filij merita preceſſerunt ⁊ nulla ipſius nepotis. vel forte poteſt dici q̄ in dubio ſi nepos erat in poteſtate filij videtur auus non alias relinquere niſi contemplatione filij. ⁊ hoc per quādam doctrinam quam ponit mirabiliter Paul. de caſt. in. d. l. cū oportet. in prin. vbi tenet. q̄ cenſetur datum aliquid cōtēplatione filij. q̄ſi datur per illū qui habet magis notam perſonam filij q̄ nepotis allegat. l. ſocium quiin eadem. ff. pro ſocio. ſed ſic eſt q̄ auus habet magis notā perſonā filij q̄ nepotis p. ter. in. l. ſi viua mſe. C. de bonis matr. igitur ſ̄ certe iſta eſt vna doctrina nimis generalis: qua atempta ſem per potuiſſet auus relinquere. d. tertium nepoti: ex eo q̄ magis habet auus ſemper notam perſonam filij q̄ nepotis vt experiētia docet. ⁊ poſito q̄ dicta doctrina fuiſſet vera procederet in alijs terminis. ſcilicet quando ille qui dat vel relinquit filio alicuius nō eſt auus: ſed alius extraneus ⁊ in bijs terminis videtur loqui Paul. de ca. ⁊ non quando relinquens eſt auus filius cui relinquit pre
121 maxime q̄ ē multū periculoſa dicta doctrina. ita generaliter aſſumpta vt videt ibi ſentire Phili. corne⁹. qua propter ego magis credo verā doctrinā. Bal. ibi dicētis. q̄ tūc dicatur relictū contēplatione filij quādo auus nō erat alias relictur⁹ nepoti. d. tertiū niſi cōtēplatione filij ſui: q̄ p̄ſumitur ſi ſoli⁹ filij merita preceſſerūt ⁊ nō nepotis. ⁊ ſic q̄ relinquat auus ad vtilitatē filij: q̄ tūc bene poterat auus tale tertiū relinq̄re nepoti cū tūc per hoc videatur auus meliorare dictū filiū in. d. tertio. ex eo quia fuit illud tertium profecticiū. ⁊ per cōſequēs in totū acquirat filio per. d. nepotē. quod eſt intelligendū verū ſecūdū Bal. in. d. l. cū oportet. quādo. d. nepos erat in poteſtate filij. nāſi eſſet emācipatus nō videt datū nepoti vt acquirat patri filio teſtatoris: q̄ hoc nō patitur ratio ciuilis: ⁊ ideo reſidet penes nepotē per regulā Juliani q̄ dicit ei acq̄rici ō iure acq̄ri pōt. l. ad huc. ſ. q̄ſtiones. ff. de vſu fructu. qō ſeq̄tur Paul. ō ca. ⁊ Corne⁹ in. d. l. cū oportet. ⁊ per cōſeq̄s eidē nepoti hoc caſu nō potuiſſet auus relinq̄re tale tertiū. ⁊ ſic. d. l. ix. ſine dubio ꝓcedit in nepote emācipato. ¶ Fallit. d. l. ix. tertiodecimo quādo teſtator habēs plures filios ⁊ ex vno nepotē poſtq̄ diſpoſuit de q̄nto ſuorū bonorū inſtituit filios heredes. ⁊ vltra ꝓcedēdo dixit ſic. Inſtituo ne potē meū heredē eū q̄ meliozo in tertia pte meorū bonorū cū cape poſſit: q̄ hic ſi tēpore mortis aui eſt. d. nepos capax tā legittime q̄ tertij vt q̄ pater eius tūc tēporis erat mortuus valebat inſtitutio ⁊ melioratio propter ſuam capacitatem quam habet tēpore mortis aui licet illā nō habuit tēpore teſta. ⁊ hoc per ter. in. l. in tempus. ff. de here. inſti. l. ſi ita quis in teſtamento. ff. dele. ij. ⁊. l. ſi bis qui heres. ff. de vulga. et pupil. ſubſti.

¶Additio. ¶ Adde Bald. in. l. eam q̄ſ. nu. xlviij. C. de fideic. et in. ſi. C. de his quib. vt indig. Bal. ⁊ Angel. in. l. q̄ ſponſe. C. de dona. ante nup. et in. l. ſi quis heres inſtituatur. ff. de heredi. inſti. Bald. in. c. conqueſtus. nu. iij. de fer. Bar. in. l. j. ſ. ſed ſi filius familias. nu. v. ff. de lega. iij. Aler. in additionibus ad Bart. in. l. ſi filius familias. vbi Paul. de caſt. nu. iij. ff. ō teſtam. Hier. cagnol. in repeti. l. fina. nu. xj. C. de pact. Joan. lup. repe. Rubric. ſ. xxix. num. iiij. et. ſ. lviij. nu. iiij. Lepol. caut. xxxviij. ⁊ caut. cxiiij. Thom. ferra. caut. xlj. Calcane. conſi. lix. incipi. in chriſti nomine. Bometi. in. l. vij. Tauri. nume. xviij. Didacus

Universidad de Salamanca. BGH

cevarru.ſuo epitome.ii.par.c.viii.§.v.nu.
ri.Didacus Perez Salmantinus.

¶ Facit in ſili: qz ꝫ ſpurio a pfe nihil. põt
relinqui.auc.ex cõplcru.ꝛ no.l.l.ij.C.ð he.
inſti.in.l.j.C.ð natu.libe.ꝛ l.l.ſi.eo.titu.late
Bar.l.l.ſi.ff.ð bijs q̃ vt indig.cautela.ẽ q̃
pf inſtituat filiũ ſpuriũ cũ cape poterit q̃ in
ſtitutio valet.v.l.in tẽpus.et ẽ gl.in.l. ſicut.
122 ff.qui.mo.vſusfruct⁹ ami. ¶ Nã tũc pẽdẽte
cõditione petet inſtitut⁹ bonoꝝ poſſe. ſcõm
tab.l.ij.§.ſi ſub cõditione.ff.ð bo.poſſe. ſcõz
tab.ſz iſta nõ ẽ tuta cautela ſm Bar.Ver.l
caute.lxiiij. tutior tñ cautela ad inſtituẽdũ
filiũ ſpuriũ ẽ ſcõm cũ ibi hec q̃ pf in teſta-
mento dicat qualiter eſt contentus q̃ filius
ſuus etiã poſt mortẽ ſuam poſſit legittima-
ri q̃ñ tũc ꝓpter cõſenſum pfis etiã eo mor
tuo poterat.v.filius legittimari ꝛ ſuccedere
pfi etiam ſtãtibus filijs aliis legittimis ꝛ na
turalib⁹.vt no.Bar.in.l.Ball⁹.§.ꝛ quid ſi
tñ.in vlti.col.ff.de liber.ꝛ poſtu.ꝛ poſtea vi
cat ego inſtituo filiũ meũ ſpuriũ cũ capere
poterit nã tal inſtitutio facta ſub tali cõdi
tione valet ꝛ ſubdit ibi Bartolomeus. q̃
cõif bij qui habẽt filios vel cõſanguineos rebelles
quos vellẽt heredes inſtituere ne fiſcus ſuc-
cedat dicunt ſic inſtituo talẽ ſi ꝛ q̃ñ pueniat
in gr̃am dñi qð eſt bene notãdũ ſcm eum
ibi de cautel aũt quibus pf põt aliquid re-
linq̃re filijs ſpurijs.vide Bar.in. l.ſi. ff. de
bijs qui.vt indig.ꝛ Jaſo. in.l.ij.C.de here.
inſti.vbi lo ꝯtur ſaltẽ remiſſiue.Bar.vo.in
caute.lxiiij.vbi ponit.xiij.cautelas:licet nõ
appꝛobet niſi vnã.vt ibi poteris videre.

¶ Adde Ange.

¶ Additio.

agãbellio.intract.
de teſtam.in glo.
lxxxv.nu.ij.ꝛ duodecim cautelas ponit Lu
dou.a Sardis.intract.denat.libe.ac ſucce-
ſſ.eorum.in.iij.parte.§.ſecundo videndũ
eſt de cautelis.ꝛ Adde quod ſtatuto vel
conſuetudine non poteſt introduci q̃ filijs
ſpurijs aliquid relinqui poſſit Bart. in. l.
teſtameti.nu.vij.ff.de teſta.Bal.in.l.j.nu.
3.C.ð in.auth.quib.Dec.l.cõſt.cclxxj.nu.
xij.Calcane.conſi.vi.nu.iij.ꝛ conſi. lix.nu.
vij.Nicol.ab Ubald.intract.de ſucce.ab in
teſta.in.ij.vol. tracta fol.ccxxij.nu.xxxix.
Bulli.Benedi.in.c. Rainutius. in princ.
nu.xxxix.de teſta.Nicol.Boeri.aurea de-
ciſio.cxxvij.nu.ix.Lozes.intract.de nona
pagano.converſio.col.xxij.nu.vij.ꝛ ſtract.
matrimonij.in. ij. dubitatione princi. in.§.
quinto in ſereniſſimi regis ſanctorum.fol.xx.

Statutum nõ valet. q̃ ſpurij ſuccedant.

nu.vij. vbi hanc firmãt eſſe cõem opinionẽ

¶ Et an baſtardi gaudeant nobilitate pa
rẽtũ. Adde Prepoſi. l.c. p venerabilẽ.nu.
ix.col.pen.qui ſi.ſint leg. Alexã.in.l.ex fa-
cto.§.ſi quis rogatus.nu.liiij.ff. ad trebell.
Jaſ.in.l.ſi.nu.xiij.C.vb. ſigni. Philladiego.
cõtra hereticã praui.q.xxiij.nu.iij. Nicola.
ab Ubald.intract.de ſucce.ab inteſta.§.vl-
timo circa iſtã quartã.nu.lj.ꝛ Bonũ ð cur
tili.intract.de nobili.iiij.part.princ. col.iij.
Caſſa.in conſuet.Burg. Rubri.viij.§.iij.
nu.xvij.chart.cclxxxv.ꝛ in cathalogo glo-
rie mũdi.conſiderati.xxxviii.concluſio.28.
cõcludẽtes q̃ non de iure.licet ſcõm eos ex
cõmuni vſu habeatur contra.de iure regio
naturales filij gaudent nobilitate parentũ.
l.j.titu.xj.part.vij.Didacus Perez.

baſtardi an gaudeãt nobilitate parentum.

Lex regni.

123 ¶ Duovel tria verba volo q̃ ſciaſ in hac
materia. ¶ Primũ ẽ q̃ ꝫ de iure cõi pat
poſſet filio ſpurio relinquere aliquid ꝓ ali-
mẽtis tãtũmodo.c.cũ bẽret.illud ꝓcedit in
ſpurijs ſimplicit ſec⁹ tñ in nefarijs ꝛ ince-
ſtuoſis ſcõm Bal. in auc. ex cõpleru. C. de
inceſt. nup. ꝛ ita ibi limitat.v.c.cũ haberet.
ſed certe contrariũ videtur ſentire Joa.de
Imo.in.l.ex facto.§. ſi quis rogatus.in.v.
col.ff.ad trebel.q̃ ẽ equi⁹ ſcõm q̃.v.c. cum
bẽret.nõ ḃz locũ niſi in terris ſubiectis eccle
ſie ꝛ nõ in alijs. ita tenet Jo. de imol.l.v.§.
ſi quis rogatus.in.v.col.v.itẽ p̃dicta.quã-
do lex loquitur ꝓ verbũ nature. refert ꝛ ſe
quitur.v.Alex.in tertio volumine conſilio
rum.conſilio.lxxiiij. incipi. cum primũ vu-
bium. vſi.ꝛ dubitat.glo.p no.in.c.ſi.vbi gl.
de arbi.lib.vj.et in.c.ij.de.reg. iuris.eo.lib.

¶ Adde q̃ ſpu-

¶ Additio.

rium aut natura-
lem vel filiam ſpu
riam pater tenetur alere. ſecũdum Ludo-
ui.a Sardis.intract.de naturalib⁹ libe. in.
ij.parte p̃nci.§.ſecundo loco.nu.iiij.ꝛ Zaſi.
intract.de feudis in.vij.part.nu. xlvij.p.c.
cũ haberet de eo qui dux.i matri.nẽ.ꝛ huic
cõcluſioni ſtatur in ſoꝛo Cẽſaris ſcõm Bo
meti.in.l.vij.nu.xxxviij. quẽ in hac re vide
a.nu.xvi.cũ ſequentibus. ꝛ doctoꝝ. Dida. Lex regul.
Couarruuias in ſuo epitome.in. iiij. decr.
c.viij.per totum vbi ſingu. loquitur.de hac
materia:Didacus Perez Salmantinus.

¶ Tertium eſt notandum in hac materia.
nam habemus q̃ quando teſtatoꝝ bñs filiũ
ſpuriũ cui nihil poteſt relinquere.v. aut ex
cõpleru. ſi aliquẽ extraneũ inſtituit heredẽ.
et eũ rogat tacite. vt p̃ hereditatẽ reſtituat.

124

d.filio ſpurio hereꝫ tacite accomodauit fi-
dẽ teſtatoꝛi de reſtituẽdo ſpurio hereditatẽ
q̃ tũc dicta hereditas debetur fiſco.vt tra-
bit Bar.in.l.ſi.in.ij.col.ff. de bijs q̃bus vt
indig.in.l.j.C.de natura.libe.ꝛ late in cõſi-
lio ſuo incipiẽte. Dñs dominic⁹ magiſtri.
cũ alijs cõcordãtijs traditis p.d. Alex.in.l.
hereditas. C. de bijs q̃bus vt indig.q̃ hoc
caſu iſte heres quo ita accomodauit fidẽ te
nẽt in foro cõſcietie reſtituere talẽ heredita
tẽ fiſco.ꝛ eã nõ põt retinere ꝓpter neq̃ ſpurio
reſtituere qð ꝑz ex eo: qz tenẽdo dicit male
fidei poſſeſſoꝛ.l.cũ qui.ff.debijs quib.vt in-
dig.ſi male fidei eſt ꝛ oẽ q̃ nõ eſt ex bona fi
de peccatũ eſt.c.ſi.ð ꝓſcriptio.notat Bar.
in.d.l.ſi.in.ij.col.ver.q̃ro q̃d ḃz facere ſcõz
cõſcietiã.ff.de bijs quib.vt indig.refert ꝛ ſe
quit Baptiſta trinomala in ſua ſumma q̃
roſella appellatur.in vbo filius.in.iiij.col.
in v.q̃ro q̃d debet facere ſcõz cõſcientiã ꝛc.

Lex regni.

¶ Additio.

¶ Adde Joan.
Bernard.epiſco-
pũ Calaoꝛenſ. in
praxi crimina.canoni. c.lviij. vbi ſequit et
refert noſtrũ autoꝛem. hanc tñ queſtionem
optime diſerit Didacus Couaruuias in
ſuo epitome in.iiij.Dec.ij.part.c.viij.§.v.
nu.ix.vbi contrarium tenet.quem rogo vt
videas: Didacus Perez.

125 ¶ Fallit.d.l.ix.quattuoꝛdecimo. ꝓ cuius
limitationis euidẽtia p̃mitte p̃mo. q̃ ſicut
officiũ paternũ ẽ dotare filias.l.ſi.C.de do-
tis ꝓmiſ.l.qui liberos.ff.de ritu nuptiarũ.
ꝛ.l.obligamur.§. lege. ff. de actio.ꝛ obliga.

¶ Additio.

¶ Adde Jaſon.
in.l.ſi quis nec cau
ſaz.nu.x.ff.ſi cert.
peta.ꝛ in.§.fuerat.nu.ciiij.inſti.de acti.ꝛ in.
l.huiuſmodi.§.legatũ.nu. xx. ff.de lega.i.ꝛ
in.l.dotis.in.ij.lectur.nu.xxiij. ff. ſol. mat.
ꝛ in.l.j.nu.xxiiij.cod.tit.ꝛ ibi Rip.nu.liiij.
Bald.nouell.de dote.in.vj.part.pnc.ꝑuil.
vj. Cãpezi.intract.dotis.in.j. parte. q. xiij.
vbi ponit pulchras q̃ſtiones. Guiliel. Be-
nedict.in.c. Rainutius.vbo.dotẽ. nu. xxj.
de teſta. Ancõ. conſulanti. de pigno. in. ij.
pt.mẽbro.iiij.num.xl. Roderi. Suarez in
rep.l.poſt rẽ iudicatã.ij.limita.cbar. cxxx.
col.ij.ff.de re iudic. Joa.lupũ. in repet.c.p
vſas.§.xxiij.nu.iiij. Alciat. intract. ꝑſump-
tio.regu.i.ꝑſumptio.36. Couar.l.iiij.de-
cre.ij.pt.c.viij.§.vj.nu.x.ꝛ.l.8.ti.xj.pt.iiij.
ꝛ.l.liij.in curtis Tauri: Didacus Perez

Lex regni.

¶ Ita etiã officiũ auitũ ẽ dotare neptẽ. l.

¶ Additio.

¶ Nonulle inſtã
tie enũerat Suar.
inter dotẽ ꝛ legit-
timã in rep.l.Qñ ſo.lxiij.col.4.l.ij.limi.et
Lud. gomeſ.in.§.fuerat col.v.nu.ix.v.6.p
iſtã regulã.iſti.ð actio.vbi videatꝫ.Did.pe.

¶ Et alimẽtoꝝ vt.l.Titio cẽtũ.§.Titio ge
nero.ff.de cõd.ꝛ demoſt.ideo.n. ḃz dos vt
ide alat mulier ꝛ marit⁹ ei⁹ onera ſubſtẽtet.
l.pro onerib⁹.C.ð iure doti.l.dotis fructus.
ff.eo.ti.ꝛ.l.ſi cũ dotẽ.§.ſin aũt l ſeuiſſimo.ff.
ſolu.ma. Sz q̃ñ neptẽ ḃz auũ ꝛ pfez diuites
ꝓpter dz petere alimẽta a pfeq̃ ab auo.vt tra
dit Ly.ꝛ Sali.l.l.ij.C.ð alẽ.libe.ꝛ tz Bar.
l.l.pf.ff.ð liber.agnoſ.q̃ idẽ l dote ꝛ hoc ex-
preſſe ſentit Ly.ꝛ Sali.l.d.l.ij.ꝛ expreſſi⁹ Frã.
ð are.in.d.conſi.in.col. allegata. ¶ Scõdo 126
ꝓmitte q̃ p donationẽ ꝛ ſic p titulũ lucrat
tiuum nõ poteſt in effectu diminuere legit-
timã filijs.ꝛ ſic multo minus in totũ tollere
modo tali titulo alienet pf bona ſua in ali-
quẽ extraneũ mõ in vnũ filiũ in fraudẽ le-
gittime portiõis alioꝝ filioꝝ:qz ſi iſta aliena
tio ſeu donatio ẽ inofficioſa põt poſtea reno
cari vſq̃ ad legittimã filioꝝ ſcõz nota.in.l.
j.ꝛ in.l.ſi liqueat.p glo.ꝛ docto.C.de inoffi.
dona.ꝛ l aũc.vnde ꝛ ſi parẽs. vbi eſt ter.C.
de inoffi.teſta.per Bar.in.l. ticia.§. impa-
toꝝ.ff.dele.ij.ſecus tñ eſt p titulũ oneroſum.
vt puta venditionis.nam tunc regulariter

Universidad de Salamanca. BGH

filij non pſit reuocare alienata vſq; ad eorum legittimã glo.eſt nota. l.j. ⁊ ibi Bar. in fi.vbi etiam alij docto.C.ſi quid in frau. patro.Bar. in.l. non vſq; adeo. ff. ſi quis aparẽ. fue.manu.docto. marime. moderni in.ſ.item ſi quis in frau.inſti.de actio.

Additio ¶Adde Abba. in.c.ẽpũis.col. ri. nu.xxxiij.de re iu. Lep.in cau.xxj. Ang.in.d.ſ. itẽ ſi q̃s in fra. co.pe.v.quero alienata apſe. ō actio. Jaſ. in.l.ſi arrogator col.ir.num. xxv.ff. de adoptio. Suarez.in.li.for.ti.declas ganãcias.in. ij.limita.Gometi.in.l.iiij. Tauri. numero. lxxviij. Segur.in repeti.l.vnum er familia. ſ.ſed ſi fundum numer. clxxiiij.ff.de lega.ij. Joan.lup.repeti.rubri.ſ.l.nunc. xvij. Jo. Bernal.in tracta. fallenti.regul. cccxxxiiij. Tiraquell.de vtroq; rectra.ſ.i.glo.xvj.nu. lxxx.cha.cxlix.et ch.cl.nu.lxxxvij. Di. ¶De.

cautela pro parentes 127 ¶Et hoc mõ põt vari cautela p q̃s parẽtes pſit p̃uare filios legittima ſcõm Syn. ⁊ Bar.i.l.hereditariũ.p illũ ter.ff.ō.bo. auc. iud.poſ.q̃ dicit q; pſ vẽdẽdo oĩa bona ⁊ pro mittẽdo tradere poſt mortẽ põt p̃uare filios legittima in totũ: eo q; legittima debeã p̃ſus omĩ ere alieno ōducto.l. papinian⁹.ſ. q̃rta. ⁊.ſ.qñ aũt q̃rta.ff.ō inoff.teſt.hoc idẽ tenet Bar.i.l.cũ emãcipati.ſ.illō.ff.ō. coll.bon. Bal.i.d.ſ.qñ aũt q̃rta.⁊.i.l.i.C.de. inoffi. do. Jaſ.i.d.au.vſi ⁊ ſi parẽs.l.iii.no. ⁊ in.l. ait ptor.ſ.ſ3 ⁊ ſi q̃s i frau.j.co.ff.ō iurein.di cit tñ Bar.i.d.locis. q; doct. debẽt multũ ca nere adãdo tale cõſiliũ pſitu aũtaduerte q; nõ ſufficeret pſeq cõiteri i inſtrumẽto ſe rece piſſe p̃cũ q; tali cõfeſſioni nõ eſſet in p̃iu diciũ legitime niſi actualiť p̃baret de realí numeratiõe p̃cij. ita tz ſingularit Jo.ō pla. in.ſ.ſi q̃s i frau.quẽ refert ⁊ ſequit. Bar. ve

128 ro. in cautela.36.cõſirmat ¶Q: ſi in teſtamẽto cõfiteať ſe eſſe ẽbitorẽ alicui⁹ nõ ſtať tali confeſſioni in p̃iudicium legittime filio rum alias daretur materia fraudãdi filios legittima ſua. ita Bar.i.l.cum quis decedens.ſ.codicillis.circa medium.ff.ō le. ij.⁊ clarius Joa. An.in addi. ad ſpeculum.ſ. nunc videndum.ver. ſed nunquid pſis confeſſio.in.titu.de confeſſis. Anto.de Butri. in.c.ẽpũis.in.iij. col.et ibidẽ.d. Abba. de re iudicat.d. Aleran.in primo volumine conſiliorum. conſili.xlvj. incipit. Habita ſuper hijs in vltima col.v. pro hoc facit.et in quinta pte.cõ.cxliij.incipit. Ciſoet cõſiderato tbe matbe.j.co.v.⁊ ita vul Speculator. ⁊ in.iij. volumine cõſi.xviij.incip. Lõdſideratis hijs que themate narrãtur.in p̃in.et in quarta parte cõſi.xviij.incipi. nõ minuitur legittima.hoc idẽ tz.d. Jaſo.may.in.l.j.in.ij. col. vbi pulchre et copioſe loquitur.ff.de eo per quẽ factum erit. vbi omnimodo videatis.

¶Et adeo talis confeſſio patris non pre- 129
iudicat filijs reſpectu legittime etiam ſi a patre fuerit iurata.

Additio. ¶Idẽ tenet Autor in repe. l. iij.ſ. fina.nu. cxxij. ẽ. de liber.et poſth. Caſſane.in cõſuetu. Burgũdie. Rubri.vij.ſ.iij.nu.xxix.fol. ccxxxiij. col.j.optime Andre. Tiraquell.de vtroq; retract.chart.cxlix.nu.lxxx. Sida. ¶Perez.

¶Ita tenet Sepultator in ti.cõfeſſio.in.ſ. nũc videndũ.v.ſed nũquid pſis cõfeſſio.ſen tit Bart.in.d.l.codicillis. firmat.d. Aler. in quinta parte cõſiliorũ.conſilio ſupra alle gato.incipi. Viſo ⁊ cõſiderato themate. pre mitte tertio q; ſi habeo tres filios et vnã fi- quer dot fiat in offitiosa
liam et eam nuptui tradidi ⁊ ſibi conſtitui nomine dotis vltra legittimã portionẽ ſuã quã in bonis meis poſt mortẽ meã ſperabat ⁊ vltra tertiũ et quintũ bonorũ meorũ. vt cum haberẽ in bonis centũ tãtum ſibi cõſtituí nomine dotis ſeptuaginta. ⁊ ſic excedit dicta dotis conſtitutio legittimã aliorũ triũ fratrũ ſi bene cõputeſ. ¶q; hoc caſu q̃diu 130
durat matrimoniũ poſt mortẽ meã patris dotantis alij fratres nõ poſſunt reuocare dictam dotẽ vſq; ad legittimã. ⁊ eſt ratio q; maritus cõſtante matrimonio dicitur habere dotẽ ex cauſa onerosa.l.pro oneribus.et ibi no. Bar.C.ō iure doti.l.ex promiſſione. ff.de actio.et obliga. et.l.j.ſ.ſi.et ibi. Bart. C.de iure doti.

Additio. ¶Hãc ſententiã tenet etiã Bar.in l.ſi cõſtãte.in.r.q. ij.princi.ff.ſolut.matrimo. Joã.lup.in rep. c.per veſtras.ſ.xxij.nun.viij. Gometi.in.l. xxvij. Tauri.nu.xiij.⁊ Antoni.neguſanti. in tract.de pignoribus in.ij.part.membro. iiij.nu.l. ¶Et dotis titulus nõ ſolũ dicitur Dotis titul⁹ eſt onerosus etiã ex parte filiorum. onerosus ex parte mariti ſ3 etiã ex pte filiorũ ſcõm. Bar.in loco citato et Joa. lup. in repeti.c.ſ.xxij.nu.viij.et, Segura. infra. in verſic.tertio extendo.nu.cliij.et in.v. tertio fallit.nu.clx. Didacus ¶Perez.

¶Et per cauſam onerosam pater poteſt preiudicare filijs ſuis in legittima.vt fuit iã dictum in ſecundo euidentiali.ſupra. Sed

ſoluto matrimon. et dote reddita vxori bene poterunt fratres reuocare a ſorore illud quod habet vltra legittimã ⁊ tertiũ ⁊ quintum: quia tũc cum dos reddit ad filiã a patre dicitur habere in dicta dote cautam lucratiuam.ter.eſt cum gl. in.l.meuia.ſ.j.vbi docto.ff.ſolu.mat.⁊.d.l.j.ſ.ſi.C.de iure do. in.l.ſi.ſ.ſi a ſocero.ff. de biis que in fraud. credi.et per titulum lucratiuum pater non preiudicat filijs in legitima. ſcilicet bona ſua vltra legittimam vni filiorum donando vt dictum fuit in ſuperiore proximo euidẽtia.

Quo immẽ q; ſit. **Additio.** ¶Adde que dos dicatur immẽſa p Joan. Lupum in rep.c.per vſas.ſ.xxij.nu.xi.⁊ nu.xiiij. ⁊ in. ſ.xxiij.⁊ Joan. Lãpezi.in tract. de dote.q. liiij.⁊ in.l.xxix. Tauri.vbi diſpoſuit Charolus quintus imperator huius nominis. ſi filiã dotatã in tertio ⁊ quinto cum legittima non cogi ad dotis collationem ſi ſe abſtinet ab hereditate parentis. in exceſſu tñ etiam conſtante matrimonio tenetur maritus nomine vxoris conferre.vt in exceſſu ſupra dicto diuidatur inter alios ffres heredes. ⁊ in hoc corrigi videť dicta autoris.in.nu.cxxx. verſic.facit pro hoc ⁊ in.nu.clj. verſic. facit

Lex regni. Lex Caroli imperatoris tertuſ. q; eſt notandum. hodie vero ſecũdũ diſpoſitionẽ eiuſdẽ dñi imperatoris i curijs de Madrid anno. M.D.xxiiij. petitione. cj. dos illa dicitur inofficioſa que excedit legittimã filie dotate. ⁊ hac de cã facta p̃miſſio maioris valoris non vz. q; ſepe contingit in p̃rari. que lex ſatis ſancta eſt. cum reducat fratres ad equalitatem argu. ter. in. l. vt liberis. C. de coll. Deci. conſi. lix. nu. iij. ⁊ iterum in conſi. cclvj. num. v. ⁊ eam citat Didacus acouarruuias. in. iiij. decreta. ij. part. c. iij. ſ. ix. nu. iij. Didacus ¶Perez.

131 ¶Facit pro hoc quod dicit Bal. in.l. qñ nouella. in.v.regula. C. de inoffi. teſta. vbi ipſe dicit. q; illud quod acquirit filius ex titulo non lucratiuo: ſ3 ex titulo oneroſo nõ venit in collatiõe allegat.l.i.ſ. nec caſtrẽſe. vſicu.hoc etiam propter onera ⁊c. de collabono. Tertio facit illud quod ſingulariter dicit Bart. in.d.ſ. ſi a ſocero. vbi ipſe dicit hec verba. Tu ſcis q; pater nõ poteſt donare filio ſpurio mõ p̃ſbyter maritauit q̃dã filiam ſuam ſpuriã modo cõſanguinei volunt reuocare poſt mortẽ. ego viri q; a viro non poterat reuocari: q; habet ex titulo: oneroſo: ſ3 poſtq̃ ad mulierẽ ẽ reuerſa dos põt reuocari: q; ipa h3 ex titulo lucratiuo. ⁊ hoc idẽ refert ⁊ ſequit ibi Ang. cũ hac determinatione träſit ibi. d. Aleran. in aposti. ad Bar. refert et ſequitur Jaſ. in.ſ. ſi quis. in fra. in.v. colu. inſtit. de actio. hoc idem dicit Bar. in.l. meuius. ſ. duobus. in. ri. colu. v. tertio quero ego ſum obligat⁹ mulieri vbi lati⁹ loquitur. ff. de le. ij. ſentit Bal. in. l. ij. ⁊ ibi Salic. C. de reno. biis que in frau. cred. refert ⁊ ſequitur Angel. de Are. in. ſ. ſi res aliena. in. ii. colu. inſti. de lega. ¶Quarto 132
facit ter. in. d. l. ſi. ſ. ſi a ſocero. ibi in maritũ autẽ qui ignorauit non dandã actionẽ non magis quã increditorẽ. ⁊ ibi quidam exiſtimant in filiã dandam actionem. ff. de biis q; in fra. cred. vbi p3 q; creditorib⁹ pſis nõ datur actio reuocatoria contra marituˇ cõſtãte matrimonio ex eo quia talis maritus dicitur bñe dotem. ex titulo oneroſo ſed dote reuerſa ad vxorẽ bene cõpetit creditoribus actio reuocatoria cõtra vxorẽ. q; tunc dicit 134
bñe vxor dotẽ ex titulo lucratiuo. ¶Quinto facit quod dicit Bal. in auct. ex teſtõ. in vltima col. v. quarto quero. C. de colla. vbi dicit Bal. q; ita demum filia que h3 dotem exceſſiuã cõpellať cõferre eã qñ ẽ heres patris vlis alis ſi abſtinet ab hereditate pſis et vſt eẽ cõtẽta dote ſua nõ cõpellatur conferre allegat. ter. l. fuit q̃ſtionis. ff. de collat. ¶Pro hoc pondero ter. ⁊. vj. a nemie põdera. i. d. l. fuit q̃ſtionis. ibi ergo nõ tñ datũ apud marituˇ remanebit. ecce ibi ter. clare p̃bãtẽ q; ita demũ ffres nõ pſit conſequi aliquid ex dote qñ filia nõ vult ſuccedere pri. ⁊ quando dicta dos extat penes marituˇ cõtrario ergo ſenſu qñ dicta dos nõ extat penes marituˇ ſed penes vxorẽ ⁊ ſic ſoluto matrimonio videtur q; fratres pſit cõſequi aliquid ex dicta dote ſororẽ in vita. ¶S3 cõ- 135
tra p̃dicta facit ter. in auc. vnde ⁊ ſi parẽs. C. de inoffi. teſtõ. ⁊ ibi exp̃ſſe ¶Pau.ō ca. in. iij. col. vbi dicit ter. q; ſi pť ĩmẽſam fecit donationẽ vni filioˇ q; teneť alijs fratrib⁹ ſupplere legittimam etiam ſi ſe vellet abſtinere ab hereditate patris. et ibi ¶Pau. de ca. dicit q; d. l. fuit queſtionis. h3 intelligi quãdo filij habebant integrã legittimam adeo q; nõ erat neceſſaria ſuppletio alis etiam ſi filius vellet abſtinere ſe ab hereditate pſis nõ audieť quo minus ſuppleat aliorũ fratrum legittimã. Sed volendo ſubſtinere ea que ſupra dicta ſunt poſſum reſpondere. q; d. auc. non contrariatur imo concordet. nã ibi ideo non audiť ille q̃ ĩmenſam h3 donationẽ etiam ſi ſe vellet ab hereditate patris

Universidad de Salamanca. BGH

abſtinere quia ibi illud quod excedebat legittimam aliorũ fratrũ fuit in vnũ filiorum collatum titulo lucratiuo.ſ.titulo donationis. vt clare probat ter. in. d. aucten. vnde ꝛ ſi parens.ibi immẽſam donationẽ quo titulo lucratiuo pater nõ potest filios dãnificare in legittima ſua vt in ſupra dictum est et ibi ad hoc illum ter.põderãt docto.maxime Jaſon ergo a cõtrario ſenſu ſi filius vnus habuiſſet ti.oneroſo bona paterna nõ compelletur ſupplere aliorum ſuorum fratrũ legittimam. Secundo contra pred icta fa. ꝙ.d. Bald.in. l. ſi emancipati in vlti. col. C.de colla.vbi ipſe ſic inquit.Vltimo vnum ſcias ꝙ q̃ nõ vult ſuccedere vni vſaliter nõ tenetur cõferre niſi ad legittimã.vt ſupra.ð inoff.teſta.auct.vnde et ſi parẽs. Sed dico ꝙ dictũ Bald.nõ obſtat. ꝛ ꝙ eodẽ modo poterimus eidẽ reſpondere ꝛ ꝙ intelligatur quãdo iſte q̃ nõ vult ſuccedere habet bona paterna titulo lucratiuo ꝙ pater ſecũdũ cõ
136 cordantiã quã allegat. ſ. d.auctẽ.vnde et ſi parẽs.q̃ vt dixi loquitur de collatis a patre in vnũ filiũ titulo lucratiuo ꝛ non oneroſo, ꝛ ſic nõ obſtat. ¶ Tertio contra ea que ſupra tenui facit expreſſa determinatio. ℣Pau. de ca. ꝛ in noſtris terminis in.l.vnica. ad ſi. C.de inoffi.voti.vbi ipſe dicit ꝛ iſtud no. ꝙ frequẽter hoc contingit ꝙ pater dat largas dotes pro filio vel promittit in tantũ ꝙ non remanet legittima maſculorũ.nam mortuo tali patre vel matre alij filij poſſunt renocare dictã dationẽ dotis vſq; ad legittimã etiã cõſtãte matrimonio inter filiam dotatã et maritũ eius licet maritus habeat eãm oneroſam:q̃ nõ debẽt alij filij carere legittima propter dotationẽ ſororũ : ecce ibi expreſſã
137 determinationẽ cõtra eã̃ tenui in ꝓma opinione. ¶ Credereẽ tamẽ ꝙ poſſet dari vna notabilis cõcordia inter iſtas opiniones et ꝙ ambe ſint vere in ſuo caſu.pro cuius euidẽtia facio tres caſus. ℣Primus quãdo maritus qui dotẽ accepit fuit in fraude:q̃ bene ſciebat ſubſtãtiã patris vel ſoceri remanente dote ex tracta nõ ſufficere ad integrã legittimã aliorũ filiorũ quo caſu dicitur participaſſe iſte gener fraudẽ cũ ſocero ſuo. Secũdus quãdo iſte gener nõ fuit in dolo nec̃ in fraude: ex eo q̃ credebat alia bona remanẽtia penes ſocerũ dote excepta ſufficere ad legittimã aliorũ filiorũ integrã. ¶ Tertius quãdo ſumus in dubio.ſ.an gener participauit fraudẽ cũ ſocero ſuo vel fuit in bona
138 fide. ¶ Primo caſu quando gener ſciuit fraudẽ.dico ꝙ hoc caſu potuerũt alij filij decepti in ſua legittima renocare ab iſto marito ſue ſorores illud quod vltra dotẽ habuit etiã cõſtãte matrimonio.ꝛ etiã marit⁹ tã dotẽ titulo oneroſo ꝓter dictã fraudẽ ꝛ dolũ quã cum ſocero participauit ex eo q̃ſciuit ſocerũ filios ſuos ſua legittima defraudare ꝙ fundo ſequentibus fundamẽtis. ¶ Primo per regulã generalẽ q̃ habet neminẽ ex 139
dolo ſuo ſeu fraude lucrũ aliquod conſequi poſſe.l.verũ.§.hoc quoq;.ff pro ſocio.gl.in. l.Titio. in prin. ff. ad municipa. cũ vulga.

¶Adde. ¶ Ter.in.c. ſedes. ꝛ in. c.ex tenore.de reſc. c. ad noſtrã.de emp.ꝛ vend.cũ infinitis ſimilibus allegatis a Andre. Tiquello.in tracta.de vtroq; retract.cbar.lxj. nu.lxvij.Didacus ℣Perez.

¶ Sedo facit quia iſte gener ſi ſciuit dictã fraudẽ quãdo recepit dotẽ ipſe videtur decipere alios filios teſtatoris circa legittimam ſuã.ꝛ deceptis nõ autẽ decipiẽtib⁹ iura ſubueniũt.l.ij.§.vba.ff.ad Velleya.l.ij.ꝛ.iij.C.ſi minor.ſe maio.dixe.cũ aliis cõcordantijs allegatis per glo.in.d.§.verba.ꝛ ſic cũ iſte maritus vt dixi decipit per dolũ alios filios ſui
140 ſoceri ſibi nõ eſt ſubueniendũ. ¶ Tertio ſacit quia licet de iure debitor qui ceſſit bonis habeat priuilegiũ vt a carceribus liberetur. l.i.C.q̃ bo.ceꝺe.poſ.tamẽ ſi debitor ita fraudulenter res alienaſſet vt apparere nõ poſſint nõ liberatur a carcerib⁹ cedẽdo bonis. caſus eſt peregrinus et ſecũdũ Ange.ibi ſingularis in.l.ſi.§.ſi.ſecundũ primã lecturam glo.ibi cõmuniter approbatã.ff.de biis qui. in.frau.cre.quã redit etiã ſingularẽ Jaſ.in. §.itẽ ſi quis in fraudẽ. in. rriiij.col.inſti.de actio.ita per illũ ter.tenet etiã Bald.in.l.j. in.v.q.C.ſi quid in frau.patro.

¶Additio. ¶ Adde Ferdi. Loazes. in tract. ſuper noua pagano.conuerſio.col.lxxj.§.alia etiã ratiõe.nu. viij.ſequitur iſtã expoſitionẽ et lectura prio rẽ glo.ꝛ Jaſ.in.§.item ſi quis in fraudẽ.co. rviij.nu.rcij.ꝛ ibi Bomeſſi.nu.rliij.inſti. ð actioni.et iterũ idem Jaſo.in.§.cũ eo quoq;.inſti.ð actioni.col.ij.nu.ir.Did.℣Perez.

¶ Ita etiã dicam⁹ in pſitl. ꝙ ſi marit⁹ ꝓ 141
pter ꝓuilegiũ mſimonij nõ poſſit renocatoria cõueniri durãte mſimonio a fratribus ſue vroris ad illud quod in dote habet vltra legittimam ſue vroris.ꝙ hoc ſit verum quãdo nõ fuit in dolo et fraude aliqa ſecus.

idẽ tenet Bart.in.l.alia. in.§. elegãter. ad
141 ſi.ff.ſolu.matri.no.Bal.in.l.j.in.iij.col.C. qui bo.ceꝺe. poſſunt. ¶ Quarto facit ter. in.l.etiam.§.i.vbi moder.ff.ſolu. matri.vbi dicit ter.ꝙ licet maritus connẽtus ab vxore actione de dote conueniatur in quãtũ facere poteſt.l.maritũ.et.l.alia.§.eleganter.ꝛ.l. rei iudicate.§.i.in prin.eo.titu.ſ.ſolu.matrimo.tamẽ illud eſt verũ niſi maritus bona ſua diſſipauit doloſe in necẽ et fraudẽ mu
142 lieris vel talẽ dolũ cõmiſit in rebus dotalibus.vt.d.§.licet. ¶ Quinto facit ter.ſingularis in.l.pe.ff.de iu.doti.vbi habetur ꝙ licet ſocer promittẽs dotẽ conueniatur a ſuo genero in id ꝙ facere poteſt.l.ex diuerſo.ff. ſolu.ma.ꝛ.l.ſed hoc ita.ff.de re iudi.

¶Additio. ¶ Adde Bald. in.§.preterea.in fina.col.inſti. de action.vbi in fina.verbis dicit notabi.ter.in. d.l.pen.ff.de iure doti.et Joan. Campez. in tract.de dote.q.iiij.et in.q.lvi. Joã.lup. in rep.c.per veſtras.§.rxj.nu.riij. Jaſo. in §.itẽ ſi quis in fraudem.nu.lij.inſti.de actio. Ferdi.Loaz.in tract.ſuper noua pagano. converſio.col.lxxi.§.alia etiam ratione.nu. ir.Bometi.in.l.lj.Tauri.nu.rxx.Bippoli. in ſing.lxvij.et ter.in.l.fina.§. ſi a ſocero.ff. que in fra.credito.ꝛ Joan.lupũ.in.d.rep.c. per vſtas.§.rxiij.nu.vij.fol.cij.col.ij.ꝛ Bometi.in.l.lxxvij.Tauri.nu.j.cum ſequentibus.Didacus ℣Perez.

¶ Tamẽ ſi ſocer indurit dolo generũ ſuũ ad cõtrahendũ matrimoniũ ſub ſpe dotis a ſe promiſſe quã ſciebat ſe nullo modo preſtare poſſe ꝙ hoc caſu ammittit tale priuilegiũ ꝛ cõuenientur inſolidum.ter. eſt no.in. d.l.pen.quẽ reddit ad hoc ſingularẽ ℣Pan. de ca.in.l etiã.§.licet in.ij.col.ff ſolu.ma.et. d.Alex.in.l.nõ tantũ.in.iiij.col.ff.de re.iu. facit in ſimili quod dicit Bar.in.d.§.elegãter.ꝙ ſi debitor tempore quo cõtraxit cũ ſuo creditore erat pauper ꝛ ſciebat ſe non poſſe ſoluere perdat priuilegiũ ceſſionis quod intelligit ℣Paul.de ca. in. d. §.licet.in.iij.col. quando debitor indurit creditorẽ per dolũ ad contrahendum ar.d.l.pe.de quo videas
143 ibi per cũ. ¶ Sexto facit ter.in.d.l.ſi.§.ſi a ſocero.ibi Si vero vter ꝙ ſciuerit.ff.de biis que in frau.credi.vbi dicit ter.ꝙ quãdo pater dotãs filiam habet creditores. ꝛ in fraudem illorum filiam ſuã dotauit. ꝛ maritus ſciuit dictã fraudẽ.ꝙ etiã durãte matrimonio ꝛ licet habeat dotẽ ti.oneroſo poterit cõ
veniri a creditoribus renocatoria in eo in quo creditores ſunt defraudati ſic igitur dicamus in preſenti ꝙ quando pater habẽs filios ꝛ filias dotaret filiã in magna quantitate adeo ꝙ excedit legitimã aliorum filiorum ꝛ maritus ſciebat hanc fraudẽ ꝙ etiã durãte mſimonio poterit cõueniri ab aliis filiis dotãtis q̃ ſunt creditores in ſua legittima cum illa habeatur vt es alienũ ſecundũ Bal.in.l.ij.ad.ſi.C.de lib.prete. ꝛ exhered. in.l.q̃ q̃.C.ad legem fal.ꝛ ſic filij patris dotantis tanq̃ creditores poſſunt agere renocatoria contra maritum ſiue ſororis etiam matrimonio durante ꝛ licet marit⁹ habeat titulum oneroſum pacietur iſtud detrimentum propterea ꝙ fuit in fraude ad idẽ eſt ter.in.l.hac in factum actione. ante ſi. ibi. ergo ſi fraudator pro filia dotem dediſſet ſcienti fraudari creditores filia tenetur vt cedat actionem de dote aduerſus maritũ.
¶ Septimo allego quaſi expreſſam deter- 144
minationem Rapha.cuma.in.d.§. ſi a ſocero.vbi ipſe limitando illud ꝙ ibi dicit Bart.ſ.quando preſbiter maritabit filiam ſpuriam ꝙ ſuccedentes ad inteſtato eidem preſbitero non poſſunt renocare.d. dotẽ cõſtante matrimonio ꝛ quia maritus habet in ea titulũ oneroſum ꝙ illud habeat locum quando maritus neſciuit fraudem ſin autẽ ſciuit tũc renocatur vnde debuit ſecundum cum gener preſbiteri videre iſtã dotẽ datam in fraudem legis merito nullam:allegat.l. non dubium.C.de legi.ꝛ ita non poterit intelligi prima opinio Bar.in.d.§. ſi a ſocero ꝛ An.ꝛ.d.Alex.ibi ꝛ Bal. in auc. ex teſtõ. in vlti.col.C.de col.ꝛ Ja.in.d.§. Itẽ ſi qs in frau.in.v.col.inſti.de actio.ſed ſic intelligimus ſecundum opinionem ℣Pan. de ca. in dicta aucten.vnde ꝛ ſi parens.et in.d.l.j. C.de inoffi. doti.ꝛ Bald.in.d.l. ſi emancipati.fina.C.de colla.

¶Additio. ¶ Adde ꝙ clerici ricus poteſt dotare ſuã filiã.ſicut a Clericꝰ põt dotare ſpuriam.
limentare ita ſingulariter probat. Jo.lup. in rep.c.ꝙ vſtas.§.rxiij.nu.xiij.charta.xcvij admodũ alimẽtorũ ꝛ nõ vltra ðbet excedere aſignatio dotis ſpurie ſeu naturalis ſecũdũ Bal.in.l.ſi.C.de his quib. vt indign. et late ꝓbat Joã.lup.in.d.rep.§. rxiij. in ꝓn. charta.xc.col. ij. Baptiſta a ſancto Blaſio. in tract. de priuil.dota. centuria tertia nu. rlii.Didacus ℣Perez.

¶ Secundo tamen caſu quando maritus 145

Universidad de Salamanca. BGH

non ſciuit.d.fraudē.i.nō ſciebat tēpore quā do factus eſt contractus dotis qualiter alij filij ſoceri.dotantis remanebant de fraudati dico q tunc nullo modo conuenietur reuocatoria a ſororibus ſue vroris reſpectu illius exceſſus quem in dote habuit per quem legittima aliorum filiorum fuit diminuta eā cōſtante matrimonio dicatur in dote habere titulū oneroſum ꝛ hoc ꝓbatur per ter.in. d.ſ.ſi a ſoccro ibi(at ſi neuter ſciuerit) ꝛ ibi (in maritū aūt qui ignorauit nō dādā actionē nō magis quā in creditorē q̄ a fraudatore q ei deberet accepit cū is in dotatā vroꝛē ductur⁹ nō fuerat)hec ſunt verba formalia illi⁹.ſ.ſi a ſocero.inducō ſic illū.ſ. ſi veri creditores ſoceri:nō poſſunt reuocare a marito durante matrimonio dotem eidem datam in fraudem ipſorum creditorum quando maritus nō ſciuit.d.fraudē affortiori alij filij ipſius ſoceri nō poterūt hoc caſu reuocare dictā dotē genero datam in fraudē eorū.

146 ¶Qui in ſua lgeittima nō ſunt veri creditores ſed quaſi glo. ē no.in.l.ſi emancipara. in verbo.rōnibus.ꝛ ibi no.Jaſon.C.de iuris ꝛ facti igno. quā reputat ſingularē. ¶Paul. de ca.in.l.iuris ignorātiam.C. qui admit.ꝯ aliam hēs ſibi ſimilē.in.l.ſi duo.ff.de acquirere.ꝛ eſt ter.in.l.ſi.ſ. ſin autem perpetuus. in verbo.quaſi debita.C.de cura.fur.ꝛ in.l. ꝛ quia.in verbo.quaſi debita.ff.pro ſocio.

¶Adde. ¶Segu. in rep. l.iij.ſ. fin.nu. cxv. et ibi in mea additione late viri.ff. de liber.ꝛ poſtbu.ꝛ in repe.l.vnum ex familia. ſ.ſed ſi fundum.colu.xlv. nume. clxiij.ff. de lega.ij.ꝛ iterum in repeti.l.ſi ex legati.verſi. ſecundo caſu quando loquimur.nume.c.ff. de verbo.obliga. Didacus ¶Perez.

¶Pro quo facit etiam quia ſi veri creditores qui tractant de dāno vitādo non admittuntur ad reuocandum debitū in hoc ſecundo caſu p.d.ſ.ſi a ſocero affortiori quaſi creditores qui agunt de quaſi lucro captando non admitterētur ad reuocationem legittime vt ſunt fuit filij in legittima vt per glo.in.d.l. ſi emācipata.ar.ter.l.ſ.licēcia.l.ſi.C.ō iur. de li.facit etiam illud q̄ dicit Rapha.cum. in.d.ſ.ſi a ſoccro.a fortiori vt ſuperius retuli. ꝛ hoc ſecūdo caſu poterit intelligi prima opinio Bart.Ange.Alexan.in.d.ſ.ſi a ſocero.ꝛ Bald.in.d. auē. ex teſtamento.in ſi. col.ꝛ Jaſon in.d.ſ. item ſi quis in frau.in. 147 v.colu.ꝛ iſta eſt vna no.concordia. ¶Sed contra iſtam concordiam ego allego vnum ter.no.in.l.i.ſ. ſi quis in fraudē.ff. ſi quid in frau.patro.iūcto ter.in.l.ſi.C.de inoffi.teſt. nam dicit ter.in.ſ.ſi quis in fraudē. q̄ ſi libertus non habens filios ſed tantum patronum:quo caſu ꝺbetur patrono legittima.ſ. ſed noſtra.inſtitu.de ſucceſſio.liberto.

¶Additio. ¶Adde ¶Paul. de caſt.in rub. nu. ij.ꝛ in.l.fina.num. xiij.C.ſi quid in fra.patro.ꝛ l.l. cū teſtmētū. nu.ij.C.de iur.ꝛ fact.igno.ꝛ in.l. filiū habere.nu.ij.C.de ſuis ꝛ legitt. Roderi.Suar. in.l.qm̄ in prioꝛib⁹ in.r.ampli.v. quinto facit ter.fol.xxxj.co.iiij.C.de inoffi.teſt. Ping. a gābellio.in tra.ō teſt.in gl.lxxiij. meli⁹ cp̄ alibi ¶Dan.de ctadinis.in trac.iuris patronatus.in.vj.arti.an patron⁹ poſſit reſ eccliē vendicare.ꝛ l.r.titu.xxij.par.iiij.ꝛ l.r. titu. xvi.partit.vi. ¶Et q̄ patron⁹ alienata in fraudē per libertū actione fauiana reuocare poſſit ꝛ libelli forma q̄lis ſit in actione fauiana ponit Odofred. de formandis libell. in actio.pretoriſſ.c.xvi.ꝛ optime per Joan. criſpū.in arbore actionū.fol.iiij.actione.xij. cum ſequenti. Didacus ¶Perez.

Ler regni. ¶Patronus actiōe fauiana reuocat alienata in fraudem a ſuo liberto.

¶Alienauit bona ſua in fraudem legittime patroni titulo oneroſo.ſ.venditionis q̄ admitteretur patronus ad reuocandum dictā alienationem.quatenus tangit ipſius legittimam etiā ſi emptor nō fuit in fraude nec̄ illam fraudem ſciuit .ꝛ ſic indiſtincte ibi patronus admittitur ad reuocationem alienationis quo ad legittimam ſuam in qua ē defraudatus modo qui pretendit titulum oneroſum ſciuit fraudē modo non:ergo ita dicemus in preſenti q̄ alij filij ſoceri dotantis admittātur ad reuocandam dationem dotis q̄tenus ipſi per eam ſunt fraudati ſua legittima modo maritus qui pretendit titulum oneroſum ſciuit fraudem modo non.ꝛ ille tert.in.d.ſ.ſi quis in fraudem.certe multum obſtat concordie ſupradicte.ꝛ bijs que dixit Rapha.cuma.in.d.ſ.ſi a ſocero. cum legittima filij ꝛ patroni pari paſſu ambulēt. d.l.fina.C.de inofficio.teſtamento.

¶Sed ſubſtinendo dictam concordiam q̄ 148 nota.eſt poterit reſponderi.ſ.ſi quis in fraudem. q̄ ideo ibi patronus admittitur indiſtincte ad reuocationem fue legittime: ex eo quia patronus quando vult reuocare alienata per libertum in eius fraudem tenetur refundere precium emptori.vt eſt tert.in.d. ſ. ſi quis in fraudē. vſi cū in vno grauet.ſ. in refundēdo p̄ciū emptoꝛis in alteroꝛelevare teſtamen. Didacus ¶Perez Salmātin⁹.

¶Item in dubio nō preſumitur quis delinquere et ſic eſſe in dolo.l.merito. ff. pro ſoci. ꝛ pro ampliatione vel alia concordia vide. Bal.in tract.ō dote in.xlix.priuilegio dotis.

uari.ſ.vt omni caſu admittatur ad reuocandum.l.cum qui.in prin.cum cōcor.poſitis p glo.ff.de iure iur.vt vndeſentit onus ſentiat bonorē ꝛe cōtra.l.amiciſſimos.in prin.ff.de excuſa.tuto.ꝛ eodē modo cū in. d. ſ. ſi quis in fraudem.vnū eſt introductū contra emptorē.ſ.vt reuocetur alienatio ſibi facta per libertum in diſtincte etiā quando nō fuit in fraude in alio aleuietur.ſ.vt patronus reuocans ſibi refundat preciū q̄ non eſt in noſtro caſu.nā nō reperitur iure cautū q̄ quādo pater alienat bona in fraudē legittime filiorū ꝛ filij admittantur ad reuocandū. q̄ filij.refundāt preciū illis quibus dicta bona alienātur.ꝛ ſic caſu quo filij admittātur contra emptorē ad reuocandū alienationē quo ad legittimam.ſ.quando emptor fuit in fraude nō tenerentur eidē refundere p̄ciū. arg. ter.in.l.debitor. ff.de bijs qui in frau credi. iuncto eo q̄ dicit Bar.ꝛ Rapha. in. d.ſ.ſi a ſocero.ꝛ ſic per predicta remanet. d. concordia. ¶Tertio vero caſu quādo ſumm⁹ 149 in dubio ſcilicet an maritus ſciuit fraudem: vel ne dicemus idē q̄ in ſecundo caſu ꝛ eſt ratio quia in dubio preſumitur ignorantia. l.veriꝰ.ff.de probatio.

¶Adde. ¶Blo.in.l.j.ff. de receptā. Rota in nouis dec. cccxlviij. Jaſ.in rep.l.ad monēdi.nu.cj.ff. de iur.iur.ꝛ in. ſ.itē ſi qs. nu.xlviij.et in.ſ.fuerat. nu. lxxxiij. inſti. de actio.Calcane.conſ.cxxiij.nu.v.Someſſi. in regul.cācellarie ō annali poſſeſſo.q.xlvj. v.preterea. Socin. in tract. fallenti. regul. clvj.ꝛ.clxxvij.ꝛ Joā. bernard.in reg. ccviij. verbo ignorantia. ¶Panth.decrema.in rep. l.ij.col.xlvij.C.de reſci.vendi. Felin.in.c.ij. col.vj.de conſti. Dec.in conſ.xxxviij.nu.ij. lib.iij.adde glo.in.l.¶Plagij.la.ij.C.de plagiar.ꝛ in.l.j.ff.de abige.ꝛ in.l.ex conſenſu.ſ. fina.ff.de appella. Hippoli.in.l.patre.num. xx.ff.de queſtio.ꝛ in.l.j.nu.xxv. ff. ad legem Corne.de ſica.ꝛ in praxi.cauſa cri.ſ. nūc videndū.nu.xv.ꝛ in.ſ.aggrediot. num.xxxiij. Caſſane.in cōſuetu.Burg. Rubri.j.ſ.viij. nu.i.char.lxxxiij.col.iij.cum duabus ſeq.et Rub.iij.ſ.viij.nu.xviij.char.cxxij.ꝛ Rub. r.ſ.v.char.cccxxxix.col.j.in prin. erbuberā tiſſime per Andre.tiraq̄ll.in tract.ō vtroq̄ retract.ſ.xxxv.glo.iiij.nu.xxij.cum ſequen. char.ccxcj. Joan.de anan.conſi.lxx.nu.iij.

Ignoāti q̄ via ſuccurratur.

¶Qua autem via ignoranti ſuccurratur explicat Guiliel.benedict.in repe. c. Raimutius.verb. teſtamentum in. iij. nume.lxxiij.

¶Additio. ¶Adde auto.in repe.l.vnum ex familia.ſ.ſed ſi fundum.nu.xxviij.de lega.ij.ꝛ plura iura allegat And.tiraquell.in tract.de vtroque retract.fol.ccclvij.nu.xxij. Hippol.in repe. Rubri.nu.xlvij.ff.de fideiuſſo. et in.l.j.nu. lxvij.C.de ſica.et in pratica.cri.ſ. ſecunda. nu.lxvij.et in ſingu.cli. Andre. Alcia.de p̄ſumptioni.regul.iij. preſum. j.l.xvij.titu.r. Ler regni. part.v. Didacus ¶Perez Salmantinus.

¶Ex ſupradictis fac regulam cū ertēſionibus ꝛ limitationibus. Regula eſt. q̄ ſi maritus habeat dotē cum vroreſua et.d.dos eccedat legittimā aliorū filiorū dotātis q̄ p̄diu durat matrimoniū maritus nō poterit cōueniri aliqua reuocatoria.actione reſpectu illius exceſſus quia talē dotē non habet ex titulo lucratiuo imo ex ti.oneroſo iuribus ſuperius allegatis ¶Primo extēdo.d. regulā non ſolū quādo eſt certū q̄ maritus ignorauit.d.fraudē a patre dotante comiſſam quo caſu certū eſt maritū nō pati reuocationē alicuius partis dotis.d.ſ. a ſocero. verū etiā quando ſumus in dubio an ſciuit vel ignorauit quo caſu preſumitur ignorantia.d.l.veriꝰ ꝛ in dubio non preſumitur delinquere.d.l.merito. ¶Extēdo ſecundo di 150 ctam regulā nō ſolum habere locū quando dos fuit promiſſa marito ꝛ tradita verū etiā ſi ſolum ſit promiſſa nā hoc caſu poterit maritus agere contra heredes ſoceri dotantis ad petitionē.d.dotis.ſ.cōtra filios ſoceri qui ſunt in.d.dotis conſtitutione ō fraudati ſua legittima q̄ probatur quia dare ꝛ promittere idem ſunt.l. ſi. C.ad legem fal. ¶Facit 151 text. expreſſus in. l. ſi. ibi. Sed et promiſſa exigetur.ff.de colla.dotis.vbi eſt text.nota q̄ quando filia nō compellitur cōferre dotē q̄ eſt in caſu quando nō vult vniuerſaliter ſuccedere q̄ nō ſolum nō confert dotē ſibi datam ſed etiā promiſſam exiget.

¶Additio. ¶Confirma opinionem autoris ex congeſtis a Tiraquello.in tract.de vtroque retract.char.cccxcvii.nu.xxxij.cum pluribus ſequentibus.et adde q̄ ad hoc vt collatio habeat locū inter deſcendētes requiritur q̄ tales deſcendētes

Universidad de Salamanca. BGH

ſuccedant titulo vniuerſali.alias ſecus. Jaſo.in.l.emãcipati.nu.xxxv.C.de colla. Joã. bern.in tract. Fallenti.regul.cxliij.ꝛ de iure

Lex regni. Conferẽda que ſint. Regio adde.l.xxix. Tauri.et que ſint conferenda explicat optime ℙet.a ferra.in prari in forma libelli.pro here.vel re ſingula.diuidenda.ſuper glo.cõm et pro in diuiſo.num. xj.cum ſeq. aduentitia an ſint cõferẽda vi. ℙaul.de ca.in.l.vt liberis.nu.v.C.de colla. et ibi etiam in nu.iij.quid de dote ꝛ donatione propter nuptias. et materia collationũ ſatis expedita eſt a Caſſan. in conſuetudin. Burg. Rubri.vij.ſ.v.in parte(me illeur la vltre)nu.ij.cum ſequenti. ¶ Sed circa predita dubito quid ſi pater tradidit filio libros ad ſtudendũ.et poſtea venit ad diuiſionem. an eos habere debeat preciſpuos tãq̃ ſibi donatos.de quo dubio vide ℙaul.de caſt.in. l.ſi donatione.nu.iiij.ꝛ in.l.illud.nu.v.C.de colla. Jaſo.in autb.q̃ locũ.col.ti. eo.titu. Ripp. in.l.in ẽrtã.ff.ad legẽ falcid. Alcia. in tract. de preſump.regul.j.ꝑſum.vij.optime p Gometi. in.l.xxiij.nu.ij.et in.l.xxiiij. nu.xvj.et in.l.xxvi.nu.xiiij.et in.l.xxvij.nu. xviij.in deciſſio. Tauri. Regia.l.iij. ti.iiij. part.v.et.l.v.titu.xv.parti.vj. Did. ℙer. ¶ Ita etiã dicim⁹ in pũcto qñ dos fuit p̃miſſa viro in fraudẽ aliorũ filiorũ quã fraudem ignorauit vir poterit.d.vir eã exigere a fratribus ſue vroris et dicti fratres nõ poterũt opponere viro de immenſa conſtitutione dotis q̃ eſt notandũ.facit quia ſi maritus fecit pactũ de lucranda dote vroꝛe in matrimonio mortua non tantũ habet locũ. d. pactũ in dote ſoluta ſed etiã in dote promiſſa glo. eſt iũcto ter.ꝛ ibi ℙau. Alex.ꝛ Jaſ.in.l. ſi donaturus.ſ.ſi.ſuper.ver.dum tarat.ff.de
152 condi.ob cauſam dato. ¶ Tertio exteñdo.d. regulã non ſolum habere locũ quando matrimoniũ conſtatet eſt dos penes maritum qui eã dicitur habere ex titulo oneroſo verũ etiã ſi ſolutũ eſt matrimonium morte vroris vel vroꝛe viuente nomine ipſius vroris petant.d.ſi filij dotẽ maternam quia titulus dotis non tantũ eſt oneroſus ex parte mariti vt prediꝛi verũ etiã ex parte filiorum dotẽ maternã petẽtiũ ita dicit ſingulariter Bar. in.l.ſi conſtante.in prin.in.rj.col.in.x.q.ſ.ꝓtis princip.ver.quero vtrũ poſſit nomine corũ vel nomine matris.ff.ſolu.matri.refert ꝛ ſequitur Ange.de Are.in.ſ.ſi res aliena.in ij.col.inſti.de lega.d. Alex.in.d.ſ.ſi a ſoccro in apoſtillis ad Bar Jaſ. in.d. ſ. itẽ ſi quis
153 in frau.in prin.vj.col. ¶ Quarto exteñdo. d.regulã non ſolum quãdo cõſtat matrimoniũ ꝛ dos ſtat penes maritũ propter ſubſtinenda onera matrimonij quo caſu nõ debitur in maritũ actio revocatoria ſtãte bona fide ipſius mariti vera vel preſumpta verũ etiã quando ſolutũ eſt matrimonium morte vroris et dos remanet penes maritũ ex pacto de lucranda dote eſt huius extenſionis ratio quia nõ ſolũ dicitur habere maritus titulũ oneroſum in dote conſtante matrimonio.ſed etiã in lucro dotis quẽadmodũ nũc exemplificaui cum precceſſit cauſa oneroſa.i. titulus dotis iſtud eſt q̃ in terminis voluit glo.no.in.l.ſi donatur⁹.ſ.ſi.in glo.ſi.in verbo.dumtarat.ſequuntur ibi Bal.ꝛ alij.ff.de condi.ob cau.dato.facit ter.in.l.j.ſ.lucratiua.in ver.ſi vero vel ſocer. C. de impon. lucra.deſcrip.li.x. vbi ſi ſocer dederit dotẽ pro filia vel nepote non dicitur dicta dos cõnumerari ſecundũ cauſas lucratiuas. licet. d. dos vertatur ad lucrum et ibi Ange. põderat illum ter.ad hoc facit pro hoc q̃ voluit Bal.in.l.hac edictali.in prin.C.de ſecundis nupt.in.iij.col.ver. pone q̃ appoſitũ pactũ de lucranda dote.ꝛc.vbi dicit q̃ lucrũ dotis q̃ conceditur marito propter expẽſas nõ dicitur titulus lucratiuus idem Bal.in auct. ꝓterea.in pe.col.C.vnde vir ꝛ vxo. ꝛ Bal. in.l.cũ multe in.ij.col.C.de dona. ante nuti.facit pro hac concluſione illud q̃ voluit glo.ſingula.in.l.ſi duo.quã ibi Jmo.ꝛ moder.no.ad hoc.ff.de acq.heredi.ꝛ.d. Alex. in.l.iuris ignorãtiam.C.qui admi.q̃ quãdo lucrũ trahit originẽ a dãno. q̃uis de p̃ſcuti ſit lucrũ tamẽ.indicamus pro vt de damno de quo videas per Jaſo. in. d.Iuris ignorantiã.licet contra hanc concluſionẽ faciat ter.in.l.ſi ab hoſtibus.ſ. ſi vir. in vbo lucri. ff.ſolu.matri.ſed Ludo. Alex.ꝛ Jaſ.in.d. ſ.ſi.l.ſi donaturus.dicũt q̃ impropꝛie ponitur ibi lucrũ vel dẽ lucrũ habito reſpectu ad
154 p̃ſis ſecũdũ Jaſo.ibidẽ. ¶ Quinto exteñdo. d.regulã: non ſolũ in dote vera ꝛ marito vero:ſed etiã in dote putatiua ꝛ matrimonio putatiuo quo caſu maritus dicitur habere in tali dote etiã titulum oneroſum ſecundũ gloſ. in.l.proculus.alꝫ eſt.l.ancilla. in gloſ. ſi.ſuper verbo poſſidet.ff. de iure doti.quã pro no.ſequitur.d. Alex.in.d.ſ.ſi a ſocero. ꝛ eã reddit vnicã ꝛ ſingularẽ. Jaſo. in.d.ſ. item ſi quis in fraudẽ.in.vj.col.

¶ Additio. ¶ Adde Antoni.neguſati. in tracta.de pigno.in.ij.

part.membro.iiij.nu.cv.Bal.nouell.de dote in.rj.par.princ.in diferẽtia.xxij.nu.xlviij. Campez.de dote.q.viij.in.xij. volu. tracta. Joan.lup.in repe.Rubri.ſ.lxij.num.xxiij. Suarez in.l.j.titu. delas ganancias.in pri. lib.iij.fol. Segura.in tract de. bon. lucratis conſt.mat.col.xxxij.nu.xcvij.optime Moſti. in ſũma. rerũ amota.a quo puto extractã.

Regia lex Tauri. l.lxxij. Tauri idẽ diſponẽte in matrimonio putatiuo quod in vero.et Bar.bꝛiẽſi.in. q.lxiij.dominic. Vida. Couarru. in epitome.ij.par.c.vj.ſ.viij.nu.xxv. et ſingulariſſime per Andreã tiraquell.in legibus connubialibus.in.l.xv.de iure mariti in gl.vj. nu. ccxxxij.ebar.cxcv.que omnia ſunt notanda ad ter.in.c.j.cum aliquibus ſequenti. vbi late ego diꝛi de donat. inter. virum. et vxorem. Didacus ℙerez.

¶ Exemplificemus nũc. ¶ ℙonamus q̃ duo ſunt in gradu prohibito ad cõtrahẽdũ matrimonium cõtraxerũt illud de facto credendo q̃ illud poterant contrahere ex eo q̃ ignorauerunt cõſanguinitatem et tẽpore cõtractus m̃imonij maritus accepit tã largã dotem a ſocero ſuo q̃ diminuit legitimam aliorũ filiorũ.ꝛ de fraude hac non participauit.ꝛ ſic multo tẽpore ſteterint vir ꝛ vxoꝛ in.d.matrimonio putatiuo ꝛ inde liberos procreauerũt poſtea forte mortuo ſocero reperierũt qualiter erant in gradu prohibito cõtrahendi matrimoniũ mittũt Romã ꝑ diſpenſatiõe quã ex aliqua iuſta cauſa credũt conſequi.interim veniũt filij alij fratres vroris..ꝛ dicũt quod ſuppleat eis legittimã q̃ ꝑ dotis conſtitutionẽ fuerat diminuta opponitur ex parte viri q̃ nõ poteſt ab illo peti replicatur per alios fratres vroris q̃ nõ conſtat matrimoniũ poterit duplicari per virũ q̃ licet nõ cõſtet matrimoniũ verum cõſtat eſſe putatiuũ ꝛ q̃ eodẽ modo habet dictam dotem ex titulo oneroſo propter cauſam p̃cedentẽ et quia de proximo ſperant q̃ dictũ matrimoniũ putatiũ efficietur verũ ex diſpenſatione ſuperuenture ex iſtud eſt notabile licet aliquantulũ dubium.

¶ Additio. ¶ Adde Vida. Couarrui.in epiſtome. ij. part.c.v iij.ſ.viij.nu.xij.vbi pptime loquitur. ¶ Et adde dictũ notand. Bar.in.l. eum qui.col. ij.ff.veſta. homi.quod refert ꝛ ſequitur Couarru. vbi ſupra. nu. xiij. et vltra eũ Dipol.in.l.pen.nume.xij.ff.de queſtio Ctſont. in.l.ij. Tauri.col.iij.nu.xiij. Did. ℙerez.

155 ¶ Sexto extendo.d.regulã non ſolum habere locũ quãdo vterq̃ tã ſocer dorãtis quã gener dotẽ accipiẽs fuerint in bona fide hoc eſt quia ſocer credebat q̃ bona q̃ tibi remanebãt extractata. dote ſufficiebãt ad integrã legittimã aliorum filiorũ q̃ poterẽt eſſe quod ꝺs pl⁹ credat ſe habere quã habet. inſti. ꝺb⁹ ex cau. man. ls vel nõ. ti. ij. in fraudẽ. v. ſepe. ¶ Et ſimiliter gener credat q̃ cetera bona q̃ remanebãt penes ſocerũ erãt multũ ſufficiẽcia pro integra legittima cõſeruãda aliorũ filiorũ verũetiã quando ſocer fuit in fraude q̃ ſciebat q̃ alia bona que penes ſe remanebãt nullo mõ ſufficiebãt ad legittimã filiorũ ꝛ ſic dorauit filiã in fraudẽ filiorũ ꝛ pcõ ſeq̃ns in fraudẽ creditorũ cũ filij in ſua legitima ſint quaſi creditores vt prediꝛi ſi tamẽ gener nõ ſciuit dictã fraudẽ quo caſu cũ cõſtante matrimonio habeat titulũ oneroſum in dote erit neceſſe ad hoc vt illud in quoſocer comiſſit fraudẽ reuocetur a genero q̃ eodem modo ipſe participaſſet in fraude vna cum ſocero pro quo facit ter.in.o.l.fina.ſ.a ſocero ibi(in maritum autem qui ignorauit non dandã actionem non magis quã in creditorem qui a fraudatore q̃ ei debetur accepit)pondera ibi verbũ qui ignorauit. ſ. gener ꝛ aliud verbũ a fraudatore. ſ. ſocero et verbum non dãdam actionem in maritum vbi clare probatur q̃ contra maritum qui fuit in bona fide non datur actio creditoribus. i. filijs licet ſocer fuit fraudator. hoc idem probat in.l.hac in factũ actione. ibi. ergo ſi fraudator pro filia ſua dotem dediſſet ſcienti fraudari creditores. filia tenetur vt cedat actionem vt de reuocatoria aduerſus maritum. ff.de bijs que in frau. credi. pondera verbũ fraudator.i.ſocer ꝛ verbum ſcienti.i.genero ꝛ verbum aduerſus maritum vbi probatur q̃ propterea maritus tenetur creditoribus i.filijs actione reuocatoria quia ambo.ſ.ſocer ꝛ gener fuerint in fraude a contrario igitur ſenſu ſi ſocer ſolus fuiſſet in fraude ꝛ eã fraudem ignoraſſet gener non teneturalia qua reuocatoria ad idem facit ter.in.l.pen. C.de reuo.hijs que in frau.cre. ibi per actionem infactum contra emptorem qui ſciens in fraudem comparauit. ¶ Et ibi probatur q̃ quando aliquis habuit a debitore qui habebat creditores bona ti.oneroſo vt ibi emptorem ꝛ ibi cõparauit ſi fuit in fraude vt ibi qui ſciens in fraudem vna cũ ſocero ſuo vt ibi fraude tenetur reuocatoria alias ſi ſolũ debitor ideſt ſocer dotem fuit in fraude ſi

Adde.l.vij. ti.ij.part.v.

Universidad de Salamanca. BGH

taſſhen gener nõ fuit ſciẽs nõ habitur cõtra
eum aliqua actio reuocatoria ⁊ hoc clare di
cit Rapha.cum.in.d.ſ.ſi a ſocero. ſeptimo
extendo non ſolũ qñ dicta dos q̃ excedit cõ
ſiſtat in dote ꝓncipali verũ etiã ſi dict⁹ exceſ
ſus cõſiſtat in augmẽto ipſius dotis q̃ pote
rit ꝓbari ex bijs q̃ dicit. Jaſon in.l.ſerui ele
ctione. in prin.in.ſ.no.ff.de le.j. ¶Primo
156 limito.d.regulam quando filia dotata abſti
Idem pro- nuit ſe ab hereditate patris quo caſu nõ cõ
bat regia.l. pellitur cõferre dictam dotem.d.l.fin.ibi ab
xxix. in cer- ſtineat ſe bonis.ff.de coll.dotis. neq; etiam
tijs Tauri. reuocabitur per ea q̃ ſupradicta ſunt max
me p.d.ſ.ſi a ſocero.neq; obſtat q̃ dicit ter.
in auct.vnde ſi parens.C.de inofficio.teſta.
ibi(licet autem ei qui largitate meruit abſti
nere ab hereditate dũ modo ſuppleat ex do
natione ſi opus ſit cetcrorũ portionẽ) quia
dico q̃ ter.in.d.auct.vnde ⁊ ſi parẽs loquit
quãdo ille qui poſſidet bona q̃ excedit legit
timã filiorũ cõcedẽtis poſſidet ea ti.lucrati
uo.ſ.donationis vt probat ter.in.d.auc. vſi
⁊ ſi parẽt.in quattuor partib⁹ primo.ibi(im
menſam donationẽ.)ſecũdo ibi.(ante dona
tionẽ)tertio ibi(largitatem)q̃rto.ibi(ex do
natione) quo caſu cũ pater alienãdo titulo
lucratiuo nõ põt aliquo mõ filios ſuos de
fraudare in legittima ſibi debita ſed tãtũ in
quinta parte bonorũ.ſi ille in quẽ alienat eſt
Lex regni, extraneus⁊ in tertio ſi ille in quẽ alienat eſt
de filijs vt ꝓbat.d.l.ir.ti.delas mãdas.⁊ ha
betur foro legum.lib.iij.ti. delas dona.l.iij.
⁊.l.vij.⁊probatur in.d.auc.vnde⁊ ſi parẽs.
ibi (tñ ferret falcidiã nomine quantũ debert
poterat ante donationẽ.) ⁊in.l.ſi totas. ibi.
Relinquere neceſſe.⁊ ibi(ex facto donatio
nibus verra actũ.).C.de inoffi. do.et ſic dicta
auc.vnde ⁊ ſi parẽs.non obſtat: quia loquit
quãdo pſ alienauit titulo lucratiuo nos ve
ro loquimur qñ alienauit titulo oneroſo.ſ.
titulo dotis q̃ dos dicitur ſtare penes mari
tum ex titulo oneroſo cõſtante matrimonio
tã q̃ apud emptorẽ.d.l.ex promiſſio.ſm au
tem filia dotata ſuccedit vna cum fratribus
ſuis de licentia mariti:tunc debet cõferre do
tem dicta.l.ſi.⁊ per totũ titu.de colla.dotis.
ff.et in.l.filia dotem.⁊ in.l.dotis.C.de colla.
157 ¶Qualiter autem ſit dos que ſtat penes
maritum debeat conferri vide Bart.⁊ mo
dernos in.d.l.dotis.⁊ Bart.in.l.j.ſ.filiam.
ff.de coll.dotis.in quib⁹ locis diſtinguit no.
158 Bar. ¶Secundo limito.d.regulã. quan
do maritus qui dotẽ accepit nõfuit in frau
de vna cũ ſocero fraudatore imo fuit in bo
na fide. quo caſu nõ tenetur ſuppl'ere ex dicta dote legittimam aliorum filiorum ſoceri ſecus tamẽ quando fuit in fraude vna cũ ſocero ſuo quo caſu. poſito q̃ maritus habeat in dicta dote titulũ oneroſum durante matrimonio nihilomin⁹ cõpellet per actionem in factũ ſupplere ex dote ſua portionẽ: aliorum filiorũ ſoceri ex eo quia ſciuit fraudem vt probat ter.in.d.l.hac in factũ actione.⁊.d.ſ.ſi a ſocero.⁊.d.l.pe.C. de reu. bijs que in frau.cred.et fuit ſatis dictũ in vltima ertẽ.ad hanc dictã regulã ſupra. ¶Tertio 159
fallit.d.regula in vxore ſoluto matrimonio
dote ſibi reddita quia cum hoc caſu ipſa ha
beat dotẽ ex quadã donatione ⁊ ſic ex titulo
lucratiuo quo ti.lucrat.nõ potuit pf preiu
dicare filijs in legittima.d.auc. vnde ⁊ ſi pa
rẽs.⁊.d.l.ſi totas. et fuit dictũ in cuidẽtialibus tenet filia ex dicta dote ſupplere aliorũ
fratrũ integrã legittimã etiã ſi dicta filia nõ
ſciuit fraudẽ.d.ſ.ſi a ſocero.q̃ in habẽtibus
titulũ lucratiuũ nõ fit vſia inter ſciẽtiam et
fraudẽ imo vtroq; caſu cõpetit creditorib⁹
contra donationẽ actio reuocatoria.d.l.pe.
d.ſ.ſi a ſocero.⁊not.doct.in.l.ij.C. de reuo.
bijs que in frau.credito.q̃ tamen fallit quã
do ex dicto matrimonio remãſiſſent filij qui
dotẽ maternam peterẽt ad ſuam vtilitatem
quo caſu etiam filijs in.d. dote dicuntur ha
bere titulũ oneroſum vt dixit Bart. in.l.ſi
conſtãte.in.r.q.ij.q.ꝑn. et fuit dictum ſupra
in tertia extenſione ad iſtã regulã quo caſu
ceſſat reuocatoria q̃ eſt notãdũ. ¶Quar- 160
to fallit.d. regula in caſu quo ſocer cõſtitue Quæſtio.
ret dotẽ gſiro exceſſiuã ſcẽm cõditionẽ ⁊ ſta
tum ipſi⁹ mariti vt in hoc exẽplo cũ aliquis
habuiſſet filios et filiam q̃fuit generũ cum
quo filia ſua cõtraheret matrimoniũ ⁊ qua
litas cõditio ſeu ſtatus huius gſiris erat tal
q̃ ſibi ad ſubſtẽtãda onera matrimonij ſufficiebat legittima portio ꝺbita filie i bonis pa
triſ ⁊ tertiũ ⁊ quintũ bonor⁹ paternor⁹.quid
fecit ſocer certe vltra dictam legittimã portionẽ filie ⁊ tertiũ ⁊ quintum bonor⁹ ſuorum
conſtituit nomine dotis eidẽ genero aliquid
plus ꝓpter qđ minuit alior⁹ filior⁹ ſuor⁹ le
gittima eis debita in bonis pfis dico q̃ hoc
caſu licet conſtante matrimonio maritus te
neat illud q̃ maritus habuit vltra q̃ condi
tio ⁊ qualitas ſua requirebat teneꝫ reſtituere aliis filijs dotantis vt eorũ legittima ſup
pleatur ⁊ eſt ratio q̃ in illo exceſſu non dicit
marit⁹ habere titulũ oneroſum etiã cõſtãte
matrimonio ſed titulũ lucratiuũ ⁊ per cõſe-

quens venit reuocandũ per filios ⁊ hoc ꝓ
batur primo per illud q̃ tenet Bart. in.l.ſi
gener.in.ij.col.ff.de bijs qui.vt indi.vbi di
cit q̃ licet pat filio ſpurio poſſit aliquid da
re pro alimẽtis.c.cum haberet.de eo qui du
xit in matri.quam polu. per adul. ⁊ ſic po
teſt ſibi aſignare vnum predium de cui⁹ fru
ctibus poſſit ſe alere ſi tamen aſignet ſibi ta
liter q̃ excedat eius conditionem illud q̃ ẽ
vltra reuocabitur ſecundo facit ter.in.l.ſi fi
lie.ff.de leg.iij.vbi dicit ter. q̃ ſi pater man
dauit dotari filiam arbitrio tutoris q̃ eſt ſi
bi dos conſtituenda ſecundum conditionem
defuncti ⁊ modum facultatum ⁊ numerum
liberorum facit etiam ter.in.l. ſi curatores.
C.de admi.tuto.⁊ in.l.quero.ff.de iur. doti.
⁊ in.l.cum poſt.ſ.gener. ⁊.ſ.neptis. eo.tit.⁊
in.l.tam dementis.C.de epi.audi.⁊ in.l. fu- 161
rioſa.C.de nuptis in quibus cauetur. ¶q̃
quando dos eſt conſtituenda in preiudiciũ
alicuius eſt attendenda conditio ipſius ma
riti allego pro hac limitatione expreſſam de
terminationem Rapha.cum.in.d.ſ.ſi a ſo
cero. vbi ipſe ſic dicit vbi autem dos eſſet ex
ceſſiua conditionẽ mariti tunc poteſt dici q̃
habeat cãm lucratiuã in eo q̃ eſt vltra eius
cõditionẽ ſequit ergo q̃ ẽt cõſtante mꝫimo
nio poterit a marito reuocari p filios dotãtis id qõ habuit vltra ei⁹ cõditionẽ cũ in eo
habeat cãm lucratiuã ⁊ iſta limitatio ẽ mul
tũ notãda ad hoc q̃ quotidie videm⁹ q̃ bẽꝫ
plures filios ⁊ vnã filiã q̃rit ꝓ ea filia mari
tãda generũ alti ſanguinis ⁊ cõditionis in ſi
gnis ⁊ volẽs q̃ deſcendẽtes ex eo nobilitent
tũc cõſtituit eidẽ genero ampliſſimã dotem
vt cũ filia ſua cõtrahat mꝫimoniũ qui illud
non cõtraheret niſi tã ampliſſima dos ſibi p
ſocerũ cõſtitueretur q̃ cũ talis gener ſit ita no
bilis ⁊ conditio ſua exigit tã grandẽ dotẽ q̃
totã illã dotẽ diceꝫ habere titulo oneroſo ⁊
p cõſequẽs nõ erit ab eo in aliquo reuocãda
p filios ipſius dotãtis lꝫ in magna quãtitate
ſunt in ſua legittima decepti ꝓpter ampliſſimã dotẽ a pfe ſuo cõſtitutã ſorori ſue nam
ſumma quãtitas dotis cõpẽſaꝫ cũ ſũma ſanguinis altitudine ipſius generi ⁊ nobili conditiõe ipſi⁹. ¶Facit in ſimili q̃ dicit Bar. 162
in.l.ſi voluntate.per.glo.ibi.C.de dotis pro
miſ.q̃ ſi ruſticus vel plebeius acciperet no
bilem in vxorem ⁊ conſtante matrimonio fa
ceret inſtrumentum de receptione dotis quã
non recepit ẽ nuis in effectu ſit donatio que
inter virum ⁊ vxorem eſt prohibita coſtante
matrimonio.l.j.⁊ per to.ti.C.⁊ff.de donat.
inter vir.⁊ vxo. tñ valet q̃ fit in remuneratio Dictum ſin
nem ⁊ recompenſationem propter inequali gulare.
tatem eorum dicit ibi Bart.q̃ illud eſt ſuũ
nouum dictum ⁊ q̃ cõſuetudo illud ſeruat
idem tenet Bal. in.l.ij.ſ.fi.ff. ſi cert.peta.⁊
illam gl.in.d.l.ſi volũtate.reputat ſingula
rem Bald.in.c.ſup eo.cl.ij.de teſti.⁊ in.c.ſi
cautio.in.j.col.ꝺ fide inſtru.ꝓ q̃ videas ter.
in.l.q̃ iã nupta.ff.de dona.inter vir.⁊ vxor.

¶Addítio. ¶Ad idez adde Abb.⁊ eius addi-
tio.in.c.j. nu. viij.
de adul. Deci.conſi.ccxxxij.nu.iiij. Joa.ne
uizan.in ſilua nupt.li.ij.nu.xxviij. Jo.lup.
in rep. Rub.ſ.r.⁊ i.ſ.xxxj.⁊ Tiraq̃l. in legi
bus cõnubi.fol.xlj.nu.vij.⁊ fol.ꝯo.nu.xviij.
vbi pulchra ſcribit. et hanc dicit communem
Nouell.in tra.dotis.r.par.vſi. quid autem
ſi talis.nume.vij.⁊ Couarruui.in epitome.
ij.part.c.iij. nume.ij. ¶Quis ſecundum eum
Aymõ ſauilla. eam reꝓbet ⁊ male in cõſ.
lj. Didacus ¶Perez.

¶Facit etiã pro hac limitatione glo. not. 163
in.l.apud Celſum. in.ſ. actiones autem.in
verbo alio.ff.de excepti.doli.que dicit q̃ di
citur ex cauſa lucratiua quando res digna
magno precio venditur pro modico.

¶Adde. ¶Elias.in.ſ. autoris. verbo.cauſa. Bart.in.l. meuius.ſ.duobus.colu. vij.num.xiiij.ff. de lega.ij. ¶Plate.in.l.ij.C. de impon.luc.diſc.lib.x. Bart.in conſi.clxj. num.v. Jaſ.in.l.ſi donaturus.colu.iij.ff.de condi.cauſa da. Deci.in.l.imaginaria. nu. ij.ff.de re.iur. Joan.lup.rep. Rubr.ſ.xxix. num.ij. Tiraquellũ.in rep.l. ſi vnq̃.verbo. donatione largitus.nu.iij.cũ.viij.ſequenti. C.de reuoc. do. tert.in.l. ſi quis donationis in fi.ff.de cõtr.empti.⁊ in.l.ſi ſpõſus.ſ.circa. ff.de dona.inter vir.⁊ vxo. Didac. ¶Perez.

¶Unum etiam volo quod addas hijs que 164
dicta ſunt per quod extenditur.d.regula q̃
omnia que ſunt dicta de dote dicas de dona
tione propter nuptias: quia quemadmodũ
dos cõſtante matrimonio dicitur titulus nõ
lucratiuus reſpectu eius qui eã recepit.ſ.ma
riti licet reſpectu vxoris pro qua datur dicatur lucratiu⁹ ita donatio ꝓpter nuptias ꝺf
obuenire vxori ex titulo oneroſo lꝫ reſpectu
mariti ꝓ quo data ẽ dicaꝫ titul⁹ lucratiuus
ter.eſt no.in.l.j.in.ſ. lucratiuas ⁊ ibi ad hoc
notant Bar.Bal.⁊ Jo.de plate.C.de impon.lucra. deſcripti.lib.x. ¶Facit in ſimili 165
q̃ ſicut dos aduẽticia nõ ẽ cõmuniſ pfis ⁊ ſi

Universidad de Salamanca. BGH

lie pro vt est dos profecticia sed est soli⁹ filie glo.in.l.ij.§.q si pris.in.glo. sup verbo.per fecta in.v.in adnēticia sola filia agit.ff.solu. matri. ita simili mō in donatione propter nuptias adnēticia erit dicēdū ꝛ sic facta per traneum filio fami.q actio ad repetendum talem donationem propter nuptias non est cōmunis pris ꝛ filij in potestate sed est soli⁹ filij quia talis cōmunio nō cadit nisi in profecticia.ita.d.Bar.in.l.fi.ad finē prin.C.de iur.doti.refert ꝛ sequit Jaso.main⁹.in.d.§. q si in patris.in.ij.col.ꝛ sic regulā quam supra posui in marito respectu dotis cū suis extensionibus ꝛ limitationibus habebit locū in vxore respectu donationis ꝓpē nuptiat q est nouū et subtile ꝛ per consequens vtile et sic erit menti tenendū quia est quottidianū.

166 ¶Hijs igitur principijs presuppositis pro intellectu huius quattuor decime limitationis ad.d.l.ix.pono exēplū.cū habuissem tres forte filios ꝛ ex vno pauperrimo vnam neptem quam pater suus propter suam inopiā ꝛ paupertatem non poterat dotare ꝛ sic mihi ano incumbebat onus dotandi eā. d.l.dedit dotem.cū alijs superius allegatis marita ui banc neptē ꝛ pro ea nomine dotis genero meo dedi vltra quintā partem meorū bonorum nomine dotis ꝛ forte dedi etiā tertiū q non poterā relinquere in morte neq dare in vita extraneo sed tantū modo filio vel ei qui habeat ius succedēdi per.d.l.ix.me ano eodēq testatore mortuo veniūt filij mei ꝛ dicūt q neptis cū non habebat ius succedendi mihi ano ex eo quia pater suus tēpore mortis aui eā ꝓcedebat q nō erat capax nisi tā tūmodo quinti nō aūt tertij ꝛ sic volūt revocare.d.constitutionē dotis eaten⁹ quatenus tangit tertiū dicendū est per superiora dicti filij.nō admittētur ad revocandū. d.tertiū q cū maritus huius neptis.illud habeat ex titulo oneroso per quē titulū potuit pr filijs suis preiudicare in dicto tertio et ad huc in omni legitima per ea que supra dicta sunt nō patietur revocationē aliquā ꝛ huic limi

167 tationi dabis oēs exēptiones ac limitationes quas supra dedi. ¶Decimoquinto fallit. d.l.ix.in hoc casu cū ego habuissem plures filios ꝛ ex vno nepotē ꝛ voluissem illū filiū ex quo habeo nepotē meliorare in tertio ꝛ quinto rogauerit me pater vt.d.tertiū ꝛ quintū filio suo hoc est nepoti meo reliquissem ego vō aliis filijs cōtradicētibus ꝛ primitus heredib⁹ institutis eidē nepoti relinqui tertiū ꝛ quintū bonorū meorū dico q hoc casu potu

rit.d.nepos cōsequi.d.tertiū et quintū lz sit ali⁹ qui cū precedat tpe mortis aui.l.pr̄ su⁹ ꝛ hoc ꝓbo p sequētia. ¶Primo q cū ego 168
distinaui religare ō bonis meis tertiū ꝛ quintū illi filio ex quo habeo nepotē iā.d.tertiū ꝛ quintū distinctiōe mea erat dicti filij.l.nā et si parētib⁹.in pn.ff.de inoffi.test.l.scripto. in fi.ff.vnde liber.l.fi.in pn.ff.de bon.dān.l.pe. ff.de bon.liber.ꝛ.l.de emācipatis.C.de legi. here.ꝛ sic erat alienū ꝛ de re aliena eo volente cuius est res possunt testari.l. sicut.§.vēditionis.vbi est ter.no.ff.qui.mod.pig.vel.hipo.sol.ꝛ illum.ter.reputat ad hoc singularē Bal.in.c.j.§.pe.qui.mo.feu.ami.ꝛ in.l.vēditioni.C.de vsuc. pro empt.ꝛ in.c.j.§.donare.in.ij.col.quali.ol.feu.pote.aliena. notat Bald in.c.j.in pen. col. de probi. feu. alie. per fcdcri. et in.l. quotiens ab omnibus. C. de fideicomi.et in.l.si tibi.§.de pignore.ff.de pact.ꝛ fn. l. j.in.ij.col.vbi limitat.C.de sac. sanct.eccl.ꝛ in.l.fina.in.ir.col. C. vnde legi. Bal.ꝛ Sali.in.l.cum alienam.C.de lega.

¶Additio. ¶Adde Cepol. in.l.vēditioni.nu. xxij.C.de vsuc.pro emp. Feli.in.c.fi.nu.v. de accusa. Suarez. in repe.l.qñ in prioribus in.v.limita. char. lxxiiij.col.j.C.de inoffi.testa.Bernar.diaz ō luco.in tract. Fallenti.litera. v.regula. cccc lxxxvij. Fabia.a mōte. in tracta.de empti.ꝛ vend.ij.q.prin.nu.j.Segur.in repe.l.si ex legati causa. vsi.quinto facit.nume.cxcij.ff.de verborum obligatio. Didacus ℘erez.

¶Et sic cū dictus filius consensit q de dicto tertio ꝛ quinto que sua erāt sola destinatiōe q ego pr̄ ea nepoti relinquissem nimirū q sibi preiudicet p.d.§.vēditionis. ꝛ lz.d.§. vēditionis.reputetur singularis adde tu tñ simile in.c.j.in prin.quē Bald.ibi.in pe.col. ad hoc.no.de prohibi feu.aliena.per federi. 169

¶Secundoter.in.l.siue.§.fina. iuncta sua glo.ff.de iure patro.vbi dicit tex.et trahitur q liberi liberti qui sunt in pedimento patrono quo minus succedat ipse patronus liberto si nolunt succedere patri.s.liberto faciunt locū ipsi patrono qui alⁱs precedebatur a liberis liberti.simi.ter.est in. l. si ex modica.§. si filius.ff.de bon.liber.sic igitur dicamus in presenti quia cum filius qui precedit nepotem nolit esse melioratus imo q suus filius melioretur q faciat locū nepotici alⁱs prestabat impedimentum ad habendum.d.tertium. 170

¶Facit q per.d.iura dicit Bar.in. ij.§.sed si sint sui.ff. ad Tertull. vbi tenet q 171

si statutum dicit q filia femina nō succedat stantibus filijs intelligitur stātibus filijs qui
172 succedant patri. ¶Tertio facit tex.in.l.fi. C. de pac. vbi dicit tex. q si aliq̄ sperant ali cuius cognati hereditatē potest vn⁹ cognatus per pactū dare alteri illud quod ex successione cognati sperabat consentiente eo de cuius hereditate agitur sic etiam videtur in presenti a fortiori q iste auus cui⁹ successionem sperant filij possit nepoti dare illud tertium consentiente illo.scilicet qui illud sperabat destinatione pris volentis ꝛ dicētis se velle meliorare illum filium qui patri cōsentit vt illud tertium nepoti relinquisset.

173 ¶Quarto facit tex. in.l.dedit dotem.ff.de colla.bono.vbi dicit tex. q si ego auus dotaui neptem meam propter filium. ipse filius videtur eam dotare sic ergo dicamus in presenti. q cum ego legaui nepoti meo dictum tertium ꝛ quintum propter filium meū rogantem me patrem vt filio suo relinquissem tertium. q sibi relinquere volebā q ego video⁹ illud dare filio meo ꝛ ipe filio suo quod bene poterat fieri. Vel possumus dicere alio modo q cum.d.tertium do nepoti propter filium. vt patet quia ad instantiā ipsius hoc facio cum nepos illud tertium ꝛ quintū habeat occasione patris q cēsetur profectitiū. l. sed si plures.§. in arrogato.ff. de vulga. ꝛ pupilla.substi.l.profecticia. in prin.ff. de iure doti.ꝛ glos.ordinaria.in.l.cum oportet. in prin.vbi Bar.C.de bonis q̄ liber.ꝛ q prin de habetur ac si ipsi filio illud relinquissem. ex eo q̄ profectitia etiā bodie in totū acquiruntur patri.vt superius satis dictum est.

¶Adde. ¶Supra in versic. hoc tamen est intelligēdum. num.cxx.ꝛ ibi dixi in additione. Didacus ℘erez.

174 ¶Decimoserto fallit.dict.l.ix.in casu quo ego haberem filios ꝛ ex vno nepote qui mihi ano tot ꝛ tāta seruicia artificialia vel officialia fecerat que equipalebāt tertio ꝛ quinto bonorum meorum vel tertio tātum quia tunc si ego auus inter viuos eidem nepoti donassem tertium ꝛ quintum bonorū meorum vel in vltima voluntate eidem nepoti. d.tertium vel quintum legassem valuisset dicta donatio vl legatum dicti tertij ꝛ quinti. ꝛ est ratio: quia cum dicta donatio sit remuneratoria seruiciorum ꝛ non simplex potius dicetur solutio debita propter seruicia quā donatio .l. acquilius regulus.ff. de donati. l.idem q̄.§.fina. ꝛ l.si vero non remuneran

di..in prin.ff. mand. ¶Facit in simili quia 175
licet donatio facta filio in potestate a patre non valeat.l.ij.ꝛ ibi glos.ꝛ doct.C. de inoffi. donat. tamen donatio facta inter patrem ꝛ filium in potestate constitutum propter bene merita valet glos. in.l. si donatione. vbi moderni.C.de coll.g'o.in auct. vnde ꝛ si parens.vbi etiam docto.C.de inoffi.testam.

¶Additio. ¶Adde Antonem sup. hāc repetitionē.xij.et ibi l addi tione. Joan.lup.in rep. Rubri.de dona.inter vir.ꝛ vxo.§.xlv.nu.xiij. Joan.bernar.in tracta.fallenti.regul.cxlij.ꝛ regu. cccxxxiij. Cassane.in consuetu.burgund. Rubri.vij. §.v.nume.xlvij. Didacus ℘erez.

¶Facit etiam quia libertus potest remu- 176
nerare bene meritos in preiudicium ꝛ diminutionē legittime patroni.l.vnus libertus. ff.si quid in fraud.patro. ergo idem erit in patre vt possit remunerare neptē bene meritum in preiudicium ꝛ diminutionem legittime filiorum cum licitum sit argumentum de legittima patroni ad legittimam filij.l.fi. C.de inoffi.testam. Facit quia licet donatio inter virū ꝛ vxorē constāte mr̄imonio nō teneat.l.donationes.ꝛ p totū ti.C.ō dona.inē virum ꝛ vxo.ff.eo.ti.tñ.si sit remuneratoria seruiciorū valet ꝛ tenet in continēti. vt probatur in.l.qō aūt.§.si vir.ff.de don.inter vi. ꝛ vxo.ꝛ no.℘y.Bal.ꝛ Sali.in.l.si pr̄ puelle. vbi etiam per Jaso.C. de inoffi. testam.

¶Sed supradictis non obstantibus potest 177
dici cōtrarium imo q adeo au⁹ in preiudicium ꝛ diminutionē legittime filiorū nō pōt nepoti q̄ ꝓcedit a pre tpe mortꝫ ani donare vel legare vltra quintū ēt si donet vel leget eidem tanq̄ bene merito. ꝛ pro hoc ego allego glos.not.vbi ex ea hoc no.℘au.de ca.ꝛ. d.Jas.in.d.aucte.vsi ꝛ si parēs.C.de inoffi. testa.quc dicit sēm doc.ibi q donatio etiā ob bene merita facta filio potest tāq̄ inofficiosa revocari vsq̄ ad legittimam filiorū.ꝛ sic pater nō potest remunerare quemq̄ in preiudicium legittime filiorum. Hoc idem tenet Bal.in.l.ij.in.iiij.oppo.C.ō inoff. donati. ¶Non obstat idquod supra dictum 178
est de donatione facta filio in potestate propter bene merita ipsius filij: quia illud ideo est ad hoc vt.d.donatio incontinenti valeat que alⁱs non valeret si simpliciter fieret. non tamen ad hoc vt si fuerint inofficiosa q̄ nō poterit revocari: quia imo poterit vsq̄ ad legittimam filiorum revocari secundum.

Universidad de Salamanca. BGH

¶Pau.de.ca.in.d.auc.vnde ⁊ ſi parens.⁊ ſic etiam poterit reſponderi ad illud quod fuit dictum de donatione inter virum ⁊ vxo.

179 ¶Non obſtat etiam illud quod dictum eſt de liberto qui poteſt donare bene meritis in preiudiciũ legittime patroni: quia aliud eſt in liberto qui in hoc poteſt patrono preiudi iudicare.d.l.viuus libertus. aliud eſt in patre qui in donando nullo modo poteſt filijs preiudicare modo donet ſimpliciter modo propter merita remunerando. d. glo.in.d. aucten. vnde ⁊ ſi parens. ⁊ per hoc patet q̃ illa equiparatio quam facit.d.l.fi. C. de inoffi.teſt.inter legittimam filij ⁊ patroni non ſemper procedit ſecundum Bald. Sali. et Jaſ.in.d.l.fi.⁊ q.d.l.viuus libertus.ſolum habeat locum in donatione facta a liberto: non autẽ in illa que fit a patre tenet ¶Pau.⁊ Jaſ.in.d.auct.vnde ⁊ ſi parens.⁊ Jaſ.in.l. cũ qui.C.de inoffi.teſta.⁊ Bal.in.d.l.ij.in. iiij.oppo.C.de inoffi.dona.

¶Additio.

¶Adde Gomez ariam.in.l.iiij.nu. ciiij.in.ll.Tauri.⁊ Segur.in repe.l.cum patronus col. xj.nu. xxxvj.vbi deſcripſit quattuor vſas inter legittimam patroni ⁊ legittimã filiorũ.ff.de lega.ij.⁊ hic ponit tres. Didacus ¶Perez.

180 ¶Patet etiam quia magis debetur legittima filijs q̃ patronis.quia legittima filiorũ debetur in bonis patris de iure poſitiuo et naturali.l.nã ⁊ ſi parẽtibus.in prin.ff.de inoffi.teſt.⁊ l.ſcripto.in.fi.ff.vnde libe. ſed ea que debentur patrono in bonis liberti debentur de iure poſitiuo ⁊ quaſi naturali. ter.eſt in.l.ſi patron⁹.et ib ¶Pau.de ca.ff.ō noua. patet etiam quia eã que repellit patronũ exheredatũ condito teſtõ repellit eundẽ ab inteſtato a legittima ſucceſſione.l.cum patronus.ff.de iure patro.ſec⁹ eſt in filio. l. in arenam.vbi Jaſ.C.de inoffi.teſt. ¶Itẽ patro

181 nus per cõtra tab.non anullat teſtm̃ liberti in totũ.ſed pro ſua legittima tm̃ vel pro ſupplemento eius q̃ deeſt.l.j.C.de bono. poſſe. cõtra tab.ſ.ſed noſtra.inſti.d. ſucce.libe.ſed illa que cõpetit filio rumpit teſtm̃ in totũ.l. j.C.de contra tab.l.duobus.ſ.cũ emancipatus.ff.eo.ti.et ſic per omnia ſupiora patet q̃ magis debetur legittima filio in bonis patris q̃ patronis in bonis liberti nimirum q̃ nonita de facile diminuatur legittima filiorum propter donationem etiam ob bene merita factã ſicut legittima patroni dicta.l. viuus libertus. ¶Poſſet forte dari concordia per quam ſupra dicta concordentur ⁊ q̃ dicamus ſic q̃ aut iſte nepos ſit bene meritus auo meritis obligatorijs: vt quia tanq̃ artifex ⁊ officialis.aliquas operas fecit auo ad quas ipſe nepos nõ teneatur: lz enim filius vel alij deſcendẽtes teneãtur ad obſequia reuerentialia pr̃i vel aſcẽdentibus. vt in ti. de obſequijs.nõ tm̃ tenetur ad opas tanq̃ libertus.aut iſte nepos eſt bene merit⁹ auo meritis impulſiuis ſeu perſuaſorijs. ¶Primo caſu ſi dicta merita ſunt obligatoria ⁊ ſunt cõdigna dicto tertio ⁊ quinto. aut ſaltẽ tertio tm̃ q̃ tũc poterit illud cõceder e auus nepoti ſupradicto in p̃indiciũ legittime filiorũ.⁊ ita intelligãtur ea que ſupra dixi in prima opinione: Secũdo vero caſu non poſſit au⁹ donare.d.tertiũ.d.nepoti ⁊ ita intelligatur gl. in auct.vnde ⁊ ſi parens.⁊ q̃ ibi dicunt docto. ¶Facit primo pro hac cõcordia exp̃eſſa determinatio Buil.de cu.in.l.ſi tibi. ff. ſi cer.pet.vbi ipſe ſic intellexit.d.l.viuus libertus.vt loquatur de meritis obligatorijs. et gl.in.d.auct.vnde ⁊ ſi parens. vt. loquatur de meritis impulſiuis ⁊ perſuaſorijs. et refert Bald.in.d.l.ij.in.iiij.oppo.C.de inoffi. dona. ¶Facit pro hac diſtinctione quia cũ iſte nepos fecit ſeruicia auo ad que non erat obligatus.ſ.quia eidẽ auo aliquas operas fecit habet auũ obligatum ⁊ ſic contra eum habet actionẽ.⁊ per conſequẽs iſte nepos eſt creditor ſui aui.l.creditores.ff.de verb.ſign. ⁊ per tale creditum debitum per auũ minuitur legittima filiorũ cum omne es alienum ſit ante legittimã extrahẽdũ.⁊ tale es alienũ minuit legittimã. l. ¶Papinian⁹.ſ.fr̃ta.ff.ō inoffi.teſt.⁊.ſ.cũ autẽ.inſti.ad legẽ fal. Sed iſtã cõcordiã non admittit Bal.in.d.l.ij.ibi dũ dicit (p̃ma ſolutio vioreſt) que eſt. vt.d. l.viu⁹ libert⁹.intelligatur tantũ in liberto.⁊. d.gl.in auct.vnde.⁊ ſi parens.intelligatur tãtũ in p̃e. Jta etiã videtur ſentire ¶Pau. de ca.in.d.auct.vſi ⁊ ſi parẽs.dum illã gl.intellexit ō meritꝫ obligatorijs.⁊ poſtea ſubdit q̃ ſicut dõatio ſimplẽr i officioſa revocat vſq̃ ad legittimã.ita ⁊ donatio ob merita facta. ⁊ ſic q̃ nõ põt p̃ remũerare aliquẽ in p̃indiciũ filior⁹ ⁊ ſic oẽs docto. ſimplr̃ vt nullo mõ minuat legittima filior⁹ ꝓpter quãcũq̃ dõationem. Sed dicti p̃es nõ reſpõdet fundamẽto ſupra poſito.ſ.q̃ cũ au⁹ ſit debitor ſui nepotis q̃ illud debitũ tãq̃ es alienũ minuit legittimam.d.ſ.quarta.⁊. d. ſ. cum autem. Eſſi poſſet finaliter in hoc caſu cõcedi q̃ tal' nepos ſit capax.d.ſtij q̃ttuor cõcurrẽtib⁹ vel

184 quinq̃. ¶Primũ q̃ dicta ſeruicia ſeu merita ſint obligatoria vt ſupra exemplificaui: quia tunc cũ inducant obligationẽ in ipſum auũ.⁊ auus teneatur ad dicta ſeruicia illud es alienum quod nepoti debetur propter dicta ſeruitia minuit legittimam filiorum. d.

185 ſ.quarta.⁊.d.ſ.cum autem. ¶Secundum q̃ iſte nepos qui dicta ſeruicia obligatoria fecit auo ſuo illa nõ fecit animo donãdi ſed animo repetendi q̃ in dubio preſumit̃.arg. ter.in.l.cũ ō indebito.in prin.ff.de probatio.

¶Additio.

¶Adde Jmol. coſ.xxix. Lepol.in cõſ.ciuili.lxiii.nu. xij.⁊ in tract.de ſimula.contractus.preſum. xxiij. nu. lxxvij.Mipoli.in conſi.cxxiiij.nu. viij. Jaſo.in.l.ſi fundum per fideicomiſſum. nu.xix.ff.de lega.j. Caſſanc.in conſuetudi. Burg.fol.cccij.nu.xxv. et Tiraq̃ll.in repe. l.ſi vnq̃.in verbo. donatione largitus. nu. clxviij.⁊.clxix.C.de reuocãd.don.⁊ in tract. de vtroque retra.fol.ccciiij.nu. l. ¶Fatuitas potius q̃ donatio eſt preſumenda ſcẽm Bal.in.l.generaliter.col.iij.nu.v.C.nõ nu. pec.q̃ reputat ſingulare Jaſ.in.l.cũ qd.in. j.lectiõe.nu.ix.ff.ſi cert.pet. Dida. ¶Perez.

Fatuitas potiꝰ q̃ donatio eſt p̃ſumend.

186 ¶Facit quia quãdo filius vel alius deſcẽdẽs fecit aliquid pro pſe vel auo ad q̃ ipſe filiꝰ vl̃ nepoſ nõ tenebatur nõ videt̃ indubio illd̃ feciſſe ao donãdi imo ao repetẽdi ter. eſt no.quẽ ibi põderãt Bart. Sali. Ange. ¶Pau.de ca.⁊ vſis Alex.in.l.ſi filius. C. de nego.geſt. Facit ter.in.l.heredes.ſ.ſi filius. ff.fami.ber. ¶Tertiũ q̃. d. ſeruicicia ſint cõdigna ⁊ equialẽtia.d.tertio: q̃ alꝰ ſi ſeruicia forte attingerent ad centum tantum ⁊ tertiũ bonorũ teſtatoris excederet centũ.in illo exceſſu non eſſet ſolutio debiti.ſed ſola liberal' donatio q̃ non valeret cũ ſint perſone que non habent ius ſuccedendi vt eſt nepos qui precederetur a patre tẽpore mortis aui.

187 ¶Facit q̃ ad hoc vt dõatio facta filio in poteſtate a pſe ꝓpt̃ merita valeat in cõtinẽti eſt neceſſe q̃ bñ merita ſint equialẽtia donationi.ita tenet.Bar.in.l.ſi quis ꝓ eo.ſ.j.in fi. ff.de fideiuſſo.⁊ in auc.vſi ⁊ ſi parẽs.vbi etiã Bal.⁊ Sali.in.l.illud.C.de ſacro ſan. eccl. Jmo.in.d.l.aquilius regulus.ff.de dona.

188 ¶Quartũ q̃ au⁹ tpe quo relinqt nepote. d.tertiũ dicat.q̃ illud relinquit eidẽ nepoti ao cõpẽſandi cũ debito illo q̃ ſibi dz ex ſeruitijs ſibi p̃ dictũ nepoté collatis alꝰ ſi auus hoc exp̃ſe nõ dixiſſet q̃ animo cõpẽſandi relinquebat nõ voluiſſet q̃ tunc eſſet ỹa donatio cũ eſſet verũ legatũ q̃ eſt donatio.l. legatũ.ff.de lega.j.§.j.inſti.de legatis.q̃ donatio nõ cadit in.d.tertio. qſi nõ ſit filio vel ei qui nõ habet ius ſuccedẽdi ex neceſſitate.vt ſupra dixi pro hoc eſt ter.in.l.creditorẽ.ff.de lega.ii.⁊ in.l.vni.in.§.ſciẽdum. C.de rei vxor. acti. quib⁹ cauetur q̃ legatũ relictũ a debitore creditori nõ intelligit̃ relictũ alio cõpenſandi cum debito niſi exp̃reſſe ſit dictũ cum igitur auus ſit debitor dicti nepotis ⁊ ſibi relinquit tertium niſi exp̃reſſe dicat q̃ illud relinquit animo compenſandi cum illo debito q̃ ſibi debet ex dictis ſeruicijs intelligeretur tunc illud tertium donare. ⁊ ſic non valuiſſet. vt dixi. ¶Nec obſtat. ter. in auc. preterea. C. vnde vir ⁊ vxor. vbi eſt caſus q̃ quando debitor legat creditori q̃ in dubio videtur eidem legare animo compenſandi cum debito. 189

¶Additio.

¶Adde Guliel. Benedict. in repeti. c. Rainutius. verbo. et vxorem nomine Adelaſiam. nume. ccxlj. de teſtam. et Autor. infra. in. v. facit pro hoc q̃ dicit Bald. nume. ccxiij. et ibi latiſſimam additionem. Didac. ¶Perez. ¶Quia ille ter. loquitur in debitore legali ⁊ neceſſario qui in dubio non eſt credendus legare animo donandi cum in neceſſitatibus nemo liberalis exiſtit. l. rem legatã. ff. de adimen. et tranſferen. le. Nos vero loquimur in debitore voluntario. vt eſt auus qui voluntarie factus eſt debitor ſui nepotis propter ſeruicia ſibi ex ſua voluntate per nepotem collata. ⁊ ita intelliguntur dicta iura. ſ. d. l. creditorem. ⁊. d. §. ſciendum. ſecundum Bar. ⁊ docto. in. d. auc. preterea. ⁊ in. l. ſi cũ dotẽ. §. ſi pater. ff. ſolu. matri. ⁊ in. l. buiuſmodi. §. j. in prin. ff. de le. j. ¶Paul. de caſt. in cõſ. cxxxj. incipi. Licet iſta domina liſa. ⁊ in conſilio. cccl xxxvij. incipi. In cauſa que vertitur Bononie. ¶Quinto q̃ iſte nepos pro bet vere et realiter ſe talia ſeruicia ſeu operas auo preſtitiſſe: quia alꝰ ſi auus in teſtamento ſeu in inſtrumento donationis confiteretur ſe dictas operas recepiſſe a ſuo nepote non ſtaretur tali confeſſioni aui. iſta eſt glo. bene notanda in. l. ſi donatione. ſecundũ Arge. ibi in lectura florentina. pro vt ibi refert Jaſon. C. de colla. et eſt dupler ratio ſecundum docto. ibi ¶Prima quia quando confeſſio precedit inter perſonas prohibitas non valet niſi veritas probetur. l. qui teſtamentum. ff. de probatio. 190

Universidad de Salamanca. BGH

¶Additio. ¶Adde Bart. in con.cxciiij. Jaſo.in.l.ſi tibi decē. §.ſi pactus.nu.viij.ff. de pact. Joā lupum. in repe. Rubri.§.l.nu.xxix. Joan.bernard. in tracta. Fallentia.regul.cccxliiij. Tiraq. in tract.de vtroque retract.§.i.glo.xviii.fo. cl.nu.lxxxv. Segur.in.l.ab exheredati ſubſtituto.col.pe.ff.de lega. i. et Regia lex.iij. titu.xiiij.parti.iij. Didacus ¶Perez.

Lex regni.

192 ¶Secunda ratio eſt quia quotienſcunq; confeſſio vel aſſeueratio fit a prohibita perſona que non poteſt libere talem actum facere. ſed ita demum ſi interuenerit illud quod confitetur talis confeſſio eſt ſuſpecta ⁊ ei non ſtatur: quia preſumitur eſſe in fraudē legis ad hoc vt ille actus poſſit fieri qui aliter fieri non poterit. ita probat ter. no. quem ad hoc ibi nota. Bart. in.l. ſi forte. ff. de caſtre. pecu. glo. Bart. et omnes in. d. l. ſi donatione. et idem Bar. in. l. per diuerſas. C. manda. et in aucten. ſi quis in aliquo. circa fi. C. de edendo. Bal. in auct. hoc ius porrectum. C. de ſacro ſanct. eccle. ⁊ in. l. cum aliquis. C. de iure deliberan. Joannes. andre. in addi. ad Specu. in ti. de re. eccle. non alie. ſuper Rubrica. ⁊ ſic cum dicta cōfeſſio facta ab auo ſit facta inter eum ⁊ nepotem. ⁊ ſic inter perſonas prohibitas. ſ. auum volentem legare tertiū. q; non poteſt dare niſi ei qui ſibi ex neceſſitate ſuccedat ⁊ nepotem qui non eſt capax. d. tertij non valet niſi veritas probetur. ⁊ ſic q; dicta ſeruitia probet vere ⁊ realiter nepos ſe preſtitiſſe auo ſuo ⁊ premaxime cū talis confeſſio tendat in preiudicium legittime filiorum vbi nullo modo valet niſi de debito paterno cōſtet per veras probationes ſecūdum Bar. in. l. cum quis decedēs. §. codicillis ff. d. le. ii.. de quo ſatis eſt dictū ſupra. ⁊ ſic cōcludam⁹ q; ſi aui⁹. d. nepoti legauerit dictū tertium et quintum q; talis nepos poterit conſequi vtrūq; dum tamen dicta ſeruitia ſint. d. tertio equiualentia cum aliis quattuor concurrentibus de quibus ſupra dixi poſito q; non equiualeant etiā quinto ſed tantum tertio: quia in quinto dicta ſeruitia non ſunt neceſſaria: ex eo quia poterit relinqui etiā penitus extraneo. vt. d. l. ix. ante fi. ⁊ ſic cōſequeretur tertium ex cauſa onoroſa. ſ. in recōpenſationē ſui debiti ex cauſa ſeruitiorū ⁊ in hoc legato tertij non dicitur vtile legatum: quia in eo tertio nullum cōſequitur comodum niſi debitum ſuum. l. ſi creditor. i. cum legibus ſequentibus. ff. de lega. j. ⁊ Adde Jaſ. in. l. ſi arrogator. nu. xviii. ff. de adoptio. Laſſa. in cōſue. Burg. Ru. vii. §. v. fol. ecclij. co. iiij nu. j.

in. §. ſi quis debitori ſuo. v. econtrario. inſti. de legatis quintum autem conſequetur ex titulo lucratiuo. ſ. titulo legati ex eo quia non relinquitur ei propter ſeruitia: ſed propter affectionem vel alia bene merita que nō erāt obligatoria. l. nec; adiecit. ff. pro ſocio.

¶Extende ſupra dicta. vt non ſolum habeant locum quando tertium ⁊ quintum relinquitur per auum nepoti in vltima voluntate. vt ſupra ſepius exēplificaui. verum etiā ſi auus tertium ⁊ quintum inter viuos concedat nepoti titulo donationis. ¶Pro quo facit quia quēadmodum illud quod legatarius neceſſarius ſuo creditori videtur legare animo compenſandi cum debito. d. auct. preterea. ita etiam q; inter viuos concedit titulo donationis. ita ſentit Bal. in. l. quoniam in prioribus. in vlti. col. C. de inoffi. teſt. vbi dicit q; ſi pater filiam prius dotatam poſtea inſtituat in legittima ſimpliciter quod intelligitur computata tamen dote idē tenet ipſemet Balin. l. ſi cum dotem. §. ſi pater. ſequitur ¶Paul. de caſt. in. quoniam nouella. in. j. col. C. de inoffi. teſta. facit. l. huiuſmodi. §. cum pater. ⁊ q; ibi Bar. ⁊ docto. dicunt. ff. ō lega. i. ¶Facit bonus ter. in. l. j. §. pen. ff. de colla. doti. quem reputat mirabilem ⁊ ſingularem. Ludo. Roma. ⁊ ibi Alexan. in. xvij. col. in. l. poſt dotem. ff. ſolu. matri. i. vbi eſt ter. q; ſi pater promiſſit dotem pro filia deinde mortuus eſt filio et filia heredibus inſtitutis vel ex teſtamēto ſeu ab inteſtato q; onus ſolvende dotis promiſſe non pertinet ad filium pro dimidia pro qua eſt heres: ſed totum eſt in parte ipſius filie.

193

194

195 ¶j. §. pe. ſ de coll. dot

¶Additio. ¶Adde ¶Pe. gerardū. in ſin. xliij. Jaſo. in. l. qm̄ nouella. nu. iij. C. de inoffi. teſta. ⁊ in auct. preterea. col. viij. C. vnde vir. ⁊ vx. et in. l. hui⁹modi. §. cū pater. col. j. ff. de lega. j. Joan. camp. in tract. de dote. q. xxviij. vbi reputat mirabilem dictū text. Gomez ariā. in. l. xiiij. nū. x. ⁊ in. l. ij. nu. xxviij. in legibus Tauri. ⁊ eſt ſimi. ter. in. l. ſi pater. C. de colla. Didacus ¶Pe. ¶Et q; quēadmodū illud q; ſupra dixi de relicto in vltima volūtate a debitore neceſſario videatur relictū animo cōpēſandi cū debito ita eodē modo q̄ cōceſſum eſt inter viuos videtur cōceſſum ciuiliter animo cōpenſandi cū debito tenet expreſſe Jaſ. in. d. autē. preterea. in. xj. col. ad ſi. v. Itē adde q; ex deciſione. ⁊c. ſic etiā dicamus in debitore neceſſario. ſ. in auo. q; ſicut illud tertium quod relinquit in vltima volūtate nepoti videtur in dubio relinquere animo cōpēſandi cū debito q; d. nepoti d⁊ ex dictis ſeruiciis ita ſi dicū tertiū cōcedat inter viuos au⁹ nepoti titulo donationis vl illud eidē donare animo cōpēſandi cū dicto debito. ¶Facit etiā text. in. d. l. vnū libert⁹. vbi facilior fit remuneratio a liberto facta ī ꝓiudiciū legittime pſoni inter viuos ea q̄ ſit in vltima volūtate. Faciūt ea q̄ latiſſime tradit in anno preterito. cū repetiſſem text. in. l. vnū ex familia. §. Ex ſi fundum. ſ. de le. ij. circa illū articulū. ſ. q; ſicut pater poteſt vnum ō filiis ſuis in morte meliorare ita etiam poterit in vita. Circa q; vide que ibi in. d. §. ſi fundum latiſſime dixi.

196

197 ¶Enum tamen adde bijs que ſupra dixi. q; licet auus in caſu ſupra dicto poſſit legare nepoti ſuo dictum tertium ⁊ quintum q; filij teſtatoris et eius aui heredes non compelluntur preciſe preſtare eidem nepoti dictum tertium ⁊ quintum in corporibus hereditarijs: imo ſi voluntarie ⁊ magis elegerint preſtare eſtimationem dicti tertij ⁊ quinti dicto nepoti compellitur nepos accipere eſtimationem. ⁊ eſt ratio: quia dictus nepos eſt legatarius partis bonorum cum ſibi legatur per auum tertium ⁊ quintum bonorum ſuorū. vt p⁊ in. d. l. ix. ibi. (Dela quinta parte de ſus bienes.) ⁊ ibi. (Enla tercera parte de ſus bienes.) Et quando eſt alicui legata certa pars vel quotta bonorum eſt in electione heredis vel dare legatario legatum corporibus hereditarijs vl in eſtimatione. l. nō amplius. §. ſi. ff. de lega. i.

198 ¶Ex quo infert. q; ſi filius eſt melioratus in tertio ⁊ in quinto bonorum patris q; fratres non cōpellun tur preſtare fratri meliorato dictum quintū pro ea parte que tangit meliorationem in dicto quinto in corporibus hereditarijs: ⁊ preſtādo eſtimationem liberantur quod ē multum dignum nota. niſi forte dictū quintum teſtator aſſignaſſet filio ſuo in vna re ſpecialiter q; poteſt facere ſecūdum Bal. in rubr. ff. de rerū diui. in. j. col. in fi. ⁊ in. d. l. nō amplius. §. ſi. vbi. d. Alex. refert q; ¶Pau. ō ca. non facta mentione Bald. conſuluit cōtrarium ⁊ male in conſilio. cclxiij. idem tenet. d. Alex. in. l. in quartam. in. x. col. vſi. bene facit q; not. Bald. vbi ſingulariter limitat. ff. ad legem falc. ⁊ Jaſon may. in. l. ſcimus. §. repletionē. in. ij. col. in fi. C. de inoffi. teſta.

Lex regni. **¶Additio.** ¶De iure regio eſt optima lex ſtili. ccxiij. ſcipi, (el pa

dre.) et. l. ix. titu. xv. par. vi. incipi. por fazer partició. ⁊ l. xix. Tau. vbi p Cifontanū. vbi ponit ſeptem queſtiones notabiles. q; aſcendētes poſſunt aſignare meliorationem prelegati tertij ⁊ quinti. vel alteri⁹ vtriuſq; trū factā deſcēdētib⁹ in re vel reb⁹ quas voluerint ⁊ illas habebit precipuas filij⁹ vel nepos meliorat⁹ dum tamen predicte res nō excedant valorē dicte tertij ⁊ quinti. q; illō q; excedū reuocabilē dōtarat. idem q; diſponit. l. quotics. C. fam. her. q; ēt in legittima trū d⁊ locū talis aſignatio. p̄dicta iura. ⁊ eſt optimū modū teſtādi ad euitādas lites ⁊ diſcordias q̄ ſolēt euenire inf heredes tēpe diuiſionis. (hoc adiecto diuiſis portionib⁹ ⁊ aſignatis ad volūtatē teſtatoris). ¶Et hanc diſpoſitionē. ita firmāt eſſe volo ⁊ ſi q̄s nō fuerit obediēs ex nunc. p vt ex tūc obediēti ſeu obediētes meliore ⁊ melioratos eſſe volo in omnib⁹ bonis meis ⁊ omni eo q; de iure poſſunt. et ita omnes erūt abſq; lite ⁊ diſcordia poſt mortē ſui aſcendentis: Didac. ¶Perez.

¶Ex hoc caſu filij nō poſſ dicere. q; volūt hꝰ legittimā ſuā. i. d. re legata nepoti. ī qua fuit aſignatū. d. q̄ntū. D⁊ l⁊ filij nō habeāt dictā electionē dādi q̄ntū vl ei⁹ extimationē dicto nepoti p. d. §. fi. dicte. l. nō āpli⁹. reſpectu ipi⁹ q̄nti. ¶Sec⁹ tū erit reſpectu ipius tertij ī quo filij⁹ ſimlr ē meliorat⁹: q; l⁊ dictū tertiū ſit quotta bonor. vt dixi: nō tū alij filij habebūt dictā electionē imo cōpellūt⁹ p actionē ſami. ber. p̄ſtare frī ſuo dictū tertiū in corporib⁹ hereditarijs. ⁊ ē huj⁹ rō: q; dictū tertiū ē legittima illi⁹ cui aſignat. d. l. ix. ī q̄ legittima. l⁊ ſit quotta bonor. nō b⁊ locū. d. §. fi. ex eo q; legittima d⁊ filio ī ſubſtātia rerū patnar. ⁊ ſ corporibus hereditarijs. d. §. repletionē. Ly. l auc. res q̄. C. cōm. ō le. ſicut q̄rta trebellianica. l. ſubem⁹. C. ad tre. ita q⁊ Bal. Alng. Jaſ. ⁊ med. ī. d. §. fi. d. l. nō āpli⁹. qō ē ēt bñ notādū in prari. ¶Decimo ſeptimo fallit. d. l. ix. ī caſu quo poneres auū inſtituiſſe filios ī legittima ⁊ nepotē quē ex vno filio inſtituto b⁊ ſimlr inſtituit ī q̄nto bonor. ſuor. qō pōt facere ſicut aliū quēlibet extraneum ⁊ vnus filiorum repudiauit partem ſuam. ſcilicet legittimam portionem et alij fratres ſuas legittimas portiones acceptaſſent. ⁊ ſimiliter nepos aceptaſſet quintū in quo fuit ab auo inſtitutus quo caſu dicta portio legittima repudiata acreſceret aliis coheredibus. ſcilicet fratrib⁹ ſuis ⁊ nepoti teſtatoris ſuas portiones acceptantibus p portionib⁹ hereditarijs. l. meuia. in prin. ff. de leg. ij. l. liMota.

199

Universidad de Salamanca. BGH

ber hoſmo.ſ.cū quis.ff.de bere.inſti. nā hoc
caſu.d.nepos virtute iuris accreſcēdi habe-
bit in illa parte q̄ eum contingit per ius ac-
creſcendi aliquā particulā dicti tertij cū nul
lus filiorū fuit melioratus in tertio:immo il
lud tertiū fuit p oēs filios diſtributū ex eo q̄
fuer ūt equaliter inſtituti.ꝛ ſic illa pars tertij
q̄ cōtingebat iſtū filiū repudiātem legittimā
ſuam diuidit inter oēs coheredes vtute iu
ris accreſcēdi inter quos eſt vnus dictus ne
200 pos in quinto inſtitutus. ¶ Facit pro hoc
quia coheredes ſunt tacite inuicē ſubſtituti
ex legis diſpoſitione. l. ſi Titio ꝛ Mevio. ſ.
Julian⁹.ibi(ꝛ hic quaſi ſubſtitutus cū ſuo
onere cōſequetur.)ff.de leg.iij.cuius ſubſti-
tutiōis vigore poteſt venire legittima.ꝛ per
cōſequēs tertiū vel pars ipſi⁹ ad penitus ex
traneū.l.cū patron⁹.vbi docto.ff.de lega.ij.
vbi ſubdit Bal.q̄ legittima poſt q̄ eſt repu
diata iam perdit nomē legittime ꝛ aſſumit
201 nomē reliquе hereditatis. ¶ Circa hoc eſt
Pulchrum dubium. pulchrum dubiū quid erit in caſu quo iſte fi
lius qui repudiauit eſt,in tertio melioratꝰ et
repudiauit legittimā portionem ſuam atq̄
etiam dictū tertiū.an hoc etiā caſu dictus ne
pos habebit virtute iuris accreſcēdi:nō ſolū
portionē portionis legittime repudiate. ſed
etiā aliquā partē.d.tertij per filiū repudiati
ꝛ credo q̄ dictus neposſolum habeat partē
portionis legittime in q̄ fuit inſtitutus repu
diās ex iure accreſcēdi:ꝛ ex quadātacita ſub
ſtitutiōe vulgari cōprehēſa ſub illo iure ac-
creſcēdi.d.ſ. Julian⁹. Sed ad partē illi⁹ me
202 lioratiōis per filiū melioratū repudiatā nul
lo modo admittatur nepos. ¶ Quod pro-
batur ſic caduca vel quaſi caduca legata de
bēt remanere apud illos a quibus ſunt reli-
cta.vt in.ſ.in primo.ꝛ in.ſ.proſecūdo.l.vni
ce.C.de cadu.tol.ſed ſic eſt. q̄ iſta melior-
tio eſt prelegatū ex eo q̄ fit coheredi. l. qui
filiab⁹.ſ.fi.cū ſimilib⁹.ff.de le.j.ꝛ ſic eſt lega
tū glo.in Rubri.ff.de dote prele.ꝛ tale prele
gatū eſt caducū:ex eo q̄ poſt mortē patris
teſtatoris ꝛ melioratis eſt repudiatū. d.ſ.in
primo. ergo debet remanere apud illos.i.
alios filios a quibus relictum eſt ꝛ nō apud
nepotem:licet ſit coheres:quia ab iſto nepo
te non potuit relinquere tale tertium ex quo
ipſe in illa non fuit nec̄ potuit eſſe bonora
tus:eo ipſo quia nō habebat ius ſuccedendi
quo ſtante patre ſuo in medio.d.l.ix.ꝛ ſic nō
potuit grauari.l.ab.eo.C.de fideicō.ꝛ ſic nō
potuit tale prelegatum ſeu melioratio relin
qui ab iſto nepote ergo non debet remanere
apud illum ſi per filium melioratū fuerit re
pudiatū:ſed apud alios filios meliorantis a
quibus fuit relictum. d. ſ. pro ſecundo. 203
¶ Nec̄ obſtat quod poſſet dici q̄ iſte ne-
pos ex quo eſt coheres repudiantis videtur
ſibi ſubſtitutus ex quadā tacita vulgari.d.ſ.
Julianus.ergo admittitur ad prelegatum
caducū tanq̄ ſubſtitutū.d.ſ. in primo. ꝛ ſ.
pro ſecūdo.q̄ ad hoc reſpōdetur q̄ prelega
ta non veniūt in ſubſtitutione vulgari.ter. Ł.ſertiliam
eſt no.in.l.ſertiliā.ꝛ ibi Bart.glo.ꝛ moder. de lega.iij.
ff.de.lega.iij.quem ter.reduntſingularem.
Ange. Imo.ꝛ Alexan.in.l. Marcellus.ſ.
quidam.ff.ad Trebel.ſed adde tamen con-
cordantem.in.l.miles ad ſororem.ſ.pro par
te.ff.de lega.ij. Non obſtat.d.ſ.in.primo.et.
d.ſ.proſecundo.quia loquitur quādo eſt fa
cta expreſſa ſubſtitutio et ſpecifica in legato
vel prelegato. prelegatario quo caſu prefer
tur ſubſtitutus coniuncto.l.ij.ſ.ſi duo.ff.de
bono.poſ.ſecundū tab.ſed in caſu noſtro lo
quimur de quadam tacita ſubſtitutione que
verificatur in iure accreſcendi quod habet
locū in portione hereditaria non autē in pre
legato. ¶ Nec̄ obſtat q̄ poſſet dici.q̄ in. 204
d.l.ſertiliam.coheres repudiauit ſolum par
tem hereditatis.vt ibi partem hereditatis ex
qua ſcriptus erat omiſit non autem prelega
tum;ſed noſtro caſu.non ſolum partem he
reditatis verum etiam meliorationem repu
diauit.vt in themate apparet: quia poſito
q̄ ſubſtitutio vulgaris verificetur a repu
diata hereditate.l.poſt additam.C.de impu
be.ꝛ aliis ſubſti.boc eſt verum reſpectu illi⁹
rei ſup q̄ fuit facta.d.ſubſtitutio ꝛ ſic reſpec
tu legittime filio relicte in q̄ cadit i⁹ accre-
ſcēdi vnde diſcēdit.d.ſubſtitutio.d.ſ. Julia-
n⁹.nō aūt reſpectu rei ſup q̄ nō fuit facta.d.
ſubſtitutio.ſ.ctij in quo nō fuit facta.d.ſub-
ſtitutio:q̄ ꝛ.d.tertiū repudiet nō propteres
dz nepos admitti:ex quo in.d.tertio nō fuit
ſubſtitut⁹. ¶ Nec̄ etiā obſtat q̄ poſſet dici 205
q̄ dic⁹ nepos nō admittat ad dictā melio
rationē reſpectu illi⁹ partis in q̄ cōſiſtit p̄le-
gatū ſeu melioratio.ſ.p parte aliorū filio-
nō melioratorū reſpectu quorū valet p̄lega
tū:admittetur tamē reſpectu ptis illi⁹ quā
melioratus habeat in.d.melioratione quam
ptē meliorat⁹ habebat iure hereditario nō
aūt iure p̄legati cū a ſemet ipo ſibi ipſi vtilit
legari nō potuit.l.qui filiab⁹.ſ.fi.in.l.ij.ff.d
le.j.ꝛ ſic q̄ illa portio quā meliorat⁹ habeat
iure hereditario in.d.melioratione reſpectu
ſue perſone diuidat inter filios alios teſtato

ris ꝛ iſtū nepotē cū oēs ſint coheredes ꝛ ac-
ceptauerūt omnes ſuas portiōes hereditā-
rias.ꝛ p cōſequēs q̄ illa portio hereditaria
quā filiꝰ melioratus in.d. melioratiōe habe
bat cū ſit vacās: ex eo q̄ p melioratū eſt re-
pudiata accreſcat oībus coheredibus.ꝛ per
cōſequēs iſte nepos cōicet in dicta portione
hereditaria virtute iuris accreſcendi: q̄ ad
hoc rſidetur q̄ tūc prelegatū partim dr cō-
ſiſtere in p̄legato.ſ. reſpectu coheredū a qui
bus eſt relictū.partim dr cōſiſtere iure here
ditario reſpectu illius cui fit qſi coheres cui
fit.d.p̄legatū acceptauit portionē hereditā-
riā:q̄ tūc partim capit iure p̄legati reſpectu
coheredū.partim iure hereditario reſpectu
ſui cum vt diri ſibi a ſemet ipo inutiliter le-
gatur:ſz qſi coheres repudiat portionē he-
reditariā res p̄legata tota cōſiſtit in p̄lega-
to:q̄ dr res prelegata partim dependere a iu
re p̄legati partim a iure hereditario ſub cō-
ditione.ſ.ſi acceptetur portio hereditaria p
coheredē melioratū ſeu p̄legatariū. ꝛ ſiliter
dr res prelegata in totū dependere a prele-
gato ſub cōditione ſi repudietur portio he-
reditaria p coheredē prelegatariū. Ita di-
cūt docto.in.d.ſ.ſi.d.l.qui filiabus. Cū igi-
tur in p̄ſti filius coheres ꝛ melioratus repu
diauit portionē hereditariā iam tertium in
quo facta fuit melioratio totū cōſiſtit in me
lioratiōe ꝛ nihil reperitur in.d.tertio q̄ con
ſiſtat iure hereditario:q̄ nepos ad nullā par
tē illius tertij admitteretur cum nō admitta-
tur niſi ad partē hereditariā reſpectu iuris
accreſcendi:q̄ pars hereditaria in.d.tertio
nō reperitur:ergo ꝛc. ¶ Et p hoc nō obſtat
ter.in.d.ſ.p parte. vbi p̄batur q̄ meliora-
tio partim cōſiſtebat in prelegato partim in
portione hereditaria:q̄ tbi portio hereditā
tis nō fuit repudiata per coheredē p̄legata
206 riū. ¶ Et ſup dicitis infertur.q̄ ſi filius me
lioratus in tertio ꝛ in quinto vl' in altero tm̄
repudiet portionē hereditatis in qua fuit p
ſua legittima inſtitutus ꝛ acceptauerit me-
Adde.l.xxj. Tauri. lioratiōē q̄ cōſequetur totū integrū tertiū
ꝛ quintū eū in toto dicatur cōſiſtere legatū
ꝛ iam nō eſt p̄legatum imo legatū:ꝛ eſt ma-
ximus effectus vltra ſuperiora: q̄ qſi beres
idēq̄ p̄legatarius acceptat portionē heredi
tatis conſequitur p̄legatū ſeu meliorationē
ab heredibus ſuis iudicio familie he.d.ſ.fi.
ꝛ.l.ſi ita legatū.ff.fami. ber. ſed qſi coheres
repudiauit hereditatē:tunc cōſequitur iure
207 legati ꝛ actione ex teſtō. ¶ Decimo octauo
fallit.d.l.ix.in caſu quo teſtator qui habebat
filios ꝛ ex vno filio viuo habebat nepotem
ſui iuris factū per emācipationē.d.nepotem
arrogauerit cum p̄ncipis auctoritate iurta
formā ter.in.l.ij.ff.de adopti.ꝛ.ſ.j.inſti.eo.
ti.ꝛ cā cognita iurta ter.in.l.ſi pf.ſ.in arro
gationibus.ff.de adopt.ꝛ ter.in.ſ.cum aūt.
inſti.eo.ti.quo caſu tranſit tal nepos in po-
teſtatē aui.cū oībus bonis ſuis.l.ſi adopta-
uer o.ff.de p̄ca.ꝛ inſti.de acquiſi. p arroga.
in p̄n. quo etiā caſu ꝛ eidem nepoti debetur
quarta i bonis aui arrogatoris ſi au⁹ eūdē
nepotē ſine iuſta cā emancipauerit vel ſine
cā iuſta exheredauerit.ꝛ hoc ex conſtitutiōe
diui pii.d.ſ. cum aūt.v. ſed ꝛ ſi decedens.ꝛ
in.l.ſi.ff. ſiquis a parē. fuerit manu.nā hoc
caſu dictus auus poterit tali nepoti arroga
to ꝛ ſine cā exheredato vel emācipato: nō ſo
lū relinq̄re tantūmodo quintū bonoꝝ ſuoꝝ:
verū etiā poterit relinq̄re quartā dictorum
bonoꝝ.ꝛ eſt rō:q̄ eam ſibi dz a lege per iura
ſuperius allegata ꝛ relinquēdo auus talem
quartā dicto nepoti nō dr in eū exercere li-
beralitatē cū hāc teneatur eidē ex legis diſpo
ſitione relinq̄re.ꝛ in neceſſitatibus nemo li-
beralis exiſtat.l.rē legatā.ff.de adimē.lega.
ꝛ.l.j.in p̄n.ff. de dona. ꝛ pf non poteſt vltra
quintū dare nepoti qui p̄ceditur a pfe qſi il-
lud facit ex voluntate vt pz in. d.l.ix. ibi. Mo Lexre gmi.
pueda dar ni mādar ꝛc. Et p̄batur foro le-
gū lib.iij.ti.de las dona.l.vij.ſz hoc caſu nō
legat auus.d.nepoti dictam quartā. vt diri
ex voluntate imo ex neceſſitate in qua eſt de-
bitor legalis ꝛ neceſſarius. ¶ Hinc ē q̄ quē 208
admodū pf natural non p̄t filio ſubſtitue-
re in legittima per fideicōmiſſum. vt habet
in.ſ.nfo.ꝛ in.l.qm̄ in portibus.ꝛ inferius eo
dāte videbimus:ex eo q̄ dicta legittima nō
datur a pfe filio:imo ſibi debetur ex diſpoſi
tione legis. i.ex lege.l.ſcripto.in fi.ff. vſi lib.
I.nā ꝛ ſi parētibus.in p̄n.ff.de inoffi. teſta.ꝛ.
l.cum rō.in p̄n.ff.de bonis dāna.ꝛ ſic pf non
eſt viſus in dicta legittima filiū honorare.ꝛ
per cōſequēs tm̄ in ea grauare non p̄t.l.ab
eo.cum filibus.C.de fideico. ¶ Ita etiam 209
videmus in.d.quarta in qua nō poteſt pa-
ter vel auus arrogator filio vel nepoti arro
gato ſubſtituere per fideicōmiſſum.l.ſi arro
gator.ff.de adopti.ex eo q̄ dicta quarta de-
betur arrogato in bonis arrogatoris ex diſ-
poſitione legali.ſcilicet ex conſtitutione diui
pii.ꝛ ſic pf eā relinquēdo.d.nepoti nō vide-
tur eum in ea honorare per conſequēs eūdē
in eodē quarto nō poterit per fideicōmiſſuz
grauare.d.l.ab eo.hinc etiam venit q̄ ſicut

Universidad de Salamanca. BGH

filio legittimo ⁊ naturali põt per pfez ſubſtitui pupillariter in legittima: ex eo q talis ſubſtitutio eſt prouiſio ⁊ merus fauor filij. l. ex tribus. C. de inoffi. teſtamen. ita etiam pater arrogator poteſt ſubſtituere filio arrogato in dicto quarto. dicta. l. ſi arrogator. ⁊ ſic auus arrogator poteſt relinquere dicto nepoti vltra quintum. ⁊ ita videtur poſſe limitari. d. l. ix. ⁊ ſic q̃ extracta. d. quarta tanq̃ res alienum. §. quoniã autẽ quarta. §. quarta. l. ℣apinianus. ff. de inoffi. teſta. reſidua bona dicuntur propria aui de quib⁹ poteſt quintum relinquere extraneo ⁊ tertium vni
210 filiorũ cum in. d. tertio. melioꝛando. ¶ Facit ꝓ hoc q̃ alias ego dicebam cum legiſſem. auc. preterea. C. vnde vir. ⁊ vxo. q̃ ſi habeo filios forte tres ⁊ vxorẽ quam receptabilẽq̃ dote que me marito mortuo eſt remanitura inops ⁊ pauper q̃ poſſum eidem vxori mee relinquere quartam partẽ bonorum meorũ ⁊ de reſiduo poſſum relinquere quintũ extraneo ⁊ vni filiorum tertiũ iure melioratio nis ⁊ in alijs bonis filios meos equaliter ꝓ ſua legittima heredes inſtituere q̃ probat q̃ legittima filiorum debeꝫ deducto ere alieno. d. §. quarta. ⁊ d. §. quoniã autẽ. ſed ſic eſt q̃. d. quarta vxori relicta per maritum eſt eo alienũ mediãte diſpoſitiõe dicte auc. preterea. igitur. ꝛc. ⁊ q̃ maritus dicaꝫ debitor vxoris in. d. quarta ꝓbaꝫ per dictã auc. preterea. vbi fuit dubitatũ an legatũ factũ vxori per maritum cõputeꝫ in. d. quarta. ⁊ rõdubitandi erat q̃ cũ marit⁹ eſt debitor vxoris in dicta quarta ⁊ quotiẽs debitor legat creditori nõ vꝫ legare alio cõpenſandi cũ debito. l. creditorem. ff. de le. ii. ⁊. l. vnica. §. ſciẽdũ. C. de rei vxo. act. videbat q̃ tunc marit⁹ tanq̃ debitor vxoris in. d. quarta legando eidem vxori aliquid q̃ nõ videreꝫ illud legare animo cõpenſandi cũ. d. quarta debita vxori creditrici ipſius mariti ⁊ q̃ maritus dicatur debitor vxoris in. d. q̃rta tenẽt ibi Bar. ⁊ docto. in. d. auc. preterea. ⁊ in. l. ſi cũ dotẽ. §. ſi pf. ff. ſoluto matri. ⁊ in. l. huiuſmodi. §. cũ pf. ff. de le. j. ⁊ ſic p3 q̃ legittima filior minuitur ꝓpter dictũ debitũ vxori neq̃ obſtat q̃ poſſet dici q̃. d. §. q̃rta. ⁊. d. §. cũ aũt loquũtur de ere alieno cõuẽtionali ibi vero loquimur i ere alieno legali vt eſt in. d. quarta que debeꝫ eidẽ vxori ex bonis patris ex diſpoſitione legis: quia poterit rideri q̃ dicta iura dicentia q̃ legittima filiorũ minuatur ꝓpter es alienũ loquuntur indiſſinite ⁊ ſic vniuerſaliter. l. ſi pluribus. ff. de le. ij. ⁊ per conſequens per in-

de habetur ac ſi diriſſent q̃ propter quecunq̃ es alienum modo legale modo contẽtionale minuitur legittima filiorum. ¶ Facit ter. in. d. §. quarta. vbi propter funeris impẽſam que eſt debitum legale q̃ patet quia ante omnia debet deduci vt ibi ⁊ in. l. ſi. §. in cõputatione. C. de iure delibe. ⁊ in. l. impẽſa funeris. ff. de religi. ⁊ ſumpt. fune minuit legittima. ¶ Facit etiam ter. in. l. ſi. ibi. ⁊ eſt eris alieni loco. ff. de colla. bono. vbi dos q̃ eſt debitũ legale. l. qui liberos. ff. de riptu. nupti. l. obligamur. §. lege. ff. de acti. ⁊ oblig. ⁊. l. fin. C. de iure doti. minuit legittimam filiorum. 211 212 213
¶ Facit pro hoc q̃ dicit Bal. in. d. §. ſi pater q̃ lucrũ q̃ defertur a lege marito dicit es alienũ ergo eodẽ modo qõ defertur a lege vxori dicetur es alienũ ar. ter. in. l. ſi. C. de indicta vidu. tol. facit etiam. ter. in. d. aut. ꝓ terea. vbi portio que debetur vxori pauperi ſine dote remãſure eodem modo iudicatur hereditaria ſicut illa que defertur filijs vt ꝓ bat ibi ter. ſuccedat vna cũ liberis ⁊ clarius probat. ter. in. auct. vnde ſumitur. d. aucten. preterea. C. in auctẽ. de cribend. re. ibi. ex hac lege heres extiterit. colla. v.

¶ Additio. ¶ Adde Jaſ. et Deci. in. l. vni. primus nu. riiij. alter nu. r. C. qſi. nõ pe. part. Deci. in. l. pactũ qõ dotali. C. de coll. nu. xviij. Guil. benedict. in rep. c. Rainuti⁹. vb. duas babẽs filias. nu. cclxxj. d̃ teſt. Soci. in cõſ. cv. lib. j. ⁊ cõſ. xxx. nu. iiij. ⁊ cõ. lxxix. nu. vj. li. iiij. ſingulariſſime p Bologninũ. poſt Matheſilanũ. in additionib⁹ ad eũdẽ Matthe. in tract. de ſucceſ. ab inteſta. in. iiij. art. ꝓncip. col. j. cũ ſeqntib⁹. Andre. tira. in tract. d̃ vtroque retra. §. j. gl. iij. nu. iiij. fo. xxiiij. ⁊. l. vij. ti. xiij. pt. vi. Di. ℣De. Lex regni.
¶ Cũ igitur portio vxoris que ſibi debeꝫ in bonis mariti deferatur ſibi eodem iure. ſ. hereditario quo deferatur legittima aliorũ filiorum eodem iure pariformiter vtraq̃ portio debet cenſeri. l. iam hoc iure. ff. de vulg. ⁊ pupil. ſubſti. l. q̃uis. C. de impub. ⁊ aliis ſubſti. ⁊ per conſequens ſicut legittima filiorum minuit bona patris. d. l. ix. ita dicta quarta 214
d̃ minuere bona paterna. ¶ Facit q: legittima eſt q̃rta bonorũ vt declarat Bart. in. l. ex facto. la magna. col. ij. ff. d̃ ber. inſti. Bal. in. l. quotiens. C. eo ti. de ber. inſti. ⁊ eſt ter. in auc. nouiſſima. ⁊ ibi Jaſon. in. j. no. C. de inoffi. teſtamento. ⁊ bona dicũtur deducto ere alieno. l. ſubſignatum. §. bona. l. princeps. ff. de verbo. ſigni. ⁊ d. §. quarta.

¶ Additio. ¶ Quod legittima ſit quarta bonorũ eſt cõis opinio ſecundum Alexand. in. l. omnibus. §. ſi patronus. col. ij. nu. ij. ff. ad trebellian. ⁊ ſecundum nr̃um autorem. in rep. l. cum patronus. col. xv. verſi. Sed certe. nu. xlix. ff. de leg. ij. ⁊ in rep. l. iij. §. ſi. nu. cxxviij. ⁊ ibi in additio. ff. de libe. ⁊ poſth. Didacus ℣Perez.
215 ¶ Ergo debetur legittima filijs in bonis pris deducta pri⁹ dicta q̃rta. ¶ Ex hoc inferꝫ q̃ dicta q̃rta nõ ẽ ttiãda neq̃ q̃ntãda ⁊ eſt rõ q: dictũ ttiũ ⁊ quintũ d3 fieri de bonis pris. vt ꝓbat. d. l. ix. ibi. enla ẽcia pte deſus. ⁊ ibi. En la quinta pte de ſus bienes. Et dicta quarta q̃ debetur in bonis mariti. vt dixi nõ eſt in bonis ipſius patris teſtantis cũ loco eris alieni habeatur per ea q̃ ſuꝑ dixi igi-
216 tur ꝛc. ¶ Hoc tñ intelligo verum. q̃ dicta vxor poterit habere quartã q̃ſi filij ſunt tres tantũmodo: q: hoc caſu nõ eſt plus latura vxor quã vnus filior ſin autẽ eſſent quinq̃ vel ſex vxor eſſet habitura tñ quinta partẽ vel ſertã ⁊ ſic virilem. vt exp̃eſſe dicit dicta auc. preterea. ⁊ alia vnde ſumitur ipſa ⁊ nõ obſtat q̃ poſſet dici. q̃. d. auc. preterea. loquit q̃ſi maritus moritur ab inteſtato vt ꝓbat. rubrica ſub qua. d. auc. ſituatur. arg. l. imperator. ff. de in diẽ adiection. q: imo loquit etiã q̃ſi maritus mortuus eſt teſtatus. vt ꝓbat. d. auc. preterea. in eo q̃ loquitur de legato relicto vxori p maritũ q̃ venit cũ dicta quarta cõpenſandum. ita tz. Rapha. ℣Pau. de ca. Ludo. Roma. ⁊ Corneus. in. d. auc. preterea de quo videas ibi per Corne. late.
217 ¶ ℣Primũ tñ. ſ. q̃ dixi de nepote arrogato nõ haberet bodie locum. qõ ꝓbo nam ex eo q̃ pf tenebatur tali filio arrogato quẽ emãcipauerat vel exheredauerat ſine cã relinquere quartã ſuorũ bonorũ qui dictus filius ſuccedebat pri ab inteſtato in totũ nõ ſtantibus filijs vel eis ſtantibus in virilẽ. l. cum in adoptiuis. C. de adoptioni. ⁊. iiij. parti. ti. xvj. l. viij. ⁊. ix. ⁊. x. ſed cum bodie filius adoptiuus nõ ſuccedat pri ſtantibus legittimis vt habetur foro. leg. li. iij. ti. vj. l. v. non vꝫ q̃ ſibi quarta debeatur in bonis pris arrogatoris verũ tñ eſt q̃ eidem filio ſeu nepoti poterit relinquere quintũ vt habetur eodẽ foro. li. iiij. ti. xxij. l. i. ⁊ per hoc p3 q̃ text. in foro. leg. li. iiij. ti. xxij. in. l. v. q̃ diſponit q̃ filio arrogato debetur quarta. non ſolum ab inteſtato ſed etiam condito teſtamento debet intelligi q̃ſi non extabant filij legittimi ⁊ natu-
Lex regni.
Lex regni.
Lex regni.

les q: illis extantibus non ſuccedit talis arrogatus ne dicta. l. v. contradicat alie. l. v. q̃ eſt eodẽ foro. lib. iij. ti. vj. ¶ Vel ſorte poſſet 218
dici q̃ etiam bodie nõ obſtante. d. l. v. in. d. ti. vj. ⁊ etiã extantibus filijs legittimis ⁊ naturalib⁹ talis arrogat⁹ debeat habere quartam nõ ſolum ab in teſtato verum etiã condito teſtamento per aliã. d. l. v. ti. xxij. que in diſtincte loquitur. ⁊ dico q̃ nõ obſtet ter. in. d. l. v. ti. vj. delas here. q̃. d. l. v. dicit q̃ iſte arrogatus non ſit heres pri arrogatori extantibus legittimis ⁊ naturalibus vt probat ibi ter. dum dicit: heredẽ ellos ⁊ no aq̃l que recibio por hijo. ¶ Sed iſta quarta de qua 219
loquimur non debetur arrogato iure hereditario ⁊ ex teſtõ imo ex cõſtitutiõe diui pij. ff. de colla. bono. l. j. §. ſi impuberẽ. ⁊. l. ℣Papinian⁹. §. ſi quis impubes. ff. de inoffi. teſta. ⁊ ſic extra teſtñ. ſibi debetur talis quarta ⁊ ſic lz iſte arrogatus non cõſequatur aliquid ex bonis patris arrogatoris iure hereditario per. d. l. v. ti. delas heren. extãtibus legittimis ⁊ naturalibus conſequitur tñ illis etiã extantibus ſuam quartã ex diſpoſitione legis. ſ. ex conſtitutione diui pij. ¶ Sed certe 220
multũ obſtat huic cõcordie ter. in. d. ti. xxij. l. j. vbi. dicit. ter. q̃ adoptio facta de aliquo eſt nullius momenti extãtibus legittimis ⁊ naturalibus vt probat ibi ter. dum dicit (tal recibimẽto no valga nada.) q̃ etiam probatur ratione q: tunc talis filius ſolũmodo legittimus forte cõſequereꝫ plus q̃ alij filij legittimi ⁊ naturales q̃ eſſet abſurdũ. vt contingeret q̃ſi pf naturalis ⁊ legittimus decederet cũ q̃inq̃ vꝫ plurib⁹ liberis. Vel poſſumus dicere q̃ iſta quarta q̃ debeatur arrogato ex conſtitutione diui pij nõ eſt quarta omniũ bonorũ arrogatoris ſed illius partis quã habuiſſet ab inteſtato ſicut in filijs legittimis ⁊ naturalibus hoc tz glo. in. d. l. ſi arrogator ⁊ in. d. §. cũ autẽ. ⁊ vtrobiq̃ cõmuniſ docto. q̃ probatur duplici ratione ꝓma q: potior ſit cã naturalis quã accidentalis. l. qui habebat i ꝓn. ff. de tutel. ¶ Item duo 221
vincula fortius ligant q̃ vnũ auc. itaq̃. C. cõmunia. de ſucceſſi. cũ ſimilibus ſic ergo in filijs legittimis ⁊ naturalibus in quibus adeſt cauſa naturalis item adeſt dupler vinculum tñ legittima non eſt omniũ bonorũ patrie naturalis ſed ſolũ partis que ab inteſtato debeꝫ vt dicte glo. dicũt multo magis idẽ 222
debemus dicere in filijs arrogatis. ¶ Secunda ratio eſt qua ſe fundant doctores per quam oſtẽdunt q̃ quarta que debeꝫ impu-

Universidad de Salamanca. BGH

beri arrogato nõ eſt quarta omniũ bonorũ patris arrogatoris nam pone.q̃ pater arrogauit. v. filios q̃ poteſt facere ex cauſa.l.ſi pf.ſ.fi.ff.de adopt. certe ſi quarta eſſet omniũ bonorum quattuor impuberes abſorberent vniuerſa bona.ꝛ quintus remaneret ſine legittima q̃ eſſet abſurdum igit̃ debetur quarta nõ omniũ bonorum ſed patris ab intestato debite ꝛ ſic forte poſſet intelligi. d.l. v.que eſt in.ti. xrij.ꝛ non obſtabit alij. legi. v.q̃ eſt inti.delas bere. ¶ Sed certe multũ repugnãt verba.d.l.v.ti.xrij.ibi. dum dicit (no le puedatoller la quarta pte ꝛ las tres quartas partes heredẽ ſus parientes mas ꝓpinquos.) quiter.clare probat q̃ omnia bona patris arrogatoris ſunt diuidenda in quattuor partes quarũ vnam habebit filius impubes arrogatus facit ꝓ hoc glo.in. ſ. ſ. ver.liberis.in auc. de bere. ꝛ falci.colla.i.q̃ idem tenet facit etiã qꝛ iura indiſtincte dicũt quartã bonorũ arrogatoris deberi filio impuberi arrogato. vt.d.l.ſi arrogator.ꝛ.d.ſ. cũ antẽ.ꝛ.l.ꝓpinian⁹.ſ.ſi quis impubes. ff.õ inoff.teſta.ꝛ.l.j.ſ.ſi impubere.ff.õ colla. bono.ꝛ.l.ſi.ff.ſi quid in frau.patro.ꝛ tenẽdo iſtã partem que multum videt ſubſtentabilis ſcõm Jaſo.in.d.l.ſi arrogator.in vltima charta.poteris reſponderi ad abſurdũ ſup̃ formatũ.ſ.q̃ arrogati haberent pluſq̃ legittimi ꝛ naturales in quibus duo vincula cõcurrunt:qꝛ reſpõdetur qꝛ hoc conceditur eidẽ in recõpenſationẽ fructuum quos arrogator ꝓcepit a bonis impuberis arrogati. inſti.de acqui.ꝓ arroga.in pn.iuncta glo. ibi nã ꝛ alibi lex magis fauet in iſta quarta impuberi arrogato:qꝛ ſibi ꝓmittit q̃ poſſit reuocare alienata infraudẽ.d.l. ſi. inſi.ff. ſi quid in frau.patro.q̃ nõ permittit̃ filio legittimo qõ videt̃ ꝓbari in.l.nonvſq̃ adeo. ff.ſi quis a parẽ.fue.manu.facit etiam ratio qꝛ ſi quarta q̃ debetur impuberi nõ eſt quarta omniũ bonorũ fruſtratoria videretur cõſtitutio diui pij qꝛ etiã ſine ea ex quo impubes eſt in poteſtate arrogatoris ꝛ per conſequens ſuus.l. cũ in adoptiuis. vbi Bal. C. de adopt.deberet habere de iure cõi quartã ſicut alii legittimi ꝛ naturales.inſti.quibus mo.teſta.infir.in prin.ergo nr̃a iſta cõſtitutio diui pij ſit fruſtatoria oportet dicere q̃ q̃rta erit omniũ bonorũ arrogatoris. Vel poteris cõcordare ꝓdictas glo.ꝛ opiniones et ſic dicere q̃ prima opinio ꝛ cõmunis dicẽs. q̃ quarta erit illius portionis que ab inteſtato debetur quãdo ſtãt alij filij legittimi ꝛ naturales per ſupradictas rõnes in prima opinione adductas. ſed qſi alij legittimi ꝛ naturales nõ extant: tũc ſit vera ſcda opinio. ſ. vt.d.quarta intelligatur omniũ bonorum.ꝛ iſta opinio eſt multũ equa ꝛ propterea mihi multũ placet.ꝛ etiã eã tꝛ gl.in.d.l.v. ti.xrij.ꝛ ſic per ꝓdicta pꝛ q̃ nepoti impuberi ꝛ arrogato anus non poſſit relinq̃re vltra quintã partem bonorũ ſuorũ cum talis non habeat ius ſuccedẽdi.ꝓ.d.l.v.ti.delas herẽ. iuncta.l.j.in fi.d.ti.xrij. ꝛ ab in teſtato ſolũ eſſet habiturus quartã partẽ illius partis quam habiturus fuiſſet ſi eẽt legittimus ꝛ naturalis vt ſi eſſent tres filii legittimi ꝛ naturales. ꝛ iſte nepos ex vno filio viuo impubes ꝛ arrogatus ꝛ pater idẽq̃ auus habuiſſet centum in bonis quilibet deberet hꝫ.xxv. tunc vero iſte nepoꝫ habebit.vi.ꝛ vnũ tertiũ vni⁹ denarij q̃ ſunt quarta pars.d.xxv. ¶ Per ſupradicta dabitur alia ꝛ tertia extenſio ad regulã ſupra dictã. ſ.q̃ in tñ eſt verũ. q̃ nepoti qui ꝓceditur a pfe non põ tamus relinquere vltra quintũ bonorũ. nõ ſolum qſi. d. nepos nõ eſt in poteſtate aui: verũ etiam ſi fuerit in poteſtate aui per arrogationẽ per ea q̃ ſupra dicta ſunt. ¶ Fallit.d.l.ir.in hoc caſu.ꝛ.l.xix. pone q̃ aliquis tꝛe adoleſcẽte ie ſue. ſ. cũ eẽt etatis.xx. anno. habuit vnũ filiũ poſtea iſte fili⁹ cum ſimiliter eſſet etatis.xx. anno. habuit aliũ filium. de inde cũ iſte nepos eſſet etatis.xxv. anno. auus habuit aliũ filium cum eſſet iam iſte auus. lxv. annorũ. ꝛ ſic iſte au⁹ qui eſt. lxv. anno. habet duos filios vnũ pupillũ alterũ maiorẽ. ſ. xlv. annorum.ꝛ nepotẽ. xxv. annoꝝ. auus iſte cõdidit teſtamentũ in quo filios ſuos. ſ. pupillum ꝛ maiorẽ. xlv. annis. heredes in ſua legittima vniuerſaliter inſtituit ꝛ quintum ſuorũ bonoꝝ reliquit dicto nepoti patre ſuo adhuc uo. ꝛ eundẽ nepotem ſuũ tutorẽ dedit filio ſuo pupillo qõ poteſt ꝛ ſic excludere matrẽ huius pupilli vel patrẽ huius nepotis a legittima tutela filij ſui dando. d. nepotẽ tutorem teſtamentariũ vt in auc. matri ꝛ auic. C. quãdo mulier. offi. ſimgi. poteſt. ꝛ in auc. vnde ſummit̃ q̃ eſt in auc. de ber. ab in teſta. veni. ſ. ex hiis colla. ix. ꝛ. vi. part. eo. ti. l. iiij. nã hoc caſu dictus nepos nõ ſolum habebit de bonis aui quintum qõ ſibi ab auo fuit in teſtamento relictũ verum etiã vltra id decimã partem bonorum ipſius pupilli vt habetur hodie foro. leg. li. iij. ti. vij. le. fi. nã rõne tutele habet dictus nepos dictã decimã partem fructuum bonorum pupilli que tutela

Lex regni.

Lex regni.

Lex regni.

Lex ſeq.

Concordia autoris.

ſibi in teſtamẽto eſt legata ꝛ per cõſequens videtur eidẽ nepoti patre ſuo adhuc viuo exiſtente poſſe vltra quintũ relinquere q̃ eſt notandũ ſi talis caſus occurrerit ꝛ auus velit dicto nepoti relinquere vltra quint pro pter affectionẽ quã erga eum habet vt eum nepotẽ det tutorẽ in teſtamento ſuo filio ſuo pupillo patruo vel auũculo amitte ſiue matertere ſue ꝛ ẽ optima cautela ꝛ de iure ſubſtentabilis. ¶ Ex ſupradictis poſſet inferri q̃ iſte auus qui quintũ reliquit nepoti ꝛ vltra id eum tutorẽ dedit filio ſuo poſſit eundem nepotẽ grauare in ſuo teſtamẽto non ſolũ reſpectu quinti ſed etiã reſpectu decime partis fructuũ quos ꝓpter dictã tutelã conſequitur q̃ ſi verum eſt eſſet multũ notandum pro extenſione ter.l.ab eo. C. de fideicomi.facit.ꝓ hoc ter.in.l.ſi fundũ p fideico. ſ.fi.ff.dele.j.vbi dicit ter.q̃ habens filiũ impuberẽ quẽ heredem inſtituit põt venientẽ ab inteſtato in bonis ipſi⁹ pupilli grauare etiã in legittima q̃ eidem pupillo debetur in bonis patris perfideicõmiſſum ꝛ ratio huj⁹ eſt quia cum pf poterit dare filio ſuo pupillo vnũ ſubſtitutũ pupillarẽ qui eidẽ pupillo ſucceſſerat.l.ij.ff.de vul.ꝛ pu.ſubſti.inſti. eo.ti.in pn.ꝛ per conſequẽs priuare a bonis pupillarib⁹ ſuccedẽtem ab in teſtato eidem pupillo.l.ꝓpinianus.ſ.ſed neq̃ impuberis.in fi.C. de inſti. ꝛ ſubſti. ſub cõdi.fact.l. precibus de impube.ꝛ aliis ſubſti.c.ſi pf. de teſta.li.vj. viſus eſt teſtator dicta bona pupillaria relinq̃re ſuccedentibus ab inteſtato filio ſuo ex eo q̃ talẽ ſubſtitutum nõ dedit ꝛ ſic eos honorare ꝛ per cõſequẽs poterit eos grauare. d.l.abeo. ita etiã videt̃ poſſe dici in hoc caſu qꝛ cum auus poterat dare aliũ in tutorẽ filio ſuo ꝛ excludere iſtum nepotem a tutela ſui patrui vel nullũ dando ſuccedebat mater ipſius pupilli in tutela tanq̃ legittima tutrix. d. auc. matri ꝛ auie. ꝛ.l.fi.ꝛ. d.l.iiij. vel etiã ea nõ extãte frater ſuus hoc eſt pf ipſius nepotis tanq̃ legittimus tutor. ꝛ auus eũdẽ nepotẽ dederit in tutorẽ videt̃ eũdẽ nepotem honorare in. d. decima parte fructuũ ꝛ per cõſequens videtur poſſe eum grauare ratione talis comodi teſtamẽtarij.

zz6 ¶ Facit etiam quod dicunt doctores in. ſ. finalt. lege. ſi fundum per fideicommiſſum. per eundem text. q̃ licet filius in ſua legittima nõ poteſt vt inferius latius videbimus grauari attamen ſubſtitutum pupillarem bene poterit grauare teſtator in legittima que filio pupillo debetur.

zz5 Queſtio vtilis.

zz4

zz7

¶ Adde. Rodere. Suarez. i rep. l. quoniam in prioribus. in. j. limitatione. fol. l. col. i. ꝛ in. iiij. limita. fol. lij. colum. iij. C. de inoffi. teſtamen. Didacus ꝓperez.

¶ Et eſt ratio qꝛ dando eũ ſubſtitutũ pupillarẽ vl teſtator eũ honorare eum poterat aliũ dare igit̃ ſic dicamus in preſenti qꝛ cum alius potuiſſet dari tutorẽ ꝛ nõ fuit datus ſed iſte nepos qui fuit ab auo honoratus ꝛ per cõſequens poſſit in. d. decima fructuum ab auo in ſuo teſtamẽto grauari per. d.l. ab eo. iuncto. ſ. fi. d.l. ſi fundũ per fideicomi. Sed aduerte quo ad hãc limitationẽ qꝛ poſſum⁹ dicere q̃ nõ ẽ ꝓprie limitatio cũ illa dꝫ eſſe de regula no. in. l. j. ff. de reg. iur. ꝛ regula eſt q̃ auus nõ põt de bonis ſuis relinquere. d. nepoti vltra quintũ ꝛ in nr̃o caſu poſito q̃ nepos habeat vltra q̃ntũ. nõ dꝫ illõ d bonis aui: ſꝫ de bonis pupilli ꝓpr̃ pupillarẽ adminiſtrationẽ vt. d.l. ij. dela guar. del. huerfa.

¶ Additio. ¶ Adde Segu. in l. cum patron⁹. col. xx. in verſi. ex ſupradictis. nu. lxiij. ff. de lega. ij. ꝛ omnino per Andr. Tiraquell. in rep. l. ſi vnq̃. nu. xxvij. C. de revoc. dona. Didacus ꝓperez.

¶ Et illud ꝑncipaliter dꝫ nepos habere ex diſpoſitione. d.l. ij. licet auus fuit cã ꝓpter quã nepos habuit decimã partẽ fructuũ ex eo q̃ cũ tutorẽ dedit fuit tñ cã remota lex tñ fuit cã ꝓpinqua q̃ magis dꝫ attendi. l. ſed ſi plures vbi Bar. ꝛ moder. in. ſ. in arrogato. ff. de vulga. ſubſti. qualiter cunq̃ tamen fiat iſta. eſt optima cautela vt diri ſi talis caſus cõtingeret. Quo ad aliud tñ q̃ dꝫ de grauamine diri. ſ. q̃. d. nepos poſſit ab auo grauari qui eũ ꝺderat tutorẽ dico q̃ cõtrariũ credo eſſe verum qꝛ iſte nepos ſi habet decimã partẽ fructuũ illam habet ꝓpter laborẽ quẽ patitur in adminiſtrãda tutela vt pꝫ in. d.l. ij. ibi. (Tome para ſi el diezmo delos fructos por razõ de ſu trabaio.) Et ſic vꝫ iſte tutor locare opas ſuas ꝛ per cõſequens illos fructus habere ex quadã cauſa ꝛ quaſi contractu oneroſo ꝛ nõ ex cõ lucratiua imo ꝓpter ſuum laborẽ vt diri ꝛ periculũ q̃ eidẽ tutori poterit cõtingere ex adminiſtratiõe dicte tutele. ¶ Vel ꝓbat. d.l.ij. ibi. (E ſi por negligẽtia o por ſu culpa algũ daño recibierẽ los huerfanos en ſus bienes ſea tenudo de gelo pechar.) Et ſic poſito q̃ iſte nepos habeat tutelã ex teſtõ aui qꝛ tñ habet eã cum onere adminiſtrãdi bona pupillaria. l. tria onera

Verba. l. regni.

Universidad de Salamanca. BGH

tute.ff.de admituto.§.fi.ō.le.patro.tu.ꝛ.d.l. secunda.ibi.(¶Por razō de su trabajo.) nō poterit in tali legato grauari ter.est no. qui ad hoc nō fuit inductus in.l. ciuitatibus.§. fi.ff.de.le.j.vbi dicit ter.ꝙ si testator legauit alicui fundū valentē.c.sub cōditione si legatarius vederit.c.ꝛ eundē legatariū grauauit vt daret per fideicōmissum ticio.l.ꝙ tale grauamē non valet ꝛ est ratioꝝ posito ꝙ legatarius hēat dictū fundum er cā legati ꝛ per ꝓsis ex ti.lucratiuo ꝛ cōsequēter videbatur posse grauari.d.l.ab eo.attamē qꝛ illud fuit sibi relictū cum onere.s.vt andi.c.ꝛ vltra nō valebat non vꝰ illum fundum habere ex causa lucratiua ꝛ ex ea originē habuerint ꝛ ex cā onerosa qua attenta nō poterit grauari ita etiā dicamus in ꝓsito ꝙ ꝛ tutela ꝛ p cōsequens decima pars fructuum videtur habere originē ex legato ꝛ sic ex causa lucrativa quia tñ relicta est cū onere administrādi tutelā ꝛ in ea periculi cōsequendi vt dixi non vꝰ habere illā decimā partē fructum ex causa lucrativa imo onerosa ꝛ per cōsequēs nō poterit in eis fructibus grauari nā ler. q̄ taxauit hanc decimā partē fructuum tutori ꝓ suo labore satis habuit cū ꝓ iusto ꝛ cōpetenti salario eidem tutori.ꝓ suo labore cōferendo ꝛ sic ler.illa.ij.vꝰ sentire ꝙ in illa decima ꝓte fructuū nō ḥ tutor vltra suū laborē ꝛ sic totā illā decimā ꝓte fructuū ḥ ex causa onerosa p cōsequens in nulla ꝑticula illoꝝ fructuū poterit ab auo testatore.d.nepos grauari facit etiā ꝙ hoc ter.in.l.nō amplius.in ṕn.ff.de le.j.vbi dicit ter. ꝙ si testator legauit ticio.l. ꝛ postea grauet eū.vt det sempronio.lr. ꝙ.d. fideicōmissum nō valebit nisi in.l.i.eaten⁹ quatten⁹ quis habet ex causa lucrativa legati.i. quatenus remanet deducto onere ꝛ sic cū in nro casu nihil videaꝫ remanere eidem nepoti tutori ex causa lucrativa legati.decime ꝑt fructuū deducto de readministrādi bona pupillaria nō potuerit grauari ab eodē auo testatore faciūt etiā ꝓbac ſcōa ꝑte ola q̄ a cumulauit ¶Jas.i.d. l.nō ampli⁹.in ṕn.q̄ ꝑte posuit litteralit in. l.j.l.§.hec aūt.vba in.iij.no.ff.ꝙ quisq; in- ris. ¶Nō obstat.ter.in.d.l.si fundū ꝓ fidei cōmissum.§.fi.neq; ea q̄ ibi dicunt doctor.s. de veniētibus ab intestato ad bona pupillaria vl de substituto pupillari vel de substitutio.pupillari qꝛ ex eo ꝙ testator substitutus non dedit vel poterat dare alium visus fuit honorare ipsos succedētes ab intestato vel substitutum pupillarē.ꝛ per cōsequens potuit eos grauare quia ibi ideo potuit tales personas grauare quia non fuerunt bona relicta cū aliquo onere extrinseco sed⁹ in nostro casu vbi dicta decima pars fructuū posito ꝙ a testatore fuit tutori relicta p..d.§.fi. tamen fuit relicta cū dicto onere administrādi tutelam.d.l.ij.ꝛ sic.d.decima nō habet aliquid vltra onus.d.l.ij.ꝛ per consequens nō videtur habere ex causa lucrativa ꝛ cōsequenter non poterit in dictis frutibus grauari.d. l.ciuitatibus.§.fi.ꝛ.d.l.nō amplius ꝙ est bene notandū pro intellectu.d.l.ab eo.ꝛ.d.l.ij.

¶Fallit.xx.d.l.ix.in casu quo auus habet filium mente captum vel furiosum qui propter dementiā sensus non pōt testari.l.furiosum.C.qui testa.facere pos.ꝛ.§.furiosi.insti. eo.ti.qua ratione pater potest pro eo testamentum facere ex legis dispositione.l.ex facto.in prin.ff.de vulg.et pup.substi.l.humanitaꝫ.C.de impube.ꝛ alijs substi.ꝛ.§.qua ratione.insti.de pupil.substi.ꝛ ex isto filio habet plures nepotes.nam hoc casu pōt auus in tali testamento substituere filio mente capto vel furioso exemplariter nepotes suos. d.l.humanitatatis.ꝛ vni nepoti potest relinquere in.d.testamento plus quinto ꝛ sic tertium.ꝛ per consequēs cū in tercio ꝛ quinto meliorare: ꝙ ꝓbo ꝓsequentia. ¶Primo sic: qui potest exheredari causa ingratitudinis probata debet heres institui ea nō ꝓbata.l.quidā cum filium.ff.de vbo.oblig.ꝛ notatu.l.pater familias.ff.de hered.insti.ꝛ in.l.si certarū.§.si eodē.ff.de testa.mili. cū exheredatio sit hereditatis ꝓuatio.in. l.in suis.vbi Bar.ꝛ alij.ff.de libe.ꝛ posth.ꝛ priuatio ꝓsupponit habitū vulgata.l.decē.ff.de verbo. obliga.qui habitus.i.institutio est contrariꝰ priuationi.i.exheredatio.l.Gallus.§.in omnib⁹.ff.ō liue.ꝛ posth.ꝛ insti.de exhere. liber. in ṕn.ꝛ qui ḥ heres institui ḥ ius succedēdi.l.inf cetera.ff.de libe.⁹ posth.ꝛ ēgl.singularis in.l.j.in ṕn.ff.de bono.posse.cōtra tab.

¶Additio. ¶Idē tz Bart. in.l.Gall⁹.§.etiā. nu.ij.ff.de liber.et posth.Segu.in rep.l.vnum ex familia.§.sed si fundū.nu.liij.ff.de lega.ij.et in repe.l.j.§.si vir.nu.lxxxij.ff. de acqui. possessio. et supra hanc repe.nu.me.xxxj.vbi c.et ꝙ nepos vivēte patre. Didacus ¶Perez.

¶Et qui ḥ ius succedendi potest meliorari.d.l.ix. ibi. (Que ayan derecho de heredar.) Sed sic est ꝙ isti nepotes debent institui vel cū causa exheredari.vt est glo.in.d.l.

humanitatis.quā ibi sequitur Bal. in. iiij. col. Sali. Ange. Alex. Jas.ꝛ Jo.faber.in. §.qua rōne.ꝛ ibi Ang.de are.in.i.col.ꝛ cōtrarium ibi teneat Bar.Cy.ꝛ ¶Pau.de ca. ꝛ Jmo in.d.l.ex facto. in prin. sed superior opinio ē equior sc̄ꝫ Alex.in.d.l.humanitatis ꝛ ꝓpterea ipe sequiť eā ibi ō ṕmo igiť ad vltimū ꝙ argumētū vꝛ. xz.q.j. c. didicim⁹ ꝛ ibi glo.ꝛ.xz.q.j.c.ydolatria vbi etiam glo.

¶Additio. ¶Adde Nicol. Euerard. in locis legalibus.c. lxvij. Didacus ¶Perez Salmantinus.

¶Omnes dictorū nepotum potest meliorari nō solum in quinto verum etiam in tertio. Secūdo facit qꝛ qui tenetur relinquere alicui legittimā potest eidē si voluerit relinquere tertiū.d.l.ix.sed sic est ꝙ dictus auus tenetur relinquere legittimā dicto nepoti vt. d.l.humanitatis.ergo pōt eidem relinquere
231 tertiū. ¶Tertio facit qꝛ qui habet ius rumpēdi pōt meliorari l.d. ctio cū ēt habeat ius succedēdi.d.gl.in.d.l.j.in ṕn.ff.ō cōtrata.iūcta.d.l.ix.sed sic est ꝙ isti nepotes si nascātur post factam substitutionē exemplarem etiam rūpunt.d.l.ex facto.in ṕn.ff.de vulg.
Lex regni. substi..igitur.xz.bene facit ter. foro leg.lib. iij.titu.delas.d.l.iij.iuncta.d.l.ix. ergo xz.
232 ¶Quarto facit tert. in. d.l. humanitatis scōm intellectū Bar.ꝛ aliorū quos sup̄ retuli vbi est ter.ꝙ auus habens filium mēte captum vel furiosum ex quo ḥ plures nepotes potest vnū de illis nepotib⁹ substituere filio suo ꝛ alios ꝓterire qui ꝓteriti nullam habēt querelā vt ibi ꝓbat ter.eum nō cauilando si pōt vnum eligere ꝛ alios ꝓterire qui est electus vꝰ a testatore auo honorat⁹ ar.ter.in.l.si fundū per fideico.§.fin.ff.de le. j.ꝛ sic pōt ab eo onerari.l.ab eo.C.ō fideico. ergo potest eum quē substituerit in hoc grauare ꝙ alius frater suus possit ab auo in.d. tertio meliorari nā si potest circa legittimā que magis est favorabilis. (ꝙ ṕz quia nullū patitur grauamē etiam respectu alioꝝ fratrum quā ipsum tertiū in quo pōt consistere grauamē respectu alioꝝ fratruū cum respectu ergo aliorum fratruū melioratus sit bonoratus arg.d.l.ab eo.priuare alios filios ꝛ vni soli dare totum ꝑimoniū sui mente capti a fortiori poterit eos priuare isto tertio.
233 ¶Sz certe vnū me facit multū in ista questione dubitare ꝛ est qꝛ.d.l.ix.q̄ permittit testatori vni relinquere tertium qui habet ius succedendi loquitur qñ ille melioratus in.d. tertio succedit melioranti.vt probat.d.l.ix. ibi (ningū home) iunctis verbis (hijos o nietos) ꝛ infra ibi (que ayan derecho de heredar) sed in casu nostre limitationis isti nepotes nō succedūt auo melioranti sed filio mēte capto ꝙ patet qꝛ ista substitutio est exemplaris.d.l.humanitatis ꝛ.d.l.ex facto.l ṕn. ꝛ est inducta ad similitudinē pupillaris. insti.de pupi.substi.ibi (ad exemplū ꝛ per pupillarem succeditur pupillo) insti.de pupi. substi.in ṕn.ergo eodem modo ꝙ exēplaris succeditur furioso ¶Sed huic difficultati 234
poterit subtiliter responderi qꝛ in nro casu agimus de substentando testō in quo facta fuit substitutio exēplaris ꝛ per cōsequens de substinenda dicta melioratione ꝛ qñ agim⁹ de substentando tale testamentū ſ tunc substentať ex eo ꝙ iudicatur fieri a filio iudicādum est ac si a filio fuisset factum ter.est no. in.l.¶Papinianus.§.sed neq; impuberis.ff. de inoffi.test.per quē ita pulchre ꝛ subtiliter tenet Frā.de are in.l.ſ is qui.in vltima col. ad fi.ff.de vulg.substi.ꝛ ſ iudicaremus idē testm̄ esse aut̄ relicta in testō subuerterē tur non iudicabimus ab auo ꝛz a filio ſ igitur tale testamētū fuisset factum a filio qui vni filiorum.d.tertium reliquisset valet quo ad dictam melioratione ergo eodē modo ſ fiat ab auo cum a filio factum iudicetur. d. §.sed neq; impuberis.ꝛ per hoc pōt tolli alia obiectio que possit fieri supradicte limitationi.ſ.ista melioratio cōpetit iure patrio.vt ṕz in.d.l.ix.ꝛ que cōpetūt iure patrio ad alios non transeunt scōm Bar.in.l.quidā.in vltima.col.ff. de rebus dubiis ꝛ in.l. quidā cū filium.in vlti.co.ff.de verbo. obli.ꝛ sic ꝙ nō transeat ad auum ꝛ per cōsequens ꝙ auus nō possit.d.nepotem in.d. tertio meliorare qꝛ ex supradictis ṕz responsio qꝛ tale testm̄ auitum iudicatur paternū ex eo ꝙ agimus de eo cōseruando. ¶Isteq; similiter obstat ꝙ 239
posset dici ille cui committitur factio testamēti. vt est comissarius non pōt meliorare cum talis melioratio cōpetat iure patrio vt dixi. ꝛ que cōpetunt iure patrio nō transeunt in comissariū vt tenet Bar.in.d.l.quidā. in. d.l.quidā cum filiū.attamen ꝙ facit iste comissarius vꝰ factū ab eo qui cōmisit.vt habetur foro legū.lib.iij.ti.delas mandas.lib. Lex regni
vj.ꝛ sic videbať ꝙ quem admodum poterat meliorare ille qui cōmisit ista.ita iste cui est facta cōmissio.tñ ego semptenui cōtrarium per supradictū dictū Bar.qꝛ possumus rīdere.ꝙ in casu nostre limitationis cōcurrūt

Universidad de Salamanca. BGH

duo vincula in eo qui facit dictã meliorationem vnũ vinculum ciuile. ſ. q̃ poteſt auus ſubſtituere exemplariter qui modus inuentus ẽ de iure ciuili per ter.in.l.ij.ff.de vulga. ſubſti.inſti.de pupil.ſubſti.in pn.iuncto.ter. in.d.ſ.ad exemplũ.alterum naturale.ſ.quia talis ſubſtitutio fit ab auo.argu.ter.in.l.in adoptiuis.C.de adop.ꝛter.in.ſ.hodie.inſti tu.co ti.ſed in caſu.d.l.vi. concurrit vnum tãtum vinculum.ſ.cõmiſſio facta a teſtatore extraneo commiſſario ꝛ tuo vincula prevalerent vni.aut.itaq̃.C.communi.de ſucceſſi.Sed iſta reſponſio mihi non placet: q̃ er ea ſequeretur q̃ ſi filius noluiſſet vel propter infirmitatem non potuiſſet facere teſtũ ꝛ patri ſuo cõmiſiſſet vt pro eodem teſtaretur.q̃ tunc auus potuiſſet meliorare vnum nepotem qđ non credo verum:qua propter rſideo alio ꝛ ſecũdo modo.q̃ in noſtro caſu ex eo q̃ auus ſubſtituens filio exemplariter habet ius erberedandi:in hoc caſu hz etiã ius meliorandi per ea q̃ ſupra diri.quod ius erberedandi non competit cõmiſſario ex eo q̃ illud competit iure patrio. inſti. de erbere. liber.in pn.ꝛ per conſequens non competit commiſſario per dictum Bar.in.d.l.quidã ꝛ in.d.l. cum quidam. ex quo apparet q̃ eſt maxima dria inter iſtas duas repreſentationes. ſ. primam quando auus facit teſtamentum exẽplare quod repreſentatur teſtamẽtum filij.vt ſupra diri.ꝛ ſecũdam quando cõmiſſarius facit teſtamẽtum q̃ repreſentatur teſtũ illius qui talem confectionẽ commiſerat.d.l.vj. vt prima iudicetur oĩmoda repreſentatio. ſeda vero non ſed aliqualis. quod patet:quia in prima de iure communi illi auo cui committitur a lege vt poſſit ſubſtituere exemplariter committitur heredis inſtitutio. d.l. humanitatis. ſecus eſt in ſeda.ſ.in cõmiſſario qui heredem nõ poteſt facere.l.captatorias.ff. de here.inſti.in.c.cũ tibi.de teſta. Item differunt in alio:q̃ prima eſt commiſſio que fit a lege.ſecunda vero fit ab homine: item prima fit propter impotentiã naturalẽ.hoc eſt ꝓpter defectum ſenſus ſeda vero ꝓpter voluntatem cõmittẽtis vel impotẽtiã accidentalẽ.vt.d.l.vj.ꝛ ſic ſunt oĩ modo dicte cõmiſſiones diſſimiles.ꝛ p cõſequẽs ỹ vna ad aliã nõ iferẽ.l.ſi.ff.ỹ calũnia.

236 ¶ Itẽ nõ obſtat ſupradicte limitationi qđ poſſit dici q̃ illud eſt verũ q̃ qñ agit ỹ ſubſtitutãdo teſtõ ſi ſubſtitutus:ex eo q̃ iudicat teſtũ filij dz teſtũ filij iudicari vt.d.ſ.hz neq̃ impuberis.p id q̃ dixit Areti.in.d.l.ſi is qui quando agitur de teſtamento conſeruando reſpectu inſtitutionis.nõ aũt reſpectu legatoꝝ.ũ p glo.no.in.l.Gall⁹.ſ.quid ſi is.in verbo.vtilitatem.ff.de libe.et poſth.et no. Jaſ. in.l.q̃ ſeruius.in.ij.col.ff. de condi. ob cau. dato.ꝛ in.l.venia.C.de in ius vocando.

Additio.

¶ Adde Jaſ.in.l.cum quidam.nu me.viij.ff.de libe.ꝛ poſth.et in.l.Gallus.ſ.et quid ſi tantũ.nu.vj.eod.titu.et in aut.ſi qua mulier.co.v.nu.xxj.C.de ſac.ſanct.eccl.Bipoli.in conſi.ciiij. nu.xxxv.cũ ſequen.q̃ ſpectat ad publicã vtilitatẽ q̃ cõſeruetur teſtũ. Bidac⁹ Perez.

¶ Quia illud eſt verum ad hoc vt agatur de vtilitate publica quãdo agitur de teſtõ cõſeruando.nam tunc agitur de vtilitate publica quando conſeruatur ipſa inſtitutio.nõ autem quando conſeruãtur legata.ꝛ in bijs terminis loquitur. glo. in.d. ſ. quid ſi is.et Jaſ.in.l.q̃ ſeruius.ꝛ in.d.l.venia.ſed in noſtro caſu non loquimur quãdo agim⁹ ỹ vtilitate publica:ſed quãdo agimus de priuando aliquẽ de parte ſue legittime.quo caſu vt talis priuatio valeat.ꝛ reſpectu ipſius teſtamẽtũ cõſeruetur debet ita reputari fieri ab illo a quo ſi fieret talis priuatio valeret per. d.ſ.ſed neq̃ impuberis.q̃ eſt etiã ſubtile et notandũ. ¶ Et ſupradictis poſſumus inferre.q̃ ſi habeo filiũ impuberẽ qui ſimilit habeat filium impube.q̃ poteſt contingere.vt dicit ter.in.c.de illis. de deſpõſatione impu. vbi reperitur q̃ quidã puella in vndecimo anno concepit ꝛ peperit ante vndecimum ſecundum Bart.in.l.in pupillari. in vlti.q. ff.de vulga.ſubſti.et eſt glo.ordinaria. rr.q. j.ſumme que. ¶ Dicit Grego.in dialogo dicere q̃ vidit puerum nouem annorũ qui ingrauidauit nutricem ſuam ita etiam refert Joan.Andr.ꝛ Abb.in.c.impuberis.ỹ deſponſa.impu.Oſtiẽ.ꝛ Jo.And.in.c.fin. de eo qui.cogno.conſan.vxo.ſue.

237

Meta hoc dictum.

Adde.

¶ Andre.ſic.in.c.Raimutius. de teſtam.ꝛ in p he.Clem.ſ. cuniã. col. j.Gometi.in.l. ij. Tauri.nume.xviij. chart. xviij.col.iiij. ¶ Et plura ſingularia de impuberibus aggregauit Ferdinand.loazes. in tract.ſuper matrimo.ſerenissimorum anglie regum.in.vj.dubitatione principali.nume.xix.vbi in nu. xlix. refert predictam glo. um me.rr.q.j.et Bonifact. in clem.j. col.ij. ſe bomi.Abb.in.c. j. numer. v. de delictis puerorum idem Abb. in. c. puberes.col.j.

De impuberibus,

nu.iij.de deſponſ.impuberum Jaſon. in.l. in pupillari.nu. xj.ff. de vulga. ꝛ pupilla.et Tiraquell.in legibus connubialibus.in.l.v. nu.xxv.char.lj. Didacus Perez.

¶ Licetcõtra eõem cõſuetudinẽ ſit hoc factũ.arg.ter.in.l.ſi maior.C.de legit.here.q̃ hoc caſu auus qui põt. d. filio pupillariter ſubſtituere poſſit vnũ de nepotib⁹ ſi plures hz meliorare nõ ſolũ in quinto: verũ etiã in tertio.arg.ter.in.d.ſ.ad exẽplũ.ꝛ cum illa q̃ dicta ſunt in ſubſtitutiõe exẽplari poſſint dici in pupillari: niſi in caſibus de quibus per Bal.ꝛ moder.in.d.l.hũanitatis. ¶ Et ſit

238 Deciſio ſingularis. pradictis poſſumus etiã inferre.q̃ au⁹ hãs filiũ furioſum vl mẽte captũ et quo hz nepotes põt inſtitutis dictis nepotib⁹ relinq̃re cuidam exẽneo p ala ipſius filij furioſi qñtũ qđ põt pari per ſequẽtia. Primo pter.in.d. l.hũanitatis.eũ ſic inducẽdo q̃ hz filiũ furioſum dz ei exẽplariter ſubſtituere vnũ de filijs ſuis.ſ.furioſi.ꝛ eſt rõ: ne iſte filius dicat teſtũ nullũ fecerit⁹.vl ne q̃rellet ſine cã erbe redat⁹.vt dicit gl.in.d.l.hũanitatis.ꝛ huiꝰ ratiõis ẽ rõ:qz iſtud teſtũ exẽplare eſt teſtũ ipſius filij furioſi.d.l.hũanitatis.ibi (ad exẽplũ pupillaris.) ꝛ quẽadmodũ ſi iſte filiꝰ ſeciſſet teſtũ nõ poſſum filiũ ſuum pterire.ita nec auus q̃ quẽadmodũ filiꝰ ſi feciſſet teſtũ poſſet extraneo relinquere quintũ. ita ꝛ iſte auus. Sedo facit qz qui põt reliquere tertiũ heredi filio põt relinquere quintũ exẽneo.d. l.ix.ſed ſupra cõcluſum eſt q̃ auus põt relinquere tertiũ vni nepoti heredi inſtituto:q̃

23 põt relinq̃re quintũ exẽneo. ¶ Tertio facit ter. in.l. cum queritur. cum ibi notatis per docto. C. de inoffi. teſta. hz hodie agat ad ſupplemẽtũ.l.olmodo. in pn.ſi q̃ ſatisfacit auus ſi ita inſtituat nepotem. vt nulla q̃rela ſibi cõpetat. q̃ eſt qñ ſola legittima ſibi relinquit:q̃ de reſiduo põt facere q̃ voluerit.ſ.de q̃nto dãdo illd exẽneo. ¶ Sexto facit q̃ alꝰ dixi q̃ cõmiſſariꝰ cui teſtator cõmittit cõfectionẽ teſtamẽti virtuti.d.l.vi. põt relinq̃re quintũ exẽneo inſtitutis in ſua legittima filijs illiꝰ q̃ cõmiſerat cõfici teſtũ. p.d.l.vj.in fi. q̃ a fortiori iſte auus q̃ maiorẽ hz poteſtatẽ circa teſtũ exẽplare q̃ commiſſariꝰ circa teſtũ q̃ ſibi cõmittitur faciendum.qđ pz:qz auus vt dixi põt meliorare in tertio cõmiſſariꝰ vo nõ vt ſupra dictũ fuit. ¶ Per ſupradicta poſſumus dicere idem per oia in patre qui pupillariter ſubſtituit filio ſuo pupillo qui filiũ vel filioſ habeat qui bus in ſua legittima inſtitutis vel aliquibus inſtitutis ꝛ vno meliorato in.d.tertio poſſit auus relinquere exẽneo quintum bonoꝝ filij. arg.ter.d.l.hũanitatis.ꝛ. d.ſ. qua ratione. inſti .de pupil.ſubſt. ¶ Et ſupradictis dabimus.d.l.ix.alias limitationes quas omitto vt ad cõcluſionem deveniam que talꝰ eſt.

240 Cõmiſſariꝰ hodie nihil põt facere niſi id exẽplũ ſibi fecerit a teſtatore cõmittẽte hz diſpoſitiõez Caroli quinti in curijs Tauri.in.l. xxj. quam omnino noto vt ad hac re cum. viij.ll. ſequen.

¶ Tertiũ bonorũ phibitũ alienari:in quo 241 fauore deſcẽdentũ. ꝛ in ipſorũ defectu gra fratrũ coheredũ reciprocacũ fideicõmiſſaria facta fuerit ſubſtitutio in fiſcũ debere peuenire cõ fiſcatiõe bonoꝝ filij meliorati ipſo iure cõtingẽte in priudiciũ tãtũ deſcẽdentium nõ ẽt fratrũ coheredũ:qđ in qñto ſecꝰ eſſet diſtinguẽdo ſubſtẽtabo. ¶ Caſus huiꝰ concluſionis talis eſt .quidã habuit tres filias ꝛ tres filios deuenitẽ ad mortẽ filioꝝ tres filias heredes inſtituit. ꝛ vnum de dictis filijs ſcilicet maiorem meliorauit in tertio bonorum ſuorum.alium vero minimum ſimiliter meliorauit in quinto. ꝛ in eodem teſtõ ſequentem clauſulam ſubiungit. Ita volo ꝛ mando quod dicti mei filij ſupradicto modo meliorati vel alter temporum nullo vnq̃ tẽpore poſſint neq̃ debeant vẽdere vel alienare.d.tertium neq̃ quintum: imo volo q̃

Caſus concluſionis.

Universidad de Salamanca. BGH

tertiū ⁊ quintū ſtent ⁊ ſtare debeāt cōtinuo vſq; ad infinitū penes eoſdē filios meos meliorat⁹ eorūq; filios ſuos vel ſi ſine liberis deceſſerint ambo vel alter ipſorū. volo q. d. tertiū vl' quintū deueniat ad filias meas vl' ad aliā filiū ſuperſtites tpe mortis deſcēdētis. ⁊ ſic p dictā clām videt teſtator fecisse in. d. tertio reſpectu nepotū deſcendētium quādā ſubſtitutionē fideicōmiſſariā reſpectu vero ipſor fratrū reciprocā cum fideicōmiſſaria cōtingit. q; mortuo pke teſtatore ⁊ addita et diuiſa hereditate inter frēs ⁊ ſorores ⁊ adiudicato tertio bonor filio maiori ⁊ quinto minori tpe p̄cedēte. iſti duo frēs q̄ fuerūt meliorati fuerūt condēnati ad carcerē ꝑpetuū ꝓpt crimē heretice prauitatis bonis eor cōfiſcatis. ⁊ ex filio maiori in ſtio meliorato q̄dē liberi ſupperāt. ex alio vō filio minori in quinto etiā meliorato nulli liberi ſtabāt tpe cōfiſcatiōis ſz tm frater ſuus maior ⁊ ſorores coheredes. ¶ Stat nūc dubiū ⁊ cōtētio inter fiſcū ex vna pte volentem occupare. d. tertiū ⁊ q̄ntū rōne cōfiſcatiōis cōtingētis in bonis eor fratrū ⁊ filios filij maioris meliorati in tertio p̄tēdētes ad ſe dictū tertiū exp̄etare: ⁊ alter⁹ fratrē ⁊ ſorores ſimiliter p̄tēdētes dictū quintū ſibi debere reſtitui ex altera pte. ⁊ adhuc lis pendet ſub iudice. ¶ Et circa hāc cōcluſionē videt ꝓmo vidēdū. d. tertiū ⁊ quintū. ꝓ iure ſpectāte ad dictos filios maiorē ⁊ minorē ſupradicto mō meliorator ⁊ ꝓ dicto crimine hereſis cōdēnator ſub. d. cōfiſcatiōe cōprehēdi ⁊ ad fiſcū ptinere ſaltē durāte vita ipſor filiorū incarcerator. quod probatur iuribus ⁊ rationibus ſequentibus. ¶ Primo ſic bona ſubiecta reſtitutioni fideicommiſſarie nequeunt de iure alienari. l. ii. ſ. ſed quia. ⁊ ante. res quę. C. cōmu. de leg.

¶ Addit. ¶ Adde Joan. Lup. in rep. Rub. ſ. xvj. nu. viij. Roma. in Singul. cclxix. Tira quell. in tract. de vtroq; retract. fol. cccclix. nu. x. ſing. ꝓ Suarez. allegatione. iij. quē vide. ¶ Sed aduertēdū an bona maioꝛie que ſunt ſubiecta reſtitutioni. ⁊ alienari expreſſe prohibita. poſſint alienari ⁊ expreſſe obligari pro dote. gl. eſt ſingu. in. l. nulla. C. de iure doti. que tenet q; non ⁊ idē firmat Suarez. in rep. l. quoniā in prioribus. limitta. ii. nu. xj. C. de inoffi. teſta. ⁊ ſic vidiſſe conſultum per viros doctos vbi aliquis nobilis habens bona maioꝛie cōtrahit matrimonium. quod ad obligandum bona maioꝛie pro dote. ⁊ arris. impetretur a rege licentia. ⁊ ſic ſe ſemper vidiſſe fieri. ● eſt notandum: Didacus Perez.

¶ Et tſi ſi cōtingat bona illi⁹ cōfiſcari qui fuerat poſt mortē grauatus de reſtituēdo ꝓ fideicōmiſſum cōfiſcabūtur bona illa ſubiecta fideicōmiſſarie reſtitutiōi cū ſua tſi cauſa. ſ. q; aduenīēte conditione fideicommiſſi infra tēpora mortis illi⁹ qui poſt mortē grauatus erat reſtituere per fideicōmiſſum fiat per fiſcū reſtitutio fideicōmiſſaria. ita decidit Ange. in. l. Papinianus. ſ. meminiſſe. ff. de inoffi. teſtō. ⁊ ꝓ hoc allegat. l. ex facto. eſi ibi notatis. ff. ad trebel. ⁊ l. nā ad ea. ff. de condi. ⁊ demō. l. viā cōſtituī. ſ. ſi fundū. ff. de ſerui. ruſti. predio. ⁊ ita intelligit. d. ſ. meminiſſe. vbi dicit q; q̄ bona heredis grauati de reſtituēdo cōfiſcantur nō dz fieri cōfiſcatio in iniuriā illius cui fideicōmiſſum erat reſtituendū. ⁊ idē videtur ſentire Bal. in. d. ſ. meminiſſe vato ergo q; in caſu hui⁹ concluſiōis teſtator phibuerit. d. ſtiū ⁊ quintū. alienari tſi durante vita horū filior ad carcerē perpetuū cōdēnator debēt. d. tertiū ⁊ quintū virtute dicte cōfiſcatiōis remanere penes fiſcū ꝓ illo iure q; ad ipſos filios meliorator in dicto tertio ⁊ quinto pertinebat. ¶ Secūdo facit ꝓ hac parte ter. in. l. ſtatius. ſ. Cornelio. ⁊ q; ibi no. per glo. ff. de iure fiſci. in. l. cū pl'. ſ. hereditatē. ff. de leg. j. vbi ſi heres inſtitut⁹ fuit grauat⁹ de hereditate reſtituēda poſt mortē cornelio felici ⁊ oīa bona vānati ſeu vexportati heredis ſunt ante mortem cōfiſcata trāſibit fiſcum etiā illud q̄ ſubiectū fuerat fideicommiſſarie reſtitutioni ⁊ per fideicommiſſarium vendicabitur a fiſco dictū fideicommiſſum aduenīente tempore mortis naturalis ipſius heredis grauati.

¶ Addit. ¶ Adde Hippo. in cōſi. xlix. Dbi Deci. in conſi. xl. nu. xxvii. Joā. Lup. de iuſti. ⁊ iure. v. part. ſ. v. Gometi. in. l. ii. Tauri. nu. xxv. qui in nu. xxvij. refert queſtionem hiſubiectam ab autore. Didacus Perez Salmantinus.

¶ Ita igit in nro caſu. q; cō dicti frēs ſunt ad carcerē ꝑpetuū condēnati ⁊ virtute delicti heretice prauitatis bona ſua ſunt cōfiſcata q; in eadē cōfiſcatiōe veniant dictū tertiū ⁊ quintū. ⁊ q; durāte vita horum fratrū debeat penes fiſcū reſidere dictū tertiū ⁊ quintū. ⁊ q; aduenīēte morte naturali incarceratorū teneatur fiſcus ad reſtitutionē tertii facienda alteri fratri ⁊ ſororib⁹ ſuis ⁊ ēt quinti filijs ipſius confiſcati ⁊ non ante. ¶ Tertio

Queſtio optima.

videt ad idē facere ter. in. l. ſi cōſtāte. ſ. fi. ff. ſolu. ma. vbi ſoluto matrimonio dos mulieris ob delictū ipſius cōfiſcatur. ⁊ in. l. quinq; legibus. cū lege ſequenti. ff. de bonis dāna.

¶ Adde. ¶ Gūdiſalu. de Villadiego cōtra hereti. prauita. q. xv. col. v. Joan. Lup. in rep. Rub. de dona. ſ. 6z. ⁊. ſ. 66. vſq; p̄dicta ſunt itelligēda. nu. 18. Did. a couarruui. i epitome. in. ij. pte. c. 6. ſ. 8. nu. 3z. ⁊. c. 7. in. ſ. v. nu. v. ⁊ reptor. in quiſitor in vbo. Lex regni. dotes. ⁊. l. lxxvij. Tauri. Didacus Perez.

¶ Et tſi dos alienari nō poteſt etiā ſoluto mātimoni. l. etiā dirēpto. ff. de fundo dota. ⁊ hz iſtud tertiū ⁊ quintū fuit p pkem teſtatorē prohibitum alienari debet poſſe confiſcari.

246 ¶ Quarto ꝓ hoc etiā facit: q; ſi diceremus q; iſtud quintū nō cōfiſcaretur ſequeret q; quintū ipſius remaneret apud filios ipſius filij minoris in dicto quinto meliorati. ⁊ ꝓ iā dicto crimine cōdēnati q̄ ſubintrat locū dicti filij cōfiſcati. l. ſi qua pena. cū ibi notatis per Bar. ⁊ alios. ff. de bis q̄ ſunt ſui vl' alie. in. l. j. ſ. qui filium ff. de bon. poſſ. cōtra tab. l. ſi neccſſ. ſ. ſi deportat⁹. ff. de bonis liber. ⁊ p ꝓſis ſi dictū quintū quo ad ꝓprietatē acquirere ſi filijs dicti in quinto meliorati ⁊ condēnati ſeq̄ret q; ex iſta acquiſitiōe vſusfruct⁹ reuerteretur ad pkem ⁊ ſic ad dictū condēnatū p diſpoſitionē. l. cum oppz. C. de bonis q;. lib. ⁊ iſta eēt noua acquiſitio quo ad iſtū vſufructū acquirēdū dicto pkī in q̄nto meliorato ex pſona filior ⁊ p ꝓſis cōfiſcatio nō cōprehēderet iſtā vltimā acquiſitionē q; confiſcatio nō cōprehēdit niſi iura q̄ erāt aſi cōfiſcatione ipſius qui p delicto fuerat condēnat⁹ l. ſi mandauero. ſ. is cuius. ff. de man. no. gl. ⁊ Bar. in. l. j. ff. de bonis dā. Ly. ⁊ Ale. in. l. j. C. de bon. pſc. Bar. in. l. certa forma. C. de iur. fiſ. li. x. ⁊ Bal. in. l. ſi. in fin. C. que res. pigno. oblig. po. facit quod no. in. l. nam ad ea. ff. de condi. ⁊ demonſtra. ⁊ in. l. ex facto. ſ. fina. cum ibi nota per. Bal. ⁊ alios. ff. de vulga. ⁊ pupil. ſub. ſed ita eſt quod delictum patris debet nocere filijs vbicunq; ad patrem reuerteretur comodum vt no. gloſa. magiſtra in. l. diui fratres. ff. de iure patro. per. l. queritur. ff. de bonis. lib. ⁊ no. Bart. in. l. j. in fine. de interdi et relegat.

¶ Addit. ¶ Adde glo. ordina. in. l. nō ad ea vbo. preſens. ff. de cond. ⁊ demoſtra. Roma. in conſi. cclvij. ⁊ in Singul. clxviij. Paul. in. l. eius qui. ſ. ſi

cui. col. ſ. nume. iij. ff. de teſta. idem Paul. in. l. quoties. col. ij. nume. iij. et ibi additio. ff. de nouationi. Deci. in conſi. cccclvj. num. lvj. Alexan. in additioni. ad Bar. in. l. certa forma col. ij. nu. vj. C. de iure fiſc. lib. x. et Guilliel. Benedict. in repe. c. Rainutius. verbo. et vxorem nomine adelaſiā. nu. cclxxxj. de teſta. et eſt glo. in. l. vni. ſ. ⁊ cū triplici. ſup vb. habuit. ibi. ſ. ſpe. C. de caduc. tollendis. multa per Auguſti. arimenenſ. in tract. maleficiorum Angel. de areti. in verb. et eius bona publicamus. in nu. xv. chart. ſecundum partiam impreſſionem. ccciiij. Didac⁹ Perez.

¶ Ergo ita dicamus in propoſito quia ex eo q; comodum vſusfructus reuertetur ad patrem delictum patris condemnati nocent filijs ⁊ per conſequens interim excludantur a dicto quinto donec pater eorum viuit ⁊ nō ante. ¶ Quinto faciunt ea que no. Bald. 247 in. l. antiquitas in. fi. C. de vſufruct. vbi querit quid ſi alicui legatus eſt vſusfructus pro ſe ⁊ heredibus ſuis ⁊ poſtea ſit capite diminutus iſti cui talis vſusfructus eſt legatus nunquid vſusfructus finiatur quo ad eū ⁊ heredes eius ⁊ finaliter concludit q; legatarius excluditur ab vſufructu ⁊ eo viuente conſolidatur cū proprietate ſed eo mortuo reuertitur ad heredem ſuum ⁊ allegat in ar. no. p glo. in. l. diui. de iur. patro. ¶ Sexto ꝓ hac 248 parte videtur eſſe caſus in. l. pacto. ſ. prediū. ⁊ in. l. vnum ex familia. ſ. q; ſi talia verba. ff. de lega. ij. vbi teſtator iuſſit fundum remanere debere in familia ⁊ ex aliqua cauſa neceſſaria cauſata a facto heredis fundus ille fuerit alienatus in extraneum tunc ille in quem alienatio facta eſt retinere poterit fundum q̄diu fundus ille fuiſſet apud alienantem manſurus ſi alienatio facta non fuiſſet ergo ita dicamus in preſenti q; iſta publicatio bonorum fuerit cauſata a facto bonorum fratrum condemnatorum tuncapud fiſcum tertium ⁊ quintum debent remanere q̄diu remanſura fuiſſet ad dictos fratres ſi confiſcatio facta non fuiſſet bene facit q; no. glo. in. auth. ingreſſi. ad fi. C. de ſac. ſā. eccl. Ego vō in caſu ſuꝑdicte cōcluſionis nō ſimpliciter diſtincte loq̄r ſz vt p̄miſſi diſtinguēdo ⁊ ꝓ eruēda veritate hāc nr̄ā cōcluſionē diuidā i duas ptes q̄mlibz ipar i alas duas ſubdiuidēdo q̄tuor caſ⁹ examinabo. ¶ Quo q̄bū diſtinguit ꝓmo ē 249 veritati. ſm Sal. l. l. filie cui⁹. C. fam. her. ⁊ alibi diſtinguit ꝑa ⁊ cōcordabis ſcripturas. l. ap⁹ ātiquos ⁊ ibi Bar. Bal. Sal. Pa. C. ō fur tz. ⁊ gl. in rub. C. ō accu. ⁊ alas caſ⁹ ſſiam ſui

Universidad de Salamanca. BGH

magiſtri diſtinguẽdo excuſauit vt refert cõſul r⁹ vlpian⁹.in.l.dicere.ad ſi.ff.ꝺ arbitr. Sic ꝛ als diſtinguit Auguſtinus.in.c.ſic.n.xxviij. q.j.ꝛ Romanus pontifex.in.c. litteras. extra.de reſtitut. ſpolia.ꝛ in.c.abbate ſane de re.iudi.ꝛ in.c.j.de conceſſi.p̃bẽ.li.vj. Dico igit̃ ꝙ hec nr̃a cõclu.eſt in duas p̃tes diuidẽda in quarũ p̃ma tractabit̃ de illo filio maiori qui fuit in ẽtio meliorat⁹ ſcẽda vo de filio minori qui ſilit fuit in quinto melioratus itẽ p̃mã p̃tẽ ſubdiuido i duos caſus quoꝝ p̃m⁹ erit qñ fili⁹ maior in ẽtio melioratus tpe confiſcationis reliquit filios ſecũdus vo qñ nullos filios vel deſcẽdẽtes reliquit ſz tm̃ alterũ fratrẽ ꝛ ſorores ſibi coheredes. Itẽ ſecũdã p̃tẽ ſimiliter ſubdiuido in alios duos caſus quoꝝ p̃mus erit qñ fili⁹ minor in quinto meliorat⁹ aliquos reliquit deſcendẽtes tpe cõfiſcationis ſecũdus aũt qñ nullos deſcẽdentes reliquit ſz alteꝝ frẽz ꝛ ſorores ẽt ſibi coheredes. ¶ Venio ad p̃mũ cũ.ſ.qñ filius maior in.d.tertio meliorat⁹ tpe quo fuit ad carcerẽ ppetuũ cõdẽnat⁹ ꝛ ſua bona fuerũt cõfiſcata habuit filios poſito ꝙ etiam haberet alterum fratrẽ ꝛ ſorores qui ſibi fuerũt coheredes. nam hoc caſu victus frater ꝛ ſorores nullo modo ſunt admittẽdi ad victũ tertiũ vigore reciproce vel fideicõmiſſarie ſubſtitutionis cum fuerant ſubſtituti ſub conditione ſi alter frater maior deceſſiſſet ſine liberis quibus ſtantibus iam decerat cõditio ſub qua fuerant ſubſtituti vt.in.l.vnica.§.ſin autem aliquid ſub conditione.C.de cadu.tollen.no.in.l.lucius.l.ij.ff.de here. inſt.ꝛ in.l. filius familias.§.cum quis.ff.delega.j.ꝛ in.l.j.C.de condi.inſertis.ꝛ ſic conditione deficiente deficiet eorũ ſubſtitutio ſolum ergo eſt querendum an victi filij huius condemnati admittantur ad victũ tertium non obſtante confiſcatione bonorum patris: an vero fiſcus ꝛ caſu quo ipſe fiſcus admittatur commutabiliter. vt adueniente tẽpore mortis naturalis huius filij meliorati teneatur ad reſtitutionem huius tertij per ipſum fiſcum faciendam filijs ipſius cõdemnati: an vero fiſcus admittatur incõmutabiliter ad victum tertium cõſequendũ filijs huius cõdemnati penitus ꝛ omni tempore excluſis.

251 ¶ In quo puto breuiter concludendum. ꝙ victum tertium pertineat ad fiſcum virtute iam victe cõfiſcationis ꝛ incommutabiliter taliter ꝙ nullo tempore teneatur ad reſtituendum filijs illius condemnati. et hoc clare probatur: quia pater meliorãs filium maiorem in hoc tertio videtur cum meliorare cum duplici grauamine: quia in victo tertio fecerat quandam ſubſtitutionem fideicommiſſariam. quod patet: quia teneba tur talis filius illud tertium reſtituere poſt mortem ſuam liberis ſuis vel eis defficientibus alteri fratri ꝛ ſororibus que fideicommiſſaria ſubſtitutio eſt grauamen. vt no.in. §.auo.ꝛ in.l.ex tribus.C.de inoffi.teſta.ꝛ in.l.ſi arrogator.ff. adopti.

¶Additio. ¶ Hodie in prelegato tertij ꝛ quinti deſcendens poterit grauari ab aſcendente quocunq; grauamine vel fideicommiſſo per legem Tauri ꝛ eius formam in hoc adhibitam quam vid.vbi Li fontanum.ꝛ alios in.l.xxvij.incipi.mandamos que quando el padre. Didacus ꝟPerez Salmantinus. De iure regni quid.

¶ Quod hodie ipſo iure tollitur de legitima.l.quoniam in prioribus. C.de inoffi.teſta. Secundo ꝙ iſte filius eſt iuſſus a patre ſemper ꝛ in infinitum debere penes ſe iſtud tertium retinere pro ſe ꝛ deſcendẽtibus ſuis: ꝛ cum nullo modo tale tertium poſſe alienare que quidem alienationis prohibitio vꝫ inducere grauamen ex eo ꝙ non poſſit de tali tertio ad libitum diſponere. 252 ¶ Cum quilibet in re ſua eſt moderator ꝛ arbiter.l.nemo erter⁹.ꝛ ibi no. Sali.C.de iude.ꝛ.l.in re mãdata. vbi hoc no.docto.C. manda. ꝛ in.l.id quod noſtrum.ff.de reg.iuris.

¶Additio. ¶ Adde Hippo. in Singu.ccccxix. ꝛ ſing. dliij. etiam abutendo text. ſingu.in.l. ſed ſi lege.§. conſuluit.ff.de peti.heredi.ibi (dum re ſua ſe abuti putant.non preſtabunt.) ſing.ſecũdum Jaſo.in.l.more.col.ij.ff.de iuriſdi.omni.iudi.ꝛ in.l.filius familias.§.diui. nu.ix. de lega.j.ꝛ in.l.qui Rome nu.xxxvj. ff.de verb. oblig.Someti.l.l.xv.Tauri.nu.lxix.Caſſane.in cõſuetudi.Burgundi.fol.lxxxj.col. j.nu.ij.ꝛ Ludo.Someſſi.in.§.q̃dã.nu.xvij. de actio.ad idẽ eſt michi tex.conſimili.in.l.ſi quid poſſeſſor.§.ſicut.ibi (tunc enim qz qua ſi ſuam rem neglegit.nulli querelle ſubiect⁹ eſt.)ff.de peti.heredi.fallit tamen in hereticis in caſu tradito a Joãne Nicola.in tract. de hereticis.notabi.xlviij. Didac⁹ ꝟPerez. Jure ſuo libere quis diſponit etiã abutando.

¶ Nam ꝛ alias ille dicitur perdere quando aliquid fiat contra voluntatẽ ſuã dato ꝙ lucrũ cõſequatur glo.in.l.ꝟPaulus rñdit creditorem.ff.de ſolu.facit.l.ſi.ff.de vſu ꝛ habi.

¶Adde. ¶ Ter.in.§.huic.verſi. preterea. inſti. de actioni. Bart.in.l. ꝟPompo nius.col. vj.nu. xv.ff.de nego. geſt.ꝛ in.l.ij. nu.xij.ff.ſolu.matri. glo.fin.in.l.cũ ſeruus. infra ab autore citata.queſemper allegatur ſcõm ꝟPaul.de caſt.ibi nu.xiij. Calca.conſ. lx.num.j. Tiraquellũ.intract.de vtroq; retract.char.v.nu.xxv.qui optime loquit.gl. eſt in.c.monaſteriũ.xvj.q.vij. Didacus.pe. ¶ Sic ecõtra.qz ille lucratur qui facit voluntatẽ ſuã dato ꝙ eius pecunialiter non interſit glo.in.l.cũ ſeru⁹.in ſi.ff.de cõdi.cã data nõ ſecquuta. ꝛ ſic cũ iſte fili⁹ meliorat⁹ in dicto tertio de illo. nõ poſſit ad libitũ diſponere ex eo qz eſt pbibitus alienare vꝫ perdere ꝛ per cõſequẽs viſus eſt a pfe onerari qõ quidẽ onus etiã hodie tollitur de legittima. d.l.quoniã in prioꝛib⁹. ſed ſic eſt ꝙ victũ tertium vꝫ legittima ꝙ patet qz nõ poteſt dari tertio extraneo ſed tantum modo illi cui de neceſſitate debeꝫ legittima.d.l.ix.ibi. ꝟPueda lo mejorar eſſi tercio de ſus bienes. iuncto text.ſuperiori ibi. Que aya derecho deheredar. Ergo. talia duo grauamina tollũ tur de tali tertio.ꝛ ſic de legittima ipſo iure ꝛ habentur pro non poſitis.d.l.quoniam in 253 prioꝛibus. ¶ Nec; obſtat ꝙ aliquis poſſit dicere ꝙ ille poteſt granari qui ꝛ viſſus eſt honorari vulgata.l.ab eo.C.de fideicomiſſis.ꝛ per conſequens cũ iſte filius maior melioratus in.d. tertio eſt honorat⁹ ex eo quia poterat pater illud dare alteri filio ꝛ huic meliorato auferre quo caſu vꝫ pater illũ honorare cum illum prepoſuit alijs fratribus ar.ter.in.l. ſi fundũ per fideicomi.§. ſi.cũ.l. ſe.ff. dele.j. videbatur ꝙ poterat bijs duob⁹ oneribus onerari qz verum eſt ꝙ anteq; pſ elegiſſet vnũ de filijs ſuis quẽ melioraſſet poterat illud tertium dare alteri ꝛ ſic in hoc grauare iſtũ quẽ nũc meliorãdo ellegit attamẽ poſtq; eum elegit non poterit illũ in dicta melioratione aliquo onere grauare quia non vꝫ ipſe pater hoc dare ſed ipſa.l.vt pro bat ter. no. in.l.vnum ex familia.§.de falcidia. ff. de le. ij. vnde ipſe pater non poterit eum onerare.l.ſi arrogator.ff. de adopti.et eſt ter. no. in. d. l. vnum ex familia.§. ſed ſi 254 fundũ.ff. de le.ij. ¶ Facit illud ꝙ pulchre. d.Bal.poſt. Jaco. Butr. in.l.quoniam in prioribus.C.de inoffi.teſtam. ꝙ ſi ſtatutum dicat ꝙ filia debet ſtare contenta illa quãtitate quã pr̃i ſuo teſtõ ſibi reliq̃rit pro dote ꝛ ꝙ plus non poſſit petere ꝛ pater relinquerit ſibi centũ que nõ ſufficiũt ad legittimã et vltra hoc apposuit cõditionẽ vel tẽpus seu aliud onus licet debeat ſtare contenta de quantitate tamẽ dictum onus tollitur de illa quãtitate q̃ pater loco legittime aſſignauit poſito ꝙ ab initio poterat minorem quantitatẽ pro ſua legittima aſſignare tamen poſtq̃ eſt aſſignata illud ꝙ eſt aſſignatum.habetur ꝓ legittima illius cui talis ſit aſſignatio ꝛ ideo onus poſitum tali aſſignationi tanq̃ poſitũ in ipſa legittima tollitur ipſo iure. d.l.quoniam in prioꝛibus.vbi hoc ſequuntur ꝟPaul. et Jaſo.refert et ſequitur Joan. de imo. in l.ſi.in ante pen.col.ff.de condi. inſti.

¶Adde. ¶ Roderi. Suarez in repe.l.quoniam in prioribus.in.xv. ampliatiõe. C.de inoffi.teſta. Thom.ferra.cautel. rrrv. Someti.in.l.iiij. Tauri.num.cxij.char.lij. col.j. Segur.in. l. vnum ex familia. §. ſed ſi fundum. verſi. ex hoc infero rationem. nume.clxiij.ff.de lega.ij.l.xvij.titu.j.par.vj.ibi Ley regni. E dexẽ la bauer libre/e quita ſin embargo/e ſin agrauiamiento/e ſin ningũa condiciõ: et eſt ſimi.eadem part.titu.iiij.in.l.xj.incipi. libre mente. Didacus ꝟPerez.

¶ Sic igitur dicamus in propoſito ꝙ poſito ꝙ in voluntate patris meliorantis ſtabat in quem vellet iſtud tertium melioratione conferre tamen poſtq̃ in vnum contulit nõ poteſt eidẽ aliquod onus imponere cũ per talem tertij aſſignationẽ dicatur illũ tertiũ legittima illius cui fuit aſſignatũ et per cõſequens onus aliquod ſibi imponi nõ põt et ſi imponaꝫ bꝫ ꝓ nõ poſito.d.l.qñ in prioꝛib⁹.facit etiã ꝙ alꝫ dꝫ ꝙ pater dãs dotẽ pro filia põt per ſtipulationẽ ſibi ꝛ heredib⁹ ſuis prouidere caſu quo matrimoniũ ſoluaꝫ vt victa dos reddatur ſibi heredibuſq; ſuis ſz poſtq̃ dos eſt aſſignata ꝛ ſic ex interuallo non põt tale onus apponere.l.quotiens.vbi hoc habetur.ff.ſolut. matri.l.j.§. accedit. C. de rei vxo.actio.ꝛ in.l.aula.C. ꝺ iure doti. ¶ Ex 255 hoc poſſit no.inferri ꝙ licet alꝫ valeat legitimatio filij ſpurij.cũ hac modificatiõe videlicet ꝙ non ſuccedat patri niſi in eo ꝙ eidẽ patri placuerit de cuius hereditate agitur per inde ꝙ habetur in. c. j. de filijs natis. ex matri.ad morga.contra.et in.c.filij nati.in.ti.ſi de feu.fue.contra.inter.do.ꝛ agna.ꝛ in.l.ij.de iur.aure.anu.cum.ſbi no.ꝛ in.l.ſed ſi hac.§.patronus.ff.de in ius. vocan. ꝛ in.l.ſi ab eo.vbi Ange.ꝛ ꝟPau.ꝛ alij.C.de legitti. here.ꝛ per.ꝟPaul. de caſt.in Rubrica. C.de.

Universidad de Salamanca. BGH

ture an. an. ꝛ in.l. pactum. C. de colla. vbi etiã. Ludo. Roma. ꝛ per Jo. an. i addi. ad ſpeculum in ti. de ſucc. ab in teſta. §. fi. in additione. incip. vbi hoc dixit Rofre. ꝛ domi⸗nus. Anto. in. c. per venerabilem. qui. filii ſunt legitti. poſt. medium. ver. ſed eſt dubiũ an pater. ꝛ Ange. in conſi. ſuis conſilio. cc lxiij. incipi. d. ℙapa. ꝛ Aleran. in quarto. volumine cõſiliorũ cõſilio. ccc. incipi. Jur⸗ta ea que alias conſulendo ſcripſi ꝛin. v. vo⸗lumine conſilio. vltimo incipi. per lectis ver⸗bis legittimationis: ꝙ ſi pater in ſuo teſtõ ei⸗dem filio legittimo aliquid minus legittima ſua relinquerit. ꝙ non poteſt eidem quanti⸗tati apponere aliquod onus vel grauamen. ꝛ ſi fuerit in poſitum ipſo iure tollatur. d. l. quoniã prioribus. ꝙ an ſit verum pro nunc nõ examino. ꝛ ſic ꝙ dictum tertium huic fi⸗lio maiori a patre relictũ intelligatur pure relictum ꝛ ſic ſuum proprium nulli ſubiacens reſtitutioni reſpectu filiorum. ꝛ bona huius filij propter dictum delictum confiſcentur. c. vergentis ꝛ. c. ergõmunicamus de here. c. cũ ſcõm leges. de here. lib. vi. ꝛ no. in. l. quiſ⸗quis. C. ad legẽ iuliã maie. ꝛinẽ q̃ bona repe⸗rit dictũ tertiũ nmirũ ꝙ etiã ſuis bonis cõ⸗fiſcetur. ꝛ per hoc ꝑz ꝙ argñ. ꝛ fundamen⸗ta pro prima parte adducta nõ obſtãt qz lo⸗quuntur in bonis ſubiacentib⁹ reſtitutioni. vt ea fundamẽta clare ꝛ manifeſte de mon⸗ſtrant q̃ qualitas reſtitutionis non cadit in
256 nſo caſu. ꝛ propterea. d. fundamenta non fa⸗ciunt ad propoſitum. C Ulenio ad ſecundũ caſum. ſ. quando victus filius maior in. d. tertio melioratus tẽpore confiſcationis bo⸗norum nullos reliquit deſcendentes: ſed al⸗terum tantum frẽz ꝛ ſorores coheredes in quo quidẽ ſcõo caſu credo ꝙ nullo modo. d. tertium debeat penes fiſcũ remanere oc⸗caſione. d. confiſcationis etiam durante vita huius filij maioris in. d. tertio melioratí. et pro. d. crimine hereſis condẽnati. quod pro⸗
257 bo ſequẽtibus fundamentis. C Primo per⸗ter. in. l. imperator. in pn. ff. de fideicom. lib. ꝛ illum text. ibi ponderat Bart. qui ex illo ter. no. ꝙ res prohibita alienari non poteſt deuenire in fiſcũ per publicationẽ bonorũ.

Additio. C Adde Jaſon. in. l. filius fami⸗lias. §. diui. num. xix. in. vi. nota. lectu. ij. ff. de lega. j. ꝛ in cõſi. xxiii. libr. j. Hippoli. in conſi. xlix. num. lxxi. Caſſan. in conſuetudi. Burgu. ſoli. xcvj. ſol. iij. num. xv. Didacus Perez.

C Et loquit ter. ille ꝓpie in ꝓhibitione te⸗ſtatoris ꝺ qua in nſo caſu tractam⁹ cũ igit. d. tertium ſit per teſtatorẽ prohibitum alie⸗nari nimirũ ꝙ per crimẽ hꝛetice prauita⸗tis cõmiſſum per dictũ grauatum neq; ob⸗ſtante cõfiſcatione bonorum erinde contin⸗gente vllo modo poſſit in fiſcũ tranſire imo ad alios coheredes ꝺz tale tertium pertine⸗re: neq; obſtat ꝙ. d. tertium eſt legittima. vt ſupra in ꝑmo caſu ſuperius probaui in qua legittima nullum põt cadere grauamen. d. l. qñ in prioribus. C. de inoffi. teſta. ꝛ per cõ⸗ſequẽs videbaꝫ ꝙ tanq; bona propria hui⁹ cõdẽnati ꝺz tale tertium penes fiſcum re⸗manere per ea que dicta ſunt in caſu ſupra ꝓrimo. qz illud eſt verum ꝙ in tertio non poteſt apponi grauamẽ per patrem melio⸗rantem quando tale grauamen reſpicit co⸗modum alicuius extranei vel alicuius de⸗ſcẽdentis cui de neceſſitate non eſt legittima relinquẽda. Et eſt rõ duplex. C Prima qz 258
ꝙ nõ põt relinqui directo: nõ põt relinqui p obliquum. vt no. in. l. fin. vbi Bar. ff. de hijs qui vt indi. ſcẽa qz qõ vna via prohibeẽ alia cõcedi non ꝺz. l. ſi is qui. de vulga. ꝛ pupil. ſubſti. poterit alia ꝛ tertia rõ aſſignari: quia iſte filiꝰ in. d. tertio melioratꝰ nõ videẽ bono⸗ratꝰ reſpectu ſuoꝝ filioꝝ nepotũ teſtatoris melioratꝫ qz illis niſi abſtulit teſtator melio⸗rãs ex eo ꝙ nihil eis debebat: g̃ reſpectu eo⸗rũ non poterit filiũ melioratũ grauare. arg. ter. in. d. l. ab eo. C. ꝺ fideicõ. Sz qñ tale gra⸗uamẽ tẽdit i fauorẽ ꝛ comodũ illoꝝ quib⁹ ẽ relinquẽda legittima ꝺ neceſſitate vt ẽ in li⸗beris ꝑmi grad⁹ vl vlteriꝰis qñ ab alia nõ ꝑcedunt: tũc bene potuit teſtator apponere tale grauamen filio meliorato. ꝛ poterit eſſe rõ vna: qz iſte melioratus videt honorat⁹ re⸗ſpectu alioꝝ fratruũ quib⁹ poterat teſtator relinq̃re ſi voluiſſet. d. tertium. ꝛ cũ illis illud nõ relinquit: imo alteri quẽ melioranit aliis auferendoꝝ huic ꝓlegando vt teſtator bo⸗norare iſtũ ꝓlegatariũ reſpectu alioꝝ fra⸗truũ quos aliũ meliorãdo. viſus eſt dãnifica⸗re nimiꝝ: ergo ꝙ eũ melioratũ reſpectu alio⸗rũ fratruũ honoratũ eoꝝ reſpectu poſſit pꝰ⸗onere fideicõmiſſi grauare per. d. l. ab eo. in rõne ſui ẽ ꝛ alia rõ. C Oꝛ licitũ argumẽtũ ꝺ read tẽp⁹. l. miles ita. in pn. ff. ꝺ teſta. mili. 259

Additio. C Adde Bome⸗ti. in. l. rlv. Tauri num. rlij. ꝛ Nico⸗la. Euerard. in locis legalibus. c. xxxix. Di⸗dacus Perez Salmantinus.

C Et teſtator poteſt rem in qua meliorat di⸗uidere inter duos de filijs ſuis quos melio⸗rare vult. l. vnum ex familia. §. ſi duos. vbi Bar. no. ꝛ alij. ff. de lega. ſecundo.

Additio. C Adde. Bart. in. l. vnum ex fa⸗milia. §. Sed ſi fiũ dũ. nu. j. ꝛ ibi Alex. Loſeum. in additione. ff. de lega. ij. Hodie. Adde. l. xix. Tauri vbi prelegatum tertij ꝛ quinti poteſt fieri pluribus filijs. ſicut poteſt vni. Didacus ℙerez Salmantinus.

Lex regni.

C Ergo eodem modo hoc idem dicemus in tempore ſcilicet. ꝙ vnus filiorum habeat. d. tertium integrum per ſpacium alicuius temporis ꝛ poſt illud tẽpus ipſe deſinat ha⸗bere. ꝛ alius frater habeat de nouo per. d. l. miles. ita vt in noſtro caſu vbi melioratus ꝛ grauatus habet. d. tertium vno tempore. et deinde in antea habet ali⁹ quo caſu videtur teſtator duos meliorare diuerſis temporib⁹. ꝛ ſic per predicta patet ꝙ talia grauamina vnum fideicommiſſarie reſtitutionis alterũ ꝓhibitionis ne alienetur bene poſſunt ca⸗dere in. d. tertio: eo ipſo ꝙ ambo grauami⸗na reſpiciũt eodẽ modũ ꝛ fauorem aliorum fratruum m: quibus tale tertium potuit relin⸗qui. ſuccedit igitur diſpoſitio ter. no. in. l. im⸗perator. dicens ꝙ ſi res fuerit per teſtato⸗rem ꝓhibita alienari. vt fuit in caſu pre⸗ſenti non potuit in fiſcum tranſire virtute confiſcationis bonorum. quia ter. eſt multum no. pro tempoꝛibus noſtris in quibus vide⸗mus multos commiſiſſe iſtud peſſimum cri⸗mẽ hereticе prauitatis in quo bona ipſorũ confiſcantur ꝙ ſi fuerunt bona vnita ꝛ vin⸗culata in maioꝛicatu ꝙ ex eo ꝙ talia bona ſunt ꝓhibita alienari vt ex ſerie cuiuslibet maioꝛationis apparet nullo modo tranſſe⸗runt in fiſcum: imo remaneant penes illos penes quos talis maioꝛicatus remanſiſſet ta⸗li delicto non commiſſo. quod eſt notandum
260 pro quo faciunt ea que pro hac ſecunda par⸗te adducentur infra. C Secundo facit pro hac ſecunda parte: qz iura que non poſſunt in extraneum heredem tranſire in fiſcũ etiã tranſire non poſſunt qui loco extranei ſuc⸗ceſſoris habetur. l. iure libertorum. ꝛ ibi boc no. Bar. ff. de iure patro. ꝛ in. l. eoꝛum. ff. ad legem Juliam maie. no. in. l. j. C. de bonis liber. ꝛ in. l. eum qui. ff. de interdi. ꝛ relega. Adde ꝛ in. l. xxvij. Tauri. ſed ſic eſt ꝙ. d. tertium non poterat ad extra⸗neos tranſire heredes ſtantibus filijs teſtato⸗ris. d. l. ix. foro legum. titu. delas mandas.

C Pro quibus etiam voluit teſtator. d. ter⸗tium in familia remanere: et eo ꝙ teſtaꝺ voluit. d. tertiũ per dictum filiũ maiorẽ mi⸗nime poſſe alienari que ꝓhibitio potuit fieri a teſtatore in. d. tertio cum reſpiciat como⸗dum ꝛ fauorem aliorũ fratruũ. vt ſupra di⸗xi ſicut poterat prohibere ne quintum alie⸗naretur ſi in quinto filium ſuũ melioraſſet. l. peto. §. ſicut. ff. de leg. ij. ꝛ l. filiuſſamilias. §. diui. ff. de leg. j. ꝛ inferius in tertio ꝛ quarto caſu latius videbimus: ergo dicta ꝓhibitio prohibet. d. tertiũ poſſe fiſco queri ſaltẽ effi⸗caciter. C Tertio facit pro hac parte ter. in 261
auc. de alienatio. emphi. §. illo. ꝛ in. c. felicis. §. ſi qua vero. de penis. li. vi. vbi emphiteo⸗ſis eccleſiaſtica nõ tranſit efficaciter in fiſcum confiſcatis bonis emphiteote: qz tal emphi⸗teoſis non põt tranſire ad extraneos heredes vt in. §. emphiteoſim. ꝛ in. §. alienationis. ꝛ. §. ſi vero etiã perpetuã. in auc. de non aliena⸗dis aut ꝙ mutand. ſcõm magis cõem opi⸗nionem approbatam per glo. ꝛ docto. in. l. etiã. ff. ſolu. matri. ꝛ per. Specu. in. tit. de lo⸗cato. §. nunc aliqua. ver. et is. Jo. And. in. c. in preſentia. de proba. ꝛ Bar. in. l. vt iuris iurandi. §. ſi liberi. ff. de operis lib. ꝛ in. l. ſi patroni. in ꝑn. ff. ad treb. ꝛ in. l. ſi tibi. §. ſi pa⸗ctũ. ff. de pactis. ꝛ in. l. Gallus. §. quidam re⸗cte. ff. de libe. ꝛ poſt. ꝛ in. l. ꝙ dꝭ. ff. de verbo. obli. Bal. in. l. cum virum. in fi. C. de fideiꝭ com. ꝛ in. l. vſufructu. ff. ſolu. ma. vbi refert ita conſuluiſſe Bar. ꝛ idem Bal. in. l. ij. C. de ſuis ꝛ legit. here. ꝛ in lege. aſſiduis. C. qui potio. im pigno. habe.

Emphiſſeoſis eccleſiaſtica.

Additio. C Hãc concluſio⸗nẽ quã hic firmat cõmunẽr Autor emphiteoſim eccleſiaſtiã. ad heredes extra⸗neos nõ trãſire: inquit cõem opinionẽ Be⸗ci. in cõſi. clxxj. Calcane. in cõſi. lxxiiij. col. j. C Adde Guiliel. Bſid. in rep. c. Rainu⸗ti⁹ vbo. ꝛ vroꝛẽ. nu. lxxv. ꝛ in vbo. ſi abſq; li⸗beris moꝛeꝛet. in. ij. de cõpendioſa ſubſtitu⸗. nu. xxix. Euerard. in Topicis iuris. c. a feu⸗do ad emphiteoſim. vbi pulchra congerit: Hippol. in ſingu. clx. Alciat. intract. ꝑſum⸗pti. regu. ij. ꝑſumpti. xxxvj. ꝛ an emphiteo⸗ſis eccleſiaſtica cadat in cõfiſcationẽ: ꝛ quid in feudo: vide Caſſane. incõſuetudi. Burg. Rubri. ij. §. iij. nu. x. chart. xcvj. Vida. pe. C Facit ſi filij illi ꝺ quo cõiẽ ꝓcedit. ſ. l. em⸗phiteoſi q̃ ꝓcedit ꝑuato eadẽ. l. ꝛ cõditiõe vt ad eꝛneũ heredẽ nõ trãſeat. nã tũc nõ confiſ⸗cantur bonis ipſius emphiteote confiſcatis. 262

Universidad de Salamanca. BGH

et cõcludit Bar.ꝛ cõſtat docto.l.l.ſi finita.§.
ſi de vectigalib⁹.ff.de vãno infec.ꝛ no.docto.
in.l.ſi quis ꝓhybꝫ.C.de epiſ ꝛ cle.Bal.in.l.
j.ff.de libe.ꝛ poſtb.ꝛ in.l.ſi ita.§.fi.ff.de libe.
ꝛ poſtb.ꝛ in.l.in inſulã.l.pn.ff.ſolu.ma.Oldra.in cõſilio.xvij.incipi.Thema tale ẽ qui
dã cleric⁹.ꝛ Jo.ð imo.in.c.ex pte.de feud.
ꝛ ℙde.de ancha.in.c.poſtulaſti.in pe.col.
263 de foro compe. ¶Facit ẽt in ſili q dicim⁹
de feudo.q quidẽ nõ trãſit ad heredes ex-
neos.c.j.§.ſi cliẽtulus.de aliena.feu.in.c.fi.
ſi de feu.fue.cõtro.inf do.ꝛ agnat.ſi vaſal
lus delinquit ꝛ bona publicenꝫ non cõfiſcat
feudũ.c.j.ſi.vaſallus feu.pue.ꝛ.in.c.ſi vaſal
lus.in ti.ij. de feu.fue.contro.inter domi.ꝛ
agna.ꝛ in.c.j.an ille qui inter ſe.frat.domi.
ſui.ꝛ in.c.impal.§.iſtud quoq.de.ꝓhita feu.
aliena.per fede.ꝛ.c.felicis.ꝛ ibi no.de pẽnis.
libro.vi.per docto.in.d.§.ſi de vectigalibus
ꝛ in.d.l.j.C.de bonis.liber.ꝛ in.d.l.ẽ inſulã.
264 ¶Quarto facit ꝑ hac ſcõa parte illud qõ
magis realiter.d. Bar.in.l.ſi quis in tãtã.
circa mediũ.v.ẽro oſis tenet de facto ſeruꝰ.
C.vſi vi.vbi ipſe ſic cõcludit q aut res ẽ ꝓhibita alienari fauore pſone alienãtis.ꝛ tunc
alienatio q̃ fit delinquẽdo nõ ẽ ꝓhibita rõ:
qꝛ ꝑꝑ ſuũ delictũ perdit fauorẽ ꝛ ꝓuilegiũ
ſuũ.glo.in.d.l.ſi quis in tãtã.q̃ dicit q pena
illi⁹ legis hꝫ locũ in minore: aliqſi alienatio
ẽ ꝓhibita fauore alteri⁹ quã delinquentis.ꝛ
hoc ſcõo caſu per delictũ taliſ rẽ ꝓhibita
alienari nõ põt alienari.hoc ꝓbat idẽ Bar.
per plura maxime pid q trabiẽ in.l.quinq
legib⁹.cũ duab⁹ legib⁹ ſequẽtib⁹.ff.ð bonis
dãna.vbi ſi mulier delinquit cõſtãte mtimonio vos nõ publicaꝫ niſi in caſib⁹ certis ibi
exꝓſſis:qꝛ q mulier nõ poſſit alienare dotẽ
mtimonio duráte fuit introductũ nõ ſolum
fauore mulieꝝ: ſꝫ etiam ipſi⁹ viri:cũ tgit in
ꝯtrocaſu.d.tertiũ fuit ꝓhibitũ alienari:non
ſolũ fauore dicti filij maioris meliorati ſꝫ ẽt
fauore ꝛ cõtẽplatiõe alioꝝ fratrũ cohere-
dũ.vt in hac cõclone ꝓſuppoſitũẽ delinquẽ
do nõ potuit.d.tertiũ confiſcatus alienare.
265 ¶Quinto facit ea que no.Bal.in auẽ.ei
qui.in.xvj.col.ð. q̃ro mãquid in reb⁹ ꝓhibi
tis per teſtatorẽ ãũ.C. de bonis aucto. iudi.
poſſidẽ.vbi ipſe q̃rit.mãquid in rebus ꝓhibitis alienari per teſtatorẽ poſſit fieri miſſio
in poſſeſſionẽ: ꝛ diſtinguendo ipſe ſic rſidet.
aut opꝫ ea bona l corpore patrimoniali re
tineri. ꝛ non poteſt fieri miſſio. ꝛ pro hoc ibi
allegat.l.ij.C.de vſuca. pro empto. que lex
ꝓprie loquitur in rebus ꝓhibitis aliena-

ri per teſtatorẽ ex cã: aut victa bona ſubiacebant reſtitutioni ſtatuti cũ quis ſe alienũ
facere intendit.ꝛ in rei dominio.ꝛ tunc iſtud
idem fit aut ſunt bona ſubiecta reſtitutioni
ſub alia conditione.ꝛ tunc ante conditionis
euentum poteſt fieri miſſio in cis. allegat. l.
ſi.§.ſin autẽ.C.cõia delega.ecce ergo qualiter Bal.vult clare ꝛ aperte.q vbi bona debent continuo remanere in corpore ꝛ patrimonio hereditatis:qꝛ indiſtincte ſit prohibita alienari.pro vt eſt in noſtro propoſito nõ
poteſt fieri miſſio in poſſeſſionẽ in tali tertio
ꝙuis talis miſſio non eſt alienatio voluntaria imo neceſſaria:vt de ſe patet. ¶Sexto 266
facit etiã pro hac concluſione illud quod te- Jdẽ refert
nent Bal.Sali.in.l.ꝑma.C.de bonis.liber. ſeq; caſſan.
¶Vbi ipſe dicit.q ſi propter aliquod deli- in conſue.
ctum publicantur bona vſufructuarij non Burgun.
confiſcatur ius vſusfructus etiam viuente Rubr.ij.§.
ipſo vſufructuario.pro quo allegat.l.corru ij. nu.xvij.
ptionem.in fi.C.de vſufruc.ꝙuis vſufructꝰ
non poteſt alienari.l.ſi vſusfructus. de iure
doti.ꝛ.§.finitur.de vſufruc.¶Septimo ꝓ 267
batur hec cõcło ex verbis poſitis in caſus poſitiõe huius cõcluſionis vbi fuit dictũ.q teſtator diſpoſuit q.d.tertiũ ſtare deberet cõtinuo vſq; in infinitũ penes fratres ipſius ſi
lij meliorati.ꝛ pro dicto crimine condẽnati.
nã illud verbum continuo denotat. q poſſeſſio dicti tertij nunq̃ ad alterũ ꝓueniat.c.
cũ veniſſent.in verbo. ℙperpetua poſſeſſio.
de inſtitu.ꝛ.in.l.vnica.in verbo.continuum
triennium. C. de vſuca. tranſfor.ꝛ ſic clare
colligitur ex verbis teſtatoris velle dictum
tertium ad alios fratres peruenire debere:
eo ipſo q alter frater maior meliorat⁹ ſe
propter delictum alienũ fecit. Facit pro hoc
ter.in.l.cum auus.in ratione ſui. ff. de condi.ꝛ demõ.ꝛ.in.c.j.de duobus fratrib⁹.a capi.inueſti.qꝛ aliter non poſſent verificari illa verba continuo.ꝛ per conſequens ſumus
in terminis queſtionis formate per Bal.in.
d.auẽ.ei qui.in.xvj.col.vbi voluit q vbi bona ſubiacebant reſtitutioni.ſ. in caſu in quo
quis ſe intendit facere alienum ab iſtis bonis:q tunc in illis non poteſt fieri miſſio in
poſſeſſionem:licet dicta miſſio non ſit aliena
tio voluntaria.facit pro hoc ter.in.d.l. imperator.in pn.in ratiõe ſui.ff.ð fideicõ.liber.
vbi teſtator diſpoſuit q ſeruꝰ ſui nulli alij
q̃ ticio ſeruiant cui eos ſeruos leganerat ac
etiam voluit eos eſſe in ſeruicio ticij contiꝫ
nuo.ita quod alij non ſeruirent ꝛ propter
talia verba non tranſeunt in effectũ in ſi-

ſcum titij bonis confiſcatis.ꝛ per conſequẽs
non remanent ſerui penes fiſcum durãte vi
ta naturali ipſius titij legatarij.quod eſt no
268 tandum pro noſtra concluſione. ¶Reſtat
nunc ad allegata in cõtrariũ pro prima par
te reſpondere.ꝛ primo ad id q primo dixerat Ang. in.d.l. ℙpapinian⁹. §.meminiſſe.
qꝛ poterit bene reſpõderi ex vbis notabilib⁹
que poſſuit glo. reputata ſingularis in. l.cũ
pater.§.libertis.ff.ðleg.ij.que per illum ter.
ſingularem facit diferentiã inter illũ caſum
quando bona ſunt ſubiecta ſimpliciter reſtitutioni ꝛ in euẽtum certe cõditionis.ꝛ ſic tacite ſunt ꝓhibita alienari.vt.d.auct.res que.
et inter caſum quãdo eſt prohibita alienatio
expreſſe a teſtatore quia primo caſu alienatio facta ante euẽtũ cõditiõis valet interim.
l.ſeruo legato.§.ſi ſeruũ.ff.de leg.ij.ꝛ ibi no.
per docto.ꝛ.l.ſi.§.ꝛ quia. cum ſe. C.cõia de
leg.ꝛ no.glo.in auct.de reſti.ꝛ ea que parit.
in pnn.col.iij. Secundo vero caſu qui eſt caſus noſtre cõcluſionis nullo modo tenet alienatio.vt.d.gl.in.d.§.libertus.ꝛ tunc talia nõ
poſſunt tranſire in fiſcũ.d.l.imperator.et ibi
269 Bal.ff.de fideicomiſ.liber. ¶Facit in ſimi
Diſti ð hoc li illud quod dicit.ter.reputatus ſingularis
ad auten.ſu in.l.ſi.in pnn.ff.de leg.ij. ¶Vbi habetur q
pra nu.lxj. facilius inducitur reuocatio taciti q̃ expreſſi ꝛ ſic clauſula derogatoria tacita reuocaꝫ
per ſimplicem volutatẽ ſequẽtem.ter. eſt ibi
ꝛ tamen ſecus eſſet ſi eſſet derrogatoria expreſſa.l.ſi quis.in pnn.teſtamenti.ff.de lega.
ij.glo.in.d.§.libertus.ꝛ ibi Bar.ꝛ docto.in.
270 d.l.ſerno ſegato.in pnn. ¶Jtẽ per expreſſam dationẽ ſubſtituti vulgaris tollitur exiſtentia ſui heredis.l.ſi filius heres.ff.de libe.
poſth.vbi Bart.ꝛ docto.maxime.d. Alex.
ꝛ Bart.ꝛ moder.in.l.ſi filius qui patri.ff.ð
vulga.et pupil.ſubſti.

¶Adde. ¶Noſtrum Autorẽ in repe.l.iij.§.fin. nu. clxix. ff.de lib. et poſth. et iterũ ſupra.in hac repe.nume.lxj. ꝛ verobiq̃ additum eſt aliquid non contemnendum.ex induſtria noſtra et omnino Soci.in tract.Fallem.reg.cccxc.Didacus ℙperez.

¶Et tamen tacita vulga.contenta ſub expreſſa pupillari non tollit iuitatẽ.l.ſi fili⁹ qui
ſe paterna ꝛ.l.Julianus.ff.de acqui. hered.
no.Bar.in.l.Gallus.§. et quid ſi tãtũ.ff.ð
libe.ꝛ poſth.ſimiliter expreſſa pupillaris excludit matrem.l.precib⁹.C.de impub.ꝛ aliis
ſub.l.ℙpapinianus. §. ſed neq̃ impuberis.
ff.de inoffi.teſta.ꝛ.c.ſi pater.de teſta.lib.vj.ꝛ

tamen ſecus eſt in tacita.l.ſi.ꝛ ibi no.C.de inſti.ꝛ ſubſti.ſub condi.factis.poterit ſecundo
huic primo fundamento Ange.reſponderi
q in contrario non erat reſeruata. d. bona
aliquibus collateralibus tantũ:ſed crãt etiã
tranſitoria ad heredes extraneos. ꝛ ideo poterat confiſcari.ſed in caſu noſtre concluſionis iſtud tertium ſtantibus fratre et ſororib⁹
non poterat adheredes tranſire propter ꝓ
hibitionem teſtatoris nimirũ ſi ad fiſcum nõ
tranſeat. ¶Tertio poterit reſponderi q illud verbum continuo appoſitum in teſtamẽto operatur.q nullo tempore.d.tertiũ poſſit eſſe apud aliũ.ꝛ per iſta tria poterit ſimiliter reſponderi ad ſecundũ argumentũ.
¶Tertio dico non obſtare tertiũ fundamẽ- 271
tum pro prima parte adductũ.ſ.de.l.ſi conſtante.§.j.ff.ſolu.matri.quia poteſt dupliciter reſponderi. ℙPrimo quia dos conſtante
matrimonio eſt prohibita alienari principaliter fauore mulierum:non mirũ ergo ſi pro
pter delictum mulieris poſſit alienari.ſecus
vbi eſſet prohibita alienari fauore alteri⁹ vt
eſt in noſtro caſu vbi.d. tertiũ eſt prohibitũ
alienari fauore alterius fratruum ꝛ ſororũ:
quia delinquendo iſte filius maior ꝛ meliorat⁹ nõ poſſet alienare ſcõm doctrinã Bar.in.
d.l.ſi quis in tãtã.C.vnde vi.ð q̃ ſupra fuit fa
eta mentio.ſ.nu.cclxiij. ¶Quarto dico nõ 272
obſtare quartũ fundamẽtũ de notatis in.d.
l.diui fratres.ff.ð iure patro.quia hic in hoc
ſecundo caſu non ſumus in terminis notato
rum in.d.l.diui fratres.nam diſpoſita ibi ba
berent locũ quando iſte delinquens relinque
ret filios tempore confiſcationis quo caſu ð
lictum patris nocet filijs quãdo per illum
eidem patri aliquid eſt acquirendũ. ſed caſꝰ
noſter eſt alius:quia in noſtro propoſito iſte
filius maior et melioratus tempore confiſcationis nullos relinquit filios:ſed tantũ alterum fratrem minorẽ in ſolo quinto meliorat⁹.ꝛ ſorores ſuas ſibi coheredes per quas
non poſſit acquiri eidẽ cõfiſcato aliquis vſu
fructus:ex eo qꝛ eos non habet in poteſtate.
nam licet reperiatur q filius ſit in ꝑtẽ patris ratione cuius dicitur legittimus adminiſtrator.l.j.C.de bonis mater.propter quã
legittimã adminiſtrationẽ pater lucrat vſũ
fructũ.d.l.cũ oporteat. in pn. C. de bonisq̃
liber.in auct.excipitur.iuncta ſua glo.co.ti.
in fratre.tamẽ non reperitur in iure q frater habeat fratrẽ in poteſtate.licet aliquãdo
reperiamus q ſicut filius poteſt dici ſuꝰ patris.l.in ſuis cũ ſimilibus.ff.de lib.et poſth.

Universidad de Salamanca. BGH

ita etiam reperimus caſum in quo frater oſtiuus fratri.l.ij.§.vſq; adeo ꝛ in.l.ſed ſi plures.§.quos poſſumus.ff.de vul.ꝛ.pupi.ſubſti. Vel ſecundo dico q̄ iſtud argumentū nō procederet in iſto crimine ꝓpter q̄ filij ſunt ipſo iure extracti a ꝑria poteſtate.c.ij.§.fi.ō bereti.lib.vj.quo caſu nullus poſſit acquiri vſufructus patri cum eos nō habeat in ptā-
273 te.d.l.cum oportet. ¶ Quinto non obſtat quintum fundamentū.de quo Bald.in.d.l. cum antiquitas.quia ideo ibi durante vita naturali vſufructuarij debet dictus vſufructus remanere penes fiſcum. ꝛ non debet reuerti ad heredes vſufructuarij:quia ibi filij vſufructuarij erāt venturi ad dictū vſūfructum.non tanq̄ filij:ſed tanq̄ heredes ꝛ viuus non habet heredes.l. qui ſuperſtitis. ff. de acqui.bere.ꝛ.l.ſ.ff.de bered.vendi. ſed in noſtro caſu.d.tertium non erat venturū ad alterum fratrem ꝛ ſorores tanq̄ ad heredes huius filij maioris:meliorati imo erat venturum ad eos tanq̄ ad fratres ꝛ ipſo fratre naturaliter viuente eſt eidem dare fratres. facit ter.in.l.vnū ex familia.in prin.ff.de le-
274 ga.ij. ¶ Sexto non obſtat ſextū fundamentum.de.d.l.vnū ex familia.§.q̄ ſi talia verba.ꝛ.d.l.peto.§.prediū.ff.de lega.ij.quia poterit vno de duobus modis reſponderi primo quia victa iura loquuntur in alienatione facta expreſſe ab homine. Sed in noſtro caſu loquimur in alienatione que fit alege propter delictum huius filij maioris confiſcati.d.c.vergentis.ꝛ.d.c. cum ſecundum leges ꝛ.d.l. quiſquis. quo caſu ſi alienatio eſt prohibita etiam fauore alterius quā delinquentis.prout eſt in noſtro caſu talis alienatio non poteſt fieri per confiſcationē. vt no. Bar.in.d.l.ſi quis in tantā.ꝛ ſupra dictum eſt.facit pro hoc:quia mitius agitur cū lege quam cū homine.l.celſus.in prin.ff.de arbi. et no.Bar.in.l.amplius.cum ſi.ff.rem ratā
275 haberi. ¶ Secundo mō poterit reſponderi ad dicta iura.l.quia.d.§.prediū. loquitur in alienatione neceſſaria ſecus eſt in voluntaria vt ibi trahitur vnde alienatio que fit p delictum non eſt digna habere illos fauores et priuilegia que habet alia alienatio neceſſaria facta abſq̄ delicto.argu.l.ſed ſi ex parte.§.q̄q̄.ff.q̄ cum eo.ꝛ.l.etiam.§.j.ff.ſoluto matri.facit quia videmus q̄ licet bona ſubiecta reſtitutioni poſſint alienari per heredē vt ſi retentum in captiuitate redimat. tamē hoc non poſſet facere ſi eſſet incarceratus ex ſuo delicto. vt no. moderni poſt Angel. in auct.res que.C.cōia de lega.premarime procedat hoc in noſtro caſu propter illud verbū continuo poſitum in teſtamento. ꝛ per hoc patet eſſe reſponſum ad glo.et ad ibi per doct.no.in.d.auct.ingreſſi.C.de ſac. ſanct.eccle. premarime quia illa gloſ. dum loquitur de emphiteoſi cōmuniter reprehenditur per docto.per tex.in auct. de aliena emphi. §.j. dum autem loquitur de vſufructu non poteſt etiam obſtare:quia magis cōmuniter p doct.teneturin.c.in p̄ſentia.de proba. ꝛ Ly. ꝛ Jmol.in.l.cum filio.ff.de lega.j. q̄ durante vſufructus ꝛ ius ipſius ad comodū monaſterij. Sed in noſtro caſu nullum ius erat huius tertij in.d.filio confiſcato poſt confiſcationem bonorū.d.l.imperator.ff.de fideicom.lib.ꝛ in.l.actione.§.publicationem.ff.p ſocio.hoc idem tenet.d.Alex.in expreſſo. in primo volumine conſiliorum conſi.xxiij.incipi.Oportune conſideratis. et hoc idem cō filium reperies in.iij.volumine.conſi. xcvij.
¶ Et ſic concludo quo ad iſtum ſecundum 276
caſum.ꝛ dico q̄.d.tertium nullo modo poteſt reſidere apud fiſcum propter iura ꝛ rationes ſuperius allegatas nec̄ etiam remanebit penes.d.filium melioratum in eodem tertio ex eo quia propter delictum et publicationem bonorum amittit ius q̄ in.d. tertio habebat.d.c.vergentis.ꝛ.d.c. cum ſecundum leges.ꝛ ſic non eſt capax talium bonorum.d.l.imperator.ꝛ.d.l.actione.§.publicacione.nam quemadmodum ſi vere ꝛ naturaliter iſte melioratus moritur relictis victis ſororibus ad eaſdem ſorores pertineret hoc tertium. ita eodem modo hoc caſu quando non moritur naturaliter:imo videtur mori- 277
tuus ciuiliter. ¶ Nam hoc caſu habetur p mortuo ex eo q̄ alius id eſt fiſcus in cius bonis ſuccedit. d.§. publicatione. et inſtituta. de ſocietate. §. publicatione. et ſic hoc caſu mors iſta non videtur ciuilis que habet in hoc caſu eūdem effectum quem habet mors naturalis quo caſu mors ciuilis et naturalis equiparantur.l.ſi deceſſerit.cribi moder. ff.qui ſatisfda.cogum. l. Gallus. §.ꝛ quid ſi tantum.vbi videas etiam moder. ff.de lib.ꝛ poſth.l.j.§.pen.ff.de contra tab.hoc virit gl. no.in.c.placuit.xvj.q.j.Bart. in. l. cum pater.§.hereditatem.ff.de lega.ij.et in auctē. ſi qua mulier. vbi Jaſon.C.de ſacro ſanct. ecc. Barth. in. l. ex ea parte. §. in inſulam vbi tale Fran.de are.ff de verbo.obliga. Facit ter.in.l.ſi necem.§.ſi deportatis.ff.de bonis libertorum cum ſimilibus.

Mortis appellatione.

¶ Additio. ¶ Mortis. n. appellatione non venit ciuilis.ſed tantum naturalis.quando non eſt eiuſdem effectus ciuilis mors.ſicut eſt naturalis. Alex. in.l.ſi cum votem.nu.xij.ff.ſolu.matrimo.et quando equiparetur vid.Alex.in. l.in inſulā. col.j.ff.ſolu.matri.et in.l. in pupillari. ff.de vulga. nu. iiij. et in.l.ex facto. §. ex facto tractatuum.col.iij.nume.vj.ff.ad Trebelli.et in.l.ſi deceſſerit.nu.vj.et ibi Jaſ.nu. x.ff.qui ſatisd. cogan. idem Jaſ.in.l.Gallus.§. et quid ſi tantū.nu.xv.ff.de libe.et poſth.et in.l. ex ea parte.§.in inſulā.nu. ij.ff.de verb.oblig.ꝛ in auct.ſi qua mulier.C.de ſac. ſanctis eccle.Guilliel. amonſerrat.in tract. de ſucceſſione regum.in.j.dubio.col pen.nu. xlij.Hippoli.in prari. cauſa crimi.§.oppor-
Mors naturalis ꝗliter ꝛ quod teſtib⁹ ꝓbetur. tune num.xlviij. ¶ Et mors naturalis qualiter et quod teſtibus probetur. adde Salicet. in.l.ſi quidem nu.ij.ff.ſolut. matrim. et in.l.ea quidem.num.crlj. C. de accuſatio.et inſc. Boeri.deciſio.cclxxxviij.nume.j.Lan. franc.ab Ariadno. in tract.de Depoſitionibus teſti.num.clviij.q.pen.Couarruui.in epitome.ij.part.c.vij.§.iij.nume.iij. de iure
Lex regni Regio optima.l.xiiij.titu. xiiij. parti.iij.
¶ Quid vero in amiſſione ſeu morte animalis.ponit Alexā.in.l.ſi quis ex. §. prętor ait.nu.v. ff.de edend. gloſ. in. l. cum ita legatur.§.ſpecies. ff. de legat. ij.vbi probatur
Qui tenet ad rei cuſtodiā rōne publici vl ꝑpuati officij qd ꝓbare dz. quando quis tenetur ad cuſtodiam rei ratione officij ſibi iniuncti ſiue publici ſiue priuati non ſufficit q̄ probet illius rei interitū. niſi probet q̄ res perit.caſu fortuito non precedente culpa.q̄ eſt notabile ſecūdū ¶Dau. de ca.Bal.et docto.ibi.Bal.in con.clviij. lib.ij.Hippoli.in conſi.lij.nume. xxxiij.et in pratica.crimi.§.diligenter.nu.xcij.et in.§.attingam.nu.lj. Jaſ.in.l.ſi paſcēda.nu.iiij.v. item adde q̄ decidit Bald. C. de pactis.
¶ Ideo nō ſufficit paſtori vel caprario portare pelles animalium q̄q̄ per hoc conſtet de interitu.niſi probet caſum fortuitum puta mortalitatis vel ſimilem. idē notat Alex in conſi.clvii.volumi.ij.nam tenetur paſtor de cuſtodia.l.qui mercedem.et ibi Bart. ff. locat.ꝛ ¶Petr.abiati.in directorio electionū. c.liij.tertie partis. nu.x.ꝛ Lepol.de ſeruitu. Ruſti.prędi.c.ix.nume.xlix.v.item ſi paſtor conduxit.et Joan.lupum.repe.c. per vſas. in.§.xij.fol.cxv.col.iij.num.xij.vbi reputat predictam theoricam notabilem. Dicit tamen q̄ hodie de iure regni ſatis eſt probare

Paſtor qđ tenetur probare de iure regio.

Lex regni.

Caſum per aliquas cōiecturas. vel indicia ſeu per proprium iuramentum paſtoris niſi dominus contrarium probauerit. et q̄ per illam legem (dicit ipſe) iudicamus quotidie et eſt.l. Regni.v.part.titu.viij.in.l.xv incipien.paſtores.et eſt.l.i.titu.v. lib.vj.ordina. ibi (Que dādo las pellejas y cō ſu juramento que ſon aquellas.ꝛc.)quid vero de pena custodis carceris.et qualiter hoc debeat probare caſum ſcilicet contingentē circa in carceratos vltra theoricam.iuris communis de q̄ ſupra adde.l.xij.ti.xxix.par. iij. Ol. ¶De.

Quid de custode carceris.

Lex regni.

¶ Similiter alter frater minor in quinto 278
melioratus erit excluſſus ab omni comodo dictitertij q̄ ſperabat ſi tale delictum nō cōmiſſiſſet. quia cū iſte etiā filius minor ſit confiſcatus:que confiſcatio eſt cauſa priuationis bonorū ipſius non debet eſſe cauſa acquiſitionis alicuius partis ipſius tertij.arg.ter. in.l. Titio cum moritur. ff. de vſufruct. et in.l.ſi.ff.de manu teſtamento. ¶ Unum ta- 279
men crederem q̄ ſi dictus frater minorum fuit prius confiſcatus ꝛ in carcerem publicū condemnatus:ex eo quia fuit recōciliatus. et reunitus vnioni ſancte mris eccleſie ꝛ cōgregationi fideliū.et poſtea ex interuallo frater maior in.d.tertio melioratus fuit ad dictum carcerē cum confiſcatione bonorū cōdēnatus.q̄ hoc caſu poſſit dictus frater minor etiam cum ſororibus participare pro rata in.d.tertio:quia eo ipſo q̄ tempore confiſcatiōis maioris alteri⁹ bona ſi minoris erā cōfiſcata.et deceterο poterat ſibi acq̄rere.l.ſi mandauero.§.is cuius.ff.manda. cum aliis concordantijs ſupra in quarto fundamento pro prima parte adducto allegatis fuit caspar talis fideicommiſſi.ꝛ per conſequens potuit illud pro ſua parte acquirere. q̄ igitur ſupra viri habebit locum quando ambo ſimiliꝛ fuerint condemnati.quod eſt notandū in pratica. ¶ Uenio ad tertium caſum ſu- 280
pra dicte diſtinctionis quando filius minor in.d.quinto melioratus tempore confiſcationis bonorum reliquit deſcendentes.ꝛ in hoc caſu breuiter concludendo.dico q̄.d.quintum debet venire ad filios huius confiſcati per iura ꝛ rationes adductas in ſecundo caſu ſupra quia cum pater meliorans hunc filium minorem in.d.quinto eſt viſus eum in eo honorare ex eo q̄ illud poterat dare extraneo. d.l. ix. et argumen. ter. in. l. ſi fundus perfideicommiſſum.§.fina.ff.de lega.j. bene potuit eum onerare tam onere fideicommiſſi quam prohibitione alienationis.

Universidad de Salamanca. BGH

v.Lab eo.ꝛ sic bene potuit testator ꝓhibere. ne victus filius minor in.v.quinto meliora= tus:illud alienasset.ꝛ per consequens nullo modo neq; mométo debuit.v.quintũ pensi fiscũ quo ad sui comodũ remanere:sed ad fi lios. victi meliorati in quinto debuit bene re uerti per.v.l.imperator. cũ alijs fundamen tis circa tertiũ supra adductis:neq; quo ad hunc secundũ casum obstãt fundaméta pro prima parte adducta: q; poteris respõdere secũdũ q; fuit respõsum in scõo casu supra.

221 ¶ Uenio ad quartũ ꝛ finalẽ casum. si victꝰ filius minor in.v.quinto melioratus nullos relinquit descendẽtes tẽpore confiscationis: sed tãtũ fratres ꝛ sorores. ꝛ in hoc etiã quar to casu dico per omnia.vt dixi in tertio casu supra proximo per iura ꝛ rationes in tertio supra dicto adductas.ꝛ eodem modo respõ deo ad obiecta prout respondi in examina= tione tertij. et sic per supra dicta possumus dicere in summa in hac.q.

¶ Hic est subijcien=

da alia conclusio notabilis ꝛ belle explicata a autore posita in repe.l. filius dũ in civita= te.ff.de verb.oblig. ibi subiecta in nu.c.vsq; ad finẽ repetitionis.quã hic habeas ꝓ inser ta ne priorẽ edditionẽ mutem⁹.in hac scõa.

¶ Et q; me nimis in supioribꝰ detinui finẽ facio:reliq; l quottidianis lectiõibꝰ expediã.

¶ Incipit solẽnis

repetitio.l.ab erberedati substituto.ff. de le. ij. quam edidit subtilis doctor Didacus de Segura.in qua multa pertinẽtia ad vtrãq; substitutionẽ directã.s. et fideicõmissariam digeritur copiose:nouissime illustrata plu ribus Annotationibus. Recapitulationi bꝰ. et Numeris studio puigili Didaci ¶De rez Salmãtini Juris vtriusq; ¶Professoris.

¶ Summaria.

1 QOntinuatio istius tituli de legat.l. des= cribitur.

¶ Pars est sine qua totũ cõsistere nequit.

¶ Testamenti appellatione large sumpto vocabulo veniunt codicilli.

2 ¶ Continuatio in principijs librorum non est necessaria.

3 ¶ Actus explicãdus sine solẽnitate. si solẽ nitas adij iaꝯ min⁹ solẽnis nihil ndeet actui: ꝛ plures decisiones in praxi sũme necessarie in hac re subiiciũtur.vsq; ad nume.12.

5 ¶ Suspectus de fuga qui alias poterat ca pi propria autoritate creditoris.si tamẽ fuit captus de mandato ꝛ licencia iudicis incom petentis.non potest agere de incompetentia ꝛ sic dicere capturam nullam.

¶ Qui põt intrare ꝓpria autoritate posses sionem alicuius rei ꝛ accedit ad iudicẽ ꝛ im petrat licenciam intrandi possessionem illi⁹ rei.non seruata forma seu solemnitate statu ti que in hoc casu requirebatur in traslatio= ne possessionis nihil illi nocet. 6

¶ Debitor suspectus de fuga etiam die fe= riata in honorem dei potest capi a creditore propia autoritate.ꝛ etiam ab eius procura= tore non data copia iudicis. 7

¶ Etiam si talis debitor suspectus de fuga sit clericus. 8

¶ Debitor ex causa ciuili gaudet immuni tate ecclesiastica. 10

¶ Judex incompetẽs potest examinare te stimonia.ꝛ est validum tale testimoniũ: pro pter periculum in mora.nihil obstãte si aga tur de incompetentia iudicis. 11

¶ Substitutio pupillaris habet locum etiã si filius pupillus sit erberedatus. 14

¶ Testamentum pupillare est sequella te stamenti paterni :ideo si testamẽtum patris non valet.nec filij quidem valebit. 15

¶ Ner debet seruire de dubio. 16

¶ Argumẽtum ab ethimologia vocabuli validum est. 17

¶ Moderni sunt sicut culices in capite cle phantis qui vident priora ꝛ posteriora. 18

¶ Quanto iuniores tanto perspicatiores.

¶ Substitutio potest fieri in legatis. 19

¶ Verbum(institutio. denotat heredis in stitutionem.

¶ Verbum(lego)in amplissima significa tione recipitur pro institutione.

¶ Appellatione heredis proprie nõ venit legatarius sed impropissime. 20

¶ Institutione precedente ꝛ non alias fie ri potest substitutio.

¶ In substitutiõe pupillariq; bona veniãt. 21

¶ Fideicommissaria substitutio est grana mem.ideoq; reiicitur. 22

¶ De legitima filij.eidem de dote nu.23.

¶ Compẽdiosa facta a pagano per verbũ comune filio impuberi valet iure directo in fra pupillarem etatem et post dictam etatẽ iure fideicommissi. 24

¶ Petri a peralta comendatio.

¶ Pupilli cui substitutio pupillaris facta est potest cum tutore ꝛ decreto iudicis alie= narẽ bona nec euenietẽ cõditione põt substi

tuꝰ talia bona reuocare q; limita vt nu.26.

27 ¶ Substituꝰ pupillaris vt bonis pupilla ribus defraudetur datur bona cautela.

¶ Differentie inter substitutionem directã et fideicommissariam explicantur. et nume. 29.vsq; ad nume.34.

34 ¶ A substituto erberedati vel eius venien tibus ab intestato legari nec fideicõmitti pos se.ertẽditur ꝛ declaratur.nu.35.36.ꝛ.37.

38 ¶ Si filius cui in legittima est positũ onus fideicõmissi repudiat expresse. tũc granamẽ bene transit ad eum ad quem legittima.

¶ Idem in legittima patroni. et adde nu me.44.45.46.ꝛ.47.

41 ¶ Substitutio fideicommissaria dubia ve rificatur eo mõ vt actus magis valeat quã pereat.et in nume.42. ¶ Quod est perpe tuo not.secundum ¶Pau.de cast.in.l. cohe redi.§.cum filie.nume.9.qui dicit se de facto habuisse.ff.de vulga.et pupilla.substi.

43 ¶ Fideicõmissum iniunctum nominatim in persona filij respectu totius legittime vel etiã partis est nullum:quã conclusionẽ solẽ niter limitat in nu.44.45.46.ꝛ.47.

48 ¶ Ex suis dictis deducit Autor viginti et quinq; cõclusiões.quas vide vsq; ad nu.72.

72 ¶ Respondere speciale est.nihil scientium ꝛ refugium miserorum est.

73 ¶ Erberedatio est odiosa.

75 ¶ Substitutio pupillaris qñ pr̃ non erbere dat filiũ dicitur testamentum patris et filij.

76 ¶ Institutio est honor filij et transit in sub stitutum pupillarem.

77 ¶ Heres et defunctus iuris fictione censen tur vna persona.

78 ¶ Benefacientibus bene faciendum.

79 ¶ Iniuria defuncti est iniuria heredis.

80 ¶ Actiones iniuriarum non dicuntur esse in bonis nostris ideo non transeunt ad he redes ante litem cõtestatam. Secus de iure canonico.nume.83.et.84.

81 ¶ Per litis cõtetiationẽ quasi cõtrahitur.

82 ¶ Hereditas nõaddita nõ dr̃ in bonis nr̃is.

84 ¶ Heres teneꝛ purgare cõsciẽtiã defuncti.

¶ Heres tenetur ad restitutionem prescri ptorum a defuncto cum mala fide.

85 ¶ Justum est vt male meritus sua egesta te laboret.

86 ¶ Impugnitione malorum diuina mage stas placatur.

¶ Minister dei est qui malos corripit.

87 ¶ Episcopus qui crimina subditorum nõ corripit dicendus est canis impudicus.

88 ¶ Pene suos autores habere debent.

¶ Obligatio nuda ad antidota est modi ci effectus. 89

¶ Effectus obligationis ad antidota bellis sime explicãtur a autore ꝛ p plures remissio nes vsq; ad finẽ in additione congeste. 90

¶ Ext⁹ q̃m

hoc anno millesimo quadragẽtesimo no nagesimo octauo ter tia die Maij commẽ tandum decreui situ tur sub ti.de lega.j.ꝛ incipit ler ab erberedati substituto. que est ler ãte penultima huius tituli.ꝛ in hoc actu repetendi hunc ordinem seruabo:quia pro vt moris est mei in actibus repetendi. Primo hanc rubricam ad precedentes suo ordi ne continuabo. Secundo casum in specie p̃ missa diuisione literaliter figurabo. Tertio notabilia huius legis vnicuiq; notabili suã rationem dubitandi ꝛ decidendi annectẽdo ad plenum examinabo. Quarto conclusio nes sustentabo ꝛ ad obiecta respondebo.

¶ Uenio ad primum et dico q; iste titulus 1
potest continuari vno de duobus modis. Lõtinuatiõ
Uno modo secundum glosam rubrice ꝛ con huiꝰ rubri
tinuatur sic supra in titulo de testamentis di de lega.j.
rit consultus de testamentis.nunc dicit de ac cessoriis testamenti.scilicet de legatis.ponde randa sunt verba glose. ibidũ dicit de ac cessoriis secundum dominum Aleran. in p̃ presenti(nam glo.non dixit.)pars testamẽ menti.nam legata non dicitur proprie pars testamenti:quia illa dicitur pars sine qua to tum consistere non potest. vtin.l.malum.in princi.ff.de verb.signi.sed testamentũ absq; legatis consistere potest.vt in.l.j. in ver. qui neq; legaturus.ff.de here.instit.posset tamen dici q; dicta.l.malum. dicens non posse esse totum sine parte possit intelligi in parte sub stantiali.secus est in parte accidentali. vt est in legatis que sunt partes accidentalis testa menti.nam tunc sine tali parte idest sine le gatis.potest esse totum.idest testamẽtũ. Ita dicit Floria.in presenti. ꝛ secundum hoc nõ sunt multum ponderanda verba glo.vt di xit.v. Aleran.nam licet dixerat de parte nõ propterea glo.errasset. ¶ Ista tamen con tinuatio glose non multum placet doctori bus:quia videtur fieri ad remota contra do etrinam vulgatam.l.ij.ff.de statu homi.ꝛ po sito q; illa ler.ij.non esset significatiũ termini

Universidad de Salamanca. BGH

continuatio hoc denotat.ſ. vt fiat ad proxima precedentia: quia continuatio quãdam connexitatem significat vt in.l.cum delanionis.§.asinã.ff.de fund.instru.& l.continuus. in princi.ff.de verbo.obliga. Sed titulus de testamentis est multũ remotus a titulo isto.

¶Qua propter alio et secundo modo continuat hunc titulum. Joan.de imol.in presenti hoc modo supra visum est in titulo de testamentis de ipsis testamentis & in multis sequentibus de his sine quibus testamenta valere non possunt. vt in titulo de liberis et posthu. vbi tractatur q filij famil. instituan tur vel nominatim exheredẽtur alias testa mentum non valet. & in titulo de heredi. institu. tractatur de alio substantiali. vt de in stitutione heredis que est caput testamenti vt in.§.ante heredis.instit.de lega.& in titulis sequentibus tractatur de multis conse quentiuis testamẽtorum & quia codicillus di citur esse minor vltima volũtas. vt dicit gl. in Rubr.ff.de iure codi.& in Rubr.instit.u. de codi. et quia fere omnia que possunt fieri in testamẽtis possunt. & in codicillis fieri. vt in.l.ij.§.codicillorum.ff.de iure codi.& lega ta relinquuntur tam in codicillis q̃ in testa mentis.vt in.l.si quis cum nullum. in princi pio & in.l.conficiuntur.in princip.ff.de iu re codi.primo post titulum de codi. cõgruo ordine subijcitur nostra rubrica. & licet Jo. de Imol. non dicat ista fuit in effectu conti. glos. que supradicto modo continuauit in Rubr.C. de lega. et banc continuationem tanq̃ magis congruentem sequitur in pre senti dominus Alexand.

Contin uatio gl. ex q̃ druplici capite posse subsistentari pbat auct.

¶Credo tamen q continuatio nostre glo se possit subsistentari ex capite quadruplici. ¶Primo: quia apellatione testamenti large sumpto vocabulo veniunt codicilli. vt insti. de testamen.in princi. & in.l.j.ff.de testam. et dum dixit. Supra dixit de testamentis. accipiatis terminum de testamentis large. vt di camus q glosa intellexit de titulo preceden ti.& sic de codicillis. Secundo modo potest saluari.& dicamus q posito casu q glo.ha buit respectum ad titulum de testamen.tam remotum bona est continuatio adhuc: quia tituli inter medij non sunt extra materiam. & de hoc est text.singularis in.l.j.in princi.ff. si tabul.nulle exta.facit.l.continuus.in prin cip.ff.de verbo. oblig. iuncta.l.duos.§.fi.ff. de duobus reis . Tertio potest continuatio glo.subsistentari.ex text.insti.de lega. in prin. vbi imperator hoc modo continuauit titul. de lega.ad titu.remotum de testa.& sic glosa ex hoc capite nõ potest redargui cũ sequuta est exemplum imperatoris pro quo est text. nota. in.l. apud iulianum.§. vtrum.ibi(est enim huius rei exemplum &).ff. ad trebel.

¶Quarto dico q nostra glo. loquitur ex quadam habundantia cum in prin. librorũ 2
vt est hic non sit necessaria cõtinuatio vt est gl.no.& singularis in rubrica.ff.de cõd. fur.

¶Adde. ¶Angel. de Areti. in prob.inst.co.pe. Barb. in.c. testimoniũ. mu.j. de testib. Jas.in pn.inst.ð actio. Jmo.in Ru. ff.solu.mat.& in Rubr.ff.de le.j. Did. ¶Pe.

¶Et cum non fuisset necessaria continua tio & sine ea recte comentasset Accursius li cet incompetenter continuet non propterea est culpandus q potest fundari ex his que sequuntur. ¶Primo est glo. reputata sin 3
gularis in.§. in multis in verbo in tranſitu insti.de liberti. ¶Ubi dicit q vbi actus qui põt explicari sine solẽnitate si solẽnitas adij ciat. Sed min9 solẽnis valet & illã glo.repu tat singularẽ Bal. in.l. cõsentaneum.in.v. co.C.quomo.& qñ iud.& l.l.ij.i.3.co.C.ð iu. cmphi.& l.c.j.§. si vero.de pace iur. firm.et Lud.de Rom.in.l.de pupillo.§. meminisse in additione in.ij.co.ff.de noui.operis nũci.

¶Additio. ¶Adde Felin. in.c.cũ olim.colu. penul. de rescrip. Jaso.in.§.omnũ.nu.clxvj.de actioni.& in. l.vinum.colu.pe.ff.si cert.peta.glo.in.l.qui testamento.verb. posse. de testa.ff. optimus text.in.l.vni.vsic.rei vxorie.hic alleg.glo.in dicta.l.vinũ. Roma.in consi.ccxcvij. Feli. in.c.cum ordinem. nu.ij.de resc. ¶Preposit. in.c.cum in tua.nume.ix. de sponsali. Ma theſi.in singu.liij. Hippoli.in.l.vnius.§. cu stodie.col.j.ff.de questi.& in.l.de vno quoq colu.xj.ff.de re iudicat.& in prati. crimi.§. se quitur .nume.xlv. q est singulare ad intelle ctum text.in.c.dilecti.de iudic. vbi nullus te netur exprimere nomen actionis in libello. q si minus apte proponat libellus non vi tiabitur. Didacus ¶Perez.

¶Pro quo ẽt facit qõd qñ aliquid de neces 4
sitate non requiritur si illud interueniat et male non viciat actum vt in.l.j.in prin.cum si.C.de rei vxor.action.circa q videatis ibi Bald.ex hoc inferentem vt ibi per eum.

¶Ex hoc infertur q si aliquis erat suspec 5
tus de fuga & periculũ erat in mora q cũ ille debitor posset capi per creditorem propria Notabile dictum.

auctoritate sine iudice. vt in.l. ait pretor.§. si debitorem.ff. de bijs que in frau. credi. q si capiatur cum licencia iudicis inconpetentis non possit obijci de incompetentia iudicis et sic dicere capturam nullam tanq̃ factam p iudicem incompetentem ita tenet Lud.ro ma.per dicta fundamenta in.d.§. meminisse et in.l.ij.ff.de iurisd.om.iudi.et in cons.ccxlij. incipiente. vnum est q substantialiter obijci tur.in fi.cius consilij vbi ipse dicit q ista est singularis et mirabilis conclusio. ¶Det.ð an cha.in cõs.clxxxiiij.& licet ipse non dicat.d.cõ silij incipit in chr̃i nole pmittẽdũ &c. & circa hoc vide Bal.in.l.generali.C.de decurio.li.x. & moder. maxime Jas.insti.de acti.in pn. et Alex. & modern.in.l.ij.ff.de in. om. iudi.

¶Additio. ¶Adde Jas. in. in.l.ij. col. iiij.nu. xv.ff.ð iurisdi.om. iudi.& in pn.insti.ð actioni.& ibi Bal.col.ij. nu.iij.& in pn.inst.ð actiõi.& ibi Bal.col. ij. nu.iij.& Ang.in.iiij. et bellissime ibi p Lud. Rom. nu.lix. idẽ Jas.in.l.vinũ.ff.si cer.pe. ¶Petr.a ferra.in sua pratica in forma inqui sitionis.nu.xxiiij. Joã.bernard.in tract. fal lenti.regni.cxj. debitor. optime per Thomã parpali.in repe.l.ij.col.xxj. in glo.super ver bo.suspectum.ff.solut. matri. quem vide p
Lex regni. actu pratico.de iure regni.adde. l. xij. et ibi glo.titu.xx.lib.iij.fori.et.l.x.tit.xv. par.v.& l.j.in quaterno dela hermandad.fol.ccxviij. col.iiij. in libro.pragm. Didacus ¶Perez.

6 ¶Ex hoc etiam infert Bal.in.d.§. multis. q si propria auctoritate possum ingredi alicuius rei possessionem & ad iudicem accedẽs ipsius rei possessionẽ intrandi licenciam im petro non seruata forma seu solemnitate sta tuti que in hoc casu requirebatur q intran do possessionem non punior nam si poterã facere sine iudice videtur q multo magis cum etiã eius minus legittima auctoritate.

7 ¶Infertur et tertio q licet die feriato iu der est incompetens quo ad exercitium iu risdictionis tamẽ illo tempore potest facere capere debitorem suspectum de fuga. vt est gl. singularis in.l.si. C.ð feriis.& illam glosam. sequũtur omnes.in.l.si feriatis.ff.de feri.vbi dicit Alberi. q illa glo. fuit ð cõsuetudine.

¶Adde. ¶q banc conclusionẽ testatur communẽ Jas. in.l.ij.col.iiij.ff.de iurisd. om.iudi.et in.l.plerique.nu.xxvi. ff. de in ius vocand.et in.l.vinũ.col.iij.ff.si certum peta. Soci.in tract.fallenti.regu.lxxviij.incipien ti.debitor. Andre.alcia.in.c.cum non ab ho mine.nu.lxxj.de iudi.q debitor suspectus ð fuga potest capi a suo creditore.prout satis probatum est supra. in vsicu. ex hoc infer tur.nu.v.cum declaratione hic posita a au Nota. tore. ¶Sed etiam id obtinet locum in procuratore creditoris secundum glo.nota. in.l.j.super vbo.ab ijs.C.de curi.vel choart. quam refert et sequitur Alciat.in allegato. c.cum non ab homine.num.lxxiij. de iudi. et Jaso.in.§.superest.nu.lxxviij.insti.de actio ni. Hippolit. in singul.ccxliij. et Andre. ti raquell.in tract.de retroq retract.§.xxvj.gl. iij.char.cclxiij.num.xxiij. vbi enumerat qua dragintа septem casus qui possunt exequi. per tertium. Didacus ¶Perez.

¶Et circa hoc. ¶Adde q debitor fugiẽs potest capi.nedum die feriata ob necessita tes hominum quia hoc est expeditum vt in. c.fi. extra de iudic.sed ẽt feriata in honorẽ dei secundum. Bar.in.d.§.si debitorem nã tunc poterit capi per creditorem ad hunc fi nem vt ducatur ad iudicem non vt inde co gnoscat sed vt debitor caueat de stando.in iudicio et allegat Bar.glo. in.l. dies festos in verbo fideiussoris.C.de feriis.& ibi hoc idẽ dicit Bartholus.faciunt que no.Bartbol. in.l.diu9. ff.de feriis. et quod not.Bal.in.l. iij.C.de episco. audi. ¶Infertur et quarto 8
q cum clericum suspectum de fuga potest creditor capere propria auctoritate vbi est omnimoda incompetencia vt tenet Abbas. conclusiue in.c.cum non ab homine.in.iij.& iiij.col.extra de iudi. & ante eũ Bal. ibidem in.iij.col.licet Abbas.eum non referat vidẽ Bal.in.c. dilectis.in.v.col.extra ð appella. q talem clericum debitorem & defuga suspe ctum potest capere iudex secularis et valet captura quãdo alias erat periculum in mo ra cum talis captura poterat fieri per credi torem vbi erat omnimoda incompetentia vt dixi.ita tenet.d. Abbas & Bald.in locis su pra priorime allegatis.

¶Adde. ¶q istam forã cõem fir mant ¶Philip. dec.& Al cia.nu.lxxj.in.c. cum nõ ab homine.de iudi.et Somenzi.in.§. superest nu.lxiij.et iterum in nu.lxv.firmat esse cõem Joã.lup.in rep.c.per vestras.fo.lxxvij.col. iij.nu.xiiij. Jaso.in.l.ij.nu.xvij.ff.de iurisd. om.iudi.glo.in.l.xij.titul.xx.libr.iij.fori.

¶Adde glo.nota.in. l. quesitum. verb.in tercst.ff.de pigno.& in.l.pe.super verb.¶si da lem.C.de pigno.actioni.probãtes premissa in

Universidad de Salamanca. BGH

assertionem nedum habere locū in debitore
suspecto fugitivo dum est in actu fugiendi
sed etiam in eo.qui esset suspectus de fuga.q
reputat singulare Wippoli.in singul.xliij.et
in practica causa.crimi.§.diligenter.nume.l.
Roderi.suarez in repetitio.l.post rem iudi
catam.in.vij.limitata.col.ij.ff.de re iudica.
et iterum.in.l.ij.titul.delos casamientos.
chart.clxxvj.colū.ij.vsicu.viterius nota.

Intellectus ad supradicta. ¶ Quod intelligendum est.vbi esset periculum in additione iudicis.alias enim nō pu
to habere locum nisi ex mandato iudicis ba
bita informatione de debito.et ō suspictione
fuge.vt optime docet.Thomas parpali.in.
Lex regni, 10 l.ij.col.xij.ff.sol.mat.facit.l.Tauri.lxvj.inci
pi.ninguno.et ita seruatur. ¶ Adde tamē
quod non potest debitor.capi etiam hodie p
debito ciuili in ecclesia vt tenet Oldrald.in
in consi.liiij.Abb.in.c.inter alia. de immu.
eccl.nu.xxij.singulariter Rod. suarez. in.l.
ij.tit.delos gouiernos.lib.ij.fo. cxcvij. col.j.
fori.et simpliciter secundū eū tenetur in pra
xi reiecta limitatiōe.Oldr.et Abb.in locis su
pra relatis.p ter.elegātē de iure bui⁹ regni di
sponentē fugiētē ad ecclesiam pro debito nō
fore extrahēdū ad seruiēdū creditori.vel ad
Lex regni. eū incarcerādū quo vis mō.in.l.ij.in fi.ti.xj.
par.j.quid vero sit statutū de iure pragma
ti.vj.in pragma.incipi.venerables prouiso
res.fol.ccxvij.in lib.pragm.Didacus ꝓpe.

11 ¶ Et ex hoc infert etiā Bart.in.l.ij.per il
lum ter.C.de naufrag.li.xj.q vbi periculum est in mora iudex alias incompetēs po
test examinare testimonia et valet dictum te
stimonium et probat non obstante incompe
tentia iudicis sequitur Ludo. Roman. in.
l.si vero.§.de viro. in.liiij. fallentia. ff.solut.
matrimo.dicens se apud valentiam ita con
suluisse facit q vult idem Bart.in.l.ad mo
nendi.ix.col.ver. quid si dictum testis defi
ciat ex parte examinantis ꝛc. ff. de iure iu
rand.vbi ipse dicit de testimonio examinato
ab incompetenti quando non potest impu
tari parti quare non fecit examinari a com
petenti: quia periculum esset in mora. se
quitur dominus Anto.de butri. in.c.final.
in.vj.col.de iureiurand.et Ludo. Roman.
in.d.§.de vtro. in. lv. Fallentia. de quo ta
men articulo.l.q.d.captura et de hoc quod
proxime dixi vide omnimodo modernos in
dictis locis q supra tibi allegaui pro remis
sione et sic per supradicta credo q continua
tio nostre glose satis sit substentata et de ma
teria continuationis et de pluribus virtutis
bus rubrice vide Jo.de imo.et post eū Fran
ciscum de aretio in rubrica.ff.de verb.obliga
tio.et Ange.de are.in probemio.instit. mo
dernum Jason in rubri.insti.ō actio. In ea
dem glo.rubrice in fine.circa hanc glosam.
vide als in rubrica infra de lega. iij. que di
cit q in titulo isto ponitur quid et quantum
possit legari maxime in..l apud Julianum.
§.finali. et in.l. sequenti infra isto titulo.in
titulo autem sequenti de leg. ij.ponitur quis
et a quo legari possit.et quibus verbis in titu
lo vero de lega.iij.ponitur de interpreta
ctiōe verborum positorum in legato Bar.
vero in.d. rubrica de lega. iij. habuit etiam
consideratione dicens q in isto titulo tra
ctatur de relictis ab herede in sequenti de
relictis alegatario in titulo de legat. iij.
mixtim tam de relictis ab herede quam de
relictis a legatario et de significatione ver
borum tamen auctoritate glose est assistēn
dum in dicta rubrica de lega. iij. que pro
cedit attento eo q principaliter fit in istis ti
tulis licet in eis sint alie leges pro quo facit
glosa no.in rub.ff.de procurat. potest tamen
dici q propterea isti tres tituli seu libri fue
rint in tres tituli.seu libri fuerint in tres par
tes diuisi gratia comodioris vsus ar.l.Ba
yus.§.fina.et infra de legat.ij. et per docto
res in rubrica.ff.solut.matrimo. ¶ Venio 12
ad secundum scilicet ad diuisionem. legis Diuisio
nostre et ad casus positionem. et dico q
lex nostra diuiditur principaliter in duas pa
tes in prima loquitur de substituto exhere
dati in secunda de substituto instituti.secun
da ibi Sed si committente. prima subdiui
ditur in tres. prima loquitur de substituto
exheredati vt dixi. secunda de venientibus
ab intestato ipsi filio exheredato in tertia po
nitur ratio secundi dicti secunda ibi ergo
nec a legittimo exheredati tertia ibi q et le
gittimi. Casus ego habens filium impube- Casus bul⁹ legis.
rem et in potestate mea constitutum condi
di testamentum in quo extraneo herede in
stituo.d.meum filium exheredauit et eidem
exheredato titium pupillariter substitui et
et in secundis tabulis ab eo titio pupillari
ter substituto fideicommissum reliqui seyo
meo testamento sic ordinato ego testator de
cessi et postea.d. filius meus impubes eo
dem modo intra pupillarem etatem moz
tuus est cui successit. d. titius substitutus vi
gore pupillaris substitutionis addita here
ditate pupillari per substitutum venit se
yus fideicommissarius et petit a dicto titio

substituto et in tabulis pupillaribus grauā
to fideicōmissum a testatore relictum est du
bium an tale fideicōmissum teneat et valeat
et ad hoc primum dubium respondet consul
tus ꝓPaulus in prima parte.l. q non vlte
rius erat dubitatio et sic sequitur secda pars
huius prime partis principalis que est ibi er
go nec ꝛc. ponam⁹ q. d. filio meo exhereda
to non substitui aliquem sed meum condēs
tantummodo testamentū a venientibus ab
intestato eidem filio meo intra pupillarem
etatē morituro fideicōmissum reliqui me te
statore mortuo et filio meo pupillo intra pu
pillarem etatem decedente et veniētibus ab
intestato eidem pupillo succedentibus bona
eius ab intestato occuparūt venit nūc fidei
cōmissarius et a venientibus ab intestato pe
tit.d. fideicōmissum est nunc dubium an va
leat et respōdet cōsultus q nō vlterius du
bitabatur: que est ratio huius decisionis et
respōdetur in ter. q ratio est quia legittimi
eo iure prestare cogūtur fideicōissum quasi
scripti fuissēt vniuersaliter diceret ter. q si
filiū meū impuberē instituo heredē et nullū
substitutū sibi do possum grauare veniētes
ab intestato eidē filio meo q̄si tacite videar
eos in dicta mea hereditate instituisse here
des q primo deuenit ad filiū meū et postea
ad.d.veniētes ab intestato cū ergo supradi
cto modo videor honorare nihilomin⁹ pos
sum eos grauare per regulā vulgarē.l. ab
eo.C.de fideicōmissi.que ratio cessat q̄si filiū
meum non institui imo exheredaui q: tūc si
ad veniētes ab intestato filio meo venit he
reditas non mea imo pupilli: et cū eā non ha
beant ex mea dispositione: imo ex dispositio
ne legis non possum eos onerare eo ipso q
ego eos non honoraui: sed ipsa lex quemad
modum dicimus in legittima filij in qua nō
possum eum onerare vt in.l. quoniā in prio
ribus.C.de inoffici.testamen. eo q̄illam ha
bet ex legis et nō patris dispositione viteri⁹
erat dubitatio et sic sequitur secda pars prin
cipalis.ibi. Sed si committente. vbi fuit ca
sus ego habēs duos filios vnum in potesta
te et impuberem alium emancipatum pube
rem vel impuberem quia in hoc non est vis
filiūin potestate institui in tribus vncijs ex
traneum in nouem vncijs filium emancipa
tum preterini et legata relinqui et filio institu
to dedi substitutum certum est. q si testamē
tum valeret in effectu. et non esset expugna
tū p cōtratab. filius institut⁹ teneret in vna
tertia legatorum cum vnam tertiā habeat
hereditatis. et tertius institutus teneretur in
duab⁹ tertijs legatorum cum duas habeat
tertias hereditatis. Sed contingit q eman
cipatus intentauit contratabu. et sic commi
sit edictum instituto. et eodem modo institu
tus intentauit contratabu. et sic ambo tam
institutus q̄ preterit⁹ tertio instituto exclu
so consequuti sunt hereditatem totā. et sic in
stitutus habet nūc ser vncias virtute bonoz
posse. contratabu. cū ex testamēto tres erat
babiturus preteritus habet nunc alias ser
vncias cum ex testamento erat omnimodo
exclusus preteritione paterna mortuus est pu
pillus intra pupillarem etatem: certe nunc
iste substitutus tenetur ad dimidiam legato
rum cum dimidiam habeat hereditatem. et
sic ad ampliora legata tenetur per modum
supradictum quam teneretur ex testamēto
grauantis et sic perinde iste substitutus tene
tur ad legata pro medietate ac si ex testamē
to grauātis totam habuisset medietatem he
reditatis continuabis ergo istum versiculū
sed si committente ad superiora hoc mō q̄ius
substitutus exheredati grauari nō possit vt
in prin.legis dicitur tamen substitutus insti
tuti prestat quando p ampliora legata quā
faceret ex testamento grauantis.

¶ Ter. ista in summa breuiter hoc intendit 13
a substituto vel legittimo exheredati nō po Conclusio
test legatum relinqui secus in instituto qui Sūmaria.
beneficio preteriti succedit per contratabu.
h.d.secundum Bartb. ¶ Vel sic a substi
tuto pupilli exheredati vel a veniētibus ab
intestato ipsius non possum legata vel fidei
commissa fieri sed a substituto instituti po
terunt per contratabu. et sic preter iudicium
defuncti. vel sic substitutus vel legittim⁹ ex
heredati non potest grauari. Sed si substi
tutus instituti aperto edicto venit per con
tratabu. bene potest grauari.

¶ Vel sic et breuius a cuius substituto lega
re non possum nec p ab eius legittimo here
de lego in ter. ibi ab exheredati cui erat da
tus substitutus secundum Bald. in presen
ti et legata ab ipso substituto relicta.

¶ Nota primo ex isto textu q non solum 14
possum substituere filio meo impuberi pu
pillariter quando eum instituo et postea si
bi substituo sed etiam quando exheredo
et ei exheredato pupillariter substituo: et
ad idem facit textus in. l. finali. in princip.
ff. de legat. iij. et in.l.ij.§.j. ff. de vulgar. et

Universidad de Salamanca. BGH

pupil.ſubſtitu.et. l.cū quidam.C.de lega. et et in.l.plane.in prin.la.ij.infra iſto titu.ꝛ in. §.non ſolum.inſti. de pupill. ſubſti. ¶Ratio dubitādi ad noſtrum notabile potuit eſſe hec nam vt vides in ter.iſto impubes non fuit inſtitutus imo erheredatus et ſic non eſt dare inſtitutionem et ſic primum gradum tā reſpectu impuberis quia fuit erheredatus quam reſpectu ſubſtituti ipſius pupilli nam ſi fuerat inſtitutus a grauante valet tale gra men vt in.l.qui fundum.§. qui filios. vbi Bart et moderni.ff.ad legem .Fale. et trabitur in.l.ſi fundum per fideicommiſſum.§. fina. cum. l.ſeq. infra eo. et infra de hoc latius dicam. ſi ergo non fuit inſtitutio ergo neq; ſubſtituto fieri potuit cum ſubſtitutio ſit ſecunda inſtitutio vt dicit gloſ. in rubric. ff.de vulga.et pupil. ſubſtit. et q; ſubſtituto non poſſit eſſe ſine inſtitutione probatur per ter.in.l.in prin. eo. titu.de vulga.ſubſtitu. vbi dicitur q; ſubſtitutio eſt ſecundus gradus preſupponens primum inſtitutionis pre ceſſiſſe vt probatur per.l.ex duobus.in prin. de vulga.ſubſtitu.et in.l.qui duos.in princi. ff.de rebus.dub.et in.l.inter ſocerum.in prin ci. ff. de pact. dota. et in. l. qui ex liberis. in princi.ff.de bono. poſſeſſio. ſecundum tabu. probatur hec ratio dubitandi. ideſt q; dicta ſubſtitutio non poſſit extare ſine inſtitutione.per ter.in.l.ſi quis eum. §. finali. de vulga. vbi dicit ter. q; ſi diri. ſi me viuo filius meus decedat talis ſit heres q; ſubſtitutio de tali non valet cum filius non fuit prius inſtitutus ad idem facit ter. in. l. finali.C.de heredi.inſti.de hoceſt etiam gloſ. in.l.Gallus. in principio.ff. de liber. et poſtbu. et in. l. cum in teſtamento. in princi. ff. de heredi. inſtitu. hocidem tenet Bald. Angel. ꝛ Jo. de imola.in dicta. l. Gallus. Bald.in.l.he res. C. de impuber. et aliis ſubſtitu. et in. l. humanitatis. iij.col.verſic.iij.oppo.et in dicta.l.Gallus.§.idem credendum. et in.l.po ſt humorum. ff. de iniuſto rupto. teſtamēto.

15 ¶Sed non obſtante iſta ratione dubitandi in contrarium diſponitur in ter. noſtro immo q; finē inſtitutione pupilli vel eius ſubſtituti poteſt dicto filio erheredato fieri ſubſtitutio pupillaris. et eſt ratio: nam ad hoc teſtamentum pupillare valeat inter cetera requiſita. de quibus in.l.ij. de vulga. ſubſtitu. eſt vnū neceſſarium et principale.ſcilicet q; teſtamentum paternum valeat in dicta. l.ſi quis .cum. §. fina. et in.d.l. ex duobus in.§n. cum.l. ſeq.et eſt ratio quia teſtamentum pupillare pars et ſequella eſt paterni teſtamenti et ideo ſi teſtamentum patris non valet nec filium quidem valebit vt in. §. liberis. inſtit.de pupilla. ſubſtitu. ſed ſic eſt q; teſtamentum patris valet non ſolum quando filius eſt inſtitutus ſed etiam quando eſt nominatim erheredatus vt in.l.inter cetera. ff.de liberis et poſtub.et inſtitu.de erhere.libe.in princip. ergo valebit pupillare licet in pupillo non preceſſit inſtitutio. ¶Neq; ob 16
ſtat ratio dubitandi in contrarium adducta. vbi fuit dictum q; non poteſt dici ſubſtitutio ſine inſtitutione. nam ad hoc poteſt multipliciter reſponderi primo quia in noſtro ter. preceſſit inſtitutio de extraneo inſtituto: licet non de ipſo pupillo vel eius ſubſtituto. Sed iſta reſponſio non multum placet propter duo: quia eſt ſine dubio.et ſic videretur nobis iſta lex de vento ſeruire. cum de caſu indubitabili contra ter.in. l. fina.C. de alimentis pupil.preſtan.

¶Adde. ¶Segura. in repe.l.imperator.colum.xj.nume. xxxij.ff.ad Trebel. Joā. lupum.in repeti.fol.xcij.colum. ij. ſuper.c. per veſtras.§.xix. de donatio.inter virum et vxorem. Didacus ꝑez

¶Nam alias ſi non fuiſſet extraneus inſtitutus neq; pupillus neq; eius ſubſtitutus nullo dato herede teſtamentum eſſet nullum vt. in.l.j.de vulga.ſubſtitu.ꝛ in.l.nemo.ff.de teſtamen.tutel.et in.l.eam quam.C.de fideicō. ꝛ in.§.ante heredis.inſti.de legatis. ¶Secū 17
do non videtur bona reſponſio quia.dictus ſubſtitutus non dicimus ſuſtitutus inſtituti.imo exheredati.ꝛ ſubſtitutus idē eſt q; ſuppoſitus inſtituto vel in eius loco poſitus cum eius loco ſit ſubrrogatus.vt etimologia vocabuli denotat que eſt regulariter attendenda vt trabitur in. l.j.ff.de teſtamen.et in.l.ij. §.appellata.ff.ſi certum petat.et inſti. de teſtamen.in princi.

¶Additio. ¶Adde copioſā remiſſionē Nicol. euerard. in topicis iuriſ.c.6. Jaſ.in.l.mutuū.§.appellata.nu.3. ff.ſi cer.pet.ꝛ in.l.j.nu.xxiiij.ff. de acq. poſſe. Troylū.maluicij.in tra.ō cano.ſcłorū in ſi na.pte.nu.xxv.Barb.in tract.ō ſpſt.card.in ij.q.baſilic. j. partis.nu. xij.in vol.x.tracta. diuerſorū doctor. et remiſſiōes moderno ū non ſunt contemnende. ¶Quia moderni 18
ſunt ſicut culices in capite elephantis qui vidēt poſt ꝛ poſteriora,ideoq; emanaſſe arbi-

tror illud vulgatum quanto ſuniores.tanto perſpicatiores.relatum a glo.in.l. Gallus. verbo.ſi filius.ff. de libe. et poſtb. pro cuius tamen intellectu vide doctiſſimum Alciat. in libro parergon iuris.r.c. xxj. pro veritate eſt.ꝛ in illo lipidiſſimo. et ſumme neceſſario tract.de preſumptio.reg.j. preſumptio. xiv. nu.iij. bis igitur omiſſis reuertamur ad inſtitutū nre additiōis.ad quā etiā eſt addēd⁹. Joā.bern.epūs galurritanēſis.in tra. Fal. in reg.xxxvj.argumētū a nomle. Did. ꝑez.

¶Et ſic atenta iſta prima reſpoſione ad dictam rationem dubitandi non eſſet bene reſponſum eidem per ea quē dixi. Qua propter poteſt.alia et ſecunda melior dari reſpōſio:quia non videtur verum q; ſubſtitutio ſit ſecunda inſtitutio ꝛ ſic q; preſuponat precedere debere de neceſſitate inſtitutionem expreſſam. et hoc probatur dupliciter.

19 ¶ꝑimo quia reperim⁹ q; ſubſtitutio pōt fieri in leg. vt in.l.vt heredib⁹.ff.ō le.ij. Itē eſt in donatione cauſa mortis. ter.eſt ſingularis ſcōm Bal.in.l.vnica.§.j.C.ō cadu.tol len.ꝛ tamen tūc non poteſt dici ſecunda inſtitutio:q; titul⁹ particularis legati ōfert a titulo vniuerſali inſtitutiōis vt habetur in.l.biis verbis.ff.de here.inſti.ꝛ in.l.cogi.in.§.ꝛ generaliter.ꝛ in.l.nam q;.§.nō omnis. ff.ad Trebellia. Item verbum inſtitutio ſignificat heredis inſtitutionem.vt in.l.j.in prin.ff.de here.inſti. Secundo nam reperitur aliqua ſecunda inſtitutio que tamen non eſt ſubſtitutio.caſus eſt vnicus in iure in.l.querebatur. §.finali.vbi hoc notat glo. ff. de teſtam. mi. ita declarat illum ter. Bart.in.l.licet imperator in prin.infra iſto titulo. Et hec ſecunda reſponſio eſt melior quam prima licet poſſit eidem ſubtiliter reſponderi ꝛ ſic dicere.q; iſtud verbum lego in latiſſima ſignificatione capitur pro inſtitutione.vt in.l.verbis legis.ff.de verbo.ſignifi.ꝛ probatur in.l. filium.§.legata.iuncta.l.j.in prin.ff.de lega. preſtant.ꝛ ponit Bar.in.l.Centurio.in. vj. col.verſi.ſed quid ſi teſtator de vulga. et pupi.ſubſti.ꝛ eſt ter.no.in.c. Rainaldus.extra de teſta.quem dicit eſſe ſingula. Bald.in.l. fina.C.fam.ber.ꝛ ponit latiſſime dominus Alexand. in.l.j. ſupra iſto titulo. ergo lato ſumpto vocabulo cadit inſtitutio vnde vide
20 mus. ¶q; appellatiōe heredis largo modo venit legatarius vt in.l.idtēpus.ff.de vſuca.

¶Adde. ¶Hunc ter.in.l. intempus.§.in re legata. ff. de vſucapio. alias eſſe. valde comendatum.a Bald.in.l.ſi ſtipulatus. ff.de verb.obli.et iterum in.l.ſi ab ducta.co. liij.nu.v.C.de furt.in quantum ter. ille ponit rationē duplicem impropietatis.ibi quodam modo.quaſi heres.quaſi vellit ter dicere im ꝓpriſſime eſt heres. Didacus ꝑez.

¶Doctamen eſt verum atenta larga ſignificatione ſed pro pria cōſiderata vera eſt iſta ſecunda reſponſio de iſto tamen articulo an poſſit fieri ſubſtitutio ſine inſtitutione tacita vel expreſſa videatis late per Bart. in.l. j.ꝛ moder.ibi. ff.de vulga.ſub. et per docto. tam antiquos quam modernos.marime.d. Alexan. qui latiſſime diſcuſit iſtum articulum in.d.l. Gallus in prin.

¶Additio. ¶Adde q; Barbo.opiniocitata a Autore in. d. l.j.ē in col.iiij.nu.xvj. et cū Bart. tenēt oēs teſte ibi Ripp.nu.c.ꝛ ibi Soci.Bar.in.l.Gall⁹. col.ij.ff.de lib.ꝛ poſt.Curti.in Rubri.nu.r. C.de impu.et aliis ſubſti. Deci.in Rubri.C. de inſti.Lācel.galia.l.in.l.Gall⁹. §. et quid ſi tantum.nume. xxxiiij. ff. de libe. et poſtb. Rodericus.ſuarez.in repetit.l. quoniam in prioribus. in. xv.limita.C.de inoff.teſtamē. Didacus ꝑez.Salmantinus.

¶Ex ſupradictis infertur q; ad ſubſtitutū 21
pupillarē non ſolum veniunt bona que ego pater reliqui eidem filio ſed etiam alia bona aduēticia vbicūq; ꝛ vnde cumq; ei ſint que ſita itaq; eo caſu ſi quid erheredato pupillo ex hereditatibus legatis ve aut donationibus propinquorum atq; amicorum acquiſitum fuerit id omne ad ſubſtitutum pertinebit vt in.l.ſed ſi plures.§.ad ſubſtitutos.ff.de vulga.ſubſti.ꝛ in.§.non ſolū.inſti. eo. ꝛ in.l. qui fundū.§.qui filios.ff.ad le. fal.et in. l. cū quidā.C.de lega.ꝛ eſt huius ratio quia teſtamentū iſtud pupillare eſt teſtamentum filij. vt in.l.ij.de vulga.ſubſti.ꝛin.l.patris ꝛ filij.eo titu.quē admodum ergo ſi dictus pupillus ſi potuiſſet teſtari de iure ꝛ teſtaretur oīa ſua bona deueniſſent ad ſuū heredem vt in.l.hereditas.ꝛ in.l.ius noſtrum.ff.de regu.iur.et in.l.hereditas.ff.de peti. heredi.ꝛ in. l.j.§.ſi ex fundo.et in.l.ex facto.in prin.ff.de hered. inſti.et in.l.quotiens.C.eo.titu.ita nunc omnia bona pupilli debent venire ad ſubſtitutum. i. heredem pupilli et ſic iſta eſt virtus huius ſubſtitutionis pupillaris et directe vt omnia bona tam teſtatoris q; pupilli ad ſubſtitutum pertineant ſecus tamen in ſubſtitutione fideicommiſſaria nā ſi filiū meum im-

Universidad de Salamanca. BGH

puberem instituissem heredem et eum grauassem de restituendo seu ꝙ restituere hereditatem meam titio in hac restitutione fidei commissaria non veniissent omnia bona tam illa que eidem pupillo reliqui ꝙ̄ etiam sua propria vt supra exemplificaui imo solum modo bona que ego testa. reliqui eidem pupillo ter. est in.l.coheredi. in. §. cum filie ibi dum dicit ter. (neꝙ fideicommisso propter facultates filij tenebuntur.)ff. de vulg. substi.et est ratio viua quia per substitutionem pupillarem succeditur pupillo vt insti. ℞ pupil.substi.in principio. per fideicommissariam veroipsi soli testatori grauati vt in. d.§.cum filie.in casu ergo nostri ter.si pater substitutionem fecisset fideicommissariam huic filio exheredato non valuisset cum nihil fuit eidem filio a patre relictum vt in.d. §.cum filie.clare dicitur ibi dum dicit ter.(ideo si pater filiū exheredauit et ei nihil reliquit nullum fideicommissum erit)hec sunt verba formalia ter. ¶ Ex supra dictis etiā patet ꝙ etiam in dicta substitutione fideicōmissaria ad huc non venīet omnia bona que ego pater reliqui filio meo quia non veniet legittima filio meo relicta ratio quia dicta substitutio fideicommissaria est grauamen vt dicta.§. cum filie. quod quidem grauamen semper tollitur de legittima vt in.l.quoniam in priorib⁹. C. de inoffi. testa. ¶ Ex hoc etiam infertur ꝙ cum vos succedat loco legittime vt in.l.quoniam nouella. C. de inoffi.testam.ꝙ quemadmodum in legittima impuberis non potest imiungi fideicommissum ita in dote filie que non est vltra legittimam secundum Ly. in.l. vnica. §. videamus.in fine.C.de rei vxo. actio.et Joā. andre. in additio.specu.in tit.de instru. edi. §.vt autem.in additione.sed incidit.ꝛ Bal. in.d.l.quoniam nouella.in.ij. q. ter. in.l.fina. §. filie.et ibi Bartbol. ff. de legatis. ij. Bartbo.in.l. Lucius. §.maritus per illum ter.ff.ad Trebellianum Salice.in.d.l.quoniam nouella.in.ij.q.

Optima rō

22

23

24

¶Addítio.

¶ Adde ter. singu.in.l.fin. §. filie. ff.de lega.ii. Aler. in.l.a filia. col. j.et colum.iij. ff. ad Trebel. Calca.consi.xj.colum.ix. nume.xvij. Dec. in consi.xxvj.nume.iiij.et consi.cclxxvj.et in consi.ccclxxix.nu.xiiij.ellegantissime Rode. suarez.in repe.l.quoniā in prioribus.in.xv. ampliatione.C.de inoffi.testa. Bida. ¶Per. ¶ Ex hoc etiam patet ꝙ nunc̄ tractat de substitutione fideicommissaria quando filius non est institutus vltra legittimam:sed quando vltra legittimam est institutus et ex supra dictis satis colligitur. ¶ Et questio est an compendiosa facta filio impuberi per verbum comune sit omni tempore fideicommissaria an pro tempore pupillaris sit directa postea obliquetur ista est vna alta ꝛ profunda.questio.de qua per glosam ꝛ docto. in.l.precibus. C. de impuber. et aliis substitu. et in.l.verbis ciuilibus et in.l.Centurio. ff.d e vulga. et pupilla.substitu.

Questio.

¶Adde.

¶ Etiam simi.glo.in.§. extraneo.insti. de pupill. substitu.et.in.l.ex tribus. C. de inoffi.testamen. ex quibus glos. a autore et a me citatis colligitur. ¶ ꝙ substitutio compendiosa facta a pagano verbis communibus filio impuberi est omni tempore fideicommissaria. Contrariam tamen conclusionē imo qđ tēpore pupillaris etatis valeat iure directo.et postea valeat iure fideicōmissi. est sententia glo.ordinar.in.§.qua ratiōe.in stitut. de pupillar. substitut. et hanc tenet ¶Pau.đ ca.in.d.l.Cēturio.nu.iij.ff.đ vulg. cuius opinionem vīorem et magis communiter approbatam esse colligitur ex autoritatibus aductis.a Jaso.in.d.l.Cēturio.col.j. ꝛ in nu.xlv.vbi dicit ipse ista est vera et magis cōis ꝛ hāc procul dubio tene. ff.de vulg. et pupilla.vbi singulariter loquitur.ꝛ in.l.p̄ cibus.nu.xiiij.et ¶Philip.corne.col.xij.C.de impube.et alijs substi.ꝛ vid.Bal.in tracta. substi.de cōpendiosa substi.v.tertio principaliter. Lancelot. poli. in suo tract. substi.cad. Rubric.nume.xxij.vbi in.v̄ficu.tertia cōclusio.nu.xxix.tenet hāc cōem opinionē.ꝛ asserit cōem opinionem. Aldalric. zasi. in tract. etiā substit. Rubri.de cōpendiosa.§.expeditis de effectu.nu.xx.et istā secundā opinionem esse tenendā ꝯuis priorē in disputando sit satis substentabilis(inueni in apostillis)ad. l. Cēturio.domini ac magnifici doctoris ꝛ p̄ ceptoris mei ¶Petri a ¶Peralta. ꝛ eā teneamenti.quia teste autore in presentia est alta ꝛ profunda q̄stio. Ideoꝙ vt in ea cogitarem⁹ forte ipse relinqt in deciſſam. Bida. ¶Perez

25

¶ Redeundo igitur ad propositū dico ꝙ aliud est in ista substitutiōe pupillari ꝛ directa in qua veniūt omnia bona vt dixi. qz talis substitutio est prouisio ipsius filij nam cū filius impubes propter defectum etatis non posset testari. l. permisit patri ꝙ pro eo testaretur substituendo ei pupillariter vt in.l.

¶Paphian⁹.§.fi neq̄ impuberis.ff.đ inoff. testam.ꝛ si aliquis curiosus dicat si pat̄ gratiet impuberem per fideicommissum suam legittimā ticio dare quare magis istud fideicōmissum censetur grauamē:ꝛ onus quā si substitui ticium pupillariter ad hoc possumus respondere quia hoc patet ex isto not. effectu qui sequitur nam fideicōmissaria impedit ꝙ bona nō possint alienari etiam per tutorem cum pupillo ꝛ cum decreto iudicis quia aduenīente die fideicōmissi alienata reuocabuntur vt in.l.ff.ꝛ auctē.res que.C.comu.de lega.ꝛ per hoc censetur onus sed substitutio pupillaris non impedit quin pupillus cui est facta substitutio pupillaris posse alienare bona nec euenīente casu substitutionis potest substitutus illa reuocare quia sicut si testator fecisset testamentū ꝓpter suū testamentum nō impediretur alienare imo alienando intelligitur reuocare legata nisi ex necessitate id faciat. vt in.l. fideicōmissa. §.si rem.ff. de legat.iij.ꝛ in.l.iij.C. de legat. ita cum substitutio pupillaris dicatur testamentum filij vt supradictum est per id non debet impediri alienare ꝛ substitutus alienata non reuocat ita concludit Angel.ꝛ Jo. de Imo.in.l.marcellus.§.res que.ff. ad trebellia. Bald.ꝛ Joan. de Imo.in.l.sed si in condi.§.si seruum cōmunem.ff.de ber. insti.

¶Addítio.

¶ Adde qđ ist̄ tz Bart.in repet. l.si arrogator.oppos.v.colu.ij.nume.viij.ꝛ ibi Fulgos.in.ij. colu.ff.de adopt. Jas.in.l.inter omnes. nu. v.ff.qui satisda.cogant. ꝛ hanc testatur communem idem Jas.in.l.sed ꝛ si quis.§.i. nu. ij.C. comunia de lega.ꝛ iterum in.l. si a substituto.num.iij.ff. de lega.j.ꝛ in.l. marcell⁹. §.resp̄.nume.viij.ff.ad treb. ꝛ bis hanc protitetur comunem opinionem in.l.si.§. si pupillus.nume.ij.ff.de vulg.ꝛ pupi.ꝛ Gomez aria.in.l.ij. Tauri. nume.xxv. Did. ¶Per.

26

¶ Istud tamen limitat singulariter. Bal. vbi examinat hunc articulum in.l. nec ei.in prin.ff.de adopti. vt procedat quando alienatio fieret per pupillum cum tutore ex iusta causa tunc excluditur substitutus pupillaris a talibus alienationibus.sed si pupill⁹ cum tutore alienaret sine causa iusta potest eueniente casu substitutionis substitutus reuocare.per.l.j.§.sed non nullos.vsi.ad substitutum.ff.de tute.ꝛ ra. distr. sequitur. vbi Aleran.in.d.§.res que.ꝙ est notandum.

27

¶ Per supradicta pōt dari notabilis cautela per quam substitutus pupillaris potest defraudari bonis pupillaribus scilicet quādo ipse pupillus bona alienauit cum tutore ꝛ decreto iudicis ꝛ ex iusta causa ꝙ not. facit in simili ꝙ trahit Bald. in.d.l. nec ei. vbi dicit ꝙ pupillus dando se in arrogationem facit extingui pupillarem substitutionem mero iure vt ipse trahit latissime in.l.si arrogator.ff.de adoptio.ꝛ idem est ꝙ etiam ipse dicit in.d.l.nec ei. si pupillus malicia supplente etatem acciperet ꝛ conciperet argu. tex.in.l.ex facto.ff.de vulga.substit. Secus si ex concubina generaret neꝙ obstat.l. generaliter. C.de insti.ꝛ substi.quia ibi in fideicōmissa.substi.que est onus vt supradictum est secus in directa. Item quia ille casus raro accidit nō determinat lex de ipso imo ipsam coniunctionem reputat stuprum vt insti.đ nup.in pn. fm Bal.l.d.l.nec ei. ¶ Ex supradictis patet aliquas esse differentias inter substitutionē directā ꝛ fideicōmissariā vltra quas notemus alias ꝛ sit prima in ordine qz substitutio directa debet fieri impuberi filio in potestate vt patet in.l.ij. in pn. cū ibi no.ff.de vulg.ꝛ pupi.substi.adeo ꝙ ly filius tēpore testamēti sit in potestate testatoris si tū postea exierit potestatē ipsius ante. suā mortē expirat substitutio pupillaris ꝙ est verū nisi exiret ꝓpter dignitatē aliquam vt p Bar.ꝛ alios in.d.l.ij.qz tunc nil in mutatur đ bijs que sint sibi fauorabilia vt in.§. illud in auc.đ cōstit.q̄ de digni.colla.vj.circa ꝙ vos remitto ad ea q̄ in.d.l.ij.pmoder. dicuntur et quo infert ꝙ viciat dispositio si deuenit ad casum a quo incipere nō pōt de quo videat plene p Bar.ꝛ alios in.l. pluribus.§. si placet.ff.đ vbo.obl.sec⁹ ē in fideicōmissaria qr illa pōt fieri puberi ꝛ emācipato ꝛ extraneo ter.est l.d.§. cum filie. de qua differentia videatis glos. magnam in fin. ꝛ ibi docto.in.l. precibus.C. de impuberū ꝛ alijs substit. ¶ Ex ista prima differentia infertur alia ꝛ secunda ꝙ licet directa expiret cū filius cui substituitur exierit de patria potestate ante mortem patris vt supradictum est secus tamen est in fideicommissaria.

¶ Tertia differentia est quia substitutio cō pendiosa facta per verba directa ciuilia expirat aduenīente pubertate vt est⁹ textus in l.verbis ciuilibus.ff. de vulg.ꝛ pupi. substit. secus est si dicta substitutio fiat per verba communia que iudicatur fideicommissaria vt est tex.in.d.§.cū filie.in vsi.neꝙ aliud ad ꝙ facit ꝙ notatur in.d.l.precibus de quo ar

29

Universidad de Salamanca. BGH

ticulo videatis que plene no. docto. in. v. l. verbis. ¶in. l. Centurio. de vulga. substitu.

30 ¶Quarta differentia est quia legittima falcidia ꝛ trebellianica non diminuunt substitutionem directam vt patet in.c.si pater.de testam. li. vj. secus est in fideicommissaria vt inf.l.quoniam in prioribus.C.de in offi.testa.

31 ¶Quinta est differẽtia quia qñ non valet institutio nõ valet etiã substitutio fideicommissaria vt notat Bald.in.v.§.cum filie.nisi in casu. l. necꝫ enim. §. fina. cum sequentibus. ff. de testam.milli.ex quo infertur qꝫ testamentum non potest incipere a substitutione fideicommissaria secus tamen est in directa vulgari quia ab illa potest incipere testamentũ licet institutio non valeat vt.in.l.iii.in.fine.ff. de liber.et posth. ¶Sexta est differentia quia vna substitutio directa de iure communi cõuertitur in aliam directam de iure militari et sic speciali vt est ter. magistralis cum sua materia in.v. l. Centurio. sed vna substitutio fideicommissaria non conuertitur in aliã ita nota Ange.in.v.§.cum filie.quem refert ꝛ sequitur Joan.de imo. ibi et est ratio secundum eos quia illa conuersio non potest fieri nisi vna dispositio conuertatur in aliam scilicet testamẽtaria in codicillarem sed quãdo vna directa conuertitur in aliam semper remanet eadem dispositio scilicet testamentaria ex quibus patet qꝫ licet directa substitutio conuertatur in fideicommissariam vt in. v.l.verbis ciuilibus.tamen vna fidecommissaria non conuertitur in directam vt no.gl. et docto.in.l.verbis ciuilibus.vnum tamen est circa istam differentiam quod quando substitutio est dubia quia potest adaptari ad fideicommissariam et directam in dubio magis intelligitur vt sit directa ꝺ hoc est ter.clarus. in. c. si pater. de testa. in. vj. est etiam ter.in.l.fin.quẽ ibi ad hoc põderauit Sali.ꝛ mod.C.de ber.inst.ꝛ quẽ ãte eos põderabit glosa in.v.l. verbis ciuilibus. in fine. quam etiam ibi ad hoc comendant doctor. ꝓ quo facit quia verba in dubio debent intelligi in potiori significato vt in.l.j. §. qui imperpetuum.ff.si agere vectiga. et ter. in.c.pen. de senten. ex commu. de quo tamen videatis Bald.et modernos in.v.l.fina.pro qua determinatione facit etiam ter. not. in. l. iam hoc iure. in prin.ff.de vulgar. substitu.

33 ¶Septima differentia ex supradictis infertur que est quia licet ego pater testator substituendo filio meo directo pupillariter possim propter meam priuare suam legittimã quam sperabat habere in bonis communis filij vt in.l.¶Papinianus. §. sed necꝫ impuberis. ff. de inoffi. testamen. et in.v. l. precibus et in dicto.c.si pater de testa. secus est quando eidem filio communi substituo per fideicommissum quia cum mater non priuabitur per dictam substitutionem fideicommissariam sua legittima vt etiam tenet dominus Alex.in dicto.§.cum filie.ratio patet expredictis quia filio impuberi in legittima tantum instituto potest pater directo pupillariter substituere vsqꝫ ad tempus pubertatis eo quia substitutio pupillaris est adinuenta ad prouisionem filij vt in. l. ex tribus. C. de inoffi. testamen.non ergo potest ei substituere in dicta legittima per fideicommissum quia est grauamen vt dicto. §. cum filie.ergo per consequens necꝫ mater priuabitur sua legittima per dictam substitutionem fideicommissariam. et sic si bene numeras ex supradictis inuenies decem differentias inter substitutionem directam et fideicommissariam ad quas fere omnes prõbãdas inuenies ter.meliorem ad hoc ꝺ iure in dicto. §. cum filie.secundum Bald. ibi. quem ibi refert ꝛ sequitur dominus Alex. ꝛ bas omnes. ꝛ. differentias recollegit ibi ordinatim. Joan.de imo.quas nota.

34 Secundum notabile ad banc, l.

¶Secundo nota.ex isto ter. qꝫ a substituto exheredati vel eius venientibus ab intestato non potest legari necꝫ fideicommitti vt etiã dicunt iura in primo notabili adducta.

35 Rõ dubitãdi ad istãlẽgem.

¶Ratio dubitandi ad istum ter.secundum istud nota.potuit esse hec: quia ex quo testator honorauit substitutum cum substituendo filio suo cum posset quem piam alium substituere qꝫ per consequens quem honorauit et affecit comodo deberet posse grauare aliquo legato vel fideicommisso pe regulam trictam et vulgarem. l. ab eo. C. de fideicommiss. Sed hac ratione non obstante contrarium deciditur in nostro ter. Sed ratio tamen decidendi patebit ex infra dicendis.

36 In cadẽ re.

¶Sed vt fortior videatur supra dicta ratio dubitandi extendo istum ter. ꝛ. dico in tantum habere locum non solum quando buic filio impuberi et exheredato nihil nomine legati reliqui verum etiam si eidẽ aliquod legatum relinqui non possum eius substitutum onere legati vel fideicõmissi grauare de quo est ter. istum nostrum extendẽs. in. l.cum quidã.C. de lega. ꝛ in hoc ille termns. nõ est alibi secundũ Salice. ibi ꝛ dicit Bar. in.l.cũ filio.in.j.col.ij.oppo.ff. de leg.j.dicta

l.cum quidam.esse singularem sed illi reperictis cõsimilem in.l. qui fundum solum.§. qui filios duos.ff.ad legem fal.secũdum dominum Alexan.ꝛ Jason in dicta.l.cũ quidam ꝛ licet ipsi non allegent pro concordanti. dicto.§. qui filios.ego alego alium ꝛ meliorem text. in.l. miles ita. §. si miles. ff. de testamen. milli.

¶Additio.

¶Adde Jaso. in.l. cum filiofamilias.nume.xl.ff.de legat.j.ꝛ in.l.si arrogator. nume. xxix.ff. de adopti.ꝛ per nostrum Autor.infra. in vsi. vicesima prima.nume.lxvij.ꝛ in versi.restat nunc.nume.lxxij.Didacus ¶Perez.

¶Dixi qꝫ erat melior tertius dicti.§. si miles. quo ad propositum per me allegatus: quia ponit duas notabiles extẽsiones ad dicta.l.cum quidam ꝛ ad dictum.§.qui filios. allegatum per supradictos dominos.¶Prima qꝫ dispositio dicta.l.cum quidam ꝛ.v.§. qui filios.nõ solum habeat locũ in testamẽto pagani : sed etiam in testamento militis.

37 ¶Secunda qꝫ non solũ dicta iura habeãt locum quando legatum relictum huic impuberi exheredato in parua cõsistebat quãtitate vel vnum erat legatum verum etiam si dictum legatum cõsistebat in magna quãtitate vel plura erant legata qꝫ optime probat ꝛ clare ter.in dicto.§.si miles.ibi dum dicit licet ampla legata reliquit) ꝛ qꝫ dictus.§. si miles.intelligatur de legato relicto eidem impuberi exheredato tenet ibi Angel. sumando illum ter. ꝛ sic atempta dicta extensione scilicet qꝫ noster ter. etiã procedat quãdo huic impuberi exheredato aliquid est relictum maior videtur posse poni ratio dubitandi quam superior et ideo venio ad eam.

38 ¶Alia igitur potest assignari posse ratio dubitandi nam clarum est qꝫ quando pater exheredat filium ꝛ ei facit legatum qꝫ a filio exheredato potest legare alij vt.v.§.cum filie.si ergo potest legare ab ipso filio exheredato quẽ afficit iniuria in exheredando multo magis debet posse legare ab eius substituto quem nulla affecit iniuria. Sed comodo ꝛ honoret cum substituendo filio suo cũ posset aliũ substituere. Sed regula est qꝫ quando possum⁹ ab aliquo legare eodem modo possumus ab ei⁹ substituto vt in.l. si fuerit. §.j.ff.de lega.iij.imo dato qꝫ non possit legari ab exheredato tamen deberet posse legari ab eius substituto sicut videmus qꝫ filio nõ potest iniungi on⁹ legati vel fideicõmissi in legittima tamen eius substitutum ad quem peruenit legittima potest vt in.l. si fundum per fideicomissum.§.fina.ꝛ.l.se.ff. de lega.j. quiter.est valde singularis secũdum Bar. ibi ꝛ non reperitur alibi secundum Bald. ibidem.vt tenet Cy.Bart.ꝛ alij in.l.ex tribus.C.de inofficio.testamen.Bar.in.l.ij.in prin.ff.de vulga.subst. Bal.in.l. cum virũ. in.iiij.col.C.de fideicomiss.sicut in simili libertus non potest iniungere onus legati vel fideicomissi patrono in eius legittima ꝛ tamen substituto patrono potest vt in.l.cũ patronus.ff.de lega.ij.facit etiam in simili qꝫ licet filius arrogatus impubes nõ potest grauari in legittima tamen eius substitutus pupillaris potest ita tenet Bal.in.l.si arrogator.in.iij.oppo. qꝫ reputat no.dignum.

¶Additio.

¶Et reputat nouũ ꝛ mirabile nunqꝫ qꝫ cogitatum etiam ab ipso nisi cum comentaret illam legem, Jaso. in.l.si arrogator.num.xxxij.ff. de adopti. Roderi. Suarez. in repe.l.quoniam in prioribus.in.iiij.limita.et in fol.liij. nume.xiij.C.de inoffi.testam.ꝛ late per Segur. hic ꝛ in versi. primam tamẽ conclusio. nu.xliiij.ꝛ in versi. tertia conclusio.nu.50.ꝛ in num.xlvij. ꝛ in num.lvij. idem per eũd. autorem Domi.de Segur.in repe.l.iij.§.fina.num.cxviij.ff.de libe.ꝛ posthu.ꝛ in repe. l.vnum ex familia.§.sed si fundum.ver.tertia conclusio.num.ccij.vbi reputat singularem istam conclusionem: Didac⁹.¶Perez.

¶Ex hoc inferuntur tres notabiles cõclusiones. ¶¶Prima qꝫ quẽadmodũ pater potest filio testari ita ꝛ codicillari. 39 ¶Scõa qꝫ pater eo ipso qꝫ in supradicto casu non testatur filio sed codicillatur qꝫ non debet pater dicere substituo filio meo per fideicommissum. Sed debet dicere lego intendens codicillari filio meo substituo heredib⁹ filij mei. 40

¶Tertia qꝫ quando dicta substitutio fideicomissaria iungitur substituto pupillari impuberis simpliciter qꝫ non durat semper sed solum durat tanto tempore quanto pupillaris substitutio ꝛ nõ vltra. ꝛ sic finitur pubertate ꝛ sic in ea est speciale isto casu ter. est de hoc solemnis ꝛ singularis in dicta.l. si fũdũ per fideicõmissum in.§.fi.cũ le.sequẽti ꝛ quis substitutio fideicõmissaria semper duret regulariter vnum tamen circa hoc attende qꝫ quãdo pater reliquit fideicõmissum et sum⁹ in dubio an videatur relictum a filio ꝛ sic qꝫ nõ valeat an ab ei⁹ substituto et sic qꝫ valeat 41

Universidad de Salamanca. BGH

ꝙ in dubio videtur relictum a ſubſtituto vel a venientibus abintestato et ſic ꝙ tale grauamen bene valeat nam onus fideicomiſſi videtur iniunctum ei cui poteſt iniungi vt declarat Bart.in.l. Centurio. ff.de vulga. ſubſti.nam cum talis ſubſtitutio poſſit referri ad impuberem vel ad eius ſubſtitutum vel ſibi abintestato ſuccedentes ergo debet
42 ad illos fieri relatio. ¶ Et actus magis valeat quam pereat vt in.l.quotiens.ff.de verbo.obli.et in.l.quotiens.de reg.iur. ita tenet Bart.in. l. qui duos. ad fin.per glo. ibi. et ibi Joan.de imo.ꝛ ℘au.de caſt. ff. de vulga.et pupil.ſubſti.et Salice.in dicta. l.er tribus.in vltim.col.ꝛ ℘au.de caſt.et Imo.et alij moderni.in.d. §. cum filie. licet contrarium tenuit Bart. ſibi contrarius in dicto. §.cum filie.faciendo ibi.pro hoc ter.quem dicit eſſe tenendum perpetuo menti. idem temuit ipſe Bart.in. l. codicillis. in principio per illum ter. ff. de vſufruct. lega. Sed ſuperior eſt communior ſententia et ideo tenenda per rationes iam dictas. neꝯ obſtat ter. in.d. §. cum filie. per quem ſe fundabat Bart.quia ibi onus fideicommiſſi fuit iunctum ipſi filio ſecundum modernos ibi et Bart.in dicta.l.qui duos.in fine. de quo tamen articulo videatis per dominum Alexand. in. l. j. §. finali. et ibi per Franciſc.de aretio.ff.de vulga.ſubſti.et pleniſſime Frā. de areti.et per quam ſubtiliter in cōſilio.clv. incipienti ℘erioloſum eſt vt aut Hieronymus.in.viij.colum.et.xj.cum duabus vſq; in finem conſilij. et modernos maxime Jaſon.in dicta.l.er tribus.ꝛ ſic ex predictis
43 habemus tres concluſiones. ¶ ℘rima ꝙ ſi fideicommiſſum eſt iniunctum nominatim in perſona filij reſpectu totius legitime vel etiam partis ꝙ tale fideicommiſſum eſt nullum. ¶ Secundo ꝙ ſi ſit iniunctum in perſona ſui ſubſtituti vel ab inteſtato venientis bene valebit. ¶ Tertia. ꝙ ſi ſumus in dubio in cuius perſona videatur in dubio iniunctum. ꝙ intelligitur iniunctum in perſona illorum quorum perſona de iure poteſt valere. et ſic in perſona ſubſtituti
44 vel ab inteſtato venientis. ¶ ℘rimam tamen concluſionem limitta multum ſolemniter. ſcilicet ꝙ onus fideicommiſſi non poteſt expreſſe iniungi filio impuberi et ſi iniungatur eſt nullum vt procedat ſi filius acceptet legitimam in qua eſt inſtitutus et grauatus dicto fideicommiſſo. ſed ſi eam non acceptet forte quia expreſſe repudiauit vel quia ſtatim deceſſerit ante cꝰ agnoſceret quo caſu legittima tranſit ad ſubſtitutum pupillarem. vt inſti. de pupil..ſubſtitut. in princi. hoc enim caſu licet fideicommiſſum ſit expreſſe iniunctum ipſi filio impuberi. et ſic nihil valeat tamen quia legittima trahitur ad ſubſtitutum valet. et ſubſtitutus tenetur ad fideicommiſſum licet ſibi non ſit iniunctum. iſta limitatio probatur bono ſimili.nam grauamen non poteſt imponi in legittima patroni et ſi iniungatur eſt ipſo iure nullum tamen ſi patronus non acceptet legittimam et tranſiret ad ſubſtitutum vulgarem certe ſubſtitutus tenetur ad onus fideicommiſſi licet ſibi non eſſet iniunctum ſed patrono nominatim. ter. eſt notan.in.l.cum patronus. ff. de lega. ij. ¶ ℘er quem ter. ibi ſinguſ 45
lariter infert ℘au. de caſtro limitari iura que dicunt. ꝙ filio non poteſt in legittima iniungi onus fideicommiſſi tamen ſi nominatim iniungatur ꝛ filius non acceptet legittimam.et ſic legittima vadat ad ſubſtitutum. ſubſtitutus tenebitur ad onus fideicommiſſi: quia licet onus fideicommiſſi non valeat quo ad perſonam filij.valebit tamen quo ad perſonam ſubſtituti: quia per legittimā mutationē perſone pditur puilegiū .et allegat ꝓ hoc in arg. ℘aul.de caſt.ter.in.l. ℘aulꝰ reſpōdet.ff.ō acquirēda heredita.et

¶Additio. ¶ Adde Segur. in repe.l.iij.§. finume.cxix.ff.de liber.et poſth.ꝛ in.l.vnum ex familia. §. ſed ſi fundum.nume.cxcv.et col.pen.nume.ccxix. ff.de lega.ij. Dect.conſi.xlviij.nume.j.ꝙ eſt ſingulare pro declaratione.l.v. in quaterno gabellarum. Didacus ℘erez.

¶ Necꝯ ad hoc obſtat ſecundum eum ꝙ illud quod ab initio non valuit non poteſt poſtea ex poſt facto validari:quia ad hanc obiectionem reſpondetur ꝙ vſq; retro fingitur valere :quia fingitur iniunctum ipſi ſubſtituto per dictam.l.cum patronus.de lega.ij. necꝯ etiam obſtat ꝙ poſſit quis dicere dicta. l.cum patronus. et ꝙ per eandem ibi refert ℘au.de caſtro loquuntur in ſubſtitutione vulgari.nos vero loquimur in ſubſtitutione pupillari.ꝛ inter iſtas ſubſtituriones maxima eſt differentia .quod patet etiam per rubricam. ff. de vulgar. et pupilla.ſubſtitutio. nam inter iſtas ſubſtitutiones ponitur diſ 46
ctio.et que ſolet poni inter diuerſa. vt notat gloſ. in rubri. ff. de iuris et facti ignorant. et nota.in rubrica extra de ſponſa.ꝛ matri.ꝛ

patet per duos titulos ſeparatim poſuit imperator inſtitu. de vul.ſubſti.ꝛ de pupil.ſubſti.qꝛ ad id breuiter reſpō.ꝙ illud qō iudicatur in pſentia ꝛ reſpectu ſubſtitutionis vulgaris idē erit eodē modo iudicandū de pupillari:qꝛ quēadmodū pupillaris ſubſtitutio eſt ꝓuiſio ꝛ nō onus: ita etiā ſubſtitutio vulgaris eſt ꝓuiſio ꝛ non onus qō patet:qꝛ in ſubſtitutiōe vulgari inſtitutus nō eſt excluſus a teſtante:imo ipſe ſe ipſum excludit repudiādo: qꝛ ſi vellet acceptare poſſet. ꝛ p cōſequēs excludere poſſit ſubſtitutū.vt probatur in.l.poſthumꝰ.§.ꝙ vulgo.ff.de liberis ꝛ poſth.ꝛ ſic cū ambe ſubſtitutiones quo ad hoc equiparātur. ideſt ꝙ nullū inducit grauamē ꝙ de vna iudicatur venit ꝛ ō alia iudicandū.vt in.l.illud.ff.ad legem acqui.ꝛ in.l.j.§.interdū.ff.de fonte.ꝛ in.l.ſi poſtulauerit.§. ratio. ff. ad legem Juli. de adulte.
47 ¶ Ex hoc infertur vnum ſingulare mirabile.nam ly pater arrogator poſſit filiō arrogato impuberi in quarta ſubſtituere directo ꝛ pupillariter per fideicōmiſſum tſi nō poſſit ſibi in dicta quarta ſubſtituere. vt in. l.ſi arrogator.ff.de adopti.ꝙ hoc ſit verum ꝙ tale fideicōmiſſum iunctū filio impuberi arrogato in dicta quarta non tenet qſi dictus filiꝰ dictam quartā acceptauit ſecus ſi eam nō acceptauit qꝛ forte eam repudiet vel anteꝯ acceptaſſet deceſſiſſet quo caſu vadit ad ſubſtitutū vt dictā.l.ſi arrogator tāc hoc caſu ſubſtitutus ad quē fuit dicta quarta tenebitur ad preſtationē dicti fideicōmiſſi licet tale fideicōmiſſum nō fuit nominatim iniunctū in pſonā ſubſtituti imo in perſona ipſius filij impuberis arrogati ita in hijs terminis reperio teneri per ſupradicta ſic fundantē. d. Jaſonē in dicta.l.ſi arrogator in.rv.col. ver. Sedo ꝓcipaliter limitta vbi ipſe dicit ꝙ iſta eſt multū mirabilis limitatio ad dictam. l.ſi arrogator.ꝛ credit verū per dictā.l.cum patronus.cū hijs que ibi dicit. ℘aulus de caſt.vt ſupra notauit:ly vt ipſe ibi dicit. Nūꝯ inuenit hāc limitationem ab aliquo conſideratā necꝯ nunꝯ eam cogitauit niſi tunc cū comentaret ipſam.l. ſi arrogator ibi quo in articulo.ſ.quādo filius poſſit in legittima grauari ꝛ quādo nō videatis doctores maxime moder ꝛ inter ceteros. d. Jaſo.in.l.qñ in prioribus.C.de inoffi.teſta. vbi ipſe recopilando materiā poſuit regulā negatiuam cū duabus exceſſionibus ꝛ ſeptem limitationibus de quibus vt dixi quia non eſt preſens
48 materia videatis ibi per eum. ¶ Ex ſupradictis ſi bñ memores ſumus habemus.xv. cōcluſiones ex quibus oēa ſupradicta dependent. ¶ ℘rima eſt. ꝙ filio legittimo ꝛ naturali impuberi vel puberi. in legittima tñ inſtituto nō poteſt nominatim in iungi onus legati vel fideicōmiſſi reſpectu illius legittime cum ab ea omne grauamen ſit ipſo iure ſublatū. vt.l.quoniā in pribus.C.de inoff. teſtamen.ꝛ in.l.coheredi.§. cū filie.ff.de vulga. ꝛ pupilla. ſubſtitu. ¶ Scōa eſt.ꝙ filio 49
impuberi arrogato cui debeꝯ quarta pars bonorū in bonis arrogatoris ex conſtitutione diui ℘ij eodē modo nō pōt iniungi onꝰ legati vel fideicōmiſſi in illa tātūmodo quarta inſtituto.vt l.l.ſi arrogator. vbi docto.ff. de adoptio.ꝛ in hoc equiparātur iſti duo filij tām legittimus ꝛ naturalis cꝯ legittimus tantū.vt ſic quēadmodum nō poteſt naturali fieri ſubſtitutio fideicommiſſaria in ſua legittima:qꝛ eſt grauamen. vt dicto.§. cum filio.ita etiā legittimo non debet fieri in ſua quarta.ꝛ ſic hec ſecūda cōcluſio eſt extenſio prime cōcluſionis. ¶ Tertia concluſio eſt. 50
ꝙ ſi filio legittimo ꝛ naturali in ſua legittima tantū inſtituto tale onus fideicōmiſſi adiungatur.ꝛ eidem filio datus ſit ſubſtitutus pupillaris.ꝛ dictus filius nō acceptauit ſuā legittimam:eo quia eā repudiauit vel mortuus ē anteꝯ acceptet.ꝛ ſic deueniat ad ſubſtitutū. ꝙ tale onus fideicommiſſi valebit ꝛ reconualeſcit.vt tenuit dominus Jaſon in dicta.l.ſi arrogator.in.rv.columna.

¶Adde. ¶ Autorem ſupra. hāc repeti.col.16.nu.xlj.ꝛ ibi poſui in additione.ꝛ idē ly in pluribus cōcluſionibꝰ ſequētibus. que in idē circa iſtā materiā reincidere videtur. ꝛ pro limitatione vide eundem autorem infra.in vſi.xvj.cōcluſio.nu.lxiij. Dida. ℘e.

¶ Et ſic iſta tertia concluſio eſt limitatiua 51
prime concluſionis. ¶ Quarta cōcluſio eſt ꝙ ſi filius vt dixi legittimꝰ ꝛ naturalis fuit tantū inſtitutus in legittima ꝛ ſibi fuit datꝰ ſubſtitutus vulgaris expreſſus ꝛ iſte filiꝰ eſt grauatꝰ in ſua legittima per fideicōmiſſum ꝙ tale grauamen tenebit ꝛ confirmabit iſto filio expreſſe repudiante dictam legittimam in qua fuit inſtitutꝰ. dictū fuit ℘au. de ca. in.l.cum patronus.per eandē legē.ff.deleg. ij.ꝛ ſic etiā iſta ē limitatio prime cōcluſiōis.
¶ Quinta concluſio.ꝙ in caſu in quo filiꝰ 52
legittimus ꝛ naturalis ſit inſtitutus tantum in legittima.ꝛ ſibi datus eſt ſubſtitutus pupillaris expreſſus ꝛ grauatus eſt per fidei-

Universidad de Salamanca. BGH

eem missum in dicta legittima. ⁊ dictus substitut⁹ veniat ex vulgari substitutione tacita cõprehensa sub expressa pupillari que substitio tacita verificatur ipso pupillo repudiante. q̃ tale onus fideicõmissi expectabit solnẽ dũ ad substitutũ per ea que dicta sunt in exẽplo posito supra in tertia conclusione. ibi dũ dixit. Eo or eam repudiauit. nã ita exẽplificauit dñs Jaso. in dicta. l. si arrogator. ⁊ sic etiã ista erit limitatio supradicte prime conclusionis. ¶ Serta cõclusio est. q̃ si filium 53
legittimũ tantũ hoc est arrogatũ instituam in sua quarta tantũmodo ⁊ eum per fideicõmissum grauau atq; etiã ei pupillariter substitui. ⁊ dict⁹ substitutus pupillaris veniat ex tacita substitutiõe vulgari: eo q̃ dict⁹ filius repudiauit q̃ pertinebit onus fideicommissi solucdũ ad dictũ substitutũ per superiora. ⁊ sic habemus aliam limitationẽ ad iam dictã
54 primam cõclusionem. ¶ Septima conclusio est. q̃ filio legittimo ⁊ naturali impubere instituto in sua tantũ legittima si testator ei pupillater substituerit eũdẽ substitutũ pupillarẽ potest grauare testator onere fideicõmissi in legittima impuberis fideicõmissario restituenda per eundẽ substitutũ ad quã devenit ex pupillari substitutiõe per regulã q̃ est. q̃ quẽ bonoꝝ possum onerare per ter. in. l. ab eo. cũ similibus. C. de fideicom. ⁊ est ter. exp̃ssus in. l. si fundũ per fideicõmissum.
55 §. fina. cum lege sequẽti. ¶ Octaua cõclusio est. q̃ si filiũ legittimũ ⁊ naturalẽ in sua tãtũ legittima heredẽ instituat testator: ⁊ venientes ab intestato ipius filij onere fideicõmissi grauet valet tale grauamẽ per dictã rationẽ ⁊ iura supra allegata. q̃ nõ solũ habet locũ in legittima ipi filio obueniẽte. ⁊ posita in dictos ab intestato succedẽtes trãseũte: sed ⁊ in oĩb⁹ bonis vndecũq; filio obueniẽtib⁹ vltra legittimã q̃ testator eidẽ filio reliquit. ⁊ iste est casus in quo substitutio fideicõmissaria habet locum nõ solum in bonis obueniẽtibus ex dispositiõe testatoris: sed etiã in aliis aduẽticijs p dicta iura. ⁊ ita limitat ter. in dicto. §. cũ filie. ⁊ p hoc extẽdit ter. in. l. ſ3 si plures. §. ad substitutos. ff. ō vulg. substitu. vbi habet q̃ in substitutione pupillari venitũ ola bona nõ solũ ex dispositiõe testatoris obueniẽtia: sed etiã ex cã aduẽticia ipi filio contingentia. ⁊ ista cõclusio erit eodem modo prime conclusionis limitativa. supra dicta tamen extensio ad dictum. §. ad substitutos melius cadet in sequenti conclusione que loquitur de substituto pupillari.

¶ Nona conclusio est q̃ si filio legittimo ⁊ 56
naturali in sua legittima tantũ instituto substituam pupillariter. ⁊ si eidem non possim iniungere onus legati vel fideicommissi. in dicta legittima possum tamen eius pupillarem substitutum nominatim: grauare dicto onere fideicommissi per dictam. l. si fundum per fideicommissum. in. §. fi. cum legibus sequentibus. ⁊ per rationem iam dictam. et sic ista est per consequens limitatio ad supradictam primam cõclusionem. ¶ Decima cõ- 57
clusio est. q̃ licet filium meũ legittimum tantum. ⁊ sic arrogatum non possum grauare legato vel fideicommisso in sua tantummodo quarta possum tamen grauare eius substitutum pupillarem. ita tenet Bald. in. d. l. si arrogator. in. iij. questione. ¶ Undecima 58
conclusio est q̃ licet non possim vt supra proxime dixi grauare dictum filium legittimũ tantum onere fideicommissi in sua quarta. possum tamen grauare eius venientes ab intestato. vt etiam sentit Bal. in. d. l. si arrogator. ⁊ in dicta tertia questione. ¶ Duodeci- 59
ma conclusio est. q̃ supra dicta habent verũ in quantum dixi. q̃ onus iniunctum filio legittimo ⁊ naturali. in legittima nõ tenet cui est datus substitutus pupillaris quando dictum onus est iniunctum in persona filij nominatim: secus in dubio: nam tunc si non apparet an sit iniunctum pupillo an eius substituto in dubio credimus testatorem velle iniungere dictum onus in persona substituti pupillaris: quia non est credendũ testatorem in dubio inuenire viam per quã sua dispositio impugnetur. vt in. l. iii. de test. milit.

¶ Additio.

¶ Adde Auto- rem in repe. l. vnũ ex familia. §. sed si fundum. v. ex quo ego infero. nume. clj. ff. de lega. ij. et in repe. l. j. §. si vir. v. decimo quinto facit. nume. clxv. ff. de acqui. possessio. Andre. alciat. intract. presumtio. regu. iij. ꝑsumpti. rrrv. nume. j. Didacus ꝓcrez.

¶ Terdecima conclusio est quando eidem 60
filio legittimo et naturali nõ fuit datus substitutus pupillaris: sed tãtum fuit institutus in sua legittima ⁊ onus fideicommissi est iniunctum simpliciter. nam in dubio intelligitur iniunctum in persona venientium ab intestato per ea que dicta sunt. ¶ Quattuor- 61
decima conclusio est que potest ex supradictis fundari. s. in filio arrogato instituto in sua legittima quarta et eidem dato substituto pupillari: licet talis filius in dicta quarta

non possit onere fideicõmissi grauari: potest tamen onerari eius pupillaris substitutus cũ in hac materia iste filius arrogatus equiparatur legittimo ⁊ naturali. vt Bal. in dicta. l. si arrogator. ⁊ ibi lati⁹ per dñm Jasonem. ¶ Quintadecima cõclusio est dependens ex superiori. q̃ illud quod dicimus in substituto pupillari filij arrogati q̃ possit onere fideicommissi in dicta quarta grauari 62
veniat pari ratione dicendũ in venientibus ab intestato ipius filij arrogati. ¶ Decima 63
serta cõclusio est. q̃ hoc est verum q̃ potest substitutus grauari a testatore per fideicõmissum in legittima relicta filio legittimo ⁊ naturali. dũ tamen moriatur pupillus intra pupillarẽ etatem. nam postea nõ tenebit dictũ onus. vt in dicta. l. si fundũ per fideicommissum. ⁊ est ratio: q̃ dictus substitutus intra pupillarẽ etatẽ videtur habere a testatore. ⁊ sic est ab eo honoratus nimirũ q̃ ab eodem possit onerari. per dictam. l. ab eo. Sed post pupillarẽ etatẽ cessat hec ratio cum nõ a testatore sed ab ipso filio videt dictus substitutus habere dictã legittimã cum ei possit auferre ipe filius faciendo aliũ heredẽ. ⁊ sic iste substitutus talẽ habuit legittimã. Hoc esset verũ. si dictus filius põt facere testamẽtũ cum sit pubes eum heredẽ instituat ⁊ nõ als cũ per pubertatẽ spiret pupillaris substitutio. vt in. l. in pupillari. ff. de pupill. substitu. ⁊ ista cõclusio est limitatiua supradictarũ cõclusionũ a septima conclusione ad presens. ¶ Decimaoctaua est. q̃ ls venientes 64
ab intestato ipi pupillo possit testator grauare onere fideicõmissi in legittima relicta eidem pupillo per testatorẽ. q̃ tale grauamẽ non durabit nisi vsq; ad tẽpora pupillaris etatis. ⁊ non vltra per iura ⁊ rationẽ supra ꝓma cõclusione allegata. quod tamen est intelligendũ verum. qñ filius solũ est institutus in sola legittima. secus est in aliis bonis vltra legittimã: q̃ tunc veniẽtes ab intestato etiã post pupillarẽ etatẽ tenẽtur ad onus fideicõmissi respectu bonoꝝ que vltra legittimã filij ad eos deuenerũt. vt in. l. si fuerit. §. fi. ff. de leg. iij. ⁊ tenet ꝓpau. de ca. in dicta. l. si fundum per fideicõmissum. ⁊ multo fortius hoc erit in substituto pupillari cum ipse veniat ad bona ex expressa volũtate grauãtis venientes vero ab intestato ipsi pupillo veniunt ex tacita vt ex supradictis potest probari clare. vt tenet etiam ꝓpau. de ca. in
65 loco supra ꝓme allegato. ¶ Decimanona est. q̃ licet possit testator onere fideicommissi grauare venientes ab intestato filio arrogato in quarta eidem filio debita. hoc erit verum si dictus filius moriatur intra pupillarẽ etatẽ. als secus: q̃ nõ tenebit dictũ grauamẽ. arg. eius q̃ dicit Bal. in. d. §. si arrogator. in. iij. questione. q̃ intelligas verũ nisi vltra quartã aliquid pater arrogator eidem filio arrogato reliquit vt supra prima conclusione cũsit eadem ratio. ¶ Vicesima est. 66
q̃ si filio arrogato ⁊ in sua quarta tantũmodo instituto pater arrogator non substituit pupillariter: sed eius venientes ab intestato grauauit per fideicõmissum. q̃ dictũ fideicõmissum tenebit intra pupillarem etatem ⁊ non vltra nisi in id qõ vltra quartam testator filio reliquit vt supra prima cõclusione dictũ fuit. ¶ Vicesima prima ẽ. q̃ a substituto erberedati non põt legari vel fideicommitti. vt in. l. cum quidã. C. de lega. ¶ Vicesima secũda cõclusio est. ⁊ extensiua superioris. vt nõ solum habeat locũ in testamẽto pagani: sed etiã in testamẽto militis vt in. l. mi- 67 68
les ita. §. si miles. ff. de testamen. milit. ¶ Vicesimatertia est eodẽ modo extensiua. vt nõ solũ habeat locũ. q̃ a substituto erberedati non potest legari vel fideicõmitti quãdo eidem erberedato nihil fuit relictũ a patre nomine legati: imo etiã si pater filiũ impuberẽ erberedauit. ⁊ et legatũ reliquit a substituto talis erberedati nõ potest legari vel fideicõmitti. vt dicta. l. cũ quidã. ⁊ in. l. qui fundũ. §. qui filios. ff. ad legẽ fal. ¶ Vicesimaquarta est. q̃ etiã supradicta habẽt locũ si sit substitutus datus in testamento militis q̃ non potest a tali substituto legari licet pupillo sit aliquid nomine legati relictũ a milite patre testatore. vt dicto. §. similes. ¶ Vicesima- 69 70 71
quinta est q̃ non solũ supradicte due proxime conclusiones habebunt locũ quãdo legata facta a patre testatore sunt in parua quãtitate consistẽtia. Sed etiã quando sunt ampla vel plura legata. nam etiã tunc substituti erberedati: non solũ a pagano: sed etiã a militite non potest onere fideicõmissi grauari. vt dicto. §. similes. quod est notandum pro ampliatione dicte. l. cum quidã. ¶ Restat nunc respõdere ad difficultatẽ legis cũ quidam. C. de lega. ⁊ videre que est ratio ispecialitatis. nam si dicim⁹ q̃ est speciale in dicta. l. cum quidã. ⁊ non assignamus rationẽ specialitatis hoc esset refugium miserorum. vt in. l. filium q̃ habentem. C. familie herci. q̃ non. est attendendum. vt notat glo. in. l. item veniunt. §. in priuatorum. ff. de peti- 72

Universidad de Salamanca. BGH

heredi. Sed ad hanc difficultatem respondent Dy. Bart. Albe. Paul. de castro. ⁊ dominus Aleran. in dicta. l. cum quidam. quod non potest reddi ratio specialitatis. ⁊ dixit Paul. de ea. ibi. q̄ si sibi liceret diceret quod imperator ibi locutus est ex suo capite neq̄ aliquam considerauit rationē: sed certe non bene dicit Pau. de cast. q̄ ex suo capite hoc dixit imperator. cum etiā iure. ff. oꝝ. hoc esset in testamento militis. vt in legibus
73 iam allegatis. ¶ Sed aduertatis ⁊ cōsideretis q̄ ter. in dicta. l. cum quidā. ibi. rē dicit. Sed post exheredat' iniuriā videtur assignare rationē q̄ hoc sit propter exheredationis iniuriā q̄ est odiosa. vt in dicta. l. cum quidā. ff. de libe. ⁊ posth. ⁊ hāc rationē sequitur Jo. Faber. in. §. nō solū. instit. de pupilla. substitu. istā etiam rationē sequit Jo. de Imo. ⁊ Aler. de Imol. l. qui fundū. §. qui filios. ff. ad legē fal. ⁊ Jo. de Imo. in. l. cohe redi. §. cū filie. ff. ō vulg. substitutio. ⁊ Aler. in dicta. l. cum quidā. pro qua ratione facit
60 illud q̄ nūc dicetur. ꝫ est considerādum q̄ ista ratio nō tantū nō videtur bona: imo videtur totum oppositū probare. ⁊ talis ratio magis difficultatem auget: q̄ si hoc est propter odium exheredationis deberet esse totum contrarium eius q̄ dicit ter. nam cū filius exheredatus sit ille qui immediate patitur iniuriā exheredatiōis ipse est a quo deberet nō posse legari attēta iniuria exheredationis. ⁊ tamen ab ipso filio exheredato cui legatum est potest legari non ab eius substituto qui nulla iniuria afficitur. Sed cōmodo ⁊ sic ratio tradita per dictos doctores non videtur bona cum potius videatur in oppositum vrgere quam aliquo vero modo concludere. et propterea Bart. in dicta lege. qui fundum. §. qui filios. aliam rationem. nam quando pater filio exheredato fecit legatum. ipse filius est legatarius cum a legatario alij legari potest. vt dicto. §. cum filie. quia quem honorauit et grauare possum. vt dicta lege. ab eo. Sed substitutus filij exheredati non est legatarius. et ideo non potest ab eo legari: neq̄ obstat quod posset dici quod contrarium videtur: quia a quo potest legari potest ab eius substituto. vt in lege. si fuerit. §. primo. ff. de lega. iii. respondet Barth. in dicto. §. qui filios. quod illud procedit quando a substituto simpliciter ⁊ absolute relinquitur. secus si nominatim. vt in. l. si sic. cum precedenti. ff. de lega. l. iij. ⁊ sic Barto. videtur velle q̄ dicta. l. cum quidam. cum similibus. non fuit valere legatum relictum a substituto exheredati: quia fuit substituto nominatim in iunctum. secus si simpliciter q̄ est maxima restrictio ad dictam. l. cum quidam. cum simili. premaxime: quia dicta ratio Bart. reprehenditur per Joan. de imo. in dicto. §. cum filie. et Alerā. in dicta. l. cum quidam. quia illa ratione attenta sequeretur q̄ etiā ab substituto exheredati non posset legare in duabus limitationibus quas infra subijciā tamen non est verum vt infra patebit.

¶ Unde Salice. in. dicta. l. cum quidam. as 74
signat aliam rationem ⁊ hanc dicit ipse subtilem esse. nam quando pater exheredat filiū et nullam quottam hereditatis filio relinquit. licet faciat legatum particulare si postea faciat substitutionē pupillarem talis substitutio dicitur testamentum filii et non patris. et quo a patre nullam quottam heredi tatis habet. ideo tunc pater non potest legare a substituto: quia legaret in testamento omnimodo alieno: sed ab ipso filio exheredato potest legare: quia illud legatum facit 75
in suo testamento. ¶ Sed quando pater nonerheredasset filium tunc substitutio pupillaris dicitur testamentum vtriusq̄. et sic intelligatur. l. Papinianus. §. sed neq̄ impuberis. ff. de inoffi. testamen. ⁊ l. patris et filii. ff. de vulgo. et pupilla. substitu. Sed maxima est restrictio ad dicta iura. vt dicit Aleran. in dicta. l. cum quidam. ⁊ in dicto. §. qui filios. Sed contra istam rationem facit etiā quia sicut in suo testamento potest legare ab exheredato ita a substituto. ⁊ sic per predicta docto. in dicta. l. cum quidam. concludunt q̄ non potest reddi concludens. et sufficiēs ratio specialitatis. ¶ Ego tamen credo q̄ 76
decisio dicte. l. cum quidam. non est sine ratione neq̄ est credendum imperatorem motum sine aliqua ratione ad concedendam dictam legem. ⁊ forte ratio fuit: quia quando lego a substituto filii impuberis instituti duplici honore afficio substitutum vno pecuniario. altero laudabili. de pecuniario clarum est: quia cum substitui filio meo instituto: tam bona mea quc eidem filio titulo institutionis relinqui: quam etiam bona ipsius filij que ex causa aduentitia ad filium meum peruenerunt consequitur ex mea prouisione cum poteram cum excludere et alium substituere vel permittere q̄ dicta bona venissent aduenientes ab intestato ipsi filio meo. vt supra dictum

est. de altero etiam honore laudabili constat. nā cum filium meū institui eū honore affeci instituendo. vt in. l. Julianus. ff. si quis omissa causa testamen. ⁊ in. l. filius. ff. de leg. prestā. ⁊ honor huius filii instituti trāsit etiā quo ad nomen ⁊ vulgi opinionem. ⁊ de facto in suum successorem scilicet pupillarem
77 substitutum ¶ Cum heres ⁊ defunctus sint iuris fictione vna persona. vt in auc. de iureiuran. amoti presti. colla. v.

¶Adde. Glo. in. l. ij. §. fina. ff. de pretor. stipula. Jmola. in. l. si. §. pen. ff. de lega. ij. Jaso. in. l. ij. §. ex his. col. ij. ff. de verb. oblig. ⁊ in. l. si is qui p̄ emptore. nu. vj. ff. de vsuca. Calcane. in. consi. xviij. num. vij. Segur. in repet. l. Imperator. versi. Sed vt. nu. lxxj. ff. ad trebellia. Ludoui. Bomesi. in. §. actiones. col. j. cum seq. inst. de actioni. Hippoli. in. Singul. cccclxxv. ⁊ singul. dxlvj. Balbū. in tract. prescriptio. in. ij. pte. iij. partis principalis. q. iij. num. ij. Andre. Tiraquell. de vtroq̄ retract. ti. i. §. j. gl. ix. nu. xlvij. chart. lix. ⁊ chart. cccxliij. in. §. j. gl. vi. nu. vj. Roderic. Suarez in repeti. l. quoniā in prioribus. char. xvij. cum seq. secūdū iri pressionē com-
Lex regni. plutēsem. C. de inoffi. testa. ⁊ Addē. l. xxiiij. titu. xiij. parti. v. Adde etiā Jas. in. l. ex legato nominis. num. j. C. delega. Nicola. bo. Decis. aurea. xxiij. ¶ Et in quantū Suarez vbi supra. fol. xviij. col. iij. cōcludit. q̄ filius etiā quo ad legittimā teneatur stare cō tractui paterno. etiā pro ea parte quatenus tangit eius legittimā. ⁊ repellatur a re sua vēdicanda. in quiēs q̄ istā opinionē omnes sequunt. ⁊ q̄ est cōis veritas. vbi supra. col. iiij. p̄ glo. in. l. cum amīe. C. de rei vendica. ⁊
Lex regia. Adde tu. l. xxiiij. tit. xiij. part. vj. incipient. bienes. ¶ Intelligo tñ qñ non fecit in ventarium. Sed si pr̄ defunctus vēdidit fundū filij sui. filium facientē in ventariū eatenus tantū pati exceptionē quatenus hz exheredditate vltra bonorū subsidiū. Sed si hz debitum bonorū subsidiū tantum in nullo patit exceptionē. cum sine vllo grauamine illud habere debeat vt in. l. qñ in prioribus. C. de inoffi. testa. ista est glo. magistra. in verb. confundantur. in. l. fina. §. in cōputatione. C. de
Lex regni. iure deliberand. ⁊ pro hac gl. est ter. in. l. xv. titu. vj. lib. iij. fozo. ll. cuius verba hec sunt. (Mas si tal fuere que no fizo māda porque era su propinquo si heredare con los otros: en treguese primero de su debdo: y despues partā lo que dēde fincare.) Et sic oz deduci tanq̄ es allenū fundū vel preciū eius vt habeat precipuum illud. vna cum legittima si qua supest de ductis debitis de acerbo hereditatis cum legittima sit quarta bonorum. vt alibi diximus. ⁊ filius est creditor patris igitur rē. Didacus Perez Salmantinus. ¶ Cum ergo ego affeci vt diri vnō honore scilicet pecuniario dictū substitutū possum eum onere legati eodē modo onerare. vt dicta. l. ab eo. ⁊ cum similiter altero honore honorabili eū constitui. ⁊ sic bonum quidē sibi feci. ⁊ per consequens propter dictā laudem quā a suo defuncto consequitur in dicto titulo institutionis est mihi testatori naturaliter obligat' ad honorem recipr̄ocum mihi cōferēdū. ¶ Jurta illud qō bona faciētib' 78
bona faciam' ppter obligationē ad antidora vt in. l. §. fi. l. §. cōsuluit. ff. de peti. here. ⁊ in. l. si vero non remunerandi. §. idem Papinianus querit. ff. manda. ⁊ iurta illud oremus pro benefactoribus nostris rē.

¶Additio. ¶ Adde tex. in. c. cum inofficiis. de testa. glo. in extravagan. cū ad sacro sancte. super. verb. gratitudine. ⁊ super verbo. necessitas. de fīna et com. Joannis. xxii. Abb. col. j. in. d. c. cū in officijs. Lozano. in tract. super noua pagano. conuersione. col. xlv. nu. vij. ⁊ facit illud psalmiste. Quoniam cum bene feceris ei. cō fitebitur tibi. Didacus Perez.

¶ Sed iste due rationes nō habent locum ambe iuncte: hz vna tantū vēdicet sibi locū. puta prima in casu quando a substituto filij impuberis exheredati legauit: q̄ posito casu q̄ eum affeci primo honore pecuniario cum filio meo exheredato substituēdo cum alio potera sustituere. vt diri. ⁊ sic habet locum prima ratio. deficit tamē secūda q̄ eum nō cōstitui in honore: imo iniuria eū affeci qō pz. ¶ Nā iniuria defuncti est iniuria heredis. 79
vt in. l. quisquis. C. ad legē Juliā maiesta. ⁊ cum filiū exheredatui eū iniuria affeci. ⁊ per cōsequens heredē suum scilicet substitutum pupillarē. ⁊ hoc est q̄ vult dicere tex. in dicta. l. cū quidā. ibi. Post exheredatiōis iniuriam. ¶ Neq̄ obstat q̄ posset dici quomodo 80
ista ratio potest substētari cū iniuria nō transeat ad heredes active neq̄ passiue. vt in. l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis cautio. q̄ clara erat respōsio: q̄ dictū. §. qui iniuriarū. non loquitur de nota facti ⁊ vulgi opinione. sed loquitur de actione iniuriarū nō trāsitura ad heredes ante litē cōtestatā.

Universidad de Salamanca. BGH

Et est ratio: q; actio iniuriarum est odiosa: ⁊ ex eo venit q; alie actiones ex delicto descēdentes ante litem cōtestatam nō transeunt ad heredes. vt l. l. vnica. C. ne ex delict. defuncto. Alia etiam est ratio: q; actio iniuriarū vel similis nō dicitur esse in bonis nostris patet: q; continet persecutionē vindicte. vt in. l. cum emācipatus. §. emācipatus. ff. de collat. bono. ⁊ id q; nō est in bonis nostris: nō possumus ad heredē trāsmittere: sed lite contestata dicitur esse in bonis nostris patet in.
81 l. si cui. ff. de vbo. signi. ¶ Eo q; per litis cōtestationē dicitur quasi contrahi. vt in. l. iij. §. idem scribit. ff. de pecu. facit in silimi. nam hereditas nō addita nō trāsmittit ad heredes. vt in. l. vnica. §. in nouissimo. C. ō cadu. tollē. sicut bonoꝝ possessio nō agnita. vt in. l.
82 emācipata. C. qui admit. ¶ Ratio ē vt dixi: q; hereditas anteq; adeat nō dicitur esse in bonis nostris. vt in. l. precia rerum. §. j. ff. ad legem falci. quem ter. ita notat Bar. in. l. post emancipationem. §. j. ff. de libe. lega. ⁊ eum ad hoc reputat singularem Bal. in. l. ij. C. de iuris ⁊ facti ignoran.

¶Additio. ¶ Adde Segur. in. l. j. §. si vir vxori. col. xxj. versi. preterea. in. d. §. fin autem. nu. lx. ⁊ ibi dicā deo duce in additione. ff. de acq. possess. Deci. in consi. ccccxlv. num. lxvj. li. quarto. ⁊ in consi ccccxxxviij. col. ij. li. iij. nu. viij. Dida. ꝓpe. ¶ Vel potest esse ratio quare post litē contesta. transmittunt dicte actiones ⁊ nō ante.
83 ¶ Quia lite cōtestata instātia dicitur cepta transmittit ad heredes. l. si eū hominem. ff. de fideiussoribus. ⁊ notat in. c. quia. v. extra de iudicijs. facit etiam ad corroborādum ea que supradicta sunt. q; posito casu q; de iure ciuili heredes iniuriantis vel alterius delinquētis non possint ante litē contestatā cū defuncto cōueniri ex delicto defuncti. secus tamē de iure canonico siue lis fuerit cōtestata siue non: siue aliquid ex delicto perueniat ad heredē siue non. ¶ Quia heredes tenē-
84 Heres tenetur cronere conscientiā defuncti, tur purgare conscientiā defuncti. vt in. c. in lris. extra de rapto. ita limitat glo. nota. in. c. fina. in gl. finali. de sepultu ⁊ glo. xvj. questione. v. in. c. si episcopum. Bal. in. l. vnica. C. ne ex delictis defuncto.

¶Additio. ¶ Adde Laurē. ti. Calcane. in cōsi. lxxv. nu. 31. ꝓbi. Deci. consi. cclxxij. nu. ij. ⁊ consi. ccciij. num. vj. Joan. Lup. ⁊ repeti. Rubri. §. lxv. nu. xxv. versi. ad predictoꝝ confirmationē facit. Ferdin. Gomeci. in. l. xxxj. nu. xvij. in decisionibus Tauri. Ambrosi. de vsur. in tract. de vsuris. nu. ccxxxiiij. ⁊ Laurenti. a Rodulphis. etiam in tract. de vsuris. q. lxxiij. ⁊ q. lxxiiij. p Angel. in sum. verb. heres. nu. iiij. Silvest. vb. hereditas. in. 3. q. 4. ¶ Idcoq; probat Angel. a Gambellioni. in tract. de testamētis. q. xviij. nu. iij. heredē cogēdū ad restitutionē prescriptoꝝ a defuncto cum mala fide. ¶ Et de restitutiōe acquisitoꝝ titu. prescriptionis. vide Gabriel. in. iiij. sentēti. distin. xv. q. xiiij. ⁊ Silvest. verb. prescriptio. in. i. q. xiij. Adde Jaso. in. l. si cum. §. j. col. ij. ff. si quis cautio. Didacus ꝓperez.

¶ Neq; obstat q; pōt dici ⁊ supra dictū est. Si ergo iniuria illa filio est causa. vt ab eo substituto nō possit legari a fortiori. hec iniuria cū sit immediata in persona ipsius filij deberet esse causa vt ab ipso filio exheredato cui legatū relictum est nō possit legari: ⁊ in cōtrarium disponit dicta. l. cum quidā. quia ad hoc pōt responderi: q; filius tanē; bñ meritus fuit exheredatus ex aliqua causa ingratitudinis ꝓpter quam nō solū meruit exheredari: sed etiā in quocūq; alio sibi relicto grauari quo reddit se indignum ꝓpter dictā ingratitudinē quā mediante fuit exheredatus. ¶ Nam iustum ⁊ equū est. vt male meritus sua egestate laboret vt in. l. quisquis. C. ad legē Juliam maiestatis. Et pf hunc filiū exheredādo ⁊ castigādo eque ⁊ iuste fecit. ¶ Nā in correctione malorū deꝰ omnipotens placat. xxiiij. qstiōe. 4. c. si quis igitur volentes. ⁊ minister dei est qui malos percutit. xxiij. questione. v. c. qui malos.

¶Additio. ¶ Adde Laurē. Calc. consi. ij. nu. 33. optime Guilielm. Benedict. in. q. an occidere peccatores liceat. ⁊ in repeti. c. Raimutius. verbo. mortuo itaq; in. j. num. xcix. de testament. ⁊ j. regum. xv. vade ⁊ interfice peccatores. Didacus ꝓperez Salmantinus.

¶ Parum enim obediētia prodesset humilibus si contētus cōtumacibus non obest: ⁊ principibus quidē gladius cō missus est ad vindictam malorum ⁊ laudem bonorum. vt in. c. postulasti. de homi. cui consonat illud quod in psalmo dicitur. Letabitur iustus cū viderit vindictā. ⁊ alibi. Seculares potestates non sine causa gladium materialē portant: quia non malefactores vltores: ire dei existunt. xxiij. questione. v. c. non solum. ⁊ c.

87 sunt quidam. ¶ Unde episcopus qui crimina non punit dicēdus est canis impudicus. lxxxiij. distī. c. nemo quippe. iij. questiōe. vij. c. qui. ⁊ in. l. additos. C. de episco. audiē. maximū enim peccatū est parcere nocētib⁹ qui ira domini in eoꝝ vindictam mitigabitur. ⁊ sic cū iste filius est qui peccauit cōmittēdo dictā ingratitudinē ⁊ nō suus substitutus ipe filius solus veniat puniēdus: nō solū in priuatiōe hereditatis: sed etiā in grauamine ⁊ onere legati seu si deicōmissi ⁊ nō eius sub-
88 stitut⁹. ¶ Cū pena suos ꝺbeat tenere auctores. vt in. l. sancimus. C. ꝺ penis. cū similib⁹. ⁊ propterea ratio legis. ab eo. C. de fideicōmiss. non habet locum in dicto substituto: q; ls sit honoratus comodo pecuniario. ē tñ iniuriā passus ꝓpē iniuriā defuncti pupilli exheredati propter q; a me nō dicitur recipere bonū. ⁊ sic non est mihi naturaliter obligatus neq; ad antidora. nō tenebitur. Ex hoc ego infero notabilem limitationem ad. l. ab eo. q; ad hoc vt honorat⁹ possit onerari nō sufficit q; sit honorat⁹ comodo pecuniario: sed etiam q; sit antidora obligatus. secus tamē est als vt est in casu dicta. l. cum quidē.
89 ¶ Infertur etiam q; sola obligatio ad antidora non fuisset sufficiens sine comodo pecuniario cum sola obligatio ad antidora sit modici effectus per nota. a. per doctores in dicto. §. consuluit. ⁊ per Bal. insti. de obliga. in principio. Ex supradictis inferꝝ vnus effectus dicte obligationis ad antidora.
90 ¶ Et est quando filius impubes est institutus ⁊ sibi datus substitutus pupillaris. nam propter comodum pecuniarium ⁊ honorem quo honorauit pupillum cū instituēdo obliga. ad antidora dictum pupillarem substitutum. vt si eum grauem onere fideicommissi vl' legati qui bonū sibi feci cum substituēdo teneꝝ reciprocū bonū facere ⁊ mihi hāc meā voluntatem adimplere ecce primum effē-
91 ctū huius obligationis ad antidora. ¶ Secundus effectus est quia licet alias donatio vltra quingentos aureos sine insinuatione non valeat. vt in. l. sancimus. C. de dona. pone Bar. ⁊ alii in. l. modestinus. ff. de dona. Bal. post Guil. in. l. illud. C. de sacrosan. eccle. tamen si sit facta propter seruicia precedentia. ⁊ sic ex causa remunerationis dum modo seruitia sint equipalentia valet donatio sine insinuatione vt in. l. aquilius regulus. vbi Bar. ⁊ plenius Jo. de Imola. ff. de donatio. probatur in. l. fi. in principio. iuncta gl. parua. ⁊ ibi Angel. no. C. de iure doti. Bal. in. l. ij. ad finē. C. ne liceat paterna. ⁊ in. l. si cum mihi. ff. de dolo. ⁊ in. l. ij. C. qui boni. cede. pos. ⁊ in. l. ⁊ si mortis. in fi. C. ad legem falc. ⁊ in. l. fina. in reportatis antiquis. ff. de exercito. vbi subdit vnū quod est valde singulare q; sufficeret cōfessio bñ meritorū apposita in instrumēto dummodo in specie absq; eo q; aliter probaretur. de quo tamen vltimo remitto vos ad nota. per. d. Alex. ⁊ moder. in. l. si donatione. C. de collat. ⁊ notatur per Bal. in auc. ex testamēto. in. iij. col. eodē titu. ⁊ in auc. vnde si parēs. post glosam ibi. C. de inoffi. testamēto. iuncta regula quā tradit Bar. in. l. ⁊ si forte. per illū ter. ff. de castren. pecu. ⁊ in auc. si quis in aliquo. prope finē. C. de edendo. Oldradus in consilio. v. in incipienti. Ticius dedit duobꝰ cōiugibus. ⁊ in consilio. cccix. incipienti. Ad habēdam aliqualem noticiam. Jo. Andr. in additio. Specu. in titu. de rebus eccl. non alie. super rubrica ⁊ in ti. de instru. edicti. §. porro. in additione magna in v. fuit etiam questio de facto. ⁊ Alex. de Imola. in cōsi. eccl. vij. in. ij. col. ¶ Supradicta sunt intelli 92
gēda vera quādo essent seruicia vl' bene merita de preterito collata immediate in ipsum donatorem. secus si essent seruicia vel bene merita de futuro: vel etiā de preterito: ſz nō sibi collata. vt late examinat Jo. de Imo. post Bar. vbi omnino videatis in dicta. l. aquilius. ¶ Scō etiā supradicta veniunt 93
intelligēda quādo seruicia vel bene merita essent equalētia rei vel quātitati donate vel nisi seruicia essent talia q; numario ꝓcio estimari nō possit. vt habetis exēplū in. l. si pf. §. j. ff. de donatio. Ita nota. limitat Bal. in dicta. l. illud. ⁊ in dicta auc. vñ si parēs. ⁊ Joā. Andr. l. additio. ad Specu. l. titu. ō re. eccle. nō alie. super rubrica Jo. ō Imo. ⁊ Ludo. Roma. in dicta. l. aquilius de quo videatis Alberi. in. l. fi. C. de pactis. dixit tñ alibi Bal. magnū vbū in dicta auc. ex testamēto. ℨ. coll. q; ad hoc vt merita vl' seruicia dicāt equipalētia sufficit q; nō sint citra dimidiā rei donate iurta. l. ij. C. ō rescindē. vēdi. ⁊ c. penul. ō ēptio. ⁊ vēditi. qō sequit Ludo. Roma. in dicta. l. si donatiōe. ſz circa istud notabile vbū videat; Alex. vbi illō reprēdit l. o. l. si donatiōe. ¶ Tertiꝰ effectꝰ est: q; ls donatio ꝓpē 94
ingratitudinē possit revocari. l. fi. C. de revocati. donatio. c. fi. de dona. tñ donatio remuneratoria seu ꝓpē bñ merita nō poterit revocari ꝓpter dictā ingratitudinē. vt in. l. si pf. §. j. ⁊ ibi gl. singularis. ff. ō donatio. Bal.

Universidad de Salamanca. BGH

in.l.si cũ mihi. ff.de dolo.xodẽ mõ lz ꝓuilegiũ exẽptionis cõcessum a ꝓncipe alicui cõmunitati possit ꝓpt̃ ingratitudinẽ revocari p dictã gl.in.d.l. si pf.§.j. scõm. d. Alex.in cõsi.cccl vij.incipi. Nec⁹ arguẽdi.ij.col.t ibi refert.q⁹ ita exp̃sse t formalit̃ limitat Bald. 35 in.d.l.si cũ mihi. ¶Dicta tñ gl. limitat singulariter.q⁹ donatio vel concessio propter bene merita t sic remuneratoria non potest pretextu ingratitudinis revocari istud.

¶Additio.

¶Textus.est ad hoc singul. iunct. glo.in.l. si pf.ver. irrevocabilis.ff.de dona.Scõm Ludo.Roma.in sing.cxliij. ¶Et plures effect⁹ donatiõis remuneratorie.põt vn⁹ quisq⁹ colligere ex remissiõib⁹ seq̃ntib⁹.ex ¶Ph⁹. Dec. cõ. rr.t in cõsi.ccxliij.nu.vij.late p Jaso.in.l.si nõ sortẽ.§.libert⁹.col.iiij.ff.de cõdi.indebi.t in.l.ex hoc iure.nu.lv.ff.de iusti.t iure.t in.l.nec ennius.nu.lxvij. ff. de re iudi. t in aut. vnde si parẽs.C.de inoffi.testa.nu.xliij.t in.l.petens.nu.xvij.C.de pact.t in.l. Julian⁹. § qui fundum.nu.xliij.ff.de verbo.obliga.t Bomelli.in.§.item seruiana.num. xliiij.de actio. Dec.in.l.donari.nu.ij.ff. de reg.iur. Nicola. Boer.decisio.xxvij. Joan. Bernard.in tract.falten. regu.cxlj.t.cxlij. Hippol.sing.cclxij.t Sing.cccxxxiij. Alciat.de presumpti.regu.j.p̃sumpti.xvj. Joa. Lup. in repe. Rubri.§.l. Bometi.in.l.xv. Tauri.num. xcv.latissime Tiraquellum.in rep. l.si n ch̃. verbo.donatione largitus.nume. xj.C.de revoc.donatiõi.t in tract.de vtroq⁹ retract.§.xxv.in glo.j.num.iij. chart. ccxlj. Bartho.a Lassane.in consue.Burgũdie. char.clvij. Rubri.iiij.§.vij.nu.vij.singula. per Joan.Lup.in.l.xvij. Tauri.t Dida. del castillo in probemi.earũdẽ decisio.in.gl. super verb.gracia de dios.t in.l.xxix.in gl. super verb.las otras donaciones. vbi plura in pari necessaria et quottidiana descripta invenies. t ad ornatum ter.in.l.si pater. §.j.ff.de donatio.singu.et nota. Ideoq⁹ alibi viri q⁹ donatio facta a marito seneviligno bili.vroti iuveni vl nobili vz vt ꝓbat Tiraquell.ll.cõnubiali.fol.41.nu.7.t fol.50.nu. xviii.t q⁹ alibi ꝓbavi hec sufficiãt. Did.pe. ¶Non reperitur de hac repetitiõe aliquid pl⁹ in originali:q⁹ ꝓpt̃ in maturã et p̃cipitẽ mortẽ auctoris vl in curia vel furto reliqua perierũt ꝓbpolor t alia que nondum in lucẽ crierãt.ex quibus in quottidianis lectionibus magnam sibi gloriam comparavit.

¶Cum liberasset

dominus Didacus a Segura doctor cesareus Hanc legem plenissime repetere et discipulus suus quidam satis doctus hoc scivisset.qui deliberaverat eam etiam repetere illo anno ne tantum dispendium pateretur rogavit anxie ipsum doctorem vt super sede ret eã repetere. ipse qui humanissimus erat facere non distulit.et ideo est imperfecta. ¶Sequitur ergo.l.cum patronus.ff.de lega. ij. cũ Additionib⁹ Sũmariis et Numeris. Didaci ¶Perez Salmantini vtriusq⁹ in iuris ¶Professoris. Nouissime illustrata.

¶Summaria.

1 ¶Alium intelligere non potest qui principia eius non intelligit.
¶Finis an sit potentior principio.
¶Finis secundum Jsidorum plus bonoris habet.
2 ¶Absq⁹ principio non est procedendum.
3 ¶Portio debita in bonis alterius quotupler sit.
¶Testator sicut potest prohibere falcidiã. possit etiam trebellianicam.differitur copiose per remissiones.
4 ¶Quarta que potest detrahi de legatis est debita naturaliter legatarijs. heredi vero civiliter.
¶Heres errore iuris ductus si integra legata promittat soluere legatarijs cogendus est ad solutionis implementum sicut promisit.
5 ¶Falcidia quibus modis consideretur.
6 ¶Legittima patroni quo iure sit debita.
7 ¶Legittima alia est que debetur filio in bonis patris.et nume.8.
9 ¶Argumentum de legittima patroni ad Legittimam filij est validum.et in nume.12. vsq⁹ ad nume.26.
10 ¶Legittima alia que debet filio arrogato.
13 ¶Legittima patroni que sit hodie:et. nu. 14.26.27.
15 ¶Legittima ascendentium que sit.
24 ¶Patronus preteritus agit contra testamentum liberti pro sua legittima tantum.et nume.25.
25 ¶Argumentum de simili ad similem validum de quo infra nume.36.
27 ¶Lex nova correctoria corrigens in vno et correlativis. et reliquum corrigere censetur.et in nume.28.
28 ¶Privilegia concessa pupillis extenduntur ad furiosos et prodigos.
31 ¶Qd lex nõ dicit nec nos dicere debemus.
32 ¶Indicta ad diminutionem non debent operari augmentum.
35 ¶Casus omissus manet sub dispositione iuris communis.
37 ¶Differẽtie quinq⁹ assignãtur inter legittimam patroni t filij.vsq⁹ ad ad nume.41.
40 ¶Legittima filij titulo institutionis est relinquenda.non tamen tenetur libertus hoc titulo eam relinquere suo patrono.
¶Legittimã etiã de iure regio relinquẽdã situ.institutiõis filio.t in nu.41.vsq⁹ ad 45.
41 ¶Lex nova seu statutum recipit declarationem ab antiquo.
43 ¶Opinio Baldi in dubio est tenenda.
44 ¶Statutum est stricti iuris.
¶Ex testõ trãsversabilib⁹ nõ debetur legittima nisi in ff̃e turpi ꝓsona instituta.fallit.
¶In meretrice cõiũcta q̃ põt institui quãuis sit ꝓsona turpis. excluso fratre testatoris.
¶Uxoratus habens publice concubinã est turpis persona ad hoc vt non possit institui. est etiam infamis et alienosus.
45 ¶Verbũ relinquo/vl lego/relatũ ad vniversitatẽ bonorũ inducunt heredis institutionẽ.
46 ¶Relinquo). vl(lego.)verbũ est commune tam ad relictum singulare quam ad vniversale de quo infra.nume.52.
49 ¶Legittimam filiorum quotcam bonorum et non hereditatis esse.ex comuni asseritur.
50 ¶Communis opinio est sequenda.
56 ¶Statutum dictat q⁹ filia debeat esse contenta de eo q⁹ pater sibi relinquit. pater relinquit certam quantitatem cum onere.illud onus a tali quantitate rejicitur.
57 ¶Quem nõ bonoro gravare nõ possum.
58 ¶Contrariorum eadem est disciplina.
59 ¶Recusans onus tutele non perdit substitutionem pupillarem: et num.60.
60 ¶Tutor dat⁹ in testõ tutelã recusãs q̃cũq⁹ sibi testõ relicta fuit secluso ol distinctiõe amittit quod declara vt in nume.62.vsq⁹ ad.66.
65 ¶In necessitatibus nullus liberalis.
66 ¶Juri agendi ad suplementum prescribitur triginta annis.
67 ¶Petitio legittime eiusq⁹ supplementi ad heredes transmittitur.
68 ¶Filio.vel patrono instituo in legittima si facta est substitutio vulgaris.t fuit gravat⁹ de aliquo dando.et repudiet relictũ leg time et vadat ad substitutum vulgarem.substitutus tenetur ad implere gravamen.
¶Trebellianica que ex legis dispositione debetur licet nõ sit acceptata transmittitur. 69
¶In materia transmissionis.plura remissiue differuntur. 70

¶Cum patronus quãdo istam legem examinavi eã ordinarie legendo q⁹ fuit in anno millesimo quingentesimo primo mense aprilis. die vero vigesima in quo anno mihi venit in sortem lectura ordinaria t tituli. ff. de lega. secundo. succincte pertransivi in examinatione huius legis. Ideo quia nunc decrevi eam publice repetere strictius procedam in eius examinatione quam legem repetendo commentavi anno supradicto. mense vero Aprilis in. xx. die eiusdem mensis ad evidentiam huius actus est premittendum iuxta notat.per Bald.in.l.i. ff. de origi. iuris. vbi ipse sic inquit. ¶Nota quod ille qui facit bonum principium facit bonum processum.t ille qui facit malum principium facit malum processum.t ideo potestates terrarum in principio officij debent bene regere t constanter. t doctores in principio studij debent legere subtiliter: vtiliter t fideliter. t vlterius ibi Bald. procedens dicit. quod qui non intelligit principium casus non potest intelligere casum.

¶Additio.

¶Idẽ refert author. vt videre licet.in repe.§.fin.l. iij.nu.j.ff. ỗ libe. t postb.t in repe.l.imperator. nu.xxxiij.ff.ad trebellia. ¶Et an finis sit potentior principio vide Hieronimũ cagnol.in rep.l.j.nu.xxviij.ff.de origi.iuris.et ¶Portugalensem.in rep.l.imperium.col.j. ff. iurisd. omni. iudi. vbi aliqua singularia descripsere. ¶Et secundum Jsidorum finis plus honoris habet.facit.l.in civile.ff.de legib. Didacus ¶Perez Salmantinus. ¶Et ideo ratio debet edi a capite. vt in.l. argentarius.§.edi.ff.de edendo. Item dicit ipse per dictam.l.j.q⁹ nõ debet quis accedere ad mensam illotis manibus.t q⁹ non debet quis exponere factum ardnũ nisi prius premittat aliquale probemium.t propterea

Universidad de Salamanca. BGH

3 dixi ꝙ est prius aliquid premittendū cū factū arduū aggrediamur. ¶ Et sic oportet nos scire ꝙ triplex est portio q̃ alicui debetur in bonis alterius. Una que appellatur quarta falcidia seu trebellianica q̃ debetur heredi instituto iure institutionis falcidia respectu singulare relictorū. vt in legatis trebellianica respectu relicti vniuersalis. scilicet in fideicōmissis quibus heredes solēt grauari. ꝛ ista talis portio debita iure institutionis debetur heredi tantū de iure positiuo ꝛ nō de iure naturali. vel quasi vt trahunt doctores maxime Pau. de cast. in. l. si patronus. ff. de donatio. ꝛ in. l. ꝙ de bonis. in. §. j. ff. ad legem falcidiam. ꝛ in. l. j. ff. de condi. inde. ꝛ in. l. j. §. si quis ex mortis. ff. quorum legato. in. l. j. ꝛ in. l. error. C. ad legem falcidiam. ꝛ per modernos in. l. cum quis. C. de iur. ꝛ fac. igno. per canonistas in. c. finali. de solutio. ꝛ cum ista portio sit tantum debita de iure ciuili ꝛ in fauorē testatoris potest testator vltra dodrantem hereditatis legando prohibere dictam falcidiā vt in auc. sed cū testator. C. ad legē falcidiā. ꝙ non esset si deberet de iure ēt naturali. vt nota. in auc. nouissima. C. de inoffi. test. ꝛ inferius lati⁹ dicā.

Falcidia potest inhiberi p testatorem.

¶ Additio. ¶ Testator ꝙ possit prohibere falcidiam tenet Rōlandi. in tracta. (qui dr̃.) flos testamētorum in Rubri. xxviij. nu. ij. Frācisc. de porcellinis. in tracta. de inuentario. q. vij. c. v. nu. xx. ꝛ c. vi. nu. xxiiij. Jaso. in. l. si fundum. §. si libertus. col. ij. nu. viij. ff. de lega. j. ꝛ. in. l. nemo. in. j. lectura. nu. xxiij. ꝛ in. ij. lectura. nu. 36. eodem titu. ꝛ in. l. Marcellus. nu. xl. ff. ad trebelli. vbi ponit articulum optimum ꝛ valde disputabilem ad vtrāq; partē. ¶ An possit testator hodie prohibere detractionē trebellianice. sicut falcidie. ꝛ ibi singulariter plura cā disputat. ꝛ tāde ꝙ possit concludit esse cōmunem opinionem aqua in iudicando ꝛ consulendo non est recedendū. ꝛ Bal. nouell. in tracta. de dote. in. vi. parte. priuilegio. xiij. nu. ij. ꝛ istam cōmunem etiam tenet Angel. a Gambellionio. in tracta. de testamentis. in glo. lxxxix. nu. j. Antoni. Corse. in tracta. trebellianice. §. iij. nu. iiij. ꝛ hanc dicit cōmunem Philip. Deci. in consi. lxxxj. in casu proposito a Sam paucis. col. ij. versic. Similiter in quarto dubio. lib. j. ꝛ istam simpliciter tenet. in lib. ij. consi. cclvij. col. iij. versi. nonobstat. Aretin. in consi. xij. in causa. Nicolai. ꝛ sequunt recentiores teste Andre. Alcia. in libr. v. paradoxorum. c. xviij. pagina. xciiij. ꝛ istam tenet Bald. in. §. Sed quia stipulationes. col. j. ꝛ ibi dixi. insti. de fideicommissa. heredi. ꝛ in auth. Sed cum testator. nu. iij. C. ad. l. falcidi. optime per eundem Bald. in. l. filium quē habentem. nu. xl. col. x. versi. demum quero. C. famil. hercisc. Abb. in. c. Rainaldus. nu. xviij. de testa. Paul. de cast. in. l. si quis ad declinandam. nu. ij. C. de epicop. ꝛ cleri. ꝛ in. l. precibus. nu. xviij. C. de impub. ꝛ alijs substi. ꝛ in. l. j. nu. xij. ff. ad legē falcid. ꝛ Jaso. in. Rub. ff. ad trebelli. col. j. nu. j. ꝛ in. ij. lectura. num. x. col. fina. gl. in Autben. de heredi. ꝛ falcid. §. si vero expressim. verbo. substitutis. ꝛ hanc conclusionem nota quia in ea sunt varie sententie doctorū. ¶ Et falcidia an detrahatur de donationibus causa mortis vide. Dida. del castillo. in. l. xvij. in parte postrimera voluntad. versi. itē ex ea. in. ll. Tauri. Jaso. in. l. ij. nu. xxv. col. iiij. ff. de lega. j. Dida. pe.

Questio disputabilis.

¶ Idem tz. Cosm. Guimier. in glo. pragmati. sanctio. tit. de sublatio. clem. literis sup v̄b. cū cōmq. fol. cxlv. col. ij.

¶ Hinc etiam infertur ꝙ si testator legat dodrantem hoc grauamē obligat heredem solum naturaliter: quia fideicommissarij habent pro se voluntatem defuncti que est de iure naturali in. l. j. C. ad legem falcidiam. ꝛ heres habet dispositionem iuris ciuilis tantum que minoris est. Ex quo venit ꝙ si heres ita vltra dodrantem in legatis grauatus promittat legatarijs per errorem iuris soluere integra legata ꝙ cogitur ea sic integra soluere. vt in dicta. l. error. ꝛ in dicta. l. si patronus. ꝛ nota. plene in dicta. l. j. ff. de conditio. inde. ꝛ in dicta. l. cū quis. 4

5 ¶ Unde patet ꝙ cū heredi tantum dicta falcidia debeatur de iure positiuo cum eiusdē iuris habeat solum dispositionē ꝙ legatarijs debetur d iure naturali. vt in dictis iurib⁹ ꝓbat.

¶ Adde. ¶ Bal. ꝛ Jas. in. l. cum quis. nu. v. C. de iuris ꝛ facti. igno. vbi late tractant. ¶ An quarta q̃ potest defalcari per heredem sit debita legatarijs saltē naturaliter. ꝛ ꝙ falcidia sit debita iure positiuo ē regia. l. vij. ti. xi. part. vj. ꝛ facit. l. x. incipiē. si el heredero. ti. vj. cad. vj. parti. Didac⁹ Pe.

Lex regni.

¶ Et ideo dicit Bal. in dicta. l. error. in. j. nota. ꝙ falcidia non continet ius naturale: nisi quam detrahitur scđm voluntatem testatoris. vt in. l. ticia. ff. ad legem falcidiā. ꝛ ideo ꝯm legē duodecim tabularū nō erat cognita in auc. de nuptijs. §. §. disponat. colla. iiij. ꝛ ideo dicit Bal. in. l. fi. in. §. in cōputatiōe i penul. col. C. d iure deli. ꝙ falcidia nō

Quarta falcidia tripliciter cōsideratur.

est ita d̄bita sicut legittima. tū q̃rta falcidia tripliciter cōsiderat. Uno mō post d̄tractionē. ꝛ tūc nec naturaliter neq; ciuilit d̄betur. Alio mō post agnitionē puta ꝓmittendo. ꝛ tūc ciuilit ꝛ naturalit d̄bet. vt in. l. fi. C. ad legē fal. ꝛ. l. d. auc. sz cū testator. Tertio mō interim ꝛ ꝓ vt est impotētia ad detrahēdū ꝛ nō detrahēdū ꝛ tūc fit illa distinctio. s. ꝙ aut soluit p errorē facti aut iuris. vt p gl. ꝛ Bal. in. d. l. error. vbi ip̄e dicit dictā falcidiā tripliciter exēplificari. vt dixi sup̄ ꝛ d ista p̄ma portiōe. s. q̃rta falcidia nō loq̄mur in p̄senti. ¶ Est ꝛ alia portio q̃ debet patrono q̃ legittima appellat sibi debita in bonis liberti sine liberis descēdētis. ꝛ ista d̄bet duplici iure. s. positiuo vt in. d. l. si patron⁹. vbi dicit ꝙ hec legittima d̄bet ex legib⁹. ꝛ ēt d̄bet. iure quasi naturali. vt ꝓbatur in. d. l. si patron⁹. dū dicit ꝙ d̄bet v̄ecūdia patronali. vt ibi dicit Pau. de ca.

¶ Adde. ¶ Tex. in. §. sed nostra. insti. de successio. liberto. ꝛ regia. l. x. tit. xxij. par. iiij. Didacus Perez Salmantinus.

Lex regni.

¶ Est ꝛ alia portio q̃ d̄betur liberis in bonis parentum. ꝛ hec portio solet in iure multipliciter appellari. nā interdū appellatur legittima. vt in. l. omodo. ꝛ in. l. q̃m in p̄orib⁹. ꝛ in. l. si quis in suo. C. de inoffi. testa. interdum appellatur debita ps. vt in. l. scim⁹. in p̄ncipio eodē titulo. Interdū debitū simpliciter. vt in auc. d triē. ꝛ semisse. in. §. j. colla. iij. Interdū debitū bonorū subsidiū. vt in. l. si totas. C. de
8 inoffi. dona. ¶ Interdū debetur iure nature ꝛ hoc triplici rōne. Prima quia est debita ꝓpter coniūctionē p̄ris ꝛ filij. ꝛ hoc innuitur in. d. titu. de triē. ꝛ semisse. §. hec nos. ibi. ꝛ natura ꝛc. Secūda: q² p hāc portionē datā seu relictā natura q̃ vertitur inter patrē ꝛ filiū excusatur a v̄ecūdia quā p̄r incurrerat filio nihil dādo qđ ꝓbatur in. §. tā autē. insti. de inoffi. testa. Tertio q² sicut a natura alimētatio filij a p̄re depēdet in. l. j. §. hinc descēdit. ff. de iusti. ꝛ iure. ita post mortē p̄ris alimētatio filij ab hac portiōe iure nature d̄pēdere v̄r. vt ꝓbatur in. d. §. j. ꝛ in. §. ꝓhibem⁹ aūt. ibi. (si vult filiorum ꝛc.) dicta auc. d triē. ꝛ semisse. Interdū appellatur falcidia. gl. est nota. in auc. vnde ꝛ si parēs. sup v̄bo falcidie. C. d inoffi. testa. que gl. dicit ꝙ iste termin⁹ falcidia capitur trib⁹ modis. Uno mō ꝓprie ꝓ falcidia debita iure institutionis. Secūdo mō im ꝓprie pro trebellianica. Tertio mō im ꝓprijssime pro legittima seu d̄bito bonorū subsidio. hoc idē tenet glo. in. l. quotiēs. in verb. falcidia. C. fami. her. circa quam theoricam glo. vide modernos maxime Jaso. in auc. vn̄ ꝛ si parēs. ꝛ de hijs duobus portionibus potest loqui ista lex. De p̄ma. s. debita patrono. loquitur principaliter. de scđa v̄o debita iure nature incidēter. nā iste due legittime equiparātur. vt in. l. fin. in fine. C. de inoffi. testa.

¶ Hinc solet dici ꝙ bonū ē argumētū d legittima patroni ad legittimā filij p dictā. l. fi. 9

¶ Adde. ¶ Domi. authorē. j. in j. apostilla ad istā. l. nu. xij. in versi. in textu ibi cū patronus. Jason. in. l. cum antiquis. nu. ix. C. de inoffi. testamen. Didacus Perez.

¶ Est ꝛ alia legittima q̃ debet filio arrogato d qua trahit p docto. in. l. si arrogator. ff. de adopti. ꝛ in. l. fin. ff. si quid in frau patro. 10

¶ Adde. ¶ Jas. in auth. nouissima. num. lxix. C. d inoffi. testa. ꝛ in dicta. l. si arrogator. ff. d adoptio. ¶ In tm̄ hoc ꝓcedit ꝙ rūpit testa. in quo reperit p̄terit⁹ ꝯm Jas. i rubr. ff. d liber. ꝛ posth. nu. vi. cū enim eū instituere teneatur vt ꝓbat Petr⁹ de Unzola in pratica. artis nothariat⁹. in. v. diuisiōe personarū. nu. xij. ꝛ Joan. Pirrus in tracta. de suitate. q. iij. num. vi. quid de iure regio vide Celsum. in compillatione legum regni. in. c. prohijamiento foli. cclxxxix. Didacus Pe.

De iure regni quidē

¶ Et de hac legittima nō tractatur hic. sz in locis. s. allegat. his sic p̄missis venio ad casus positionē. ¶ Et q² ista lex ē multū singularis ꝯm Cuma. i p̄senti. lz p docto. nō diuidat. ego tū diuido eam in tres ptes. Nā in p̄ma loquit cōsult⁹ Marcell⁹ d substitutiōe fideicōmissaria facta in sola legittima relicta patrono p libertū. in scđo d substitutiōe vulgari facta in eadē legittima. in tertia ponit rōnē. scđa ibi. si omiserit. tertia ibi. q̃m. vel alio mō p̄mo loquit an fideicōmissum impositū legittime patroni debeat p̄stari p ip̄m patronū. Scđo an d̄beat p̄stari p ei⁹ coheredē vl substitutū. Tertio ponit rōnē vtriusq; relicti ptes patēt vt. s. Uel tertio sic diuide. j. loquitur de portiōe legittime acceptata. scđo d ea repudiata. Uisa sic decisiōe in gn̄re in specie talis figurat cas⁹ i hac lege. 11

Textualis diuisio.

¶ Casus libertus me⁹ maior cētenario ꝛ liberis carēs me patronū suū in legittima portiōe tātū heredē instituit in qua restituēdo ticio me in suo testamēto grauauit p fideicōmissum. in alijs duab⁹ ptib⁹ sue hereditatis aliū vl alios coheredes dedit mortuo eo liberto ꝛ hereditatē p meosq; coheredes addita venit fideicō-

Casus istius legis.

Universidad de Salamanca. BGH

missarius.ꝛ petit a me patrono vt ei restituã portionẽ legittimã in qua fuit institutus ꝛ p fideicõmissum aggrauatus restituere est ou biũ an cogar eidẽ victũ fideicõmissum restituere. ꝛ rsidet cõsultus Marcellus dicẽs. q̃ non vlterius erat dubitatio. ꝛ sic sequit̃ scõa pars. ponamus q̃ ego patron⁹ nõ accepta ui portionẽ meam: imo eam repudiauꝛ. ꝛ sic deuenit ad coheredes meos virtute iuris ac crescẽdi. vel venit ad substitutũ vulgarẽ mi bi datũ per testatorẽ in victa legittima. Est nunc dubitatio an victi coheredes vel vulga ris substitutus teneantur ad victũ fideicom missum restituendũ victo ticio fideicõmissario. ꝛ respondet cõsultus. q̃ licet ego patro nus non tenear ad victum grauamen. tenẽ tur tamẽ coheredes mei vel substitut⁹ vul garis ad quos deuenit victũ fideicommis sum virtute repudiationis. Ulterius erat du bitatio. ꝛ sic sequit tertia pars legis. Dos sum aliquis dicere que est ratio differentie inter primum casum ꝛ secũdum. Et ad hoc respondet consultus: quia ideo in primo ca su ego patronus acceptam portionẽ in qua sum institutus habeo vt priuilegiũ mihi vt patrono competens cui victa portio debe tur a lege. ꝛ sic non sum honoratus in ea a testatore: imo debeꝫ a lege: ergo atenta mea persona non potui honorari. que ratio non est in coheredibus que ex dispositione mea sunt tacite honorati in victa portiõe sibi eue nienti per ius accrescendi in qua sunt tacite substituti vulgariter mihi patrono. ꝛ idem ꝛ multo fortius in substituto vulgari expres so. cum igitur ius mihi patrono compe tens sit priuilegiatum attẽta qualitate mea ex eo quia sum patronus. ꝛ sic eſt personale nõ trãsgredit̃ meã psonã. ꝛ sic nõ sequit̃ ego patron⁹ nõ possum grauari in legittima iu re fideicõmissi: q̃ neq; illi grauari possunt ad quos deuenit legittima p meã repudiationẽ p rõnẽ iã victã iste ẽ casus formalis. Cer ista in sũma scõz Bar. ꝛ Imo. breuiter hoc intẽdit priuilegiũ psonale nõ trãsit ad succes sorẽ. Uel sic scõz Bal. q̃ alicui l priuilegiũ cõ cedit psonã nõ egredit. Uel sic priuilegiũ pso nale nõ trãsit ad substitutũ vel ad coheredes scõz Flori. in psenti. ꝛ istud sũmariũ magis mihi placet cũ magis amicet⁹ positioni. Uel aliter ꝛ magis clare ꝛ in specie granamen appositũ in legittima q̃ ẽ nullũ respectu ei⁹ cui infertur ẽ aliquod respectu ei⁹ cui accre scit scõz Bal. ꝛ Flori. Uel clari⁹ ꝛ latius sic onus iniũctũ legittime patroni patrono re

Sũmariũ legis.

pudiãte debeꝫ a coherede vl substituto ꝛz in persona patroni nõ tenuerit hoc dicit scõm Cuma. in psenti. ꝛ istud sũmariũ magis mi hi placet: tũ qz clarior tũ ẽt qz latior eo q̃ cõ phẽdit vtrũq; modũ sumandi. tũ deniq; qz cõuenit dicte casus positiõi. ꝛ pterea illud posui in vltima vt meli⁹ memorie cõmẽdet. Nã ea q̃ vltimo loco recitãtur meli⁹ memo rie cõmẽdatur. vt in in. c. liq̃do. de consecra. dist. ij. ꝛ docet Tulli⁹ i rethorica validiora ar gumẽta in pncipio ꝛ i fine esse pponẽda quẽ refert gl. in victo. c. liq̃do. Uel breui⁹ ꝛ meli⁹ põt ter. nr̃ sũmari sic in legittima nõ põt fie ri substitutio fideicõmissaria: ꝛz vulgaris. et in hoc vltimo iste ter. ẽ nota. scõz q̃ inferi⁹ i not. lati⁹ apparebit. In ter. ibi Cũ patro nꝰ. idẽ dicas cũ filio. Nã idẽ q̃ hic dicitur ð legittima patroni i materia bui⁹ legis vẽdi cat sibi locũ i legittima debita seu relicta fi lio a pre. sm Bal. Pau. de cast. Floria. ꝛ Cuma. in psenti cũ bonũ sit argumẽtũ ð le gittima patroni ad legittimã filij. l. fi. i fine. C. ð inoffi. testamẽ. ꝛ. j. latius dicẽt. In ter tu ibi. Et debita pte institut⁹ q̃ olim erat dimidia bonoꝝ liberti debet ẽ ẽtia pars bo noꝝ ipsi⁹ liberti. vt in. ¶. ꝛz nr̃a. insti. ð succes sio. liber. ꝛ sic quẽadmodũ hodie ẽ legittima filioꝝ ẽtia pars bonoꝝ. vt in auẽ. nouissima. ꝛ vsi illa sumitur. C. de inoffi. testa. ita hodie legittima patro. sm Ange. de aretio in di cto. ¶. sed nr̃a. nã vt sepe dictũ est maxime in apostilla superiori legittima filioꝝ ꝛ patroni equiparãtur. Ex quo possumus inferre q̃ cũ hodie legittima filioꝝ sit aucta: qz to tũ patrimoniũ pris ẽ legittima filij excepta quinta pte bonoꝝ. vt habetur foro legũ. lib. iij. ti. Delas mãdas. l. ix. Ita eodẽ mõ dica mus in legittima patroni. vt totũ pmoniũ liberti sit legittima patroni excepta q̃nta pte bonoꝝ ipius liberti. p quo vltra supriora fa cit pmo: qz quẽadmodũ hodie ẽ aucta legit tima filij p victã auẽ. nouissima. q̃ ẽ hodie ð iure cõi triens. Ita etiã est aucta legittima pris q̃ similiter de iure cõi ẽ triens. pro vt ꝛz gl. in victa auẽ. nouissima. ꝛ in auẽ. de trien. ꝛ semi. in. ¶. hec nos. ꝛ in. ¶. igitur. in auẽ. de nõ eligẽ. scõo nubẽ. ꝛ est hec cõis opinio q̃ firmat Bar. l. l. nã ꝛ si parẽtib⁹. p illũ textũ quẽ ibi i ducit. ff. ð inoffi. test. ꝛ illã legit ibidar. cũ. l. pf filiũ. i fine. idẽ ꝛz Bal. ꝛ Ang. l. si a milite. in. ¶. fi. ff. de testa. milita. ꝛ ibi ẽt Bar. ꝛ Ang. l. ¶. i. ad fi. de bere. ꝛ falci. Pau. de cast. in auẽ. ex causa. C. de. libe. pte. ꝛ erbere. hãc cãdẽ opinionẽ tãq̃ cõz seq̃t Ja. i victa

14 Infertur.

aũc. nouissima. in fine. ꝛ. col. per quam alꝰ di xi ꝛ firmaui. q̃ quemadmodum bodie est le gittima filiorum augmentata per dictam. l. fori. Ita etiam bodie per eandem legem sit augmentata legittima ascendentium.

Adde. Barth. de Mucio in tracta. de materia quar tarum. fol. cxxviii. in. v. volu. tractatuũ. nu. iij. ꝛ de iure regni. l. vj. Thauri. vbi de pingitur de iure hodierno q̃ sit legittima ascẽdẽtiũ in bonis descẽdentiũ. omnium. scilz bonorum excepta quinta par te in qua descendens libere disponere potest vt ibi dicitur. Didacus Perez. Ex regni.

15 Secũdo facit: qz quẽadmodũ legittima filiorum debet esse sine onere. vt in. l. qñ in prioriꝫ. C. de inoffi. testam. Ita etiã legitti ma patroni debetur sine onere. vt in victo.

16 ¶. sed nr̃a. ꝛ in. l. nr̃a. Tertio facit: qz quẽ admodũ in legittima filiorũ debet attẽdi tẽ pus mortis pris. vt in. l. cũ querit. ꝛ in auẽ. nouissima. C. ð inoffi. testamẽ. q̃ tenet Bal. l. l. si qua pena. in prima lectura. ff. de bis qui sunt sui vel alieni iuris. sic etiã dicim⁹ in le gittima patroni q̃ cidẽ relinquitur per liber tũ. vt in. l. etiã. ¶. fi. ꝛ in. l. si patroni. in. ¶. fin. vbi est solẽnis ter. ff. de bonis liber. vt dicim⁹ in legittima seu quarta q̃ debetur filio arro gato in qua debet attendi tempus mortis

17 i. l. fi. ff. si qd in frau. patroni. Quarto fa cit: quia quemadmodum filius potest ven di per patrem propter necessitatem famis. vt in. l. ij. C. de patri. qui fili. distra.

Additio. Adde Hippo li. in Singu. ci. et in. l. etiã si redhibi tus. vsi. ꝛ p̃mo. nu. xv. ff. de questio. ꝛ Joãnẽ Lupum de pala. ruuios. in repeti. Rubri. ¶. lxv. col. xj. nu. xlv. vbi in hoc ponunt verbũ notandum ad limitationem dicti authoris hic per ter. in dicta. l. ij. C. de patrib. qui fili. suos distrare. ꝛ est optima. l. regni. vij. ꝛ viij. titu. xvij. parti. iiij. Didacus Perez. Ex regni.

Ita etiã libertus pẽt vẽdi per patronũ ppter necessitatẽ famis. vt tenet. glo. vbi vi deas Bar. in. l. aliẽta. ff. de libe. agno. scẽ.

18 Quinto facit: qz quemadmodũ pater di cit dris filij. vt in. l. in suis. ff. de libe. ꝛ post b. ita codẽ modo patronus dicitur dris liberti. ter. est optim⁹ in. l. talẽ. ff. de heredi. institu.

19 Sexto facit: qz quẽadmodũ filiꝰ dz hbre le gittimã suã ð substãtia bonoꝝ testatoris ꝛ nõ ꝛ sola pecunia hereditaria. in. l. scimus. in. ¶. repletionem. C. ð inoffi. testa. vbi moderni.

Adde. Hodie. l. xix. ꝛ. l. xx. in decisionibus Thauri. ꝛ ibi interpretes. Didacus Perez Salmantinus. Ex regni.

Ita eodẽ modo patronus debet habere legittimã de substãtia bonoꝝ liberti. vt in. l. libertus q̃ solutẽdo nõ est. ff. de bonis liberto.

20 Septimo qz quemadmodũ filio in vita patris nõ debetur legittima: qz patre viuen te nullũ ius habet in bonis paternis. vt in. l. fi. ff. de liber. agno. ꝛ in. l. j. ¶. si impubrẽ. ff. de colla. bono. ita etiam patron⁹ viuente li berto nõ habet aliquod ius in bonis viuen tis liberti sed mortui sic qz tunc habet reuo catoriã actionẽ vsq; ad legittimã. Ita Bal. in. l. j. in. ij. colum. C. si quid in frau. patro.

21 Octauo facit qz quemadmodũ. legitti ma filij est quarta bonoꝝ in. l. Papinianus in. ¶. quarta. ff. de inofficio. testamen. no. Bar. in. l. ex facto. la grande. in princi. ff. de bere. insti. Bal. in. l. quotiens. C. de bere. insti. ita etiam legittima patroni est quotta bonorũ. ꝛ non hereditatis. ita tenet Imo. ꝛ alij in. l ita tamen. in. ¶. si patronus. ff. ad trebel.

Additio. De hac que stione vide optime per Jason. in. l. re coniuncti. col. xlix. versicu. item etiam. num. ccxlij. ff. de legatis. iij. Didacus Perez.

22 Nono facit quia quemadmodum filius qui fuit a patre emancipatus propter ingra titudinem potest a patre reuocari in pristi nã potestatem. l. vnica. C. de ingratis libe. Spec. in titulo de natis ex libe. ventre. ver. sed si libera. ita etiã si libertus sit ingrat⁹ ex ga patronũ ppter ingratitudinẽ põt reuo cari in pristinã seruitutẽ. l. ij. C. de libertis et eorũ libe.

23 Decimo facit qz quẽadmodũ filius tenet alere patrẽ. ꝛ ecõtra. in. l. si quis a liberis. de libe. agno. ꝛ in. l. j. C. ð alen. libe.

Additio. Adde. l. ij. in cipiẽti. Clarasra zones. titulo. rir. parti. iiij. ꝛ l. j. titu. viij. lib. tertio. foro legũ. Didacus Perez Salmantinus. Ex regni.

Ita etiã libert⁹ tenetur alere patronũ. ꝛ ecõtra. in. l. aliẽta. ff. ð libe. agno.

24 Deinde: qz quẽadmodũ filiꝰ pteritus a pre dz cõtra tabul. vt in. l. ij. C. de bono. posse. cõtra tab. ita etiã patron⁹ pteritꝰ a liberto dz cõtra tab. vt. l. j. C. ð bono. posse. contrata. liber.

Adde Quod patron⁹ pre teritus a liberto non ha bet aliud remedium nisi

Universidad de Salamanca. BGH

contratat uládi. vt videre lz per dom. Jas. in.l.j.nu.xv.ff.ad trebelli. ¶ Duo sua legit tima tñ non in totum. sicut filius. scõm gl. in dicta.l.j.verbo. licet. C. de bonorũ posse. contratabul. liberti. Jaso. in auth: en. nouissima. nu.iiij.C. de inoffi. testamen. ¶ Adde que notat ertẽsse Andre. Tiraquell. in tracta. retractuũ fol. lxxj.col.j.nu.cxxiiij. cum sequenti. Didacus ℙerez Salmantinus.

25 ¶ Duodecimo qr quẽadmodũ si pater relinquat filio minus legitima lex ipso iure supplet. l. scimus. in pn. C. de inoffi. testamẽ. ¶ filius agit ad supplemẽtũ legittime. l. omni modo. in pn. C. de inoffi. testa. ita etiã patrono qsi min⁹ legittima relinquitur per libertũ. lex supplet. vt in.d.§.lz nra. ¶ ipe põt agere ad supplemẽtũ ¶ cõtra tabulare testamẽtũ liberti scõm Ange. de are. in.d. §. sed nra. p cundẽ ter. ¶ sic p ola supradicta videt vicẽdũ. qp idẽ ius seruat in patrono respectu liberti qp seruatur in filio respectu filij. ḡ cum sit eadẽ rõ in patre que in filio debet eẽ idẽ ius in. l. illud. ff. ad legẽ aquiliã. ¶ cũ diuersa rõ inter patronum ¶ filium reddi non põt debet esse idẽ ius in. l. inter stipulantem in. §. si stipulatus fuero ex fundo. ver. lz hec dissimilia sunt. ff. ð vb. obliga. ¶ de similibus ad similia facilis via inuenit l. l. nõ possunt. ff. ð legi. ¶ in. c. sup quodã. de statu. regu. trabit Bal. in. l. conuenticulam. C. de epi. ¶ cle.

¶Addítio. ¶ De similibus ad similia qp validã sit argumẽtũ. ẽ gl. in. c. inter ceteras. in gl. fi. de rescrip. ¶ gl. in pcin. institu. qp cũ eo. in vbo. idem intelleçturi. ter. ¶ ibi Alexãdrin⁹. in. c. quod sedẽ. tn. j. notabile. de frigid. ¶ malefic. Alexã. in. l. imperiũ. nu. iiij. ff. de iurisdi. omni. indicũ. Rico. Everardum. in Locis legalibus. c. r. Didacus ℙerez Salmantinus.

¶ Sed supradictis fundamẽtis nõ obstãtibus cõtrarium de iure credo verius imo qp quẽadmodũ ð iure cõmuni legittima patroni est tertia. vt. d. §. sed nisa. ¶ etiã bodie ¶ sic qp dicta. l. ix. fori tñ habeat locum in liberis vel in parẽtibus. nõ tñ ertẽdatur ad patronos qp fundatur sequẽtibus fundamentis.

26 ¶ Primo p id qð dicit gl. in. d. auc. nouissima. vbi quẽrit an iura loquẽtia de augmẽtatione legittime cũ tñ loquãtur in filijs ertẽdatur ad fratres. ¶ sic qp legittima fratris turpi plona instituta sit etiã bodie augmẽtata. ¶ dicit ibi gl. quã sequũtur doctores qp nõ. cũ igitur dicta lex fori. loquat tñ de legittima liberoꝝ augmẽtãda nõ est ertẽdẽda ad augmentationẽ legittime patroni. Necp obstat qp posset mihi opponi si dicta. l. fori. loquitur de liberis tãtũmodo quoꝝ legittima augmẽtat qũo vos in voce legẽdo illã ertẽdistis ad legittimã parẽtũ codẽ mõ augmẽtandã. cũ. d. l. fori. de tali augmẽtatione. nõ loquit posito qp de iure cõmuni cũ sit legittima liberoꝝ augmẽtata codẽ mõ sunt augmentate legittime parẽtũ qz illud ideo est qz talis ertẽsio fit a lege iurib⁹ allegatis in dictis glosis. ¶ sic nimirũ qp augmẽtata legittima liberoꝝ sit augmẽtata legittima parẽtũ: qz vtracp augmẽtatio fit a lege: lz p. d. l. fori. solũ augmẽtat legittima liberoꝝ qũo vos eã ertẽdistis ad legittimã parẽtũ cũ dicta. l. fori. hoc non dicat. necp permittat imo quẽadmodũ dicitis qp dicta. l. fori. non extenditur ad patroni legittimam ex eo qp de tali legittima non loquitur. Ita etiã tenemini dicere de necessitate qp non ertẽdatur ad legittimũ parentũ cũ etiam. d. l. fori. sit correctoria iuris cõis nõ est extendẽda ex idẽptitate rõnis in. l. si vero. in. §. de viro. ff. sol. ma. in. l. ſcipim⁹. in fi. C. de appe. etiam ex maioritate rõnis. vt cõmuniter concluditur p oẽs. in auc. quas actiones. C. de sacro san. eccle.

¶Addítio. ¶ Adde ℙbili. Sect. in cõsi. rix. col. ij. versi. necvꝝ esse tractãdũ ð extẽsiõe. nu. iij. lib. j. do. Jo. Bernardũ diaz a luco. intracta. fallẽtiarũ. in regu. clxxix. Extẽsio. Didacus ℙerez. 27

¶ Ad hoc inconueniens ego respõdeo tenẽdo cũ hoc pmo fundamento ꝓ hac secunda pte negatiua adducto ¶ dico qp. d. l. fori. loquẽs de legittima filioꝝ augmẽtanda extenditur ad legittimã parẽtum. lz in ea lege de tali legittima nõ fiat mẽtio. ¶ qp nõ ertẽdat ad legittimã patroni cũ in ea non fiat de tali legittima mẽtio. ¶ dico qp nõ obstat dictum argumẽtũ videlicet cũ. d. l. fori. sit correctoria iuris cõis que nõ est ertẽdẽda etiã ex maioritate rõnis. vt supra dixi. ¶ sic cum corrigat ius cõe in legittima liberoꝝ qp nõ corrigat in legittima parentũ ex eo qp de tali legittima nõ fit mẽtio in. d. l. qz ad hoc possumus respondere sic: qz cũ. d. l. fori. sit ler nouaꝝ corrigat ius cõe in vno. s. in legittima liberoꝝ. ¶ sic in vno ex correlatiuis intelligitur etiam corrigere in alio correlatuoꝝ. s. in parẽtibus. ter. ẽ de hoc quẽ ibi ad hoc notãt Bart. Ange. ¶ moderni in. l. si. C. de indi. vidui. tollen. cũ igit illa rõ que est in liberis

quorum legittima augmentatur sit in parẽtibus. vt in. l. nam ¶ si parentibus. vbi hoc notat Bar. ff. de inoffi. testam. d. l. fori. loquens. ¶ In vno correlatiuorum. scilicet 28
in liberis extenditur ex idemptitate rationis ad aliud correlatiuum. scilicet ad parentes. ista doctrina fundatur per ter. ¶ ibi Bart. in. l. fina. ff. de except. ¶ in. l. vnica. per illum ter. C. de cupre. lib. xj. ¶ in. l. prima. per illum ter. ff. qp metus caus. ¶ in. l. j. §. hec actio. ff. ne uis fiat. ¶ tex. in. l. si ab eo. ¶ ibi notat Bal. C. de leg. hered. Bal. in auc. quas actiões. C. de sacro san. eccle. in. l. si conuenerit. ff. de pactis. ¶ in. l. nemo martyres. in fi. C. de sacro. san. eccle. ℙe. de ancha. in commento. c. canonum statuta. in versi. vlterius quero vtrũ ista correctio. de consti.

¶Adde. ¶ Author. in rep. l. j. §. si vir vxori. nu. xxj. ff. de acq. possess. Jason. in auth. nouissima. nu. xxiiij. C. de inoffi. testa. Curti. Junior. consi. vj. Hippoli. in. l. si quis viduam. nu. xiiij. ff. de questi. ¶ in sing. cclxxxix. Somessi. in. §. fuerat. nu. xvj. insti. de actio. ¶ illustrem doctorẽ domi. meũ Jo. Bernard. in tract. fallẽtiarũ. regula. cvj. correlatiuorũ. Andre. Tiraquell. in tracta. retractuum. chart. lxxiiij. nu. clxix. ¶ Ideoꝝ omnia priuilegia concessa minoribus vel pupillis. extenduntur ad furiosos. vel prodigos equiparatos ex vi correlationis. ex sentẽtia gl. singu. in. l. oratiõis. C. de curatore furio. laudata a Alex. in. l. si curatorẽ habens. nu. iiij. C. de in integ. resti. ¶ a Barba. in additionibus ad Bart. in. l. j. §. fuit quesitum. in nu. vij. ff. ad trebellia. Felin. in. c. cum non licet. col. iij. nu. viij. cum sequem. de prescriptio. Fabia. a monte. in tracta. de emptione ¶ vend. q. iiij. nu. xxij. Balb. intract. de prescrip. in sexta part. principa. versic. vigesimus quartus casus. nume. xlvj. Hippoli. Singu. dxcix. Nicola. Eue. in locis legalibus. c. xxx. ¶ in. c. lxviij. qp est summe necessarium ¶ Singulare. Didacus ℙerez.

29 ¶ Secõdo rñdetur hoc modo qũ duo casus ꝓficãtur a lege antiqua quicqd de vno statuitur intelligitur statutũ de alio. glo. est in. l. si qs seruo ꝓmiserit. C. ð fur. ¶ in. l. qp vero cõtra. ff. de legi. vt tz Bar. ¶ alij in. l. marcel lus. in pcin. ff. ad trebellia. ¶ in auc. sed cum testator. C. ad legem fal. ¶ in. l. ij. ff. de lega. j.

¶Adde. ¶ Jas. l. §. ex maleficijs nu. xxxix. insti. ð act. ¶ in auc. quas actiones. C. de sac. sanct. eccle. in. xix. ¶ in. d. l. ij. nu. iij. ff. de le. j. ¶ idem Jas. in auth. nouissi mu. nu. xxxviij. C. de inoffi. test. et in. l. sciendũ. nu. xxiij. ff. de lega. j. et in. l. posthumo. nu. xix. C. de bono. posse. contratabul. dom. Joan. Bernar. in tract. fallentia. regu. cclxx. adde etiã id qp dicit not. Ferd. loazes in tract. matrimo. regum Anglie. in. x. dubita. princi. num. xxix. char. lxvij. Didacus ℙerez.

¶ Sed sic est. qp isti duo casus. s. legittima filiorũ ¶ parentũ sunt parificati a lege antiq. d. l. nam et si parentibus. ff. de inoffi. testa. vt ibi per Bar. ergo. d. l. fori. noua corrigẽs in vno. s. in legittima filiorũ intelligit etiã corrigere in legittima parẽtũ. ¶ Nec obstat qp 30
posset dici qp ista regula habet verũ quãdo illi duo casus sunt ab antiqua pificati in omnibus ¶ p omnia. vt in. l. fi. C. de sac. san. eccl. sed in nostro casu nõ sunt pater ¶ filius in omnibus ¶ per omnia parificati. vt patet: qz inter ascendẽtes ¶ descẽdentes cp plurime sunt differentie quas iũctim ponit modern⁹ Jas. in auc. nouissima. in. xj. col. C. de inoffi. testa. ¶ in. l. qui se patris. in vltima col. C. vnde libe. qz istud est verũ nisi istt duo casus sunt parificati in casu ¶ materia de qua loquimur. ¶ Cũ igitur isti duo. s. ascendẽs sic parificati in casu ¶ materia. de qua loquimur. s. in legitti ma per. d. l. nã ¶ si parentib⁹. qp Bar. ibi posito qp in alijs casibus sint multe differentie inter eos. nõ oñat ista doctrina ponitur per Matthe. solẽne doctorẽ in suo tractatu ertẽsionũ. in. vj. col. quẽ refert ¶ sequitur Jas. in auc. ꝙs actiões. in. v. col. ¶ in. d. auc. nouissima. in. xij. col. ¶ sic posito qp. d. l. fori solũ loquatur de legittima filiorũ augmentãda nihil hominus ertẽdetur ad legittimã parẽtũ. licet de ea nõ loquatur. lz sit. l. penal' ¶ corrigẽs. secꝰ tñ est in legittima patroni. qz rõnes *
q̃ sum in legittima parẽtũ cessãt in legittima patroni. ergo dz cessare idẽ⁹. in. l. illud. ff. ad legẽ aquil. ¶ Secũdo ꝓ hac pte negatiua. 31
j. qp. d. l. fori. nõ habeat locũ in legittima patroni. facit illud vulgare qp cum. d. l. fori. hoc nõ dicat nec nos illud dicere debem⁹. vulgata. l. illã. C. de colla. cũ si. ¶ Nã doctori etiã Nota
marime auctoritatis nõ est credendũ nisi dictũ suũ ꝓbet p auctẽticã scripturã. vt tz Archi. in. c. nolite. xj. q. iij. ego vobis ponderaui hoc anno glo. a nemine ponderatã. in. l. j. sup verbo. cõdictio. ibi dum dirit. Ratio nũ memini me legisse. ff. ð lega. ij. ¶ Tertio fa- 32
cit qz si legittima liberorũ ẽ augmẽtata p. d. l. fori, nimirũ qz iura semp fuerunt in propo

Notabilis decisio,

Universidad de Salamanca. BGH

sito augmẽtãdi legittimas filiox. ꝓmo ꝺ iure ffox. ꝛ C. legittima filiox fuit quadrãs. vt in l. cũ ḡritur. C. de inoffi. testamẽ. postea vero de iure aut. fuit augmentata in triens. vt auc. nouissima. nimirũ ꝙ ꝺ. l. fozi. fuisset ẽt in ꝓposito augmẽtãdi q̃ rõ cessat in legittima patroni imo cõtingit econuerso. q̃ iura loquẽtia ꝺ legittima patroni fuerũt ꝓposito diminuẽdi dictã legitimã. nam a ꝓncipio dicta ligittima erat dimidia pars bonox liberti postea fuit diminuta in tertiã ꝙẽ bonorũ ipius liberti. vt. ꝺ. §. ſz nſa. nimirũ ſi. ꝺ. l. fozi. nõ fuerit in ꝓposito augmẽtãdi cũ que inducta sunt ad diminutionẽ nõ debẽt opari augmẽtũ. l. legato generaliter. ff. de leg. j.

33 ¶ Quarto facit q̃ ſi cõditores. ꝺ. l. fozi. voluissent eadẽ legẽ intelligi ẽt in legittima patroni illã expressissent. l. vnica. l. §. fi. C. de cadu. tollen. in. c. ad audientiam. de decimis.

34 ¶ Quinto q̃cũ. ꝺ. l. fozi. de vno ꝓmittat expresse. ſ. de legittima liberox augmentanda tacite ꝺ alio negare videt. ſ. de legittima patroni augmẽtãda. l. maritus. C. de ꝓcu. ꝛ. l. ait pretor in ꝓn. ff. de indi. ¶ Serto quia casus omissus remanet in dispositione iuris cõmunis. l. cõmodissime. ff. de libe. ꝛ posth. ꝛ. l. ſi cum dotem. in ꝓn. ff. ſolu. matri. ꝛ. l. ſi extrancus. in ꝓn. ff. de condi. ob causam dat.

¶ Adde. ¶ Author. in rep. l. j. §. ſi vir. col. ij. num. ij. ff. de acqui. poſſeſſ. Jaſo. in. l. cum res. num. rj. ff. de lega. j. ꝛ in. l. tale pactum. §. pater. nu. 4. ff. de pact. Someſſ. in. §. penales. num. xlij. inſti. de actioni. Ferdin. Gomez. in. l. j. nu. 28. in. ll. Thauri. Caſſane. in conſue. Bur. Rubri. vj. §. vj. nu. xij. charta. cccx. Deci. conſi. xv. ꝛ pro tenui. nu. vj. ꝛ conſi. cccclxxx. nu. vij. ꝛ conſi. cccix. nu. vij. ꝛ cõſi. dciij. nu. xlij. ꝛ in cõſi. dlv. num. 3. ꝛ conſi. dcxxvij. nu. vj. vbi inuenies quo modo procedat iſtud vulgare casus omissus a statuto vel testatore remanet sub dispositione iuris communis. Didacus ꝓerez.

¶ Cũ igit iſte casus. ſ. legittima patroni ſit omiſſus ab illa. l. fozi remanet in diſpoſitiõe iuris cõis ꝙ ẽ vt habeat tñ tertiã ꝓ ſua legittima ipe ꝓtox.

36 ¶ Septimo facit q̃ legittima filii differt a legittima patroni. cũ debeat vno iure altera altero. vt. ſ. in cuidẽtia lib. viri. ꝛ ex diuerſis nõ fit illatio. l. penul. ff. ꝺ calũn. Nec ꝙ obſtat argumẽtũ. ſ. formarũ nec ꝙ alia. xij. ſimilia inſt legittimã patroni ꝛ filii: q̃ poſito ꝙ argumẽti a ſimili valeat. vt habiſ in. l. j. ff. ꝺ offi. eius cui mã. eſt iuris. ꝛ in. l. i. C. ꝺ interdi. ꝛ in. l. idẽ ꝓ. ff. ꝺ legi. glo. in. l. i. in ꝓn. in. v. teſtari. ff. de leg. j. q̃ illꝺ eſt verũ qñ ſimilis ẽ rõ vl maior. vt dicit Bal. in. l. apud antiquos. j. col. v. ꝛ no. iſtud argumẽtũ. Sz i caſu nſo nõ ẽ ſimilis rõ. vt ſferꝰ apparebit: igit ꝛc. Itẽ reqrit tale argumentũ ſimilẽ eqtatẽ q̃ iũgat ambos casus. Bal. in. c. ad hec. in. viij. col. in ver. Itẽ nota ꝙ argmẽtũ ꝺ pace iur. fir. ꝛ nõ ẽ eadẽ eqtas in legittima patroni q̃ ẽ in legittima filij. vt inferius mõſtrabit: ḡ tale argumẽtũ a ſimili nõ ꝓcedit. Itẽ q̃ dictũ argumẽtum a ſimili ſz valeat vt. ſ. dictũ ẽ. attamẽ dato vno diſſimili reſoluitur. vt in. c. ſicut. j. q. j. ꝛ ibi gl. in. v. ḡ. ſz ſic eſt ꝙ ſz ſicut multe cõueniẽtie inẽ filiũ ꝛ patronũ. vt. ſ. dictũ fuit. tñ poſſunt notari multe differẽtie inẽ tales ꝛ ſonas: ḡ tale argumẽtũ nõ ꝓcedit. ꝛ q̃ dicte differẽtie in iure reperiãt ꝑz ꝓmo q̃ inter filiũ ꝛ patronũ eſt. ꝓma differẽtia. l. q̃ filio emãcipato ꝓterito cõpetit bonox poſſe. cõtra tabu. in totũ rũpẽdo teſtamẽtũ. vt in. l. ſi duobus in. §. cũ emãcipar. ff. de bono. poſſe. contra tabu. ſecus ẽ in ea q̃ cõpetit patrono ꝓterito a liberto. nã illa ſolũ cõpetit patrono olim ꝓ medꝺia bodie ꝓ ẽtia. vt in. l. j. C. ꝺ bono. poſſe. cõtra tabu. liber. ꝛ in. §. ſz nſq. inſti. de ſucce. liber. ¶ Secꝺa q̃ inferꝛ ex ꝓma: q̃ cũ filiꝰ emãcipatꝰ a pfe ꝓteritus in totũ aduocet ab inſtituto hec bono. poſſe. cõtra tab. nõ cõcurrit cũ ſcõ tab. cõpetẽti inſtituto. ter. ẽ in. l. ij. C. ꝺ bono. poſſe. cõtra tab. ꝛ ẽ rõ. q̃ ſunt remedia cõtraria q̃ ſimul ſtare non poſſunt, ſecus tñ ẽ in illa bonox poſſe. cõtra ibi q̃ cõpetit patrono ꝓterito: q̃ cũ illa nõ cõpetat niſi in ꝑte. Tertia bene cõcurrit cũ bono. poſſe. ſcõz tab. itaq̃ inſtituto cõpetitſcõz tabu. ad duas ꝑtes hereditatꝭ ꝛ patrono ꝓterito cõpetit cõtra tab. ad vnã ẽtiã. ter. ẽno. in dicta. l. i. ꝛ in dicto. §. ſz nſa.

37

¶ Tertia differẽtia ẽ: quia filius emancipatus preteritus contra tabulando tenetur prestare legata coniunctis personis expressis in edicto pretoris de quo loquitur ti. ff. de lega. prestan. ter. eſt in. l. j. C. de bono. poſſe. cõtra tab. ſecus ẽ in patrono ꝓterito: q̃ patronꝰ ꝓteritꝰ ſi ꝓtra tab. teſta. nõ tenet ꝑstare legata alicui ex cõiunctis etiã ꝓ parte ſua. ex eo q̃ ſolum vendicat legittimã ſuã que non debet eſſe onerosa legatis. vt in. l. ſi is qui. iuncta glosa. ff. de condi. ꝛ demon. ꝛ in. §. ſed noſtra. inſti. de ſucce. liber.

38

¶ Quarta eſt differentia: quia contra tabulas competens filio emãcipato ꝛ preterito cõpetit ꝛ poteſt intentari de

39

reditate nõ addita. l. illud. in. §. ſi. ꝛ ibi Bar. reddit rationem. ff. de bono. poſſe. contra. ſecus eſt iſi ea que competit liberto quia ea nõ poteſt intentari niſi addita hereditate per heredem. l. fine. §. excluditur. ff. de iure patro. Et eſt ratio: quia non irritat teſtamentum in totum: ſed aufert legittimam tantũ ſecundum Ange. in. l. filio. in. §. contracta. ff. de inoffi. teſta.

40 ¶ In textu ibi inſtitutus. aduerte quia licet iſte ter. dicat ꝙ libertus inſtituit patronum in legittima non notat neceſſitatem vt libertus teneatur relinquere legittimam patrono titulo inſtitutionis: quia quo cũ ꝙ titulo poteſt eidem talem legittimã relinquere. ſed notatur contingẽtia facti: q̃ ita de facto contingit in noſtra lege. et ꝙ talis legittima poſſit quocũ ꝙ titulo relinqui etiam titulo legati ſeu fideicommiſſi. ter. eſt in. l. ſine. in. §. excluditur. ff. de iure patro. per predicta adde quintam differentiam inter legittimam debitam filio. quia debet ei relinqui titulo inſtitutionis. ꝛ eſt cõmunis opinio quã tenet Salice. in auct. nouiſſima. C. de inoffi. teſtamen. in prima oppo. vbi dicit ꝙ iſtud cõmuniter tenet Bald. ꝛ Salicet. in. l. ſi. C. fami. her. Bald. in. c. ſi pater. ꝛ ibi glo. met fatetur ꝙ iſta eſt tutior opin. de teſta. libr. vj. idem tenet Jo. de imo. in. c. rainuti. in. xvij. col. et ibi Andre. barba. de teſta. ꝛ. d. Aler. in. l. inter cetera. ff. de libe. ꝛ posth.

¶ Adde. ¶ Eundem Aleran. in. l. ſi quis priore. nu. vij. ff. ad Trebelli. Jaſo. in. l. j. nu. xvij. ff. de acqui. heredi. et in auct. nouiſſima. nu. xiij. C. de inoffi. teſt. Vincenci. in. l. ex aſſe. col. j. ff. ad. l. Falcidi. Guiliel. benedict. in repe. c. rainutius. verbo. in eodem teſtamẽto. in. nu. xv. ꝛ nu. lxxij. de teſta. ꝛ Nicol. boeri. deciſio. cclxvij. ꝛ Roderi. ſuarez. in repet. l. qñ in prioribus. in. xv. limitatione. chart. lvij. C. de inofficio. teſta. et Gomez arias in. l. iiij. Thauri. nu. lvj. ꝙ legittima ſit relinquẽda titulo inſtitutionis. ſecundũ cõmunem cõcluſionem omnium ter. in. §. aliud quoꝙ capitulum. in auct. vt cum de appella. cognoſ. et in. §. eadẽ. inſti. de heredi. que ab intestato. deferun. et iſta eſt communis ſecundũ Ferdi. gomeci. in. l. iiij. q. vj. num. lvj. in legibus Thauri. ꝛ ibi Caſtell. in. l. xxiiij. in. xij. cõcluſio. et dicit etiã foze cõmunem Bart. Soci. in tracta. Fallentia. in regula. clij. filius legittimã. vbi limitat quatuor modis. et eſt. l. j. titu. viij. par. vj. fallit in caſu. l. v. eo. titu. et par. et fallit in caſu ſcripto a Jaſo. in. l. multi non note. col. ij. v. ſexto aduerte. ff. de libe. et posth. ¶ Et ꝙ ſit relinquenda titulo bonorabili inſtitutionis etiam attenta bodie lege regia per quã aucta eſt legittima colligit ex Roder. ſuarez. vbi ſupra fo. lviij. in. l. fozi. ibi inſerte. §. ad ꝓncipalẽ huius. ꝛ Aut. hic. vſq̃ ad numerum xlv. ꝛ eſt Regia. l. v. titu. viij. par. vj. ¶ Contra Bald. in. l. maximũ vitium. col. pen. C. de libe. ꝓte. et Joã. lupum. in. l. vj. nu. iij. in. ll. Tauri. contra riũ ſentientibus in hoc: et licet alia plura poſſemus hic adducere quia eſt magnus pelagꝰ ſufficiat ad portum veritatis et cõmunis aſſertionis ꝺuenire. quia alibi forſam (deo duce) tractabimus. Didacus ꝓerez.

Lex regni.

41 Lex regni.

¶ Secus eſt in legittima ꝺbita patrono. q̃ poteſt relinqui etiam titulo legati. per. ꝺ. §. excluditur. ¶ Sed hic cadit vna notabilis dubitatio an bodie de iure regni noſtri quo cauꝙ omnia bona patris ſint legittima filij. vt habetur foro legũ. lib. iij. titulo delas mãdas. l. it et eodem foro. ꝛ. l. j. titu. delas herẽcias. l. j. ſi neceſſe eſt ꝙ relinquatur titulo inſtitutionis. ꝛ ꝓ certo poteſt dici ꝙ ſic: quia cum dicte leges ſint correctorie iuris cõmunis. vt ſupra declarari debent recipere interꝓpretationem ꝛ declarationẽ iuris cõmunis. hoc patet per ter. in auct. offeratur. C. de lit. conteſt. que corrigit legem. j. eiuſdem tituli tamen recipit declarationem ꝛ interꝓtationem a iure communi videlicet a. l. ſiẽdũ. in ꝓn. vbi eſt glo. ff. qui ſatiſꝺa coguntur.

¶ Adde. ¶ Rom. conſi. xl. vſq̃ ſecundo principaliter. Lalcan. conſi. xiij. col. ij. Ferdi. gomez aria. in. l. xxvij. Thauri. nu. lvj. ad idꝙ eſt glo. optima. in auth. de heredi. ab intestat. veni. in ꝓn. verbo vocãtibus. col. ix. inquiens. ¶ Statutum nouum recipere declarationem ab antiquo. etiã ſi in nouo ſit dictum nõ obſtantibus quibuſcũ ꝙ aliis ſtatutis. quia talis clauſula intelligitur de contrarijs ſecus de his qui poſſunt ſaluari. Didacus ꝓerez. Salmantinus.

¶ Cum ergo ius cõmune dicat ꝙ filio eſt talis legittima relinquẽda titulo inſtitutionis. vt tenet cõmunis opinio de qua ſupra. ꝛ tale ius commune ſit in quantitate legittime bodie per dictum ius regni correctum. videtur ꝙ declarat et interpretatur idem ius regni dicens. ꝙ legittima ſit augmentata et ſic ꝙ talis legittima augmentata relinquatur filio titulo inſtitutionis ꝓ vt ius cõmune correctum dictat poſito ꝙ in iure regni

Universidad de Salamanca. BGH

42 corrigente nulla fiat mētio de dicto titulo in
stitutionis. ¶ Secūdo facit iste articulus. ſ.
ti. institutionis est omissus ad leges regni. er
go remanet in dispositione iuris cōmunis. l.
cōmodissime cum vulga. ff. de liber. ⁊ posth.
potest tamen probabiliter posse dici contra
rium. imo q dictas leges regni ius cōmune
corrigens non sit interpretādū secūdū illud
imo eo ipo q dicte leges regni corrigūt ius
comune ⁊ simpliciter loquūtur de legittima
filiorū augmētāda simplicit sint ītelligēde.
⁊ sic q legittima possit relinq quocūq titu
lo. ¶ Pro quo allego elegātē ⁊ singularē de
terminationē. Bald. in l. maximū vitiū. in
vj. col. ver. vlterius queritur. de tali questio
ne. Sed certe ego multū dubito ō hoc et eo
q; inuenio istā determinationē Bal. repbē
di p Jo. de imo. in l. si vero. in §. de viro. in
primo mēbro pncipali. ff. soluto ma. mot⁹ primo
fūdamēto supp cōtraria pte adducto. hoc
idē tz Ludo. in l. si quis priore. ff. ad trebel. ⁊
do. Alex. in l. nā qō. in §. nō ois. ⁊ in d. l. in
ter cetera. pro quibus facit: q si statutū dis
ponat q filius similiter possit testari. istud ē
cōtra ius cōmune. l. qui in potestate. ff. de te
sta. tñ istud statutū recipit interpretationē a
iure cōmuni. vt declarat Bar. in l. j. in pn.
ff. ad legē fal. ⁊ pro hoc facit. d. l. ir. ibi dū di
cit. Que aya de heredar. q̄ videt ꝓbare q l
dicta legittimā habēt ius hereditandi filij. ⁊
sic sibi est relinquenda titulo institutionis.

43 ¶ Sed cum hodie vbi haberemus opinio
nes doctorum. opinio Bald. est in dubio te
nenda per nouam legem regni.

¶ Adde. ¶ Quod ista est ler. fa
cta in curijs de Madrid.
xxxvij. anni. 1099. q̄ ho
die est exposse de rogata per aliā. l. j. in curijs
Thauri. ann. 1055. p imperatorē ⁊ dñm no
strū Carolū quintū. Qui nūc est pro cōser
natione nre fidei in cōcilio Tridentino. vbi
sunt congregati plures sapientes Theologi
⁊ iuriste. dns eū adiubet cōtra infideles terre.
vt cognoscant oēs gentes vīā domini. iurta
verbum psalmiste. in psalm. lxvj. Di. ¶ De.
¶ Possum⁹ dicere cū Bal. l. d. l. maximū
vitiū. dicētem q iura simplr augmētātia le
gittimā filiorū intelligāt et q pt possit illā le
gittimā relinqre quocūq ti. q hodie per di
ctas leges regni pt nō teneat ō necessitate ta
lē legittimā relinqre ti. institutiōis. hoc idē tz
Bal. i effectu l. c. cū nō liceat. ad fi. ō pte. se
quit Lud. rom. sibi cōtrari⁹ l cōs. cccxcix. lci
pi. Et pens cōsultatio clarior reddat. i pe.
col. ⁊ ¶ Pau. de ca. in l. fi. §. in cōputatiōe. C.
de iure de libe. vbi comēdat in quātū cōmen
dare pōt istud dictū Bal. in d. l. maximū vi
tiū. ¶ Pro quo facit ter. in c. Raimuti⁹. ō 44
test. vbi dicit ter. q legittima filior ō qua ibi
pōt relinqui ti. lega. q̄ illa erat cōsuetudina
ria. vt dicit Bal. in d. l. maximū vitiū. cogi
ta. tñ sup hoc si posset respōderi ad illud q
in cōtrariū adducit. ⁊ primo q statutū corri
gēs ius cōmune debet interpretari sēm ius
cōe. vt in l. ij. C. de nepa. q illud sit verū in
statuto. secus in l. cum statutum sit stricti iu
ris. sed huic responsioni obstat ter. in l. nam
⁊ posteriores. sed supradictam responsionē
sentit Bal. in d. c. cum non liceat. in fi. per.
l. fina. C. de indi. vidui. tol. Non obstat etiā
secūdū fundamentum de. d. l. cōmodissime.
q̄ cū dicte leges regni simpliciter loquant vi
dent oēs casus cōprehēdere. vt sentit Bal.
in d. l. maximū vitiū. nō obstat tertiū funda
mentum de. d. l. ir. ibi. Que aya de heredar.
quia ibi non sumitur hereditatio pro titulo
institutionis: sed tantū p titulo successionis:
quia gls diceremus fratribus vel alijs agna
tis vel cognatis deberi legittimam cum ha
beant ab intestato ius succedendi. quod est
falsum excepto fratre turpi persona institu
ta. vt in l. si fratres. C. de inoff. testamen. iū.
l. j. ff. eodem titulo. §. soror. insti. eo.

¶ Adde. ¶ Mathesil. singu. xlix.
⁊ Franc. Crem. sing. xc.
⁊ d. Jo. de ter. i tract. falle
regul. cccxc. incipi. querella. Guili. Bene.
in c. Raimutius. in pnn. nu. xxviij. de testa.
et Suarez. in repe. l. q̄ñ in priorib⁹. fol. iiij.
nu. xij. C. de inoffi. testa. ⁊ Hippoli. in l. diu⁹
adrian⁹. ff. ad. l. come. delicar. vbi ipe Hip
poli. limittat. dictā. l. ffes. C. ō inof. testa. nō
habere locū institute meretrice cōtracte. que
poterit istitui tz sit turpis psona excluso fre. de iure regni. vide. l. xij. tit. vij. ⁊ l. ij. tit. viij. parti. vj. Lex regni. Nota.
¶ Et nō ē tradendum oblitioni
id q dicit Dec. consi. 530. q̄ quibz vxorem
⁊ cōcubinam dicitur turpis persona ad hoc
vt institui possit excluso fre ab aliquo tertio.
¶ Et hoc ꝓbat q̄ ē infamis vt probat Jo.
lup. in rep. c. pvfas. §. xviij. nu. xxv. fo. lxvij.
col. iij. Lex ordina.
¶ Et ē aleuos⁹ ter. ō iure Regni. l. rega.
l. iiij. ti. vij. li. viij. ordina. ¶ Ad idē ꝓbāt
matiōe ē ¶ Pau. ō ca. filia. l. l. qd ergo. §. quā
tū. ff. ō bis q no. i fam. vbi inqt q verba in
iuriosa prolata a pte vel a iudice diffinitive
faciūt quem infamem infamia saltem facti.
⁊ faciūt repelli a dignitate. ⁊ a testimonio. et

etiam ab institutitione repellitur tan cū tur
pis persona instituta a fratre sed sic est talis
coniugatus vt probatum est igitur etc.
¶ Et pro hac conclusione est glo. in l. nul
lam. verbo. infamiam. C. ex quibus caus. in
fam. irrog. et in l. mulier. verbo. personā. C.
ō sponsali. sunt cp tales violatores matrimo
nij. publici ex cōmunicati. vt videre est quo
tidie in visitationibus ecclesiarū vbi denun
ciantur annuatim. ex cōstitutione Cardina
lis Sabine apostolice sedis legati edita in cō
cilio valis oleti celebrato tenorē cuius hic in
serere cum non sit ad huc impressa placuit.

Cōstitutio Cardinalis sabine apli ce sedis le gato recīp tatur.

**¶ Et quia continentia et thori cōiuga
lis sedit as quandoq; per concubi na
rium ab vsum: quandoq; per secun
das nuptias quas plerisq; de facto cū
de iure non possint contrahuunt con
tra legis diuine precepta in debite vio
latur. ¶ Idcoq; statuimus vt coniu
gatus qui concubinam publice deti
neri presumpserit. vel cōiugatus. vel
non coniugatus, consanguineam, san
ctimonialem, aut alteri coniugatam,
seu coniugatus seu non coniugatus
concubinam in fidelem presumpserit
detinere: tam ipse eā ipsa eoipso sen
tentiam excomunicationis incurrant.
plati vero huiusmodi sentētiā in eccle
sijs faciant sepi⁹ publicari. Datis ꝛc.**

¶ Et iste talis cum sit infamis propter cri
men vt patet indicit querellam inofficiosi te
stamenti contra testamentum fratris cum in
famis heres fuerit institutus idemq; tenet
Ang. a clauasio in sum. verb. infamia. q. iij.
in ij. parte siue summe. cbart. ꝛꝛ. et alij plu
res eiusdem farine homines. ¶ Ad vnum
tantum aduertendū est q si quis instituer et
extraneos omissis legittimis indigētibus seu
mendicantibus quod facit contra officiū pie
tatis. et peccat als non posset anathemati
zari. vt in c. si quis reliquerit. xxx. distin. ita
singul. Joan. fab. in §. intestatorū. insti. de
here. que ab intest. defe. Alberi. in dictiona.
verb. testamentum. in ij. et Jaso. in cōsi. crlj.
visa longa ad me. col. v. lib. v. vbi vide. facit.
l. fina. C. quorū bono. nō alibi secundū Bal.
ibi dū inquit. (et lex ipsa nature successores
eos faciat.) ⁊ ter. in l. iij. §. de illo. ff. pro soc.
sing. secundū Guilielm. benedict. in c. rainu
tius. verbo. et vxorem nomine. nu. lxxiiij. de
testa. q̄ legittimi heredes proprie dicuntur
qui ab intestato vocātur. Dec. consi. xxxij.
co. i. nu. ij. si eis est debita vt supra dictū ē ma
le facit qui concurrentibus predictis extra
neum instituit exclusis legittimis. ¶ Et de
successione fratruum qualiter succedant ad
inuicem vi. Cassa. in consue. Burg. Rubr.
vij. §. viij. et. l. vij. ⁊ ibi per Didacū. del castil Lex regni.
lo. latissime in curijs Tauri. Didac. Per.
¶ Credo tamen tutior via sit. ſ. filium in vi
cta legittima instituere. vt dicit glo. in dicto.
c. Raimutius. ¶ Nota primo ex isto ter. tz 45
per doctores ad hoc nō notetur q filius vel
patronus institutus in legittima dicitur he
res ex quotta. ⁊ sic q legittimati patroni vſ si
lij. simpliciter assumpta est quotta hereditas
⁊ non quotta bonorū probatur ex verbo in
stitutus. ¶ Nō verbū instituo significat vi
delicet heredis institutionem. l. j. ff. de vulga. Verbum in
⁊ pupil. substi. no. in l. j. in prin. ff. de here. in stituo.
sti. facit ter. in eadem. l. j. in. §. si ex fundo. vbi
verbū instituo adiūctū rei singulari inducit
vni vsale institutionē. sicut dicim⁹ econtra q v
bum singulare puta lego relatum ad vniuer
sitatem bonorum cōprehēdit heredis insti
tutionē. nam tantū est dicere. lego tibi omnia
bona mea vel hereditatem meā quantū insti
tuo te heredem in omnibus bonis meis. idē
si dicā. relinquo tibi omnia bona mea. trahi
tur tale verbum singulare ad heredis institu
tionem. glo. est ordinaria et ibi doctores in. l.
hijs verbis. in prin. ff. de heredi. insti. ⁊ in auc.
de here. et Falci. in §. si vero nulla. in glo. in
ver. relictis. colla. j.

¶ Adde. ¶ Bart. in repe. l. Cen
turio. nu. xl. ff. de vulg. et
pupilla. et in cosi. clj. cum
duobus consi. sequen. ¶ Pau. de ca. in l. j. nu.
xij. ff. ad. l. falcidiā. Bart. in. l. illa institutio.
nu. viij. ff. de here. insti. Jaso. in. l. inter diui
num. in. ij. nota. et ibi ¶ Pau. de cast. num. iij.
C. de sac. sanct. eccle. idem Jaso. in auth. no
uissima. C. de inoffi. testa. et in Rubri. nume.
xxxj. ff. soluto matrimo. et in. l. qui Rome. §.
coheredes. nu. xxvj. ff. de verbo. obliga. ¶ De
rus. in. c. j. de testa. lib. vj. nu. xlvj. singulari
ter per Roderi. Suarez. in repe. l. quoniā in
priorib⁹. in. q. vij. nu. ij. ⁊ ibi in additiōe ma
gnifici doctoris Antonij de aguilera. qui p
deserta iuris dificiliora volucris tanq; aquila volat. in cbarta. xcix. col. ij. C. de inoffi. te
stam. Didacus perez Salmantinus.
¶ Et quibus patet. q verbū lego ⁊ verbū 46
relinquo est cōmune tam ad relictum singu
lare cp ad vniuersale. Et est tale verbū lego

Universidad de Salamanca. BGH

aptum comprehendere non solum institutionem: sed etiā substitutionem nō solum fideicōmissariā. sed etiam directā. ⁊ sic est cōmune ad vtrāq; substitutionē. tex. est in. c. Rainaldus. in verbo legauit. de testa. quem allegat pro singulari: Bal. ad hoc in. l. fi. C. fami. her. ⁊ d. Alex. in. l. j. in. j. col. ff. de le. j. sequitur. d. Abbas in. d. c. Rainutius. Secūdo facit. pro hoc p̄mo no. q2 si tale fideicommissum iunctū per libertū vl' patrē patrono vel filio valuisset compelleretur talis patronus seu filius addire ⁊ restituere al's si nō cōpellentur addire ex alio capite dictum fideicommissum non valeret. s. ex nō additione. vt in. l. si nemo. ff. de testamen. tu. ⁊ in. l. eam quam. C. de fideicom. et. sic nō diceret tex. ꝙ ex eo non valet fideicōmissum: q2 fuit iniunctū legittime. nā frustra esset querere an tale fideicommissum iniunctū legittime valeret si ex alio capite non valeret. si ergo talis fideicommissarius cōpelletur addire videtur ꝙ sit heres vlis ip̄e fili9 vl' patron9 ⁊ nō successor singularis: q2 si successor singularis fuisset fili9 vel patron9 in dicta legittima nō cōpelleret addire. vt in. l. nā qd. in. §. nō ols. ⁊ in. l. cogi. in. §. gesiralit ⁊ in. l. mulier in. §. fin. ff. ad Trebel. si igit talis fili9 vel patron9 in legittima institutus est successor vniuersalis: ergo est institut9 in quotta hereditatis que est successio vniuersalis. vt in dicto. §. fina. ⁊ non in quotta bonorum que est successio particularis. vt in. l. si quis seruū. in. §. fina. cū legibus sequentibus. ff. de lega. ij. ⁊ sic clare probatur ex nostro tex. inducendo vt supra induxi. ꝙ filius vel patronus a patre vel liberto institutus est institutus in quotta hereditatis ⁊ nō in quotta bonorum.

47 ¶ Tertio facit pro hoc tex. expressus vbi hoc notat. Ange. in. l. ita tamen. in. §. si patronus. ff. ad Trebel. vbi dicit tex. ꝙ si patronus fuit institutus ex debita sibi parte a liberto ⁊ grauatus restituere illā legittimam ꝙ cōpellitur addire ⁊ restituere qui tex. multū videtur hoc probare secundū Ange. ibi qui ita no. ꝙ institutus filius vel patronus in legittima est institutus in quotta hereditatis ⁊ non bonorū. ex eo q2 ibi patronus cōpellitur addire: ergo est vniuersalis successor in dicta legittima per. d. §. nō omnis. cum aliis superius allegatis. ⁊ cum Ange. transit ibi Pau. de castro.

48 ¶ Quarto facit tex. iuncta sua glo. in. l. j. in. §. fi. ff. qd cum eo. vbi fuit filius institutus in minima parte. et ibi conuenitur pro minima parte a creditoribus dicit glo. ibi in minima parte puta in legittima. nā si esset in re certa nō esset heres, vt in. l. quotiens. C. de hered. insti. ⁊ ꝙ filius vel patronus sit institutus in quotta hereditatis vel bonorum maximus est effectus. nā si filius vel patronus institutus in legittima intelligitur institutus in quotta hereditatis potest cōueniri a creditoribus hereditariis pro ea parte pro qua est institutus. Secus tamen est si intelligeretur institutus in quotta bonorū. pro vt est tex. singularis in. d. l. si qs seruū. in. §. fina. cum legibus sequentibus.

49 ¶ Sed certe communis opinio est in cōtrariū. imo ꝙ legittima filiorū est quotta bonorum et non hereditatis ex eo quia bona intelliguntur deducto primo ere alieno in. l. subsignatum. in. §. bona. ⁊ in. l. princeps. ff. de verbo. signi. ⁊ legittima filiorum debetur prius deducto ere alieno ⁊ funeris impensa. l. Papinianus. §. quarta. ⁊. §. qui antē. ff. de inoffi. testa. ergo est quotta bonorū et non hereditatis. ita d̄clarat Bart. in. l. ex facto. la magna. in. ij. col. ff. de here. insti. et Bal. in. l. quotiēs. C. de here. insti. ⁊ d. Alexan. in. l. ita tamē. in. §. si patronus in. ij. colum. ff. ad Trebel. et Jaso. in aucten. nouissima. in. j. colum. C. de inoffi. testamen. ⁊ communiter omnes in. d. l. ex facto. et in. d. l. quotiens.

¶ Additio.

¶ Legittimā filij esse quottā bonorū et non hereditatis asserit communē noster author hic. Adde Jaso. in. l. Gallus. §. j. nu. xiiij. ff. de libe. et posth. idem Jaso. in. l. pro herede. §. si quid tamen. col. v. nu. xij. ff. de acq. here. et pro hoc facit. l. xxj. Tauri. Didacus Perez.

Lex regni.

50 ¶ Et cum ista sit cōmunis opinio ab ea nō est recedendum tā in iudicando q̄z in consulende secundū Bar. ⁊ alios in. l. fina. C. de pena iudi. qui male iudi. ⁊ in. l. cū prolatis. ff. d̄ re iudicat. ⁊ in. q. per eum disputata incipi. iudex. qui per imprudentiā cause. in. c. ne inita ris de consti. et per singulares opiniones nō est recedēdum in indicādo a cōmuni. opi. ita no. Bal. in. l. j. ad fi. per illum tex. ff. de senato. plus dicunt Bal. et Pau. de castro. in. l. fina. C. de insti. et substitu. ꝙ in iudicando a cōi sentētia propter nouas fantasias Bart. non est credendū ⁊ in iudicando tenenda est illa opinio que plurimum doctorum auctoritate confirmatur. ita not. Bal. in. l. j. per illum tex. in. v. sane. ff. de offi. questo. ⁊ cōmunis et generalis opinio facit censeri aliquid iustum et licitū. Et sic est notādum qd desertiendum est opinioni eo ꝙ possibile est. ⁊ ꝙ vulg9 non debet decipi secundum Bal. in. l. athletas. in. pn. ff. de his qui. notā. infami.

¶ Adde.

¶ Philip. deci. con. ccclxvi. co. iiii. v. tertio respōdetur. nu. vij. Jaso. in. l. vt vim. ff. d̄ insti ⁊ iur. nu. xxxiiij. Joā. neuiz. in silua nuptia. lib. v. nu. j. cum pluribus sequentibus ⁊ Hiero. cagnol. in repet. l. ii. nu. cexli. ff. de origi. iur. ⁊ ibi ellegantissime Udalricum zasi. nu. lxxviij. Alciat. in. lib. ix. iuris parergon. c. xiiij. ⁊ eudem in tract. d̄ presumptio. reg. j. presumpti. li. nu. ii. cum sequēti. Gomessi. in. §. in personam. nu. xxiiij. instit. de actio. Thomā. ferra. in caute. xiij. dominus meus Joan. her. in tract. fallenti. regu. lxxiij. ⁊ Petr. sanci. vascolerū. in tract. diuidui. char. xxxiiij. col. j. vbi in hoc ponit qnq; limitationes. ⁊ ego alibi dixi. Did. Perez.

51 ¶ Tenendo igitur istam cōmunem opinionem sic ꝙ filius vel patronus institutus in legittima dicatur institutus in quotta bonorum. nom autem in quotta hereditatis.

¶ Oportet nos respondere ad contraria supra adducta contra hanc cōmunem opinionem. ⁊ primo ad primum de. l. nostra. nā ad hoc dico primum fundamentum non obstare. nam tex. noster non probat ꝙ iste talis institutus in legittima ⁊ de ea grauatus restituenda compellitur addire imo probatur contrarium: quia fideicommissum tanq̄z grauamē eidem legittime adiunctim non valet. vt inferius latius videbim9: ergo non est querendum de cōpulsione. nam si fideicommissum non valet codē modo coactio tanq̄z ex eo depēdens non debet valere. vt inferius in responsione ad tertium fundamentū apparebit. ⁊ sic noster tex. non probat hūc filiū posse compelli addire. nec per cōsequens eū esse vniuersalem successorem in legittima. et sic nec eum esse institutū in quotta hereditatis: ergo videtur institut9 in quotta bonorū.

52 ¶ Non obstat secundū fundamentum ex simili supra dicto. vbi fuit dictum. ꝙ verbū institutio adiectum rei singulari significat vle institutum per. d. §. j. l. j. ff. de here. insti. quia illud habet verum quando filius vel patronus fuisset solus institutus in legittimā nullo dato sibi coherede nam tūc nomine rei de tracto intelligitur institutus in solidū per dictum. §. si ex fundo. ne contingat testatorem pro parte mori testatum ⁊ pro parte mori intestatum contra regulam iuris. in. l. ius nostrum. ff. de re. iur. quemadmodum econuerso dicamus ꝙ verbū lego ⁊ sic singulare relatum ad vniuersitatem bonorū trahitur ad institutum quando nullus est datus coheres alias secus. vt in. d. l. hiis verbis. ⁊ notat. d. Alexan. in. l. j. ff. de legatis. j. per hoc patet non obstare secundum fundamentum principale.

53 ¶ Non obstat tex. in. d. l. ita tamē. in. §. si patronus. q2 possumus respondere vno de quattuor modis: quia ibi valuit fideicommissum ex eo ꝙ fuit relictum coniunctis personis ipsius liberti. vt ibi per glo. ⁊ docto. in glos. l. nostre. hec nihil valet: quia per hanc probaret legittima filij seu patroni esse quotta hereditatis. ꝙ est contra dictam cōmunē opinionem. Secūdo potest respōderi ad tex. in. dicto. §. si patron9. secundū Jmo. ⁊ Alex. ibi ꝙ ibi illa verba. ꝙ fuit institutus patronus in legittima. non fuerunt verba testatoris. imo fuerunt verba iurisconsulti. nam ibi in dicto. §. si patronus. non dixit testator libertus ꝙ instituebat patronum in legittima simpliciter. sed ꝙ instituebat eū in legittima pro parte hereditatis. ergo nimirum si ibi legittima erat quotta hereditatis.

54 ¶ Uel potest responderi ⁊ tertio aut loquimur in legittima liberti aut in legittima filij primo casu legittima sit quotta hereditatis. vt in dicto. §. si patronus. ⁊ in. l. nostra. aut loquimur in secundo casu. ⁊ sic in legittima filij ⁊ ꝙ illa sit quotta bonorum p. d. §. quarta. ⁊. §. quoniā quarta. ita respondit Joan. de imo. in. d. §. si patronus defendēdo cōmunem apinionem. ⁊ adde hanc differenciam inter legittimam filij ⁊ patroni. sed tutior est secunda responsio supra dicta secundū Jmo. ⁊ Alex. in dicto. §. si patronus. vel possumus respondere. ꝙ ideo in dicto. §. si patronus. institut9 in legittima compellatur addire ⁊ sic est vniuersalis successor. ⁊ per cōsequens est institutus in quotta hereditatis: quia fuit solum institut9 per dictū. §. si ex fundo. nam in dicto. §. si patronus. non apparet ꝙ fuit alius institutus cum parte licet. solus patronus fuit in sola portione sibi debita institutus quā responsionem non patietur nostra lex: quia vt inferius apparebit hic alij fuerunt coheredes huic patrono. per supra dicta possumus respondere ad tex. in dicta. l. ii. §. fi. ff. ꝙ cum eo. vel quia illa verba fuerunt verba iurisconsulti ⁊ non testatoris secūdū. d. Alex. in. d. l. si patron9. vel quia ibi fuit filius solus institutus in legittima nullo dato sibi coherede. ex supra dictis facio regulam cum duabus limitationibus. ⁊ regula sit. ¶ ꝙ legittima patroni vel filij est quotta bonorum per. d. §. quarta. iuncta. l. fina. in fi. C. de inoffi. testa. Fallit primo nisi testator dicat. institiuo filiū meū vel patronū

Universidad de Salamanca. BGH

meum in sua legittima ꝑ parte hereditatis: nã tunc legittima est quotta hereditatis per d.§.si patronus.secũdum Jmo.t.d.Alex. Fallit secũdo quãdo filius vel patronus solus est institutus in sola legittima nullo dato sibi coherede per dictũ.§.si ex fũdo.t ista adde ad ea que latissime viri examinãdo.§. si.cum legibus sequẽtibus.l.si quis seruum. ff.de lega.ij.vbi possui vndecim differentias inter quottã hereditatis et quottã bonorũ.
55 vbi multa bona viri in voce. ¶Nota secũdo ex hoc ter.ibi dum dicit. Fideicomissum relictum ab eo prestare nõ cogitur secũdum ℣au.de ca.t Jmo.casum expressũ.si filius fuit institut⁹ in legittima sola et in ea est grauatus vel in parte ipsius ꝙ etiã ɔ iure.ffor. non tenebat grauamẽ.ad idẽ est ter.in.l.coheredi.in.§.cũ filie.ff.de vulg.t pupil.substi. t in.l.si fundũ per fideicõmissum.in.§.si.cũ legibus sequẽtib⁹.ff.de lega.j.t optime probat iste ter.secundũ ℣au.de ca. nam si grauamẽ nõ tenebat in legittima patroni.multo minus debet tenere in legittima filii. cum magis debeatur legittima filio in bonis patris ꝯ patrono in bonis liberti. vt supra in euidentialib⁹ probaui.t secundũ hoc posset aliquis querere secundũ ℣au.de ca. in presenti quid ergo indurit Justinian⁹ in.l. qñ in prioribus.t in.l.omnimodo. C. de inoffi. testamen.dicit ipse:q; licet de iure.ffor. non tenebat grauamẽ in legittima filij causabat filio querellã per quam totũ testamentũ impugnabat.vt in.l.cum queritur.C.de inoffi. testa. sed Justinianus tollit hoc vt sufficiat reuocare grauamen t cesset querella fauore testamẽti.per.d.l. quoniam in prioribus.
56 ¶Circa quod est aduertendum ꝙ per.d.l. omnimodo.bene erat prouisum ne testamẽtum rũperetur quãdo minus legittima erat relictum prouidendo ꝙ legittima supplearetur:sed quia aliquando conditio vel dilatio temporis vel aliud grauamem apponebatur in legittima relicta filio t ibi non cadebat suppletio sed remotio. ideo facta fuit.d. l.quoniam in prioribus.t sic.d.l. omnimodo. supplet in quãtitate. illa vero quoniam in priorib⁹.supplet in modo tempore t grauamine.t sic reperiuntur diuerse leges. Ex quo infertur ꝙ.l.disponentẽ quando est minus in re nõ licet extẽdere: quãdo est minus tẽpore licet. inter ista sit similitudo. vt in.§. plus.insti.de actio. t hoc quia sumus in materia correctoria.dato ꝙ agat de conseruatione testamẽti. Ex hoc infert Jaco. butri. ad statutũ penes ꝙ filia debeat stare contenta quantitate a patre sibi relicta.pone ꝙ pater relinquit filie quãtitatẽ t adiecit on⁹. nũ quid filia possit dicere ꝙ on⁹ reiiciatur per. d.l.qñ in prioribus.an vero impeditur ꝑpẽ statutũ. t ibi determinat ipse ꝙ possit: quia aliud ẽ quãtitas de qua loquitur statutũ. et aliud onus per illas duas leges simul iunctas.t sequitur Bal.t ℣aul.de ca. t Jas. in dicta.l. qñ in prioribus. vbi dicit ℣aul. de ca.ꝙ istud est pulchrum dictum t mẽti tenendum.idem refert t sequitur Jo.de imo. in.l.fina.in penult.colu.ff.de condi.insti.

¶Additio. ¶Nota istã pulchram decisionem Jaco. Butriga. de qua vide authorẽ.in rep.§.cum filie.l. coheredi.ff.de vulga.t pupil.substi.mu. cclxiij. iterum in repet.l.vnum ex familia.§. sed si fundũ.nu.clxxxviij.ff.de lega.ij. Did.℣e.
¶Reuertendo igitur ad istum secundum 57
no. habem⁹ ꝙ grauamẽ iniũctũ i legittima filij reiicit de ipa legittima per ea que supra dicta sunt. Ratio huius regule sumitur ex altera regula iuris quẽ nõ bonorũ grauare nõ possum.l.ab eo. C. de fideicõ. nã quãdo pater relinquit legittimam filio vel libertus patrono cum teneatur illam relinquere ex dispositione.l.scripto.in.fin.ff.vnde libe.t.l. nam t si parentibus.in.prin.ff.de inoffi. testamen.t.l.cum ratio. in princip.ff.de bonis damna. dicitur in aliquo honorare filiũ vel patronum.l.si arrogator.ff.ɔ odeptio. ideo nepos grauaretur si tamen vltra legittimã aliquid fuisset a patre relictum filio in eo potuisset illum grauare cum illud non habeat filius ex legis dispositione: sed patris voluntate. nam cum in hoc ꝙ vltra legittimam sibi relinquitur relcuetur nimirum ꝙ in alio grauctur.vt in auc. cõtra qui propriã. C. de non nume.pecun.t in.l.j.in res.ff.er quibus cau.ma. ¶Cum contrariorũ cadẽ sit disci- 58
plina.l.j.ff.de bis qui sunt sui vel ali.iuris.

¶Adde. ¶Tert.in.l.si heres. in princi.t ibi ℣au.de ca. ff.ad.l.falci.col.ij. num. v.de quo vid. Bart.t ℣aul.ume.v.in.l. inter stipulantem.§.sacram.ff.de verborum obliga.℣au.de ca.in.l.si venditor.num.ij. ff.de acti.empti. t vendi.Bald.in.l.i. num. lxxiij.C.ꝙ accusa.nõ poss. vbi dicit ꝙ natura contrariorꝫ hec ẽ ꝙ dũ vnũ ventilatur in alio termin⁹ nõ labitur. t plura singularia cõgerit optim⁹ ꝓceptor et lumẽ iuris ciuilis

domi. Jaso.in Rubri.ff.de acqui. possessio. col.iij.cũ duab⁹ sequentibus. Did. ℣erez.
59 ¶Unde vulgo solet dici.ꝙ onus vult bonorẽ.t ecõtra.l.amicissimos. in prin.ff.de excusa.tuto.t qui recusat onus pura tutele perdit emolumentum legati.l.ne sennius.§. fin. ff.de excusa.tuto.t in.l.etiã si parẽs.ff.de le. j.ꝙ vltimum limittetis quãdo quis recusat onus tutele pupilli per hoc non perdit substitutionem pupillarem factam a patre.ter.est ad hoc solẽnis in.d.l.amicissimos.in pn.t ille casus nõ est alibi secũdũ Bal.ibi t certe ꝙ casum illũ ignoraret diceret contrarium.

¶Additio. ¶Nota hoc dictũ authoris ꝙ est pulchrum.t Adde eũ dem Author.in repet.l.j.§.si vir vxori. nu. xv.ff.de acquirend.possessi. Ferdinand.gomez artam in.l.xiij.nume.lxxxiij.in decisionibus Tauri. Didacus ℣erez.
60 ¶Unum tamen est ꝙ licet iste tutor non repelleretur a substitutione pupillari ex isto capite.s.nõ administrate tutele repelleretur ex alio capite.s.qz eo ipso ꝙ ipe nõ acceptauit tutelã debet petere eidẽ pupillo tutorẽ. vt in.l. sciant.C.de legi. here. t sic si nec; ipse acceptauit tutelam nec; pupillo petit tutorẽ erit exclusus a commodo dicte substitutionis pu-
61 pillaris per.d.l. sciant. ¶Hoc tamen est verum.l.ꝙ tutor qui onus tutele non acceptauit repellitur a legato eidem a patre pupilli facto per dictam.l.ne sennius. in.§. finali.et per dictam.l.etiam si parens.

¶Additio. ¶Idem firmat ℣philipus dec.in cõs.ccxij.col.ij.vs. primo quia ex quo tutor.nu.iiij. Roma.cõs. ccxxv.vbi inquit ꝙ de iure nouissimo tutor datus in testamento. nec tutelam assumens quecunq; sibi testamento relicta sint amittat nulla facta distinctione t hãc ibi testatur esse communem opinionem. Didacus ℣erez. ¶Nisi ratio cõiunctionis t sanguinis aliud induceret quia consanguineus testatoris datus est tutor filio testatoris.t eidem consanguineo atq; tutori testamentario a patre pupilli dicto aliquid legauit.nam tunc non tantum videtur testator relinquere gratia tutele administrande quantum ratione sanguinis t coniunctionis legare.t ideo licet illo nõ sit tutor non propterea amittit legatum ter. est nota.in.l.tutor petitus.in.§.que tutorib⁹. ff.de excusa.tuto.t ꝓbatur in dicta.l.ne sen-
62 nius.in.§.non semper. ¶Ex hoc posset in- ferri ꝙ quemadmodum tutor qui datus est substitutus pupillaris non priuatur substitutione pupillari ex eo q; tutelam non administrauit per dictam.l. amicissimos. ꝙ eodẽ modo si aliquis consanguineus testatoris datus est tutor testamentarius pupillo filio testatoris cui filio substituitur per fideicõmissum.ꝙ licet dictus tutor non acceptet tutelam.nõ propterea debet perdere cõmodum substitutionis fideicõmissarie. quod probatur:quia fideicõmissa equiparantur legatis. l.j.ff.de lega.j.t in.l.j.C.cõmu. de lega. Sed sic est ꝙ legatum factum cõsanguineo testatoris non perditur propter non administrationem tutele.d.§.que tutoribus: ergo idem videtur dicendũ in substitutione fideicõmissaria. Nec; obstat ꝙ posset dici posito ꝙ ex isto capite cõsanguineus nõ repellatur a fideicõmisso.ex eo ꝙ non administrauit tutelam eo ipso quia est testatori coniunctus per dictum.§.que tutoribus. repellitur tamẽ ex alio capite.s. quia tutorem nõ petiit pupillo per.d.l.sciant.quia ad hoc respõdetur:quia talis tutor consanguineus t fideicõmissari⁹ quemadmodum nõ tenetur tutelam administrare vt cõsequatur legatum:qz non ad hoc sibi in dubio videtur relictũ per.d.§.que tutoribus. Ita eodem modo nõ tenetur petere tutorem pupillo.casus est no.in.l.credendũ. in.§.hoc autẽ.ff.qui petant tuto. ¶Ex qui- 63
bus videtur correlarie inferri. ꝙ magis priuilegiatus est in hoc tutor qui datus est substitutus fideicommissarius quam qui datus est substitutus pupillaris. Sed licet supradicta habent locũ.s.ꝙ dictus consanguineus qui datus est tutor t fideicommissarius substitutus si non adimpleuit voluntatem testatoris hoc est quia tutelam non administrauit non priuabitur cõmodo substitutionis fideicõmissarie per rationẽ iam dictã etiã si tutorem pupillo non petat.per. d. §. hoc autẽ. tamẽ de iure hodierno hoc est de iure autẽ. erit secus ex eo ꝙ voluntatẽ testatoris nõ adimpleuit.hoc est tutelam non administrauit priuabitur cõmodo sibi in testamento relicto hoc est cõmodo substitutionis fideicõmissarie. Ita firmat Jaco.de belui.in auct.de here.t fal.in.§.in omnibus.colla.j.t per idẽ qõ habetur in auc.hoc amplius.C.de fideicom. Ita etiam firmat Bart.t Bal.in.l.legatarius.C.de legatis t moderni in.l.post legatũ in.§.amittere.ff.de bijs qui.vt indig. ¶Ex 64
supra dictis infero septem cõclusiones. ℣Prima ꝙ si aliquis sit datus tutor in testamento

Universidad de Salamanca. BGH

r videat ſic a dicto teſtatore in dictō teſtamēto relictum ſi nō vult ſuſtinere omnes tute le amittit commodum legati. per dictam.l. nēſenius.in.§.ſi.r.d.l.etiā ſi partis. ¶ Secūda q̄ hoc ē verū quādo ille qui datus eſt tutor r legatarius eſt extraneus. ſecus ſi eſt teſtatori coniunctus. nam tunc etiam ſi onꝰ tutele non ſupportet conſequitur commodum legati.per dicto.§.que tutoribus. quia non vt tutori. ſed quia eſt teſtatori coniunctus videtur ſibi legatum relictum.

¶ Tertia quia licet talis tutor teſtamentarius ex eo q̄ non adminiſtrat amittat legatum. non tamen amittit cōmodum pupillaris ſubſtitutionis.vt in dicta.l.amiciſſimos.

¶ Quarta quia licet dictus tutor nō amittat commodum ſubſtitutiōis pupillaris ex primo capite. ideſt quia non adminiſtrauit tutelam amittit tamen ex ſcōo ſcilicet ſi pupillo tutorē nō petit.vt .d.l.ſciāt. ¶ Quinta : quia licet ſubſtitutus pupillaris qui datus eſt tutor teſtamentarius: ſi non petat tutorem ex hoc ſolo capite excluditur a comodo pupillaris ſubſtitutionis.tamen ſecus eſt in ſubſtituto fideicōmiſſario qui datꝰ eſt tutor in teſtamēto : q̄ licet tutorē nō petat: nō propterea priuabit cōmodo ſubſtitutionis fideicommiſſarie per dictum.§.hoc autem.

¶ Sexta que infertur ex duabꝰ proximis. ſcilicet quia melioris conditionis videtur in hoc eſſe tutor qui eſt ſubſtitutus fideicōmiſſarius quam tutor pupillariter ſubſtitutus.

65 ¶ Septimo: quia licet de iure antiquo tutor ſubſtitutus fideicōmiſſarius. ꝫ non adminiſtret tutelā nō perdit legatum.et eo quia eſt coniunctus teſtatori per rationē iam dictā. etiam ſi non petat tutorem pupillo per dictum.§.hoc autem. Hoc tamē perdit ex eo: quia non adimpleuit teſtatoris volūtatem. per dictum.§.omnibus. r dicta aucten. hoc amplius.bas no. cōcluſiones poteſt colligere ex hiis que no.dicit Ludo.roma. in conſilio.ccviij.incipienti. Si volumus hanc ſubſtitutionem. finaliter pro ratione deciſionis huius tert. facit aliud vulgare quia ad quē non tranſit emolumentum etiam non tranſit onus.l.j.§.pro ſecundo.cum ſimilibus. r ibi Bal.in primo notabili.C.de cadu.tollē. nam cum pater obligatur ex legis diſpoſitione ad dictam legitimam filio relinquēdam non dicitur conferre beneficium in ipſum filium.l.proxime.ff.de ritu nuptia.l.vnum ex familia.§.ſi de falcidia.ff.de legat.ij.l.ſi ſeruo fideicōmiſſa.ff.de heredi.inſtitu.

¶ Adde. ¶ Rode.Suar.in rep. l.qm̄ in prioribus.in.§.ſecūdo limitabis. fol.lxiij. C.de inoffi.teſt. vbi tractat quo iure ſit debita legittima.r an poſſit minui vl'i totū tolli. r ad hoc adde Rot.Dec. cviij.Inouis.lcipi.fuit dubitatū.latiſſime q̄ dc. in.l.iura.ff. de reg.iu.r in cōſ.cix.r ptenui.nu.v.r cōſ. cvj.num.iiij.melius cū alibi per Andr.Alcia.in tracta.de preſumpt.regul.viij. num. ij.r eſt regulare q̄ pf filiū ſua legittima priuare nō poteſt.l.ſi qſi.r.l. qm̄ in prioribꝰ.C. de inoff.teſt.Soc.in tra.falleti.in regu.Bj. incipiē.pater.quem vide. r Adde Jaſ.in.l. cum filio familias. nume.xlvj.ff.delega.j.et Regia.l.ij.titu.j.parti.vj.Diacꝰ Perez. Lex regni.

¶ Hinc dicimus q̄ in neceſſitatibꝰ nemo liberalis exiſtit.l.rē legatā.in fine.ff.ō adimē. leg.quemadmodū ecōtra qui exequitur diſpoſitionem iuris nō dicitur partē grauare. c.nouit.de apellatio. ¶ Ex ſupradictis infertur q̄ cū dicta legittima debeatur filio ex diſpoſitione legis r nō ex diſpoſitione teſtatoris. q̄ ꝫ legittima vel ſupplementū legitime q̄uis debeat peti in vita per filiū. tamē etiā ſi filius nō peteret tranſiuit ad heredes. vt notanter concludit Salicetꝰ. in.l. ſcimꝰ. in principio.C.de inoffic.teſtamen. r Bald. in.l.ij.in vltima colu.C.vt lite.pen. 66

¶ Additio.

¶ Hereditas nō addita ex ſuitatis beneficio tranſmittitur.vt per Bar.Soci. in trac.falle.regu. dxviij.hereditas.r reg.clxxiij.heres ſuꝰ.r in cōſ. cliij. pulchra.v.quin imo ibi clarum eſt ſm coēm oponionē. li.ij. ¶ Addetur q̄ iuri agēdi ad ſupplemētū preſcribit ſpatio triginta annoꝝ Jaſ.in.l.cū diu.ij.col.ff.ō acq. he.r l. nō amplꝰ.§.cū bonoꝝ.nu.x.ff.ō le. j.r in.l.ſi quis ſuo.num.vj.C.de inoffi. teſtamen. Nicola.Boeri.aurea deciſi.ccl.Suarez.in rep.l.quoniā in prioribꝰ.in.iij. limita. fol.lxx.C.de inoffi. teſta. Andreā tiraquell. in tracta.retractuū.char.cccij.num. xxviij. r in repe.l.ſi unq̄.verbo.reuertatur.nume. cccxij.r nume.cccxliij. cum ſeq.C. de reuoc. dona. r hanc teſtatur communem Philip. dec.in conſi. ccciii.nume.ij. ¶ Ubi pro conſtanti ponit q̄ petitio legittime. r eiꝰ ſupplementi tranſit ad heredes. Alex.cōſi.lv.col. ij.lib.ij. Jaſ.in.l.emancipata. nume.iiij. C. qui admitti.r in.l.lucius.nume. xxxiiij.ff.de vulga.r pupil.ſubſt.r in.l.ſi arrogator. nu. xviij.ff.de adoptioni. ¶ Et quomodo petē 67

dum ſit ponit Salice.in.l.ſi quando. nume. 68
vij.de in officio.teſtamen.C. ¶ Aduertendum tamen eſt q̄ eſt hic tex.nota.ſecundum Paul.de caſtro in.l.quoniam.col.iij.nume. Notabilis deciſio. viij.C.de inoffi.teſta.q̄ grauamen fideicommiſſi in validum reſpectu perſone inſtitute. eſt validū reſpectu ſubſtituti.de qua ſingulariter per Jaſo.in.l.ſi arrogator.nu. xxxij.ff. de adopti.r in.l.cum filius familias.nu.xlv. ff.ℨ leg.j.Suarez.in rep.l.qm̄ in prioribꝰ.in. ſiū.limita..fol.lv.col.iiij.r fol.liij. nu. xiij. et Author.in repe.l.ab exheredati.nu.xliij.ff. de lega.j.r in.l.iij.§.fina.vſi.vnum tamē credere. nu.cxviij.ff.de libe.r poſt.r iſtū punctum perpetuo notabis quia eſt plenū nobilitatis r ſubtilitatis pro complemento iſtius repetitionis.brebis corpore r viribus ampla ō qua dici poteſt illud Virgi.grādis in exigo regna dat corpore virtus. Didacus Perez. 69

¶ Facit in ſimili illud quod dicimus de trebel.que ex legis diſpoſitione deberur que li cet non aeceptata tranſmittitur. l. cū ſeq. C. ad legem falcidiam. 70

¶ Additio.

¶ In materia trā ſmiſſionis vid. Didacū caſtell.in.l.13. Tauri.ſuper vb.veinte y q̄tro boras.in noua additiōe.poſt Joā.lup.ibi.in.nu.ir.vſq̄ ad.xiiij.ercluſiue. Petrū a ferra.in pract. in forma libelli pro bered. ab inteſtato dela.in. §.gl.r plura p Piero.ctcal. hiſpan.in repet tozio. Jaſ.verb.trāſmiſſio.vbi per tres.col. plura bona aggregauit in hac materia. Gomez.in.l.j.Tauri.nu.xciij.r in.l.xij. nu.ix.in eiſdē deciſio. Tauri.r per Bar.a Caſſan.in conſue.Burg.Rub.vij.§.r.fol.cclxvj.col.j. in verbo. Echlet an filz. vbi ſingulariter loquitur.r ō iure regni habes famoſam.l.ij. ti.vj.par.vj.que huius tranſmiſſionis ponit tres ſpecies(videlicet)iuris deliberādi.r ſanguinis.r ſuitatis. ¶ Ex cauſa ſupra dicta non proceſſit vlterius iſte dominus. Didacꝰ Perez vtriuſq̄ iuris p̄feſſoris Salmātinꝰ. Lex regni.

¶ Repetitio elegā

tiſſima ſubtiliſſimi Didaci a ſegura doctoris eminētiſſimi.in.§.ſed ſi fundū.l.vnū ex familia.ff.de lega.ij.in qua multa congeruntꝰ. r perpolite examinātur in materia melioratiōnis tertij r quinti: Amotationibꝰ nūc primū illuſtrata.nec non Summariis r Numeris: per Didacum Perez. Salmantinum iuris pontificij r ceſarei profeſſorem.

¶ Summaria.

Modernī gandent breuitate. 1

¶ Familie nomē eſt collectiuum plura comprehendens. 2

¶ Subſtantiam pro bonis accipiendam. 3

¶ Sicut legatū in hac forma relictū valet lego quintam partem meorum bonorum ſactum extraneo.itaq̄ ſi dixerit lego quintam partem ſubſtantie mee. 4

¶ Idem ſi dicat teſtator melioro filium in tertia vel in quinta parte pecunie mee. vel meorum.nume.7. 5

¶ Pecunie appellatione omnes res que pecuniam velent continentur. 6

¶ Quotta bonorum r quotta hereditatis inter ſe differunt.et nu.ii.et nume.iz. 8

¶ A forma non eſſe recedendum. 9

¶ Forme omiſſio ēt in minimis torū vitiat. ¶ Ex.6.titu.7.lib.5.ordina.et.l.70.Tauri.exponuntur.

¶ Forma dat eſſe rei que eſt ſeruanda etiā a ruſtico.minore.r muliere. 10

¶ Bonorum appellatiōe quid cōtineatur. 12

¶ Ex equipollentibus quid fieri nihil refert.fallit quando illud equippollens ponitur pro forma procedendo cum decreto irritante actum.nume.14. 13

¶ Ex diuerſis non bene infertur. 17

¶ Facilis eſt tranſitꝰ de vno ſimile ad aliud ſibi ſimile. 18

¶ Familie nomē p familia libertoꝝ accipiē. 20

¶ Familie apellatione an comprehendantur filij. 21

¶ Pactum ſi fecerim cum furnario vt coqueret panem pro me et familia mea ſingulis annis vel perpetuo.r quod ſibi darem triginta coronas vouas.ſed tempore pacti habebam tres filios tantum.et poſtea mihi plures alij filij nati ſunt r ſic familia mea aucta eſt an mihi panem pro eodem precio coquere teneatur. 22

¶ Filius per contractum matrimonij eximitur a patria poteſtate. 24

¶ Lucra matrimonio cōſtāte acq̄ſita cōmuni cātur quando ambo cōiuges ſimul habitāt. ſecus ſi ſeorſim.r in num.xxv.

¶ Donatio inter ſponſos ante traductionem an valeat.

¶ Sponſa ante traductionem contrahendo non tenetur petere licentiam ſponſo ad contrahendum.

¶ Cōtrariorum eadem eſt diſciplina. Ad- 26

Universidad de Salamanca. BGH

de bonū ter.in.l.si pater.§. fina.ff.de lega.iii. citatum a ℙaul.de cast.in.l ex duobus.§.fi. nume.4.ff.de vulga. ⁊ pupilla. idem nōrat auctor infra.nu.lxii. Tiraquell.de vtroque retractu.fol.-17.nume.16.

¶ Maritus relinquendo vxorem dominam massariam ⁊ vsufructuariam omnium bonorum suorum quid consequitur mulier per talia verba: et quid erit in viro sic ab vxore instituto.

¶ Consuetudo est stricti iuris ideo non extenditur.

27 ¶ Mulier lucra constante matrimonio. ⁊ si secorsum habitet culpa mariti vt quia eam expulit a domo debet habere pro sua parte.

28 ¶ ℙrohibitū si fiat ℙrimitur mala fide ⁊ infraudem fieri.

29 ¶ Argumentū ab absurdo validū in iure.

30 ¶ Medietas bonorum acquisitorum cōstante matrimonio inter coniuges est ex beneficio legis non alterius coniugis.

31 ¶ Conditio si certat per maritum quo minꝰ ad impleatur habetur pro completa.

32 ¶ Maritus qui expellit vxorem a domo punitur in amissione quarte partis bonorū que aplicatur vxori expulse.

33 ¶ Societas diuine et humane domus est inter virum et vxorem. que non est minus priuilegiata quam illa que contrahitur inter socios.et nume.34.

35 ¶ Renuncians in tempestiue societati.si interim aliquid acquisiuit tenetur communicare socio.

37 ¶ Lucra acquissita post separationem prouenientem ex iusta causa nō communicātur. idem est si promiserunt castitatem et habitāt secorsum vt in nume.38.

39 ¶ Separatione facta quo ad thorum ⁊ mutuam cohabitationem ex culpa mariti lucra communicantur inter coniuges.

¶ Nemo est qui non erret.

40 ¶ Familie nomem pro ascendentium parentela sumitur.

¶ Curie appellatione veniunt cardinales.

41 ¶ Familia capitur pro propinquis et coniunctis testatoris.

42 ¶ Familie vor si referatur ad res vel ad personas exponitur.

49 ¶ Ver.9.titu.5.libro.3.fo.ll.interpretatur. et.l.28.Tauri.

50 ¶ Melioratio tertij ⁊ quinti quemadmodū potest fieri vt in vita ita potest in morte et ex huberantissime per decem et nouem media vsq; ad nu.71.comprobatur.

¶ Qui nō habet ius institutionis nec habet ius rumpendi. 53

¶ ℙater non tenetur assignare legittimam filio in vita.sed tū in morte. si tamē voluerit valebit assignatio. 54

¶ Filius censetur meliorari in tertio ⁊ quinto si simpliciter bona sibi conferantur absq; expressione aliqua tertij.et quinti. 57

¶ ℙatri quod est licitum facere per testamentum.licet etiam per contractum. 61

¶ Contractum in testamento fieri potest et quid si reuocetur testamentum an reuocetur contractus in eo factus. 62

¶ Confessio de recepto in vltima voluntate est maxime ponderis adeo quod talis confessio est irreuocabilis et absq; exceptione nō nume.pecunie.

¶ Licentiam quam quis habet ex priuilegio ad aliquid faciendum in vltima voluntate. poterit illud etiam facere inter viuos. 64

¶ Dictio cōcedo pertinet ad contractus.⁊ relinquo ad vltimas voluntates. 65

¶ Mori in hoc seculo quotidie dicit homo. 66

¶ Verba narratiua vel enunciatiua nihil disponunt. 67

¶ Frequentioris vsus gratia positum in dispositione non stat exclusiue. 68

¶ ℙater indignum et sibi ingratū an possit meliorare cum ex dispositione legis illi cōcessa habeat licentiam elligendi ad tertium et quintum: et quid inforo conscientie an teneatur elligere dignum: et quid indigno in dignitate iuris, in nume.74. 71

¶ Ingratitudinem expresse per pactum et tacite per presumptam reconciliationem posse a patre remitti filio ingrato.deducitur. 72

¶ Filius ingratus si penitentiā agat viuo patre ex illa causa ingratitudinis amplius exheredari non poterit. 73

¶ Regis filius vel decurionis non est dicendus si fuit habitus antequam pater esset rex vel decurio:idem de filio sacerdotis anteq̄ pater eius esset sacerdos.

¶ ℙeriurus post per actam penitentiā an sit censendus periurus vel nec ne: 74

¶ Spurio nihil aliud a patre relinqui potest preter quintum bonorum.iure alimentorum de quo libere disponere potest in vita ⁊ in morte attenta lege regia. 10. Tauri. que est signanda. 75

¶ ℙater tenetur dotare filiam spuriam.

¶ Naturalis filius quis dicatur. ¶ Et de iure nouissimo explicat optime.l.11. Tau.et huic naturali poterit pater ex clusis ascendē- 76

tibus relinqre omnia bona sua.l.10. Thauri.in vlt.mandamos que el padre.

¶ Melioratus qua actione et remedio subueniatur ad petendam meliorationē seu prelegatum.⁊ num.78.79.80.81.82.

81 ¶ Lex vl statuto si caueat q̄ legatū obtineatur absq; heredis additione.cuius legatario testō relicta cū q̄ legē cōseruēt debēt cōditione ex lege.quod est singulare ad intellectū.

82 ¶ C.l.j.titu.2.lib.5.ordinam.

83 ¶ ℙrelegatum tertij vel quinti an sit reuocabilis penitentia prelegantis.

84 ¶ Dispositio testantis habetur pro lege. et numer.113.

¶ Sex conuenientie inter nominationem factam a patre ⁊ ab herede eligente de quo in hoc nostro textu. enumerantur vsq; ad nu. 89.decem vero ⁊ septem differētie in quibus differunt etiam describuntur.a numero.99. vsq; ad nume.116.

88 ¶ Melioratio nō potest fieri a patre qui nō habet nisi vnicum filium.

¶ Argumentū ab equiparatis tenet.

¶ Comparatiuū requirit positiuum.

89 ¶ Donatio inter viuos ē irreuocabilis nisi ex causa ingratitudinis subsistente.

90 ¶ Vltima volūtas est de ambulatoria vsq; ad extremum vite exitum.

91 ¶ Assignationem legittime donationem proprie non fore ideoq; ad eius firmitatē est et valorem insinuationem minime necessariam esse.

94 ¶ Legittime assignatio facta a patre in vita procedit volitiue.⁊ non compulsiue: hoc est contra patris voluntatem.

95 ¶ Legittimam quasi debitam filio:ideoq;.

96 ¶ Babella non debet soluide legittima.licet ex omni lucro sit soluenda mediante dispositione legis vel statuti. quia non est proprie lucrum.

98 ¶ Argumentum a simili validum est.

108 ¶ Dare est accipientis facere.

116 ¶ Donatio facta filio constituto in patris potestate a patre de aliqua re pro sua legitima statim valet. ⁊ de veritate huius dicti in numer.117. Nec est in ea necessaria insinuatio.nume.182.

117 ¶ Donatio facta filio in ptāe nō vz.etiā.

118 ¶ ℙro alimētis.⁊ quando valeat.satis deducitur vsq; ad nume.143.

124 ¶ Donatio confirmat emācipatione filij.

¶ Libros ad hoc vt filius eos habeat precipuos quid requiratur.

¶ Ad confirmationem donationis requiritur traditio tempore mortis vel emancipationis.vel aliquid quod loco traditionis habeatur. a principio tamen promissio sola sufficit ad validitatē donationis.et in numero.225.

¶ Donatio causa dotis vel donatiōis propter nuptias facta filio valet irreuocabiliter quamuis matrimonium non sequatur. 127

¶ Donatio causa studij ē valida.⁊ nu.131. 128

¶ Res subiecte restitutioni ex causa dotis possunt alienari. 229

¶ Donatio facta in causam piam non requirit insinuationem. 130

¶ Doctori approbato asserenti aliquā communem opinionem an sit credendum. 131

¶ ℙublica vtilitas vsat i causis studiorū.

¶ Donatio facta filio in potestate ꝑm communem opinionem iuramento firmatur. 133

¶ Obligatio naturalis inter patrem et filium oritur ex donatione filio facta qui est in potestate. 134

¶ Juramentum est de iure naturali. 135

¶ Donatio facta filio confirmatur morte ꝑris.emancipatione.vel monachatione.aut aliter si filius liberetur a patria potestate. 136

¶ Ex cōtractu inter patrem ⁊ filiū iuramēto subscripto oritur efficax obligatio. 137

¶ Juramētū obtinet vim ex codicillaris. 138

¶ In profectitijs hodie nihil inouatum est etiam in hac nostra etate. 139

¶ Jurans soluere compensando non satisfacit nec a periurio eximitur. 140

¶ Donatio facta filio naturali statim est valida ⁊ irreuocabilis. 142

¶ ℙrohibitio iuramenti hodie in contractibus habet locum in his que absq; iuramento valerent.quia sunt de se ⁊ per se habiles.secus in his que sunt inhabiles ⁊ nullius roboris absq; interpositione iuramēti. quo in casu potest poni impune absq; pena legis ordinam.

¶ Vtile per inutile separabile nō vitiatur. 150

¶ Extrauagans.ambitioſe. de rebus ecd. non in elleganter exponitur.

¶ ℙrelatus concedens indulgentiam vltra sibi cōmissum modum vel tempus dierum.valet in eo tm̄ q̄ potest ⁊ quo ad id solum non vitiatur.

¶ ℙater prelegatū tertij et quinti in vnū et plures filios potest facere et in num.157. 156

¶ Melioratio poterit fieri vsq; ad certum tempus vni ex filijs. et transcurso illo tempore alteri ex restitutione cui prius erat facta oicta melioratio seu prelegatum. 158

Universidad de Salamanca. BGH

159 ¶ Argumẽtum de personis ad tẽp⁹ valet.
¶ Melioratio põt fieri pluribus vni in vsu fructu alteri in proprietate.
160 ¶ Diuisio. casus. summarium. ⁊ expositio textualis istius.§. describitur.
161 ¶ Ratio dubitandi ad nostrum tertium.
162 ¶ Heres qui tenetur eligere aliquem in certum de certis ex commissiõe testatoris nõ poterit grauare electũ.
163 ¶ In legittima cum sit quasi debita filio. non cadit grauamem. et nume. 168. et num. 179. Et detrahitur legittima vt est alienum. nume. 164. et nume. 167.
165 ¶ Filius non conficiens inuentarium legittimam non perdit. nec dicendo.
166 ¶ Hereditatem patris suspectam.
169 ¶ Mater non potest filium instituere in sua legittima cum conditione q̃ patri non acquiratur vsusfructus.
170 ¶ Legittima est fauorabilior pie cause quatenus est intra legittimam. extra bi vero que sunt extra legittimam magis fauetur pie cause quam filio in legittima.
171 ¶ Petitio legittime eius ve suppleméti ad heredes transmittitur.
172 ¶ Lucrum dotis eius q̃ petitio ttransmittitur ad heredes mariti.
¶ Confessio patris intestamento facta. qua confitetur se esse debitorem alicuius. non preiudicat filio quo ad legittime diminutionem nec tenetur ei credere q̃nis sit iurata in nume. 174.
174 ¶ Idem si asserat se pretium recipisse quando alienauit bona infrandem legittime.
175 ¶ Diuisio per testatorem prohiberi an possit ne inter heredes in perpetuum fiat et nu. 176. vsq̃ ad nume. 82.
176 ¶ Argumentum de contractibus ad vltimas voluntates validum in iure.
182 ¶ Dispositio authen. hoc amplius. C. de fideicommiss. non habet locum in filio quatenus tangit eius legittimam. idem quantum ad dotem loco legittime subrogatam.
183 ¶ Melioratus in tertio a testatore in illo grauari minime potest. et in nume. 184. et num. 185. et nume. 186.
185 ¶ Filius in legittima est quasi creditor electus siue nominatus ab aliquo licet sit incertum de certis censetur ab illo electus qui eligenti potestatem tribuit elligendi. et sic soluit debitũ ideoq̃ dicendum nullam liberalitatem exercere in electum. ⁊ nu. 188.
187 ¶ Grauamem non solum reiicitur ex legittima filij a filio sed ab eius herede.
188 ¶ Lege vel statuto si sit dispositum q̃ filia debeat esse contenta cum eo quod pater sibi reliquit. pater relinquendo filie certam quantitatẽ cum onere. illud onus reiicitur.
189 ¶ Episcopus conferendo beneficium non dicitur graciam facere vel exercere liberalitatem. cum debet conferre beneficia vacantia. nec sibi possit retinere.
190 ¶ Substitutio pupillaris fit in tertio nõ tamem substitutio fideicommissaria nisi fit inter fratres de quo nume. 191.
194 ¶ Grauamem in validum quo ad institutũ valet quo ad substitutum si repudiat institutus. et nume. 196.
195 ¶ Idem estin grauamine facto in legittima filij per substitutionem vulgarem.
¶ Mutatione persone cõtingit mutatio rei et nume. 202.
197 ¶ Substitutio vulgaris potest poni in legittima nec censetur grauamem. ⁊ subtiliter explicatur vsq̃ ad numerum. 202.
202 ¶ Grauamem iniunctum in tertio substituto vulgari per repudiationem filij trãsit ad talem substitutum vulgarem.
203 ¶ Fratres tenentur ad onus fideicommissi filio meliorato in iunctum. licet eis non fuerit nominatim in iunctum cum veniant virtute iuris accrescendi. et.
204 ¶ Pars melioationis transit ad fratrem cum suo onere.
205 ¶ Heres representatiue censetur persona defuncti.
206 ¶ Si pater filium vnum meliorabit in tertio bonorum cum grauamine de aliquo dando. vel faciendo. seu de restituendo alicui tertio extraneo tale grauamem non valet. limittatur hoc septem notabilibus modis vsq̃ ad nume. 214.
213 ¶ Contrariorum eadem est disciplina.
214 ¶ Mulier relicta vsufructuaria omniũ bonorum a marito intelligitur de quarta parte bonorũ de qua testator quo ad proprietatem ⁊ vsumfructum disponere potuit. nisi esset datus substitutus vulgaris filio. ⁊ filius repudiasset. nam hoc casu mulier debet habere vsumfructũ omniũ bonorũ idẽ est econtrario in viro eisdẽ vbis a muliere instituto.
215 ¶ Idẽ si talia bona deuoluerentur succedẽtibus ab intestato quibus non est debita legittima habebunt enim vxor vel maritus integrum vsumfructum.
216 ¶ Idem dicendum de concubina cui relictus fuit vsusfructus. prout de vxore expressum est.

217 ¶ Quid vero in substituto pupillari. relicto vxori vsufructu omnium bonorũ et numer. 218. 219. ⁊ nume. 220.
219 ¶ Qualitas priuilegiata mutatione persone differentis tollitur.
221 ¶ Substitutio vulgaris additione extinguitur.
222 ¶ Cõsuetudo localis suo loco est seruãda.
¶ Si vsusfructus relictus sit vxori herede extraneo instituto cũ conditione q̃ bene tractet vxorem alias quod priuetur hereditate. heres si eam male tractet absq̃ dubio priuabitur hereditate hereditas tamen nõ applicabitur vxori sed coheredibus. vel substitutis si deficiunt coheredes. ⁊ in eorum defectum vadit ad venientes ab intestato.
223 ¶ Testator relinquendo vxori domum iubendoq̃ heredibus ne eam molestẽt in possessione. per hec verba poterit propria autoritate absq̃ metu alicuius pene aprehendere possessionem rei legate.

Equit. § sed ⁊ si fundũ. l. vnũ ex familia. ff. de leg. ij. quẽ. §. decreui repetere hoc anno mil lesimo quingentesimo primo mẽse Julij. ⁊ istũ. §. legẽdo ordinarie examinaui succincte. nũc vero q̃ illud decreui cõmẽtari extrictius procedã in ei⁹ examinatione. ⁊ ideo in hac repetitione hũc ordinẽ tenebo. q̃ primo istũ titulũ. de leg. ij. ad precedentem suo ordine cõtinuabo. ⁊ in hac cõtinuatione (q̃ nullius fere aut modice est vtilitatis) remissionibus contentus ero. ¶ Scõdo aliq̃ proeuidẽtia (cũ negociũ arduũ aggrediamur) succincte demõstrabo. ¶ Tertio casus positionẽ cũ diuisione lr̃e antecedẽti ⁊ sua sũma subsequenti litter aliter figurabo. ¶ Quarto materiam huius. §. propriam ⁊ illam que in hac lege quo ad propositũ trahit cũ suis illationib⁹ breuit recopilabo. ¶ Quinto notabilia huius ter. extendendo limitando. et prout melius potero inferendo ad plenum examinabo. ¶ Sexto finaliter cõclusiones meas ad obiecta respondebo in quantũ potero sustentabo. ¶ Venio ad primum. s. ad rubrice cõtinuationẽ ⁊ dico q̃ põt vno õ tribus modis continuari. Primo sic supra de leg. ij. dixit consultus qõ ⁊ quãtũ legat. is q̃ solet ab aliquo ⁊ alicui legari. ideo subiũgit iste titul⁹ in quo tractat a q̃b⁹ ⁊ q̃b⁹ legit. is q̃ significatio verbor̃ aliq̃d operatur tã circa res q̃ circa psonas. vt no. in suma. C. õ ver. signi. ideo post istũ titulũ sequitur de leg. iij. in quo de significatione verborũ circa res et personas tractatur. Istã cõtinuationẽ seu differẽtiã inter istos tres titulos ponit glo. in rubrica infra õ le. iij. Vel alit et scõo ẽm gl. ibi. ideo cõsul⁹ diuisit istã materiã de leg. I tres titulos ꝓpt ꝓlixitatẽ eius tãdã. cũ gaudeãt brevitate moderni. l. gall⁹. §. qdã recte. ff. õ lib. ⁊ post. Tertio mõ põt cõtinuari ẽm Bar. in. d. rubrica. infra de le. iij. l. q̃ in titulo p̃cedẽti tractatur de relictis ab herede. in isto titulo de relictis a legatario. in titulo sequẽti mixtim õ relictis tã ab herede q̃ a legatario. ⁊ õ signi. verbo. Vel põt alio ⁊ quarto modo dici. q̃ ideo cõsultus diuisit istam materiã legatorum in tres titulos gratia cõmodioris vsus. argu. ter. in. l. gayus. in. §. fi. infra isto titu. sed possumus tenere cum glo. in. d. rubrica. infra titu. j. que procedit attento eo q̃ principaliter fit in istis titul. licet in eis sint alie leges. ⁊ pro hoc facit glos. in rubrica. ff. de procu. de hac tamen materia cõtinuationis cũ sit levis et modice vtilitatis. vt dixi. õ quib⁹ nõ est curãdũ. l. ij. ⁊ si fundũ. in. §. j. ff. ad le. aq. ⁊ in. l. j. in. §. sciẽdum. ff. de edil. edic. ⁊ l. l. scio. ff. õ l ite. rest. remitto vos ad ea que late ponit Jmo. ⁊ moder. I rubr. ff. õ vbo. obl. ⁊ lati⁹ Ang. õ are. I. phe. istt. ⁊ latissime. d. Jason mayn⁹ I rub. isti. õ actio.

1 Cõtinuatio rubri. ff. de lega. ij.

¶ Cẽto ad scõm. s. ad euidẽtialia ⁊ p̃mitto primo q̃ istud nomẽ familia est nomẽ collectiuũ plura cõprehẽdẽs scõm Bart. in. l. scire debem⁹. l. j. co. ff. õ vbo. ob. ⁊ fic ẽ ejus cũ ad plura. nã vno mõ ponit familia p substãtia testatoꝝ. ter. ẽ in. l. fi. C. õ verbo. signi.

z familie nomem.

¶ Additio.

¶ Adde Jas. in. l. suggestioni. nu. iij. C. de verb. signi. ter. ⁊ ibi Alcia. in. l. de testatio. §. familie et in. l. pronuntiatio. §. familie. ff. de verbor. signi. Deci. con. cxxiij. num. v. ⁊ cons. clxxxij. colu. j. ⁊ Matheũ. ab afflictis. in tracta. prothomtseos. §. iij. num. v. Frideri. Schench. in tracta. de testi. nu. xxvj. Cassan. in cõsuetudi. burg. Rubri. vij. §. xij. in prin. Diraql. in tracta. de vtroque retrac. §. j. glo. ix. char. lxxviij. nũ. cxciij. ⁊ fol. lxxxiiij. nu. ccxxxiij. et char. cxxvij. nu. lj. Felin. in. c. insinuante. de offi. de lega. Calcane. in. cons. lxxj. num. iij. Hippo. in sing. v. l. vj. ti. xxxiij. pr. vij. Deci. Lex regni, in. l. femine. nu. lxxiij. ff. õ reg. iu. Di. De.

Universidad de Salamanca. BGH

3 ¶ Ex hoc ego infero q̃ quẽadmodũ valet melioratio dicendo melioro filiũ meũ in tertia parte meorũ bonorũ.vt in.l.ix. foro.legũ li.iij.titu.delas mandas.ita eodẽ modo ſi dicam melioro filium meum ticiũ in tertia parte mee ſubſtantie cum ſubſtantia ponatur p̃ bonis.per id quod ſupra dictum eſt,ꝛ eſt ter. de hoc.i.q̃ tantum ſignificet ſubſtãtia quãtũ
Lex regni. bona.in.l.nã quod.in.ſ.nõ oſs. ff.ad ¶reb.

¶ Additio. ¶ Adde Bar.et Jaſ.in.l.in ſuis.ff. de lib.ꝛ poſt.Bar. in.l.fina.nu.v.C.de verb. ſigni. ꝛ adde eũdẽ Bar.in.l.cum ita.ſ.in fideicommiſſo.num. iiij.ff.de lega.ij.Didacus ¶Perez.

4 ¶ Per hoc p̃z etiã q̃ quẽadmodũ valet legatũ factũ extraneo legãdo ſic. lego quintã partẽ meorũ bonorũ ticio p.d.l.ix.ita eodem mõ valebit ſi ſic legauero.legoticio quintã partẽ mee ſubſtãtie per.d.ſ.non oſs. ¶ Ex hoc
5 infero et ſecũdo. q̃ ſi dico melioro filiũ meũ ticiũ in tertia parte rerũ mearũ vl̃ lego titio extraneo quintã ptẽ rerũ mearũ q̃ valebit melioratio ꝛ legatũ cũ appellatione bonorũ
6 reſcõtinuãtur per.d.ſ.nõ oſs. ¶ Ex hoc infero ꝛ tertio. q̃ ſi ego dico.melioro filiũ meũ ticiũ in tertia parte pecunie mee.vl̃ lego quãtã partẽ mee pecunie q̃ valebit melioratio vl̃ legatum cũ appellatione pecunie bona ꝛ ecõtra.contineantur per.d.ſ.nõ omnis.premaxime quia appellatione pecunie omnis res q̃ pecuniam valent contineantur.vt eſt ter.no. in.l.ij.cum concor.C.de conſti.pecu.

¶ Adde. ¶ Verbũ pecunie a teſtatore prolatũ quid ſignificet.p Jaſo.in.l.talis ſcriptura.nu.iiij.ff.de lega.j. pecunia large ſumpta non ſolum pecuniam numeratam comprehendit. ſed et frumentum.vinum oleum. ꝛc̃ id genus cetera. Que pondere. numero menſura conſtituunt.vt in. l.ij.ſ.creditum et ibi gloſ. in verbo. pecunia. et doctor. ff. ſi cert.peta.et.l.talis ſcriptura.in prin.ff.de lega.j.et in.l.j.in princi.iuncto fine.ff.de calumnia.vbi et id probatur procedere in materia penali.vti ꝛ ex eo expendit Antoni.in diſputatione.incipien.Bononien.ſed de hoc vide re licet Deci. in.d.ſ.creditum.iu.ij.nota.et ibi Jaſo.nu.ij.et Soci.nu. iiij. Alciat. poſt ter.ibi.in.l.pecunie.ff.de verb.ſigni. Jaſ. in. l.ſi ex toto.ſ.ſi ita legatum.nume.xj.ff. de lega. j. et Tiraquell. de vtroque retract. ſ.i. glo.vij.num.cij.cum pluri.ſequentib⁹ chart. xliij.et in.ſ.j.glo.xiiij.num.xlij.chart.cxxvj.

Fabi.de mõte.in tract.de emp.ꝛ vẽd.in.v.q. pn.nũ.xx.ꝛ Elzurrũ.in tra.d regimine nunꝛ di.ſ.ſed poſtq̃ p̃dicta ſcripſi.nu.xxxvij.fo.cc xxx.in.x.vol.tra.Bertachin.in tra.de epiſc. in.viij.pte.iiij.lib.v.dicam⁹ nũc ſecũdo.nu. xlv. ¶ Placẽti.de actionib⁹ pſonalib⁹.in titu. ij.num.vj. Caſſane.in conſuetudi.burgund. Rubrica.iiij.ſ.xiiij.nu.j. Didac⁹ ¶Perez.

7 ¶ Ex hoc infero et q̃rto q̃ ſi ego dicã.melioro filiũ meũ ticiũ in tertio meorũ vel lego quintã meorũ valebit p̃inde ac ſi diciſſe meorũ bonorũ.ter.eũ no.in.d.ſ.nõ aũt oſs.cũ legib⁹ ſeq.ff.ad ¶rebel.p̃ p̃dicta patet q̃ modꝰ meliorãdi in tertia vel legãdi in quinta p. d.l.fori ẽ ãpliãd⁹,ꝛ ſic q̃ nulla ſit dõſia an dico melioro filiũ meũ talẽ in tertia parte bonorũ meorũ. vel rerum mearũ.vel ſubſtãtie mee.vel pecunie mee ac meorũ. q̃d eſt notandũ p̃ ampliatione.d.l.fori. ꝛ q̃ fuerit in hoc ratio dubitãdi ex inferius dictis apparebit ꝛ id per oſa dicas in legato quinti. ¶ Secus
8 tñ crederẽ ſi ego hoc modo legaſſem vel melioraſſem. ſ. lego quintã mee hereditatis vel melioro in tertia parte mee hereditatis.nam non valebit melioratio in tertia parte hereditatis neq̃ legatũ in quinta parte hereditatis cũ aliud ſit quotta bonorũ aliud quotta hereditatis.per ter.in quo ſit hec dõſia meli⁹ q̃ alibi in.l.ſi quis ſeruũ.in.ſ.ſi.cũ le.ſeq. ff. de le.ij.nã ẽſi.l.fori.dicat ſuorũ bonorũ.ibi dũ dicit. Enla tercera pte de ſus bienes.ꝛ ibi. De la quinta de ũs bienes.illa lex dãs ptãtẽ legãdi ſeu meliorãdi videtur introducere certã formã quã teſtator tenetur ſeruare in legãdo vl̃ meliorãdo.vt dicat melioro in ẽtia parte bonorũ meorũ vel lego quintã ptẽ meorũ bonorũ quẽ modũ.d.l.fori.cõcedit vt p̃z in p tibus ſupra notatis.nõ aũt vt dicat melioro in tertia pte hereditatis mee.vel lego quintã partem hereditatis mee. nam cum dicta lex conceſſit in vno caſu legare.ſ.in quinta parte bonorũ vel meliorare in tertia parte bonorũ tacite videt negare vt pater teſtator poſſit meliorare in tertia parte hereditatis.vel legare quintã partẽ hereditatiſ.ar.ter.in.l.marit⁹.C.de procura.ꝛ.l.ait prætor.in prin.ff.de iudi. ¶ Cũ igitur illa eſt data forma ad.d.l. 9
fori.ab eadẽ nõ ẽ recedẽdũ.l. cõſtitutionib⁹. ff.ad mu.ꝛ.l.certa forma.cũ.l.ſeq. C. de iure fiſc.lib.x.ꝛ in.l.j.de predi.decuri.eo.lib.quod habet locum etiam in actu . fauorabili vt eſt manumiſſio.l.qui Rome.in.ſ.flauius.ff.de verb.obli.hoc dicit Bal.in.l. omnes popuꝛ li.in fine pe.col.ff.de iuſt.ꝛ iure.p.d.ſ.flauiꝰ.

idem dicit in.l.ſi alterius. C.ſi minor ſe maiorẽ.ꝛ in.l.fi.C.ſi mãci.ita fue.alie.ne manu. ꝛ in.l.nõ oſs.in fi.prin.ff.ſi cert.peta.

¶ Additio. ¶ Adde multa d forma collecta a doctoribus remiſſiue. Quorũ dicta ſi hic adijcere vellem dies me prius deficeret.ꝛ in primis videre licet p Someſſi.in.ſ.ſupereſt.nu.xiij.cum alijs inſti.de actio.ꝛ in.ſ.omnium.nu.xxvij.eo titu. Calcan.conſi.viij.col.xj.nu.xxij. Deci.in cõſi.xj.nu.ix.et conſi.xxvij.nu.v.et in cõ.xxxij. nu.ij. Jaſo.in.ſ.ſed iſte.num.cxxxij. inſti. de actio.ꝛ Someſſi.in.ſ.penaleſ.nu.xlvij.eo ti. idem Someſſi.in regula cancellarie.de idiomate.q.viij.et in regul. de annali poſſeſſore. q.lxxvj. Alciat.in.l.cũ quid.ſup vbo.agi intelligitur.ff.ſi cert.pe.ꝛ in.l.ij.ſ.eadẽ.nu.vij. ff.de verbo.obliga.ꝛ in.c.cum contingat.nu. clxviij.de iure iuran. Hieron⁹.cagnol.in repeti.l.ſi quis maior nu.ciiij.C.de tranſactio. Alciatũ.in.l.mulieris.ſ.res.ff.de verbo. ſigni. Tiraquell.in repe.l.ſi vnq̃.verb.reuertatur.nume.lix.C.de reuoc.dona. ꝛ in tract. de vtroq̃ retract.fol.ccc. nume.xxvj. et fol. clv.nume.xj.et fol.cccl.xxvij.nu.xxxj.Buili. benedict.in.c.rainutius.verbo.in eodem teſtamento relinquens.in.j.nume.lxxij.de teſt. Some.in.l.j.num.xlviij.in legibus Tauri. Nicola.euerard.in topicis iuris.c.liij.Caſſane.in Conſuetud.burg.Rubri.ix.ſ.ix.num. xxvij. Hippoli.in cõſi.lxv.nu.iij.ꝛ cõſi.viij. nu.xviij.ꝛ cõſi.xviij.nu.j.ꝛ cõ.xxix.nu.x.ꝛ cõ. lxiij.nu.xxij.ꝛ cõſi.cxxj.nu.liij.ꝛ cõ. cxxiij. nu.viij.ꝛ cõſi.xiij.nu.viij.ꝛ cõſi.cxvij.nu.xv. Illud tñ notãdũ eſt nec adeo leuiter trãſeaꝛ in quãtũ p̃dicti late probãt. omiſſionẽ forme ẽt in minimo totũ vitiare.vt in ſpecie probat Tiraq̃l.in tra.de vtroq̃ retra.char.cccxlvij. nu.xxxj. ¶ Ideoq̃ dixit Bald. in aut.qui
Notabilis deciſio. rẽ.num.iij.C.de ſac. ſanct.eccle.obceſſationẽ pẽſionis ẽt in vno nũmo nõ ſolute.rẽ cmphiteoticã reuerti ad Dominũ ꝓprietatis.q̃ tñ ſingul. intelligit Soci.in.l.quanis.ff.de cõd. ꝛ demõſt. Jaſ.in.l.ij.nu.lx.C.de iure emphi. ꝛ bene Tiraquell.de vtroque retrac. chart. cccl.xxvj.nu.xxiij.habere locũ eo caſu in quo ſcienter omiſit ſolutionem rei parue:puta terũtij.ſi autẽ errore facti omiſit non incidere
Lex regni, in commiſſum quod eſt notandũ in praxi ad declarationẽ.l.vj.titu.vij. lib.v.ordi.ꝛ.l. lxx. Tauri.cum in iſtis legibus regni datũ ꝛ conſtitutũ ſit pro forma vt totum precium offeratur.ꝛ conſignetur intra tẽpus reuenditionꝭ preſtiturũ.q̃ eſt maximi ponderis ꝛ ita obtẽtum fuit Salmantice in contradictorio iudicio.dũ vẽditor malitioſe ꝛ in fraudem proximioris vt in aliquid deficeret.ne poſſet retrahere rem patrimonialem. ipſam vendidit p quingentis aureis.ꝛ par turturum qui in tẽpore legit.dꝰ poſuit et cõſignauit pecuniãtãtũ. ductus errore facti circa turtures. Di. ¶Pe.
¶ Et ſic dicta forma data.a dicta.l.fori. de 10
bet etiã ſeruari in actu legãdi vel meliorandi qui ſunt actus fauorabiles.in.l.in teſtamentis.ff.de reg.iur.in.c.dilecti.extra de dona.ꝛ eſt rõ huiꝰ quia forma dat eſſe rei ꝛ cõſeruat eã in eſſe. vt in.l. Julia⁹.in.ſ.ſed ꝛ ſi quis.ff. ad exhibẽ.ꝛ in.c.ſi motũ.d cõſec.diſt.j.d cõſ. eccl.vel alta.c.j.ꝛ.ij. hinc dicit Bal.in.l.j.ff. d lib.ꝛ poſt.q̃ magis attenditur forma legis vel ſtatuti q̃ rõ legis.ꝛ ꝓpterea cũ hec ſit forma legis debet etiã ſeruari a teſtatore ruſtico ꝛ minore ꝛ muliere ſecũdũ Bal.in.l.iuris.in fi.C.q̃ admi. Nec obſtat q̃ poteſt dici q̃ illud.d.l.fori.exp̃ſſe non indurit pro forma:q̃ dico q̃ ſufficit q̃ tacite colligatur ex verbis ſm Bal.in.l.eos.in.v.col.C.de appel nã p. d.verba(ſus bienes.)ſatis colligitur tradita forma tacite vt fiat melioratio ꝛ legatũ in bonis nõ autẽ in hereditate nã ſi vtrũq̃ lex voluiſſet exp̃ſſiſſet.vt in.l.j.in fi.C.de cadu.tol. ꝛ in.c.ad audiẽtiã.de decimis. ¶ Nec obſtat 11
q̃ poſſet dici q̃ fideicõmiſſarius vlis dicitur non ſolũ ille cui relinquitur hereditas vl̃ ei⁹ pars quotta q̃ cõſiſtit in iure vniu̇ſali : ſed ẽt ille cui relinquũtur oſa bona vel res hereditarie vel p quecũq̃ vocabula q̃ hoc poſſint importare.vt dicit ter.in.d.ſ.nõ aũt oſs.ꝛ ſic vl̃ q̃ nulla ſit dõſia inter iſtud nomẽ hereditas ꝛ nomẽ bona:q̃ ad hoc breuiter reſpõdeo q̃ in effectu eſt dõſia an teſtator vtaꝰ vbo hereditatis ꝛ tũc ſiue relinq̃t eã tota ſiue ei⁹ 12
partẽ quottã dꝰ fideicõmiſſum vlẽ. ¶ Sec⁹ eſt qñ teſtator vtitur aliis vocabulis.ſ.bonis rebus ꝛ aliis ſimilib⁹.de quib⁹ ſupra dixi ampliando.d.l.fori.quia tũc prima facie potius ſonat id corpora q̃ in vniuerſitatẽ iuris ſine quib⁹ corporibus põt eſſe hereditas vt.l.hereditas.cũ ſili.ff.de peti.here.tũc diſtinguitur an teſtator relinquat vel mãdat reſtitui oſa bona vel ſimpliciter bona ſua quod intelligitur de omnib⁹ in dubio.ꝛ tũc fauore vltime volũtatis cenſetur ſenſiſſe d hereditate.ꝛ ſic de vniuerſitate iuris ꝛ talis erit fideicommiſſarius vlis nec q̃ iſto caſu intelligũtur bona deducto ere alieno.imo cum eo ſicut hereditas:aut teſtator relinquit ptẽ quottam bo-

Universidad de Salamanca. BGH

notũ. tunc talis non dicetur fideicõmissarius
vlis sed pticularis. ꝛ illud verbũ intelligit. s.
deducto ere alieno. vt in. d. §. nõ aũt oĩs. no.
p docto. ꝛ p tex. in. l. cogi. in. §. ꝛ generaliter.
ff. ad Trebel. ꝛ in. d. l. si quis seruũ. in. §. fi. cũ.
l. seq. vbi docto. p̃maxime p Pau. d ca. ff. d
lega. ij. quãdo autẽ istud verbũ bona profert
a cõtrahẽtibus vel a lege seu a pncipe quid im
portet. vide Bar. in. l. iij. ff. de bono. posse. ꝛ
in. l. pnceps bona. ff. de verb. signi. ꝛ in. l. si tu
tores. C. ad. l. Julia. de vi publi. ꝛ per docto.
in. d. l. si quis seruũ in. d. §. fi. posset tñ aliquis
opponere dicẽs qua ratione. d. l. fori. loquẽs
do quotta bonorũ nõ dꝫ extẽdi ad quottã he
reditatis ex eo ꝙ a lege data est certa forma
eadẽ ratiõe. d. l. loquẽs de quotta bonorum
nõ debet extẽdi ad quottã substãtie vel pecu
nie seu rerũ vel etiã suorũ ratione iã dicta. s.
qꝛ. d. lex dat formã in legando seu meliorãdo
circa quottã bonorũ ergo nõ vr data facul-
tas testatori disponere circa alias quottas
queadmodũ non potest disponere circa quot
13 tam hereditatis. ¶ Sed potest responderi
quia nihil refert quid ex equipollẽtibus fiat.
vt. l. iij. cum concor. C. de insti. ꝛ substi. sub cõ
di. fact. et sic modo dicat. melioro in tertia
parte meorũ bonorũ modo dicat rerũ mea-
rũ. ꝛ sic de singulis idẽ est quia ista sunt equi-
14 pollẽtia. ¶ Huic tñ responsioni obstat illa do
ctrina Bal. quã ipse ponit in. l. j. quã ibi se-
quitur. d. Alex. ff. de libe. ꝛ post. vbi cõcludit
ꝙ hoc est verũ ꝙ nihil refert qd ex eqpollẽti
bus fiat nisi illud ponatur pro forma a lege
vl statuto: qꝛ tũc refert qd fiat equipollẽtibus.

¶ **Additio.** ¶ Adde Felin. i. c. cũ accessisset. nu. viij. de cõstit. iterũ
in. c. cum dilecta. versi. quintũ signũ. col. vij.
de resc. Deci. in. l. ij. nume. iiij. C. de bon. pos
se. sm tabul. ꝛ per eundẽ Deci. in. cõsi. x. col.
j. nu. ij. lib. j. ꝛ Guilielm. benedict. in. c. rainu
tius. verbo. in eodẽ testamento. nu. xxvi. de te
testam. And. Tiraquell. in repetit. l. si vnꝙ
verb. reuertatur. nu. lix. C. de reuocand. do-
na. ꝛ melius quam alibi fundat Jaso. in. l. j.
col. iij. cum sequenti. et seq. ff. de libe. et postb.
et in. l. hec verba. col. v. nume. xlj. versi. nam
forma adeo precisa est. ff. de lega. j. ꝛ adde ꝙ
ista fuit theorica Barth. in. l. in diem. col. fi.
nu. ij. ff. de acceptilationi. Didacus Perez.
¶ Et sic cũ. d. l. fori. ponat pro forma vt fiat
dicta melioratio in quotta bonorũ: g nõ habe
bit locũ qñ fit in quotta rerum vl in sili casu.
15 ¶ Sed substinẽdo. d. responsionẽ posset dici
ꝙ illud est verũ. ꝙ si aliquid ponitur pro for-
ma a lege vel statuto tũc refert quid ex equi
pollẽtibus fiat qñ lex vel statutũ vltra pcedũt
annullãdo actũ si cõtra factũ fuerit. ꝛ in hijs
terminis sequit Bal. in. d. l. j. ꝙ. d. l. fori. non
facit. imo solũ dici ꝙ põt meliorare in quotta
bonorũ. nõ tñ dicit ꝙ si in alia quotta fiat me
lioratio ꝙ. d. melioratio sit nulla. ¶ Vel pos 16
sumus rñdere supradicte oppositiõi pncipa
pali ꝙ posito ꝙ. d. l. fori q̃ loquit de quotta
bonorũ nõ extẽdatur ad quottã hereditatis
nõ ppterea sequtur ꝙ nõ extẽdatur ad alias
quottas pter quottã hereditatis. primo casu
mĩte dicte sũt ad minus noue quas ego recol
legi cũ legisse. d. l. si qs seruũ. in. §. fi. cũ. l. seq.
ff. de le. ij. Inter quottã hereditatis ꝛ quot-
tã bonorũ cũ ista sint diuersa. ¶ Ex diuersis 17
nõ fit illatio. vt in. l. si eũ actũ. ff. d nego. gest.
ꝛ in. l. fi. ff. d calũ. ꝛ in. l. Papinianus exul. ff. d
mi. ꝛ sic cũ. d. l. fori. loquitur in quotta bono-
rũ nõ debet extẽdi ad diuersam quottã here
ditatis. ppter formã ibi a lege traditã. secus tñ
est in alijs quottis silibus vt in quotta substan
tie et in quotta pecunie et rerũ ꝛ siliũ: qꝛ ad
silia facil est trãsitus. l. ã inutil. §. j. ff. d accepti.
i. c. ij. d trãsla. pla. in. c. ex pte. d post. ꝛ in. c. ꝙ
dei timorẽ. d statu. reg. ꝛ in. c. idolatria. xviij.
q. j. ¶ Nã de silibus ad silia facilis via inueni 18
tur. l. nõ possum. ff. de. legi. ꝛ est tex. ꝛ ibi glo.
in. c. sup quodã. de statu regula. vñ illud ni-
hil refert an aliquid fiat vel eius sile. l. fin. ff.
mã. ꝛ in. c. nemo. xxij. di. ꝛ illud phi in habẽti
bus symbolũ facil est trãsitus. cũ igitur qualitas
q̃ reperitur in quotta bonorũ repitur in alijs
quottis. s. rerũ ꝛ substantie ꝛ pecunie: g. sunt
silia. ꝛ est substãtia harũ quottarũ. s. bonorũ ꝛ
rerũ ꝛ substãtie ꝛ pecunie sit vna g est eadẽ
substãtia omniũ supradictarũ iuxta illud ꝙ
egregie dicit Bal. in addi. ad Specu. in ti. d
dispu. ꝛ allega. in prin. ꝛ in. l. j. in fi. j. col. C. q̃
sit lõga cõsu. vbi ipi sic inqnit. ¶ Nã ista sũt 19
silia quorũ qualitas est vna. illa sunt eadem
quorũ substãtia est vna. cũ igitur ista sint si-
milia nimirũ ꝙ in eis sit eidẽ ius. l. illud. ff. ad le.
aq. in. c. inf corporalia. d trãsla. pla. ꝛ sic pmit
titur testatori meliorare in tertia pte bonorũ
nõ autẽ in tertia parte hereditatis. Unũ tñ e
ꝙ si meliorat in tertia parte hereditatis illa
tertia hereditatis ponitur pro quotta bonorũ
queadmodũ ecõtrario aliquãdo quotta bo-
norũ ponitur pro quotta hereditatis. tex. est
in. §. post quod. insti. d fideicõmissa. here. ꝛ sic
per hoc declaratur ꝙ supra dixi. ꝙ testatori
pmittitur meliorare in quotta bonorũ nõ aũt

in quottã hereditatis ad hoc vt dicta quotã
hereditatis retineat suam naturam. sed re-
tinẽdo naturã quotte bonorũ hñ pmittitur
dicta melioratio. s. in quotta hereditatis ꝛ p
supradicta: ego alias dixi vobis. ꝙ vna caute
la que datur p quã dotes q̃ cõferuntur ter-
tiãtur ꝛ quintantur. s. ꝙ dicat testator melio
ro filiũ meum ticiũ in tertia pte meorũ bo-
norũ ꝛ hereditatis mee per tex. in. l. illã. iun-
cta auc. ibi posita. C. de colla. nõ est vera: qꝛ.
d. l. fori. nõ dat talem facultatẽ meliorãdi. s.
in quotta sue hereditatis. sed in quotta suo
rũ bonorũ vt supra notaui. ꝛ dicte dotes nõ
sunt meliorãtis sed filiarũ dotatarum. l. fi. ff. de
coll. dotis. ꝛ in. l. Pomponius Philadelphus.
ff. fami. her. ꝛ sic concludendo dico ꝙ istud
nomẽ familia ponit p̃mo modo pro substãtia
testatoris vnde dr iudiciũ familie her. i. here
20 ditatis diuidende. ¶ Scdo modo ponitur
familia pro familia libertorum vel liberorum seu ser
uorũ. tex. est in. l. fi. C. de vbo. sig. ꝛ in. l. pro-
nũciatio. in. §. familie. ꝛ in. l. familie. ff. d vb.
21 sig. ¶ Circa hoc tñ queritur cũ appellatio
ne familie contineãtur filij an requiratur ꝙ
isti filij habitent cũ pre an sufficiat eos esse fi-
lios lꝫ cũ pre non habitent ꝛ in hoc breuiter
cõcludo. ꝙ aut loquimur in vltima volun-
tate aut in cõtractibus. Primo casu dico ꝙ
sufficit eos esse filios lꝫ sint in potestate pris
cõstituti ꝛ non cũ eo habitẽ. tex. est quẽ ibi ad
hoc ponderãt moderni in. d. l. fi. vbi appella
tione familie nõ solum cõtinẽtur filij sꝫ etiã
pxinqui ꝛ cognati tñ omnes nõ habitãt sil.
Ex quo posset inferri in practica ꝙ si ego ha
beo quattuor filios duos mecũ habitantes.
alios duos seorsum habitãtes: qꝛ forte cõtra
xerunt matrimonium. ꝛ ego pr dixi in meo
testõ sic. lꝫ ego pr possum de quinto meorũ
bonorũ facere qd mihi placeat attamẽ ego
volo ꝙ remaneat penes familiam meã ꝙ in
hoc casu. nõ solũ psit filij qui mecum habita
bant pticipare hoc relicto: sed etiam alij filij
qui seorsum habitabãt per. d. l. fi. vbi in re-
licto ꝙ testator facit familie sue nõ refert an
22 filij habitent seorsum vel ne. ¶ Scdo vero
casu. s. in contractibus est secus: imo ad hoc
ꝙ filij cõtineantur appellatione familie est
necesse. ꝙ tales filij sil cũ pre habitent. l. tria
onera tutele. ff. de excusa. tuto. ꝛ subijcio ca-
sum in terminis: ego pr fami. feci pactũ cum
furnario ꝙ teneatur coquere panẽ pro me et
familia mea pro. x. singulo anno. postea au-
tem mea familia aucta est quia forte tẽpore
conuẽtionis habebã tñ duos filios. postea

familie appellatiõe qd cõprehendatur ad de autorem ꝛ ibi posui ad eũ supra. istam repe. num. ij.

Questio cõtingibilis.

vero nati sunt mihi alij. an dictus furnarius
erit mihi obligatus coquere panem necessa-
riũ mee familie pro eodẽ p̃cio. istã. q. format
Jaco. Bu. in. l. fi. C. de sacro san. eccle. vbi
per illũ tex. determinat ꝙ non qꝛ alias fami
lia posset crescere in infinitũ. vnde illa cõuen
tio quo facta est de familia dꝫ intelligi de fa
milia q̃ est de pñti. non autẽ de illa q̃ postea
est augmentata. l. si ita. ff. de auro ꝛ arg. le.
istã decisionẽ refert ꝛ sequitur Jmo. in cle-
mẽ. lras. in. xv. col. de rescrip. vbi late exami
nat hanc materiã ꝛ ponit multas siles que-
stiones. pro qua decisione facit text. in. l. cui
fundus. in fi. ff. de condi. ꝛ demõ. vbi Di. et
Albe. ꝛ alij. inducunt ad multas siles que-
stiones. de qua quidem. q. vide omnimodo
Bar. vero. in tractatu seruitum vrbanarũ
in. c. j. ꝙ est de furno. versi. quinta questio
est. vbi p quinꝙ colũnas examinando que-
stionem eam subdiuidit in quattuor mem-
bra. d quibus ibi videas p eũ. ꝛ p Ja. i. d. l. fi.

¶ **Additio.** ¶ Adde Bart. Cepol. in tract. de seruit. vrba. predio
rum. c. l. in. v. q. nu. v. Philip. Deci. in cõs.
ccccxxv. num. ij. Jaso. in. l. subggestioni. nu.
vj. C. de verb. signi. ꝛ Guilielm. Benedict.
in. c. Rainutius. verbo. ꝛ soboles quam ge-
stabat in vtero. num. lv. de testamen. ꝛ nota
istã qst. qꝛ e pulchra ꝛ cõtingibilis. i quibus-
cunꝙ locis. ꝛ opidis. Didacus Perez.
¶ Ad propositum igitur redeundo posito
ꝙ dictus furnarius teneatur coq̃re panem
pro eodem p̃cio familie que extabat tẽpore
contractus ꝛ sic filijs hoc est verum de filijs
qui sil habitabant cum pre secus tñ est in fi-
lijs qui seorsum habitant per. d. l. tria onera
tutele. secundũ Jaso. in. d. l. fi. iij. col. ¶ Ex 23
quo infertur scdm eum ꝙ strictius capitur
familia in contractibus. ꝛ sic in. q. proposita
quam in vltima voluntate. ꝛ allegat Pe. de
ancha. hoc tenentem in. c. quanto. decen-
si. refert ꝛ sequitur Bart. in loco preallega-
to. ¶ Predicta faciunt nam habemus ho- 24
die de iure regni quod filius contradendo Lex fori.
matrimonium exit a patria potestate. vt ha
betur foro le. lib. iij. titu. iij. l. vij.

¶ **Adde.** ¶ Roderic. Suarez. l. ix. titu. xi. lib. j. for. ll. do
cto. Didac. couaruui. in
suo epitome in. iiij. decreta. c. vij. §. j. nu. xiij.
ꝛ nouissime habes. l. Tauri. xlvii. vbi p Cis
fonta. Joan. Lup. Castell. ꝛ Gometi. bene
exponitur. ex qua lege Tauri. hodierna die

Universidad de Salamanca. BGH

ceſſant tria requiſita in in ſertoribus a Alu
thore adducta. Didacus ꝑerez.

¶ Quod hoc ſit verū qñ ſeorſum habitat
a pſe. nam ſi ſil cū pſe habitat videtur eſſe
de familia pſis. ⁊ ſic filiusfamilias. ⁊ p pſis
in ptāte patris. p ter. in l. nepotes. ff. de bijs
qui ſunt ſui vel ali. iur. ⁊ p hoc ē ter. expreſ
ſus. eo. fo. li. j. ti. xj. l. ſi. que dicit q ad hoc q
filiusfamilias ereat de ptāte patris per mſi
monium vltra mſimonium requirunt tria.

¶ Primū q. d. filius mſimonio iam con
tracto habeat bona ſepata a bonis paſnis.

¶ Secundum q per ſeipſum adminiſtret.

¶ Tertium q etatē bēat perfectā. ⁊ ſic q
ſit. xxv. annor. iſtud tamen vltimū hodie de
ſtilo regni non ſeruatur cum mſimonijū ad
impleat ⁊ ſupplcat etatē per l. ſtili. que eſt ſ
ordine. ccvij. que incipit. Todo el debdo ⁊c.

¶ Secundo pſit induci predicta ad practi
cā nſi regni. vbi habemus q lucra obuenie
tia conſtante mſimonio inter virum ⁊ vxo
rem inter ambos ſunt cōmuniter dividenda
vt habetur foro le. ll. iij. ti. iij. l. j. ⁊ trāſumpti
ue in pma copilatione ordinamentorum li.
v. titu. iiij. l. j. q ita demum. d. lucra obtenta
per aliquem coniugum ſunt cōmunicanda
qñ ambo ſil habitant. ſecus ſi ſil nō habitēt:
imo ſeorſum vnus ab alio q tunc. d. lucra
non ſint cōicanda imo vnuſquiſq acquirēs
ſibi tantummodo acquirat ⁊ non alteri.

Lex fori.

Lex ſtili.

Lex regni.

¶ Adde. ¶ Pro cōprobatione. donationem inter ſpon
ſos ante traductionē va
lidam fore. quā probat Joan. Lup. in repe.
Rubri. de dona. inter vi. ⁊ vxo. §. lv. ¶ Nec
ante traductionem requiritur licētia mari
ti ſcōm eundē Joan. Lup. quem refert. ⁊ ſe
quit Liſonta. in l. lv. Tauri. q. v. ¶ Et ad
de Dida. coua. in epitome. ij. part. c. vij. §.
j. nu. vſ. ⁊ Rotam in antiquis. deci. dcccxlj.
⁊ deciſio. ix. nu. iij. in vltimis. Joan lupum.
in allega. repe. Rubri. §. xlvij. ⁊. §. lxij. ⁊. §.
lxiiij. num. v. que omnia ſingulariter extenſa
ſunt vtilia pro declaratione. l. j. titu. iij. lib.
iij. foro. ll. ⁊. l. j. titu. iiij. lib. v. ordina. ⁊ l. xvj.
Tauri. Didacus ꝑerez Salmantinus.

Nota.

Leges regie

25

¶ Pro cui maiori cuidētia ⁊ declaratione
facio ſeptem caſus cōtingibiles. ¶ Prim⁹
quando aliquis contraxit cum aliqua p verba de pſiti. ⁊ nondum illa ad domū viri duc
ta marit⁹ aliquid ſuis laborib⁹ acquiſiuit.

¶ Secundus quando vxor eodem modo
aliquid acquiſiuit antreq̄ ad domū duceret.

¶ Tertius quando iam vxor ad domum
ducta ſine cā expellit vxorem taliter q ſecū
habitare non poteſt. ¶ Quartus quando
econtrario vxor propter potentiam ſuā vel
ſuor. ⁊ fragilitatem viri: vir non audet neq̄
poteſt cū vxore ſil habitare. ¶ Quintus qñ
vir ⁊ vxor inuicē ſunt ſeparati ex aliqua iu
ſta cā cum diſpenſatione. ¶ Sextus quan
do ambo. ſ. vir ⁊ vxor mutuo cōſenſu ſolum
quo ad thori ſeparationem ſunt ſeparati.

¶ Septim⁹ qñ ſeparatur vxor a viro pro
pter duritiam ⁊ ſeuitiam eius ſnia interue
niente. ¶ Primo caſu. ſ. quando maritus poſtēq̄ contraxit matrimoniū per verba de
pſiti vxore nondū ducta ad domū aliqua ac
quiſiuit. dico breuiter q hoc caſu maritus
non cōicat vxori: imo ſibi acquirit. ⁊ hoc per
text. expreſſum in. d. l. j. que dicit. (Toda
coſa que el marido ⁊ la muger ganarē o cō
prarem de conſuno.) ⁊ ponderādum eſt ver
bum (de conſuno) q ſignificat ſil tā eam co
habitationē. ⁊ q illud verbum (de cōſuno)
ponatur p ſimultanea cohabitatione. pro
bat ter. in vna. l. ſtili. que eſt in ordine. ccvij.
que incipit. Todo el deudo. que ler eſt no.
ad tria. ¶ Primo ad hoc q (de conſuno)
vult dicere qñ ambo maritus ⁊ vxor ſunt in
vno. ¶ Secundo q⁹ adco lucra acquiſita p
maritū durante mſimonio per aliquē con
tractū cōicantur vxori etiam ſi nomē vxo
ris non ſit poſitū in contractu: ſed tantū no
mē mariti. de quo a⁹ ego feci mediam repe
titionē. ¶ Tertio ad illud quod ſupra dix
ſ. q mſimoniū ſupplet etatē ad hoc vt per
illud ereat filius de ptāte pſis. ¶ Secundo
caſu. ſ. quādo eodē modo vxor nondū ducta
ad domū ſi aliqua acquiſiuit durante mſi
monio non cōicat viro: imo ſibi ſoli acquirit
vr equalitas inter ambos ſeruetur. arg. ter.
in l. ſi. C. de fructi. ⁊ liti. erpē. ¶ Et cū cō
trariorum eadē ſit diſciplina. vt in l. j. ff. de
bijs qui ſunt ſui vel ali. iur. ¶ Et cū etiam
correlatiuorū idem ſit iudicium. vt in l. fin.
C. de indi. vidu. tollē. Facit pro hoc q mul
tum ſignanter determinat Bal. in auē. hoc
locum. in ſi. C. ſi mulier ſcōo nupſe. vbi que
rit ſi maritus relinquat vxorem ſuā vſiam
maſſariā ⁊ vſufructuriam omniū bonorum
certe extantibus filijs conſuetudine vulgari
interpretatur q habeat alimenta tantum.
glo. ⁊ doc. o. in. d. auē. hoc locū. Bar. ⁊ alij
in l. ticia. in. §. ſi. ff. dele. ij. quid erit econtra
pone q vxor facit teſtū ⁊ relinquat maritū
vſim maſſarium ⁊ vſufructuarium omniū
bonorum ſuorum. an extantib⁹ filijs habet

Nota.

26

locum dicta conſuetudo ⁊ videtur q non.
¶ Quia conſuetudo eſt ſtricti iuris ⁊ non
dz extendi vt l. iij. §. ſi quis hoc interdicto. ⁊
ibi not. pulchre Bar. ff. de itine. actuq̄ pri
ua. contrarium ibi determinat ſingulariter
Bal. q conſuetudo que loquitur in vxore
habet etiam locum econtra in viro. ad idem
facit q decidit Bal. in auē. dos data. l col. j.
C. de dona. ante nupt. q ſicut mulier nō lu
cratur donationem ꝓpter nuptias quando
nō ſuſtinuit onera mſimonij vt dicit ille ter.
ita nec maritus vigore pacti vel ſtatuti de
bet lucrari dotem quādo non ſubuinit one
ra matrimonij rōne correlationis. ¶ Ter
tio caſu. ſ. qñ vxore iam ducta ad domū ma
ritus eā expellit ſine cā. ⁊ interim ipſe mari
tus aliqua bona acquiſiuit ipſo matrimonio
durante. dico q maritus tenetur tali vxori.
d. lucra cōicare q patet pmo per ter. in l. ſi
filia. ff. de diuor. vbi dicit ter. q ſi pſ pro filia
emancipata dedit dotem ⁊ ſtipulatus eſt ſibi
talē dotem reddi filia in mſimonio deceden
te a⁹ q ipſe vir lucraretur. d. dotem filia in
dolum pſis ꝓpter amorē quem erga virum
habebat diuertit ⁊ ſic in mſimonium nō de
ceſſit vt vir. d. dotem lucraretur. of in. d. l. ſi
filia. q patri erit ſuccurrendū. perinde ac ſi
filia nō diuertiſſet. ita dicamus in pſiti cum
maritus habebat vxorē ſi ipſa extaret in mſi
monio cum marito ipſa erat lucratura me
dietatem bonorū. ſi igitur maritus eā expel
lit a conſortio ſuo ipſa non eſt in culpa. ⁊ per
inde dz hſi ac ſi in mſimonio permāſiſſet cū
boc caſu videatur maritus eā expellere a⁹
eam defraudandi in dictis lucris. nam cum
dicta expulſio ſine cā eſt de genere malorū.

Queſtio. Nota.

27

28

¶ Et prohibitorum preſumitur fieri mala
fide ⁊ in fraudem. vt in l. item ſi obſtetrix. in.
§. ſi. cum l. ſeq. ⁊ in l. item mela. in ꝓmorſuſo.
ff. ad le. aqui. ter. eſt vbi hoc no. Abb. ⁊ alij
in. c. cū dilecti. de accuſa. ⁊ in. c. i. vbi hoc no
tat Inno. Abb. ⁊ moder. de preſumpti. ⁊ p
hoc poteſt limitari q no. Bar. in l. non ſo
lū. in. §. ſed vt probari. ff. de noui operis nū.
⁊ omnia iura que dicunt q quando factum
poteſt ſe hbē ad delictum. ⁊ non delictum de
bemus preſumere in meliorem partem per.
l. merito. ff. pro ſoci. q⁹ illud eſt verum qu an
do pariter ⁊ indifferēter pōt ſic ſe hbē. ſecus
quando factum ſui nā regulariter eſt malum
licet poſſit excuſari aliqua rōne. tūc ſi excu
ſatio non probatur debemus preſumere in
peiorem partem. ita dicit ꝑe. de ara. quem
ibi refert ⁊ ſequitur Jo. de Imo. in. d. c. cū

dilecti. eodem modo dico q poſſum intelli
gi q no. Bal. in. c. cum tu. de teſti. per illum
ter. vbi ipſe dicit. q vbi eſt dubium tpis pre
ſumitur in benigniorem partē. per hoc etiā
poſſit limitari illud qđ alibi ponit Bal. in.
l. ſcribus. in. vi. col. C. de impu. ⁊ alijs ſubit.

¶ Ibi ipſe dicit. q in delicto ſemper preſu
mitur pro eo q delictū excuſat per. d. l. meri
to. q ſit verum quando actus ſe hz ad bonū
⁊ malū. ſecus qñ de ſui natura ē malū. ita te
net Bal. in l. j. in. ij. col. ff. ſo. ma. per glo. in.
l. ij. C. de peti. hēre. ita q̄ dicamus in pſiti. cū
expulſio vxoris a marito facta dicatur factū
pbibitū ⁊ de ſui natura malū q pz ex eo q
tal expulſio eſt punibil per text. in. l. ij. C. de
repu. ⁊ per ter. xxxij. q. v. c. precepit. ⁊. c. quic
quid. vbi dz excōicari qui ſuā vxorem expel
lit. ⁊ vide glo. in l. ſi cum dotem. in. §. mari
tus. ſolu. mſi. q debemus interpretari eā in
malā partē ⁊ in fraudē fieri ipſius vxoris. q̄
fraus mariti circa lucra amittenda non dz
nocere vxori quēadmodum fraus filie circa
lucrum dotis non debet nocere pſi per. d. l.
filia. ¶ Secūdo facit nam cum iſte marit⁹
dolo deſinat vxorem tenere in ſuo conſortio
habetur ac ſi vxorem in conſortio ⁊ ſimulta
nea cohabitatiōe hē et. arg. ter. in l. ſin autē
in. §. ſed ⁊ is. ff. de rei vendi. ¶ Tertio facit
arguendo ab abſurdo quod argumentum
eſt validum in iure. vt trahit Bal. in l. con
uenticulā. C. de epi. ⁊ cle. nam ſi in caſu quo
maritus expellit vxorē obtēta durante mſi
monio per eum vxorinon cōicaret dicerem⁹
q maritus ex ſuo delicto conſequeretur cō
modum q eſt contrā ter. in l. iij. in. §. j. ff. de
dona. inter virum ⁊ vxo. ⁊ ter. in regula nō
fraudantur. in. §. j. ff. de regu. iur. ¶ Quar
to facit q⁹ q vxor habeat medietatem. d. bo
norū. hoc non dz a marito ſed a lege. vt no.
in l. ſi. C. de bo. mater. ⁊ in l. iij. ff. de inter di.
⁊ relega. q̄ cum tale beneficiū ſit a lege indul
tum vxori per maritū non eſt auferēdum p
regulam indultum. de regu. iuris. in. vj.

29

30

¶ Quinto facit. q⁹ cū vxor lucretur. d. me
dietatem cum hac conditione ſi cū marito
cohabitauerit in. d. l. j. delas ganancias. ſi q
vxorem non extetit quominus. d. cōditio ad
impleretur: q⁹ imo extat per maritū iſta cō
ditio habetur pro impleta. l. que ſub condi
tione. §. quotiens. ff. de condi. inſti. ⁊. l. iure
ciuili. ff. de condi. ⁊ demō. ⁊ ſic pinde. d. vxor
lucrabitur. d. medietatem lucrorū extās eī
ſimultanea cohabitationem viri ac ſi ſecum
cohabitaſſet cum per eam non extitiſſet per

31

Universidad de Salamanca. BGH

32 regulã imputari.ꝺ regu.iur.in.vj. ¶ Sexto facit ter.in.l.ſi.C.de repu.vbi dicit ter.q̃ maritus expellens vxorẽ ſine iuſta cã puniꝛ̃ in hoc:q̃ tenetur ſue vxori dare quartã partẽ ſuorum bonoꝝ ecce ibi ter.per quem patet maritũ expellentẽ vxorem ſine cã pati penã circa bona. ſi ꝙ ibi punitur in bonis que ſunt ꝓpria maritia fortiori veniet puniẽdus in bonis que ſibi deferũtur a lege. vt ad
33 oculum pꝫ. ¶ Septimo facit ſi ſunt duo ſo
Dicũ quot tidianum. cij.ꝛ vnus calide ꝛ malicioſe renũciauit ſocietati cũ hoc animo vt lucrũ ſibi obueniẽs ſibi ſoli acquirat ꝛ non cõicet alteri ſocio. ſi poſtea ſocio a ſocietate expulſo aliquod lucrum ſibi acquiſiuit tenetur ꝛ ſocio cõicare. ter.eſt no.in.ſ.manet.inſtitu. ꝓ ſocio. cũ igitur inter virũ ꝛ vxorem ſit ſocietas diuine ꝛ humane domus.l.aduerſus.C.de crim. expi.here.ꝛ.l.j.ff.de dona.inter virum ꝛ vxo.ꝛ
Ter regni. bonorum hodie per.ꝺ.l.ſ. delas ganancias. ꝛ maritus calide ꝛ fraudulẽter.vt ſupra ꝓbatũ eſt vxorẽ expellit a ſua ſocietate nimirũ ꝙ ſi aliquod lucrũ acquiſiuit interim ꝙ
34 vxori teneatur cõicare. ¶ Nam iſta ſocietas tacita a lege inter virum ꝛ vxorẽ nõ eſt minus priuilegiata ꝙ̃ illa q̃ expreſſe contrahit int̃ ſocios.vt ꝛ̃ no.Bal. quẽ ibi ſequũt̃ moder.in.l.reiiudicatẽ.in.ſ. ſocero.ff. ſoluꝫ. matꝝ.ꝛ quemadmodum ſocietas expreſſa que inter ſocios contrahitur eſt q̃dã fraternitas vt in.l.vxo.ff.ꝓ ſo. ita etiã ſocietas cõtracta inter virũ ꝛ vxorẽ.eſt q̃dã fraternitas. ita dicit Signo de bõ.in conſi.lxiij.in.ij.col.

¶ Additio. ¶ Adde noſtrũ Sida. a Segur. in vtili repeti.l.iij. ſ.ſi.nu.lxxvij.ff.de liber.ꝛ poſtꝺ. vbi me diffuſe latiſſime ſum memor.ꝛ intract.de bonis
Solonnis lex. lucratis.conſt.matri. col. ir. in princ. num. xxvij. Didacum couarruui. in epitome. ij. parte.c.vij.ſ.j.num.v.facit lex Solonnij.ij. vbi cautum eſt. ꝙ ſubſtulit dotes pecuniarias. niſi ꝙ tã mulieres afferrent in dotem
35 pauca vestimenta. ꝛ vaſa quedam paruo empta (ꝛ dat rationem que facit in hoc propoſito) dicendo ꝙ ſocietas coniũgij non pretio. Sed natorum charitate iungi oportere: vt refert Ioan. Boenni. in lib. de more gentium.lib.iij.c.ij.ꝛ etiam adde Alexã. ab Alexandro. lib. iiij. genialium dierum. c.viij. Didacus ꝓperez Salmantinus.
Decadẽ re. ¶ Octauo facit: q̃ ſocius renũcians in tẽpeſtiue ſocietatẽ interim acquiſiuit aliquid tenetur ſocio cõicare. ter. eſt in.l.actione in. ſ.labeo.ff.ꝓ ſocio.cum igit̃ maritus vxorẽ expellit vxorẽ ſine cauſa a ſuo cõſortio ꝛ ſocietatem dicitur in tẽpeſtiue dicte ſocietati renunciare. ergo interim queſita per eum ſibi cõmunicauit. ¶ Ad idẽ facit ꝙ dicit Bal. in.ꝺ.l.j.in.iij.col.C.de legatis.ꝛ ꝙ dicit. Jo. de pla. in rubrica de fugitiuis. libro. xj. vide ter.in.ſ.ſi. inſti.de in genuis. vide Fede.de ſenis in conſ.clxxvj.inci. Dſio Conrrado. quẽ refert ꝓpoſit. in.c.plerũq̃.in.iiij.col.vſi. quero maritus.de dona inter virũ ꝛ vxor. et Augu.in addi.ad Ange.de are.in. vſi.che me hay adulterato la mia dona.in.iij.col.in addi.incipi.tu autem in hac materia adde ꝛ dic ꝙ imo videtur ꝙ mulieres. Jaſon.in.l. ſi ab hoſtibus.ſ.ſi vir.in.v.adde ꝙ ſimiliter. ff.ſoln.matri. ¶ Quarto caſu quãdo econ 36
tra vxor ſine cauſa non vult ſtare cum marito ſuo ſi aliqua interim ipſa acquiſiuit. dico ꝙ tenetur eidẽ viro cõmunicare per ea que ſupradicta ſunt in tertio iũctis hijs que dicta fuerunt in ſecũdo caſu. ¶ Quinto caſu q̃ 37
vir ꝛ vxor ad inuicẽ ſunt ſeparati ꝓpter aliquã cauſam cum diſpenſatione.de qua in.c. publico.de cõuerſi.coniuga. ꝛ poſtea aliquis eorũ aliquid acquiſiuit.dico ꝙ hoc caſu nullo modo ſic queſita debent de neceſſitate cõmunicari.imo ꝙ vnuſquiſq̃ ſibi acquirit quod patet. nam cum ſint cũ cauſa ſeparati.iam non ſunt vir ꝛ vxor:ergo nõ habet locũ lex loquens de lucris cõmunicãdis cum certum ſit eos non eſſe virũ ꝛ vxorem poſt dictam ſeperationẽ cum cauſa venientem.
Nota iſtũ caſum.
¶ Sexto caſu quando vir ꝛ vxor ſe ad inui 38
cem ſeparant ſeorſum habitando promittendo ſimul caſtitatem. in hoc etiã dico ꝙ cum ambo ſunt ſeparati ꝛ nõ cohabitẽt ſimul imo ſeorſum vnus ab altero cohabiter ꝙ vnuſquiſq̃ ſibi acquirit per ea que dicta ſunt in ꝓmo caſu.et ꝙ vir ꝛ vxor poſſunt mutuo conſenſu ab inuicem ſeparari quo ad thorũ ꝓmittendo ſimul caſtitatem. eſt glo. maxime ibi.ꝺ.Abb.in.c.veniẽs.ꝺ.regu.et no.in.c.dudũ.de cõuerſi.cõiuga. ꝛ no. ꝫPrepo. Alexã. in.c.preterea.ij.col. de ſponſa. ¶ Septimo 39
caſu.ſ.quando vxor ſeparatur a viro quo ad thorũ ꝓptea eius ſeuiciã ꝛ crudelitatem ꝛ eo ꝙ non facit vitã maritalem cũ vxore. ꝛ in hoc dico ꝙ non ſolum vxori eſt ſua dos reſtituenda.vt in.c.j.vbi hoc tenet Abb.de don. inter virum et vxo.ꝛ Bald.in.c.j.in.ſ.col.in iij.no.vt lite non cõteſta.verũ etiã medietas lucrorũ ante dictã ſeparationẽ per virum obtentorum. iſte eſt tex. iuncta ſua gloſ.j. in.c.

ſignificauit.de dona.inter virum ꝛ vxo.iuctis hijs que dicit Abb.in.ꝺ.c.j. ꝛ ideo conſulo vxoribus petentibus ſeparationem quo ad thorum ꝓpter dictã ſeuiciam.vt nõ ſolum petãt a maritis ſuis ſuas dotes ſibi reſtitui.verũ etiã medietatem bonorum q̃ ante dictam ſeparationem per viros fuerunt obtenta ꝙ ego multotiens vidi obmitti ab aduocatis mulierum. ¶ De obtentis tamen poſtea vxor non communicabit: q̃ ſua petitione a viro ſeparata eſt in facie eccleſie. licet vir fuit cauſa ſeparationis.

¶ Additio. ¶ Adde Joan. lup.in repeti.Rubri.de dona.ſ.64. nu.r.ꝛ iterum in.l.xvj.Tauri. num.xxxv.ꝛ Didac.couarru.in epitome.ij.parte.c.vij. ſ.j.num.vj.ꝛ Ferdi.Som.in.l.xij. Thau. num.xv. Cõtrarium huius dictinſi autoris firmantes.q̃ negari non poteſt dictam ſeparationem de quo in hoc caſu factã fuiſſe culpa ipſius viri.non vxoris.ꝛ ſic lucra acquiſita poſt ſeparationẽ vxoꝛe eam petente ꝓpter culpam viri cõmunicabũtur inter eos. iniquũ enim eſſet mulierẽ ꝓpter culpã mariti expulſam ꝛ ſeparatã quo ad mutuam cohabitationem lucrũ bonorũ acquiſitorũ cõſtante matrimonio ꝓuari. vt in ſimili belle cõfirmant cõgeſta a doctiſſimo Tiraquello. intracta.de vtroq̃ retract.chart. ccij. col.j. nu.xij.cum ſequẽt.ꝛ ex pluribus aliis id firmari poſſe cõpertiſſimũ fore cẽſemus.ideoq̃ exactioꝛi pagina nõ probamus: ¶ Nec
Execſſatio autoris. mireris ꝛ ſi noſter autor hic errauerit. Cum nemo ſit qui nõ erret.l.quãuis.ꝛ ibi ꝫPaul. de caſtro.nu.ij.ff.de condi.ꝛ demõſtra.qſiq̃ bonus dormitat Homerus.ꝛ Moyſes errauit vt patet exod.iiij.iratus dñs in Moyſem ait.ꝛ numero.xxvij.q̃ offendiſtis me indeſerto ſin in contradictiõe multitudinis.nec ſanctificare voluiſtis coꝝ ea ſuper aquas.ſi igitur iſte errauit de quo ſcriptũ ẽ.exod.xxxij. loquebatur dominus ad Moyſem facie ad faciem.ſicut ſolet loqui homo ad amicũ ſuũ: ꝛ alibi numero. xij. Ore.n. ad os loquor ei: palã.ꝛ non per egnimata ꝛ figuras dñm videt. Quare ergo nõ timuiſtis detrahere ſeruo meo Moyſi.ꝛ Hieroni.ad titum.c.j. trã ſumptiue in.c.Moyſes.vlij.q.j.ꝛ ꝺ Dauid. Salomone.ꝛ ꝫPetro in ſacro eloquio legiꝫ. ¶ Et de aliis quos recenſſet Lepol. in.l. ſi contra.in verſi.ij.nota.num.iij.C.de vſucapio.pro emp. ꝛ in ſacra pagina in multis locis probari poſſet. nimirum ſi nr̃ autor non attigerit veritatem.argu.ter.in.l. peregre. in prin.ff.deacq.poſſe.ꝛ omnium habere memoriã ꝛ penitus in nullo peccare potius diuinitatis q̃ humanitatis eſt.vt firmat Conſultus.in.l.ij.ſ.ſi quid autem.C.de ver.iure enucl.glo.in.c.cum adeo.ſuper verb.modereꝫ.de reſc.ꝛ in.c.porrecta.de confirma. vtil.vel innut. Didacus ꝫPerez.
¶ Tertio modo ponitur familia pro parẽ 40
tela aſcẽdentium.vt eſt ter.in.ꝺ.l.fina.C.de verbo.ſigni. Ex quo infertur ꝙ illi qui conſtituunt familiam ꝛ ſunt caput familie tamen comprehẽduntur ꝛ veniunt appellatione familie.ex quo inferũt ibi Oldra. ꝛ ꝫPau. ꝛ moderni ꝙ appellatione curie Romane veniũt cardinales.facit.l. peculium.ſ.quadrige.ff.de le.ij.ꝛ.l.ad ſubeunda. cum gl. C. de decuri.li.x.ꝛ.l.j.ff.de teſta.mili.vbi imperator ſe militem appellat. nã alibi Bal.in. l.nõ ideo minus.C.de here.inſti.ꝙ illud qꝺ iudicamus de numero iudicamus de principio numeri qui autẽ dicũtur de pro ſapia. vide glo.in.ꝺ.l.ſi quis ex corpore.in vbo pro ſapiã. de murilegul.li.xj.qui autem dicantur de cipo qꝺ eſt vocabulum ruſticũ.vel de agnatione.vide Ange. ꝫPaũ.ꝛ Jaſo.in.ꝺ. l.fina.vbi te remittent moderni. ¶ Quar- 41
to modo ponitur familia pro ꝓpinquis ꝛ cõiunctis teſtatoris.vt in.ꝺ.l.ſi. que ad hoc eſt magiſtral.per quem ter.dicunt ibi moderni.ꝙ cum loquatur generaliter ꝙ veniant omnes ſiue ſint agnati ſiue per lineam feminiñ cognati vt ibi tenet originalit Oldra. Bal.ꝛ ꝫPau.ex eo q̃ ſumus in materia fauorauili.ſ.in vltima voluntate.l.in teſtamẽtis.ff.de regu.iur.ꝛ in.c.dilecti.de dona.attẽto.tamen cõmuni vſu loquẽdi nõ veniũt cognati. Ita dicit Bar.in.l. cum ita. in. ſ. ſi.ff.dele.ij.vnde vbi talis cõmunis vſus loquẽdi vigeret nõ haberet ꝛ locũ.ꝺ.l. ſi. ſcõm Jaſo.ibi. ¶ Sed ꝓ declaratione ſupradi 42
ctarum dubiarũ quero q̃ cognoſcemus vtrũ Queſtio. appellatio familie referatur ad perſonas an ad res reſpondeo ſecundũ Bar.in. ꝺ.l. fin. ꝙ quando profertur a teſtatore aut diſpoſitio ſit familie aut de familia ſi ſit familie referẽ ad perſonas.vt in prima parte.ꝺ.l.fina. ſi de familia referẽ ad res vt in ſecunda parte eiuſdem legis.ꝛ in.l.nam quod.in.ſ. ſi.cũ le.ſeq.ff.ad trebel.ꝛ ita colligitur in.ꝺ.l.pro nunciatio.de verbo.ſig.ꝓdictorum ratio eſt ſecundum eum.quia qui de familia eſt prout refertur ad perſonas non poteſt teſtator diſponere.nam cũ libere perſone ſint non poſſt

Universidad de Salamanca. BGH

alteri relinqui.sed si appellatio familie pro
ferꝛ a lege que potest non solum disponere
familie:sed etiam de familia necesse est quod
recurramus ad antecedentia ⁊ sequentia.⁊
sic intelligemus qualiter lex intelligit.vt in
l.si seruus plurium.in.§.fi.ff. dele.j. ⁊ debe-
mus accipere illum intellectum qui est sine
vicio.vt in.l.ambigua.de le.j.⁊ in.l.quotiēs.
43 ff.de regu.iur. ¶ Quo autē ordine veniant
illi qui sunt de familia.in.d.l.fi.habetis.vbi
habetur ꝙ isti de familia veniunt gradatim
⁊ intellige gradatim sm ordinem successio-
nis.vt qui primo vocatur ab intestato pmo
vocetur ad hoc legatum relictum familie.
secundum ℘an.de ca.⁊ modernos in.d.l.
fina.quibus autē aliis modis sumatur istud
nomen familia. vide Alberi. in suo dictio-
44 nario in lꝛa.F.super verbo familia. ¶ Se-
Secundum cundo principaliter premitto pro declaratio-
cuidentiale ne huius.§.⁊ totius huius legis.ꝙ pncipū
isti⁹. §. ciuſ- huius legis pro sequitur eandem materiam
dēꝙ diuisio vsꝙ ad.§.si rē.l.qsi quis est rogatus restitue
re in certe pſone de certis cū moriatur.⁊ ista
lex vsꝙ ad.§.si rē.diuiditur in quinꝙ par-
tes pncipales sicut quinꝙ sunt pncipalia di
cta.pma durat vsꝙ ad. §. sed si de falcidia.
secda a. d.§.sed si de falcidia.vsꝙ ad.§.sed si
vno.tertia ibi.vsꝙ ad.§.si duos.quarta. ibi
vsꝙ ad.§.sz ⁊ si fundū.vbi ponit ꝗnta pars.
45 ¶ Prima pars huius legis continet tres
dubitationes vel quattuor. Prima si ali-
quis instituꝰ heres ⁊ a testatore grauatus
vni de familia eiusdem testatoris quē volue
rit eligere fundumticianum restituere quē
modum debet heres tenere vt impleat vo-
luntatem defuncti an habeat sibi relinquere
in vltima voluntate.⁊ dꝛ ꝙ non:imo potest
in vita eligere ad dictum fundum illum quē
vult pervenire ad dictum fideicommissum.
⁊ si perseuerat in electione electus conscquit
rem illam ex testō primo non ex electiōe gra
uati. qꝛ nullum tribuit eidem electo ius:sed
46 eius personam solum declarat. ¶ Secun-
da dubitatio est eligit ⁊ in suo testamēto ei-
dem legat eundem fundum an istud lega-
tum valeat vt iste legatarius possit petere
rem ex testamento grauati. ⁊ ibi dicitur ꝙ
non tanquam factum a debitore creditori:
quia iste heres est debitor grauatus electo
creditori: quia electus reputabatur credi-
47 tor cum videatur electus a primo testatore:
vt in. §. si de falcidia. ¶ Tertia dubitatio
est vtrum iste grauatus possit electionem
suam reuocare et alium eligere. et respon-
detur ꝙ si ex eo ꝙ dictam electionem fecit an
te tempus cum esset grauatus restituere post
mortem suam vnde potest elligere in articu-
lo mortis. et si ante eligit illi electo non fuit
aliquod ius quesitum.ideo potest elligens suā
electionem tanꝯ in tempestiue factam reuo
care. ¶ Quarta dubitatio est si semel elege 48
rit ⁊ eidem electo in testamento reliquerit eā
dem rem si electionem postea reuocat an iste
electus possit rem consequi ex testamento
grauati.⁊ videbatur ꝙ sic: quia a principio
legatum fuit nullum ex eo quia durante ele-
ctione reputabatur iste electus creditor. et
cum iam dicta electio sit reuocata non po-
test dici creditor. In contrarium tamen ibi
determinatur: quia a principio legatum fuit
nullum ex quo erat electus. vnde postea non
reconualescit licet electio reuocetur propter
regulam catonianam: quia si esset mortuus
statim non valeret legatum: quia electio du
rat:ergo ex post facto non reconualescit. vt
in.l.cetera. in.§.j.ff.de lega.j. ¶ Supradi- 49
cta vero quia sunt vtilia ego induco ad ali- Infertur.
qua quottidiana. nam habemus vnam le-
gem regni nostri que dicit. ꝙ si aliquis ha-
beat filios vel nopotes qui habeant ius suc-
cedendi nō potest dare vel relinquere in mor
te extraneis vltra quintam partem bonorū
suorum. tamen si voluerit meliorare vnum
de dictis filijs seu nepotibus possit hoc face-
re in tertia parte suorum bonorum vltra q̃n
tam supra dictam quam potest relinquere ꝓ
anima sua vel alꝭ vbi voluerit ista est lex fo- Lex regni.
ro legum.lib.iij.titu delas mandas.l.ix.
¶ Circa legem istam multi in multis dubi- 50
tant ⁊ primo si quēadmodum potest pater
in morte dictam tertiam relinquere. Ita co
dem modo possit eam in vita filio vni quem
eligerit donare. et multi dicunt ꝙ non per
eandem legem requirentem ꝙ. d. meliora-
tio fiat in morte. vt probat. d. l. ibi dum di-
cit. Ni mandar a su muerte.iuncto responso
sequenti. ¶ Sed in contrarium est veritas
immo quemadmodum meliorationem po-
test facere pater in morte.ita etiam possit eā
per viam donationis inter vivos facere.qō
probatur in sequentibus fundamentis.

¶ Additio. ¶ Prelegatū ter
tij ⁊ quinti tam in
vita cꝯ in morte sa
cientis bodie fieri posse lege regia statutum Lex regni.
est. in curtijs thauri.in.l.xvij.et in.l.xix.⁊ pro
batur etiam in.l.xxiij.et in. l. xxvj. in eisdem
decisionibus. Didacus Perez.

51 ¶ Primo per nostrum ter. dicentem. ꝙ si
aliquis habet potestatem eligendi vnum de
familia testatoris ex testō cui cum moriatur
electurus restituat fideicōmissum. ꝙ licet a
testatore fuit data forma eligendi.s. in mor-
te eligentis attsi nihilominus pōt elligere in
vita. ¶ Ita dicamus in ꝓsiti cū pf habeat
potestatem eligendi vnum de filijs suis cui
facit illam meliorationē a lege vel per legem
detur pfi ptās meliorādi.⁊ sic vnū quē vel-
let elligere in morte ꝙ nihilominus si in vita
eligat meliorando valeat talis electio.sed lz
istud fundamentū primū videatur satis in
conuincibile.attsi omnimodo nō concludit:
qꝛ vt infra apparebit ofia est inter electionē
de qua loquit ista.l.vnū ex familia.⁊ illā de
qua loquitur.d.l. fori. qꝛ pma electio est re-
nocabilis.vt hic expresse dicit ter. secūdo ve
ro minime.vt infra in tertia dubitatiōe late
52 apparebit. ¶ Secundo facit:qꝛ ista melio-
ratio posſ̄ꝯ per patrē vni filiorū est assigna
ta eius est legittima ꝙ pz qrnō pōt assigna-
ri extraneo.imo illi cui cōpetit ius succeden
di.vt pz in.d.l.ix.ibi. Que ayan derecho de
heredar.⁊ sic illi cui debetur legittima.
53 ¶ Nam ei qui nō bz ius succedendi contra
¶ Bal. in. l. volūtatem pfis nec ius cōtra tabuládi.licet
i.in prin. ff. possit venire ex volūtate pfis non competit
de bo. poss. legittima. ⁊ per cōsequens ius contra tabu.
cōtra tabu. glo.est no.in.l.i.in pn.super verbo naturā-
lis.ff.de bono.posse.contra.tabu.que est sin-
gularis sm Bal. qui eam sequit in.c. j. in.
rj.col.de consti. Idem tz Bal.in.l.fi.in.iiij.
col.C.vnde legi.⁊ ꝓbatur optime in.l. fin.⁊
ibi ad hoc no.Bal.C. de natu.libe. ⁊ illam
glo.in.d.l.j.sequitur etiā ⁊ reputat singula-
rem.d.Aler.in secunda parte.consi. lxxiij.
incipi.Visto processu cause vertentis.ad finē.
⁊ Ludo. Roma.in consilio.xxxij.incipi.licet
naturalis filius.⁊ illam glo.pro eleganti se-
quitur Bal.in.l.i.vbi reddit etiam singula-
rem.C.quorū bonorū.⁊ in.c.innotuit.in.iiij.
54 col.de electio. ¶ Sed sic est ꝙ pf tenetur fi
lio suo assignare legittimā in morte non ta-
men in vita.vt ē ter.pncipalis.in.l.j.§.si im-
puberi.ff.de colla.bono.⁊ determinat Bal.
in auē.si qua mulier.C.de sacro sanct. eccle.
Bal.in.l.cū.C.ad legem falc.Bal.An-
ge.⁊ reliqui omnes in. l. lex Cornelia. ff. de
vulgꝛ.⁊ pupil. substi. Alberi. de Rosa.in.
l.lenones.C.de epiſc.⁊ cle.attamē si pf volue
rit filio in vita assignare talē legittimā pōt ⁊
valet in cōtinēti talis assignatio.ter.est nota.
in.l.si quādo in.§.illud.C.de inoffi. testamē.

¶ Adde. ¶ Autorem in repe. l. imperator. versi. octauo
fallit.nu. lxxxiij. vbi vi-
ri.ff.ad. S.C.trebelli. Cassana. inconsuetu-
di.Burgundi. Rubr. vij.§.ij.nu. vj.chart.
cxxx. col.ij. Didacꝰ Perez Salmantinus.
¶ Ergo ita dicamus in presenti cum dicta
melioratio sit legittima. vt supra ꝓbatū est.
ꝙ licet debeat fieri in morte per. d.l. fori.ꝙ
si fiat in vita nihilominꝰ valeat eius assigna
tio ⁊ in continenti. ¶ Tertio facit pro hoc 55
ter.a nemine in hoc ponderatus. in auē. vti
⁊ si parens.in verbo.quantū deberi poterit.
C.de inoffi.testa.vbi dicit ter.ꝙ si ego habēs
plures filios vni quem forte multum diligē
bam contuli inter vivos immēsam donatio
nē bonorum meorum.dicit ibi ter.ꝙ alij filij
possunt ab isto fratre aduocare quātum eis
de necessitate de iure in bonis meis debeba-
tur: ergo a cōtrario sensu omne illud quod
eis de necessitate ego pf non cōpellebar re-
linquere non pōt a dicto fratre aduocare.⁊
sic dictus filius donatarius poterit cum tri-
bus partibus meorum bonorum.pmo cum
sua legittima.secundo cum tertia parte bo-
norū quā poteram ei dare cum meliorando
⁊ quam aliis suis fratribus de necessitate nō
tenebar relinquere cum habebam ius eligē-
di inter filios.⁊ idem erit dicēdum de quin-
ta si.d.donatio ita fuit magna.ꝙ etiam po-
tuit attingere quintum.⁊ sic illud qō de ne-
cessitate. ego pater tenebar relinquere aliis
filijs meis possunt ipsi a fratre sua aduoca-
re.s.legittimam suam solā sine tertio ⁊ quin
to.⁊ per cōsequens frater.vt dixi donatariꝰ.
habet in vita mea tertium per viā meliora-
tionis.⁊ dictū ter.in dicta auē.vnde ⁊ si pa-
rens.ego pondero ad tria ad quē vnc̄ꝯ per
aliquē fuit pōderatus. ¶ Primo ad id qō 56
dixi ꝙ quēadmodum pater potest in morte
relinquere meliorationē vni de filijs suis.ita
eodem modo pōt si vult in vita illā eidē filio
assignare. ¶ Secundo ꝙ si in vita iste pa-
ter vt dixi voluit facere dictam electionem
ꝙ eam non potest revocare cum sit inter vi
uos.vt infra in tertia inductione latiꝰ dicā.
¶ Tertio ꝙ non solum pater videtur filiū 57
suū meliorare in tertio vel quinto seu in am- ¶ Modie
babus partibus quando dicit. ¶ Melioro idem decis-
filium meum in tertia ⁊ quinta parte bono- sum est per
rum meorum.verum etiam quando talibꝰ l.xx.i curtis
verbis non prolatis tot ⁊ tanta bona eidem Tauri.
filio dedit vel relinquit ꝙ sufficiant non so-
lū ad suā legittimā necessariā.lz etiā ad ter-

Universidad de Salamanca. BGH

tiam ⁊ ad quintam qõ eſt notandum ad declarationem.d.l.fori. ſiſis ter.eſt qui eodem mõ nouiter põderatur.in.l.ſi totas.in verb. relinqui neceſſe ẽ.C.de inofficio.dona.in quo ſu prædicta tria no.poterunt commẽdari. De quo dicã etiã (deo dãte) in tertia pte huius legis l ſcõa inductiõe. ¶ Quarto facit ter. in.l.j.in pn.iũcto ter.in.l.eũ quo.in.§.ſi.ff.ad legẽ fal.dicit ter.in.d.l.j.q̃ teſtator inſtituẽs ⁊ legata relinquẽs oz relinquere in ſuo teſtõ quartã beredi.ecce ibi ter. dicẽtẽ quartã falcidiã eſſe relinquẽdam in morte. vt dicit.d. l.fori.tertiam per meliorationẽ eſſe in morte relinquẽdã.dicit tñ ter.in.d.l.ſi.q̃ teſtator ſi in vita.d.quartã dederit beredi futuro q̃ tã tũ cõſequi teſtator.⁊ beres habẽs quartã in vita quantũ cõſeq̃retur ſi haberet in morte. ⁊ ibi clare ꝓbatur q̃ illi cui eſt relinquenda quotta bonor in morte põt teſtator ꝓuidere in vita eã ſibi viuẽs conferẽdo. ¶ Quinto facit ter.in.l.lucius titi⁹.ff.dele.iij. vbi dicit ter.q̃ ſi teſtator rẽ leganit ⁊ viuẽs eã tradidit legatario q̃ perinde eſt ac ſi tradidiſſet poſt mortẽ vel in morte induco illum ter.ſic. teſtator in vita poteſt ꝓuenire beredẽ in executione legati.nã ſi teſtator in vita rẽ legatã nõ tradidiſſet beres erat executor legati ⁊ p manus beredis deberet res legata venire ad ptãtẽ legatarij.vt in.l.non eſt dubiũ.C.delega.ita eodẽ mõ eſt dicẽdum in dicta melioratione.q̃ cũ ſit prelegatũ reſpectu partis tãgẽtis alios frẽs nõ meliorator:ſi ẽ morte tal fuiſſet facta ꝓlegatio ſeu melioratio executio ipſius quatenꝰ cõſiſtit in ꝓlegato eſſet faciẽda per alios frẽs reſpectu quorum valet tale prelegatum quam executionẽ põt prouenire teſtator in vita conferendo q̃ poſt mortem exequendum. ⁊ ſic ibi patet clare q̃ tãtum operatur q̃ teſtator dedit in vita quantum ſi reliquiſſet in morte inducendo modo iam dicto. ¶ Sexto facit dictũ ſolẽne.Bal. in.d.l.ſi totas.C.de reuo.donati. vbi ipſe ſic inquit.q̃ licet pſi per teſtñ oz licere per cõtractum.cum igitur patri liceat per teſtñ filium vnum meliorare ẽ oz eidẽ ⁊ hoc licere facere ꝓ contractum. ¶ Septimo ꝓ hoc ego allego ter. in.c. de bijs.de ſepultu. vbi ter.circa modum diſponendi de bonis dicit q̃ ſi aliquid licet facere in morte multo fortius ⁊ liberaltius licet facere inter viuos.qui ter.eſt no.ad corroborationem dicti Bald. in.d.l.ſi totas. ¶ Octauo facit text.iuncta. glo.in.l.heredes palam. §. ſi. ff.de teſta. vbi habetur. q̃ illud quod fit in actibus viuorum.ſ.contractus poteſt fieri in teſtõ ⁊ ſic in actibus mortuorum.ẽ idem erit econtra.cũ contrariorum eadem ſit diſciplina.vt in.l.j. ff.de bijs qui ſunt ſui vel alieni iuris.

¶ Additio. ¶ Adde ter.notabi.⁊ ibi Bal.in. l.panthoni⁹.§.fin. ff.õ acqrẽda.beredi.⁊ in.l.ſi auia.vbi Bal. ¶ Paul. Jaſ.⁊ alij.C.õ iure deliberãd.⁊ Roma. dicit cõem opinionẽ eſſe cum ſinſa iſtius glo.incõſi.ccxciij.incipi.preſupoſito q̃ dictũ legatũ.col.j.⁊ in conſi.clxxj. ꝓ deciſione conſultatiõis.verſi.aliquãdo vero.⁊ eam reputat nota.Lepol.in cautel.cxxix.nu.ij.citans ad id glo.ſimi.in.l. bis conſequenter. §. ſed an familie. ſuper verb.preſcriptis verbis.ff. famili.here.quam preter alios dixit mirabilem.Bal.in Rubri.C. res inter alios acta. notabi. Jaſo.in.l.nemo poteſt. in.ij. lectione.verſi.vltimo pondera ter.nu.xx.ff.deleg. j. ¶ Paul.in.l.ex parte beres.ff.de acq. here. Curti.in.l.j.mum.lxv.ff.ſi cert.peta. ¶ Idem eſt glo.ordina.⁊ nota.in.l.j.C.de falſa cauſ.adiect.lega.in glo.fina.verſi. qui vero in vltima voluntate ſingula.Sedm Bald. in titu.de pace conſtantie.verb.ſetuaginta. ⁊ omnes ſequuntur ſedm Jaſo.in.l.qui pecuniam.col.ij.ff.ſi cert.peta.⁊ in.l.ij.§.creditum.col.iiij.eod.titu. Hippoli.in cõſi.v.nu. xvj.⁊ conſ.cix.nu.xxxiij.⁊ in conſi. cxiij. nu. xij.⁊ in conſi.cxxxix.nu.xxxiij.⁊ in pract. crimi.§.diligeter.nu.cxix.⁊ in repeti. Rubri.ff. de fideiuſſori.nu.xlij.⁊ in.l.j.§.ꝓterea.nu.6. ff.de queſtio.vbi inquit notãter cõfeſſionem factã in vltima volũtate de receptione mutui eſſe maximi valoris:adeo q̃ cõfitẽs nõ bz exceptionẽ nõ numerate pecunie. q̃ ẽ ſingulare ad.l.i cõtractib⁹.C.nõ.nu.pec.⁊ ad.l.ſi li.cxxxiiij.⁊ adde oĩno Jaſ.in.l.cũ antiqtas. vſi.ij.põdera ter.nu.iij.C. deteſt.⁊ in.l.3.nu. viij.ff.de libe.⁊ poſth. Caſſane. in conſuetu. Burgũd. Rubri.iiij.§.iiij.nu.xij.char.crl. ⁊ in Rubri.vi.§.v.nu.v.char.ccrlj.⁊ Lapũ. allegatiõ.xcj. ¶ Et ꝓcedit ꝑdicta cõcluſio in tñ q̃ etiã reuocato teſtamẽto nõ tñ reuocat cõtract⁹ in eo cõtẽt⁹.caſus.in.l.fin.ff.de reb.eor. ſm Bal.ibi.in vſi.itẽ nota. Jaſo. in.d.l.cũ antiquitas.nu.v. Aler.in.l.ſtipulatio hoc modo.col.ij.ff.de vb.obliga. Ripp. in.l.nemo põt.col.viij.nu.xxxiiij.ff.de lega.j. Deci.in cõſi.ccxciij.nu.j. Gnili.Bſidict.in repe.c. Raimuti⁹.vb.in eodẽ teſtamẽto.nu. cxlij.de teſta. Ange.a Gãbelli.intract.de teſtamẽ.in.gl.xxvij.quãuis Jaſ. dubiter in.l.

Bl. Dictũ nota. Baldi.

60

61

62

Glo. in.l. j.C.de falſa cã adiecta legato.

Cõtractus factus in teſtẽto an reuocetur reuocato teſt.

Lex fuli.

ſi.col.iij.nu.xviij.C.de fideicõmiſſ. per tex. in.l.j.§.ſi quis ſubcõditione.ff.vt legato.nomi.caue. ¶ Probãtẽ contractũ poſitum in vltima volũtate regulari ſm naturã vltime volũtatis.⁊ ad hoc citat illum tex. idẽ Jaſ. in Rubri.ff.õ verb.obli.col.v.nu.xv.ſed tu intellige illum tex.eo caſu in quo cõtractus tanq̃ acceſſorij ponit in vltima voluntate. ſecus ſi principaliter ſedm doctrinã Bar.in. l.j.§.hec autẽ actio. col.ij.ff. ſi quis teſta.liber eſſe inſſ.⁊ n.cõmunit receptã ſedz ¶ Dbi. Dec.in.l.certi condictio.in ptin.nu.x.ff.ſi cert.petat. Jaſo.in.l.ſi eũ.§.j.col.iij.nu.xvj. ⁊ xvij.ff.ſi quis cautioni.⁊ Ludoui. Gomeſ. in.§.fuerat.col.vj.in finali linea.inſti.de actio.⁊ de hoc dubio adde Tiraquell. in legibus cõnubialibus.in.l.xv. glo.iij.nu. xciiij. cum ſequen. Didacus ¶ Perez.

63 Lex regni. ¶ Nono facit ter.foro.le.li.iij.ti.delas doña.l.iij.vbi dicit ter.q̃ pf habens ptãtẽ vãdi quintũ põt illud dare in vita:ſi hoc ẽ õ quinto idẽ vf dicendũ de tertio cũ.d.l.ix.dicat q̃ pf põt relinq̃re in morte tertiũ ⁊ quintũ ⁊.d. l.iij.declaret.d.l.ix.in quinto eodẽ modo vf declarata in tertio.nã dictio mota poſita in. d.l.ix.reſpicit vtrũq̃.ſ.tertiũ ⁊ quintũ ẽ pari formit act⁹ mortis qui ertẽditur ad actũ vt te in quinto p.d.l.ix.oz ertẽdi in tertio pcãdẽ.l.iij .arg.ter.in.l.iam hoc iure.ff. de vul.

64 Alia.l.regni ⁊ pu.ſubſtí.cũ ſi. ¶ Decimo facit ter.eo.fo. ⁊ li.iij.ti.õlas herẽ.l.j.in.ij.reſpõſo vbi dicit ter. q̃ pf põt dare quintũ cui voluerit ⁊ ibi verbũ dare ponit idiffinite ⁊ ſic equippollet vſi.l.ſi pluribus.ff.de leg.ii.⁊ p conſequẽs pz pf facultatẽ dandi.d.quintũ nõ ſolũ in vltima volũtate verũ etiã per cõtractũ ꝑmarime q̃ verbũ dare poſitũ in.d.l.j.ꝓprie pertinet ad contractũ.vt infra latius. ¶ Undecimo facit illud qõ no.dicit Bal.in. l.j. in repetitiõe.ij.col.C.õ ſacro ſan.eccl. q̃ qñ aliquis bz licẽtiã aliquid faciẽdi in vltima volũtate ex aliquo ꝓuilegio põt illud facere in vita.hoc ſentit ipſe.ibi oĩa dicit. ridiculum ẽ diſtinguere an quis ẽ in articulo mortis an nõ.

65 ¶ Duodecimo dico hoc probat. d.l.ix. ibi dum dicit (no pueda dar ni mandar.)nam dico q̃ inquantum ter.dicit ibi(dar) q̃ hoc refertur ad contractum. ⁊ inquantum dicit (mandar)hoc refertur ad teſtamentum q̃ ꝓbat.q̃ verbũ dare ponitur ꝓ cõcedere.eſt ter.vbi hoc exponunt Bal.⁊ ¶ Pau.de caſt. l.cognitio.ff.de off.eius cui mã. eſt iur.⁊ verbum concedo pertinet ad contractus.ter.eſt ſũcta gl.j.in.l.ſi cui.ff.de ſeruitu.in ti.gĩrali. ⁊ q̃ verbũ relinquo referatur ꝓprie ad vltimas voluntates eſt ter.in.eta glo. ſup verbo.relinquit.in.l.j. ff. de tab.exhi.⁊ in.d.l.ſicut ſuper verbo relinquatur. ff. de ſeruitu. ⁊ in.l.cum hij.in.§.ij.ff.de tranſac.⁊ in. l. verbum relinquendi.ff.de verbo.ſignif.cum igitur.d.l.ix.dicit q̃ pat poteſt vni filio dare tertium.intelligitur in vita.⁊ cum dicit q̃ poteſt relinquere.intelligitur in morte. ⁊ ſic in.d.l. ter.eſt expreſſus ſupra dicto mõ declarãdo q̃ pater põt facere vtrũq̃ .vide ter. qui hoc ꝓbat in.vi. pti.tit.xiij.l.viij.iũcto ter.in auc.li cet.C.de natu.libe. ¶ Tertiodecimo facit q̃ poſito q̃ pater in vita diſponat de dicto tertio nihilominus dicitur facere in morte quia in hoc ſeculo oĩ homo quottidie mori ſecũdũ Sali.in.l.j.de ſacro ſanct.eccle.vñ merito appellatur ỹcedẽs.vt in.§.vt aũt.in auth.de nõ alienã.aut permutã.colla.j. ¶ Decimoqr- to dico q̃ poſito q̃ legiſlator ponat in.d.l.ix. illud verbũ.(a ſu muerte vale.)verbum nihil diſponit:quia verba legis narratiua vel enũciatiua nihil diſponũt.ita exꝑſſe dicit Sali.in.l.qui ſe patris.in.vj.col.C. vnde libe. ⁊ in.l.accuſatione.C.de accu.habẽt cano.opti mũ ter.in.c.ſi papa.de ꝓbi.in.vi.per quem ita tenet Federi.de ſenis.in conſi.xxix.incipi. viſo puncto ⁊ motiuis. Ludo.in conſi. cxcj.⁊ etiam.d. Aler.in.d.l.qui ſe patris. ⁊ Bart. in.l.ex tat.ff.q̃ metus cauſa. ⁊ eſt glo.exꝑreſſa in.c.ij.in verbo nõ teneris de dolo ⁊ contuma.in.vi. quã ſolus allegat Jaſo. ad iſtũ ꝓ poſitum.in.l.j.in.j.lectura in.vj.col.C.de ſacro ſan.eccle.⁊ in.ij.lectura.in pe.col. Cũ ergo iſtud verbũ.ſ. (a ſu muerte)ſit enũciatiuum nimirum q̃ nihil diſponat ⁊ operetur.

66

67

68 ¶ Decimoquinto facit q̃ quãdo lex vel cã nõ vtitur aliqua dictione ratione frequẽtioris vſus nõ per hoc excludit nec̃ ſtat excluſiue quin etiã habeat locũ in alijs iſta eſt doctrina no.glo.in clemẽ.j. ſuper vbo preſidentes.de reſcrip. quã ibi no. Anto.õ bu.⁊ Jo. de imo.in.v.col.ita igitur dicam⁹ in propoſito q̃.d.l.ix.vſa eſt iſtis verbis(a ſu muerte) gĩa frequẽtioris vſus q̃ vt plurimũ patres meliorãt in teſtõ.⁊ per hoc non excludũtur a meliorãdo.ſ.per cõtractũ donationis per ſupra dicta pz reſpõſio ad obiectionẽ que poſſit fieri q̃ cũ.d.l.ix.cõcludat fieri meliorationem in vno caſu.ſ.mortis excludit aliũ.ſ.vite:quia hoc eſt verũ.niſi iſte caſus qui concludit ponatur gĩa frequẽtioris vſus quia tũc nõ excludit alios caſus. Ita dicũt predicti doct⁹.in.d.cle.⁊ d. Jaſon.in.d.l.j.õ ſa.cã.eccl.

Universidad de Salamanca. BGH

Additio. Adde autorē repeti.l.j.§.ſi vir. verſ.nō obſtat.nu. clxxv.ff.de acq.poſſe.Antoni.Corſet.l ſing. verb.frequentia.Jaſo.in.l.Barbarius.ff. de offi.pretō.ꝛ in.l.ſi extraneus.col. ij. ff. de cond.cauſa da.Deci.conſi. ccxxvij. col. iiij. verſi. tertio principaliter. Alcia. in.l.ij.nu. xxv.ff.de verb.obliga. Tiraqll.in.l.ſi vnq̄. in pein.num.lv.C.de renoca. dona. Didacus Perez Salmantinus.

69 Decimo ſexto ꝛ notabiliter facit tex. in. d.l.j.C.de ſa.ſan.eccle. vbi priuilegium illi l.quod competit volenti teſtari competit illi qui vult inter vinos diſponere poſito q̄ in. d.l.fiat mētio de morte.ita cōcludit ibi Bal. Sali.ꝛ moder.ꝛ eſt communis opinio.

Additio. Adde Jaſon. in.l.ſtipulatio hoc modo.ff.de verbo. obliga. Deci.in.l.finali.num.ij. C. de pact. Didacus Perez Salmantinus.

Si igit illō bz locū in.d. l.j. q̄ cū loquat de licētia alicui data aliquid faciēdi in mor te videt ſibi etiā data vt faciat in vita a ſor tiori in licētia data per.d.l.ix.cū.d.l.j.faciat mētionē de morte in trib⁹ petib⁹.ibi.dū dicit. decedēs.ꝛ ibi poſtq̄ aliud iā velle nō pſit.ꝛ ibi. q̄ iterū nō reddit arbitriū.ꝛ in.d.l.ix.nō fiat mentio de morte niſi ſemel tantū.ibi dū dicit(a ſu muerte.)ꝛ ſic per p̄dicta habetis vnā extēſionē ad.d.l.ix.vt nō ſolū p eādē pſ habeat ptātē meliorandi in teſtō.vez etiā in cōtractu inter vinos hoc eſt p viā donatio nis. Decimo ſeptimo facit tex.no.in.l.vnic⁹ libert⁹.ff.ſi quid infrau.patro.iūcta.l.fin.C. 70 d inofti.teſta. Decimo octauo facit glo. in.l.pactū inter heredē. ſuper vbo vini mar ci in ſcōa parte.ff.de pactis. Facit ꝛ. rix. tex.in.l.precibus. C. de reuocan. donatio.ꝛ alia glo.eſt inſti.de.l.fuſi.cani.in glo. finali.

Additio. Adde Pbilli. deci.in conſi.287. queritur an oſſe. col.j.nu.iij.in.iij. libro. Didacus Perez.

71 Scdo mō induco p̄ncipiū huius legis in prima ſui dubitatiōe ad hoc cū ego pſ vt dixi habeo ptātē meliorādi vnū de filiis meis.po nam⁹ q̄ aliquis iſtorū filiorū nō eſt mihi pa tri dign⁹ ꝛ bñ merit⁹ imo ingrat⁹ an poſſim eū eligere.ꝛ p iſtū tex.ſimplr ꝛ indiſtincte lo quentē videtur q̄ ſic. inquātū dicit.q̄ ſi ego habeo a teſtatore poteſtatē eligendi vnū de familia teſtatoris cui fideicommiſſum reſti tuam q̄ poſſum vnum eligere.ꝛ ſic loqui tur tex.generaliter. In cōtrariū tamē videt tex.in.l.cū quidam.ff.de le.ij. vbi dicit tex.q̄ qui ptātem habet a teſtatore eligēdi aliquē de familia teſtatoris non poteſt eligere in di gnum.i.cum qui in aliquo offenderit teſtato rem. Sed tenendo q̄ ego pater poſſum eli gere etiam indignum poſſumus reſpōdere. d.l.cum quidam.q̄ ideo ibi non poteſt eligi indignus: q̄ ibi poteſtas eligendi fuit cōtra cta ad dignos. nam dixit teſtator. grauo te vt hunc fundū reſtituas vni de familia mea quem dignū putaueris.ꝛ ſic ibi fuit poteſtas eligendi reſtricta ad dignum tantummodo eligendum. ſecus tamen eſt in noſtro caſu. nā.d.l.ix. dans vel cōcedens patri poteſta tem eligendi vnum de filiis ſuis nō cohar ctauit dictam ptātem ad eligendum dignū: imo liberam patri conceſſit licentiam eligen di vnum de filiis ſuis quem vellet.quo caſu etiam indignum poteſt eligere.ꝛ ſibi ingra tum per.in.d.l.cum quidam. in primo rſiſo.

Additio. Omnino adde Joā.Lup. in rep. Rubr.de donatio ni.§.xxvj. num.x.ꝛ Suarez. in rep.l.qñ in priorib⁹.in.ij.limita.verſ.pl⁹ dico.fol. lxiiij. col.iiij.C.de inofſi.teſtam. Ferdinand.Bo meti.in.l.xv.Tauri.nu.xc.qui elegāter etiā quo ad ſorū cōſciētie loquūtur.adde Deci. in conſi.xxxij.col.ij. Didacus Perez.

Facit etiam quia licet filius meus mihi committat cām in gratitudinis per quam poſſim eū exheredare de quibus in.§. aliud quoq; caplm.in ver.cās.in auc.vt cū de ap pel.cognoſ.colla.viij.tamen ſi ego pater vo luero remittere filio meo per pactum talem cauſam in gratitudinis poſſum ꝛ non pōt fi lius amplius exheredari ſecūdum Ange.ꝛ Pau.de ca.in.l.ſi.C.de pact.ꝛ colligitur ex doctrina Bar.ibi.in.ij.col.circa finē.ref.rt ꝛ ſequitur.d.Jaſo.i auc.non licet.circa fi. ij.col.ꝛ circa fi.vltime col.C. de libe.prete.ꝛ exhereda.ꝛ ego pater meliorando filiū meū in tertio tacite videor ſibi remittere dictam iniuriam ꝛ cauſam ingratitudis.ar.text.in. l.ij.C.de pact.ꝛ cum taciti ꝛ exp̄reſſi idem eſt iudicium vulgata.l.cum quid.ff.ſi cer.peta. ꝛ q̄ tacite poſſit cā ingratitudinis remitti. facit.d.Bar.in.l.iij.in.§.fin. per illum tex. ff.de adime.ꝛ tranſfe.lega. vbi ipſe dicit,q̄ ſi pater exheredauerit filium ex iuſta cauſa. ꝛ poſtea filius ſe reconciliauerit cum patre exheredatio cenſetur adempta.

Additio. Omnino ō hac queſtio. que plu ries in ꝓxi cōtin git adde Jaſo.in.l.filio quem pater. col.ij. cū ſequē.ff.de libe.ꝛ poſth.Hippoli.in rep. Rubr.ff.de fideiuſſo.nu.ccxx. Suarez.in. l.ij.ti.de los caſamientos.lib.fori.chart. 75. vbi per plura iſtam concluſionem firmat. Didacus Perez Salmantinus.

73 Facit pro hoc etiā illud q̄ nouiter dicit. Nota. d.Alex.in.l.j.in.pr.col.ff.ſo.matri.q̄ filius qui ingratitudinem cōmiſit per quam pote rat a pſe exheredari ſi penitētiam vino pſe agat nō poterit amplius exheredari facit q̄ dicūt Bar.ꝛ Bal. in.l.imperiak.in p̄n.q̄ il lum tex.C.de nuptijs q̄ qui delinquit poſt p actam penitentiam ꝛ indulgētiam per inde habeē ac ſi nō delinqueſſet ꝛ q̄ ſpurius poſt legittimationem nō eſt appellādus ſpurius.

Additio. Et eſt gl.in. d. l.imperialis.§. is. illud.C.de nup.q̄ regis filius nō eſt dicēdus.qui natus eſt anteq̄ pf̄ eius eſſet rex.nec filius ſacerdotis ha bitus ante ſacerdotium.nec de curionis ha bitus anteq̄ eius pater eſſet decurio gl.in. c.iam ita q̄.§.q.iiij.de quo puncto plene per Antoni.Corſet.intract.de poteſta.regia.q. xxvj.nu.xxxix. Cliſontanum.in.l.xl. Tauri. Rex regni. q.iiij. Regia.l.viij.verſi.emandamos.ꝛ l.v. titu.j.lib.iiij.ordi. Et dixit Bart. in. §. Teſtis q̄ iu preſenti.l.imperialis.C.de nup. q̄ teſtis per rus poſt pa iurus poſt peractā pniam.habetur ac ſi non ctā p̄nitētiā an ſit diecen eſſet per iurus.refert.Jaſ.in.l.pretor.§.etiā dus ampli⁹ is.col.j.nu.v.ff.de edend.ꝛ Caſſane.in con periurus. ſuetudi.Burgūd.Rubri.j.§.v. De qua tñ doctrina dubito.nā teſtis per iurus poſt pe nitentiā nō eſt admittendus amplius ad te ſtimonium tex.cum glo.in.c.teſtimoniū. de teſtib.ꝛ in.c.ſicut nobis.cod.titu.de quo per Alciat.in tract.p̄ſumpti.reg.ii.p̄ſumpti.r. Elbi dicit q̄ ta teſtis periur⁹ nō faciat in ditium.nedum ad torturā.ſed nec ad in for mandam inquiſitionem. per tex.in. c. ſicut nobis.in fin.de teſti.ꝛ ita cōſuluit.Rapha. fulgo.conſi.clxxiij.ꝛ conſi.cvij.ꝛ Deci.cōſi. clxxxix.in.lib.j.poteſt tñ intelligi quo ad hoc vt liberetur a pena periurii ſeu blaſphemie. eo caſu quo pnia eſſet ſufficiens impoſita a iudice eccleſiaſtico in ſuo foro.nō tñ q̄tenus tāgit vindictā.ꝛ intereſſe ptis. vt colligit ex cōgeſta Alciat.in.c.pniciosam.nu.cxxxiij. de offi.ordina.q̄ nota q̄ opinio. Bar.iudi ces nō admittere credē.ſaltē ifraudē.l.z. ti.viij.lib.x.ordi.ꝛ l.Tauri.x.ꝛ cōtra blaſ phemātes.ō qua pena ē tex.l.j.li.pragma. ꝛ quo ad penam.l.de madrid. que eſt in lib. xl regni pragma.chart.xxxviij.ꝛ ſic de aliis reſpicien tib⁹ intereſſe partis debito ꝓti vānificate fm ius vl rōnē vt in p̄dictis iurib⁹ p̄z. Idē.pe. Facit illud q̄ tenet ſpeculator in ti.qui.ſi lij ſunt legi.§.pe.v.quid ſi filia peccauerit.q̄ licet filia q̄ peccauerit in corpus non debeat ali nec dotari a pſe ꝛ ſequit Bal.in.l. fi.C. de dotis.ꝓmi.tñ filia per penitētiā emēdata debet ali ꝛ dotari a pſe fm ſpe.in.d.§.pe.v. quid ſi filia peccauerit.ſi igit pf̄ filio in gra to ꝛ non bene merito ꝛ indigno quo ad ſē po teſt legittimam relinq̄re ꝛ eodē mō poſſit eidē meliorationē aſſignare cum.d.melioratio ſit legittima.vt ſupra ꝓbaui. Hoc tñ eſt ve 74 rum q̄ ego pāter poſſum relinquere dictum tertium filio meo quem ego elegero etiā in dignum quando in eo eſt indignitas facti vt ſupra exēplificaui.ſ.q̄ mihi pf̄i ſtetit ingra tus ꝛ immeritus.ſecus tñ eſt qñ eſt in tali fi lio indignitas iuris vt quia eſt ſpuri⁹. nam tunc non poſſum eidem tale tertium relinq̄ re.ꝛ hoc per ea q̄ dicūt Bal. Pau. ꝛ Flori. in.d.l. cum quidam. que dicit. q̄ qui habet ptātem eligendi quem voluerit poteſt elige re etiam indignum intelligunt ibi ſupradi cti docto.quando eſt indignitas facti. ſecus ſi eſt iuris.ita q̄ dicamus in pſiti q̄ l3.d.l.ix. det mihi pf̄i ptātem eligendi vnum de filiis meis.quem ego voluero.ꝛ ſic poſſim eligere etiam indignū per.d.l.cum quidā.ꝛ cū loq̄ tur.d.l.ix. indiffinite que eſt vliter intelligen da p.d.l.ſi pluribus. attñ limitabiē q̄ſi talis filius eſt indignus reſpectu facti.ſecus reſpe ctu iuris.vt q̄ eſt ſpurius.ꝓ hoc facit tex. exp̄reſſus.d.l.ix. q̄ dicit q̄ illi filio pōt relin qui p pf̄em dictū tertiū q̄ſi pf̄i eſt ſucceſſibi lis alē nō.ita probat ibi dū dicit.(Que aya derecho de heredar.)ꝛ in hoc.d.l.ix.concor dat cum iure communi.ꝛ ad huc plus dico. q̄ etiam quintum non poteſt pater filio ſuo ſpurio relinquere per predicta. ꝓ quo eſt tex.in.le.ſeq.lib.iij.in ti.Dela mandas.l.x. Lex regni ꝛ eodem modo illa.l.x. concordat cum iure cōmuni.q̄ tñ eſt verum niſi quo ad alimen ta vel dotē.vt in.c.cū hꝫet.ꝛ ibi glo.ꝛ Abb. de eo qui du.in ma.quam po.per adul.

Adde. Doctor. Didac. a couaruui. in ſuo epito me in.iiij. decr. ij. part. c.viij.§.vj.nu.j.cum ſeq.vbiin. nu. ri. pro bat cōem opinionē eſſe patrē teneri ad de Pteneturdotare ſpuriam.

Universidad de Salamanca. BGH

ſignandam dotem filie ſpurie ſicuti ad eam alēdā.adde Bome.in.l.vij.Tauri.nu.xvj. Guido.ſPapa.deciſſio.lvij. Bſidict.in.c. Raimutius.verb. dotē quā ei dederat. nu. xliij.de teſt.Caſſane.in cō ſuetudi. Burgū. Rub.i.ſ.iiij.in part.mariage dunc fille.nu. vj.ꝛ.vij.ꝛ Rubr.viii.ſ.3.nu.xij.Bida.ſPe.

75 ¶Et in hoc limitatur hodie.d.l.r. ¶Unū tñ eſt q̄ licet filio ſpurio non poſſim relinq̄re quintum p ea q̄ ſupradicta ſunt.filio tñ meo naturali bene poſſum relinq̄re.d.quintū ter.

Alia lex regni. eſt in hoc no.in eodē fo.ꝛ li.ti.Delas berencias.l.j.vbi dicit ter.q̄ filio quē ex Barragana habeo extātib⁹ etiā legittimis poſſum dare quintam partē meor bonor.nā cū.d.l. ſ.loquatur de filio nato ex barragana intel-

Lex regni. ligitur ō naturali.ter.eſt no.v.pti.ti.xiij.l.ſ.

¶Addē Deci. cōſi.cclxxxviij.q̄ri-

¶Additio.

tur in effectu.ꝛ in cōſi.dlxxvj.incipi.pro reſolutione caſus.col. j.Caſſanc.in cōſuetu.Burg.Rub.viii.qui per totam plura ſingularia expendit in materia illegitimorum ꝛ bonū verbum a Andre.Tiraquell.intract.de vtroq̄ retract.ſ.

Lex nota'regni. xxvj.glo.j.num.xxx.chart.ccxlvj.ꝛ notabilem.l.Tauri.r. Didacus ſPerez.

76 ¶Nec̄ obſtat q̄ poſſet dici q̄ filius ex barragana non ſolū dr̄ ille qui eſt naturalis:imo

Lex regni. etiā ille qui eſt ſpurius⁹.ter.eſt eadē pti.ti. xv. l.j.q̄ ad hoc pōt rſideri. q̄ lz iſte terminus barragana ſit cōis tā ad filiū naturalem q̄ ad ſpuriū.tñ in.d.l.j. nō pōt filius ex barragana intelligi ſpurius:qr ſi ſic intelligeretur diceretur q̄ filio ſpurio poſſit pr̄ relinquere quintum.ꝛ tunc illa.l.j.contradiceret.d.l.r. Delas mādas de neceſſitate.igitur dz. d.l. ſ. loquens de filio ex barragana intelligi de filio naturali ꝛ non de ſpurio:cui filio naturali pōt pr̄ relinq̄re quintā partē ſuor bonorū filiis extantibus legittimis ꝛ naturalib⁹. ꝛ in hoc eſt correctū ius cōe quo cauetur. q̄ filio naturali non poteſt pr̄ relinquere extantibus legittimis niſi vnam vnciam in.l.ij.C. de natu. libe. illis non extātibus pōt ſibi relinq̄re totā ſuam ſubſtantiā per text.in. auc̄. lz.C.cod.ti. ꝛ ab in teſtato dz tantū bñe vnas

Lex regni. vncias.vt in.d.auc̄.licet.ꝛ.vj.parti.ti.xiij.l. viij.ꝛ ſic per p̄dicta habetis ſecundā extenſionem ad. d.l. ix. q̄ etiam bz locum in filio indigno qui a patre poteſt eligi ex ptāte ſibi per eandem legem data cum limitatione de

77 qua ſupra. ¶Tertio modo induco principiū huius legis in ſcōa dubitatiōe ad aliud. et eſt filiū meū meliorauí in tertia parte bonorū meor poſſet aliquis dubitare. iſte filiꝰ melioratus quā actionē hz cōtra frēs ad cō ſequendū illud qđ ſibi cōpetit iure meliorationis.ꝛ certe iſte ter.in ſui pn.in pma dubitatione videt determinare iſtud dubiū.nam dicit hic ter. q̄ ſi aliquis hz ius eligendi aliquē incertū de certis ex iudicio teſtatoris ſi iſte talis eligat in ſuo teſtamento aliquem q̄ ille electus pōt cōſequi fideicōmiſſum nō ex teſtō eligētis:ſed ex teſtō illius qui ſibi dedit ptātē eligendi.cū iſte electus non habeat dictum fideicōmiſſum ab eligente:imo ab illo qui talē dederat ptātē eligendi. ¶Ita vide

78 tur in caſu ꝓpoſito. q̄ cum pr̄ habeat ptātē a lege regia meliorandi vnum de filijs ſuis. ꝛ ſic eligendi incertum de certis.q̄ ſi pr̄ virtute talis ptātis a lege ſibi attributc eligat ꝛ melioret vnum de filijs ſuis q̄ iſte filius electus ꝛ melioratus non debeat agere ex teſtō patris eligentis ꝛ meliorantis:imo remedio illius.l.ſori.ꝛ ſic cōditione ex illa lege cū iſte talis filius electus ꝛ melioratus nō videatur hñe a patre:imo ab ipſa lege miniſterio patris tantū per ea q̄ ſupradicta ſunt.tū etiam qr.d.l.ix. permittens patri meliorare ꝛ vnū de filiſs eligere eſt lex noua.ꝛ dat filio meliorato remedium ad cōſequendā ſuam meliorationem quo caſu competit conditio ex lege.per ter.in.l.j.ff.de condi.ex lege.ꝛ ſic non dicemus q̄ filius melioratus habeat ad dictā meliorationē actionem ex teſtō: imo conditionē ex lege per ſupradicta facit ad corroborationem huius ter.in.l. omnimō. in pn. C.de inoffi.teſta.iuncta glo.ꝛ biis que ibi dicit Ange.in.l.ſPapinianus.in.ſ.ſi cōditioni.ff.de inoffi.teſta.dicit ter.in.d.l.omnimodo.q̄ ſi filio eſt relictum a patre ſuo minus legittima qō poteſt agere ad ſupplementum legittime ꝛ non poteſt rūpere teſtū per querellam.dicit glo.ꝛ ibi Ange.in.d.ſ.ſi conditioni. q̄ ad tale ſupplementum agetur conditione.ex.d.l.omnimodo.cum igitur dicta melioratio ſit pars legittime nimirum q̄ ad illam partem legittime agatur cōditione ex. d.l.ſori. quemadmodum ad aliam partem legittime que per.d.l.omnimodo ſuppletur agitur conditione ex.d.l.omnimodo.ſecundo facit gl.in auc̄.preſbyteros.C.de epi.ꝛ cle. que dicit q̄ licet clerici vel aliqui alij poſſint de caſtrenſi peculio teſtari q̄ filij conſequē tur legittimam per conditionem ex lege.

¶Sed certe poſſet reſponderi. q̄ ideo in 79 d.l. omnimodo agitur ad ſupplemētum le-

gittime cōditione ex illa lege.qr ibi illa pars legitime que deficit non fuit relicta in teſtō. quaſi dicat. quia ſi fuiſſet in teſtō relicta nō ageretur conditione ex lege:imo actione ex teſtō q̄ datur ad relicta in teſtō per ter.in.l. debitor.in fi.ff.de le.ij.ꝛ eodem modo poſſumus rſidere ad glo. in.d. auc̄. preſbyteros. C.de epi.ꝛ cle.ꝛ ſecundū hoc iſte ter.non obſtabit.nam hic ideo non agitur ex teſtamento relinquētis ꝛ eligētis: quia res legata nō erit relinquentis: imo illius qui poteſtatem dederat eligendi. ꝛ ſic dicta res erat ſubiecta reſtitutioni.ſecus eſt in nr̄o caſu. nā res illa in qua filius eſt melioratus erat iſti⁹ patris eligentis ꝛ meliorantis quā in ſuo teſtō filio noſe meliorātiōis relinquit nimirum q̄ hoc caſu poſſit agi ex teſtō patris meliorantis.ꝛ vere in ſuo teſtō relinquentis. ¶In

80 hac tamen dubitatione ego ſic diſtinguo.q̄ Autoris diſtinctio. ant filius melioratus acceptauit partem hereditatis in qua fuit inſtitutus ꝛ melioratio nem.ꝛ in hoc caſu dico q̄ filius in.d.melioratione cum ſit prelegatum habet actionem familie hercīſ. contra frēs ad conſequendū illud quod nomine meliorationis ſibi contingit.ꝛ pro hoc ego allego text.in.l.qui filiabus in.ſ.finali.ff.de le.j.ꝛ in.l.ſi ita legatum.ff.ſa.berci.vel poſſumus dicere.q̄ cū. d.melioratio ſit legittima.vt ſupradictū eſt. q̄ filius melioratus habet petitionem hereditatis que pro legittima competit ſecundū Bal.in.l. pater filium.in.viij. col. ff. de inoffi.teſta.ꝛ in.l.ſiquis in ſuo.j.col.v.quero. C.de inoffi.teſtō.ꝛ in. l. ſi quis filium.in. iij. col.v.iij.queritur ſecundū alios.co.ti.ꝛ in. l.non eſt.C.fami.ber.ꝛ glo.in.ſ.ſi conditioni.ꝛ in.d.auc̄.preſbyteros.intelligitur quādo tal legittima non eſt relicta in teſtō vt dixi.aut filius melioratus nō acceptauit hereditatē q̄ pōt facere p.d.ſ.fi. forte ex aliqua cā q̄ pōt eſſe q̄ hereditas eſt oneribus implicita prelegatū vero ſeu melioratio affert merū lucrum.in.l.ſi hereditatē.ff.māda.in. l.ſi quis ſeruū.in.ſ.fin.cum le.ſeq.ff.de le.ij.

81 ¶Itē pōt eſſe q̄ iſte filius melioratus eſt vna perſona odio bſis lites ꝛ magis vult repudiare partē hereditariam quā ſemp litigare.arg.ter.in.l.itē ſi res.in. ſ.j.ff. de alie. iudi.mu.cā fa. ꝛ q̄ voluit glo. in.l.j. C. de procu.ꝛ in hoc caſu dico. q̄ iſte filius melioratus conſequetur dictam meliorationē ſeu prelegatū qō cōuerſum eſt in legatū ꝓpr̄ repudiationē. ¶Per notata in.d.ſ.ſi.p cōditionē ex lege noua regia.ſ.illa.l. ix.q̄ text. noſtrum.ꝛ per.glo.in.d.ſ. ſi conditionē.ꝛ in d.auc.p̄ſbiteros(vt eſt regia.l.xxij.Tauri.) neq̄ obſtat q̄ iſta melioratio fuit relicta in teſtō ꝓpter qō videbat q̄ cōpeteret actio ex teſtō p.d.l.debitor.qr ad hoc poſſum⁹ rſidere q̄ lz aliquid relinquatur in teſtō.ſi tamē illō cōfirmatur p.l. illud petitur p cōditionē ex lege determinatio eſt ſolēnis Bald. in.l.j.in vltima co. v.ꝛ idē dico.C. ſi quis omiſſ.cā teſta.ꝛ in.l.dotis.C.de iure doti.q̄.d. Bal.ſequitur.ſPet.de anchar.in.c.canonū ſtatuta. in.vſi.vlterius quero no.Jnno.in.c.pen.de cōſti.ſequitur.d.Alex.in.l.j.in.xiiij.col.ff.de leg.j.ꝛ Jaſo.in.l.eā quā.in antepe.col.C.de fideicō.ꝛ in.l.j.in.iij.col.C.commu.de lega. vbi dicūt docto.q̄ ſi ſtatuto cauetur.q̄ legata debeātur hereditate non addita.q̄ licet talia legata fuerint in teſtamento relicta tamē quia per legem cōſeruantur agetur cōditione ex lege. ¶Ita igitur videtur in ꝓpoſito dicendū. q̄ licet.d.melioratio relinquatur filio a patre in teſtō qr tamē illa cōfirmatur per.d.l.regiā. ſine qua nō valeret q̄ agatur ad dictā meliorationē cōditione ex lege:ſz certe poſſit ad hoc teneri q̄ iſto caſu ſcḃo quo filius repudiauit partem hereditatis. ꝛ cōſequitur prelegatū ꝛ meliorationē q̄ ad eam cōſequēdam habeat actionem ex teſtamēto. ¶Quod patet qr portione hereditatis repudiata. Jam illa deſinit eſſe melioratio ꝛ p̄legatū imo cōuertitur in legatū.vt no. in.d. l.qui filiabus.in fi.ꝛ ſic iā non habet dictā legittimā diſpoſitione.d.l.regie. que loquitur de legato:imo habet ex diſpoſitione teſtamēti propter ſuā repudiationē.ꝛ hec no. qr ſunt bona ad ſciendū qua via filius melioratus agat quādo vtrā q̄ acceptauit. ſ. hereditatē ꝛ meliorationē.ꝛ quādo vnū tantū cōſequitur.ſ.meliorationē hereditate repudiata nō tamē tradatis obliuioni illud dictū Bal. in.l.j.C.ſi quis omiſſa cauſa teſta.ꝛ in.d.l.dotis.cū concordātijs ſupra relatis ad intellectū.l.j.titu. delos teſtamētos. in cōpilatione ordinamētorū que dicit q̄ hodie etiam debēbentur legata.licet nō addeatur hereditas q̄ hoc caſu legatarij non habent actionem ex teſtamento. imo conditione ex illa. l.j.quod eſt notandum.ſup quo videatis Alexan. in loco iam allegato.

¶Additio.

¶Ad intellectū legis ordin.lib.v.titu.iij.in.l.j.hic allegata.adde Bart.in.l.filio preterito.col.vij. nume.xiiij.ff.de in iuſto Rup. Bal.in.l.fin.

Lex regni

Universidad de Salamanca. BGH

nu.ir.C. si quis omissa cā test. Jaſ.in.l.j. nu.ci.ff.de lega.i. Didacus ℣erez.

¶Quarto modo induco principiū huius legis in tertia dubitatiõe ad q̄stionẽ quottidianā ⁊ de qua ego semp vidi dubitari ⁊ est.

¶Adde. ¶Quod istam dubitabilẽ ⁊ nodosam questio. declarat.l.Tauri.quam rogo vt ſkaliter videas:q̄ ẽ sing. Dida.pe.

83 Quæstio. ¶Meliorauī vnum de filiis meis inter vivos donãdo illi inter vivos tertiã pt̃ẽ meorũ bonorũ.postea vero penitẽtia ductꝰ volo revocare dictã meliorationẽ ⁊ conferre in aliũ vel non cõferre in hoc nõ est vis.dubitatur an talẽ meliorationẽ possim revocare ⁊ certe iste ter.videt in expresso decidere hãc questionem p̃ quem p̃z q̄ sic nam ꝺ in hoc ter.q̄ si ego instituꝰ sum grauatus a testatore vni de familia sua restituere fundũ ticianũ q̄ẽ ego elegero q̄ possum vnum in vita eligere ⁊ sic inter vivos vnũ tñ est q̄ si postẽ eligero penitẽā ⁊ voluero revocare dictã nolationẽ ⁊ electionem inter vivos factã q̄ licite possum ⁊ valebit dicta revocatio. ⁊ sic perinde habebitur nominatio ac si facta nõ fuisset.ad idẽ est ter.magis clarus in.l.cum pater.in.§.filia.infra.eo.vbi videas Bar.⁊ alios ⁊ Jaſo.in.l.post mortẽ.in pe. col.ver. adde ad cõfirmationẽ predictoꝝ.C.de fideicõ.⁊ foro le.ti.delas dona.l.vii.in.ij. respõ vbi habetur. q̄ qui bz filios nõ põt donare tertiũ sed põt rñderi.q̄ non põt donare tertium.s.extraneo.vt illa ler euidenter probat

84 ibi.(E vala en aq̃lloq̃ puede dar.) ¶Ita videtur in pñti qñ ego pr̃ inter vivos melioraui q̄ si voluero dictam meliorationẽ ductus pnĩa revocare q̄ possim cũ nominatio facta a patre meliorante equiparetur nominationi facte ab ĩsto eligente qõ p̃z:q̄ si pater eligit vnũ de filijs conferendo donationẽ seu meliorationẽ.hoc facit ex potestate data sibi a lege.vt patet in.d.l.ix.eodem modo in nostra lege.heres qui nominat vnum de familia banc nominationẽ facit ex pt̃ate sibi a testatore atributa. que dispositio testatoris est ler. vt in.l.j.C. de sacro sancto.eccle.⁊ in aũt.de nup.in.§.disponat.colla.iiij.

¶Additio. ¶Adde ℣et.de Cinzola.in pratica notariatus. Rub. de alienatiõe a testatore.nu.i. Dipp.cõ.118. nu.rrr.⁊ in prati.cri.§.cõstãte.nu.rrv. Jaſ. in.l.testãdi.C.de testa. Dec.i.cõſ.cccirrriij. col.j.⁊ consi.cccrviij.nu.ij. Didacus ℣pe.

¶Et sic pater habet pt̃atem eligendi vnũ incertum de certis. ita eodem modo in nostra lege heres habet pt̃ẽ eligendi vnũ incertum de certis ecce casus parificantur in duobus. Tertia conuenientia quia si pater extra filios relinquat dictum tertiũ tale delictum revocabitur per filios ad minus eatenus quatenus excedit quintũ.per ter.in.d. l.j.iuncta.l.si totas.cum alijs multis. C. de inoffi.dona.⁊ in aũt.vnde⁊ si parens. C. de inoffi. testa. ita eodẽ modo in nr̃a lege si heres.qui debebat eligere vnum de familia reliquit fundũ subiectũ restitutioni extra familiã illi de familia poterunt tale relictum revocare ẽ in hac lege in.§.ℏ si vno. ¶Quarta:q̄ quẽadmodũ ad validitatẽ huius meliorationis non est necessaria presentia filij meliorati.vt in.l. cum pater. in.§. surdo.ff. de le.ij. Ita etiam ad validitatem huius electionis de qua loquitur ista ler nõ est necessaria penitentia nominati seu electi.ita dicit Bald.in.§.si de falcidia. ante finem.in hac lege. ¶Quinta quia quemadmodũ ptãs eligendi que per.d.l.ir. conceditur patri.est ei concessa sub duplici conditione vna singulari in persona cuiuslibet in. l. si eligatur ⁊ hec extat in persona meliorati. altera communi in persona omnium.s.si nullus melioretur q̄ omnes veniunt ⁊ hec deficit per meliorationem vnius.ita eodẽ modo est in pt̃ã te eligendi que per legem nostram concedi tur heredi que est sibi concessa sub duplici cõditione.vna singulari in persona cuiuslibet. s.si eligatur ⁊ hec extitit in p̃sona electi. Altera cõi in persona omniũ.s.si nullus est nominatus⁊ hec deficit per electionem vnius tertu.est in hac lege in.§. itaq̄.⁊ ibi Bald.

87 ¶Sexta quia quemadmodum ille qui habet pt̃atem eligendi a testatore vnum incertũ de certis potest eligere duos.p.§.si duos. hac.l.ita ille qui habet pt̃atem meliorandi a lege vnũ de filijs suis potest meliorare duos vt inferius apparebit. ¶Septima quia vt

88 in ista non consistit grauamen. vt in hoc. §. ita.⁊ in alia cũ sit legittima.d.que infra octaua quia vt in ista potest fieri vulgari.substitutitio.vt infra patebit.ita in illa vt infra videbit.⁊ sic multe alie cõuenietie possent dari inf istas noiatiões seu electiões q̃s curio sus lector poterit reprire.ex quibꝰ oĩbus cõueniẽtijs videtur q̄ illud qõ disponitur de electione de qua in lege nr̃a q̃ põt revocari qñ facta est inf vivos:ita eodẽ mõ in electione dicamus quã pater facit qñ vnũ de filijs

suis in vita meliorauit ⁊ sic q̄ possit eam revocare cum sit eadem ratio in ambabus electionibus q̄ sit idẽ ius.vt in.l.illud.ff.ad legem aquil. Item pro hoc est ter.in.§.si duos infra.eo.vbi electio ⁊ melioratio equiparãtur.vt probat ibi ter. dum dicit.non magis quam si alteri fundum prelegasset.

Melioratio in vnico filio facta an valeat.

¶Additio. ¶Ex hac.n. cõparatiõe. In fero meliorationẽ tertij nõ hbe locũ in vnico filio factã.q̄ electio nõ põt fieri vbi vnus tñ adest. igit̃ nec melioratio.gl.in.l.si quis seruo.C.de furt.vbi probat validũ fore argumẽtũ ab equiparatõ.vt dispositũ in vno habeat locũ in alio. Tiraq̃ll.ꝺ vtroq̄ retract.§.xv.gl.j.char.ccrxiiij. nu.xj.⁊ est gl.melioz loquẽs in causis penalib⁹.in.c.si postq̄.§.fi.vb. ꝓuisiõe.⁊ ibi Domi.de electio.li.vi. ¶Secõ loco aduco gl. vbo.plures.in.§.ij.insti.de a sign.li. ¶Tertio.q̄ verbũ melioratio ẽ cõparatiuũ ideoq̄ requirit positiuũ.s.q̄ melioratꝰ habeat cohedẽ gl.in.l.fideicõmissa.§.si legatũ.ff.ad trebell.⁊ Dec.i.cõſ.ccrcv.nu.rrr. ¶Quarto id probatur lege Regia.ir.titu.v. lib.iij. for.ll.ibi(o alguno vellos)⁊ in.l.rrvi.Tauri. ibi (o alguno desus bijos.) ¶Aduco ⁊.v.in re propria alicuius⁊ sic aliena hoc est in legittima non cadit legatum nec diuisio. quia cum sit vnicus est ipsius legittima pre

Lex Tauri. ter quintum.l.vj.Tauri.ac per consequens erit in validum. proprias enim tuas res legari vel fideicommitti tibi non potuisse certum est.l.proprias.C.de lega.§.Sed si rem. insti.eo.titu.quia vt ibi consulus Justinianus inquit quod proprium est ipsius amplius eius fieri non potest. text. pro hac ratione in.c.inter dilectos.⁊ ibi glo.super verbo.Quod meum est.de fide inst. Cessauitq̄

Lex regni. omne grauamen vt.in.l.rrvij. Tauri.cum nulli licitum sit aliena cuiq̃ concedere. c. eam te.de iure.iur.⁊.c.tua nobis.de decim.

Alia lex regni. quod est notandum ad.l.rvij. Tauri.declarationem: Didacus ℣perez Salmantinus.

Opinio autoris. ¶℣remissis tamen non obstantibus contrarium de iure puto verius:imo q̄ postq̄ ego pater filio meo in vita donaui illud tertium quod poterã in morte relinquere nullo modo aliqua penitentia ductus sine iusta causa in gratitudinis possim talem donationem revocare q̄ potest ex sequentibus fundamentis fundari. ¶℣primo ex regula ge-

89 nerali que dicit q̄ donatio inter vivos ẽ irrevocabilis nõ interueniẽte aliq̃ cã ingratitudinis poſſim talem donationem revocare q̄ potest ex sequentibus fundamentis fundari. ¶℣primo ex regula generali que dicit q̄ donatio inter vivos ẽ irrevocabilis nõ interueniẽte aliq̃ cã ingratitudinis per iura vulgaria in.l.donationem. ⁊.l.velles.C.de revoca.donatio. ¶Secũdo facit quia licet als si dicta melioratio fuisset facta in testamento illa possit ad libitum revocari cum vltima voluntas sit ambulatoria vsq̄ ad mortem. l.iij.in fi.ff.de adi. legat.tamẽ cum talis donatio tertij in vita sit quedam assignatio partis legittime in vita facta nihil hominus alterat naturam assignationis talis tertij in vltima voluntate relicti pro quo facit illud quod notat Bal.in. l. cũ oportet in.§.non autem.C.de bonisq̄ liber. dicit Bald.q̄ licet als inter fratres in pt̃ate patris constitutos inuicem contrahentes solum oriatur naturalis obligatio patria pt̃ate in pdiente ciuilẽ per ter.in.l.frater a fratre.ff.de cõdi.inde.tñ si pater in vita vnicuiq̄ eorũ aliquid assignauit pro sua legittima⁊ super tali legittima cõtrahant q̄ inter eos oriẽ vtraq̄ obligatio.nã cũ pater preuenit in vita illud donãdo quod erat in morte relictur⁹ alterat naturã obligationis. sic igitur dicamus in nostro casu q̄ cũ pr̃ in vita assignauit tertiũ ⁊ sic partẽ legittime in vita preueniẽdo facit alterã naturã relicti qꝺ erat revocabile ⁊ nũc propter ꝓuẽtionẽ efficitur irrevocabile. ¶Tertio facit illud qꝺ voluit Specu.in.ti.de vo.§.i.v.quid si pater. quẽ refert Bal.in.l.illud.in.iij.q.C.de sacro san.eccle. q̄ qñ pater assignat filio legittimam in vita licet vtatur verbo dono nõ est proprie donatio qua si velint sentire q̄ est magis debitum ⁊ ideo nõ indiget insinuatione secũdum eos. ¶Quarto facit ter.in.l.si totas.C.de revo. 92 dona.⁊ in aũt.vnde⁊ si parẽs.C.de inoffi.testõ.vbi dicũt iura q̄ si ego pater filio meo in vita donaui omne illud qꝺ in morte poterã relinquere q̄ illud revocare non possum.cũ ibi dicant.iura q̄ solum illud venit revocandũ q̄ vltra id quod poterã relinquere in testaméto donauit inter vivos: ergo illud oẽ q̄ poterãt in testaméto relinq̃re si inter vivos donaui nõ potero revocare.sed sic est q̄ filio meo possum relinquere in testõ meo vltra suã legittimã tertiũ meorũ bonorũ ⁊ ad huc q̃ntũ.ergo si in vita vedero illud qꝺ poterã dare in morte.non revocabitur.⁊ ad hoc notate illos ter. a nemine in hoc ponderatos.

¶Quito facit q̄ cũ ego pr̃ in vita filio meo 93 dono dictũ tertiũ q̄ vt sepe dixi est ps legitti me tũc potius sum cẽsendus soluere debitũ naturale q̃ donare ter.est⁊ ibi docto. in. l.j. ꝺ impo. lucrati.descrip. ¶Sexto facit:q̄ ex 94 vivo pr̃e filius nõ possit legittimã petere. tñ

Optimũ dictum.

Universidad de Salamanca. BGH

pater soluendo in vita põt ꝓuenire si vult. ⁊
valebit talis solutio ⁊ assignatio. l. cũ quo. §.
fi. ff. ad le. fal. l. q̃m nouella. C. de inoffi. testa.

¶ Additio. Adde Guiliel. a
monserrat. de suc-
cessio. regñ dubio.
iij. nu. iij. Calcane. in cõsi. xix. col. vj. nu. xxij.
Deci. consi. lxxxvj. nu. ij. Suarez. in repeti.
l. q̃m in prioribus. in. iiij. limita. nu. iij. C. de
inoffi. testa. Gometi. in. l. ij. Tauri. num. ij.
Cassan. in cõsuetudi. Burgũd. Rubri. vij.
§. xj. versi. limita sexto. nu. vj. ⁊ Segur. in re
peti. l. imperator. vsi. viij. fallit. num. lxxxiiij.
ff. ad Trebelli. ⁊ dixi alibi. Didac⁹ Perez.
¶ Ita etiam dicamus in pñti. ꝙ licet fili⁹
non possit compellere patrem vt in vita assi
gnet sibi dictum tertiũ. i. partem legittime.
tñ si pater in vita vult ꝓuenire põt hoc fa-
95 cere ⁊ valebit talis preuentio. d. §. fi. ¶ Se-
ptimo facit: quia cum legittima sit quasi de-
bita filio. vt in. l. si quis legatum. in fina. ff.
de fal. Bal. in. l. fine. ff. de lib. agno.

¶ Adde. Autorem in repe. l. si ex
legati causa. vsi. ij. casu.
nu. 100. ff. de vb. obliga.
Joã. Lupũ. in repe. c. per vras. §. xxj. chart.
xciiij. col. ij. Laurẽti. de Pala. d succe. mas.
exclusis. femi. per statu. in. j. part. num. xlvj.
Jaso. in. l. iij. C. de iur. ⁊ fact. igno. ⁊ in. l. iu-
ris. col. j. C. qui admitt. bon⁹ tex. in. l. ⁊ quia.
ff. pro soc. ibi. ⁊ quia plerunq; vel a parente
vel aliberto quasi debita. nobis hereditas
obuenit. Didacus Perez Salmantinus.
¶ Pater non dr donare sed potius antici
pare tempus. vt quod post mortem poterat
dare filio videat in vita representasse: vt est
tex. no. in. l. sz si vir. §. ꝙ vir vxori. ff. d do. in
ter vir ⁊ vx. sic vr in pñti qz cũ ista tertia sit
q̃si debita filio respectu electionis pñi a lege
attribute ⁊ fili⁹ sit in ea q̃si creditor. per tex.
in pñ. hui⁹. l. quã pr põt dare post mortẽ eã
in vita assignãdo vr anticipasse tẽpus p. d.
96 §. ꝙ vir vxori. ¶ Octauo facit illd ꝙ notat
Bar. in. d. l. j. de impo. lucra. ti. descrip. li. x.
vbi ipe dicit ꝙ si ex forma statuti de oi lucro
dz solui Gabella ꝙ nõ soluit de donatione
facta filio ꝓ legittima qz illud non est ꝓprie
lucrũ. ⁊ sic ista melioratio in vita facta nõ cẽ
set ꝓprie lucrũ. ¶ Nono facit qz sicut q̃n pr
filie in ptãte assignat dotẽ illa hz plenum ius
p tex. in. l. Põponi⁹ filadelphus. ff. fami. her.
codẽ mõ si pr. assignat legittimã filijs in vi-
ta filij in ea debent habere plenũ ius. Ita tz
Bal. in. d. §. nõ antẽ. ꝙ põt cõfirmari ꝙ do-
nũ est ar. de dote ad legittimam filij. Ita ar-
guit Bar. in. l. ticie cẽtũ. in. §. ticio genero.
ff. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ in. l. fi. ff. de his quibus
vt in dig. sic ergo dicamus in pñti qz quẽad-
modũ filia est capax dotis minime reuocan
de sit capax tertij sibi in vita assignati. ¶ De 97
cimo facit illud ꝙ no. d. Bar. in. l. legatũ.
la pma. ff. de le. ij. vbi ipe dicit ꝙ si ego i meo
testõ alicui legaui fundum ꝙ legatũ de sui
natura est reuocabile. l. iij. §. fi. ff. de adimen.
lega. si postea in vita illum fundum tradidit
simpr illi legatario ꝙ non possum talẽ assi-
gnationẽ reuocare ecce ibi ꝙ natura rei le-
gate ꝓpẽ assignationẽ inter viuos pdit suã
ꝓpriã naturã: ita ḡ dicam⁹ in pñti ꝙ. d. me
lioratio ꝓpẽ assignationẽ in vita factã per-
dat suã naturã q̃ est vt si fieret in testõ possit
reuocari quam naturã perdit si fiat in vita.
⁊ sic concludo in hoc ꝙ valet tal assignatio
meliorationis adeo ꝙ non potest reuocari.
¶ Undecimo facit ꝙ dicit Paulus de ca. 98
in. auc. vnde ⁊ si parẽs in positiõe casus vbi
dicit ꝙ illud ꝙ potest dare pater vni filiorũ
in ꝑiuditiũ alterius in morte põt dare p do-
nationem. ¶ Restat nunc videre ad hunc
tex. qui multũ videtur huic cõclusioni obsta
re inquantum dicit ꝙ ille qui hz ab alio ius
eligendi aliquem incertum de certis in arti-
culo mortis si in vita elegit potest variare si
vult ⁊ inter istam electionem ⁊ illam quã pr
habet multe sunt cõuenientie ⁊ similia. ⁊ sic
vr ꝙ cum illud statuitur in electione de qua
loquitur ista lex illud idem statuatur in ele-
ctione de qua loquitur. d. l. ix. p ar. a sili ꝙ ẽ
validũ in iure. vt in. l. nõ pñt. cũ si. ff. de legi.

¶ Additio. ¶ Adde glo. in.
c. inter ceteras. de
rescr. glo. in. §. j. sup
vb. idẽ intellecturi. insti. ꝙ cum eo. tex. ⁊ ibi
Preposi. in. j. nota. in. c. quod sedẽ. d frigid.
⁊ malefi. Cassan. in consuetudi. Burgund.
Rub. vij. §. xij. nu. x. Nicola. Euerard. in lo
cis legalib⁹. c. x. Neuiz. in silua nupti. lib. v.
nu. 89. tex. est in extrauagã. quorũdam. ⁊ ibi
gl. sup vb. sciẽtia. de vbor. signi. Dida. pe.
¶ Et tale ar. a simili dato vno dissimili tol
litur. l. naturaliter. §. j. ff. de acqui. posse. ⁊. j.
q. j. c. sicut vrgeri. ⁊ ibi glo. vide etiam circa
hoc Jaso. in. l. creditori. in vltima. col. ff. de
noui operis nũti. vbi late ponit quando pro
cedit argumentum a simili. ⁊ tale arg. mul-
tum debile est secundum archi. in. c. relatũ.
xxxvj. di. quãto magis qz inter istã electionẽ
de qua loquit ista lex. ⁊ illã de q̃ loqt. d. l. fo-
99 ri possunt dari multe differentie. ¶ Prima
ꝙ in nostra. l. illud ꝙ prestatur mediante ele
ctione est fideicõmissum. vt patet in prin. hu-
ius legis ibi dum dicit. Unum ex familia pro
pter fideicõmissum a se relictum illud tamẽ
ꝙ prestatur per electionem. a. l. fori attribu-
tam est prelegatum. vt patet in. d. l. ix. ibi dũ
dicit. (Pero si quisiere mejorar a vno de sus
hijos) nã nihil aliud est meliorare quam pre
legare vt in. l. pedicul. in. §. Item cum queri
tur ibi dũ dicit. Hoc amplius ⁊ ibi. Ex me-
dio summito tibiq; habeto. ff. d auro. ⁊ argẽ.
lega. ⁊ in. l. miles. in. §. pro parte. ibi preceptio
nis. ff. de lega. ij. ⁊ in. l. Marcellus. in. §. resp.
100 ff. ad Trebel. ¶ Secunda differẽtia est quia
ille qui habet potestatẽ eligendi a testatore ni
hil. potest alienare neq; ex titulo lucratiuo
neq; per titulum onerosum cum talis res sit
subiecta restitutioni tex. est in. l. fina. in. §. em
ptor. C. cõmunia. de lega. secus est in patre q̃
hz potestatem eligendi in vita seu in morte
quia licet tertiam partem suorum bonorum
nõ possit alienare eatenus quatenus excedit
quintum per ti. lucratiuum per. d. l. si totas.
⁊ per. d. auctentvnde ⁊ si parens. et hodie ha
Lex regni. bemus tex. fo. le. li. iij. titu. de las dona. l. iij. tñ
per ti. onerosum pater habens electionem a
lege potest in casu sibi necessario alienare. d.
tertium ⁊ ad huc omnia sua: est glo. in. l. ij. et
ibi Bar. in fin. et alij do. C. si quid infra. pa.
Bar. in. l. nõ vsq; adeo. ff. si quis a parẽ fue.
ma. doct. in. §. itẽ si quis in frau. insti. d actio.
101 ¶ Tertia differentia: quia res que venit assi
gnanda electo per electionem datam a testa-
tore non est propria eligentis quod patet: qz
de ea non potest viuens facere ꝙ voluerit ẽt
per ti. onorosum. vt supra in proxima differẽ
tia. secus tamen in re que filio venit assignan
da per patrem cui alege datur ptãs eligendi.
quia talis res. i. tale tertium est ipsius eligen
tis ipsiusq; meliorantis. vt patet in. d. l. ix. ibi
dum dicit. En la tertia parte de sus bienes.
102 ¶ Quarta dñia est quia habẽs ptãtem elli
gẽdi a testatore põt elligere quẽcũq; a testato
re sibi nominatũ. secus est in patre quia nõ
potest eligere nisi illum qui habet ius succedẽ
di. vt patet ibi in. l. ix. dũ dicit. Que ayan de-
103 recho de heredar. ¶ Quinta dñia est: qz res
q̃ dat electo ex electiõe testatoris cõsistit in fi
deicõmisso. vt supra in prima differẽtia dictũ
fuit. secus tamẽ est in tertio ꝙ datur a patre
filio ex electione legali: quia tale tertium est
legittima electi. vt patet in. d. l. ix. in dictis v-
104 bis. Que ayan derecho de heredar. ¶ Sex
ta diferentia est: quia electio illa quam ha-
bet heres est necessaria. vt patet in hac. l. in
prin. ibi. Debet secus tamen in electione quã
habet pater a lege: quia illa est voluntaria.
vt patet in. d. l. ix. ibi dum dicit. Pero siqui-
siere mejorar a vno de sus hijos pueda lo ha
zer. ¶ Septima differẽcia est quia electio d 105
qua loquitur ista lex descendit ex ptãte testa
toris. illa v ero electio quam habet pater des
cẽdit ex potestate. l. regie. ⁊ licet voluntas te-
statoris est lex vt in. §. disponat. in auc. d nup.
col. iiij. attamen differentia est inter legem et
voluntatem testatoris. vt patet in. l nemo po
test. ff. de lega. j. ¶ Octaua differentia est: qz 106
ille qui habet potestatẽ eligẽdi a testatore est
heres. vt patet in hac lege quia grauatur p
fideicõmissum ad eligendum vt supra dictũ
est. secus tamẽ est in illo qui eligit ex ptãte le-
gis: quia iste est testator pater ipsius electi.
¶ Nota differentia est que descendit ex supe 107
riori: quia eligens ex ptãte testatoris potest
esse quicunq; etiam extraneus ⁊ electus simi
liter extraneus ab eligente ex ptãte legis qz
ille est ascendens ⁊ electus est descendens. vt
in. d. l. ix. patet. ¶ Decima differentia est: qz 108
habens ptãtem a testatore solum eligit ⁊ de
clarat ⁊ nullum confert dominium electo: vt
patet in prin. isti⁹ legis secus tamen est in pre
eligente ⁊ meliorante. quia ille non solum eli
git imo eligendo ⁊ declarando dat. et sic tran
transfert dominium cum dare sit accipiẽtis
facere in. §. sic itaq;. insti. de actio.

¶ Adde. ¶ Ludo. gomessi. in. d. §.
sic itaq;. nume. iij. Jaso.
in. l. quod dicitur. nu. xiiij.
ff. de verb. obliga. ⁊ in. l. cũ filio fami. nu. xij.
ff. de lega. j. ⁊ in. l. Julianus. §. qui fundum.
nu. v. ff. de verb. obliga. ⁊ in. l. si a substituto.
§. heres. nu. vij. ff. de lega. j. Didac⁹ Perez.
¶ Ita probat tex. in. d. l. ix. ibi. No pueda
dar ni mandar. ¶ Undecima differentia est: 109
quia in electione descendente ex dispositione
testatoris potest eligi etiã ille qui est in gradu
remotiori. tex. est in hac lege in. §. si de falci-
dia. in. v. itaq;. secus est in electione que fit ex
dispositione. l. regie. quia in illa non potest eli
gi ille qui est in remotiori gradu vt patet in.
d. l. ix. ibi. Que ayan derecho de heredar. Ex Infertur.
quo infertur ꝙ si pater habet filios ⁊ ex vno
filio viuo habet nepotem ꝙ talem nepotẽ ꝙ
non potest meliorare in tertio.
¶ Quia stante filio qui est prima causa suc Hodie põt
cessionis non habet nepos ius succedendi. ex p legẽ regiã
quo patet ꝙ si nepos esset nepos ex filio iam xvij. ⁊ xviij. Tauri.

Universidad de Salamanca. BGH

premortuo cũ tal' nepos hz ius succedẽdi in locum ſui pſis.q potest l.o.tertio nepos melioꝛari ſicut filius.ꝛ in hoc caſu intelligitur. o.l.ix.in quantũ dicit q quẽadmodum filiꝰ potest melioꝛari.ita eodem mõ nepos.q est
110 notãdũ pro declaratione.o.l.ſoꝛi. ¶ Duo decima dꝛia est:qꝛ electio ỗ q̃ loq̃t̃ ista lex est in quacũq; re electio vero de qua loquitur.
111 o.l. ix. consistit in quotta bonoꝛum vt patet ibi.En la tercia parte de sus bienes. ¶ Tertia decima differẽtia est. q ille qui habet ius eligendi a testatoꝛe non potest illi quẽ elegit substituere pupillariter cũ tale ius substituẽdi competat iure patris.vt in.l.ij.ff. de vulg. ꝛ pupil.substi.insti.de pupil.substi. in pn. ꝛ nõ tꝛãseat in electoꝛẽ. vt inquit not. Bar.in.l. quidã. vltima co.ff.ỗ reb⁹ dubi.ꝛ in.l.quidã cũ filiũ.in vltima col.ff.de vbo.obli.ſecꝰ tſi ẽ in pſe qui habet ius eligẽdi a lege.quia filio ſuo quẽ meliozãdo elegerit põt substituere pupillariter cũ tal' substitutio possit fieri ſi le gittima cũ nõ cõtingat grauamẽ imo pꝛoui ſionẽ.in.l.ex tribus.C.de inofficio.testa.

¶Additio. ¶ Adde q ẽt hodie põt pſ filiũ substituere ꝛ grauare in meliozatione alio quo vis modo dũmodo grauamẽ ſit inter tales quibꝰ legittima
Lex Tauri. 112 ỗbeat alꝫs.vt disponit.l.Tauri.27.Di.ꝑde. ¶ Quartadecima differentia est: quia ille qui habet ius eligẽdi a testatoꝛe habet illud ius cobartatũ ad eligẽdũ.ſ.in articulo moꝛtis ſue. vt nostra lex dicit ꝛ ſi ante eligat talis electio nõ habet effectum.ſecꝰ tſi ẽ in hac electione quã hz pſ ex ptãte.l.regie.quia illa nõ hz cobartatũ ad mortẽ: imo potest i vita eligere ꝛ effectualiter vt in inductione primi dubij latius diꝛi. ꝛ sic per supradictas dꝛias ſatis clare pz.q pſ in eligẽdo maioꝛẽ ptãtẽ habet cꝫ heres nominãdo: ꝛ q pſ eligẽs nõ põt reuocare qꝛ ſibi in electione per ſe faciẽda nõ datur a lege forma tẽpoꝛis in quo eligat.ſecꝰ est in electione quã hz heres qꝛ eam hz cobartatã ad mortẽ. ꝛ propter ea põt illã reuocare q in pſe nõ cõiũgit per ea q̃ supꝛa dicta ſunt. ꝛ sic arg.nõ ꝑ cedit.ſ.habens ius eligendi a testatoꝛe in morte põt reuocare ſi eligat in vita ergo eodẽ mõ habẽs ius eligẽdi a lege ſi eligat in vita potest reuocare cũ iſte ambe electiones ſint ſiles ꝛ conueniãt in ſer qualitatibꝰ.qꝛ posito caſu q cõueniãt in ſer differũt in quattuoꝛdecim qualitatibꝰ de quibꝰ ſup̃. ¶ Est ẽt alia de qua in.l. cũ pf. §.hereditatẽ. ĩ fi.ff.de le.ij.iuncta.o.l.ix.ibi,

Que ayã derecho ỗ heredar. ¶ Est ꝛ alia: 113
quia q eligens in vita ex potestate data ſibi a testatoꝛe possit reuocare nõ est mirum. nã cum testatoꝛ qui dedit potestatẽ ꝛ facultatẽ eligẽdi honoꝛauit me heredẽ vel me instituẽdo vel rẽ ſuper qua est facienda electio. alio mõ relinquẽdo cũ poterat eã alij dare. arg. ter.in.l. ſi fundum per fideicõmiſſum.§.fin. cum le.ſe.ff.de leg.j. potuit me grauare vulgata.l.ab eo.ꝛ hoc pꝛout ſibi libuit cum ipa testatoꝛis voluntas ſit domina et regina in disponendo.l.in cõditionibus.in pn.ff.de cõdi.ꝛ demõ.ꝛ sic q restituat in vita vl' in moꝛte.et cũ testatoꝛi placuit et q in morte fieret dicta electio:ita disposuit quia q voluit disposuit.l.j.C.de sacro sanct. eccle.ꝛ.l.i.ff. de testamen.ꝛ sic ſi electio est facienda in morte non potest cum effectu fieri in vita propter preiudicium. q aliꝫs de familia poterat inferri.q̃ rõ cessat qñ pſ hz facultatem eligẽdi a lege qꝛ nõ honoꝛauit pſem dãdo ſibi facultatẽ eligẽdi:imo potius cum grauauit:quia cũ de oſb⁹ bonis poterat testatoꝛ pſ ad libitum disponere de iure cõi excepta ãrta pte
114 bonoꝛũ hodie non põt disponere niſi de.v. ¶ Et sic licet lex poterat grauare patrem in modo eligẽdi alias grauauit in modo relinquendi legittimam cꝫ tenetur relinquere iure institutionis.§.illud quoq;.c. in auctẽ. vt cum de appella.cognoſcitur.col.viij.voluit tamẽ hoc grauamẽ pꝛi infugere ꝓpter rõnes supꝛadictas.arg.ter.in.l.j.vſi. plane. ff.de cõſtitu.pn.ꝛ.§.q principi.insti.de iure natu.ꝛ sic.o.l.ſoꝛi.patrem nõ cobartault vt eligeret vnum de filijs ſuis post mortem. vt testatoꝛ grauit in hac.l.ꝛ per consequens habet electionem quam habet a testatoꝛe respexit preiudicium q possit fieri aliꝫs de familia ſi electio fieret in vita q p̃iudiciũ.o.l.ſoꝛi. nõ inſperit cũ nõ referat ſe ad mortẽ vt supꝛa diꝛi vel poterit eſſe rõ inter iſtas duas electiones quia in hac electione ſi in vita eligitur vnꝰ fit aliꝫs oĩmodũ p̃iudiciũ cũ vno in vita electo ceteri de familia nihil bſit ĩ bonis eligẽtis.ſecꝰ tſi est in alia electiõe qꝛ vno de filijs in vita electo l.o.tertio ceteri filij nõ ſunt omnimodo excluſi ab omnibꝰ bonis eligẽtis qꝛ ſunt habituri legittimã in bonis eligentis. ¶ Nec; obstat q possz dici q l.o.§. 115
a filijs ibi vno electo ceteri filij eligẽtis non ſunt oĩmodo excluſi a bonis eligentis:quia ibi eodem modo filij ceteri bſit legittimã in bonis eligentis qꝛ põt rſideri q aliud est in patre cꝫ in herede eligente:qꝛ in patre ſi fiat

electio facit eã ſuper re ſua propꝛia ꝛ sic res ſuper qua fit electio ꝛ cetera bona que veniũt ad non electos fuerunt eligentes. ſed in here de eligente est aliud:quia bona in quibus fit electio non ſunt eligentis: imo ſunt ſubiecta reſtitutioni.cetera tamẽ bona que deueniunt ad nõ electos ſunt ꝓpꝛia eligentis. ꝛ sic ſunt caſus diuerſi. ꝛ sic habes alias tres differentias. ꝛ pro hac vltima ratione facit ter. in.l. cũ pater. §.euictiſ.ff.de le.ij.iuncta.l.cũ aliã C.de lega.circa q vide Bar.in.o.§.euictis. Itaq; concludo q ſi pater in vita vnum de filijs meliozauit in vita donando dictam ter
116 tiam partem bonoꝛũ q talẽ donationẽ non poterit reuocare quod est notandũ. ¶ Istã tamen conclusionẽ extendo.vt non ſolum habet locum in filio emãcipato in quo clarũ est tenere donationem eidẽ factã a patre.vt in.l. iij.C.de reuo.don.ꝛ no.in.o.auc̃.vnde ꝛ ſi parens.verũ etiã vt habet locum in filio in potestate.cui ſi pater in vita donauerit.o.tertiã partem bonoꝛũ q talis donatio valebit ꝛ nõ poterit reuocari.licet alꝫs donatio facta filio in potestate non valeat niſi morte confirmetur per ter.in.o.l.ij.ꝛ in.l. donationes. C. de dona.inter virũ ꝛ vxo.q fundo sic certum est q quando pater donat filio in potestate dictam tertiã partem bonoꝛũ videtur eam ſibi in vita aſſignare ꝓ parte ſue legittime.vt de ſe clare patet:ſed ego habeo q licet quando pater donat filio in potestate taliꝫ donatio ſit reuocabilis per.o.l.ij.ꝛ.o.l.donationes.attamẽ quando pater donat filio in potestate aliquid pro ſua legittima talis donatio in continenti valet iſta est determinatio Ange. in. l.ſi non mortis.in pꝛin.per illum ter.ff.de inofficio.testa.per quem dicit ibi Ange.ſe ita con
117 ſuluiſſe.quod est notandũ ſi verũ est. ¶ Adidẽ ꝛ ſecundo facit ter.in.l.ſi quando.§.ꝛ generaliter.C.de inofficio.testa.vbi filio fuit aliq̃d a patre donatum pro legittima in vita.attamen dicit ibi q talis donatio incontinenti valuit. Sed predictis fundamentis non obſtãtibus contrariã sententiã puto veram quam fundo iuribus ꝛ rationibus. ¶Primo per iura que ſimpliciter dicunt q donatio facta ꝑ patrem filio in potestate non valet.vt.l.ij.C. de inofficio.dona.ꝛ.l.donationes.C.de dona.inter virum ꝛ vxo.ꝛ.l.ij.§.ſi filium.ff. pro don. preterꝫ vbi donatio fieret filio propter merita pro vt trahitur in auc̃.vnde ꝛ ſi parens. C.de inoffic.testa.ꝛ plenius per Bart.in.l.j. in.§.neq; caſtrenſe.ff.de collat. bono. ꝛ in.l.ſi donatione.ꝛ ibi per Bal.ꝛ moder.C.de coll. ꝛ preterꝫ in caſibus certis de quibus certis de quibus per glo.in.o.l.ij.ꝛ per Bal. in.l. cum oportet.§.ſin autẽ. C. de bonisq; libe. ꝛ per Fran.de are.in.l.placet.in.iij.col.ff.ỗ ac qui.here.ꝛ per Jaſonem in.l.frater a fratre. in.xix.col.vſq; in fi.ff.de condi.indebi. ¶ Se
118 cundo facit pro hoc fortiſſimũ argu.quia alimẽta debentur filio in vita patris.l. ſi quis a liberis,in pꝛin.ff.de libe. agno.tamen donatio in causam alimentoꝛum facta a patre filio potestate nõ valet.glo.est no.quã ibi a ꝓbat Bal.in.o.l.ij.C.de inoff. dona. ¶ Ter
119 tio pro hoc facit ter.formalis.ꝛ ibi Bal.in.l. cum de bonis.C.de don.vbi vult ter.q ſi pater donat filio in potestate partem ſuam nõ valet donatio. ¶ Quarto facit ter.in.l.ſi filia.in.§.ſi pater.ff. fami. herciſ.vbi dicit ter. q ſi pater bona ſua diuiſit inter filios in vita
120 vicuicq; partem ſuam aſſignando q talis aſſignatio non valebit vt donatio ex eo q filij eſſent in potestate secũdũ Flozi.ibi. ¶ Quin
121 to facit ter.in.l.ſi ancillam.in.§.ſi pater.ff.ꝑ ſuo.vbi dicit ter.ſecundum glos.j.q ſi pater inter illos quos habeat in potestate ſua bona cum quibus erant aliena diuiſit atq; etiã tradit q iſti filij vſucapiũt aliena nõ titulo pro donato:quia donatio non tenuit ſed titulo ꝓ
122 ſuo. ¶ Sexto allego pro hoc auctoritatẽ.o. Fran.de are.in.o.l.placet.in.iij.col.v.tertio adde q quando pater donat aliquid filio ꝓ legittima.ꝛ latius in conſi.xvij.incipi. Conſideratis diligẽtiſſime ꝛ mature donationiḃ. ꝛ.o. Jaſon.in.o.l.frater a fratre.in pe.col.tenendo hanc ſecũdam opi.pro veritate reſtat reſpondere ad ter.in.o.l.ſi quando.in.§.ꝛ generaliꝫ vbi clare ꝓbat q.o.donatio vz hz ad o.§.ꝛ geiiraliꝫ.clara extat reſponſio:qꝛ.o.§.ꝛ generaliter intelligiꝫ in donatione facta filio emancipato.ꝛ non in potestate. vt patet neceſſario recte intuenti. nam ibi dicit ter. q ſi pater donauit filio non imputat ſibi ad legittimam niſi hoc pater expreſſerit: ſed in filio in potestate hoc eſſet falſum:quia imo filius in potestate donationẽ ſibi ſimpliciter factam imputat in legittimã.vt in.l.filium quem habentem.C.fami.herciſ.ꝛ per Bar.ꝛ aliꝰ in. l.in quartam.ff.ad l.fal.nam in filio emancipato est ſecus vt. in.o. §.no. ergo neceſſario primum dictum.ꝛ regula.o.§. ꝛ generaliter. intelligitur in emancipato.ꝛ per consequens exceptio a regula.vt.l.j.ff.ỗ reg.iur.ꝛ ad ter. in.o.l.ſi nõ mortis.per quam ibi ſe fundauit Ange.reſpõdetur dupliciter. ¶Primo:quia ibi loquitur in matre donante filio cuiꝰ do-

Universidad de Salamanca. BGH

natio in continenti valet. vt in.l.ſi conſtante. de don. inf vi. ⁊ vro. ⁊ ē rō. qz mf nō hz filiū in ptāte. vt l.ſ.femine. iſti. ff. adop. Scō qz poſito qz. d.l.ſi nō mortꝫ. loqr̄ i pte loqr̄ in filio emācipato ꝓz ꝓdictos docto. l victis locis ⁊ hz ꝓdicti vſi nō dicūt iſtud ꝓbat ter. ff. pura neceſſitate l.d.l. ſi nō mortis. ibi vū dicit. Hac tñ cōtēplatione) vt l ōrtā habeat. vbi donatio facta filijs in vita. fuit facta cū cōditione vt eā filij cōputēt i legittimā. qz ſi fuiſſent filij i ptāte nō erat neceſſariū p. d.l. filiū quē habēt. vt mō diri riſidēdo ad. ff. ⁊ generalit. ergo de neceſſitate ſequitur qz. d.l. ſi nō mortis. loquat in filio emācipato. ⁊ ſic p ſupradicta habem⁹ regulā cū declaratione. regula eſt qz ſi ego pr̄ filiū meū in vita mea melioraui in tertia parte meorum bonorum idē inter viuos dictā tertiā donādo. qz talis donatio valet in continenti. adeo qz ego pater penitētia ducт⁹ nō potero eam reuocare qđ eſt notādū. Declaratio eſt qz ad hoc vt dicta melioratio valeat iſte filius ſupradicto modo meliorat⁹ nō priuetur donatione per penitentiā pr̄is eſt neceſſe qz ſit emācipatus ſec⁹ ſi ē in ptāte: qr̄iſta donatio non valet in cōtinēti: imo mors donantis ſpectatur vt dicta donatio confirmetur. ¶ Er ſupradictis 123 Cautela. apparet vna cautela quā filii ſtantes in poteſtate patris qui volunt qz inter viuos eiſdem donetur dicta tertia que non poſſit reuocari debent cauere qz faciant ſe a pr̄e emācipari ⁊ poſt eiſdem fiat dicta melioratio in vita quia hoc mō nō poterit p penitētiā patris nō interueniēte aliqua cauſa ingratitudinis reuocari. ¶ Inferē ⁊ ſcōa cautela qz 124 Alia caute, ſi fiat filio in ptāte dicta melioratio et filius timet qz pr̄ cū ſit incōſtās ⁊ variabilis ⁊ mutabilis qz pr̄ reuocabit dictam donationem. vel qz eā reuocabit inductus ſuaſionibus nonnullis ⁊ fraternis qz procuret cū pr̄e vt eū emācipet. nā tūc interueniēte emācipatione confirmabitur dicta melioratio. adeo qz non poterit reuocari. poſtea p pr̄em ſicut ſi cōfirmareт morte. iſte ē ter. no. in. l. donationis. ſ. pr̄. ff. dō don. ⁊ in. l. ſiue emācipat⁹. ⁊ ibi Bal. C. de dona. facit in ſiliqđ dicit Ange. ſcōm Uber. de bon. ⁊ Dy. ⁊ Jaco. are. in. l. ij. ff. p don. qz filiꝰ ſit cautꝰ cui pr̄ libros maximi valoris in peculiū aſſignauit ſi vult eoſ dr̄e p̄cipuos ſe emācipari faciat nō reuocato peculio. refert ⁊ ſequit̄ Jaſon. de ca. in. d. ſ. pr̄ ⁊ ibi Bar. Ange. Imo. ⁊ Rom. iſtud conſilium ponit Jo. an. in addi. ad Specu. in ti. de teſta. in. ſ. j. v. pone filius. Intelligit tamen qz ad hoc vt iſte filius per emancipationem ſit ſecurus ex eo qz iam confirmata eſt donatio. eſt neceſſe qz tempore emancipationis filius habeat poſſeſſionem dicti tertij de conſenſu pr̄is alias nō cōfirmabit donatio per emācipationem. Jta tenet glo. in. l. Papinianus. ff. de dona. inter vir. ⁊ vro. ſz certe illa glo. bene dicit qz ad hoc vt donatio inter virū ⁊ vrorē morte confirmetur. eſt neceſſe qz interueniat traditio. ſed non dicit ꝙ ad hoc vt donatio facta filio in ptāte ad hoc vt emancipatione confirmeт. eſt neceſſe qz interueniat traditio. ⁊ contrarium ſentit glo. in. l. cū de in rem vſo. ſuper verbo. athenagore. ff. de vſuris. qua ꝓpter ſolet allegari determinatio Bal. in. l. ij. C. de inoff. dona. ⁊ Ange. in. l. ij. ff. de dona. ⁊ Jaſon hoc tenēs allegat dictos dr̄os. ſed certe neqz Bal. in. d. l. ij. neqz Angel. in. d. l. ij. hoc dicunt bene tamen dicunt qz ad hoc qz donatio facta filio in poteſtate cōfirmeт morte. eſt neceſſe qz interueniat traditio p̄r glo. in. l. Papiniane. ſed non dicunt qz ad hoc vt per emācipationē ſuperueniēte confirmeт donatio facta filio in ptāte. eſt neceſſariū vt traditio interueniat qua ꝓpter tu allega text. exp̄ſū qui hoc dicit. quē ibi ad hoc pōderāt Bal. ⁊ Sali. in. l. ij. C. ſi quis alteri vel ſibi. ⁊ ter. in. l. ſiue emācipati. quem ibi ad hoc pōderant Bal. ⁊ Ang. C. de dona. facit etiam ter. vbi hoc tenet Jo. de imo. in. l. donatiões. l. ſ. pr̄. ff. de dona. in quib⁹ olb⁹ caueт qz ad hoc vt donatio facta filio in ptāte cōfirmeт emācipatione p. d. ſ. pr̄. ⁊ p. d. l. ſiue emācipatis. ē neceſſe qz interueniat traditio alias non cōfirmabitur emācipatione. vide Ludo. ro. in conſ. cclxxvij. incipi. nō ē dubium teſtamētū.

¶Additio. ¶ Adde qz ſentē tiā gl. in. d. l. Papinian⁹. dicit ordinariā ⁊ cōit approbatā. Jaſ. in. l. frat a ffe. nu. xlv. ff. dō cōdi. in debi. ⁊ in auc. ex teſtamēto. C. de colla. ⁊ in auc. vnde ſi parēs. nu. xiij. C. de inoffi. teſtamē. Lepol. in. l. fina. nume. xliij. C. de vſuca. pro empto. et eſt veritas ſecūdum Joa. lupū. in repe. Rubri. ſ. lxxvj. nu. j. fol. lv. colu. iiij. de dona. inter vi. ⁊ vro.

¶ Uerum contra hec pugnat alia gl. verb. athenagore. in. l. cum de in rem verſo. ff. de vſur. pro diſſolutione cuius contrarij dicendum eſt. opinionē. gl. in. d. l. Papinian⁹. obtinere locū qſi tēpore emācipationis vl mortis filius poſſidet ⁊ illud ſufficit. ſiſtam vero gl. ſup verb. athenagore in. d. l. cū de in rem Lōcordia.

verſo. intelligendam eſſe a principio donationis nullam traditionem neceſſariam eſſe. ⁊ puto hanc concordiam vt ſentio eſſe bonā licet bucuſqz non inuenerint ſcriptam.

Nota. ¶ Notandum tamē eſt ad validitatem donationis ſufficit fieri qz interueniat aliquid loco traditionis. glo. communiter approbata. in. l. ij. C. de dot. caut. non nume. ſecundum Fulgoſi. ⁊ recentiores. in. l. ſi diuortio. ff. ſolut. matrim. Veci. in conſi. ccij. col. iij. nu. vj. Jaſo. in. l. j. ſ. ſi vir vxori. nume. xvij. ff. de acq. poſſeſſio. Joan. lup. in repe. Rub. ſ. lxxvj. nu. ij. Bal. nouellum. in tract. de dote. in. x. parte. in prin. nume. vij. in. v. vol. tracta. ⁊ Bart. in. d. l. ij. C. de dote cauta. ſingulariter per noſtrum Antonem in rep. d. l. j. ſ. ſi vir. colum. xviij. nume. lv. cum ſequen. Didacus Perez. Salmantinus.

125 ¶ Er quibus patet qz filiusfamilias melioratus debet eſſe ſolicitus ad duo. ¶ Primo vt pater ſibi tradat poſſeſſionem dicti tertij. ¶ Scō vt eū emāciper. ¶ Ex hoc ego infero (Adde. l. xvij. Tauri.) qz ſi pr̄ melioraſſet filiū in ptāte donando eidem in vita: licet nō tradat poſſeſſionem dicti tertij. ſi tamē ſe cōſtituat poſſidere nomine filij cum per iſtū cōſtitutum transferretur vera poſſeſſio. vt in. l. qz meo. ⁊ ibi. d. Uler. ff. de acq. poſſ. qz illud ſufficiat premaxime quia tantū operatur illud quod habetur loco traditiōis ad hoc vt confirmetur. d. donatio quantum ipſa traditio. vt no. per glo. in. l. ij. C. de dote cauta nō numerata. ⁊ tenet Bal. in. d. l. ij. C. de inoffi. dona. ⁊ Ange. in. d. l. ij. ff. de vſucap. pro dona. 126 ¶ Ex hijs q̄ dicta ſunt ego infero alias duas concluſiones. primam quia ſi filiusfami. fuerit melioratus qz per contractum matrimonij confirmatur. d. melioratio cum per tale matrimonium ſit a patria poteſtate hodie liberatus. vt eſt ter. fo. leg. tit. delos pleytos ꝛc. l. ſi. ſecundam qz filiusfamilias cōtrahat primo matrimonium. nam proinde habetur hac ſi emācipetur interueniente tamen Lex regni. 127 traditione in precedētibus caſibus. ¶ Poſſet dari ⁊ alia ſecunda cautela propter quā filiusfamilias poteſt in vita meliorari irreuocabiliter. vt filiusfamilias petat qz pater melioret eam in tertio pro dote ſua. nam ſi. d. melioratio facta eſt filiefamilias pro dote. talis melioratio erit irreuocabilis. ⁊ hoc per ter. no. in. l. Pomponius philadelph⁹. ff. famiber. facit ter. in. l. ſi cum dotem. in prin. ſecūdum primam lecturā cōmunem ⁊ approbatam. ff. ſolu. mat. Ex quo poſſet inferri qz idē erit in filiofamilias cui pater donauit tertiū in vita pro donatione propter nuptias. arg. ter. in. l. ſi. C. de dona. ante nup. vbi donatio propter nuptias ⁊ dos pari paſſu ambulant. facit ter. in. c. plerunqz. et ibi glo. ⁊ docto. de dona. inter virum ⁊ vro. facit illud qz dicit Bal. in. l. ſi. ad ſi. prin. C. de iure do. vbi ipſe dicit. qz quemadmodum dos aduenticia nō eſt cōmunis patris ⁊ filie prout eſt dos profecticia: ſed eſt ſolius filie vt dicit glo. quam omnes approbant in. l. ij. in. ſ. qz ſi in patris. ff. ſolu. matri. qz idē eſt in donatione propter nuptias aduentitia que non eſt cōmunis patris ⁊ filij: quia talis cōmunio non cadit niſi in profecticia. refert ⁊ ſequitur Jaſo. in. d. ſ. qz ſi in patris. in. iij. col. v. adde qz idem eſt in donatione propter nuptias. attende qz in tātum eſſet verum. qz melioratio facta filie in poteſtate pro dote valeret per. d. l. Pomponius philadelphus. non ſolum quando matrimonium actualiter ſequeretur. ſed etiam ſi matrimonium non ſequatur valeret tamē. d. donatio meliorationis per ipſum patrem facta filie in poteſtate qz dote cuius matrimonium non ſequatur. iſte eſt ter. ſingulariſ ſecūdum Ludo. rom. ⁊ d. Uler. ⁊ Jaſo. ibi in. l. ſi extraneus. in. ſ. fi. ff. de condi. ob cauſam da. ⁊ eſt ratio: quia priuilegia competentia. qz dote ſecuto matrimonio habent locum etiam ſi matrimonium non ſequatur ter. eſt in. l. iij. ſ. fina. ff. de priu. credi. qz eſt ſingulare pro ampliatione. d. l. Pomponius philadelphus idē ſequitur. d. Uler. in. d. ſ. qz ſi in patris. in primo no. ⁊ in. d. l. ſi cum dotem. in prin. in quinto no. idem crederē ⁊ per omnia in donatiōe propter nuptias facta filiofamilias in qua eſt melioratus a patre in vita vt valeat incōtinenti ⁊ non poſſit reuocari. licet matrimonium non ſequatur per ſupra dicta. quod eſt notandum. ¶ Poſſet dari alia ⁊ tertia cau- 128 tela ⁊ eſt qz filiusfami. procuret cum patre vt eum mittat ad ſtudium. et tunc cauſa ſtudij donet ſibi tertiam partem bonorum ſuorum nam tunc talis donatio tenet incontinenti. ⁊ ideo non poterit reuocare ex aliqua penitentia ſiue alia cauſa hoc fundatur ex quadam no. theorica Bar. in. l. j. in fi. ff. ſolu. mat. vbi ipſe equipparat cauſam dotis ⁊ cauſam ſtudij. ſed melioratio tertij in cauſa dotis facta valet vt ſupra probatum eſt per. d. l. Pōponius philadelphus: ergo idem debet dici ſi talis melioratio fiat in cauſam ſtudij in contrarium tamē facit quia quando filius eſt in ſtudio tunc valet donatio facta per patrem

Universidad de Salamanca. BGH

filio in poteſtate quando eſt pro filio doctorã
do.ita tenet Bar.in.l.iubemus.C.de ſilẽtia.
li.xii.ratio quia cẽſetur eſſe peculiũ quaſi ca-
ſtrẽſe ſicut quãdo pater donat filio eũti in ca
ſtra ter.eſt no.in.l.ſi filiusfami.C.fami.ber.ꝛ
ter.in.l.iij.ſ.ſecundum hoc.ff.de dona. inter
virũ ꝛ vxo. ergo datur intelligi ꝙ donatio
facta per patrem filio in poteſtate ſimpliciter
129 nõ valet. ¶ Secũdo facit ꝙ no.vult.Ang.
in au.ꝛ reſcp.C.cõmu.de le.vbi tenet ſingula
riter ꝙ licet res ſubiecte reſtitutioni poſſunt
alienari pro dote.vt ibi eſt ter.non tamẽ poſ
130 ſunt alienari pro cauſa ſtudii. ¶ Tertio fa-
cit ꝙ licet donationes facte ex cauſa pietatis
ſine inſinuatione valeãt.l.pe.C.de dona.l.ill
lud vbi glo.et docto.C.de ſacro ſanct. eccle.
tamẽ donatio facta per patrẽ filio ſtudenti
non cẽſetur pia adeo ꝙ ſine inſinuatione va
leat.ita tenet Rapha.cu.conſi.cxliiij. incipi.
fundo dato in premiũ.confirmatur quia reli
ctum cauſa ſtudij nõ dicit ur ad pias cauſas
niſi ꝓ ſtudio ſacre theologie:ita ẽcidit Bal.
in.l.j.in.xij.col.in repe.C.de ſacro ſan.eccle.
tamẽ ad hoc poteſt dici ꝙ etiã cauſa dotis nõ
dicitur pia ſecundũ Bar.ꝛ alios in.l.cũ biſ.
131 ſ.ſi mulier.ff.de cõdi.ꝛ demon. ¶ Quarto
facit ter. in. l. que pater filio.ff. familie her.
ponderando illum ter. in verbo. emancipa
to filio.a contrario ſenſu qui vult ꝙ ſi filius
eſſet in poteſtate non valeret donatio.ꝛ hoc
ſequuntur Joan. de Imo.ꝛ Aler. in.l.j.ff.
ſolut.matri.ꝛ Aler.in.l.ſi donatione in ante
pe.col.ad finẽ.C. de colla. ¶ Sed certe con
trarium eſt veritas primo ꝓ illud quod vi.
Bar.in.d.l.j.in fi.equipparando cãm ſtudij
cauſe dotis.ſcõ quia hoc tenet expreſſe. An
ge.in.d.l.j.imo ꝙ talis donatio facta filioſa
mi. ſtudẽti valet in cõtinẽti hoc idẽ tenet ibi.
Bal.idẽ tz expreſſe.ibi Rapha.cu.ꝛ Ludo.
roma.in.d.l.donationes.in.ſ.pf.ff.de dona.
hoc etiã ſequit Jaſo.in.l.frater a fratre in.
j.lectura in ante penul. colum.ꝛ.in.ij.lectu-
ra in vltima col.ff.de cõdi. indebi.ꝛ.in.l.j. in
vltim.col.ff.ſolut.matrim.vbi dicit ꝙ hec eſt
cõmunis opi.a ꝙ nõ eſt recedẽdũ in iudicãdo.

¶Adde. ¶ Ferdinã. loazes. in.l. filiusfami. ſ.diui.nu. xcij. ff.de lega.j.ꝛ Bar. ꝛ Ja
ſo.col.ſi.nu.lij.in.l.j.ff.ſo.ma.vbi dicit iſtam
cõmunem a qua non eſt recedendũ in iudicã
do ſecũdũ cum ibi.ꝙ donatio facta filio ſtu-
denti in poteſtate cauſa ſtudiorum valet irre
nocabiliter.cuius ibi Rip.nu.cxl.dicat ꝙ cõ
traria opinio videtur magis communis.ꝛ
ipſe eam probat. et in hac re omnino vid.
per Ripam.in repe.l.inquartam. colũ. xxx.
nume.clxviij.ff.ad legem Falci.de iure regni
eſt.l.iij.titu.iiij.part.v.ꝛ.l.v.titu.xv.part.vj. Lex regni.
Didacus Perez.

¶ Et doctori approbato aſſerenti aliquam
eſſe communem opi.eſt credendum.arg. gl.
in.l.dos a patre profecta.C.ſolut.matri.ꝛ ſic
eſt tenendum.primo quia communis.ſecun-
do quia in ea ſunt Bart.ꝛ Bald.approbati
noſtra lege regia ꝛ fundamentum ꝙ magis
vrget eſt ter.in.d.l.que pater filio.in quantũ
loquitur de donatione facta filio emancipa-
to.ſed illa non obſtat niſi per arg. a contra-
rio ſenſu. quod eſt fragile ſecundum Jaſo.
in.d.l.j.in.fi.poteſt tamẽ addi pro hac ſecun
da opi.vera ꝛ cõmuni ter.in.l. ſed Julian⁹.
ſ.ꝙ dicitur.ff ad Macedo. ꝛ in. l. Macedo-
nianum.C.ad Maced.vbi habetur ꝙ quem
admodum mutuum factum patri ſa.eſt exi-
gibile.ita ſi ſit factum filiofami.cã ſtudiorũ.

¶Additio. ¶ Adde Bar.in l.ne ſennius col. ij. nume.v.ff.ꝺ nego.
geſt. Chriſtophorum porti.in pr.inſti.per ꝗs Ler pretiosa
perſon.nobis acqui.colũ.vij.ꝛ de iure regio tabulis.
famoſam.l.vj.titul. i. part.v. ¶ Adeo eſt
hoc verum ꝙ mutuũ filiofamilias exiſtenti
in ſtudio etiam contra voluntatem patris.ni
hilominus poterit repetere ab ipſo patre.gl.
ſingu.in.l. ſed Julianus. ſ. ꝙ dicitur. ff. ad
Macedon.ſecundum Rouell.de dote. in.vj.
parte priuillegio.xlvj.nu.j.ꝛ hoc fauore ſtu-
diorũ vt alias per gl.not.in.l.vnica.C.ꝺ ſtu.
libera.lib.xj.gl.ſi.in.l.j.ꝛ Bar.nu.xxx.ff. ſol.
matri. Abb.in.c.j.col.fina. nume. xxix. de
iud. Campezi. de dote.q. lxxxiij. nume. ij.
Joan.boſche.de legittimis nuptijs libr.vj.
nume.xlij.ꝛ plura vid. per Nevisa. in ſylua
nupti.lib.v.nume.xxxvj.cum pluribus ſeqn
tibus. Didacus Perez Salmantinus.

¶ Pro quo etiã facit:quia in cauſis ſtudio
rũ verſatur publica vtilitas.vt in.ſ.fi.in pro
hemio inſti.ꝛ in auc.habita.C.ne filius ꝓ pa
tre.ꝛ quo ad ius publicum non curatur pria
ptãs.vt.l. nam quod.in prin.ff. ad Trebel.
¶ Poſſit varialia:ꝛ quarta cautela pquã. 133
ꝺ.melioratio facta filio in poteſtate valeat ir
revocabiliter:quia forte ſupradicte non ſufi
ciat. vt quia pater non emancipauit filium
ante.ꝺ.meliorationem necꝑ poſt necꝑ conue
niebat contrahere matrimonium.necꝑ pater
vult eum mittere ad ſtudiũ neceum vult me
liorare ꝓ dote necꝑ ꝓdotiõe ꝓpẽ nuptias

ꝛ ſic ſupdicte cautele nõ ſufficiũt. dico ꝙ erit
133 alia.ſ. ¶ Et pater meliorãs filiũ eidẽ donã-
do.ꝺ.tertiũ in vita ꝙ iuret talẽ donationẽ eã
cõfirmãdo iuramẽto ꝛ iurãdo ꝺ nõ cõtraue
niendo ꝛc.nã tunc talis donatio inter vivos
meliorationis facta filio in poteſtate per pa-
trẽ in cõtinenti valet ꝛ nõ poteſt revocari. ꝛ
ꝙ donatio facta filio in poteſtate cũ iuramẽ
to valeat incõtinẽti.adeo ꝙ nõ poſſit revoca
ri.tenet Bar.in.l.ticia.ij.in.ſ.imperator.ꝺ.
ꝗro mater vel pater.ff.de le.ij.ſed clari⁹ ꝛ ex
preſſi⁹ hoc tenet Bal.in.l.iij.in vlti.q. C. de
vſuca.pro dona.ꝛ in.l.j.in repe.in.xvj.carta.
ꝺ.iurta predicta ſigno aliã queſtionẽ.ff.ꝺ iu
re iurã.ꝛ in.iij.parte ſuorũ cõſil. cõſil.ccclxij.
incipit premittendum eſt ad euidẽtiam. ꝛ.ꝺ.
Abb.in.c.cũ cõtingat.in vlti.col. ꝙuis non
firmet de iureiu. Idẽ tenet Fran.de are. in.
l.placet.ff.ꝺ acq.her. Rud.rom.in.l. donatio
nes.ſ.pf.ff.ꝺ do.ꝛ in.l.ſi donatiõe.poſt Bal.
ibi in.col.C.de colla.ita etiã tenet Joan. an.
in addi.ad ſpe.in ti.de teſta.in.ſ.j.ꝺ.pone fi-
lius vbi dat cõſiliũ.ꝙ filiꝰ emãcipet.vel pf it
ret hoc idẽ ſequitur.ꝺ. Aler..in.d.l.ſi dona-
tio.ꝛ ſecũda parte cõſi.cõſi. viij.incipiẽti. vi
ſis et cõſideratis bijs que in themate cõtinẽ-
tur.ꝛ in.iij.parte conſi.conſi .xx.incipi. pon-
deratis bijs que in themate narrantur ꝛ.ꝺ.
Jaſo.in.l.pacta que contra.in.ij.col.C.ꝺ pa
ctis.ꝛ in.l.frater a fratre in vtraꝙ lectu in
qualibet ipſarum in vltima col.ꝛ iſta eſt com
munis opinio a ꝗ nõ eſt recedẽdũ iudicãdo.

¶Additio. ¶ Adde Philip. deci.in conſi.ccxvj. nu.ij.ꝛ cõ. ccxxxix. col.j.ꝛ cõſi.dcxxxj.nu.v.ꝛ cõſi.dclxxxviij.nu. xj.ꝛ con.cccexxxij.nu.iiij. Rod. ſuarez. in.l. ix.tit.xj.li.j.fori.cbar. lxxxiij.col.j.ꝺ.ſecũdo nota Mare.Antoni.in tract.ꝺ virtute iura
mẽti.nu.xxix. Anto.corſetũ.in repe. Rub.
de iureiur.in volumine decre.nu.xlix. Ber-
tachin.in tract.de Babell. vij. parte princi.
nu.xlv. Segur.in re.l.imperator.nu.xxxv.ff.
ad Treb.ꝛ Vital. nemauſẽſ.in tract.ꝺ colla.
ſ.ij.nu.xvij.in.ij.vol.tract.vbi firmat magis
cõmunẽ.idẽ Jaſ.hoc addito ſe ſepius conſu
luiſſe in.l.frater a fratre.lectione.j. col.fin.ff.
de condi.in debi.ꝛ eſt cõis fin Franc.a ripa.
in rep.l.in quartam.nu.cli.ff.ad.l. Fal.ꝛ ſe-
cundum Dec.in.l.ſi donatione. colum.vii.
nume.xxxiij.C.de colla. Didacus Perez.
134 ¶ Pro ꝗ faciũt ſeqntia fũdamẽta. ¶ Pri
mo qꝛ ex donatione facta ꝓ patrẽ filio in po
teſtate oritꝫ naturalis obligatio. vt in.d.l.fra
ter a fratre.vbi hoc firmat Bar. ergo iura
mẽtũ ſuper tali obligatione naturali prestitũ
reddit eã efficacẽ. Ita firmat Bar.in.l.ſi qs
pro eo. in. vj. membro.ff.de fideiuſſo. cano.
in.c. cum contingat.de iure. iurand. ꝛ in. c.
cum veniſſem.de teſti. ¶ Secũdo facit qꝛ iu 135
ramẽtũ eſt de iure naturali. vt.d.glo.in.c.au
ctoritate.xxv.q.vj. Bal.in.l.iij.C. de vſu pro
dona. vel ſaltim Juramẽtum eſt de iure di-
uino.c.ꝛ ſi ch⁹us de iure iu.ſed iure naturali
vel diuino nõ curatur pria ptãs ꝙ eſt de iure
ciuili.l.nã ꝛ ciuiũ.ff.de biſſ ꝙ ſũt ſuivl alie iu.
¶ Tertio ꝛ efficaci⁹ facit qꝛ donatio facta fi 136
lio in ptãte per pfem confirmat morte pria
aut emãcipatione aut monachatiõe.l.dona-
tiões.ſ.pf.ff.de dona.l.ſiue emãcipatis.ꝛ ſu-
pra viri.ꝛ eſt rõ.qꝛ iſtis modis ceſſat pria po
teſtas ꝙ impediebat.ꝺ.donatio.eſſe efficacẽ.ꝙ
ſorti⁹ ꝺz cõfirmari interueniẽte iuramẽto qõ
eſt quid ſpũale.vt tz Bal.in auc.ſacramẽta
pube.in.ij.col. C.ſi aduer.vẽdi.ꝛ ibi Sali.in.
iij.col.ꝛ eſt ter.in.c.ij.de iure iu.ꝛ in ſpũali⁹
nõ curatur pria ptãs.c.ſi annũ.ꝺ iudi.in.vj.
glo.in.l.ait ꝓtor.in pn.ff.de mi.ꝛ cũ iuramẽ-
tũ ſit quid ſpũale nõ ꝺz ſub regul.iuris ciui
lis in.c.eccl̃ia ſancte marie. decõſti. ¶ Quar 137
to facit qꝛ ex cõtractu inẽ pfem ꝛ filiũ in ptã
te oritur efficax obligatio interueniẽte iura
mẽto qſi nõ interuenit aliqꝺ tur pe. Ita no.
Jo.de an.in.c.cũ iuramẽto.per illũ ter.ꝺ bo
cidio facit ter.in.c.ꝙuis.de pactis.in.vj.
¶ Quinto facit qꝛ iuramẽtũ ꝺz vim clauſu 138
ſule codi.vt act⁹ valeant eo meliori mõ quo
põt.l.cũ pf.ſ.filius matrẽ.ff.de leg.ij. Bar.
in.l.ſ.ſ.ſi quis.ff.de verb.obli.ꝙ debet valere
vt pater cẽſeatur vigore iuramẽti emãcipaſ-
ſe ad iſtũ actũ. Rationes tamẽ que poterãt
aliquẽ facere titubare. Circa hmõi cõmunẽ
ſententiã ſunt ſequentes.prima qꝛ talis do-
natio eſt facta inter prohibitas pſonas.ꝙ nõ
firmatur iuramẽto ꝓ regulã in.l.ſi quis inq-
linos.ſ.fi.cũ ſi.ff.de le.j.ꝛ.l.cũ ꝗs.ſ. ticia. ff.
de le.iij. Sed iſta rõ tollitur ꝓ ter.in auc. ſa-
cẽa puberũ.C.ſi aduer.vẽdi. ¶ Secunda qꝛ 139
qſi pf donat filio in ptãte cẽſetur ſibimet do
nare ſicut ergo ſi quis donaret ſibimet nõ fir
maretur talis donatio iuramẽto.c. fi. de in-
ſtitu.arg.ter.in.l.ij.ff.de ſtip.ſer.no.ꝛ ter.in.l.
Errani⁹.ff.de fideiuſſo. Ita qſi pf donat filio
in ptãte.qꝛ profecticia acquiſita ꝓ filiũ in ptã
te ſunt hodie pria ſicut ꝛ olim.qꝛ in profecti-
cijs nihil eſt hodie innouatũ.ſed illa ſecũda ra
tio tollitur:quia qſi donatio immediate ꝓce
cedit a pfe nõ acqritur ipſi.vt tz.gl.j.magna

Universidad de Salamanca. BGH

in. d.l. frater a fratre. quã oẽs ibi ſequunt.
¶ Tertia rõ eſt: q donatio int pſcm ⁊ filiũ in ptãte nõ valet ꝓpter magnã repugnãtiã ⁊ cõtrarietatẽ reſultãtẽ rõne pſie ptãtis: q ſibi ipſi donaret. prout ſentit gl. in.l.ij.C. de inoffi. dona. ſed ſatis pz rõne ex ſupradictis. et ſic cõcludo q iſta eſt vna optima cautela ad hoc vt ſi pſ vellet in vita filiũ ſuũ meliorare in tertia parte bonorũ ſuorũ cũ ſit prohibitus eidẽ donare patria ptãte impedierẽ q iuret ⁊ cõfirmet ipſam donationem iuramẽto q̃ eſt notãdũ. hoc tñ debetis intellige re verũ. qñ pſ iurauit tenere ⁊ obſeruare. d. meliorationem ⁊ eam non reuocare. q̃ hoc caſu non poterit pater reuocare illã meliorationẽ cũ iã ſit queſitũ ius filio vt in.l. vbi ita donatur. ff. de donat. cauſa mor. facit q̃ no. in.l. ſi pecuniam. in prin. in. glo. parua. que incipit. vt quia iurauit. ff. ỗ cõdi. ob cauſam. ⁊ ter. in.l. in eodẽ. ff. er quib⁹ cau. ma.

¶ Additio. ¶ Adde Jaſo. in. ſ. actionũ. nu. clvij. inſti. ỗ actioni. ⁊ in.l. quoties. cohu. r. C. de rei vendica. et in.l. omnes populi. nu. lvj. ff. de iuſti. ⁊ iure. ⁊ l.l. q̃nis. nu. iiij. ff. ỗ iuſto voc. ⁊ ꝓpter. Sãcti. vaſcolet. l tra. diuidui ⁊ in diuidui. l declarat. iiij. cellule. fo. xlij. col. ij. Thom. ferra. in caut. xxx. ꝓpter. ger. in ſing. xcviij. Caſſa. in con. Bur. Rubri. xj. ſ. iij. char. cccxxxv. Tiraquell. de vtroque retrac. in fine. nu. xlviij. ⁊ meli⁹ l. ſ. iij. gl. iij. nu. vj. cba. clxiiij. ¶ Vbi ꝓbat q̃ cũ iuramẽtũ i forma ꝓcipſſa ⁊ ſpecifica impleri debeat. vt ex ſupradictꝫ patet. qñ ſi quis ſoluere iurauerit. nõ ſatisfacit cõpenſando. per ter. in. c. ad nr̃am. ⁊ ibi gl. Jnno. Oſtien. Jo. an. Colleta. Anto. Jmo. ⁊ Fel. qui hãc vicit eoẽm opinionẽ. idẽ Deci. cõſi. cclxxxj. co. ſ. Jaſ. l.l. eũ q̃. ſ. ſi iurauerit. co. ſ. ff. ỗ iur. in. ⁊ l. ſ. l bone fidei. inſti. de actio. Bertrãd. cõſi. clviij. nu. ij. ⁊ cõſi. cccv. colu. ſ. ll. ſ. Bone. in.l. lxv. Tauri. nu. xxviij. Hipoli. in. ſing. ccvlij. incipi. cõpenſatio. Seg. in repeti. l. filius vñ in ciuitate. nu. jo. ff. de verbo. obliga. Antoni. in repeti. Rubri. de iure iurã. in. xv. priuilegio iuramẽti. nume. xxxix. Tindarus. in illo tra. neceſſario compẽſatio. l. vij. articu. nu. x. Anto. Neguſãti. in tracta. de pignor. in. v. part. princip. in. v. membro. nume. xv. Didacus perez.
¶ Et ita intelligas ſupiora. ſec⁹ tñ ẽ q̃ſi pſ donauit ⁊ ſimplr iurauit ỗ actionẽ q̃ ẽ talis donatio valeat. erit tñ reuocabil ſicut eſt donatio cã mor. nã iuramẽtũ ſimplr ꝓlatũ in

Jurans ſolvere non ſatisfacit compenſando.

telligit ex nãm cõtractus. l. ſi ſtipulat⁹. ff. de vſur. ⁊ in.l. dãt infecti quidã. v. ⁊ q̃ in ſtipulatione. ff. de dã. l ſec. ⁊ in dubio nõ videt q̃s ſe arctare: niſi q̃ten⁹ bz neceſſe. ⁊ q̃ten⁹ ipoſſet actus qui gerif. l. ſolutã. ff. de pigno. act. ita limitat ſingularit̃ Bal. in. d.l.ij. in repetitione. in. xvj. char. vſi. iuxta ꝓdicta aſſigno aliã queſtionẽ. ff. de iure iuran. ¶ Ex ſupradictis infero duas cõcluſiones. ¶ Prima q̃ ſi mater filium ſuũ meliorauiſſ in tertia ꝑte bona ea filio donãdo in vita quieſt l ptãte patris q̃ valeret ⁊ teneret. d. donatio l cõtinẽti. adeo q̃ mr̃ q̃ penitẽtiã ſolam illã nõ poterit reuocare ter. eſt no. cũ glo. ⁊ ibi Bal. in. l. ſi cõſtãte. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. Bal. in. l. filium quem habentem. C. famil. herc.
¶ Secũda concluſio. q̃ ſi pſ filio naturali donaret in vita quintũ ſuorũ bonor̃ q̃ talis donatio valebit incõtinẽti ſine iuramẽto ⁊ erit irreuocabilis. cũ non ſit in ptãte patris.
¶ Jta no. in.l. oẽs. in. ſ. luci⁹. ff. de hijs que in frau. credi. Aud. ro. l cõl. xliij. Icipi. ad primũ q̃ſitũ breuit̃ dicẽdũ eſt. in ſecundo dubio per predicta ertẽdit̃ ter. fo. le. li. iij. tit. declarẽ. q̃ dicit q̃ pſ naturalis põt dare quintum filio naturali etiã extantibus legittimis quod habeat adeo locũ ẽt ſi pater non iurauerit donationem imo caueas ne conſulas patri volenti donare filio naturali q̃ talem donationem iuret. nam ſi eam iuraret cum poſſit valere ſine iuramẽto retractaretur talis donatio. hoc virtute ciuſdẽ. l. regie.

Lex regni.

¶ Adde. ¶ Ad iſtã legẽ ordinamenti. que ẽ. l. vj. ti. j. lib. iij. ordi. Segurã. vbi plura ſingulariter expendit ꝓ eius declaratione. in repet. l. j. ſ. ſi vir. num. cxxxviij. ⁊ ibi in additione vicam veo duce. ff. de aquiren. poſſe. Didacus ꝓperez.
¶ Que facta fuit Tolleti. q̃ prohibet in cõtractib⁹ inſtruere iuramẽtũ. q̃ lex intelligit in cõtractib⁹. vt dixi quid pſit valere ſine iuramẽto. ſec⁹ eſt in aliꝭ qui ſine iuramẽto nõ bñt efficaciã. vt ẽ cõtract⁹ fact⁹ p minorẽ. ⁊ cõtract⁹ rei dotal⁹ ⁊ cõtract⁹ arrarũ vltra decimã partẽ bonor̃ ꝓmittẽtis ⁊ in ſilibus. ne videat̃ ꝓceps impedire quodãmodo cõtrahẽtes cõtrahere. qđ ẽ cõtra ius gẽtiũ. cũ cõtractus ve iure gẽtiũ ſint l. l. ex hoc iure. ff. de iuſti. ⁊ iure. q̃ rõ ceſſat qñ cõtractus põt valere ſine iuramento. ⁊ ſic ſum expedit⁹ de principio q̃ extrabitur ex iſta prima ꝑte huius legis. ¶ Secunda pars huius legis incipit ibi. Si de familia. iſta enim ſcda pars

nõ eſt adaptãda ad aliquid cõmodi. ideo cã
143 omitto. ¶ Tertia ꝓ huj⁹ legis incipit ibi. in. ſ. ſz ſi vno. ⁊ q̃ iſta ꝓcla ad pcticã aliquo mõ ẽ inducibil. iõ ibi fuit caſus. ego fui inſtitut⁹ ⁊ a teſtatore grauat⁹. vt ſũdũ ſempronianũ hereditariũ vni de familia teſtatoris vel mei heredis reſtituerẽ quẽ ego elegiſſez cõtingit q̃ mortuo teſtatore grauãte cũ ego beres habebã ius eligẽdi l. d. ſũdo. vnũ qui mihi magis placeret cõdidi teſtñ vno de. d. familia inſtituto. dictũ vo ſũdũ cuidã extraneo reliqui: q̃ olmo ỗ neceſſitate erat relinquẽd⁹ ſeu reſtituẽd⁹ alicui de familia attenta diſpoſitione teſtatoris qui mihi dederat. d. electionẽ. dicit nũc ter. q̃ cũ. d. fundus nõ poterat relinq̃ extraneo. imo vni de familia ⁊ relict⁹ fuit extraneo cõtra diſpoſitionẽ teſtatoris. q̃ tale relictũ. d. fundi extraneo factũ nõ valuit. ⁊ oẽs alii de familia admittẽtur cõtra tertiũ poſſidẽtẽ ad reuocãdum. d.
144 legatũ. ¶ Vnũ tamẽ ẽ q̃ pro ea parte inſtituti illi⁹ de familia qui fuit inſtitutus ab herede habẽte electionẽ petentes fundum repellent quo ad partẽ tangentẽ iſtũ inſtitutũ q̃z cõſequerent ſi inſtitut⁹ nõ eſſet ſũdo illo extra familiã extraneo relicto. vt in hoc exẽplo. ſi de familia teſtatoris eſſent tres ⁊ vni eorum ego vellem reſtituere dictũ ſũdũ illi vero extraneo reliqui. ⁊ vnũ de dictis tribus de familia inſtitui mihi heredem. nã in hoc illi duo bene admittentur ad reuocationem talis legati pro duabus partibus eos tangẽtibus. pro tertia vero partẽ tangẽte alii tertium de familia heredẽ inſtitutum repellentur iſti duo. que quidem tertia dz remanere cũ dicto legatario ⁊ debet compenſari cum inſtitutione facta eidem tertio. nam cum ille tertius fuit inſtitutus agranato videtur electus in tertia illi⁹ fundi. ⁊ cũ alij duo ỗ familia nõ fuerunt inſtituti ab illo grauato nõn videtur electi in aliis duab⁹ partib⁹. ⁊ ſic dictus heres qui voluerit facere electionem circa vnũ ſibi magis placentẽ de toto ſũdo nõ eſt vis⁹ facere electionẽ niſi ỗ vna tertia parte illi⁹ fundi ⁊ ỗ aliꝭ duab⁹ partib⁹ vł nullã facere electionem. ⁊ ſic tanq̃ nulla facta electione de illis duab⁹ partib⁹ admittẽtur ceteri alij ad eas per illũ ter. qđ eſt notãdũ ad
145 inductiones infra faciẽdas. ¶ Induco ꝓmo iſtũ ter. ad hoc ego bñs forte duos filios eos heredes inſtitui vni quintũ ꝓlegatũ. tertio vero extraneo legaui tertiã partẽ bonorum meor̃. clarũ eſt q̃ ego teſtator idẽq̃ pſ habebã electionẽ a lege regia circa dictũ ter

Inductio auctoris notabi.

tium. vt illud darẽ vni de filijs meis quẽ ego eligiſſem. ⁊ illi non poterã relinq̃re ex familiã meor̃ filior̃ alicui extraneo. ⁊ ſic iſti filii ꝓfit admitti ad reuocationẽ talis legati. nõ ꝓ capte i qua vnũ meliorauit. l. in quinte: mõ ꝓ reſiduo quinti. nã cũ vni meorũ filiorũ reliq̃ quintũ. Jta videor eũ eligere in aliqua parte tertij. ⁊ ſic tã illi⁹ meliorat⁹ in ẽnto quat ten⁹ tãgit quintũ ſi agat cõtra tertiũ extraneũ legatariũ repelletur exceptione doli mali q̃z etiã alius qui non fuit meliorat⁹. ⁊ ſic in reſiduo tertij excepto quinto nõ repellẽtur ambo ſſres vt meli⁹ ſtelligas. pone q̃ ſubſtãtia mea erat. c. quintum. eſt. xx. tertiũ eſt. xxvj. ⁊ vnum tertium denarii. excepto quinto. ⁊ ſic. xx. remanẽt ſex ⁊ tertiũ vnius denarij. xx. ergo remanebunt apud legatariũ ⁊ ſex. ⁊ tertium denarij reuocabuntur q̃ dividebũtur inter ambos. ⁊ ſic meliorat⁹ in quinto habebit ſuã portionẽ hereditariã ⁊ medietatẽ illorum. vj. ⁊ dimidiũ que fuerũt reuocata. ⁊ alter filius habebit ſuã portionẽ hereditariã ⁊ medietatẽ illius reuocationis. ⁊ ſic in effectu quinta pars bonor̃ reperiet. legata qđ eſt teſtatori permiſſum. per. d. l. regiã. ¶ Vel ali 146
ter dicas q̃ penes legatarium tertii remanebit tñ dimidia tertij. ⁊ penes filiũ non melioratũ remanebit altera dimidia tertij q̃ erat alterius filij in ẽnto meliorati. nam in. d. tertio non fuit facta electio ỗ filijs ⁊ ſic tale tertium erat per ambos reuocãdum. per vnũ vna dimidia. per alium alia dimidia. illa ergo dimidia que tangebat filiũ in quinto meliorat̃ non eſt petẽda ꝓ eũ cũ quintũ fuit ſibi relictum ad⁹ compenſandi cũ medietate tertij neq̃ alius poterit reuocare illam medietatẽ tangentẽ filiũ in quinto meliorat̃ p nr̃m ter. vbi quo ad partẽ tãgentẽ electum nõ poterit fieri reuocatio p electũ neq̃ per aliũ qui poterat eligi: ẽz tñ quo ad partẽ tãgentẽ nõ electũ. ⁊ ſic quo ad dimidiã tertij ⁊ cũ alia remanebit legatari⁹. ¶ Vel poſſum⁹ 147
dicere q̃ iſte fili⁹ meliorat⁹ imputet tñ i medietatẽ tertij que veniebat aduocãda illam partẽ quinti quã bz iure hereditario. ſ. medietatẽ ẽnti. aliã tñ medietatẽ quam habet iure prelegati a fratre ſuo nõ cõputat in tertiam. vt vidimus in trebellianica per no. per d. l. iiij. ff. ad legem falci. ⁊ in. l. filium quem habentem. C. famil. herciſcun. ſ. q̃ ſi tertium erat forte. xxvj. ⁊ quintum. xx. filius non meliorat⁹ habebit ex reuocatione. d. tertij. xlij. ⁊ filius in quinto meliorat⁹ habebit. xlj. ⁊ legatarius tertij habebit. x. que imputauit me

Universidad de Salamanca. BGH

Addition.

Addē gl. ſimi. in .l.ſi.ff.de iurisdict.om.iudic. Abb. in.c.cū ſuper de offi.de lega.apostilla. Abb. in.c.fina.ne prelati.vi.ſu. Bar.in conſi.clix. Lalcane.in conſi.cxxv.nu.xiiii. Jaſo. in.l. certi conditio.§.quoniā.nu.vij.ff.ſi cert.pet. ter.cum.glo.in.l.iij.titu.xij.lib.iij.fo.glo.in. l.vj.titu.vj.eod.lib.iij.fozi.in glo.magna.v. itē ad legē. Alciat.in.l.j.§.ſed mihi ℣Paphi lū.nu.xx.ff.de vb.obli. ℂ Q eſt ſingulare ad declarationē ter.in extrauag. ambitioſe. de reb.eccle. nō alienā.intellige tñ vt colligit ex cōgeſtis a Tiraqll.in tract.ō vtroq retract. §.xiiij.in glo.i.nu.x.char.ccxxxv.id debere intelligi ſi locatio ita facta fuerit vt pro ſingulis ānis certa pēſio ſoluatur. ſec9 ſi p omnib9 ſimul vna tñ pēſio ſolui dz q: tūc propter vnitatē precij.ei9 cōtract9 diuidi nō pōt.to tūq vitiat per.l.cū plura.ff.de ediliet.edict.

Lex regni.

Extrauag. ambitioſe.

℣ Infertur etiā ad quot tidianā queſtionē de prelato maiorē dierū cōcedētē numerum quā de iure poteſt.an ſaltē indultū in numero debito valeat ex predictis dicitur q ſic. tenet in expreſſo Abb.in.c.cū ex eo.de peni. ⁊ remi. Roma.in cōſi.lxvj.vir eximie. col.ij. Angel.in ſumma.verb.indulgentia.nume. v.⁊ eſt verior ſecūdū Silueſt.verb. indulgentia.q.v.verſi.v. ℣Didacus ℣Perez.

Queſtio notabilis.

℣ De quo p Bar.in.l.grece.§.illud. ff. de fideiuſſo.p Bal.⁊ Ly.in.l.ſancim9.in pn. C.de dona.p Alex.⁊ moder.in.l.j.in.§.ſed ⁊ ſi mihi.ff.de vb.obli.per cano.in.c.cū ſup.de offi.ō leg.p ℣Dy.in regla.vtile. ō regu.iuris. in.vj.late p Bal.⁊ moder.in.l.certi cōditio. §.qui.ff.ſi certū peta. Facit ēt ad corroborationē ſupdictorū.ter.in.l.ſacim9.i pn.C.ō dona.vbi dicit ter.q ſi alicui donauī vltra modū.⁊ donatio nō eſt ſinuata q illō qō vltra modū donatū ē nō valet. i alio vo dz tenere donatio.⁊ ſic.d.l.legatari9 remāebit cū.d.quarto. ℂ Ex quo ego ſfero q quēadmodū legatari9 cui ſimplicit legat qntū dz cū illo remanere. Ita eodē mō ſi ſibi.legatū ē ētiū remanebit cū qnto ⁊ pſumit testator p errorē legare ētiū cū nō ſit credēd9 testator inuenire viā p qm ſua volūtas infringat.l.iij.ff.ō testa.mili.

℣ Alciat.in trac. pſumptio.reg.iij.preſūp.xxxv. nu.j. Segur.in repe.l.ab erberedati.nu.lix.ff.de lega.j.⁊ in repe.l.j.§. ſi vir.vſic.decimoquinto facit nume.clxv.ff. de acquir.poſſeſſio. ℣Didacus ℣Perez.

℣ Elidebatur cōtrariū: quia error in nolb9 apellatiuis de facili viciat totū legatum.l.ſi quis in fūdi vocabulo.ff.ō le.j. ſz alia ē appellatio tertij alia quinti ergo videt nō valere dictū legatū de tertio etiā in quinto.ſed non obſtante iſta pulchra ratione dubitādi in cōtrarium credo eē veritatē.⁊ pro hoc ego allego ter. expreſſum in.l.qui quartā.ff.ō leg.j. vbi dicit text. q ego volebā legare quartam ptē meorū bonorū ⁊ p errorē legaui dimidiā q legatū nō viciat in totū.i.ad hoc vt neq in quarta neq in dimidia valeat: imo valebit in minori quotta in qua volebant testari ⁊ nō in maiori in qua per errorē testat9 ſum. Ita ergo dicam9 in pſenti: q: cū ego ſum credēdus vellē legare quottā minorē.i. quintā per ter.in.d.l.regia.iūcto ter.in.d.l.iij. ⁊ legaui maiorē quottā.i.tertiā.⁊ ſic per errorē nō obſtāte.d. errore ⁊ credulitate non viciabitur.legatū tā i tertio q̄ in quinto: imo valebit in minori quotta et ſic in quinto per.d. l.qui quartā. ℂ Neq obſtat ſupradicta rō dubitandi:q:.d.l.q̄ q̄rtā tollit eā: q: cū qnta inſit tertie iſta bſit cōformitatē rōne cōtinētie ex quo res ſignificata p vnā.i.quintā cōtinetur ſub altera.i.tertia. ⁊ ſic in tertia que fuit legata inerat legāda.ſ.quinta. ergo iſte quotte nō ſunt oīmodo diuerſe. prout in.d. l.ſi quis in fundi vocabulo vbi vna ſpēs nō inerat alteri.qō eſt notandū. ⁊ facit hoc pro me: quia cū vxor mea cēt propinqua partui cōdidit teſtamētum filios ſuos ⁊ meos heredes inſtituit ⁊ mihi marito ſuo legauit tertertiā ptē bonorū ſuorū.q̄ ſz ego marit9 nō ſim capax toti9 tertij imo tātūmodo quinti. q̄ p tale legatū tertij voluit ſignificare quintum. ⁊ q̄ ego ſim habituruſ quintū ſi ſuper viuā ⁊ ipa nō mutauerit teſtm. ℂ Facit ēt ter.in.l.qm̄ in poſſib9.C.ō inoffi.teſta.vbi oē grauamē tollit ō legittima.i reſiduo tñ vx. ⁊ ter.l.l.meui9.i pn.⁊ ibi Bal.⁊ Jm.p quē ꝓbat.q̄ teſtator in dubio pſumēd9 ē teſtari effectualit ⁊ nō inutilit. ⁊ nō dz aſſumi intellect9 q̄ legatū viciet.l.quotiēs.de re.dub.facit ter.in.l.peto.in.§.mf.i pma pte.ibi. ēt tu torē ſore arbitrabat.ff.ō le.ij.⁊ l.l.codicill.§. ſi.ff.ō vſufru.leg.⁊ ter.l.l.impator.in.§.j.ō le.ij.⁊ in.§.ij.eiuſdē legis.fo.le.ti.velas donal.vij.in.ij.rū.in fi.⁊ auc. vſi ⁊ ſi parēs.C. de inoffi.teſta.⁊ l.ſi totas.C.de inoffi. dona. ⁊ ibi gl.in.verbo(q̄ pueda var)q̄ ē fi. ⁊ ter. in.l.bac edictali.in pnin.C. de ſecūdis nup.⁊ Bal.in.d.l.bac edictali.in fi.vj.col. ℂ Secūdo induco iſtā tertiā partē ad aliud.nā vt videtis ſi ego habeo ptātē a teſtatore eligendi vnū incertū ō certis duob9 modis videor eligere ⁊ voluntati teſtatoris ſatisfacere.vno mō exīſte eligēdo ⁊ aſſignādo eidē rē ſubiectā reſtitutioni. ſcdo mō tacite.ſ. q̄ſi vnū de familia tñ inſtituo videor quo ad illū facere electionē. Ex hoc ego infero. q̄ ſi ego pater qui filios habeo. ⁊ habeo a iure poteſtatem vnū de filijs meis meliorādi. in tertio etiam ſi volucro in quinto vnū de filijs meis inſtituo in ſua legittima tñmodo.⁊ aliū inſtituo in tertio ⁊ qnto q̄ poſſū q̄uis ego non dicā ⁊ cū melioro in tertio ⁊ in qnto nihilomin9 erit in vtraq quotta melioratus. nā eā inſtituendo in dictis quottis vltra legittimā ſuā tacite videor eum eligere.⁊ in.d.tertio ⁊ qnto meliorare.qd eſt notādū.pro declaratione.d.l.regie.de quo tamen dixi ſupra in prima inductione illaꝝ quas feci in pn.buiꝰ legis.facit q̄ dicit Bal.in.§.ſeq. quem hic referūt ⁊ ſequuntur Bald. Jmol. ⁊ Floria.⁊ Rapha.cuma. in quantum tenēt q̄ ille qui aliquē incertū de certis inſtituit. videt eum eligere vū rogat9 reſtituere pauperibus eligēdis per eū ſi deceſſerit inſtituto quodā hoſpitali videtur eligere pauper illi9 hoſpitalis ſm eos.hoc idē probat text.in.§.ſi duos. infra ea.l. ℂ Quinta pars huius legis incipit in.§.ſi duo.⁊ qz etiā iſta parſ pōt nobis aliquid vtilitatis afferre etiā pono ei caſum qui talis ē.cū ego fuiſſem inſtitutus ⁊ a teſtatore grauatus vni de familia reſtituere fundum ſempronianū.⁊ ego duobus de familia a me inſtitutis fundū illū ſubiectum reſtitutioni alij tertio extraneo pro quarta pte legauero.dicit ter.q̄ pro trib9 partib9 q̄s reliqui in hereditate nullus admittetur: q: ille tres partes debēt remanere penes iſtos duos inſtitutos qui per inſtitutionem factam videntur electi in illis trib9 ptib9.pte tñ quarta extra familiā alienata admittuntur ceteri de familia. ℂ Inducit iſte ter. ad hoc q̄ licet.l.fozi. dicat q̄ pſi habeat poteſtatē meliorādi vnū de filijs ſuis. ⁊ ſi loquitur in ſingulari.q̄ nihilominus ſi pſ vult pōt meliorare vnum vel duos vel etiam plures.⁊ hoc per iſtum text.iun.to eo q̄ notat Bart. ⁊ ſequuntur hic moderni. Nā dicit hic ter. q̄ ſi ego habeo poteſtatem a teſtatore eligendi vnum de familia teſtatoris q̄ nihilominus poſſum eligere duos vel plures per quem dicit Bart.in preſenti.not.q̄ ille qui eſt inſtitus reſtituere vnam rem vni ex certis poteſt ex illis certis plures eligere. ⁊ ſequuntur vt dicunt moderni. Ita etiam dicamus in pre-

148 Inſertur.

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

Inſertur.

Universidad de Salamanca. BGH

ſenti. q̄ cum̄ pater habeat facultatem a lege vnū.ſ.filiū de certis.ſ.ō filios eligere ⁊ meliorare q̄ nihilominus poteſt ex illis certis. ſ.filijs plures eligere.i.filios plures meliorare.quod eſt notandū p̄o extēſione. v.l.ſoci. ⁊ ita practicatur. ¶ Ex hoc ego inſero aliō q̄ licet filius melioratus in tertio non poſſit grauari vt illud totū vel partē reſtituat tertio quia eſt legittima ſua.quod patet: q̄ nō poteſt relinquere extraneo ſed filio per. v.l. ſoci.que dicit q̄ illi eſt tertiū relinquēdū cui debetur legittima.⁊ legittima nullū patitur grauamē.l.q̄ in priorib⁹.C. ō inoffi.teſt. in.l.coheredi.in.ſ.cū filie.ff.de vulg. ⁊ pup. ſub.q̄ tamē poſſim filiū meū in.v.tertio melioratū grauare.vt medietatē illi⁹ reſtituat fratri ſuo.nam faciendo huiuſmodi ſubſtitutionem fideicommiſſariā in.v. tertio.videor illud inter ambos diuidere cum vni filio remaneat medietas ⁊ penes alium altera. ſed certe videtur. q̄ neq̄ poſſit pater duos meliorare neq̄ melioratum grauare vt partē reſtituat alteri fratri:quia tunc pater videt excedere formam datā ſibi a lege.ſed ad hoc reſpondetur:quia licet teſtator videatur excedere formam datā a lege nō frāgitur voluntas ⁊ intētio legis.nā creditur diriſſe hec l.q̄ vult de filijs dcē p̄ dictū tertiū viā meliorationis nō ad hoc vt vni ſoli dcē ⁊ nō pluribus imo q̄ tale tertiū remaneat apud ipſos filios ⁊ non exeat de poteſtate ipſorū quemadmodū in.v.ſ.ſi duos.ego p̄o hijs vnab⁹ inductionib⁹ allego ter.⁊ ibi hoc no. ſſau. de ca.in.l.cū quidam.ff.de le.ij.vbi a cōtrario ſenſu hoc ꝓbat. nā dicit ibi ter.q̄ ſi ego ſum inſtitut⁹ ⁊ grauatus vt reſtituā fundū talē liberis teſtatoris quib⁹ vellē q̄ licet habeam poteſtatē eligēdi plures poſſum eligere vnū. Ita ergo a cōtrario ſenſu dicamus q̄ ſi ego habeo licētiā eligēdi vnum poſſum eligere plures. hoc idē no.ibi in.v.l.cū q̄dā. Rapha.cuma. ad idē eſt ter. in p̄ſenti quē ponderat Jo.de imo.ō facit ter.in.ſ. itaq̄ 158 ſecundū Bal.ibi infra eo. ¶ Ex hoc ego ēt infero aliud q̄ poſſū meliorare vnū ō filiū meū in tertio meor̄ bonor̄ vt ille teneat vſq̄ ad decē ānos ⁊ poſt decē ānos illō reſtituat alteri ffi.nā videor cōmoditatē dicti tertij diuidere inē ābos ffres q̄ mihi p̄mittitur p illū ter.facit q̄ p̄cedit argu.de. p̄ſonis ad tp̄us ter.eſt vbi hoc no.docto.in.l. qui plures.la. li.ff.de vulga.⁊ pupilla.ſubſti. hinc dixit gl. magna in fine.l.Centurio. eo titu. q̄ quemadmodum ſubſtitutio reciproca reſpiciens plures perſonas vniſormiter determinat. l. iam hoc iure.de vulga.ſubſti. Ita ſubſtitutio reſpiciēs plura tempora debet equaliter determinare.facit q̄ dicit Bal.⁊ ibi ſequūtur omnes in.ſ.iſto.vbi tenet q̄ executores teſtōrū qui eligunt certos pauperes nō poſſunt eis imponere onus. vbi gratia.eligunt hoſpitale miſericordie in pauperē hoc pacto q̄ debeāt ſoluere centum.dicit ibi Bal. ego credo q̄ poſſum hoc modo grauari alteri hoſpitali vel pauperi ſed nō extraneo.i. non incluſo ſub officio iſtorū executorū puta q̄ darent centum cuidā aduocato ⁊ teneret electio.⁊ teneret grauamē annerū. facit etiā q̄ vlterius dicit Bal. in.v.ſ.ſequenti. ſequēdo Bar.⁊ ibi hoc oēs ſequūtur.q̄ executores poſſunt eligere ſucceſſiue hoc modo eligimus talem pauperem in vita ſua vſq̄ ad decem annos.⁊ poſt eligimus talem pauperem.nam ſicut executores p̄ſit facere particularē diſtributionē in re vt hoc.ſ.ſi duos ita in tempore.ita Bar.⁊ Bal.⁊ omnes in. ſ.ſequen.q̄ eſt notādū ſecundū Bal. ibi ⁊ maxime p̄o declaratione ⁊ extēſione. v.l.ſo ri. ¶ Ex hoc etiā ego inſero q̄ poſſim hoc 159 modo facere melioratione meliorē filium meum ticiū in vſufructu tertie partis bonorum meorū.⁊ filiū meū gayū in p̄prietate eiuſdē tertij.q̄ eſt etiā bene notādū p̄ extenſione.v.l.ſoci.⁊ q̄ eſt de parte quota vſ eſſe de parte integrali.arg.ter.in.l. Meui⁹.in.ſ. pe.ibi.vſusfruct⁹ enim.ff.de.ij. ¶ Hijs igit̄ 160 p̄incipijs p̄habitis venio ad caſus poſitiō Diuiſio. nē ⁊ ante caſum diuido primo iſtū.ſ.Iquat tuor partes. Nā in prima parte ponitur deciſio.in ſecūda deciſionis declaratio in tertia ponitur limitatio.in quarta limitatiōis illatio ſecūda ibi.ſed ſi quidē tertia ibi q̄ ſi talia v̄ba.quarta ibi.⁊ ideo viſo ſic caſu in genere ad ſpeciē ſueniēdo ſic figuratur caſus Caſus. ¶ Ego fui heres inſtitut⁹ a titio ⁊ grauatus vni de familia teſtatoris fundū reſtituere poſt mortē meā mortuo iſto titio teſtatore ⁊ ego heres ḡuat⁹ ſueniēs ad mortē cōdidi meū teſtū in quo.v.fūdū vni ō familia reliq̄ cumq̄ grauaui.vt.v.fundum cuidam extraneo reſtitueret.eſt nūc dubitatio an tale grauamē ⁊ fideicōmiſſū teneat ⁊ peti poſſ ad q̄ rūdet cōſult⁹ in p̄ſiti.q̄ tale fideicōmiſſū nullo mō p̄t peti ex eo: q̄ iſti ō familia q̄ fuit ad.v.fūdū elect⁹ erat creditor tal' fūdi ⁊ ego heres eligēs fui ōbitor ⁊ ſic ego heres nō ſū vil⁹ bonorare electū. q̄ illū non potui grauare.hoc tū l.mittat cōſultus niſi heres

eo tēpore quo talem fundū legaui illi vni de familia eidem tantundē relinqui de meo q̄ fundi preciū efficiat. nā hoc caſu ſi iſte de familia ſic electus ⁊ grauatus illud q̄ de meo eidem reliqui acceptauit tenetur ad.v. fideicōmiſſum ſuper.v.fundo ſibi impoſitū vlterius erat dubitatio. ⁊ ſic ſequitur ſēda p̄s po poterat aliquis dicere in quibus terminis habēt locū que ſupra dicta ſunt.ad q̄ rſidet cōſult⁹.q̄ in terminis iſtis. ſ.q̄ ego fui heres inſtitutus a Titio ⁊ ab eo grauatus vt fundū ticianū reſtituerē vni aut pluribus de familia quibus vellē vlterius erat dubitatio. ⁊ ſic ſequitur tertia p̄s.ponam⁹ q̄ ille qui me hērēdē inſtituit ita dicit ne.v.fund⁹ de familia teſtatoris exiret.nā tunc ſi ego elegero vnū ō familia in meo teſtō. ⁊ cum grauaui vt.v.fūdū extraneo reſtitueret cū ſibi aliud tātū de meo legaui hoc caſu dicit cōſultus q̄ q̄diu viuit ille electus p̄t ille extraneus tenere.v. fundū ſ̄z poſt ei⁹ mortē ceteri de familia admittētur ad petēdum.v.fundum contra illū tertiū poſſeſſorē cum de familia non poterat fund⁹ ille exire ⁊ q̄diu vixit elect⁹ viſus fuit tenere illum fundum ex eo q̄ extraneus ab eo tenebat.⁊ ſic tunc temporis. ſ. vite huius de familia non videtur ille fundus exire ō familia teſtatoris: ſed poſt mortē eius iam exiit extra familiam fundus ⁊ p̄propterea ceteri de familia admittuntur ad petēdum illum. verū tamē eſt q̄ heres meus tunc tenebitur illi tertio ad ſtimationē.v. fundi. nam ego grauaui.v.de familia electum vt dictum fundū daret tertio extraneo. ego viſus ſum legare rem alienam ſcienter q̄ legatum valet vt in. l.cum alienam.C. de lega.⁊ ſic heres tenebitur ad ſtimationem Vlterius erat dubitatio. ⁊ ſic ſequitur quarta pars ponamus eodem themate retento.ſ.q̄ ille qui me inſtituit mādauit. q̄. v. fundus de familia non exiret.⁊ ego vnum de familia elegi vel cum inſtituendo vel eidem.v.fundum legando cumq̄ nō grauaui vt extraneo reſtitueret q̄ hoc caſu iſte de familia electus cauebit aliis ſequentibus de familia q̄ fundus ille non exibit. ō familia. neq̄ alii extraneo cum p̄ſtabit hoc eſt q̄ literaliter dicit iſte. ſ. vſq̄ ad. ſ. rogo.

Summariū ¶ ſ. iſte in ſuma breuiter hoc intendit ſecundum.Bar.⁊ Jmo.in preſenti eligens nō p̄o teſt electum grauare vt alteri reſtituat niſi ei tantundem relinquat.⁊ etiā tunc poterit ab extraneo vendicari ſi dictum fuit ne exeat de familia ⁊ quia iſtud ſummariū Bar. ⁊ Jo. de imo.mihi placet p̄e ceteris que moderni ponunt in preſenti cū eo ſum contētus.⁊ ideo alia non refero. ¶ In ter.ibi relinquerit ⁊c. Ex poſitiō textualis. ⁊ per hoc eū elegiſſe videtur ⁊ vſiium in eum tranſfertur Floi. ¶ In ter. ibi offerat. vbi enim tantundem non reliquiſſet non potuit eligens iſtum legatariū grauare:quia fundū nō dicitur bñe tam virtute huius relicti.q̄ v̄tute primi teſtamēti quaſi per hoc legatū vi dek elect⁹.vt in principio huj⁹ legis.⁊. v. ſi de falcidia.vbi aūt tātundē relinquit potuit grauari ēt de re propria Cuma. ¶ In ter. ibi. reliq̄s.⁊ dic heres ei⁹ relinquit ſecūdū formā huj⁹.ſ.noſtri ſm Cuma. ¶ In ter.ibi.fore. q̄ extraneus illi habebit rem ſecure ⁊ cū effectu ne poterit vnq̄ per aliquē reuocari ſm Jmo.⁊ Floi.ſimile v̄bū habes in.l. cū hic ſtatus.ſ.ſi ambo.ff.de dona.inter vir.⁊ vxo. ¶ In ter.ibi intelligi.ſ.in extimatione.⁊ intellige quādo euincitur q̄ q̄ſi ſit ſtatim ōclarat. ¶ In ter.ibi.ceteris.ſ.ō familia. ¶ In ter.ibi.eius.ſ.legatarij.electi. ¶ In ter.ibi. elect⁹.ſ.per legatū. ¶ In ter.ibi.⁊ iō q̄ poſt mortem legatarij ad huc alii de familia petere poſſunt. ¶ In ter.ibi.reſtitui.ſ.dāti cum dans ſit de familia alioquin tauet ſe reſtituturū familie ſecūdū glo. ¶ Silenio nūc ad q̄r 161 tum ⁊ ſic ad examinationē materie. ⁊ quero de rōne dubitādi ad iſtud principiū noſtri.ſ. ⁊ potuit eſſe hec.quia cum iſte de familia ſit electus ab herede ab illo videtur bonoratus q̄ patet.quaſi cum heres non elegiſſet ipſe ſolus non haberet fundum. ſed oēs de familia vocarētur.ergo heres eligendo fuit cauſa vt electus haberet ſolus ⁊ inſolidū.⁊ ſic videtur ab eo bonorat⁹.ergo potuit cū grauare vulgata.l.ab eo.cum vulga. C.de fideicommiſſ. p̄o qua ratione facit ter. in.l. ſi fundum per fideicōmiſſum.ſ.fin.ff. de leg.j. vbi dicit q̄ ſi filiū meū pupillū heredē inſtituo cui ſubſtitutū non dedi poſſum venientē ab inteſtato meo pupillo ſuccedentes grauare in legittima filij mei.⁊ eſt ratio quia cum poteram eligere vnum quem ſubſtituiſſem eidem filio ex legis permiſſione.l.ij.ff.de vulg.⁊ pup.ſubſti. ⁊ ſic venientes ab inteſtato excludere a bonis filij mei ⁊ illum non elegi tacite videor ipſos venientes ab inteſtato eligere ⁊ vocare ad ſucceſſionem.v.pupilli ⁊ ſic cum per.v. electionem,videar venientes ab inteſtato honorare nimirum q̄ poſſim eos grauare. non ſolum in bonis que filius habuit a patre vltra legittimam. ſed etiam in ipſa legittima ⁊ non ſolum in legitttima quam pater filio reliquit,verū etiā in bonis ꝓprijs ipius pupilli

Universidad de Salamanca. BGH

que alīnde habuit quam a patre cū in omnibus bonis vt dixi poterā p̄mare victos succedētes ab intestato dādo eidē pupillo pupillarem substitutum. facit etiā q̄ in.d.ſ.fi. trahitur ꝛ no.in.l.ex tribus.C.de inoffi. testa. ꝛ in.l. ℙapinianus.ſ.sed neq; impuberis.ff.d̄ inoffi.testa.ꝛ in.l.antepe.C.de lega.vbi habetur q̄ ſi filie pupille a patre datus est substitutus pupillaris potest grauari in omnibus q̄ fideicommissum ab ipso patre substitnēte.nō solum in bonis que habuit a patre:ſed etiā in legittima debita pupillo ꝛ in bonis ipsius pupilli.ꝛ est rō:quia pater eligendo istū substitutū visus est cū in.d.legittima ꝛ alijs bonis pupilli bonorare cum poterat alium eligere: ergo potuit grauare.ſz non obstāte ista ratione dubitādi que pulchra est in cōtrariū decitur in isto ter.imo iste electus nō potuit grauari ab eligente. ¶ Et huius decisionis est rō:quia iste eligēs habuit de necessitate facere istā electionē.ꝛ sic nō dicitur exercuisse liberalitatē.ꝛ sic non videtur eū ipse eligēs bonorare ſed videtur bonorat⁹ ex p̄mo testō relinquētis ipsum fundū vni de familia.ꝛ sic iste eligēs nihil aliō fecit nisi ōclarare ꝛ nihil bonoris afferre cum hoc vt dixi ex necessitate fecit hoc.dicit ter.in exp̄sso in.ſ. ſi de falcidia. ibi(nō enim facultas necessarie electionis p̄prie liberalitatis beneficiū ꝛc). supra ista.l.ꝛ per hoc poterit respōderi ad ter.in.d.l.ſi fundū per fideicōmissum.ſ.fi.cū.l.ſeq.q̄ ibi pater nō habebat necessitatē substituendi ſi voluisset.ꝛ sic cum non substituit videatur exercere liberalitatem circa succedentē ab intestato pupillo.nimirū ergo q̄ eos posset grauare.ꝛ cum substituit visus est exercere liberalitatē erga substitutū.ideo bene potuit eū onerare cū fuerit in eū liberalis q̄ in nostro ter. cessat cū in necessitatibus nemo liberalis esse
162 stat.l.rē legatā.ff.de adim.lega.materiā vero huius legis supra in secūdo euidētiali satis vtiliter induxi.vt vidisti. ¶ Venio nūc ad quintū ꝛ sic ad notabilia. Et sic nota primo ex isto ter.q̄ ille qui habet ius eligēdi a testatore aliquē in certū ō certis.vt in p̄in.huius legis exēplificatur per glo.q̄ talis eligēs electū nō potest grauare.ꝛ est rō:quia iste electꝰ nō dicitur habere rem in qua facta est electio ab isto eligēte: imo ab illo qui dederat p̄tātē eligēdi.vt probat ter.satis clare in principio huius legis.ibi.ex alio testamēto petere pōt. ꝛ sic nihil videtur iste eligēs p̄estare de suo. vt p̄obat clare no.ter.in.ſ.ſi de falcidia. supra ista.l.ibi(quid enim est.q̄ de suo videre tur reliquisse qui q̄ reliquit omnimodo reddere ō̄buit.)quem ter.ego reputo multū no. ad infra vicenda.ſi ergo iste eligēs nihil ōdit nimirū q̄ in nihilo posset grauare ipsum electum.cum etiam electus vicatur creditor rei in qua facta est electio.ꝛ eligens per consequēs debitor.vt dicit ter.in princi. huius legis.ibi fuisse videtur creditor.ꝛ sic de nihilo de suo cum bonorauit:ergo nihilo de proprio ipsius
163 electi electū potuit grauare. ¶ Ex hoc infero rationē decidēdi ad ter.in auc.nouissima. ꝛ.l.quoniā in priorib⁹. vbi habetur q̄ filiꝰ in legittima non potest grauari q̄ etiā dicit ter. magister.ꝛ no.in.l.cohercdi.in.ſ. cū filie.ff.ō vulga.ꝛ pupil.substi.ratio huius est quia legittima illa est filio debita in bonis patris ex dispositione legis scripte in.l.ſi.ff.vnde libe.ꝛ l.nam ꝛ ſi parētibus.in p̄in.ff.de inoffi.test. ꝛ.l.cū ratio.in p̄in.ff.de bonis dā.ꝛ sic nō dꝰ pater in aliquo filiū ſuū bonorare eidē ſuam legittimā tantūmodo relinquendo.l.ſi arrogator.ff.de adoptio.ꝛ ideo non potest grauari per illā regulam.d.l. ab eo. nā pater nihil de ſuo videtur relinquere filio cui tū legittimā relinquit q̄ pater:quia illud est p̄roprium cuius quis est moderator ꝛ arbiter vulgata. l.in re mandata.C.manda.ꝛ.l.nemo.C. ō in deis.ꝛ pꝰ nō potest de bonis ſuis ad libitū disponere nisi vsq; ad quintū ſuorū bonorū p. l.ir.ſo.le.ti.de las mādas.ꝛ.l.j.co.ſo.ti.ōlas Lex regni.
berē.ergo q̄ est extra quintū nō est ipius patris.vnde nō p̄t eū in illo q̄ de ſuo filio non reliquit grauare per.d.ſ.ſi de falci.vnde filiꝰ in legittima quaſi creditor dicitur glo.est quā ibi multum no.Bar.ꝛ Bal.in.l.iij.C.de iuris ꝛ fac.igno.Ly.Bal.ꝛ alij in.l. iuris ignorantia.qui admi.roma.in consi.cxxv. incipi. mater ꝛ soror:ꝛ eam reputat singularem. ℙaul. de cast.in.d. l. iuris ignorantia. ſed habes concordantem.in.l.ſi duo.ff. de acquirend.heredi.ꝛ est ter.no.in.l.fina.in.ſ.ſin autē ppetuꝰ.in vbo q̄ſi debita. C. de cura.furi. ꝛ in.l.ꝛ quia.in verbo quaſi debita.ff.p̄ soci.

¶Adde. ¶ Calcane.consi.xj.nu. rix. Deci.in cōſi.ccxxxvj. co. v. nu.vj.ꝛ in cōſi.cccl xxx.col.ſi.nu.xviij. Bal.in.l.quoties.C.ō he re.instī. Jaſ.in.l.multi.nu.vj.ff.ō li.ꝛ postd. Lauré.de palatijs de succeſſi.masc.cxcinſ.femi.in.i.par.nu.xlvj. Joā.lecirier de p̄mo genitura.in.vj.q.tertij libri.nu.xiiij. Seg.in re pe.l.iij.ſ.ſi.nu.cxv.ff.de li.ꝛ post.in.l. coheredi.ſ. cū filie.nu.cxlvi.ff.de vulg.ꝛ in rep.l. ſi ex legati causa.nu.c.ff. de vb.oblig.ꝛ infrs

hāc repetitio.nū.clxxix.ꝛ nu. clxxxv. ¶ Et legittima vt es alienū. Abb.in.c.ſi heredes. nu.viij.ō test. Rom.cōſi.cclxxvij. Bl. ℙe.
164 ¶ Hinc dicit Bal.i.l.ij.ad ſi.C.ō libe.p̄te. q̄ legittima filij vetrabitur vtres alienū.hoc idē tz Bald.in.l.cū.C.ad legē fal. ¶ Et
165 hoc ēt inferē q̄ filiꝰ tz nō cōficiat inuētariū nō p̄dit legittimā.gl.ē.i.l.ſi.i.ſ. ſin aūt.hoc aliquis in vbo sacramēto.in ſi.C. de iure deli.ꝛ gl.in aūt.hoc amplī⁹.vbi docto.C.de fideicō.ꝛ in.ſ.ſi vero nō fecerit.in vbo lucrari.in aūt.de here.ꝛ ſal.col.j.ꝛ ē hec cōis sentēcia quā tenēt docto.in.d.ſ.ſin aūt.hoc aliquis.ꝛ in auc.tz cū testator. p̄o qua opi. est ter.in.ſ.pe.in aūt.ō here.ꝛ ſal.vbi ſi patronus heres liberti omiserit facere inuētariū nō p̄dit legittimā q̄ ſibi debeē in bonis liberti.ē multo minꝰ filiꝰ p̄pt omissionē inuētarij oz p̄uari legittima cū legittima ſit magis debita filio in bonis pꝰis q̄ patrono in bonis liberti: quia illa q̄ debetur filio debeē de iure ciuili et iure nature. patrono vero ſolū de iure ciuili.vt in.l.ſi patro.ff.de dona.

¶Adde. ¶ Ca'can.in cōſ.rrxvij. num.vj. Jaſo.in.l. cū ar cellinſ.nu.ſo.ff.ad.S.C. Trebell. Rolād. in tra.victo flōs testamentorum Rubr.xxviij.nume.xv. Segura. in rep.ſ.fina.l.iij.ff.de liber.ꝛ post.num.clxiij. ꝛ ibi dixi. Didacus ℙerez Salmantinus.
166 ¶ Hocidē possumus dicere in meliorātione tertij. secꝰ in q̄nti meliorātione. ¶ Hinc dicit Bal. in.l.quia poterat.ff.ad trebel. q̄ filius vicens hereditatem patris ſuſpectam non perdit legittimam.de quo ibi videas.d. Aleran.ꝛ Jaſ.in.l.heres instituti.C.de impube.ꝛ aliīs subſti. ¶ Hinc dicit ter.in.l.ſi.
167 in.ſ.ꝛ ſi prefactā.C.de iure deliber. q̄ primus est extrabenda legittima q̄ legata p̄ſentur cū legittima loco eris alieni habetur q̄ ante legata extrabitur in.ſ.licentia.ea.l.ꝛ ē ratio q̄ legittima nō ē legatū.vt dicit Bal. in.l.ſi pꝰ.in.v.q.C.de instī.ꝛ subſti.sub cōdi. fact.q̄ etā patet:q̄ legittima debet relinqui filio tī.institutiōis ꝛ nō tī.legati.vt l.ſ.aliud quoq; caplm.l auc.vt cū.ō appe. cognosci. col.viij.ꝛ in.d.auc.nouissima.C.ō inoffi.testa. ¶ Hinc etiā dicit ter.in.l.ſcim⁹. in p̄nc.
168 C.de inoffi.testa. q̄ ſi filiꝰ p̄o legittima ſua est a pꝰe institus in re aliena que postea fuit euicta q̄ talis filius potest agere contra heredem ſcriptum a patre ō euictione p̄o ſua legitima cū ſit quaſi creditor filius in legitima per glo.in.l.iij.C.de iuris ꝛ fac.igno. vt ſup̄ dixi. Ali.olmodo Jaſ.in.d.l.ſtim⁹.in.ij. col.v.q̄rto no. ¶ Et bijs ſferē q̄ cū mꝰ de
169 beat filio legittimā ō necessitate q̄ nō p̄t filiū instituere heredē cū cōditiōe q̄ pꝰi nō acquirat vſusfructū⁹.vt tz Bar. ℙau.ꝛ alij in auc.excipiē.C.de bonisq; libert.ꝛ sic.d. auct. nō bz locū i legittima. ¶ Hinc ſolet dici q̄ 170
legittima diminuit relicta ad piaſ cās.ita dicit Bar.Bal.ꝛ ℙau.in.l. ℙapinianus. ſ.ſi impator.ff.de inoffi.testa. ꝛ hoc dicit ter. no.in.c.quicūq;.xvij.q.iiij.q̄ quicūq; erheredato filio voluerit heredē facere ecclesiā querat alterum qui ſuſcipiat quā Augusti. de quo meminit gl.in.l. ſi quis ad declinandam.C.de epiſ.ꝛ cler.ꝛ glo.in.d.ſ. impator. talia enim testamēta ad piā cām ſubtacēt rupture ſi testator erga filium nō ſeruauit qđ ſeruare debuit.ſ.relinquendo legittimam integrā.ꝛ etiam iuri agendi ad ſupplementū: quia talia testamenta ſunt contra effectum pietatis.vnde deꝰ vel ecclia nō aceptat ſecūdum ℙau.de ea.in.d.ſ.imperator. de quo vide Bar.ꝛ moder.in.l.j.C. de ſa.ſan.eccle.

¶Additio. ¶ Adde gl. in.l. ℙapinianus.ſ.ſi impator.ff.ō inoffi. testa.ꝛ in.l.j.ſ.ad municipiū.ff.ad.l. falcidi. Jaſo.in.l.tz inter p̄natos.C.de pac. Deci. in.c.j.nu.xix.de p̄batio. Caſſa.in cōſ. Burchar.xxi.co.ij.nu.ij. And.tiraq̄.l.ſi vnq̄. verb.libertis.num.lxvj. Bertachi.in tract. de epiſcopis.in.iiij.parte.quarti.libri.num. xciij. Neuiza.in ſilua.nup.li.vj. nu.xlvij. fol.ccxlix.intelligē tī bā cōclusionē q̄ten⁹ tā git legittimā magis fauere filio quā eccliē ex tra legittimā vo magis fauerē ecclie q̄ filio. gl.ē fing.l.c.quicūq;.xvij.q.iiij.gl.i.c. vt lex cōtinētie.xxq.iiij. Jo.ber.l.tra.fallētia.regul.cxlj. Jaſ.i.l.gſialiē.ſ.cū aūt.co.ij.C. de instī.ꝛ subſt. ꝛ i.l.ſi fundū ſub conditione.ſ. ſticbū.nu.v.ff.de le.j. Deci. in cōſi. ccccxcv. nu.xxviij. vbi firmat istā cōclusionē.ꝛ in.l.tz interpretatoe.col.ij.nu.v.C.de pact.ꝛ p̄plura p̄bat Neuiza.vbi supra.nu.xlvij. ꝛ Ferdinand.loaz.in tract.ſuper Noua pagano rū cōuerſi.ſ.deci:no nono. ꝛ vltimo.col.ſſ. nu.ij.ꝛ est mihi terr.in auc.ſi qua mulier.C. de ſacr.ſanc.eccle. Didacus ℙerez.
171 ¶ Hinc etiā inferē q̄ legittima vel ſupplemētū legittime cuius oz peti in vita per filiū naturalē ꝛ legittimū.tamē etiā ſi nō petierit transmitteret ad heredes.vt concludit Salice.in.l.ſcimus.in.p̄inc.C.de inoffi.testam. ꝛ Bald.in.l.ij.in vlti.colu.C.vt lite pend.

Universidad de Salamanca. BGH

Adde. Lepol. cõsi. cini. l. nu. viij. & cõsi. lviij. nume. xij. Deci. in cõsi. cccliij. nu. j. Aler. cõsi. lv. col. ij. lib. ij. Guiliel. benedict. in rep. c. Raimutus. vbo. mortuo itaq. cl. ij. nu. crj. de testa. Lassa. in consue. burg. chart. cclxvj. col. iij. vsi. decimo tertio ampliat. & Nicola. Boeri. aurea decisio. ccl. nume. v. Didacus perez Salmantinus.

172 ¶ Sicut dicimus in trebellianica que licet non acceptata transmittitur. l. ē ꝑ. C. ad. l. Fal. ¶ Ex que ego infero q si vxor nondũ acceptauit lucra sibi obuenientia cõstãte matrimonio. & ita mortua est q nihilominus trã smittat illa ad heredes cum talia lucra deferantur vxori ex dispositione legis regie. vt legittima filio. pro quo facit quod dicit Bal. in repetitione. l. si arrogator. ff. ō adop. in. iij. col. in. v. opp. q stante statuto q moriẽte vxore in matrimonio maritus lucretur dotẽ vel augmentũ dotis. pone q mortua vxore postea moriatur maritus qui in vita nõ acceptauit illud lucrum dotis transmittet ad heredes: quia defertur ex dispositione legis & titu. singulari. istud idem tenet Bal. & Jason. in. p. l. si arrogator Sall. ¶ Pau. & Aler. in. l. cũ antiquioribus. C. de iure delibe. reprobata gl. ibi que contrarium vult facit ter. in aut. & si res. C. de secundis nup. inducendo vt facit Bal. in. l. generaliter. in. §. in biis. eo. ti. vbi Bald. idem tenet de statuto. pro quo facit ter. in. l. edicto. §. ad heredes. ff. de iure fisc. pro hoc facit illud q vult Salicetus. in aut. bona damna. in vltima col. C. de bon. damnat. vbi refert. se de facto consuluisse. q bona dãnatorum que per illam aut. conseruantur ascendentibus & descendentibus trãsmittuntur hereditate non addita allegat plura iura ꝓcipue. ter. in. d. l. edicto. §. ad heredes. facit etiam q dicit Aler. in. l. si vir. ff. ad le. Fal. vbi tenet q lucrum quod descendit ex legis dispositione dicitur effici patrimonium illius cui defertur & non hereditas vxoris vel viri. Ex quo possumus inferre ad legem nobilis regni lusitanie maritime q nomine per vulgato portugaliã solem⁹ appellare q̃ caue t. q cũ vxor cõtrahit cũ marito mꝰ timonium vt ab illo die incõtinẽti maritꝰ lucrat medietatẽ bonorũ vxoris. & econtra vxor lucrat medietatẽ bonor mariti q tale lucrũ trãsmittit superstiti si ẽt si illud nõ acceptauit. q est notãdũ. ꝓ intellectu mẽte legis regie cõ ꝓ intellectu. d. l. regis portugalie. ¶ Ex suprà dictis. i. in quantum dixi legittimam differri filio ex legis dispositione & eiusdem legittime filium esse quasi creditorem infertur q filius non tenetur credere patri asserenti in testamento. se esse debitorem alicuius in ꝓiudicium legittime sue. alis filii possent de facili defraudari in legittima sua. ita tenet signanter Bar. in. l. cum quis decedens. in. §. codicillis. in. j. col. in fine. ff. de lega. iij. Specu. & Joan. andr. in ti. de confes. §. nunc videndũ. vsi. sed nunquid patris confessio. Abb. in. c. ꝙuis. in pen. colum. de re iudi. Alexand. de imol. in. v. parte consi. cxliij. incl. Ulsi. & consi derato themate premisso & omnibus in eo cõtẽtis hec ꝛc. Jac. in. l. j. in. ij. col. vsi. quinto. & fortius adde. ff. de eo per quem factum est. & l. in ait pretor. in. §. fi & si quis. j. col. ff. de in rem iuran. & in auẽ. vnde & si parens. in. j. colũ. C. de inofficioso testamento. & in. §. itẽ si quis in fraudem. in. j. col. insti. de actio.

Adde. ¶ Nostrũ Autorẽ. in re pe. l. coheredi. §. cum filie. nume. cxxvij. ff. de vulg. & pupilla. Cassane. in consu. Burgun. chart. cxxxiij. col. ij. Rubri. vii. §. ij. singulariter q Tiraquell. in tract. de vtroque retract. char. cxlix. nu. lxx. vbi videas. Didacus ¶ Perez. ¶ Et ratio quia vt dixi. filius est quasi creditor in legittima & testatori in preiudicium legittime non creditur in auẽ. q obtinet. in fi. C. de proba. ¶ Sicut etiam si pater alienasset bona forte vt excluderet legittimã filiorũ non sufficeret patri confiteri in testõ recepisse preciũ nec ei⁹ cõfessioni staretur in preiudiciũ filiorũ nisi probetur de reali numeratione ꝓ cij. ita dicit singulariter Jo. de platea. in. §. itẽ si quis in fraudẽ. insti. de actio. licet per in ad ꝙrẽtiã. Bar. vero. in cautela. cxxxvj. hoc tꝫ allegat hoc tenere docto. in. §. itẽ si ꝙs in fraudẽ. insti. ō inutil. stipu. vbi tal. §. nõ repit. & in hoc errore & in aduertẽtia fuit. d. Jas. in. d. §. fi & si quis. & in. d. auc. vsi & si parẽs. ſ in. a. l. j. de eo per quẽ factũ est. recte allegauit Jo. de platea in. d. §. itẽ si quis in fraudem. vide Sali. in. l. quitestũ. ff. de proba. & adeo cõfessioni ꝓis nõ est credẽdũ in ꝓiudiciũ legitime etiã iurate. ita tꝫ Specu. in loco prealegato. & d. Aler. in. d. cõsilio vbi refert ibi speculatorẽ in loco iã dicto sic tenere qõ est notãdũ. & sic cõfessio patris in solo quinto filijs ꝓiudicauit in quo filij potuerũt grauari. vt infert⁹ dicit. ¶ Ex supra dictis ego infero cõcordiã ad vnũ in quo. d. Aler. fuit sibi ipsi cõtrarius & nullũ inuenio eum reducere ad cõcordiã. & est pulchrũ & quottidianũ dubium.

Additio. ¶ Adde singulariter per Segur. in rep. l. si ex legati causa. num. cxxxiiij. ff. de verb. oblig. Deci. consi. cclxv. & in. l. peu. num. xxiij. C. de pact. Ludouic. Bomesij. in. §. quedam. num. xv. insti. de actio. Aleran. consi. cclxxviij. lib. j. & Bomez ariam. in. l. xxv. Tauri. num. xlvij. Hippoli. sing. ix. Didacus ¶ Perez.

¶ Nunquid testator possit in testõ suo ꝓhibere imperpetuũ diuisionẽ inter heredes fieri. nam q testator possit ꝓhibere & mandare heredib⁹ ne bona hereditaria diuidant ad tẽpus in hoc nemo discordat per ter. in. l. iij. in ꝓn. vbi Bal. ff. de condi. insti. & ibi etiã Ange. dicunt ꝓbari q testator põt ꝓhibere heredes ne vsq ad certũ tempus diuidant. & ibi dicit Ang. se sepius fuisse interrogatum. & ita sepius per illum ter. rũdisse. idẽ tenet ¶ Pau. Aler. & Jaso. in. l. si non sortẽ. in. §. si centum. ff. de condi. inde. & Bar. in. l. quintus. ff. de ann. lega. 176 ¶ Sed an testator possit ꝓhibere imperpetuũ fieri talẽ diuisionem matrimũ dubiũ est in quo ¶ Pau. de ca. in. d. §. si centum. determinat q nõ. & hoc per regulam. ter. in. l. seruũ filij. in. §. cũ qui chirographũ. cum sili. ff. ō le. j. vbi habetur. q licitum est arguere de contractibus ad vltimas voluntates.

Adde. ¶ Ter. in. l. successori. ff. dego. gest. & in. l. nimirũ. ff. de pigno. action. glo. fi. in. §. vnico. insti. de lege Fussi. cani. tollẽda. Deci. in consi. lxix. nu. vj. lib. j. & Bomessi. in. §. quedam. nu. xxv. insti. de actio. optime per Cassa. in consuetudi. Burgũ. Rubric. iiij. §. iiij. col. ij. Nicola. Euerard. in locis legalibus. c. xvij. Didacus ¶ Perez.

¶ Sed sic est q in contractibus tal cõmẽtio nõ valet. l. in hoc iudicium. §. si cõuenit. ff. cõmu. diui. ita nec q in vltima voluntate. sed contrariũ tꝫ Aler. in. d. §. si centum. motus ꝓ glo. clarã. in. l. fi. C. cõmu. diui. & qr videtur de mente Bar. in. l. si conuenerit. in fi. ff. pro socio. cum presupponit Bar. valere ꝓceptum testatoris factum filijs ne inter se diuidant. mouetur etiam: qr ista censetur prohibitio alienationis. l. si pupillorũ. in ꝓn. ff. de rebus eorum. vbi testator potest eã cum cã perpetuo ꝓhibere ne bona diuidant. l. filiusfami. §. diui. ff. de le. j. & l. quotiens. C. ō fideicõ. nec q obstat scõm eum. l. in hoc iudicium. §. si conueniunt. qui rñdet q potẽtior est prohibitio testatoris cũ ꝙ contrahentium. l. ea lege. C. de cõdi. ob can. l. si ita quis. §. et lege. vbi plene. no. ff. de. vbo. obli. passus iste est quottidianus & dubius scõm Jaso. in. d. §. si centum. vbi ipse bꝫ eũ pro ambiguo. et ibi tenet ꝓmã opi. ¶ Pau. de ca. quã dicit cõsulendo tenuisse. d. Aler. in consi. cccclxxv. incipi. Circa ꝓmũ dubium quo queritur an magister Augustinus. in. iij. col. q est in. iij. ꝓte cõsi. cõsi. cxj. v. pro hoc etiã bene facit cũ se mortus: qr si per contractũ fieri nõ potest. vt in. d. §. si conuenirunt. certe nec ꝙ per quasi contractũ additionis hereditatis cum obligatio qua astringuntur heredes ad obseruãtiam contentorũ in testõ procedat à quasi cõtractu additionis hereditatis. l. ex maleficijs. §. heres. ff. de actio. & obli. l. apud Julianum. §. fi. cum. l. se. ff. qui ex quibus cau. in posse. ea. 177 ¶ Pro ista parte facit qr cum in hac materia & in hoc ꝓpositõ nõ repiatur dicta procedit argumentũ de cõtractibus ad vltimas volũtates. & ista opi. sentit. d. Jas. in. §. si cẽtũ. ꝓ supradicta. & qr equior sibi visa est attento q cõmunio solet discordias parere ſcipue inter ffes. l. cum pf. §. vulcissimis. ff. ō le. ij. l. in re cõi. vbi Flozi. ff. de seruit. vrba. predi. & in. l. ij. C. quibus & qui quar. ꝓ debe. li. x. & per auctoritatem Bar. in. d. l. si conueniret. in fi. que est intelligenda secundũ Jaso. in. d. §. si centũ. qui ꝓhibitio erat ad certum tẽpus non imperpetuum prout ipsemet dicit in. d. l. quititus. ¶ Ego tamẽ 178 credo q per supiora ꝓssit dari cõcordia in hac contrarietate. d. Aler. hoc modo distinguendo: qr aut loq̃mur in heredibus eꝝ neis in quibus nõ debetur legittima. seu in filiis in bijs bonis q̃ eis fuerũt à pte relicta vltra legittimã. aut in filijs & in rebus que tãgunt legittimã eorũ. ꝓmo casu dico q testator instituendo eꝝneos vel filios vltra legittimã põt dictos eꝝneos vel filios in bonis vltra legittimã eis relictã prohibere ne. d. bona diuidantur in perpetuũ. & est ratio qr cum dicti eꝝnei seu filij in dictis bonis sunt a testatore honorati nimirum q ꝓssit testator eos in hoc onerare ne. d. bona diuidant imperpetuum. l. ab eo. C. de fideicõ. nam si dictos eꝝneos heredes seu filios in dictis bonis poterat in totũ priuare ꝙ fideicõmissum a fortiori poterit eos grauare eos onerãdo. s. ꝓhibendo eis ne. d. bona inter se diuidant: qr cum testatori conceditur id qõ magis est. s. in totum dictos heredes priuare bonis que sibi reliquit a fortiori eidẽ concedetur id qõ minus est. s. prohibere ne imperpetuũ diui-

Lex lusitanie exponitur.

Optimum dictum.

Universidad de Salamanca. BGH

dant sibi bona relicta. l. cui pacto. ff. de ser-
uis expor. et in regula cui lz. de reg. iur. in. vj.
neq; huic primo mébro obstat tex. in. d. §. si cõ
ueniunt. qz vt supra dictũ est. ibi loquitur de
ꝓhibitione cõtrahentiũ. hic vero loquimur
in ꝓhibitiõe testatoris que potentior est ipsa
ꝓhibitione contrahẽtiũ per. d. l. ea lege. supe
rius allegat. et ita põt intelligi opi. Alex. in.
179 d. §. si certum. ¶ Scdo casu. s. qñ filij solũ-
modo sunt instituti in sua legittima. dico ꝙ
ꝓhibitio pr̃is testatoris. s. ne. d. bona diui-
dant filij inter se nõ valebit ꝙ probo per se-
quẽtia. primo qz tale preceptũ testatoris ne bo
na in sola legittima consistẽtia diuidant cẽ-
setur prohibitio alienationis. d. l. si pupillo-
rũ. in prin. et preceptum testatoris etiã cum cã
in preiudicium creditoris non valet. vt in. l. fi-
liussa. §. diui. ff. de le. j. sed sic est ꝙ filij in le-
gittima sunt creditores p glo. in. l. iij. C. de iu
ris et fac. igno. et supradictum est cũ legitti-
mã cẽset es alienũ. Bal. in. l. ij. in fi. C. de li-
be. pre. et exhere. et in. l. quoniã. C. ad le. fal. d.
Alex. in. l. si debitor. ff. ad le. fal. ergo tal' prohi-
bitio testatoris quo ad ipsam legittimã in-
ter filios non diuidẽdam non valet cũ pro-
hibeantur per tale preceptum. d. bona alie-
nare. et si opponatur ꝙ filij non sunt credito
res in legittima. sed quasi p glo. in. d. l. iij. C.
de iuris et fac. igno. de qua supra feci mẽtio-
nem cum suis concor. dico ꝙ dupl'r poterit
respõderi. primo qz istud tollitur per illud ꝙ
subijcit tex. in. d. §. diui. de fisco nam primo
dixerat ibi tex. ꝙ testator per suam prohibi-
tionẽ alienandi factam cum cã non põt pre
iudicare creditoribus: qz talia bona non ob-
stante. d. ꝓhibitione alienabuntur et postea
180 subdit de fisco. ¶ Secũdo et aptius hoc pro-
batur ꝙ. d. §. diui. loquatur in quasi credito
ribus per illud quod tz ibi Bar. in. ij. q. post
Jaco. de are. vbi vult ꝙ res prohibita alie-
nari respectu certe persone vel cause. potest
tñ alienari respectu dotis vel donationis ppt
181 nuptias. ¶ Et tamen etiam dos dr solum
quasi debita. vt est glo. no. in. l. mulier. in. §.
cum proponeretur. in glo. fina. ff. ad trebel. et
dos et legittima equiparantur cum dos suc-
cedat loco legittime. vt per Bar. in. l. ticio.
c. in. §. ticio genero. ff. de condi. et demõ. et ꝙ
preceptum testatoris de non alienando respe-
ctu legittime etiam cũ cã nõ valeat est expssa
determinatio. d. Jaso. in. d. §. diui. in. iij. col.
et ꝙ. d. prohibitio circa legittimã nõ valeat.
probatur subtiliter hoc modo nam testator
mãdando filijs suis ne diuidant bona in le-
gittima consistentiã. et sic vt non alienẽt vide
detur cuilibet prohibere. d. alienationem et di
uisionem faciat et prohibendo vni videt istz
facere in fauorem alterius. et propter sui cau
sam et ecõtra prohibẽdo alteri videtur hanc
prohibitionẽ facere incõmodũ alterius. et sic
ille in cuius fauorẽ fit. d. prohibitio videtur vo
cat per fideicõmissum. vt probat tex. in. d. §. di
ui. in verbo fideicõmissarij. sed fideicõmissũ e
grauamẽ. l. coheredi. §. cũ filie. ff. de vulga. et
pup. substi. ꝙ ipso iure reijcitur de legittima.
l. qñ in prioribus. et. l. scimus. §. cũ autẽ. C. de
inoffi. testa. igitur talis prohibitio tanꝙ cõti
nens grauamẽ non tenet in ipsa legittima. ita
tenet solemniter. d. Frã. de are. in cõsi. xx. in-
cipi. ex facto psupponitur in. ij. col. quẽ refert
et sequitur Jas. in. d. §. diui. et sic isto scdo ca-
su ꝙ filij non diuidãt talia bona in sola legit
tima cõsistẽtia: imo ꝙ perpetuo stẽt in cõmu
nione nõ valebit preceptũ pr̃is per supradi-
cta. et isto secũdo mõ põt intelligi alia opi. d.
Alex. in. iij. parte cõsi. cõsi. xj. superi⁹ allega
to. et sic non erit sibi contrari⁹. sic enĩ reducẽ-
do ad cõcordiã. qd est dñi notãdũ. et ista cõcor
dia mihi multũ placet. lz vt dixi p nullũ do-
cto. inueniã eã tactã. ¶ Hinc etiã venit ꝙ si 182
filio meo in vita ego donaui suam legittimã.

¶ Additio.

¶ Adde Autorẽ in repeti. l. impera-
tor. num. lxxxiiij. ff.
ad Trebelli. vbi probatur. assignationem le-
gittime factam a patre etiam ipso viuente va
lidam fore idem tenet Deci. consi. dcxvj. col.
ij. libro. v. Didacus Perez.
¶ Licet in tali assignatiõe vtar verbo dono
nõ est proprie donatio talis assignatio. iõ nõ
debet insinuari. ita voluit Specu. in titu. de
dona. in. §. j. v. quid si pater. quẽ refert Bal.
in. l. illud. in. iij. q. C. de sacro sanct. eccles.
Hinc etiã venit ꝙ non perditur legittima ex
dispositione auc. hoc ãpli⁹. et idẽ est in tertio.

¶ Additio.

¶ Adde Segurã in repe. l. iij. §. fina.
nu. xcij. et supra hãc
repeti. num. clxvj. et vtrobiq; dixi ad Auto-
rẽ. idem forte dicendum in dote cum dos sub
rogetur loco legittime. vt per Nicola. bohe-
ri. aurea decisio. iij. nume. xij. et decisio. lxij.
nume. vj. et Calcane. consi. xj. colum. ix. nu-
me. xvij. Cassane. in consuetudi. Burgun.
Rubri. vij. §. xij. nume. j. chart. cclxxj. Alcia.
in tract. presumption. regul. j. presump. xxvj.
nume. iij. et nostrum autorem supra in nume.
clxxj. Deci. in consi. cvj. nu. iij. Did. Per.

¶ Hinc etiã venit ꝙ no. Bal. in. l. nõ am-
183 plius. in. §. si. in fi. de le. j. ¶ Infero et secun
do principaliter ex isto tex. illud quod vobis
semper dixi ꝙ est si ego pr̃ vnũ de filijs meis
in tertia parte bonorũ melioraui. eũq; gra-
uaui de ea restituenda cuidã tertio extraneo ꝙ
tale grauamẽ non valet nec tenet. et hoc per
istũ tex. qui hoc probat in expresso. nã dr hic
ꝙ ille qui ab alio hz potestatẽ eligẽdi vnum
incertũ de certis si vnũ eligat iste sic elect⁹ nõ
põt ab eligẽte grauari. Ita dicam⁹ in psen
ti. ✠ Adde ꝙ hodie fili⁹ meliorat⁹ grauari
põt in plegato. vt in. l. xxvij. Tau. inter descẽ
dẽtes.) ꝙ cum ego pr̃ habeo ab alio hoc est
a lege regia potestatẽ meliorandi vnũ de fi-
lijs meis. et sic vnum incertũ eligere de cer-
tis ꝙ tal' filius sic electus et meliorat⁹ nõ põt
184 a me pr̃e eligente grauari. ¶ Secũdo facit
pro hoc tex. in. §. si duos. supra eo. iũcto isto.
§. nam dicit in. d. §. si duos. ꝙ illud qd habet
electus. de quo loquitur tex. nr̃ hz iure me-
liorationis. et in hoc. §. dr. ꝙ iste qui sic est ele-
ctus et melioratus non põt grauari ergo eodem
modo filius a suo pr̃e electus. et in. d. tertio
melioratus non potest onere fideicõmissi in.
185 d. tertio grauari. ¶ Tertio facit tex. in pn.
huius legis. vbi dicit tex. ꝙ electus ab illo q
hz ptãtẽ ab alio eligẽdi non dr hr̃e ius ele-
ctionis ab eligente: imo ab illo qui ptãtem
dedit eligẽdi. et ppterea iste elect⁹ post electio
nem dr creditor illius rei super qua facta est
electio et ppterea nõ potest grauari iste qui
sic est electus. Ita igitur est dicendũ in psti:
qz filius a pr̃e electus et meliorat⁹ nõ dr hr̃e
ius a pr̃e meliorãte et eligente: sz ab alio hoc
est ab ipsa lege regia que ptãtẽ dedit eligen-
di. et propterea nõ poterit grauari per istum
tex. et per tex. in. l. si arrogator. ff. de adop. et
tal' filius sic electus dr creditor in. d. melio-
ratione q̃ nõ patitur grauamẽ vt legittima
cuius filius dr creditor. vel ad minus quasi
creditor. p gl. in. d. l. iij. C. de iur. et fac. igno.
186 ¶ Quarto facit tex. in. d. §. si de falci. ibi.
Quid enim est ꝙ de suo videretur reliquis-
se qui ꝙ reliquit omnimodo reddere debuit.
supra ista. l. vbi clare ꝓbatur ꝙ ille qui ha-
bet potestatẽ ab aliquo. vt est a. l. si eligat et
electo aliquid dat rõne electionis nihil de suo
videtur dare cum illud quod dat est omni-
modo relicturus. et sic videtur dicendum in
nr̃o casu ꝓposito: qz pr̃ hz ius eligendi a le-
ge regia vnum de filijs suis quem possit in-
ter ceteros meliorare postꝙ eum elegerit et
meliorauerit nihil pr̃ videtur dare de suo qd
patet qz illud tertiũ non põt relinq̃re tertio
extraneo. imo vni ipsorũ filiorũ quorũ. d. tertiũ
est ergo nõ est ipsius pr̃is. cum si ipsius fuisset
posset de illo disponere ad libitum. vt in. l.
in re mandata. C. mãda. et in memo. C. de in.
si igitur pr̃ vnũ de filijs meliorando nihil de
suo eidẽ meliorato relinquit nõ potuit eum
grauare. p tex. in. l. iij. §. si rem. ff. de le. iij. et
cum a pr̃e non sit de suo honoratus ab eodẽ
nõ potuit onere fideicõmissi grauari. d. l. ab
eo. ¶ Quinto facit: qz vt supradictum est 187
istud tertiũ est legittima filiorũ vel illius qui
in ea melioratur. ergo in ea non potuit imponi
aliqd on⁹ seu grauamẽ. d. l. qñ in priorib⁹.
C. de inoffi. testa. ex hoc infertur ꝙ adeo fi-
lius in. d. melioratione non potuit grauari
ꝙ etiam heres huius filij nõ potuit graua-
ri cum heres non sit alius a defuncto quod
ꝓbatur per id qd dicit Pau. de ca. in. l. cum
ita legatum. in. §. qd a legatario. ff. de le. ij.
vbi dicit ꝙ quẽadmodum filius nõ tenetur
subire onus sibi iniunctum in legittima. ita
neq; heres eius facit vltra eum tex. a sensu
contrario in. l. si fuerit. ff. de le. iij. ¶ Sexto 188
facit: qz quotiẽs aliquis rõne electionis per
se faciẽde ex potestate sibi ab aliquo data te-
netur vni incerto de certis de necessitate ali-
quid dare et illud eidẽ quem elegerit dederit
tunc tal' eligens nõ poterit rõne tal' electio-
nis electum onerare. ita dicit iste tex. iuncto
tex. in. d. §. si de falci. ibi. non. n. facultas ne-
cessarie electionis ꝓprie liberalitatis benefi
cium est. sed si sic est ꝙ omnes iste qualitates
cadunt in pr̃e meliorante filiũ in tertio: igi-
tur etc. pz qz si pater hz. d. electionẽ meliorãn
di istam nõ hz a se imõ ab alio. s. a. l. regia. et
habet eã vt eligat vnum incertũ. s. filiũ qui
ante electionẽ incertus est de certis. hoc est
de filijs qui ad hoc sunt certi nam extranei non
sunt certi ad. d. meliorationẽ. illud tertium
tenetur de necessitate dare vel omnib⁹ nul-
la facta electione cum illud ipsorum filiorũ
sit legittima vel vni quem elegerit et ad hoc
necessitatur. si ergo pr̃ ita necessitat⁹ vnum qd
filijs suis elegerit eum meliorando cum hoc
non faciat ex voluntate imo ex necessitate.
non poterit respectu tal' electionis grauare
illum quẽ in. d. tertio elegerit per tex. nostrũ
iuncto vt dixi in. d. §. si de falci. videbat con
trarium: qz cũ poterat eligere alium et non
istum quem elegit. videtur ei quẽ elegit bene
ficium conferre. sed contrarium est verũ. qz
iste qui habet necesse aliquid facere vt est pr̃
qui hz necesse tertium relinq̃re vni filiorũ. lz

Universidad de Salamanca. BGH

nō in certā plonā.lz vnū eligit nō videt aliquā liberalitatē cōferre lz potuerit sicut in istū electū ⁊ melioratū in aliū cōferre:secm̄ docto.in.d.§.si de falci.maxime secm̄ Rapha.cu.tbi.⁊ sic non ꝓfuit bñficium qui impedit debitum secm̄ Bal.ibi. ꝓ quo facit ter.in.l.si seruo.ff.de here.insti.⁊ in.l.proxime.ff.de riptu nup.facit qz lz pf eligat ex voluntate.illa tñ res supqua facta est electio. hoc est tertium cōsistit in legittima eius cui. d.tertium assignatur.⁊ lz voluntarium non pōt grauare filium.ꝓ que facit q̄ pulchre dicit Bal.in.l.qñ in prioribus. in.ii.col. v. secdo ḡro.C.de inoffi.testa.vbi ipse dicit.q̄ si statutum dictat q̄ filia debeat esse contenta illa quantitate quam pf vult ei relinquere.⁊ pf reliquit ei certam quantitatem q̄ posito q̄ illud relictū respectu illius quātatis quā ei reliquit sit voluntarium. attñ nō potest ei in ponere onus.⁊ illud.d.Bal.sequitur ibi Pau. ō ca. Jaso.in.d.l.quoniā.⁊ Joa.de Imo.in.l.ii.in antepe.col.ff. de condi.insti.

Hanc sniaz Bald.retulit autoz in rep.§. cū filie.l.coheredi.nu.cclxiij supza ō vul. ⁊ pupl.

189 ¶ Septimo facit q̄ dicit Bal.referunt ⁊ sequūt Floria.⁊ Cuma.in.d.§. si de falcidia. vbi tenent q̄ si eꝑs conferat bñficium alicui qō non videtur ꝓpf hoc in eum liberalitatē conferre quoniā necesse habebat vni cōferre.neq̄ obstat q̄ posset dici q̄ quotiēscunq̄ aliquis est electus qui si electus nō fuisset cōmodum in testō relictū nō habuisset. vt dicimus in pfe substituēte aliquē filio impuberi pupillarit cui cū elegissem videt cōmodum attribuere.⁊ propterea pōt eū grauare.vt trahitur in.l.si fundum p fideicommissum.§.si.cumle.seq.ff. de le.i. ⁊ q̄ sic debeamus dicere in isto filio a pfe electo. in.d. tertio melioratiōis qui si electus nō fuisset illud tertiū nō habuisset. ⁊ q̄ ꝓpterea q̄ illud hz propter.d.electionē possit grauari in codē tertio quēadmodū substitutus pupillaris posset grauari in legittima debita pupillo in bonis pfis eligētis dictum substitutū. qz ad hoc possumus rñdere.qz ista substitutio pupillaris est prouisio.l.ex tribus.C. de inoffi.testa.⁊ ꝓpterea ꝑmittitur pfi q̄ eam faciat filio.⁊ ille.l.substitutus pupillaris nō est necessarius eidē pupillo.i.pf substituens nō compellitur magis eū q̄ aliū quēlibet ēt penitus exheredem substituere.⁊ cum vnū eligit filio suo substituēdo ei cōfert beneficium cum poterat alium substituere ⁊ nō eum.⁊ per consequēs ipse tale cōmodum non esset habiturus cum eum igitur substituit cū bonorat nimirū q̄ possit eū grauare.sed in casu nostro ille qui ad.d. melioratiōē ē electꝰ erat necessariꝰ ad eam: qz nullus poterat in eo tertio eligi nisi vnus ō filiis cui de necessitate.d.melioratio ōberur q̄ si sibi a pfe est. d.tertium attributum nō dē hre a pfe bñficium ⁊ sic nō poterit ab eo onerari. vel alio modo poterit ⁊ breuius rñderi.qz lz ista electio sit voluntaria sit in re q̄ consistit in legittima.⁊ ideo nō poterit in ea poni grauamē. secus ē in alia volūtaria q̄ nō facit legittimā grauari.vt in.d.l.si fundū p fideicōmissum. in.§.si.cū le.se.⁊ vide Jaso.in.l.coheredi.§. cū filie.col.ti.ff. de vulg.⁊ pupi.substi.⁊ sic p ꝓdicta clare habeo q̄ filiꝰ in tertia parte bonorū a pfe melioratus non pōt grauari de aliquo dando extraneo ex supradictis infero duas limitationes ad hāc regulā. ¶ Primo q̄ hoc sit verum q̄.d.melioratio nō poterit venire ad extraneū q̄ hoc sit verum ratione fideicōmissarie substitutionis.⁊ ē ratio huius hec:qz talꝭ substitutio est grauamē.l. coheredi.§.cum filie.ff.ō vulg. ⁊ pupil.sub. qō reijcitur ipso iure ō legittima. d.l. quonīā in prioribus ⁊.d.tertium est legittima vt sepius dictum ē.q̄ nē. secus est in substitutione pupillari q̄ iuridice poterit fieri in.d.tertio. nam dato casu q̄ istud tertiū sit legetima pront ē verum substitutio pupillaris bñ pōt fieri in legittima.l. ¶Papinianus. §. sed neq̄ impuberis.ff.de inoffi.testa.l. sed si plures.§.ad substitutos.ff.ō vulg.sub.⁊.c.si pf. de testa.li.vi.⁊ ē ratio qz talꝭ substitutio pupillaris vt dixi ē filij prouisio.vt.d.l.ex tribꝰ cū p eū filiꝰ morīē testatꝰ quod ē sibi bonor. insti.qui ex quibus causis ma.non lz.§.i.nimirū.si pfi permittatur pno.in.l.multi non note.ff. delibe. ⁊ postbu. ¶ Secda limitatio ē q̄ hoc est verū q̄ filius in.d.tertio melioratus non poterit grauari sit verū vt det vel faciat aliquid exheredi.⁊ ita supza semꝑ exemplificaui cum respectu extraneorū hic filius melioratus non est honoratus imo est creditor necessarius. ¶ Secus tñ est quando pf eū meliorans grauat eum de dando vel faciendo aliquid alteri vel alijs fratrib⁹. nam hoc casu teneret grauamē si non excedit cōmodum q̄ p dictas melioratiōes.d. filius cōsequitur. ¶ Et est ratio duplex. ¶Prima qz iste filius sic melioratus est honoratus respectu aliorum fratrū cum poterat iste pater eligere alium ⁊ non eum.ō cum eligēdo videtur eidē afferre cōmodū respectu aliorum fratrū quibus aufertur pars dicti tertij q̄ huic filio melioratꝰ attribuit nimirum

190 Modic ad. de.l. xxvij. Pau. ad interlectum antoris.in nu. cxcj.

191

ergo cum respectu aliorū fratrum sit melioratus ⁊ honoratus q̄ eorum respectu possit eidem grauari. vt aliquid det vel faciat vt dixi eatenus quatenus respectu eorū fratrū ⁊ non vltra fuerit honoratus.qz quando pf vnum melioraꝝ in tertio ⁊ granat eū vt aliquid det fratri suo videtur inter ambos dixisse tertiū q̄ pfi bñ pmittit p.§. si duos. supza ista.l.pone enim q̄ melioratio valebat.xxx.grauauit pf filium sic melioratum vt fratri suo daret. r. videtur pf meliorare duos filios.vnū in.xx.s. melioratum ⁊ grauatum.aliū in.x.s.fideicōmissariū.facit pro hoc illud qō Bar.dicit in pñti.q̄ quando ē cōmissa executori electio ⁊ distributio bonorū inter pauꝑes. ⁊ iste executor eligit aliquē in pauperē in vno fundo hoc pacto q̄ post mortē restitueret cuidam alteri.vel q̄ daret certā quantitatē post mortē q̄ tale onus tenet qui ille alius cui erat faciēda restitutio ē de numero pauperū.secus si non esset ō numero pauperū:qz tunc tale onus nō teneret. ita etiam dicamus in pñti.q̄ pf est distributor.d.tertij qō pōt applicare vni filiorum vl pluribus si eligit vnū quē melioravit cū pacto q̄ restituat extraneo tale grauamē non valebit.secus si eum grauauit cum pacto q̄ restitueret vni alij qui est de numero eligendorū.qz hoc casu videtur inter eos.d. tertiū dividere. istud idē sequitur Bald. Jmo.⁊ Floz.in pñti qō est bñ notandū. Item facit ter.nr. Itē facit ter.in.§.l. nēsenius.ff.ad.l. fal.⁊ qō dicit Bar.in.l. ¶Paphilo.in.§.fin. ff.de le.iij.⁊ Jaso.in.l.ab eo.in vltima fallētia.C.de fideicom. ¶ Er supradictis infero vnā limitationē ad ter.nostrum.s.vt habeat locum in casu quo eligēs grauauit electum de aliquo dando vel faciēdo alij extraneo q̄ non sit de familia qz tunc tale grauamē non teneret p ea q̄ dicta sunt in prin. huius pmino.secus tñ est quando iste electus fuisset aliquis grauatus dare facere vl restituere vni alij de familia testatoris de quibus debebat fieri electio.qz tunc bñ lz ⁊ valet tale grauamē cum tūc eligēs vnum ⁊ eum grauās supradicto modo videtur eligere duos de ipa familia q̄ ei pmittitur p.d.§. si duos.⁊ hoc p id qō dicit Bar.⁊ ceteri sequūtur in pñti.

192

193 ¶ Limito secdo istum tert. lz hanc limitationem tactā p docto.non inueniam.s.vt habeat locum qñ vt dixi eligēs grauat electū. vt rē in qua facta est electio.restituat exheredi: qz hoc casu non lz grauamen. secus tñ est si iste heres quia testatore est grauatus fundū vni de familia restituere eligit. vnū de.d. familia.⁊ in casu quo electꝰ noluisset acceptare rē in qua facta est electio q̄ in ea substituebat vulgariter ticium penitꝰ exheredem.nā hoc casu si electus repudiat illud in quo fuit facta electio bñ poterit exheredi admitti vigore huius vulgaris substitutionis qō pōt probari p istum ter.ibi dixi.ita dem̄ peri posse si ꝓterea tāndē eidē relictum esset q̄ fundi ꝓcium efficiat. vbi dicit ter.q̄ hoc est verum q̄.d.fundus in quo ē facta electio vni de familia non pōt venire in extraneū nisi iste electus noluerit aliud fundū bre. ꝓpterea q̄ ab ipo eligēte aliqd accepit ō solo q̄ equiualebat eidē rei relicte supqua fuit electus. nā eo ipso q̄ sibi illud est relictum vt restituat. d.fundum ⁊ illud relictum acceptauit videtur velle repudiare fundū.ccce bicter.clarū per quē ꝓbatur. q̄ si electio semel est facta ab here de aliquo de familia iam satisfactū est voluntati testatoris hanc electionem vātis.lz postea ipse electus noluerit retinere rē super qua fuit electus sciens eam in extraneū deuenire si eam nō acceptasset.sic igitur dicamus in casu ꝓposito. q̄ lz nō possim q̄ fideicōmissariā substitutionē facere q̄.d.res deueniat in extraneū.possum tñ per substitutionē vulgarē.⁊ est ratio.qz ꝓmo casu eligens excludit familiā qō ei facere nō pmittitur rōne electionis sibi a testatore attributē.⁊ hoc casu videt inferri onus electo q̄ eligētem qō ei non licet per ter.nostrū. Secdo vero casu non eligēs imo electus se excludit per suā repudiationē qō bñ potuit facere.⁊ in hoc nullū grauamē eligens intulit electo er eo q̄ posuit in sua potestate ⁊ voluntate. vt in sequēti fundamēto apparebit. ¶ Secundo facit ter.singularis in.l.cum patronus.ff.de le.ij.vbi dicit ter.q̄ patronus institutus a liberto in sua trimodo legittima non pōt grauari suo liberto vt eā alteri restituat:qz tūc libertus excluderet patronum sua legittima qō ei facere non licet.cum sibi a lege debeatur p.l.si arrogator. ff. de adopti.tamē si liberꝰ substituat vulgariter extraneum eidē patrono talꝭ substitutio bñ valet in.d.legittima patroni.⁊ est rō:qz per talem substitutionem vulgarē nullum infert libertꝰ grauamē patrono. cum ponat hoc. i.legittimā acceptare in sua potestate ⁊ voluntate.⁊ sic patronus acceptādo suam legittimam.pōt excludere substitutum.⁊ si eā non acceptat ipse se ipsum excludit ⁊ non libertꝰ excludit patronū.⁊ ad hoc reputo.d.l.

194

Universidad de Salamanca. BGH

cum patronus. singularem ꝛ a nemine in hoc ponderatam quãtum ad limitationem quam per eam do huic. §. nostro. s. vt non habeat ille tert. locum in substitutione vulgari facta in re super quam fuit facta electio sed tantam in fideicommissaria per rationẽ quam viri quod est nouiter notandum.

Additio. ¶Adde nostri ũ autorem Didacũ a Segur. in repet. l.coheredi.§.cum filie.in.nume. ciij.ꝛ ibi an notaui.ff. de vulga. ꝛ pupillari substi. Didacus Perez Salmantinus.

195 ¶Ex hoc infert Pau.de ca.in.d.l.cũ patronus.vnã no.limitationẽ ad.l. quoniã in
Z.qñ in poꝛibus optimeexponit. prioribus.C.de inoffi.testa.vbi habetur ꝙ filius in legittima no põt grauari vt habeat locũ qñ tale grauamẽ infertur filio per substitutionẽ fideicõmissariã.secus tñ est qñ filio in legittima tãtum instituto facta ẽ substitutio vulgaris.q; tunc si illa legittima fuerit repudiata per filiũ bñ potcrit venire ad exheꝛedem.ꝛ est rõ scẽm eum: q; hec substitutio vulgaris nõ grauat filiũ in sua legittima cũ per eam ponitur in voluntate filij an vellet acceptare eam ꝛ excludere substitutum ꝛ si eam non acceptat imo repudiat tam ipse se excludit ꝛ pater eius non excludit. ꝛ adhuc magis probat ille tert.secundum Pau.ibi. ꝙ si grauamen est impositum filio in legittima ꝛ eidem filio datus est substitutus vulgaris ꝛ filius repudiet.ꝛ sic.d.legittima vadit ad substitutum. ꝙ substitutus tenetur ad.d.grauamen ex eo quia legittima transit ad substitutum cum grauamine iniuncto filio videbatur contrarium:quia a principio non valuit:ergo non potest reconualescere.sed dic secm Pau.ibi ꝙ nõ valet filio acceptante.ſz eo repudiante fingit̃ semper valuisse:q; non dr amplius legittima ex quo trãsit ad aliã personã cui nõ debebat q; mutatione persone contingit mutatio rei.l. Paulus.per procuratorẽ.in fi.ff.de acquihere. 196 ¶Ex supradictis ego infero sequentes conclusiões. Prima q; licet tertia pars bonorum pꝛnozũ non possit deuenire intertium extraneum qui tal tertie non est capax cum illa illis filijs possit relinqui quibus de necessitate debetur legittima per.d.l. ir. tit. delas mandas.tamẽ si filius melioratus cui vulgaris substitutus est datus illam tertiã repudiauerit. nibilominus potest extraneꝰ substitutus eam consequi.ꝛ huius rõ ex supradictis apparet:q; ſz. d. tertia sit legittima filij meliorati.nibilominus in legittima põt fieri substitutio vulgaris cũ nullũ afferat preiudiciũ cũ filiꝰ melioratꝰ possit suã meliorationem acceptare ꝛ substitutum excludere. ꝛ si repudiat ꝛ venit substitutus seipsum ipse excludit ꝛ non pater vulgariter substitutus.ꝛ ad hoc. d.l.cum patronus. non fuit etiã per aliquem ponderata quod est notandum ad limitationem.d.l.ir. ¶Secunda conclusio 197
est ꝙ per supra dicta habes ꝛ illud determinatum ꝙ quemadmodũ potest fieri in legittima substitutio pupillaris.l. Papinianus.§. sed neꝙ impuberis.ff.de inoffi.testa.ꝛ.l.pretribus.C.de impu.ꝛ aliis substi.ꝛ.c.si pater. de testa.lib.vj.cum illa sit prouisio per ter. in.l. extribus.C.de inoffi.testa.ita etiam potest in legittima fieri substitutio vulgaris ex eo q; nullum continet grauamẽ per ter. in. d.l.cũ patronus.quem ad hoc ita ponderauit sol? Pau.de ca.ꝛ ibi sentit Rapba.cu. Rõ.que aliquem subtilem poterat mouere ad credẽdum contrariam poterat esse hec.nam dato substituto vulgari filio instituto in sola legittima videtur filius institutus sub conditione si voluerit esse heres ꝙ patet.quia videtur substitutus sub conditione. si filius noluerit esse heres. l. iij.C.de here instti. ꝛ sic filius est institutus sub contraria conditione. ſ. si voluerit esse heres cũ eius est velle cuius est nolle.l.velle.ff.de acqui.here.ꝛ hec conditio si filius voluerit esse heres reiscitur de legittima ipso iure per.l.quoniã in prioribus.C.de inoffi.testa. ¶Quod patet:quia si filius sic in 198
stitutus moriatur antequã declaret se velle nõ transmittere et legittimam ad heredes.l.si ita legatum.§.illi si volet.ff.de lega.j. ꝛ sic interest sua ꝙ transmittat ꝛ ideo hec conditio si voluerit esse heres tanq̃ inducẽs grauamẽ reiscitur de ipsa legittima ipso iure secundũ Bal. Sali. ꝛ Jaso.in.d.l.quoniã in prioribus.sed ista pulchra ꝛ sabtili ratione dubitandi non obstante in cõtrarium est veritas: imo quemadmodum potest fieri substitutio pupillaris in legittima per rationẽ ꝛ iura supra allegata. Jta potest in eadem legittima fieri substitutio vulgaris per rõnem supra iã dictam.ꝛ vltra Pau.de ca.in.d.l. cũ patronus. Hoc idẽ tenet Pau. de ca.in.d.l.qñ in prioꝛibus.in.ij.col.facit etiam ter expꝛessius. vbi hoc notãt Fran.de are.ꝛ.d. Alex.in.l.si posthumus.in.§.ꝙ vulgo.ff.de.libe.ꝛ posth. vbi alegant ter.in.l.fin.qui hoc pene probat. ſi.de condi.instti.facit etiam pro hoc ter.in.l. vnica.in.§.in nouissimo. iuncto.§.cum autẽ.

in superiore.C.de cadu.tollen.inducẽdo vt inducit Jason.in.l.iiij.in.x.col.C.de here. instti. ¶Pro quo etiam facit illud qõ dicit 199
Bar.in.l.lucꝰ.l.§.maritꝰ.ff.ad trebel.vbi ipse tz.ꝙ si filia ẽ instituta in tote.ꝛ sibi datꝰ est substitutus vulgaris.ꝙ talꝭ datio substitutionis vulgaris bñ tenebit:q; in potestate filie est adire hereditatẽ ꝛ excludere substitutũ.l.iam dubitari.ff.de here.instti.ꝛ dos succedit loco legittime.vt per Bar.in.l.ticio. in.§.ticiõ genero.ff.õ condi.ꝛ demõ.§ eodẽ modo põt fieri. d. substitutio in legittima. facit etiam ꝓ hoc illud qõ dicit Bar. in.l. §.in.ſ.col.ff.de vulga.ꝛ pupi.substi.vbi tz ꝙ vulgaris substitutio ex eo dr vulgaris:quia cuilibet põt fieri.ꝓ quo dicto est ter.expꝛessius in.vj.parti.ti.v.l.i. facit etiam illud qõ dicit Bal.quem refert ꝛ sequitur Flozia. in. d.l.cum patronus.vbi dicunt. ꝙ legittima si repudiatur ab eo cui debeꝛ non est legittima.sed assumit nomen reliquę hereditatis. in qua clarũ est ꝙ põt fieri substitutio vulgaris.ꝛ q.d.substitutio possit fieri in legittima.tz Jaso.in.l.si pf.in pe.col.ver.tertio no.limita.C.de instti.ꝛ substi.sub condi.fac. facit pro hoc rõ concludẽs.q; aut hic filius in legittima tantum instittutus ꝛ cui datus est vulgaris substitutus adiuit aut repudiauit aut deliberans mortuus est. primo casu nulla fit iniuria filio neꝙ eidem inferꝛ grauamẽ per dationem substituti vulgaris: q; excluditur substitutꝰ.l. post additam.C.de 200
impu.ꝛ aliis substi. ¶Secundo casu quãdo filius repudiat suam legittimam simili ter nullum inferꝛ sibi grauamẽ per.d. substitutionem posito casu ꝙ substitutus preferatur heredibus instituti ꝙ etiam si filius non bꝛet substitutum si repudiat legittimã eam non trãsmittit ad suos heredes etiam ex bñficio.l.vnice.C.de bijs qui ante aptas tab.neꝙ ex potentia suitatis.vttz Bal.per illum ter.l.d.l.vnica. hinc dr ꝙ existẽtia sui heredis elisa per abstensionem nõ operatur hereditatis transmissionẽ secundũ Bal.ibi. Tertio casu.ſ.qñ asi repudiationem ꝛ ante acceptionẽ.ꝛ sic deliberans mortuus est filiꝛ nullũ patitur filius grauamẽ per talẽ substitutum: q; quemadmodum qñ nullo dato vulgari substituto filius deliberãs moritur transmittit ex beneficio.l.cum antiquioꝛib⁹. C.de in.delibe. Jta eodem modo substituto sibi dato transmittit suam legittimã ad heredes per.d.l.cũ antiquoꝛibus.excluso substituto vulgari.ita tenet Bald. ꝛ alij ibi se-

quuntur in.d.l.iij.C.õ here.instti. Nõ obstat ratio dubitandi ꝓ contraria parte supra subtiliter adducta:q; dico ꝙ aliud est ꝙ filius instituaꝛ sub conditione hac si voluerit esse heres.ꝛ aliud si substitutus substituatur sub cõditione si filius noluerit esse heres:q; primo casu ſz ante.l.qñ in prioꝛibus.valebat talꝭ institutio.l.si pater.C.õ instti.ꝛ substi.sub condi. fac. ex eo q; erat mere potestatiua vt ibi trahit̃ ꝛ in.l.suus quoq̃.in prin.ff.de here.instti.bodie tñ non valebit tanq̃ inducẽs grauamẽ.q; cum sit institutus sub conditione si voluerit:eo ipso ꝙ non declarat se velle adire erat exclusus.ꝛ sic non transmitteꝛbat ex facto testatoꝛis.vt supradictum est.et hac de cã talꝭ conditio inducens.d.grauamẽ reiscit̃ de ipsa legittima per.d.l. qñ in prioꝛibus.sed in secundo casu est aliud.ſ.quãdo datus est substitutus vulgaris in ipa legittima sub conditione si filius noluerit esse heres:q; talꝭ conditio cum nõ sit posita in persona filij.imo in psona substituti si filiꝰ decedat ante q̃ declaret se velle adire.nibilominus transmittit cũ pure sit substitutus.ꝛ sic in persona filij nulla fuit apposita conditio. ꝛ per consequens nullum grauamen inferꝛ filio ex.d.substitutiõe:ergo potest fieri in legittima. ¶Jta expꝛesse tenet Pau. de ca. 201
in.d.l.quoniã in prioꝛibus.vbi ipse dicit ꝙ. d.conditio si filius voluerit esse heres reiscitur õ legittima:sed substitutio vulgaris nõ. ꝛ ꝙ hoc casu quando substitutio est facta ꝓ hec verba.ſ.ꝛ si filius noluerit esse heres nõ videt̃ filius institutus sub cõditione si voluerit esse heres imo pure.hoc etiã sentit Bar. expꝛesse ꝛ cõmuniter docto.in.l. si filius heres.ff.de libe.ꝛ posthu. dum dicit ꝙ in ꝓmo casu illius legis filius fuit institutꝰ pure attẽ ibi datus fuit filio substituꝰ vulgaris: imo subtilius inspiciẽdo possumꝰ dicere ꝙ. d.substitutio vulgaris facta filio. non solũ non inducit grauamen. imo eidem filio trahit fauoꝛẽ ꝛ confirmat testm̃.nam filius per substitutum vulgarem de necessario efficitur voluntarius.d.l.si filius heres.ꝙ est fauoꝛ suus.ꝛ ideo ne fauoꝛ conuertaꝛ in odiũ ꝛ grauamen faciat filium institutum sub cõtraria conditione.ſ.si voluerit esse heres.ad huc dico ꝙ ista substitutio non inducit contrariam conditionem:q; potest videri appoꝛ sita ꝓpter aliud. videlicet ad soluendũ ꝙ filius non sit necessarius:ergo sub istis verbis.ſ. si filius noluerit esse heres in tali substituto nõ intelligũtur vba.ſ.si filiꝰ voluerit

Universidad de Salamanca. BGH

esse heres.ex qua talia possint aliud importare.arg.ter.in.l.si ita stipulatus.§.Bridegoms.ff.de verbo.obliga.z q̄ ista conditio si filius noluerit esse heres posita in substitutione vulgari inducat contrariam conditionem scilicet si filius voluerit esse heres tenet expresse.d. Fran.de are.in.l.i.in.scōa. col.ver.illud etiam debes scire. ff. de vulga. z pupil.subst.quem refert z sequitur Socinus ibi in quarta.q. prin. z in.ij.q. z hec no. quia nullibi invenies istum articulum tam clare z tam subtiliter z copiose exāminatū.

202 ¶ Tertia conclusio est que ex.d.l.cum patronus. infertur q̄ si filium vnum meum meliorauí intertia parte bonorum meorum z cum grauaui in aliquo dando extraneo eiq̄ substitui vulgariter.z hic filius. d. tertiam melioationis repudiauit que virtute repudiationis deuenit ad substitutum q̄ substitutus tenetur ad. d. grauamen. nam licet. d. tertia sit legittima hoc esset verum quando acceptata est per filium.secus quādo repudiatur:quia tunc assumpsit nomen alterius hereditatis perdidit nomen legittime.vt per Bal.z Flori.in victa.l.cum patronus. z mutatione persone de filio instituto in extrancum substitutum contingit mutatio rei per dictam.l.¶Paulus per procuratorem.ff.de acqui.here.z quia fidecommissum relictum ab intestato. scilicet a filio debetur a substituto per. l. licet imperator. ff. de le. ij. licet impositum instituto ab initio non teneret fingitur tamen istud tenuisse filio repudiante. vt supradictum est.z ad hoc.d. l. cum patronus. ante me per neminem fuit ponderata. facit pro hoc illud quod singulariter dicit Jason in. l. si arrogator.in.xv.colum.versū.secundo principaliter.vbi dicit quod licet filio arrogato non possit per patrem arrogatorem iniungi onus fideicommissi.si tātum fuerit ei relicta quarta sibi debita ex constitutione diui ¶Pij cum in ea a patre non videatur in aliquo honoratus imo illa sibi competat ex dispositione.d.legis. si arrogator. tamen hoc est verum quando filius acceptauit quartam. secus si eam repudiauit z devenit ad substitutum vulgarem. quia tunc talis substitutus tenebitur ad onus fideicommissi iunctum filio.licet sibi non imponatur quod est notandum pro extensione. d. l. cum patronus.vt habeat locum. non solum in legittima patroni z filij naturalis sed etiam in legittima filij arrogati.

¶Adde. ¶Quod Jas. in. l.si arrogator:(citatū a autore).ff.de adoptioni. est in col.vi.nume.xxxii.z Segur.in repe. l. ab heredati.nume.xxxviii.ff.de lega.i.ō. Suarez.in repeti.l.quoniā in prioribus.in.iiij.limita.C.de inoffi.testam. Didacus Perez.

¶Quarta cōclusio est q̄ si filios meos instituí heredes z vnum meliorauí.z iste sic melioratus fuit a me patre grauatus rōne melioracionis vt aliq̄d daret extraneo z filij.d.sic cessionē z melioracionē repudiauit. z sic fuerūt ad ffes suos sibi cōiūctos z coheredes d̄tute iuris accrescendi q̄ tales ffes tenētur ad onꝰ fideicōmissi iunctū filio meliorato rōne melioracionis lz ab initio nō tenuit. lz eis nō fuit nominatim intūctū.z hoc p.d.l.cū patronꝰ.que etiā ad hoc nouiter pōderatur p me. facit etiā q: illi coheredes sunt tacite substituti vulgariter.l.si mihi z titio.§.Julianꝰ.ff.de lega.ij.q̄ ad hoc est singularis:z vulgaris substitutus tenetur at onꝰ nominatim iniunctū filio in legittima vt supra dictū est. Secundo facit.d.l.lz imperator.vbi legata relicta ab instituto tacite intelligūtur repetita a substituto.lz a principio tale onus nō tenuit.lz fingitur tenuisse tali melioratiōe per filiū repudiata vt supra dixi. Tertio q: portio deficiēs accrescit cū onere.vt.d.§. Julianꝰ.z.l.vnica.§. in primo.z.§.p scōo.C.de cadu.tol. 204

¶Quinta cōclusio est q: si duos de filijs meis meliorauí intertio vnicq̄ impositi grauamē.z ille vnꝰ repudiauit suā partē melioratiōis q̄ aliꝰ filius cui accrevit tenetur ad.d.onꝰ. z est rō q:.d.pars melioratiōis devenit ad eū tāq̄ ad substitutū per.d.l.cū patronꝰ.iūcto.d.§. Julianꝰ.qō etiā est nouiter bene notādū per.d. l.cū patronꝰ. 205

¶Ex supra dicta secūda illatiōe principali quā ex hoc primo not. intuli habebis regulā cū extensione z septē limitationibꝰ.

¶Regula est q̄ si filiū vnū meliorauí in tertia parte bonorū meorū.z eū grauauero de aliquo dādo faciēdo vel restituēdo alicui tertio extraneo.q̄ tale grauamē nō tenebit p nim ter.z p ea q̄ supra ad istū ꝓpositū late dixi. Ista regula fuit extēsa. vt non solū dictū grauamē nō teneret quando fuit iniūctū filio.verū etiā si heredi suo iniūgatur p patrē cū heres nō sit alia persona a defūcto Iaue.de iure iurā.amori.pisti.in prin.v. col.z p ter.in.l.si fuerit.ff.de lega.iij.z p idē q̄ tenuit ¶Pau.de ca.in.d.l.cū ita legatū.§. Q̄ a legatario.ff.de lega.ij. 206

¶Prima limitatio est q̄ boc est verum quāto filius meliorat[us]

vt dixi grauatur de dando vel faciendo seu restituendo extraneo qui non sit de numero filiorum quibus.d. melioratio poterat per patrem attribui.secus tamen est quando tale grauamen debet ad impleri in persona alterius qui est de numero illorum qui poterant meliorari:quia tunc bene tenet tale grauamen per id quod dixit Bar. z alij cum sequenti in presenti z per rationem.

207 d.§.si duos. ¶Secūda limitatio est q̄ boc est verum.q̄.d.melioratio non potest venire in extraneum quando veniret virtute substitutionis fideicommissarie que cum sit grauamen.vt.d.§.coheredi.non potest iniungi tertio melioracionis quod est legittima meliorati.l. quoniam in prioribus. Secus tamen est si.d.melioratio est ventura in extraneum virtute substitutionis pupillaris que cum sit prouisio filij cui fit vt in. d.l. ex tribus.bene potest fieri in legittima.vt ibi cum conco:per superius allegata.z sic in tertio.

208 licet illud sit legittima. ¶Tertia limitatio est q̄ boc est verum q̄ grauamen iunctum melioracioni non tenet quando iungitur filio meliorato.secus si eius substituto vulgari.quia tunc cum poteram alium substituere z non istum z hunc substitui cum vilius sum honorare:ergo possum cum grauare per.d.l.ab eo.z per ter.in.d.l.si fundum per fideicommissum.§.fina.cum le. seq. ff.de le. §.z supra late dixi in boc. ¶Quarta limi-

206 tatio descendit ex superiori que est q̄ licet nō possim filio meo a me patre meliorato iniungere onus fideicommissi possum tamen illud iniungere succedentibus sibi ab intestato per.d.§.si.cum.l. se.d. l. si seruum per fideicommissum.eadem ratione: quia cum poteram huic filio pupillo dare substitutū pupillarem in.d.melioratione z priuare succedentes ab intestato eidem pupillo non dādo dictum substitutū vilius sum eos honorare nimirū q̄ eos possum grauare per.d.l.ab eo. Ex quo infertur q̄ si dictus filius melioratus esset tal' cui non poteram pupillariter substituere:vt qz erat maior z sic pubes q̄ dictum grauamen succedentibus ab intestato non poteram imponere. ex eo quia tunc si hereditas huius meliorati ad eos venisset non fuisset ex prouisione mea patris cum eidē filio puberi non poterā substituere per quod eos non sum vilius honorare per id quod supra dixi.sed haberent.d. hereditatē ex dispositione legis eam eis differentis.ergo tunc eos non possum grauare, z in boc casu habebit locum extensio supra scripta quam huic regule dedi. ¶Quinta limita- 210
tio est q̄ boc est verum.q̄ in.d.melioratione potest iniungi onus fideicommissi quando.d.tertium melioracionis per filiū est acceptatum:qz tunc tenet nomen legittime et melioracionis. secus tamen est quando per filium.d. melioratio repudietur z sic deueniat ad vulgarem substitutum:quia tunc desinit habere nomen legittime z melioracionis per.d.l.cum patronus. ¶Serta limi- 211
tatio est quando filius vt supra in prorima limitatione dixi acceptauit dictam melioracionem qui solus fuit meliorat[us]. secus si eam repudiauit z devenit ad alios fratres suos sibi coniunctos z coheredes:quia tunc tales fratres qui in dicto tertio succedunt virtute iuris accrescendi tenentur ad onus fideicommissi iniunctū filio meliorato per. d.l. cum patronus. ¶Septima limitatio 212
descendit ex dubijs supra prorimis q̄.d.regula habet locum in casu quo filius acceptauit secus si filius qui cum alio fratre erat melioratus z eidem onus fideicommissi iniunctum fuit:partē suam melioracionis repudiauit que devenit ad alterum fratrē sibi in.d.melioratione coniunctū virtute iuris accrescendi.qz tūc tal' frater cui.d.pars melioracionis accrevit tenetur ad onus fideicōmissi iūnctū fratri suo repudiāti per.d.l. cum patronus.qō est bene notandū. ¶Si 213
igitur pater meliorans filium vult cum grauare oportet q̄ cū melioret in tertio z quinto vel in quinto.qz tunc ratione quinti poterit eum grauare:z est ratio. qz quintum nō defertur filio ex legis dispositiōe:imo ex ipsa sola voluntate testatoris.z sic cum a testatore sit in boc quinto honoratus nimirum q̄ in eo possit grauari sepe.d. l. ab eo.nā cū in boc releuet.s.in quinto sibi relicto nimirū q̄ in alio oneret cū cōtrarioꝝ cadē sit disciplina. z.l.j.ff.de bijs q̄ sunt sui vel alie.iur.vñ vulgo solet dici q̄ onus vult honorem z econtra.l.amicissimos.ff.de excus.tuto.z sic sum expeditus de ista secunda illatione principali.

¶Sexto infertur ex.d. l. cum patronus. 214
vnum no.ad cuius evidentiam.primo quero si ego bīis filios heredes eos instituo et vroꝝ mee relinquo vsumfructum omnium bonorum quid est ista vroꝝ habitura.et in boc breuiter concludo q̄ non est habitura nisi quintam partē vsufructus bonorū meorū.z sic potest bē vroꝝ vsumfrum illius partis de qua testatoꝝ poterat disponere ad libi-

Questiones z quotidie in praxi et Adde Bome.in.l. tiij. Tauri. nu. cv.qui optime loquitur z Suarez i.

Universidad de Salamanca. BGH

l.qffi.ampliati.iff.nu.v. C. de inno. testamen.

tum ẽt quo ad ꝓprietatẽ eodẽ modo quo ad vſũfructum.hoc eſt de quinta parte bonorum meorum.ſed de aliis bonis teſtantis que ſunt neceſſaria pro legittima meorum filiorum non debet habere vxor vſũfructũ. quia ſicut ego pater non poſſum teſtari quo ad ꝓprietatem.ita nec quo ad vſumfructum per auc.nouiſſima.C. de inoffi. teſta. iuncta gloſa. ibi. ⁊ ſic vxor in.d.legato tantum habebit vſumfructum quinte partis bonorum.vt tenet Bal. ⁊ ibi clarius ⁊ notabili⁹ ¶Pau.de ca.in.d.auc. nouiſſima. ⁊ vltima pars conſi.in conſi. cccclxxij. incipi. Dubium de quo queritur.vbi late examinat iſtum paſſum.hoc ſic ꝓpoſito venio ad illationem.⁊ dico ꝙ ſi ego pater habens filium quẽ vniuerſaliter inſtitui heredẽ ⁊ eidẽ quendam vulgariter ſubſtitui ⁊ vxori mee vſumfructum omnium bonorum legaui et filius hereditatem repudiauit que deuenit ad ſubſtitutum vulgarem.ꝙ hoc caſu vxor mea habebit integrum vſumfructũ omniũ bonorũ meorum.⁊ hoc per.d.l.cum patronus.ita tenet Bar.in.l.ticia cum teſtõ.§.ſi. ff.de le.ij.quem ibi refert ⁊ ſequitur Raph. cu.quod eſt notandum.pro extenſi.d.l.cum patronus. ⁊limitatione eorum que tenent Bal.⁊ ¶Pau.da ca.in.d.auc. nouiſſima.ex hoc infertur econtra. ꝙ ſi vxor inſtituat filiũ ſuũ vniuerſaliter heredem ⁊ marito ſuo vſumfructũ omnium bonorũ legat ꝙ hoc caſu maritus habebit (filio acceptante bona mꝛna) vſumfructũ ſolius quinte partis bonorum.⁊ eo repudiante bonis filiis venientibus ad ſubſtitutum vulgarem habebit integrum vſumfructũ ꝓout ſibi ab vxore relictus eſt ⁊ hoc ex natura correlatiuorũ. ita tenet Bal. ⁊ Ange. in auc.hoc locum.C.ſi mulier ſecundo nupſe.⁊ Bal. in.d.§.ſi.d.l. 215
ticia cum teſtõ. ¶ Ex quo poſſumus inferre ꝙ etiam caſu quo.d.bona ꝓfna vel mꝛna non deueniant ad ſubſtitutum vulgarem ſi tamen deueniant ad ſuccedentes ab inteſtato patri vel matri quibus per patrem vel matrem non debetur legittima. ⁊ hoc quia filius repudiauit hereditatem paternã vel maternam ꝙ tales ab inteſtato ſuccedentes ſuccedent ſolum in ꝓprietate ⁊ maritus vel vxor habebit integrum vſũfructum per eundem.l.cũ patronus.qõ eſt bñ notandũ.

¶Adde. Bald. in.l. legem Julium.col.iij.num.vij. vbi hoc idem tenet.C. de indi. vid.tollen. Didacus ¶Perez.

¶ Unum etiam bene notetis ꝙ filio meo inſtituto ſi concubine mee relinquo vſũfructum bonorum meorum. ꝙ eodem modo habebit quintam partem vſufructus quẽ admodum vxor. nam illud quod dꝛ de vxore in.d.legato eſt dicendum de concubina. ita dicit Bal.in.d.§.ſt. quem ibi referunt ⁊ ſequuntur Jmo.⁊ Cuma. ⁊ generaliter eſt dicendum de quocunq; alio.cum tale legatum relictum eſt ⁊ illud de concubina.ſequitur etiam Angelus. in.d. auc. hoc locum. 216

¶ Quid autẽ erit in ſubſtituto pupillari qui ſubſtituit⁹ eſt filio vniuerſaliter inſtituto relicto vxori vſufructu omnium bonorum. in hoc dicas breuiter ꝙ attendẽdus eſt modus teſtatoris legantis vſũfructum vxori. quia aut teſtator dixit filio heredi inſtituto dato ſibi ſubſtituto pupillari lego vxori mee vſumfructũ meorum bonorum non addendo aliud.⁊ hoc caſu ſi filius eſt heres ⁊ intra pupillarem etatem moꝛtuus eſt.⁊ ſic deuenit hereditas ad ſubſtitutum pupillarem. tunc ad tantum tenebitur ſubſtitutus ad quantũ tenebatur pupillus.hoc eſt ad quintam partem vſufructus ⁊ non amplius.et ratio huius eſt.quia filius fuit heres patris ⁊ ſic tam legatũ ex ꝑſona filij cepit vim hꝛde ergo ſubſtitutus non poterit teneri in plus q̃ filius.l.qui fundũ.§.qui filiũ.ff.ad le.fal. ita tenet Bar.in.d.l.ticia cũ teſtõ.in. §.fin. in fi.cõfirmatur hoc duplici ratiõe. ¶ Prima rõ eſt:ꝙ tale legatũ eſt vnicũ ⁊ purum ⁊ in ꝑſona filij habuit effectũ vt vxor tantũ hꝛet quintã partẽ bonorum.nec tali legatario ꝑ ſucceſſionẽ heredis non debuit variari qualitas obligationis per regulam legis.iij.§.ex bijs.ff.de verbo.obli.⁊.l. cuius fundi⁹.ff.de condi.⁊ demo. Secũda ⁊ fortior rõ eſt.quia quãdo ſubſtitutus ſuccedit ex expreſſa pupillari certe relicta a filio non videtur repetita a ſubſtituto pupillari ſecũdũ Bar.⁊ doctos. in.l.ij imperator.ff.vele.j.ꝙ apparet ꝙ ſubſtitutus tenetur ad legatũ tanq̃ heres impuberis.l.j.§.inter dũſ.⁊.l.in rõnic.§. ꝙ vulgo.ff.ad le.fal.ꝙ non dꝛ in plus teneri q̃ ipſe filius pupillus quando eſt vnicus legatarius. d. l.qui fundũ.d.§.qui filiũ.in fin.aut teſtator legauit vſũfructũ hoc modo lego vxori vſũfructum meorũ bonorũ donec caſte viuerit quo caſu cenſetur legatum ad modũ. ⁊ per conſequens cenſentur plura legata pro primo anno parum pro ſequentibus conditionale ergo in ꝑſona ſubſtituti: quia cenſetur vniuerſum legatum ⁊ ipſe eſt extraneus 217 Queſtio pulchra.

218

merito tẽnetur ad integrum vſũfructũ ita dicit Bar. etiam in hoc ſecundo caſu in.d. §.ſi.d.l.ticia cũ teſtõ. pro iſta ratione Bar. facit alia duplex ratio. ¶Prima ratio eſt. qꝛ ius aliquid inducens priuilegio filiorum nõ debet extendi ad extraneum ſubſtitutum.⁊ ſic cum.d.l.ſi.regni.indurit de nouo in priuilegium filiorum.ꝙ pater non poſſit extraneo relinquere vltra quintũ ꝓprietatis et vſufructus vel vſufructꝰ tantum vt eſt in noſtro caſu cum hoc introducat in fauorẽ filiorum non debet extendi ad extraneũ ſubſtitutum per ter.no.in.l.iij.§.item ſi quis.ff. 219
de le.ꝓeſtan. ¶ Secundo facit alia ratio: qꝛ qualitas priuilegiata mutatione perſone differentis mutatur ⁊ perdit priuilegiũ ter. eſt no.in.l.licitatio.§. pe. ff. de publica.⁊ in. §.ſi.ca.l.ad idem ter.in.l.¶Paulus.§.j.ff.de acqui.here.in.c.j.de iure patro.in. vj.⁊ no. per ¶Pau.de ca.Bal.⁊ moder.in.d.l. cum patronus.⁊ ſic in hoc articulo.ſ. quando filius habet ſubſtitutum pupillarẽ ⁊ vxori relinquitur vſufructꝰ omniũ bonorũ tene diſtinctionẽ Bar.in.d.l.ticia cũ teſtõ. in.§.ſi. quã etiam tenent Bal. Jmo.⁊ Rapha.cu. idem Bal.in.l.ſi.penul.⁊ vl.col.C.de indi. vidu.col. Ange.in.d.auc.hoc locum.⁊ plenius in conſi.cvij.incipi.in.d.teſtõ continetur. Idem tenet Jo.ð im.in.c.ſi.in.xiij.col. de pigno.ita etiã tenet Abb.in conſi.clxxxv. incipi.punctus.q.in bijs terminis proponitur in ſecundo dubio ⁊ in ſecundo volumine in conſi.lxxviij. Idẽ tenet Ludo. Ro.in cõſi.dxvj.incipi.prepoſite conſultationis an dña Franciſca.idem tenet ſimplr. d. Aler. de Jmo.in conſi.xl. incipi. Eliſo themate et dubitatione de qua querit in.j.⁊.ij.col.in.j. volumine ⁊ in ſcdo volumine.cõſi.xlij.incipi. Eliſo ꝓceſſu in cã ⁊ lite.⁊ Bar.ita conſuluit in tribus cõſilijs in cõſi.incipi. ¶Petrꝰ Mathioli de puſio.⁊ in cõſi.ꝙ incipit Nicolaus ſeti donati inſtituit.⁊ in cõſi.incipi.Bar.ruſoli.idẽ eſt ð mẽte Bar.l.l.ij.ff.qui.mo.vſu. ami.⁊ ita dꝛ intelligi. ꝙ vult idẽ Bar.in.l. ſi ita ſcriptũ.ꝑ illũ ter.ff.de manu.teſta.bãcopi.Bar.in.d.§.ſi.d.l.ticia cum teſtõ.ſequitur.d. Jaſon.in.l.⁊ ſi contra.in.iij.col.ff. de 220
vulga.⁊ pu.ſub. ¶ Ex ſupradictis poſſit inferri.ꝙ ſi filius pupillus inſtitutus ⁊ cui datꝰ eſt ſubſtitutus pupillaris nõ adiuit hereditatẽ pfis ⁊ ſic non fuit eius heres.⁊ ſic deuenit hereditas ad ſubſtitutum ex quadã tacita ſubſtitutione vulgari cõprehenſa in ipſa ſubſtitutiõe pupillari expreſſa ꝙ tũc.d.vxor habebit etiã in primo caſu quãdo legatũ eſt vnicũ integrũ vſumfructũ.cũ tale legatũ incipit habere effectũ in perſona ſubſtituti vulgaris.⁊ per cõſequẽs debetur ex perſona ſua teſtatori per tacitã vulgarẽ ſucceden̄te.⁊ cũ ſit extraneꝰ nimirũ ꝙ ad integrũ tenetur vſumfructum vxori.quod eſt notandũ ad limitationẽ primi caſus ð duobꝰ quos poſuit Bar. in.l.ticia cũ teſtõ.in.§.ſi. ¶ Ex hoc etiã infe 221
ro econtra ꝙ ſi filio impuberi inſtituto datꝰ eſt ſubſtitutus vulgaris expreſſus ⁊ vſufructus eſt relictus vxori in primo caſu ſupra relato.ſ.quãdo legatũ eſt vnicũ.⁊ ille filiꝰ adiuit hereditatẽ patris ⁊ per cõſequens vulgaris expreſſa expirauit.l.poſt additã.C.de impu. ⁊ aliis ſubſti. ⁊ moꝛtuus eſt in pupillari etate.⁊ ſic ſubſtitutus venit ex tacita pupillari cõprehenſa in expreſſa vulgari. ꝙ tũc ſubſtituꝰ nõ teneatur niſi ad quintã partẽ vſufructus cum hoc caſu legatũ vſufructus incipit habere effectũ in perſona filij per additionẽ.quod eſt etiã notandũ.pro limitatione eius quod dicit Bar.in.d.§.ſi.loquẽs de ſubſti.vul.⁊ habeas duas illationes:qꝛ per alios non inuenies.ſupra dicta debetis intelligere vbi alia non fuiſſet conſuetudo quia illa eſt ſeruanda.vt dicit glo.in.d.auc.hoc locũ.vbi dicit ꝙ de generali conſuetudine eſt ꝙ vxor debeat habere alimenta quando filiis extantibus eidẽ relinquitur a marito vſufructus. ſed cum.d.cõſuetudo eſt localis.vt. no. in.d. auc.hoc locũ non eſt extẽdenda.vt.l. ſi cõſuetudinis.C.que ſit lõga cõſue.⁊ ſic cũ talis dꝰ ſuetudo non ſit in regno noſtro ſeruauimus ius cõmune qð eſt diſponere ꝓout ſupradictũ eſt. ¶ Unũ tamẽ eſt no.circa ꝓdicta ⁊ eſt 222
quottidianũ.pone ꝙ extraneũ inſtitui heredẽ ⁊ vxori mee relinqui vſumfructũ omnium bonorũ meorũ quo caſu ex eo ꝙ extraneꝰ eſt inſtitutus vxor mea eſt habitura integrũ vſũfructũ ꝑ ea que ſupra dicta ſu t. vlteriꝰ ego teſtator proteſti dicẽdo. volo ꝙ heres meus bene tractet vxorẽ meã alꝫ priuetur hereditate.certũ eſt ꝙ ſi iſte heres male tractat vxorẽ meã ꝙ priuatur hereditate. ſed eſt dubiũ cui acquiratur iſta hereditas.⁊ videtur ꝙ debet applicari vxori per regulam ꝙ quãdo cõtemplatione alterius ꝓuatur aliquo cõmodo illud acquiratur illi cuius contemplatione fuit priuatus. l. poſt legatum. §. amittere. ff. de bijs qui.vt indig. breuiter communis concluſio eſt in hac.q.ꝙ hereditas nõ applicabitur vxori ſed alijs coheredibus vel ſubſtitutis ſi nõ ſunt coheredes vel ſubſtituti

Universidad de Salamanca. BGH

vaditad venientes ab intestato. Ita determinant Bar. Ange. Imo. ⁊ moderni.in. l.pater fami.ff.de here.instī.Bar.in.l.vrorem.§.heres.ff.de le.iij.Bal.in aut.cui relictum.C. de in vi. vidui. tol ⁊ in. l.j. in.rij. col.C. de bijs que pe. no. ℙe.de an. ⁊ Jo. de Imola.in.c.si heredes.de testa.v. Alex in consi.cxxxviij.incipi.Oportune considératis bijs qui themate continetur in vlti. col.⁊ est bonus ter.in.l.pe.C.de le. Hoc idē tz Jas.in.l.ff.in.ij.col.ff.si.cer.pe.⁊ in.l.pe.

¶Additio. ¶Ad istam .q. cum sequenti ad/de Ferdina.Bo/metium.in.l.iiij.Tauri.num.cvj.⁊ ℙbili. veti.consili. clxv.libro quarto. Didacus ℙerez Salmantinus.

zz3 ¶Aliud volo ꝙ noteris ꝙ licet alias habeamus quod legatarius non potest propria authoritate rem legatam occupare als amittit legatum lex non est dubium.C. delegatis tamen sit testator legat vroꝛi domum ⁊ iubet heredibus ne causa molestent in possessione prout mille testātes disponūt per talia verba intelligitur testator dedisse licentiam vroꝛi legatarie vt possit propria authoritate possessionē apprehendere ⁊ apprehendendo non incidit in aliquam penā nec tenetur interdicto quorum legato. ita no. singulariter Ange. in. l. hoc si res.per illum text.ff.de rei vendi. refert ⁊ sequitur. d. Jaso. in.d.l. non est dubium.vbi per hoc extendit textus.in.l.ticia cum testamento.in princi.iuncta sua glo.ff.de lega.ij. vbi dicit text. ꝙ testatoꝛ potest dare legatario licentiam intrandi propria authoritate rem legatam. vt non solum habeat locum quando.d. licentia intelligitur data expresse sed etiam tacite.que tacita licentia intelligitur data per dictum modum commendandi vroꝛem vt supra exemplificaui.quod est bene notandum.⁊ perpetuo cordi tenendum.

¶Additio. ¶Adde ℙbilip.Deci. in consilio.cccclxxvj.col. ij.Didacus ℙerez Salmantinus.

¶Et cum his finem impono ad laudem dei omnipotentis patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti.⁊ immaculate virginis matris eius.

¶Explicit solemnis ac famosissima repetitio acutissimi iuris ciuilis doctoris Didaci de Segura.cuius anima in eternum requiescat in gloria.

¶Sequitur solemnis subtilis ⁊ per vtilis repetitio eiusdem acutissimi legum professoris Didaci a Segura super famatissima.l.imperator.ff. ad. S. C. Trebell.in qua reperies plura noua ⁊ singularia. Nūc nouissime illustrata Sūmarijs Numeris.⁊ amplissimis Additionib⁹ studio peruigili Didaci ℙerez vtriusq; Juris professoris Salmantini.

¶Summaria.

¶Causa debet esse ad aliquid agendum. 1

¶Si vis omnia tibi subijcere subijce te rationi.authore Senec.

¶Imperator est dominus totius mundi. ⁊ plura de imperatore subijciuntur. 2

¶Imperator dī sanctissimꝰ.⁊ religiosissimus.⁊ nobilissimꝰ.⁊ dī quasi deus interris.

¶Karoli imperatoris commendatio.

¶Imperium quare dicatur sanctum.

¶Imperator ante coronationem gaudet priuilegio imperij eiusq; administratione.

¶Imperatori oēs ꝓncipes subsunt ō iure. 3

¶Imperatorē nō esse dsim ⁊ monarcham totius mundi an esset hereticum asserere. 4

¶Reges Hispanie non recognoscunt superiorem in temporalibus. Jdeoq; contra eos committitur crimem lese magestatis. Quid de regibus Francie ibi. 5

¶Eleneti non sunt sub imperio.

¶Nomen imperatoris est optimum ⁊ pulchrum.⁊ ita debet esse re. 6

¶Sine principio seu prefactione incipiendum non est. 7

¶Nomen pulchrum potius ꝙ diuitijs abundare melius est.

¶Accursius de suo nomine gloriatur. 8

¶Pater filijs nomina honesta imponere debet.

¶Nomina pulchra ⁊ honesta si venderentur deberent emi. 9

¶Contrahenti cum habente in fame nomen.si eum decipiat de se ipso conqueri debet quia cum tali contraxit.

¶Habenda est potius pulchra ⁊ formosa quam de formis. 10

¶Eo in casu quo simul nati sunt duo. et dubitatur quis sit primogenitus. presumitur pro pulchriore ⁊ robustiore.celeriꝰ exisse in hac luce de vtero matris.

¶Mulieres an licite possint se fucare et 11

colorare. vel ornare per remissiones copiose dicitur.

12 ¶Ad ea que in communi obseruantia sunt est aduertendum.

13 ¶Citatus ad iudicium vt compareat tali die expectandus est vsq; ad horam in qua talis actus expedire consueuit.

¶Consuetudo debet attendi.

14 ¶Ex possessione acquiritur dominium sed in acquisitione possessionis.debet adesse animus acquirendi dominium qui debet allegari alioquin non iuuat hec presumptio.

15 ¶Bona fides presumitur.

16 ¶Notorium si ⁊ ab onere probandi relenet.munch tamen relenat ab onere proponēdi.alioquin si non alegetur non iuuat.

¶Scolaris presumitur fecisse maximas expensas in studio.

¶Periculum recipiens in se omnium casuum fortuitorum de casu fortuito extraordinario non consueto euenire non tenetur.

Nota. ¶Adde etiam ꝙ tali de omni casu fortuito teneri non procedere vbi talis casus adueniat culpa eius cui promittatur. casus not. in.l.iij.C.de naut.feno.⁊ in.l.qui officij.§.fin. ff.de cōtr.emptio.singu.secundū Romanū. in consi.cccclxxij.col.fina. versic. tertia quia generalis renunciatio.⁊ in singul.cxxxiiij.incipi.proinisti casum.⁊ in singul. ccccxxxvj. incipi.tu scis ꝙ quis.vbi ipse dicit ꝙ iste casus obuenit sibi de facto Florētie ⁊ ita consuluisse per dictas duas leges ⁊ habuit quatuoꝛ ducatos pro vnaquaq; lege.ad idem istos text. notat Hippoli.de marsi. in sing. xcvi. incip. renūcians generaliter. vltra eos habes ter.famosum ⁊ sing.in suo casu.in.l.si opera. ff.de doli mali ⁊ met.excepti.⁊ Barth.in.l.nam ⁊ si fur.col.j.versi.iurta hoc quero.ff.si cer.pet. vbi vid.Andr.de poma in addition. Isa.C. ꝙ nota qꝛ millies erit necessarium ⁊ vtile.

17 ¶Amicitie plures effectus singulares depinguntur vsq; ad nume.28.

¶Amicus ꝓ amico absenti appellare pōt.

18 ¶Amicitia excusat a presumptione doli occissorem.

19 ¶Legatum incertum presumitur relictum amico ⁊ sic ratione amicitie quāuis alias ratione in certitudinis vitiaretur.

20 ¶Amicus pro amico admittitur ad agendum cum cautione de rato.

21 ¶Dispositum inter coniunctos habet locū inter amicos magna amicitia coniunctos.

zz ¶Amicitia magna habet vim clausule codicillaris.⁊ etiam.

¶Clausule derogatorie ad ꝓmū testamētū.si in.ij.fuit institutꝰ amicꝰ testatoris sicut qñ. 23

¶Testamentum fit inter liberos. 24

¶Ardoꝛ liciti amoris hz vim clausule codicillaris ℓ institutiōe.legato ⁊ fideicōmisso. 25

¶Amicus venit appellatione suoꝛum. 26

¶Amicus maxima amicitia coniunctus an repellatur a testificando.

¶Amici filij facīt cessare fideicōmissum. 27

¶Amicus est alter ego.

¶Conditiones ad impleri debent in forma specifica.

¶Deus non est offendēdus propt̄ amicū. 28

¶Valerij dictum mirabile.

¶Amicitia reproborum est fugienda.

¶Continuatio istius Rubrice. 29

¶Trebelliano ⁊ non ℙegasiano ꝛe fuit tributꝰ honoꝛ cū pegasianꝰ fuisset in vētoꝛ. 30

¶Factum subtiliter emendans eo qui adinuenit laude magis dignus est.

¶Diuisio casus. ⁊ summarium istius.l. imperatoꝛ.describitur. 31

¶Lex debet seruire in casu dubio. 32

¶Rationem dubitandi ⁊ decidēdi ad ter. non intelligens. tertum minime recte intelligere potest. 33

¶Ratio legis est ala legis. ⁊ plura ō rōne dicunt̄ in numeris subiectꝫ vsq; ad nu.42. 34

¶Argumentum a simili validum in iure. 37

¶Ratio ⁊ mens legis est attendenda magis quam verba. 38

¶Idem in rescriptis ⁊ instatutis. ꝙ uis sint strictiuris. 39

¶Mōs ⁊ rō legis dz attēdi in statutis ⁊ cōsuetudinibus.ls verba statuti offendantur. 40

¶Mens magis quam verba in contractibus inspici debet. 41

¶Stādū est vbis dū de mente nō constat. 42

¶Lex vadit pedetetim post mentem testatoris sicut venator post leporem. 43

¶Lex coniectans volūtatem testatoris intelligitur nisi de volnntate aliud appareat.

¶Substitutus qui venit ex expressa dispositione testatoris prefertur heredi coniuncto ad excludendum ius accrescendi.ꝙ non hz locum si aliud constaret ex presumpta mente defuncti:ex qua coniunctus per ius accrescendi prefertur substituto. 44

¶Propositū in mēte retētū nihil operat. 45

¶Testatoꝛ id voluisse presumitur ꝙ verbis expressit. 47

¶Lis inter patrē ⁊ filium esse non potest. 48

¶Extimum patris.⁊ filij censetur.de quo videre licet vsq; ad num.56. 49

Universidad de Salamanca. BGH

50 ¶Pena imposita vasallo committenti aliquid contra dominum habet etiam locum si committat contra filium domini.

51 ¶Filiꝰ qui non pōt esse iudex nisi in bonis habeat cētū.z si ipse nō habeat sufficit quod sint in patrimōio pfis.z ēt prodest illa stimatio ad plus filijs vt possint bñficia talē officiū.

52 ¶Habitatio patris prodest filio z extimū vnius prodest reliquo.

53 ¶Statuti Salmantini quo ad licenciādos quantum in bonis habere debeant exponit.

56 ¶Elidetur)dictio importat fictionem.

57 ¶Mandatum de addendo an ex curſu temporis presumatur.
¶Mandatum non presumitur in dubio.
¶Licencia maritꝰ requisita a lege Tauri.
53.ex cursu longi temporis presumitur.

58 ¶Qui diu fuit in possessione ālī bñficij ex diuturnitate tēporis presumitur institutꝰ.

59 ¶Concessio emphiteoseos similiter presumitur:fallit in.

60 ¶Mulierē z rustico quo casu nō presumitur concessa emphiteoseos ex diuturna possessione sed ex spacio triginta annorum.

61 ¶Emphiteota tenetur ostendere instrumentum in vestiture emphiteoseos alis potest expelli. Quia presumitur finita emphiteoseos.

62 ¶Solemnitas extrinseca an presumatur interuenisse in actu

63 ¶Filius qui diu possedit hereditatem sibi delatam presumitur patrem ratificasse ex diuturnitate temporis.idē in patre qui diu possedit hereditatem quia presumitur ꝙ filius adiuit hereditatem sibi delatam.

64 ¶Emphiteota vel vasallus alienādo sine cōsensu dñi possunt ꝙarti ipso iure ex lōga pactēria decē annoꝝ ꝑsumit cōsensisse dñm ꝙ emphiteota vel vasallus alienet ius suū.

65 ¶Scientia z patientia dominī in diucitur consensus in iure reali acquirendo.s.iti iure seruitutis vie vel itineris. z presumitur ꝙ precesserit concessio seruitutis.

66 ¶Presentia iudicis non presumit ex diuturnitate tēporis:nec donatiōis insinuatio.

67 ¶Capella diu edificata paciente prelato presumitur edificata ipso ēpo annuente.

68 ¶Mandatum necessarium ad actū nō presumitur precessisse ex temporis diuturnitate.

69 ¶Solemnitas que tendit principaliter in damnum alterius ex diuturnitate temporis non presumitur.

70 ¶Diuisio bonorum inter fratres an presumatur vbi fratres diu steterūt separati.puta possidendo quilibet vnam rem.

71 ¶Solemnitas nō presumitur.vbi ex inspectione instrumenti constaret non interfuisse.

72 ¶Lis inf pfem z filiū esse nequit qñ agitur iure actiōis.secus ē si agitur officio iudicis.

73 ¶Verba quando obligantur ad iudicem inducunt officium iudicis.

74 ¶Fratres minores qui aliquid iure actionis petere non possunt implorare tamen officium iudicis possunt vt compellantur heredes ad relicti dationem.

75 ¶Filius agendo contra patrem etiam extraordinarie vel pro castrensibus vel quasi tenetur petere veniā patri adagēdū in iudi.

77 ¶Pater z filiꝰ in his que sunt iuris cēsentur esse eadē pſona.secꝰ in his q̄ sunt facti.

78 ¶Patria potestas in his que sunt publici iuris non attenditur.

¶Filiꝰ familias in causa criminis publici absq; pfis cōsensu est legittimus accusator.

¶Filius familias bodie an testari valeat. z quantum ad quid?

79 ¶Filius agit contra patrem dissipatorem bonorum suorum castrensium. z etiam pro dote.vt in num.82.

81 ¶Heres z defunctus idem censentur.

83 ¶Donatio facta a patre rege suo filio statim valet.

84 ¶Donatio in vita pro legittima facta filio in potestate valet.

85 ¶Donatio facta filio in potestate statim valet quando est firmata iuramento.

86 ¶Donare an possit filius fami. sine fratri de consensu patris.

¶Emancipatio ad vnum actum non vz.

87 ¶Donatio facta filio p doctoratu ē valida.sicut illa que fieret filio euntī in castra.

88 ¶Hereditatē delatā filio fami.in extremis cōstitutus.an pf in illo instāti possit addire eius nomine z agnoscere bonoꝝ possessionē.

89 ¶Pater si amisit aliquod lucrum ob suum delictum ꝙ applicatur filio non recquiritur patri sed filio.

90 ¶Querela contra testamentū matris non acquiritur patri.

¶Jus vindicte in bonis nō est cōputādū.

91 ¶Filiꝰ familias testamentū facere nō pōt etiā de cōsensu patris:fallit in castrēsibꝰ vel quasi z in lucris nuptialibus.nu.9 6.idē in.

92 ¶Donatis sibi a rege vel imperatore que censentur castrensia?

93 ¶Clicus prime tonsure facit testamētum.

94 ¶Donatio librorū facta filio doctoris statim vz.idem si sit facta clerico prime tōsure licet non habeat beneficium.

95 ¶Testamētū clerici an sit subiectū q̄relle.

97 ¶Francigene non habent filios in potestate.ex quo infertur ꝙ substitutio pupillaris in eis nō habet locum.

98 ¶Donare causa mortis de consensu pfis pōt filiꝰ familias: fm cōem sntiam.q̄ vult restituere nō in subtiliter autor per aliqua media z eam optime absolvit vsq; ad nu.106.

106 ¶Mulier constante matrimonio viro vergente ad inopiam potest dotē exigere z hipotecaria agere sicut posset soluto matrimonio nec in hac exactione requiritur licentia mariti iurta.l.55.Tauri.

107 ¶Patri dissipanti bona filij sua culpa etiā si sit absq; dolo auferetur administratio bonorum z in.num.108.z hanc limitat in.nu. 132.133.134.135.z.136.

109 ¶Substitutio pupillaris an possit fieri a patre turpi z inhoneſta persona z. nu. 110. vsq; ad nume.115.

113 ¶Prodigo non auferetur administratio bonoꝝ ante interdictionē iudicis. z nu.114.

¶Prodigus interdictus a iudice contrahēdo etiam cum iuramento non obligatur.

115 ¶Filiꝰ q̄ cōsumpsit male suā legittimā fibi assignatā i vita pfis.amplius pf ei nō tenet relinq̄re.alimēta tñ tenet ei pstare q̄ iure nāli sunt debita ideoq; nullo euētu tolli possūt.

116 ¶Pater turpis restituꝰ indulgētia principis quāuis recuperat patriam potestatem non tamē ad ministrationem filij z sic tutela seu curatoria non finitur in casu sing.l.fi. C.de senten.pas.num. 117. quo ad administrationem bonorum.filij.

118 ¶Pater viuens dissipans sua bona an teneat assignare legittimam filio.vel debeat filius expectare mortem naturalem patris.

119 ¶Maritus tenetur consignari dotem de qua vteraq; viuant.
¶Interest rei publice ꝙ quis non male vtatur suis rebus.

123 ¶Pas monachus nunquid teneatur prestare legittimam filijs. an vero filij debeant spectare mortem naturalē patris monachi.

125 ¶Pater ex forma statuti teneri potest ad legittime solutionem propter delictū filij.nō tamē haberet locum tale statutum eo casu quo filius esset cōdēnatus ꝑpf cōtumaciā.

126 ¶Argumentum de legittima patroni ad legittimam filij valet.z in num.127.

128 ¶Mortis patris attenditur quo ad legittimam z supra.in num.125.fallit.

¶In legittima assignata filio i vita patris quo casu si augerent facultates patris non attenderet tempus mortis.sed est falsum. 130

¶Filia incongrue dotata agit ad supplementum augmenti licet dotem pro sua legittima receperit.

¶Ex forma statuti si pater soluit legittimam filij pro eius delicto attenditur tempus delicti commissi non mortis patris. 131

¶Nunquid pro furto magno equipollenti tribus imponi possit pena mortis sicut dictum est pro tribus. 333

¶Octo casus in quibꝰ fur furca suspēdit.

¶Baldi opinio asserentis pro magno furto debere imponi pena mortis furi quo casu practicetur in hoc regno exponitur.

¶Baldus est magne authoritatis vbi nō habet contra dicentem. 136

¶Masculo luxurioso non est dandus curator in bonis.z optime declaratur. 137

¶Mulieri luxuriose potest dari curator in bonis tanq̄ prodigo datur. 138

¶Meretrix nō meret legū laqueis inodari. 139

¶Cum meretrice nupta adulterium non committitur. 140

¶Lex generaliter loquens generaliter est intelligenda.

¶Causa delinquendi est fugienda.

¶Maritus patienter ferens vxoris adulterium leno presumitur.

¶Intellectus legis vel statuti est recipiendus.itaq; non sit talis ꝙ ex tali receptione statuentes inciderent in penam.

¶Lex penalis z odiosa fauore rei publice extenditur.

¶Nihil z inutile equiparantur.

¶Prodigꝰ dr ille qui plꝰ erpēdit quā hz. 141

¶Modus adhibendus in prestatione alimentorum. per optimas remissiones vltra authorem copiose disseritur. 142

Equit so

lemnis lex imperator. ff. ad trebel. z. in hac mea repetitione hunc ordinem tenebo quia. ¶Primo rationes que me ad hanc. l. repetendam induxerunt assignabo. ¶Secundo cōtinuationem Rubrice vno tantūmodo addito pro vt moris est ad precedētē. Rubricā suo ordine situabo. ¶Tertio casus positionē diuisione eidē.l. precedēte z cū summario subsequente specifice figurabo. Diuisio istius repetitionis

Universidad de Salamanca. BGH

¶ Quarto ſi materiam.l. noſtre cum ratio-
nibus dubitandi.nec non decidẽdi vbi opor-
tunum fuerit ad plenũ examinabo. ¶ Ser-
to concluſiones meas ad obiecta reſponden
1 do in quantum potero ſubſtentabo. ¶ Ue-
nio ad primum ⁊ dico ꝙ nõ ſine cauſa volui
memouere ad hanc.l.comentandã quia qui
liber debet moueri aliqua de cauſa ſeu ratio
ne ad aliquid faciendum ſeu ſtatuẽdum.vt.
in.l.eas.ff. de capi. dimi.cum ratio ſit cauſa
actus vt eſt tex.in.l.ij.§.circa. ff. de excepti.
doli.⁊ quo maiori ratione quis vtitur eo ma
ioris auctoritatis verba ſua eſſe videntur
vt eſt tex.in.c.decretales.xx.di.⁊ illud vtens
maiori ratione videtur eſſe maioris auctori
tatꝫ vt.xxj.di.l.pri. Vnde illud ſi vis omnia
tibi ſubiicere ſubiice te rationi vba ſunt Se
nece ⁊ eſt glo.in.c.ex eo.de electi.li.vj.⁊ illud
etiam ꝙ ratione caret extirpãdum eſt vt eſt
text.in.c.cor epiſcopi. lxviij. diſtin.⁊ eſt text.
iuncta glo.in.c.ſi quando.de reſcriptis. di-
2 co igit ꝙ triplex ratio fuit motiua. ¶ Pri-
ma fuit propter bonum principium ſeu pul
chrum nomen huius.l.quia incipit impera
tor ꝙ eſt nomen forte potens terribile ⁊ pul
chrum potens quia eſt dominus mundi. vt
in.l.deprecatio.ff.ad legem rodi. de iact.⁊
in.l.bene azenone.C.de quadri preſ.⁊ eſt tex.
in.l.ſi duas.§.j.ff.de excuſa.tuto. ⁊ in.l.j.§.
ſi.cum.l.ſe.vbi ad hoc eſt tex. no. ſecundum
Bar.ibi.ff. de rei vendi. ⁊ ita per dicta iu-
ra tenet.Cy. Bar.Ba.⁊ Sali. ⁊ Pau.de
caſt. in. lege prima. C. de ſumma tri. ⁊ fide
catho.⁊ Bar.in probemio.ffor.in prin.⁊ in
extraua.ad reprimendum in verſi. totius ⁊
Ange. in. l. ſi heredis ſeruus in prin. ff. de
leg.j.⁊ in.l. bene azenone.vbi etiam Bal.et
ibi no.dicta.l.j.§.ſi.ff.de rei vendi.

Imperator. **¶ Additio.** ¶ Imperator eſt ſummus ſuperior.
l.cum multa.⁊ ibi
Bal.col.j.C.de bo.ꝙ liber.ego quidem mũ
di dominus inquit imperator.in.d.l. de pre
catio.vbi Paul.de caſtro.num. vj.ff. ad.l.
Rodi.de iact. c.in apibus. vij. q.j. Hugo.
de poteſtate quatuor prelatorum in. j. par-
te. §.qualis eſſe debeat imperator.in.viij.vo
lumi.tract.fol.xciij.col. iij. ⁊ imperator di-
citur ſanctiſſimus.l.cum Silleianum.ad ſi.
C.de bis quibus vt indign. ſicut Rom.pon
tifex.⁊ alibi a Papiniano iuris cõſulto. de
religioſiſſim⁹.in.l. vnum ex familia.§.item
marcus.ff.de lega.ij.⁊ nobiliſſimus.⁊ qua
ſi deus in terris. vt per Paul. de caſt. vbi.
ſupra.nu.3.dꝫ ꝙ de ordine cõmilit onũ.l.j.
ff.de milita.teſta. Pau.de caſt.in.l.ſi.nu.ij.
C.d vb.ſig. Imperator.n.diligit iuſtos tãꝫ
illos.⁊ tanꝫ pf dz habere ſe erga eos.text.
⁊ ibi Pau.nu.ij.in.l.ſi quis.in.ij.C.d inof-
ſi.teſta.optime p Joa.lup.in li. de regni gu
bernatio.li.4.c.xxiiij.incipi.rex ergo ſapiẽs
⁊ prudens. Rex iuſtus erigit terrã: prouer.
xxix.inde ſapiens iudicabit populũ ſuum.
⁊ principatus ſenſati ſtabilis erit.prout facit
noſter imperator Karolus huius nominis
quintus. Cui omnia recto iure cõpetũt.⁊ de
imperatore plura ſcripſit Hippolit.in.l.vni.
nu.xcvj.C.de Rap. virgi. Lagno. in. rep.
probe.ffr.col.v.num.xxix. ⁊ Lexicon iuris.
verb.imperator. Calca.conſi.ij.nu.xxxvii.⁊
conſi.vij.nu.xxij.⁊ conſi. liij.nu. xvj. ⁊ conſi.
lxxx.nu.viij. Deci.conſi.cclxix.nu.vij.⁊ cõ.
cccvij.nu.ix. Jaſ.in.l.ſubiectos popu.l vtraꝫ
lectu.C.de ſacro ſanct.eccle. Caſſaneum.in
conſuetudi.Burgun.fol.iiij.col.iij. ¶ Vbi Imperium quare diſcatur ſanctũ.
inquit ſanctum imperium.qꝛ omne imperiũ
eſt a deo permiſſiue. formaliter ⁊ effectiue.
vt apud pſalmiſtam.lxxj.iudicium tuum re
gi da. ⁊ prouerbi.viij.per me reges regnãt.
¶ Et imperiũ conſiſtit in quatuor vt de- Imperium conſiſtit in quatuor. Lex regni. Nota.
clarat.Caſſa.vbi ſupra.fol.xxiiij.col.j.nu.j.
⁊ adde.l.j.titu.j.parti.ij. ¶ Aduertẽdum
eſt.ꝙ rex Romanorum ante coronationem
gaudet priuilegio principatus.⁊ adminiſtra
tione imperij.glo.in.c.legimus. xciij.diſti.⁊
glo.in.c.indẽnitatibus.§.ſane. de electi.lib.
vj. Ang.areti.in probemi.inſti.col.iij.verſ.
poſſet hic dubitari. Prepoſi.l.c.per venera
bilem.qui filij ſint legi.nu.lxxxviij.⁊ Berta
chin.in trac.de epiſcop.in.iiij.part.ij.princi.
tertij libri.nu.v. Et vid. in tract. de vtraꝫ
poteſt.c.clxxviij.in.r.volu.tract.fol.clxxiij.
col.ij.vbi (licet ab in certo Autore) optime
loquitur.⁊ iſtam inquit cõmunem concluſio
nẽ Joan.licerier. in tract. de pmogenitu.q.
xij. Secundi libri.nu.xxxv.⁊ Sbili. dec.in
cõſi.cxciij.nu.j.idem in conſi.dlxxxviij.col.
ij.⁊ ꝙ de cõſuetudine obſeruatur.⁊ Hiero.
eagnol.in repeti.probe.ffr.col.vj.nu.xl. Cõ
tra Bart.ibi.nu.xv. Feli.in.c.eam te.num.
ij.de reſcri.⁊ glo.⁊ Bar.in.l.bene azenone.
C.de quadri.preſc. Jaſo.in.l.Huis.num.v.
C.de inoffi.teſtamen. ¶ Probatur ex phi.
ij.phiſico. parum diſtat a re ꝙ quaſi mini-
me diſtare videtur.tex. in.l.pen.ff.de mili.te
ſtamen. Hippoli.in ſingu.cccxxv. ⁊ in repe.
Rubri.ff.de fideiuſſo.num.ccxvj. Didacus
Perez Salmantinus.

3 ¶ Et de iure omnes principes ſubſunt im-
peratori.tex.eſt in.c.in apibus.vij.q.j. Item
omnes nationes vt in.c. Adrianus.lxiij. diſ-
tin.⁊ omnes ⁊ omnia ſunt in poteſtate impe
ratoris vt in.c.quo iure.viij.di. Hic dicit gl.
in.d.c. Adrianus ⁊ in.d.c. in apibus ꝙ ſol⁹
coronabit imperator omnes reges quia im-
perium proceſſit adeo.vt auth.quomodo op
portet epiſc.in prin.colla.j.⁊ proceſſit triplici
ter.ſ.inuẽtione a probatione ⁊ confirmatione
vt trahit Bal.pulchre in.l.j.C.de ſumma.tri.
⁊ circa hoc dicit Bal.in.probemio ffortĩ. iij.
col.ꝙ imperator imperat de iure in vniuer-
ſa dictione que aſcendentem videt ⁊ deſcẽ-
dentem ſolem ⁊ ex vtroꝙ latere meridie ⁊ ſeptẽ
trione. vt in. §.hoc conſiderantes in.auct. vt
omnes obe.preſi prouinci.col.v. Item impe
rat in omnibus inſulis que vſq; ad occeani re
ceſſus extenditur vt in auct.vt eccleſia roma.
4 §.quid ergo.col.ij. ¶ Et ſubdit Bart. in.l.
boſtes.ij.col. ff. de capti. ⁊ poſtli. reuer. ꝙ ſi
quis diceret imperatorem non eſſe dominũ
⁊ monarcham totius orbis eſſet hereticus qꝛ
diceret contra tex.euãgelij.luce. iij.criuit edi
ctum a ceſſare auguſto vt deſcriberetur vni-
uerſus orbis.⁊ ita recognouit chriſtus impe
5 ratorem eſſe dominum. ¶ Sed in hoc repre
benditur.Bar.per Bal.in.c.ſolite extra de
Reges biſpanie nõ recognoſcunt ſuperiorem. maio.⁊ obe. ¶ Et circa hoc eſt notandũ ꝙ
ſereniſſimi principes noſtri reges biſpanie nõ
ſunt ſubdicti imperatori quia regnum ſuum
a ſaucibus boſtium eruerunt vt eſt gloſa.no.
in.d.c. Adrianus.

¶ Adde. ¶ Jaſon. in. l. id apud
boſtes.nume.xliij. col. ij.
d lega.j. Abb.in.c.nouit
col.vij.de iudi.nu.xvj.v. ⁊ pro hoc vide ſin-
gulare.⁊ in.c.venerabilẽ.co.vij.nu.xix.d ele
ctio. Joan.lup.in tract.de benefi.vacant. in
curia.§.viij.⁊ per eundem Joan.lup.in rep.
Rubri.de donatio.fol.ij.col.ij.nu.xviij.⁊ eſt
communiter recepta ſecundũ Gometi.in.l.
iij. Tauri.nu.xvj.⁊ Gullielm.a monſerrat.
in tract.de ſucceſſi.regum in.j. dubio. nu.xl.
Nico.ab vbaldis.in tract.de ſucceſſi.ab inteſ-
ta.§.⁊ aduerte.nu.lxxxij. Antoni. Corſet.in
libro d poteſta.regia.q.xxij.nu.xix. Balb.d
preſcrip.in.ij.parte.ij.part.princi.q.ij.nu.v.
Nota ſta- ¶ Et quo clare infertur. ꝙ cum reges bi-
tio. ſpanie non recognoſcãt ſuperiorẽ.cõmitti cõ
tra eos crimen leſe mageſtatis ſecundũ Jo.
ſab.in.§.imperatoriam.nu.j.in probe.inſti.⁊
in.§.alia de inde lex.nu.iij.inſti. de publi.iu-
di. Pau.in.l.nemo.nu.vj.C.de epiſc⁊ cleri.
Luc. de penna. in.l.j.col.ij.C. de conductо-
ri.rerum fiſcali.lib.xj.⁊ Jſerni.in.c.vno.vb.
bona damnatorum.que ſunt regali.in vſibus
feudo. Hippoli.in cõſi.j.nu.ij. Joan.lup.de
iuſti.⁊ iure. v. par.§.viij.l.j.ti.viij.lib.viij.or- Lex regni.
di. ¶ Et adde quindecim caſus in quib⁹ cri- Caſ⁹ in qb⁹
mem leſe mageſtatis dicitur committi. per crimem leſe
Franc.de parma.de fiſco ⁊ eius priuileg. in. mageſtatis
ij.parte Rubri.de crimine leſe mageſtatis. cõmittitur.
Didacus Perez Salmantinus.
¶ Quid autẽ in rege Francie videatis tex. Quid re re-
⁊ gloſa ⁊ domin. Abba.in vltima col.in. c. ꝙ ge Francie.
venerabilem.qui filij.ſint legit.⁊ Bart. in.l.
boſtes.⁊ glo.⁊ ibi Bal.in.c.j. in principio.d
de pace iura.firmã. ¶ Notate tñ ꝙ Bal.in Veneti ſunt
rubrica.de re.diui.ff.iij.col.dicit ꝙ Veneti ſũt erẽpti a im-
exempti ab imperatore. ⁊ eſt ratio ſecũdum peratore.
eum: quia ciuites Venetiarũ non eſt fundata
in ſolo alicuius: ſed eſt edificata in mari.§ de
iure gentium ⁊ ciuili eſt ſtatutum ꝙ ciuita-
tes edificate in mare cõmuni omnibus ani-
mantibus ſunt eorum qui eas edificant vt
in.l.in tantum in princi. ff. de re diui. ⁊ hac
ratione.quia Veneti ſunt fundati in mari. ⁊
non in ſolo iuriſditionali alicuius: ideo de iu
re pretendunt libertatem ab imperatore.

¶ Adde. ¶ Caſſane. in conſuetu. Burg.char. xxxj. nume.
xxxij. Joan.lecerí.de pri-
mo genitura. q. xij. ſecundi libri. vbi dicit ꝙ
Veneti habẽt bullam exẽptionis ab imperio.
⁊ venetiarum ciuitas aliarũ ciuitatum regi-
na appellat Hieronym.gigant.in tract.d pen-
ſionibus.q.lxiij.nume.j. ⁊ Veneti qualiter di
cantur habere iuriſditionem in eorum mari.
vi.pulchre Franc. Bal. de preſcrip. in.iiij.
parte.v.partis principa.q.vj.nume.vj. ⁊ ibi
ipſe citat alios quos non licet ex eo referre.
Didacus perez Salmantinus.
¶ Et etiã iſtud nomẽ ſcilicet imperator eſt 6
pulchrum.nam dicitur imperator prout eſt
imperium in altiſſimo ſuo ſitu ⁊ circulo ꝙ
eſt ſumma poteſtas nullis circunclusa limiti
bus.vt in.l.imperium.de iuriſdi.omni. iudi.
ita pulchre dicit Bald. in dicto probemio.
ffor.vbi more imperatoris vocat optimũ.⁊
dicit ꝙ imperator eſt optimus nomine ⁊ ꝙ
ita debet eſſe re. ¶ Quia rebus ⁊ factis, de 7
quibus loquimur cognatos oppottet eſſe ſer
mones vt in.l.j.in fi.C.de officio pref. vrbi.⁊
ſit pulchritudo nominis mouit animũ meum
ad hanc.l.repetendam vnde dicit Bart. in
prin.rubrice.ff.de acqui.heredi. hec vba in.l.
j.de origine iuris.conſultus monet nos non

Universidad de Salamanca. BGH

incipere sine aliqua prefactione ⁊ memini anno preterito in. lectura. ff. veteris. assumpsisse auctoritatem scilicet pulchra sum. ⁊ de cora nunc assumo istam nigra sum sed formosa filia hierusalem ideo dilexit me rex ⁊ introduxit in cubiculum suū vnde dicit Ly. in.l.j. in.ij.no.C.de sūma tri. q magnū quid reputatur habere pulchrum nomē. vnde ⁊ Salomō melius est habere bonum nomē quam divicijs habundare vnde Ange. in.l.j.C.de lega. ¶ Dicit melio est bonū nomē omni thesauro vnde etiam dicit accursius. in.l.facta. §. in vanda. ff.ad Trebel. gloriādo se ponas tibi nomē meum scilicet accursius nā ego sum accursius qui curro ⁊ subcurro contra tenebras iuris ciuilis hinc etiam dicit Sali. in.l.j.C.de summa tri. q parētes ꝺbent filijs suis imponere nomina honesta ⁊ autoritatis: non autem nomina turpia ⁊ quodam modo infamiā importantia.

¶Adde. ¶Pet. gerard. in sing. lxxv. magnū est pulchrū. Jaco. de bello visu. in practica. iudiciaria in princi. nu. ij. Joan. montaign. in tract. de bigami. q.ij.nu.ij. Bipoli. in prati. causa. crimi. §. expedita. nume. lij. Cassane. in consuetudi. burgund. Rubr. i. §. vj. nu. liij. char. lxvj. Joan. bernard. in prati. crim. canonica. c. vij. ¶ Et dicit Salice. per ter. ibi in.l.cunctos. col.j.C. de sum. trinit. q

Pat filijs nomina honesta imponere debet.

patres debent imponere nomina autoritatis ⁊ honesta filijs non turpia vel quodam modo infamiā denotantia. ¶ Et vbi supra placet iuris interpretibus aliquos effectus trahere ex eo q quis malum nomē habeat tamē ego semper intelligo predictos doctores intelligendos esse de malo nomine malis moribꝰ acquisito. non vero de eo q ꝯnis sit malū. qui habet illum non elegit. sed suscepit tempore quo non fuit in eius arbitrio vel potestate repellere. Didacus ¶Perez.

9 ¶ Et dicit Joā. andre. in.c. grauis. extra de depositi. q vxor sua dicebat q etiā si pulchra nomina venderentur deberēt emi. ⁊. in.c. cū secundū apostolū. de preben. q male agūt parentes qui turpia nomina pro genitorum suorum in filijs suis repetebant ⁊ per hoc dicit Joan. and. in. dicto. c. grauis. q imputandū est ei qui contrahit cū habentiti difforme nomē quia si decipiat sibi est imputandum facit etiam q trahitur in.l. sed ⁊ sciēdum. §. eo. titu. ⁊ attendatis. ¶ Circa hoc vnum notabilem effectum quem operatur pulchritudo nam si duo sunt nati simul ⁊ de ordine non apparet quis dicatur primo genitus nam in hoc est dicendum q pulcher seu formosior ⁊ robustior quia presumitur robustior celerius exisse de carcere vteri materni arg. ter. in.l.si fuerit. §. fi. ff. de rebus. du. ita tenet Bald. in prohemio. ffor. §. ita q. ij. col. Sed Bal. in. l. in quibus. C. de secūd. nuptijs dicit q tunc pater rex potest eligere quē voluerit in. Regem succedere. ⁊ illud etiam quod dicitur accipe vxorem pulchram cū qua habeas solatium toto tempore vite tue nam mulier senex sepulchrum viri est. ¶ Adde quod vxor pulchra sit eligenda optime explicat Neuzan⁹. in silua nup. li. iiij. nume. cxvij.) ⁊ illud Salomon in canticis. Tota pulchra est amica mea ⁊ macula non est in te licet ibi de alia loquatur pulchritudine scilicet de humilitate ⁊ virginitate ⁊ conceptione virginis Marie sine peccato originali ⁊ illud Ɛrgilij. Sunt mihi bis septē prestanti corpore nymphe: quarum que forma pulcherrima delopeyam.

11 ¶ Aliquando tamē pulchritudo est reprobata. de qua loquitur ter. in.c. fucare. de cons. dist. v. vbi dicit ter. fucare figmentis quo vel rubicūdior vel candidor vel verecundior appareat adulterina fallacia est ꝛc. vnde vꝰ si vicium frontis alicuius fucus inauret gloria frontis obijt cum color hospes abijt.

¶Additio. ¶ Fucare se mulieri quādo est peccatum. vel quando non. vide ¶Pet. ab anchar. in. c. canonū. q. j. col. xxviij. de consti. Abb. in.c.j. nu. ij. ⁊ ibi in additi. extra. ne cleri. vel monach. Guili. benedict. in.c. Ratnuti⁹. fol. clij. in verb. cuidam petro. nu. xxxiiij. de testa. Cassane. in catbalogo gloria mundi. ij. part. conside. xxxij. Neutza. in silua nupti. lib. ij. nu. lxxxvj. Floren. in. ij. parte. titu. j. c. xiij. ⁊. c. xxiij. Abulēſ. Matbei. xj. q. xiij. Siluest. in sum. verb. ornatus. q. iiij. ⁊. q. x. Minorita in speculo conscie scientie. tract. j. c. lxxj. §. v. singulariter ex omni iure probat Tiraquellus. banc. q. de gena tu mulierum. in legibus connubialibus. l. ij. Didacus ¶Perez Salmantinus.

12 ¶ Secda ratio motiua fuit quia materia nō ter. est frequens ⁊ cottidiana vt ꝺ se ipsa appareat ⁊ q propter frequentiam vel vsum cottidianū aliquid sit statuēdū q forte alias non fieret est ter. in.l. legauj. in pn. ff. de liber. leg. ibi dū dicit ter. ⁊ pleni⁹ rogo q ad hec spectāt attigas cottidiana enī sūt ⁊ in.l. nā ad ea. ff. ꝺ legi. vbi dicit ter. q ad ea q̄ frequēti⁹ accidūt ⁊ nō ad ea que raro cōtingūt iura adaptāt.

¶Adde. ¶ Segur. in repe.l.iij.§. fina. v. sexto decimo. nu. xxxi. ff. de lib. ⁊ posth. vbi ponit vtiles ⁊ practicabiles questiones. ⁊ in.l. si ex legati. causa. col.j. ff. de verbo. obli. Nicol. everard. in topicis iuris. c. lxiij. ¶Panthale. de cre. in repe.l.ij. col. liiij. v. insuper facit. C. de resc. vend. Calcane. in consi. vij. num. xxvij. ⁊ consi. xxviij. nume. xiiij. ⁊ consi. xxxij. nume. xlij. ⁊ consi. xlv. nume. iiij. ⁊ consi. lxiiij. nume. x. Felin. in.c. sciscitatus. nume. ix. de resc. Deci. in consi. cecevj. col. v. nu. x. Joan. lup. in repe. c. per vestras chart. lxxxij. nume. xxvj. Hieronym. cagnol. in repeti. l. si quis maior. nume. lxxij. C. de transactio. Bippol. in singu. dcclij. solita ⁊ consueta. ⁊ in sing. cccexcv. in contractibus. vbi in hac re pulchra ⁊ necessaria inuenies. Didacus ¶Perez.

13 *Inseritur.* ¶ Ex quo infert Innocen. in. c. cum nobis. de electi. in verbo renocare. q citatus vt compareat tali die dicitur expectari vsq ad horam qua actus ille expediri consuevit de quo notatur per glo. ⁊ docto. in. §. omnis insti. de verb. obliga. ⁊ Ang. in. dicta. l. nam ad ea. vbi refert ⁊ sequitur dictum Innocen. facit etiā ter. in.l. certi condictio. §. si numos. ibi (cum quottidie crediturꝰ pecuniam mutuā ab aliquo poscamus.) ff. si cert. pet. a. nam ibi est casus vbi consuetudine inducitur vt alteri per alterum acquiratur actio quod de iure alis non fieret vt in.l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de verbo. obli. ex hoc infert Bar. in.l. si pignore. §. fina. ff. de pignō. acti. q non est in culpa qui facit illud q cōsuetum est fieri q in culpa qui facit illud q consuetum est fieri q facit q in istis promissionibus de euictiōe ⁊ similibus clausulis q̄ consueuerint opponi in instrumentis debemus inspicere vsum ⁊ cōsuetudinē vt in.l. q si nolit. §. quia assidua. ff. de edicti. edicto. ⁊ in.l. si pri⁹. §. j. ff. ꝺ aqua plu. ar. c. facit etiam ter. in.l. certi. ibi (⁊ omnes tales homines per vsum quottidianum iam esse approbatos.) C. de iudi. ad idem facit ter. in.l.ij. §. merito. ibi (ita solet etiā princeps ꝛc.) ff. de ne quid in loco publ. fiat. ⁊ l. sufficit. ibi (⁊ hoc quottidie fieri constat.) ff. ꝺ sponsa. facit etiam ter. in.l. imperator. ij. ff. ꝺ statu. homi. nam non probat hoc esse q ab hoc contingat ab esse vt in.l. nec q natales cū glosa. C. de proba. ¶ Et hoc infertur q in

14 *Infertur.*

acquirendo dominio non sufficit animus acquirendi possessionem nisi etiam sit animus acquirendi dominium quia hoc quottidie fit q quis habeat animum acquirendi possessionem. ⁊ non dominum ita tenet Bal. in.l. pe. in prin. C. si a nō compe. iudi. fu. ay. per. ter. in.l. non hoc. in prin. C. vnde legit. ¶ Nec etiam in fertur q licet aliquando ex possessione presumatur dominum vt plene declarat Bar. in.l. pen. de cond. insti. ⁊. in.l. sicuti. §. si queratur. ff. si seruꝰ vendi. istud est verum si istud allegetur quia quottidie fit q non allegetur in iudicijs ita tenet Bal. in.l. etiā. iiij. col. C. de execu. rei iudi. vbi allegat etiam ter. in. d.l. nō hoc. hoc ēt tenuit Bar. in.l. rē alienam. ij. co. ff. de pigno. acti. pro quo facit ter. in.l. si adulterium cum in cestu. §. idē polliōi. ff. de adulterijs.

Inseritur.

¶Additio. ¶ Adde Andre. alciat. in tract. presumpt. regul. ij. presumpt. xij. nume. iiij. ⁊ Segur. in repe. l. iij. §. fina. nume. xviij. vbi banc fore communem asseruim⁹. ff. de libe. ⁊ post. Didac⁹ ¶Perez.

15 ¶ Facit pro hoc q licet in dubio presumatur bona fides vt. l. pe. C. de euicti. ⁊ est glosa in.c. si diligenti. ⁊ in.c. fi. de prescripti. ⁊ insti. ꝺ vsuca. in prin. ⁊ Bar. in.l. Celsus in pen. col. ff. de vsuca. hoc est verum si allegetur alis si non allegetur nō presumitur ita tenet Bal. in.c. si quis. per. xxx. ij. col. si de feu. fide. con. inter. domi. ⁊ agna ⁊ in.c. per tuas. ij. col. de testi. ⁊ in.l. per longi. vbi etiam Ange. C. de longi. tempo. prescri. ⁊ Angel. in. l. cum qui. §. fina. ff. de publici.

¶Adde. ¶ Philip. dec. in consi. cclxvj. nu. v. ⁊ con. cclxxij. ⁊ consi. ccclxxv. col. ij. Attia. de presum. reg. iij. presum. v. Matthe. afflict. in consti. Neapolita. decisio. liij. nume. v. Prob. in.c. j. nu. xix. de prescr. lib. vj. Philip. in.c. Abbate sane. col. ij. de re iudi. eo. lib. Cepol. in.l. venditioni. nu. xxviij. C. de vsuc. pro empto. Jaso. in.l. cum quid. col. ante pe. ff. si cert. petat. Joan. lup. in repe. c. per vestras. de dona. char. lxxviij. col. j. nu. vj. Roch. curti. de iure patrona. verb. cōpetēs. nu. xxxv. Bipp. in singu. xxxiij. Didac⁹ ¶Perez.

16 ¶ Facit etiā hoc pro hoc q licet sit presumptio iuris illa ꝺbet allegari quia etiā illud q est notorium debet allegari quia notorium licet releuet ab onere probandi nō releuat ab onere allegandi vel ꝓponēdi vt in. cle. appellāti. de appe. ⁊ Bar. in.l. j. ij. col. ff. de except.

¶Adde. ¶ Rota. in nouis decisio. vij. nume. iiij. Roma. in consil. ij. omnino Felic. in. c. cum ordinem. nume. ix. de rele. ⁊ in. c.

Universidad de Salamanca. BGH

Rnā.nūme.viij.de preser.Bulticl. benedict. in repet.c.Raimundus.verb.mortuo. cl.ij. mūme.lxxxviij.de testam. Jaso.in.l.si vero. §.qui pro rei.num.xij.ff.qui sat.va.cogant. ⁊ in.l.si vnus.§. pactus ne peteret.nu. xxv. ff.de pact. Cassane.in consuetu.Burgund. fol.j.num.xxv.⁊ Tiraquell.in tract.de viro que retract.fol.ecixxxj.nu.xvij. ¶Et notorium dicitur id de quo constat per scripturam seu instrumentū. Dec.in cōs.cccxxxiij. nume.xiij. Didacus ꝑez.

Notorū quid?

¶Et predicta prestant ad hoc ꝙ licita est argumentatio a communiter accidentibus: vt est glo.⁊ Bald.in.l.cū dotē.C.de iure dotium ⁊ habit latissime Bald.in.l.conuenticulā.C.de epīsc.⁊ cle.⁊ est tex.in.l.cui dens. ff.de edili.edict.ex quo infert Bald.in.auc. habita.iiij.colu.versi.(sequitur in.litera de viuentibus).C.ne filij pro pa.ꝙ presumitur scholaris in studio fecisse magnas expensas quia sic cōmuniter accidit. ¶Vid. addita hic in Recapitulatione huius.l. ¶Unum tamē singulariter not.ꝙ recipiens periculū omniū casuum fortuitorū nō tenetur de casu fortuito extraordinario nō cōsueto euenire casus est singularis in.l.fistulas.§.fi. ff. de cōtra.emptio. ⁊ de vsu quottidiano vide tex.in.l.certe.§.fi.ff.de precā. ⁊ ter. in.l.iusto ⁊ illud ꝙ per illū text.inferunt ibi Angel. ⁊ ꝑau.de ca.ff.de vsuca. ¶Tertia fuit ratio motiua amicitia nō leuis imo magna ⁊ singularis cuiuslibet mei auditoris in cuius ꝑsona pars cal⁹ nostre legis iā contingit de facto ⁊ quia possibile erat ꝙ tota dispositio eiusdē posset contingere vt ipse materiā nre legis potuisset melius memorie comendare si sibi ea fuisset necessaria. ideo eius vnct⁹ vt dixi amicitia volui hāc.l.magis cē aliā repetere nā propter amicos aliqua sunt facienda que cessante amicitia non fierent vt.in.l.tutori.C.de nego.gestis hinc videmus ꝙ amicus pro amico absente contra quem lata est sententia potest appellare vt est glo. in.c.j.⁊ ibi Archi.de electi.lib.vj. ⁊ est text. in.l.non tantum.ff.de appellatio.

Inferitur.

21

17 Amicitia.

¶Adde. ¶Gul.ben. in.c.Raimundus.vbo.testamti.iij.⁊ in verb.si absq; liberis. nu.vi.⁊ optime per Cassan. in cōsue.Burg. Rubri.iiij.§.v.nu.xxij.cū plurib⁹ seq̄ntib⁹. vbi plures effectus amicitie describuntur. ⁊ adde etiam Joan. de Janduno. in.xij. libros metaphi.q.vj.fol.v.colu.iiij.versic. nota ad intellectum questionis.⁊ Guilielm. Parisiens.de legibus.fo.xxxvij.colu.ij.⁊ de virtutib⁹.fol.lxxj.co.j.⁊ de morib⁹. fol.cxvij. col.iiij.in.j.thomo. ¶Et hinc refert. Viale ri⁹ tit.de amicitia in princi. Cōtēplemur nūc amicitie vinculum, potens et prevalidum. neq; vlla ex parte sanguinis viribus inferi⁹. hoc etiā certius ⁊ explicatius ⁊c. ¶Et societas dī esse quedā fraternitas. Jaso.in.l. apertissimi.iij.col.C.de indi. vij Salo. prouer.xviij. vir amicabilis ad societatē magis amicus erit q̄ frater. facit.l.nemo. ver. qui frater nō est.ff.de heredi. instit. Amicitia ꝑfecta virtus est. aut nō sine vtute fm philosop. viij.ethico.de q̄ ꝑ Thom.ij.ij.q.xxvi. artic. iiij.⁊ Silvest.vb.charitas. Bald. in.l.si quis. viij.C.de testi.⁊ adde Tiraq̄ll.de legib⁹ cōnubi.fol.45.colu.j.nu.xviij. ¶Cū igit̄ iste fuisset amic⁹ isti⁹ vtriusq; si hāc repetitionē ꝑpt cū fecit.cū a Salomone i cātic.§.c.scripsit.⁊ si dederit hō omnē substātiā dom⁹ sue ꝓ dilectione q̄si nihil despiciet eā. marie q̄ erat nobilis dictū enim ē a Gregorio. in. c.j.de dona. Hanc sibi quodāmodo nobilitas legē imponit. vt debere se quod ꝑfecte tribuit existimet. ⁊ nisi l beneficijs suis creuerit. nihil se prestitisse putet. ⁊ tradit late a Joa. lupo. in rep. Rubri.de dona.§.ir. Di. ꝑe.

¶Hinc etiam venit ꝙ amicus potest petere 18 electionis confirmationem pro amico gl. est in.c.q̄ sit.super parte petere. de electio. lib.vi.facit etiam ꝙ amicitia facit quem homicidam a dolo excusari. glosa est in.l.j. C. ad legi.cornelī.dē fica. vbi etiam quo ad hoc vidcatis docto. xxiij. circa dictam glosam vide. omnino. Jaso.in.l.j.v.colu.versi.⁊ not. dili genter.ff. de legibus. ¶Item facit ꝙ licet 19 alē in certitudo circa personas vicinet vltimā voluntatem vt si ticius in testamento tutor nominetur talis nominatio non valet vt in. l.duo sunt ticii.ff.testa.tutel. tamen si vnus ex ticijs est amicus testatoris ille presumitur nominatus vt tenet Bart. in.v.duo sunt ticij.in fi. hinc infert Bald. in.l.voluntatis. in vltima col.versi.item legatum.C.de fideicōmi.ꝙ legatum presumitur relictum propter amicitiam ⁊ ideo presumitur amico relictum vī ei qui magis meruit vt in.l.si quis seruum.§.si inter duos.ff. de legatis.ii. hinc etiam dicit Bald.in.l.amicissimos per eundem text.in princi.ff.de ercusca. tuto. ꝙ quicunq; est ad aliquod officiū presumitur amicus eligentis huic etiam dicit Bar.in.l.pro hibitum in versi.iiij.not.C.de iure fisci.li.x. ꝙ amici possunt impune resistere officiali

Singulares esse ex amicitie.

Universidad de Salamanca. BGH

in iuste exequenti hinc etiam dicit Bart.in. l.venotū.de metatis lib.xij. ꝙ amici possunt impune resistere cuicunq; inferenti vim amico suo etiam in rebus per eundem ter.

20 ¶Itē reperimus ꝙ amicus pro amico admittitur ad agendum sine mandato vt tenet Bar.in.l.non solū.§.qui ab eo.ff. de procur. ⁊ Cy.in.l.inuitus ⁊ in.l.exigendi quem ibi sequitur Sali.C.dē procura. quia talis magna ⁊ singularis amicitia preponderat coniūctioni sanguinis vt.l.cū allegas.C.dē castrē.pec. li.xij.facit.l.ij.in vbo.amici.ff.qui petā tuto.

¶Adde. ¶Bald.in.l. parentes. in.col.ij.C.de testi. Jaso. in.l.exigendi.C. de procura. Anto.corset.in singul.verb. licet frater. Dec.in consi.ccxxxij.num.iiij. ⁊ Hippo.in sing.clj.⁊ in repet. Rubri.ff.de fideiusso.nu. ccxxxiiij. Alcia.in tract.presumptio.reg.j.ꝑ sump.xxx. Didacus ꝑez. Salmantinus.

21 ¶Nam illud quod disponitur inter cōiunctos ⁊ propinquos ratione affectionis habet locum inter amicos magna amicicia coniunctos vt no. glo.in.c.requisisti. iūcta gl.in.c.ij.in gl. pe.in fi.de test.⁊ exīsse no. Abbas.in.d.c. requisisti. dē quo tū articulo videatis moder. nos in.d.l.exigēdi. ¶Facit etiā quia ardor amoris liciti operatur vim clausule codicillaris vt si in testamento minus solemni puta cū quinq; testibus institui amicū meū maxima amicitia mihi cōiunctum talis dilectio persone habeat vim clausule codicillaris ita singulariter tenet Bald.in.l.si iure.per glo. ibi.C.de testamen. manu.⁊ est ter. no.in.l.in testamento.ff.de fideicom.liberta. ꝙ alibi nō reperitur nisi in dicta.l. in testamento.⁊ in dicta.l.si iure secundum Bal.in dicta.l.si iure dicit tamen Bal.ibi ꝙ non auderet hoc extendere nisi in casu in quo tractaretur de favore libertatis sed licet Bal. hoc nō firmet.

¶Additio. ¶Hāc lecturam glo.in.d.l.testamēto. ab omnib⁹ esse approbatam testatur Jaso.in.l.si mihi ⁊ tibi.§.in legatis.nume.xx.ff.de lega.j.⁊ in.l.exigendi.nume.v.C.de procura.⁊ in.l.verbis ciuilibus.ff.de vulga.⁊ pupi.nume.xvj. ⁊ in.l. non dubium.C.de testa. Mathesila. in sing. xlj. ꝑantha.de crem.in repe.l.ij.versi.scēo est no.col.lxxj.C.de resc.vēd. Alcia.in trac. presump.regu.j.presump.xxviij. Andr.tiraquell.in rep.l.si vnq̄.vbi.libertis.nu.lxxxvij. C. de reuoc. dona. Didacus ꝑez.

23 ¶Firmauit tamen Ludo. roma. in consilio. cxxix. q̄ incipit amplissime doctor in penul.col.vbi dicit aliud ꝙ est pulchrum ⁊ notandum ⁊ magis dubitabile scilicet ꝙ ardor amoris liciti habet vim revocationis clausule derogatorie apposite in ꝓmo testō ꝙ multū est notādū ad.l.si q̄s. in principio test. in ꝓn.ff.dē leg. iij. neq; alibi reperitur aliud diriso se preter Ludo. in dicto consili. secūdum Jason. in dicta.l.exigēdi.in.ij.colū. vbi hoc ipse sequitur hoc idem sequitur ipse Jason.in.l. non dubium.in fi.C.de testa. vt in.l.sancim⁹ in sexta sallentia.C.eo.titu. ¶Ex hoc infer 24 tur ⁊ aliud ꝙ si secundum testamentum fieret inter liberos reuocaret primum etiam habens clausulam derogatoriam q̄uis de ea non facere mentionem ⁊ ad hoc allegatur in specie glosa pro singulari in.§.⁊ si quidem.in ver.perfecta ⁊ ibi Angel.in auc. de testamē. impfe.co.viij.hoc tz Bal.⁊ Sal.in auc.hoc inter liberos.C.de testamen. pro hoc facit q̄ in testamento patris inter liberos inest clausula derogatoria ad sequentia testamenta vt in dicta auc.hoc inter liberos.ergo similiter dē bet pari ratione habere vim clausule revocatorie derogationis contente in priori testamē to.cum militet idem favor filiorum ⁊. ¶Et 25 contrariorum eadem sit disciplina vt in. l.j. cum similibus. ff.de bijs qui sunt sui. vel alijur.item quia in vltimis voluntatibus facilior sit revocatio q̄ concessio vt est ter.no.in. l.si fuerit.ff.de rebu.dubi. item similem inductionem de iuramento facit Ulexan.in.l.sancimus detesta.C.an autē hoc ꝙ dixi ꝙ ardor amoris liciti operatur vim clausule codicillaris habeat non solum locum in legato ⁊ fideicommisso sed etiā in institutione vide Jason in.d.l.non dubiū insti. sed ipse in dicta.l. exigendi sentit ꝙ sic quia hoc in institutione exemplificauit vt supra dictum fuit item circa supra dicta vide Bal.in.l.j.xvj.col.versi. Quid de singulari amico. C.qui accusa.non poss. ¶Ubi ipse dicit ꝙ amicus singularis 26 venit appellatione suorum per glosam in. l. ij.qui colo.censi.li.xj.

¶Additio. ¶Supple als.C. in quib. tau. colo. censi. accussa.poss. in verb.⁊ cuius ipse sunt.quam referunt ⁊ sequuntur. Felin.in.c.cum iuramento. de homicid. Jason.in.l.titia.colum.v. ff. de verb. obligatio. Cassane.in cōsuetudi. Burgund. Rubrica.iiij.§.v. nume. xxij. ⁊ adde Tiraquell.de vtroque retract.fol.v.col. ij. nume⁹ xxiij. Didacus ꝑez. Salmātinus.

¶ Licet Bal.dicat in.d.l.j. q̄ istud nō pro batur iure ꝛ q̄ dicta glosa loquitur abusiue ꝛ non proprie facit etiā pro hoc q̄ propē ma gnam amicitiā repellitur quis a testificādo secundū speculatorem titulo. de teste.§.j. in principi.ꝛ Bald.in.l.eos.C. de testi.ꝛ in.l.si quis in vltima coln.eodem titulo.ꝛ Angel. in.§.fina.per illum text.in aucten. de nupti. coll.iiij. ꝛ in.§.cogitandum in auct. de mo nachi. collati.j. de quo tamen.arti.videatis. Ang.in.l.sed ꝛ he persone.in prin.ff.de pro curat.ꝛ Bald. in.l.j.rr.colu.C. qui accusa. non possunt ꝛ Joan.de imo. in.l.ex facto.§. si quis rogatus.xviij.colu.ff. ad Trebellia. ꝛ dominum. Aleran.in.d.l.exigendi.ꝛ in.l. j.§.lex falcidia in.j.ꝛ ij. colum. ff. ad legem falcidiam.ꝛ per canonistas in.c.coram. de te stib.ꝛ in.c.cum.m.ferrariēsis. de constitu. ꝛ videatis text.in.l.tutori.C.de negocijs. gest.ꝛ in.l.j. C. si per vim vel alio modo. circa q̄ videatis etiam dominum Aleran.in dicto.§.lex falcidia prima. ꝛ secunda colum. vbi ipse optime disputat hāc questionem an statutum loquens de compromissis inter cōsanguineos ꝛ cōiunctos habeat locū in amicis maxima amicitia constitutis ꝛ circa hoc vide Bar. in.l.ticia. in princi.j.colum.ff.de verbor.obligatio. circa hoc vide Jason. in.

27 l.si filiam.C.de inofficio. testamen. ¶ Vnū tamen non omitto q̄ nouissime posuit do minus Andre.siculus in.repetitione.l.cum acutissimi.xiiij. colum.C. de fideicōmiss. vbi ipse dicit q̄ dispositio dicte.l.cum acutissimi ꝛ.l.cum auus.ff.de conditio.ꝛ demostratio. ꝛ.l. generaliter.§. cum autem.C. de institu. ꝛ substitu.sub conditio.factis.habeat etiam locum in persona valde dilecta testatoris et ideo si testator in suo testamento instituat be redem vnum amicum valde sibi dilectum ꝛ eum simpliciter grauat q̄ post mortem suā restituat hereditatem suā ticio q̄ si iste ami cus pro crearet sibi filios.tales filij excludūt substitutum per rationes de quibus supra.

¶ Adde. ¶ Istam sententiā pro batam esse adoctissimis, imprimis a Guili.bene dict.in.c. Rainutius. vb. si absq̄ liberis mo reretur.in.§.num.iiij.de testa.ꝛ a Alcia.in. l.late.§.amicos.pagina.penul.ff.de verb.si gni.ꝛ a Cassane. in consuetud. Burg. Ru bri.iiij.§.v.num.xxxiiij. vbi eam reputat sin gularem. ¶ Facit illud Senece in Episto lis.amicus est alter ego. ꝛ amplissime com probari posset ex scriptis.a Alciat.in tract.

Nota nouum dictū.

Senece dicum.

de presumptio. regul.j.p̄sumpti.28. ¶ Cō trariam tamen sententiam tenet Jaso. in.l. titia.colu.v.num.xv.ff.de verbo.obliga. vbi nuncupatim reprobat Barba. doctrinam in loco citato a Autore.et idē in.l. exigendi. col.pe.nu.xv.C.de procurato. Soci.in.l.cū anus.col.iii.ff.de cōdi.institu. Dipoli.mar sil.in rep. Rubri.ff.de fideiusso.nu. ccxxxvj. ꝛ idem in singul.cclj.ꝛ in repet.l.vni. num. ccvij.C.ō raptu virgi.ꝛ istam questionē etiā tractat Tiraquell.in.rep.l.si vnq̄.verbo.li bertis.num.lxxv.C.de renocā.dona. ¶ Et vtra alios est mihi tert. expressus in preme morata.l. cum acutissimi. C. de fideicōmiss. dum inquit. (proprijs anteponere. ꝛc.) er go non amici vel alterius extranee persone.

Cōditio im pleri debet specifice.

¶ Tum etiam quia ista est conditio imple ricq̄ debet specifice. et non per equipollens. Bart.ꝛ Jaso.in.l.Gallus.§.ꝛ quid si tan tum.ff.de liber. ꝛ postb.l. Julianus.ff.de cō ditio.ꝛ demostra. Deci.in consil.xlij. colu. iiij.ꝛ in consi.dci.num.xxviij.Cassane. in cō suetu.Burg.fol.cxxij.nu.ix. ꝛ fol.clxj.nu. ix.ꝛ Tiraquell. de vtroq̄ retract.fo.cccxvj. numer.iiij.ꝛ fol.clv.num.xiij.text.est famo sus.qui facit pro hac conclusione. in.l.fina. C.de bis qui veni.eta.impetrau. ¶ Oppo nens enim cōditionem videtur habuisse vo luntatem implicitam vt sic formaliter ꝛ spe cifice fiat aliter vero q̄ nō valeat actus.ter. cum glo. in.l.si quis locuples.ff.de man. te sta.l.facta.§.si sub conditione.ꝛ in.l.sed si an te.ꝛ ibi Alberi.ff.ad Trebell. Soci.in.l.qui dam relegati.colu.ij.ꝛ in.l.obtinuit. in. fin. verbis.ff.de conditio. ꝛ demostra.igitur.ꝛc. Didacus Perez.

¶ Vnū tñ ē q̄ propt amicū nō oz de⁹ offen di vt est tertus in.c.inter.xvj. questione.iiij.

28

¶ Additio. ¶ Talis enī ami cus non est dicen dus. nec est genus amicitie. a quo fugiendum nobis docet Sa lomon. prouerbiorum.j. ¶ Et Valeri. elle ganter sic scribit. verba prius an facta existi mem nescio.nam vtrisq̄ admirabile robur. cum amici cuiusdam rogationi resisteret. atq̄ is per summā indignationem. dixisset. quid ergo mihi opus est amicitia tua.si que rogo non facis:respōdit imo quid mihi tua. si propter te aliquid in honeste factur⁹ sint. Si quidē pma lex amicitie ē:vt Cicero.in li. ō amicitia placet:q̄ nec rogem⁹ turpia:nec̄ rogati faciam⁹.facit illō psalmi.liquos odio habui.ꝛ legē tuā dilexi.ꝛ sapiēs inquit. ami

Valerij sen tentia.

ens fidelis protectio fortis. qui autem inue nit illum.inuenit thesaurū. amico fideli nul la est comparatio.ꝛ non est digna pondera tio auri ꝛ argenti.qui metuunt dominum in venient illum / qui timet deum eque ha habebit amicitiam bonam.ꝛ ideo secundum eum alibi concludēdum. Ne emuleris vtros malos.nec desideres esse cum eis: quia rapi nas meditatur mens eorum.ꝛ fraudes labia eorū loquuntur. ¶ Et amicorum presentia facit cessare omnem suspitionem frandis. vt preter alios probat Deci.in consi.ccxxxij.nu me.iiij. Didacus Perez.

Nota esse cum amicie.

¶ Ex quo venit q̄ amicitia reproborum ho minum est fugienda. vt in.l. nullus.ꝛ doctor es ꝛ Salicetus.C.de mal.ꝛ matbe.qui autē dicuntur esse amici.vt notatur in.l. late cul pe.§.amicos.ff.de verborum significatio.fa cit.l.liberorum.eodem titulo adde glos.in.l. affectionis.ff.de donatio.ꝛ in.l.tutorem.ff.de nego.gest.facit.l.tutorem.ff.eodem titulo.

29 ¶ Venio nunc ad secundum principale.scili cet ad tituli continuationem ꝛ dico.q̄ iste ti tulus valet continuare ad precedentes isto modo supra isto a titulo de legatis primo vsq̄ ad istum titulum dixerat consultus de relictis particularibus nunc vero dicit de re lictis vniuersalibus banc cōtinuationem po nit glosa in principio legis prime. ꝛ est glosa prima.eam etiam ponit in rubrica.C.eodem titulo. Sed q̄ria ista continua.non fit ad pro ximiora secundum textum vulgatum in.l.ij. ff.de statu.homi.ꝛ quia etiam in titulis ante cedentibus in multis partibus fit mentio de relictis vniuersalibus dico q̄ alio modo ꝛ se cundo ꝛ meliorē potest nostra rubrica conti nuari sic supra dictum est qualiter voluntates testatorum ad plenum.ꝛ specifice ad im plentur integre solutis legatis ꝛ fideicōmis sis restabat videre qualiter voluntates testa tōris nō ad plenū adimplētur ratione falci die ꝛ trebellianice p quārū detractionē iura cōra voluntatē defuncti vt in.l.j.C.ad.t.fal.ꝛ in.l.q̄ de bonis.§.j.ff.eo ti.ꝛ q̄ supra in tl.ad. l.fal.ꝛ in titu. sicut plenissē per legē falcidiam cōsultus locutus fuerat de falcidia per quā minuitur legata ꝛ sic relicta particularia re stabat videre de trebellianica per quā minuū tur fideicōmissa ꝛ sic relicta vniuersalia ꝛ ista cōtinuatio mihi multū placet tūc quia fit ad proximiora prout fieri debet vt dicta. l.ij.

Continuatio huius tituli.

¶ Additio. ¶ Adde Jaso.in princ.instit. de actio nib.in numer. viij. ꝛ in Rub.ff.de leg.j.col.j.cum sequēti.Bart. Cepolam.in Rubri.C.de vsucapi. pro em ptore.nume.i. Didacus Perez.

¶ Tum etiam quia multū litere.l.j.in prin ci.isto titulo amicatur ꝛ credo q̄ hoc voluit dicere dum dixit consultus explicito tractā tu qui ad fideicommissa singularium.rerum pertinet transeamus nunc ad interpretatio nem senatus consulti Trebelliani de materia tamen continuationis rubricarum ꝛ de vir tute ipsarū videatis plene per Jos. de imo. ꝛ Franci.de are.in rubri.ff.de verbo.obliga tio.ꝛ melius per Angel.de are. in prohemio institutionum ꝛ multo melius ꝛ clarius ꝛ co piosius per dominum Jason in rubri.instit.d actio. ¶ Et circa istam rubricam quero de vno de quo vide als ambitare dicit glosa ru brice supra eō.q̄ licet Pegasian⁹ ꝛ Trebel lianus instituat ad inuenerūt remedia de qui bus per glosam in.l.in test.C. ad legem falci diam.ꝛ sic fuerunt duo senatus consulta atta men omnis bonor fuit attributus trebelliano sed contra hoc dicet aliquis videtur q̄ Ju stinianus auferēdo duo remedia pegas. que ipse Pegasius adinuenit ꝛ ea attribuendo Trebelliano male fecerit nam Trebellianus solum adinuenit vnum remediū Pegasia nus adinuenit tria quorum duo fuerunt ap probata vt patet instit. de fideicommiss. here di. ergo potius laus ꝛ honor fuisset attribuen dus Pegasio quam Trebellio cum magis habunde prouiderit vt instituta. de lege Falci dia in fi.princi. vbi laus potius attribuitur le gi. Fal. cū legi aconie ꝛ legi.furie eo quia lex falcida plenius bijs leg bus prouideat ꝛ pro preterea est mag⁹ laude dignus qui factum subtiliter emendat eo qui id adinuenit vt in. l.ij.§.si quid in tanta.C. de vete. iur. cuncte. ad hoc tamen potest respōderi ꝛ q̄ dicam⁹ q̄ ideo illa remedia fuerunt attributa Tre belliano quia Justinianus magis dilexerit Trebellianum sed ista non est bona quia pe nes rectum ius dicentem non debet cadere acceptio idest differentia personarū quia ita iudicabis diuitem ꝛ potentem sicut pauperē ꝛ humilem propterea amic⁹ Plato sed ma gis amica veritas vt in.c.nouit.extra ō indi. quare alias datur ꝛ melior responsio q̄ istorū media fuerunt tributa Treb. quia illud sena tus cōsultū in nullo peccauit. Sed pegas. ꝛ si plura remedia adinuēit ille ex quo in vno peccauit hoc est in remedio stipulationū liter ponēdarū facte ei detractū fuit q̄ vt dicūt morales q̄ in vno peccauit fact⁹ ē omniū re⁹.

Universidad de Salamanca. BGH

Adde. ¶ Ter. Ezechiel.liij.E. t.xviij.F.t.xxxiij.L. c.ō fleat.de regul.iuris.Lud. gomesl.in.ℌ.penales.mume.iiij.instit. de actio ni. Didacus ℙerez Salmantinus.

¶ Et per hoc videtur respōsum ad illud q̄ supra dictum fuit de falcidia nam falcidia in nullo peccauit vnde sibi nō sine merito tribu ta fuit laus t auctoritas t non obstat dictus. ℌ.si quid in tanta.quia respondetur quia illa litera est intelligenda in hunc modum q̄ ille qui emendat factum nō subtiliter ita q̄ ver bum subtiliter referatur ad verbum factum laudabilior est eo qui adinuenit sed ille qui addit facto subtiliter inuentore laudabilior est vt in nōstra questio.propterea q̄ facile sit inuentis addere hanc rationem inueni post tam per Cheistoſo.por.instit.de fideicōmi.he redi.in princi.t sic possumus dicere de ceteris senatus consultis vt in senatus consulto Tertuliano quia ipse melius loquutus est alijs in illa materia loquentibus ideo illi fuit honor attributus t sic de senatus consulto Orficiano t de omnibus alijs.

Additio. ¶ De hoc adde Jasso. in Rubr.ff. hoc titu.ad sena.C. Treb.nume.v. Didacus ℙerez.

31 ¶ Celenio ad tertium scilicet ad casus positio
Diuisio. nem t ante casum diuido primo. l. nostrā. in fer.partes licet per doctores nō diuidatur nā primo consultus ℙapinianus ponit casus contingentiam cum decisione ipsius cōsulti. Secundo declarat suam decisionem. Tertio ponit rationem dubitandi quarto rationem decidendi. Quinto infert consultus ex dicta decisiōe. Sexto modificat dictam decisionē. ij.ibi ita nequid. iij. ibi nam quia cautiones. iiij.ibi post decreti.v.ibi. Sed paterne.

Casus. ¶ Casus testator condēs testamentum quē dam Junio cerealem heredem instituit quē grauabit de restituenda hereditate sua scili cet testatoris cuidā filio Junio si monidi ip sius Junij cerealis cum hac cōditiōe sit in sua potestate esse.desisset tempore autem proce dente t eadē patria potestate durāte Junius cerealis heres pater ipsi⁹ Junij simōidis dis sipabat dictam hereditatem subiectam restitutioni filius vero videns de suo damno fu turo agi.accessit ad imperatorem Adrianū suam ostendens querellam t casus contingē tiam narrando habita per eundem imperatorem inquisitiōe t cognita veritate idem im perator iussit patri scilicet Junio cereali resti tuere dictam hereditatem filio suo idest Ju nio simonidi incontinēti patria potestate du rante t sic conditione fideicommissi penden te taliter mandauit imperator restitui dicto filio dictam hereditatem ne pater in eadem ℌdm filius. vitucret aliquid iuris haberet t hoc dicit prima pars littere iunctim cum secunda vsq̄ ibi nam quia cautionem ꝛc.ibi ponitur ratio dubitandi ad nostrum tertum quia poterat aliquis dicere nōne fideicōmis sarius cōditionalis vt fuit iste Junius simo nides deberet petere ab herede grauato sub conditione cautionem de restituenda heredi tate t cum ea debet esse contentus t nō q̄ pa ter tam magnum damnum patiatur in resti tuenda filio suo in continenti hereditate sed ad hoc respondet imperator seu consultus q̄ respectu dicte cautionis filius erat in po potestate qua durante t impediente non po tuit filius eandem a patre exigere ad hoc q̄ pater per eandem filio obligaretur. Sed res spectu restitutionis eodem patre dante occa sionem dicta conditione habite pro comple cta propter fraudem t dolum quem in diffi panda hereditate contulit pater filius habe bitur pro patrefamilias t post talem decreti interpositionem filius comparatur filiofa mi.habenti peculium castrense quo casu in ter patrem t filium potest iudicium consiste re t obligatio nasci.t hoc dicit. iij.pars cum. iiij.vsq̄ ibi. Sed res ꝛc.vbi ex supra dictis in fert q̄ dictus filius cū respectu.decreti t resti tutionis haberetur pro patre familias a qui buscunq̄ possessoribus etiam inuito patre potest petere res hereditarias t contra debi tores hereditarios agere.t hoc vsq̄ ibi. Sed paterne reuerentie ꝛc.vbi ponit cōsultus mo dificationem ad supra dita scilicet quia licet pater teneatur filio in cōtinenti restituere dic tam hereditatem si tamen ipse egeat filius tenetur eidem patri de redditibus ipsius he reditatis prestare alimenta. ¶ Et hec lex in Summa. summa breviter hoc intendit pater dissipās fideicōmissum cogitur filio existenti in pote state restituere etiā ante conditionis euentū reseruatis tamē sibi alimentis vel redditibus bonorum presūdis in casu indigentie hoc di cit singulariter t est casus notabilis t singu laris secundū ℙau.de cast.t Aler. de imo. in presenti.t nō reperitur alibi secūdū Joā. de imo.hic ad minus ita dicus. ¶ Quero 32 nunc circa nostrum ter.que fuit ratio dubitā di quia non est necessaria lex vbi non consti tuit iuris dubitatio vt in. l. ancille. C. de

furtis t in aut.de nō eligē.scō nube.ℌ.i.t in gl.colla.j.t in.l.q̄ labeo.ff.de carbo.edicto.

Nota. **Adde.** ¶ Que elegant scripsit Bald.in.l.si tutores. C. de cōpensa.cū qui du bitandi et decidendi rationem nō intelligit. non posse recte intentionem textus intellige re.t philo.iij.methaphisice. Inesse vestiga re veritatem volentibus. pre opere bene du bitare. quia querens veritatem sine dubita tione primo similis est.quo oportet ire igno rantibus. neq̄ quando quesitum inuenit. aut non cognoscit. de quo adde Joan. lu pum. in repe.c.per vestras.ℌ.rix.cbar.rcij. colu.ij. Lagnol.in repeti.l.diem functo.nu. lx.ff.de offici.assesso. Segura. in repetit.l.ab erberedati. numer.xvj.ff.de legat.j. Didacus ℙerez Salmantinus.

33 ¶ Et dicit Bal.l.l.si tutores.C. ō cōpēsa. si quis nō intelligit rationem dubitādi non potest intelligere rationem respondendi ad quesitū vnde dicit Aristo.q̄ potētes dubi tare facile soluunt nā qui nō intelligit prin cipium casus nō potest intelligere casum.vt in.l.j.t ibi Bald.ff.de origin.iur.

Additio. ¶ Adde nostrū Autor Didac.a Segur. in repeti. l.iij.ℌ.fin. colu.j.ff.de liberis.t posthumis. t in repeti.l. cum patronus colu.j.ff. de leg. ij. Didacus ℙerez.

¶ Hinc etiā dicit Frācis. de are.in.l.domi ci⁹ labeo q̄ eandē legē.ff.de testa. q̄ homini perito proponēti.questionē de re non dubia potest responderi cum increpatione hoc idē dicit. Abbas in.c.cum in iure in prin. extra de offi.de lega. t in.c.cum in iure peritus ex istas de electi.hinc etiam dicit ter.in aut. de instrumen.cau.ℌ.i.colla.vj.q̄ leges notabi les debēt deseruire de casu difficili hinc etiā venit q̄ opinionis cuiuslibet ratio redenda est vt est text. in.l.q̄ vulgo.ff.de vsuca. pro empto.nam in cognito negotio liś decidi nō potest vt in.l.nec causas.C.de apella. t in.l. qui sententiam.C.de penis ex supradictis in fertur q̄ quoties lex plures patitur intelle ctus.vnum dubitabilem t alium indutabi lem debemus illū capere qui decidit casum dubitabilem vt in.l.i.in.fi. ff. ad municipa. ita tenet Abbas in dicto.c. cum in iure peri tus ex istas.in pri.t q̄ nō dubitandi est ane tenda est text. in. c. j. t ibi glosa super par te idonei.rriiij.questio.iij. t in.c.criminatio 34 nē.ij.questio.vij. ¶ Ubi dicitur q̄ non suffi cit aliquid dicere nisi ratio allegetur t est ra tio quare debet attēdi ratio dubitandi quia ratio.l.est anima.l.vt in.l.eum pater.ℌ.vul cissimis.ff.de lega.ij.in.l.adigere.ℌ.ℭuis.ff. de iure patro. t in.l.milites agrum.ff. de re milita. cum ratio. l. sit idem q̄ mens legis vt trahit Bar.in.l.cum mulier in prin.ff.so luto matrimo. t Bald. in.l. maximum vi cium.vsi.sed Jacob.de are.C.de libe.prete. t erbereda.hinc dicit Archi.in.c.constanti nopolitana. rrij.dist.q̄ ratio alicuius rei est propositio inconuincibilis t propterea dicit ter.in.l.iij.ff. de offi.procu.cesa. q̄ ratio non debet esse contraria pōpositioni hinc etiam 35
dicit textus in.l.action. de nego. gest. ¶ q̄
ratio restringit legem hinc etiam est q̄ ratio ne legis correcta ler ipsa dicitur correcta vt notat glosa in.l.j. ver. prudentia.ff. de legi. tute.t notat Bal. in.l.j.C.qui admi.t in.l. generaliter.C.de episcop.t cleri.

Adde. ¶ Calca.in cons.rlviij. col.iiij.vsi. nam propter masculū nu.r. Deci.cō. rv.col.ij.t consi.rvj.nu.iij. t cōsi.cccrrriiij. colu.ij.nu.ij.t in consi.cccxij.t cōsi.ccclrrij. nu.ij. Jas.in.l.qui quadringēta.col.iij.nu. ij.ff.ad Treb.t in.l.cū filio fami.nu.lvj.ff.ō lega.j.t in.l.dedi.ℌ.si liber.nu.v.ff.de condi. caus.da. Fortuni.in.rep.l. Gall⁹.co.riij.v. Itē dū dicit.ff.ō.libe.t post. Lu. Gomesl. in.ℌ.omniū.nu.rrvij.instit.ō actio. Menzia.i silua nupti. lib.v.nu.ij. optime per Nicola. euerard. in locis legali.c.rrrv. Hierony. ca gnol.in.repe.l.si mancipati.col.rriij.num. clrrij.C.de colla. Hippo. in.l.si quis viduā. nu.rrvj.ff.ō questi.t in prati.crimi.ℌ.occur rit.num.j.t in.ℌ.diligenter.num.ccvij. Al ciat.in tracta.de presumpt. regul.j. presūp. rriiij.numer.iij. Caffane.in consuetu. Bur gund. Rubric.vj.ℌ.iiij. nume.r.cbar. ccrv. t cbart.ccclrrrij.col.j.nu.iij.non in ellegan ter plura scribit Tiraquell.in trac.de vtro que retract.cbart. ccrrrj.ℌ.rr.in princip. in glo.vni.num.ij. Didacus ℙerez.

¶ Ex supradictis etiam solet dici. q̄ ratio 36
naturalis sufficit p lege.vt in.l.scire.ℌ.suffi cit.ff.de excusatio.tuto.t in.l.cum ratio.ff.ō bonis damna.maxime vbi lex non reperitur per certum notabilem secūdum Angelum in.l.si idem. cum eodem.ff.de iurisditio.om nium iudicum. ¶ Hinc etiam solet dici q̄ 37
ratio naturalis potest licite allegari in de cisionibus causarum. vt notatur in. ca. se cundo. requiris.de appellationibus.

Universidad de Salamanca. BGH

¶ Et potest probari per tex. in. c. final. de transac. hinc etiam dicit glo. in. c cõsuetudo. dist. j. q vbi deficit ler sufficit arguere er rõne alterius legis circa ea que dicta sunt. vide glosam in. c. forus. in verbo argumenta. de verbo. significatio. de quo est etiã tex. in clementi. pastoralis. de re iudica. ꝛ in. c. quoniã in plerisq. de officio ordina. licet contra supra dicta videatur tertus in. l. non omnium ff. de legi. ¶ Vbi dicit tertus. nõ omniũ eorũ que a maioribus nostris instituta sunt ratio reddi potest ꝛ etiã circa hoc vide Jason. in. l. dedi. in. §. si liber. in. j. colum. ff. de condi. ob cau.. ꝛ vide omnino Felin. in. c. si quando. in principio. viij. colũ. de rescriptis. Sed Bal. in dicta. l. non omnium intelligit illud quod nõ potest reddi ratio certifice in bijs que placuerunt legis latori cum ratione sufficiat legis latoris opinio. vt in. l. prospexit. ff. qui ꝛ a quibus. ꝛ in. §. furtiue. institu. de vsuca. Sz in bijs quibus certe potest reddi ratio reddenda. est vt ibi etiam tenet Ange. ¶ Vnum tamen est notandum. q ratio legis seu iuris habet triplicem effectum. scilicet declarare arctare ꝛ ampliare. vt in. l. j. §. huius forme. ff. de tuto. ꝛ cura. da. ab bijs. ꝛ in. l. finali. C. ỽ indi. vid. col. ꝛ in. l. bijs vbi. C. ỽ reuo. do.

Adde Joa. neuiz. in sil ua nupti. li. v. nu. lxxxix. q sing. logẽ Did. Pe.

38

¶ Addítio. ¶ Adde Phili. deci. qui optime loquitur. in consili. ccclxxij. nume. vij. Cassane. in consuetudin. Burgũd. char. ccclvj. col. iiij. nu. lxij. ꝛ ego in hac re dixi aliqua nõ contemnẽda ad nostrum Autor. in repe. l. iiij. §. fina. nu. xxxviij. ff. de libe. ꝛ posth. Dicacus Perez.

¶ Et in tantum est verũ q ratio siue mẽs legis est attendenda: quia magis attenditur mens q̃ verba. glos. vidisti in. l. nam q. in fine glose est eodem titul. ꝛ in clementina. j. de sepultur. ꝛ est tertus in. l. non dubium. C. de legi. ꝛ in. l. scire oportet. §. aliud. ff. de excusatio. tutorũ. ¶ Similiẽ in rescriptis q̃uis sine stricti iuris magis spectatur mens q̃ verba. glosa est notabilis in. c. si propter tua debita. de rescriptis. lib. o. vi. eodem modo dicimus. q in statutis magis attendimus mentem quam verba. glosa est in. l. tale pactũ. §. finali. ff. de pactis. ꝛ in clementina. j. de rescriptis. ꝛ Bal. in. l. j. ff. si cert. pet. ꝛ Bar. in. l. seruo legato. §. si testator. ff. de lega. j.

39

¶ Adde. ¶ Angel. areti. in. §. fin. insti. de eo qui lib. cã bon. adiic. ꝛ in. §. interdum. in fi. ỽ replica. Aler. ꝛ ibi Curti. in ei⁹ additio ne. in. l. Titius. §. lucius. nu. ij. ff. de libe. ꝛ posth. ꝛ ibi Jas. nu. j. idẽ Jason. in. l. more. nu. xxxviii. ff. de acq. here. ꝛ in. l. si extraneus. co. ii. ff. de cond. cauſ. da. ꝛ. in. l. cum res. col. ij. ff. de lega. j. et in. l. Barbarius. colũ. ij. ff. de offi. preto. ꝛ in auth. nõ licet. nu. vij. C. de libe. prete. Roma. consi. cccxcij. col. ij. ꝛ consi. cccxxxix. col. iiij. Deci. consi. cxxvij. nu. x. ꝛ consi. ccclxxij. nu. v. Dippoli. in consi. xlvj. nu. xxviij. ꝛ in. l. si quis vidua. nu. x. ff. de questi. ꝛ in prari cã. cri. §. vltima. nu. xxviij. Bie rony. cagnol. in rep. l. ij. nu. cxlv. C. de pact. in ter ẽp. ꝛ vẽdi. Alcia. in. l. nominis. §. vbũ. ff. de verb. signi. ꝛ in. c. cũ nõ ab homine. nu. lxvj. de iudi. Dippoli. in sing. cccxcix. Tira quell. in repe. l. si vnq̃. in princi. nu. lv. C. de reuoc. dona. ꝛ omnes dicũt sententiã predicte glo. in. d. l. tale pactũ. §. vlti. ff. de pact. singularẽ. secũdũ eundem Tiraquell. in legib⁹ cõnubiali. in. l. xv. glo. iij. nu. xxiij. q statuta vel alie dispositiones ad ea trabuntur. de quibus statuẽtes interrogati idem statuissent. per nostrũ Autor. in repeti. l. j. §. si vir. nu. clxxv. ff. de acq. possessio. hec notabis nã sunt valde necessaria ad intellectum statutorũ. ꝛ dispositionẽ testãtiũ. Didacus Perez

40

¶ Imo plus dicit notabiliter Bart. in. l. contra. ff. de legi. q in statutis ꝛ consuetudinibus debet attendi et seruari mens ꝛ ratio licet verba statuti offendantur. vt. l. non dubium. C. de legibus. ¶ Similiter in contractibus magis mens debet attendi q̃ verba. tertus est in. l. inconuentionabilib⁹. ff. de verborum obligatio. ꝛ in. l. sed Celsus. §. si fundus. ff. de contraben. emptio. ꝛ in. l. finali. C. que res pigno. obliga. possunt. ꝛ est glosa in. l. bláditus. C. de fideiusso ribus. ꝛ in. l. si in vẽditione. in. glo. finali. ff. commu. predio.

41

¶ Adde. ¶ Igne. in. l. contract⁹. colum. vj. ff. de regu. iur. Joa. neuiza. in silua nuptia. li. vj. nume. xx. versi. item mens contrahentium. Deci. in consi. ccxxvii. nume. vij. ꝛ consilio. ccccxxv. nume. v. ꝛ consi. dxcvii. nume. vj. ꝛ in consi. ccclxxiiij. colum. ij. versicu. ꝛ pro fundamento. Jaso. in. l. iiij. col. pennul. ff. de lega. j. Joan de imol. in consi. xxxv. nu. xxvij. ꝛ Vital. de gamban. in tract. clausularum. fol. xliij. colũ. iij. Berard. in singul. re. ꝛ Bippoli. in singul. clxiiij. Cassane. in cõsu. Burg. Rubri. xj. in prin. nu. vj. ꝛ Bened. I c. Rainuti⁹. vb. eidẽ impuberi. nu. xvij. de test. Som. in. l. xv. Tauri. nu. lj. Tiraq̃ll. de vtroque retract. ti. j. §. j. gl. ix. nu. ccxxiij. Sa

ciunt ad expositionẽ glo. in. l. que extrinsec⁹. ff. de verb. obliga. ꝛ in. c. significante. in glo. j. ỽ rescrip. ¶ Ideoq̃ videtur decissa illa que stio de qua hodie fui rogatus. titius lopius filius Joannis lopii. impetrauit gratiã remissoriam a sede apostolica. in qua fuit erratum in cognomine patris tantũ quia dicebant. filius Joannis sancii. cũ esset lopii. lz aliqua in cõtrariũ adducta a Paul. de cast. in. l. si quis infundi. col. ij. nu. v. ff. de lega. j. turbarunt mentẽ prelati eas q̃ vitiosas iudicabit. ego tñ per plura amico scholari rogãti dixi q̃ valerent responsiones q̃ subiecti admotiua in contrarium. Didacus Perez.

Questio.

42

¶ Vnum tamen est notandum. q̃ si mẽs nõ potest probari standum est verbis. vt in. l. j. §. si is qui nauem. ff. de exercito. ꝛ in. c. parrochianos. de priuile. ꝛ quẽadmodum inspicimus voluntatem ꝛ mentem contrahẽtis magis q̃ verba ita eodem modo a fortiori inspicimus voluntatem ꝛ mentem. testatoris potius q̃ verba quia voluntas testatoris ceuse tur regina ꝛ dominatur verbis. l. in conditionibus. in principio. ꝛ in. l. publius. §. finali. ff. de conditio. ꝛ demonstratio. facit. l. cum virum. C. de fideicommissis. ꝛ. l. cum proponeretur. ꝛ ibi notat Paulus de castro. ff. de legatis. ij. ꝛ in. l. fideicommissa. §. item si quis. ff. de lega. iij. ꝛ in. l. iij. §. conditio. ff. de. adi. lega. ꝛ in. l. cum questio. in fine. C. de legat. ꝛ notat Bald. in. l. quoniam. C. de testamen. adeo q̃ dixit notanter Angelus in consilio suo. incipienti. super puncto supra scripto. in. xj. colum. mentem ꝛ rationem testatoris esse considerandam etiam si sit contra eius verba. ꝛ alibi dicit tertus notanter in. c. sedulo. xxxviij. distinctione. ita esse preponendas sententias verbis vt preponitur anim⁹ corpori. ¶ Hinc dicit notabiliter Bald in. l. quidam. in principio. C. de necessa. seruis heredi. instituen. q̃ ler ita vadit pedetentim post mentem testatoris: sicut venator post leporem. ꝛ alibi dicit Bald. in. l. quoniam indignum. C. de testamen. q̃ non est curandũ de qualitate verborum dummodo constet ỽ mente testatoris loquentis. alibi etiam dicit egregie Bal. in. c. mãdatũ. prima col. de rescriptis. q̃ mẽs est radix verborũ ꝛ eius substantia prima. ꝛ cor est imperator lingue ꝛ habet eam sicut mancipium sub iurisditione.

43

¶ Adde. ¶ Singula. Bippo. in consil. xxj. nume. xvj. et per autorem infra. num. xlvij. Didacus Perez Salmantinus.

¶ Et q̃ lingua cedit cordi. et q̃ sub iugo mentis verba constituunt tanq̃ sub proprio originali. ꝛ circa hoc vide Barth. o. in. l. imperator. i. nota. ff. de lega. j.

¶ Addítio. ¶ Adde Deci. in cõsi. cclxx. co. iij. nume. vj. vbi dicit q̃ voluntas testatoris attenditur que ex presumptionibus ꝛ coniecturis colligitur. l. cũ proponeretur. in fi. l. qui solidum. §. j. ff. de lega. ij. l. cum auus. ff. de condi. ꝛ demonstra. l. licet imperator. ff. de lega. j. vbi Bart. Calcane. cõsi. lxix. nu. li. co. ij. Deci. in cõsi. cccxlviij. nu. v. in. lib. iij. Tiraq̃ll. in legibus cõnubiali. in. l. xv. g̃. v. nu. clx. Mariũ. Salomõi. in. l. Gallus. §. ille casus. vsi. vnde no. nu. ij. vbi elle gãtissime loquitur. ff. de libe ꝛ posth. ¶ Illud tñ nõ ommittendum q̃ no. Bar. in. d. l. lz imperator. dẽm legẽ q̃ cõiectat voluntatẽ alterius intelligẽdã fore nisi aliud eum dẽter appareat ex testatoris voluntate q̃ est singulare ad multa. id q̃ tz idẽ Bar. in. l. ij. §. filio⁹. ff. de libe. ꝛ post. ꝛ in. l. j. col. pen. num. xxxvij. ff. de vulg. ꝛ pupil. substi. Didacus Perez Salmantinus.

¶ Et notabiliter Angel. in variis consiliis. marime in consilio incipienti. Testator. clxvij. ꝛ in consilio. clxx. incipienti. ¶ Itẽ statuimus. ꝛ ex ista regula sequitur in specie inter alios effectus. q̃ licet substitutus qui venit ex voluntate expressa testatoris preferatur heredi coniuncto ad excludendum ius accrescendi. vt in. l. iij. §. si duo. ff. de bonorum possessio. secundum tabul. fallit nisi aliud sit ex presumpta mente defuncti. ex qua coniunctus per ius accrescendi preferatur substituto. vt in. l. quidam testamento. vbi Bartho. ꝛ al⁹. notant. ff. de vulgar. ꝛ pupilla. substitutio. hinc etiam dicit Bald. in. l. fina. C. de impube. ꝛ alijs substitu. q̃ ex coniecturata mente testatoris recedimus a natura er vi coniunctionis verbalis. hinc etiam videmus q̃ licet causa testati faciat cessare causam intestati. vt in. l. anteq̃. C. cõmu. de successio. quia donec potest ex testamento succedi nunq̃ ab intestato succeditur. vt in. l. q̃diu. ff. de regu. iuris. cum similibus. fallit nisi ex presumpta mente defuncti aliud appareat. tex. habemus ꝛ exemplum in. l. si quis ita heres instituatur si legittimus. vbi Barth. ff. de heredi. institu. ꝛ Bald. in. dicta. l. anteq̃. ꝛ ille tertus ad hoc est singularis secundum Bald. in. l. j. in fine. C. de testamentaria tutela.

Universidad de Salamanca. BGH

¶Adde. ¶Bar.in.l.j.nu.xvi.ff. de vulga.ꝛ pupi.ꝛ in. l. si quis eum nu.ij.cod.titu. ꝛ in.l.Gallus.in princi.ff.de liber.ꝛ posth. ꝛ Ripp. in. l.i.nu.c.ff. de vulg.dicit articulū valde disputabilem: ꝛ pulchre defendit sen tētiā Bar.in locis enumeratis. Fortuni.in. l.Gall⁹.ꝛ Mariū salomo.ibi in sua parado xa.nu.xxvii. Lancelo.poli.in tract.substi.de vulgari substi.parti.ij.v̄.tertio quero. Se gur.in rep.l.iiij.§.fi.nu.clxxxi.vbi vide. ff. ō libe.ꝛ posth. Didacus ¶Perez.

45 ¶Istam tamen regulam debemus limita re quando testator processit ad dispositionē ꝛ non als: quia als non sufficeret testatorem voluisse ter. habemus ꝛ exemplum in.l.quidā cum filium.ff.de heredi.institu.

¶Additio. ¶Et est singu. et bene probans sub iecta a Autore ꝓ cuius singulari comprobatiōe vide doctri. Roderic.suarez in allegatio. ij. colum. iiij. versi.non obstat argu. Didacus ¶Perez.

¶Ubi ter.not.ꝛ illū ibi ad hoc notāt Bal. ꝛ Jo.de imola. ꝛ dicūt limitari omnia iura quibus dicitur ꝙ magis attenditur volūtas testatoris q̄m verba vt procedat quādo testa tor procedat ad dispositionē facit ꝙ in simi li dicitur. ꝙ propositū in mente retentum ni hil operatur. vt l.l.si repetēdi. C. ō cōdct. ob turpem causam. facit. l.i.§.sin autem ad de ficientes. C. de cadu. tollen. in verbo nam si contrarium testator volebat non erat difficul tas disponere. ꝛ ibi Bal. notat ꝙ id ꝙ testa tor non loquitur ne ꝙ velle presumitur. fa cit ter. tus in. c. inter corporalia. post mediū. de translatio. prela.

¶Adde. ¶Ter.in.l.cum in plu res. §. locator horrei. ff. lo ca. Barth. in. l. pacta no nouissima. C. de pact. ꝛ in. l. qui in aliena. §. Celsus. ff. de acquiren. heredit. ꝛ in. l. non so lum. §. morte. col. v. ff. noui ope. nunti. So ci. in. l. in ambiguo. col. vj. ff. ō rebu. dub. om nino per Andr. Itraquell. in rep. l. si unq̄. verb. libertis. nume. xix. C. de reuo. donatio.

¶Propositū in mente retentū. ¶Est enim propositum in mente retentū. sicut postbumus qui est in utero. qui si ad lu cē nō producitur nihil operatur. ex Bal. in. l. i. col. ix. ad fi. C. qui admitt. Jaso. in. l. si pa rēti. col. j. ff. de cōd. ob caus. ꝛ in. l. ꝙ ds scies. ff. de cond. indebi. ꝛ in. l. si ita legatum. §. illi. nume. ii. ff. de lega. i. ter. est in. v. l. quidā cū filium. ff. de bere. instit. Didacus ¶Perez.

¶Secundo dictam regulam intellige pro 46
cedere. si verba saltem impropzie possunt cō uenire menti testatoris secundū Bart. in. l. in ābiguo. ff. de rebus dubiis. facit ꝙ habek in. l. si quis in fundi vocabulo. ff. de lega. i. dū dicitur de testatore qui volebat appellatione vestis aurum contineri. ¶Tertio dictā re 47
gulam intellige procedere quando de men te testatoris potest constare. in dubio aūt te statoꝛ presumitur voluisse ꝙ vbis expressit: quia verba sunt note earum que sunt. in ani Verba.
mo passionum. vt. l. labeo. §. idem tubero. ff. de suppelle. leg. ꝛ ideo dicit Bal. in. c. j. de te sti ꝙ nullū est maius mentis nostre testimo nium q̄ qualitas inspecta verborum. ꝛ idē Bal. in. l. voluntatis. in fine. C. de fideicom. dicit. non credimus hominē velle nisi id qđ dicit. ꝛ Bal. in. c. j. in. vj. colū. de constitu. ꝙ vbi habemus verborum sonum: non egem⁹ interpretem ꝛ Bald. in. l. ea que. circa princi pium. C. quomodo. ꝛ quando iuder. ꝙ vox est mentis argumentum. ꝛ in proposi to pulchra verba ponit Bal. in suo diuino consilio scismatis posito post rubricam. C. si quis aliquem testa. probi. in. xj. colum. ver. hoc itaq̄ premisso. vbi inter cetera dicit ꝙ lingua est organum intellectus: ꝛ tuba eius ꝛ preco. ita ꝙ verbum voce prolatum est nū tius intellectus:

¶Adde. ¶Hippol. in consi. xxi. nume. xvii. Gomez ariā. in. l. iiij. Tauri. numer. clxxiiij. Loazes. in tract. super noua pagano conuersio. col. l. nume. xvij. chart. lv. Gun dissalū. de villadiego in tract. contra bereti. ¶Praui. q. j. nu. vj. Didacus ¶Perez.

¶Dico igitur ꝙ ratio dubitationis ad. l. 48
nostram potuit esse hec. quia inter patrem ꝛ filium non potest esse aliqua lis. vt in. l. lis nulla. ff. de iudi. si est in patris potestate cū pater ꝛ filius sint vna ꝛ eadem persona. vt in. l. finali. C. de impuber. ꝛ aliis substituti. hinc venit ꝙ dicit ter. in. c. contradicimus. §. hac autoritate. xxxv. q. iii. ꝙ pater ꝛ filius censentur vna caro. hinc etiam dicit Bald. in. l. cum in adoptiuis. in. ij. colum. ibi cum enim. C. de adopti. ꝙ pater ꝛ filius sunt co pulati quodam neru diuino. ꝛ alibi dicitur ꝙ filius mei coloni colonus meus est. vt in. l. cum scimus. §. finali. C. de agrico. ꝛ censi. libro. xj. Item filius murileguli est murile gulus. vt in. l. fin. C. de murile. lib. xi. Itē fi lius mei liberti videtur libertus meus. vt in l. ij. C. de libe. ꝛ eorū liber. Itē filius curialis

videtur esse curialis. vt in. l. cōmunū. §. illo videlicet. C. de natu. libe. Itē filius est pars
¶Ꝑ qualis est talis fili⁹ erit. paterni corporis. Unde qualis pater talis fi lius erit vt in. l. quisquis. C. ad legē iuli. ma iesta. ꝛ in. c. finali. in fine. de consc. distin. v. ꝛ ꝙ pater dicit: filius dicere videtur. ꝛ ecōtra. vt in. §. ei qui. instit. de inutili. stipula. ꝛ vbi est vnus alter videtur esse. vt in. l. cū scim⁹. §. fi. Facit etiam quod signāter dicit Bart. quem ibi sequitur Joa. de plate. in dicto. §. finali. dicte. l. cum scimus. per eundem tert. de statuto disponente. ꝙ si quis stet absens a ciuitate qui sic non portat onera ciuiū nō gaudeat priuilegiis ciuium. ꝙ si quis sit ab sens. habeat tamen filios in ciuitate perin
49 de sit ac si presens fuisset. ¶Facit etiam ꝙ
Glo. in. l. ij. C. de emancipa. li. v. per istam regulam dicit Bald. in. l. finali. in fina. C. de impube. ꝛ aliis substitu. per glos. quam premanibus semper habet in. l. ij. C. qui etate. lib. x. ꝙ extimum patris censetur filij ꝛ econtra illam glosam dixit esse singu larem ꝛ non esse alibi Bald. in. l. diximus. §. si pater. ff. de excusatio. tuto. de qua etiam glo. fecit mentionem ipse Bald. in. l. nō plu res. C. de sacro sanct. eccle. ꝛ in. l. ij. C. de li ber. ꝛ eorum liber. ꝛ in. c. j. §. filius. de capita neo qui. curiam vendidit. in. versi. feud. ꝛ in additione ipecu. in titu. de censi. ver. in extri mo. ꝛ in. l. sciendum. in principio. in vltima col. ff. qui satisd. cogun.

¶Additio. ¶Adde Lepol. in. rep. aut. sed no uo iure. nu. lxxxv. C. ō ser. fugi. Barb. cōl. x. li. ij. Lepo. in cōl. ciuili. lvij. nu. vj. Anto. corse. in tra. de pote sta. regia. in. iij. par. q. xxv. nu. xxv. Jo. leces rier. in tra. de pmo genitura. q. xxv. pmi. lib. nu. xxxiiij. Rod. Sua. in. repe. l. ij. in princi. nu. xxx. lib. ij. fori ti. delos emplazamientos. Andre. Tiraquell. de vtroque retract. fol. ccxxj. nu. xviij. ꝛ in rep. l. si unq̄. in princ. nu. xxiij. C. de reuocan. donat. Jas. in. l. in suis. ff. de lib. ꝛ posth. ꝛ in. l. sciendum. in prin. nu. xv. ff. qui satisda. cogunt. Didacus ¶Perez.

50 ¶Et per illam glosam dicit Bart. in. l. j. §. domini. in secūdo. ff. ad Silleyanū. ꝙ illa pena que imponit vasallo si aliquid faciat contra dominum imponitur eidem si faciat contra filium domini. ꝛ per illam glosam di cit Alberi. de rosa. in. l. in suis. ff. de liberis ꝛ posthu. ꝙ si statuto caueatur ꝙ nullus pos sit esse prior nisi habeat in bonis mille ꝙ ca
51 tastrum patris prodest filio. ¶Hoc idē te
Nota. net Bal. in dicta. l. sciendum. imo plus per illam glosam tenet Bald. in. c. que in eccle siarum. ad finem. de cōstitutio. ꝙ si statuto caueatur ꝙ nullus posset esse prior ciuitatis nisi sit extimatus in centū. ꝙ si pater est extimatus in centū ꝛ habeat plures filios istud extimum omnib⁹ insolidū sufficit donec pa ter vivit quod est bene notandum prō exten sione dicte glose. ¶Item per illam glosam 52
dicit Bal. in. l. etiam. in penul. col. C. de exe cutio. rei iudica. ꝙ pater ꝛ filius pro vno ca pite reputantur. Itē per dictā glosam dicit Bal. in. d. l. j. §. illud. C. cōmunia. de manu. ꝙ habitatio patris censet habitatio filij. idē dicit Ang. in. l. fi. circa finem. C. de impube. ꝛ aliis substitu. ꝙ si requiritur habitatio ad consequēdum aliquod beneficium vel priui legium ꝙ habitatio patris prodest filio. ꝛ ex timum vnius prodest alteri. ꝛ hoc dicit vi disse de facto pluries ¶Peruſi. ¶Item per 53
dictam glosam dicit Bald. in. l. i. §. domini. per illum tertum. ff. ad Syllen. ꝙ si statutū disponat ꝙ offensus ad domū suā possit pe tere offendentē puniri pena dupli. tale statu tum militat in offenso ad domū patris. Itē per dictam glosam dicit Bal. in dicta. l. di ximus. ꝛ dicto. §. si pater. argu. illius textus. ꝙ si statutum disponat ꝙ non soluens colle ctam possit impune offendi. ꝙ si pater soluit filius soluisse videtur. Itē ad illā glosam vi de ꝙ fortius notat Bar. in. d. §. domini. vbi argu. illius text⁹ notat ꝙ libra seu catastrū patris prodest filio siue in potestate siue emā cipato. non autem prodest aliis qui in eadē familia sunt: puta alūnis familiaribus ꝛ si milibus. ꝛ hoc ꝙ dicit Bart. est notandum pro alia extēsione dicte gl. ¶Adde etiā ꝙ 54
fort⁹ notat Bar. l. l. cū scim⁹. circa mediū. vbi per illum textū in vñ. fratres vel patres col. i. nu. iii. C. de agricol. ꝛ censi. lib. xi. notat ꝙ si statut⁹ dicat ꝙ nō alibrati nō audiant nec in ciuilib⁹ nec in criminalib⁹ ꝙ libra pa tris vel alior cōsortiū ō domo proderit non alibrato. sufficit enim cōsortes onera sustine re p illā legē. ¶Et p supdicta possum⁹ in 55
Infertur. ferre ad practicā nr̄e cōstitutiōis q̄ cauet inf cetera q̄ sūt necessaria ad gradū licētiature obtinēde ꝙ null⁹ possit ascēdere talē gradū nisi habeat facultates quib⁹ mediātib⁹ gra dus ille possit sustētari. ꝙ si pater studentis sit diues filius vero examinādus pauper ꝙ bene erit admittēd⁹ ad examē priuatum. nā ꝙ pater tenet fili⁹ tenere videtur. ꝛ ꝙ vnus possideat: ali⁹ possidere videt. vt tenet Bal. in. l. ij. C. de legitim. heredib. ¶Pro quo sa

Universidad de Salamanca. BGH

eit ter.in.l.j.§.item acquirimus.ff.de acqui. posseſſ. Sed certe iſta duo vltima non videtur mihi multū iuridica: quia ſi q̄ poſſidet vel tenet filius pater videatur tenere vel poſſidere cōcedo per dictum.§.item acquirim⁹. cum poſſeſſio vel detentatio acquiſita per filium acquiratur patri ſuo per dictum.§.itē acquirimus. Sed q̄ illud quod poſſidet pater vel tenet q̄ filius videatur tenere vel poſſidere non video bonam rationem: quia per patrem non acquiritur filio. ꝛ cū de hoc curioſius inueſtigaſſem inueni Franciſcum de aretio per ſupra dictam rationem reprehendiſſe Bal.in.l.qui.in aliena in principio.in.v.col.ver.ſecūda ratio ſua eſt ꝛc.ff. de acquirend.heredi. Sed credo q̄ dictum Bal. cū ſit multe auctoritatis.vt dicit Alexander de imola.in.l.ſi quis vi.§.differentia.in. vj.col. ff.de acquiren.poſſe.ſit verum in terminis in quibus loquitur.nam ipſe non dicit.q̄ poſſidet pater filius: eodem modo poſſidet: q̄ tūc alia ratione hoc non poſſet procedere: quia duo inſolidum ꝛ eodem modo vnam ꝛ eandem rem non poſſunt poſſidere. vt in.l.iij.§. ex contrario.ff.de acquiren.poſſeſſio.ꝛ.in.l. ſi vt certo.§.ſi duobus vehiculum.ff.comoda. ſed loquitur per verbū videtur dicendo. q̄ pater poſſidet filius poſſidere videtur.

56 ¶ Nā verbū vſ fictionē ꝛ nō veritatē ſigni
Dictio vſ. ficat vt in.l.j.§.deieciſſe.ff.de vi ꝛ vi armata.

¶Adde. ¶ Laurenti. calcan. in con.lxxv.nu. xvj. Guil. benedi.in rep.c. Raynutius.verbo.ſi abſq̄ liberis.el.ij.nume.xxvij. de teſta. ꝛ dicam alibi de hac dictione videtur. Didacus Perez Salmantinus.

¶ Et hoc poteſt comprobari argumento tertius.in.l.in ſuis.ff.de liberis ꝛ poſth. ꝛ. §. fui inſtituta.de heredū.qualita.ꝛ differen.

¶Adde. ¶ Gloſa.in.l.vltj. titu. vj.lib.iij. foro. ll. in gloſ. ij. Dicacus Perez.

¶ Vbi filiꝰ famili. dicitur vinēte patre quo cā modo vſis ꝛ non ſimpliciter dominus. et hoc propter ſpem ſuccedendi quam habet filius in bonis patris ex voto paterno. vt in. l.nam ꝛ ſi parentibus.in principio.ff.de inofficioſi.teſtamento.ꝛ in.l.ſcripto.in fine.ff.vt de liberi.qua propter poſſumus dicere ſic q̄ filius poſſidet: pater vere poſſidet. taliter q̄ penes filium nulla remaneret poſſeſſio cum miniſterio iuris ꝛ ſine facto hominis acquiratur pri: eo ipſo q̄ acquiritur ex capite poteſtatis. vt in.l.placet. vbi hoc no. Frā. de are. de acquirē. heredi. ꝛ ita intelligitur dictus. § item acquirimus. Sed q̄ pater poſſidet filiꝰ nō poſſidet vere propter dictas rationes: ſz videtur poſſidere per id qđ ſupra dixi ꝛ iſtā diſtinctionē videt ſequi Alex.in.o.l. in ſuis. ꝛ ita intelligitur dictū Bal.in.o.l.ij. ꝛ ſic habita pro vera dicta deciſione Bald. q̄ quicquid pater poſſidet. filius dicitur poſſidere.

¶ Ex eadem infertur q̄ licet qſi filio eſt de 57
lata hereditas ad hoc vt valeat additio eſt Infertur.
neceſſe q̄ precedat iuſſus paternus. vt in.l.ſi quis mihi bona.§. iuſſum.ff.de acquiren. heredi. ſi tamen filius eſt inſtitutus ꝛ pater poſſedit diu hereditatem preſumitur additio facta ſolemniter precedente juſſu paterno. ter. eſt multū notabilis in.l.qui in aliena. in pncipio. ver. ſed ꝛ ſi nō. ff. de acquiren. heredi.

¶ Adde Bart. in.q.vij. nu. xviij. Alcia. in tract. preſump. regu. iij. preſumpt. x. nu. vj. ꝛ optime per Andr. tiraquell. in legibus cōnub. l. xv. gloſa. v. nu. xl. Phi. deci. in conſi. xxxvj. nu. v. ꝛ cōſi. ccxv. col. j. nu. ij. Balb. in tract. pſc. iij. part. principal. q. x. nu. xxviij. in. iij. volu. tract. qui vltimi duo poſteriores Deci. ſ. et Balb. referūt. Bal. in. l. ij. nu. ij. C. ſi ex fal. inſtrū. qui dicit mādatū nūcp̄ preſumēdū ex antiquitate etiā ex curſu mille ānorū. Alex. in. l. ſciēdū. col. vij. nu. xix. vbi Jaſo. impugnat Baldi. doctrinā dicēs eſſe contra ter. in. l. ſi filiꝰ. C. ō pet. here. iterū idē Jaſ. in. l. j. col. iiij. C. qui admitt. ꝛ ibi Deci. col. viij. vſ. vnū ſolū notandū eſt. nu. lxxiij. Feli. in. c. ſicut. nu. xxj. de re iud. Hipp. in ſing. cccxiij. diuturnitas.

¶ Et q̄ mādatū nō p̄ſumat niſi ꝓbet eſt ſſtia Innoc. ꝛ ibi doct. in. c. cū in iure peritus. de offi. de leg. Lepol. in cō. cinc. xxvj. incipit. orta fuit alꝫ cōtrouſia. co. v. nu. vj. vbi ō hoc allegat rōnē pluriū iuriū firmatā quam vide Jaſ. in cōſi. crl. col. ij. lib. iiij. Piero. gigātē. ſ tract. ō pēſioni. q. xlviij.

¶ Sed eſt ter. in cōtrariū. in. l. q̄ in aliena. §. ſed ꝛ ſi. ff. de acqui. heredi. vbi mandatū de adeundo etiā in patris preiudicium preſumitur. vt ibi declarat. Pau. de ca. nu. iij. qui ita intelligit ter. illū ꝛ alij. ſequuntur. Adde Calca. conſi. xvj. nu. lxv. Afani. conſi. xxxv. nu. iij. ſed reſponde multipliciter vt p Alex. in conſi. ccxviij. lib. vj. vbi videre poteris pro ſubſtētatione dicti Baldi. Vel aliter dic q̄ Bal. loquitur quaten⁹ mādatū principaliē ꝛ de per ſe attēditur quo in caſu cū cōſtat in facto non debet preſumi. l. ſi emancipati.

C. de colla. Alciat. de preſumptio. regul. ij. preſumpti. ij. Joa. bernard. in tract. fallen. in regu. incipi. facta. In dicto vero ter. non eſt de per ſe ſed eſt quedā ſolemnitas acceſſoria preparatoria q̄ ad ipſam additionem. ꝛ ſic multa veniunt in conſequentiā que alias non venirent. l. quedam. ff. de acqui. rer. do.

L. iv, Tau. ¶ Idem dicendum in licētia requiſita a. l. Tauri. lv. q̄ preſumat. per ſupradicta: idq̄ tenet Rode. Sua. in. l. iij. tit. delas vendas. fol. lv. col. ij. lib. iij. foro legū. Did. Perez.

57 ¶ Ex quo infert ibi Ange. ad prelatū qui diu fuit in poſſeſſione q̄ſi beneficij q̄ p̄ſumitur inſtitut⁹ ex tēporis diuturnitate. ō qua queſtione videaꝫ Inno. ꝛ alios. in. c. illō. de preſumptio. ꝛ Hoſtiē. qui hoc idē tenuit in. c. licet heli. de ſimo. ꝛ videatis Joā. andre. ꝛ moderni in. c. ordinarij. de offici. ordi. libro. vj. ꝛ Bald. in. l. ij. vſi. quinto quero. circa finem. C. de ſerui. ꝛ aqua. ꝛ q̄ ipſe notat in. l.

59 nō ignorat. C. qui accuſa. nō poſſūt. ¶ In
Infertur. fertur etiam ſecūdū Ang. in. o. l. qui in aliena. in princ. q̄ ex diuturnitate temporis preſumitur facta conceſſio in emphiteoſim. de

60 qua queſtione videatis Bar. in. l. cū de in rē verſo. vltima queſtione. ff. ō vſuris. ¶ Hoc tamen fallit in ruſtico ꝛ muliere: quia hoc caſu non preſumitur conceſſa emphiteoſis ex diuturna poſſeſſione. ſed per ſpaciū. xxx. annorum. ita notat Specula. in titulo. de reſtitutio. ſpoliato. §. nunc dicamus. vſ. ſed quid dicēs. de ruſtico qđ refert ꝛ ſequitur Bal. in. l. ſolent. in fine. ff. de offic. pro con. ꝛ lega. Sed poteſtis allegare gloſam que tenet ſimpliciter q̄ non preſumitur emphiteoſis niſi ſpacio. xxx. annorū. in. l. ij. in vltima queſtione. C. de iure emphiteo. qđ ibi ſequit Bal. videatis etiam Bar. in. l. cum de in rem verſo. qui in exemplo de ruſtico ꝛ muliere tenet cōtra p̄dicta allegat tertum ꝛ ibi etiam hoc ponit in. l. litibus. C. de agri. ꝛ cenſi. libro. xi. ſed credo q̄ glo. in. o. l. ij. melius dicit: quia ſicut emphiteota nō preſcribit ius vtilis dominii quando non habet titulum verum vel putatiuum minori ſpacio. xxx. annorum. ita videtur q̄ minori ſpacio non oriatur p̄ſumptio ſicut trahit Bar. in. o. l. cum de in rem verſo. vnde dicta gloſa ad minus erit vera quando emphiteota poſſidet ſine titulo. in feudis autē eſt ius ſingulare: quia ſi vaſallus ſciente ꝛ paciente domino per annū poſſidet feudum iurando ſe eſſe inueſtitum creditur ei. vt in. c. j. §. illud. de conſuetu. recti. feu. ꝛ in. c. j. poſt principium. ꝛ ibi Bald. de controuer. feud. circa q̄ vide Bald. in. c. j. §. finali. de feud. dato in vicem legis commi.

¶ Et circa hoc addatis vnum. q̄ ſi domi- 61
nus petit ab emphiteota q̄ oſtendat ſibi inſtrumentū inueſtiture niſi oſtēdat inſtrumētum ſtatim poteſt expelli: q̄ preſumitur finita emphiteoſis. ita dixit ſingulariter Ange. in. l. preter. §. j. ff. de edendo. ¶ Vnum circa 62
ſupradicta eſt notandum. quod poſuit An- Nota.
to. in. c. ea noſcitur. ō his que fiunt a prela. ſine cōſen. capi. vbi ipſe dicit. q̄ quādo vna cum contractu concurrit poſſeſſio diuturna ſufficit ad preſumendum ſolēnitatē extrinſecam interueniſſe per illum tertum ſm vnū intellectum. quando vero ex contractu non reſultaret poſſeſſio vel quaſi contrahēti vel iuris vel rei ſuper qua cōtractum eſt adhuc tenet idē. Sed dominus Abb. ibi in vtroq̄ caſu tenet oppoſitum: quia hoc non probatur iure. ꝛ regula eſt in oppoſitum in. l. ſciendum. ff. de verborum obligationibus. Sed reperio q̄ Franciſ. de aretio in. l. qui in aliena. in principio. in verſi. §. ſed ꝛ ſi non. neq̄ in totum tenet cum Antoni. neq̄ in totū cum domino Abba. ꝛ ibi ſic ipſe diſtinguit. q̄ vbi poſſeſſio concurrit cum diuturnitate temporis preſumitur ſolemnitas extrinſeca interueniſſe. Si enim ſolemnitas extrinſeca preſumitur ex diuturnitate temporis ꝛ autoritate rei iudicate. vt in. c. cum inter. in fine. de reiudicata. ꝛ tenent omnes in. c. quoniam contra falſam. de probatio. ꝛ Bal. in. l. emācipatum. C. de fide inſtrumentorum. idem videtur operari poſſeſſio continuata longo tempore: quia non eſt veriſimile q̄ ſi cōtractus fuiſſet nullus q̄ non fuiſſet in tanto tēpore mota lis vel controuerſia. vbi autē nō datur poſſeſſio vel quaſi continuata. tunc dicit Franciſ. in dicto loco ſe credere opinionem Abbatis procedere per ter. nota. in dicto. c. cum inter. ver. q̄uis. de re iudica. nā ſi ille ter. loquitur in ſententia lata de antiquo. vt cōmuniē intelligūt omnes multo antiquior erat cōceſſio prius facta q̄ fuerat cōfirmata per plurimos. ꝛ tamē ter. ibi dicit q̄ in illa cōceſſione forte nō poterat fieri fūdamentū q̄ gl. declarat ibi ideo q̄ fuerit facta ſine debitis ſolemnitatibus. glo. tamen in. c. peruenit. de emptio. et vendi. dicit notanter q̄ etiam quo ad validādam obligationē preſumitur ſolēnitas ex diuturnitate temporis ideſt q̄ ſecūdo promiſerit qđ eſt valde notādum. ¶ Et ſupradictis etiam infertur mul 63
tū notāter. q̄ ſi filiꝰ diu poſſederit hereditā-

Universidad de Salamanca. BGH

rem sibi delatam ex diuturnitate temporis. scilicet decem annorum presumitur patrem ratificasse sic est diuturnitate temporis q̄ pater possidet presumitur q̄ filius adiuit hereditatem sibi delatam. vt in.l.si filius.C.de pe ti.heredi.¶ Bar.ibi dicit.q̄ illa lex est singularis ¶ q̄ nescit esse alibi.

¶Adde. ¶Felin.in.c.Alberic⁹. nu.iii.de testi.Jal.¶ Deci.in.l.si certis annis.C.ō pact.Hippoli.in singul.lxxvij. Joan. bernard.in tracta.Fallenti.regul.cccix.¶ Bometi.in.l.xxiiij.Tauri.nu.xxvij. Alciat. de presum.reg.iij.presum.x. Didacus Perez.

¶Sed tamen adde alium similem ter.¶ ibi cano. in. c. continebatur. de his que fiunt a prela. sine consen.capitu.

¶Additio. ¶Omnino adde Cassa. in cōsuetu. Burgū. Rub.ir. §.ir.col..ij.in glo.incipi.aduerte quia hec est solemnitas. Feli.in.c.sicut.col.xiij.nu.xxvij. de re iudica. Jaso.in.l. sciendum. nu.xv.ff. de verb.obliga. Deci.in consi.cliij. colū. iij. nu.iij.¶ consi.cccix.colū.fina. ¶ consi. ccclxj. nu.xiij. versi.postremo ad corroborationē.¶ consi.ccccix.per totum consi. idem in consi. dlxiiij. colum. iij. Didacus Perez.

64 ¶Et quo infertur¶ aliud q̄ est multū diligenter notandum. q̄ licet emphiteota vel vasallus si alienāt sine cōsensu dñi possunt p̄ uari eorū iure. vt in.l.fina.C. de iure emphi. tamen ex longa pacientia scilicet decē annorū presumitur dūs cōsensisse. q̄ emphiteota vel vasallus alienet ius suum. ita in specie per dictam.l.filius.determinat dñs Alexā. de imo.in consilijs suis consilio.cxiij. quarti voluminis.incipit Visis¶ diligēter considera tio thematis.de quo supra ¶c.col.ij.v. quarto comprobat Facit in simili q̄ videmus.

65 ¶Q̄ ex sola scientia¶ pacientia domini etiā inducitur consensus in iure realī acquirendo:puta in ture seruitutis realis scilicet vie vel itineris in fundo alterius sciente¶ pacīte domino inducitur consensus¶ presumitur q̄ precesserit concessio seruitutis.vt notatur in.l.cum de in rem verso.cū similibus.ff. de vsuris.non obstante: q̄ ibi dūs tractet de damno vitando:¶ acquirēs tractat de lucro: quanto magis idem erit dicendū in casu in quo dominus tractaret de lucro:¶ emptor tractaret de damno vitando: cuius causa debet esse fauorabilior. argu.ter.in.l.finali. C.de cōdi.¶.l. j. C. de impon. lucra descrip.

¶Istud tamen limitat Bal. multum singulariter in.l.ij.C.ō legi.here. 66 predere quātum ad presumendum consensum patris vl ratificationē que presumitur ex diuturnitate tp̄is propter vnitatē personarū: quia q̄ vnus possidet.alius p̄sumitur possidere tit er diuturnitate temporis nō presumitur presentia iudicis.¶ per hoc infert ibi Bal. duo multū singularia. scilicet q̄ si aliquis per decē annos possedit rem sibi donatam ex ista diuturnitate possessionis non presumitur q̄ donatio fuerit insinuata in presentia iudicis.

¶Ex quo infertur¶ secūdo.q̄ statut statuto in ciuitate q̄ mulier vel minor nō possit cōtrahere sine presentia duorū propinquorū certe ex diuturnitate temporis nō presumitur in actu interuenisse auctoritatis vl presentia superioris requisita de iure cōmuni vel ab statuto. Sed licet ista verba sint pulchra:nō tamen sunt sine scrupulo. nā cōtra ea videtur facere illud quod determinat Archi.in.c.nemo.de consecra.dist. prima.¶ cō notant Cano.in.c.illud.per illud tex. ō presumpti.in quibus locis concludunt q̄ capella vīe edificata paciente diocesano presumitur edificata ipso episcopo autorante. 67

¶Adde. ¶Francis.balb. in tracta.prescrip.iij.part.prīcip.q.v.num.xxxviij. vbi reputat notabilem istam questio.¶ Jaso. in. l.sciendum.nume.xvij.ff.de verb.oblig. Deci.in cōsi.cliij.col.iij.nu.iiij. Didac⁹ Perez.

¶Et sic volūt q̄ ex diuturnitate tēporis presumatur interuenisse auctoritas superioris requisita.¶ cōtra ea q̄ tenuit Bal. in. d.l.ij.de dicto statuto tenuit ipse Bal. in.l.q̄ in aliena.in princi.p illū tex.quē ibi sequūtur moderni.ff.de acquirē.heredi.imo dicūt ibi. q̄ si statuto caueatur.q̄ mulier nō possit se obligare sine cōsensu ꝓpinquorū tamē post longum tempus a die obligationis presumitur solemnitatem¶ consensum propinquorū interuenisse.hoc idem tenet Alexā.de imo. in consilio suo.lxxix.incipiente. circa primū de quo queritur ¶c.in.iij.col.prima parte cō siliorū.¶ sic per predicta habemus primā limitationē ad.l. si filius. ¶Secundo limito 68 dictam.l.si filius.in mandato: quia diuturnitas temporis non facit presumi mandatū precessisse q̄ erat necessariū ad talē actū ita notabiliter¶ singulariter limitat Bal.in.l. ¶ qui nō.C.si ex fal.instrumen.¶ in.l. j. C. de rebus alie.non alienan.¶ faciunt notata per Bar.in.l. qui fundum. §. procurato. ff. de

vsuca.prō empto.nam videbatur cōtrariū. nam in dicta.l.si filius.actus qui erat necessarius presumitur interuenisse. ¶Tertio 69 singulariter limitetis dictam.l.si filius.non procedere quando agitur de presumēda aliqua solēnitate que principaliter tenderet in damnum alterius. nam tunc non sufficeret diuturnitas temporis.¶ sic spacium decem annorum per ter.in.c.peruenit. iuncta glo.¶ ibi traditis per cano.de emptio.¶ vendi.¶ hoc ibi in specie firmat. Joan. de Imo.in. vi. colum.dicendo ita debere limitari dictā. l.si filius.¶ pro hoc potest allegari text. in.l. nullo.C.de rei vendica.¶ in.l.nec petentem. C.de long.tempo.prescriptio.de qua tamen limitatione videatis dūm Alexā.de Imo. 70 in dicta.l.q̄ in aliena.in prīcipio. ¶Quarto limitate dictam.l.si filius. solum procedere quando tractatur de modico preiudicio. prout in dicta.l.si filius.contingit vbi agitur de modico preiudicio pīndicandi filio in spe hereditatis¶ acquirendi patri cui omnimodo postea succedet.¶ ita etiam contingit in casu valde notabili.quē ponit gl.i.l.penul. C.cōmu.diui.vbi tꝫ gl.q̄ ex diuturnitate tēporis presumitur facta diuisio inter fratres.

¶Adde. Jaso.in.l. sciēdum.col. vi.ff.de verb.oblig.¶ in. l.si certꝫ annis.C.ō pact. Ripp.in.c.sepe.num.ij.col.ij.de resti.spoli. Balb.de prescr.in.iij. part. princ.q. v.num. xxxix. Boheri.aurea decis.lviij. Cassane.in consue.Burg. Rub.vij.§.v.nu.xvj. Bal. in.l.j.num.xxxvij.circa finē.C.qui admitti. Alex.consi.xc.lib.ij.¶ est communis secundum Deci.in consi.lxxix.col.fina.num.iij. vsi.in.3.dubio.ō iure tñ regio adde.l.8.ti.6. li.3.fo.ll..¶.l.v.ti.xiij.li.3.cōdi.vbi heres non excluditur ex quocunq̄ tēpore a petitione rei communis¶ in diuisa que est apud aliū coheredem.¶ verba legis ordina.sunt. ¶Si herederos o otros hombres tuuierē eposeyere ren alguna cosa de consuno que no sea partida entre ellos.maguer el vno dellos sea tenedor dela cosa. no se pueda defender por tiempo que no de su derecho a cada vno de los otros.quando quier que se lo demandare:¶ quam nota ne erres in actu practico. Didacus Perez Salmantinus.

Ley regni.

Verba legis cadimē ti.

¶Quia ita presumptio est modici preiudicii. secus esset vbi tractaretur de magno pīndicio ita singulariter¶ late limitat Bar. in.q. per eum disputata que incipit. mulier habēs amplum patrimoniū. in vltima col. per totam eādem.q.vbi melius ꝫ alibi examinat intellectum dicte.l. si filius.¶ sequit. d. Alexan.de imo. in dicta.l. qui in aliena. in prīcipio. ¶Quinto limitate dictā. l. si 71 filius. procedere in casu dubio. secus esset quando ex inspectione instrumenti appareret non interuenisse solemnitatem requisitā ad actum:quia tunc cessaret presumptio.

¶Additio. ¶Idē tꝫ Anto. Franc. in additione Pano. in. c. fi.col.fina.¶ ibi Feli. num.i. de fide instru. Alciat.intra.presumptio. in.ij. part. num. xvi. Hipp.in prati.cau.crimi.§.secūda. nu. xxiij.¶ i.l.j.§.si seruus.nu.xxv.ff.de questio. Didacus Perez Salmantinus.

¶Dicta.l.si filius.que alias ex diuturnitate insurgeret. ita limitat Pau.de castro in cō filio q̄ incipit in causa que vertitur inter reuerendū patrem circa medium consilij et sequitur dominus Alexander. de Imo.in cōsilio primo. quarti voluminis q̄ incipit, Ponderatis his de quibus in themate fit mentio. ¶Ratio tamē decidēdi ad nostrū 72 ter.fuit:q̄ licet inter patrē¶ filium in potestate existentē non possit esse aliqua lis vt in dicta.l.lis nulla.ff.de iudici. vt supradictum est in ratione dubitandi. hoc intelligitur verum quādo agitur ordinarie¶ iure actiōis, ¶ ita intelligitur dicta.l.lis nulla. Secus esset quādo agitur iudicio extra ordinario q̄ expeditur officio iudicis¶ ex equitate. nam tūc bene cadit lis inter patrē¶ filium. vt est glo.in dicta.l.lis nulla.¶ ibi Bar.¶ docto. ¶ hoc in specie tenuit gl.in.l.cogi.§.si pater. ff.ad trebellia.¶ ibi Pau.de castro¶ moderni. Et ꝓ hoc est ter.noster in presenti si bene ponderetur.super verbo.iussit. ¶Ubi ver- 73 ba referuntur ad iudicem.¶ sic exitur officium iudicis.vt in.l.si soror.vbi est glo.C.de collā.¶ late per Bar.in.l.j.ff.de condi.ex lege.¶ probatur etiā hic in aliis duabus partibus scilicet ibi. Post decreti autem auctoritate.¶ ibi Officio iudicis.que verba veniūt depēsine ex verbis superioribus.¶ q̄ hec lex loquitur de officio iudicis¶ non de actione est glosa expressa in.l.Quis.C. de fideicommissis facit in simili quod notat glo.in.l.j.C. qui admit. vbi dicit q̄ licet regulariter filiusfamilias non possit exire in iudicio sine consensu patris.vt in.l. finali.¶. necessitate. C.de bonis¶ liber.q̄ hoc intelligitur verum quando agitur ordinarie iure actionis vel officio iudicis.secus quādo agitur extra ordi-

Universidad de Salamanca. BGH

dinem per officium iudicis ⁊ non in figura iudicis.⁊ in hoc illa glo.est singularis secundum Ange.ibi. Sed alie sunt socie vna in. l.iij.§.si causa cognita.ff.ō bono.posse.in titulo generali.super vbo.pro tribunali. alia in l.seruus.in principio.in verbo.amittere.⁊ ibi.Bonus ter.eodem titulo. alia in victo. §.si pater.super verbo.Contra obsequium. Alia in.l.cum filiusfamilias.ff.si cer. petatur.⁊ illa glo. inducitur ibi per Aleran. de Imo.⁊ modernos. ad aliquas questiones de quibus ibi. Videas per eos.facit etiā ter. in simili in.l.lenones.C.de episco.audiētia.

74 ¶Circa hoc tamen sunt aliqua notanda.
Nota. ¶Primū q̄ fratres minores qui non possunt iure actionis petere aliquid q̄ est eis relictū vt in clemen.exiuit.de verbo.signifi. possunt tamen implorare officium iudicis vt cōpellantur heredes.vt in.l.hereditas. in fine.ff. de peti.heredi.⁊ in.l.quintus.in principio.⁊ ibi Bar.ff.de annu.lega.⁊ in.l.nec quicq̄.§. finali.ff.de offi.pro cōsu.⁊ lega.⁊ in.l.seruo. ff.de lega.j.⁊ in.l.seruos. vbi etiam Bar.ff. de ali.lega.⁊ Bal.in.l.j.C.de fideicommiss.

75 ¶Secundum est.q̄ licet filius in hoc casu non agat via ordinaria sed extra ordinē per officium iudicis contra patrem debet hoc facere venia prius petita.de hoc est glo.singularis fm dominū Aleā. ibi allegando Nico.ō neapo.in.l.cogi.§.si pater.ff.ad trebel. ⁊ in alio est dicta glo.etiam singularis secūdū Jo.de Imo.ibi quem ibi refert ⁊ sequitur Aleran.de Imo. scilicet ad hoc q̄ etiā quando filius agit in castrensibus contra patrem debet prius petere veniam pro qua glo.est text.iuncta sua glosa.in verbo.causa cognita.in.l. adoptiuum. in princi. ff. de in ius vocan.⁊ ibi.d. Aleran.⁊ sic cum in hoc casu loquatur textus noster. ibi dum dicit. Filio militi comparari debuit. vbi dicit ter. q̄ filius in huiusmodi hereditate habetur vt paterfamilias:quia talis hereditas habetur pro castrensi filius debet prius veniam petere cū patrem super hereditate inquietet. ¶Tertium est.q̄ licet de iure ciuili inter patrem ⁊ filium regulariter non potest esse lis. vt dicta. l. lis nulla. secus tamen est de iure canonico.vt notat gl.in.c.si annum. in glo.finali.⁊ ibi Jo.an.de iudiciis. libr.ij. quem refert ⁊ sequitur Ange. ⁊ ibi hoc tenuit Aleran.de Imo.in dicta.l.lis nulla.⁊ videt de hoc ter.in.c.nō est vobis. de spōsa. ⁊ notat gl.in.c.si ecclesia. xxiij.q. iij.⁊ in.c. queritur.ij.q.vij.

76

77 ¶Vel possumus ⁊ secundo dare aliam rationem decidendi. ⁊ q̄ dicamus q̄ pater ⁊ filius sunt vna persona iuris fictione.q̄ hoc sit verum in bijs que sunt iuris.secus tamen est in bijs que sunt facti. ter.est in.l.cū heredes in principio. ⁊ ibi glo. ff.de acqui.posse.⁊ in glo.in.l. cum miles.§. j.ff.quibus ex cau.ma. ⁊ istas glosas sequitur Bar.⁊ alij in dicta.l.cum heredes. ⁊ doctores communiter hoc tenent in. l. in suis. ff.de libe.⁊ postb.⁊ Bal.in.l. fina. in principio.C.de edicto diui Adri.tol.⁊ in.l. j. in fine.C.de appella.⁊ in auc.de fūcto.C.ad Tertulia.⁊ in.c.j.de contro.inter mascu.⁊ femi. de beneficio.⁊ in auc.ingressi.in.iij.colū. vbi ponit rationem.C.de sacro sanct. eccle. ⁊ est ter.in.l.j.§.scenola.ff.si quis testamento. liber.esse ius fue.que iura in distincte in quolibet herede loquitur licet contrarijs tenear glosa.⁊ male.in dicta.l.in suis.⁊ in.§.sui.insti.de here.qua.⁊ differt.cum ergo ista restitutio.quam facit pater filio hereditatis manente patria potestate sit facti potius q̄ iuris nimirum q̄ pater ⁊ filius non fingantur eadē persona imo sint diuerse persone ⁊ sic q̄ inter patrem ⁊ filium possit cadere iudicium vt sentit ¶Pau.de cast.respōdendo ad similem obiectionem vt.in.l.cogi.in.§.si pater.ff.ad Trebel. Sed ista ratio non placet quia restitutio de qua hic in nostro ter.est in rijs ⁊ non simplicis facti vt patet infra in v̄. post decreti vt dicit ter.q̄ post illam factam in illis comparatur filio militi habēti castrē se peculium ⁊ in ver.si res vbi dicit q̄ potest vendicare res hereditarias ⁊ exigere ⁊ sic esset ⁊ rāslate in ipsum filium per dictam substitutionem iura vt tenet ¶Pau.de cast.in presenti. ¶Vel possumus ⁊ tertio dare aliam rationem decidendi ad hunc ter.⁊ dicere sic q̄ pater ⁊ filius censeantur vna persona istud est respectu potestatis vt probant iura q̄ hoc dicunt. Sed in bijs que sunt publicis nō curatur ¶Patria potestas vt in.l.nā q̄.in princi.ff.ad Trebell.⁊ in.l.veluti.ff.de iusti.⁊ iure.⁊ ibi glosa in verbo.parcamus.in.l.minime.ff.de religi.⁊ sūpti.fune.cū enim hic agamus de restitutione hereditatis faciēda per patrem filio videtur agi.de publica vtilitate. vt in dicta.l. nam et postea in princip. Sed ista responsio non videtur bona quia ille ¶intellig itur verum ⁊ practicatur quando filiusfamilias est inder. est dubium an si pater recuset addire hereditatem possit fideicommissarius petere a filio vt patrem suum cogat addire ⁊ restituere dictam heredi

78 Notab.nō.

tatē ⁊ dicitur q̄ sic quia cum filius exerceat officium publicū scilicet magistratum respectu huius iuris publici non curatur patria potestas non tamē dicitur ius publicū nec̄ in hoc consistit scilicet in restituenda hereditate filio vt sentit ¶Pau. de cast.in. l. qui in potestate.ff.de testa. Sed licet ista responsio nō sit bona quo ad nostrū ter. est tamē in argumentū ad hoc ⁊ per eam probatur q̄ filius familias sine consensu patris est legitimus accusator in causa criminis publici q̄ qua questio.videtur ter.in.l.inter liberos.§. filius.⁊ ibi hoc sequitur Dy. ⁊ Bar. ff. de adulte.⁊ ter.in.l.post legatum.§.si filius.ff. de bijs.q̄b⁹ vt indig.⁊ Bar.in.l.quociēs.la. ij.ff.de nota.⁊ Bal.in.l.penulti.C.de nota. ⁊ Bar.Bal.Ange.⁊ Sali.in.l.ff.§.necessitate.C.de bonis q̄.libe.licet glosa.ibi quam sequitur Dy.contrarium teneat. ¶Et per supradicta videtur inferri q̄ filiusfamilias possit in distincte facere testamētum cū testifactio sit publici iuris vt in.l.iij.ff. de testa.⁊ in.l.vel negare. ff. quēadmodū testa. aperi. ⁊ tamen non pōt testari sed ad hoc respondetur q̄ licet testamēti factio sit publici iuris sed filiusfamilias cum condit testamentum non condit illud tanq̄ publica persona sed tāq̄ priuata vt no. Dy.in.l.seniū.C.qui test. face.possūt.quē refert ⁊ sequit ¶Pau. ō cast. in.d.l.qui in potestate. ⁊ ō hac qstiōe quādo filius possit facere testamē. infrā subiiciam.

Infertur.

¶Adde. ¶Bal.in.l.cūctos populos.nu.xv. C. de summa tri.de iure tamen regni filius familias testari potest si est legitime etatis ad testandum. vt in.l. v. Tauri.

Lex regni.

¶Intellige tamen absq̄ patris preiudicio vt per Bald.in.l.si queramus.ff.de testam. ⁊ sic non potest testari nisi de nuda proprietate tertie ptis in qua pater est vsufructuarius.l.iij.C.de vsufruct. Cum priuilegiū cōcessum a principe intelligitur sine preiudicio tertij.l.ij.§.merito.⁊.§.si quis a principe. ff. ne quid in loco publi.c.super eo. de offi. de lega. Dec.in consi.ccv. num. xxvij. lib.v.

Priuilegiū cōcessum a principe intelligitur sine preiudicio tertij.

¶Et huiusmodi priuilegiū nō est adeo inutile vt aliqui cogitant.quia imo proprietas dicte tertie partis est similis. cum possit de perse vendi. que vtilitas debet attendi.⁊ non in vtilitas que causatur ex retentione vsusfructus a patre. argu. text. in. §. fina.insti.de vsufruct.⁊ ita legendo.in questione subiecta obrentum fuisse Salmantice dixit illustris doctor⁊ dominus meus

79 ¶Vel quarto potest assignari alia responsio ad rationem dubitandi ⁊ q̄ dicamus q̄ inter patrem ⁊ filium non potest esse iudicium q̄ istud sit regulare per dictā.l.lis nulla.sed hoc fallit quando filius allegat patrē dilapidatorē ⁊ suspectum vt in. l. nostra ita intelligit banc.l.ponendo dictam regulam ⁊ limitationē ¶Pau. de cast. in presenti ⁊ est glosa ⁊ ibi Bar. in dicta.l.lis nulla.⁊ videtur in presenti tenere Alexand.de. Imo.in fine.j.col. cū sequē.⁊ ratio huius potest esse quia hic patre dilapidante ⁊ filio hereditatē restituente filius equiparatur filio militi. ⁊ sic filio habenti castrense peculium respectu cuius vt paterfamilias reputat quo casu inter patrem ⁊ filium potest esse lis.vt notatur in dicta.l.lis nulla. ¶Et supradictis videtur inferri vna regula. cum quinq̄ limitationibus.⁊ q̄ regula sit q̄ pater ⁊ filius censetur vna ⁊ eadem persona. Fallit quando agitur extra ordinē officio iudicis nā tūc nō cēsent vna ⁊ eadem persona cū inter tales possit esse iudicium. ¶Secundo fallit in bijs que sunt facti.nam in bijs que sunt iuris vna ⁊ eadē persona reputantur. ¶Tertio fallit in bijs que pertinēt ad ius publicū nā ibi nō curat patria potestas. ¶Quarto fallit in casu legis nostre. vbi si filius allegat patrem suspectum ⁊ dilapidatorē nō curatur patria potestas. ⁊ sic non reputantur vna ⁊ eadē persona ⁊ rationem huius supra dixi. ¶Quinto fallit in filio emancipato. vt est glo.in dicta.l.lis nulla. ¶Sed videtur q̄ supradicta regula nō procedat nam si pater ⁊ filius censentur vna ⁊ eadem persona quare pater nō tenetur ad omnes obligationes filij sicut videm⁹ in herede qui tenetur ad omnia debita defuncti:quia fingitur idem cum defuncto. vt in auc.de iure. iuran.amo.presti. colla.v.

81

¶Adde. ¶Istum dom̄i.in. l.ab ex heredati.nū. lxxvij.et ibi in additio.ff. de lega. j.⁊ Tiraquell.de vtroque retract.titu. j.§.f. glo.ix.nu.xlvij.⁊ fol.cccxliij. nu. vj. in fine. Didacus ¶Perez Salmantinus.

¶Ad hoc respondetur:quia de rigore pater tenetur ad omnia debita filij.⁊ econtra. sicut heres tenetur ad omnia debita defuncti. tamen quia iniquum videtur quem teneri ex contractu vel facto alterius ideo in quarto libro.C. sunt facti tres tituli qui cōstituatiue procedunt primus est titulus vt

Universidad de Salamanca. BGH

actio.ab here.ff. vbi statuit q̄ oēs obligationes actiue ⁊ passiue transeunt ad heredē postea est titulus ne vxor.pro mari.⁊ tit⁹. ne filius pro pa.quibus statuitur q̄ de bonis vxor non teneatur pro viro nec econtra ita nec̄ pater ad onera filij. nec̄ econtra ⁊ si interrogetur quare magis in herede respondetur quia heres non representat defunctum nisi mediante facto suo voluntario idest nisi voluntarie adeat hereditatem mediante qua additione censetur eadem persona cū defuncto ⁊ ideo sibi imputet si adiuit hereditatem qua mediante fingitur idem cū defuncto. Sed pater ⁊ filius q̄ censeantur eadem persona non procedit ex actu voluntario quia etiā si filius nollet non posset desinere esse eadem persona cum patre ita sentit Bald.in Rubrica.ne.filius pro patre.et
82 glosa in. Rubrica ne vxor.pro ma. ¶ Secto fallit dicta regula in dote nam ibi non curatur patria potestas quia illa bene acquiritur filie vt est ter.in.l.ij.§.q̄ si in patris.ff.solu.matrimo.circa q̄ est vnum notandum q̄ idem possit esse in bonis parafrenalibus q̄ ista bona sunt quodammodo aliquid accessorium ad dotem vt in.l.fi.C.de pactis.conuē.cum materia ergo debent sibi vendicare priuilegium dotis sicut videmus in augmēto dotis vt in.l.etiam.C.de iure.dotī.⁊ in.l. inter socerum.§.penul.ff.ō pac.do.Sed ista non sunt similia quia augmentum dotis efficitur dos substantialiter est enim dos quodam vniuersale q̄ recipit diminutionem et augmenta vt in.l.q̄ dicitur.ff.de impens.in re. do. facti. vnde videtur posse teneri contrarium pro quo potest allegari text. in. l.ſi ego.§.dotis.ff.de iure dotium.vbi tertus.dicit quod bona parafrenalia non petuntur actione de dote. Sed ad hoc dico quod ista consequentia non est bona quia etiam alimenta que debet habere vxor a marito non petuntur similiter actione de dote attamen priuilegium tacite hypotece extenditur ad ista alimenta tanq̄ accidentia ad dotem quia propter dotem debentur ita declarat Bart.sequendo Jacob.de are. in.l. si cum dotem.§.sin autem in fenissimo.ff.solu.matrimo.vnde videmus etiam q̄ tacita hypoteca que competit contra tutorem extenditur ad bona fideiussoris ipsius tutoris cuius est quem notat ibi Bald. in.l. properandum.§. finali. C. de iudi. vnde primum est tenendum per sua fundamenta et sic q̄ ipsa bona parafrenalia sequantur naturam ipsius dotis ⁊ q̄ quemadmodum in dote cuius ipsa filia in potestate existēs est ea pax non curatur patria potestas ita eodem modo in ipsis rebus parafrenalibus volentes tamen tenere contra hoc possent respondere ⁊ dicere q̄ licet bona parafrenalia sint quidem accessorium ad dotem q̄ hoc nō est ex natura dotis sed ex voluntate partium.
Sed primum videtur verius. ¶ Fallit se- 83
ptimo in filio regis qui licet sit in potestate regis si rex pater suus sibi donat eidem filio acquiritur ita tenet Bald.in.c.i.§.item sacramenta.de pace iura.firma.quem refert ⁊ sequitur Alexan.de imo.in additione quam fecit ad Barth. in.l.penul. per eandem legem.C.de dona.inter vi.⁊ vxo.q̄ debetis intelligere verum.quando rex donando filio suo intelligit tanq̄ princeps dispensare contra ius ita consuluit Oldr. consi.clxo. cccly. quem refert ⁊ sequitur Bal.in.d.§.item sacramenta. ¶ Octauo fallit quando pater 84 Nota.
donat aliquid filio pro legitima nam tūc valet donatio facta filio in potestate cuius est singularis secundū Ang.ibi.in.l.si non mortis.in prin.ff.de inofficio.testa.pro qua conclusione facit q̄ eleganter ponit specul. in titulo.de dona.§.j.ver.quid si pater quem refert ⁊ sequitur Bal.in.l.illud.C.de sacro sanct. eccle.vbi ipse dicit q̄ quando pater assignat filio legitimā in vita licet vtitur verbo donationis nihilominus non est proprie donatio ⁊ ideo non requiritur insinuatio. Sed cōtra illud dictū Ang.facit q̄ etiā alimēta debētur filio in vita p̄is vbi filius aliter se alere nō potest vt in.l.ſi quis a liberis.cū materia.ff.ō lib.agno.⁊ tū nō valet donatio facta a p̄e filio ad alimēta vt dixit glo.no.quā ibi ap̄bat.Bal.in.l.ij.C.ō inof.do. vbi vt esse standū regule quia ter.in.d.l.ſi nō mortis intelligit non in patre sed in mſe que potest donare filio sine dubio vel in filio emancipato.

Additio. ¶ Dic asserendū esse assignationē legittime fieri posse filio patre superstite. quam tenet Bald. in.l.in successione.nume.ij.C. de bijs qui in fraud.cred.⁊ in.l. q̄uis. C. de fideicommiſſ. Calcane. consili.xix.colum.xvj. nume.xxj. Decj.consil.lxxxvj.nume.ij. Jason.in.l.frater a fratre.colum.antepenul.versi.vij.limita.ff.de cōd.indebi. Sujl.a mōserrat.de succeſſ.regnū dubi.iij.nu.ij. Joan.lup.in repe. ca.per vſas.§.xxiiij.nu.ix.de do. Suarez.in. l.qñ in prioribus.fo.iij.col.ij.⁊ fo.xcvij.col.

4.C.de inſſ.testa. Bometi. in.l. xv. Tauri. nu.xlv. Segu. in rep.l. vnum ex fa.§. sed si fundum.nu.liiij.⁊ nu.xc.⁊.nu.cxvj.⁊ in nu. clxxxij.⁊ late ex congestis a Cassane.in cōs. Burg. Rub.vlij.§.ij.nu.ij.fol.ccxxx.⁊ hoc intellige ex consensu patris secus eo in vito.
Luce.xv. ⁊ illud Luce.xv.pater da mihi partem substantie que me contingit.intelligitur cū debita reuerentia ⁊ de precatione filij prodigij si volueris.Didacus ℣Perez.
85 ¶ Nono fallit qſi pater donauit filio ⁊ dictam donationē pater iurauit.nam talis donatio valet ⁊ talis donationis filius in potestate est capax.vt singulariter declarat Bal. in.l.iij.C.de dona.econtra donatio facta patri a filio si ē in potestate valet.ita tradit singulariter Jo.an.in titu.de testamentis.§.j. ver.quid si quis.in fi.additio. Facit in simili vna gl.singularis in auth. de nupti.§.sed q̄ sancitum.quam no.ibi Ange.ad hoc qui vult q̄ non solū minori si contrahit ⁊ iurat sed etiam si consentit alteri contrahenti ⁊ si contrahat cum patre in cuius est potestate obligatur iuramēto ⁊ firmat consensum q̄ dictū refert ⁊ sequitur Fran. de are. in.l. is cui bonis.ri.col.ff.de verbo.obli.vbi ipse hoc limitat quando contrahit.cum patre seu cōsentit patri ex causa aduenticia nam ex causa profecticia nō posset habere locum q̄ non
86 est obligatio inter patrem ⁊ filium vt.l.frater a fratre.§.quesitū.ff.ō cōdi.inde. ¶ Decimo fallit quando duo filij sunt in potestate ⁊ vnus donat alteri de consensu patri bona profectitia nam licet donatio facta inter filios qui sunt in potestate sine cōsensu patris nō valeat: quia videtur in effectu facta a patre filio ex quo fit de bonis patris secundum Jo. And.in loco allegando tamen quando pater consentit filio donati videtur emancipare filium cui donatur ad hūc actum ⁊ sic acquiritur sibi dominū ita singularit determinat Joannes andre.in titu.de instrumē. edi.§.porro.in prin.§.in addi.magna.q̄ dictum licet sit mite autoritatis non credo q̄ de iure possit substentari quia hoc casu multo fortius videt pater velle donare filio donanti ⁊ tamen non valet donatio vt in.l.ij.⁊ q̄ ibi plene notatur.C.de inoffici.dona.preterea hoc nō est expeditum q̄ emancipatio possit fieri ad vnum actum licet Bar. hoc tenuerit in.l.j.§.filij.ff.ad trebel.nam Bal. tenet cōtrarium ⁊ forte melius in.l. senium. C.qui testa.fa.pos.preterea cum emancipatio debeat fieri coram iudice vt in. l.j.C. de emanci.libe. cum ſi.ad minus istud dictum non posset procedere quādo iudex non esset presens. ¶ Undecimo fallit quando pater 87
donat filio pro doctoratu suo nam censetur esse peculium quasi castrense sicut quando pater donat filio eunti in castra vt in.l.iij.§. secūdum que.ff.de dona.inter vir.⁊ vxo.ita dicit elegāter Bar.in.l.iubemus.C.de filē. li.xij. ¶ Fallit duodecimo in casu quo ac- 88
quisitio est facta filio reuocabilis sicut est acquisitio que fit ex capite suitatis nam prius qui ī filius se immisceat nō acquiritur dominium patri secūdum Bal.elegāter in.l.fin. ff.de condi. insti. Sed istud videtur contra ter.expressum in.l.qui in aliena.§. interdū. ff.de acquic. here. vbi patet.q̄ per medium filij exheredatus efficitur suus ipso iure ergo etiam acquiritur sibi acquisitio reuocabilis dicit etiam notan. Ja.de are.quem ibi refert Bar.q̄ quando acquisitio que fieret patri est momētanea q̄ est quādo pater est in extremo mortis articulo tunc non habet locum illud q̄ dicitur q̄ illud q̄ querit filio acquirit patri q̄ Bar.concedit ibi quando acquisitio nullā penitus afferret vtilitatem ipsi patri vel heredibus suis alis non est verum dictum Jaco.de are.vt ipse probat ibi sed pro dicto Bal.bene facit ter.in.l.fin.in. fi.C.de bonisq̄ libe. que ipse allegat in dicta.l.fi.ff.de condi.insti.⁊ hoc idem tz Fran. de are.in cōsi.clxj. incipi.in presenti consultatione dicendum est in.vi.col. circa finem. alibi tamen tenuit Bal.in.l.finali. in principio.in vltima col. C. de bonisq̄ liber. q̄ si fit relata aliqua hereditas vel successio filio familias ⁊ talis filius laboret in extremis.q̄ tamē pater eius nomine potest in illo instanti addire hereditatem ⁊ etiam agnoscere bonorum possessionē.de quo tamen vltimo vide melius per Bar.in.l.ſi.in.ij.col.ad fi.ff. de condi.insti. ¶ Fallit terdecimo vbi non 89
curatur p̄ia potestas ⁊ q̄ filio acquirit non cōmunicatur patri quando potest operari aliquid in persona filij: licet non transit ad patrē sicut est in liberatione que fit filio qui est obligatus vna cum patre: dummodo filius hoc habeat glosa est not. in. l.⁊ heredi. in prin. ff. de pactis.circa q̄ videatis etiam tertum.no.in.l.adoptiuum.§.fi.ff.de in ius vocan.vbi videt probari q̄ quando ius aufertur patri in penam delicti ⁊ transfertur in filium tunc vt pena delicti habeat effectū suum illud ius non acquiritur patri per filium ⁊ per hoc posset inferri q̄ si vassallus

Universidad de Salamanca. BGH

perdit feudum et delictō ꝛ applicatur filio
in potestate valet translatio facta in filium ꝛ
90 acquiritur filio. ¶ Fallit quattuordecimo
in casu.l.filius.ff.de inoff.testa. vbi videtur
probari ꝙ de iure.ffor.filius acquirens he
reditatem maternam quam per querellam
optinuit acquiret sibi ꝛ non cōmunicat eā
patri ꝛ sic hoc casu non cūratur patria po
testas Bar.tamen in dicta.l.filius.ꝛ in.l.is
qui heres.in fi.ff.de acqui. here. dicit ꝙ etiā
illo casu filius acquirit hereditatem mater
nam patri licet querella non acquiratur pa
tri ꝙ est ius querendi sicut adeundi ꝙ non
acquiritur patri vt trahitur in. l. is potest.
ff.de acqui.here. Sed ista ratio Bar.in que
rella videtur.contra ter.in.l. ¶Papinianus
in prin.ff.de inoffi.testa.vbi dicit ter.ꝙ que
rella nō acquiritur patri quia iniuria perti
net ad solum filium vnde ratio decidēdi vi
detur esse quia ius ꝙ cōpetit ad vindictā fi
lio ꝙ sibi acquiritur nō communicatur pa
tri ꝛ per consequens neꝙ hereditas q̄ acqui
ritur ex illo capite. Sed qr tamē communis
opinio est illa quam ponit Bart.in dicta.l.
is qui heres.in fi.ad minꝰ errōne ter.in.d.l.
¶Papinianus.in prin.oritur noua limitatio
ꝛ ratio decidendi in hac limitatione que est
ꝙ querella nō acquiritur patri quia iniuria
Jus vindicte non est in bonis, pertinet ad solum filiū est quia ius vindicte
non cōputatur in bonis vt in.l.emancipati.
§.emancipatus.ff.de colla.bono.ꝛ licet mul
ti sunt casus quos ponūt doctores in.l.pla
cet.ff.de acqui.here.in quibus non curatur
patria potestas istos tamen quos supra re
tuli adminus nonem ex supradictis qui sunt
in diuersis locis dispersi ꝛ vide Fran.de are.
qui istos nouem casus seu limitationes po
nit l dicta.l.placet.vbi omnimodo videas.
91 ¶ Et extra istos casus ꝛ alios similes com
munes quos doctores ponūt in dicta.l.pla
cet.regulariter curat patria potestas adeo
ꝙ in testamentis vbi etiam vertitur ius pu
blicum in ipsius saltem confectione que est
de iure publico vt in.l.iii.ff.de testa.ꝛ in.l.vl
negare.ff.quemad.testa.aperi.iura multum
ponderāt patriam potestatem vt in.l. senitū.
ꝛ in.l.fi.C.q̄ testa.fa.poss.ꝛ in.l.qui in pote
state.ff.de testa.ꝛ insti.qui non est permis.fa.
testa.quibus iuribus trahitur ꝙ filiusfami
lias non potest testari etiam cū consensu pa
92 tris. ¶ Et ista regula procedit etiā in bono
de qua filiusfamilias testari non potest ꝛ hoc
ex generalitate.l.senium.ꝛ.l.pe.C. quitesta.
fa.pos.ꝛ notatur in.l.filie mee.ff.solu.matri.

Secūdum Bal. Ange. Sali.ꝛ modernos
in dicta.l.senium. ꝫ nis dubiū videretur eo
quia filia fami.in dote habet plus iuris quā
filiusfamilias in castrensibus vel quasi ꝙ pa
tet qr filia fami. in dote de iure. ffor. ab in
testato habebat heredem vt probat Bart.
in.l.post dotem.in.vj.lec.ff.solu.matri.ꝛ ta
men in castrensibus vel quasi filiusfamilias
de iure.ffor.vel.C.non habebat ab intestato
heredem sed pater occupabat iure peculij vt
in.l.ij.ff.de castren.pecu. vnum tamen est ꝙ
filiusfamias habet duplex priuilegiū in bo
nis castrensibus vel quasi primum est ꝙ de
bijs potest libere testari. Secundum ꝙ eius
testamentum non subiacet querelle vt in.l.
pe.C.qui testa.fa.pos.ꝛ in.l.fi.C.d inoff.test.
Er hoc infertur ꝙ cum bona donata a re Infertur.
ge vel ab imperatore filio fami.habeant na
turam quasi castrensis peculij vt est ter.in.l.
cum multa.quem Bal. dicit ibi singularē.
C.de bonisq̄ libe.ꝙ de talibus bonis potest
testari ita dns Aleran.de Imola in.d.l.pe.

¶Additio. ¶ Adde Jason.
nu.xxv.ꝛ ibi Lud.
Gome.plura alle
gantem.in.§.actiones.num.xv.insti.de act.
idem Jaso.nu.xj.ꝛ ibi Deci.in auth.ex te
stamento.C.de colla.Gomez.in.l.iii.Tau
ri.nu.xxiij. Rode.Suarez.in.q.vtrum pa
ter habeat vsumfruct. in bonis maioratus.
fol.188.ꝛ Cassa.in consu.Burg.fol. ccxix.
col.j.nu.v. Roderic.Suarez.in.vij. limita
tio.in.l.j.titu.iij.lib. iij. fori vbi est lex regia. Lex regia.
ꝛ etiam est.l.j.ꝛ.l.iiij.titu.iij.ꝛ.l.ix.tit.ix.lib.
§.ordina. Didacus Perez Salmantinus.
¶ Hinc ꝛ secundo ꝛ notabilius infertur ꝙ 93
cum filiusfamilias presbiter censeatur habe Infertur.
re bona quasi castrensis peculij vt in auc.
presbiteros.C.de sacro.san.eccle.ꝛ in.l.cū.l.
leonina. C. de episco. ꝛ cleri.etiam si sint cle
rici prime tonsure ꝙ poterit testari ꝓ vt etiā
probatur in.c.quia nos.ꝛ ibi Cano.de testa.
ꝛ gl.in.c.ingredientibus in ver. testandi.19.
questio.vltima.ꝛ expresse notabiliter Bar.
vero.in cautela.dvj. Et ista est optima cau
tela quando filiusfamilias vult testari inul
to patrē ꝙ iste filius capiat primam tonsu
ram ꝙ est ei facile ꝛ istud est multum notan
dū quia per hoc illuduntur iura que dicūt
contrarium nam licet isti filij habentes pri
mam tonsuram sint in potestate vt est glosa
in.c.cum voluntate.in glosa fi.de senten.ex
cōmu. tamen quia bona eorum iudicantur
quasi castrensia nimirum ꝙ de eis possit te

stari ꝛ lz Bar.in.l.sacro sancte.C.d episco.
et deri.restringat hoc ad bona q̄ filius opti
mit respectu clericatus ꝛ non aliter ista li
mitatio Bar.est contra ter.in.d. auc. presbi
teros. in verbo quolibetmodo ꝛ contra
dictam.l.sacro sancte.in verbo quēcunq̄ bo
na secundū Bar. in cautela.allegata ꝛ hoc
etiam tenuit Jaso.in.l.filie licet.iij.col.C.d
94 colla. ¶ Unum etiam aliud ꝛ notabilibus
Nota. circa hoc no.nam habemus ꝙ quando pa
ter emit libros filio studenti ꝛ eidem tradi
dit si talis filiꝰ est doctor ꝙ talis donatio in
continēti vz adeo ꝙ pater eam reuocare nō
potest qr transit in peculium castrense ꝛ ta
les libros filius habebit precipuos ꝛ sic non
tenetur eos conferre vt trahit Bar.late.in.
l.j.§.nec castrense.ff.de colla.bono.ꝛ in.l.fi
lio cuius.vbi latius Sali. C. familie here.ꝛ
docto.in.l.si donatiōe.C.de coll.ꝙ idem di
cendum erit quando pater emit libros ꝛ eos
tradidit filio studenti clerico prime tonsu
re licet non sit doctor ꝛ pro hoc sunt ponde
randa verba Bar.in dicto.§.nec castrense.
ij.col.dum dicit. ꝙ aliud est simplici scolari
eo quia scolaris non potest habere quasi ca
strense peculium sed filiusfamilias. clericus
bene habet.d.quasi castrense peculium vt in
ribus superius alle.ꝛ istud in terminis repe
rietis tenere solum Alberi. de rosa. in. l. si
donatiōe.in vlti.col.in discursu.C.de colla.
quem refert ꝛ sequitur. Jaso.in dicta.l.filie
licet.vbi in distincte istud dictū.sequitur etiā
si non sit iste filius clericus beneficiatus sed
tantummodo prime tōsure vt ibi latius per
eum ꝛ sic habemus ꝙ libri empti ꝛ traditi
per patrem filiofamilias. clerico studenti
cuius non sit clericus beneficiatus sed cleri
cꝰ simpler. ꝙ donatio statim irreuocabiliter
valet ꝛ censetur peculium quasi castrense et
ꝓpterea tales libri erūt sui precipue ꝛ nullo
mō cōferri debebūt neꝙ pf possit reuocare.

¶Adde. ¶Pau.de cast.in.l. quibꝰ
diebꝰ.§.j.nu.3.ff.de cōdi.
ꝛ demost. ¶Petrū ferra.l
forma libell.pro heredi.vel re sing.diuidēd.
num.xvi. Lepol.in.l.irritam. num.xxij.vbi
singulariter loquitur.C.de vsucapio.pro do
na. Jaso.in auth. quod locum. ꝛ in.l. filie.
C.de colla. Joan. Lup. rep. Rubri. §. xlij.
nu.vj.cbar.xxiij.col.j. Alciat. intract.pre
sump.regu.j.presumptio.vij. Gomez.in.l.
xxiij.num.xvj.ꝛ in.l.xxij.nu.ij.ꝛ in. l.xxvj.
nu.xiij.ꝛ in.l.xxvij. num. xcviij. in legibus
Tauri.vbi plura bona in venies de bis que

a autho.scribuntur in hoc num.xciiij.ꝛ de Lex regni.
libris de iure regio adde.l.v. tit.xv.part.vj.
ꝛ.l.iij.titu.iiij.parti.v. Didacus Perez.
¶ Et adde etiā aliud circa supradicta ꝙ lz
bodie testamēta cōdita d castrēsibus subia
ceāt q̄relle p ter.ī auc.vt cū d appella.cogn.
§.ꝛ hec cū seq.fm Bar.ꝛ alios in auc.ex cā.
ꝛ.col.C.de.libe.pre.ꝛ exhe. correcta bodie.
l.fina.quo ad hoc.C.de inoffi.testa.que con
trarium dicebat. ¶ Tamen hoc fallit in fi- 95
lio familias clerico: qui lz codendo testamen
tum de castrensibus patrem vel matrē exhe
redet: non impugnabitur suum testamentū
per querellam sed pater vel mater agent ad
solam legittimā cōditio ex lege.d.auc.presbi
teros.pre allegata ꝛ in corpore vnde sumi
mitur que cū sit posterior post.§.ꝛ hoc qui
dē.remanet in correcta.ita tz Ludo. Rom.
vt ibi refert. Jaso.in.l.penulti.C. qui testa.
fa.poss. Sed Salice.tenet cōtrarium in dic
ta auc.ex causa.ꝛ pro hoc potest ponderari
tertus in dicta auc.presbyteros.ꝛ in corpo
re vnde sumitur dum dicit. (ita tamē vt pa
rentes habeant legittimam portionem ꝙ si
nō fecerint filij locus erit precedentibus au
tem.)ꝛ sic est in omnibus locus querelle per
dictū.§.sed ꝛ hec quidē de parentibus.ꝛ pro
hoc ꝛ pro Sali.ꝛ contra Ludo. Facit qr cū
equipparent hodie a iure testamentū presbyteri ꝛ alterius testantis de quasi castrensi
bꝰ in dicta auc. presbyteros. ergo ꝙ in vno
corrigitur per dictum. §.sed ꝛ hec quidem.
intelligitur ꝛ in alio correctū esse quia quā
do duo casus parificant a.l.antiqua in ali
qua materia certe.l. noua corrigens in vno
ex casibus parificatis intelligitur ꝛ in alio
corrigere secūdum Bar.in.l.ij.ff. de lega.j.
ꝛ in.l.Marcellus.in prin.ff.ad trebellianum
ꝛ in auc.sed cum testator.C.ad legem falci
diam substinendo tamen Ludo. possumus
dicere ꝙ parificatio que de testa. presbyteri
ꝛ alterius testantis de quasi castrensibus fit
in materia fauorabili vt non habeat locum
querella ꝛ sic testamenta expugnari nō pos
sint ergo non debet fieri extensio ad casum
odiosum dicti.§.ꝛ hec quidem. vbi disponi
tur ꝙ testamenta possunt querellari ꝛ ex
pugnari per regulam.l.cum quidā.ff. de li
ber.ꝛ posth. ¶ Ista tamen regula ꝙ filiusfa- 96
milias non potest testari fallit primo in lu
cris nuptialibꝰ que pater facit ex forma sta
tuti disponentis ꝙ maritus decedente vxo
re in matrimonio lucretur tertiam partem
dotꝭ dato ꝙ adsint filij quia si postea mari

Universidad de Salamanca. BGH

rus acciperet secūdum vxorem transeundo ad secunda vota primatur isto lucro statuti tam quesito ⁊ illud lucrum vadit ad filios prioris matrimonij.qui de talib⁹ possunt testari ḡnis sint in potestate patris ita probat ter.in.§.quoniam infirmas.in ver.disponat in auc.de nupti.⁊ ter.in.l.in quib⁹.C.de secum.nuptijs.per q̄ iura ita dicit Ange.in.§. venient.in.auc.de nuptijs sequitur domin⁹ Alexand.de Imola.in.l.i.§. hoc autem.ff. ad trebellianum est tamen considerandū q̄ illa iura non simpliciter concedunt q̄ filijsfamilias possint vltimam voluntatem condere. Sed bene disponere pro quibus portionibus inter eius filios habeat fieri diuisio sicut als in auc. si qua mulier. C. de sacro. 97 san.eccle. ¶ Secundo fallit dicta regula in filijs franciginarum vel britonum eo quia secundum leges quas seruāt francigine vel britones non habent filios in potestate glosa est singularis. insti. de patri. potestate. in principio.in ver.ciuium Romanorum quā pro singulari allegat Bald.in.c.ij.circa finem de fr.de no.bene inuesti.⁊ in.c.j.an maritus succe.vxo.in benefi.ita limitāt Ludouicus ⁊ dominus Alexander de Imola in. l.penultima. C.qui testamen.facere poss.

Adde. ¶ Alexan.in additi.ad Bar.in.l. qui in potesta-te.super parte.contrario sensu.ff.de testa.⁊ Guido.papā. decisi. 34. Suarez.lib.l.xi.ti.j.li.j.fori fol.lxxx.col.z. ⁊ Tiraquell.in tract.3 vtroq⁹ retract.clar. lxj.in gl.ix.nu.lx. Guilliel. benedict. in rep. c.Raynutius.vbo.nifem insuper clerā.nu. xxij.de testa.Lassa.in cōsue.Burg.fol.219. Nota. col.j.nu.iiij. ¶ Vbi dicit itē nō bz pf vsumfructum in bonis frācigenar q̄ nō sunt in potestate parentū.vt tz Alex.in.l.placet.ff. de acq.here.⁊ opinionē predicte glo.insti.de pat.pot.singulariē ⁊ cōem firmat Jaso. in. l.ij.nu.xix.ff.de vulg.⁊ pupilla. ¶ Ex quo Infertur, infertur si vera est opinio predicte gl. q̄ frācigene filijs impuberibus non possunt substituere pupillariter.q̄ verū esse negat Lancelo.in tract.substi.nu.xxvij. ¶ Qui vero dicatur franci homines seu vnde dicta est frācia.vltra Franci homines qui: Guido.papā decisi.cccxiij.ponit Lassa.in consue.Burgund. Rubri.ix.§.v. versi.qui dicantur. Didacus Perez.

¶ Sed iz ista limitatio sit inse vera tñ nō ē ad ppositū ppie limitatio cū regula loquat de filijs q̄ sunt in potestate ⁊ ita eodē mō 3be rer loq; limitatio q̄ nō loquit de filijs I potestate existentibus.l. nā ciuium.ff.de bijs.qui 98
sunt sui vel ali. iuri. ¶ Et circa hoc est dicendum q̄ licet filiusfamilias non possit testari etiam cum consensu patris vt supra dixim est potest tamen cum consensu patris donare causa mortis vt est textus in.l. tam bijs.§.fi.ff.ō do.causa.mor.⁊ no.in.l.seniū. C.qui testamen. facere possunt ⁊ in.l. qui in potestate.ff.de testamen.⁊ institu. quib. non est permiss.facere testamen.que autem sit ratio huius differentie videatis glosas et doctores in locis iam dictis ⁊ ista est communis conclusio omnium. ¶ Sed contra istā 99
sententiam quam omnes tenent potest instari imo q̄ sicut filiusfamilias non potest testari etiam cum consensu patris ita etiam non possit donare causa mortis etiam cum consensu patris et pro ista sententia videtur astringere textus in.l.j. ff. de tutel.⁊ ratio distra.vbi traditur regula negatiua q̄ qui nō potest testari etiam cum consensu alterius non potest etiam donare causa mortis ⁊ ille textus est ad hoc singularis secundum Jo. de imola. in. l. ij.ff.de legatis.j.⁊ secundum Bald.in.⁊.cum omnes.in.xvij. col. de constitu.q̄ potest confirmare per textum. in. l. discretis. in ver.nec̄ mortis causa donationem.C.qui testā.facere possunt.nec̄ valent responsio quam dant glosa.⁊ Bar.in dicta. l.tam bijs in principio.⁊ dominus Alexan. de imol.in.l.si frater.C. qui testamen. facere possunt.qui dicit q̄ illa regula qui non potest testari: non potest donare causa mortis procedit in alijs ḡ in filijsfamilias q̄ illud est ponere tantum diuersitatem facti.

¶ Secundo pro hac parte negatiua ⁊ contra communem omnium opinionem. Facit 100
quia donatio causa mortis est vltima voluntas.vt in.l. finali.C.de donatio.causa mortis.vbi textus per omnia equipparat donationem causa mortis vltime voluntati Sed vltima voluntas non potest pendere ex alieno arbitrio.ergo nec donatio causa mortis. imo nec legata possunt pendere ex alieno arbitrio. vt in. l. captatorie. ff. de lega. j. ⁊ in. l. nonnunq̄ ff.de conditio. ⁊ de mōstratio.⁊ in.l.j.ff.de lega.ij.tertio multum astringit : quia ista equipparantur legatum seu fideicommissum ⁊ donatio causa mortis vt in.l.legatum.ff.de lega.j. Sed sic est q̄ qui nō potest testari non potest etiam legare vel fideicommittere.vt.in.l.ij.ff.de legat.j.ergo etiam non debet posse donare causa mortis. ⁊ ad hoc facit textus equiparans hec tria in

101 dicta.l.discretis. ¶ Quarto istud etiam cō probatur ex multiplici equiparatione que fit inter vltimas volūtates ⁊ donationem causa mortis.vt patet ex infra dicendis.hinc vidimus q̄ qui potest capere ex testamento. potest etiam capere ex donatione causa mortis vt.in.l. omnibus.ff.de donationi. causa mortis.⁊ qui habet priuilegium in testādo. vt miles habet etiam in donando causa mortis.⁊ econtra vt in.l.Marcellus.in principi. ff.de donationib. causa mortis.⁊ quemadmodum in legato domium transit in legatarium recta via vt in.l.a ticio.in fi.ff.ō fur. idem in donatione causa mortis vt in.l.ij.ff. de publicia.⁊ quemadmodum in vltimis voluntatibus habet locum ius accrescendi vt in. l.re coniuncti. cum simi.ff.de lega.iij.ita etiā in donatione causa mortis vt est ter.in.l.vnica.§.fina.de cadu.tollend.de quo Bart.nō fuit recordatus in dicta.l.re coniuncti. item distinctio que fit an per alienationem testatoris intelligatur reuocatum legatum an sit alienatio necessaria vel voluntaria.vt in lege. fideicommissa.§.si rem.ff.de lega.iij.habet etiā locum in donatione causa mortis. fuit hoc dictum singulare Dy.in.l.stichum qui meus erit.ff.de legatis primo.q̄ dictum Bald. reputat ibi aureum ⁊ alij.ibi sequūtur. 102 ¶ Item quemadmodum in vltimis voluntatibus reiicitur iuramentum continens quid turpe ita etiam in donationibus causa mortis. vt in.l. que sub conditione.§. hoc edictum.ff.de condition.institution. restat tamen respondere ad dictam.l.tamis.⁊ ad.l.filiusfamilias.§.pari.ff.de donatio. quibus videtur quasi impossibile posset responderi cum dicti. text. non sint multum clari. Sed illis.ll.potest respōderi ⁊ dici.q̄ illi textus loquuntur in donatione causa mortis ipsius patris.⁊ de re patris quam filius potest facere tanq̄ organum patris. sed non potest testari tanq̄ organum ipsius patris. ⁊ ista est propie differentia quam ibi facit iurisconsultus.⁊ q̄ filiusfamilias donando cū consensu patris censeatur organum patris. est textus in.l.in edibus.§.penulti.ff. de donationi.⁊ in.l.si quis hac.§.j.ff.qui ⁊ a quibus. Item q̄ sibi donet de re patris patet q̄ de iure. ff.oz. filiusfamilias nihil proprium habebat q̄ posset donare causa mortȝ donauit ergo de re patris verum de iure. C. filiusfamilias pōt habere bona aduēticia propria ⁊ in bijs bonis aduenticijs quemadmodum filiusfamilias nō pōt testari ita eodē modo non videtur q̄ possit causa mortis donare per similia de quibus supra dictum est.

¶ Sed quia durum est a communi sententia recedere tam in iudicando q̄ in consulē 103
do vt in.l.j.in fine.ff.ff.de sena.⁊ in. l. atrocitas.in prin.ff.de bijs qui notant infam'a.

Adde. ¶ Inberendum semp communi opinioni. Calca.in cō.xxiiij.col.iij.nu. Lōi opinioni semp inherendum.
x. Jaso.in.l.ius iurandum.nu.xix.ff.de iure iur. Abo.ferra.cante.xxxj.late per optimū consultū Joā.neuizan.in silu.nupti. lib.v. nu.lxj. Alcia.in lib.ix.iuris parergō.c.xliij. ⁊ in tract.presumpti.regu.j.pīum. ij. Joā. bernard.in tract.fallenti.regu. lxiij. Bomessi.in.§.in psonā.nu.xxiiij.insti. de actiobonus casus in.c.nouimus.de verb.signi.⁊ in aut.hoc ius porrectum. ibi (maiore parte.) C.de sacro sanct.eccle.⁊ in.l.⁊ suū heredē. ibi (sequetur maioris partis volūtatē.) ff.de pact.singul.rer.in.§.proprios. insti.de heredi.instl. regia ler.xxxviij. Tauri. ibi (E Ley Tauri lo que la mayor parte ꝛc) Intellige tamē secūdū Justinianū impato.in.l.ij.§.sed nec ex multitudine autorū q̄ melio⁹ ⁊ equio⁹ est. iudicatote. Cum possit vnius forsam ⁊ dete rioris sentētia ⁊ multos ⁊ maiores aliqua in parte superare. C. de ve.iure cuncle.⁊ in.§. itē preciū. insti.de emp.⁊ vēd. ibi (⁊ validioribus rōnib⁹.) ⁊ in.c.capellanus.ō fer.ibi (meliori ⁊ subtiliori nitiſ rōne.) Philip.dec.in Doctores plerunq; aues imitantur. vt qſi vna volat. ōnes ſequūt. cōsi.cccxcix.col. iiij. vbi inquit q̄ doctores plerūq; nō pscrutātur rationes ⁊ imitātur aues que quando vna volat alie omnes sequuntur. ⁊ Cort.in sing. opinio. Abb.in.c. er literis. vsicu.ij.not.desponsali.⁊ ibi in addītione. Didacus Perez.

¶ Possum⁹ tenere dictā cōmunem sentētiam ⁊ pro hoc est primo aduertendū q̄ illud q̄ supra dictum est contra dictam communem opinionē scilicet q̄ pater possit vti organo filij in donando causa mortis: sed nō in testādo ⁊ q̄ ita intelligatur dicta.l. tā is. §.j.certe confunditur p ea que dicta sunt supra in argumento negatiuo. vbi fuit dictū qui non potest testari etiam non potest pari modo causa mortis donare : sicut ergo pater prohibetur vti organo filij intestando: ita etiam debet prohiberi in donando causa mortis nisi respondeatur q̄ illa argumētatio negatiua procedit in eo qui facit actū nomine proprio.secus si faciat nomine alieno.s.patris sed ista non videtur bona respōsio. ¶ Sed tantum diuersificatio casuum 104

Universidad de Salamanca. BGH

item vtrū est reddere rōnē diuersitatis nam si dicamus q ideo sit eo quia testamentū sit actus solennior aliud fortiter obstabit quia sequitur q legando ⁊ fideicommitendo presertim in codicillis vel ab intestato posset vti organo filij sicut donando causa mortis ⁊ tñ non est verum ⁊ ad ter. in dicta l. j. §. i. ff. de tute. ⁊ ra. dil. qui dicit q nō pōt testari nō potest cā mortis donare respondeō q illa rō est vera qñ quis prohibet testari ex defectu nature vt in pupillo propter imbecillitatem intellectus ita loquitur dicta l. j. §. j. eodē modo in eo qui est mutus ⁊ surdus a natura ⁊ ita proprie loquitur dicta l. discretis: scilicet filiusfamilias non prohibet testari ex defectu nature sed ex prohibitione legali propter patriam potestatem ⁊ istud est q debuerunt dicere glosa ⁊ Bartbol⁹. in l. tam bijs. in prin cipio ad alia autem fundamenta possumus vno verbo respondere ⁊ est cōmunis doctrina q donatio causa mortis post quam est in esse deducta censetur vltima voluntas patet quia non habet effectum nisi post mortē donantis nimirum si reguletur regulis vltimarum voluntatum ⁊ ita procedūt omnia similia supra aducta. ¶ Sz donatio causa mortis prout producitur in esse equipparat cōtractibus ⁊ nō vltime voluntati patet quia requiritur presentia donatarij ⁊ eius stipulatio vt in. l. inter mortis. in prin. ff. de donacausa mortis ⁊ tñ in alijs vltimis voluntatibus est secus q; possunt fieri absenti ⁊ ignoranti vt in. l. cum pater. §. surdo. ff. de lega. ij. ista est doctrina glo. approbata l. l. ij. in prin. ff. de vote prele. ⁊ trahitur plene per modernos in. l. ij. ff. de lega. j.

105

¶ Adde. ¶ Philip. Deci. cōsi. cxxv. nu. v. Cremē. sing. lxix. Ferra. Caute. xxx. Someti. in. l. xxiiij. Tauri. numī. iiij. Cassaneum in consuetudi. Burgund. Rubr. vij. §. xiij. numī. ij. fol. cclxxviij. col. ij. ⁊ fol. ccxlj. col. ij. nu. iij. Didacus Perez Salmanti.

106 ¶ Nota primo ex hoc ter. casum specialem in quo fit restitutio fideicommissi ante aduētum conditionis ⁊ in casu isto ista lex est singularis q non repetit ad hoc alibi clarius secundū Jo. ō imo. hic refert ⁊ sequitur Alexan. de imo. facit in simili nā lz maritus constante matrimonio nō teneat dotē restituere vro. lz p totū tēpus quo matrimoniū durat hz dilationē qua pēdente possit restituere dotē. vt in. l. vnica. C. si dos cōstan. matri. solu. fue. ⁊ in. l. vbi adhuc. C. de iure dotiū. fallit tñ vbi maritus esset dissipator bonorū. nam tunc ante aduentū cōditionis ⁊ ante dissolutionē matrimonij cōpellat dictā dotē restituere vroi. vt in. l. si constāte. in prin. ff. solu. matrimo. ⁊ in dicta. l. vbi adhuc. ⁊ in. c. p vestras. de donatio. inter virum ⁊ vxorem.

¶ Additio. ¶ In dictis iuribus est cols cōclusio q viro vigēte ad inopiā etiā constante matrimo. mulier potest dotē exigere ⁊ hippothecaria agere. Sicut posset dissoluto matrimo. scōm Lud. Bom. in. §. fuerat. nunī. xlj. institu. de actio. Come. consi. xciij. lib. iiij. ¶ Petr. Ferrariens. in prari. in formalibelli quo vxor agit ad dotē. in glo. vxor quondā. nu. x. in paruis fol. cxcij. Nicol. Boeri. aurea de consi. cccxxviij Regia. l. xxij. tit. xj. part. iiij. ¶ Quo in casu agere poterit: ab q aliqua licētia de qua in. l. Thauri. lv. vel alie scōm: Joan. Lup. in rep. c. §. xxvij. ō do. inē vi. ⁊ vxo. Di. ¶ De.

Lex regni.

Lex Tauri.

¶ Et ex nostro ter. ⁊ ex supradictis videtur inferri. q patri legitimo ad ministratori propter prodigalitem vel dissipationem sit bonorum filij administratio auferenda. p quo facit etiā ter. in. l. fi. post mediū. C. de sen. pa.

m paterlegitimo ad ministratorij ob suā vlgi vdinegligentiam possit tollj administratio

¶ Additio. ¶ Adde Rode. Suarez. alleg. iiij. Joā. Lup. in rep. ea. §. xvij. nu. xij. de dona. inter virum ⁊ vxo. Someti. in. l. iiij. Tauri. nu. xlv. Areti. cōsi. lxxij. col. iiij. Bar. nu. lxiij. in. l. Si constāte. ff. Solu. mat. vbi Jaso. nu. cxcvj. Ripp. col. fin. Crotū. nu. lxvj. ⁊ in. ij. lectura nu. xcij. et Cassane. in consi. Burg. fol. ccxviij. col. iiij. versi. aduerte tñ. ꝛc. Didacus Perez.

¶ Et in tantū est hoc q patri dissipati bona filij debet auferri administratio bonorum filij: non solum quotiens dolo hoc facit: sed etiam si culpa sua hoc faciat. et pro hoc potest allegari ter. in dicta. l. fina. vbi dicit text⁹ q si pater habens filium in potestate fuerit deportatus: et sic perdit patriam potestatem et propterea datus fit tutor vel curator filio habenti bona demum pater restituatur ex īdulgētia. pncipis aduersus bona. ⁊ sic recuperauit bonorum possessionem ad versus filium debet sibi restitui legittima bonorum administratio filij nisi pater esset prodigus ⁊ dissipator: quia tunc non restituitur sibi bonorū administratio filij vnde ratione prodigalitatis licet non sit ibi dolus administratio sibi interdicitur ita per dictam legē finalē. tenet Bar. in presenti. p quo facit etiam q notat

Luce. xv.

per glosam in. l. z. §. q si l patris. ff. solu. matrimo. vum glo. ibi dicit sicut per mortem patris consolidatur actio in filiam. vt in. l. vnica. §. videamus. C. de rei vxo. actio. sic propter inopiam seu paupertatē patris. actio ō dote patri denegatur que competit esse cōmunis patris ⁊ filie. hoc idem tenet Jo. de Imo. in presenti quē hic sequitur Alex. de Imo. ¶ Sed ter. nf dicit in presenti Bar.

108 quem hic sequuntur moderni debere limitari in vno casu. l. qñ nō remota administratione patri nō potest esse cōsultū filio. vt q; ipse pater alienat seu dissipat bona filij mobilia. nam propter talē ablationē administrationis pōt esse consultū filio: q; pater impediet dissipare seu alienare alis si nō esset patri administratio ablata cōtra emptores ⁊ possessores nō esset patri cōsultū: q; in talibus rebus pōt cōtra filiū currere prescriptio. secus tamē est qñ sine remotione administratiōis paterne pōt alio modo esse cōsultū filio. l. cōtra possessores qui bona filij immobilia non prescribūt. nā tunc patri etiā dissipāti bona filij nō auferet administratio bonorū filij. p quo allegat Bar. ⁊ Alex. ter. in argu. in. l. f. in fine. C. de bonis mater. ⁊ in auē. de mptijs. §. Hocita ⁊. §. hoc q; dubio. l. 4. coll. ⁊ q ter. noster intelligat in casu etiā vbi pater nō fuit in dolo videt facere ter. in. l. nfa. ibi Fraude attento. q fraus etiā dicitur fine dolo. hoc tenet Pau. de cast. p quo pōt allegari ter. cum glo. in. l. iuris gentium. §. sed si fraudandi. ff. de pactis. ex practica supra-

109 dicta. ¶ Et per nostrum textum infertur. q si pater tenet bona aduenticia filij potest filius contra patrem suum dissipantem agere ne dissipet. ita dicit Bar. in. l. ij. §. q si in patris. ff. solu. matrimo. per textum etiam in. l. finali. C. de sen. passi. vbi Angel. sequitur Bar. Ex supradictis etiam infertur q queadmodum patri turpi persone ⁊ bona filij dissipanti interdicitur administratio bonorum eadem ratione interdicitur patri q non possit filio pupillariter substituere. ⁊ hoc argumento textus in dicta lege. finali. ⁊ in lege. si cum dotem. §. eo autem tempore. ff. solu. matrimo. ita per dicta iura. et iam dictam rationem determinauit Bart. in. l. ij. in. v. col. versi. item quero ad idem q dicitur de filio exheredato ꝛc. ff. de vulga. et pupil. substitutio. hoc idem tenet ipsemet. Bar. in. l. cum oportet. §. non autem. C. de bonis q; liber. ⁊ in. l. ex facto. §. pone q furioso. ff. de vulgā. substitio.

¶ Additio. ¶ Adde q bar. opinio relata a autore est l. l. ij. co. iiij. nu. xxiij. ver. item quero an id q dicitur. ff. de vulga. ⁊ pupl. opinionem cuius inquit communiter reprobatam Aler. ibi nume. xxiiij. Soci. in nu. xiij. Jas. col. vij. nu. xxvj. qui dicit hanc questionem esse disputabilē. ⁊ secundum nostrum Autorē infra. nu. sequēti. cr. ⁊ Lancello. poli. in tract. substi. Rubr. de pupil. substi. g. vij. nu. xliij. vbi refert cō cordiam subiectā hic a Autore. Did. Pe.

¶ Sed reperietis q in contrarium est cōmunis opinio. nā iura disponentia de substitutione pupillari loquūtur indistincte: ergo indistincte sunt intelligenda. vt in. l. de pcio. cū vulgaribus. ff. de publici. Secundo quia dato q pater mala mente erheredauerit filiū nihilomin⁹ paciūtur ei pupillariter substitucre. vt in. l. cū quidam. C. de lega. hanc cōmunem opinionē tenet Ange. in. d. §. eo autē tēpore. ⁊ in dicta. l. fina. ⁊ in. l. ij. §. fin. ff. de vulga. substi. ⁊ in. l. Papinianus. §. sed nec; impuberis. ff. de inoffi. testamen. ⁊ in. l. ex facto. ff. de vulgar. substitu. ⁊ ibi sequitur Jo. de imo. hoc idem tenet Ang. ⁊ Pan. de ca. in. l. cum quidam. C. de lega. idē fuit ō mente Bald. in. l. humanitatis. in. fi. colū. ver. septima differentia. C. de impube. ⁊ alijs substitutio. q sequut⁹ est dominus Alexā. de imo. in. l. ij. ff. de vulg. substitutio. ¶ Sz 111 reperietis q Jo. de imo. pro concordia predictorū dicta. l. ij. ⁊ in. c. Rainutius. in materia pupillaris substitutionis. extra de testamen. dicit posse distingui: quia aut pf adeo est turpis psona q sibi interdicta est administratio bonorū per iudicem. ⁊ tunc cum non possit pro se testari. vt in. l. is cui. ff. de testā. non poterit etiam filio. ⁊ q ita procedat opinio Barth. sed vbi nulla facta esset interdictio. secus esset: quia tunc sicut pro se: ita pro filio testari poterit per iura ⁊ rōnes per Angelū adductas. ¶ Nā interest pupilli habere 112 dē habere. vt in. l. Julianus. ff. si quis omi causa testamē. Sed pro Angelo potest adduci ter. in dicto. §. sed nec; impuberis. ⁊ ibi per glosam. vbi pater exclusa matre. ⁊ ceteris ab intestato venientibus substituit extraneū q erat turpis psona. ⁊ sic pz ex eo q male vsat in distributiōe bonor filii. ⁊ id circo reddit se suspectū. ⁊ tñ irrenocabilē vz distributio. q ꝛc. ¶ Pro hoc et facit. q; lz administratio debeat pdigo auferri tñ ātec; pōt 113 dicē interdicatur administratio auferri nō

Universidad de Salamanca. BGH

potest.vt dicta lege. is cui. cum ibi notatis. ⁊ in lege.prima.§.exigit.cum ibi notatis. de bonorum possessio.secundum tabu.ff.

¶Addicio. Hanc veram ⁊ cõmunẽ tenet Jas. in.l. is cui bonis, nu.ir.ff.de verbo.obliga.vbi singula.loquitur hanc questionem ad vtranq; partẽ pro bando. Ferdinand. Some.in.l.ir. Tauri. nume.xix.⁊ pro hac cõmuni est.l.xiij.titul.i. par.vi. ¶Et post interdictionẽ prohibitionẽq; factam a iudice talis prodigus nõ obligatur etiã cũ iuramento. ex sententia Bar. in dicta.l.is cui bonis. in num.vii. ⁊ ibi oẽs. doctores. huiusq; sententie est Bal.in.§.furiosi.fina.q.insti.de cura.furio. ¶Dau. de ca. in.l. ⁊ heredi.§. filius familias. numer. v.ff. de pact. Jason in auth. sacramenta puberum.nume.xix.C. si aduersus vendi. Nicola.Boberi.decl.xxiii. nu .xxxviij. et si curia Tholosana aliquando senserit contrarium decisio.xxxxcviij.et alibi de hoc lati⁹ suo loco competentiori explicabitur: Did. ¶Perez.

¶Nec; obstat dicta lex finalis.C. de sentẽ. passi.quia potest responderi. q; licet ibi dicatur patrem ab hostib⁹ reuersum administrationem amissam non recuperare. non tamẽ ibi dicitur. q; propter malos mores pater priuetur administratione bonorum quam habet: sed amissam non recuperat. argumento ter.in.l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris.⁊.c.quemadmodum.de iure
114 iurãdo. ¶Unde in proposito videtur. q; antecq; a iudice expresse interdicatur possit administrare ⁊ substituere.⁊ si bene intelligitur Bart.in.d.l.non autem.hoc idem voluit tenere. nec; eodem modo obstat textus noster ⁊ omnia per Bart.adducta in dicta.l.ij. de vulga.substitu. q; illud ẽ verũ quo ad bonorũ administrationẽ in vita patris turpis persone ⁊ inquinate vite. de quo lex tuspicatur. q; bona isto casu adhuc minus peruenirẽt que ratio cessat in pupillari substitutione que non sortitur effectũ nisi eo mortuo. ⁊ sic bona ad
115 manus patris non peruenirent. ¶Et ad legem nostram addatis. q; quãdo pater in vita assignauit filio legittimam suam si filius eam consumpsit non tenetur pater amplius assignare vel ei relinquere.ita tenent Bart. ⁊ alij in.l.si cum ẽotem.§.si post.in fine.ff. solut.matrimo.pro quo inter alia allegat textum in auth. q; locum.C. de collatio. hoc idẽ tenet Bal.in auth.contra rogatus. in.ij.col. C.ad Trebellia.⁊ in.l.scimus.in princ.C. de inoffi.testamento.⁊ in auth.si captini. in fine. C.de episcop.⁊ cleri.⁊ in.l.ij.§.j.ff.solut.matri.⁊ l.j.§.ius naturale.ff.de iustitia ⁊ iure. ⁊ Ange.in.l.si pater.ff.de euictio.imo plus tenuit Bal.in.dicta auth.contra rogatus. et in dicta.l.si cum dotem. q; quãdo filius rupiter aut culpose cõsumpsit legittimam suã sibi a patre in vita assignatam si talis filius reuertatur ad patrem pater nedum a dicta legittimam: Immo non tenetur cum alimentare sicut dicimus in simili de marito.ve cũis non exigitur vltra quam facere potest reducto ne egeat tamen si maritus culpose cõsumpsit bona sua tenetur vltra quam facere possit. vt in.l. si cum procuratore.ff. de re iudica.tamen in hoc vltimo de alimentis contrarium est tenendũ. prout tenuit Bal. in dicta.l.scimus.in principio. in.vj. questione.⁊ in dicta auten.si captini.

¶Adde. ¶Joannem lupum in repetit. c. per vestras.§. xxiij.colu.iiij. nume. ir. de donatio.inter vir.⁊ vxo.Cassane.in consuetu.Burgund.cbar.cxxxiij. Rubr. vij. §.ij.q.fin. vbi hanc sentẽtiam Autoris etiã firmant: Didacus Perez Salmantinus.

¶Et est huius ratio cum alimenta debeãtur filijs de iure naturali. q; nullo cuẽtu tolli potest.vt in.l.eas.ff.de capi.dimi. nam filius etiam cum iuramento non potest renũciare alimentis de futuro secundum Speculatiu.in titulo. qui filij sunt legitti. in versic. sed pone quidam.⁊ Bald. in.l.pactum. in vltima questione.C.3 collatio. ¶Unum est 116
circa hoc notandum. q; licet pater sit luxuriosus ⁊ turpis persona ⁊ ex indulgẽtia principis restitutus recuperet patriam potestatem.non tamen recuperat administrationẽ bonorum filij. ¶Ex quo sequit̃ vnum q; 117
est singulare. q; pupillus in potestate patris habet tutorem: quia tutela a principio recte constituta non finitur.licet reingrediatur patriam potestatem. a principio vero est impossibile habere tutorem existentem in potestate quod est singulare.⁊ non reperitur alibi nisi in casu dicte.l.fina. vbi hoc notat Angelus. addatis etiam ad nostram.l.q; si pater non est prodigus:sed ita tenat q; non expendit. vbi oportet q; propter hoc possit sibi interdici administratio: quia nõ potest negari quin committatur vicium in administratione.⁊ quin in hoc esset detrimentum ⁊ luctus filij.vnde vrget ratio littere nostre. ⁊ pro hoc facit textus in.l.j.§.sed non miles.ff.

de tute.⁊ ra.vistra.⁊ in.l.j.ff.vbi pupi. edu. debe.⁊ facit ad hoc illud quod contrarioriũ eadẽ est disciplina.vt in.l.i.ff.de bijs qui sunt sui vel alieni iuris.cũ similibus.ita tz Bal. 118
in.l.si.ad finem.C.de sen.pat. ¶Et per legem nostram etiã infert singulariter Bal. in.l.ij.C.si quid in fraudẽ patroni. q; si filiꝰ videt patrem dissipare bona ⁊ se non posse venire contra post eius mortem. q; possit petere q; pater compellatur sibi assignare legittimam de qua viuere possit.

¶Addicio. ¶Hanc Baldi. opinionem veriorem ⁊ tenendã firmat Jason.in.l.si constante.col. xxix.num. xxviij.ff.solut.matri.⁊ ¶Dau.de castro.in.l. ij.C.si quid in fraud.patro.⁊ iterũ in auth.si qua mulier.nu.viij.col.vlti.C.de sacro.san. eccl.Roma.in.l.ij.§.q; si in patris.ff.solut. mat.Fabian.a monte.in rep.authen.nouissima.col.iiij.versi.quarto queriẽ.C.de inoffici.testa. ¶Contrariũ imo q; non debetur legittima filio viuẽte patre nec eius supplementũ ac per cõsequẽs q; nõ teneat assignare aliq; rẽ tenet Bal.sibi cõtrarius in.l.non potest.ff.de adoptio.⁊ Jason.id approbans in.§.item si quis in fraudem.nu.iiij.insti.de actio.⁊ in.l.ler Cornelia.nu.vi.ff. de vulg.⁊ pupill. ⁊ firmans esse veriorẽ iuris in.l. si is qui protẽporali.§.sed ⁊ si quis.col.j. nu.iiij. ff.de iure iur. Cassane.in cõsue.Burg.Rubr.vij.§.ij.in pte.du trespasse.nu.ij.⁊ istius sententie est Piero.cagnol.doctor nõ contẽnendus nullo autore ad id citato.in repe.l. fin.nu.vltimo.C.de pactis Dec.cõs. 438. col.ij.nu.xiij.li.iij. ¶Cum pater possit bona sua proijcere in mari si velit. vt est Bal. conclusio in princ. C.num.ir.col.fin.refert ⁊ sequitur ¶Philip.dec.consi.clvij.lib.iiij.versic.venio ad secundum dubium col.ij.num. vij.⁊.viij.priorem tamẽ asserit noster autor. quam ego nec; iuridicam nec; veram firmo.sed istam vltimo loco relatam. Didac⁹ Perez Salmantinus.

119 ¶Nam simile videmus secundũ cum. q; si pater dissipat bona aduenticia filij aufertur sibi administratio ⁊ conceditur filio. vt in.l. finali.C.de sen.pat.⁊ si dissipat bona propria que subiacent restitutioni filio faciende aufertur sibi possessio ⁊ traditur filio.vt vtercq; inde viuere possit. ⁊ allegat legem nostram. eadem ergo equitate dicit ipse quando dissipat bona propria:non subiacentia restitutioni:teneatur filios alere. vt videmus in pro-

re que est alenda a marito. ¶Nam si maritus incipit dissipare bona potest petere sibi consignari dotem de qua vtercq; vinat. vt in.l.vbi adhuc.C.ð iure doti.nec; debet aspernari pater:quia hoc sibi pdest magis cq; noceat.⁊ interest rei publice ne male vtatur substantia sua.⁊ ne filij fame moriantur.qõ est menti tenendum secundum ¶Dau.de castro in dicta.l.ij. ¶Sed reperio q; ipsemet 120
Bal.in.l.non potest.ff. de adopti. dicit q; si pater dilapidat non tenetur assignare filio vnam possessionem pro alimentis: sed tantum de mense in mensem assignare alimenta. scilicet in principio cuiuslibet mensis pro toto mense.pro quo allegat legẽ finalem. ff. de liber.agno. Sed opinio Bald. in dicta. lege secunda magis nititur equitati cum sit magis etiam consona iuri. quam sequitur in presenti Ludoui. Roma. quem hic refert ⁊ sequitur Alex.and. de Imola. ¶Et 121
pro hoc facit ratio:quia etiam si pater non dilapidasset tenceretur prestare alimenta filio.vt in lege. finali. §. fin autem ex alienũ. C.de bonis q; libe.⁊ in lege. si quis a liberis. in principio. ff. libe. agno. cum similibus.et cum debeantur alimenta pro modo facultatum patris.vt dicta lege.si quis a liberis. §.alimenta.ergo videtur q; bonum sit simile illud quod allegatur de dicta.l.vbi ad huc vbi idem sit in dote.quia secundum eius mẽsuram alimenta debent prestari vxori.vt in. l.si cum dotẽ.§.fin autẽ in seuissimo.ff.solu. matri.⁊ ita est dicendum in proposito teneatis menti banc decisionem secũdũ.d. Alex. in ꝑsentiqui.d.q; eam habuit de facto ¶Padue. Et ex supradictis infertur. q; vbi pater non dissipat bona sua: non tenetur filio assignare legittimam in vita sua scilicet patris. cũis dicatur in euãgelio Luce.15. Da Luce.xv.
mihi partem substantie que mihi tangit de iure.tamen pater non tenetur.tert.est principalis in.l.i.§.si impuberem.ff. de colla.bono.ita determinat Bar. in auth. si qua mulier.circa finem.C.de sacro san.eccle. Bal. in.l.cq; cq;.C.ad legem falci.Bal. Ange.et reliqui omnes.in.l.ler cornelia.ff. de vulga. ⁊ pupil.substitutio. Alberi.de rosa.in lege. si lenones.C.de epsco.et cleri.et ratio buius dicisionis est:quia filius debet spectare tempus mortis patris.facit q; voluit Bar. in.l.finali.ff.de libe.agno.vbi concludit.q; filius viuo patre nullum dicit̃ habere ius in legittima:reprobata glo.que contrarium tenet in.§.si vero non impleus. in auth. de be-

Universidad de Salamanca. BGH

re.ꝛ falci.col.j.ita etiã tenet Bar. in l. post
emancipationem.ff.de libera.lega.ꝛ Bald.
122 in dicta.l.lex cornelia. ¶ Imo fortius dece-
dit multum singulariter Bald.in dicta. l.
non potest.q; etiam in casibus in quibus pa
ter teneretur inutus filium emancipare qui
sunt quatuor quos ponit glo. magistralis
in.§.fina.instit.quibus mo.ius patri.potesta.
solui.tamen in illis casib⁹ non cogitur dare
aliquam legittimã filio: quia in vita patris
filij nõ habent ius in legittima istam tamen
123 cõclusionẽ limita not.ꝛ singulariter. ¶ Mi-
si pater ingrediatur monasterium. nã tunc
vivo adhuc patre naturaliter debetur filio
legittima in vita.ter.est reputat⁹ singularis:
ꝛ ibi gl.in.c. cũ simus.de regula.per quẽ ita
dicit Bald.in auc. si qua mulier. in vltima
col.ꝛ ibi Bar.idẽ tenet nõ recordatus de di
cto.c.cũ simus.C.de sacro san.eccle.õ qua li
mitatiõe an sit vera tã de iure ciuili q̃m de iu
re canonico ꝛ qualit intelligat.d.c.cũ sim⁹.
videatis Sali.ꝛ meli⁹ Jas.in.d.auc.si qua
mulier.vbi optime ꝛ subtiliter ꝛ copiose hãc
limitationẽ discussit.ꝛ ideo videas ibi pcũ.

¶Addítio. ¶ Hanc commu
nem esse opinionẽ
canonistarum fir
mat Jason.in aut.si qua mulier.num.lj.C.
de sacro.sanct. eccle. singulariter ꝛ copiosse
loquitur in hac.q. Anto. Corse. in singu.
super verbo. legittima. qui ad id reputat
singula.ꝛ non alibi.text. in dicto. c. cum si
mus.de regula. ¶Paul. de cast.in auth.nũc
autem.num.iij.C.de episc.ꝛ cle.ꝛ istam equi
tatem iuris canonici sequutus fuit Rode.
Suarez.in allega.xx.folio. clxxxiij.col.pri
Ler regni. ma.ꝛ est regia lex.xj.titulo.vj. libro. tertio.
fero legum. ¶ Contrariam esse commu
nem legistarum firmat Jason. vbi. supra.
num.v. Felin.qui istam tenet etiam de iure
canonico. in.c. impresentia.q. viij. num.lv.
ꝛ ibi optime ¶Philip.dec.col. xxx.nu. lxvij.
de probation.versi. quinto queritur an lega
ta. ¶Petrus.in tract.de suitate.q.iiij. num.
viij.in.ij.volum.tract.ꝛ Guilielm. benedi.
in.c. Rainutius.verbo.mortuo ita q̃.in.j.
num.ccxcix.de testam. ꝛ si bene intelligatur
ter.in dict.c.cum simus.de regula.ista vlti
ma opinio est verior de vtroq; iure vt pro
bat Feli.in.d.c.impresentia.nu.lvj.de pro
ba. Didacus ¶Perez Salmantinus.
124 ¶ Ex supradictis etiã videt posse inferri.
q; pater non tenetur pro condemnatione fi
lij condemnati soluere legittimam ita veter
minat Bar.in dicto.§.si impubere. Joa.de
Imo.ꝛ alij in.l.si filio.la,ij.ff.solu. matri.et
facit qđ notat Bar.in.l.stichus.ff.õ pec.le.

¶Addítio. ¶ Adde ¶Phili.
Dec.i. in consilio.
ccccxxxvij. incipiẽ
ti.accurate ꝛ elegãter.lib.iij. Jas.in.l.seruũ
filij.nu.vij.ff.de lega.j. Didacus ¶Perez.
¶ Ex quo infertur q; statuta ciuitatũ dis- 125
ponentia q; pater teneatur soluere legitti
mam pro delicto filij nihil valeant: qr sunt
iniqua.vt per predicta determinat Bal.in.
l.si qua pena.in.ij.lect. Bal.ff.õ hijs q̃ sũt.
sui vel alie.iuris.vbi etiam allegat Specu.ita
tenere in tit.de execu. sen.§.sequitur. versi.
quid si filius.ꝛ pbat hoc tex. valde singula-
ris secũdum Bal.ibi in.l.si filius.C.de bo-
nis proscrip. vbi pro delicto filij familias mi
litis non publicatur peculium castrense qđ
est propriũ filij quanto magis pater pro de-
licto filij debet soluere de suo.ꝛ pterea per
illum ter.in fine notat ibi Bal.q; statuta de
quib⁹ supra sunt iniustissima.ꝛ idem Bal.
in dicta.l.lex cornelia. dicit q; tale statutum
sapit tiranidem. Sed istis non obstantibus
veritas est in contrarium. imo q; valet sta-
tutum q; pater teneatur soluere legittimã
pro delicto filij ita in terminis firmat glosa
ordi.approbata in Rubrica de decret. de
curiorum li.x.ꝛ pro illa glosa habent Cano.
ter.meliorem de iure in.c.ij.de delictis pue-
ro.quẽ ad hoc not. ¶Pe.ꝛ Ancha. ꝛ alij mo
der.post eum.ꝛ ita firmat Baldus sibi con
trarius in.l.j.C.ne fili. pro patre. Joan.de
Imo.ꝛ dñs Aler.ꝛ alij.moderni post Bal.
in.d.l.lex cornelia.ff.de vulg.ꝛ pupil.substi
tutio.vbi dicũt q; ista magis cõmunis opi-
nio ꝛ q; in practica seruat.de qua.q. videa-
tis dominum Aler.ibi multa cõponentem.

¶Addítio. ¶ Adde Barb.
in additi.ad Bal.
in. l. generaliter.
§.cum autem.num. v.C. de institu. ꝛ substi.
Jason.in.l.de quibus.num.lvij.ff. de legi-
bus.ꝛ in.§.actiones autem.num.lxvij. ꝛ ibi
Ludoui.Gomesij.nu.xxiiij.insti.õ actioni.
Guil.benedict.in rep.c. Rainutius.verbo.
in eodem testamento.num. ccxviij. de testa.
Thom.parpali.in rep.l.ij.col.xiij.ff.soluto
matri. Cassane.in consue.Burg. Rub.iiij.
§.j.col.fina.nu.ij.ꝛ Rubr.vij.§.ij.versi. li-
mita.v.fol.ccxx.col.iij. ¶Paul. de cast.in.l.
si re alio iure.§.j.ff.si ex noxa.causa agatur.
ꝛ Hippol.sing.dxcj.latissime per eũdẽ.in.l.

in sans.col.iij.nu.xiiij. ff. ad.l. corneli.desi-
car.ꝛ Ferdinand.Someti.qui hãc dicit cõ-
munem in.l.xxvij. Tauri.nu. lxx. Alciat.
in tract.presumpti.regu.iij.presumpti.xxij.
nu.ij.limitat. ¶ Tale statutum non habe-
re locum eo casu in quo filius esset damna-
tus propter contumaciã. Didacus ¶Perez.
¶ Ex supradictis etiã infertur q; in legit-
tima debita filio in bonis patris debet atten
di tempus mortis patris quantum illo tem
pore valeãt eius facultates lz alio tpe plus
vel minus valuerint.hoc dicit ter. notanter
in.l.cũ queritur.in ver.mortis tẽpore. C.de
inoffi.testam.ꝛ Bal.in.l. si qua pena.in pri-
ma lectura.ff.de hijs qui sunt sui vel alie.iu-
ris.simile videmus in legittima q̃ relinquit
patrono p̃ libertũ vt.l.etiã.§.fi.ꝛ in.l.patro
nus.§.fi.vbi est ter.solẽnis.ff.de bonis liber.

¶Adde. ¶ Cassane.singulariter
in cõsue.Burgũ. chart.
ccxxx.col.ij.nu.j.ꝛ Joa.
Bernard.in tract.fallẽ.regula.celxiij. inci
pi.legittima.ꝛ regia lex. xxix. in fine in legi-
Ler regni. bus Tauri. Didacus ¶Perez.
126 ¶ Et bonũ videtur argumẽtũ õ legittima
patroni ad legittimã filij.vt in.l.fi.C. de in-
offi.testa.similiter est in legittima seu quar
ta que debetur filio arrogato in bonis arro-
gatoris.ter.ẽ in.l.fi.ff.si qui'd in frau.patro.
127 ¶ Et per supradicta infert multũ notabi-
liter vnũ q; est pulchrũ ꝛ notandũ q; si post
mortẽ patris augeantur bona patris: puta
qr serui qui erãt in captiuitate tẽpore mor-
tis reuersi sunt post mortẽ vel per alluvionẽ
bona creuerũt.vel qr ille qui erat coheres vl
collegatari⁹ patris mortuo pfe repudiauit
partẽ hereditatẽ vel partẽ legati illa acreuit
bonis patris mortui q; nõ augeatur legitti-
ma filij.ꝛ text⁹ est solẽnis ꝛ multũ singularis
hoc dubiũ decidẽs q̃ ponit supradicta exem
pla.vbi expresse hoc videt probare in.l.si pa
tronũ.§.si ex bonis.ff.de bonis liber.q̃ dicit.
q; supradicto mõ nõ augetur legittima pa-
troni.ꝛ sic arguẽdo de legittima patroni ad
legittimã filij.vt.d.l.fi.C.de inoffi. testamẽ.
vt supradictũ est ibi in dicto.§.si ex bonis.est
text⁹ expressus q; legittima filij. supradicto
casu nõ augeat: lz post mortẽ pfis augeat
valor bonorũ patris.ꝛ illum ter.allegat pro
singulari.ad hoc Sali.in.l.scim⁹.§.repletio
nẽ.in vltima col.C.õ inoffi.testa. ꝛ ita p illũ
ter.determinat ¶Pau.de ca.in.l.in rõne. la.
ti.in principio. ff. ad legem falcidiam. ꝛ pro
hoc videtur facere ratio:qr alias nunq̃ legit-
tima filij esset limitata: quia semper posset
augeri valor bonorũ patris. ¶ Tamẽ vide 128
tur q; limitate debeat attendi tempus mor-
tis patris.vt in.d.l.cũ queritur. ꝛ in auc.no
uissima. C.de inoffi.testamen. ꝛ sicut non at
tenditur tempus precedens mortem.ita nec
debet attendi tempus q; sequitur. Sed ista
decisio videtur periculosa secundũ Jasonẽ
in dicta auc.nouissima.in fine.j.co.saltẽ quo
ad exemplũ.q; de seruis patris existentibus
in captiuitate ꝛ reuersio ponit dicta.l.patro
nũ.§.si ex bonis.cũ fictione postliminii fingã
tur semper fuisse in ciuitate penes patrem.ꝛ
dicit ipse q; in contrariũ vrget terribilis ter
tus in.l.serui qui.ff.ad legem falci.vbi de di
recto ter.decidit oppositum. ꝛ q; per illum
tex.multũ dubitat ꝛ multũ se inuoluit Sali
ce.in dicto.§.repletionẽ.in vltima colum. ꝛ
¶Pan.de ca. ꝛ dñs Alexan. de imo. multa
dicunt circa ista duo in dicta.l.in ratiõe. in
principio.ꝛ dicit ibi dñs Alexan.q; est cõtra
riũ q; sem per reputauit multũ difficile.ꝛ ita
etiã in.d.l.si seruus qui.ꝛ dicit q; non reperit
aliquem soluere. ¶ Nisi Nico.de neapo.ibi 129
qui dicit q; aliud est in legittima que debe-
tur patrono in qua nõ attẽditur aliud aug-
mentum post mortẽ ꝛ in legittima seu quar
ta falcidie:in qua bene attenditur ꝛ rationẽ
diuersitatis assignat Salicetus in dicto. §.
repletionẽ.circa finem.ꝛ sibi ascribit ¶Pau.
de castr. in loco preallegato. q; legittima
que debetur patrono seu filio debetur ex di
spositione legis etiam inuito patre seu pa-
trono.ꝛ ideo in illa non attenditur augmẽ-
tum post mortem patris seu patroni. Sed
in alia legittima falcidie cũ procedat ex vo-
luntate testatoris.ita legãtis aliud est vt.d.
l.serui qui.ꝛ istud videtur satis coloratũ se
cundum Jasonem in dicta auc.nouissima.
¶ Predicta tamẽ limitetis duobus modis. 130
¶Primo.q; in legittima attẽditur tẽpus mor
tis patris sit verũ nisi pater voluntarie assi
gnet legittimã filio tunc si postea augeren-
tur facultates non attenderetur tẽpus mor
tis patris sed tẽpus assignate legittime: nec
potest petere augmentum legittime. ita ele
ganter dicit Baldus.in.l.ij.vbi refert Ja-
co.butri.ita tenere. C. de reuo. hijs que in
frau.credi.ꝛ in.l.fi.circa.iij.col.C.de vsuris
rei iudi.ꝛ auc.resp. ver.quero statuto cave
tur.C.cõmu.de lega.ꝛ sequitur Ang.in.l.si
proponas.§.cũ hereditatẽ.ff. de inoffi.test.ꝛ
idẽ Ang.in.l.stipulatio hoc mõ cõcepta.ff.
de verbo.obliga.ista tamen limitatio com-

Universidad de Salamanca. BGH

muniter non tenetur per textum.expressum in.l.si qñ.§.j.C.de inoffi.testa.ꝛ ita p illū tex. tz ipemet Bal.sibi cōtrarius.in.l.pactū.in vltima oppositione.in.l.pactū.C.de colla.ꝛ in.l.cūis.C.de fideicōmissis.ꝛ Jo.ð Jmo. ꝛ Ludo.Roma.in.v.l.stipulatio hoc modo cōcepta.ꝛ ¶Pau.de ca.in.v.l.si quādo. §.j.ꝛ dñs Aler.in dicta.l.in ratione.la.ij.in vltima col.ff.ad legē falci.circa q̄ est vnum attēdēdum.qð singulariter notat Bal. in.c. cū.m.ferrariensis.per illum ter.in.viij.col.ð cōstitu.vbi dicit ipse.q̄ si filia que recipit dotē pro legittima ꝓmisit nihil petere amplius si postea augeātur facultates patris.q̄ post mortem patris poterit a fratribus augmētū petere per illum ter.ꝛ circa hanc limitationē vide Jas.in.v.auē.nouissima.in.iij. col.

Filia incongrue dotata agit ad supplementum.

¶Adde. ¶Quod filia in cōgrue dotata agere ad supplementum congrue dotis Cassane. in consuet. Burgundie Rubri. vij.§.xij.nu.xix.chart. cclxxij.ꝛ num.xxxiij. charta.cclxxiij.optime per Alciat.ꝛ ibi.Nicola. arelata. in trac. presumpti. Regul.j. presump.ij.nume.viij. Guilielm. benedict. in.c. Rainutius. verb. duas habens filias. nu.clv.de testa.Bidacus ¶Perez.

131 ¶Secūdo modo limitetis predictā cōclusionem quādo statutū disponeret q̄ pater teneatur assignare legittimā pro delicto filij q̄ statutū valet de quo supra dictū fuit. nā tūc quātum ad legittimā attēditur tempus delicti cōmissi per filium ꝛ nō tempus mortis patris ꝑm Bal. Jo.de Jmo. ꝛ alios in dicta.l.der cornelia.ꝛ l.l.ꝑ cē.C.ad legē falci.ꝛ in dicta.l.ij.C.de reuo.his q̄ in frau. credi.

132 ¶Jsta tamen nostra lex limitat̄ per Bar. in.l.ſi.in prin.per eundem ter.ff. vt lega.seu fideicom.no.caue.vbi ipse Barth. dicit. q̄ ter.noster est intelligendus quādo pater est granatus restituere proprio filio.nam tunc debet fieri restitutio ante tempus fideicommissi ꝓpter dilapidationē patris heredis cū de substantia huius heredis patris quedam bona sunt ventura post mortem suā ad istū filium.vt in.l.scripto.in fine. ff. vnde liberi. secus tamē est secūdum Bar.quādo heres esset granatus restituere alteri cē filio: quia etiam si heres dilapidaret nō cogeretur ante tēpus restituti ōis fideicommissum restituere.vt in principio dicte.l.ſi.lz dñs Alexā. de Jmo.aliquantulum de hac limitatione dubitauit aliquib⁹ rationibus non multum cōcludentibus de quo videatis hic per eum.

133 ¶Secūdo modo limitat etiā legem nostrā ¶Pau.de ca.in presenti ꝛ dicit nō habere locum quando pater vnam tantū fraudē cōmisit circa fideicommissum:q̄ per hoc pater heres non diceretur dissipator sicut ex vnico actu nō dicit̄ quis mercator.vt notat Bar. in.l.legatis.in prin.ff.de lega.iij.Sed requiritur probare q̄ multa fecerit pater heres in fraudē fideicōmissi.ꝛ sic q̄ fecerit saltem tria que dicuntur multa.vt in.l.lz imperator.ff. de leg.j.ꝛ hoc per nostrū ter.qui exigit multa in fraudem fideicōmissi fieri ibi dum dicit ter(ac multa in fraudē fideicōmissi fieri ꝓbarēt) limitat ſi ipe hoc esse verū nisi ꝓbaret q̄ vna vice dissiparet multa bona: q̄ ex hoc presumeret fraus arg.ter.in.l. omnes. §.lucius.ff.de de bijs que in frau.credi.ꝛ pro hoc dicto ¶Pau. de ca. potest adduci illud Jo. gō notā.tradit Bal. ꝛ alij post eum in auē. sed nouo iure.C.de seruis fugiti.dum dicit. q̄ si fur debeat mori pro secundo vel tertio furto: debet etiam mori pro primo furto.si tamen illud est magnum.per ter.in.l.tres.§. fina.ff.de excusa.tut.de quo tamen dicto an sit verum videatis ibi per Sali.ꝛ alios.

¶Addit̄io. ¶Jstam opinionem Bald. in dicta. aut. Sed nono iure.nu.iij.C. de seruis fugi. simpliciter refert ꝛ sequitur Alexan.de Jmola.in ista. l.imperator.num. xij.ꝛ ad confirmationem istius dicti adde Felin.in.c.canonum.num. xl.r. de consti.ꝛ reputat singulare Angel. areti.in.§.tria onera. col.j. insti. de excusatuto. Abb.ꝛ eius additio.in.c.inter alia.nu. xxxiij.de immuni.eccl̄i. Jas.in.l. q̄ seruius. ff.de condi.causa da.melius in.§. ex maleficijs.nu.xij.ꝛ ibi Ludo.Bomesi.num. xlij. vbi plene de veritate illius dicti.insti. de actio. ¶Et adde octo casus in quibus fur furca suspenditur per Cassane. in consuetudi.Burgund.char.xlij.col.prima.num. v.Rubri.j.§.v.ꝛ ibi per eundem Cassane. fol.xlvij.num.xv.magistraliter enumerantem. ¶Viginti duo casus in quibus fur est mortem:quos omnino vide. In Hispania nostra consuetudo in valuit. q̄ pro vno magno furto quis pena furce plectatur.teste Jean. Bernard. in prari Crimina. canonica.c. lxxxiiij. ¶Quam procedere puto ex vi legis regni.et non ex alio iure. vel ex Baldi.sententia in loco citato supra. si recte p̄ scrutenr̄ leges regie stili.sclz.74.ꝛ.l.vj. titulo.v.libro.iiij.fori. ¶Et in vnico vūta-

Casus in q̄bus fur furca suspēdit.

Fur in pluribus casibus cuitat mortem.

Lex regni.ꝛ

rat casu practicatur opinio Bald.in hoc regno.eo casu in quo fur subtraxit ex marsupio seu bursa alicuius magnam summam pecunie subtiliter ablq̄ vi vel ex alio loco mobili vt communiter euenire solet in platea.vel in ecclesijs.vel aliam rem simili modo furatam:hoc casu qui suspenditur ex magnitudine furti est mediāte doctrina Bal. quia non fregit domum.nec furauit ex domo.nec aperuit cum claue. vel alio instrumento.vt in predictis legibus regijs explicatur quas vide ad istam ponderationem. Bidacus ¶Perez Salmantinus.

¶Unum tamen est q̄ multa dicuntur etiā duo.vt notat glo.j.in.c.ad nostram.de rebꝰ eccle.non alie.ꝛ in.c.latores. de clerico exco mu.ꝛ not.gl.ꝛ Bar.in.l.j.§.hoc rescriptū. ff.ad sille.per quod dicit in presenti domin⁹ Alexand.de imol.non bene dixisse ¶Pau.ð cast.in quantum tenuit.q̄ ad minus tres dispositiones deberet facere pater heres p istū ter.dicentem multa ꝛc.quia immo multa in duobus actibus possunt verificari.vt supra

134 probatum est. ¶Item ad ea que supra dicta fuerunt.scilicet q̄ si pater legittimus administrator bonorum aduentitiorum filij dilapidat per culpam bona aduenticia mobilia filij q̄ aufertur patri administratio per banc legem addatis secundū Alexand. de imo.q̄ istud singulariter limitauit Bal.in. l.cum oportet. §. non autem.C. de bonisq̄ libe.esse verum quando huiusmodi dilapidatio fit per culpam commissam in faciēdo secus si fit cōmissa in non faciendo seu omittendo similem distinctionē dicit not. per gl. in.l.mora.ff.solu. matri. quia non est tanta mora que fit in omittēdo sicut illa que fit in faciendo.vt colligitur ex notatis per glos. in.l.ij.in fina.ff.ad Sille.facit.l.si cuiꝰ.§. de preteritis. cum sequentibus. ff. de vsufru.ꝛ l. si seruum.in prin.ff.de verbo.oblig.ꝛ hoc sequitur ¶Pau.de ca.in dicto.§.non autem. circa istum tamen articulum videatis in p̄senti.d. Alexand.de imo.qui latissime illum discussit.ꝛ videatis etiam ¶Pau.de ca.hic.ꝛ Ange.ponentem multos casus no.ꝛ quotidianos quibus contingentibus patri auferetur administratio in dicto.§.non autem.

135 ¶Additis tamen vnam limitationem ad ter.nostrum secundū.d. Alexan.in presenti in eo q̄ dicitur q̄ patri dissipanti aufertur administratio bonorum ꝛ attribuitur filio. quā dicit ponere Bal.in rubrica. C. de his que in frau.cred.in fi.vbi dicit Bal.se putare.q̄ vbi heres dilapidat anteeuentū conditionis fideicommissi bona hereditaria deberēt poni in loco tuto.ita q̄ comoditas medij temporis non subtrahatur grauato nisi constaret q̄ dilatio seu conditio esset apposita atestante fauore fideicommissarij: quia tunc heredi dissipanti essent totaliter auferenda bona.l.in fideicommissi.§.cum pollidius.ff.de vsuris.ꝛ in hoc vltimo casu videtur ipse intelligere.l.nostram.q̄ est singulariter not.secundum.d.alexan. in presenti ꝓ intellectu ꝛ in limitatione huius legis. pro quo facit q̄ ratione suspitiōnis procedit̄ ad sequestrationem bonorū. l. si fideiussor. §.fi.ff.qui satisf. cogan.ꝛ.l.imperator.§.fina. ff.de appella.ꝛ no.in.l.vnica.C.de probi.sequestra. pecu.quam quidem limitationem notetis dicit in presenti Alexan.de imo.dicens.q̄ non possit esse singularius ꝛ accommodatius verbum ad ter.nostrum. Ego tamen intelligerem veram hanc limitationē Bal.ꝛ.d. Alexan.quādo dicta administratio consisteret in rebus mobilibus in quibꝰ proprie cadit sequestratio.vt in.l.si fideiussor.§.fina.vbi hoc notant doctores. ff.qui satisf.cogan.cum ipse Bal.loquitur de sequestratione. secus tamen est. si administratio dictorum bonorum consisteret in bonis immobilibus.nam tunc non fiet sequestrū cū in talibus rebus non possit consistere. vt. d. §.fina.sed auferetur heredi dissipanti administratio dictorum bonorum indistincte.

Intellectus auctoris.

136 ¶Sed quia Bal.est maxime auctoritatis. vt dicit Alexan.de imo.vbi non habet contradicentem in.l.si quis vi. §. differentia.ff. de arquiren.possess.dico q̄ dictum suum.ꝛ q̄ post eum dicit hic dominus Alexan.potest saluari in fructibus rerum immobium: quia licet res immobiles non possint sequestrari.vt dicto.§.fina.fructus tamen etiam pendentes.ꝛ si censeantur pares rei.vt in.l. fructus pendentes.ff.de rei vēdica.bene possunt sequestrari.vt in.l.j.§.fina.ꝛ ibi Bart. ff.de requi.reis.ꝛ q̄ vult Bart.in.l.imperator.§.fi.ff.de appella.item in rebus immobilibus cūis non consistat sequestrum tamen potest interdici alienatio.ter.est in.l.de policitatiōibus.ꝛ ibi Bar.ad hoc no.ff. de policita.ꝛ illum ter. ad hoc reputat singulare Bal.in.l.per diuersas.in.ix.q.C.manda.facit.l.diuus.in prin.ff.de peti.heredi.ꝛ in.l.si creditores.circa fi.principii.ff.de pitule.credi.ꝛ tenet Bal.ꝛ Alberi. de ro.in dicto. §. fin.d.l.si fideiussor. quos ibi sequuntur mo

Universidad de Salamanca. BGH

137 dernl. ¶ Supradictis est vnum addendū. q̄ masculo luxurioso dabitur curator: ꝛ sic interdicitur sibi bonis. hoc tenet Specu. in titu. de actore. §. j. versi. sed vtrum masculo. vbi ipse dicit. q̄ licet hoc non reperiatur in re cautum: quia hoc reperim⁹ in femina luxuriose viuente q̄ sibi interdicitur bonis et sibi datur curator. vrin. l. ꝛ mulieri. Eodē modo est dicendū in masculo. ꝛ dicit ibi Jo. andre. in additi. q̄ dicit se legisse sed nō memini. Sed vos potestis ꝓ hoc adducere ter. in dicta. l. ꝛ mulieri. secūdum primam lecturam. ꝛ hoc modo inducere. nam vum dicit ibi tertus ꝛ mulieri. que dictio ꝛ est implicatiua sicut dictio. etiam vnde perinde est ac si diceret. ¶ Non solum masculo luxurioso. sed femine luxuriose potest interdici.

¶Additio. ¶ Cōclusio istius domini de Segu. ē q̄ luxurioso potest interdici ꝛ dari curator. Idē tenuit glo. in. l. si quis cum sciret. verb. luxurioso. ff. de vsucapi. pro empto. ꝛ Bal. in. l. ea lege. col. v. numer. xx. C. de conditio. ob causam. vbi eius additio. ¶ Tenet contrarium esse de iure verius. Idemq̄ tenet specula. in titul. de actore. §. Item opponitur contra actorem. in ver. sed nunquid luxurioso. in. ii. particula fol. lxvj. colu. ij. numer. xij. ꝛ refert ꝛ sequitur reputans singulare Joan. Baptis. perusin. in tractat. de arbitris. lib. ij. ca. xiiij. colu. j. Abba. Barb. Felin. ꝛ alij. in. c. pastoralis. de iudi. Ripp. in. l. is cui bonis. col. vj. nu. xvj. ff. de verbo. obligat. ꝛ Joan. lup. in repe. c. per vsas. §. xij. fol. xcv. num. xiij. ¶ Nō. n. est eadem ratio in viro luxurioso ꝛ meritricario. que est in mulicre vt probat Hippo. in singul. dclxxviij. fornicatio. ꝛ elegantissime per Andre. Tiraquell. in legib⁹ connubi. in. l. j. nu. xliij. quē rogo vt videas.

Responsiones ad obiecta in contrariū adducta per autorem.

¶ Nec obstāt aducta a autore: primū fuit fūdamentū ex autoritate spec. qui dicit contra riū vt supra citauim⁹. ¶ Nec ter. in. l. fin. §. pen. C. de sent. pass. cum loquatur in administratore bonorū alterius tertij. vt puta filij de quo supra. nūme. cvij. secus vero in domino vt in nostra questione. ꝛ sic est separatum. ¶ Nec obstat id q̄ dicit autor ō dictione implicatiua. ꝛ cum implicet ex casu legis precedentis. que loquitur in vxore mente capta ꝛ non in viro. Idcoq̄ cum sit separatū nō bñ infert. l. si maritus. la. j. C. de donationi. inter vir. ꝛ vxo. ꝛ in. c. item cū. de restī. spoli. Hippoli. in consili. cviij. ¶ Sed in

Er separatis nō bñ infert. Concordia notabilis.

tertio autoris forte fuit. intelligere de eō qui luxurioſe viuit ꝛ propter hoc vilipendat glo. §. fin. l. ꝛ mulieri. ff. ō cura. furiosi. ꝛ vt implurimum contingit vt luc. xv. dissipauit substātiam suā viuēdo luxurioſe ꝛc. Et iuxta illō prouerb. xxix. Qui nutrit scortū. perdet substantiam. ꝛ istud est de mente Frāc. de Rip. in. dict. l. is cui bonis. num. xviij. ff. de verb. oblig. et est optima concordia inter istos autores inter se pugnantes. Didacus Perez. 139

¶ Et sic ꝓz er supdictis. q̄ mulier luxuriosa ꝑsumit̄ prodiga: cū tanq̄ prodige sibi bonis interdicatur: quia meritrix seu mulier luxurioſe viuens non meretur legū laqueis innodari. vt in. l. que adulterium. C. de adult.

¶Adde. ¶ Thom. ferr. l cantel. vj. Jas. l. l. iiij. §. ſ̄ q̄ meretrici. ff. ō cōd. ob turp. caus. Cass. l cōsue. Bur. Rubr. iiij. §. v. nu. 38. gl. l. c. ex trālmissa. ō deci. Guid. pap. l. l. cū te. C. ō cōdi. ob turp. cau. Jo. lup. i rep. Rubr. §. xl. nu. xvj. Somet. i. l. vij. Tauri. nu. ij. Minozi. l spec. cōsciēt. li. ij. c. xxx. §. 3. et illō deutero. xxiij. nō offeres mercedē ꝓstibuli nec ꝑcū carnis l domo dei tui. qcqd illud ē q̄ vouerint abhominatio ē vtrūq̄ apud deū osim tuū. ꝛ regia. l. ſ. ti. xx. ꝛ. l. xij. ti. xxj. ptit. j. ꝛ adde illō Piero. pulchre i Jsaiā. c. lxxvj. vbi ait. Canis ꝛ meritrix copulant. q: vtrūq̄ animal ꝓnū ē ad libidinē: ꝛ ꝓuer. 6. Preciū enī scorti vix ē vni⁹ panis. ꝛ in ecclesiastico. O is mulier q̄ ē fornicaria. quasi stercus l via ob oll⁹ ꝓtercūt. b⁹ cōculcabit. c. 9. de q̄ meritoillō origenis vf l homelia super Math. xv. ecce mulier caput peccati: arma diaboli: expulsio paradisi. delicti mater: corruptio legis: igit̄ si ita est non mereē legū laqueis innodari ꝛc: Didacus Perez. 140

¶ Er quo solet inferri. q̄ ꝓz mulier ꝓ debito ciuili nō pōt capi nec̄ l domo. vt in. l. plerīq̄. ff. ō l ius vocā. nec̄ extra domū. vt l. l. j. ꝛ auc. ibiposita. C. ō offi. diuer. iud. ꝛ l auc. nouo iure. C. ō cust. reoꝝ. Bar. ꝛ Ang. l. l. nemo carcerē. C. ō exacto. tributo. l. r. cū si ē meritrix seu luxurioſe viuēs dñi pōt ꝓ debito ciuili incarcerari. ita tz Bal. l. l. cōsetaneū. l vltima col. C. quomō ꝛ q̄ndo iudex. nisi talis meritrix esset nupta. ꝛ sic haberet maritū. q. l. si vxor. §. j. v. q̄lecūq̄ mſimoniū. ff. ō adul. ꝛ Jo. an. l additione ad Spec. l titulo ō iniuri. ꝛ dāno dato. sup rubrica. ¶ Per qō dic̄ l illō ō quo Bar. post gl. dubitauit l dicta. l. que adulteriū. in fi. scilicet an cum muliere meretrice nupta cōmittat adulteriū.

¶Additio. ¶ Adde Bartol. in additioni. ad Bald. in. l. cōsentaneum. C. quomodo ꝛ quādo iud. Deci. in. l. femine. nume. lxxviij. ff. de regul. iur. Joā. lupū. in rep. c. per vsas. §. xxi. nu. xxij. Cisonta. in. l. lxij. Tau. ꝛ Somet. in. l. lx. nume. xxij. Hippol. in sing. cclxxix. ꝛ Baptis. caccialup. in tract. de debi. suspecto ꝛ fugiti. q. v. princ. nu. xxiij. quem vide pro singulari limitatione. vbi inquit q̄. ¶ Si maritus meretricis esset leno vel infamis. quia toleraret tantam miseriam q̄ tunc non obstaret coniugium quim incarcerari posset. q̄ est singulare ad. l. Thauri. lxij. ꝛ ad. l. ij. titu. xj. lib. v. ordi. ꝛ. l. iij. titu. xiij. eo. libro. v. ordin. ¶ Eoq̄ iure declarari potest. l. stili cxxxj. ꝛ. l. ij. titu. ix. lib. viij. ordi. ibi (O a muger que tenga marido puta. desdigalo ꝛc.)

Nota.

Il. regni.

Alia lex regni.

Dictum notabile.

¶ Quia cum meretrice nupta non cōmittitur adulterium Bar. in. l. que adulteriū. C. de adulte. Angel. in. l. ea. ꝛ. in. l. qui adulterium. ff. de adult. Paul. grilland. in tracta. omnifariam coitus. ver. vndecimo quero. Math. de afflict. in consti. Neapoli. li. iij. Rubr. xlij. col. ij. nu. v. Neuizan. in silua nupt. lib. j. nu. cxxxv. ¶ Et sic ex sententia predictorum intellige. l. lxxxij. Tauri. q̄ meretrix maritata licet ō adulterio puniri possit non tamen viri eam cognoscentes.

Alia lex regni.

¶ Idē dici potest ad predictā. l. lxij. Tauri. dum dicit generice (Si no fuere conscida mente mala de su persona.) arg. ter. in. l. de precio. ff. de public. c. si romanorū. xix. dist.

¶ Nam lex vel statutum loquens generaliter publicam concernens vtilitatem nō recipit restrictionem de habilitate Aler. in. l. si ab hostibus. nume. iij. ꝛ in. l. mulier. ff. ō solut. matri. ꝛ hunc intellectum q̄ debeant intelligi illa verba in vxore alicuius cum maritus in moleste suffert adulterium mulieris probat Caccial. vbi supra. q. v. nu. xxiij. alias. n. esset prestare priuilegium delinquenti occasionemq̄ delinquendi q̄ negat Consult⁹ in. l conueniri. ff. de pact. dota. Jmol. consi. xxv. nu. xxj. late Loazes. in tract. matrim. chart. xxj. nu. iij. Fauorem enim non meretur cum matrimonium vituperauerit. ꝛ in talibus honestatis in matrimonii ratio cessēt cum iam sint infamati. cum forsam suspicor ꝛ scio aliqui adeo infames esse q̄ ipsi sunt nūcij ꝛ lenones adulterii q̄ haud dubie dolendum est. ¶ Pacienter ferens vxoris adulterium presumitur leno. vt probat Ne-

Dicti ordinis.

uiza. in silua nuptiali. lib. j. nu. xxxi. ergo et ipse maritus est puniendus pena lenocinij vt late deducitur. ex notatis a Jacobo de bello vissu. in pra. iudiciaria Rub. de leno. ¶ Tantum enim peccat maritus vxorem meretricem retinendo quantum castam et bonam a domo expellendo. c. sicut crudelis. xxxij. q. j. qui tenet adulterā stultus est. ꝛ insipiens. prouerb. xvij. ꝛ Couaru. in epitome. fol. lxxiiij. col. ij. nu. iiij. ¶ Vbi tractat an maritus licite cohabitare valeat cū vxore adultera que nondum penituit. ꝛ er magistro in. iiij. senten. distin. xxxv. litera. D. ꝛ l. ij. titu. ix. parti. iiij. versic. e todo home.

Prouer. xvij.

Lex regni.

¶ Ad idem probatur nam dicere quod isti tales obtentu matrimonij non punirentur esset delictum per predicta. Ideoq̄ non est dicendum fuisse de mente christianissimi pncipis. quia incideret in peccatum. arg. u. glo. sing. in clemen. j. super verb. facere de vsur. singularem secundū Roman. in singu. cvj. ad id scilicet q̄. ¶ Intellectus nunq̄ est fumendus ex lege vel statuto. si ex tali intellectu. statuentes inciderent in peccatū seu penam. ꝛ virit sing. Lorset. in singu. v. ꝛ Hyp poli. consi. xiij. nume. xv. ¶ Et legem vtilē reipublice aduuandam interpretatione. firmat ter. ꝛ ibi Bart. in. l. hoc modo. ff. de cond. ꝛ demonst. q̄ magis in specie confirmari potest quia cuius verum sit q̄. ¶ Ter odiosa ꝛ penalis extra significatum propriū nullatenus extendatur. l. cum quidam. ff. ō libe. ꝛ posth.. c. odia. de regu. iur. in. vj. tamē vbi extensio tendit ad fauorē reipublice ita eam debemus declarare ꝛ extēdere sicut fauorabilem ex sententia Bar. in. l. quemadmodum. num. iiij. C. de agric. ꝛ censi. lib. xi. Deci. in consi. lxiiij. nume. ij. ꝛ con. cccl xxij. nume. ix. Jason. in. l. si filius fami. num. vij. ff. si cert. peta. ꝛ in. l. j. nume. xiij. C. de sacro sanct. eccl. ꝛ in. l. si certis annis. nume. iij. C. de pact. Alnto. cōsel. in singu. verb. extēsio. Hippoli. in consi. lxxv. nume. xvj. ex cōsili. xciij. nume. xxviij. ꝛ in prati. crimi. §. diligēter. nume. cxx. Alciat. in. l. iiij. §. Cato. nu. cxcv. ff. de verb. obli. Neuiza. in silua nupt. lib. vj. nume. xlvij. versi. intellige ꝛ secundo regulā. Sz ita est in nro casu cū crimē adulterij inducat maximā plagā ꝛ peccatū vt ꝓz nu. xxv. vbi ex cōcupiscentia carnis fuerunt occisi viginti ꝛ quatuor millia hominū. ꝛ huiusq̄ meruit perpetuū honorem Phinees qui zelo dei motus adulterantes punire in cohabit. ꝛ laudatur ex hoc apud psal. cv. ꝛ

Nume. xxv.

Psalm. cv.

Universidad de Salamanca. BGH

Ecclesi.xlv. j.Mach.iij. j.Ecclesi.

Ecclesi.xlv.x.j.Macha.ii. c. de scribitur pf noster ¶Phinees zelando zelū dei accepit te stamentum sacerdotij eterni: x Apostol.j. Corinthi.x. ¶ Et quidē iste mercetrices nu pte que male viuūt per indices seuissime pu niendas esse semper cristimauī.nā tales me retrices vxorate ficte multoties cōtrabūt matrimonium ad cautelā vt possint se pro bare vxoratas esse x sub hac specie agni lu pum gerunt.ex quibus plura dāna cueniūt matronis x etiam alijs vt in plurimum con tingit.x ps.iij.reg.x.x iudic.xvi. ¶ Hoc etiam est singulare ad declarationem legis regni in qua cautum est adulteram ab alio quā a marito non posse accusari.vt intelligatur p previcta.argu.glo.sing.in.l.fina.C. de plagia.c.inter corporalia.§.sed nec.de transla. epi.vbi paria sunt non habere maritum vl habere sed vilem x inutilem de quo per Tiraquell.in.l.vj.connubiali.nume. vii. x per Bald. in. l. j. nume. xvi. C. de edili.actio ¶ Vbi dicit q statutū puniens debilitātem membrum non comprehendit debilitātē mē brū inutile x alibi.dixi.x pro hac declaratio ne est regia lex.cvii.foli.lxxxix.lib. pragma. Didacus ¶Perez Salmantinus.

Intellet? ad legē regni.

Lex regni.

141 ¶ Item etiā aliud ad superiora addatis q ille potest dici prodigus x dissipator bono rū qui plus expendit cū habet in redditibus. ita notat Ange in auc. vt veter. sit mu. cle. circa medium per eundē tertū collatione.j.

¶Adde. ¶ Jaf.in. l. filius fami lias.§.diui.vsi.vj.querit Bar.nu.cxx.in.ij.lect. ff.de lega.j.Alberi.in dictiona.verb.prodi gus. Joā.lnp.in repe.c.per vestras.§.xviii. nu.xxx.Guil.benedict.in.c.Raimut⁹. vb. mortuo itaq.in.j.nu.cccj.x verbo. adiecte impuberi.nume.lxvj.de testa. ¶Petr.de vn zola.in ¶Prari.notariat⁹. Rubri. de prodi go.x Lorset.in.libro.ō potestate regia.q.xx. col.ij. Deci.in cōsil.cclxxiiij.nu.ij.x in.l.fu rioli.ff.de regul.iuris.Alciatū.in tract. de

Lregis.

presumpti.regul.j.presump.xv.regia.l.xv. ti.xj.par.v.x.l.xiij.ti.j.part.vj. Did. ¶Per.

142 ¶ Secundo nota. q calciamenta debent prestari ex accessionibus x redditibus bono rum hereditatis vnde facit secundū Bar. x alios hoc q quādo deberent moderari vl tarari alimenta debet id fieri secundū quā titatē reddituū.nō aūt secūdū valorē rerū.

¶Additio. ¶ Ultra Alterā. hic in nu. v. adde Albert. brun. in tract.de diminu.x deterioratione.numi.xxx. Joan.campezi. in tract de peti. x resti. do tis.q.ccxxxix. ¶Petrum de vnzola in prari. notariatus artis.in.iiij. diuisione persona. nume.xiij.optime Cassa.in cons.Burgun. Rubri.vj.§.iiij.in parte vestir x babiller.fo. ccxvij.nume.j.de iure regni.l.xvj.x.l.xx.ti. xvij.par.vj. Didacus ¶Perez. Lex regni.

¶ Cetera prosequemur in lectionibus or dinarijs deo dante que erunt quottidiana x vtilia multum.

¶Subtilissima ei⁹

dē domini Didaci a Segura doctoris emi nentissimi repe.in.§.si vir.l.j.ff.de aqui.pos sessio.magna vigilantia Nouissime castiga ta nec non accessionibus Numeris x Sum marijs.copiosissime illustrata per Didacū ¶Perez Salmantinum vtriusq iuris pro fessorem.

¶Summaria.

¶ Verbis legis deficientibus deficit ip sius dispositio.ac manet sub dispositio ne iuris communis. 2

¶ Lex ex causa multa fingit. 3

¶ Donatio inter coniuges. cur prohibita sit a lege. 4

¶ Ubi aliquid deficit nihil actum esse exi stimatur. 5

¶ Discipulus magistri sententiam tene tur defendere. 6

¶ Bart. est magister omnium. x plura in eius laudem.verissime describuntur. 7

¶ Ad id quod principaliter agitur est sem per aduertendum.x nu. 63.x nu.166. 8

¶ Lectores subtiliter vtiliter x fideliter de bent legere. 11

¶ Sponsalia sunt futurarum nuptiarum promissio.

¶ Uxor nondum traducta non tenetur re quirere licentiam de qua in.l.55.Tauri.

¶ Donatio sicut est prohibita inter mari tum x vxorem.ita est inter sponsos per ver ba de presenti. 12

¶ Lex.14.titu.20.lib.3.fo.ll.x.l. 207. stili declarantur. non habere locum in debitis contractis ante traductionem vxoris ad do mum viri. 14

¶ Contrariorum eadem est dispositio.

¶ Qui vult bonor x onus debet velle. 15

¶ Utilitatē legati amittit qui recusat on⁹.

non tamen substitutionem pupillarem.

16 ¶ Moderni gaudent brevitate.

¶ Nec sillaba debet esse in dispositione su perflua.

17 ¶ Acquisita constante matrimonio nō cō municantur ante traductionem.x est pūct⁹ notabilis bene explicatus a Autore.

21 ¶ Correlatiuorum eadem est dispositio.

22 ¶ Consumatio matrimonij an sit necessa ria ad hoc vt acquisita inter coniuges com municentur soluto matrimonio. probatur vsq ad nume.36.

¶ Sponsa quādoq venit nomine vxoris.

27 ¶ Uxor nihil lucri habet in bonis mariti

28 nec econuerso vir in bonis vxoris de iure communi.

30 ¶ Beatissima virgo qualiter in matrimo nio consenserit. ac virginitatē fuerit pfessa.

¶ Sponsalia a spondeo dicta.

36 ¶ Dictio (vir) qualiter accipitur.

37 ¶ Uerbum (cedat) corporalibus x incor poralibus rebus adaptatur.

38 ¶ Uerbum (cedo) induxit donationē indu bio.ex quo infert duo in prari singularia.

41 ¶ Donatio causa mortis non dicitur vbi mentio mortis non est causa donandi.

¶ Indubio donatio iudicatur inter vi uos.x in num.42.

43 ¶ Donatio facta ex aliqua causa, adiecta in ea valet tanq̄ donatio inter viuos.

44 ¶ Adiectio cause in dubio presumitur ex causa impulsiua.x non finali.

45 ¶ Donatio collacta in tempus mortis in dubio iudicatur donatio causa mortis, ni si sit dictum quod donabat post mortem suā inter viuos.

46 ¶ Uerba vltima declarant precedentia.

47 ¶ Mulier an donare. Causa mortis possit sine mariti assensu.

48 ¶ Donans nō tenetur de euictione rei do nate in casu quo cepit a traditione. fallit in donatione remuneratoria. quid in prelega tis: quid etiam in permutatione?

49 ¶ Actionem habens ad rem ipsam rē ha bere censetur.

50 ¶ Possessio sepe summitur p re possessa.

51 ¶ Lego quintam partem possessionū mea rum inducit prelegatum quinti idem si di cat lego tertiam.x quintam partem posses sionum mearum.nu.52.

52 ¶ Communis vsus loquendi prefertur p prie rei significatione.

53 ¶ Fructus rei donate vxori. non reuocan tur ab vxore quamuis donatio non valeat. 54

¶ Donatio inofficiosa reuocatur sine fru ctibus rei donate a patre.filio facta.

¶ Donatio inter maritum x vxorem fir matur iuramento. 57

¶ Idem in donatione facta a pre filio exi stenti sub potestate. 58

¶ Donatio vsusfructus iure patrio que situs facta filio statim valet in bonis actue tit ijs filij. 59

¶ Jus adeundi non est in bonis. 60

¶ Donatio est que nullo iure cogente conceditur. 63

¶ Donatarius causa mortis non facit fru ctus suos nisi a morte donatoris. 64

¶ Legatarius lucratur fructus rei legate a tempore traditionis. 65

¶ Bone fidei emptor etiam in re prohibi ta alienari facit fructus suos.x in.nu.70. 66

¶ Acquisitum cum pecunia seu re patris qualiter sit communicandum fratribus. 69

¶ Titulus quamuis nullus prestat cau sam acquirendi fructus. 71

¶ Fructus industriales collecti a bonefi dei possessore nō censentur eos habere ex titu lo lucrativo sed oneroso.ex cultura x cura. 72

¶ Donatio si reuocetur. fructus tamen in terim percepti non reuocantur: siue. 73

¶ Reuocetur propter ingratitudinē. idē. 74

¶ In prelegato tertij x quinti. 75

¶ Brauamem velonus an possit poni in tertio. 76

¶ Pater in vita non tenetur prestare le gittimam filio. 77

¶ Donatio omnium bonorum presen tium valet.

¶ Reuocatio donationis non fit cum fru ctibus.x supra nu.73

¶ Donatio causa mortis sola morte con firmatur.

¶ Tacita conditio quemadmodum expres sa impedit natiuitatem actionis. x nu. 162. 78

¶ Reuocatio donationis facta ex casu. l. si vnq̄.C.de reuo. dona.non fit cum fructi bus perceptis a filio. Idem est in casu.

¶ .x.iij.titu.12.li.3.foro.ll.x in nu.80. 79

¶ Filius naturalis an legittimetur per re ligionis ingressum. 81

¶ Filius a patre preteritus potest testa mentū dicere nullum. Non tamē legitimat⁹ eo pacto q̄s succedat in eo q pf voluerit. 82

¶ Idem in naturalibus qui non habent ius succedendi contra voluntatem patris.

¶ Legittimatus non habet ius succedēdi abintestato cum legittimo x naturali. 83

Universidad de Salamanca. BGH

¶ Legittimatus ad ſucceſſionē patris vna cum legittimis ⁊ naturalibus an admittatur et etiam ad rumpendum teſtamentum.

¶ Legittimatus per ſubſequens matrimonium habet iura ſuitatis.

84 ¶ Legittimatio non dicitur ſed diſpenſatio. ea q̄ ſit quo ad quid tantū ⁊ nō in totū.

85 ¶ Meliorationem reuocari cum fructibus optime probat. poſtea vero abſq; fructibus fieri. tenet et reſpondet ad obiecta in contrarium vſq; ad num.110.

87 ¶ Alienatio facta contra formam et prohibitionē iuris auocatur. ab emptore cū fructibus. tam percipiendorū quā perceptorū. abſq; precii reſtitutione vt in nu.88.

89 ¶ Poſſeſſio cauſat p̄ſcriptionē ⁊ fructuū acquiſitionem.

¶ Ignorantia iuris preſumitur in milite. ruſtico. minore ⁊ muliere.

¶ Ignorantia iuris inducit malam fidem quo ad vſucapionem.

¶ Ignorans qua via ſit ſuccurrendus.

90 ¶ Donatio cauſa mortis non preſtat timm acquiſitionis fructuum. Sed ea reuocata reuocantur etiā fructus cū re donata.

91 ¶ Acquiſita a filio ſtatim acquiruntur patri. quod procedit in acquiſitione licita. non tamen in illicita.

¶ Profectitia olim et hodie acquirūt pfl. ſecus eſt in aduenticijs. ⁊ nu.92. ⁊ 93.

93 ¶ Pater ⁊ filiꝰ cum eadem perſona iuris fictione cenſēt̄ur. eſt dubium quomodo inter eos oriatur obligatio efficax.

94 ¶ Inter dantem ⁊ accipientem debet eſſe diſtinctio perſonarum. Idem inter legatariū ⁊ rem legatā: Et inter teſtatorem ⁊ heredē: Et inter baptizantē ⁊ baptizatum: Et inter preſentantem ⁊ preſentatum.

¶ Ipſe ipſum exēplarit ſubſtituere nequit.

95 ¶ Bona fides in dubio preſumitur.

96 ¶ Fructus etiam induſtriales vltra triennium de iure non preſumuntur durare.

97 ¶ Pecunia eſt de rebus que ſeruando terminari non poſſunt. fallit.

¶ In pecunia deſtinata ad emptionē predioꝝ quo in caſu cenſetur immobilis.

¶ Pecuniarū vſum conſumptionem eſſe.

¶ Bone fidei poſſeſſor non tenetur ad fructuum exiſtentium reſtitutionem ſi per trienium poſſederit.

98 ¶ Poſſeſſor bone fidei habet priuilegium preſcribendi fructus extantes ſeparatos a ſolo ſine alio titulo ſpeciali.

99 ¶ Errans in iure quando ſit cenſendus in mala fide ⁊ nu. 100. cum duobus ſequenti.

¶ Bone fidei poſſeſſor cui ius reſiſtit non facit fructus ſuos. ſecus ſi ius non aſſiſtit. etiam in beneficialibus. 100

¶ Idem in emptore bone fidei erranti in iure qui putabat ſolemnitatem interueniſſe. nam iſte facit fructus ſuos. 101

¶ Bone fidei poſſeſſor facit fructus ſuos etiam ſi pretendat titulum nullum. 102

¶ Donatio inter cōiuges facta cōiugi qui putabat validā erroꝛe iuris. licet in valida ſit. quo ad vſucapionē ſeu preſcriptionē: vꝫ tñ ex̄pſſ bonā fidē quo ad fructꝰ acq̄ſitionē. 103

¶ Lucrum cauſatum ſeu quod prouenit mediante preſcriptione eſt odioſum ⁊ contra naturam equitatis. 104

¶ Mala fides ſup veniēs vitiat acquiſitionem fructuum. non tñ vitiat preſcriptionē. ⁊ ibi ratio diuerſitatis deſcribitur. 105

¶ Contractus oneroſi valent inter coniuges. ⁊ num.116. 110

¶ Maritus an poſſit licenciam dare vxori ſecum contrahendi. ⁊ num.112. 111

¶ Donatio cauſa mortis facta patri ipſo autorante non vꝫ. fallit eo caſu quo iudicis autoritas interfuit. De quo infra in nu.115.

¶ Ver.55. Tauri eſſe inductam fauore maritorum num.112. ⁊ 113.

¶ Maritus in ſimul contrahens cū vxore non requiritur licētia alterius ſed viri tñ 112

¶ In ducta ad augmentum non debent operari diminutionem.

¶ Marit⁹ ſi recuſat p̄ſtare licentiā: inde dꝫ cognoſcere an ſit iuſta recuſatio. alꝫ niſi iuſta ſit. eū cōpellere ad p̄ſtādā. ⁊ ſi noluerit tūc inde p̄ſtabit licētā vxori ad cōtrahēdū. 113

¶ Idē eo caſu quo ſit marit⁹ abſens ⁊ nō ſperet de ꝓximo reditu⁹. cā cognita. ꝫ qua cōſtare dꝫ inſtrumēto vbi licētia fuit data.

¶ Clam relictū ſpurio applicatur fiſco. ſi vero palam non fiſco ſed venientibus ab inteſtato applicabitur. 116

¶ Error negociatrix contrahere an poſſit cum marito ⁊ num.118. 117

¶ Statutū vniuerſitatis Salmātine. 2. in ti. 32. ꝫ oppoſitoriꝫ cathedrarū exponitur. 119

¶ Ver. in. j. cauſas. in Autb. vt cū de appell. cognoſ. ſingulari ex̄tēſione exornatur.

¶ Extenſio licita eſt incorrectoriis.

¶ Res de facili reuertitur ad ſuā naturā. 120

¶ Locupletari cū aliena iactura ē iniquū 121

¶ Intereſſe quod eſt cum alterius iniuria non eſt conſiderabile.

¶ Se pelliens mortuum etiam contra vo- 123

luntatem heredis repetit ſumptus factos in ſepelliendo actione funeraria.

¶ Medicꝰ repetit ſumptꝰ ab infirmo rōne cure: etiam ſi curauit eum ⁊ impendit aliqua hac ratione ⁊ cauſa contra prohibitionem in firmi.

124 ¶ Mutuans ſcolari pro ſtudio repetit a patre quāuis prohiberet ne mutuū filio fieret.

125 ¶ In foro cōſcientie licite retinētur res acquiſite per contractū vel teſtamentū. in quo non. ſunt ad hibite ſolēnitates iuris ciuilis.

128 ¶ Donatio ſeu licentia facta per importunitatem coniugis vxori non preſuponit conſenſum ideo prima morte non confirmatur licentia vero non valet. Idem.

129 ¶ Si relinquat vxori ex aſſidua eius petitione nam non valet relictum.

130 ¶ Donatio facta filio ex frequenti ⁊ importuna eius petitiōe nō cōfirmatur morte.

131 ¶ Reuocatio prelegati ſeu meliorationis facta filio ſuaſionibꝰ aliorū filioꝝ nō valet.

132 ¶ Idem eſt de tutore qui ſuaſionibus inducit teſtatorem ad ſibi relinquendum ⁊ nō pupillo cui tenebitur ex fraude ⁊ dolo ad intereſſe. Idem de prelato vt in nu.133.

133 ¶ Impediens alicui aliquam commoditatem. ſi impeditus non habeat ius agendi. Impediens illi tenebitur ad omne intereſſe.

34 ¶ Perſuadens doloſe mutationem teſtamenti auocatur ab eo hereditas.

135 ¶ Judex ex proprio officio debet accedere ad infirmum vt libere poſſit teſtari ⁊ etiam pro dote virginis mature nu.136.

137 ¶ Judex ex officio ſine partis petitione tenetur impartiri ſuum officium fauore teſtamenti ⁊ dotis. de quo eſt videre Ferdinan. Someti. in. l.j. Tauri nu.150.

138 ¶ Ver.6.titu.1.libro.3. ordi. belliſſime declaratur.

¶ Conditio impoſſibilis ex natura actus de inſtitutione non reſcitur.

139 ¶ Promiſſio arrarum vltra ſummam a iure ſtatutam cum iuramento valet.

¶ Arre non confiſcantur bona mariti publicata.

¶ Arre reſeruantur quattenus tangit proprietatem filijs prioris matrimonij.

140 ¶ Donatio facta filio familias firmatur iuramento. Idem.

141 ¶ Indonatione facta inter virum ⁊ vxorem conſtante matrimonio.

142 ¶ Ver prout iacet eſt intelligenda.

143 ¶ Stante legis ratione ſtare debet eius diſpoſitio.

¶ Exceptio firmat regulam in contrariū. 145

¶ A verbis quibus ſtare conuenit ex mente legis non eſt recedendum. 146

¶ In generali prohibitione ſeu promiſſione non comprehendūtur ea que vere ſimiliter non eſſet excepturus vel obligaturus. 147

¶ A forma legis minime recedendū eſt. 148

¶ Ver eſt intelligenda eo modo quo minꝰ ledat ſeu corrigat ius cōmune. 151

¶ Principale permiſſum ⁊ eius acceſſoriū cenſetur conceſſum. 152

¶ Verba ſimpliciter prolata debent intelligi in potentiori ſignificato. 153

¶ Argumentum ſumptum a diffinitione eſt validum in iure. 154

¶ Verba cum effectu ſunt intelligenda. 155

¶ Contractus ſunt de iure gentium. 156

¶ Nemo preſumitur querere viam contra ſe ⁊ ſuam propriam vtilitatem. 157

¶ Gabella ex contractu nullo non eſt ſoluenda.

¶ Ver intelligitur de idonea probatione: et ſic reſtringitur de habilitate. ⁊ nu.159. 158

¶ Ver finalis in curijs d̄ Madrid exponit. 160

¶ Argumentum de contractibus ad vltimas voluntates eſt firmum. 161

¶ Volens occidere bannitum ſi tranſcendit muros ciuitatis an ſit puniendus pena ſtatuta contra tranſcendentes muros? 163

¶ Verba enunciatiua fauore votis inducunt diſpoſitionem. 164

¶ Nemo preſumitur eligere viam per quā iudicia ſua ſubuertentur. 165

¶ Verba legis cui non conueniunt. nec eiꝰ diſpoſitio competere dignoſcitur 166

¶ Ex nihilo nihil fit. 167

¶ Statuta recipiunt interpretationem p punctum rationis. 168

¶ Ver ſeu ſtatutum generaliter. loquens reſtringitur per rationem naturalem que habet vim legis. 169

¶ Leges vel ſtatuta q̄nis prohibeātur interpretari vel gloſari intelligitur talis prohibitio de interpretatione hominis. non autem de interpretatione que fit per leges. 170

¶ Juramentum habet vim preciſſam. 171

¶ Indefinita equipollet vniuerſali. 172

¶ Falſum deponens ſuper principali negotio eſt puniendus de periurio. Secus ſi ſuper apenditijs. 174

¶ Diſpoſitum id cenſetur in caſu omiſſo quod de expreſſo. Si ſtatuentes fuiſſent interrogati de caſu omiſſo veriſimilit idem ſtatuiſſent. 175

Universidad de Salamanca. BGH

1 EX. quē boc anno milleſimo q̄ngēteſimo ſtio mē ſe Junij vie vero q̄n to repetendum aſſū pſi ſtruatur in. xlj.li. ffor. ſub titulo de ac qui.poſſe.l.j.§.ſi vir.qui ter.eſt no.bſis altā ſubtilē vtilē ac praticabilē materiā ⁊ in hac mea repetitione hūc ordinē tenebo. ¶ Qz primo caſus poſitionem pro buius ter. facilliori intelligentia poſt trimēbrē diuiſionē literaliter figurabo. ¶ Secundo ter. noſtrum pro breuiſſimo compendio quadrupliciter vltra omnes ⁊ breuiꝰ fieri poſſit ſumabo. ¶ Tertio literam ter. vbi magis oportunum fuerit pro aliquibus dubijs deciendis ꝓut melioꝰ potero apoſtillabo. ¶ Quarto aliquas rationes dubitandi nec non etiā decidēdi vt clarius materia noſtra illuceſcat pulcherrime figurabo. ¶ Quinto notabilia ad plenum ⁊ copioſe vbi aliqua vtilia ex cū labore deo dāte videbimus examinabo. ¶ Sexto concluſiones meas in quantū potero ſubtiliter ſubſtentabo. Veniō ad primū ſcilicet ad caſus poſitionem ⁊ anteq̄ eum figurem diuido.§.noſtro cum res bene diuiſa melius datur intelligi iurta ter. iſti.l.ij.§.j.ff. de verbo.ſigni.⁊ glo.in probemio.inſtitu.§. igitur.in.j.glo.in ſi.⁊ in.l.j.in glo.j.ff.de excepti.doli.⁊in.§.ſed non vſq̄.inſti. de lega. ⁊ iſte.§.ſecundū Bar.⁊ moder diuiditur in tres partes.quia primo ponit dictum. Secundo reſpondet vni obiectioni tertio alteri ſecunda ibi quoniam res facti tertia. ibi. ſed q̄d attinet. Ego vero diuido būc.§. in quatuor partes quia in prima ponit conſultus Paulus thema.ex quo oriuntur due queſtiones quarum vna eſt expreſſa altera vero tacita in ſecunda ponit deciſionem queſtionis expreſſe ex qua reſultat tacite queſtionis deciſio in tertia ponit rationem deciſionis tam ad tacitam quam ad expreſſam in.iiij. videtur tacite obiectiōi quā circa eādē rōnem aliquis ſubtilis poterat facere ſecunda ibi pleriq̄ putant tertia ibi quoniam res facti.quarta ibi. Sed quid attinet. venio nunc ad caſus poſitionem. ¶ Maritus conſtāte matrimonio vroti ſue donauit quēdā fundum ſuum propriū eundēq̄ eidē vroti eodē matrimonio durante vere ⁊ corporaliter tradidit queritur de duobus de primo ſcilicet de poſſeſſione expreſſe de ſecundo.ſ.de domi. tacite cum ante dominiū fuerit poſſeſſio. l. traditio.in ſi.ff.de acqui.re.domi.⁊ in.l.j.in prin.ff.de acqui.poſſe.in prin.ibi dominiūq̄ ex naturali poſſeſſione cepiſſe.⁊ ſic eſt primū dubium an per huiuſmodi traditionem acquiritur eidem vroti poſſeſſio talis fundi. Ad quod reſpondet conſultus illa ſecunda q̄ ſic ſubſequenter ⁊ ſecundo fuit dubitatū an ex tali cōtractu inutili.ſ.ex dicta donatione precedēti ⁊ traditione ſubſequenti acquiratur eidē vroti oſiinim. ¶ Ad q̄ cōſultus tacite reſpendet in eadē ſecūda parte q̄ non ex eo q̄ trū reſpondet expreſſe de poſſeſſione querenda tacite viſus eſt reſpondere de vſiio minime querēdo. arg.ter.in.l.cum pretor.in prin.ff.de iudi.⁊.l.maritus.C.ō p cura. ¶ Et cum vnū caſum.ſ.de poſſeſſione expreſſit ⁊ alterum.ſ. de dominio omiſit illud videtur velle remanere in diſpoſitione iuris communis.l.cōmodiſſime.ff. de libe.⁊ poſt.l.ſi cum dotem.in prin.ff.ſolut.matr.⁊. l.ſi extraneus.ff.de condi.ob cau.

2

¶Adde. ¶ Bar.in.l.ceſar.colū. viij.q.ij.nu.xxiij.ff.ō publica. Jaſo.in.l.cōmodiſſime.ff.de libe.⁊ poſt. Hippol.conſi.cj.num. vj. Tiraquellum de vtroq̄ retract. chart. lvij.nume.xxxviij.⁊ char.clir.nu. xv. Joā. bernard.in tract.falleti.regu.cccl.xxxiij.ſin gu.per Someti.in.l.j.nu.xxviij.in legibus Tauri. Didacus Perez.

¶ Ulterius erat dubitatio que eſt ratio differentie inter dominiū ⁊ poſſeſſionē.⁊ ſic q̄ dominiū ex inutili cōtractu.buic vroti non queratur ſed poſſeſſio ſic ⁊ ad hoc reſpōdet conſultus in tertia parte dicens quia poſſeſſio deſcēdens ex traditione eſt facti ⁊ nō iuris.vnde poſito q̄ ius ciuile infirmet dictā donationē toto titulo de dona. inter virū ⁊ vxo.C.⁊.ff.tamē nō potuit infirmari talem traditionē in facto cōſiſtētē:qm̄ ſi ciuile nō poteſt facere q̄ res facta nō ſit facta. ¶ Ex quo infertur tacita deciſio ad tacitū queſitum ſcilicet ō dominio quia cum cōſiſtat in iure vt late trabitur in.l.ſi quis vi. §.differētia infra eodem titu.bene potuit per ius ciuile infirmari.⁊ per conſequēs illud vroti non acquiratur viterius autem in quarta parte reſpondet iuris conſultꝰ cuidam tacite obiectioni.ſ.q̄ ēq̄ niſi ſm veritatē nō poſſet facere q̄ illud q̄ō eſt factū nō ſit factū tñ pōt facere ſm fictionē.vt ille qui nō eſt natꝰ in veritate habeatur p̄ nato ſm fictionē.l.

3

qui in vtero.ff.de ſta. homi. vel ille q̄ nō eſt mortuꝰ habeat p̄ mortuo.l.lege Cornelia. cum concor.poſitis ibi per glo.ff.de teſta.vt vere vbi non interuenit ſtipulatio fingatur interuenire.l.vnica.in prin.C.de rei vxo.§. fuerat.inſti.de actio.⁊ per conſequens ſic videbatur in preſenti q̄ lex fingat talem traditionem non eſſe factā ad quod reſpondetur in vltima parte q̄ hec fictionō debet introduci vbi non reſultat vtilitas ⁊ effectus.

4 ¶ Sed ratio quare nō valet donatio inter virum ⁊ vxorē eſt ne amore mutuo ſe inuicē ſpoliarēt.l.j.ff.de dona.inter vi.⁊ vxo.

¶Adde. ¶ Autorē in tracta. de bonis lucra.conſtā.mſi. nu.ij.⁊ Mathe.ab afflictis in conſti.Neapoli.lib.iij. Rubri.rl.c.ſi. nu. v. Guilielm.benedict.in.c. Raimutius.verbo cuidam Petro.nume.lxxxvj.de teſtam. Alciat.in.c.placuit.nu.xcvij. de preſc. doctor. Didac. Couarruuias. in epitome.in. iiij.decr.ij.parte.c.iij.nu.ij.melius p Caſſa. in cōſ. Burg.ſo.clxvj. Rub.iiij.§.vij.num. xiij.cū pluribꝰ ſequenti. Didacus Perez. ¶ Unde ſi vir vroti donauit ⁊ tradidit cū voluerit a ſe abdicare poſſeſſionem ea deſertus eſt vnde non eſſet effectꝰ dicere poſſeſſionem in mulierē nonneſſe tranſlatā:quia cum noluit maritus poſſeſſionē protinꝰ illā amiſit poſſumus ergo dicere q̄ talis poſſeſſio ſit in vroē tranſlata ex aliud ſit in dominio vt ſuperius dictū fuit venio nunc ad ſecundū.

Summari. ¶. §. iſte in ſumma hoc cōtinet.ex inutili cōtractu tranſfertur poſſeſſio hoc.d. ſm Bar. Ange. Rapha. Jmo.⁊ Areti. Sed ex iſtō ſummarium ſit in ſe bonū non tñ videtur p ſectum ex eo q̄ non cōprehendit totam mentē huius.§.q̄ vt dixi non ſolū in hoc ter. tractatur de poſſeſſione querenda verū etiā de dominio minime querendo ⁊ dictū ſummarium ſolum reſpicit vnam partē ſcilicet poſſeſſionē quā dicit eſſe querendā vroti ō dominio autem nihil dixit ⁊ propterea nihil videtur ſupradicti vo.egiſſe ſumando eo modo quo ſupra. ¶ Qz cū aliquid deficit nihil dicitur eſſe actum ter.eſt.in.l.i.ff.de origi.iuris.l.edificia.§.perfeciſſe.ff.de verbo.ſigni.l. ⁊ ſi non ſint.§.quid ergo.ff.de au. ⁊.argē.le. ⁊.l.pen.vbi Ly. Albe.⁊ Sali.C.de bīis qui.

5

6 vt indig. ¶ Sed quia tenemur ſemper defendere nos qui ſummus diſcipuli ſententiā magiſtri nam iurta ter.in.l.qualem.§. dicere.ff.de arbi. vbi Caſtus ſententiā magiſtri ſui Sabini bene ōfendit ⁊ excuſauit ⁊ eſt gl. in.c.cū beatiſſimus.xxiij.q. j. ⁊ facit ter.in. c.de biſs.ibiſic enim iuſtum eſt vt inde vnus quiſq̄ ſummat regulas magiſtri vnde honoris conſecrationem accepit.xij.diſ.

¶Additio. ¶ Adde Tho. ferrari.in cant.3. Additiōa. Albb. in.c.inter corporalia nu.xix.in litera. C. ad finem.de tranſ.epiſcop. Barb.conſi.vj.nume.vi.lib.j. Didacus Perez.

¶ Et.d.Bart. eſt magiſter omniū in iure ciuili ſecundū Angel.de are.in.§. extranco in.iij.col.inſti.de pupil.ſubſti. cum. Bald. appellet eum ſupremum doctorem ⁊ precep-
7 Bartholꝰ & magiſter ōnum. ptorem ſuum in.c.quoniam contra falſam. in pen.col.de proba.

¶Additio. ¶ Et alibi idem Bald.illuſtrē preceptorem appellat in.l.edita.nume.cxviij.C.de edend.⁊ omnino vltra Alberi.in dictionari.verb.Bart. vj. Joan.neuiza.in ſilua nuptia.lib.v.num. lv. Bometi.in.l.iiij. Tauri.nume.xiiij.

¶ Sequamur ergo Bart. ⁊ Calcauimus veſtigia.quem omnes adorant.nā poſſumꝰ cum Florētino poeta cantare. (Queſto he colui acui tutilo honor glifano). ſm Hier. cagnol.in repe.l.ſi emancipati.num.cxxxiij. C.de collat.quid dicā igitur id virtus quim ſuperet Bartholi:cum teſte Quintili.vij. de oratoria inſtitutio.optimarū rerum innētio ⁊ ſi lenociniis verborum deſtituta ſit ſui natura ſatis ornatur .nam ipſe ſeipſum laudat argumen.ter.in.l.j.ff.de integ.reſti. Didacus Perez. Salmantinus.

¶ Nam neceſſe eſt vt defendamus Bart. ⁊ alios ſequaces in dicto ſummario ⁊ dico q̄ poſito caſu q̄ Bar.⁊ ſequaces non comprehenderunt ambos caſus ſupradictos reſpicientes tam dominium quam poſſeſſionem non propterea ſunt reprehendendi de inſufficientia quia ſummarunt ter. reſpectu articuli ō quo in hoc titulo principaliter agitur qui eſt de ipſa poſſeſſione argumēto ter. in. l.imperatores.ff.de in diem ad Jecti. ¶ Et 8
debemus attendere id q̄ principaliter agitur.l.j.in p̄n.ff.ō auto.tuto.l.nauiſ aduerſe. ff.ad leg. Rodi.de iactu.l.j.§.vnde querit o filius.ff.de exerci.l.verum.la.ſi.⁊.l.qui iniurie.in prin.ff.de fur.⁊ in.l.ſi quis nec cauſam vbi lariſſime per Jaſonem. ff. ſi cert. petat. Sed ſi volumus euitare ſupradictū incōueniēs poſſumꝰ aliter ⁊ ſecundo ſic ſummare. ¶ Qz ex cōtractu inutili non ſit trāſlatū do

Universidad de Salamanca. BGH

minium.tamen transfertur possessio per traditionem ꝛ volens a se abdicare possessionē licet in alium non transferat tamen ad se abdicat hoc dicit secundū Ludo. ¶Pau. Alex. Aret. ꝛ Ja. ꝛ istud sumarium videtur melius ex eo quia comprehendit ambos casus continens tam dominium quam possessionē huic tamen summario addit vnum ¶Pau. de ca. s. ibi dum dicunt doctores per traditionem dicit ¶Pau. scilicet verā quare hoc dicat postea in apostillatione vltimi verbi nostri. §. ibi. Sedat. deo dante dicetur. ¶Vel aliter ꝛ tertio poterit ꝛ breuius sic sumariter 9
prohibens actum videtur improbari ius ꝫ non factum. b. dicit sm Areti. in presenti nā ex eo q̄ dicit ius idest dominium q̄ ipsa lex ciuilis videtur improbare propter cōtractū inutilem scilicet donationem factam constā te matrimonio. d. l. j. ff. de dona. inter virū ꝛ vxo. ex eo vero q̄ dicit factum intelligit idest ipsam possessionē quam lex ciuilis non improbauit per rationē dictam in casus positiōe. 10
¶Vel aliter ꝛ quarto sic summabitur lex ꝛ natura nil frustra operantur: nam in pfiti q̄rimus an acquiratur possessio ex traditione quam fecit maritus propter contractum donationis precedentem que quidem traditio est de iure gentium ꝛ per consequens de iure naturali secūdario vt satis late fuit visum in prin. huius legis ꝛ est ter. in. §. per traditionem. iuncto. §. singulos. insti. de re. diui. et erat dubiū an talis traditio ex dicto iure naturali descēdēs posito q̄ descēdit ex contractu inutili in vanū fiat ad hoc vt ex ea nō acquiratur possessio ꝛ respondetur q̄ nō imo aliquid operabitur scilicet trāslationē possessionis ꝛ per consequens dubitabatur an lex. in hoc casu deberet fingere q̄ talis traditio non fuit facta ꝛ similiter respondetur q̄ lex de hac fictione non curat cum per talē fictionē nulla vtilitas nullusq̄ effect⁹ sequeretur ꝛ per consequens lex in vanum laboret ꝛ frustra operatur ne igitur lex ꝛ natura nil frustra operentur. fuit in nostro ter. dictum vt videatis ꝛ cū hoc ter. sic sūmato ꝛ intellecto cōcordat. ter. in. l. quibus. ff. de verb. oblig. ꝛ in. l. j. §. fi. ff. vt in posse. lega. ꝛ multis aliis modis poterat iste ter. sūmari. qui possunt colligi ex materia ipsius vt clare in ea patet sed ne in hoc de tineam tēpus cū non sit multe vtilitatis quia. ¶Lectores debent legere subtiliter vtiliter ꝛ fideliter sm Bal. in. l. j. per illūter. ff. de origi. iuris. ideo de hoc non curo vt ad vtilia deueniā. ¶Viento nūc ad tertium scilicet ad literam nostrā apostillandam: ꝛ dicit primo ter. ¶Si vir ponderā dus est ter. qui loquitur per verbū vxoi. q̄ inter scilicet virum ꝛ vxorē est prohibita donatio. l. j. ꝛ per totum. ff. de dona. inter virū ꝛ vxo. ꝛ per consequens fuit iuste dubitatum in hoc ter. cum talis contractus sit inutilis ꝛ reprobatus a iure videbatur q̄ quicquid ex eo sequeretur nullius fuisset momenti. l. nō dubium. C. de legi. tam respectu possessionis q̄ dominii. secus tamē est si talis donatio fieret per sponsum sponse per verba de futuro quia cum talis donatio valeat tam respectu dominij. q̄ etiam possessionis. l. inter eos. ꝛ l. cum hic status. §. si sponsus ꝛ. l. Seia. §. virgini. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. ꝛ. l. q̄ sponse. de dona. ante nupti. non fuit necesse in nostro. §. q̄rere de donatione facta inter victos sponsos per verba de futuro qui proprie appellātur sponsi. l. j. ff. de spon. vbi sponsalia sunt que de futuro contrahuntur quia sunt futurarum nuptiarum repromissio et in. c. nostrates. xxx. q. v. ꝛ. iiij. parti. tit. j. l. ij. trahit Odofre. ꝛ Cy. in rubrica. C. de sponsa. d. Abb. late. ꝛ latius ¶Prepo. in rubrica. de sponsa. ꝛ matrimonijs. Expositio textualis. Lex regni. 12

¶Addicio. ¶Adde Belle. per Joan. lup. in Rubri. §. iv. de dona. inter vi. ꝛ vxo. Soc. in. l. j. nu. xxj. ff. solu. ma. ꝛ Areti. in. l. diuortio. eo. titu. Cassan. in cōs. Burg. fol. cxxxiij. Rubri. iiij. §. ij. nu. xvj. Cisontan. in. l. iv. Tauri vbi inquit post Joan. lup. q̄. ¶Vxor nondū traducta nō tenetur requirere licentiam de qua in. d. l. iv. ꝛ adde Guili. benedic. in repe. c. Rainuti⁹. verb. duas habens filias. nu. dr. ꝛ vb. ꝛ vxorem nomine Adelasiam. nu. cxxviij. de testa. Mathe. ab aflictis in consti. Neapol. lib. j. Rubri. xxxvij. c. ij. col. viij. nu. xxx. ꝛ li. iij. Rub. xiij. nu. xxxij. Cassa. in cōsu. Burgū. Rubri. iiij. §. vj. nu. xiiij. fol. cxlviij. ꝛ. §. vij. fol. clx. col. j. ꝛ multo propri⁹ accedit id q̄ lidissime scribit Andre. tiraquell. in. l. xv. d. iure mariti. nume. iiij. cum infinitis subiectis. Didacus ¶Perez. 13

¶Er hoc posset inferri q̄ si contracta sint spōsalia per vba de presenti cum non sint proprie isti sic contrahentes sponsi imo vir et vxor q̄ si vir dicte vxori etiā anteq̄ sit ad domum traducta faciat donationem q̄ ex tali donatione licet transferatur possessio per ter. nostrum non tamen transferetur dominiū cū non solū ea dicatur vxor que est ad

domū viri traducta verum etiam si nō traducatur dum tamē si non interuenerint verba de presenti vt dicit Bart. in. l. nihil. ff. re. amo. Bal. in. l. deo nobis. in. iij. col. v. Sed iuxta hoc pone. C. de episco. ꝛ cler. ꝛ in. l. nō fine. in. j. q. C. de bonis eccl̄ lib. ¶Pau. de ca. in. l. si donaturus. §. fina. ff. de cond. ob causam dato. ꝛ in. l. si marito. §. j. ff. solut. mat. ꝛ in. l. sed hoc ita. §. j. de re iudi. ꝛ in consili. cxxxiij. incipi. super primo quesito. Ang. de are. in. §. fuerat. in ātepe. carta ver. quero d. q. quot tidiana. insti. de actio. Abb. in. c. tertio loco. in. ij. col. versi. vltra alios hic quero. de presumpti. ꝛ est glo. in. l. cū ante in glo. magna. C. de do. ante nupt. ꝛ glo. no. in aut. de nupti. §. nuptias. in verbo. nuptias. colla. iiij. ꝛ glo. in. l. cū fuerit. ff. de condi. ꝛ demon.

¶Adde. ¶Bartb. Cassa. in cōsine. Burg. folio. cxxxiij. col. j. vbi alios citat. nu. xvj. cum seq. Didacus ¶Perez. 83

¶Quia non copula vel ductio ad domū sed solus consensus animorum facit matrimonium. d. l. cum fuerit iuncta sua glo ꝛ est ter. in. c. sufficiat. xxvij. q. ij. ꝛ trahit do. Abb. in rubrica de sponsa. ꝛ ma. ꝛ q̄ talis donatio facta a viro vxori nondum ad domū ducte teneat ꝛ valeat tenet Azo. in summa. C. de dona. ante nupti. ad fi. ꝛ illud dictum vt singulare refert ꝛ sequitur Joan. de imo. in. l. si socer. §. Lucius. in. v. col. ver. ꝛ attende bene. ff. solu. matr. dicit tamē q̄ nō est sine scrupulo facit pro hoc dicto ter. in. l. pen. §. j. ff. d. dona. inter vi. ꝛ vxo. ꝛ ter. in. l. cū inte. cū gl. C. de dona. ante nupti. sed ipsemet Imo. reprehendit. hoc dictum Azonis. in. l. meuia. circa fi. principi. vbi ipse dicit attende. q̄ ꝫ allegauerim dictum Azo. in. l. si socer. in. §. Lucius. supra eo. ad limitationē. tit. ff. d. dona. inter vi. ꝛ vxo. tamen dictum suum non videtur verum per. l. pe. supra de dona. inter vi. ꝛ vxo. vbi videtur aperte velle litera q̄ attendatur traductio ad domum quādo constat matrimonium esse contractum sed tunc attendimus an ante matrimoniū fiat donatio vel post sed vbi esset dubium an donatio esset facta ante matrimoniū vel non tunc ad presumendum an fuerit facta post vel ante bene videtur attendi quādoq̄ traductio ista sunt Joā. de imo. in. d. l. meuia. cōtra Azo. tenet etiā Cy. in. d. l. cum inter. ꝛ Bald. in. l. cum te. C. de dona. ante nupti. ꝛ hoc videtur sequi. d. Alexand. in quinto vo. consi. consilio. cxlj. visso pecsū cause ver tentis ꝛc. in fi. iij. col. versi. item respondeo. ꝛ per hoc poterit extendi ter. noster ibi dū dicit si vir etiam nondum traducens vxorem ad domum suam ꝛ ter. ibi vxori etiam nondum traducte ad domum viri. ¶Ex supradictis infertur corrolarie q̄ idem iudicatur de vxore ante traductionem ad domum viri q̄ iudicatur ō ea que tam traducta fuerat. Ex quo potest inferri vna extensio ad ter. fo. le. li. iij. xiiij. xx. l. xiiij. incipi. Todo deudo. ꝛ ad. l. in libro declarationū. l. ccvij. incipi. Todo el deudo. vbi habetur q̄ debita contracta durante matrimonio sunt diuidenda inter virum ꝛ vxorem vt non solū habeat. d. iura locum quando tempore quo debita fuerant contracta erat vxor traducta ad domum viri verum etiam si fuerant contracta ea nondum ad domum viri traducta q̄ si verum esset notandum pro extēsione dictorum iurium sed in contrariū credo esse veritatem imo q̄ tunc demum tenebitur vxor ad debita viri vel econtra quando vxor iam fuit ad domum viri traducta ꝛ non als Imo tunc quando nondum vxore traducta ad domum aliquis ipsorum dicta debita contraxerit ipse solus contrahēs ꝛ non alter tenebitur ad dicta soluenda ꝛ ita intelliguntur dicta iura ꝛ hoc probo duplici ter. ¶Primo quia istud q̄ dicimus q̄ vxor tenebitur ad debita contracta per maritū nō est ex alio nisi ex eo q̄ ipsa vult medietatem lucrorum sit etiam parata ad medietatem damni ꝛ per consequens deb. torū eodem matri. durante contractorum istā rationem ponit ter. in. d. l. ccvij. ibi dum dicit Como quiere parte delas ganancias assi se deue parar alas pendas. quia contrariorū eadē est disciplina. l. j. ff. de biis qui sunt sui vel alie. iuris insti. eo. ti. in prin. insti. de tute. in pn. cū bonor vult on⁹ dz velle et econtra. l. amicissimos in pn. de ex. tu. ꝛ qui recusat on⁹ puta tutel. pdit emolumentū legati. l. Nēsenio⁹. §. fi. ff. de ercu. tuto. l. etiā partis. ff. de lega. j. vnū tamē est. ¶Q̄ qui recusat on⁹ tutelle pupilli non per hoc perdit substitutionē pupillarē factā a patre ter. est ad hoc solemnis in. d. l. amicissimos. in prin. 14 Infertur. Lex regni. 15

¶Addicio. ¶Nota bene dicū solēne nā qui istū casū ignorasset decreet cōtrariū secūdū Segu. in rep. l. cū pfon⁹. nu. lix. ff. de leg. ij. Didacus ¶Perez.

¶Sz sic ē q̄ lucra optēta durāte mrimōio tūc cōiātur inter virū ꝛ vxorē qñ vxor iā est

Universidad de Salamanca. BGH

ad domum viri traducta ⁊ simul habitant vt eodem.fo.li.iij.titu.iiij.l.j.ibi dū dicit ter. Toda cosa que el marido ⁊ la muger gana ren o cōprauen de consuno. ¶ Pōdera ibi (de consuno) q̄ vbū significat q̄ ita demū dicta lucra cōmunicantur inter virū ⁊ vxorē quādo inter eos est quedā simultanea cohabitatio ⁊ nō alias ⁊ ita ibi pōderat glo. Si igitur debita sunt soluenda propter lucrum ⁊ lucrū non habet locū nisi vxor iam ad domū viri traducta ergo eodem modo debita non sunt soluēda per ambos vno solo ea cōtrahente nisi ambobus simul iuntis ⁊ cohabitantibus. Secūdo hoc ꝓbatur.p. d.l.xiiij. ibi dum dicit. (Si ante que fueren iuntados por casamiēto.) Ecce ibi ter. qui non solum requirit q̄ inter eos sit matrimoniū dum dicit casami.) ꝝ dum etiam eorū coniunctionē nam illud vbum (iuntados) aliquid dz operari. l. si quando. ff. de lega. j. alīs illud verbū iunctos esset superfluum q̄ esse nō debet nā gaudēt brevitate moderni. l. Gallus. §. quidam recte. ff. de libe. ⁊ posth.

Adde. ¶ Autor. in repe. l. vnū ex familia. §. sed si fundū. nu. j. ff. de legat. ij. Dec. in. l. j. ff. de regu. iuris. Ferdinand. Some. in. l. j. Tauri. nu. xlvij. Didacus ¶ Perez.

¶ Tūc etiā q̄ in. l. nō debet esse vna sillaba superflua ſm Bal. in. l. j. in pn. ff. q̄ me. cā.

Adde. ¶ Autorē in repe. l. iij. §. fin. nu. clxx. ff. de liber. ⁊ post. Barbe. ab aflictis. li. j. in consti. Neapoli. Rubr. xcvij. in. c. incipiē. quēstionce iuris peritorū. nu. vij. Dec. consi. ccxxxij. nu. viij. ⁊ cō. cccj. num. iiij. Tiraquell. de vtroque retrac. cbar. 332. nu. xxij. ⁊ cbar. cccxxxv. col. j. nu. xliij. ⁊ in tract. quo cui titul⁹ est. nibil frustra. Didac. ¶ Pe.

17 Adde Did. ō segu. in repe. l. vnū ex fs. §. Iz si fūdum. nu. xx. iuj. ff. ō leg. ij. vbi optime loquit.

¶ Ex supradictis etiam infero q̄ cum beatius de iure regni nostri q̄ maritus lucratur medietatem fructuū bonorū pertinētium ad vxorem. ⁊ econtra vt habetur foro legū. li. iij. titu. iij. l. iij. in fine. ⁊ eodē foro. ⁊ li. ij. titu. iiij. l. j. q̄ posito q̄ maritus contrabat matrimonium per verba de presenti cū vxore que habet amplum patrimonium ⁊ eam non duxit ad domū suam q̄ fructū interim percepti in rebus vxoris pertinebunt ad solam vxorem ⁊ maritus in eis nō habebit partem ex eo q̄ non simul cohabitant q̄ etiam probo per sequentia. ¶ Primo quia dicta. l. fina. est in titu. delas ganancias. ⁊ sic debet in dubio intelligi secundum materiam de qua loquitur titulus sub qua est est fictura. l. imperatores. ff. de in diem adic. ⁊ per cōsequēs est dicendum q̄ si dicti fructus pertinēt ad maritum dicuntur pertinere titulo lucrorū durante matrimonio optentorum sed sic est q̄ tunc lucra optenta matrimonio durāte communicantur inter virum ⁊ vxorem: quando ipsa vxor est ducta ad domum viri ⁊ ambo simul habitauerunt. per dictam. l. j. titulo delas ganancias. in verbo. de consuno. vbi glo. ⁊ supra viri. ergo dictos fructus tanq̄ lucrum obueniens durante matrimonio lucrabitur vir simul cum sua vxore cohabitauerit non alīs. ¶ Secūdo facit: quia dictos fructus vt lucrari vir ꝓpter onera mīi monij substinēda q̄ pz primo q̄ fructus quos maritus de iure lucratus sibi cedunt propter onera matrimonij. l. dotis fructus. in princi. ff. de iure. dot. ⁊ l. plerunq̄ eo. titu. ⁊ l. oneribus. C. de iure dot. ⁊ l. si maritus. ff. fami. herc. ⁊ c. salubri. de vsuris. ¶ Secundo quia maritus substinēdo onera matri. incurrit multa dāna ⁊ licet ad hec supportanda habeat dotem iuribus iam allegatis tamen vt plurimum non sufficit dos ad hec onera: quim imo tot fiunt sumptus in vestibus ⁊ ornamentis q̄ dos in illis consumitur vt inquit Bal. in. l. nō sine. C. de bonis q̄ liber. sed sic est q̄ si maritus non habet vxorē suā in domo ⁊ ipsius matrimonij onera non substētat q̄ dictos fructus nō lucrabitur. ¶ Tertio facit quia maritus si lucratur dictus fructus eos consequitur rōne cuiusdā societatis nō solum diuine ⁊ humane domus. l. j. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ l. aduersus. C. de crimi. expi. here. verū etiā omnīū bonorū bodie. per. d. l. j. ti. delas ganan. q̄ ꝓbatur p. d. l. fi. ti. delas gan. in quātū of ibi q̄ lz plura habeat bona vxor quā marit⁹ vel ecōtra tū fructus rerū amborū erūt cōmunes q̄ nō pōt ex alio hoc ꝓcedere nisi q̄ rōne talis acquisitionis est inter virū ⁊ vxo. cōtracta societas omniū bonorū. ſm Bal. in tractatu de duobus fra. in. viij. col. in fin. per ter. no. in. l. si soci⁹ pro filla. iuncta glo. ff. pro socio. ⁊ Bal. in. l. si patron⁹. in vlti. col. C. cōmu. vtriusq̄ iudi. ¶ Per. de ancba. in cō. si. cdxxxix. incipi. materia de qua quēritur non est nona Ludo. roma. in cōsilio. clxii. incipi. in proposito thema. in vltimo dubio. ⁊ Jas. in. l. fi. in pe. co. v. ego autē distinguo. C. de col. ⁊ in tali societate ad hoc vt res optēte durāte matrimonio sint cōmunes inter virū ⁊ vxorē requritur dicta simultanea cohabitatio. d. l. i. igitur ꝛc. ¶ Quarto facit ter. in. d. l. iij. titu. delas arras. ibi dum dicit. (Entre tanto la manceba y el marido viuā en los fructos comunalmente.) per quē ter. patet q̄ de talib⁹ fructib⁹ sunt vir ⁊ vxor substentādi ⁊ per cōsequēs presuponitur q̄ dicti vir ⁊ vxor simul debent cohabitare ex eo perceptio est ad substentanda onera matrimonij q̄ non potest aliter fieri nisi ambob⁹ simul habitātibus per superiora ⁊ hoc q̄ dixi de marito qui dz necesse cum vxore habitare ad hoc vt lucretur medietatē fructū in rebus vxoris est similiter intelligendū de vxore vt simul cohabitet cū marito ad hoc vt possit lucrari medietatē fructū ocurentiū ex rebus mariti sui per eandē. l. fi. titu. delas ganan. ⁊ q̄ correlatiuorum eadē est disciplina. l. fi. vbi moderni. C. de indi. vid. tol.

Adde. ¶ Optimum tex. in. l. vni. C. ō cupiēt. li. xij. Jaso. in ant. sacramēta puberum. col. xij. C. si aduersꝰ vēditio. Curt. iunior. cons. vi. Mipoli. in. l. si quis vidnā. nu. xiiij. ff. de questi. Brelata. in tract. de bereti. in nota. xlvij. incipiē. memoria. Joan. bern. in tract. fallen. in regu. cvj. incipiē. correlati nostrū. Guiliel. benedict. in. q. de vēdi. num. x. Nicola. boe. aurea decisio. xlviij. num. iij. Casta. in consue. Burgū. Rubr. iiij. §. xxiij. nu. xij. fol. cxcij. Tiraquell. in tract. de vtroque retract. fol. lxxiiij. nu. dxix. singulariter per Baptisp. de sancto Blasio. in tract. de correlatiuis. in. ij. vol. tract. qui describit cētum ⁊ decē ampliationes totidē q̄ limitationes ad predictā regulā. Didacus ¶ Perez.

¶ Et quia vir ⁊ vxor ad paria ⁊ non impāria iudicantur. c. debitum. de biga. ⁊ c. quinto. ⁊ c. gaudem⁹. de diuor. premarime in hac materia lucrorum. d. l. fi. ⁊ d. l. j. ti. delas ganan. ¶ Circa supra dicta posset cadere vna no. ⁊ quotidiana dubitatio. ſ. an requiritur q̄ matrimonium sit carnali copula cōsumatū sub quo dubio possunt cadere quatuor casus contingētibus tā in nostro regno Castelle quā in alijs duobus regnis regno nostro confinibus. ſ. in regno Lusitanie mariti me q̄ nomine per vulgato portugaliam solemus appellare. ⁊ in regno Taraconensi. ¶ Primus casus est de quo loquitur dicta. l. j. ti. delas ganan. vbi habetur q̄ lucra optēta durante matrimonio inter virum ⁊ vxorem sunt inter eosdē equaliter diuidenda.

23 ¶ Secundus est casus de quo loquitur. d. l. fi. eo. ti. qua cauetur q̄ licet res ꝓprie cuiq̄libet scilicet viri ⁊ vxoris sint vnius cuiusq̄ tamē fructus omnium bonorum amborum erunt ipsorum cōmunes. ¶ Tertius casus est vt fertur in dicto regno Lusitanie mariti mi in legibus ipsius regni. q̄ maritus lucratur medietatem bonorū que vxor habuit ante matrimoniū. ⁊ ecōtra. ¶ Quart⁹ casus est vt etiam fertur in dicto regno Terragonensi in legibus ipsius regni q̄ si marit⁹ prē moriatur vxor lucratur tertiā partē bonorū ipsi⁹ mariti etiā ante mīimoniū optentorū. est igitur dubitatio in hijs quattuor. an requiritur q̄ matrimoniū sit perfectū ⁊ cōsumatū p copulā carnalem ad hoc vt dicta lucra sortiātur effectū an solū sufficit q̄ sint vir ⁊ vxor per verba de presenti. ⁊ q̄ marit⁹ ducat vxorē ad domum suam. sine eo q̄ copula subsequatur: quia forte anteq̄ marit⁹ haberet rem cum vxore ipsa mortua est ex infirmitate preambula que nō permisit ambos simul cōmiscerī ⁊ in hoc dubio possit ꝓma fronte dici q̄ omnia ista tria requirātur. scilicet q̄ sint vir ⁊ vxor per verba de presenti. ⁊ q̄ eā ducat vir ad domū. ⁊ q̄ inter eos precessit copula carnal. ⁊ q̄ duo prima tantū non sufficiant q̄ poterit per sequentia ꝓbari: q̄ dicte leges loquūtur de viro ⁊ vxore. vt patet in. d. l. j. delas ganan. ibi dū dicit. (Marido. ⁊ la muger..) ⁊ in. d. l. fi. eo. ti. ibi. (Maguer quel marido aya fijas que la muger) ⁊ ita concedo quod per alias leges aliorum regnorū ꝓfertur illud vbū. (Marido ⁊ muger.) q̄ hoc est verisimile q̄ debet attē di. l. ob carmē. §. fi. ff. ō testi. l. in obscu. ff. reg. iu. Iz appellatione vir ⁊ vxor q̄sq̄ intelligū tur illi dūtaxat qui matrimoniū cōsumauerunt per copulā carnalē. vt ꝓbatur in. c. ex public. in. fi. ō conu. cōiu. tūc enī mīimoniū est pfectum ad sui essentiā ⁊ significatū. c. de bitum. ⁊ c. nuper. de biga. facit q̄ nō. gl. in. c. quapropter. xxvij. q. ij. ¶ Quisq̄ vō intelligūtur illi qui contrabuīt per vba de presenti dūtaxat citra carnīs copulā. vt ꝓbat in. l. cū fuerit. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ in. l. iij. ff. de dona. inter virū ⁊ vxo. iūcta glo. in vbo cōcubina. ⁊ in aut. de nupti. §. nuptias. in vbo nuptias. vbi est bona glo. colla. iiij. ꝓbatur etiā per multa iura canonica quibus cauetur q̄ solus cōsensus ō presenti facit matrimoniū quo ad sui essentiam ⁊ possunt illi dici maritus ⁊ vxor. c. fi. de spo. duo. xxvij. q. ij. c. sufficiat. probat hoc etiam diffinitio matrimonij. insti. de nupti. in prin. vbi est bonus ter. cū glo. facit etiā tex. in. c. vnico. ō voto. li. vj.

Xx Questio notabilis.

Universidad de Salamanca. BGH

27 ¶Quandoq; vero verificantur ꝟba vir ⁊ vxor in ſponſis de futuro dũtaxat ex qua dam benigna interpretatione ter. eſt no. in l.non ſine.C.de bonisq; liber.

¶Additio.

¶Adde crimiũ doctorem Jo. iuſpũ.in repeti. Rubri.§.lv.nu.viij.de dona.inter virum ⁊ vxo. Abb.⁊ Feli.in.c.tertio loco.de proba. Feli.in Rubrica de ſponſa. Angel. in.§. fueſtat.nu.xxiiij.de actio. Dec.cõ.vxl. Boeri. q.xxij.nume.xxxviii. Dippoli.ſing. cvj. late Tiraquell.in legibus connubialibus. in. l. xv.⁊ late Laſſa.in conſue. Burg. in cõſilio ibi inſerto fol.cxlvij.in quibus inuenies appellatione vxoris an ⁊ quãdo cõprehẽdatur ſpõſa de futuro vel ỹ preſenti.⁊ adde regiã. l.ii.titu.xv.libro.viij.ordina.⁊ famoſam. l. xxxj. Tauri. Didacus Perez.

Spõſa ẽ vxor appellatiõe vxo.

28 ¶Ex quibus poteſt inferri q; hec ꝟba maritus ⁊ vxor quãdoq; capiuntur ſtricte ⁊ ſignificantur illi qui matrimoniũ cõſumauerunt qſiq; large.⁊ denotantur illi qui matrimonium dũtaxat per verba de p̃ſenti cõtrahunt qſiq; largiſſime ⁊ cõprehẽdũtur ſpõſus ⁊ ſponſa per verba de futuro cum ergo in omnib⁹ caſibus ſuperioribus ſummus in materia penali ex eo q; per dictas leges regias diminuitur pẽna matrimonij mulieris.⁊ cõtra.l.iij.ff.de vãno infecto.no. Jo.and.in.c. fina.de electi.li.vj. Itẽ ſunt odioſe quatenꝰ deuiant a diſpoſitione iuris cõmunis ſecũdũ quã nihil lucratur maritus in bonis vxoris vel cõtra.l.quintus.ff.de dona.inter virũ ⁊ vxo.Item.C.eo.ti.c.nuper.de dona.inter vi. ⁊ vxo.⁊.c.j. eo.tit. debent verba ſtrictiſſime interpretari.vt minus ꝯ fieri poſſit recedatur a iure cõmuni ⁊ minꝰ ledatur. l.iij.§. becauſe verba.ff.de nego.geſt.l.ſi preſent.⁊. l.interpretatione.ff.de penis.c.j.⁊.ij.de filiis preſbi.li.vj.c.cũ dilectus.de cõſue. regula.odia.de regu.iur.li.vj.⁊ regula.in penis. eo.ti.⁊.l.cum quidã.ff.de libe.⁊ poſth.intelligantur:igitur in ſupradictis caſibus vir et vxor ſtricte.⁊ per conſequens intelligantur de aliis qui matrimonium cõſumauerunt.

29 Opinio auctoris. ¶Sed ſupradictis non obſtantibus cõtrarium de iure in omnibus ſupra dictis quatuor caſib⁹ eſſe arbitror. Imo q; dicti vir et vxor qui cõtrahuũt miſimoniũ p ꝟba de p̃ſenti vxore iam ducta ad domũ viri licet nõ dũ ſit copula ſubſequuta gaudeãt beneficio dictarũ legum ad q; tenendum mouetor per ſequentia. Primo quia verba dicte legis.j. nec.p.l.ſi.nõ reſiſtũt:imo omnimodo hoc ſuadent nam in.d.l.ſi.nulla fit mẽtio de copula ⁊ in.d.l.i.requiritur ad hoc vt habeat locũ vnũ q; ſint vxor.vt patet ibi (Toda coſa quel marido ⁊ la muger.)⁊ in.d.l.ij.(Mas quer quel marido aya mas que la muger) ſm q; dictus vir ⁊ vxor ſimul cohabitãt. vt patet.in.d.l.i.ibi. (Ganaren ⁊ compraré de conſuno.) Et per conſequens per idẽ verbũ probatur ⁊ tertium.ſ.q; vxor ſit ducta ad domũ:q; alis non diceretur ſimul cohabitare.imo vnus eſſet ſeorſum a alio.l.j. C. de lega.⁊ omnia iſta in caſu dictarũ legũ cõcurrũt.poſito q; copula non ſit ſubſequuta. nã vir ⁊ vxor dicuntur abſq; dicta copula cum tale miſimoniũ vt viri cõtraxerũt ꝑ ꝟba de preſenti iuribus ſuperius allegatis.⁊ iſte põt dici.vir.illi⁹ mulieris ⁊ illa vxor illius vir.

¶Et dicitur in euãgelio Genuit Joſeph. virũ Marie.⁊ alibi. Ange.noli timere. Joſeph accipe Mariã cõiugẽ ꝛc.que ꝟba tranſumptiue bñtur in.c. Joſeph. ⁊ in.c.puſch. xxvij.q.ij.vbi a parte deciditur q; ex quo interuenit cõſenſus de preſenti maxime ſecuta cõmuni habitatione poſſunt dici maritus ⁊ vxor ſeu vir ⁊ cõiũc.ſicut in cũiugio q̃ verum fuit in beata vigine Maria cũ Joſeph. marito ſuo:licet nunq; interueniat carnalis copula vt ibi ⁊ in.c.omne ita q; eo.ti.⁊.q. ⁊ hoc apertiſſime fuit de mẽte harũ legũ in quibus appellatur vxor antequ; ſit ducta ſic ãte. Sequitã carnalẽ copulã arg.ter.in.c. Iſtitutũ.ea.cã.⁊.q.nõ enim põt dici ſpõſa ex quo interuenit conſenſus de pſenti:quia dicitur quaſi promiſſa dicũtur enim ſpõſalia a ſpõdeo ſpõdes q; idẽ eſt q; promitto pmittis.vt legitur.⁊ no.in.c.noſtrates.xxx.q.v.⁊ ſuper rubrica.C.⁊ extra.de ſpõſa.ſed ex quo contractũ eſt matrimonium nõ põt dici promiſſa:ſ cõiugata ⁊ vxor.d.l.nõ ſine.C.ũ bonisq; liber. ⁊.d.c.ſufficit.cũ aliis ſuperius allegatis. Secundo dicta vxor fuit in caſibus ſuperioribus ducta ad domũ. Tertio habitauit cũ viro ſuo:licet non fuerit carnaliter cognita nam ad ſignificationem huius verbi habitauerit non requiritur carnalis copula:ſed cõſortiũ cõmunis habitaculi.vt pbat̃ expreſſe in caſu noſtro in.d.c.pruſq;. xxvij. q.ij.ergo cũ verba hãc ſignificationẽ importãt.nec cõſtat de cõtraria mẽte dictarũ legũ nõ eſt a verbis recedendũ.l.nõ aliter. ff.ũ lega.iij.⁊ in.l.i.§.in re igitur dubia. ff.de exerci.⁊ ſufficit ita ſcriptũ eſſe.l.proſperit qui ⁊ quib⁹.⁊.c.ſcriptũ ẽ.vj.q.iij. ¶Facit p hac

30 Matthe.j.⁊ adde Abulẽſem. in.j. padora. c. ix.⁊ Louan.in epitome fol. xxj. numer. iij. Did. Pe.

31

concluſione ter. in.d.l.ij. ff. de donatio. ſ. ter virũ ⁊ vxo. iũcta glo. in verbo. cõtubina. ff. de dona. inter virum ⁊ vxo. vbi no. q; poſtq; interuenit conſenſus ad matrimonium inter virũ ⁊ vxorem appellatur matrimoniũ ⁊ ipſe contrahentes dicuntur vir ⁊ vxor.

32 ¶Facit etiã ter. ſm Bal. in.l.deo nobis. C. de epiſco. ⁊ cler. intelligendo q; ibi non interuenit actualis copula q; eſt preſumenda ſi cũ alter potuit ingredi religionẽ. altero in ſeculo remanẽte vt.c.ex publico.ỹ cõ. cõiu.

33 ¶Facit etiã ter. no. in.l.cũ fuerit. ff. de condi. ⁊ demõſt. vbi clare probatur nupta dici ⁊ per conſequens vxorem ex quo interuenit ad matrimoniũ cõſenſus de preſenti licet non dum fuerit cognita nec; ad domũ traducta qui ſolus cõſenſus facit matrimoniũ ⁊ nõ commixtio carnis vt probatur ibi in fi. illius.l.⁊ ibi glo.⁊ Bar.⁊ ter. in.d.c. ſufficiat. xxvij. q. ij.

34 Nota. ¶Facit etiã q; tx.d. Abb. in.c.iij. loco in pe.⁊ vlti. col. de preſumpti. ⁊ in ſecundo volumine conſili. conſi. lxxix. incipit. videtur primo q; no. vbi ipſe dicit q; ſtante ſtatuto quo cauetur q; vir lucretur tertiã partem dotis vxoꝛe premoꝛtẽte ſine filiis ſi vxoꝛ duxerit ad domũ ⁊ cum ea habitauerit q; ſi dict⁹ vir contrahat cũ dicta vxore per verba de p̃ſenti eãq; tradurerit ad domũ ſue ſolite habitatiõis ⁊ cũ ea familiariter habitauerit gaudebit beneficio ſtatuti predicta cõiunge vecedente in domo ipſius viri antec; matrimoniũ ſit carnali copula cõſumatũ ⁊ iſta ẽ pulchra occaſio pro cotroboratione ſupra dicte concluſionis.

35 ¶Nõ obſtat motiuũ ſupra dicũ ⁊ in cõtrariũ formatũ procedit enim qñ queritur de matrimonio propter ſuam pfectã ſignificationẽ quo caſu intelligi debet de conſumato:quia tunc habet ſuum perfectũ ſignificatũ iuribus ſuperius allegatis.ſecus quando fit mẽtio de matrimonio ſeu de marito ⁊ vxore prout faciunt leges ſupra dicte ad alium finẽ.vt in caſu dictarum legũ contingit:quia tũc verba accipiuntur propꝛie: quia non ſubeſt ratio capiendi illud ſtrictũ ſignificatum.nam ceſſante ratione illius ſtricti ſignificati debet ceſſare illud ſignificatũ. l. j. §. ſerum. ff. de poſth. l. ij. in fine. ff. de donatio. c. cum ceſſante. de appellatio. atq; in caſu noſtro non fit mentio de marito ⁊ vxoꝛe propter ſignificatum:ſed tantũ propter ſimultaneã cohabitationẽ per dictã

36 Dictio vir. l.j. vt ſupra iam dictum eſt. ¶Pro expeditione vero huius particule (ſi vir.) eſt ſciẽdum q; nomen viri quandoq; ponitur reſpectiue ad vxoꝛem ⁊ tunc ponitur nomen viri pro marito.l.viro at q; vxoꝛe. ff. ſoluto matri.l.vir ab eo.ff. de iure doti.⁊ in rubric. C.⁊.ff.de dona. inter vi.⁊ vxo.⁊ in hoc ter. ibi.ſi vir.⁊ ibi.vxoꝛi.⁊ in.d.l.j.foro legũ libr. Lex regni. lij.titu.delas ganan.⁊.l.ſi.co ti.⁊ eodẽ foro. li.j.ti.xii.l.ſi.in fi.⁊ eodem foro.li.iij.ti. rr.l. xiiij.⁊ in lib.de cla.l.ccvij.⁊ in cõpilatiõe ordina.li.v.ti.iiij.l.j.⁊.ij.⁊.iij.⁊.iiij. Quãdoq; non ponitur reſpectiue ſed ponitur cũ adiectiõe denotante q; ſi vir alicuius mulieris. vel ecõtra vxoꝛ alicuiꝰ viri vt per genitiuũ caſum.vt cũ dico vir Seye vel ꝓnomẽ poſſeſſionũ.vt cũ dico muliert vir tuus vel ſimilia ꝟba.tũc etiã intelligitur in dubio vir pro marito.l.j.ff. de ſena.⁊ aut.ſi qua mulier. C. ad velleya.⁊ foro legũ.li.iij.titu.rr.l. xij. ibi Lex fori. Maguer que muger de ſu marido.ſi vero dicatur vir.ponatur cum alia adiunctione.tũc intelligitur vir ideſt homo.l.vir bonus.ff.iudi.ſolui.⁊.l.ſocietatẽ.§.ſimiliter. ff. pro ſoc. in.l.iij.C.de dotis promiſſio. aduerte tamẽ q; nomen vir adultum hominem ſignificat cum vero dico vir hominem importat.⁊ poteſt intelligi de quolibet.l. cũ quis decedẽs. §.codicillis.⁊ ibi no.ff.de lega. iij.⁊ habes late Bar. in.l.j.C.de digni.li.xij. ¶Sequit 37 Verbum cedat. ibi in ter. Cedat.expone tu.ideſt tradidit ſecundũ Paul. Areti.⁊ Jaſon.in pſenti.ex quo infertur q; licet verbum cedat cõgruit iuribus incorporalibus.l.j.vbi per glo.⁊ doctores.C.de actio.⁊ obligat.l.pen.vbi Bar. ⁊ glo.ff.de dona.⁊ glo.in.l.final. C. quando ſiſ. vel priua. tamen in preſenti adaptatur ad res corporales.vt patet in noſtro ter.iuncto illo verbo.poſſeſſiones.quod verbũ notat propꝛie res corporales. cum non poſſeſſio:ſed quaſi poſſeſſio adaptatur ad res nõ corporales.l. ſeruus.§.incorporalis.ff.de acqui.rerum domi.⁊ tunc exponitur verbum cedo.l.trado vt diri. ¶Ex quo etiam infer 38 Infertur. tur q; idẽ operatur ceſſio in iuribus ⁊ actionibus q; operatur traditio in rebus corporalibus.vt notatur per doctores.in. l. ex legato. C. de lega. attende q; iſtud verbũ (cedat) aliquando vt diri ponit pro tradere vt hic.⁊ no.in.d.l.ex legato. Aliqñ p cõcedere vl reſtituere vl cõſtituere.l.ſi.ff.cõmu.ꝓdi.⁊ l.p fundũ.ff.de ſerui.ruſti.ꝓdi. Aliqñ cedere ponitur ꝓ precedere.l.qua actiõe. §. ſi q̃s. ff. ad legem aqui. Aliquando ponitur cedere pro ſuccidere.l.cedere.ff.arbo.ſu.ceſa. ad de q; in dubio verbum (cedo) operatur donationem. Bar. ita notat in.l.vxoꝛi.§.fina-

Universidad de Salamanca. BGH

Il per illum ter.iuncta ſua glo.ff.de lega.iij. ⁊ ita poteſt etiam capi in preſenti vbi vir ceſſit vxori poſſeſſionem ideſt donauit vt patet infra ex verbo ideſt cauſa donationis ſz certe magis propie ſtat cedat.i. tradat vt inferius apparebit. ¶ Ex hoc infero q̄ cū pſ poſſit etiam in preiudicium liberorum dona re quintam partem bonorum cuidā filio vel penitus extraneo vt habeatur foro leg.lib.iij. titu.xij.l.viij.q̄ ſi pater habens filios dicat cuidam filio vel vt dixi alteri penitus extraneo cedo tibi quintam partē bonorum meorum q̄ perinde valebit dicta donatio ac ſi diriſſet dono tibi quintam partem bonorū meorum ex eo q̄ non apparet alia cauſa p̄ pter quam pater ceſſit ſecundum Bart. in. d.ſ.fina. ¶ Ex quo etiam infero quod cū pater poſſit filium meliorare in tertia parte bonorū non ſolū in morte foro legū. lib.iiij. titu.delas man.l.ſi. ſed etiā in vita per.no. Bald.in.l.ſi totas.C.ō inoffi. dona.ſecūdū q̄ als tenui. repetedo. §. ſed ſi fundum. l. vnum ex familia.vbi in hoc fere paſſu exp̄ di totam meam repetitionem ⁊ finaliter in hoc q̄ ſupra dixi concluſi.ff. de lega. ij. q̄ ſi pſ dicat cedo filio meo tertiā partē meorū bonorū perinde habebitur ac ſi diriſſem do no filio meo tertiam partem bonorum meo rum q̄ eſt notandum.quia tūc verbo cedo ponitur p̄ dono. ¶ Ex ſupra dictis poteſt inferri vna no.q.de qua fui interrogat⁹ pa ter biis plures filios vni quem prius emāci pauerat dixi cedo tibi tertiam ⁊ quintā par tē bonorū meorū inter vinos mere pure ſim pliciter ⁊ irrenocabiliter quā ceſſionē volo valere immediate poſt mortē meā ⁊ non an te ⁊ reſerus in me ꝯdio vitero vſum fructū talis tertij ⁊ quinti dubitatur de duobus pri mo an intelligatur per dictum verbum ce do fieri donatio dicti tertij ⁊ quinti ſcdo po ſito q̄ ſit donatio an erit donatio cā mortis vel inter vinos. ¶ Et quo ad primū dico vt in ſuperioribus dixi.ſ. q̄ erit donatio vt per Bar.in.d.§.ſi. ¶ Quo ad ſm vt prima cō ſideratione dicēdū q̄ ſit cauſa mortis q̄ vbi ſit mētio de morte intelligit in dubio q̄ ſit donatio cauſa mortis.l.Seya.§.ſi.ff.de dona. cau.mort.l.Seya.cū gl.ff.ō dote ꝓlega.glo.⁊ doctō.in.l.ſi.C.ō pact.⁊ in.l. ſtipulatio hoc modo cōcepta.ff.de verborū obligation.⁊ in.l.ij.C.de iure doti.⁊ in.l.que dotis.ff.ſo lu.matrimonio.⁊ inſtitu.ō dōationū in prin cipio. ſed in dicta donatione ſit mentio de morte:imo exp̄ſſe dicitur pater in donatio ne exp̄ſſit velle dictam donationem valere immedietate poſt mortem igitur ꝛc.tamen ſupra dictis iuribus obſtantibus contrariū poteſt de iure in ſupra dicta caſu reſponde ri ⁊ dici dictam donationē eſſe inter vinos. vt ex infraſcriptis apparebit.

39

Lex fori.

40

Infertur.

41

Queſtio no tabilis.

¶ Additio.

¶ Adde Guili. benedi.in repet.c. Rainutius.verb. duas habens filias.nu.ccij.de teſta.vbi pro bat q̄ ¶ Donatio cauſa mortis nō dr̄ vbi mentio mortis non eſt cauſa donādi faciūt etiam cōgeſta a Caſſa.in conſue.Burg.fo. ccxlij.nu.v.col.ij. ¶ Tum etiam quia dona tio iudicatur indubio facta inter vinos.ſm Guil.benedict.in.d.rep.c.Rainuti⁹.vbo. teſtiñ.in.iiij.nu.ij.Nicol.boer.aurea ſcilio. cccxxxiij.col.j.⁊ deciſi.cccliij.num.li.⁊ adde Deci.conſi.d.columna.iiij.nu.x.Didacus ꝑez Salmantinus. J.U.ꝑ.

Donatio cā mortis.

Donatio i dubio facta iudicat inter vinos.

42

¶ Primo ꝓpter illa verba inter vinos me re pure ⁊ ſimpliciter in dicta donatione pro pter que vba ſumus in caſu certo ⁊ claro.ſ. q̄ pater donās voluit donare inter vinos vt verba ſonāt ⁊ dicūt.l.nō aliter.ff de lega. iij.⁊.l.labeo.ff.de ſupelle.leg.vnde dicit Cy nus.in.l.ij.C.de inr.doti.⁊ Bar.in.d.l.que dotis.circa primam col.dum opo.de.l.cum marit⁹.in fine,ff.de pactis dota.q̄ illud q̄ dicitur donationem eſſe cauſa mortis quan do eſt facta mentio de morte eſt quando ſu mus in dubio.ſed quādo apparet q̄ animo donandi ſimpliciter ſeu inter vinos facta eſt donatio tūc non curamus an ſit facta men tio mortis vel non ⁊ erit donatio irrenoca bilis.l.perfecta.C.de dona. que ſub mo.

43

¶ Facit pro hac cōcluſione illud q̄ infor tiatis terminis conſuluit Oldra. in cōſi. v.incipienti. Ticinus dedit duobus coniugi bus ꝛc.vbi ſi quis dedit duobus coniugib⁹ omnia bona ſua retento ſibi vſufructu per hec verba ratione matrimonij inter vos cō tracti conſcius ⁊ attendens.q̄ vos cōiuges multa grata mihi feciſtis ⁊ etiā de die in diē impendetis volens vos remunerare:ſaltem in parte ex certa ſcientia ac ſpontanea volū tate ac etiam libere proprio iure donani de di ⁊ tradidi pure libere ⁊ ſimpliciter inter vinos ⁊ irrenocabiliter talia bona nec dictā donationem ingratitudinis cauſa vel alia qualibet renocare volo ⁊ renuncians ſuper hoc ex certa ſcientia iuribus dicentibus q̄ donatio poterit ꝓpter ingratitudinē.ꝛc q̄re bat an donatio dicatur ob cauſam.an vero

pura libera ⁊ ſimpler ⁊ concludit q̄ eſt ſim pler donatio ⁊ non ob cauſam. ⁊ hoc propt̄ illa verba pure ⁊ libere ⁊ ſimpliciter.allegat. l.fina.C.de dona.ante nuptias. ibi dū dicit. Quaſi antipherna poſunt intelligi ⁊ nō ſim pler donatio.monetur etiā per.l.j.cū ibi no tatis.ff.de donatio. ¶ Nec obſtat ſecūdum 44
eum cauſa matrimonij exp̄ſſa in principio donationis q̄ adiectio talis videtur in du bio cauſa impulſiua ⁊ non finalis.l.ticio cē tum.in prin.ff.de conditio.⁊ demōſtratio.⁊. l.ij.§.ſi.ff.de donatio. ⁊.l.ſed ⁊ ſi more. in ſi. ff.de donatio.inter vir.⁊ vxo.⁊.l.ſi mulier.⁊ ibi no.C.de iure do.⁊ ibi deſcendit ad ſpeciē meritorū multo magis in noſtro caſu ope rantur illa verba. q̄ iſta ſit donatio inter vi nos q̄ꝰ ſit collata in temp⁹ mortis.l.j. C. vt actio.ab here.⁊ contrahere. ven.l.heredi tatis.ff.de bonis auct.iudi.poſſi.l.fin.C.de contraben.⁊ cōmi.ſtipula.⁊ exp̄ſſi⁹ in.l.nā ſi cum mutuar.ff.de condi.inde. cū ibi nota 45
tis.per Bar.in vlti.oppo. ¶ Facit q̄ dicit Bar.in.l.ſtipulatio hoc modo cōcepta.vſi. quero aliquis vult petere.ff.de verbo.oblig. ⁊ in.l.ſi.ō. quid ſi promitto tibi centū. C. de pactis. q̄ ſi dono tibi poſt mortem q̄ꝰ is in dubio dicatur donatio cauſa mortis tamen fallit niſi ſit dictū q̄ ſit inter vinos.l.cū ma ritus.§.fina. ſecūdum vnū intellectū ibi po ſitum per glo.cōmuniter approbatā.ff.ō pa ctis dota, de quo intellectu per doctores in. d.l.que dotis.ex quibus verbis noſter caſus clare deciditur predict⁹ enim pſ ꝓmiſit in di cta donatione non contrauenire: dato ergo q̄ eſſet facta mentio mortis vel collata in tē pus mortis trāſit tamen in donationē inter vinos.l.vbi ita donatur.⁊.l.ſenatus.§. mo tis cauſa.ff.de dona.facit etiā pro corrobora tione ſupradicte concluſionis : quia in dicta donatione ſunt exp̄ſſe adiecta hec verba re nocabiliter. ita q̄ nulla ingratitudinis cau ſa vl offēſa vl odio quoquomō renocare poſ ſit per que verba apparet q̄ donans voluit iſtam donationē eſſe fortiorē quā de iure natu ra ſit etiam mea donatio inter vinos que ex talibus caſibus regulariter poteſt renocari. l.fina.C.de renō.dona.c.fin.de dona. Facit etiam pro hoc illud quod no.Bald. in.l.ij. C.de iure doti.vbi voluit q̄ quādo in dona tione eſt facta mentio mortis per modū di lationis tantum.nō intelligitur eſſe donatio cauſa mortis: ſed inter vinos. ita dicit velle Dy.in.d.l.Seya.§.fina.⁊ poteſt intelligi ex cauſa dilationis factā eſſe mētionem mortis quando in verbis importantibus executio nem facta eſt mentio mortis ⁊ non in verbis importantibus ſubſtantiam donationis.ita dicit notāter Bal. in additione ad Specu. in titulo de inſtrumē.edi.in vlti.col.ꝑ.ſi quis donat ꝓprietatē. ⁊ ita dicit ēē de mēte Spe. in.d.titulo.§.porro.ver. donatio autē. ⁊ ita in noſtro caſu debet intelligi factā ēē mētio nem mortis cauſa dilationis etiam in execu tione:q̄ in illis verbis dedit ⁊ donauit adie cit verbum inter vinos.alias pater donans eſſet ſibi cōtrarius q̄ euitari debet.§. quib⁹. in prima cōſti.C.in.c.cum tu.de teſti.l.j.C.ō ſcu.⁊ no.Cin.in.l.in exercendis.in.i.queſtio ne.C.de fide inſtrum.⁊ Bar. in.l.ſcripture. eodē titu. ¶ Facit etiā pro ſupradicta con 46
cluſione : quia in dicta donatione fuit facta reſeruatio vſusfructus in vita ipſius patris donantis:que quidē reſeruatio ſtare nō poſ ſet ſi diceremus ſubſtantiam donationis eſſe collatā in tēpus mortis ⁊ prius nō intelligi eſſe donatū per quam cōſeruationem vſus fructus pater donās videtur dediſſe filio do natario dictū tertiū et quintum donatum.l. ſi quis argētum.§.ſed ⁊ ſi quis.⁊.l.quiſquis. C.de donatio.⁊ per vltima verba declaran tur precedētia.l.ſi ſeruus plurium.§. fi.⁊. l. qui filiabus.in princi.ff. de lega.j.faciat etiā pro hoc autoritas Ange.in conſi.clxxix. in cipienti. Viſis predictis inſtrumētis. inpen. col.vſi.ex hoc ſequit deciſio.⁊ ꝑaul. de ca. in conſilio.xcviij.incipienti. ¶ Notandum 47
eſt primo. ⁊.d. Alexan. in primo volumine conſi.xiiij.incipiēti. Circa primū dubiū quo querit.in primo dubio.⁊ an mulier hoc poſ ſit donare cauſa mortis ſine cōſenſu mariti. Vide ꝑe.de anchar.in conſi.cclxxxiij.incipiēti. Dubiū in iſta queſtione faciat. ¶ Se quit in ter. vxori. ⁊ in hoc vbo dic q̄ omnia. vt dixi in verbo.ſi vir. ¶ Sequitur in text. 48
poſſeſſionē.⁊ hec litera poteſt exponi vno de duobus modis.vt dicamus poſſeſſionē ſcili cet nudam a proprietate. quaſi dicat q̄ hec res que fuit donata a marito vxori:nō erat mariti:ſed aliena. ⁊ ideo verū eſt q̄ tranſfe ratur poſſeſſio.⁊ hec expoſitio videtur neceſ ſaria vt tollatur contrariū q̄ ſit ad hūc ter. de ter.in.l.cum qui.la vltima.ff.de donatio. inter vir.⁊ vxo. vbi mulier rem ſibi tradi tā a marito ex donatione facta cōſtante matri monio non dicitur poſſidere.vt dicta.l.cum qui.intelligatur quādo maritus erat dōmi nus rei donate quo caſu quia maritus non efficit pauperior ex tali donatione.valet per

Universidad de Salamanca. BGH

ter.in.l.ſi vir.vbi Bar.ff.de vſuca.pro do.ꝛ argumen.ter.in.l.j.ff.de donatio. inter virū ꝛ vxo. que ratio ceſſat quando maritus donauit ſolam poſſeſſionē.ꝛ per conſequens rē alienam. ꝛ propterea tranſfertur in vxorem poſſeſſio.ꝛ hanc expoſitionē patitur gl. quā ſic intelligit Bar.ꝛ doctores in glo.ſ.in quā rum dicit. Nudam cū forte alteriuſ erat pro prietas.ſed iſta ſolutio ꝛ expoſitio communi ter dānatur per doctores quia ſi in caſu noſtri.ſ. donaretur nuda poſſeſſio non eſſet du bium ꝙ talis donatio valeret ſecūdū Bar. in.d.l.ſi vir. cum hoc caſu maritus non efficeretur pauperior nec mulier ditior. vñ ceſſat ratio propter quam poterat induci dubi tatio in noſtro.ſ.ꝛ per conſequens ratio.dicta.l.j.ff.de donationi.inter virum ꝛ vxo. ꝙ donans ſi cepit a traditione non tenetur de euictione.l.ariſto.ſ.labeo.ff. de dona.l.ij.C. de euictio.l.ſ.C.de iure doti.

Additio. ¶ Donatari⁹ qſi de euictione agere poſſit adde Pau. de ca.in.l.v.ſ.ſtipulatio.num.vj.ff.de verb. oblig. Deci.cōſi.cccxcij.incipi.teſtator vxo ri reliquit. ¶ In donatione tamē remuneratoria donans tenetur de euictione.etiā eo caſu in quo incepit a traditione. ſm Curti. in additio.ad Pau.de caſt.in.l.ſi a ſubſtituto.ſ.heres.ſuper verbo.ex contractu donationis.ff.de lega.j. ꝙ eſt ſingulare ad deciſionem dubij eo caſu in quo. ¶ Marit⁹ donauit aliquas res vxori in recōpenſam nobilitatis.vel iuētutis. que donatio eſt valida. vt eſt glo.ſingu.in.l.iiij.C.de iure do.ꝛ tenet Bar.in.l.ſi diuortio.ff.ſolu.matrim. Abb. in.c.Gemma.nume.ix. de ſponſa. Idem ēt Decioſi.in.c.iij.de condi.appoſi. Jaſo.in. l.er hoc iure.ff.de iuſt.ꝛ iur.num.lv. Deci. conſi.ccxxxij.num.iiij. Neuiza.in ſilua nup. lib.ij.nu.xxviij. Jo.Inp.repe. Rubri.ſ.xxj. nume.iij. ꝛ.ſ.xlvj.colu.ij. Tiraquell.in.l.v. comubiali.num.xviij.ꝙ teneantur donans vel ipſi⁹ heredes de euictione. ¶ Quid autem in prelegatis: vide Philip.Deci.conſil. cccxlix..col.v.nume.viij. Didacus Perez. ¶ Unde non videtur effici pauperior: quia dominus rei poteſt reuendicare. ꝛ maritus non tenetur de euictione vnde talis donatio non improbata. ꝛ ſic intellectus non conuenit litere noſtre: quia nō eſt improbatus a iure hic cōtractus. vt ſupra dictum eſt. tamē hic ter.dicit q̄uis ſit improbatus ꝛc. ꝛ ꝙ conſequens nō eſſet opus ꝙ in trāſlatione poſ-

Donans tenetur de euictione quando donatio eſt remuneratoria.

ſeſſionis ad ipſam vxorē iuris cōſultus vteretur rationibus.in hoc.ſ.ſcriptis quia ſufficiebat dicere ꝛ illa erat ratio directa. ꝙ poſſeſſio trāſfertur in vxorē: quia maritus licite ei donat. ꝛ nō obſtat ter.in dicta.l.cum qui. quia verū eſt ꝙ mulier donataria non dicit poſſidere inſpecto exitu ꝛ effectu. nā cū marit⁹ poſſit reuocare donationē et repetere rē donatam ea nō dicitur poſſideri a muliere ſi cut dicitur. ¶ Qui actionē habet ad rem. 49
rem habere videtur.l.rem in bonis.ff. de acquirē.re.domi.l.qui actionem.ff.de regu.iuris.ꝛ.l.non videbatur.ff.de acqui.poſſe. ſed in hoc.ſ. loquitur iuris cōſultus nō habito reſpectu ad exitum: ſed habito reſpectu ad preſentem ſtatū: ꝛ hāc ſolutionē ꝛ concordiā ponit glo.in dicta.l.cum qui. in vltima opinione que ibi ꝛ in noſtro.ſ.cōmuniter tenet. qua propter poterit noſter ter.exponi alit. ꝛ ſecūdo ibi dum dicit. ¶ Poſſeſſionē.l.rem 50
poſſeſſam: quia ſepe fund⁹ poſſeſſus dicitur poſſeſſio.l.quoties.vbi not.C.de rei vendi.l. ij.C.de proba.ꝛ.l.inter dū.ff.de verbo.ſigni. l.initio. in princi.C. de pactis.inter empto.ꝛ vendi.l.ſi quidem.C.de don. inter vi. ꝛ vxo. l.ſi de vi.ff. de iudi.l.cum mortis cauſa.ff. de condi.ob cauſam.l.j.ſ.Scevola.ff.ſi quis teſta.li.eſſe iuſſ.fue.l.iij.C. ne vxor pro ma.l.ſi dominū.C.de pigno.l.iiij.C.ō euic.ꝛ.l.ſi cō troverſia. C. de omni agro. deſer. libro. xj.
¶ Er hoc poſſet inferri. ꝙ ſi ego dico vobis 51
ticio quintam partē proprietatis poſſeſſionū Infertur.
mearū. ꝙ perinde eſt. acſi dicerē. Bono q̄n tam partem bonorum meorū. ꝛ hoc per ſupradicta. pro quo facit ter. ꝛ ibi hoc notat Bar.ꝛ Jo.de pla.in.l.locorum.C.de omni agro.deſerto.xj.vbi ipſi dicunt. ꝙ tātum eſt dicere proprietas poſſeſſionis quantū dominium rei.ꝛ allegat ter.in.l.cū ſatis.de agri.ꝛ cenſi.eodē libro. quod dicūt eſſe vtile ad ſtatutum dicens. ꝙ domini poſſeſſionis poſſint talia facere: quia non refertur ſolum ad dominos poſſidētes ſed ad dominos rei. ¶ Er 52
hoc etiam poteſt inferri. ꝙ ſi pater ita dicat Infertur.
filium meū Joānē meliorem in tertia ꝛ quinta parte proprietatis poſſeſſionū mearū vel in tertia tantū. vel in quinta ſolum. ꝙ perinde ſit talis filius melioratus. ac ſi diciſſet in tertia ꝛ quinta parte bonorum meorū. facit quod dicitur ſecundum cōmunem vſum loquendi. Titius habet tot poſſeſſiones ſecundum quem cōmunem vſum loquēdi tale nomē poſſeſſiones accipit pro proprietate qui cōmunis vſus loquēdi debet p̄ferri propte

rēl ſignificationi.l.liber.ff. de ſuppel. lega.l. cum de lanionis.ſ. afinam molendinariā.ff. de fun.inſtru.ꝛ.l.librorū.ſ. ꝙ tamē Caſſi⁹. ff.de lega.iij.facitū no.per Bart. ꝛ moder. in.l.gſirali.ſ.vxori.ff.de vſu.lega.ꝛ p Bal. Nota. in.l.fina.in fine.C.de cōpēſa. vbi ipſi dicūt. ꝙ legās poſſeſſiones videtur legare omnia bona excepta pecunia ꝛ bijs bonis que ſunt alienationi parate facit quod dicit Bal.in. l.j.ff.de ſtatu homi. ꝙ ſi quis donet omnes poſſeſſiones ſuas. omnia bona videtur legare exceptis iurib⁹ ꝛ actionibus per rationē. de qua ibi per eū facit etiā glo. ꝛ ꝙ ibi dicit Bar.ꝛ Bald.in.l.ij.ff.de origi.iuris.vbi dicit notanter pro ruſticis. qui dicunt iſte campus eſt meus: quia colūt ipſum tantū.facit etiam illud quod dictum fuit in.l.j. in princ. ff.de acquiren.poſſe. vbi fuit cōcluſum. ꝙ ſi aliquis legat poſſeſſiones ſuas: nō ſolum videtur legare bona immobilia. verū etiā mobilia.vt ibi ſatis dictum fuit per modernos.
53 ¶ Unum tamē eſt. ꝙ licet donatio inter virum ꝛ vxorem nō valeat per noſtrum text. ꝛ per totum titulum.C.ꝛ.ff. de donatio. inter virum ꝛ vxo.imo maritus talē donationem poterit ad libitū quando voluerit reuocare. fructus tamē induſtriales quos vxor donataria percepit etiā conſtante matrimonio ſaciet ſuos propter bonā fidem quā habuit credendo talem donationē valere ter.eſt in.l.ō fructibus.ff.de donatio. inter virū ꝛ vxo. et
54 in.l.fructus percipiēdo.ff.de vſu. ¶ Er ſu
Infertur. pradictis poteſt inferri. licet ſcriptum nō reperiam. ꝙ ſi ego pater melioraui filiū meū quem in poteſtate habebā in tertio ꝛ quinto bonorum meorū quā donationē aut meliorationem cōtuli donās ſibi inter vivos. ꝛ eā dem donationem aſſignaui in vno fundo ꝙ
Ler ſtili. facere poſſum er facultate.l.ccxiij. libro declarationum iūcta doctrina no. Bal.in rubrica.ff.de re.diui.in fine.j.col. ꝛ in.l.nō amplius.ſ.fina.vbi.d. Alexā.ff.de lega.j.ꝛ poſtea penitētia ductus reuocē dictā donationem ꝙ facere poſſum cum talis donatio nō valet.l.ij.C.de inoffi.dona.l.donationes.C. de donatio.inter virū ꝛ vxo.cū ſimilibus. ꝙ fruct⁹ induſtriales quos ipſe filius percepit er induſtria ſua et negociatione faciat ſuos et non veniant in reuocatione donationis. Quod poterit primo fundari per ſupradicta. ¶ Secūdo quia donatio facta filio fa-
55 milias equiparatur donationi facte inter cōiuges dicta.l.donationes. ſed dicta donatio facta inter cōiuges non eſt reuocabilis reſpe

etū fructuum induſtrialium dicta.l.de fructibus.ꝛ dicta.l.fruct⁹.ergo idem erit in donatione facta inter patrem ꝛ filium per argumentum a ſimili.l.non poſſunt.ff.de legi. ¶ Et ꝙ valeat argumentum de donatiōe facta per virum vxori ad donationem factā per patrem filiofamilias tenet expreſſe Ludoui.roma.in conſilio. cclxxvij. incipienti. Non eſt dubium. ꝛ Jaſo in.l.ſi pacto quo. in.ij.col.C.de pactis. Hinc venit ꝙ quēadmodum donatio facta a marito vxori non valet in continenti: ſed morte confirmatur dicta.l.donationes.dum tamen interueniat traditio.l. Papinianus.vbi glo.ff.de donatio.inter virū ꝛ vxo. vel aliud ꝙ habeatur loco traditionis.l.ij. vbi Bal. ꝛ Sali. C.de 56
dote cau. non nu. ¶ Ita etiam donatio facta a patre filio quem habet in poteſtate nō valet incontinenti ſed morte patris confirmatur dicta.l.donationes. dum tamen interueniat etiā traditio rei donate ſm Bal.l. l.ij.C.de inof.do.ꝛ Ange.l.l.ij.ff.p do.ꝛ pro hoc allegāt dicti dñi.gl.in.d.l. Papinianus. ſed certe dicta glo.in dicta. l. Papinianus. tantū loquitur de donatione facta inter virum ꝛ vxorem.non autem de illa que facta eſt inter patrem ꝛ filiū ſed ego allego p hoc ter.quem ibi notat Bal.ꝛ Salice.in.l.ij.C. ſi quis alteri vel ſibi.ꝛ ter.in.l.ſiue emācipatis.quem ibi notat Bal.ꝛ Ange. C.de donatio.ꝛ in.l.donationes. ſ. pater.quē ibi ad hoc notat Jmo.ff.de donatio.quibus cauetur ꝙ ad hoc vt donatio facta filiofamilias confirmatur emancipatione per dictam.l.ſiue emancipatis.ꝛ dicto. ſ. pater. eſt neceſſe ꝙ tempore emancipationis interueniat traditio alis nō confirmabit talis donatio emācipatione. ſed ſic eſt ꝙ ſicut morte donantis confirmatur donatio facta filiofamilias dicta.l.donationes. ita etiā confirmatur emācipatione ipſius filij. dicto. ſ. pater. ꝛ dicta.l. ſiue emancipatis. ergo idem debemus dicere. ꝙ ſicut emancipatione confirmatur donatio. dum tamen tempore emancipationis ſit filius emancipatus in poſſeſſione rei donate. Ita etiā dicamus ꝙ morte patris donantis confirmatur donatio. dum tamē tēpore mortis patris ſit facta filio traditio rei donate. ¶ Hincetiam venit ꝙ ſicut dona- 57
tio inter virum ꝛ vxorem firmatur iuramē- Nota.
to. vt tenet Bar.in.l. Seyus ꝛ Augerius. ff.ad legem falci.ꝛ in.l.ſi quis pro eo.ad finē principii.ff.de fideiuſſo.ꝛ Alber.de roſa.in. l.ſed ſi poſſeſſori. ſ. item ſi iuramento. ff. de

Universidad de Salamanca. BGH

ſureturan.ꝛ Federi.de ſenis in conſi.cxl.in-
cipienti. ¶Fuctus queſtionis talis eſt conſtã
te matrimonio inter cõiuges.ꝛ Bal.in rep.
l.ij.in.xv.char.ff.de iure iuran. Angel.in.l.
penul.ſ.mulier.ff.ſolu.matrimo.late Imo.
in.c.cum cõtingat.in.x.membro.ꝛ ibi domi-
nus Abb.in.lx.caſu de iure iurand.ꝛ domi
nus Abb.in conſilio.xcv.lib.ij. Imo.ꝛ mo
derni in.l.ſi quis inquilinos.ſ.fina.ff.de leg.
j. ¶Dau. de caſt.in.l.pacta que contra.C.de
pactis.ꝛ in conſi.ci.incipienti. Notandũ eſt
Ludo.in conſi.xliiii.incipiẽti. Ex ſupra nar
rato themate.ꝛ in cõſi.ccxciij.incipiẽ. ¶Pre-
ſupoſito q̃ dictum legatũ.d. Aleran. in ſe-
cundo volumine.conſi.viij.incipiẽti. Elicis ꝛ
conſideratis biis que in themate cõtinẽtur.
ꝛ in eodẽ ſecũdo volumine cõſilio.clvij. inci
pien. Elilo inſtrumẽto donationis. Franciſ.
de aretio.in conſi.lxxiij.incipi. Diligenter ꝛ
mature conſideratis.ꝛ Jaſ.in dicta.l.pacta
que contra.in.ij.colu.C.de pactis.

¶Additio. ¶Adde iſtã eſſe comunem concluſionem.ſecundum Deci.ꝛ Jaſon.in.l.pacta que contra.C. de pact. Wierony. cagnol.in repeti.l.fina.C.eo dem titu.num.xxxvi. Ludo. gome.in.ſ.que dam.numer.xix.inſti.de actio. Alciat.in.c. cum contingat.nu.cciij. de iure iur. Caſſa. in conſuetudi.Burgund. Rubri.iiij.ſ.vij. nu.xiij.chart.158.ꝛ char.clxv.colu.j.num.j. Ripp.in lib.iij.reſponſo.c.vj.ꝛ xvij. Nicol. boeri. aurea deciſione.xcij.nu. vj. tenet etiã Curia tholoſana.deciſi.ccclxj. Deci. conſi. ccxl.ꝛ conſi.ccij.ꝛ in conſi.ccxxxij.verſi. ſecũ do queritur.col.ij.nu.iiij. Didac⁹ ¶Perez.

58 Donatio. ¶Ita etiam donatio inter patrẽ et filiũ in poteſtate cuius prohibiti a iure ciuili firma tur iuramento ſecundũ Bald.in.l.iij.in vl-
tima queſtione.C.de vſuca.pro dona.ꝛ in re petitione.l.ij.in.xvj.char.ff.de iure iuran.et not.Bal.in tertio volumine conſi.ccclxij.in cipi. ¶Premitẽdũ eſt ad euidentiã.d. Abb. in dicto.c.cũ contingat.in vltima col. idẽ te net.d. Aleran.in.l.ſi donatione.C.de colla. Rudo.in.l.placet.ff.de acquiren.hered.ꝛ in. l.donationes.ſ.pater.ff.de dona.idem eſt de mẽte,Bar.in.l.licia.la.ij.ſ.imperator.ff.de leg.ij.hoc idẽ ex Jaſ. in.d.l.pacta. q̃ cõtra. ꝛ in.l.frater a fratre.ff.de condi.indebi.

¶Additio. ¶Adde Jaſon. in.l.frat a ffe. hic a Autore citata. vbi in.j.lectione.col.fina.hanc aſſerit cõmu

nem ꝛ ſeptus conſiniſſe.ꝛ etiã Deci.cõſ. ccxvi.colu.ij.nu.ij.ꝛ conſi.ccxxxix.num.j.di cens articulũ diſputabilẽ hunc eſſe.ꝛ And. alcia.in.c.cum contingat. nu. ccvij. de iure iuran.ꝛ Rode. Suarez.in.l.ix.titulo.xi.in. ſ.nota ſecundo.li.j. foro. ll. Ferdi. loazes. in.repet.l.filiusfamilias.ſ.diui.nu.xcv. vbi optime loquitur.ff.de legat.j.ꝛ noſter autor in repet.l.vnum ex familia.ſ.ſed ſi fundum. nu.cxxxj.ff.de lega.ij. iterum in repe.l.impe rator.vſic.nono fallit.nu.lxxxv.ff.ad.S.C. trebell. et iſtam firmat etiam comunẽ tertia vice Deci.conſi.688. Idẽ Deci.in.l.ſi do natione.nume.xxxiij.C.de colla.ꝛ in authẽ. ex teſtamento.nu.vij.cod.titul. Joan. lup. in.l.xvij.Tauri.nu.xl'x.col.fin.vſicu. ſexto in donatione: Didacus ¶Perez.

¶Tertio facit ter.ſingularis i.l. cũ oppor 59
tet.ſ.ſin autem. qui non eſt alibi. ſecundum Bald.ibi.ꝛ.d. Alexã.in addi. Bart.ibi.C. de bonis̃p libe. vbi dicit ter. q̃ ſi pater dona uit filio quẽ habet in poteſtate vſũfructũ bo norum aduẽticiorũ qui ad patrem pertine-
bat ratione legittime adminiſtrationis.d.l. cum oportet.in prin.l.fina.in prin. cod.ti. ꝛ.l.j.C.de bonis mater. q̃ talis donatio ſta-
tim valet tempore donationis facte nec eget confirmatione per mortẽ patris donantis.ꝛ ſic poſito q̃ pater ſi donaret proprietatẽ rei ſine talis donatio non valeret per ſuperius allegata tamẽ donatio vſusfructus bene va let ſic igtẽ videtur in noſtro caſu. q̃ licet do-
natio facta per patrẽ nõ valuit irrenocabi-
liter reſpectu proprietatis cui̇ penitentia du-
ctus potuit renocare tamẽ reſpectu fruct⁹ ſaltẽ induſtrialis fuit.d.donatio irrenocabil cum valuit in continenti per.d.ſ.ſin autem.

¶Nec obſtat q̃ poſſit dici q̃.d.ſ. ſin autẽ. nihil facit pro hac cõcluſione: quia loquitur quãdo fuit facta donatio fructuum rerũ ad uenticiorũ. ꝛ per conſequẽs ad filiũ pertinẽ tium quo quidẽ caſu non eſt mirũ q̃ valeat donatio ex eo: quia in.d.ſ. ſin autẽ. non fuit propria donatio ſed pot⁹ quedam remiſſio vſusfructus que remiſſio bene valet quia pa ter nil de ſuo donare videtur: ſed non capit lucrum ſcilicet recipiendo vſũfructum. er-
go ipſum remittere videtur. ſecus tamen eſt in noſtro caſu vbi pater ſi potuiſſet donare tales fruct⁹ induſtriales videtur de ſuo do nare cum dictus fructus ſint ex re ipſius pa tris dãtis ꝛ per conſequẽs videtur ſuus per ter.in.l.ſolũ.ſ.meũ.ff.rei vẽdi.ꝛ l.l.de eo.ſ.ſi quis.ff.ad exhiben. ꝛ in.l.ij.ſ.j.ff.de religi. ꝛ

ſumpti.fune. et ſic non videtur valere dicta
60 donatio p̃ iura ſuperius allegata. ¶Pre-
terea in dicto.ſ.ſin autẽ. ideo valet donatio quia ibi donans nil de patrimonio ſuo dimi nuit licet illud nõ augmẽtet per tertium ſin-
gularem in.l.patrẽ.ff.de biis qui in frau.cre dito. quem tex. in ſuo caſu reputat vnicũ et ſingularem Bald. in rubri.C.de biis que in frau.credi.in penul. col. melius facit ter.in. l.qui autẽ.in princip.ff.de biis qui in fraud. credi. vbi dicit ter. notãter q̃ ſi debitor ſit be res inſtitutus: vel ſibi ſit relictum legatũ po teſt legatũ ſiue hereditatem repudiare nec propterea dicitur creditores defraudare. et ponitur ibi in tex. ratio quia patrimonium ſuum non diminuit qui noluit acquirere. vt etiam alibi inquit iuris cõſultus in.l. aliena tionis verbũ.ſ.j.ff.de verbo.ſignifica. q̃ qui occaſione acquirẽdi non vtitur nõ intelligi tur alienare. hinc dicit tex. ſingularis in.l. precia rerũ.ff.ad legẽ fal. q̃ ius adcũdi non eſt in bonis heredis: nec q̃ in eo dicitur locu-
pletior. ꝛ ille ter. nõ eſt alibi ſecũdum Bald. in.l.ij.ad finem.C.de iuris et facti ignor. dñs Aleran. in dicta.l.precia rerum.in.j.col. et Jaſ.in.l.iij.in.ij.col.C. de fideicõ. ꝛ ſic cum dicta donatio de qua in dicto.ſ.ſin autẽ.non diminuat patrimonium patris valuit. nam talis donatio facta etiã inter prohibitos va let ab initio.l. ſi ſponſus.ſ. ſi quis rogatus. ff.de donationi.inter virum ꝛ vxo.

¶Additio. ¶Adde Jaſ.in. ſ.itẽ ſi quis in frau dem.nu.cxxvii.in-
ſti.de acti.ꝛ in.l.ſtipulatio iſta.ſ.in certã. ff. col.ff.de verbo.obliga.ꝛ in.l.j.ſ.denicp. col. vlti.ff.ad Trebell.ꝛ in.l.Gall⁹.ſ.quid ſi tã tum.nu.cxxxij.ff.de libe.ꝛ poſth.ꝛ Bart.in. l.poſt emãcipationẽ.ſ.j.ff.ſ lib.lega. Ang. areti.in.d.ſ.item ſi quis in fraudẽ. Guiliel. benedict.in repe.c. Raynutius. verbo mor-
tuo itaq̃.in.j.nu. cccxxvii. ꝛ melius in ver-
bo.ꝛ vxorẽ nomine adelaſiam.nu.cclxxxij.ſ teſtamen.q̃ ius adeundi non dicitur eſſe in bonis alicuius.nec er eo cẽſetur lucupletior factus.optimus ter. in.l.profectitia.ſ.ſi pa-
ter.ff.de iure doti. ꝛ in.l.qui autẽ.ſ.j.ff. que in fraud.credi.l.precia rerũ. in fine.ff.ad le-
Ler regni. gem falc.regia ler.v.titu.xj.part.iiij. Scg. in rep.l.ab erberedati.co.26.nu.81.ff.ſ le.j. Deci. cõſi.438.nu.9.cũ ſequẽti. Di. ¶Pe.

61 ¶Secus in noſtro caſu in quo cũ dicti fru ctus ſint percepti ex re ipſius patris donan-
tis videntur eſſe eodem modo patris, per di

ctum.ſ.meum.cum aliis ſuperius allegatis ꝛ per conſequẽs ſit talis donatio ab initio nõ valeret intelligeretur patrimonium patris minutum.ꝛ ſic non valeret cum ſit facta in-
ter prohibitas perſonas per dictũ.ſ. ſi quis rogatus.preterea huic fundamento tertio. obſtat ter.in.l.ſi fructus.C. de donatio.inter virum ꝛ vxorem.vbi illud indicatur de fru-
ctibus q̃ de proprietate. i. ſicut donatio fa-
cta per maritum vxori de proprietate nõ va let incontinenti.ita etiam ſi fiat de fructibus ſed ſubſtentando iſtud tertium fundamen-
tum dico q̃ omnia q̃ ſupradicta ſunt ad im pugnationem huius fundamẽti faciunt ad eius corroborationem. quia quemadmodũ in.d.ſ.ſin autem.valuit donatio ex eo q̃ ibi 62
non eſt propria donatio. ¶Ita etiam in no ſtro caſu non eſt propria donatio: quia cũ ta les fructus induſtriales potius deſcendunt ex opera ꝛ induſtria filii q̃ ex natura rei.vt in.ſ.ſi quis a nõ domino.inſtitu.de re. diui. ꝛ in.l.ſi eius fundi.ff.de rei vendi.glo.ordina ria ꝛ omnes in.l.ex domino.ff.eodem ti. An ge.in.l.item venũt.ſ.fructus. ff. de peti.he re. Bald.in.l.j.C. de vſu ꝛ fru. legat.ꝛ in.l. ancille.in.v.col.C. de fur. cano.in.c.grauis. de reſtitu.ſpol. Specu.ꝛ Joan.andre.in ad ditione ti.de fru.ꝛ inte.ſ.j.circa principium. debent iudicari ꝛ cenſeri venire ex opera ꝛ in duſtria filij.ꝛ non ex re patris.argu. ter. in. l.cum queritur.ff.de ſtatu.homi. ¶Item 63
quia debet attendi illud quod principaliter fit.l.ſi quis nec cauſam.ff.ſi cert. peta.l.j.in principi.ff.de auto.tuto.l. nauis aduerſa. ff. ad legẽ Rodiã.de iactu.l.verum. la. ij. ꝛ.l. iniurie.ff.de furtis.

¶Adde. ¶Feli. in. c. cum eſſent col.j.de Simoni. Some ti.in.l.xliij.nume.iiij.in. ll.Tauri.fol.cxij.ꝛ Petrum ſanti.in tract. dividui ꝛ individui chart.x.col. ij. cum ſe-
quen.ter.aureus in.l.j. ſ. denuntiari. ff. de vent.inſpici. vbi non eſt citãdus niſi ille cui principaliter tangitur.cã quem citat Bar. in.l.in diem.num.j.ff.de aqua plu.arc.ꝛ in. l.ſi diu.ff.ex quib⁹ cauſ.in poſſe. eatur.ꝛ in. l.ſi quis inſtituatur.ſ.item ſi conditioni.col. ij.ff.de hered.inſti.adde Jaſon.in. l. reſcri-
ptum col.ij.nume.v. ff. de pact. Felin.in.c. cognoſcentes.nume.viij.col.vj. de conſtit.ꝛ in.c.humilis. col.ij.nume.iiij.ſ malo.ꝛ obi. Ludo.gomeſſi.in.ſ.quedam.nume.x. inſti. de actio. Joa.lupum.in rep.c. per veſtras. ſ.xxvij.nume.viij.de.do.inter virũ ꝛ vxorẽ

Universidad de Salamanca. BGH

et Bip.ſing.259.¶ Roni.cõſi.cccc. Nicaſi. in.ſ.minorem. notabi.ſi.inſti.de adoptio.¶ Segu.in repet.l.ſi ex legati cauſa. nu.clvj. ſ.de verbo.obliga. Didacus ꝑez.

¶ Et ſic non eſt in noſtro caſu propria donatio.cum donatio eſt mera liberalitas que nullo iure cogẽte fit.l.j.in ꝓne.¶.l.donari.ff. de donat.¶.l.donari.ff.de regul.iuri. et not. Boffre.in ſumma. extra de donatio. Item per talem perceptionẽ fructuũ induſtrialiũ non diminuitur patrimoniũ patris cum ipſe pater nil ponat de opera nec induſtria ſua nec de facultatib⁹ ſuis aliqu⁹d erpẽdat pro fructibus illis pro creãdis.igitur valebit talis donatio fructuũ.¶ ſic dictus.ſ.ſin autẽ.¶ omnes rationes ipſius faciũt pro hac cõclu
64 ſione. ¶ Quarto facit ter.nota.in.l.ſi mulier.ſ.ſed ſi babẽt.ff.de lega.iij. vbi dicit ter. q ſi babẽti proprietatẽ fundi ticiani ego babẽs eiuſdem fundi vſũfructũ donaui talem vſũfructũ et cũ onere fideicõmiſſi grauo q iſte donatarius cauſa mortis ſtatim et ante mortem mei donãtis lucratur fructus.¶ hoc propter onus fideicõmiſſi:quia alis donatarius cauſa mortis nõ lucratur fructus incõtinenti ſed poſt mortẽ donãtis.l. cum quis. ff.de condi.ob cau.ſic igitur dicamus in noſtro caſu. q licet alis quotiẽs donatio eſt prohibita ſeu reuocabilis donatarius nõ lucretur fructus. per dictã.l.ſi fructus.C.de donatio.inter virũ¶ vxo.¶ per dictã.l. cũ quis. tamen in noſtro caſu cũ filius habeat dictos induſtriales cum onere. ſcilicet propter culturam et curã.d.ſ.ſi quis a non dſio. q eos in continẽti lucretur¶ ſic q nõ indigeãt cõfirmatione per mortem. et per conſequẽs q pater reuocans donationẽ nõ poſſit reuocare tales fructus. ¶ Quinto facit q tenet
65 Bal.quem ibi refert¶ ſequitur ꝑbili. cer. in.l.fina.C.de vſu¶ fru.lega.iuncto eo q dicit Bar.in.l.legatũ.la.j.ff.de lega.ij.quẽ refert¶ ſequitur ꝑau.de ca.in.l.lucius t'ci⁹. ff.eodẽ titu.nam dicit Bal.¶ ibi etiã ꝑbil. in.d.l.ſi.q ſi teſtator legauit ticio fundum.¶ eum fũdum tradat in vita ſua legatario q talis legatarius cõſequitur fruct⁹ talis fundi a die traditionis¶ eos abſque tẽpore lucretur ſicut eos lucraretur poſt mortẽ teſtatoris¶ poſt litem contestatã per dictã.l.fin. dicit notanter Bar.in.d.l.legatum.¶ ꝑaul. de caſt.in dicta.l.lucius ticius. q licet teſtatoꝛ rem legatam tradat legatario in vita q nihilominus poterit tale legatum reuocare. ecce igitur ibi caſus ſi alicui fiat cõceſſio alicuius rei.que quidem conceſſio eſt reuocabilis ad libitum concedẽtis. tamẽ ille cui facta eſt conceſſio lucrabitur fructus interim per eum perceptos. ſic igitur dicimus in noſtro caſu.q licet pater qui donauit filiofamilias. rem poſſit eam ad libitum reuocare. tamen filius poſſit lucri facere fruct⁹ per eum perceptos. ¶ Sexto facit ter.no.l.l.bone fidei, 66
in princip.ff.de acqui.re.domi. vbi loquitur ter.in re prohibita alienari.¶ ſic quãdo contractus eſt nullus.¶ tamẽ dicit ibi ter.q bone fidei poſſeſſor lucratur fructus.ita videtur dicendũ in preſenti.q licet iſte contract⁹ donationis inter patrem¶ filiũ in poteſtate conſtitutum ſit prohibitus.¶ per conſequẽs ſit nullus attamẽ filius lucretur fructus interim per eum perceptos cum ſit bone fidei premaxime cum tales fructus ſint induſtriales.¶ Septimo facit:quia cũ tales fructus 67
induſtriales veniant propter culturam¶ curam.vt dicto.ſ.ſi quis a non dſio.¶ per conſequens non dicũtur venire ex ſubſtantia rei paterne:ſed ex laboribus filij.cẽſentur tales fructus ex cã aduẽticia venire.l. cum oportet.in princi.vbi Bar.Bald.¶ alij.C.de bonis matꝛ.faciũt ea que dixi in tertio fundamento ſupra.¶ Octauo facit dictũ Bart. 68
in dicta.l.cum oportet.in ꝓncip. vbi dicit ipſe. pone q pater vebet filio fundũ vt inde ſe aleret ipſe ex fructibus fundi lucratus eſt. an iſtud dicatur profecticiũ.¶ ibi ipſe dicit q erit aduenticiũ quia cũ filius ipſe ſuis manibus colat pars que lucrabitur ex fructibus vt ex opera ſua erit aduẽticia. per.d.l. cum oportet.in princi. ¶ Nono facit.pone q pa 69 Queſtio
ter vedit vni filiorum pecuniã ad mercantiã singul.
¶ talis filius mercatoꝛ pecuniam patris exercuit in mercantias¶ multa ſuper lucrat⁹ eſt nunquid teneatur conferre fratribus.¶ quãtum ad pecuniã habitã a patre non eſt dubium:quia eſt peculiũ profecticiũ q ſemper remanſit in dominio patris.¶ per cõſequẽs mortuo patre eſt diuidẽdum inter fratres.l. certum.C.fami.her.dubium eſt ergo de lucro inde acquiſito an illud etiã cẽſeatur profecticiũ vt ſic diuidi debeat inter fratres: an vero cenſeatur aduẽticiũ tanꝯ acquiſitum aliũde ꝙ immediate ex pecunia ꝓfis ꝙ ex induſtria¶ exercitio filii.¶ ſic q non conferatur per iura bodierna. vt in.l.ſi.C.de collatõmunis opinio ẽ q ſaciamus tres caſus. Primo:quia aut ſumus in caſu dicto.l. q

filius acquiſiuit abſq opera ſua¶ abſq labore ꝓpe:puta quia pecuniã locaret apud campſores.¶ tunc illud lucrũ cenſetur profecticium.Secũdo caſu quãdo cõſtat q filius totum lucrum facit ex ſolo labore perſone.¶ tunc totũ eſt aduenticiũ. Tertio caſu quando ſumus in dubio.¶ hic eſt aduertẽdum q quemadmodum in ſocietate medietas lucri attribuitur pecunie.¶ alia induſtrie ꝓpe. vt eſt gl.in.l.j.C.pro ſocio.iũcto text.in.ſ.q autẽ.inſt.per quas perſonas neb.acqui. ibi nec ex laboribus vel proſpera fortuna.¶ in dicta.l.cũ oportet.in ꝓn. ibi filij nõ lugebunt que ex ſuis laboribus acquiſierint.¶ eſt ter.in.l.ſocietates.ſ.ſocietas.¶ in.l.ſi nõ fuerit.ff.pro ſocio.et in.ſ.de illa ſane.iſti.eo.idẽ erit in iſto lucro nã dimidiũ attribuit pecunie¶ erit profecticiũ.¶ per cõſequẽs inter fratres dividendũ aliud dimidium perſone filij.¶ erit aduenticium.¶ ſic minime conferendum.d.l.ſi.ita concludit Bart.in dicta.l.ſi.¶ in.l.j.ſ.nec caſtrenſe.in.ij.coltu.ff.de collabono.¶ in.d.l.cum oportet.in ꝓn.¶ in.l.ſi tibi.ſ.ſi pactus.ff.de pactis.¶ in tractatu de duobus fratribus.in.j.¶ ij.col.¶ etiam in.ij. q.ꝓn.¶ in conſi.clxxxvj.incipienti. cruciare lus.idem tenet ꝑau.de caſt.in dicta.l.fina. idem tenet Angel.in conſi.clxxxv.incipien. ꝑater habens plures filios ad mercaturã. in vlti.col.Ange.¶ ꝑau.de caſt.in dicta.l. cum oportet.in ꝓn.d.Abb.in cõſi.cxliij. idem tenet Ludeu.roma.conſi.469.incipi. quo ad primũ propoſite conſultationis articulum. Ecce qualiter fructus quos conſtat filium acquirere ex ſua opera labore ſolicitudine¶ induſtria pertinent ad filium prout ſunt fructus induſtriales.

¶Adde. ¶ Autorẽ. in.l.ſi ex legati cauſa.nu.xlvii.ff.de verbo.obliga. Deci.cõſ. 670.nu.xj. Ro.cõſ.ccxiii. Hipp.l.cõſi.573. Ludo.gomeſſi.in.ſ.actiones.nu.xv.cũ.ij.ſequẽti.inſti.de actioni. Regia ler.vij.tit.iiij. lib.iij.fol.ll.¶.l.iii.ti.xv.part.vj. Bid. ꝑe.
Ler regni.
70 ¶ Decimo facit dictum no. Jnno.in.c.ad noſtrã.de rebus eccle. nõ alie. vbi dicit q de iure cõmuni licet cõtract⁹ ſit null⁹ tñ ſi per cipiẽs fructus ſit in bona fide illos lucrabit. allegat tert.in.l.ſed ſi lege.ſ.ſcire.vbi etiam hoc tenet Angel.ff.de peti.here.¶ refert¶ ſequitur Jo.de imo.in dicto.c.ad noſtram.

¶Adde. ¶ Alciat.in tracta. preſumptio.reg.iij. ꝓſump. v.nu.iij. ¶ Et in alicna tione rei eccleſie que requirantur ſecundum communem concluſionem adde Deci.in cõſi.cxlij.in prima parte.col.ij.¶ conſi.cclxxij. nume.vj.in.ij.parte.vbi vide quia eſt vbum ſcibile¶ neceſſarium in pzari. Didac. ꝑez.

¶ Cum ergo in caſu noſtro iſte filiꝰ fuit in bõa fides. bona fide que in dubio preſumitur.glo.¶ ibi dſis Abb.in.c.ſanctorũ.¶ in.c. ſi diligenti. de preſcrip.¶ in.c.auditis.¶ in.c.fin.eo titu. glo.in.l.pen.C.de euictio.glo.in. c. cum eccleſia.de cauſa poſſe.¶ propz.glo.in.c. licet. xvi.q.iij.Bar.in.l.Celſius. ff. de vſuca. etiã ſi nullus titulus appareat.gl.in.l.ſi quis emptionis. in verbo.tenuerunt. C.de preſcrip. xxx.vel.xl.annorum.quam ſequitur Bart. in dict.l.Celſius. Ange.in.l. ſuper longi.C. de preſcrip.longi tempo. Bald.in repetitione.l.j.in.iiij.col.C.vnde vi.dſis Alexan. in conſi.cxlij.in primo volumine poſito q iſta donatio non valeat patria poteſtate impedente tamen filius in bona fide conſtitutus que in dubio vt dixi preſumitur licet titulus ſit nullus lucrabitur fructus.

¶Additio. ¶ Adde Puto. in repet.l. iii.ſ.fin. nume.xviij. ff.de libe.¶ poſth.¶ iterum.in.l.imperator.numer. xv.ff.ad Trebellia. Joan.lup.in repe.c.per veſtras.fol.lxxviij.col.j.nume.vi. Hippoli. in ſingula.xxiiij.¶ Andre.alciat.in tracta. preſumptio.regul.iii.preſumpt.v. Ferdinã. gometi.in.l.lxj. Tauri. nume. xxv. Didacus ꝑerez Salmantinus.

¶ Undecimo facit dictum Antoni. in.c.di 71
uerſis fallatiis.de cleri.coniuga.vbi dicit q decretum nullum preſtat colorem vt quis lucretur fructus ita in proposito noſtro: licet iſta donatio non tenuerit tamen preſtat iuſtũ colorẽ lucrãdi fruct⁹. bene facit quod notat Jnno.¶ Anto.in.c.conſultationibus.ẽ
72 iure patro. ¶ Duodecimo facit illud ponit Paulus
Bald.in.d.ſ.ſcire.¶ Ludeui.roma.in.l.q dictum.
vxor.ff.de acquiren.poſſe.vbi ipſe dicit.q q habet ſi uetus induſtriales in re aliena cum ſit in bona fide conſtitutus non dicitur eos habere ex cauſa lucratiua: ſed ex cultura¶ cura.d.ſ.ſi quis a non domino.quia iſtud lucrari fructus eſt per quandam recompenſationem culture¶ cure.d.ſ.ſi quis a non domino.¶ ideo per iſtam recompenſationem cenſetur etiam filius potius habere dictos fructus ex cauſa onoroſa ꝙ ex lucratiua.argum. ter.in.l.j.ff.de compenſa.¶ propterea illos patre reuocante donationẽ dicte melio

Universidad de Salamanca. BGH

rationis non tenetur restituere cum sit regula iuris q̄ secundū naturam est cōmoda cuiusq; rei eum sequi quę sequuntur in cōmoda.l.secundū naturā.cum concordantijs.ff. de regu.iuris.ꝛ qui in vno grauatur in alio debet releuari.l.cū qui.in princi.cum cōcor. ibi per glo.ff. de iure iurā. quia contrariorū eadem est disciplina.l.j.ff.de his qui sunt sui vel alieni. iuris. vnde illud onus vult bonorem.et econtra.l.amicissimos.ff.de excusati. tu. vel cu. ¶ Decimotertio facit g̃.o. singu-
73 Bl.in.l.ge- laris in.l.generaliter.§.plane. in versi. et alneraliter.§. qua causa.in.fi.ff.de fideicō.liber. que singu-plane. lariter ꝛ indistincte dicit q̄ ūndo res donata revocatur nō revocātur fructus.cuius glo. verba formalia sunt hec. Nā fructus nō augent rem donatam vt cū ea revocentur.

¶Additio. ¶ Illud enim q̄ ex reb̄ donatis recipitur est proprie fructus. nec computātur in titulo donationis.glo.singu.in.l.in edibus.§.et rebus donatis.super verb.et rebus.ff.ō donatio.quā ad id notat Montalb. in.l.ij.titul.iij.lib.iij. fol.ll.in glo.ces communal. in versic. itē nota. ad idē est practicabilis et famosa gl.in.l.emptor.ff.de rei vendi. Crement. sing.cv. Jas. in.l.vomos.col.j.ff.de lega.j.ꝛ in.l.ij.nume. xxij.C.de iure emphit. Felin. in.c.causam. col.penul.de sent.et re iud. Joa.lup.in rep. Rubri.§.lxij.colu.viij.nu.xvj.de donat.ꝛc. Castell. in.l.xvij.ꝛ in.l.xlvj.col.j.in legibus Tauri.ꝛ latissime Ferdi. gometi.in.l.xxvii. num.viij.in.ll.Taur.ꝛ Andre.tiraquell.in rep.l.si vnq̄.verbo.revertat.nu.cclxxv.pagela.7.9.C.ō revo.don. vbi vide: Di. Pe.

¶ Et qua quidē glosa.ego infero sequētes
74 cōclusiones. ¶ Prima. q̄ is donatio inter
Nota. vivos reuocet er causis positis.l.ii.C.ō revocādis dona.ꝛ in.c.fi.de dona. scilicet propter ingratitudinem.tamen fructus interim percepti per donatariū non revocantur per donatorem.ita tenet ibis Aleran.in.l.fin.in additionibus ad Bart.et Jason. vbi dictā glo.reputat singularem in.l.si quis.ff.de cōditio.ob cau.quod est notandum. ¶ Secūda erit cōclusio que ex superiori infertur q̄
75 si ego pater volens vnum de filijs meis in vita meliorare sibi donaui vnum fundum cōtinentem tertium ꝛ quintum bonorum meorum cū prius eū emancipauerā quo casu is donatio.l.iij.C.de inof.donatio.l.si emācipatus.C.de dona.ꝛ late no.per moder.in.l.frater a fratre.ff.de condi.inde.ꝛ eidem donationi apposui aliquem modum vel conditionē q̄b⁹ nō adimpletis venit revocāda dona. l.fi.C.de revo.dona.per quā hoc tenet glos. ꝛ doctō.in.c.fi.de dona.q̄ hoc casu si fructus percepti per bonę filium non venient cū ipsa donatione revocandi. et hoc per dictam gl. singularem in dicto.§.plane.q̄ etiam patet. quia cum talis donatio fuit facta filio emancipato.ꝛ per consequens valuit ipse filiꝰ fuit dominus factus per traditionem.l. traditionibus.C.de pactis.ꝛ sic tanq̄ dominus fecit fructus suos dicta.l.bone fidei. in prin.ff.de acqui.re.domi.ꝛ no.in.l.iij.§. et contrario. ff.de acquirē.posse. ¶ Sed posset dicere aliquis q̄ in hoc casu licet possit poni modus 76
vel cōditio in quinto ex eo q̄ filius fuit in eo honoratus.ꝛ per consequens iuste potuit grauari vulgata.l.ab eo.C.de fideicōmi.nō tamen hoc potest procedere in tertio. cū tertium est legitima illius cui assignata est. vt Lex regni. babetur ꝛ probatur forō legum.lib.iij.tit.de las mandas.l.ix.in prin.vel est pars legitime. ꝛ per consequens erit legittima cū illud quod disponitur de toto disponitur de eius parte.l.que de tota. cum similibus.ff.de rei vendi.ꝛ cum turpis est pars que non corresponder vniuersō.c.fi.de spon. duorum.ꝛ c. cōtra maiorē.c.distin.ꝛ sic cum sit legittima nulla potuit apponi cōditio modus vel gratiamē.l.quoniam in priorib⁹.C.de inofficio. testa. q̄ poterit ad hoc respondere q̄ quēad modū filiꝰ est honorat⁹ in ūnto. ita et in nostro casu est honoratus in tertio.q̄b⁹ p̄z.quia licet tertiū sit legittima illud cēt verū qñ tale tertiū relinqueret in vltima volūtate quo quidē tēpore debeā legittima.l.cū querit. et auc.nouissima.C.de inofficio.testa. is Bal. in. l.si qua pena.in prima lectura.ff.de his que sunt sui vel alie.iuris.ꝛ ē ter.in.l.et.§.fi.ꝛ.l. si patronū.§.fi.vbi ē no.ter.ff.ō bonis liber. ꝛ in.l.fi.ff.si quid l frau.patro.ꝛ in casu nō legittima fuit assignata in vita: quo casu nō pōt dici ꝓprie legittima cū pf in vita non te- Pf in vi neat dare filio legittimā.text. ē no.in.l.j.§.si nō tenetu impubere.ff.de colla. bonor. ita determinat pfare legi Bar.in auc.si qua mulier. circa fi.C.de sa- timā filio. cro.san.eccl. Bal.in.l.cū ꝫ.C.ad legē falc. ꝛ Bald. Angel. ꝛ alij.in.l.ler cornelia.ff.de vulg.ꝛ pup.sub. Albe. de ro.ll.lenones.C. de epi.audi.si ergo.tale tertiū pf dedit l vita vf filiū honorare ꝓpter cōmodū repsentationis. ꝛ rōne tal repsentatiōis bene potuit cū onerare.l.si creditori.cū.ll.seq̄.ff.de leg.j. l.debitor.ff. de le.ij.et l.si deportati.§.fi.ff.de

77 lega.iij. ¶ Tertia erit cōclusio. q̄ si ego pater habens plures filios vni ipsorum omnia bona mea donaui. que quidē donatio valet ꝺū tamē non veniāt futura sed tm̄ ꝑtia. vt tradit Bar.ꝛ moder.in.l.stipulatio hoc mō cōcepta.ff.ō verbo.obl.ꝛ in.l.fi.C.de pactis.

¶Adde. ¶ Roma.in cōs.cxxj.ꝛ Pau.de cast.in.l. Julianus.nu.iij.ff.de acqui.heredi. Dec.in consi.xxx. lib.j. et Lagnolū in rep.l.fin.C.de pactis.nu.cxcviij.ꝛ in nu.ccj. cum.ij. seq. Tiraquell. de vtroquo retract. fol.xxxj.nume.ix.ꝛ lex Regia Tauri.lxix. ꝛ limitat ser modis illam regulam q̄ donatio omnium bonorum ꝓsentiū et futurorū nō valet. Bar. Soci.in tra. falleti.regul.cviij. verb.donatio omniū. q̄ ē notādū. Di. Pe. ¶ Et postea alij filij revocauerunt hāc donationē tāq̄ inofficiosam pti.de inoffi.don. quo casu penes būc filiū remanebunt sua legittima ꝛ tertiū ꝛ q̄ntū bonor̄ mcor̄. ꝛ q̄ vltra hoc fuerit aduocabit ab eo p alios frēs ꝓ tex.l aut. vñ ꝛ si parēs.C.ō inoffi.test. ꝛ l.l.si totū.C.ō inoffi.don.q̄ hoc casu fructꝰ quos pcepit filiꝰ donatarijs respectu illiꝰ ꝓtis q̄ et auferē p alios frēs non tenebit restituere: q̄ fructꝰ rei donate nō augēt rē donatā vt ea revocata veniāt etiā fructus p eosdē frēs revocādi ꝓ.d.gl.in.d.§.plane.q̄b ē notādū. facit pro hoc tex.in.l.ea demum.C.de colla.

¶Additio. ¶ Nota revocationē donationis inofficiose nō fieri cū fructib⁹.refert ꝛ sequit Gometi.in.l.27. Tauri.nu.viij.ꝛ Nicol.boberi.aurea decis.cviij.nu. vj. ¶ Et cū huiusmodi donatio fuit simplex et pura statim donatarijs effectꝰ est dūs fructꝰ suos ꝓ ꝺictā gl.l.generalit.§.plane.verb.et aliq̄ cā. cū locupletissimis remissionib⁹ adductis in ꝓma ꝑedēti additione. Secꝰ vero in donationib⁹ factę cā mortis cuiꝰ titulꝰ est revocabilis facto hominis.vt ꝓ Joā.cop̄ū.in lib.iij.de fructib⁹. c.vj. ¶ Cū donatio cā mortis sola morte cōfirmet.vt ꝓbat Guill.ben.in rep.c.Rainutius.verb.testamētū.in.iiij.nu.xxxvj. ō test. in quibus donator nō vt velle ase abdicare simplicit et absolute ea bona q̄ donauit. sed sub quadā tacita cōditione vt i prin.inst.de donā.dū ibi inqt imꝑator Justinian⁹ (si q̄d h̄ humanitatis ei cō tingisset) quo casu talis condītio obtinet effectū exp̄ssę.text.in.l.cū q̄d ff.si cert.peta. quēadmodū exp̄ssa cōditio in vltimis volūtatib⁹.impedit trāslationē.siue trāsmissionē.l.j.§.sin aūt aliquid sub cōditione.C.de cadu.tollend.impedit q̄ naturalitatē actionis.l.cedere.ff.de verb.signifi. Ita etiā tacita condītio impedit ortū actionis ꝛ obligationis:gl.in.l.itē q̄.§.j.ff.ō pact.ꝛ in.l.ij. §.creditū.vbi Jas.col.ij.ff.si cer. pcta.idem Jas.in.l.cū quid.nu.j.eo.tit.Bal.in.l.vni. nu.xiiij.C.de cadu.tollē. Dbili.dec.in.c.ex parte.in.j.ō.rescrip.col.iij.nu.v.ver.secūdo fallit.ꝛ Segu.infra.in vñ. nec obstat similē text.nu.cvij. ¶ Et hoc finali casu procedit tex.in.l.ij.ff.si quid in fraud. patro.ꝛ in.l.cū quis.ff.ō cōdi.cā da.ꝛ l.l.filio.§.j.ff.ō inoffi. test.ꝛ l.l.videam⁹.§.l Fauiana.ff.ō. vsuris. ꝛ id q̄ notat.Lin. in.l.j.col. fin.C. de inoffi. dona.q̄ nota tanq̄ alibi non congestum q̄ est aurum. Didacus Perez Salmātin⁹.

¶ Quarta erit cōclusio q̄ inferē ex supradi- 78
ctis.q̄ si bis vnū tātūmodo filiū cui ofa bona donaui vt nūc ꝓme dixi.ꝛ postea nascātur mihi alij filij quorum natiuitate revocatur donatio vsq̄ ad ipsor̄ legittimā.l.si vnq̄ C.de reu.dona.ꝛ no.in.l.j. ꝛ in.l.si totas.C. de reu.don.in.c.fi.de dona. q̄ fructꝰ ꝓcepti per filiū donatariū ratione partis revocate pertinebūt ad cū. ꝛ non veniēt in revocationem ꝓtis donate. ¶ Ex quo etiā infero ad 79
intellectū.l.forō legū.lib.iij.titulo delas do- Lex regni. nacio.l.iij.vbi habeē.q̄ marit⁹ nullos habēs liberos si donauit vxori omnia bona sua. et postea nascātur ei filij q̄ per natiuitatē filiorum revocat donatio excepta quinta parte que remanebit penes vxorē. q̄ fructꝰ illorū bonorū revocatorū propter filiorū natiuitatē nō venīēt in dicta revocatione.q̄b est notandū ꝓ intellectu.d.l.iij.ꝛ sic.d.l.iij.nō babebit locum in fructib⁹ rerum donatarum.

¶ Addatis alliud.d.l.iij. vt non habeat lo- 80
cū in filijs naturalib⁹ legittimatis.vt si marit⁹ nullos habēs filios legittimos ꝛ naturales sed tm̄ naturales donauit ofa bona sua ꝓsentia vxori.q̄ quidē donatio valet si a tēpore donationis erat ann⁹ trāslat⁹ a tempore cōtracti mātimonij per dispositionē dicte. l.iij.hodie.ꝛ postea maritus fecit legittimari filios naturales p legittimationē taliū filiorum naturalium in nullo revocabitur dicta donatio. et sic etiā limitatur dicta.l.si vnq̄. ita tenet Bald. in.l.j.in penultima colu.C. de inoffic.donatio.et in.l.finali. circa finem. C.si quid in frau.patro.ꝛ Salice.in dicta.l. si totes.C.de inofficio.donatio.ꝛ Jason. in rubrica.C.de postlim.bere.in.iij.rationem. vbi tandi ad istud nota.dictum videbitis infra.

Universidad de Salamanca. BGH

81 ¶ Et hoc inferk.q̃ ꝯ per ingreſſum monaſterij filiꝰ naturalis tãtũ legittimek. vt dicit ſingulariſ Guil.in.l.i.C.de ſac.ſan.eccl.vbi refert ⁊ ſequit Bal. in.v.col. ad ſimilitudinem eoꝝ qui olim dabanꝫ curie. vt eſt glo.in ſtitu.de heredi.q̃ ab inteſta.deſſe. in verbo. curijs.⁊ ſequit Jaſo.in auc.nõ licet.in fine. in.j.colu.C.de liber.preteri.vel erbereda.q̃ per talem ingreſſum non reuocabitur donatio antea facta.quod eſt notandum.

¶ Addítio. ¶ Nota ex autore concluſionẽ.qõ propter religionis ingreſſum profeſſione ſequuta filius vel filia efficitur legitimus. ſucceſſoreꝫ neceſſariꝰ patri.contrarium tamen tenet Joan. Fab.in. l.cum quis.C.de natu.libe.⁊ in auth.ex complexu.C.de inceſt.nupti. Florenti.iij.parte. titul.j.c.xxvij.ſ.ij. Guilielm. benedict.in.c. Raimutius.verbo.⁊ vxorem nomine Adelaſiam.nume.cc.de teſta.⁊ Roderic. Suarez q̃ bene et copioſe loquitur l allega.xxv. et ſatis hodie videtur probabilis ex Taurina lege.xij.adde Caſſane.in conſuet.Burgund.Rubric.j.ſ.v. numer.cv. Didacus Perez Salmantinus.

Lex regni.

82 ¶ Adde aliud q̃ licet filiꝰ legittimꝰ a pfe preteritus poſſit dicere teſt. nullũ vt probat ter.in.ſ.generaliter.in auc.quibꝰmo. natu. effi.ſui.iuncta.l.filius a patre.ſ.i. ⁊ ibi notat Bal.ff.ꝺ lib.⁊ poſt.⁊ Bal.in.l.cũ in adoptionis.C.de adopti. Salic. in auc.item ſi quis. C.de natura.libe.vbi Abba.in cõſi.lxxxvi. incipient l. Super eo q̃ primo loco querit. Pau.de ca.in cõſi.cxxi. incipienti. Super puncto iſto.dominus Alexã.in cõſi.cxxix. incipi. Eleganter fuit conſultum. hoc idem ꝛ Bal.in additione ad Specul. ꝺ ſucceſſionibus ab inteſta.col.pen.pua. vſi. ſed an legitimato. Tũ iſtud eſt verum quãdo filius fuit legitimatꝰ ſimpliciter vl quo ad omnia vniverſaliter. Secus tamẽ eſt quãdo fuit legittimatus tãtũ vt ſuccedat in ea parte quã pater voluerit ſibi relinquere:quia hoc caſu nõ rũperet teſtamentũ vel illud diceret nullum.ita tz.do.Alexan.in.quinto volumine cõſiliorũ.cõſi.vltimo ad finẽ.⁊ in quarto volumine conſil.xxx.in fi. incipienti. Juxta ea que alꝰ conſulẽdo.facit pro hoc quia qui habet ius ſuccedendi in eo q̃ pater ſibi reliquerit.tamen contra voluntatem nihil vnq̃ cõ ſequetur ideoq̃ preteriti non cõtratabulãt teſtamẽtũ paternũ:gl.eſt ſingularis in.l.i.in princi.in verbo.naturales.ff.de contratabu. que glo.eſt ſingularis ſecundũ Bal.in.l.i. C.quoꝝ bono.iſtam gloſ.etiã pro elegãti ſequitur Bal.in.c.j.in.vij.col.de conſti.idem tenet Bal.in l.fina.in.iiij.col.C.vnde legi. ⁊ probatur optime in.l.fin.⁊ ibi ad hoc not. Bal.C.de natu.libe ⁊ illam glo.reputat ſingularem.ꝺ. Alexan.in ſecũdo volumine cõ ſilio.lxxiij. incipienti.viſo proceſu.cauſe vtẽtis.ꝛc.circa fi.eam ſequitur Ludo.roma.in conſi.xxx.incipi.Licet naturalis filius.

Naturales filij.

¶ Adde. ¶ Philip.dec.conſ.cclxiij.col.ij.nu.ij.⁊ in.l.j. C.de bono.poſſeſſio.contra tabul. Alex.in.l.ex facto.ſ. ſi quis rogatus.nu.xlv.ff.ad Trebelli. noſtrum doctor. Didacum de ſegura.in repe.l. coheredi.ſ. cum filie nu.xxxj.⁊ in nu.ccxxx.ff.de vulga.⁊ pupill.⁊ in.l.vnũ ex familia. ſ. ſed ſi fundũ. nume.liii.ff.de lega.ii.⁊ adde Guliel.benedictum in repe.c. Raimutius. verb.⁊ vxorẽ nomine in.v.nume.ciiij.de teſtamẽ.vbi late tractat. ¶ Quo mõ naturales ſuccedant, ⁊ Caſſane.in conſuetu.Burgund.tbar.cclxxxiij. Rubric.viij.ſ.iij. l. humanitatis. ⁊ aut.licet.C.de natur.libe.⁊ l.viij.⁊ l.ij.titu. xiij.parti.vj.⁊ ter.⁊ Tauri.⁊ ibi interpretes. Didacus Perez Salmantinus.

Il.regni.

¶ Sed ſic eſt q̃ dictus filius legittimatꝰ nõ põt ſuccedere niſi in eo q̃ pr voluerit ſibi relinquere ergo nõ põt ſuccedere cõtra volũtatẽ pris.⁊ per cõſequẽs eius teſtamẽtũ dicere nullũ. ¶ Hinc venit q̃ ſi pater baptizet talẽ filium legittimũ. abinteſtato decederet q̃ talis filius legittimatus non ſuccederet ſecundum Joan.andre.in additione ad ſpecu.in ti.de ſucceſſi.abinteſtato.ſ.fin. in additione magna ante pe.incipiẽti.Boſ. vbi hoc dicit Boſ. ⁊ Franc.curcij.in conſili.lxxiij.incip. Super memorata.in.vij.col.in fi. Iſtud vr comprobare illud q̃ dictũ eſt.ſ. q̃ filius legittimatꝰ de quo ſupra nõ poſſit dicere nullũ vel cõtratabulare teſtũ paternum:quia cum iſte filius nõ ſuccedat abinteſtato non competit ſibi ex teſtamento ius contratabulandi vel dicendi nullum: quia iſta ſunt correlatiua ⁊ econtra. per tertium.in.l.non putauit. in princi.ff.de contratabu.⁊ in. l. fin. in princi. ff.de lega.preſtan.melior ter.eſt ad hoc de iure in. ſ. etiam adoptiuos inſti. de hered.que ab inteſta.deſſe.

83

¶ Addítio. ¶ Adde Auto. in.l.coheredi.ſ.cũ filie. nu.xl.⁊ nu.cxvij.ver.fallit vndecimo.ff.de vulg. ⁊ pupil.

vbi predictũ ter.in.ſ.eadẽ.verſ.adoptiuos. hic allega.dixit meliorẽ iuris. Did. Perez. ¶ Qui fortius dicit repellitur ab inteſtato: ergo fortius repellit a cõtratabulãdo quaſi primũ fauorabiliꝰ ſit ſecũdo: ſic ergo repellitur a primo q̃ eſt magis fauorabile q̃nto magis a ſcõo ⁊ per hoc põt limitari illud qꝺ.ꝺ. Bal.vbi mode.i.l.ſi te.C.ꝺ legi.be. vbi ipe dicit.q̃ legittimatꝰ ſuccedit cũ legittimis ab inteſtato p eãdẽ.l.ſi te.q̃ illud ſit verũ quãdo legittimatio fit ſimpliciter vel ad omnia ſecus tamen quando ſit vt tantum ſuccedat in eo q̃ pater ſibi voluerit relinquere:q̃ tũc nõ ſuccedit ab inteſtato.quod eſt notandũ.

¶ Addítio. ¶ Omnino adde Philip.dec.cõſi. cccl.xvj.⁊ cõſ.399. nu.v.Alcia.de p̃ſumpti. regu.iij.p̃ſumpti. ri.nu.liij.⁊ adde Dec.cõſ.cclxxxviii.vbi cõ ſuluit legittimatũ ad ſucceſſionẽ vna cũ legittimis ⁊ naturalibꝰ admittẽdum eſſe. ¶ Et ad rũpẽdũ.de p̃mo vide Guliel.bene.in.c. Rainutiꝰ.vb.vxorẽ nomine.eſ.j.nu.186.de ſecũdo q̃ admittat ad rũpẽdũ p eũdẽ vbo. ⁊ ſoboles quam geſtabat.nu.xij.de teſta.am pliſſime p Caſſa.in hac materia legittimati. in cõſu.Burg.Rub.viij.ſ.iij.tb. cclxxxvj. col.ij. optime p Andre.tiraq̃ll. de vtroque retra.tbar.xxv.ſ.j.gl.iij.nu.vj.⁊ tbar.xlvij. col.ij.nu.x.do.Dida.conarru. in epitome. ij.par.c.viij.ſ.x. ¶ Et eſt addẽdũ legittimatum habere ſuũtatẽ.Bal. in.l.cã quã.C. de fideic. refert Jaſ.ſic alibi nõ legiſſe dicẽs. ibi. nu.xij.⁊ Suarez.in.l.ir.tit.xj.li.j.fozo legũ. col.iij. Qõ eſt verũ in legittimato per ſubſequens matrimonium.ſecus in aliis ſecũdũ Caſſa.in loco citato ſupra in nu.iiij. q̃ iure regio receptũ vr in.l.xij.Tauri.Did.Pe.

Lex regni. 84

¶ Et q̃ legittimatio imo verius diſpenſatio modo ſupradicto. ſ. quo ad quedã ⁊ ad quedã nõ et p cõſequẽs q̃ legittimetur filiꝰ vt patri ſuccedat in ea parte quã ſibi pater relinquere voluerit vz tenet Pau.de ca.in. l.fz ſi bac.ſ.patronũ.vbi etiã Jaſ. ⁊ moder. ff.de in ius vocã. Pau.in conſi.ccxxj.incipi. ſuper p̃ſente iſtud.⁊ in rubrica.C.de iure auanu.⁊ in.l.ſi ab eo. vbi ante cũ Ange.C.de legi.here.⁊ in.l.ſolet.ff.de iuriſ. omi. iudi.et in.l.pactum.C. de coll. vbi etiã.ꝺ.Alexã.et Alex.in.l.j.ſ.ſ.in filii.ff.ad Trebel. ⁊ in conſ. xxv.incipi.circa primũ dubiũ.in.j.volu.meliꝰ in cõſi.xxx. incipi. iuxta ea q̃ alꝰ conſulẽdo ſcripſi.in quarto volumine ⁊ in vltimo conſi.in quinto volu. Pe.de anch. in conſi. ccxlj.incipi. Et tenore pꝛãtũl.⁊ meliꝰ in cõſi. ccxxxvij.incipi circa primum queritũ.j.colu. ⁊ Fran.curti.in conſi.lxxiij.incipi. ſuper memorata facti narratione.

¶ Addítio. ¶ Gloſ. eſt in.c. cum in captiuitate.xxxij.q.4.⁊ alia ſimi.in.c.cũ inhibitio.ſ.ſi quis.vbo. ſi ambo. declandeſti.deſponſa. q̃ emancipatio ſeu legittimatio nõ poteſt fieri quo ad vnũ actum tũ.ſecũdũ Pau. Imo. Alex.i.l.j.ſ.in filii. vbi Jaſ.dicit cõcm.ff.ad Treb. Pau.ꝺ ca. in.l.ſi ab eo.nu.iij.C.ꝺ legi.hered.⁊ Rub. C.de iure aure.anulo.nu.v.⁊ in.l.fz ſi hac lege.ſ.patronũ.co.j.nu.v.ff.ꝺ in ius vocãdo. ⁊ in.l.pactũ dotali.col.iij.nu.ſx.C. de collat. Dec.conſi.lij.col.ij.lib.j.⁊ conſi.cclxiiij.lib. ij. Jaſo.in.l.ex facto.colu.iiij.ff.de vulga.et in.l.ſi is qui pro emptore. nume. clxxvj.ff.de vſucapio. Alcia. in.l.ij.in prin.ff.de verbo. obliga.nume.lj. Campezi.in tracta.de dote in.j.par.q.cij.⁊ iſtam eſſe communẽ teſtatur idem Alcia.in trac.de preſumptio.regu. ij. preſump.ij.nu.iiij. Andr.tiraquell.in repe. l.ſi vnq̃ verbo.donatione largitus.numer. ccxxxij.C.de revo.donatio. dicamus igitur. hoc procedere in legittimatione vera. ſecus de ficta que fit cum limitatione que eſt propꝛie diſpenſatio ex mente ſupradictorum non ſtricꝫ auctoris. Didacus Perez.

Emancipatio ſeu legittimatio ad vnũ actum tantum an valeat.

85 ¶ Sed contra deciſionem principalem ſupra formatam.ſ. q̃ dictus filius a patre melioratus facta reuocatione per eundem patrem dicte donationis durante patria potestate non lucretur fructus quos ex dicta donatione percepit faciunt ſequentia. ¶ Primo.tert.not.in.l.filio.ſ.contratabula.ff. de inoffi. teſta. vbi decreto ſeu ſententia deducta ad irritũ poſſeſſor qui vigore decreti ſeu ſententie poſſidebat tenetur ad reſtitutionem fructuũ quaſi titulus decreti ſeu ſentẽtie nõ operetur bonã fidẽ neq̃ acquiſitionem fructuũ ex quo fuit declaratꝰ irritũ et declaratus fuit nullꝰ ita etiã in nro propoſito cum titulꝰ donationis inter patrẽ ⁊ filiũ in poteſtate cõſtitutũ fuit nullus videk q̃ talis filiꝰ iudicek in mala fide cõſtitutꝰ ⁊ per cõſequẽs non lucretur fructus per eum perceptos.

86

¶ Adde. ¶ Rom.in.cõ.ccccliiij. in.iij.dubio. Fran.curt. in conſili. lxxj. elegan ter per Felin.in.ca.cum cauſam.numer. xxvij. ve.ſent.⁊ re ind. Didacus Perez.

¶ Secundo.per tert. in.c. ſi quis. preſbyte

87

Universidad de Salamanca. BGH

rorum.cum glo.vbi etiam doctores de reb⁹. eccle.non alie.vbi re eccleſie minus legitime alienata nō ſeruata forma iuris tenetur em ptor reſtituere rē cū fructib⁹ et eo q̄ titul⁹ fuit null⁹ ſic ēt in nō caſu in quo p̄ donan do fecit alienationē.l.cū res.C.de rei vendi. minus legitime non ſeruata forma iuris q̄ erat vt pr⁹ fili⁹ emāciparet.l.ſiue emācipa tis.cū ſi.C. de dona. vt teneat ipſe filius ad reſtitutionē dictorum fructuum et eo q̄ ti
88 tulus donationis fuit null⁹. ¶ Tertio facit ter.in.l.quēadmodū.inſi.C.d agri. ⁊ cēſi.li. xi.vbi emēs cōtra inter dicta legum tenet ad reſtitutionē fructuū tā p̄cipiēdorū quā pe ceptorū quia cēſetur male fidei poſſeſſor idem probat tert.nō.in.l.j.C.de fide.inſtru. ⁊ iur. baſt.fiſca.li.x.vbi emēs illicite et non ſolēnit a fiſco tenet reſtituere rē cū fructib⁹ p̄ceptis ⁊ p̄cipiendis q̄ titul⁹ cōtra p̄hibitionē legis habet p nō titulo.l.nec vllam.ſ.j.ff.de peti. here.fuit etiā ter.in.l.j.C.d prediis curi.li.x. vbi er cōtractu nullo ⁊ a lege reprobato ſeu interdicto emptor poſſidēs nō lucratur fru ctus imo perdit precium ita videtur in pro poſito q̄ cum iſte filius fuit a patre cōſecut⁹ donationē cōtra interdicta legū.l.donatio nes.C.de dona.inter virū ⁊ vxor.⁊.l.ij.C. de inoffi.do. et per cōſequēs nō emit licite imo non ſoleniter.ſ. precedente emancipatione ⁊ ſic fuit cōtractus donationis nullus ⁊ a lege interdict⁹ nō lucrek victos fruct⁹ imo q̄ te neak ad eos oēs reſtituēdos p̄ki ſno. Bene facit etiā p cōfirmatione ſupradicti fundamenti ter.l.l. cōtra ampliſſimi ordinis decre tū.C.ſi quis igno.rē.mi. eſſe ſine decreto cōpara. vbi titul⁹ redact⁹ ad nō titulū vl̄ bſis ortū a cā irrita non operak acquiſitionē fru
89 ctuū. ¶ Quarto facit cōtra ſupradictā con cluſionē q̄ preſcriptio ⁊ fructuū acquiſitio apari p̄cedit.l.ſi ego.ſ.partus.ff. de publi. vbi patet.q̄ ſicut ciuilis poſſeſſio cauſat preſ criptionē ita etiā fructuū acquiſitionem gl. ſingularis in.l.iij.ſ.ex cōtrario in glo.j.ma gna ante fine.ff.de acquiren.poſſeſſio.

¶Addītio. ¶ De hac cōclu ſione ſingulari et ſubtili adde Bal. in.l.certū ē.co.j.C.d rei vē.Bar. ⁊ cōit do. in.d.l.j.ſ.ex cōtrario.ff.de acq.poſſe. vbi eſt cōit cū.d.gl. optimē.ter.l.l.ſi fur.ff.de vſu fruc.l.qui ſcit.ſ.in alieno.ff.de vſuris. Tira quell.in tracta.de vtroque retract.fol.cccc. num.lxiiij. Didacus ℣Perez.

¶ Sed ſic eſt q̄ erās in iure nō p̄ſcribit.l. ſi fur.ſ.j.⁊ ibi glo.⁊ Bar.⁊ oēs in v.errant. ⁊ in.l.nunq̄.ff.de vſuca. Bar.in.l.ſed ſi le ge.ſ.ſcire.ff.petit.here.gl.in.c.vul terane.xlij. q.ij.d. Abb.poſt gl.in.c.d quarta.in.iij.col. de preſcrip.ergo eodē mō erās in iure non acquirit fructus imo tenetur eos reſtituere ⁊ q̄ iſte filius cui fuit facta dicta donatio erās in iure p̄ſumatur eſſe in mala fide p3 q libet tenetur ſcire iura.l.leges.C.d legi.no. in.l.late culpe.ff.de vb.ſigni. Bart. in.l.q nerua.ff.de poſſi.⁊ ideo dicimus q̄ ignoran tia iuris non preſumitur.l.regula.in pn.ff.d Ignorātia iuris, iuris ⁊ facti igno.c.ignorātia de regu.iuris. li.vi.⁊ propterea allegāti errorē iuris incū bit on⁹ probādi Bar.in.d.ſ.ſcire.⁊ ideo op portet q̄ error probetur ex cōiecturis vel ex q̄litate p̄ſone argu.l.cū de indebito.ff. d pro batio. ⁊ ideo videmus q̄ facilius in ruſtica minore ⁊ milite ⁊ muliere preſumitur igno rantia iuris c̄ in aliis gloſ. no.in aut.de in teſti. nupti. in princi.verſic.ſciens.l.final.in prin.ibi arma enim magis c̄ iura ſcire mi lites ꝛc.C.de iure reli.⁊.d.l.regula.

¶Adde. ¶ Omnino Andr.alci. in tract.de p̄ſum.reg.j.p ſump.xliij. vbi de ſcr ipſit q̄ in minore ⁊ muliere preſumitur ignoran tia.⁊ adde Caſſa.in.cōſue.Bur.fo.j.num. xxxj.lat⁹ fo.lxxxiiij.nu.ij. q̄d an ignorantia iuris excuſſet in feudo: q̄ Caſſa.vbi ſupra fo. xviij.⁊ q̄ſi in penis ⁊ cōtractib⁹.fo.cccxxxix. col.j.in p̄n.adde Tiraq̄ll.d vtroq; retract. fo.ccxcij.nu.xxj.cū ſequē. ⁊ fo.ccxviij. num. xliij.vbi inquit q̄ ignorātia iuris non indu cit malam fidem niſi in vſucapionib⁹.⁊ ad de optime per Felin.in.c.q̄ñ.de ſimo.num. vii. Marbe.ab aflictis in cōſt. Neapoli.lib.j. Rubr.x.col.iiij.nu.x. ¶ Et q̄ via ignorāti ſuccurrak vide Guil.bene.in.c. Rainuti⁹ v̄ bo.teſtamentū.in.iij.de teſtam. Did. ℣Per. ¶ Et p̄ iſtud fundamētū vſ tenere. Bal. in.iij.volu.cōſi.cōſil.xxx.incipien.illud refe rā in meditū.q̄ filius cui fuit facta donatio nō lucretur fructus ſi.d. donatio fuerit p pe nitētiā p̄ſis revocata. ¶ Quinto facit ter. 90 in.l.cū quis.ff.de condi.ob cauſam vbi.vbi dicit ter.q̄ ſi fuit facta alicui donatio cauſa mortis ⁊ poſtea reconualuit donator q̄ ta lis donatio revocatur cū fructibus vnde di cunt ibi Angel.⁊ Alexander.per illum ter. q̄ titulus revocabilis non p̄eſtat acquiſi tionē fructuū ſic igitur vſ in p̄ſenti q̄ cū iſte titul⁹ donatiōis quo fili⁹ poſſidet res ſibi da tas ſit revocabilis dicta.l. donationes.Ca

de donatio.inter vir.⁊ vxor.q̄ non preſtat ei dem filio fructuū acquiſitionem per dictā.l.
91 cum quis. ¶ Serto facit q̄ ſi dicta donatio reſpectu fructuū valeret eēt fruſtratoria q̄ dominium ipſorum fructuum tranſiret in fi lium ⁊ eo inſtanti rediret ad patrem ſub cu ius eſt poteſtate cum quicquid acquireret fi lius acquirat patri inre.ff.ex. nec momento remanet apud eum argu. ter. in.l.placet.ff. de acquiren.hereditа.l.quis ſit.ff.de ſolu.fa cit.l.ſi quis pro eo.ff.de fide iuſſo.

¶Adde. ¶ Alcia.li.4.padoro. c.iij. Ande. ⁊ raquell.de vtroque retra.ſ.j.glo.ir. fol.61.nu.lx. intelligēdū tñ ē ſm cōſulti Ja boleni ſſiam.in.l.q̄ ſcn⁹.ſ.ſi.ff.de acq.poſſ. in bis q̄ acquirunt ex titulo honeſto ⁊ licito. ⁊ nō d bis q̄ illicite ꝓueniūt filio vl̄ ſuo nē.⁊ eſt tert.in.c.ſi.xlvj.diſt. Barb.l.c.cōqueſt⁹. col.iiij.de foro compe. Joan. lup. in repeti. Rubri.de dona.inter vir.⁊ vxo.ſ.lxv.⁊ au tor in repe.l. ſi ex legati cauſa.nu. xlvii.ff.de verb.obliga.q̄ eſt notādum p̄o declaratio Lex regni. ne.l.ſoti li.iij.titu.iij.l.j.⁊.l.cciij.ſtili.et.l.iiij. titu.iiij.lib.v.ordina. Didacus ℣Perez.

Nota. ¶ Et licet hodie acquirat ſibi ⁊ non p̄ki ad uēticia.l.j.C. de bonis mat.⁊.l.cū oportet in p̄in.⁊.l.ſi.C.de bonis cp. liber.profecticia ta men acquirit patri hodie ſicut olim quia in hoc iura antiqua remanēt in correcta gloſa Barth.⁊ moderni in.l.j.C. qui admi. gloſ. Bar.⁊ docto.in.l.ſi quis mihi bona.ſ. iuſſ⁹. ff.de acquirend.hered. et in.l.is qui.heres. ſ.fina.ff.eodem titulo.gl. gloſ. in.l.fina.ff.quis ordo.in bono.poſſe.ſer. ⁊ glo.in.l.ij.C.de re
92 pudi. bono. poſſeſ. ¶ Elt ſunt illa que con templatione patris filio relinquūtur vel ad eum peruenerunt.l.ſed ſi plures.ſ. in arro gato.ff.de vulga.⁊ pupilla.ſubſtitutio.

¶Adde. ¶ Roma. conſi.clxxij. Corne.cōſ.81.co.pe.li.j. Corne. Seci. ⁊ Jaſ.in. l.vt.liberis.C.de coll. Jo.lup.repe. Rubri. ſ.xliiij.⁊ in.ſ.xlv.de donatio.inter vi.⁊ vxo. Andre.alciat.de p̄ſumptio. regu.j.p̄ſump. Lex regni. xviij. Regia.l.v.tit.xvij.part.iiij. Di. ℣De. 93 ¶ Nil autem magis poteſt dici profecticiū quā illud quod ab ipſo patre procedit vnde ſi valeret dicta donatio fructuū idē eſſet ho die q̄ olim q̄ſtatim res aquireret ipſi p̄ki q̄ vt dixi eſſet fruſtratorium premarime.

¶Addītio. ¶ Cum ex ſenten tia iuriſcōſulti ha beam⁹ quod quis ab alio ſtipulando acquirit.id a me ſtipulan do nihil agit.l.ſi ſeruo.ff.de vſufruct.nec ci uiliter nec naturaliter cum patris perſona ⁊ filij ſint idem.l.ne cum filio.ff.de fur. dum ibi ait paulus conſultus.ſed natura rei im pedimento eſt.glo.in.c.penitētia. de penitē. diſtin.iij.l.ſi.C.de impube.⁊ aliis ſubſti.l.vj. Lex regni. titu.xj.part.v. Guiliel.bene.in rep.c. Rai nuti⁹.verb.mortuo ita q̄ teſtatore.in.ij.nu. xxxvj.de teſtamen. Hipoli.ſing.clx.⁊ ſingu. ccccxlviii. Segu.infra iſtā rep.nu.xciii. ⁊ in rep.l.impator.col.xvj.nu.xlviij.ff.ad Treb. Tiraq̄ll.d vtroque retra.fol.clxj.nu.ij.q̄ in tellige quādo cōtrahit cum patre tanq̄ filiꝰ idem cēſeri iuris diſpoſitione. Sec⁹ ſi vt hō ſm Thom.ij.ij.q.lvij.art.iiij.in reſponſio ne ad ſm argumētū.nā hoc in caſu obligat naturaliter p̄ filio.⁊ econtra vt late probāt congeſta a Jaſ.in.l. frak a fratre. in vtraq; lectu.ff.de cond.indebi.⁊ dic q̄ qſi obligatio deſcēdit in mediate a patre in filium non re acquiritur ipſi patri.c̄ tus ſit cōtrarium qſi alūnde proueniat. ¶ Et ſic in donatione fa cta filio.gloſ. eſt comunit̄ recepta in.l.frater a fratre.ff.de condi.indebit.in gl.magna ad finē quā oēs ſequunt ſm nr̄i autoris aſſertio nem.in.l. vnū ex familia.ſ.ſed ſi fundū. nu. xxxix.ff.de.le.ij.⁊ in donatione facta a pſe fi lio trahit Jaſo.in.d.l.frater a fratre.penul. char.verſ.a ſūmo ſertā in.j.lectura.⁊ Ferd. loazes.in repe.l. filius familias.ſ. diui.char. v.nu.ciij.ff.de le.j.vbi dicit comunit̄ approbatam.⁊ Andr.tiraq̄ll.in.trac. de vtroque retract.char.lxj.col.ij.nu. lxv. ex quibus ſe quit q̄ valet huiuſmodi donatio nō obſtā te iſtud motiuū autoris. Didacus ℣Perez.

94 ¶ Quia inter donantē ⁊ donatariū dz eſſe aliqua diſtinctio perſonarū: ſicut dicim⁹ in ter dantē ⁊ accipiētē.l.ij.ff.de ſtipulatio.ſer uo.in.l.ſi mādauero tibi.ſ.ſi tibi.ff. mādati. ⁊ in.c.fin.de inſti.ſicut dz eſſe differētia inter legatariū ⁊ rē legatā.l.cctera.ſ. qui ab hoſti bus.ff. de leg.j.q̄ admodū dz eſſe differētia inter teſtatorē ⁊ heredē Bal.in.l.humanita tis. in col.xij.ver.iij.quero nūquid pſ poſſit ſubſtituere ſeipſum.C.de impube.⁊ alijs ſub ſti. ¶ Sic debet eſſe dā inter baptizātem ⁊ baptizatum.c.debitū de bapti. ſic etiā debet eſſe differentia inter preſentantē ⁊ preſenta tū.c.per veſtras.de iure patro.⁊.c.ſi.d inſti.

¶Adde. ¶ Gl.in.c. per noſtras de iure patro.⁊ text.in.l. pretor.⁊ ibi Joa. coraſi. ff.de offici.preto. Abba.in.c.fina. de inſtit.

Universidad de Salamanca. BGH

et in cõl.revj.li.j.Rochũ curti.in tra. iuris patrona.verbo.honorificum.nu.xx.Ange. a clauasio.in summa.verbo.ius patronat⁹. versic.xvj.Jaso.in.l.i.nu.iij.C. de seruis fugiti.Ferdi.gometi.in.l.xxx.Tauri.nu.33.& l.vij.ti.xv.par.j.& nota statim subiecta a autore ad declarationẽ.l.31.Tauri.Di.Pe.

Ley regni.

¶ Et per hoc dixi alias q̃ si aliquis nollẽs vel non potẽs conficere testamentũ dederit alicui potestatẽ illud cõficiẽdi et dispositione.l.foro.le.li.iij.ti.delas mã.l.vj.q̃ talis cõmissari⁹ nõ poterit sibi aliq̃d relinq̃re p̃ fundamenta supradicta et soleo allegare etiam ad hoc ter. in.l.et facto. in prin.ff.de vulg.& pupil.substi.& l. humanitatis. iuncto q̃ ibi dicit Bald. in.d.ver.tertio quero. nam dicitur in dictis legibus q̃ si filius non possit cõdere testamentum propter furorẽ q̃ ter vat patri potestatem conficiendi tale testamentũ pro filio dubitauit Bald. in dicta.l.humanitatis.in loco allegato nunquid pater seipsum possit exemplariter substituere et ibi dixit q̃ non per aliqua fundamenta de quibus supra facit illud q̃ dicit Jas. in.l.j. in.j.col. in fin. cum se.C. de seruis fugiti. redeundo igitur ad nostrum fundamentum principale cum inter patrem & filium nulla videatur esse diferentia cũ ex eo quia iuris ciuilis presumptione reputantur vna et eadem persona.l.fina.C.de impuber. & aliis substi. & sint vna caro. c. contradicimus.§.hac auto. 35. questio. iij. et ideo vor patris censetur vor filij & econtra.§.ei qui.insti.de inuti.stipu.ff. de verborum obligationib.l.stipulatio ista. §.ei qui. & sic videt q̃ talis donatio fructuũ non potuit sortiri effectum & per consequẽs q̃ dictus filius non solum teneatur ad restitutionem rerum donatarum sz etiam ad fructus ipsarum. ¶ Sed supradictis non

95 Opinio authoris.

obstantibus teneo primam partem imo q̃ dictus filiusfamilias melioratus lucretur dictos fructus industriales q̃ vltra.d.superi⁹ fundo sic iste filij⁹ vt viri p̃sumpsit q̃ fuit ibona fide q̃ in dubio p̃sumit gl.& ibi do. Abb. in.c.sanctorũ & in.c.fi.diligenti.de prescrip.& in.c.auditis & in.c.fi.eod. titu.glo.in.c.cum ecclesia.de causa pos.& p̃pri. & gl.in.l.pe.C. de cuicti.igitur lucratur fructus quia quilibet bone fidei possessor siue cum titu. siue sine tit.lucratur fructꝰ p̃ cultura & cura.d.§. si quis a nõ dño.insti.de rer.diui.vbi gl.& doctores gl.Bart.& oẽs in.l.et diuerso.ff.de rei vendi.specu.Jo.an.in additione.& Bal.in titu.de fructi.& interc.§.j.gla.& omnes insti.

Bona fides

de officio.iudi.in prin. adeo q̃ non solũ possessor rerũ tẽporaliũ qui est in bona fide non tenetur ad restitutionẽ fructuũ verũ etiam nec⁹ in beneficialibus quidẽ ita tz dñs Abbas.in.c.dilecto.in.iij.col.per illũ ter.ò preben.& in.c.in litteris in.viij.col. ver.pone ergo clericus.ò resti.spoli.vbi alleg.dños ò rota in suis decisionibus & est gl. vbi etiam doctores in.c.cũ super. de caus.posse.& ꝓprie. & hoc maxime crit si trãsiuit trieniũ a tẽpore quo dictos fructus filius p̃cepit qr nonsolũ fructus naturales qui facili⁹ corrũpũtur.

96 Nota.

¶ Jmo etiã industriales p̃sumũtur de iure nõ durare vltra trieniũ glo. est no. quã ibi comẽdat Bal.& alij.in.l.j.C.si aduer. vsucca. qr proprie fructus vsq̃ ad trieniũ seruari possunt & non vltra Angel.signanter in. l.j.§.quesitum.ff ad Trebel.

¶Additio.

¶ Adde Alexã. in additioni. ad Barth.in.l. interdum.ff.de condi.indebit.& in.l.j.§.fuit questum.ff.ad Trebellia. & in. l. procuratorem. C.de procu.& in consi.xlix.col. penul.lib.vi. Jmol.in.l.j.ff.solu.matri.Felin.in.c.final. col.iij.de accusa.Angel. a clauasio. in summa verbo.alienatio.nume.vij.& Siluestrũ. eodẽ.verbo.q.vij.Gometi.in.l.xxvij.num. xxxvij.in legibus Tauri.Thoma.parpali. in rep.l.j.col.x.ff.sol.ma.Didacus ¶Perez.

97

¶ Per preallegatã glo.idẽ voluit glo.quã ibi põderãt Ange.& Jmo.& moder. in.l.diuortio.§.interdũ.ff.solu.ma. boc idẽ voluit glosa quam nullus ponderat in. l. fina. in. versi.querere ibi (qr nõ tm̃ possunt seruari) C.in quibus casi.in integ.resti.nõ est necess. idẽ voluit Ange.in.l.procurator totorũ.ff. de procura.Angel.de areti.in.d.§.si quis a nõ domino.in vlti.col.vbi plus vult q̃ etiã cõsumptis fructibus nõ teneatur ad estimationem quanti plurimi facit q̃ signanter voluit Bal.& ibi sequitur Salice.in.l.ij. in vltima.q.C.de fructi.& liti. expensi.& ideo dicit Baldus. in. l. singularia.in vltima col. sub dubio forte q̃ licet adultus possit alienare pecuniam numeratam quia dicitur de rebus que seruando seruari non possunt secundum glos. notabi. vbi omnes notant in dicto.§.quesitum.

¶Adde.

¶ Pro limitatione ter. sing.in.l.iij.§.vsuras.vs. quid ergo.ff.de vti.& contra. iudicio tutel.secundum Ludoui.roma. in singul.ciij.& Francisc.cremen.singul.liij.

Coñset.singul.verbo.pecunia Jaso.in.l.cetera.§.si parauerit. nume.xxij.ff. de legat.j. Cassane.in consuetudi.Burgund.Rubri. iiij.§.ij.numer.xvj.& §.xxiiij.numer.j. Andre.tiraquell. in tracta. de vtroque retract. vbi plura & plura congerit ebart. xliij. colu. prima.numer.ctij. vbi in colu.ij.nume.105. comendat tert.in dicta.l.iij.§.vsuras.q̃ pecunia in emptionem p̃diorum destinata est res immobilis. Adde etiã Cath. ab aflict. in in cõsti. Neapolita.lib.iij. Rub.xxvj. col. ij.nu.v. Guillel.a monserrat.in tra. de successione regũ.dubi.v.nu.x.& Firmian. Bertachi.in tracta. de episc. in.iiij.parte nume. cxlij.in.iiij.volu.trac.et secundum ¶Philo. in.iiij. ethicorum.j.pecuniarum vsum consumptionem esse. Didacus ¶Perez.

¶Philoso. iij.ethic.

¶ Q̃ etiam procedat in omnibus reb⁹ que cursu tẽporis deteriores efficiũtur vt in fruméto & referũt moderni in.d.§.quesitũ.hinc venit q̃ si quis iusto titulo & bona fide fruct⁹ alicui⁹ possederit trienio dicit⁹ per vsucapionem eos acquirere etiã si nõ sunt cõsumpti sed ertãtes.ita Bar.& omnes per ter.ibi cũ sua gl.in.l.sequit.§.fructus.vbi dicit ¶Paul. de ca.illam singularem.ff.de vsuc.per quod limitantur omnes leges dicentes bone fidei possessorem teneri restituere fructus ertãtes q̃ intelligantur nisi per triennium possideret.& hoc tenet ibi Ange. Jmo.& ¶Paul. de cast.dicens prescribi ius aduocandi fructus quatenus ertarent vel quatenus percipiens ex eis fact⁹ esset locupletior hãc et doctrinã sequit Ang.ò are.in.d.§.si quis a nõ dño.& do. Abb.in.c.grauis.l.vi.col.& in.c.ò quarta.in penul.col. vsi.dico tamen.de prescrip.

¶Adde.

¶ Quod idẽ tz Bald. in.l.legatorum.nume.2. C.de vsu.& fructi.legato. & in.c. grauis. colu.ij. de resti. spoliatorum reputat singulare illud dictum Bartbo.in dicta.l.sequitur.§.fructus.ibi ¶Paul. de ca. & Jaso.in.l.si me & ticium.nume.ij.ff.si certum peta. q̃ est mirabile & vtile in praxi. Didacus ¶Perez Salmantinus.

98 Dictũ non alibi.

¶ Plus voluit Bal.in.l.j.in.ij.colu.vsque.no. q̃ ex priuilegio.C.de vxoris.& fructi.lega. q̃ priuilegiũ bone fidei possessoris est in prescribendis fructib⁹ ertãtibus separatis a solo sine alio titulo speciali: quia in accessoriis p̃scribẽdis sufficit generalis titulus pro suo. vt ibi pulchre per eum.& credo q̃ illud dictũ non sit alibi.

99 Respõsio

¶ Restat nunc respõdere ad fundamẽta que supra pro contraria parte negatiue adduxi.& primo ad primum.scilicet ad tert. in.l.filio.§. contra tabulas.ff. de inoffi.testamẽ. vbi possessor qui fructus percepit vigore tituli ad irritum deducti tenet ad restitutionem fructuum.vt latiꝰ dictũ est in dicto fundamento primo: quia respõdeo per doctrinam nota.traditam per Bart.in dicta.l.sed & si lege.§.scire. ff. de petiti. here. vbi ipse sic dicit. Quedam sunt iura interdictoria seu prohibitoria aliquorum actuum. & tunc qui facit cõtra illa iura potest habere malam fidem. vt in.l.quãdmodum. ibi. (Qui enim cõtra interdicta.ll.) de agri. et censi.& est ter.in.c.qui contra iura.ibi. Nec⁹ etiam bone fidei.de regu.iuris.libro.vi.

Nes ad obiectam cõtrariũ.

¶Additio.

¶ Omnino adde dicta a Feli. in.c. de quarta.nume. xxiiij.cum seq.de prescripti. Franci. Balb. in rep.l. Celsus. vsi.tertio noto.col.iiij. cum seqñ.ff.de vsucapi. Didacus ¶Perez.

¶ Quedam sunt iura que nõ prohibẽt sed actui non assistunt. & qui facit contra ista iura non p̃sumitur male fidei. vt dicto.§. scire.nec⁹ bone fidei dicto.c. qui cõtra. ẽ enim medium inter bonam fidem & malam.vt notatur in.l.j.C.de acquirẽ.possessio. & in.l.iij. §.fina.ff.de acquirend.posse.& istam doctrinam sequitur dñs Abb. in.c.dilecto. in. iij. colu.de preben.vbi voluit q̃ possidens beneficium iure non assistente nõ teneatur ad restitutionem fructuum.tamen secus erit si iure resistente expresse:quia non faciet fructus suos:quia est male fidei possessor.idem tenet Abb.in.c.penul.in.fi.de rebus eccle.nõ alie. & clarius in dicto.c.grauis.in penul.col.vsi. item dubitat an errans in iure.de restitutio. spolia.& in dicto.c.dilecto.in.iij. colu. & vo-luit Dy.in.c.ij.in versic.item queri potest si errat in iure.& ibi Jo.andre.in mercurialibus.de regu.iuris.libro.vi. & hanc doctrinã Bart.in.d.§.scire. diligenter notandam exclamat dominus Abb.in dicto.c.grauis.q̃ per eam declarantur & limitãtur multa iura in materia loquẽtia. si igitur iste filius erranit in iure non est predo vt dicit text. in dicto.§.scire. per consequens non videtur esse in mala fide.& istud ẽ qõ voluit Bar.ibi in. d.§.scire.dum dicit.q̃ non est bone fidei per regulam.d.c.qui contra.& dicit q̃ non presumitur bone fidei et tamen quia caret dolo non erat male fidei. et ideo intelligit Bart. cũ suis sequacib⁹ in primo mẽbro siue distinctionis posite in dicto.§.scire. dum loquitur

Universidad de Salamanca. BGH

de iure expresse prohibente ꝛ resistẽte. videli cet quãdo res est facta in alienabilis. vt in ca su dict. l. quẽadmodũ. per eum allegate. vbi prohiberet interdicit agricolam et censitum non posse in alium transferri. secus si simpli citer aliquid prohiberet nõ assistendo. vt potu rit exemplificar in donatione facta inter vi rum ꝛ vxorẽ. ꝛ per consequens in donatione facta inter patrem et filiũ in potestate: quia hoc casu licet non sit in bona fide: non pro pterea erit i mala fide. vt solẽniter declarat Frã. de aretio in. l. quod vxor. vbi refert istũ fuisse verum sensum ꝛ mentẽ Bart. ff. de ac quiren. posse. ¶ Ista solutio probatur per ter. cũ glo. pulchra cõmendatam a Bald. ꝛ Salice. ibi in. l. ij. C. si quis igno. rem. mi. esse sine dcere. compara. vbi dicit errãtem in iu re ꝛ putantem solẽnitatem interuenisse face re fructus suos dummodo absit vicium rei furtiuitatis ꝛ inuasionis. ꝛ ratio illius decisionis vera ꝛ cõmunis nulla alia poterit as signari nisi quia res minorũ non sunt omni no in alienabiles. pro vt sunt res ecclesie in quib⁹ ius expresse mandat alienatã rẽ eccle sie restitui cũ fructib⁹. l. iubem⁹ nulli. C. ỗ sa cro san. eccl. d. c. si quis presbyterorꝫ. in alijs superius allegatis. ꝛ sic per hoc apparet nõ obstare ter. in dicto. §. contra tabulas. quia ibi fuit facta alienatio: rei per decretum nul lum vel ad irritum redactum casu in quo ius non ita assistebat sicut in casu nostre con clusionis. ꝛ ꝙ ita intelligatur dictus. §. con tra tabulas. tꝫ Frã. cur. in consilio. lxxj. inci pient. ¶ Princeps defunctus. in fine. ix. colu.

102 ¶ Et per hanc doctrinam Bar. supra re Respõsio ad secundũ obiectum. latã patet non obstare ter. in secundo funda mento supra allegatus. scilicet in dicto. c. si quis presbyterorum. neꝙ ter. in dicta. l. quẽ admodum. de agrico. ꝛ censi. ꝛ in dicta. l. pri ma. de fide instru. ꝛ iure baste. fisca. ꝛ in. d. l. §. ỗ ẽdi. curia. lib. x. q fuerunt allegati in ter tio fundamẽto: qꝛ in omnib⁹ istis iuribꝰ iura expresse ꝓhibebãt actũ alienãdi. ꝛ illũ inter dicebat ꝛ eidẽ expresse resistebãt. vt in omni bus casibus ipsorũ iuriũ patet ꝛ ꝓpterea ni mirum si veniens contra dispositionẽ dicto rum iurium. ꝛ sic exercens actum a lege pro hibitum vel interdictum teneatur ad fru ctuum restitutionem. ꝙ secus est in casu no stro vbi iura nõ resistũt huic donationi quã pat facit filio quẽ in potestate habebat licet eidem non assistat. vt per Frãc. de aretio in dicta. l. ꝙ vxor. neꝙ obstat ꝙ iste titulus sci licet donationis ex quo filius percepit fruct⁹ fuit nullus dicta. l. ij. C. de inoff. donatio. et dicta. l. donationes. C. de donatio. inter virũ ꝛ vxorem. quia bonefidei ꝙ possessor adeo fa cit fructus suos etiam si pretendat titulum nullum. glo. est nota. in. l. si quis. in ver. te nuerint. C. de prescriptio. xxx. vel. xl. anno. quam sequitur Bar. in. l. Celsus. ff. de usu ca. Ange. in. l. super longi. C. de longi. tem po. prescrip.. Bal. in repetitione. l. j. in. iiij. col. C. vnde vi. tenet etiam Bar. in. dicto. §. scire. ꝛ. d. Aleran. in consilio. cxlij. in primo volumine. qꝛ dlibet bone fidei possessor siue cũ titulo siue sine titulo facit fructus suos.

Bene fidei possessor.

¶ Adde. Autor. supra hanc rep. versi. x. facit. nn. lxx. Alciat. de presumptioni. regula. iij. presumptione. v. nume. ij. Didacus Perez Salmantinus.

¶ Neꝙ etiam obstat ꝙ dicitur in quarto fundamento supra aducto. scilicet ꝙ prescri ptio ꝛ fructuum acquisitio equiparantur. dicta. l. si ego. §. partus. ff. de public. ꝛ alijs in dicto fundamento allegatis: quia possu mus respondere ꝙ inter vsucapionem ꝛ fru ctuum acquisitionem est differentia: quia er ror iuris etiam cum titulo nocet ad vsuca pionem dicta. l. nunc§. secus tamen est in fru ctuũ acquisitione vbi titulus cum errore iu ris prodest ad acquisitionem fructuũ. glos. nota. Bar. Ange. Jmo. ꝛ oẽs in. l. si fur. §. j. ff. de vsuca. ¶ Dan. de ca. in. l. Celsus. eodẽ titulo. Ludo. roma. dfis Aleran. ꝛ moder. in dicta. l. ꝙ vxor. ff. de acquiren. posse. ꝛ est ter. cum glo. in. l. de fructibus. ff. de dona. in ter virum. ꝛ vxorẽ. vbi habetur ꝙ licet vxor putauerit donationem sibi factam a marito constante matrimonio valere. ꝛ sic errat in iure: quia donatio facta per maritũ vxori non valet toto titulo. ff. ꝛ C. de donatio. inter virum ꝛ vxorem. tamen habebitur pro iusto possessore quo ad fructus perceptos non re stituẽdos: quia magna est differẽtia quo ad vsucapiendum dominiũ ꝛ ad acquisitionẽ fructuum: quia ad vsucapionem requiritur titulus verus vel putatiuus iusto errore qui non cadit vbi erratur in iure. l. leges sacra tissime. C. de legi. ꝛ l. late culpe. ff. de verbo. significatio. tꝫ ad faciendum fructus suos. ꝛ sic ad acquisitionem fructum sufficit ꝙ ca reat mala fide textus in dicta. l. sed ꝛ si lege. § scire. ibi. (Non puto hunc predonẽ qui vo luit caret licet erret in iure). ff. de petitio. he redi. ꝛ ibi Bartho. Bald. ꝛ ¶ Dan. de ca stro. dicunt ꝙ error iuris non nocet in ac

103 Ad quartũ obiectum.

quisitione fructuum cum pro bone fidei pos sessore habeatur prematime in casu nostro secundum Baldum. in dicto. §. vbi dicit ꝙ error iuris inducit bonam fidem quantum ad acquisitionem fructuum industrialium: quia non videntur haberier causa lucrati ua: sed ex causa onerosa propter culturam ꝛ curam dicto. §. si quis a non domino. insti tuta. de rerum diuisio. ¶ Et poterit esse ra tio inter vsucapionem ꝛ fructuum acquisi tionem: quia lucrum ex prescriptiõe est odio sum. ꝛ contra naturam equitatis. l. nam boc natura. ff. de conditi. indebi. ter. nota. in au tẽ. vt eccles. roma. cen. anno. prescri. de quo sepe meminit Angel⁹ in. l. sequitur. §. si viã ff. de vsucapt. est enim lucrum prescriptiõis cum iniuria alterius cuius nõ habetur tan ta ratio sicut aliorum lucrorum. neꝙ ei tan tum iura fauent. l. si is commodata re. in. fi. ff. de fur. merito errans in iure nõ prescribat dicta. l. si fur. §. j. sed in acquisitione fructuũ non est sic: quia ibi agitur de minori preiudi cio. vt patet ad sensum. vide glo. nota. ꝛ ibi Bal. ꝛ Salic. in. l. ij. C. si minor. se maio. di

Infertur. re. ¶ Ex supradictis infertur ꝙ facilior est acquisitio fructuum ꝙ acquisitio dominii p vsucapionẽ: quia primo casu etiam p igno rantiam iuris fit acquisitio Secundo vero

105 casu non. ¶ Et hoc infertur ratio decidendi ad id quod sequitur: quia ad prescriptio nem sufficit de iure ciuili ab initio bona fi des ꝛ mala fides. postea superueniens nõ im pedit prescriptionem. l. vnica. C. ỗ vsucapio. transfor. ꝛ tamen in fructibus mala fides su peruenies siue veniens a principio impe dit acquisitionem fructuum tertius est in. l. sed ꝛ si lege. §. de eo ẽo autem. ff. de petitio. hereditã. ꝛ ibi Barth. dubitabit de ratione diuersitatis ꝛ reliquit cogitandum posse di cere ꝙ ratio diuersitatis sit: quia solũ bona fides est que causat acquisitionem fructuũ cũ uis nullum titulum habeat. imo sufficit ꝙ non sit in mala fide. dato etiam ꝙ non sit in bona. vt declarat Bart. in dicto. §. scire. ha bet ergo debilius ius quam prescribens qui necessario debet habere titulum ꝛ bonam fi dem vnde nimirum si mala fides superue niẽs impedit acquisitionẽ fructuũ sed nõ ꝓ scriptionem. ¶ Neꝙ obstat simil ter textus

106 in dicta. l. cum quis. ff. de conditio. ob cau sam. vbi patet ꝙ reconualente donatore re uocatur donatio causa mortis cum fructi bus. ꝛ ꝙ ibi notat Ange. ꝛ Aleran. ꝙ titu lus reuocabilis non prestat acquisitionẽ fru ctuum: quia ibi loquitur de donatione cau sa mortis in qua non videtur velle abdicare a se ea bona que donauit pure simpliciter et absolute: sed sub quadam tacita cõditione. vt patet instituta. ỗ donatio. §. j. ibi. Elt si qd humanitus contingisset haberet is qui acce pit sin autem superuixisset is qui donauit ac ciperet. que quidem tacita cõditio habet eũ dem effectum quem habet expressa. l. cũ qd. ff. si cer. peta. ¶ Facit quia quemadmodũ 107 expressa conditio impedit natiuitatem actio nis ꝛ obligationis. l. cedere diem. ff. de vbo. signifi. ita etiam conditio tacita impedit or tum actionis ꝛ obligationis ista est glosa sin gularis secundum Albe. de ro. ꝛ dominum Aler. in. l. Item quia. in vbo. male petitur. ff. de pacti. ꝛ eam reputant singularẽ. Bald. in. c. significasti. de electi. Jmo. ꝛ Alexand. in. l. iij. ff. de lega. j. sed reperies aliam in. l. ij. §. creditum in vbo. post nuptias: quã ibi ad hoc not. Ange. Ludo. roman. ꝛ Jason. ff. si cert. peta. ꝛ Jason. in. d. l. item quia. in fi. neꝙ mirum igitur ꝙ dicta don. reuocata in ducat etiam fructuum reuocationem secus in nostro casu in quo non fuit facta donatio sub conditione mortis tacita vel expressa sed pure simpliciter absolute ꝛ inter viuos ꝛ ꝙ consequens donans pater visus est velle ab dicare a se rem quam donauit ꝛ in continen ti. in filium transferre ꝛ propterea nimirum ꝙ si in hoc casu fiat reuocatio a patre ꝙ so lum fiat in re donata non autẽ in fructibus rei donate ꝛ hanc differentiam visus est face re Jason. in. d. l. cum quid. facit. d. glosa sin gularis in dicta. l. generaliter. §. plane. ff. de fideicommi. liber. ¶ Neꝙ obstat ꝙ posset 108 dici ꝙ sicut in donatione causa mortis intel ligitur illa tacita conditio. s. nisi donator re uocauerit. §. j. insti. de do. ita etiã in donatio ne facta inter patrem ꝛ filium intelligitur eadem conditio scilicet nisi pater reuocaue rit dicta. l. donationes. C. de dona. inter vir. ꝛ vxor. quia respondeo quia primo casu in telligitur dicta conditio ex tacita voluntate donatoris qui videtur donare cum illa con ditione scilicet nisi ipse reconualescat. d. §. j. ꝛ per consequens est conditio tacite appo sita ab homine sed in secundo casu non in telligitur descendere ex tacita hominis volũ tate cum vt viri pure ꝛ simpliciter fuit facta sed subintelligitur a lege patria potestate in pediente ꝛ mitius agitur cum lege quam cũ ministro legis. l. Celsus. ff. de arbi. ¶ Neꝙ 109 etiam obstat ꝙ fuit dictũ in. vj. fundamento

Universidad de Salamanca. BGH

cōtrario ſcilicet ꝯ ſi dicta donatio fructuū valuiſſet eſſet fruſtratoria quia dominiū ipſorum fructuum tranſiret in filium ꝛ eo inſtanti retranſiret in patrem ſub cuius eſt potestate vt latius fuit dictū in dicto ſexto fundamento quia reſpondeo ꝛ dico ꝙ illud haberet verū in ipſa re donata que dicitur ꝓfecticia. l. profectici. ff. de iure do. ꝛ in. d. l. ſed ſi plures. ſ. in arrogato. ff. de vulga. ſubſtitutio. ſed vt ſupra fuit dictū dicti fructus cum deſcendāt ex labore ꝛ induſtria filij dicūtur aduenticij vt not. in dicta. l. cū oportet. quorum aduenticiorum filius eſt capax vt ibidem dicitur bodie ꝛ ſic remanſiſſet in dominio filij ꝛ per conſequens non retranſfererētur in dominium patris ꝛ ſic non eſſet dicta donatio fruſtratoria reſpectu fructuum ly reſpectu rei donate ſic facit pro hoc quia ly inter patrem ꝛ filium non datur ciuilis obligatio in ꝓfecticiis ꝓpter rōnē iā dictā tū bene caderet in aduēticiis ex eo quod ceſſat dicta ratio gloſa eſt in. l. frater a fratre. in gl. prima magna in quarta ꝛ vltima concluſione. ff. de cōdictio. inde. gl. in. l. ſi quis pro eo. in principio. ff. de fideiuſſo. glo. in aut. vnde ꝛ ſi parens. C. de in officio. teſtamen. glo. in. l. pactum. C. de pactis conuentis. Barth. Bald. ꝛ alij in dict. l. frater a fratre. Bart. ꝛ alij in. l. iubemus. ſ. j. C. ad Trebellianum Barth. in. l. actiones. ff. de actio. ꝛ obligatio. Bal. in. l. cum oportet in. ſ. non autem in ſi. C. de bonis ꝙ lib. ¶ Sequitur in ter. cauſa donationis. ſed alij contractus onerosi inter virum ꝛ vxorem celebrati bene tenēt ꝛ valent. l. ſi ſponſus. ſ. circa venditionē. l. ꝙ autem. ſ. ſi vxor a marito. ꝛ. l. ſed ſi vir ex lana. ſ. ſi duo mancipia. vbi glo. ꝛ doctores. ff. de dona. inter virum ꝛ vxorem.

110

¶Adde. ¶ Autorem infra in. v. tertio fallit. numer. cxvj. iterum dicit in repe. l. coheredi. ſ. cum filie. in verſi. facit in ſimili. nume. clxii. ꝛ ibi dicit in additione. ff. de vulga. ꝛ pupilla. Didacus ℔erez.

¶ Itaꝙ vir ab vxore ꝛ econtra poteſt emere bona fide dummodo non intercedat donatio vt in dictis legibus traditur. ꝛ hoc caſu licet res mariti empta ab vxore ſit ipſius vxoris ꝛ econtra. attamen fructus ipſius rei erunt communes foro legum. lib. iij. titu. de las gananciaſ. l. ſi. ¶ Sed cum vxor bodie non poſſit contrahere ſine licentia viri vt habetur foro legum libro. j. titu. xj. l. finali. ꝛ eodem foro. libro. iij. titu. delas deudas. ꝛ ōlas pagas. l. xij. ꝛ in. libro. de ela. l. cxliij.

Lex regni. 111

¶Adde. ¶ Etiam. l. lv. Tauri. ꝛ ibi Joan. lup. caſtelle. ꝛ Clſontanū. ōclarat ēt doctor Didac⁹ Couarruuias. in epitome. in. iiij. decretal. in. ij. part. ſ. j. in prin. er. c. 7. ſingulariter per Andreā tiraquell. in lege. xv. connubiali. in. glo. ij. vbi de intellectu predictarum legum regni ſatis abunde explicatur. Didacus ℔erez.

¶ Quando poterit emere vxor a marito ſuo vel econtra ipſo marito autoꝛāte in cauſa propria que auctoritas vel licentia nō valet. l. j. in principio. ff. de auto. tuto. ꝛ. l. pupillus in principio eodem titulo cum alijs ſimilibus ꝛ ꝙ vxor non poſſit contrahere cū viro ipſo viro autoꝛante vel licentiam preſtante facit gloſa reputata ſingulnris in dicta. l. j. in glo. vbo. rē acqui. ff. de auto. tut. que ſingulariter tenet ꝙ ſi filiusfamilias donauerit cauſa mortis ipi patri ipo patre autoritatem preſtante ꝙ talis actus donandi non valuit. ꝛ illam glo. ſequitur ibi Barth. ꝛ in. l. frater a fratre. in vltima charta. ff. de condictio. indebi. ꝛ Bald. in. l. bonorum. ad finem. C. qui admit. ꝛ in. l. vxorem. in. j. col. C. de condi. inſertis. Jmo. in. l. in edibus. ſ. ꝙ filius. ff. de donatio. ꝛ in. l. j. ſ. queſitū. vbi etiam dominus Alexander. ff. ad Trebell. illam glo. reddit ſingularem. Joan. de imo. in dicto. ſ. ꝙ filius ꝛ Ludouicus romanus. in. l. ij. in principi. ff. de donatio

¶Adde. ¶ Paul. caſtrēſem. in. l. tā bis. ſ. filiusfamilias nume. vj. ff. de dona. cauſa mort. Jmol. in clemen. fina. nu. vj. de rebus eccle. non alien. Felin. in. c. cum acceſſiſſent. nume. xxij. de conſti. Jaſo. in. l. j. ſ. fuit queſitum. nume. iiij. ꝛ ibi Socin. ꝛ Alexan. ff. ad Trebelli. ꝛ Alciat. in. l. ſingularia. ff. ſi cert. peta. ℔etr. de peruſi. in tract. de vſioſne eccleſi. c. v. nume. xxv. Joan. bernard. in tracta. ſallenti. in regu. incipien. marit⁹. amplißime Tirāquell. in legibus connubialib⁹. fol. clxxxv. col. j. nume. cxj. Gometi. in. l. xv. Tauri. nume. lxxxj. ꝛ in. l. lv. nume. lxxxij. in eiſdem deciſionibus. Deci. conſi. cclxxix. col. ij. Alciat. in tract. preſumptio. regul. j. preſumptio. ij. nu. vij. ¶ Et pro deciſione iſtiꝰ queſtionis eſt notandum ꝙ lex Tauri fuit inducta fauore mariti eiuſꝙ commodū cōſideraſſe magis quam fragilitatem mulierū ſecundum Joan. lupum. in repe. Rubri. ſ. lxviij. nume. xxvij. ꝛ in nume. xxix. Abb. in.

c. cum inueteri. nu. vj. ꝛ xj. de electio. Hipp. in ſingul. cccclxvij. Ferdinand. loazes. in tract. matrimonij in. xj. dubitatione. nu. xlv. fol. lxxij. ꝛ Couarruuias. in epitome. ij. par. c. vij. ſ. j. num. iij. Tiraquell. in. l. conubiali. xv. in glo. iiij. nume. xxxix. fol. clx. ꝛ in. glo. vj. nume. cxx. fo. clxxxvj. ¶ Et quibus patet in hac queſtione attenta lege regni. ꝙ ſi vxor contrahat cum viro in caſu permiſſo poterit maritus authoritatem. in tali contractu in ſui fauorē interponere. ¶ Nōnulli ſunt tamen qui diſtinguunt vtrum videlicet maritus generaliter conſenſerit vxori vt poſſit cū quibuslibet cōtrahere. aut ſpecialiter. vt videlicet ſecum nuncupatim contrahant. et primo quidem caſu valeat conſenſus. etiam quantum ad contractus. quiſecum poſtea fiunt. ſecundo non valeat. ita poſt ℔etr. a Bel. perti. in. l. j. ff. de aut. tuto. tenet Socin. conſi. cxij. col. iij. lib. iiij. vbi dicit hāc diſtinctio. eſſe equiſſimam. ꝛ in conſil. xxiij. col. v. vſi. ad idem adduco. lib. iiij. Corne. conſi. ccxlij. col. ij. lib. iiij. Deci. conſi. ccxlvj. co. ij. in fin. ꝛ in. d. conſi. cclxxix. col. ij. nume. v. Jaſon. conſi. lxix. in. ij. dubio. lib. j. qui id reputat ſingulare Deci. in. l. ſenium. co. fina. vſi. vltimo queritur. nume. lvij. C. qui teſt. face. poſſ. ꝛ Tiraquell. vbi ſupra. fol. clxxxvj. quē omnino vide in hac q̄ſtione. Didac. ℔er. ¶ Et pro hoc facit magis in ſpecie ꝙ dicit Bar. in dicta. l. j. ff. ō autho. tuto. ꝙ ſi ſtatuto caueatur ꝙ mulier non poſſit contrahere ſine conſenſu propinquorum ꝙ ipſe propinquus non poſſit conſentire contractui ex quo directe ei aliquid acquiritur. facit etiam ꝙ melius ꝛ clarius ꝛ magis ad propoſitum dicit Angel. in. ſ. yconomus. in aut. de alienā. ꝛ emphi. ꝙ ſi ſtatuto cauetur ꝙ mulier non poſſit teſtari ſiue licentia viri ꝙ non poſſit inſtituere ipſum virum preſentem vel cō ſanguineum viri vel alium recipientem pro viro preſente. ¶ Facit ꝛ multo melius illud ꝙ in terminis noſtre. q. ponit in individuo. ℔au. de ca. in. l. ſenium. C. qui teſtamen. fa. poſ. ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ mulier non poſſit cōtrahere ſine licentia viri pro vt eſt bodie ex diſpoſitione regni noſtri per iura ſuperius allegata ꝙ non poteſt contrahere cum ipſo viro preſtante eidem vxori licentiam ſecum contrahendi ꝙ eſt notandum ꝛ eſt ratio ſecundum. ℔aul. ibi. quia ſtatutum requirēs licentiam preſtandam per maritum ipſi vxori requirit illam ad reintegrandam perſonam ipſius vxoris ne decipiatur. l. ij. ſ. ver-

112

ba. ff. ad Velle. hanc etiam rationem. ponūt Bar. Bal. Alexan. ꝛ Jaſon. in. l. tranſactionem. C. de tranſa. Bald. in. l. pactum. in pen. q. C. de colla. ꝛ in. l. ij. C. de adopti. Ludo. roma. in. l. j. in pe. col. C. vnde vir ꝛ vxor. Jmo. ꝛ Alexand. in. d. ſ. queſitum. a Alex. in. d. l. j. ff. de auth. tut. vnde ſcirit not. Bal. in. l. i. in. ir. q. C. de reſcin. vendi. ꝙ mulieres ꝛ minores facile ſeducuntur quandoq; minis quādoq; blandicijs ideo equiſſima ſunt ſtatuta que in eorum contractibus exigunt conſenſum conſanguineorū refert Jaſon. in. d. l. tranſactionem. cum igitur leges noſtri regni exigunt licentiā viri ad reintegrandam perſonam vxoris ne ipſa vxor decipiatur non poterit maritus ad vtilitatem propriam ꝯ ex cōtractu cum ſua vxore celebrato conſequitur conſentire per ea que ſupradicta ſunt ſicut dicimus in autoritate tutorum que requeritur ad reintegrandam perſonam pupilli dicto. ſ. queſitum. ꝛ dicta. l. j. Sed forte poſſet dici ꝙ licet ſupradicta ſint vera attento iure communi quo ex contractu vxoris non tenebatur vir vel econtra toto titu. C. ne vxor pro ma. quo caſu videtur ꝙ ſtatutum requirens talem licentiam viri in contractu vxoris eam requirat ad reintegrandam perſonam ipſius ꝙ attento bodie iure regni quo ex contractu vxoris tenetur ipſe vir vel econtra vt habetur foro le. li. iij. titu. delas deu. ꝛ delas pag. l. xiij. ꝛ in. li. declara. l. ccvj. quo quidem caſu videtur lex regni requirere dictam licentiā potius in fauorē viri ne eidem aliquod damnum cōtingat ex cantractu vxoris ſue quam ad reintegrandam ipſius perſonam ne deciperetur ꝙ ipſa vxor poſſit contrahere cum ipſo marito ꝛ ꝙ in hoc caſu ſufficiat ipſum maritum conſentire vt ſecum contrahat vxor quia alſ talis licentia a lege regia requiſita in fauorem ipſius mariti conſentire debentis redundaret in ipſius odium ꝙ eſſe non debet. l. ꝙ fauore. C. de legi. pro quo facit quia inducta ad augmentum non debent operari diminutionem ꝛ ſic contrarium vel aliū diuerſum eſſe ctum. l. legata inutiliter. ff. de lega. j. ꝛ l. legata inuriliter. ff. de adimē. ꝛ tranſ. leg. cū act⁹ agentium non debeant operari vltrā intentionem eorum. l. non omnis. cum concor. ff. ſi cert. peta. ꝛ talis licētia videatur introducta in fauorem viri ꝛ per conſequens ꝙ ipſe vir poſſit eam preſtare ad vtilitatem ſuā tenet Bald. in. l. ſi quando. ſ. j. C. de inoffi. teſtamen. ¶ vbi ipſe dicit quid ſi dicit ſtatu

Universidad de Salamanca. BGH

tum ꝙ filius non possit contrahere vel renunciare sine licentia vel sine consensu pris: pater potest dare licentiã ꝙ renũciet sibi patri.d.Bar.ꝙ non in.l.j.ff.de autori. tuto.p gl.ibi positam mihi videtur ꝙ satis factum sit statuto quia statutum non requirit autoritatem:sed simplicem licentiam seu voluntatem que in re propria interuenire potest. est enim differentia inter autoritatem ⁊ consensum.vt notat Jnno.in.c.oudum. de rebus eccle.non alienan.hec sunt verba formalia Bal.in victo.§.j.hoc idem tenẽt Salice. ⁊ Ludo. roma. in.d.l.j. C. vnde vir ⁊ uxor. in casu statuti requirentis consensũ viri.scilicet ꝙ videtur talis cõsensus requiri in fauorẽ viri.⁊ ꝙ consequens vir possit in sui fauorem consentire.hoc etiam tenet dominus Alexan.in victa.l.j.ff.de auc.tuto.⁊ in victo.§.quesitum.scilicet ꝙ concesso ꝙ talis licentia sit in fauorem viri ꝙ bene poterit vir consentire uxori secum contrahenti cum igitur dicte leges regie non requirunt autoritatem viri in contractu uxoris:sed tantũ cõsensum vel licentiam vt patet in dictis legibus que potest in re ꝓpria interuenire.vt dicit Bald.in victa.l. si quando. §. j. nimirũ ꝙ ipse vir possit cõsentire uxori secum ⁊ ad sui mariti cõmodum contrahenti. ⁊ hoc crederem verius in nostro casu de iure licet hoc reddatur dubium propter ea que viri supra ⁊ propter autoritatem glo.in victa.l.j.⁊ doctores maxime ℙau. qui loquitur in indi-
114 uiduo.in victa.l.senium. ¶ Et habito pro vero ꝙ maritus non possit consentire uxori vt secum contrahat.potest tamen hoc fallere in quattuor casibus. ¶ ℙrimo fallit supradicta regula nisi maritus renunciet illi facultati prestandi consensum sibi date a lege regia.ꝙ quidem facere potest.l.si quis in cõscribendo,C.de pactis.l.pactum inter heredem.eodem titulo.⁊ hoc modo poterit maritus cum uxore contrahere.ita tenet Bal. in victa.l.j.C.vnde vir ⁊ uxor. vbi ipse queritur statuto cauetur. ꝙ mulier non possit testari sine consensu mariti quid si vult testari ⁊ instituere maritum dicit Bal.se dubitare finaliter concludit.ꝙ si maritus renũciet illi facultati prestandi cõsensum sibi date a statuto.ꝙ quidem facere potest per iura superius allegata ꝙ poterit maritus supradicto modo institui.l.si pater.ff.de manu.vindi.⁊ l.quidã.cum similibus.ff.de verbo.obligã.⁊ ista est bona cautela quam maritus debet adhibere quando cum uxore vult cõtrahere.scilicet vt renũciet dictis legibus regni introducentibus.⁊ requirentibus dictam licentiam sed certe hec fallentia vel cautela respiceret illud scilicet si tenemus ꝙ dicta licẽtia fuit introducta in fauorem viri cui fauori potuit ipse vir renunciare per dictam.l. si quis in conscribendo.sed tenendo aliud. scilicet ꝙ dicta licentia fuit introducta ad reintegrandam personam mulieris dubitabilis erit ista cautela. ¶ Secundo fallit dicta re 115
gula quando in dicto contractu inter virũ ⁊ uxorẽ celebrato interuenit autoritas seu decretum iudicis: quia hec autoritas iudicis supplebit consensum ⁊ licentiam mariti.⁊ ꝓ illã re integrabitur persona mulierum.argumen.ter.in.l.bonorum.in fin. C.qui admit. vbi iuder supplet defectum tutoris.facit dictum singula.Bald.in.l.si furiosi.in fi.C.ɔ nuptiis.vbi dicit Bal.ꝙ licet donatio causa mortis facta per filiũ patri consentiente ipo patre non valeat ꝙ cautela erit ꝙ filius cũ autoritate iudicis donet patri suo.⁊ talis donatio valebit per gl'o.positam in victa.l.si furiosi.⁊ illud dictũ Bal. in victa.l.si furiosi. redit singulare Ludo.roman.in.l.ij.in prin. in.ij.col.ff.de dona.⁊.d.Alexan.in victo.§. quesitum.in.iiij.col.⁊ in.l.j.in.iij.col.ff.ɔ auto.tu.facit in simili:quia si uxor voluisset cõtrahere cum aliquo extranco in casu sibi necessario. ⁊ uxor requirat maritum vt eidem prestet licentiam contrahendi.⁊ maritus requisitus noluerit consentire: tũc ad iudicis officiũ expectat examinare causam contradictionis.⁊ si quidem est iusta bene quidẽ als iuder permittet mulieri cõtrahere.

¶Addítio. ¶ Est est hodie dispositum per legẽ regiam.lvij.in curiis Tauri:Didacus ℙerez Salmãtinus. ¶ Et est ratio quia contraditio sine causa habetur pro non contraditione. l.si cũ dotẽ §.eo autẽ tempore,solu.matri.l.dotem.co.titu.⁊.c.j.de biis que fiunt a ma.parte capituli.hoc tenet Bar.in simili questiõe in dicto. §.eo autẽ tempore.scilicet in statuto dictãte ꝙ mulier non possit contrahere sine consensu propinquorum ⁊ propinqui requisiti noluerint consentire ꝙ ad iudicis officiũ pertinebit examinare causam contradictionis.⁊ siquidem est iusta bene quidem als iuder ꝓmittet mulieri cõtrahere hoc idẽtenet Baldus in.c.j.in.iij.col.de consu. recti.feu.⁊ in. l.i.per illum ter.C.de nuptiis.⁊ in.l.j.C.qui admitt.⁊ in.l.coniunctione.⁊ in.l. vidue.C.

de nuptiis.⁊ sequitur.d.Alexan.in dicto.§. eo autem tẽpore.in vlti.col.facit in simili ꝙ dicit Ddofre.⁊ Ange.in lectura florentina
Nota. in.l.bonorũ.C.qui admit.ꝙ si pupillus habuerit tutorem ⁊ sine causa recuset consentire pupillo circa agnitionem bonorũ possessionis ꝙ tunc iuder poterit supplere.credo tñ ꝙ iuder prius in casu supradicto quando reperierit nullam in marito esse iustã causam contraditionis debet compellere ipsum maritum consentire.⁊ si maritus potius patiatur se excoriari ꝙ cõsentire: tũc iuder deueniet ad vltimum subsidium.scilicet ꝙ permittat mulieri cõtrahere.ita no.dicit Bal. in victa.l.j.ad finem.C.de nuptiis. ¶ Addatis vnum ꝙ si uxori fuerit vtile contrahere ⁊ maritus est absens sed in breui est rediturus debet expectari ꝙ redeat necꝫ debet tunc iuder adhiberi. sed si diu est afuturus vel si esset periculum in mora:tũc secus secũdum Bal.in.l.cum sentẽtiã.ad finem.C.de senten. ⁊ melius per ℙaul. de ca.in. l. cum antiquitas. C. de testa.per eundem ter. bonus in. §. si vero absit. in autben. de here.⁊ fal.colla.j.⁊ an istud tempus absentie sit breue vel longum cum nõ sit a iure determinatum debet relinqui arbitrio iudicis.l.j.§.j.ff. de iure.delibe.⁊.l.ij.ff.de effracto.⁊ expila. q̃
Lex regni. iuder debet arbitrari qualitatem temporis ⁊ distantiam loci ⁊ etiam qualitatẽ mariti.l. cõtinuus.§.cum ita.vbi moderni.ff.de vbo. obliga.⁊ ꝙ quando maritus est absens possit tunc iuder supplere.facit ter.in.iij. parti. titu. viij. l. fina. ibi. E si no con otorgamiento del iuzgador.

¶Adde. ¶l.Tauri.lix.que sing. est.⁊ aduerte ꝙ debet cõstare de vtilitate contractus per instrumentum ob quã causam causa cognita dedit licentiam mulieri ad cõtrahendum:secundum ℙaul.de castro in.l.cũ hi.§.si pretor.nume.ij.ff.de transl.⁊ Hippol. in sing.cccxcix.ꝙ est singulare ⁊ notandum quia secũdum Hippoli. vbi supra.ex isto dicto poteris facere corruere mille instrumenta publica.idem dixit ipse Hippoli.in.l. qui cedem.col.iiij.nume.xxx. ff.de ficar. Didacus ℙerez Salmantinus.

116 ¶ Tertio fallit regula supradicta quando contractus inter virum ⁊ uxorem esset factꝰ palam ⁊ bona fide.⁊ sic pro iusto precio cum consensu dicti viri.per.l.cũ ipse.C.de cõtra. emp.istud videtur sentire Cy.in dicta.l.senium.dum allegat dictam. l. cum ipse. hoc sequitur.d.Alexan.cum verbo forte.in.d.§. quesitum.in vltimis verbis facit ea que plene trahit Bar.in.l.pupillus.§.fin.ff. de auto.tuto.nam ꝙ sit palã presumitur iuste fieri dicta.l.cum ipse.⁊.l.palam.ff. de ritu nupti.hinc est ꝙ si relinquitur aliquid spurio palam tunc ad tale relictum admittuntur venientes ab intestato.sed si clam tunc venit fiscus.vt trabit Bar.vbi etiam Ange. Sali. ⁊ moderni in.l.hereditas.C.ɔ biis qui.vt indig.Bar.in.l.fina.in.ij.col.ff.de biis qui.vt indig.⁊ in.l.j.C.de natu.libe.⁊ in.l.fi.dicã.ff. de acqui.here.⁊ in.l.si pater.ff.de heredi.instit.in.l.etiam.C. ad legem falcidi. ⁊ late per eum in consilio.cxix.incipiẽti. Dominus dominicus.facit in cõt.ter.in.§.j.inst.vi bono. rapto.vbi est ter. ꝙ plus delinquit qui palã facit quam qui clam quia qui palã delinqt dat aliis materiam delinquendi.sed ibi loqtur in delicto ꝙ de suo genere est malũ. nos vo loquimur in contractu qui de suo genere est bonus ar.ter.in.c.cum dilecti.vbi Abbas ⁊ moderni de accusatio.

¶Adde. ¶ Roma.in singu.decxliij.⁊ consi.ovj.Feli.in. c.quoniam.num.xij.col. iij.de simoni. Joan.lup. in allegatio. herefis.§.r.⁊ in repe.c. per vestras.§.xviij.num. xxv.optime ℙaulum.de ca.in. l. in tacitis. nume.iij.ff.de lega.j.⁊ Jaso.nume.xx.in.§. ex maleficijs.de actio⁊ ibi Ludo.gome.nu. xxi. ℙau.grilland.in tract.de hereti.subtitulo.omnifariam coitus. vicu. xiij. quero. Esilladiego.contra hereticã ptaui.q.ix. ter. in.l.fi.ff.de riptu.nupti. Didacus ℙerez.

¶ Quinto fallit dicta regula quando uxor 117
est negociatrix de per se quo casu si cum marito contraheret valeret talis contractus. ⁊ Lex regni.
hoc argumento ter. foro legum.lib.iij.titu. delas deu.⁊ ólas pag.l. xlij. que dicit ꝙ illõ est verum.ꝙ in contractu celebrato cũ uxore requiritur licẽcia mariti nisi ipsa uxor sit negociatrix de per se. ne igitur maritus sit deteriotis conditionis ꝙ extraneus ponimus dicere.ꝙ sicut illo casu si uxor contraheret cum extraneo valeret contractus:licet nulla interueniat mariti licentia ita eodẽ ⁊ a fortiori quando maritus cõtrarit cũ uxore:quia dicto casu tam vir ⁊ uxor sunt redacti ad ius commune.vbi nulla mariti requirebatur licentia in contractu celebrato cum ipsa uxore. ¶ Sed posset aliquis dicere. ꝙ 118
istud non videtur bene dictum. ⁊ ꝙ dicta.l. xiij.loquens in casu quãdo uxor negociatrix

Universidad de Salamanca. BGH

contrabit cum extraneo nõ trahatur ad nostrum casum quando contrabit cum marito cum dicta.l.xiij.sit correctoria eius quod dixerat in principio.ꝛ iura correctoria nõ debẽt extendi nã etiã er maioritate rationis nedum ex idemptitate non est licita extensio. aut.quas actiones.vbi omnes maxime moderni.C.de sacro sanct eccle. cum igitur dicta.l.xiij.loquitur in vno casu non debet extendi ad alium. ℣Posset tamen huic difficultati responderi vno de duobus modis.

119 ¶Primo sic. q nõ ẽ verũ dicere q̃ dicta. l.xiij.in fine est correctoria illius q̃ dixerat in principio: imo est limitatoria regule quã regula non corrigit:sed limitat vno casu qñ vxor est negociatrix. quo casu cessat regula illius legis.ꝛ in limitationibus bene est licita extensio ex idemptitate rationis secundum Bar.in.l.ſi constante.in principio.in. ix.q.j.partis principalis.ff.ſolu. matri.ꝛ est ter.valde nota.in.c.cum dilecta.in ver. nos igitur.de confirma. vtili vel inutili. quem ibi ad hoc notant canoniſte preſertim dominus Abbas..ibi.ꝛ notabilius in. c. ad audiẽtiã. in primo nota. de cleri. non reſi. eſt bonus ter.in.c.poſtulationem.ſ.quãq̃.ꝛ ibi Bal. ad hoc notat de renun.

¶Additio. ¶Adde Dec. conſi.ccclxxij. col. pen.nu.vij. Laurent.calcan.conſi.j.col.xvj.nume.xij. Ant. negusanti.in tract.de pignoribus.in.v.par. membro.iij.nume.xlvij. Jaſon.in.l.ſi certis annis.col.j.C.de pact.ꝛ in.l.qui pro tribunali.nume.xxv.ff.de re iudica. Joan.lup.in repeti.Rubri.ſ.xvj.nume.x. de donatio.ꝛc. Hippoli.in ſingula.ccccxcix.Alciat.in.l.ſtipulatio.nume.xxij.ff.de verbo.oblig.ꝛ in. c. perniciosam.num.xiij.de offi.ordi. Catellia. cotta in memoriali.incipi.rationis idemptitas. Tiraquell.vbi in hac re ſingulariſſime plura expendit.in.l.ſi vnq̃ vbo libertis.nu. xxxvij.C.de renoca.dona. ¶Ex quibus deducitur intellectus ad.l.iiij.titu.viij. lib.iij. ordi.ex idemptitate rationis admittendas eſſe omnes exceptiones ſimiles ibi nuncupatim enumerate. ¶Inſerturq̃ declaratio ad ſtatutum vniuerſitatis Salmantine in ſtatuto.ij.in tit.xxxij.de opoſitoribus cathedrarum.diſponens oppoſitores cathedrarũ durante vacatura non poſſe crẽre de domo. niſi ad miſſam.ꝛ ad legendum.q̃ pari ratione poterunt audire ſermonẽ.viſitare q̃ loca pia.vt hoſpitalia.ꝛ moneſteria ad conſequẽ

Lex edicta.

Statuũ vniuerſitatis Salmãtine exponitur.

dam indulgentiam.cum ſit cadem ratio.

Notabilis deciſio.

¶Deducitur ꝛ tertio loco intellectus ad ter.in.authent.vt cum de appel.cognoſ.ſ. cauſas.cũ glo.in.c.quintauallis.de iureiur. vt filius exheredari poſſit ex cauſis ibi enumeratis.ꝛ etiam ex ſimili vel maiori vbi eſt idemptitas ratiõis.per predicta.ꝛ ne abſq̃ autore procedã iſtã tenet in expreſſo Alex. in locis citatis a ℣Petro gerard. in ſingula. j. Felin.in.c.paſtoralis.in pnci.de reſc. Jo. lup.in repe. Rubri.de dona.ſ.xvj. nume.x. Euerard.in locis legalibus.c.iij.col.lj. vſ. quinto iſtud.Hippoli.in ſingu.lxxviij.Caſſane.in conſue.Burgund. Rubri.vij.ſ.ij. nume.ij.verſi.ſed quero.fol.ccxxj. Roder. ſuarez.in.l.ij.fori.fol.lxxj.col.j.verſic.tertio in quantum iſte leges.q̃ eſt ponderoſum et vtile. ¶Cum etiam in correctoriis ſit licita extenſio vt per Autorem hic.ꝛ Alcia.in tracta.preſumptio.regu.ij.preſumptio.xxviij. nume.viij.Matheum ab afflictis in conſtitutioni.Neapolita.Rubri.viij.col.xx. nume. lxx.in lib.j. Bertachi.in tracta.de Babell. in.ij.membro.viij.partis pnci.num.xv. Tiraquell.de vtroque retract.fol.ccxxj.num. ij.ꝛ Caſſane in conſuetudinis Burgundi. Rubri.vij.ſ.v.nume.lxij.q̃ intellige vt per eos. Didacus ℣Perez.

¶Secundo modo poterit ſupradicte diſſuſtrati responderi:quia licet ſit verum q̃ dicta.l.xiij.ſit correctoria illius q̃ ipſa dixerat in principio cum tamẽ dicta.l.in fi.corrigendo principium eiuſdẽ legis reducat nos ad ius commune antiquum. ¶Tum etiam in correctoriis licita eſt extenſio: quia res de facili reuertitur ad ſuam naturã. l. ſi vnus.ſ. pactus ne peterẽ.ff.de pactis. c. ab exordio. xxxv.diſtin.cum licet ſit materia correctoria tamen ita fit extenſio ſicut ſi eſſemus in materia fauorabili iſtam doctrinam tradit glo. ſingularis in.c.ſtatutum.in verbo.numerũ. de preben.lib.vi.o. Anto.in.c.olim.de vbo. ſignificatio.quam etiam multum commendat dominus Alexan.in.l.ſi conſtãte.in pnci.in.iij.col.ff.ſolut.matri.ꝛ eã redit ſingularem Jaſon in aut. quas actiones.in.v.col. C.de ſacro ſanct.eccle.ſed ſic eſt q̃ de iure cõmuni vxor poterat contrahere.ꝛ contrahendo ſe obligare ſine conſenſu viri.l.ſ.obitores. in pnci.ff.ad Velleya.l.ſi.C. eodem titulo. ergo dicta.l. xiij.in fine.bocidem dicens corrigendo principium eiuſdem legis que contrarium dicebat ponendo regulã generalẽ reducit nos ad id cõmune.ꝛ per conſequens

Res ó fãt li reuertitur ad ſuam naturam.

licet loquatur de vno caſu. ſcilicet quando negociatrix contrabit cum extraneo quo caſu non requiritur licentia ſeu conſenſus mariti extendetur tanq̃ fauorabilis:licet ſit correctoria ad alium caſum.videlicet quando dicta vxor negociatrix contraxerit cũ marito.quo quidem caſu etiam non requireretur dicta licentia.ꝛ licet iſta reſpõſio ſit bona magis tamen mihi placet prima. ꝛ ſic q̃ dict. l. xiij.in fi.ſit limitatoria regule precedentis:

121 non tamen correctoria. ¶Quinto fallit dicta regula quando ex contractu celebrato inter virum ꝛ vxorem ſequeretur aliquod cõmodũ vxori veluti q̃ maritus mutuauit vxori centum.ꝛ ſic facta eſt locupletior. vel eidẽ vxori vendidit maritus aliquam rem ꝛ ex tali contractu vxor conſequeretur vtilitatem. nam biis caſibus ꝛ ſimilibus valeret dictus contractus.ꝛ hoc per ter.lib.decia.l. cxliiij. incipiẽti. Otro ſi enel titulo delas dendas ꝛ delas pagas.iunctis biis que dixi in quarta limitatione ſupra prorima:facit pro hoc q̃ cum iſta vxor eſt facta locupletior cum re vel pecunia mariti non debet cũ mariti iactura locupletari.l.nam hoc natura. ff.de cõdi.in de.l.iure naturali.ff.de regu.iuris.ꝛ regula locupletari.de regu.iuris.libro.vj.

Lex ſtili.

¶Additio. ¶Adde Bald. in.c.cum acceſſiſſent.nume.i.de cõſti. Alciat.in Rubric.de preſc.nu.vij.optimam.l.ſtili.cxliiij.ꝛ.l.xiij.titu.xx.lib.iij.for. ll. Idcoq̃ inquit glo.ſingul.q̃. ¶Intereſſe ſeu lucrum cum alterius damno non eſt conſiderabile.in.l.ſi quis vxori. ſ. ſi ſeruus. ff.de fur.ſingula.ſecundum Bald.in.c.conqueſtus.nume.xij.defer. Jaſon.in.l.iij.ſ.labeo.nu.xiiij.ff.de acquiren.poſſeſſio. Joan. lup.in repe.c.per veſtras.ſ.vj.ad finem repetitionis.idem tenet Bar.in.l.vni. nume. xxiij.C.de ſenten.que pro eo q̃ inter.proferunt. Felin.in.c.literas.col.iiij.verſic. quintus caſus eſt quando.nume.xv. de preſumptioni. Didacus ℣Perez.

Lex regni.

Nota.

¶Facit quia licet contrahens cum pupillo ſine tutoris autoritate obliget eundem pupillum tantum naturaliter.l.j.in fine vbi gl. ꝛ docto.ff.de noua.cũ ſi.tamẽ ſi ex dicto contractu pupilli eſt factus locupletior tenetur naturaliter ꝛ ciuiliter.l.iij.in pnn. ff. como.

Lex regni.

ꝛ.l.pupillus.ſ.j.ff.de auto.tu.ꝛ.d. l. cxliiij. in fi.facit illud quod tenet Ly.in.l.fina.C.õ negoc.geſtis.ꝛ ſequuntur Ange.ꝛ moder. in dicta.l.nam hoc natura.q̃ ſi mandaui alicui q̃ mihi emeret rem certo precio ꝛ emit maiori precio eã mãdanerim cũ minore habere non poſſit ꝛ ſic non fuit in culpa: licet illud plus repetere non poſſit per viam agẽdi tamen poterit per viam excipiendi per eã tatẽ huius dicte.l.nam hoc natura facit etiã ter.ſingularis in.l.ſi me ꝛ ticium.ff.ſi cer. peta.vbi ſi res mea vel mihi debita ad te puenerit ꝛ nõ ſubeſt cauſa quare apud te remanere debeat poſſum ex equitate dicte.l. ſi me ꝛ ticium a te condicere eã quia negotium vere inter nos geſtum non ſit ita etiam dicamus in preſenti q̃ licet inter virum ꝛ vxorẽ non interuenit contractus ex quo vxor poſſit viro obligari ex eo quia vir in ſua cauſa non potuit licentiam ſeu conſenſum preſtare.tamen quia res mariti peruenit ad vxorem.ꝛ non ſubeſt cauſa quare apud eam remanere debeat poteſt vir ex equitate dicte.l. ſi me ꝛ ticium.q̃ ſibi ex eodem cõtractu debetur conſequi. ¶Unum etiam addatis ſu- 122
pradicte proxime limitationi.q̃ eo caſu quo vxor eſt negociatrix marito dante ſibi licentiam vt negocietur q̃ adeo ex tali contractu celebrato inter vxorem ꝛ extrancum tenebitur vir pro ſua medietate debiti dicta. l. ccxliiij.etiam ſi vir prohibeat aliquem volentẽ contrahere cum vxore ſua ne cũ ea cõtrahat ex eo quia ab initio eidem vxori permiſit negociari ꝛ non reuocauit poteſtatem negociãdi.hoc poteſt ꝓbari argu.ter.no.in.l.ſi quis ſeruum.ſ.ſi.ff.de pecu.vbi dicit ter.q̃ adeo dominus tenetur de contractu celebrato cũ ſerno ſuo habente peculium actione de peculio etiam ſi prohibeat contrahentes cum ſeruo ne cum eo cõtrahant q̃ nõ eſt et alio niſi ex eo:quia dictus ſeruus cui peculium a domino fuit conceſſum videtur habere poteſtatem ꝛ mandatum a domino contrahendi ꝛ negociandi.l.j.ſ.item acquirimus.ff.de acqui.poſſe.cum ſimilibus. ¶Facit in ſimi- 123
li ter.in.l.at ſi quis.ſ.idem labeo.ꝛ.l. Hera- Nota.
cius.in pnci.ff.de religi.ꝛ ſumpti.fune.vbi habetur.q̃ ſi quis funerauerit teſtatorẽ herede prohibente nihilominus habet actionem funerariam ad petendos ſumptus factos in funere teſtatoris. ¶Facit etiam in ſimili q̃ ſi quis ſoluit ꝓ redemptione alicuius perſone contra prohibitionem eius põt repetere q̃ ita ſoluit:ſecundũ Joã.an.in.c. cum.c.laicus.de foro cõpe.in.vi.in nouella. bene facit q̃ ſingulariter no.Bart.in.l.ſi ebus.in pnci.ff.de pecu.lega. Facit quia ſi medicus aliquid impendit pro ſanando in-

Universidad de Salamanca. BGH

firmo contra prohibitionem eius potest ab
in firmo repetere glosa est valde not.lxxxiij.
dis.in summa a lis est in.c.j.ꝛ no.Spec.in ti.
de salarijs.§.ſi.ver. Sed quid ſi infirmus.

Adde, Ludou.roma.in sin
gu.cxiij.ꝛ Anconi. cor
set.in sing.rc. in verbo.
expensa.Felin.in.c.contingit.nu. ij. de sen
ten.ex comu.amplissime per Ferdinand. go
meti.in.l.xxvij.Tauri.fol.clxxv.nume.ciiij.
Didacus Perez Salmantinus.

Sed pôt dici q in omnib⁹ ca sib⁹ supra dictis ideo disponit ita cõtra ꝓhibitionẽ cõ petere repetitionẽ qz in eis vertit fauor pu blic⁹.ſ.ne corpora remaneant insepulta.d.l. Neratius.in prin.ꝛ qz interest reipublice ho mines viuentes conseruari ꝙ mortuos tu mulari arg.l.cum ratio ante fin.ff.de bonis dam.secundum Bald.Sali.ꝛ Alexan.in. 124 l.fina.C.de nego.gest. Facit etiam quia Mutuans scholari re petit a eius pfe mutuũ. si aliquis mutuauerit filio alicuius studen ti potest repetere a patre etiam prohibente mutuanti ne filio mutuet cum mutuum ta le vertatur in vtilitatem ꝛ causam studij gl. est no.in.l.sed Julian⁹.§.q dr.ff.ad Macc.

Adde, Autorem in repe. l. vnum ex familia.§.sed ſi fundum.versic. Quar to facit.nume.cxxxj.ff. de lega.ii. Didacus Perez Salmantinus.

Illud tamen q supradixi.ſ.q eo ipso q marit⁹ cõsentit q vxor sua negocietur tenet ex cõtractu eũ ea celebrato ex eo q eidẽ per misit negotiari etiam si expresse ꝓhibeat ne cum ea contrabatur crederem verum ꝛ li mitarem quando merces talis negotiatio nis per vxorem contracte essent sufficientes ad soluendum.d.debitum tunc verum sit q de dictis mercibus satisfiet creditoribꝫ vxo ris cum ea contrahentibus contra prohibi tionem mariti secus tamen est si dicte mer ces ꝛ patrimonium vxoris q habet in dicta negociatione non sufficerẽt ad dicta debita soluenda quia tunc non teneretur maritus vltra vires illarũ mercium ꝛ hoc per.d.§.ſi. d.l.ſi quis seruum.vbi contrahens cum ser no habenti peculium obligat dominum pro hibentem.l.eatenus quatenus est in pecu lio ꝛ non vltra facit ter.expressus vbi in hoc Nota ter. casu non tenetur dominus.nisi quatenꝰ ad cum peruenit ter.in.l.ſi quis mancipijs.§.p culus.ff.de instit. qui ter.est multum notabi 125 lis ad hoc. Sexto fallit.d. regula in foro conscientie vbi agitur solũ de salute anime nam tunc licet in hoc contractu nõ interue niat consensus a lege regia requisitus ꝛ p cõ sequens in foro iudiciali nõ valeret talis cõ tractus valebit tamen in foro conscientie cũ interueniat consensus tã viri ꝙ vxoris dũ tãm in rei veritate nulla interueniat fraus.

Adde, Joannem lupum in repetitio. Rubric. de do natio.inter virum ꝛ vxo rem.§.xlviij.col.fina.ꝛ Lison.in.l.lv.Tau ri.singularissime per Tiraquellum.in.l.xv. cõnubiali.in glo.ij. Didacus Perez.

Et hoc potest fundari per sequentia pri mo per id q dicit Inno.in.c. quia propter. de elect. vbi dixit q ꝓuis in electiõe nõfue rit seruata forma data a canonibus dũmo do interueniat purus consensus eligentium tenet in foro cõscientie de quo dicto facit ma gnũ festum.d.Abb.in.c.j.in fi.de in integ.re sti.q valet in omni actu in quo est pretermis sa solẽnitas iuris positiui vt infero anime nunc ꝓ teneatur quis ibi de hoc facere con scientiam ex quo non interuenit aliqua de ceptio ꝛ affuit consensus habentium actum explicare de iure naturali.

Additio. Istam senten tiam sequitur Fe lin.in.c. j. nu. xlv. de cõsti. Jaso.in.l.nemo potest.in.ij. lectio. nume.lxxix.ff.de lega.j.ꝛ alij relati ad hoc a Andre.tiraquello. in loco citato in additio ne precedenti.fol.cxxxvij.nume.xx.ver.con tra videtur. Idem ꝙ dicit Bart.in Ru bri.ff.de acquiren.hereditã.ꝛ est cõmunis se cundum Areti.Alexan.ꝛ Jason.ibi num. xxiij. q heres non confitiens inuentarium non tenetur vltra vires hereditatis in foro conscientie.idem etiam tenet Abb.in.c.tua. de vsur. Felin. vbi plura bona congerit in. c.audituri⁹.nu.j.de simoni. Angel.in sum. verb.heres. versi.vi. Didacus Perez. Inuentariũ nõ cõfitẽs in foro aie ad id tẽ tenet q rece pit ꝛ non vl tra.

Et idem ỗ electione repetit Innocẽ. in. c. si celebrat de cleri. ex co.et sequit Domi. in.c.j. in principi. de spon. libro. vi. per illã ter. probantem q actus potest esse nullus de iure positiuo sed non de iure naturali et idẽ elegãter de electione notat Petrus de ancharra.in regula beneficium in. vij. q. de regul. iur. benefaciunt examinata per ip sum. regula. possessor.in.j.q.eodem titul.et libro de herede extestamento carente solem nitatibus iuris ꝛ habente consensum puri testatoris an licite teneat in conscientia ꝛ cõ cludit q sic cessante fraude.

Nota, pul chram deci sionem.

Addítio, Nota cõclusio nem istã. quod be res licite. ꝛ sine le sione conscientie. tenet bona ex testamẽto ca rente solemnitatibus iuris positiui.habente tamen purum testatoris consensum. modo nulla sit fra⁹. q idẽ plures affeuerãt vbi ꝙ. Bald.scilicet.in.l.j.col.ij.nu.vj.C. de testa. Paul.de cast.in.l.j.§.conditionem.colu.ij. ff.eo.tit. Fortuni.in.l.Gallus.colu.xvj.ff. de lib.ꝛ posth. Anto. de butri.in.c.quia ple rique.de immu.eccl.nu.ix. Imo.in.c.j.vj. fal lentia.nu.xxxix.de consti. Idẽ in.l.nemo po test.vbi Alexan.nu.xxiij.ꝛ Jaso.in.j.lectu ra.nu.lxxij.ff.de leg.j.ꝛ ibi Rip. num.xcix. col.xix. vsq; quero igitur an scriptus heres. Felin.l.c.ecclesia sancte Marie.nume.xc.de consti. Abb.in repet.c.cum esses.col.iij. nu. x.de testam. Gomez ari.in.l.j.Tauri.q.xxj. nu.cvij.ꝛ in.l.lxvij. nu.pen. ꝛ in.l.liij. nume. lxxix. chart. cclvj. in eisdẽ decisionibus vbi videas. Tiraquell.in.l.xv.cõnubiali. num. xxj.fol.cxxxvij. Didacus Perez.

126 Secundo facit pro hoc dictum nõ.et ex pressum.d. Abba. in.c.relatũ.el.j.in.vj.col. de testa.q cõtract⁹ mulieris fact⁹ sine fran de valet in foro cõscientie etiã nõ seruata for ma statuti loquẽtis de consensu propinquo rũ idẽ.d. Abb.in.c.postrectũ.in.ii.col.de re gula. dixit propter gl.ii.ibi. q ꝓfessio facta omissa forma. q̃ trahit in regula. ligat quo ad deũ. 127 Facit qz vbi canõ vel lex fundat super ꝓsumptione si in foro anime certũ sit presumptionẽ illã non esse verã prevalet ibi veritas etiã quãdo lex induceret ꝓsumptio nem iuris ꝛ de iure ẽm Joa.an. in proposi to in.c.is qui.de sponsa.ex cuius verbis hãc doctrinã firmat.d. Abb.ibi. ꝓde.de anc.in. d.regula possessor.in.xi.co.vsi.adducit suã. ꝛ Bal.elegã.in.l.cũ qs in.xj.col.vsi.queritur anter positiua.C.de iuris ꝛ facti igno.ꝛ Jo. de an.in.c.in literis.in.x.co.ỗ rapto. ꝛ l.c.in ciuitate in.viij.col.de vsuris.d. Abb.in.c.j. de cõstitu.est ter.no.in.c.inquisitioni.de sen. exco.ꝛ ibi.d. Anto.est ter.in.c.tua.ỗ spõsa. facit et ꝓ hac limitatione q lz cõdẽnatio in iusta nõ suspẽsa p appellationẽ liget in foro cõtentioso in quo fer ꝓsumit.p sentẽtia.nõ tñ semper in foro cõsciẽtie.vt no.d. Ant. l.c.si cur.in pen.col.vsi.dic.iiij.de elec. hoc idẽ in n⁹o indiuiduo tz Jaſ. in.l.ſi post diuisionẽ. in vltim.col.C.de iuris ꝛ facti igno. sequẽs. d. Abb.in.d.c. relatũ. ꝛ Feli.in.d.c.j.in.xj. 128 col.de consti. Adde etiã pro expeditione

Aureum dictum.

Adde, Lud. Roma.in cõsi. cccxxxvj.versi. Quarta principalis ratio. Lepo. cautel.xxxvj.ꝛ caut.lvj. Jaso. in aut. quas actiones.col.iij.C.de sac.san.eccle. Jo.lup. in repe. Rub.de dona.§.lxxxj.in nu.x.ꝛ glo. in.d.c.audaci.viij.q.j.in.verb.ꝛ nõ per me. vũ dicit.(per improbitatẽ) melior litera est. per importunitatem. secundum quam citat Domi. in.c.quia per ambitiosã.in.j. nota. de rescrip.li.vj. Ex quibus declaratur.l. Tauri.lv. q si maritus per importunitatẽ concessit licẽtiam vxori.nõ est visus ex tali li centia consensisse. Bonus ter. in extrauag. execrabilis.ꝛ ibi glo.verb. extorsisse. ꝛ in.l.j. per Plate.C.de peti.bono.subla.libro.x. et cõfirmat ex his q not.a Bal.in.c.cũ adeo. de reseri. Imol.in.c.tue.de prebẽ. Deci. in. c.ex parte.col.ij.cũ sequẽ.nu.iiij.de rescrip. et adde.l.xiij.tit.iiij.lib.ij.ordin. Did. Perez. Intellectus ad.l.Tauri Lex regul. 129 Ex hoc potest inferri vna not.limitatio

Universidad de Salamanca. BGH

ad.d.l.ſi.C.ſi quis aliquē teſt. phi.vbi habe
tur q̄ vxor poterit inducere blanditiis virū
ſuū vt aliquid ſibi in teſtō relinq̄t q̄ illō nō
habebit locū qſi marit⁹ ex aſſidua vxōis pe
titiōe aliquid ſibi relinquit qō ē notādū. ita
Lex regni. etiā poterit limitari ter. foro legū. li. iij. ti. de
las mā. l. ir. ꝛ eo. fo. ꝛ li. ti. delas dona. l. ij.

Adde. C Jo. lnp. in rep. Ru
bric. ſ. lxxij. col. ij. cum ſe
quen. Joa. bern. in trac.
ſallenti. regula. 498. Minoi. in ſpeculo con
ſcientie. in. ſ. tractu. c. lxj. ꝛ. c. lxvij. Hippo.
in ſingul. 526. Ferdin. gometi. in. l. j. nu. liij.
ꝛ in. l. xviij. nūme. xxvj. in legib⁹ Tauri. vbi
de hoc videre ad plenū licet. Sid. Perez.

130 C Ex hoc ēt poterit inferri no. q̄ ſi pr̄i vi
ta vni filiox q̄ē in poteſtate habebat dona
uerit quintā partē bonox q̄ō p̄ōt foro legū.
Lex fori. li. iij. ti. delas dona. l. vij. nō tñ ex ſua ꝓpria
ꝛ ſpōtanea voluntate vel blādiciis tp̄ius filij.
ſed ex eius filij aſſidua petitione q̄ talis dona
tio nō cōfirmabitur morte pr̄is cū talis do
natio videatur fieri ex quodā calore iracun
die. ꝛ hoc ar. ter. in. d. l. donationes. vbi equi
paratur donatio facta inter virū et vxorē et
facta inter patrē ꝛ filiū in poteſtate cōſti tu
131 tum. C Ex hoc etiā infertur nota. q̄ ſi ego
Infertur. pater habēs plures filios in meo teſtō. vnū.
ſ. Joānē meliorauī. ꝛ poſtea alii filii tui per
ſuaſerūt dicētes. q̄ erat malefactū melioras
re talē filiū. imo q̄ melius ēt vt meliorarem
Anto. ꝛ ita ego pr̄ feci ſuaſionib⁹ aliox fi
liox vel illi⁹ qui poſtea fuit meliorat⁹ q̄ ta
lis melioratio erit adnocāda. illi qui poſtea
fuit meliorat⁹ et applicabitur illi qui primo
fuit a me patre meliorat⁹. q̄ ꝓbo vltra pre
dicta per ſequentia. C Primo per illud qđ
132 Notab. tenet Salice. in. l. quicquid. limitando glo. ꝛ
Declaſio. Bal. ibi. C. arbi. tu. vbi vicit gl. q̄ ſi aliquis
volebat aliquid relinquere pupillo et tutor
fecit q̄ ſibi relinqueretur q̄ tutor non tene
tur pupillo q̄ intelligit ibi Salice. eſſe verū
quando tutor blando ſermone indu xit teſta
torem ad ſibi relinquendum alias ſi fraude
ꝛ dolo dictum teſtatorem indurerit tutor vt
ſibi relinquat tenebitur eidem pup llo ad in
tereſſe. ꝛ ita intelligitur ſimilis gl. in. l. ticio.
in verbo. inctibiſſet. ff. ad municipa. facit glo.
no. in. c. quicūq; in verbo aut neglectū. xij.
q. iiij. que vult q̄ prelatus qui poterit acqui
rere eccleſie ꝛ illud neglexerit. ꝛ potius pro
curauit ſibi acquirere q̄ tenebitur eccleſia.
133 C Facit etiam text. ſingularis in clementi.
ſede primi. puniens pena ex̄or̄ punicationis

prelatum vel facer dotem volentem relinqne
re alteri eccleſie puta cathedrali. ꝛ ille preia
tus tantum fecit verbis ſuis q̄ fecit relinqui
ſue eccleſie. Facit etiam ter. in. c. fraternita
tem. cum gl. ſuper verbo. Ad nona. ſbi. Cū
electus fuit. de ſepul. Facit text. ſingularis
ſecundum Dan. Rudo. d. Alexan. ꝛ Jaſo.
in. l. dedi. ſ. q̄ō. ff. de condi. ob cau. per quē
ipſi dicunt. q̄ ſi tu impedis me ne aliquam
cōmoditatem conſequar etiam ſi ad illā nō 134
competebat mihi ius agēdi teneris mihi ad
omne intereſſe. C Facit ex̄preſſa determinatio
no. Ange. in. l. nonenim. per illum ter. ff. de
inoffi. teſtamen. vbi per illum ter. cum gloſ.
dicit ſe ſemel obtinuiſſe quandam magnam
hereditatem in fauorem quorundam fratrū
pauperum quibus teſtator in teſtamento be
reditatem relinquerat ꝛ agnati qui iſtud in
tellexerunt tantum moleſtarunt teſtatorem
ei perſuadendo q̄ male faciebat relinquere
bona ſua talib⁹ fratrib⁹ qui nihil boni vnq̄
facerent pro anima ſua et tantum fecerunt
q̄ mutauit teſtamentum ꝛ illos agnatos be
redes inſtituit aduocāda fuit hereditas ab
illis agnatis de quorum doloſa perſuaſio
ne apparet ꝛ ita dicit fuiſſe aduocatum per
dicta. l. non enim idem tenet. Angel. in. l. j.
in fine. C. ſi quis ali. teſta. prohib. vbi dicit q̄
queſtio ſuperius relata fuit de facto Peru
ſii ꝛ q̄ ita fuit iudicatum eo tunc exiſtēte vi
cario domini epiſcopi. refert et ſequitur ibi
Jaſon ꝛ melius ꝛ latius not. dicta. l. dedi. in
dicto. ſ. q̄ō. in prima colu. facit etiam text.
in. l. lucius. ſ. sempronia. cum gloſa. in ver
bo. actionem. ff. de leg. ii. Facit q̄ dicit An
ton. de Butrio in conſilio. lxxviij. in quan
tum ibi ipſe trahit qualiter contra prohibē
tem teſtari datur actio de dolo ad intereſſe
quem ibi videas. C Item adde q̄ quan 135
do iudex videret aliquem propter metū nō
audere teſtari poſſe ex officio ſuo accedere
ad infirmum ad hoc vt libere teſtetur ꝛ vo
cere teſtes ꝛ notarium vt illi non tollatur li
bera teſtandi facultas caſus eſt ſingularis
ſecundum intellectum Odofredi. ibi in lege
curem. ff. de teſtib⁹. C Cum verſetur fauor 136
publicus vt teſtamenta fiant ꝛ ſuum poſſint
habere ex̄itum. l. iij. ff. de teſtamen. ꝛ. l. vel ne
gare. ff. quēadmod. teſta. aperi. quem ter. re
putat quo ad hoc ſingularem Bal. nouell.
in tractatu. ſocrum in. vi. parte. in. xviij. pri
uilegio in. ſ. q̄ eſt notandū quia multories
aliquis vult facere teſtamentum tamen non
audet propter timorem proximorum cōiun

guineorū q̄ ipſum impediūt forte egrotantē
ꝛ timentem accellerationē mortis nā poteſt
tunc iudex ex officio ſuo vt dixi accedere ad
talem infirmū ꝛ teſtes adhibere ꝛ notarium
vt illi ſupradicto modo non tollatur libera
teſtandi facultas per dictā. l. curent. ſicut di
cim⁹ in ſimili quādo filia eſt in poteſtate pa
tris ꝛ a patre ruboze virginali nō audet pe
tere ſe maritari ꝛ dotari ꝛ pater eſt negligēs
vel forte ex̄preſſe renitens vt aliquando ſo
let cōtingere. ꝛ nec forte habet cognatos qui
vellint hoc onus adeundi iudicem ſuſcipe
re. ꝛ ipſa forte eſt vtro matura tunc iudex ex
officio ſuo debet impartiri officium ſuū etiā
filia non petente in cogendo talem patrem
conſtituere dotem congruam. textus eſt no
tabilis in. l. iij. poſt principium. ff. de iure do
tium vt trahit Bald. nouellus. in dicto tra
cta. doti. in dicto priuilegio. xviij. in p̄ncipio.
137 quod eſt bene notandum. C Et ex hiis po
Nota. terit dari limitatio ad ter. in. l. iij. ſ. hoc aūt
iudiciū. ff. ō damno infect. ꝛ ad ter. in. l. j. ſeu
vnica. C. vt que def. aduoca. quib⁹ cauet q̄
iudex non p̄ōt ſuplere ex officio ſuo ſed ſuū
officium debet impartiri parte petente. nam
hoc fallit fauore dotis ꝛ fauore teſtamēti. in
quibus vertitur fauor publicus. l. j. ff. ſolu
to. matrimonio. ꝛ dicta. l. vel negare. quia vi
cta regula fallit vbicunq̄ vertitur fauor pu
blicus ſecundum Innocen. in. c. ad noſtrā.
in. ij. vbi etiam moderni de iureiuran. ꝛ hos
caſus notat ꝛ adde ad illos quos ponit do
minus Alexander. in dicto. ſ. hoc autem in
dicium. ꝛ in dicta. l. vnica. vbi licet pleniſſi
me locutus eſt in iſto articulo. ſcilicet in qui
bus caſibus iudex impartitur officium ſuū
parte nō petente. nō tamē poſuit iſtos duos.
ſcilicet de dote ꝛ teſtamento.

Additio. C Iſtos caſus re
fert et ſequitur Go
met. in. l. j. num. cl.
fol. xxiij. col. ij. in legibus Tauri. Dida
cus Perez Salmantinus.

138 C Secundū adde. habemus hodie de iure
Exponitur. noſtri regni q̄ nullus ſe ſubmittat iuriſdi
Loadi. li. iij ti. j. l. vj. tioni eccleſiaſtice: neq̄ faciat obligationem
cum iurameto iunctim vel ſeparat m ꝛ ſi ta
lis obligatio cum iuramento fuerit celebra
ta non valeat. neq̄ aliquam poſſit facere fi
dem: neq̄ probationem: neq̄ iudices ta
lem obligationem mandent execution. ꝛ q̄
nullus tabellio talem recipiat obligationem
cum iuramento modo iunctim cum contra
ctu modo fiat ſeparatim dictum iuramentū
a contractu ſub tali pena. q̄ ſi talis tabellio
ſignauerit talem obligationem iuratam per
dat officium tabellionatus. ꝛ in ſuper ſcrip
ture ſue de cetero non faciūt fidem neq̄ pro
bationem ꝛ perdat medietatem bonorum
ꝛc. ꝓ vt trahitur in libro ordinamen. lib. iiij.
titulo. j. l. vj. incipiēti. C Porque ſomos in
formados ꝛc. iſtam. l. ſemper intelleri in cō
tractibus qui de per ſe poſſint ſine iuramen
to valere. vt in talibus contractibus ſi appo
natur iuramentum vendicent ſibi locum pe
ne per dictam. l. vj. ſtatute. ſecus tamen eſt
in contractibus qui ſine iuramento non poſ
ſint valere vt eſt cōtractus minorum auth.
ſacramenta puberum. C. ſi aduerſus vendi.
iuncta. l. j. eodem titulo ꝛ in contractibus fa
ctis ſuper alienatione rerum dotalium qui
non valent ſine iuramento. l. vnica. ſ. ſed cū
ler. C. de rei vxor. actio. l. cū quis. ff. ſolo. matri
mo. ꝛ per totum titulum de fundo dota. ꝛ in
ſti. quibus aliena. licet. vel nō. in p̄in. ꝛ. c. cū
contingat. de iureiuran.

Additio. C Comprobatur
ex ſententia Bal. in.
l. j. nu. xvij. C. de in
ſti. ꝛ ſubſti. dum dicit. conditionem impoſſibi
lem. ex natura actus non fore reliciendā. li
cet alias ſi non eſſet. contrarium foret. de cu
ius intellectu erbuberantiſſime per Ferdi
nan. gometi. in. l. lxv. Tauri. nu. iiij. ꝛ adde Lex regni.
pragmaticam. fol. clxvj. col. iiij. ꝛ fol. cxcvij.
col. ij. Didacus Perez Salmantinus.

C Et in promiſſione arrarum. que non va 139
let ſi fuerint promiſſe vltra decimam partē
bonorum promitentis non valēt vltra dictā
decimam. vt habetur foro legum. libro. iij. ti Lex fori.
tulo. ij. l. ij. niſi interveniat iuramentū. ſecun
dū Joan. andre. in additioni ad ſpecul. in
titulo de ſenten. ſ. vt autē. in additione inci
pi. ad hec. vt etiam trahitur per dominum
Alexand. in primo volumine conſiliorū cō
ſilio. xxvij. incipienti. Eliſo libello produ
cto per procuratorem petri.

Additio. C Promiſſū vl
tra decimā partē
nomine arrarum
contra diſpoſitionē. l. fori. a Autore. citatā. Lex Tauri.
vel. l. l. Tauri. que idē diſponit firmari iura
mēto. tz Joa. lup. in repe. Rub. ō donatio.
ſ. xxiij. ꝛ Gomez ar. in. l. 48. in legib⁹ Tau
ri. nu. xiij. cōfirmari p̄ōt ex adductis a Tira
quell. in. l. xv. connubiali. in. glo. ij. in fina. q.
nu. xxv. Hodie vero arre nō debent excede Arre certa.
re octauam partem. vt in lege. cj. in cuius

Universidad de Salamanca. BGH

edere non debent.

de Madrid.anni. ḉcc.ſ.xxxiij. per quã fuerunt amplitate predicte leges regni. Roder. ſuarez exiſtimat vltrã diſpoſitionem legalẽ promiſſum nõ firmari iuramẽto.in.l.j.titu. de las arras.fol.cxxxij.col.j.ꝛ allegat ad id.l.

Lex fori iuzgo.

vj.titu.j.lib.iij. fori iuzgo.ſed primõ ob vinculum iuramenti veriorẽ ꝛ tenendam exiſti

Arre apud nos q̃ ſint.

mo. ¶ Arre vero apud hiſpanos que ſint optime declarat doct. Hidac.couarr.in epitome.in.ij.parte.c.iij.ſ.vij.col.fin. que arre

Lex regni. Mores boc.

non confiſcabuntur ex delicto mariti.l.iij.titu.viij.lib.viij. ordinamẽ. Solutoq; matrimonio proprietatem preciptant filijs priorie matrimonij. mariti premortui a quo proceſſerunt arre ſoꝛe ſeruandam.firmat ita cõſultum fuiſſe a ſe in caſu contingenti Francis. Crem. in ſingu. ciꝛcij. incipi cõſulut pri-

Regie legis

die.ꝛ eſt.regia.l.xxiij.ff.vj.part.iiij.ꝛ.l.xxvj. titu.xiij.part.v.. Hidacus Perez.

140 ¶ Omnino vid.ſ.num. lviij.ꝛ ibi in additione.

Er donatio facta per patrem filiofamilias que nõ valet incontinenti.l.ij.C.de inof. donatio.ꝛ.l.do.C.de don.inter virũ ꝛ vroꝛem.tamen firmatur iuramento.ſecundum Bald.in.l.iij.in vltima queſtione.C.de vſu ca.pro empto.ꝛ in repe.l.ij.in.xvj.char.ꝛ in volumine conſiliorum conſilio. ccclxxij.ꝛ dominus Abbas in dicto.c.cum contingat.in vlti.col.idem tenet dominus alexand.in.l.ſi donationẽ.C.de collat.ꝛ Jaſon.vbi ponit ꝛ plures alias concordantias in.l.frater a fratre.in penulti. colum. ff. de conditio. inde.

141 ¶ Similiter donatio inter virum ꝛ vroꝛem non valet ſi fuerit facta conſtante matri-

Donatio inter virũ ꝛ vroꝛem firmat iuramento.

monio toto titulo.ff.ꝛ.C.de donat. inter virũ ꝛ vroꝛem.tamen ſi fuerit iurata firmabitur iuramẽto ſecũdũ Bar.in.l.Scius ꝛ Angelus.ff.ad legem falcidiam.ꝛ in. l. ſi quis pro eo.ad finem prin.ff.de fideiuſſo. Ange.in.l. pen.ſ.mulier.ff.ſolu.matrimo. Imo.in.l.ſi quis inquilinos.ſ.ſi.vbi moderni.ff.de lega. j.cũ multis aliis concordantijs quas late poſuit Jaſ. qui etiã hãc tenuit opinionem tãq; magis cõmunẽ in.l.pacta que contra.in.ij. col.C.de pactis.ꝛ in pacto de ſtruta ſtipulatione q̃ non valet.l.ſtipulatio hoc modõ tãcta.ff.de verborum obligatio.ꝛ.l.fina.C.de collat.niſi iuramẽto firmatur.c.ij.de pactis. li.vj. nam tales contractus ꝛ ſimiles quãdo cũq; ſunt. iurati dico q̃ nihilominus valebunt ꝛ de talibus obligationibus etiam iuratis non intelligitur dicta.l.vj.ꝛ vt oppoſita iurata ſe oppoſita clarius illiciſcant. l. munerum.ſ.mixta.ff. de munc.ꝛ bono.adduco. primo fundamenta que faciunt pro contraria parte. ¶ Et dico primo q̃ dicta.l.vj. vi detur q̃ non ſolum habeat locum in contractibus ſine iuramento valituris verum etiã in illis qui non valent ſine iuramento vt in caſibus ſuperius relatis ꝛ eis ſimilibus probatur quia.l.vj.loquitur indiſtincte ergo indiſtincte eſt intelligenda vulgata.l.ꝺ precio. ff.de publici.l.j.ſ.ꝛ generaliter.ff.de lega.ꝓhan.glo ſa.in.l.iij.ff.de offi. preſi. hinc dicit. Baldus.in.l.in fraudem.ſ. fina. per illum ter.ꝛ gl.ff.de teſta.mili: q̃ vbi ſtatutum nullum caſum excipit.non debet iudex excipere idem Bal.in.l.cum ancillis.in vltim. col. C.de inceſt.nup.no.argu.glo.ibi q̃ vbi ſtatutum non determinat nec̃ ego determino ꝛ ſic lex vel ſtatutum eſt ſeruandũ prout iacet ꝛ idem Bald.in.l.ſi furioſi. per illum ter. in ver. non loquitur. C. de nuptijs. ꝛ in.l.teſtamentum non ideo.in fi.C.de teſta. facit.l. ſi ſeruum non virit prẽtoꝛ.ff. de acquit.bere.cum igit̃ dicta.l.vj.loquatur indiſtincte.ꝛ nullum caſum excipiat nec̃ hoc determinet nec̃ per conſequens dicat indiſtincte eſt intelligẽda ꝛ nos determinare hec non debemus nec̃ dicere poſſumus ſcilicet vt dicta.l.vj. ſolum intelligatur in contractibus per ſe valituris ſine iuramento ꝛ non in contractibus que alꝫ ſine iuramẽto effectum non habent. ¶ Secundo facit quia dict.l. vj. loquitur indiſtincte per verbum (ningun lego.) ꝛ per verbum (non faga obligacion) ibi ningũ (lego).ꝛ per verbum (non faga obligacion.) que verba tãq; indiſſinita eqꝑ pollent vniuerſali.l.ſi pluribus.vbi Bart.ꝛ moderni.ff.de lega.ij.ꝛ ſic perinde eſt dicere ningũ lego.ac ſi diciſſet ningũ lego maiozem ꝛ ſic de ſingulis. ꝛ codẽ mõ pinde eſt dicere. (obligacion) ac ſi diciſſet. oꝛa ſta valedera ſin iuramẽto. ¶ Tertio facit quia ſtãte rationẽ legis debet ſtare eius diſpoſitio. l. adigere.ſ. cõmunis.ff.de iure.patro.c.ꝛ ſi chriſtus.de iureiurando. cum ratio legis ſit anima legis.l.cum pater.ſ. dulciſſimis.ff.de lega.ij.l.militis agrum.ff. de re mili. Sed ſic eſt.q̃ ratio dicte.l.vj. prohibentis in contractu admiti iuramentum eſt ne cauſe ſeculares trahantur ad foꝛum eccleſiaſticũ.c. nouit.v. poſtremo.de iudi.c.per venerabilem. de elect.ꝛ.c.ſi.de foꝛo compe.li.vj.ꝛ trahit Bald.in.l.liberti.in vltima col. C. de operis liber.in.l.ordinarij.C.de reiuendi.in.l.ſi in vltima col.C.de rebus credit.ꝛ in au. ſacramenta puberum.in.iij.col.de pace.iura. firma.ꝛ in addi.Specu.in.titu. de cõpertin.

142

143

iudi.adi.ver. iuramentum.ꝛ q̃ iſta ſit ratio.dicte.l.vj.probant.verba ipſius legis ibi E la nuestra jurisdicion real a causa desto recibe detrimẽto ꝛc.ergo ꝺ habere locũ diſpoſitio.ꝺ.l.vj.in caſu in quo cõtract⁹ nõ valet niſi mediãte iuramẽto cum etiam dicto caſu.cauſa minoris trahatur ad foꝛũ iudicis eccleſiaſtici.

144 ¶ Quarto facit quia ſi principes noſtri illuſtres.vj.legis cõditores voluiſſent iſtũ caſum excipere boꝛ i eadẽ.l. exceſſiſſet.l.vnica.ſ.ſi.C.de cadu.tolle.ꝛ.c. ad audientiã.de decim.vt fecerũt in alio caſu poſito in ſi.eiuſdem legis vbi dicerunt q̃ reſpectu reditꝰ eccleſiaſticorum valeant clerici ꝛ prelati apponere iuramentũ in ſuis cõtractibus.

145 ¶ Quinto facit quia exceptio firmat regulam in contrarium.l.j. vbi gl.ff.de reg. iuris.ꝛ in rubrica. de reg. iuris. lib.vj. per glo.ꝛ doctores ſed ſic eſt q̃ dicta.l.vj.excepit vnũ tantũ caſum quem nũc de proximo viri in quarto fundamẽto ſupioꝛi: ergo regula illius legis remanet firma in alijs.

146 ¶ Sexto a verbis ꝛ mẽte legis quibus ſtare conuenit nõ eſt recedendum. l. nõ aliter. ff. de lega.iij.ꝛ.l.j.ſ.is qui nauẽ.ff.de exercit.

Adde. ¶ Philip. dec. in conſil. cxxxix. nume. ij. ꝛ conſil. clxvi.ꝛ in con. cclxxxvij. nume. vij. Didacus Perez.

¶ Sed vba ꝛ mẽs dicte. l.vj. ſunt ne cauſe ſeculares trahantur ad foꝛũ eccleſiaſticum vt patet in prohemio eiuſdẽ legis pro vt ſupra narraui. ergo ſequitur q̃ dicta.l.vj. nõ ſolum habeat locum in contractibus qui poterant effectualiter valere ſine iuramẽto. verum etiã in contractibus qui non poſſunt in effectu valere ſine iuramento. verum etiã in contractibus qui non poſſunt in effectu ſine iuramento. valere cum vtroq; caſu ſecũlares traherentur ad iudicem eccleſiaſticũ.

147 ¶ Septimo in generali prohibitione non videtur quis ea excipere q̃ veriſimiliter non eſſet excepturus ſ argumen. l. generali. ff. ꝺ pigno.ꝛ.l.j. C. que res pig. obli. poſ.

Additio. ¶ Adde Negusanti. in tract. ꝺ pignoribꝰ. in. ij. parte. mẽbro. ij. nu. xxxvij.ꝛ in nu. xij. Mathesila. in ſing. cxxxvij. Petr. gerard. ſing. xxxv. ¶ Opp. in ſing. cccxiiij.ꝛ in cõſi. xxj. nu. xix. Minorita. in ſpeculo conſcientie lib. ij. c. xvij. ſ. iiij. Piero. cagnol. in repe. l. ſi. nume. ciij. ꝛ. cv. C. de pact. Felin. in. c. ex parte col. iij. ꝺ conſti. Bonus ter. in. c. cum in generali. de

Lex regni.

officio. vica. lib. vj. vbi per glo.ꝛ doctor. ꝛ.l. v. titu. xiij. parti. v. Didacus Perez.

¶ Sed ſic eſt q̃ ex prẽſtatione iuramẽti huius cauſa traheretur ad iudicem eccleſiaſticum q̃ nõ eſt credendum principẽ excepiſſe ergo non venit talis exceptio adaptanda. dicte.l.vj. ¶ Octauo a forma legis nõ eſt recedendum.l.nemo poteſt.ff.de lega.j.l. certa forma. C. de iure fiſci. libro. x.l. q̃ ait.ff. de adul.l.ſi acp. ad legem acquili.ꝛ.l.furem.ff. ad.l. Corne. de ſica.

148

Adde. ¶ Deci. conſi. xj. mun. in. Gomeſi. in. ſ. ſuper eſt. nume. xl. inſtit. de actio. Buſtiel. benedict. in repetitio. c. Raimut⁹ verbo in eodem teſtamento relinquens. in. ſi. nume. xxvij.ꝛ in nume. lxxij. de teſtam.ꝛ per eundem in. q. de epiſcopat. nume. xli. Mathe. de afflictis in conſtitu. Neapolitan. libro. ij. Rubr. xvij. col. ij. num. v.ꝛ in Rub. xxiiij. col. iij. nume. xij.ꝛ in Rubr. xlv. de appella. nume. xlj. col. iiij. per noſtrum authorem. in repetitio. l. vnum ex familia. ſ. ſed ſi fundũ. nume. ix. ff. de lega. ij.ꝛ ibi in noſtra additione dirimus. Didacus Perez.

¶ Sed ſic eſt q̃ in dicta.l.vj. ponitur ꝓ forma q̃ ad hoc q̃ valeat cõtractus non debet continere iuramentum alias cõtractus erit nullus quia nõ eſt in eo ſeruata forma ipſius legis que debet etiã a minoribus ſicut a maioribus ſeruari ꝛ a quacunq; perſona vt dictis legibus trahitur ergo contractus a minoꝛe etiam factus valebit ſine iuramẽto vel cum iuramen. ¶ Sed ſupradictis non obſtantibus contrarium vt credo eſt verius imo.q̃ dicta.l.vj. ſolũ habeat locum in caſibus in quibus contractus alꝫ ſine iuramento valerent non autem econtra q̃ patet per ſequentia. ¶ Primo quia quando contractus poteſt ſine iuramento valere ꝛ eidẽ additꝫ citur iuramẽtũ tũc tale iuramentũ venit in cõſideratiõe ex eo quia ad nil aliud vꝫ apponi niſi ad hoc vt cauſa poſſit trahi ad iudicem eccleſiaſticum ꝛ non ad alium effectum cũ contractus de per ſe valebat nec̃ indigebat iuramenti adiutorio ꝛ propterea tale vt dico iuramentum attenditur in conſideratione ſed quando contractus non poteſt valere in effectu ſine iuramento. tũc nõ attenditur ipſum iuramentum q̃ fit. ſed contractus propter quem fit ex eo q̃ tale iuramentum non fit ad alium finẽ niſi ad hoc vt contractus valeat.ꝛ non ad hoc vt cauſa trahatur ad iudicem eccleſiaſticum.

A forma legis non eſt recedendũ.

149 Opinio Bartholi ꝓ parte affirmatiua

Universidad de Salamanca. BGH

150 ¶Et quicūq; agāt hominēs finis eſt attendendus.l.non omnis.ff.ſi cert.peta.ꝛ q̄ hoc ſit verū q̄ nō cōſideratur illud q̄ ſit.l.iura mēntum: ſed illud propter quod ſit.i.cōtractꝰ cui adiungitur eſt ter.in.l.illud.ff. ad legem aquil.ꝛ in.l.verum.cum ſimilibus.ff. de fur. facit ad idem ter.in.l.cum aurum.ſ.pernemiamus.ff.de aur.ꝛ argen.lega. vbi habetur q̄ cū quid eſt propter aliud cōſideratur id ꝓpter quod eſt.ꝛ ſic cū iuramētū in dictis cōtractibus qui ſine eo nō valēt fiat propter dictos contractus non debet tale iuramentum conſiderari ac ſi poſitum non fuiſſet ſed tantum contractus quibus adiungitur. ¶Secūdo facit quia tale iuramentū in dictis contractibus adiunctū eſt neceſſariū ad ipſorū validitatē.d.aut.ſacramēta puberū. ꝛ.d.c. cum cōtingat.ergo.d.l.vj.nō habet locū cū neceſſitas nō habet legē.l.i.ff.de offi. conſu.
151 ꝛ.l.i.C.de operis liber. ¶Tertio facit. lex larga ꝛ generaliter loquēs debet intelligi in dubio vt minus ledat ꝛ corrigat ius cōmune.l.ſi quando.C.de inoffi.teſta. cum ſimilibus.ergo prohibitio dicte.l.vj.debet intelligi ſaltim bijs contractibus qui ſine tali iuramēto nō poſſunt valere cū poſſit in alijs contractibus verificari gḷs in dubio dicta.l.vj.indi ſtincte lederet ꝛ corrigeret ius cōmune quod eſſe nō debet.d.l.ſi q̄ſi. ¶Quarto cū quid p
152 mittitur omnia videtur permiſſa ſine quib⁹ illud nō poteſt fieri.l.illud.ꝛ.l.nec bijs.ff.de acq̄ri.here.l.ad rem mobilē.ff.de procurat. ſed ſic eſt q̄ minores permittūtur cōtrahere toto titu.ff.de mino.ergo vt ſibi permiſſum iuramentū ſine quo in effectu nō valeret cōtract⁹.q̄ ratio videtur ceſſare in illi cōtractibus qui ſine tali iuramēto valent. ꝓ quo facit.quia ad cōceſſionē generis videtur cōceſſa quelibet eius ſpecies.l.ſi fundi.ff.de ſū. inſtru ꝛ.l.iij.C.ne fil.rem.quam ven.euin.
153 ¶Quinto verba debent intelligi in potiori ꝛ validiori ſignificato.l.j.ſ.qui in perpetuū. ff.ſi ager.vectig.vel emphi.vendi.

¶Additio. ¶Adde optimū ter.in.c.ſi quem.ō ſentē. cr.com. ꝛ in.l.ſi vno.ff.loca. Jaſo.in.l.ſi tibi pecuniā.ff.ſi certum.peta. Bulī.benedict.in rep.c. Raynutius.verbo.duas habens filias.nu.clxiij. de teſtam. Guid.papa in tracta. de compulſoꝛijs literis.q.ij.nume.ij. Hippoli.in.l.eos. nume.xvi.ff.de falſis.ꝛ in.l.de minore.ſ.pius filiū.nu.cri.ff.de q̄ſt. Caſſane. in cōſu. Burgū. fol.ccdxxiij.col.j.nu.j. Didacus Perez.

¶Sed ſic eſt q̄ in dicta.l.vj.ponitur iſtud verbum obligatio quenō poteſt fieri cum iuramēto.vt dicit ibi ter.(Los legos q̄ ſe obligā cō iuramēto.)ꝛ ibi. (No ſagan obligaciō).ꝛ ibi.(Ni fagā iuramēto por la tal obligaciō.)ꝛ ibi(No la reciba ni faga la tal obligaciō cō iuramēto.)ꝛ ibi(Si ſignare el tal eſcrtnāo la obligaciō.)ergo intelligi ē obligatione que ſumitur in potiori ſignificato ꝛ per cōſequens dicilla que per ſe valebat ſine iuramēto.que eſt potior altera que fit cū iuramento.ꝛ ſic de tali obligatione que nō valeret de per ſe ſine adiutorio iuramenti nō intelligitur.d.l.vj.cū in ea ſit debilius ſignificatū ꝛ fragilioris effect⁹. ¶Sexto q̄ cū.d.l. 154
vj.loquatur de obligatione.debet itelligi de illa q̄ eſt efficax ꝛ effectualiꝭ ꝛ que nullā partē tur exceptionē. vt ſunt obligationes facte a maioribus.ꝛ ſuper reb⁹ ō quibus ſine iuramēto permiſſa eſt alienatio. Nā obligatio eſt Obligatio quidē.
iuris vnicuīā quo neceſſitate aſtrigimur alicuiꝰ ſoluēde rei ſm noſtre ciuitatis iura.ſ. ſ.inſti.de oblig.ꝛ.l.creditores cū legib⁹.ſe.ff. de vb.ſig.ꝛ.l.nō vt cepiſſe.ff.ō reg.iu.igitur nō dz.d.l.vj.intelligi de obligationib⁹ que p ſe nō ſunt efficaces ſine iuramēto.q̄ tūc in talibus obligationibus non caderet diffinitio obligationis q̄ debet attēdi ſm Bart.in.l.j. ff.de teſtam.ꝛ in.l.j.ſ.j.ff.de tute.ꝛ ꝓPau.de caſt.in.l.j.in pn.ff.de inſti.ꝛ iur.ꝛ ſic ſumpto argumento a diffinitione qō eſt validū in iure.l.filiū.ff.de bijs qui ſunt ſui vel alie. iur. d.l.vj.dz intelligi de illis obligationibus q̄b⁹ cōuenit.diffinitio.ꝛ per cōſequēs de obligationib⁹ quib⁹ obligātes diſtringūtur ſine iuramēto ꝛ nō de illis q̄ nō inducūt neceſſitatē ſine eo. ¶Septimo vba ſunt cū effec- 155
tu intelligenda.l.j.ſ.hec aūt vba.ff.q̄ q̄ſcp Verba.
iuris.l.pen.ſ.pen.ff.ne quis cū q̄.l.quotiēs. ff.qui ſatisda.cog.l.aliud eſt capere.ff.de vb. ſigni.l.ſi is qui rem pigno.ij.ff.de fur. ꝛ.c.ſi. cū ſua glo.de ſpōſa.ꝛ.c.relatum.cum glo.de cleri.non reſi.ꝛ in.c.qualiter.de pactis.

¶Adde. ¶Autorē in rep.l.ſi ex legati cauſa. nu.34.ff.ō verb.obli.gi.in.c.hec autē verba.verbo.cum effectu.de ſent.ex cōm. Dec.conſi.xxiij.nu.iiij.ꝛ conſi.dcxcvj. nu. ij.Ludo.Romeſi.in.ſ.ſupereſt.nu.xc.inſti. de actio.ꝛ in reg.cancellarie de iure queſi.nō tollen.q.xxj. Tiraquell.de vtroque retract. ſoli.xvij.nume.viij.ꝛ ſolio.clviij.nume.vij. Caſſane.in conſuetud.Burgun.fol.cxlvij. col.iiij.nu.xij. Didacus Perez.

¶Cū igitur.d.l.vj. dicit ꝛ loquitur in pluribꝰ ptibꝰ de obligatiōe vt dixi ſupra in ſexto fundamēto ꝓ hac pte ſecūda adducto dz intelligi de ea obligatiōe q̄ p ſe in effectu valeret ꝛ nō de alia que in effectu nō fuiſſet effi-
156 car. ¶Octauo q̄ ſi.d.l.vj.intelligeretur ō cōtractibus nullis per indirectū tollerēt p̄cipes noſtri facultatē cōtrabēdi in caſib⁹ ſuperioꝛib⁹ q̄b⁹ nō eſt cōcedendū q̄ patet.q̄ dicti cōtractus quos ſupra in principio exēplificauī.de iure cōmuni nō valerēt ſine iuramēto p iura ſuperi⁹ allegata ꝛ cū iuramēto etiā nō valerēt ex diſpoſitiōe.d.l.vj.ꝛ ſic nullo modo ſuꝑadicte perſone poſſent cōtrabere.ꝛ per cōſequēs p̄cipes vt dixi tollerent facultatē cōtrahendi q̄ fieri nō poſſet cū cōtract⁹ ſint de iure gentiū.l. ex hoc iure.ff.de iuſti.ꝛ iure.ꝛ.ſ.ex hoc iure.inſti.de iure natu.ꝛ hoc iuxta nota.per gl.ꝛ modernos in.l. fina.C.ſi contra ius vel vtili.publi.ꝛ in.l.ſi. de conſti.prin.glo.ꝛ docto.in.c.que in eccleſiarum.de conſti.ſtrabit.d. Alexand. in.l.beredes.in princi.ff.de acquiren.poſſe.ꝛ ſi hoc non permittitur principi directo: ergo neq̄ per indirectum.l.ſi is qui.ff. de vulga.ꝛ pupilla.ſubſti.l.pupillus.ſ.j.ff.de auto.tuto.ꝛ l.j.C.de natu.liber.

¶Adde. ¶Hiſpanū doctor. Didac. Couarru. in ſuo epitome in.4.decre.iij. par. c.viij.ſ.v.nu.iiij.vbi vide. Didacꝰ Perez.
¶Et q̄ vna via prohibetur alia cōcedi dz
157 regula cū quid de regu.iur.li.vi. ¶Nemo nemo preſumitur velle inuenire viā contra ſe ꝛ ſuam vtilitatem ad damnum ꝛ detrimētum ſuum.l.cum de indebito.in princi.ff.de probat.ſed ſic eſt q̄ ſi dict.l.vlt.intelligeretur de omnibus obligationibus indiſtincte tantum.dicta.l.vj.redundaret in damnum ꝛ detrimentum condentium:ergo ꝛc.q̄ probatur: quia ſi dicti contractus de quibus ſupra fuiſſent nulli ſine iuramento de iure cōmuni ꝛ cum iuramento de iure regni ex tali-
Gabella. bus contractibus non ſolueretur gabella cū ex cōtractu nullo non debet ſolui gabella ſecundum Bar.in.l.fina.ſ.ſi.C.communia. de lega.ꝛ Bald.in eadem.l.ſi.ſ. ſi. vbi etiā Jaſon.Bald.in.l.non dubium in.ij.nota. vbi etiam ꝓPaul. ꝛ Jaſo.C.de legi. Ange. in.l.Marcel.ſ.res que.ff.ad Trebellia.ꝛ eſt ter.no.vbi hoc notat Bal.ꝛ Salice. in.l.ij. C.de euincbis.adde q̄ dixit Jaſon.in dict. l.non dubium.in.iij.col.q̄ ex contractu nō ſorciente effectum non debet ſolui gabella.

¶Adde. ¶Jaſo.in.l. poſſideri. ſ. Neruа.nu.vij.ff.de acqui.poſſe. Hippoli.in.l. fina.nu.xviij.ff.de queſtio.ꝛ in repe. Rubrice.ff.de fideiuſſo.nume.cvij.ꝛ in conſ.cxviij. nu.liiij.idem in conſi.xxxviij.nu.iij. Caſſan. in conſuetud.Burgūd. fol.clxiiij.col.iiij. in rub.iiij.ſ.x.nu.iiij.ꝛ fol.cccl.xxvij.de gabellis.in.q.ij.nu.iij.ꝛ Tiraquel.in tract.de vtroque retract.ſ.j.glo.ij.nu.vij.fol.xvij.facit etiam pro hoc gl.celebris.in.l. ſi iuder.ff. de var.ꝛ extraor.cogni.ꝛ notata a Cremēſi. in ſingula.crij.ſtatuto cauetur.ꝛ a Hipp.in prati.ſ.attingam.nu.xlvij.ver.ſed queri poteſt quando captura eſt nulla.ꝛ in conſi.xcv. nu.v.ꝛ conſi.cxxv.nu.xlvj.ꝛ confirmari etiā poteſt ex allegāti ſententia ꝓPau.caſtren.in. l.j.ſ.ſi rem.numer.ij.ff. de poſiti. Didacus ꝓPerez Salmantinus.
¶Que ratio ceſſat in contractibus ꝛ obligationibus que valent ſine iuramēto ex quibus debetur gabella.ꝛ ſic nō eſt credendū q̄ p̄cipes de talibus cōtractibus intelligerēt q̄ō etiā pz:q̄ intētio illi⁹.l.vj. ē augmētare. vt pz in principio illius legis. ibi dum dicit. (E la nuestra iuriſdiciō real a cauſa dello recibe detrimēto.)ꝛ ſi. d.l.vj.intelligeret de cōtractib⁹ inutilib⁹. tunc diminueretur p̄monlū regale ꝛ ſic inducta ad augmētū operarētur diminutionē cōtra ter.in.l.legata in utiliter.ff.de lega.j.ꝛ inducta in fauorē rector querētur in dānū cōtra.l.q̄ fauore.C.de legi.ꝛ p cōſequēs act⁹ agētiū oparetur cōtra intētionē ipſorū.l.nō omnis.ff.ſi cer.pet.ꝛ.l. obligatiōis ſubſtātia.ſ.ſi.ff.de actio.ꝛ oblig.
¶Decimo facit q̄ qſi cōcedit i⁹ nouū.vt ē 158
dict.l.vj.q̄ eſt noua ſemp dz reſtringi vt minus ledat ius cōmune q̄ ſit poſſibile poſtq̄ ſatis operatur cōcedēdo de nouo. d.l.ſi qſi. cū glo.C.de inoffi.teſta.c.cū dilectus.cum ſimilibus.de conſuetu.ergo cū ſatis operetur .d.l.vj. circa obligatiōes que ſine iuramēto valent in quibus ledit⁹ ꝛ corrigit⁹ ius cōmune debet reſtringi vt non extendatur ad contractus vel obligationes inualidas ſine iuramento. pro quo facit ter.in.l.inſtrumenta. in verbo quibuſcunq̄.iuncta glo.que addit ſcilicet idoneis. C.de fide inſtrum.ꝛ iure baſte fiſca.libro.r.ꝛ ibi Baldus. q̄ illa glo. eſt no.ad ſtatuta ſimilis ad idem eſt gloſ.in. lege.j.C.de fide inſtrum.per quam notat ibi Bald.q̄ ſi lex vel ſtatutum diſponat q̄ ſufficiat quelibet probatio vl qualiſcūq̄ ꝓbatio. intelligitur dūmodo ſit idōea vel legittima.

Universidad de Salamanca. BGH

159 ¶ Alibi notat Bald.in.l.ij, in verbo si filij.per illum ter.cum glo.ff. qui sanissima.cogam.q si statutum disponat q contra magnates sufficiat qualiscumq probatio tamē debet intelligi esse talis que de iure valeat.

¶ Adde. ¶ Glo.iij.in.§.pcurator.insti. de his p quos age.possumus. Hipp.in prati.caus.crimi.§.aggredior.num.lv.iterū in.l.vni°.§.cognitur ū.nu.rxiiij.ff.de ōst. Ludo.gomesij.in.§.in personam.nu.rxiiij.inst. de actio. Joā.bernard.diaz de Luco in tract.fallē.regn.ccccrxxviij. Didacus ꝑez. ¶ Facit etiā q dicit glo.in.§.sed & solēnia. in verbo quibuscūq.insti.de ūbo, obli. & gl. in.l.qui autē.§.fi.in verbo quibuscūq.ff.de cōsti.pecu. & glo.in.l.pen.in verbo,quācūq. vbi glo.dicit.l.instā.C.qui admit.& glo.in.l. fina.& ibi Bal.C.sine censu.vel reliqui.& gl. Note. in.l.j.C.qui legi personam. ¶ Ad idem q tenet Joan.an.in additione Specu.in ti. de senten.§.vt autē.circa prin.vbi tenet q si statutū disponat q contra instrumentū confessionatum nulla possit opponi exceptio.sem per tamē potest opponi exceptio resultās ex in habilitate persone cōtente in instrumēto.

¶ Adde. ¶ Omnino adde Lud. roman.in consili.xlii. et Ferdinand.gomezi.in.l. lxii.Tauri.nu.crriij. Didacus ꝑez.

¶ Pro qua decisione & nfa.facit bon⁹ ter. in.l.tutor.§.prodigus.& ibi moder.ff.de iure iurā.facit etiā ter.in.l.ij.§.q sit pretor.cum gl.ff.q satisd. cog.& q ibi Bar,& docto.dicūt vbi habetur q licet verba geminata qualiscūq vel quicūq alias solcāt multū importare plusq verba simplicia.l.Balista cū similibus.ff.ad Trebel.tamē restringūtur ad personas habiles q alis possent se obligare.& ideo nō cōprehēduntur furiosi vel ꝓdigi.vt dicūt Bart.Bal.& alij.ibi. q ſtāte statuto q sentētia arbitrj qualiscūq mādet executioni intelligitur dūmodo sit lata a ꝑsona q potuit esse arbiter ex quo datur intellect⁹ ad ter.in.l.fi.circa pn.in v.sentētia qualiscūq. C.de appella. ¶ Ex hoc etiā infertur ad declarationem cuiusdā legis regie q facta fuit Madrid.anno millesimo ādragētesimo nonagesimo nono.& est.l.fi.in ordine.q incipit. ¶ Otro si porque acaesce que las partes por bien de paz & concordia.)que disponit q sententia arbitrorum debet mādari executioni. pro vt latius trabitur in.d.l.fi.debet intelligi dum tamen persona que talem tulit sentē

160 L. de Madrid explicat que est vol.pragm. fo.xlj.cc,iij.

tiam potuit esse arbiter.facit etiam q nota. voluit Bal.in rubric.C.qui accusa.nō pos. in penul.& vlti.col. q si statutum dicat q ō homicidio quilibet volēs accusare admittatur non tamen intelligitur q essent minus legittimi.puta furiosi dementes aut excommunicati.facit etiam glo.nota.in.l.j. in ver si.vtilem & ibi Bart. & docto.ff.de eo.q certo loco.quem ter.dicent em quolibet loco intelligit idoneo & habili.ad idem facit q vult no. Bald.in.l.cum virum.in vltima col.C. de fideicommi. q si aliquis acquisiuit feudum ꝓse & heredibus quibuscūq refertur ad habiles tantum. & sic non venient heredes extranei. & sic per predicta patet q licet dicta.l.vj.loquatur generaliter vel indiffinite de obligatione debet tamen restringi ad obligationem habilem & efficacem. ¶ Unde 161 cimo facit quia bonū est arg.de vltimis vo- Argumēti. luntatibus ad contractus. l.que de legato. ff.de lega.j. l.ita stipulatus lamagna. ver. idemq defendebat.& l.diuortio. ff. de verb. obligatio.& l.j.ff.verbo.obliga.& l.j.§.veteres.ff.de acquirenda possessio.

¶ Additio. ¶ Ad idē est ter. in.l. pactum inter heredem. ff. de pactis & in.l.successori.ff.de nego.gest.& in.l.ni mirum.ff.de pigno.actio. Mathe.ab afflictis in constitu. Neapolita.lib.j. Rub.lxxix.col. ij.nume.iiij.& in suis decisionibus. Deci. cc lx. Cassane. in consuetudi. Burg. Rub.iiij. §.iiij.in pn.nu.iij. Nichol.euerard. in locis legalibus.c.xvij.per Deci.consi.lxix.nu.vj. & cōsi.cccl xxxvii.nu.iij. Didacus ꝑez.

¶ Sed sic est q in vltimis voluntatibus habemus. q si testator legat vxori bona que habet in domo. q in tali legato non venit frumentum venale q testator in domo habeat: quia illud quod est venale non censetur esse in domo.ter.est no. in. l.generali.§. vxori. quem ad hoc no.ibi Bart.ff.de vsufru.leg.& sequitur Bald.in rubri.C.de verbo.significā.in.iiij.q.& Jason. in.l.j. in primo no.eo.ti.& est ter.in.l.suos.§.fina.ff.de lega. iij.& in.l.cum tabernam.in princi.vbi etiam Bar.ff.de pigno. tamē istud est limitādum procedere qū testator habebat alias res quā venales in quib⁹ poterit verificari legatum ad hoc q fieret vtile & sortiretur suū effectū. sed si habebat tantū res venales sine quib⁹ legatū veper se esset inutile & nō valeret sine istis rebus venalibus. tunc bene venirēt res venales in legato.ita probat ter.no.in.l.fin

dus qui locatus.de fundo instru.& in.l.pedi culis.§.item cum queritur.& ibi est glo.valde nota.quam multū signat Bar.ff.de auro & argē.lega.& Bal.in dicta rubrica.& in. v.iij.q. ¶ Dau.& Jaso.in dicta.l.i.sic igit dicamus in presenti.q dicta.l.vj.dicēs q obligatio que cōtinet iuramentū non valeat. intelligatur quādo erat talis obligatio que de per se poterat valere sine iuramēto. secus si erat talis que de per se non poterat valere sine iuramento tunc ne talis obligatio efficiatur inutilis et vt aliquid operaretur valebit 162 quod est notādū. ¶ Duodecimo facit illō quod no.dicit Bal. in.c.j.§.sacramenta puberum.in.ij.col. vlt. tertio premitte. de pace iur.firma. vbi ipse dicit. ꝑmitte q ille qui nō obedit legi videtur facere cōtra bonos mores.& ideo non valet iuramentū tendens ad contēptū humane legis. fallit in bijs q sunt de iure speciali: quia ista iura specialia facilius tolluntur. sic igitur dicimus in presenti. q licet iuramentum positum in cōtractibus nō valeat per dicta.l.vj. ex eo q tendit in cōtemptum. d.l. vj. tamen hoc sit verū in obligationibus iuris comunis sine iuramēto. secus tamē sit in bijs obligationibus que sunt speciales & iure speciali permittuntur valere vt sunt omnes obligationes que mediante iuramento valent: quia tunc tale iuramētum non videtur tendere in contēptum. d.l. 163 vj.& propterea valebit. ¶ Tertiodecimo facit illud quod no. decidit Felus ō sancto geminiano in tractatu banitorum.in.ij. parte. secundi temporis.in.xiij.q.incipi. Sed & circa idem tertiodecimo quero. vbi querit quidam volens occidere quedā banitū existētē in quodā castro transcendit per murū illius castri & illum occidit an puniatur pena capitis quia transiuit muros. & videbat q sic per text.in.l.fin.ff.de rerum diui.

¶ Adde. ¶ Non solū habere locum pena illius legis in transcendentem muros. verum etiam pomeria vt refert iure consultus Alexan.ab alexand.lib.vi. genialiū dierum.c.xiij.adde ꝑbilip. dec. in.l.nō vult heres.num.ij.ff.de regu.iur. Boheri.aurea decisio.cxxxij.& Hiero.Cagnol. in repe.l.ij. nu.clxxj.ff.de origi.iur. & in.l.fi quis maior. nume.lxxxiij.C.de trāsactio. et Joa.corasi. Ter regni. in dicta.l.fina.ff.de re.diu. Regia.l.xv.titu. xxviij.part.iij. Didacus ꝑez.

¶ Et arguit ad partes & finaliter determinat q non sed mitius punitur arbitrio iudi

cis.arg.l.si adulterium cum incestu.§. fi.ff. de adul.& respondet.d.l.fi. dicēs. q d.l.habeat locum nisi ingredienti per muros aliqd licitum permitteretur q non poterat aliter fieri nisi ipsos muros trascendo: quia tūc penam.d.l.fina. non habebat, ratione dec sione tanq̄ no. sequitur Jas. in.l.si quis nec cau.in.iij.col.in fi.ff.si cert.peta. sic igitur dicamus in presenti q pena.d.l.vj.inducta ꝓpter sacramentum habeat locum quando talis obligatio poterat fieri sine iuramēto. sed quando fit quando tale quid q fit est licitū vt contrahere non potest aliter fieri.quā sine illo iuramento non habeat locum pena illius.d.l.vj. ¶ Quattuordecimo facit ter. 164 rio.in.l.optimam. C.de contrahen. & cōmitten.stipu.iuncto ter.in.l.et bijs vbis. C.de testa.mili. dicitur in.d.l. et bijs verbis.q vba Verba enū enunciatiua principaliter propter aliud pro ciatiua, lata non disponunt & nihil operantur.

¶ Additio. ¶ Adde Deci. in consi.cccl x. nu. vj. ter.in.l. deside rium. C.de posi. ¶ Gl.j.in.l. si pro dote. C. de dotis promi. vbi probatur q verba enunciatiua disponunt dotis fauore. & hoc reputat singulare. Roman.in singul.cxxviij. vba enūciatiua fauore dotis. idq̄ tz Bar.in consi.crxij.nume.ij. Deci.in consi.rrrv. ꝑstantissime doctor.col.j. & cō.ccriij. visis bis que accurate.col.v.nume.rij. ¶ Et quando verba enunciatiua disponant adde ter. & ibi Jaso.in.l.ex bis verbis.C. de testa. mili. Deci.consi.ccrviij.nume.xv.& cō.cccl xxix. nu.ix. Mathe.ab afflictis in const.neapolita. li.iij. Rubri.v.nu.lxix. Didacus ꝑez.

¶ Hoc tamen limitatur quando sunt vba enunciatiua que requirūtur ad validitatē. & substantiā actus qui geritur.nam est regulare q nemo potest alteri stipulari nisi sit certus.l.stipulatio ista.§.alteri.ff.de vbo.obli, & in.§.alteri.insti.de inutil. stipu. pone q in instrumento stipulationis enunciatiue dicatur Ticius seruus Sēproni stipulatur.certe ista vba enunciatiua probant istum seruū Semproni quantum ad validandum istū actum.& plene probāt nisi aduersarius contrarium ostēdat istam doctrinam tradit.d. Anto.in.c.illud de presump. quam sequtur. d. Mathe. in notabili.lxxx.& Bald. in.l.ad probationem.in vltima col.versi. quero si in strumentum dicit.C. de loca.& condu.& idē Bald.in.c.series.in.j. col. de testi. vbi dicit q.d.l.optimā.est ad hoc singularis. Vnge.

Universidad de Salamanca. BGH

in.l.iuris gentiū.§.ꝯ ſi fere.ff.de pactis.do. Alex.in conſi.cxxxvj.incipien. Viſo ꝛ examinato proceſſu.ꝛ in conſi.cccxliij.incipi. Super cauſa. ꝛ hic.ij.col. ſic igitur dicamus in p̄ſenti.ꝙ licet per dictā.l.vj.verba iuramenti adiuncti in obligatione nil operētur: imo vicient contractū cui adiūgitur. tamē iſtud intelligitur verū niſi quādo tale iuramentū interponitur ad valorē et ſubſtātiam actus qui geritur.vt eſt in omnibus obligationib⁹ que ſine tali iuramēto nil valent.ꝛ per conſequens requiritur ad valorē ꝛ ſubſtātiā validitatis obligationis iuribus ſuperi⁹ allegatis. ¶ Decimoquinto facit quia quilibet in dubio videtur velle agere actum qui ꝺ iure valeat.l.iij.ff.de teſtamen.militi.

¶Adde ¶ And.alciat. in trac. de p̄ſumpti. regul. iij. p̄ſum.xxxv. Di. ꝑe.

¶ Sed ſic eſt. ꝙ ſi dicta.l.vj. intelligeretur in iſtis obligationibus de quibus ſupra.ſcilicet in cōtractibus rei votalis.ꝛ in renūciatione future ſucceſſionis vel ſimilibus talis lex non valeret ſecundum Bar.in.l.omnes populi. in ſecunda queſtione.iij.q. principalis. ff.de iuſti.ꝛ iure.ꝛ ꝺ̄ſis Abb.in conſi.lxxij.incipienti. Quinꝯ dubia. Ludo.roma. conſi. xij.incipienti. Viſo facto propoſito.dominus Alexā.in conſi.lix.incipiēti. Viſo inſtrumento queſtionis.ꝛ in conſi.cccxxx.incipienti. Viſa petitione Antonij de roma: in.v.cō. ꝛ in conſi.cccxxiiij.incipienti. Viſo ſtatuto et themate.ꝛ late per ꝺ̄ſim Abbatē in.c.cū contingat.in.ix.col.de iure iurā.ꝛ per Jaſ. in auc. ſacramēta puberū. in vltima col.C.ſi aduerſus vēdi.vbi dicit hanc eſſe cōmunē opinionem:ergo nō eſt credēdum p̄cipē de talibus obligationibus cogitaſſe cum tūc reſpectu earū ſua diſpoſitio non valeret. ¶ Decimoſexto hoc probatur primo ex verbis dicte.l.vj. a quibus in dubio non eſt recedendum.l.j.§. in re igitur dubia.ff. de exerci.l. non aliter.ff. de le. iij.l.proſperit.qui ꝛ a quibus.ff.et.l.ea que in partem.ff.de reg.iuris. ꝛ hoc per verba poſita in dicta.l.vj.ibi. (E la nuestra iuriſdicion real a cauſa dello recibа detrimento)ꝛ ibi. (Ni ſe ſometan ala iuriſdicion eccleſiaſtica.) per que verba appareret ꝙ intentio p̄cipū fuit obuiare cōtractibus et obligationibus iuratis que fiūt ad hūc finem p̄cipaliter.ſcilicet ne cauſa vocaꝯ ad forū eccleſiaſticū ꝙ verificaꝯ in obligationibus que poterūt valere ſine iuramēto.ꝛ per conſequēs videtur intentio p̄cipalis eſſe illius qui tale apponunt iuramentum. vt cauſa ſecularis efficiaꝯ de foro eccleſiaſtico propter dictū iuramētum cū ſine eo valebat obligatio ꝛ ſic partes non videntur apponere tale iuramētum niſi ad offendendam dictā.l.vj. ꝛ propterea erit contractus nullus.dicta.l.vj.iuncta.l. non dubitū.C. de legi.ſed quādo obligatio non poterat alſ ſine iuramēto valere. tūc intentio p̄cipalis contrahentiū videtur eſſe vt ſi apponūt iuramentū illud apponāt ad conualidādum cōtractum licet incidēter per illud trahiē cauſa ad forum eccleſiaſticū.ꝛ debet attēdi illud quod p̄cipaliē fit.l.ſi quis nec cauſam.ff. ſi cert.petat.l.j.in p̄in.ff.de auto.tuto.et eſt ter.no.in.l.nauiſ aduerſa.ff.ad le.rodi.de iactu.ꝛ ꝙ iſta fuerit intentio p̄cipalis illius legis.vj.ſcilicet ſolū reprobare illos contractus iuratos qui ſine iuramēto valerent de per ſe propter dictā rationē:patet quia dict. l.vj.refert ſe ad omnes alias leges antecedētes que loquuntur circa conſeruationē iuriſditionis ꝛ ponūt penas illis qui volūt dimiſnuere iuriſditionē regalē:que ratio ceſſat in iſtis cōtractibus qui non poterunt ſine iuramento valere vbi intentio cōtrahētiū nō eſt trahere cauſam ſecularē ad forū eccleſiaſticum ſed tantū validare ſuos cōtract⁹. vt ſupradictū eſt.cū igitur dicta.l.vj. refert ſe ad alias leges antecedētes debet intelligi ſecundum diſpoſitionem ipſarū.auc.ſi quis in aliquo documēto.C.de edēndo.ꝛ ſic mens ꝛ verba dict.l.vj. hoc videntur probare:ergo eidem.l.vj. nō eſt vādus alius intellectus. tūc quia vt ſupra dixi nō eſt a verbis legis recedendū iuribus ſuperius allegatis.tūc etiam quia vbi nō adaptantur verba legis non habet locū eius diſpoſitio.in.c.ſi quādo.de vita ꝛ honeſta.cleri.glo.magna in clemen.j.in fi.de ſentē.excō.c.in noſtra. de iure iuran.c. maiores.§.ceterū.ꝛ.ca.debitū.de bapti.ꝛ.c. ſi pater.de teſta.libro.vj.p̄ſertim quia vt dixi. hoc etiā videtur velle mēs dicte.l.vj. q̄ licet repugnarēt verba magis eſſet ꝯ verba attēdenda.l.q̄uis.§.adige.ff.de iure patro. glo.in.l.generaliter.C.de non nu.pe.ꝛ in.c. intelligentia. de verborū ſigni. ¶ Decimo ſeptimo probatur hec cōcluſio et ſic per alia verba eiuſdē.l.vj.ibi vū dicit. (Que la obligacion no vala ni ſaga ſe ni pueua.) et ibi. (Que no la executē ni manden ni fagan pagar.)ꝛ ſic.ꝺ.l.vj. videtur intelligere de obligatione que ſine iuramēto valet. in quantū dicit. ꝙ obligatio iurata nō valeat p̄ſuppo

nit ꝯ ante valebat:qz ſi antenulla erat non erat eidem.l.vj.neceſſe eam anullare cū priuatio p̄ſuponat habitū.vulgata.l.decem. ff.de verbor.obligat.l. manumiſſiones.ff. de iuſti.ꝛ iure.l.remittit.in fi.ff.de iure iurā. et. l.j.in princi.ff.qui.mo.vſu.amit.ꝛ per conſequens p̄ſupponit ꝙ ſit talis obligatio que faciat fidē ꝛ poſſit executioni mandari ꝛ per eam debitū erigi. q̄ oia non poſſunt habere locū in obligationib⁹ nullis cū er nihilo nihil fiat ſecūdū ℘hiloſo.ꝛ eſt ter.in.l.ea quidem.vbi hoc no.Bal.C.ſi mancipi. ita fuerit alie.ne manu. ¶ Facit etiam.xvij.tert. in legibus quaterni.l.lxj. incipi. Otroſi por quanto algunos vienē a arrendar. ¶ Sed reſtat nūc reſpōdere ad fundamēta p̄ma parte aducta.ꝛ p̄mo ad primū. vbi fuit dictū. ꝙ cū dicta.l. vj. loquatur indiſtincte ꝙ indiſtincte erat intelligēda dicta.l.de precio.cum aliis ſuperius in dicto primo fundamento allegatis. quia reſpondeo ꝙ verum eſt ꝙ lex indiſtincte loquēs eſt indiſtincte intelligenda.tamen poſſumus eam diſtinguere per vrgentem cauſam vel rationē ſeu trahi ad idem ꝙ rationis eſt.ita dicit Bald.in auē.ingreſſi.in.j.col.C. de ſacroſanct.eccle. idem dicit Bal.in.c.j.in.iiij.col.de conſtitutio. ꝙ ſtatuta recipiunt interpretationē per punctum rationis.hinc eſt ꝙ ſufficit allegare rationē vbi legem non habemus. ita glo. in.c.ex eo.inverbo.rationes.ꝺ electio.in.vj. facit ꝙ vult domin⁹ Abb. in.c. propoſuit. ꝛ in.c.ſuggeſtum.ꝺ apellatio. ¶ ꝙ lex ſiue ſtatutum generaliter loquens poteſt reſtringi per rationem naturalem que habet vim legis.l.ſcire oportet.§.ſufficit. ꝛ Bal.ibi ad hoc notat.ff.excuſatio.tuto.facit quia rationale dictum ita habet mouere iudicem ſicut lex ſcripta.ita dicit And. de ſyſer. in probemio ſeu. in vltima col.ꝛ ſic poſito ꝙ dict.l. vj.loquitur indiſtincte. tamen poteſt diſtingui per omnes illas rationes quas traxi in ſupradictis. xviij. fundamentis. ꝛ per conſequens dicimus ꝙ dicta.l.vj. diſtinguitur per alias leges quod eſt permiſſum. vt dicit gloſ. in dicta.l.de precio. ¶ Facit pro hoc illud quod notabiliter vult Bald.in.l. omnes populi.in.ij.colu.ff.de iuſti. et iure. ꝙ ſi ſtatuto caueatur ꝙ ſtatuta non poſſint interpretari vel gloſari: ſed precise ſeruentur. debet intelligi.ꝺ gloſis hominis et nō legis. Ratio eſt.quia interpretatio legis eſt neceſſaria:ergo non poteſt per ſtatutum tolli ſecundum Bald.in.l.fina.ff.de origi.iuris.

Ley regni. 168 Reſponſiones ad obiecta in cōtrarium.

169

170

¶Adde, ¶ Montalu.in prob.fo ri.§.ꝛ licet de iure regni. Caſſanc.in conſu. Burgund. Rubri.iiij.§.vj.nu.xvij. char.clxviij. Guilielm.benedict.in repeti.c. Raimutus verb.in eodem teſtamento.j.nume.lxxxij.ꝯ in verb.mortuo ita ꝙ teſtatore.j.nu.clxxvij: de teſt.ꝛ Mathe.de afflictis in cōſtitut. Neapolita.lib.ij. Rubrica.xviij.de exceptionib⁹ dilat.co.vij.num.xxv.ꝛ in.lib.iij. Rub.xvij. num.xv.ꝛ eſt doctrina valde neceſſaria. Didacus ℘erez Salmantinus.

¶ Mincoicit Bal. notāter in.c. poſſeſſiones in p̄mo nota.per illū ter.de renun. ꝙ ſacra conſilia licet ſint tanꝯ euāgelia.cuſtodienda tamen ipſa recipiunt etiam interpretationem. ¶ Facit etiam illud ꝙ dicit Bald.in.l.j. in pe.chart. C. qui accuſa. nō pol.vbi notat ꝙ verba precia recipiūt interpretationem probabiliorem ꝛ neceſſariam. ꝛ ꝙ verbum preciſum recipiat interpretationem notat Bart.in.l.ſtipulatus ſum dānare. ff.de verb.obligatio.glo. in.l.filiusfamilias. §.finali.in verbo cogā.ꝛ ibi Bart.ꝛ Bald. ꝛ Ange.ff.de procura. Bald.in.l.ſuper rebus.in.j.col.C.de contraben.emptio.in.c.ij. ad finem.vbi etiam.d.cano. de reſcrip. Facit ꝙ notat idem Bald.in.c.cum.m. Ferrarienſis.in.v.col.de cōſti. ꝙ verba pape etiā precisa recipiūt tamen interpretationem et tacitam conditionem.facit glo.in.c. licet de cuitanda.in verbo. exceptione. de electio.q̄ vult ꝙ ſi papa preciſe ſcribat tamen legitime exceptiones ſunt admittende. facit etiā nam iuramentum habet vim preciſam. vt eſt gloſa ſingularis in.l.ſi pecuniam.in p̄cipio in glo.parua.in verbo.neceſſe habeas. ff.de condition.ob cau.

171

¶Adde, ¶ Autorem ſupra hāc repetitio.nume.clxxi. et in repetitio.l.vnūer familia.§.ſed ſi fundum.nume.cxxxij.ff.ꝺ legā.ij. Guilielm.benedict.in repetit.c. Raimutus.verbo.ſi abſq; liberis.in.ij.nu.xiij. de teſtam. Caſſane.in conſuetu.Burgund. Rubri.xj.§.iij.nume.xv. Didacus ℘erez. ¶ Aſi recipit interpretationē ꝛ modificationē.c.quēadmodū.de iure iurād.l.ſi.ff.qui ſatisda.cogā. Bald.ꝛ Salice.in.l. finali. per illū ter.C.de non nume.pecu. ¶ Et per ſupradicta pater non obſtare ſecundū fundamentum.vbi fuit dictum ꝙ ꝺ.l. vj. loquebatur indiffinite.ꝛ per conſequens vniuerſaliter dicta.l.ſi pluribus.ff. de lega. ij.

172

Universidad de Salamanca. BGH

Adde. ☞ Philip.dec.consil. iij.nu.v.et cõsilio. xxviij. nume. iiij. ☞ consil. 282. nu.iij. Felin. in c.audit is.de prescr.nu.xxiiij. Jaso.in.l.sed ☞ si. §.quesitum.nu.xxviii.ff.si quis cautioni.☞ in.l.qui filiab⁹.§.si quis tra. nu.j.ff.de leg.j.et in.l.re coniuncti.nu. xxiij. ff.de le.ij. Ludo. gomesil.in.§.omnium.nu. xxiij.instit.de action. Didacus Perez.

173 Septa l. nu mer. cxliij. ☞ Quia p superiora pz responsio. ☞ Ter tio dico non obstare ea que dicta fuerunt in dicto fundamẽto. scilicet q̃ certante ratione dicte.l.vj. dz certare eius dispositio. d. cẽ quis. et q̃ ratio dicte.l.vj. fuit ne cause seculares traberẽtur ad forum ecclesiasticũ. quę ratio vendicat sibi locũ etiã in contractibus minorum ☞ aliorum qui sine iuramẽto nõ valẽt. dicto.c.fina.de foro competen.libro.vj. cum aliis in dicto tertio fundamẽto allegatis. q̃ dico q̃ verũ est q̃ illa fuit ratio dicte.l.vj. et fina intentio fuit punire illos qui principaliter mouebãtur ad hoc. scilicet vt causa secularis traberetur ad forũ ecclesiasticũ. nõ tamẽ quãdo intẽtio principalis cõtrahẽtis: non fuit validare contractũ lz in consequẽtiã sequatur q̃ dicta causa trahatur ad iudicem ecclesiasticũ virtute iuramẽti. prout dixi in. xvj. fundamẽto supra. ☞ q̃ illud quod venit

174 Verbũ aureum et singulare. nõ principaliter nõ ẽ attẽdẽdũ. ☞ Pro to tale per egregiã doctrinã Ange. post Jaco. buttrig. in.l.luctus.ff.de his qui no.infami. §.j. vbi ipe dicit. q̃ si testis vicat falsum sup facto principali tũc bene dz puniri de per iurio ☞ falsitate. sec⁹ si vicat falsum sup apẽdiciis puta si negauit se esse cõiunctum ptis cũ producentis cũ ei attineret tũc nõ incurrit falsum lz mentiatur ☞ nõ punitur nisi crimine stellionat⁹. quod reputat Ange. mirabile ☞ notã. dignum. idem tenet dominus Jason in.l. siquis nec causam. in.iiij. colu. vbi multa facientia ad corroborationem huius responsionis poterit videre. ff. si certũ peta.

Adde. ☞ Quod ista est sententia Bart.in.l.penu.in. ij.lectione. colu.j.C. de transactio. ☞ eam etiã tenet Alberic.in trac. de testibus.in.c.quãdo testes repellũtur ratione domesticitatis.nu.xxvj.in.j.vol.tract. diuersorũ.doctorũ. ☞ Petrũ. Sanct. vasco let.in trac.dinidui ☞ indiuidui.fol.r. colu.ij. ver.tertio adducitur. q̃ est singulare ad declarationem.l.xxxiij. Tauri. ☞ ad eius intellectum adde Jaso.in rep.l.admonendi.nu. cxxiij.ff.ꝺ iure in. ☞ Joã. conasi.in.l. Cæ⁹.

Lex regni.

co.ij. cũsq. sup par.ter. testimoniũ dicere. ff. de senator. ☞ Abo. ferra.l cau. xxvj. Di. po. ☞ Non obstat etiam quartum fundamentum supra adductũ. vbi fuit dictũ. q̃ si prin cipes illius.l.vj. conditores voluissent istum casum excipere illũ expressissent dicto. §. fina. li.l. vltee. C. de cadu. tollen. ☞ dicto. c. ad audientiã. de decim. quia ad hoc respõdeo. q̃ licet nõ appareat expressa exceptio dicti casꝰ. potest tamẽ capi coniectura. de qua cõiectura dictum fuit supra in nono fundamento. nam illud habetur pro dispositio q̃ verisimiliter fuisset statutũ. vt est glo. optima secundum Bal. in.l. tale pactũ. §. fina. ff. de pact. quam tenet singulariter Jas. in.l. Barbariꝰ. in.ij. col. ff. de offi. preto. ☞ est singula. secundũ Ludo. in cons. cv. incipienti. Visto themate. sed tamẽ adde aliã sim. in.l. sed et si quis. §. quesitum. in verbo. specialiter. ff. si quis. §. aliã. in clemen. Abbates. de rescrip. alia in. c.ij. de cõfessis. lib.vj. alia in.c. diaconi. xxvj. distin. ☞ glos. in.l. vnica. C. de rap. virgi. ☞ gl. in aut. cassa. C. de sacro san. eccle. ☞ in.l.j. C. de bijs qui ad eccle. cõfu. ☞ alia in.c. vno. de rerum permutat: o. libro. vj. hoc idem tenet Bald. in.l.j. C. q̃ res pigno. obliga. possunt. Facit ter. in.l. Barbarius. in versi. sed et si scisset. ☞ ibi Bald. primo notabil. ff. ꝺ officio preto. Facit ter. in.l. fin. secundũ intellectũ. Bar. ☞ Alex. C. de post. here. instit. ☞ ter. in. l. ticius. §. lucius. ff. de libe. ☞ postbu. de quo videas per Jason. in dicta.l. Barbariꝰ. in. ij. nota. ☞ in dicto. §. fi. in fi. d.l. tale pactum.

Adde. ☞ Segur. in repe.l.imperator. ☞ ibi in additione. nu. xxxix. ff. ad. S.C. Trebelli. Jaso. in.l. sicut certi. colu. ij. C. de testa. mili. Hippol. cõsi. xvj. nu. xxxiiij. ☞ cõsi. xlvi. nu. xxviii. ☞ consi. lxj. nu. xij. ☞ consil. ꝺ nu. x. late Tiraquell. in rep.l. ꝟ vnẽ. in glo. prime. nu. lv. C. de reuoc. don. Nicol. boheri. aurea decisio. cxlvj. num. j. text. in.l. iij. C. de inoffi. testa. ☞ in.l. fi. C. de post. here. instit. ☞ est theorica vtilis ☞ valde necessaria. Di. Perez.

☞ Et p hoc etiã apparet non obstare quin tum fundamentũ. l. q̃ exceptio firmat regulam in contrariũ. ☞ cũ excepit. d.l. vnum casum facile fuisset sibi aliud excipere si illud voluisset esse excipiẽdũ: quia ex supradicta proxima responsione patet solutio. ☞ Secto nõ obstat sextum fundamẽtum vbi fuit dictum q̃ a mẽte et verbis legis non erat recedẽdũ dicta.l. nõ aliter. de legat. iij. cum aliis in eodem fundamẽto allegatis: q̃ imo dico q̃ ex

Statut ad ea trahunt. de quibꝰ fuerũt inter rogati. idẽ statuissent.

Supple fi. prę. nu. cxlv.

mente ☞ verbis dicte.l. vj. constat contrariũ vt probaui in. xvj. fundamẽto et ad ea q̃ ibi

176 dixi me remitto. ☞ Septimo similiter non obstat septimũ fundamentũ vbi fuit dictum q̃ in generali prohibitione nõ videtur quis ea excipere que verisimiliter nõ esset excepturus dicta.l. generali. ff. ꝺ pigno. quia dico q̃ imo hoc esset verisimiliter princeps excepturus: q̃ si de hoc princeps interrogaret an vellet talẽ casum excipere presumẽdũ est q̃ respõdisset q̃ sic per ea q̃ dixi in nono fundamẽto: ergo habetur pro dispositio. vt dixi supra in responsione quã dedi ad quartum fun

177 damentũ. ☞ Nec̃ obstat similiter octauũ fundamentũ. vbi fuit. dictũ q̃ a forma legis nõ est recedẽdũ. d.l. certa forma. C. de iure fisci. lib. x. quia respõdeo q̃ cõfiteor q̃ hec forma tradit in cõtractibꝰ qui alis valebant sine iuramẽto. vt patet per fundamẽta superiꝰ tradita. nõ aũt in cõtractibꝰ qui p̃ iuramẽtum firmãtur. cõcludo igit q̃. d.l. vj. que dicit. q̃ cõtractꝰ iuratꝰ nõ valet: nec̃ ꝺz executioni mãdari: nec̃ ex eo aliq̃ debitũ põt exigi. et q̃ tabelliones illud iuramẽtũ nõ debẽt apponere in cõtractu signato. alias puniũtur pena de qua ibi debet intelligi in contractibus: qui per se erãt valituri a lꝭ sine admiculo iuramẽti. nõ aũt in cõtractibus qui sine tali iuramẽto nõ pottãt valere vt exemplificani in principio huius questionis.

☞ Et sic finẽ facio in hac repetitione huius presentis anni pro illi⁹. §. cõmento. vos ep̃i ditores solertissimi cõmendate multũ q̃ dixi

Psalm. lj. sũt enim singularia valde. ☞ Et seruite domino i timore ☞ exultate ei cũ tremore. Beati omnes. n. sunt qui cõfidũt in eo. sm psal. nã timor dñi. principiũ ẽ sapiẽtie. Prouer.

Eccli. j. j. ☞ Prouerb. ix. ☞ eccliastici. i. ☞ in psalm. ct. et Job. xxviij. vt gaudeatis in dño deo celi

Psalm. xxxvij. dicẽdo cũ psalmista: qm̃ in te dñe speraui. tu exaudies me domine deus meus. qui est trinus et vnus in gloria dei patris Amen.

Aurea subtilis et

in materia possessionum summe ☞ ad modũ necessaria Repetitio. l. quẽ admodum. ff. de acquirend. possessi. a domino Didaco a Segura Juris ciuilis doctore repetita in Florentissima academia Salmanticensi: Nouissime ampliata ☞ additionib⁹ fertilissimis. et necessarijs. Summarijs et Numeris studio per vigili Didaci Perez Salmantini vtriusq̃ Juris professoris.

Sequuntur

Summaria. l. quemadmodum.

R Egula est declaratio generalis que ẽt 1
inre procedit propinus euidentiora intelligentia.

☞ Qui nõ intelligit principia cause casus 2
intelligere non potest.

☞ Usucapionis condictio nunq̃ reperitur 3
alicui cõpetere sine possessione ꝟa vel ficta.

☞ Dominium nobilius est possessione. 4

☞ Dignior em semper preferendum. 5

☞ Quemadmodũ dictio. quod significat ☞ habeat. Adde Jas. l. si famꝫ. co. j. ꝺ iur. omindi. ☞ Jac. spiegel. in lectio iuris §. 483.

☞ Nullus est negatiuum vniuersale. 6

☞ Opinio communis est quod sit duplex 7
possessio vna naturalis seu corporalis alia ciuilis seu intellectualis.

☞ Ciuilissima possessio dicitur illa que can- 8
satur mediante dispositione legali absq̃ apprehensione hominis. ☞ aũ faciat tertiam speciẽ de per se. in nume. 9.

☞ Plures casus in quibus transfertur pos 9
sessio absq̃ apprehensione describuntur remissiue. et affatim infra. nume. xi.

☞ Lege vel statuto induci potest ꝯ trãsfera 10
tur possessio sine actu corporeo. ☞ nu. 16. ☞. ij.

☞ Princeps sine causa non disponit cõtra 11
ius gentium.

☞ Victio (er) qualiter sit accipienda. 12

☞ Possessio capi põt tripliciter. ☞. ꝫ. nu. 8. 13

☞ Per ingressũ rei ciuilis sine naturali ac- 14
quiri posse cõtra Bar. sentẽtiam probatur.

☞ Judex mittendo aliquem in rei possessio 15
nem potest transferre ciuilem sine naturali.

☞ Ad requiritur ad acquisitionem ciuilis 16
possessionis quod ad naturalem.

☞ Res mobiles an proprie dicantur possideri. ☞ nume. 16. ☞. 17.

☞ Testator si legat possessiões suas. vel pos 18
sessionem rerum suarum intelligitur etiam de mobilibus.

☞ Legatũ gẽrale nõ cõprehẽdit q̃ sunt ali 19
enationis parate. limitta. vt in titu. 20. ☞. 21.

☞ Verba aliquid debent operari. 21

☞ Donatio hoc modo facta. dono dẽs res 22
meas an cõprehendat nomina debitorum.

☞ Pronomen meus est possessiuum. 23

☞ Victio possessio. simpliciter plana an cõ 24
sistat in facto vel in iure. ☞ nume. 26. 27. ☞. 28.

possessio aliquãdo intelligitur scripta pro quasi possessione. ☞ in nume. 30.

Universidad de Salamanca. BGH

31 ¶ Seruitutes continuã causam habentes prescribuntur.ꝛ num.34.
32 ¶ Seruitus.fundo ꝛ non homini ꝯritur.
33 ¶ Dominiũ et quasi dominiũ sicut datur sic proprietas ꝛ quasi proprietas
36 ¶ Et.dictio ponitur inter diuersa.
37 ¶ Dicens in libello rem iure proprietatis ad se spectare vel esse proprietarium.postea probant de vtili dominio succumbet. secus si dixit de dominio.
38 ¶ Possessio plena ꝛ semiplena que dicatur.ꝛ que vacua.
39 ¶ Possessione pignorata intelligitur res pleno iure pignorata.
¶ Possessio longa habetur pro veritate ꝛ que dicatur longa.
40 ¶ Possessiõis appellatiõe simpliciter pro late.an ciuilis vel naturalis cõtineatur.
42 ¶ Nisi dictionis vis latissime a autore explicak ꝛ a me remissiue:de qua etiã nu. 43.
44 ¶ Animꝰ ꝯiter accipiak in iure ꝛ nu. 45.
¶ Ex protestatione ostẽditur animus protestantis.in dicto.num.44.
46 ¶ Consuetudo est quid facti.
¶ Pecunia versa in vtilitatem accipientis ꝓsumitur.
47 ¶ Heretici bona tum primũ cũ cõmittunt crimen heresis sunt cõfiscata.ꝛ ab illo tẽpore fiscus reuocat alienata abemptorib⁹ sine restitutione precꝰ:fallit si preciũ rei vendite esset probatũ versũ in vtilitatẽ bonorũ heretici de quo in nu.48.vsq; ad nu. 64.
48 ¶ Ille ad quẽ res ꝓtinet semp ꝓsumitur fructus locupletior nisi probet se in malam partem consumpsisse.
50 ¶ Minor vendicãs suam rẽ alienatam sine iuris solemnitate.eam habebit absq; restitutione precꝰ.nisi emptor probet versum in eius vtilitatẽ.qꝛ nõ ꝓsumit versum nisi probetur ad idem. infra nu.58.
51 ¶ Agens debet ꝓbare intẽtionis sue causam et qua se fundat.
52 ¶ Emptor rei hereticꝰ quid ꝓbare debet:ꝛ nu.53.
54 ¶ Qui agit cõtra ciuitatẽ de mutuo facto administratori.vt obtineat ꝺꝫ ꝓbare esse sacũ in vtilitatẽ ciuitatis alias succumbet.ꝛ.
55 ¶ Ideo mutuãs debet esse curiosus in his casibus vt mutuũ cõuertãtur in vtilitatẽ ciuitatis.minoris vel alteriꝰ aduersarij primi legiari.vt recuperare saltem possit preciũ.
56 ¶ Idem est in marito soluenti dotem vxori statim perdituram.
60 ¶ Pecuniam versam fuisse in vtilitatem recipientis ꝓsumitur et cõiectura.vt pote quia vendens erat negociator.
¶ In dependẽtibus ab animo.animus ꝓbatur per iuramentum. 65
¶ Animus an esset aliter facturus qualiter probetur. 66
¶ Amissio possessionis qualiter sit probanda. 67
¶ Exteriora animi secreta indicant.
¶ Animus retinende possessionis.inducit aliquando acquisitionem possessionis. 68
¶ Corpus qualiter in iure summitur. 69
¶ Fugiẽs ad corpus christi gaudet immunitate ecclesie. 80
¶ Corpus Christi icõceditur damnatis ad vltimum supplicium. honestum tñ est in reuerentiam tanti sacramenti ꝙ illa die non afficiantur supplicio:sed extrema vnctio illis non est danda. 82
¶ Cardinales habẽt ex cõsuetudine ꝙ sugientes ad eos liberari possint amorte.
¶ Corpus est instrumentum per quod acquiritur possessio. 83
¶ Verbum potest. inducit aliquando necessitatem. 84
¶ Dictio(ita)ponitur similitudinarie. 86
¶ Distractus ratione ita sortitur quis forũ sicut ratione contractus sortiretur.
¶ Dispositio auth. Sacramẽta pube.C. si aduersus vendi.tam in cõtractibus ꝙ in distractibus ꝫ locuꝫ.secundum comunem ꝛ in nu.87.88.89.ꝛ.90.
¶ Dicta in contractu habent locũ indistractu seu quasi contractu. 87
¶ Contractus omne pactum dicitur. 88
¶ Ferie concesse in honorem apostolorũ intelligũtur et concesse diebus quibus defertur in reuerentiam virginis marie. 90
¶ Testamentum si ex forma statuti probatur ꝓ duos testes. similiter poterit probari eius reuocatio duobus testibus. 91
¶ Tot testes sunt necessarii ad probandũ errorem testamenti.quod requirũtur in ipso testamento. ꝛ de eius intellectu.in num. 93.et.nu.94. 92
¶ Thalitas testamenti duobus testib⁹ probari potest. 93
¶ Amissio iuris est pena. 97
¶ Amissio instrumẽti vel protocoli qualiter sit probanda.ꝛ in nu.98.
¶ Dictio(in)vigẽt modꝰ i iure põi a autore explicak.ꝛ remissiue plures describũt. 99
¶ Quis vel qui.qualiter in iure accipiat. 100
¶ Dictio vtrũq;.aliqñ summit collective. 102

aliquando vero distributiue.
103 ¶ Cõtrariorũ eadem est dispositio.
¶ Testamẽta duo codẽ tpe facta de quib⁹ non apparet deprioritate vel posteriozitate cui in dubio sit standum.
104 ¶ In iure quomodo(factum)ponitur.
¶ Facta non presumuntur nisi probẽtur.
105 ¶ Ea que in facto consistunt etiam prudẽtissimos decipiunt.
¶ Facta pro infectis haberi non possunt.
106 ¶ Verbum sum est sui. significat originẽ.
107 ¶ Ter seruire debet de dubio.
¶ Loqui nõ sufficit nisi ratio loquutionis allegetur.
¶ Mẽs ꝛ ratio legis est anima ipsius legis. ꝛ nu.108.
109 ¶ Ratio naturalis potest allegari in decisionibus causarũ.que sufficit prolege vt in dicto.num.108.
110 ¶ Ratio legis triplicem effectum habet.
¶ Qñ in pluribus casibus est eadẽ ratio. tunc vna ꝛ eadẽ ratio decidit omnes casus non per extensionem. imo sicut genus cõprehendit species.sic generalis ratio cõprehendit diuersas species casuũ emergẽtium.
111 ¶ Possessio transfertꝛ per traditionẽ clauiũ.
112 ¶ Idem etiam per aspectũ rei. idem ꝛ per constitutum.ꝛ.
113 ¶ Per traditionem instrumenti.
114 ¶ Possessio ciuilis ꝛ naturalis trãffertur absq; aliqua aprehensione in successorẽ manifestatus.
¶ Intellectus ad legem.43.Thauri.
115 ¶ Constitutio precarii apposita in instrumẽto est maxime importantie.

Sequitur.l. quẽadmodũ. ff. de acqui.posse.quã repetendã decreui.ꝛ i hac mea repetitiõe hũc ordinẽ habebo: quia primo rationes que me ad hãc legẽ repetẽdã mouerũt assignabo.Secũdo cõtinuationẽ rubrice ꝓ vt moris est situabo.Tertio casus positionem specifice figurabo.Quarto expositionẽ textualẽ declarabo.Quinto tres regulas I hac lege positas cũ suis ratiõib⁹ dubitãdi: necꝺ nõ decidẽdi cũ sua profunda mã plenissime plenissime examinabo.Sexto conclusiones meas in quantum potero sustentabo.

¶ Venio igit ad primũ ꝛ dico ꝙ due sũt rationes motiue. ¶ Prima qꝛ hec lex est clauis totius materie vt in ꝓposito ipius apparebit.vt in simili voluit sentire Bar. in.l.in suis.ff.de libe.ꝛ posth.vbi ipe sic dicit bis audiui istũ librũ sine intermissione.ꝛ nunꝙ audiui banc legẽ ꝙ est clauis totius materie ꝛ but⁹ tituli. Secũdo fuit motiua ratio:quia lex nostra ꝓcedit ꝓ modũ regule. vt inferiꝰ apparebit.ꝛ regula est ꝙdã declaratio generalis ꝙ ex ipo iure speciali ꝓcedit ꝓ ipius intelligentia euidentiori. vt ẽ ter.ꝛ ibi gl.in.l. j.ff.de regu.iur.ꝛ est glo.in rubrica.extra de regu.iur.lib.vj.ꝛ declaratio nihil aliud est ꝙ quoddã ꝓncipiũ rei.vt de se patet a quo quidẽ ꝓncipio i quolibet arduo negotio est incipiendũ.vt est ter.ꝛ ibi Bald.in.l.j.ff.de origi.iur. ¶ Ex qua dicit ibi Bal.ꝙ q nõ intelligit principiũ casus non potest intelligere casum ꝛ sic sumus expediti de primo. ſ.de rationibus motiuis. 1

¶ Venio ad secundũ.ſ.ad rubrice cõtinuationẽ.ꝛ hec rubrica cõtinuak ad precedẽtia ꝛ ad sequẽtia ordine isto supra dixit in titulo de acquirẽdo rerũ dominio.qualiter acquirak dominiũ de iure gentiũ nũc restabat videre qualiter esset acquirẽdũ de iure ciuili.i.ꝙ vsucapionẽ q nõ põt esse sine possessiõe.vt in.l.sine possessiõe.ff.de vsuca.ꝛ in.c. sine possessiõe.ô regu.iur.lib.vj.ideo de ea. ꝓmittit hãc cõtinuationẽ.ponit glo. in rubrica huius tituli.ꝛ eã sequit ibi. Bar.ꝛ docto.Sed gratia dilucidioris declarationis circa istã cõtinuationẽ quẽ habet aliqd difficultatis ẽ insistẽdũ ꝛ cõtra eã sic opponit qꝛ sicut ad acquisitionẽ dominii de iure ciuili.ſ.mediãte vsucapiõe requrit possessio in dicta.l.ꝛ.c.sine possessiõe.ita etiã ad acquisitionẽ dominij q̃sit de iure gẽtiũ requrit possessio qꝛ ꝓ traditionẽ acqrit possessio vel per occupationẽ ꝛ in amboꝝ casib⁹ acqrit dominiũ ꝓ possessionẽ ꝓmũ.ꝙ ꝓbat p.l.traditio. in fi.ff.de acqui.re.domi. Secũdũ ꝙ ꝓbat per ter.in.l.i.l ꝓn. Supra isto titulo vnde eadẽ ratione hic titulus ꝺꝫ ꝓmittit titulo de acq. re.domi.q̃ ꝓmittit titulo de vsucapionib⁹. Sed supradictã cõtinuationẽ ꝓ suum⁹ salvare ꝛ dicere duplr primo qꝙ ad esse trãslationis dominij nõ ita requritur acquisitio possessionis sicut ad esse vsucapionis nã ex traditione repitur transfertri dominiũ sine possessione qñ tradẽs nõ possidet ipe ꝫ autem vt ẽ casus singularis l.d.si fundũ.ff. de fũdo dota. Sꝫ nunꝙ reprit qꝙ cõpetat vsucapios 2

3 Continuatio istꝰ .rũ huius.

Universidad de Salamanca. BGH

nis cõditio sine possessione vera vel ficta vt trahunt docto.in.l.j.§.hec que de seruis reprehendo vbi Ange. isto ti.supra vel potest dici ꝛ.ij.ꝙ ideo premittitur titulus acquisitionis dominij de iure gentium quia reperitur.esse equalitas inter ista duo in origine acquisitionis que simul fuit inducta in dominio ꝛ possessione.Sed reperitur inequalitas in qualitate inris quesiti.quia dominium est longe nobilius possessione.vt in.l.j.ibi nota. C.si de momenta.posse.fue.appe.

Adde. ¶ Jaso.in Rub.ff.isto titul.col.ij. ꝛ que consuluit Deci.in con. xxviij. diuino imprelato presidio ꝛ protenui. in.j. parte.Didacus ℣erez.

¶ Unde quia in mõ acquirendi est paritas ꝛ in iure quesito nobili? est dsiium ideo ꝺbet ℌmitti tractatus de acqui.re. domi. ¶ Qz ꝙ est dignius debet ꝓcedere semper vt in.l.j. ꝛ.ij.ff.ꝺ albo.scri.ꝛ in.l.spurii.§.fi.ff.ꝺ decu.

Adde. ¶ Apostill.Abb.in.c. cũ oli.sup.vb.tã inscssio nib?.ꝺ cõsu.Bar.Lep. in trac.ꝺ impa.ꝺligẽdo.l.c. ratione dignitatꝭ.nu.viij.l.vj.vol.trac. Joã lecerier. I tra. de ꝓmo genitura.li.ij.q.iij.col.j.nu.ij. ℣Pet. sanc.in tract.diuidui ꝛ indiuidui. fol.rij.in. §.ꝓ dictis terminis declaratis.glo.ꝛ ibi Jo. fab.in.§.aliã.insti de bono.posse. Jas.in.l.si nõ sonẽ.§.libert?.nu.xviij.ff.de cõdi.indebi. ℣Pet.gerar.sing.xxviij.Cassa. in cõs. Bur. Rub.iiij.§.xx.nu.iij.ꝛ in.catbalogo. glorie mũdi.rj.par.cõsidera.xxix.Mat.de affict.sup per prelud.constitu.Neapoli.q.xxvj.nu.ij.ꝛ Andre.alciat.in.l.procurator.C.de edend. ꝛ in suo tract.presumpt.regul.j. presumpti. xiv.Jaso.in.l.cum quid.ff.si cert.peta.Didacus ℣erez Salmantinus.

¶ In acquisitiõe aũt dominij ciuiliter per vsucapionis acquisitionẽ.ideo fit totũ econtra quia ℂuis ius dsiij quesitũ de iure ciuili fit nobilius possessione.mod? tñ acquirendi possessionẽ est vetustior ꝛ qz hic tractatur ꝑncipaliter de mõ querendi possessionẽ magis ꝺz attẽdi nobilitas modi ℂius q querit vt quo ꝺeft vetustius precedat.vt in.l.prima in fine.ff.de acqui.re.domi.ꝛ insti.de re.diui.§. singulorũ.vtraq; solutio potest defendi hãc practicam. circa istam continuationẽ ponit Frã.de are.circa hanc rubricã in rubrica supra isto tit. ℂ nota quia subtiliter loquitur.

¶ Uenio nũc ad tertiũ. ſ. ad casus positiõ ꝛ hec lex diuiditur ꝑncipaliter in duas partes secũda ibi ita nulla ꝛc. ¶ Casus est in hoc.tractat de acqrẽda possessiõe erat dubitatio quot instrumẽta sint necessaria ꝛ sufficiãt ad eã acqrẽdã.ꝛ ad hoc rñdet consul? ℣Paulus ꝙ duo istrumẽta sufficiũt ꝛ sunt necessaria scilicet corp? ꝛ anim?.ꝛ eodẽ modo in ca pdẽda requrũtur ista duo instrumẽta ꝛ sic q̃stio posita in rubrica supra.ſ.de acquirẽda ꝛ amittẽda possessione hic determinat ꝛ sic hec lex correspõdet rubrice eã declarãdo ꝛ hec fuit tertia rõ quare volui hãc legẽ repetere. Et ꝛz hec lex satis se sumet põt breuiorib? verbis sumari hoc modo animo ꝛ corpore acqritur ꝛ perditur possessio hoc dicit in summa. Casus kgis

¶ Ueniо ad quartũ. ſ. ad expositionẽ textualẽ dicit igitur tex.quẽadmodũ ꝛ dico ꝙ hec dictio quẽadmodũ põt in iure nro accipi septẽ modis primo interrogative ita tenet glo.ꝛ ibi Bar.ꝛ Ange.in rubrica.ff.solu.matri.i quãtũ dicit ibi rubrica solu.ma. quẽadmodũ vos petatur q̃rit ibi ꝑ quos ꝛ a qb?ꝛ in quãtũ ꝛ qñ vos petatur. Sic etiã ponitur in rubrica.ff.quẽadmo.scrui.ami. ꝛ quẽadmo.testa.aperi.ff.ꝛ ꝑ hoc est tex.in l.si pf.§.j.ff.de pac.dota. Secũdo mõ ponitur determinatiue vt in dictis rubricis secũdũ modernos i rubrica.ff.solu.ma. Tertio mõ ponitur ꝑ diminutiõe seu nota i ꝓprietatis.ꝛ tñ sonat quãtũ hec dictio q̃ñ ita dicit.Bal.i.l.in suis.ff.de li.ꝛ postli. Quarto mõ ponitur exẽplificatiue vt in.l.ꝛz ñ lege. §.j.de peti.here. Quinto mõ ponitur modificatiue vt est tex.in.l.j.C. de edendo. Sexto mõ ponitur distributiue.ſ.qñ sermo in aliũ nõ dirigitur vt dictis rubri.ff.quẽ admo.seruui.ami.ꝛ solu.ma. Septimo ponitur cõparatiue seu ſimilitudinarie vt l.l.iij.§. ñ duobus ꝛ ibi glo.in ver.vtraq;.ff. de adimẽ.lega.ꝛ in.l.quẽadmodũ. C.de agri. ꝛ censi.li. xj.ꝛ in.l.cum oportet.C.de bonisq; lib.ꝛ ita ponitur in.l.nostra faciẽdo cõparationem seu ſimilitudinẽ inter possessionẽ acqrendã ꝛ eãdẽ perdẽdã.ꝛ in quibus requrũtur duo instrumẽta.ſ.anim? ꝛ corp? ꝛ põt etiã poni aliis duobus modis quẽadmodũ.ſ. qualiter vt l.l.iij.§.vtilitas.ff.de itine.actuq; prima. Aliquando ponitur pro sicut vt in.l.cũ post.in glo.j.ff.quando actio de peculio est annal.vltra supradicta de hac dictione quẽ admodum.vide ter.in.c.cõpi.xviij. distinct. Expositio textualis,

¶ Dicitur viterius in ter.nulla:hec dictio null? nulla nullũ ẽ negatiuũ vle vt no.in.l. j.ff.qb? ex cau.ma.in prin.ꝛ.l.ne q̃ꝛ.ff.de Nullus est negatiuum

vniuersale. offi. proconsu.ꝛ legati.ꝛ in.c.solite.extra de maio.ꝛ obedien.

Additio. ¶ Quod verbũ. nullus.a. nullum sit negatiuũ vniuersale vltra autor.adde Bartho. Lepol. in.l.eum qui.col.iiij.nu.rj. C. de vsucapio. pro empto.ꝛ per eundẽ in tract. de seruitu. vrba.ꝑdi.c.xxxv.nu.ij.ꝛ adde ꝙ dictio vniuersalis negatiua debet vniuersaliter verificari alias redderetur falsa.l.si is qui ducẽta.§.vtrum.ff.de reb.dub.glo. in.l. hoc genus.ff.de condi.ꝛ demostra. Jaso.in.l. Si is qui pro emptore.num.ccxxj.ff.de vsucaploni. Didacus ℣erez.

¶ Et sic �varietatẽ qz vse.ꝛz etiã qualitatẽ:qz negatiuũ vt est gl. in clemẽti.ij.super parte nullo modo.de etate ꝛ quali. ꝛ sic non predicatur de vno tñ:imo est verbũ distributiuũ ꝓtinens ad plura vt de verbis distributiuis latissime trahit.per Bar. in.l. hoc articulo.ff.de here.insti.ꝛ per eũdẽ.in. l.j.ff. cõdi.ꝛ demõstra.ꝛ in.l.balista. ff.ad trebel. 7

¶ Et hoc significato huius verbi nulla inferũt sequẽtes cõclusiões ꝓma ꝙ opinione. Jo. tenẽtis nõ esse vnã possessionẽ imo duas vna naturalis altera ciuilis nã eo ipso ꝙ dicit nulla ꝙ verbũ vt dixi ꝑdicatur de pluribꝰ eẽ vltra vnã possessionẽ probat ꝛ sic ꝙ sint due.ꝛ ad hoc iste ter.solet quotidie allegari ꝛ ꝑ hac opinione facit ter.dũ dicit duplicẽ rationẽ possessionis in.l.nemo..C.ꝺ ac qui.posse.ꝛ in.l.iij.in prin.ff.de acqui.posse. ꝛ in.l.clam possidere.§.qui ad nũdinas.co. ti.facit etiã ter.in.l.ꝛz.C.eo.ꝛ in.l.iij. §.verba fili?.ff.eo.facit etiã ter.exꝑssus ꝛ singularꝭ.in.l.ij.§.j.probere.ter.ẽ etiã in.l.j.§.deiꝯ citur.ff.de vi.ꝛ vi arma.silr ter.l.l.iij.§.fi.ff. ad exhib. Sz interceteros.ter.null? ita clarus ꝛ magis ꝓbãs hãc opinionem. quã ter. in.d.l.ij.§.j.ff.ꝑ here.ꝛ ille nõ ẽ alibi secũdũ Ange.ibi quẽ refert ꝛ seqt̃ ibi. ℣Dau.de castr.in hoc qz ꝛz cetera iura superius allegata probent hanc opi.loquũtur ꝙ aduerbiũ ciuiliter ꝛ naturaliter ille tñ sol? ter.in.d.§.j. loquitur per hec verba.ſ. ciuilis ꝛ naturalis in hoc tamen non insisto quia iste articul? satis plene discutitur ꝙ.Di.in.c.sine possessione de reg.in.lib.vj.ꝛ ꝙ. Bal.ꝛ mo.vbi plene examinant in.l.j.in prin. vbi glo.ff.de acquirẽ. posse.imo est communis omnium sententia ꝙ due sunt tantum possess.scilicet ciuilis que in animo consistit ꝛ naturalis que corpore retinetur.

Adde. ¶ Quod ista opinio ꝙ sit duplex possessio naturalis ꝛ ciuilis firmat esse cõmunem opinionẽ Jaso.in.l.j.in prin. nu.lxx.ff.ꝺ acqui.possessio.ꝛ in.l. possideri. §.nerua filius.num.v. et in.l.clam.§.qui ad nundinas.nu.xxj.ff.eo.tit.idemq; tz ℣Paul. de cast.in.l.ij.§.ꝙ vulgo.num.ij.ff. ꝓ here. ¶ Et que istarum possessionũ sit nobilior ciuilis scilicet an naturalis. vide Ludo.gomess.in.§.rursus.num.xx.insti.de acti.naturalis sola possessio non sufficit ad acquisitionem fructuum vt probat Tiraquellus. intracta.de vtroque retract.fo.cccj.nu.lxiiij. nec ad prescriptionẽ vt per. Feli.in.c. causam.num.xiij.de prescrip. adde Balb. de prescripti. in.iij. parte.vj. partis princ.q.j. in.iij.volu.tracta. Didacus ℣erez.

¶ Reperimus tñ quãdã possessionẽ q̃ ciuilissima appellat de q̃ facit mẽtionẽ.Bal.in. l.fi.in.iiij.col.C.ꝺ sacro san.eccl.ꝛ in rubrica de cõtẽ.inter me.ꝛ domi.in vsi feu.quod est quãdo ex dispositiõe legis vel cõsuetudinis absq; actu corporeo ẽ inductũ possessionẽ trãsferri ꝛ ꝑ hoc allegat ter.in.c.exprte.ꝺ cõs.ꝛz ille ter.nihil facit voluit alle. ter.in.c. ex lris.extra de cõsuetu. vbi cõsuetudo põt trãsferre possessionẽ sine actu corporeo:sed certe in.d.c.ex lris.interuenit act? corpore? ponẽdo modicũ terre ad altare quo casu tota possessio ẽ i ecclias trãslata ꝛz ꝑhac determinatione põt allegari ter.in.l. raptores.in ver.plenissima possess.ꝛ ibi Bar.C. de epis ꝛ cle.vbi ipe no.ꝙ ex iuris dispositione sine aliquo actu corporeo potest possessio in aliũ tranferri.pro quo ipse Bar.allegat.l.quisquis.C. de bona.ꝛ.l.si quis argẽtum.§.ꝛ si quidem.eo.tit. vbi retento vsufructu transfertur in proprietarium possessio ciuilis sed certe etiam ibi actus interuenit corporeus vnde melius facit ter. in. d.l. raptores. qui non est alibi. Sed vide Soci.in.l. cum heredes.§.j.ꝛ ibi Fran. de aret.ff.de acquirẽ. possess.secundum Bar.ibidem : ꝛ cum hac opinione Bald.in.d.l.fina.et in.d. Rubrica concordat Ange in.l.j.de distra.pigno. vbi allegat dictam.l.raptores. ꝛ etiam.d.c. ex parte.sed voluit allegare.d.c. ex litteris. vt supra dixi. 8

Adde. Bartholo. Lepol. in. l. res mobiles, numc. xviij.C.de vsucapio.pro dot.Alex.in.l.Simora. ff. solu. matrimo. Jaso.in.l.fi.col.j.C.cõmunia deleg. ꝛz l.j.

Universidad de Salamanca. BGH

.nu.lxxij.ff.de acqui.posse.ꝛ in.l. ſi is qui pro emptore.nu.lxxxix.ff.de vſucapio.et in.l.fi na.col.iii.C.ỽ ſac.ſanct.eccl.Guil.elm.benedict.in rep.c.Rainutius.verbo.mortuo ita.q̃.in.ij.nu.lxxij.de teſtam.ꝛ Laſſane.in conſu.Burg.enumerantem plures caſus in quibus abl̃q; apprehẽſione trãſfertur poſſeſſio.in Rubri.vij.ℌ.i.chart.ccxxvij.col.iij. nu.xv.ꝛ Joan.bertachin.in tract. de epiſcopis.in.j.part.princi.iij.lib.q.lvj.nu.ciij.in. iiij.volumi.tract. nouiſſime per Roderic. ſuarez.in.l.viij.titulo.de las herencias.lib. iij.fori.ℌ.ſed vnum tenebis menti.nu.xv.vſq; ad num.xxiiij.exclusiue. Dida. Perez.

¶ Et de hac poſſeſſiõe ciuiliſſima facit mẽtionẽ Bal.in.l.j.iij.col.C.ſi plures vna ſententia ꝛ in.l.lx.j.col.ꝛ ibi Ange. C.de acqui. poſſe.ꝛ Ly.in.l.ea lege.C.de cõditio.ob cauſato.ꝛ in.l.traditio.C.de pac. Paſa. de caſt. in.l.ſeruum.ff.de rei.vendi.in.l.ſororꝭ.C.de iure deliberã.vnũ tamẽ eſt circa hoc notandũ q̃ iſta poſſeſſio ciuiliſſima inducta ex lege vel ſtatuto cũ ſit facti nõ tribuit interdictum vnde vi.ita tenet.Bald.in auẽ.diſſerũt.l.ij.col.i.ℌ.ver.nõ tñ credas. C.ad tert.

¶ Adde. ¶ Omnino Rip.in rubri.decã.poſſe.ꝛ ꝓprietatis.nu.xxiij.vbi declarat quid ſit ciuiliſſima poſſeſſio ꝛ quid ſit quaſi poſſeſſio.ꝛ quid poſſeſſio vacua.ꝛ cd̃ ſit poſſeſſio colorata vel non colorata.ꝛ que pacifica.ꝛ quod modis in iure ſumat poſſeſſio.ꝛ alia plura ibi vide.p eũd. Dida. Perez.

9 ¶ Item tñ ẽ q̃ hec ciuiliſſima poſſeſſio non facit tertiã ſpeciẽ ỽ p ſe vt dicam⁹ tres ſunt ſpẽs poſſeſſionis.ſ.vna ciuilis.ꝛ alia naturalis.ꝛ tertia ciuiliſſima.nam lz hmõi poſſeſſio.alio mõ acq̃ratur nõ eſt diuerſa ſpẽs ab aliis q̃ cognoſcũtur ꝓpẽ oꝝias ſpecierũ ſecũ dũ q̃ nõ. Bal.in.l.j.i.iij.col. C.ſi plu.vna ſen.ꝛ reperio q̃ hec ciuiliſſima poſſeſſio appellatur artificialis p Bal. in rubrica extra ỽ cau.poſ.ꝛ ꝓpꝛ.q̃ artificio iuris ciuilis fit vt ſi ſtatuto caueatur q̃ in heredẽ cõtinuet poſſeſſio ex ſupradictis ſatis videtur inferi q̃ cõſuetudine vel ſtatuto poteſt induci q̃ trãſferatur poſſeſſio ſine actu corporeo per d.l.raptores.ꝛ hoc in expreſſo tenet. Angel. in.l.vniuerſas in.ℌ.i.ver.itẽ q̃ i mari. ff.de acqui.poſſe.ꝛ ẽ de mẽte. Ly.ꝛ Bal.in.l.ea lege.C.de cõdi.ob cau.ꝛ tenet Bal.in.l.traditionib⁹.C.de pact.lz ipemet Bal.fuit ſibi ipſi contrarius in.l.j.in prin. C.cõmu.de le.ſed prima opinio per docto.communiter tenetur per.d.l.raptores. ¶ Sed pro intellectu ꝛ cõcordãtia p̃dictor⁹ põt ſic dici q̃ aut ſtatutũ ſimpliciter dicit q̃ poſſeſſio intelligatur trãſlata in heredẽ ipſo iure.ꝛ hoc ſtatutũ põt tollerari ꝛ valet q⁹ p hec verba nõ excluditur qui videatur trãſferri poſſeſſio p actũ fictũ.i.per fictã apprehẽſionẽ ſeu traditionẽ nã ſtatutũ ita diſponẽdo videtur inducere ꝛ ita tenet exp̃ſſe Ly.ꝛ Bal.i.d.l. ea lege.dũ dicũt q̃ ſi poſſeſſio trãſfertur in heredẽ ex forma ſtatuti ipſo iure intelligitur trãſferri per fictã traditionẽ ex quo vba nõ repugnãt.ſin aũt exp̃ſſe ſtatutũ diſponeret q̃ trãſferatur poſſeſſio nec acq̃ratur nullo actu vo vel ficto mediãte tale ſtatutũ nõ valeret q⁹ acq̃ſitio poſſeſſionis eſt de iure gẽtiũ ex quo ẽ inductũ q̃ ipſa poſſeſſio fiat p actũ naturalẽ vt ẽ ter.in.l.j.in p̃n.ꝛ in.l.iij.in p̃n. ff.de acq.poſſe.ꝛ ẽ ter.no.in.l.ea q̃ ciuiliter.ff. ỽ acqui.re.domi. ¶ Sed cõtra ius gẽtium etiã p̃ncipes nõ diſponũt ſine cauſa. vt plene p Bar.in.l.j.in p̃n.ff.de cõſti.p̃n.ꝛ no. Bar.i.l.oẽs populi in.iij.q.p̃n.ff. de iuſti.ꝛ iure.ergo min⁹ põt hoc ſtatutũ ꝛ cõſuetudo etiã min⁹ hoc poſſet q⁹ ỽ irrationabil'ꝛ nõ valet ſi diſponit aliquid cõtra ſubſtãtiã act⁹ vt in.c.ij.ỽ cõſue.nec videtur q⁹ poſſet ſub eẽ cauſa hoc diſponendi cũ lex fingẽdo app̃henſionẽ eẽ factã id poſſit inducere nec q⁹ obſtat lex raptores nã ibi nõ dꝛ q⁹ poſſeſſio acq̃ratur iſẽ o iure imo poti⁹ cõtrariũ vt p⁹ in vbo aſſignetur ibi poſitũ q⁹ verbũ eſt futuri t̃pis ꝛ ſignificat traditionẽ actualẽ p quã ſcõm cauſam traditiõis aliqſi acq̃ritur poſſeſſio aliqſi ẽtẽratio vt plene p Bar. l. l.ſi cõſtãte in p̃n.ff.ſolu.ma.ꝛ in.l. cũ pater. ℌ.pf.ff.dele.ii.q⁹ autẽ ibi dicitur q⁹ eccleſia lz plenã poſſeſſionẽ ꝛ dominiũ ex beneficio principis:per beneficiũ p̃ncipis intelligitur diſpoſitio quã facit in dicta.l.j.p quã cõſtituit q⁹ bona raptoris debẽt aſſignari eccleſie. Nã dictio ex ibi poſita nõ ſignificat ſẽ per cauſã immediatã lz ꝓpꝛie ſignificet vt no.in.l.nõ dubiũ.C.de legi.ꝛ in.l.j.ℌ.ex incẽdio.ff.de ince.ruin.naufragio. Ex dictiõis

¶ Additio. ¶ De hac dictione.ex adde glo.ſuper verb.ex ꝓpriationẽ.l.ex tranag..ad conditorẽ.de verb.ſigni.ꝛ in extrauag.execrabilis. verb. ex tenore de prebend. Deci.in conſi.lxix.nu.iij. ꝛ conſi.cxxxix. num. vij. ꝛ conſi.ccxxvi. nu.iii. Jaſo.in.l.i.num.xxj.in.ij.lectura. ff.ad Trebelli. Bart.conſi.cxxxij.nu.iiij.

Guilelm. Benedict. in.c. Rainutius. vb. cetera bona.nume.xxviij.de teſta. Gomeſſi. in.ℌ.ſuper eſt.nu.xxviij.inſti. de actio. Tiraquell.in tract.de vtroque retract. Char.crij. nu.liiij.ꝛ Joan. tandẽni. in queſtionibus in duodecim.libros metaphiſice. li.j.q.x. ſub litera.m.ꝛ in lib.v.q.x. vbi dicit q⁹ dictio. ex dicit circunſtãtiã cauſe. Didacus Perez.

12 ¶ Circa hoc eſt etiã notãdũ q⁹ poſſeſſio tripliciter poteſt diuidi.ſ. in corporalẽ.ꝛ in incorporalẽ.ꝛ incorporaliſſimã corporalis ineſt reb⁹ corporalib⁹ Icorporalis eſt vt q̃ſi poſſeſſio iuriũ adherẽtiũ reb⁹ corporalib⁹ vt ſeruitus alteꝭ tollendi aq̃ductꝰ.ꝛ ſimiles q̃ coherent reb⁹ corporalibus incorporaliſſima of q̃ cõpetit p̃o iure coherẽti rei corporali vnde creditor large of poſſidere creditũ ſuum in debitore nam quia eſt circa rẽ incorporalem vt nomẽ ỽbitoris ſeu actionẽ appellatur qua ſi poſſeſſio incorporaliſſima a hãc practicã ponit no. Bal.in.l.regulariter iuncta glo.ibi. ff.de peti.here.ꝛ hoc quo ad hãc primã concluſionem que ex verbo poſito in noſtra.l.ſu

13 p parte nulla extrabit. ¶ Infertur ꝛ ſcõ Infertur. ex hoc verbo nulla poſſeſſio q⁹ vna poteſt ſine alia acqui.videlicet ciuilis ſine naturali ꝛ hoc facit cõtra Bar. contrarium tenentem in.l.clam poſſide.ℌ.qui ad nũdinas. ff.de acqui.poſſe.vbi dicit q⁹ cũ ciuilis poſſeſſio acquiratur per mediũ naturalis iuxta not. in. l.iij.in prin.ff.de acqui. poſſe. non poteſt acquiri ciuilis ſine naturali. Sed cõtra Bar. facit ter.noſter in quãtum dicit nulla glo.in preſenti exponit nulla.i.neq⁹ ciuilis vel naturalis vel vtraq⁹ ſimul facit etiam pro hoc glo.ſingularis.in.d.ℌ.qui ad nundinas.ſup parte poſſeſſionem.ver. que ratio nõ valet. que glo.vult ſingulariter q⁹ licet p ingreſſũ rei nõ poſſit acquiri naturalis nihilominus põt acquiri ciuilis nã ibi naturalis nõ poterat acquiri quia alius tenebat eam.C.ille qui remanſerat in fundo pro domino. Sed in ciuili ceſſabat iſta ratio quia erat vocatus ſecundum opinionẽ. Roge.qui volebat duas eſſe poſſeſſiones ciuiles vna que retinebatur animo ab abſente altera que acquirebatur p ingredientẽ facit etiã pro hac opinione cõtra Bar.q⁹ nos videmus q⁹ ſi vnus habet poſſeſſionem in re.naturalem tãq̃ vſufructuarius ꝛ alius ciuilem in eadem re tanq̃ proprietarius poteſt tranſferre dominiũ ꝛ poſſeſſionem ciuilem que ſibi competit ſaluo iure vſufructus vt patet in.l.locum.ℌ.pe.ff.ỽ vſufru.tamẽ qui habet ſolũ p̃prietatẽ non poſſidet niſi ciuiliter vt in.l.ſtiendũ.in prin. ff.qui ſatiſ.cogun.attamen in.d.ℌ.pe. tranſfertur ſola ciuilis ſine natura. Sed ſi velimus tenere opinionẽ Bar. poſſum⁹ ad.d. ℌ.pe.reſponder q⁹ ſola ciuil.poſſeſſio bene poteſt ſine naturali tranſferri ex voluntate tradentis q̃ eã habet penes ſe ꝛ q⁹ ita loquatur.d.ℌ.pe.ℌ ſeq̃retur ergo poteſt acquiri p occupationẽ certe nõ ſequitur quia facilius q̃ritur poſſeſſio vbi cõcurrit volũtas tradẽtis q̃ vbi nõ concurrit vt plene trabitur in. l.i.in prin.iuncta.glo. ſuper verbo prima. ff. de acqui.poſſe.vbi cõcluditur ꝛ eſt cõmunis opinio q⁹ per aſpectũ rei ſeu preſentiam nõ queritur poſſeſſio occupanti tamẽ queritur concurrente volũtate tradentis vt in.l. q⁹ meo.ℌ.ſi per venditorem.ff.de acqu.poſſ. Sz quia ad noſtrum ter.iũcta ſua gloſa nõ poteſt cõgrua dari reſponſio tenẽda erit ſua p̃dicta concluſio contra Bar.pro qua vltra predicta facit ter.in ſimili in.l. ſi homo liber. ℌ. quicquid.ff.de acqui. rer.domi.vbi probatur q⁹ lz regulariter acquiſitio dominij caueatur ordine intellectus a poſſeſſione nihilominus vbi non poteſt acquiri poſſeſſio:q⁹ homo liber poſſidetur ab altero vel quia eſt eſt ſeruus alienus acquiritur dominium ꝛ cum ter.in.d.ℌ. quicquid ſimpliciter dicat q⁹ ſeruus non poteſt acquirere poſſeſſionem domino nihilominus acquirit dominium intelligitur ſimpliciter ſiue res tradatur ſibi ab altero ſiue eam occupet propria auctoritate ſimiliter:ergo poteſt dici de ciuili poſſeſſione q⁹ vbi impedimentum q⁹ ſubeſt in acquiſitione poſſeſſionis naturalis non eſt in acquiſitione ciuilis poſſit acquiri hoc caſu ciuilis ſine naturali. Facit etiam pro hac concluſiõe q⁹ ponit Bal.in. l.prima queſtione principali. C. vbi in rem acti. vbi expreſſe tenet q⁹ iudex inducendo aliquem in rem poſſit tranferre ciuilem ſine naturali.hãc opinionẽ tenet. Ang.in pſiti indiſtincte:imo q⁹ I omni caſu poſſit ſola ciuilis acquiri ſine naturali.ꝛ illud qõ Bar.pro ſua opiniõe dicit.q⁹ ciuilis acq̃ritur per mediũ naturalis nõ videt dicẽdũ:q⁹ cũ ciuilis poſſeſſio cõſiſtat in animo qui cõcurrat vna cũ actu corporis dicem⁹.q⁹ ſi interueniat act⁹ naturalis.ideſt apprehenſio concurrente animo ciuilis non cauſatur ex naturali ſed actu naturali:hoc eſt ex apprehẽſione ꝛ animo vtraque poſſeſſio ſimul cauſatur. ꝛ hoc eſt q⁹ vult dicere text. in.l.iij. in princi. ff.ỽ acqui.poſſe.ꝛ nõ illud ad qõ eã allegat

Universidad de Salamanca. BGH

Bar. ⁊ secundū hoc vocabil ꝓhibetur per actū naturalē nō potest acquiri vna species possessionis acquiratur alia in quā non est impedimētū. ⁊ sic videt cōcludēdū. q̄ p ingressum rei possit acquiri possessio ciuilis sola sine naturali. ⁊ circa hūc articulū videtur Ange. in ꝑtic. Fran. de are. quia circa hoc nolo insistere. q̄ est super littera exponenda. ¶ Infero ⁊ tertio ex hoc ter. q̄ quēadmodū in acq̄renda possessione requirit animꝰ in actu naturali: ita eodē mō in acquirenda ciuili sola est necesse vtrūq; interuenire. ita ꝓbat hic ter. tuncta glo. ¶ Pro quo ego allego ter. nota. in l. iij. §. neratius. ubi solo animo non posse tunctis verbis inferioribꝰ ibi. Si nō ante cedat naturalis possessio. nā videbatur contrariū immo q̄ actus corporeis causet naturalem ⁊ animus causet ciuilem. ⁊ hoc per ter. in l. nemo. C. de acqui. posse. vbi dicit ter. nemo ambigit duplicem esse causam possessiōis. vnā que de intre continet. aliam que in corpore. incōtrariū tñ est verū tam ꝑ legē nostrā q̄m per ter. in l. iij. in ꝑtic. qui indistincte loquitur quam etiam ⁊ melius: eo quia clarius per dictū. §. ne rati⁹. neq; obstat ter. in. d. l. nemo. quia illa lex debet intelligi inquantum vult probare q̄ in animo tantum consistit possessio ciuilis. ⁊ sic q̄ non sit necessarius actꝰ naturaliter respectu retentiōis: q̄ tꝫ nō posse acq̄ri nisi vtroq; instrumēto bene tñ pōt retineri solo animo ⁊ ita intelligit etiā ter. in l. fi. C. eo. tit. ⁊ eodē mō videbat obstare ⁊ ē ratio supradictorū q̄ facili⁹ aliq̄d retinet quā de nouo acq̄rit vt in l. j. §. q̄ autē ꝑtor. ff. de supficie. ⁊ in specie ꝓbat etiā in l. iij. C. ꝑn. iiij. cta. l. cū. possidet. ecū similibꝰ. ff. d. acq. posse. ¶ Infero ⁊ tñto q̄ quēadmodū res in mobilis ꝑprie dr possideri ita etiā res mobilis nā cū dicat nulla possessio intelligitur de oī ⁊ nomē possessio simplr ꝑlatū dr accipi ꝑprie vt dicim⁹ de dominio q̄ simplr ꝑlatū intelligitur de directo vt l. l. j. §. fi. ff. si ager. vectigal. vl' emphi. vē. ⁊ hoc facit cōtra glo. in l. j. C. ꝑn. ff. de acqui. posse. ⁊ in l. vnica. ff. vtrobi. vbi dicit glose q̄ res mobiles l. ꝑprie possidenē res tñ immobiles ꝑprie fundāt se p ter. in. d. l. j. C. ꝑn. vbi dicit ter. q̄ possessio dr pedū positio tꝫ ista allusio vocabuli non cōuenit rei mobili sicut l. mobiliū. allusiōe vocabuli bonū ē arg. vt habet ꝑtic. p. d. l. ij. §. ap. ff. si cer. peta. ⁊ in l. j. ff. de testa. ⁊ in l. j. ff. de furtis. de testa. in ꝑtic. ¶ Sed cōtra supradictas glosa. vt plr facit ter. ff. ⁊ ter. in l. j. §. ꝓsertū q̄ in foga. ff. de acqui. posse. ⁊ ter. l. l. iij. §. nerua. filius eo. tit. vbi diffinitio naturalis ⁊ ciuilis possessiōis cadit ita bñ l. reb⁹ mobilibꝰ sicut in reb⁹ immobilibꝰ q̄ cōcinsio cōfirmatur ꝑ ter. in. l. rem q̄ nobis. ⁊ in. l. ⁊ cui mobilē. ff. de acqui. posse. vbi possessio ita cadit in reb⁹ mobilibꝰ sicut in immobilibus ⁊ p hoc pōt adduci ter. in l. j. in ꝑtic. s. ro. dū dicit q̄ naturaliter tenet qui satis bene vtitur. ꝓbare q̄ hoc dictū ē vniuersale ⁊ aptū cōprehēdere eū qui rē mobilē sicut immobilem detinet ꝓ quo etiā facit ter. in. l. j. ibi in manibus ponit. ⁊c. vbi ille qui habet sensum animi ⁊ intellectū possidēdi accipit rē in manibꝰ animo possidendi dicit possidere ad idē facit in. d. l. j. in ꝑn. dū dicit cyclomaricapii i hāc opinionē tenēt oēs docto. in. d. l. j. re ꝓbādo dictas glo. lz nō allegāt ter. nostrū qui optime ꝓbat opinionē ipsorum. ¶ Pro finalitū corroboratiōe doctorū ad ducit vnū fundamētū sic dicēdo vsucapio nō ꝓcedit sine possessione vt in l. sine possessione. ff. de vsucap. ⁊ in. c. sine possessione de re. iur. in. li. vj. ⁊ res mobiles vsucapiuntur vt in l. ij. C. in qui. ca. cessat longi facit etiā ter. in l. vnica. ff. vtrobi. vbi interdictum vtrobi. q̄ habet longum in eō qui turbatur in possessione habet lorum in reb⁹ mobilibꝰ sicut interdictum vti possidetis in reb⁹ immobilibꝰ sed volēdo dictas glo. substinere hoc vltimū fūdamētū nō multū obstat q̄ interdictū possessorium retinendi vt est vti. possi. datur eiq turbatur ꝑ quasi possessione rerū in corporaliū vt in l. quotiēs. la vltima. ff. de seruit. tamen res in corporales in ꝓprie possidentur vt in l. seruus. §. incorporales. ff. de acqui. re. domi. ⁊ in l. sequitur. §. viam publicam. ff. de vsuca. ¶ Neq; obstat fundamentum. Bar. supra relatam duz dicitur q̄ allusio vocabuli de qua in. d. l. j. non videtur conuenire rebus mobilibus cum pedum positio in eis non cadit: quia ad hoc respondetur: quia talis argumentatio sūmi non debet vbi repugnat diffinitio allusioni vocabuli: quia tunc allusio non ostendit nobis ꝓpriam significationem: sed debet attendi diffinitio ⁊ non allusio. vt in l. j. ff. de test. immo tex. in l. si idē. C. de codicil. de quo latissime per docto. in. d. l. j. ⁊ in li. de testa. in ꝑtic.

¶ Adde. ¶ Nicola. cuerardum. in locis legalibus. c. vj. Nicuiza. in sylua nuptialib. j. nu. cxcviij. Barb. in tracta. de ꝓstan-

14 Possessiō acquiritur corpore ⁊ animo. adde Rot. decisi. nouā 275. ff. z.

15

16

17

tia cardi. in. iij. q. basilica. j. partis. num. xlj. ⁊ Joan. mōtaign. in tract. de Bigamia. q. ij. nume. j. Didacus ¶ Perez.

18 ¶ Et supradicta inducuntur per docto. ad questionem.

¶ Adde. Jas. in l. j. nu. xlj. ⁊ xlij. ff. de acquiren. possessio. vbi asserit subiectū a autore esse veritatē ⁊ etiam banc. q. ponit Fabia. de monte. in tract. de empti. ⁊ vend. q. vj. nume. lxix. Didacus ¶ Perez.

¶ De testatore legante possessiones suas tacio vel possessiones rerū suarū an videatur etiam sentire de rebus mobilibus. ⁊ per predicta videtur concludendum q̄ sic quia cadit possessio in rebus mobilibus. in cōtrariū tamē videtur quia vnaquaeq; dispositio vltime voluntatis debet interpretari secūdū cōmunē vsum loquēdi. vt in l. librorū. v. q̄ tñ casius. ff. de lega. iij. ⁊ in l. cū de laniōis. §. asti nā molēdinariā. ff. de fun. instru. ⁊ ideo intelligitur legatum de rebus immobilibus ⁊ nō de mobilibus cum ꝓprius vsus loquendi nō cadit in rebus mobilibus ⁊ hac ocasione Ey. post ¶ De. in l. fi. ⁊ ibi Bal. C. de cōpe. ⁊ Baldus. in l. j. ff. de statu homi. ⁊ Bartho. in. l. vrorem. §. legaucrat. ff. de lega. iij. in fi. tenent q̄ in tali legato possessionum non cōtinetur res mobiles. facit in simili q̄ notat Bart. in l. diuus. in vltimo not. ff. de bonis damna. q̄ licet appellatio vestis sit largior q̄ appellatio pannorum vt in l. vestes. ff. de auro ⁊ argē. leg. ⁊ l. victus cum duabus legibus sequentibus. ff. de verbo. signi. ⁊ in. d. l. diuus. tamen quia cōmunis vsus loquendi aliter se habet si testator legasset alicui omnes pannos suos lini ⁊ lane in hoc legato veniunt etiam omnes species pānorum etiam non apte ad vsum hominis. de qua. q. vide ibi Bar. in l. diuus. quia etiā habuit de facto. (vt ipse refert). ¶ Vnum tamen est notandum circa hoc q̄ si testator legat alicui res quas habet in domo licet res mobiles in hoc legato contineantur. non tamen veniūt ea que sunt alienationi parate vt sunt mercēs vel frumentum ⁊ cetera venalia. tex. est no. in l. generali. §. vrori. ff. de vsufru. lega. ⁊ ibi notat Bar. ⁊ est text. in l. pediculis. §. itē cum queritur. ff. de auro ⁊ argen. lega. ⁊ tractatur in l. predia. ff. de fun. instru.

¶ Adde. ¶ Singulariter Anto ni. negusantiū. in tract. de pignori. in. ij. ꝑte. in. j. mēbro. versic. quinto amplia. nu. xiiij. Dip poli. in rep. Rubri. ff. de fide instori. num. cxcv. Ludoui. gomesii. in. §. item seruiana. col. vj. nu. xix. inst. de actio. Dida. ¶ Perez.

¶ Et supradictorū ertat clara rō secundū Bar. in. d. §. vrori. q̄ illa verba quas hz i domo limitāt ꝑnū legatū generale. vt in l. ea tū. ff. de leg. iij. vt referātur ad ea q̄ perpetuo ibi sūt nō tñ ad alia q̄ ad tēp⁹ vt sūt venalia q̄ nō cēsent ibi. vt l. l. j. C. de verbo. sig. ⁊ in l. j. C. de rerū pmu. ¶ Istud tū fallit in trib⁹ casib⁹. ¶ Prima fallētia ē qñ testator in legato adiecit signū vle. vt in hoc exēplo lego oēs res meas quas habeo. nā lz veniat i hoc legato illud relatiuum quas. tñ illud signū vle. l. oēs facit q̄ dictū legatū neq; limitet nec restringat ad res tātūmodo nō venales: imo ad oēs venales ⁊ nō venales. iste est ter. no. in l. pediculis. §. labeo. ff. de auro ⁊ argen. lega. ⁊ in l. iulian⁹. in ꝑn. ff. de lega. iij. ⁊ tenet Bar. in. d. §. vrori. illū hoc mō limitādo. Secūda fallētia ē qñ testator dirit i suo testamēto q̄ legabat res q̄s i sua domo venales ⁊ nō venales habebat hāc limitationē ꝓcautela ponit Bar. in l. nā q̄. i ꝑn. ff. de penu. leg. ¶ Tertia fallētia ē qñ dictū legatū ad aliud referri nō pōt. vt q̄ nulla alia bona erāt in domo testatoris niū venalia vt verba testatoris aliq̄d operēt. vt l. l. si qñ. ff. de leg. j. ⁊ in l. si qñ. in ꝑn. C. de in offi. testa.

¶ Adde. ¶ Mathēū d aflictis. in cōsti. Neapol. li. j. Rub. 97. col. 18. nu. vij. ¶ Pbili. dec. cons. ccxxxij. nu. viij. ⁊ in cōs. cccj. nu. iiij. Cassane. in cōsue. Burg. fo. clvj. col. iij. nu. v. ⁊ Tiraquell. de vtroq; retract. chart. cccxxxij. nu. xxij. ⁊ chart. cccxxxv. nu. xlij. Segur. in rep. l. iij. §. fina. nu. clxx. ff. de libe. ⁊ posth. Didacus. ¶ Perez.

¶ Ista fallētia ponit gl. q̄s ibi seq̄t. Bar. in. d. §. itē cū q̄rit. ⁊ tz Bal. i rubri. C. de verbo. signi. bñ facit ter. i. l. fund⁹ q̄ locat⁹. ff. de fūdo instru. de q̄b⁹ limitatiōib⁹ vide. p. do. Jason. i. l. j. in pmo no. C. d. verb. signi. Et supradictis dicebat Jaco. d are. quē ibi refert Bar. l. d. §. vrori. q̄. si q̄s obligat bona sua q̄ nō videt obligare bona pata alienatiōi. tz cōtra tz ibi. bar. ⁊ bñ d quo ē ter. no. ⁊ ibi Bar. q̄ dicit illū ee mēti tenēdū in. l. cū tabernā. in ꝑn. ⁊ ibi etiā. Ange. no. loq̄t. ff. d pigno. ⁊ hypo. Et supradictis etiā inferē. q̄ cū pecunia sit parata alienatiōi q̄ nō venit in legato supradicto. vt si dicat lego vrori mee res meas q̄s i domo habeo. nā in hoc legato nō cōprehendit pecunia. ter. est no. in

Universidad de Salamanca. BGH

l.vroti.§.legauerat.ff.dele.iij. ⁊ in.l. chor⁹. §.j.eo.ti. ⁊ in.l. ſi fundus. eo. ti. ⁊ ꝛ3 Bald. in.l.ſi. in ſi.C.de compẽſa. ⁊ in.l. certi iuris. vij.q.C.loca.quẽ ibi vide omnimodo ꝓ declarãdo.d.l.cũ tabernã.que contradicit. l. debitor.de pigno.ff.⁊.l.gayus.ff.dele.ij.⁊.d. §.vroti.nam ꝓnotata ibi per Bal.oaĸ vna limitatio ad.§.ſi.d.l.cũ tabernã.qui dicit q⁹ in obligatiõe gñali bonorũ venit pecunia. q⁹ illud ſit verũ in obligatiõe expreſſa.ſecus eſt i tacita vt ibi.vt dixi ꝓ Bal. ⁊ ꝓ Aler.
22 de imo. vt.d.§.ſi. ¶ Cẽnũ tñ circa hoc eſt vi dẽdũ.ponam⁹ q⁹ ego dico ſic dono tibi oẽs res meas nũc̃d videor tibi dongre nola debitorum meorũ.⁊ Bal.in.l.j.ff.deſtatu hõmi.determinat q⁹ non fundans ſe tali ratiõne illud eſt meũ q⁹ vẽdicare poſſum.vt in.l. ciuitas.§.argento.ff.de auro ⁊ argen. lega. Sed nomen vendicare non poſſum:q⁹ perſonalis actio ⁊ realis diſtinguuntur vt ſpecies quaſi oppoſite.vt in.§.j.inſtit.de actio.
23 ¶ Item quia hoc pronomẽ meus eſt pronomen poſſeſſiuum:ſed iura perſonalia nõ poſſidentur.vt in.l.finali.ff quorum bono. ergo in tali donatione non includuntur. Sin autem dixiſſem res ad me pertinentes tibi dono.tunc nomina debitorum bene includerentur:quia verbum rei eſt generale.
24 vt in.l.j.ff.ſi cer.peta. ¶ Et verbum pertinere eodem modo.vt in.l.verbum pertinere.ff.de verbo.ſigni.ergo ꝛc.⁊ idem dicendũ eſt in verbo habere.vt dono tibi omnia bona mea que habeo.nam habere dicimur ea que increditio habemus.vt in.l.qui actionẽ. ff.de regu.iuris.⁊ in.l. rem in bonis.ff.de acquirẽ.rerum domi.Sed circa ea que Bal. in dicta.l.j.dicit q⁹ quando.dono res meas non veniunt nomina debitorum propter rationem ſuam ſupradictam.contrarium videtur verius ſecundum q⁹ ibi tenet Ange. ⁊ eſt ratio.quia etiam actiones quas habemus noſtre ſunt ⁊ nos dicimur ipſarũ actionum domini.vt in.l.j,ſ prin. ff.de procura. ⁊ in.l.dominus litis.C.de appella. vnde dato q⁹ ſub iſta donatione non veniant res debite.tamen veniunt actiones ipſe per quas poteſt peti.debitum.⁊ ꝓ hoc allegat. Ange. in dicta.l.j.ter. in.l. quam tuberonis.§. in peculio.ff.de pecu.⁊ per id quod notatur in.l.mouentium.ff.de verbo.ſigni.⁊ l.l.princeps bona.eodem titulo ⁊ per.l. vroti mee. ff.de leg.iii.⁊ per.l.cuz pupillus.ff.rem pupil.ſo.per.l. locus. ff. de admi. tuto. ¶ Pro quo eſt ter. expreſſus ſecundum ipſum in.l. j.C.de vſufru.⁊ quia iſta nõ eſt materia noſtra remitto vos quo ad hec ⁊ alia multa notabilia ⁊ ſingularia q̃ ponit Bal. in dicta. l.j.que omnino ibi videatis.

¶ Adde. ¶ Bonam gl.in extra. uag.ad conditorẽ.verb. mobilium.ỗ verb.ſigni. Silueſt.In verbo.alienatio.q.ir.optime per Tiraquell. i tract.de vtroque retract. fol. rrr.nume.vj. ⁊ Ferdi. gomezariã in.l.rrj. Thauri.num. rv. fol.cxlj. col.iiij. vbi tate an appellatione mobilium. et immobilium veniant iura ⁊ actiones. Didacus ¶ Perez. Mobilia ⁊ immobilia veniant, ⁊c.

¶ Et hec ſufficiant reſpectu huius verbi nulla. ¶ Sequitur in littera poſſeſſio. ⁊ circa hoc dico q⁹ iſtud nomen ſimiliter prolatum puta.poſſeſſio videtur conſiſtere in facto.⁊ primo per ter.in.l.j.§.ſi vir.ff.ỗ acquiren.poſſe.ibi dum dicit. quoniam res facti eſt. Secundo eſt ter. in. l. j.§. ſcenola. ibi que facti eſt ⁊ animi.ff.ſi quis teſt.lib.eſſe iuſſue. Tertio facit ter. in.l.poſſeſſionem pupillus.ff.de acquiren.poſſe.ſuper verbo facti. ¶ Quarto videt ter.i.l.in bone fidei. 26
§.j.ff.de acq.re.domi.vbi videt q⁹ ille q̃ poſſidet habet id quod facti eſt.⁊ poteſt ꝓ hac opinione allegari ratio:quia omnia que interueniunt in ipſa poſſeſſione capienda ſunt facti ſcilicet corpus vt de ſe patet ⁊ animus. vt eſt ter.in dicto.§.j.ergo quicquid ſequitur ex eo erit facti. et propter predicta iura ⁊ rationem. Ludoui.roma.in.l.j. in prin.ff. de acquirend. poſſe. indiſtincte tenuit poſſeſſionem eſſe facti ⁊ non iuris. Sed Bar. ⁊ omnes ſcribentes tenent contrariũ ſi dicta. l.j.immo q⁹ poſſ.ſit ius.⁊ ꝓ hoc allegatur ter.expreſſus in.l.peregre.in princi.ibi. Jus poſſeſſionis.ff.de acquiren.poſſe.⁊ eſt ter.in l.nemo.ibi. Que de iure conſiſtit. C.co.tit. ⁊ in.l.non ideo.ibi.in concuſſum ius poſſeſſionis.ꝛc.C. de libera.cau. Facit etiam ꝓ hoc tertus. in.l. ſi ea res.§. finali. verſi. q⁹ ius eſt.ff.de actio. empti.⁊ in.l. homo liber. §.finali.ff. de acquiren.re. domi.⁊ ad iura incontrarium allegata reſpondetur. q⁹ illa intelligantur ꝓ vt eſt ipſa poſſeſſio in fieri.⁊ vbi factum.ideſt apprẽhenſio requiratur dicitur poſſeſſio quid facti. ſed poſtquã eſt apprehenſio dicitur ius.

¶ Facit ꝓ hac concordia: quia contractus ſunt facti.vt in.l. conſilio.in fine.ff. de cura. furi. ⁊ producunt obligationem ex qua oritur ius.vt inſti.de obliga.in ꝑn. ⁊ in.l. licet.§.ea obligatio. ff.de procura.ſic dica- 27

mus in preſenti.lz actus apprehẽdendi vel transferẽdi ſint facti.ipſa tamen poſſeſſio apprehenſa vel trãſlata eſt ius. ⁊ per predicta videtur ſatis reſponſum ad rationẽ in contrariũ addu ctam.ſcilicet q⁹ ea quibus poſſeſſio apprehenditur ſunt facti: ergo ⁊ ipſa poſſeſſio per dictam.l.in bone fidei.d.§.j.q⁹ nõ ſequitur apprehẽſio cõſiſtit in facto: ergo ⁊ q⁹ ex ea ſequitur eſt factum.nam contrarium ſupra fuit clare probatum. ſcilicet in contractu qui eſt facti tamen ex eo oritur ius.ſcilicet obligatio nec⁹ ter.in dicto.§.j.
28 probat q⁹ poſſeſſio ſit facti. ¶ Sz q⁹ poſſidere bona fide vel mala fide eſt quid facti: quia bona fide vel mala vependet ab animo.⁊ animus eſt quid facti ⁊ hoc dicit ter. in dicto.§.j.⁊ ita declarat Bar.in.l.ſi is qui pro empore.ſ.col. ff.de vſucapion.⁊ eſt ter. in.l.j.§.j.ff.de acquiren.poſſe.⁊ iſtud nomen poſſeſſio aliquando ponitur pro detentatione ⁊ tunc non ſignificat ius ſed factum vt eſt ter. 'uncta glo. in. l. q⁹ ſeruus. ff. de acqui.poſſe.vnde appellatione poſſeſſionis venit tantummodo naturalis ideſt detentatio quando non poteſt venire ciuilis propter incapacitatem detentantis. vt eſt ter. in.l.ſtipulatio iſta.§.bij qui.ff.ỗ verbo.obl. ⁊ dicta.l.q⁹ ſeruus.⁊ circa hoc eſt vnum bene notandum certe ſubtile eſt q⁹ quando poſſeſſio apprehenditur ⁊ quãdo venit apprehenſio cum animo.⁊ ſic pro vt eſt poſſeſſio inficri tunc ſola cauſatur naturalis ſine ciuili ⁊ poſtẽ poſſeſſio eſt apprehenſa. ⁊ ſic pro vt conſiſtit in iure iã eſt ciuilis cum naturali iſte eſt ter. in.l.iij.§. Neracius.ibi ſinõ antecedat naturalis poſſeſſio iunctis verbis ſuperioribus.⁊ ibi hoc notat Fran. de are.
29 ff. de acqui.poſſe. ¶ Iſta tamẽ poſſeſſio ali quando ponitur pro quaſi poſſeſſione vnde pro iſta quaſi poſſeſſione datur interdictus. vt in.l.quoticns.la.ij.ff. de ſerui. nam cum ſint in corporalia non poſſidentur. vt in.l. ſi ſeruus.§.incorporales.ff.de acqui.re.domi.⁊ eſt ter.in ſeruitute ſpecifice in.l.ſi edes.
30 §.libertas.ff.ỗ ſerui.vrba.prę. ¶ Circa hoc tamen eſt aduertendum. q⁹ quemadmodũ eſt dare duas poſſeſſiones vnam ciuilem ⁊ alteram naturalem. vt ſupra dictum eſt ita eſt dare duas quaſi poſſeſſiones. ſcilicet ciuilem ⁊ naturalem. ⁊ ſic qui habet ſeruitutem illud ius vtendi ⁊ fruendi dicitur poſſidere: ⁊ non ſolum naturaliter: ſed etiam ciuiliter in propria tamen ⁊ ſic quaſi poſſidet. ⁊ hoc clare probatur: ſic ea que preſcribi debent poſſidentur ciuiliter. vt in. l. j. §. q⁹ ſeruus qui in fuga.ff. de acquiren. poſſe. ⁊ latiſſime trabit Dy. in.c.ſine poſſeſſione.de regu.iuris.lib. vi.⁊ doctores in dicta.l.j.in prin. ¶ Sed ſic eſt q⁹ ſeruitutes ſaltim cõ- 31
tinuam cauſam habentes preſcribuntur.vt in.l.ſeruitutes.la vltima.ff.de ſerui. ⁊ in.l.j. ⁊.ij.C.co.ti.ergo ꝛc.⁊ hoc cõfirmatur quia quaſi poſſeſſio que parit retentionem que per acquiſitionem corporalem facto noſtro inducitur dicitur ciuilis quaſi poſſeſſio.vt in. l.qui fundũ.ff.quẽ admo. ſeruit. amit.⁊ in. l.j.§.queſitum.ff.de aqua.quotti. ⁊ eſti vbi fundus retinet vſum ſeruitutis per ſe abſq⁹ facto hominis.vnde ſi hoc anno duri aquã deinde fluit per ſe tamen eam retineo ⁊ non dicitur amiſſa tanc̃ non vſus longo tempore ⁊ hec quaſi poſſeſſio que retinetur per ipſummet fundum abſq⁹ facto hominis dicitur naturalis quaſi ciuilem autem appellamus illam que cauſat preſcriptionem vt dixi.⁊ fundus hoc caſu dicitur preſcribere.

¶ Quia fundo acquiritur ſeruitus ⁊ non 32 Adde Lepol.in tract. de ſeruit.vrba ꝑdi. c.ij.
homini.vt in.l.qui alieno.§. ſi.ff. de nego. geſtis.⁊ in.l.vna.§.ſi fundus. ff.de ſeruitu. ruſti.predi.verum qui vult acquirere ſeruitutem per ipſum fundum requiritur q⁹ faciat animo acquirendi ⁊ vtatur iure ſuo nõ alieno. vt in.l. ſi. ff. quemadmodum ſeruit. amit.als non preſcribit.vt in.l.ij.§. illud.ff. de aqua quotti.⁊ eſti ¶ Vnde in bijs eſt da 33
re quaſi poſſeſſionem ciuilem que animo retinetur: quia bona fide iure ſuo vtitur. de quo tamẽ remitto vos ad notata per Bal. in. l.j. ⁊.ij. C. de ſerui. ⁊ aqua.⁊ per Bal. ⁊ Ange.in.l.ſeruitutes. la.ij. de ſeruitu.ff. tit.generali. Sed contra videbatur imo. q⁹ in bijs ſeruitutibus non ſit dare quaſi poſſeſſionem ciuilem.licet detur quaſi naturalem.

¶ Primo quia quaſi poſſeſſio que conſiſ- 34
tit in ſeruitutibus conſiſtit in facto. vt in.l. ſeruitutes.in prin.in verbo facto.ff.ỗ ſerui. vrba.predio.⁊ poſſe.ciuilis eſt ius vt ſupra probatum eſt. Secundo videtur facere cõtra ſupradictam concluſionem: quia quaſi ciuilis retinetur in animo ⁊ ſic poſſit eſſe cõtinua. ſed ſi dicremus in dictis iuribus quaſi poſſeſſionem dari ſequeretur quaſi poſſeſſionem eſſe continuam.⁊ per conſequẽs nullum eſſe ius incorporale vel ſeruitus qđ preſcribi poſſet.quia ꝛ ſeruitus continua preſcribatur longo tempore.vt in dicta.l.ſeruitutes.⁊ in.l.j.⁊ in.l.ij.C. de ſerui. ⁊ aqua ſeruitus tamen diſcontinua etiam

Universidad de Salamanca. BGH

longissimo tempore non prescribitur vt victis iuribus trabitur. ⁊ in.l. hoc iure. §. ductus aque. ff. de aqua quotti. ⁊ esti.

Adde. ¶ Matheus de afflictis in consti. Neapolita. lib. i. Rubri. i. num. 51. ⁊ lib. 3. Rubri. 31. col. 9. nu. 19. Iserni. in. c. i. que sint regalia. Aler. ⁊ Jaso. in. l. Si certis annis. C. de pact. Feli. in. c. cū nobis. et in. c. ad audientiam. depesc. Bart. cepol. intract. de seruit. lib. i. c. 19. et Tiraquell. de vtroque retract. fol. 33. z. nu. 23. Didacus Perez.

¶ Et sic si in istis seruitutib⁹ daretur quasi ciuilis possessio cū in animo illa semper retineretur ⁊ eēt cōtinua seruitus est cōtinua. ⁊ sic nulla eēt seruitus q̄ nō prescribere. sed cōmunis opinio est illa de qua supra diri. ⁊ q̄ sit in bijs iuribus dare quasi possessionē ciuilē est glo. in. l. ait pretor. §. itē ei. ff. quis ex ca. ma. quam cy. in. l. vnica. C. vti possi. dixit non esse alibi sed alias duas reperietis vnam in. l. si plures. §. vi deiectum. ff. de vi ⁊ vi arma. ⁊ alia est in le. finali. ff. vti possi.

35 ¶ Et quemadmodum reperimus possessionem ⁊ quasi possessionem ita etiam reperimus dominium ⁊ quasi dominium de dominio iura sunt vulgaria de quasi dominio. hoc est de bone fidei possessore qui loco domini habetur est ter. in. l. quotiens. §. i. ff. de noxa. ⁊ in. l. magis puto. §. i. ff. de rebus eo. ⁊ in. l. si quis seruus. ff. de lega. iii. ⁊ in. l. apud antiquos. C. de fur. ⁊ trabitur p glo. ⁊ doctores in. l. qui bona. in principio. ff. de damno infecto. ⁊ late per. Bar. in. l. i. ff. ad Silleya. Eodem modo reperim⁹ pro prietatem ⁊ quasi proprietatem. glo. est in. l. ij. §. quedā. ff. de interdi. ⁊ illā glo. ad hoc reputat singularem Bald. in. c. i. §. j. de inuesti. de re. alie. facta. ⁊ est ter. nota. in. c. finali. extra de iudic.

Adde. ¶ Omnino Jason. in §. omnium. nu. 62. insti. de actio. et. in. l. traditionibus. num. 12. C. de pact. ⁊ in. l. is qui pro temporali. §. item si iuranero. in. 4. nota. col. vlti. ff. de iure iur. Didacus Perez.

¶ Et circa illud q̄ diri de dominio. Dico q̄ est reperiri dominium. dupler dominiū. s. superius quod appellatur proprietas. ⁊ inferius seu sub alternatum quod appellatur nudum dominium vt patet in empbiteosi ⁊ in feudo. de quibus. in. l. iij. §. econtrario. ff. de acquir rendo. possessio.

36 ¶ Et quib⁹ verbis colligit differētis inter proprietatē ⁊ dominiū. ⁊ q̄ sit differentia patet ex ter. in. l. si procurator. la. j. in verbo. p. prietatē ⁊ dominiū. ff. de acqui. re. domi. nā copula ⁊ cadit inter diuersa. vt est glo. in rubrica. ff. de iuris ⁊ fac. igno. ⁊ in rubrica tra bitur extra de sponsa. ⁊ matr. ⁊ ista reperit differentia. nam dominiū est terminus magis latus ⁊ comprehendit interdū dominiū siue sit directū siue vtile. nā ⁊ vsufructuari⁹ dicitur habere dominiū in. l. iii. §. j. ff. de vsufruct. Sed proprietas nunq̄ cadit nisi solū pro directo ⁊ vero dominio secundū q̄ ostēdit etimologia vocabuli. nā dicitur propetas quasi proprie tuū. Ex hoc infert Bal. in. l. cum res. in fin. C. de proba. q̄ istud nomen proprietas est nomē directū ⁊ non obliquatur ⁊ nūq̄ ponitur pro vtili dominio. et q̄ appellatione proprietatis semper intelligatur de directa. tenet Bald. in. l. pen. in. ij. col. C. si a non compe. iudi. ⁊ alibi dicit Bal. in. c. j. §. j. de inuesti. de re. alie. fac. q̄ significatio proprietatis est magis stricta ⁊ nuda q̄ significatio dicti. circa q̄ videatis Bart. in. l. locorum. C. de omni. agro. deser. libr. xi. in verbo proprietas possessionis. ¶ Ex supradictis etiā infert Bald. in. l. ij. ff. de cōdi. insti. ¶ Idē tenet Jas. in. l. j. nu. lxj. ff. de acqrē. poss. vbi reputat hoc dictū Bal. sing. q̄ si i libello q̄s diceret ꝓprietatē ad se expectare vl se esse ꝓprietariū. ⁊ postea in p̄cessu probet ē vtili dñio puta q̄ esset ēphiteota vl vasallus deberet succūbere. Sec⁹ si dixit se dominū quia dominium begnine potest intelligi de vtili. ⁊ hoc mō limitatur q̄ dicit Bar. in. l. sed ⁊ si possessori. §. item si iuranero. ff. de iureiuran. ⁊ circa predicta videatis ter. in. l. proprietas. C. de proba. in verbo proprietas dominium. Nota tertus. in. l. semine. §. illud. qui declarat que dicatur plena proprietas. ⁊ que nuda. dicit ibi Bal. q̄ nō est ter. in iure qui ita plene probet. ¶ Et supradictis addatis, q̄ interdū reperimus locū plenū. vt qui possidetur interdū semiplenū vt ille in quo aliquis est causa legatorū vel rei seruande interdū vacantē quod potest cōtingere tribus modis. scilicet propter absentiam aut negligentiam domini aut qa sine successore decessit. ista est glo. que ponit istam practicam in. §. q̄ autem. in verbo vacantis. insti. de vsuca.

Adde. ¶ Q̄ ista glo. non est alibi secūdū Jas. in. §. actionū. col. xxi. num. clvij. de actio. Feli. in. c. cū Joānes. nu. xxxiij. defid

Et dictio potius intra diuersa

37

38

instrum. Fabi. de monte. in tracta. de empti. et vendi. in. vj. q. princi. nume. lxij. vbi plene de hoc puncto licet videre quia de apicibus iuris est. Didacus Perez Salmantinus.

¶ Et ista glo. non est alibi secundū Ange. in. l. si me inuacuā. in prin. ff. de acquirē. posse. ⁊ refert ⁊ sequitur Aler. de imo. in. l. fundi venditor. in fi. ff. eodē titulo. circa hoc pōdera ter. in. l. Julianus. in fi. qui est vnicus secundū Franc. de are. in. l. non videtur. ff. de acquiren. posse. ⁊ in dicta. l. Julianus est. ff. de rei vendi. ⁊ aliquando possessio ponit pro proprietate. vt in. l. ti. C. de proba ⁊. in. l. interdū. ff. de verbo. significi. hinc infert glos. quā ibi sequitur Barth. in. l. ij. C. de acquir. posse. q̄ possessionis actus presumitur fieri tanq̄ a domino secūdū practicā. d. l. ij. hinc etiā dicit ter. in. d. l. interdū. q̄ si testator legat alicui possessiones suas q̄ eodem modo videtur legasse proprietatē contra dominiū pro possessione ponitur. vt dicit ter. in. l. quotiens. C. de reiuēdi. ex supradictis infert. ⁊ no. Bald. in. l. iij. C. ne vxo. pro ma. q̄ ille qui cōsignat alicui possessionē intelligitur assignare rem possessam per illū ter. in. d. l. iij.

39 ¶ Hinc etiā dicit Bal. in. l. j. circa prin. C. si pignus pigno. datus sit. q̄ possessione pignorata intelligitur res pleno iure pignorata. Attēde q̄ possessio longa habetur p veritate. ter. est in. l. j. C. de serui. ⁊ aqua. ⁊ tenet Bal. in. l. j. in. vj. q. C. de testa. Circa hoc est attendendū. q̄ licet possessio dicatur longa illa que est .x. vel .xx. annorū. vt in. l. vnica. C. de vsucap. transfor. ⁊ p totū titulū. C. de p̄scrip. xxx. vel. xl. annorū. attamē in feudis lōga possessio est vni⁹ anni. iste est ter. ⁊ ibi hoc not. Bald. in. c. j. fi. de cōsuetu. re. feu. gō videtur contra ter. in. d. l. vnica. ⁊ cōtra ter. in sti. de vsu. in prin. quibus iurib⁹ cauetur. q̄ non solum possessio vnius anni non dicitur longa sed etiam possessio duorumannorū. Sed dicas q̄ speciale est in feudo. vt dicit Baldus. in dicto. §. fina. ⁊ aliud est possidere. aliud est in possessione esse. vt in. l. si quis autem. ff. de acqui. possessi. vnde missus ex primo decreto dicitur esse in possessione missus autē ex secundo decreto dicitur possidere. ⁊ sic primus detentat. secundus possidet. vt vidistis declaratū in. l. iij. §. genera. ff. de acqui. possessio. ⁊ que autē possessio continea

40 tur appellatione simpliciter prolata an ciuilis vel naturalis. ¶ Et circa hoc videatis Bald. in. l. i. C. cōmunia. de vsuca. eleganter loquentē. vbi ipse dicit q̄ secundū subiectam materiam fiat interpretatio. nā aliq̄s possidens naturaliter non dicitur possidere. vt in. l. acquiritur. §. fi. ff. de acqui. re. domi. Aliquando dicit possidere. vt in. l. ⁊ habet. §. cum qui. ff. de preca. ⁊ in. l. naturaliter. in prin. ff. de acquiren. posse. ⁊ circa istum passum videatis omnimodo Franc. de are. qui latissime discutit declarando istum passum ⁊ addendo dictis Bal. in rubri. ff. de acqui. posse. ⁊ ad ea que ipse ibi dicit vos remitto.

¶ Sequitur in littera. acquiri. istud verbū 41
aliquando refertur ad dominiū vt per dictū titulū. ff. de acqui. re. domi. Aliquando refertur ad possessionem. vt in toto titulo. C. ⁊. ff. de acquir. possess. Aliquando refertur ad res corporales. vt in dicto ti. de acqrē. domi. Aliquando ad res incorporales vt dictis ti. de acqui. posse. de quo videatis insti. p quas personas ius acqui. ⁊. C. eodem titu. ¶ Sequitur in tert. Nisi. ⁊ hec dictio Nisi ponitur multis multis modis in iure nostro. 42 Nisi dictio nig.

Adde. ¶ Jason. in. l. cū te trā sigisse. nu. ix. C. de transactio. ⁊. in. l. actione admi nistrante. nu. iii. eod. titu. ⁊ in. l. si eum. §. qui iniuriarum. num. xxvj. ff. si quis cautio. Bomessi. in. §. superest. nume. vj. insti. de actio. ⁊ Matheus. ab afflictis in consti. Neapolita. lib. iij. Rubri. xvij. nume. xvilj. Cassa. in consuetudi. Burg. Rubri. j. §. v. nu. xi. char. xlvij. ⁊ Rubri. ix. §. x. nume. xiiij. Fabbi. deci. consi. cccl xxxvj. nu. ij. ⁊ consi. xxxij. co. i. ⁊ consi. decv. nu. ij. vbi satis ad plenum videre licet ō hac dictione. (Nisi). Didacus Perez.

¶ Nam vno modo ponitur positiue: quia ponit hoc est quando eandē dictionē nisi precessit aliqua negatio. ter. est in. l. actione. in primo resp. ⁊ ibi docto. C. de trāsac. ⁊ ita ponitur in presenti nam anteq̄. hic consultus posuisset hanc dictionem nisi posuit negationem. ibi dum dicit. nulla possessio ⁊c.

¶ Interdū ponitur negatiue: quia priuat 43
seu negat ⁊ hoc est quādo precessit oratio affirmatiua. ter. est ⁊ ibi doct. maxime. Bar. in. d. l. actione in. ij. respon. ⁊ de hoc significato. s. quando ponit vel quando negat videatis in regula peccatū. de reg. iur. li. vi. ⁊ in. l. extraneo. ff. de ven. in possi. mit. ⁊. in. l. si feriatis. ff. de feri. ⁊ in. l. sticbū. §. ticia. ff. de adim. lega. quibus iuribus trabitur quādo hec dictio nisi affirmat seu priuat qñ precessit negatio. ⁊ vide ter. in. l. in accessionibus. §. i. ff. de diuer. ⁊ tempo. prescri. ⁊ in. l. ita. §. j. ff. ad Tupil. ⁊ in. l. iij. §. multarum. ff. de iurē. fisc.

Universidad de Salamanca. BGH

quibus cauetur quando hanc dictionem niſi
preceſſit oratio affirmatiua an tunc priuet
vel neget. Interdum hec dictio niſi ponitur
expoſitiue. vt eſt gl. in l. iij. in pen. gloſ. C. qui
accuſa nō poſſunt. Interdum ponitur p ſi.
glo. eſt in l. ſi patre. ꝛ eſt glo. ſi. ff. de in rē ver.
ꝛ in l. ſemin. ꝛ eſt glo. ij. ff. de ſena. hinc eſt q̄
dicit Bar. in l. j. ff. de cōdi. ꝛ dmoſt. q̄ hec di
ctio niſi. facit cōditionē hec cōditio niſi de/
bet referri ad ola ſuꝑdicta ſi pōt. gl. eſt in l.
corruptionē. C. dē vſufr. ꝛ volētes videre ma
teriā ſeu ſignificationē huius dictiōis niſi vi
deāt Bar. l. l. titia. §. Luciꝰ. ff. dē manu. teſt.
ꝛ l. l. j. ff. dē pig. actio. ꝛ in l. actiōes. C. dē tran
ſac. ꝛ in l. ſi cum. §. qui iniuriarum. ff. ſi quis
cau. ꝛ in l. nā q̄ liquide. §. vltra. ff. de penu
lega. notatur in. c. cum venerabiles. de cenſi.
xiiij. q. ij. c. Ebron. ꝛ in. c. portio. xxxv. q. iij. ꝛ
per glo. in. c. j. de conſti. lib. vj. ꝛ vide Bart.
in l. Seyo. §. vroni. ff. de annu. lega. ꝛ docto.
44 in. c. preterea. de appella. ¶ Sequitur in lit
tera animo. ꝛ circa hoc eſt dicendū. q̄ iſte ter
minus animus eſt multipliciter in iure no/
ſtro reperiendus. ſ. no modo ponitur p vno
inſtrumento quo mediāte ſimul interuenie/
te actu naturali. hoc eſt apprehēſione acqui
ritur poſſeſſio tā ciuilis per ſe q̄ naturalis.
vel vtraq̄ ſimul iuncta. ꝛ de hoc animo tan
q̄ de inſtrumento loquitur text. in l. iij. §. in
amittenda. ꝛ principium ipſius legis. ff. de ac
quiren. poſſe. ꝛ eſt ter. in l. nemo. C. eodem ti
tulo. ꝛ. terus noſter in preſenti. ꝛ reperio q̄
iſte animus probatur ex facto. ter. eſt in l. an
cillam. que in ſua diſtinctione. in principio
non eſt alibi ſecundū Bart. ibi. ff. pro ſuo et
eſt ter. in l. ſi preteritus. ff. de contratab. Ex
hoc infert Bal. in l. vt debitū. in prima op/
po. C. de bere. actio. q̄ per proteſtationem
oſtenditur animus cum proteſtatio ſit quid
facti. ¶ Pro quo eſt text. in l. at ſi quis. §. ple
runq̄. ꝛ ibi Bar. ff. de relig. ꝛ ſump. fune.
45 ¶ Similiter reperitur q̄ animus preſumi
tur ex biis que quiſquis dixit extra iudicium
parte abſente glo. eſt ꝛ ibi Bart. in l. Fulci/
nus. §. quid autē. ver. querit glo. ff. quib⁹ ex
cau. in poſ. ea. circa quam glo. vide Bal. in.
46 l. pen. C. de bonā. auto. iudicis poſſi. ¶ Ex
ſupradictis infertur q̄ cum conſuetudo ſit
facti. vt tenet Bald. in l. fina. in. C. de cōpen
ſa. ꝛ eſt ter. in. c. j. de conſti. lib. vj.

¶ Adde. ¶ Pbili. dect. in l. qua
tenus. nu. ij. ff. de regul
iur. Ludo. gomeſi. in. §.
ſuper eſt. col. ꝛ. nu. xxiij. ꝛ in. §. rurſus. nume.
xxj. inſti. de actioni. Idcoq̄ doctori aſſerenti
ita eſſe de conſuetudine non eſt ei credendū.
cum ſit quid facti. vt concludit Deci. in con
ſil. clxij. verſi. ſolum ſuper eſt reſpondere. co.
iij. nu. v. ꝛ dicit hanc veriorem opinionē vbi
alios plures citat in conſ. cccclxxij. col. ij. vſq.
ſed predictis non obſtantibus. vbi vi. nume.
xvj. ꝛ xvij. ꝛ idem firmauit ipſe in conſil. ce
lxxxv. col. vltim. verſi. non obſtat quod dici
tur. Contrarium tamen imo q̄ credatur te
net Barth. in repe. l. de quibus. col. vij. vſq.
quarto principaliter. nu. xxj. ff. de legib. con
tra quem tenet ibi Jaſo. verſi. inter alios no
ta diligenter. nu. lxxxix. ꝛ in l. j. nu. lxij. C. de
iure emphit. ſed tu intellige Bar. vt p De
ci. in conſi. dcxcj. in facto proponitur. col. ſi.
vbi ponit reſolutionem in hoc quem vide ne
reprobes ſummum preceptorem a quo om/
nia habes. Didacus ¶ Perez.

¶ Ex tali conſuetudine preſumitur anim⁹
ita tenet Bal. quem ibi ſequitur Salice. in.
l. Macedoniani. in fi. C. ad Macedo. Ex hoc
infert ibi notabiliter Baldus ꝛ Sequitur
Salicet. q̄ ſi mercator mutuam pecuniam
ab aliquo accepit q̄ in dubio preſumitur il
lam pecuniam conſumpſiſſe ꝛ vertiſſe in cō
modū ſuum ſeu in ſuas mercantias. licet nō
poſſit probare an ex tali pecunia ſit fact⁹ lo/
cupletior. nam preſumitur ex conſuetudine
negotiandi. ꝛ pro hoc allegat ipſe ter. expreſ
ſum in ar. in l. fina. in fi. C. ad Macedō. qui eſt
nota. ad hoc. ꝛ iſtam conjecturam qua preſu
mitur verſa pecunia in vtilitatem accipien/
tis no. multum. ¶ Nam per eam poſſumus 47
determinare queſtionē quottidianam quā
quotidie habeo de facto.

¶ Additio. ¶ Nota iſtā que
ſtionem eiusq̄ in
tellectum ſubiectū
a Autore: ꝛ adde Joan. lup. de inſti. ꝛ iure.
in. v. part. §. v. ¶ Paul. grillandum in tracta.
de heretic. q. v. nume. vij. Mathe. de aſſictis
in conſti. Neapolita. lib. iij. Rubri. ir. col. vj.
nume. xliij. Caſſane. in conſuetu. Burgun.
Rubri. j. nume. xlij. docto. Couarru. in epi
tome. ij. parte. c. vj. §. viij. nume. ir. optimus
caſus in l. iiij. titul. xxvj. parti. vij⁹. l. lxxvij. Lex regni.
ꝛ l. lxxviij. Tauri. Didacus ¶ Perez.

¶ Et ſcitis. cum aliquis committit crimen
hereſis in cōtinenti eius bona ipſo iure ſunt
confiſcata. vt. c. cum ſecundum legem. de he
reti. lib. vj. taliter q̄ amplius illa bona non
poteſt alienare cum eorum bonorum crimi
ne cōmiſſo deſinat eſſe dominus vt eſt ter. in

Docetur aſ
ſerēti ō con
ſuetudie an
ſit credēdū.

dicto. c. cū ſecundum leges. ꝛ in l. fina. C. ad
legem Juli. maie. ꝛ tunc iudex inter fiſcum
ꝛ priuatum poteſt ab emptoribus illa bona
alienata reuocare ſine precii reſtitutione. vt
tenet. Bal. in l. Ubi rogatarijs. in fi. vbis.
ff. de admi. tuto. ꝛ cura. ꝛ in l. ſi debitor. ff. ō
biis qui in frau. credi. ꝛ Bald. in l. ſi. §. fi. C.
cōmunia de lega. ꝛ docto. in dicto. c. cum ſe
cundum leges. quod eſt verum niſi precium
ſit conuerſum in vtilitatem bonorum bereti
ci nec fiſcus habeat verunq̄ tam precium q̄
rem. vt tenet Bart. in dicta l. ſi debitor. per
ter. in l. emptor. ff. de reiuēdi. ¶ Pro quo po
teſt etiam adduci ter⁹. in l. ſi precium. ꝛ ibi
¶ Paul. de ca. C. de procura. An in dubio pre
ſumitur illud precium conuerſum in vtilita
48 tem heretici. ꝛ per ſupradicta videtur q̄ ſic
ꝛ ſic q̄ iudex peritus debeat mandare rece
ptori dictorum bonorum vt emptori reſti/
tuat precū. ¶ Pro quo poteſt adduci vna
glo. notabilis in l. vtrum. in prin. ꝛ eſt prima
in ordine. ꝛ ibi Ange. ff. de petitio. here. per
quam dicit ibi Ange. iſtam doctrinam.

¶ Adde. ¶ Doctorem Joan. lu
pum. in repetitio. Ru/
bri. de dona. inter virum
ꝛ vxorem. §. rlviij. col. j. Didacus ¶ Perez.

¶ q̄ ille ad quem pertinet res ſemper intel/
ligitur eſſe locupletior niſi eā in malam par
tem conſumat vnde bone fidei poſſeſſor qui
fructus conſumptos non tenetur reſtituere
niſi quatenus locupletior factus ſit. vt trahi
tur in l. fructus. ff. ō peti. here. ad hoc vt nō
condemnetur in reſtitutione fructuū debet
probare ſe conſumpſiſſe in malam partē q̄
tene mēti dicit ibi Ange. ex eo quia habebis
magnum bonorem ſecundum eum ibi.

49 ¶ Pro quo videtur facere quedam notabi
lis doctrina. Bar. in l. prediorum. C. de pre
dij. mi. vbi dicit q̄ quando cōtractus eſt re
ſcindendus per minorem. tunc aduerſarius
qui vult vt ſibi reſtituatur precium cum ipe
per ſententiam iudicis reſtituit rem non co
gitur probare precium eſſe verſum in vtilita
tem ipſi⁹ minoris imo ipſe minor tenetur ſe
probare perdidiſſe precium. alſ preſumitur
locupletior. ſic ergo in preſenti q̄ talia alie
nata reuocentur per iudicem reſcindantur
ad inſtantiam dicti receptoris agentis nomi
ne fiſci videtur q̄ ipſe hereticus ſit factus et
preſumatur locupletior. ꝛ per conſequens fi
ſcus qui in ius eius cum omnibus qualitati
bus ſuccedit. vt in l. fiſcus. in prin. ff. de iure
fiſci. ꝛ in l. tutoris. C. ad legem Juli. de vi.
pu. vel pri. ꝛ trahitur in l. inter eos. in §. fin.
de fideiuſſo. ¶ Sed ſupradictis non obſtan 50
tibus in cōtrarium poteſt fundari. ꝛ ita pra
cticatur tam in curia regis quam in toto re
gno Caſtelle. quod ꝓbatur primo per id q̄
dixit Bar. in d. l. prediorum. q̄ quando cō
tractus eſt nullus. vt fuit in. d. l. prediorum.
quia ibi res minoris fuit vendita ſine ſua ſo
lemnitate hoc eſt ſine decreto preſidis. tunc
minor poteſt intentare reiuendicationem cō
tra emptorem. ꝛ ipſe emptor ſi vult recupe
rare precium q̄ dedit pro illa re debet pro
bare eſſe verſum in vtilitatē venditoris. hoc
eſt minoris dicam⁹ ergo ſic in preſenti q̄ eo
ipſo q̄ contractus factus inter hereticum ꝛ
emptorem eſt nullus ipſo iure. q̄ probatur
nouo fundamento certum eſt q̄ poſtq̄ he
reticus commiſit hereſim iā bona ſua ſunt
fiſcalia. vt ſupradictū eſt. ꝛ bona fiſcalia de
bent vendi cum quadam ſolēnitate. de qua
per ter. ꝛ glo. in l. j. C. de fide inſtrumen. ꝛ in
re baſte fiſca. libro. r. qua ſolemnitate deficiē
te contractus eſt nullus. vt. d. l. j. premaxime
q̄ minor ꝛ fiſcus equiparantur. vt in. l. j. C.
de ſenten. aduer. fi. latis. cum iſte contract⁹
ſit nullus ratione iam dicta qui petit precū
debet illud probare eſſe verſum in vtilitatē
herectici venditoris. ꝛ credo q̄ iſte ter. in dic
ta l. prediorū. lūctis biis que ibi dicit Bar.
determinet iſtam queſtionem. ¶ Secundo 51
fundatur ratione: quia vnuſquiſq̄ debet p
bare illud quod eſt cauſa ſue intētionis actor
illud quod eſt cauſa actiōis reus illud quod
eſt cauſa exceptionis. vt in l. ſi minore. C. de
in in inte. reſti. mi. ꝛ in l. ij. ff. de probati. mo
do ad propoſitum receptor bonorum bere
tici ad hoc q̄ intentando contra emptorem
poſſeſſorem reiuendicationē obtineat ad fin
dandum debet probare. ¶ Primo q̄ dicta 52
res quam vendicat pertinebat ad hereticū
alienātem anteq̄ alienaret iure dominij vel
quaſi. vt trahitur in l. j. per glo. ꝛ doctores.
ff. de publi. ꝛ in. §. alie. inſti. de actio. ¶ Se 53
cundo q̄ illa res fuit alienata poſt delictum
cōmiſſum. vt in dicto. c. cum ſecūdum leges.
ꝛ q̄ emptor aduerſari⁹ poſſidet. vt in l. vni
ca. C. de aliena. iudi. mu. cauſa facta. ꝛ biis
tribus probatis dicitur probata intentio fiſci
quibus probatis iudex dictorum bonorū ha
bebit pronunciare fiſcum eſſe dominū ꝛ dic
tum receptorem nomine ſuo eo q̄ dicta bo
na fuerunt poſt dictū crimen alienata ꝛ etiā
debebit pronunciare ꝛ compellere dictū em
ptorem poſſeſſorem reſtituere dicta bona dic

Universidad de Salamanca. BGH

cro receptori nomine fisci.ꝛ sic videtur q̄ nō
tenetur nisi illud quod est causa siue actionis
intentās probare inter que probāda non ve
nit probatio precij deperditi seu nō cōuersi
in vtilitatē ipsius heretici.ꝛ per consequens
fisci.reus tamē conuētus dicta rei vendica
tione tenetur probare illud qō est causa sue
exceptionis nam nullā aliam exceptionē ha
bet pro retinēda re nisi quia preciū q̄ dedit
fuit cōuersum in vtilitatē hui⁹ heretici. illō
ergo tenetur probare. scilicet esse versum in
vtilitatē ipsius fisci. alꝫ nō obtinebit reus in
sua exceptione cū eam non probauit de quo
videatis Bal.Bar.ꝛ Salice.in l.j.C.si ad
54 uersus credi. ¶ Tertio facit pro hoc ter.in
l.ciuitas.ꝛ q̄ ibi notāt doctores.ff. si cer.pet.
vbi ille qui agit cōtra ciuitatem ratione mu
tui facti administratori ipsi⁹ ciuitatis vt ob
tineat est necesse q̄ probet pecuniā mutuam
esse. versam in vtilitatē ipsius ciuitatis. alꝫ
non obtinebit cū fiscus magis est priuilegia
tus q̄ ciuitas vt dicit ℣Pau.de ca. in auth.
hoc ius porrectū. in finalib⁹ verbis.C. de sa
cro san.eccle.ꝛ q̄ fisc⁹.ꝛ res publica sint. idē
est ter.in.l.in fraudē.§.nec̄ ideo notatur.ff.
de iure fisci.ꝛ no.in.l. nō est ambiguū.ff. de
bono.pos.ꝛ in l.properādum.in princi.C. de
iudi.ꝛ in.l.si quis seruū.ꝛ in.l.mācipia.C. de
55 seruj.fugit. ¶ Quarto pro hoc ego allego
ter.nota.ꝛ q̄ ibi notat ℣Pau.de ca.in l.q̄ si
seruus.§.penul. in versi. curiosus igitur ꝛc.
ff.de in rem verso.vbi dicit ter.q̄ quādo ali
quis habet cōtra aliquē aliquod ius er eo q̄
pecunia est versa in vtilitatē sui aduersarij
debet esse curios⁹ talis creditor ad hoc vt di
cta pecunia cōuertatur in vtilitatem sui ad
uersarij sic enim dicam⁹ in pūcto q̄ eo ipso q̄
iste emptor cōtra quē receptor victor⁹ bono
rū pētat reuēditionē er eo hz ius retētionis.
q̄ pecunia est versa in vtilitatē heretici vēn
ditoris.ꝛ per consequens fisci debet talē pe
cuniam esse versā in vtilitatem ipsius fisci ꝛ
in hoc debet esse curios⁹ q̄ dicta pecunia cō
uertatur in rē heretici. alias etiam pecunia
non probata conuersa in vtilitatē ipsius vē
56 ditoris emptor nō obtinebit. ¶ Quinto fa
cit q̄ tz Alexā.de imo.super Bar.in.l.si cū
dotē.in.§.j.Ifi.nā dicit ibi ter. q̄ quotiēs ma
rit⁹ soluat dotē vxori illico perditure q̄ ma
ritus nō liberaꝫ a socero nisi ex iustis causis
soluat.queritibi Bar.quis teneatur probare
tan maritus q̄ talis doesuit cōuersa in vtili
tatē vxoris. an vero socer q̄ filia suā dotem
perdidit.ꝛ dicit ibi.d.Alexan.de imo.q̄ ma
ritus debet ꝓbare vxorē esse locupletiorē nō
aūt pater.ꝛ reddit ipse rōnē:qz pꝰ hz iā fun
datam suā intentionem.s.quia dotem dedit
genero.ꝛ gener non habet aliud fundamen
tum ad se defendēdū aduersus socerū agen
tem nisi q̄ dos fuit cōuersa in vtilitatē vxo
ris:ergo hoc dz ꝓbare excipiēs cū hoc alle
gat ergo sic dicim⁹ in pūcto cū enim fiscus hz
intētionē suā fundatā secūdū q̄ superius di
ctū ē ꝛ cōuētus habeat ꝓ sua defensione. q̄
pciū sit conuersum in vtilitatē vēditoris: er
go hoc dz ꝓbare. ¶ Sexto do tibi expressā 57
determinationē Ange. in cōsi.suo incipiēti.
Dsia catherina adulta ꝛc.in fi.ꝛ in ordine
cōsiliorū.clx.ꝛ in cōsilio.cxxiij.incipiēti. Su
per primo puncto dico de iure.in.ij.col.quē
refert Alexan. de imo.in.l.mulier.§.cū pro
poneretur. in fi.ff.ad Trebel. ¶ Septimo 58
facit pro hoc quotiens agitur de tertio obli
gando er eo q̄ pecunia est versa in vtilitatē
suā nunc̄ pūmit pecunia versa nisi ꝓbet.
iste est ter.not.in materia in.l.iij.§.sed si sic.
ff.de in rē verso.quē ita intelligit Ange. in.
l.fi.quasi ad finē.C.ad Macedo.sed sic est q̄
in casu nostro agit de tertio obligando.s.de
fisco.ergo soluens pciū hoc dz ꝓbare. Nec̄
obstat q̄ dicit Bal.ꝛ sequit Sali.in dicta.l.
Macedoniani. de mercatore recipienti mu
tuum q̄ pūmitur conuertisse dictum mu
tuum in mercantias:ergo sic in nostro casu.
quia ad hoc pōt dupliciter rēspōderi. ℣Pri
mo:quia illud est er quadam pūmptione
ꝛ coniectura q̄ desūmit er cōsuetudine nego
ciādi vt supdictū ē. ¶ Ex quo posset nota. 59
inferri q̄ si heretic⁹ fuisset mercator et post
heresim vendidit rem qd fiscū pertinentē q̄
nihilomin⁹ fiscus teneatur ad precij restitu
tionē quasi sit pūmpt'o q̄ dictus hereti
cus factus ē locupletior cū in dictas mercan
cias augmentandas erpēdidit dictas pecu
nias qō ē notādū. ¶ Nā er cōiectura ꝓbat 60
vere pecunia versa in vtilitatē alicuius.vt ē
glo.in auth.hoc ius porrectū.C.de sa. sanc.
eccle.hinc etiā dicit Bar.in.l.si vētri.§.fi.in
fi.q̄ si aliquis accipit pecuniam mutuam ꝛ
postea fecit aliquā erpensam in sui vel suoꝝ
vtilitatē pūmitur fecisse de mutua pecu
nia secus si fecit erpensam in vtilitatē extra
neorū ꝓ quo allegat ipse ter.no.in.l.fi.C.de
pigno.q̄ tenet etiā Sali.in.d.auth.hoc ius
porrectū de quo etiā videatis Bart.in.l.fi.
§.sed si prefactā.C.de iure.de li.ꝛ per docto.
in.d.auth.hoc ius porrectū. ¶ Sc̄o mo 61
do.pōt rēspōderi quia primo nō videt satis

rēspōsum cum habemus glosam dicentem
q̄ non per coniecturas scā per veras proba
tiones sit probandum versum in vtilitatem
vt est glosa in authen.de non alienan. aut q̄
nu.§.nos igitur coll.ij.ꝛ q̄ dicam⁹ q̄ dictū
Bal.ꝛ Salice.in dicta.l. Macedoniani.ha
beat locum quando agitur de preiudicio ge
nerādo inter ipsos contrahentes secus tamē
sit quando agitur de tertio.s.de fisco obligā
do per ea que supradixi allegando Ang.in.
l.fi.C.ad Macedo.ꝛ per predicta datur vna
rēsponsio ad glo.allegatā pro cōtraria par
te ꝛ q̄ ibi no. Ang.in dicta.l.verum.vbi ha
betur q̄ quotiēs probatur pecunia ad ma
nus alicuius peruenisse pūmitur locuple
tari q̄ illud sit verum quando erat conten
tio inter ipsos contrahentes secus tamen est
62 quando erat contentio inter fiscum ꝛ vnum
contrahentem cum hereticō. ¶ Secundo
modo rēspondetur.d.glo.quia ibi loquitur
glosa quotiens agebatur petitione hereditā
tis vbi non fiebat mentio de primo sed tātū
tum de hereditate ꝛ propterea agens non te
netur probare cū illud nō alleget in.l.actor.
C.de proba. Sed in casu nr̄o loquimur quo
tiens excipiebatur vbi fiebat mentio de pcio
in quo fundabat intentionem suam arg.ter.
in.l.Colonus in fi.ff.de vi.ꝛ vi arma.ꝛ sic te
netur probare ꝓ dicta.l.actor.tertio dico q̄
glosa predicta habeat locum in suo casu nā
ibi loquatur de petitione hereditatis in qua
precium succedit loco rei vt in.l.sed ꝛ rem.
ff.de peti.here. nimirum q̄ cum possidēs ꝓ
here.vel pro possessore teneretur ad rem he
reditariam eo ipso q̄ ad eum peruenit licet
eam vendiderit vt in.l.q̄ si in diem.§.idem
Julianus.ff.de peti.her.q̄ pūmitur eam
habere ita eodem modo dicamus ad preciū
eum teneri eoipso q̄ ad eum peruenit et q̄
ex eo pūmatur locupletior non autem lo
qui in alio casu quando agebatur actiōe sin
gulari in qua non succedit precium loco rei
63 vt dicit glosa in dicta.l.si ꝛ rem. ¶ Quarto
potest rēsponderi q̄ ibi pecunia fuit soluta
bonefidei possessori qui illud in quo pūmi
tur tantum locupletior lucratur.ꝛ sic pūmi
mitur conseruare cum sit pro seipso et pro
pterea pūmitur locupletior nos vero lo
quimur quando pecunia fuit soluta hereti
co malefidei possessori quo casu illud in quo
fuisset factus locupletior non esset lucratur?
cum illud veniebat fisco aplicandum ideo
non pūmitur conseruare imo potius de
struere crimine cōmisso in fraudem fisci vt
no.latissime Bar.in.l. post contractum.ff.
de bona.ꝛ no.doctor.in.l.si quis post hac.C.
de bonis dāmna.ꝛ propterea nō pūmitur
locupletior ꝛ sic emptor eum allegans locu
pletiorem debet hoc probare de hac tamen
materia quādo aliquis pūmatur locuple
tior vel quis teneatur probare versionem pe
cunie inter ceteros videatis Cy. in.l.ij.C. de
in integ. restitutio.ꝛ doctor.in.l.ciuitas.ff.si
cert.pet.a.ꝛ in.d.authen.hoc ius porrectum.
Ex supradictis in quantum in proposito ra
cipali vbi q̄ animus pūmebatur ex facto
infertur q̄ ex euētu qui in facto cōsistit pre
sumitur animus ita tenet Bart.in.l.si cōcu
bina.§.j.per cundē ter.ff.de rerū amo.actio.
pro quo allegat ipse etiā ter.in.l. Julianus.
§.amplius.ff.ad Macedo.quem declara. vt
per Bart.in.d.§.j. infertur etiam q̄ ex his
que quis facit pūmatur prodigus ita di
cit ter.ꝛ ibi Bar.ꝛ Bald.in.l.bis qui. §. diuꝰ.
ff.de tuto.ꝛ cura.dat.ab his ꝓ quē ter.infe
runt ibi predicti doctores.q̄ quādocunq̄ de ali
qua qualitate animi queritur testis debet te
stificari per actus exteriores quos facit pro
quo facit ter.ꝛ q̄ ibi dicit Bar.in.l.j.in fin. 64
C.de predijs rusticalibus.libro xj. ¶ Ex su
pradictis etiam venit q̄ cum iuramentum
sit actus exterior q̄ per iuramentum proba
tur animus cum in his que dependēt ab ani
mo fiatur iuramento alicuius vt dicit glosa
in.l.aliqui patrum.§. cum me.ff.de nego.ge
stis.ꝛ in.l.j..§.j.ff.de itine.actu priua.ꝛ in.§.
alie.instituta.de actio.in glosa magna.ꝛ est
glosa in.l.si cum.§.his.ff.de accusa. ꝓ qua
est ter.in.c.si vero.de sententia ex communi.
ꝛ notatur in.c.significasti.de homicidi.

¶ Adde. ¶ Rota antiqua decisio.ccccxiij. Abb. ꝛ ei⁹ additio.in.c.accedēs nu
me.iij.de crimi.falsi. Felin.in.c. cognoscen
tes.col.vj.nume.xj.de consti.ꝛ in.c.significa
sti.de homi. Jaso.in.§.sed iste.num.lxxxvij.
instit.de actioni. Dippoli.in repe. Rubri.ff.
de fidei.nume.xl.ꝛ in pratica causa.crimin.
§.diligenter.nume.xli. Andre. tiraquell.de
vtroque retract.§.iiij.glo.j.char.clxviij.nu
me.iiij.ꝛ probatur exodi.xxij. Deci.in cons. Exodi.xxij.
cclvj.in causa inquisitionis.col. iiij. in versi. 65
secundo principaliter.nume.ix. q̄ est singu
lare ℣Potest tamen eius rei contrarius ab ad
uersario probari licet in dubio vt supra de
ductum est iuramento eius de cuius animo
dubitatur sit standum.vt probat Bar.in.l.
ij.§.si a pupillo.ff.de vsucap. pro emp.ꝛ alij

Universidad de Salamanca. BGH

plures relati ad id q̃ tra. ff. vbi supra. nu. vi. quę videas q̃ ē vbi necessariū. Bl. ꝓpe.

66 ¶ Elide glosam quam multū no. Bart. in l. apud celsum in prin. ff. de doli except. que vult q̃ quo ad probandum animū an quis esset aliter facturus vel non sufficit probare indicia ⁊ preparamenta ⁊ qualiter probetur animus vide glo. ⁊ Bald. in l. cum proponas. C. ꝺ boni. auct. iudi. possid. ⁊ Bar. in l. demõstratio. §. j. ff. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ Bal. omnino in l. ꝓ herede. ff. de acqui. here. ⁊ ad probandum animum indicis vide Bar. in l. de pupillo. §. si quis ipsi. de no. operis nũ. ⁊ vide glo. in l. si prętor. §. marcell⁹ super parte aprobatũ. ff. de iudi. que vult animum iudicis probari per testes ⁊ ibi Angel. clarius ⁊ idem Ange. in l. cum quę temere. in prin. de iudi. ⁊ an animus alicuius potest probari per instrumentum vide Bal. in auth. habita in. q. qualiter probetur q̃ pater ⁊ mater venerunt ad nuptias vbi filius stat in studio et qualiter probetur animus q̃ quis sciuerit aliquid vel ignorauerit vt. C. ne filiꝰ ꝓ patre ⁊ vide Bar. in l. is põt. ff. de acq. hereditа. ⁊ Bal. in l. ea que. in prima co. C. quomodo ⁊ quando iud. ⁊ istis adde glo. in

67 l. si margaritã. ff. ꝓ socio. ¶ Et supradictis põt inferri. q̃ si aliquis ingredit possessionẽ rei quã emit q̃ ꝫ ex tunc esse nõ appareat de animo per illum actum exteriorem presumitur animus cum exteriora indicent animi secreta interiora. ¶ Et dicit glos. in l. is qui. §. diuus. ff. de tuto. ⁊ curato. da. ab. ⁊ in. §. ceterum. institute. de rerum diui. ⁊ sic possumus dicere. q̃ ꝫ si incipiam⁹ ab animo nõ acquiramus possessionem nisi et corporeus actus interueniat. vt in l. iij. §. in amittẽda. ff. de acquiren. posse. attamen si incipimus a corpore presumitur et animus interuenire. cum animus per exteriora non autem cõtrarium probetur vt viti. secus tamen est in ea perdenda. nam si incipimus a corpore non perditur possessio nisi et anim⁹ interueniat. vt in l. nostra. secus tamen est si incipimus ab animo. vt in dicto. §. in amittenda. ⁊ est ratio quia solo animo retinetur possessio. vt l.

68 l. licet. C. de acquirẽd. possessio. que solo animo non acquiritur. vt in presenti. ¶ Unum tamẽ est notandum circa supradicta. q̃ animus retinendę possessionis inducit aliquando acquisitionem possessionis. ita no. Bar. in l. q̃ vulgo. ff. ꝓ empto. Et notat Bar. in l. sequitur. §. item labeo. et. §. de illo. ff. de vsucapio. ⁊ Angelus in dicta l. q̃ vulgo et Bart. et alii in l. iij. in principio. repetebatur glos. ibi. ff. de acqui. pos. ⁊ in l. scrit. pen. col. ff. de acqui. here. ⁊ ꝓ hoc est ter. ⁊ ibi hoc notat Angel. in l. si quis duas. §. si in vindicatione. ff. communia predior. repetẽdẽdo glosam in. d. l. iij. ꝓ quo facit quia ea quę fiũt ad conseruandum inducunt acquisitionem de nouo vt in l. postumus. §. fina. ff. de iniusto testamen. ⁊ in l. qui ex libris. §. testamento. ff. de bono. posse. secũdũ tab. ¶ Sequitur in litera. Et corpore. ⁊ istud nomẽ corp⁹ sumitur multis modis in iure nro. Uno modo dicitur corpus omnes fideles siue vna eccl̃sia per fidem ⁊ charitatẽ siue per perfectionem gratie. vt in c. ij. extra de summa trini. ⁊ fide catbol. cuius caput est Christus. vt in. c. engeltrudã. iij. questione. iiij. Secũdo modo collegiũ siue vniuersitas dicitur vnũ corpus cuius prelat⁹ dicitur caput. vt in. c. nouit. de his q̃ fi. a pre. siue con. ca. Tertio modo dicitur corpus q̃ vno spiritu clauditur vt homo. Quarto modo dicitur corp⁹ illud quod habet partes distantes. vt grex populus collegium. vt dicta l. rerum mixturam. et in l. eũ qui edes. ff. de vsucapio. Sexto modo dicitur corpus episcopus cum capitulo sno cuius est ipse caput. Hijs sex modis corp⁹ ponit glo. in. c. dilecta. extra de excess. prela. Septimo modo dicitur corp⁹ pro articulis iuris. text. ⁊ gl. est ibi Bar. in l. vnica. in prin. C. de rei vxor. actio. ¶ Octauo modo dicit corpus res que tangi possunt. vt in l. j. ff. de rerũ diui. insti. de reb⁹ cor. ⁊ in corpor. ꝓtũ. ¶ Nono dicit corp⁹ Christi. i. humanitas Christi iuxta illud. Hoc est enim corpus meum ⁊c. et circa hoc est notãdum q̃ quem admodum fugiens ad ecclesiam debet gaudere immunitate. vt in. c. inter alia. de immu. eccles. ita eo modo cõfugiẽs ad corp⁹ Christi. ita tenet Archidi. in. c. quesitũ. xiij. questione. ij. ⁊ tenet omin⁹ An. Hostie. ⁊ Jo. andr. in. c. sane. de celebra. missa.

69

70

¶Adde. ¶ Ludo. Rom. singul. ccxxxv. ⁊ Antonius Corset. in singu. verbo. cardinalis. vbi firmat comunẽ opinionem istam: scilicet q̃ fugiens ad corpus Christi sit immunis sicut fugiens ad ecclesiam. idem tenet solẽnis Hispan⁹ doct. Jo. lup. de pala. Rub. in rep. Rubr. §. xxxviij. col. ij. nu. v. Montaluum. in l. xv. tit. xx. lib. iij. fozo. ll. in

Addeomnino fer. leges in hac. super nouis paganorum conuersio. fo. xv. col. j.

glosa. j. ⁊ Ferdinand. gomez. in l. ij. Tauri. nume. lxxviij. Didacus Perez.

81 ¶ Et per hoc reprobatur. glo. qui contrarium tenet in dicto. c. quesitum. sed illa glo. est vera in casu in quo loquitur. scilicet quãdo quis accepit corpus christi. nam talis nõ gaudet immunitate: quia corpus christi est cibus anime nõ autem corporis. vt ibi clare dicit glo. quam ibi hoc mõ intelligit Archi.

82 ¶ Ex supradictis infertur q̃ damnatis ad mortẽ bene potest dari corpus christi. ita etiã notat Joan. andr. ⁊ docto. in. c. super eo. de bereti. li. vj. ꝓ hoc inuenies ter. in cle. j. sũcta glo. super parte penitentie de. peni. ⁊ remis. valde tamen honestum est q̃ illa die vltimo supplicio non afficiãtur. ⁊ licet pc̃ sint isti ad mortem damnati vt dictũ est accipere corp⁹ christi. non tamen sibi est danda extrema vnctio. vt dicunt predicti docto. in. d. c. sane. ad de q̃ notorie delinquenti non est dandũ corpus christi ⁊ idem in eo qui extat in peccato mortali. vt est glo. in. c. antepen. de consecr. distin. iij. ⁊ circa hoc vide q̃ no. Bal. in l. ad ditos. C. de appel. vbi ipse dicit q̃ cardinales habent ex consuetudine q̃ fugientes ad eos possunt a morte liberari.

¶Adde. ¶ Hippoli. in singula. celxxiij. incipit notissimũ est. col. iij. versic. sed hoc

83 fallit. Didacus Perez Salmantinus.

¶ Decimo modo dicimus q̃ corpus ponitur pro instrumento quo acquiritur possessio vt hic. ⁊ sic habemus duo instrumẽta quibus acquirimus possessionem. s. animum ⁊ corpus. Tertium est instrumentũ quo acquiritur possessio. s. manus de quo in l. i. §. i. ff. de acqui. posse. Quartum est instrumẽtũ. s. visus ⁊ aspectus. ⁊ tale instrumentum licet sit corporale. non tamen sic sufficit ad acquisitionem possessionis indistincte sine instrumento corporali nisi in re per alium possessa ⁊ interueniente voluntate possessoris tenentis. vt in l. q̃ meo. §. si per venditorem. ff. de acqui. posse. sed in rebus per neminem possessis non sufficit aspectus etiam cum voluntate acquirendi possessionem nisi interueniat actus corporalis. scilicet manum aut pedũ. vt tenet glo. in l. j. in prin. in glo. super vbo primi. Sed ad retinendum possessionem iã

84 questam bene sufficit solus aspectus vt habitur per glo. in dicta l. j. in prin. ¶ Sequitur in text. põt. ⁊ in hoc dico q̃ istud vbũ aliquando importat voluntatẽ. vt in l. nostra. vbi si quis vult adipisci possessionem potest ⁊ tunc est necesse q̃ seruetur forma de qua in presenti ⁊ si non vult non compellitur. Aliquando significat necessitatẽ ter. est in l. qui bona. §. de illo. de. damno infecto. ⁊ est ter. iuncta glo. in l. placet. ff. de libe. ⁊ posth.

85 ¶ Et istud verbum potest relatum ad futurum intelligitur ex causa de presenti. glo. est ⁊ ibi Bar. in l. q̃ seruus. ff. de condi. obcausam. per quam Bar. ibi. infert q̃ si quis renunciat iuri q̃ habet vel habere posset q̃ nõ comprehendatur nisi ius q̃ habet et causa de presenti re vel spe tempore renunciatiõis. ⁊ est ratio: quia ista renũciatio non debet trahi ad ius de futuro non cognitũ. ter. est in l. qui cum tutoribus. in prin. ⁊. §. fina. ⁊ in l. cũ Aquiliana. ff. de transa. ita etiam no. Bar. in l. qui Rome. §. diui fratres. in. vj. q. ff. de verbo. obli. ⁊ in l. si vxor. §. diuus. ff. de adulte. ⁊ per Bart. in l. heredem. ff. manda. per Bald. in l. fina. in. ij. col. C. de pactis. ⁊ in l. spem. C. de transac. facitũ etiam notata per Bar. in aut. hoc ãpliꝰ in fin. C. ꝺ fideiꝯ. ꝺ natura istius verbi potest quot modis sumatur. videatis Bar. in. d. l. q̃ seruus. ⁊ in l. i. ff. de iniusto. rupt. ⁊ in. l. Gallus. in principio. ff. de liber. ⁊ posthu. ⁊ glosa in regula. i. de regul. iuris. libro. vj. ⁊ in. l. si quis apud. §. si reus. ff. iudi. solut. ⁊ in l. statu liberos. §. siquis. ff. de statu. lib.

¶Additio. ¶ Adde Bart. in l. j. num. j. ff. de iniust. rupt. ⁊ in l. Gallus nume. iij. ⁊ ibi Jaso. nume. iiij. ⁊ late per Fortu. ff. de liber. ⁊ posth. Alciat. in l. j. nume. iiij. ff. de verbo. obliga. ⁊ in tertio libr. paradoro. c. iiij. Benedict. de vadis. in reperto. Felini. fol. cxxxix. col. iij. melius ꝺ alibi disserit Andre. tiraquell. in legibus cõnubialibus. in l. xv. in glo. ij. Didacus Perez Salmantinus.

¶ Sequitur in ter. Ita. ista dictio ita solet poni similitudinarie. text. est in l. j. §. item qua re. ff. de aqua coti. ⁊ est una. ⁊ ita ponitur in p̃senti iuncto prin. ter. nam quemadmodum acquiritur ita perditur nam quemadmodũ acquisitio requirit ista duo instrumẽta iam dicta. ita perditio requirit eadem instrumenta. facit in simili: quia quemadmodum cõtrahens ratione contractus sortitur forum. vt in l. heres absẽs. §. j. ⁊ in l. omne. ff. de iudi. ⁊ in. c. fi. extra ꝺ foro cõpe. ita ꝙ distractũ distrahens. sortitur forum. vt in. l. qui certo loco. secundum vnam lecturam. ff. de cõdi. inde. ita tenet Angel. in l. Pomponius. §. prete-

86

Universidad de Salamanca. BGH

rea per cum. ff. de acquirend. possession. de quo tamen remitto vos ad notata in.l.exigere dotem vbi etiam Angel.ff. de iudi.

Cõtractus nomine an veniat quasi cõtract⁹.

¶Additio. ¶Quando appellatione contractus. veniat quasi contractus est videndus Jaso. in.l. ¶Pomponius.§.preterea queritur. ff. de acquiren. possessio.nume.v.idem Jas.et Bomesii.in.§.omnium.co.viij.nume.xxvij.insti.de actioni.Hippoli.de marsi.in practica caus.crim. §.7 quia.nume.xxiiij.7 doctor Joan.lupus de pala.rub. vir equidem a nemine non laudatus.in repe. Rubri.de dona.inter virum 7 vxorem.§.xlviij.num.viij.fol.xlix.vbi optime loquitur in hac re.7 Tiraquell. in.l.xv. cõnubiali.in glo.iij.super verb. contracter. nume.i.cum pluribus sequentibus. vbi singularia ponit 7 adde optimam.l. Tauri.lv. idem diponentem de distractu vel quasi cõtractu.q̃ de contractu.Didacus ¶Perez.

Cer regni.

¶Er quo etiam infertur q̃ quemadmodũ per.aut. sacramenta puberũ. C.si aduer. vẽdi.est inductum q̃ per iuramẽtum inductũ a minore super contractu non intercuniẽte solemnitate decreti iudicis 7 auctoritate curatoris firmatur contractus.ita per huiusmodi iuramẽtum si opponitur super distra
77 ctu firmatur distractus. ¶¶Pro quo est gl. nota.in.l.iij.§.j.de contra. iudi. tute. quã dicit esse singularem Joan.de imo. in dicta.l. Papinianus.§. si is qui precario.

¶Adde. ¶q̃ cum sententia glo. in.l.iij.§.j.verb.liberatio dẽ.a autore citata est cõmunis conclusio secundum plures doctores relatos a Andre.tiraquell.in.d.l.cõnubiali.xv.in glosa.iij.nume.vij.vbi vide: Didacus ¶Perez Salmantinus.

¶Contra hanc tamen sententiam facit: q̃ appellatione contractus non venit distract⁹ vt probatur in.l.fi.C.si tutor vel cura.inter. vbi nontrahere 7 distrahere tanq̃ cõtraria ponuntur ex quo infert Barth.in.l.ab emptione.in vltima col.ff. de pactis. q̃ si de cõtractu debet solui gabella non erit soluenda ex distractu. vt no. etiam Bald.in.l.tres fratres.ff. de pactis.7 per eundem in.l.cum donationis.C.q̃ metus causa.7 aliquid per eũ in.l.siue apud acta.in penulti. col.C. de trãsact.7 hac ratione ductus Cy.in dicta autb. sacramenta puberum.tenuit q̃ tantum habeat locum dispositio.d.autbẽ.in contractu
78 7 non in distractu. ¶Sed cõmunis cõclusio est omnium doctorum in dicta authẽ. q̃ non solum habeat locũ in contractu sed etiã in distractu quam conclusionem tenuit etiã Bal.in.l.pactũ q̃ dotali in.vi.q.C. de col.7 in rubri.C. de pactis vbi dicit q̃ quando etiã fieret liberatio per pactum vallatum iuramento a minore habet locum dicta authen. ex eo q̃ omne pactum potest dici contract⁹ 7 allegat glo.nota.in.l.j.in prin. in verbo figuras.ad fin.glo.magne.ff. de actio. 7 obliga. vbi dicit glo. q̃ omne pactum potest dici contractus.idem tenet Bal. post antiquos in dicta.l.iij.§.j.7 in.c.j.§.itẽ sacramenta puberum. de pace iura.firma.

Cõtract⁹ dicitur omne pactum.

¶Additio. ¶Ad idẽ est videndus Jaso. in. l.si vn⁹.§.pactus. nume.xxv.ff. de pact.7 in.l.iuris gentium.§. si cum nulla.nume.xxvij.eod.tit.7 in.l.si pecuniam.ff. de condi.causa data.7 in.l.petẽs. nume.xv.C. de pact.7 Tiraquell.in legibus connubialibus.fol.cxxxviij.nume.vj.versi.7 hanc certe partem. Didacus ¶Perez.

79 ¶¶Pro quo reperietis glo.in dicto.§.itẽ sacramenta puberum.vt dicit Bald.qui hanc partem tenuit in dicta authen. sacramenta puberum.vbi dictam glo.allegat in dicto.§. item sacramenta puberum.7 ad argumẽta in contrarium adducta potest respõderi. q̃ licet regulariter in materia exorbitandi vel correctoria non debeat fieri extensio de vno casu ad alium.vt in.l.si vero.§. de viro.ff. solu.matrimo.7 in.l.precipimus.in fine. C. de appellatio.fallit vbi sumus in materia fauorabili ratione anime 7 sic vbi agitur de peccato: quia tunc etiam fit extensio in materia exorbitanti vel correctoria ex idemptitate rationis hoc colligitur notanter ex notatis per glo.7 Bar.in dicta aut.sacramẽta.puberũ. vbi dicũt gl. 7 doct.qũ.d.autb.sacramẽta.q̃ loquitur in contractu habeat locum etiã in contractibus improprijs vt in contractibus qui nõ sunt vtro citroq̃ obligatorijs q̃ nõ dicuntur proprie contractus vt in.l.labeo.§. contractum.ff. de verbo.signi. vt est donatio vel stipulatio. tamen habet locum dicta authen.sacramenta. quia reputatur fauorabilis: quia datur occasio 7 materia q̃ non fiat contra iuramentũ.7 sic non dicitur quis pecare.7 sic non aperitur via periurijs.facit in simili. ¶Quia serie concessie in apostolorum reuerentiam intelliguntur etiam habere locum in diebus quibus defertur ob reuerentiam Marie virginis.

80

¶Adde ¶Cassane.in consuetudi.Burgund. folio.cccl xxxij.nume.viij. Didacus ¶Perez Salmantinus.

¶Ita tenet Anto. de bu.in.c.finali. extra de consti.in prima fallentia quam ibi ponit. 7 pro hoc ibi allegat not. per gl.in.l.omnes. in ver.apostolice passionis.C. de ferijs.7 pro hoc põt allegari gl.in clemẽ.j. de re. permu. hoc idẽ tenet Domi.in.c.j. de tẽpo.ordi.lib. vj.7 Jmo. in.c.cũis pactum. de pactis in. vj.7 sic tã Anton. in dicto.c.fin.quã Jmo. in dicto.c.cũis pactum.quam etiam Domi.in.d.c.j.tenet q̃ dicta auth.sacramenta
81 puberũ.habeat locũ in distractu. ¶Ex isto etiã ter.iunctis istis dictionib⁹ quẽadmodũ. 7 ita que inducũt similitudinẽ infertur q̃ si statutum dicit q̃ testamẽtũ põt probari per duos testes: potest similiter reuocari coram duob⁹ testib⁹ tale testamẽtũ. hoc verbũ notenuit Bal.i.l.fi.nn.xxiiij.co.4.C.d fideic. pro quo potest allegari ter.in.l.nihil tam naturale.ff. de regu.iur.7 ter.in.l.cum quis.ff. de solu.hãc etiã cõclusionẽ tenuit Bal.in.l. errore.C. de testamẽ.7 in.l.ij.C. de bono pos. secũdum tab.7 in.l.fi.in penul.col.C. de cẽdo. ¶¶Pro quo potest adduci glo. singula
82 ris in.l.cum proponebatur.ff. de le.ij.q̃ dicit q̃ tot testes requirunt ad ꝓbationẽ erroris testamenti quot requiruntur in ipso testamẽto:7 illam gl. redit singularem Balu.in.l.si quis fundum.si de inuesti.inter domi.et vas sal.lis oritur.7 in.c.cum Joãnes heremita. in.iij.col. de fide instrn. ¶Quã cõclusionẽ
83 primo limito verã q̃nãdo agit de probanda substãtia testatoris omissa a tabellione. nam tunc in testamento septem testes 7 in codicillis quinq̃ requiruntur.7 ita procedit dicta glo.in.d.l.cũ ꝓponebat.in verbo scriptura. 7 est ratio quia non potest probari iste error notarij quin probet voluntas testatoris.7 sic substantia ipsius testamenti imo plus est q̃ non sufficeret simpliciter septem vel quinq̃ testes interuenire: imo oporteret illos esse rogatos.ita tenet Bal. in.d.l.cum proponebatur.in.ij.col. quẽ in hoc sequitur ibi Jo. de imo.7 Bald.in.c.j.§.item si vassalus. in. iij.col. de concor. inuesti. vbi dicit q̃ tales testes sunt substantiales: ergo debent esse rogati. facit q̃ dicit Baldus.in.l.ij. ad finem. C. de bono. posse. secundum tabu. secus tamen est quãdo agit de probãda aliqua qualitate. nã tũc duo testes sufficiũt. gl. ẽ not. ob. in.l. beredes palã.§. si quid post. in ver. posse. et ibi Bar. ff. de testa. 7 ita tenet Bart. in.d.l. cũ proponebat.7 sequitur Bal.7 Angel.7 Jmo.in.l.quotiẽs.§.j.ff. de ber. insti. ¶Se cũdo modo limitat.d.gl.in.d.l.cũ ꝓponebatur. quãdo illud substãtiale. q̃ venit probandũ cõsistit in voluntate testatoris: sin aũt est aliud substãtiale. tũc sec⁹ est. hinc est q̃ cũ in testamẽto pro forma 7 substãtia testamẽti requirãtur. vij. testes. sed istud nõ dependet a volũtate testatoris: ponam⁹ q̃ notari⁹ erro re nõ apposuit nisi ser certe iste error potest probari per duos testes tantũ 7 sic sufficiũt. ita videt sentire Ang. in.l. ambiguitas. C. d testa. Ex hoc etiã infertur q̃ si testator dixit instituo Ticium filiũ meũ necesse ẽ probare q̃ Ticius sit filius testatoris: alias institutio non valeret. vt in.l. nec q̃ professio. C. de testamen. certe istud substantiale potest per duos testes tãtum probari. ita tenet ¶Pau. de ca. in dicta.l. cum proponebatur.7 l.l. error. C. de testamen. facit in simili glo. in.l. finali. C. de fideicommissis. d isto tamẽ brocardico vide atis per Dy. in regul. qui sentit de regul. iuris. libro. vj.7 per Bar. in.l. inter stipulantem.§. sacram. ff. de verbo. obligat.7 in.l. in fundi. ff. de reiuendica.7 aliquid per Bald. in.l. finali. circa. iiij. vel. v. colu. C. de fideicõ. 7 vide omnino Franci. de aret. in rubrica. ff. de acquiren. possessio. vbi late 7 subtiliter loquitur. ¶De significato tamen huius dic- 85
tionis ita.notat glo.in.c.finali. de officio archipresbyt.7 in.c.inquisitionis. de accusa. et in.l.si vnus.§.j.ff. pro socio.7 in.l.si fundi. ff. de contraben. emptio.7 in.§. preterea. insti. quibus mo. tollit obligatio. ¶Sequit vlte 86
rius in ter. Nulla.7 de hac dictione iã supra dictũ est. ¶Sequit in litera Amittit.7 cir 87
ca hoc dico q̃ ea q̃ requiritur in acquirendo requirũtur in amittẽdo vt inferi⁹ latius apparebit: 7 sic ista dictio amitto hz contrarium significatũ huius dictionis acquiro. vt tert⁹ nr probat ibi in cõtrariũ. 7 istud verbũ amitto aliquando tranfertur ad ius. vnde amissio iuris non semper est pena secũdum Bal. in.l.fi. ver. que sua iura. C. de bonis q̃ liber. Aliquando refertur ad prothocollũ. vnde amissio instrumenti vel prothocolli debet probari per illum qui illud tenebat. vt tenet Bald. in.l. publicati. in.j. col. C. de testamen.7 in.l. testium. vij. not. C. de testi.

Amissio instrumẽti q̃liter ꝓbetur &c.

¶Adde. ¶Ad istud dubiũ qualiter ꝓbetur instrumẽtũ deperditum eiusq̃ tenorem ter. singularem. in.c.cũ olim essem⁹. de

Universidad de Salamanca. BGH

priuileg.ꝛ singularissime declarat Felin. in. c.sicut.nume.ii.de rescindi. Bal.in.c.cum nobis nume.ii.de testi Ferdinand. gomeci.in. l.xxxix. Tauri. numero.xviii. ¶Philippus. deci.consi.xxxi.col.pen.versi. venio ad illud dubium. Thom.parpali.in repetiti.l.ii.col. xxvj.ff.solut.matrimo. Jason in.l.huiusmodi.§.si ita.nume.x.ff.de lega.j.ꝛ in.l.ius ciuile.nume.xvij.ff.de instit.ꝛ iur. Angel. arcet. in princi.insti.de legi.patro.tutela. Andre. alciat.de presumpti.regu.iii.presump. xxxi. nume.iij.ꝛ Lassane.in cõsuetudini.Burg. chart.ccclxxxvij.de gabellis.q.v. numer.v. Hippoli.in singul.clvj.ꝛ in repe. Rubri.C. de probatio.nume.cxxvij. Nicol.boberi.aurea decisi.xxxvij.col.ij.nume.v. Joan.Bernard.in tracta. fallenti. regul.ccxix. de iure regni.est.l.vj.titu.viij.lib.j.foro leg. ꝛ l.x.titu.xix.parti.iij.ꝛ in pragmaticis fol.cxcj.co. iij.secũdũ impressionẽ nouissimã tolletanã. in versi.ligeramente podria acaecer.aduertendum tamẽ est ꝙ non admittitur femina ad probãdum tenorẽ instrumẽti de perditi. ex sententia Bart.in.l.j.ff.si cert peta.cui tamẽ nõ accedit Ripa.ibi.col.xiiij. nu.lxxxij. de quo puncto.vid.Tiraquell.in legib⁹ cõnubialib.fol.lxxij.nu.liii. Didacus ¶Perez.

Quid de tu tore regni.

Mulier an admitteratur ad ꝓbandũ tenorem instrumẽti amissi.

¶ Aliqñ refert ad testmñ. vnde illud an amissio testamẽti noceat heredi ꝺ quo ꝙ gl. ꝛ docto.in.l.cũ instrumẽtis.C. de fide instrumẽ.

88 ¶ Aliqñ refert ad possessionẽ vt in presenti ꝛ ad multa alia possit referri ista dictio amitto ꝙ longũ esset hic explicare. ¶ Sequitur in ter. Nisi. ꝛ de hoc iam supra dictum fuit.

89 ¶ Sequitur ibi Jn.ꝛ ista dictio in.ponitur multis modis de quib⁹ ꝙ doctores in.l.Sal⁹.§. ille casus indifficilis.ff.de libe.ꝛ posth.ꝛ per Bar.in.l.j.§.in flumine.ff. de flumini.ꝛ in.l.j.§.hoc interdictũ.ff.de dona.ꝛ in.l. quibus.§.termilius.ff.de conditio.ꝛ demonstra. ꝛ vide glosam in clemen.prima.de prebend. et glos.in.l.j.§.ita tamen.in parte in defensio. C.de nouo co. comp.ꝛ dico ꝙ ista dictio in. habet viginti significationes. ¶Prima est qꝛ aliquando ponitur pro cum.ter.est in.l. tutoribus.§.heredibus.ff.de admi.tu.ꝛ in authẽ.de manda.prin.§.finali.colla. iiij. Secũdo modo ponitur pro non terr. est in.l.si filio.§.j.ff.solu.matri.ꝛ in.l.ij.ff.de damno.infec. Tertio modo ponitur pro ante terr.est in.l.de pupillo.§.nũciatio. ff. de noui operis nũc. Quarto mõ ponit ꝓ ex ter.est in.l.j. in prin.ꝛ iũcta glo.j.ff.de excusa.tuto.ꝛ in.l. si patroni.§.imperator.ff.ad Trebel. Quinto

Indicnõis-

modo hec dictio iuncta cum ablatiuo significat intrinsicitatẽ ter.est in.l.j.§.hoc aũt int dictum.ff.de noui operis nũ.ꝛ in.l.j.§.in flumine.ff.de influmini. Sexto modo ponitur pro vsq; ter.est in.l.si pater.C. de vsufruct. Septimo modo accipitur pro intus. ter.est in.l.itẽ quia.ff.de pactis. Octauo modo ponitur pro valde terr. est in.l.loci corpus.§.si quis.ff.si seruꝰ vendi.ꝛ in.l.cum duobus.§. vãna.ff.pro socio. ꝛ in.l.j.§.in summa.ff. de aqua plu.ar.ꝛ in.l.quesitũ. §.sed si fundus. ff.de fun.instru.. Nono mõ ponitur ꝓ intra. ter.est in.l.si annus.ff.de cõd.ꝛ demõ. ꝛ in.l.j. §.in flumine.ff.ꝺ flumi.ꝛ in.l.cũ antea.in fi. ff.de successo.edicto.ꝛ in.l.j.§.fin aũt. C. cõi seruo manu. Decimo mõ ponitur in tdest semper.vt in.l.si decipiẽdi.in prin.ff. ad Elelleya.ꝛ in.§.fina.insti.de nox.a. Undecimo ponitur in.l.ꝓ.ter.est in.l.in re.ff.de cõd. furti. Duodecimo ponitur in pro neq;.vt in.l.ea que.ff.de ꝓca. Terdecimo ponitur in ꝓ vel.ꝛ sic habet vim alternatiuã.ter. est notãdus secundũ vnũ intellectũ in.l.si quis stipulatus. ff.de solu. Quattuordecimo mõ ponitur ꝓ cõtra.in.l.famosi.in fi.ff.ad.l. Juliã.magestã.ꝛ in.l.raptores.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ in.l.manicheos.C.de here.ꝛ in.l.si.C.de fide instru.et in.l.ij.C.de fide instru.ꝛ iure haste fisca.li.x. Quintedecimo ponitur pro furta vt in. l.si statua.ff.de iniurijs.ꝛ in.l.fundi.§.itẽq;.ff.de actio.empt. Decimosexto significat intrinsicitatẽ quãdo iungitur cũ accusatiuo. vt in. l.aliquo.ff.ꝺ offi.pro cõsu. Decimoseptimo significat negationẽ.vt in.l. iurisgẽtium.§. adeo.ff.de pactis.ꝛ aliquãdo operatur plus q̃ dictio nõ.vt in.l.itẽ si vnus.§.ꝓncipaliter. ff.ꝺ arbi. Decimoocauo ponitur inclusiue vt in.l.j.§.j.ff.ꝺ vsur. Decimonono ponitur augmentatiue qñ componitur.vt in.l.j.§.in summa.ff.de aqua plu.ar.ꝛ in clemen.pastoralis. in verbo in vigilare.de re iudi. Viceesimo modo ponitur priuatiue. vt in. l. ex imperfecto.ff.de lega.iij.

¶ Additio.

¶ De hac dictione (in) vltra autorem adde Barth. Cepol. de seruitut. vrba predio.c.lxxxi. nu. vj.ꝛ Math.de afflictis. in cõsti. Neapolitan. lib.ij. Rub.xxxviij.de restit.mino.col.ij.nu. j. Jo. Frã.de paninis.in tracta.de offi.ꝛ potesta.sede vacan.preludio.j. Lassan.in cõsuetudi.Burgund. Rubri.j.§.iiij. nu. xxxviij. Andre.tiraquell.de vtroq; retract.fo.cxiiij. nu.lxxiiij. vbi plura ad id citat. Dida. ¶De.

90 ¶ Sequitur in ter.qua.ꝛ ꝺ isto nomine q̃s vel qui.qualiter ponatur videatis ter.in. l.q̃ liberis.in prin.ꝛ ibi Bar.ff.de vulg.ꝛ pupi. substi.ꝛ in.l.j.in ver.quinto principaliter quero.de condi.ꝛ demon.ꝛ in.l.stichũ qui meus erit.ff.de lega.j.ꝛ in.l.hoc articulo.ff.de her. instru.ꝛ in.l.si necessarias.§.si annua.ff.de pigno.actio.ꝛ vide Bald.in.l.fina.j.col. ver. quedam vero sunt.C.de impube.ꝛ aliis substi.ꝛ Bartho.in.l.ex duobus. §.filius. ff. de vulga.ꝛ pupilla.substi.

¶ Additio.

¶ Adde Jas.in l.cunctos populos.ii.lectu.num. j.ꝛ etiam in.j.col.in nu.ij.C.de summa trinita.ꝛ in.l.si ita stipulatus fuero. §. chrisogonus.nume.lxv.ff.de verbo.obliga. ꝛ in.l.extraneum.nume.j.C.de heredi.insti. Ludou. gomessi.in.§.omnium.mu.xix.insti.de actioni. ꝛ significat substantiam non qualitatem vel quantitatem. glosa est in.l.vnica.verbo. proferuntur.C.de senten. que pro eo ꝙ interest.prof.alia.in.§.alteri. insti.de inutili. stipu. Bartho.in.l.vinum.nu.iij.ff.si cert.peta. ¶Pau.de ca.in.l. Julian⁹.nu.ij.ff.de heredi.insti. Didacus ¶Perez.

91 ¶ Sequitur in litera vltrunq;.ꝛ de hac dictione quando ponitur collectiue vide. l.penul.C.de impube.ꝛ aliis substi. ꝛ quando distributiue vide in.l.si apud vtrũq;.C. de appel.ꝛ glo.primam.ꝛ docto.ibi ꝛ Bald. in.l. si duos.ff.de excusatio.tuto.ꝛ vide glos.in.l. quidam cum filium.in ver.vtrunq;.cum similibus.ff.de verbo.oblig.ꝛ l.credito.§.duobus.ff.mãda.ꝛ Bal.in.l.ancille.in.iiij. not.

92 C.de fur. ¶ Sequitur vlterius in ter. Contrarium.quia de dictione Jn supradictũ est ꝛ in hoc non insisto.imo breuiter dico ꝙ contraria sunt directe in affirmatiua ꝛ negatiua.vt not.in regula nullus pluribus.de reg. iur.li.vj.ꝛ ita summitur in presenti cũ acquisitio possessiõis cõsistat in affirmatiua ꝛ eiusdẽ possessionis perditio in negatiua qñ cõtrariorũ eadẽ est disciplina. vide ter.in.l.j. ff. de bijs qui sunt sui vel alie.iur.ꝛ vide glo.fina. in.l.sciẽdũ.§.fi.ff.qui satisda.cog.ꝛ in.l.põponi⁹.§.fi.in glo.ff.de procura.ꝛ vide no.in. l.si quis negatiua.ff.ꝺ nego.gest.ꝛ Bar.in. l.inter stipulantẽ.§.sacram.ff.de verbo.obli. ꝛ in.l.predia.ff.de actio.emp. ꝛ vendi. ꝛ ter. instit.de bijs qui sunt sui vel alie.iur.in prin. ꝛ in.l.cum quo.in ver.ego dubito.iuncto v. aliqs dicet.ff.ad legẽ fal.ꝛ circa hoc vide etiã Cy.in.l.vnica.§.ꝓ scõo.vj.oppo.C.ꝺ cadu. tol.ꝛ ibi Bar.ꝛ Bal.in.d.§.sacrã.vt dixi.ꝛ si in vno volumine reperiantur duo statuta contraria cui standum sit.vide Cy.in.l.ij.C. de testa.tu.ꝛ Bar.in.l.si certarũ.§. si eodẽ. ff.de testa.mili.in.l. Gallus.§.quidã recte.ff. de libe.ꝛ post.ꝛ in.l.omnes ppli.ff. de iusti.ꝛ iure.ꝛ vide Bal.in prima cõstitutiõe. C. in. §.quibus ꝛ quando reperiuntur duo testamenta eodẽ tpe confecta ꝛ nõ apparet ꝙ est primũ vel secũdũ cui sit stãdũ. vide glo.ꝛ docto.in.l.si.C.de edicto diui Adria. tollen.ꝛ glo.ꝛ ibi latissime Bar. distinguentẽ.in.l.j. §.nõ aũt.ff.de bono. possess. secundum tab.

¶ Additio.

¶ Adde Omnino Jaso.in.l. fin. col.pen.nu.xxx.C. de edict. diui Adr. toll. vbi ponit cõmunẽ opinionẽ in hoc.ꝛ adde ¶Plate. in.l.j.col.ij. C.de iure fisc.lib.x. Hippol.in repe. Rubri. C.de proba.nu.cccl xxij.quid vero sit de iure regio. est.l.iij.titu.xiiij. parti.vj.incipi.de lante el juez.in versi. Esi amos mostraren que han egual derecho enlos bienes del finado/amos deuen ser metidos en possessiõ de ellos egualmẽte.ꝛ ista est in pr̃ari. Didacus ¶Perez Salmantinus.

Verba legis regni.

93 ¶ Sequitur vlterius in ter. Factũ. ꝛ circa hoc dico breuiter.ponit multis modis. Uno modo ponitur pro acquirere.alio pro perdere ita sumitur in presenti. ꝛ sic ideꝫ vbũ contrariũ sortitur effectũ sm rẽ cui adiungitur nã sermones iurta materiã sunt intelligẽdi. vt in.l.si vno.ff.loca.ꝛ in.l.legati.ff.de liber. lega.ꝛ in.l.imperator.ff.de in diẽ adic.ꝛ in.l. ij.ff.de sta.homi.nam verbum facere generale est ter.in.l.vt in.l.faciendi.ꝛ in. l. verbum facere.ff.de vbo.obli.ꝛ quãdo istud verbũ facere refertur ad iuris ordinẽ significat ius ꝛ factũ de facto est ꝙ fit manu regia. vt not. in.l.ij.ff.de origi.iur. vnde illud ex facto oritur ius.vt in.l.ex plagijs. §.in cliuo.ff. ad legẽ acquil.ꝛ in.l.vt responsum.C.de transactio.ꝛ in.l.precibus.C.de impub. ꝛ alijs substi.ꝛ in.c.demuliere de sponsa ꝛ in.c.de simoniace. de simo.ꝛ quandoq; plus consideratur factũ q̃ ius vt in.c.literas ꝛ in.c.cum nostris.de conce.preben.reperimus etiam ꝙ facta non presumuntur vt in.l.j.C.de proba.

¶ Additio.

¶ Terr. est in.l.si emancipati. C. de colla. Jason. in.l. que dotis.nume.lj.ff.solut.matri.ꝛ in.l.legato generaliter.num. xx.ff.de lega.j.ꝛ in aut. sacramenta puberum.numero.xv. C. si ad

Universidad de Salamanca. BGH

verſi.vendi.dominus Joan.bernar.in tracta.fallentia.regul.clxxxj. Andre.alciat.in tracta.de preſumptio.regul.ii. preſumpt.ii. Didacus ℘erez Salmantinus.

94 ¶ Et quein facto conſiſtunt etiam prudentiſſimos fallunt vt in. l. ii. ff. de iuris ꝛ facti igno.ꝛ non videtur factum cũ aliquid remanet faciendũ vt in.l.cum Sillenianũ. C. de his quib⁹ vt indig. illa que ſunt facta nõ poſſunt haberi pro infectis vt in.l.in bello.§. facte.ff.decapti.ꝛ poſtlim.reuer. ꝛ in.l.j.§. ſi vir.ff.de acquiren.poſſeſſio.

¶ Adde. ¶ Joan. de imol. in clemen.j.num. vj. de immuni.eccleſi.ꝛ in clem.j.nume.xv.de regu.optima glo.in.l.vnica. verbo.reſtitui.C.de raptu virgi. alia in.c.ſuper eo.in glo.magna prope finem. de bigamis. alia in.c. ſi ℘aulus. ſuper verbo ſuſcitare xxxij.q.v.vbi vide. Didacus ℘erez.

¶ q tamẽ eſt verũ reſpectu facti Sec⁹ tñ eſt reſpectu iuris vt no.in aut.de nõ alienã. aut pmu.§.ſi vero.in glo. facta vnũ tñ eſt q nõ facere aliquando eſt facere vt in.l.itẽ.§.ſi. ꝛ in.l.ait pretoꝛ.ff.qui eſt cau.ma.alio mõ ſumitur factũ pro volũtate faciendi vt in. l.ſi ſtipulatus ſindã nã.aliquãdo facere ponitur pro procurare vt in.l. cũ ſatis.in princ.C.de agri.ꝛ cenſi.li.xj. aliquando ponitur ꝓ cõcedere vt in.l.immunitatẽ eo.ti.aliqſi ponit ꝓ
95 derogare vt in.l.j.C.de nego.geſtis. ¶ Sequitur in litera eſt. ꝛ ſi naliter circa hoc breuiter dico q iſtum verbum ſum es eſt.ſignificat originẽ iſte ter.in.l.teſtamento ibi vnde eſt. C. de ercuſa. tuto.quem ad hoc allegat. Bal.in addi.ad Specu.in titu.de legato in v.verbũ ſum eſt ꝛ ſic ſum expeditus de quarto ar.principali.ſ. de expoſitione literali.

¶ Additio. ¶ De vbo. ſum. es. fui. adde Jaſ. in.l.lecta.numero. xvij.ff.ſi certũ.peta. ꝛ in.l.qui quartam.nume.v.ff.de lega.j. Ludoui.gomeſſ.in.§. ſuper eſt.nume.lxx.ꝛ in.§.fuerat.nu.ij.inſti.de actioni. Didacus ℘erez.

¶ Venio igitur ad quintum.ſ.ad tres regulas que in materia poſſeſſionis hic ponunt.

96 ¶ ℘rima igitur regula eſt in acquirenda poſſeſſione requiruntur duo inſtrumenta.ſ. animus ꝛ corpus ter.habemus in preſenti ꝛ in.l.iij.in prin.ꝛ in.§.in amittenda.eiuſdem legis.ff.de acq.poſſ.ꝛ in.l.nemo ambigit. C. eo.ti.ꝛ primo circa hãc primã regulã q̃ro de rõne dubitandi nec nõ decidendi cũ nulla ſit cenſenda lex niſi ea que nobis deſeruit ſ⁹ vbio. vt eſt ter.in.l.q̃ labeo.ff.de carbo.edic. ꝛ in.l.ancille.C.de fur.ꝛ eſt ter.ꝛ gl. in.c.j.ſu per verbo idonei.xxiij.q.iij.ꝛ in.c.crimina tiões.ii.q.vij.vbi dicitur q̃ non ſufficit aliq̃d dicere niſi rõ allegetur.ꝛ rõ hui⁹ eſt q̃ rõ legis eſt alia legis vt in.l. cũ pf. §. dulciſſimis. ff.de lega.ij.ꝛ in.l.addigere.§. q̃uis.ff.de iure patro.ꝛ in.l.milites agrum. ff.de re mili.

¶ Cũ rõ legis ſit idẽ q̃ mẽs legis vt trahit Bar.in.l.cũ mulier. in prin.ff.ſolu.matri.ꝛ Bal.in.l.maritũ viciũ.in ver.ſed Jaco.de are.C.de lib.pre.ꝛ erbere. hinc dicit Archi. in.c.cõſti.Neapol.xxij.diſt.q̃ ratio alicuius rei eſt ꝓpoſitio in cõuincibilis. ꝛ ꝓpterea dicit ter.in.l.j.ff.de offi. ꝓ cõceſſa. q̃ rõ nõ oꝫ eſſe cõtraria diſpoſitioni.hinc etiã dicit text. in.l.hec actio.ff. de nego.geſtis.q̃ rõ diſtringit legẽ hinc etiã venit q̃ rõne legis correcta ter.etiã oꝫ correctus vt no.glo.in.l.j.in ver. prudẽtia.ff.de legi.tute.ꝛ no.Bal. in.l.j.C. qui admi.ꝛ in.l.generaliter.C.de epiſcop.et
97 cleri.er ſupradictis etiam venit q̃ rõ naturalis ſufficit ꝓ lege vt in.l.ſcire.§.ſufficit.ff.ꝺ ercuſa.tu.vel cura.ꝛ in.l.cum ratio.ff.de bonis dãna.maxime vbi ter.defecit per ter.no. ſecundũ Ange.ibi.in.l.ſi idẽ cũ eodẽ.ff.ꝺ iuris õni iudi. ¶ Hinc etiã venit q̃ ratio naturalis põt licite allegari in deciſionibus cauſarum vt no in.c.ſecundo requiris de appel la.vt põt probari per ter. in.c.ſi. de tranſatio hinc etiã dicit gl.in.c.cõſuetudo.j.diſt.q̃
98 vbi defficit lex ſufficit arguere ex ratione alterius legis ꝛ circa hoc vide gloſam in.c.forus.in v.argumen.de verb.ſigni.ꝛ eſt ter.in clemen.paſtoralis.de re iudi.ꝛ in.c.q̃ in plerisq̃.de offi.ordi.ꝛ in cle.j.de cenſi. q̃ rõ legis naturalis facit fidẽ in iudicio. licet cõtra predicta videatur facere ter.in.l. nõ omniũ. ff.de legibus.vbi dicit ter.nõ omniũ eorũ q̃ a maioribus noſtris inſtituta ſunt rõ reddi poteſt: q̃ vt ibi dicit Bal.illud intelligitur certifice in bijs que placuerunt legiſlatori cũ ꝓ rõne ſufficiat legiſlatoris opinio.vt in.l.pro ſperit.ff.q̃ a quibus.ꝛ in.§. furtiue.ff. de vſucapi.ſed in bijs quib⁹ certa reddi põt rõ redẽda eſt.vt ibi tenet Ange. ꝛ ita ſuperiora intelliguntur. ¶ Venũ tñ circa hoc eſt notãdũ
99 q̃ rõ legis ſeu iuris hz triplicem effectũ.ſ.declarare. arctare ꝛ ampliare. vt in.l.j.§.huiꝰ forme.ff.de tuto.ꝛ cura.da. ab bijs ꝛ in. l.ſi. C.de indicta vidu.tol.ꝛ in.l.bijs verbis.C.de reuo.dona.ꝛ circa hoc de ratione ꝛ dicto vide Jaſ. in.l.j.ff.de offici.procurato.ceſaris.

¶ Adde. ¶ Bar. in cõſil.cxcviij. nume.ij. Deci.in conſil. cccxxxiij.nu.ij.ꝛ cõ.362. ꝛ conſi. cccxxij. num.ij. Jaſo. in.l.dedi.§.ſi liber.num.v.ff.de condi.cauſ.dat.ꝛ in.l.quãuis.num.vij.ff.de in ius vocand. ꝛ in.l.cum filiofamilias.num.lvj.ff.de leg.j.ꝛ Hippol. in pratica crimi.§.occurrit. nume.i.ꝛ.§. diligenter. nume.ccvij.idem in conſil.lxj. nu. vj. Nicaſi. in.§. tum autem notabi.iiij.inſti. quibus mod.ius patri.poteſta. Solui.gloſ. in.l.iij.titu.vj.libro.j.foꝛ.ſuper verb.eſta es la razon. Nenij. in ſilua nupti. lib.v.nu.xx. Alciat.in.l.ſingularia.ff.ſi certum peta. ſu per part.q̃ igitur pagina.clvj. Caſſa.in cõſuetudi. Burgun.fol.ccxv.col.iiij. num.x. ꝛ fol.cccxxxij.colu.j.nu.iij. ¶ Ratio enim eadem decidit omnes caſus non per extenſionem. ſed ſicut genus comprehendit ſpecies.ſic generalis ratio comprehendit diuerſas ſpecies caſuum emergentium vt pulchre ſcribit Andre.tiraquell. de vtroque retrac. fol.ccxxxj.colu.j.nume.ij.ꝛ Caſſa.in loco ſupra citato.fol.ccxlvj.nu.lxij. Dida. ℘erez.

100 ¶ Dico igitur q̃ rõ dubitandi ad nr̃am legẽ circa hanc primam regulã potuit eſſe ter.in. L.qua ratione.§.itẽ ſi quis.ff.de acquiren.re. domi.vbi dicit ter. q̃ ſi mihi vendita eſt domꝰ cũ aliquib⁹ mercib⁹. ꝛ vẽditor eiuſdẽ domus claues tradiderit licet domus non aperiatur: neq̃ eadem domꝰ mihi tradatur nihilominus eius domꝰ atq̃ etiam mercium in domo conditarum acquiritur mihi dominium ꝛ poſſeſſio. ꝛ ſic ibi eſt caſus in quo acquiritur poſſeſſio ſine corporeo actu. ad idẽ melius eſt in ter. in.l.clauib⁹.ff. de cõtrahẽ. emptio.ꝛ in dicto.§.item ſi quis.infra dicã.

¶ Additio. ¶ Nota caſum di cte. l. clauibus. ff. de contraben.empti.ꝛ pro eius ſingulari expoſitio adde Salicet.in.l.j.numer.j.C.de crimi.expillate hereditatis. Lepol.in.l.ex cauſa numer. xiij. C. de vſucapi.pro empto. Jaſo. in.l.j.§.ſi vir.nu. xxx.ꝛ in.§.ſi iuſſerim.numer.xvj.ff.de acquirend.poſſeſſio. ℘hilip.dec.conſilio.lvi.diuino implorato preſidio in cauſa appellationis.colu.j.ꝛ Liſontanum.in.l.xvij.Tauri. verſic.nonus caſus. vbi plures enumerat caſus in quibus transfert poſſeſſio abſq̃ apreh̃ſione rei.ꝛ ad iſtum caſum eſt text.in.d.§. ſi iuſſerim.ad finem. ꝛ in.§.item ſi quis merces vbi optime per Joan.fabr. inſti. de rerũ diuiſi.ꝛ eſt Regia.l.vij. titul.xxx. partit.iij.

Lex regni.

¶ Transfertur etiam poſſeſſio per aſpectũ rei.gloſ. in dicta.l.clauibus. citans ibi iura ad hoc.ꝛ glo.in dicto.§.item ſi quis merces. verb.trãſfert proprietatem.ꝛ.l. Regia.vj.titul.xxx.partit.iij.que traditio quamuis ſit ficta per aſpectum rei. poſſeſſio tamen que ex ea acquirit eſt vera ꝛ propria. vt poſt Bar. concludit Jaſon. in dic.l.ꝑma.§.ſi iuſſerim. colu.ij. nume.x. per text. ſecundum eum ibi ſolemnem.in.l.certe.§.j. ff. preca. quem ipſe dicit meliorem iuris in.§.ſupereſt. nu. xxiij. inſti.ꝺ actio.ꝛ in.l.ſi is qui pro emptore. nu. ccxxxvj.ff.de vſuca. Tiraquell. in.l.ſi vnq̃. verbo. reuertatur. numer.ij. C.de reuocan. dona. ¶ Idemq̃ ꝛ tertio ſi huiuſmodi traditio fuit facta per cõſtitutũ. vt in.l.q̃ meo. ff.de acq.poſſe.ꝛ in.l.ix.titul.xxx.partit.iij. ꝛ iſtã declarationem poſuit Jaſon. in.l. finanu.xxvij.C.de ſacr.ſanct.eccle.de quo ẽt per Liſontan.in.l.xvij.Tauri.q.j. ¶ Transfertur etiam poſſeſſio ꝛ ſic quarto loco per ſcripture traditionem.text. in.l.j.C.de dona.ꝛ l.viij.titu.xxx.part.iij.ꝛ.l.ij.ꝛ.l.x.titu.xij.li. iij.foꝛo.ll.ꝛ eſt optima ꝛ ſingula.l.xvij.Tauri.vbi per Liſontanũ ꝛ Caſtell.ꝛ declara vt per Rom.ſing.334.ꝓ traditionẽ. ¶ Trãſfertur etiam naturalis et ciuilis poſſeſſio in ſucceſſoꝛẽ maioricatus abſq̃ aliqua aprehẽſione ſucceſſionis a morte defuncti predeceſſoris.ter.in.l.xlv. Tauri.que poſſeſſio eſt vera: licet transferendi modus ſit fictus vt in punctis predicte.l.declarat ℘hili.dec. cõſ. ccccxlvij.bene ꝛ cõſulte in cauſa.li.iiij.verſi. ꝛ circa predicta verba.colu.iij. Et ſic poſſeſſio que erat penes defunctum cõtinuatur in perſonam heredis.q̃ fieri nõ poſſe videtur. quia iſtud conſiſtit in facto. ꝛ ſtatutum non poteſt facere q̃ factum q̃ vere non interuenit videatur interueniſſe ar.text.in.l.nec vtilem.ff.ex quib.cauſ.maio. Sed dicẽdũ q̃ cũ poſſeſſio ſit ius ꝛ poteſt facere lex vel ſtatutũ q̃ iſtud ius acquiratur ſine facto corporali dũmodo hoc expreſſe velit ita ℘aul. de ca. in.l.ſi ſoꝛori.col.ij.C.ꝺ iur.delib. ꝛ l.l.ſeruũ. C.de reiuend. nu. iiij. ꝛ per Joan. baptiſtã a caſtelliono.in allega.incipi. Magnificus ꝛ excellẽs doctor dominus ℘aulus de mõte picho.verſi. primo q̃ non potuerũt iuuari. vbi ponit vnã declarationẽ in punctis predicte.l.Tauri.xlv. ¶ Circa quã legẽ ego quero ꝺ pulchra queſtione.pone q̃ bona maioricat⁹ detinẽt ꝑ tertiũ. poſſeſſio vero q̃ẽ ius ẽ penes ſucceſſoꝛẽ ex forma legis Tauri. vtrũ talis heres habeat interdictum adipiſcende

Queſtio notabilis.

Universidad de Salamanca. BGH

possessionis contra detentatores ex. l. fin.C. de edicto diui Adria. toll. vel interdictum quorum bonorum videtur q̄ non quia illa possessoria ordinatur ad acquirendam possessionem.sed in casu nostre legis non potest acquirere quia iam habet eius beneficio sed dic contrarium quia non dicitur habere perfecte quo vsq̄ etiam non habeat de tentationem corporalē ita determinat Lin.ꝛ Bald. nu.ꝛ.post ¶Det.de bellaperti.in.l.fa lege.C. de condi.ob causam. Bald. in.c.j.col.ij.de causa posse.ꝛ proprieta. ¶Dan.de ca.nu.iiij. in.l.si sorori.ꝛ ibi Aleran. ꝛ Jas.col.j.C.de iure deliberand.ꝛ consuluit ¶Philip.dec.cō si.lxxxiiij.excellentissime doctores.col.j.lib.i. versi.nam primo agentis. ¶Alios plures casus in quibus transfertur possessio absq̄ apprehēsione corporali remissi ad auth. sup. nume.viij.ex quibus locupletari q̄longū vnusquisq̄ posset istam repetitionē.alium per ¶Philip.dec.in consil.cccxlj.nume.xiiij. vbi vide quia est notabilis casus.ꝛ per Frā. a ripa.in tracta.de peste.de priuilegiis contractuum versi.decimo nono.nume. clxxxv. 104 char.ix.col.ij.cum sequen. ¶Quid vero de clausula precarij apposita in instrumento.s. q̄ venditor constitueret se precario. nomine emptoris possidere cuius importantie ꝛ effect⁹ sit omnino vide per Hippoli.in singula. cccxcvj.constitutio. vbi plura remissiue adducit.in quibus locis in hoc plura singularia ponunt docto.Celsu.in tractā.clausularum.fol.xlij.col.j. verſic. licentiam propria autoritate.ꝛc. Didacus ¶Perez Salmantinus,Ll.J.¶.

¶Incipit solēnis ꝛ

profundissima repetitio Didaci de Segura doctoris eminentissimi.in subtili ꝛ practicabili.l.si ex legati causa.ff.de verbo.obligatio. Que est in praxi summe vtilis. nouissime illustrata Summarijs.Numeris ꝛ amplissimis Additionibus a Didaco Perez Salmantino vtriusq̄ iuris professore.

¶Summaria

2 ¶Auertenda subtiliusq̄ intelligenda que frequentiora sunt.

3 ¶Comēdatio autoris ad banc legem referentis se eam commentasse anno ab orbe redempto.1500.

4 ¶Interitu speciei eius debitor liberatur.

nisi ante legitime fuerit interpellatus.

5 ¶Dies interpellat pro homine.

6 ¶Neotherici gaudent breuitate.

¶Multiloquium abijciendum illicq̄ non fore de seruiendum.

¶Stultus verba multiplicat.

7 ¶Argumētum de vltimis voluntatibus ad contractus.ꝛ econtrario validum est.

8 ¶Satisdatio legatorum quemadmodum intestō potest remitti. eo modo pōt remitti per pactum fideicommissarij vel legatarij.

9 ¶Creditores remittere an possint cautionem vsurario. vt eius valeat testamentum.

10 ¶Filiusfamilias opponens exceptionem Macedoniani.quando pecuniam mutuam cōsumpsit in bonos vsus peccat mortaliter.

11 ¶Nonnulle differentie notande inter contractus ꝛ vltimas voluntates. nuncupatim explicantur.

12 ¶Adultus in testamento libere prestat licentiam executoribus testamenti alienandi res immobiles.ꝛ valet predicta licentia quāuis curator contradicat.ꝛ nume.13.

13 ¶Intellectus ad.l.6.titu.5.li.3.fori ꝛ ad.l. 31.Tauri.

14 ¶Adultus remittere potest in testamento onus reddendi rationem tutori absq̄ curatore:que remissio erit de preteritis.non de futuris ne detur occasio delinquendi.

15 ¶Inconfiscatione bonorum filij non venit peculium profectitium.

16 ¶Lucra constante matrimonio non confiscantur pro parte dimidia innocentis coniugis.

¶Juramentum de non denunciando delictum est inualidum.

17 ¶Statutum per verba presentis temporis non extenditur ad futura si ex hoc daretur materia delicti.

18 ¶Rescriptum principis concedens remissionem pene ante delictum non valet.

19 ¶Una via quod est prohibitum. per indirectum non est concedendum ex alia.

21 ¶Testator confectionem inuentarij.an remittere possit.ꝛ nume.zz.vsq̄ ad.24.

24 ¶Redditio rationis vtori an remitti possit a testatore.

¶Dolus an remitti possit per verba generalia a testatore vel specialia.in num.25.

26 ¶Testator relinquēs liberationē ab actione tutele patri presumitur etiam eum liberasse etiam a solutione propter naturalem affectum.

27 Dolus futurus remitti non potest.

¶Inducta propter falsitatem euitandam vel pericula remitti nequeunt a testatore.

28 ¶Liberatione relicta a testatore tutori.nihilominus tenebitur de dolo tutor.

29 ¶Officialis si nō debet sindicari ex forma statuti. de eo quod de bonis communitatis ad eum per venit sindicari potest.

¶Dolus nunq̄ censetur remissus.

33 ¶Dolum allegans ipsum probare debet.

34 ¶Verba sunt cum effectu intelligenda.

35 ¶Lex vel statum inducens quod de precio rei vendite soluatur gabella an intelligi debet quod deducatur qđ est expensum in sub hastationib⁹ ꝛ prorenetis.idem est.

36 ¶In legato stante statuto quod de quolibet legato soluatur tantum pro libra nā debet intelligi de eo q̄ in effectu remanet legatario deducto omni onere.

37 ¶De debito idem asseritur. stante statuto quod de quolibet debito soluātur decē q̄ d⁹ intelligi deducto inter vsurio medij tēporis.

38 ¶Donatio vltra quingentos solidos licet non valeat.est verum si effectualiter excedit soluta gabella vltra quingentos solidos.

¶Insinuationis materia.latissime tradit remissiue.ꝛ an hodie sit op⁹ insinuatione in donatione facta coram publico tabellione.

39 ¶Beneficium certi valoris impetratū stimari debet de ductis impensis ꝛ oneribus.

41 ¶Leges Regni declarātur quibus cautū est q̄ habens liberos possit etiam cuicūq̄ ex traneo quintum bonorum relinquere ꝛ inferunt notabiles declarationes ad predicta infra.ꝛ nu.42.vsq̄ ad nu.49.

47 ¶Filius negocians cū pecunia patris medietas lucri applicatur patri ꝛ medietas filio quando licite acquisiuit.secus si illicite.

48 ¶Lucra illicite acquisita non cōmunicantur inter coniuges.

49 ¶Acquisita constante matrimonio p̄ mulierem presumuntur de bonis viri. sed soluto matrimonio si est tutrix presumūtur que sita de suis bonis ꝛ non de bonis pupillorū.

50 ¶Liberatio generalis liberat patrē etiā ab actione tutele propter naturalem affectum.

¶Receptator furis.vel heretici.seu banniti qualiter sit puniendus.ꝛ quid eo casu quo sunt consanguinei vel affines receptatoris.

51 ¶Quietatio generalis non extenditur ad res occultatas dolo aduersarij.ꝛ in nu.52.

52 ¶Liberatio facta ad tempus suum effectū post illud tempus non porrigit.

¶Substitutio pupillaris per missa ad tēpus post tempus censetur prohibita.

¶Confinatus ad tēpus post tēpus absq̄ alia licentia iudicis potest reuerti ad locum a quo fuit confinatus seu missus.

¶Limitata causa limitatū ꝓducit effectū.

¶Consules mercatorū qui possunt cognoscere de causis mercatorū.intelligitur de tāgentibus ratione mercantie ꝛ nō plus.Idem de consulibus notariorum.

¶Dsis an teneat ex delicto suorū officialiū vl familie qui delinquūt extra suū officiū.

¶Potestas tenetur ex facto suorum officialium ꝛ quando.

¶Fideiubēs ꝓ aliquo castellano pro seruāda fidelitate arcis vl castelli si extra custodiā arcis. castellan⁹ delinq̄t fideiubēs nō tenet.

¶Nūcio nūciāti citatū sibi fecisse iniuriam non creditur . quid si dicat aliquē citasse ibi.

¶Instrumenta de iure communi non habēt executionem paratam. secus in testamētis quando ex eius inspectione non appareret vitiosum.ꝛ in nume.60.

¶Confessio in iudicio facta ꝛ iuramētū in iudiciale habent executionem paratam.

¶Instrumētum publicum depositi habet executionem paratam.ꝛ nu.63.ꝛ.64.

¶Baldus est magne autoritatis quando non habet contradictorem.

¶Bartholus semper dixit veritatem.

¶Pro legatis et fideicōmissis dat actio legatario ꝛ hz executionē parata cōtra heredē si legatari⁹ vl fideicōmissari⁹ agit cōtra heredē ꝓ legato vl fideicōmisso i testō relicto.

¶Instrumentum in quo est iuramentum habet executionem paratam.ꝛ alij plures casus enumerantur vsq̄ ad nu.72.

¶Guarentare idem est quod firmare.

¶Preceptum guarentigie factum in filio familias.sine a sensu patris non obligat.

¶Sepultura debitoris nō impeditur licet sit creditori obligatus per instrumentū guarentigium.contra opinionem autoris.

¶Rei publice magis interest mouētes sepellire q̄ viuentes custodire.

¶Fideiussor obligatus guarentigie cōtra principalem debitorem illico agere potest.et nume.75.vsq̄ ad nu.81.

¶Obligatio sine causa cui⁹ non obliget confitentem.fallit tñ eo casu quo sit facta in instrumento guarentigio.ꝛ hanc sentētiam ponderose examinat vsq̄ ad nu.85.

¶Confessus in iudicio in formā ꝛ sine causa habetur pro condemnato.

¶Agentem in iuditio sine actione repellēdum iudicis officio.

Universidad de Salamanca. BGH

85 ¶Stipulatio informis z sine causa nō patitur exceptionem cause deficientis si sit facta in instrumento guarentigio.

86 ¶Cautio informis sine causa posita in instrumento guarentigio habet efficacem obligationem.

87 ¶Ver.j.tit.2.libro.j. ordina. declaratur vsq; ad nume.91.

88 ¶Verbū ambiguū positū in vno capitulo legis vel statuti exponit p̄ vba posita ī alijs.

89 ¶Dubium si est qua mente aliquid sit factum inter viuos declaratur ex verbis prolatis in vltima voluntate.

91 ¶Fideiussor efficatius q̄uis non in maiori summa quā principalis obligari potest.
¶Fideiussor obligari potest in duriorē causam quam sit obligatus principalis cum iuramento.idem est.
¶In fideiussore clerici qui non gaudet priuilegio fori.

92 ¶Utilis competens ex instrumento guarentigio ex forma statuti:habet executionē paratam etiam ex equitate.

93 ¶Jus ffitie cedi pōt.z ita q̄ quis habet executionis competit etiam cessionario.

94 ¶Debitor sicut potest capi ad instantiam creditoris ita ad instantiā cessionarii.
¶Debitor captus a creditore vel accessionario ad cuius petitionē est incarceratus tenetur ei dare alimēta per spaciū nouē dierū.
¶Cessio a lege regia habetur pro facta lapsis sex mensibus.
¶Incarceratus vel custoditus gratia alicuius ille cuius causa est sic incarceratus seu detentus debet soluere expensas.

95 ¶Trāsactio nō fit de cōtento in instrumento guarentigio.sicut de cōtento in sentētia.

96 ¶In cōtractibus masculinū nō cōprehendit femininū.secus in vltimis voluntatibus.

97 ¶Emphiteosis acquisita per contractum pro se z filijs non comprehendit filias feminas.vsq; ad nume.101.

98 ¶In contractibus nepotes nomine filiorum non veniunt.

99 ¶Monasterium in vltimis voluntatib⁹ habetur loco filij.non tamen in contractib⁹. et infra in nume.193.

100 ¶In dubio maior presumitur ratio in vltimis voluntatibus quam in contractibus.

101 ¶Masculinum continet femininum in vltimis voluntatibus.

¶Sub masculino venit femininum etiam si testator transeat de singulari ad pluralē vel econtra.

¶Plenior interpretatio fit in vltimis voluntatibus. 102

¶Nomine filiorum in vltima voluntate comprehenduntur nepotes. 103

¶Concesso vno censetur aliud sine quo cōcessum non haberet effectum in vltimis voluntatibus. secus tamen est in cōtractibus. 104

¶Cauetur indistincte in debito in diem vel sub conditione in vltimis voluntatibus. secus in cōtractibus nisi ex noua causa superuenienti suspictionis. 105

¶Diuisio sicut a testatore potest prohiberi inter heredes ne fiat ad tempus.an possit fieri ne fiat in perpetuum. 106

¶Communio maxime inter fratres solet discordiam producere. 108

¶Preceptum testatoris sine causa de non alienādo nō valet.idē si fit factū in p̄iudiciū legittime.in qua filij sunt creditores vl' q̄si. 110

¶Res prohibita alienari respectu certe p̄sone vel cause potest alienari ex causa dotis vel donationes propter nuptias. 111

¶Dotis solutio quasi debita dicitur. 112

¶Fideicōmissum est grauamē z omne grauamen reiscitur a legittima. 113

¶Fauorem proprium vnusquisq; renunciare potest.

¶In bonis donatis a principe vltra quintum inter extraneos potest quis disponere z filijs id relinquendo eos grauare. 116

¶Cōuentio de nō diuidendo in ppetū firmatur iuramēto contra opinionē autoris. 117

¶Mandatum est reuocabile etiam si sit iuramento firmatum.

¶Casus in quo quis cōpellitur stare in comunione hic describitur.

¶Debitor speciei eius interitu liberatur z supra.in nu.4.quam docui. ampliat z limitat multipliciter vsq; ad nume.148. 118

¶Pastor quo mō teneatur probare mortem naturalem z in culpabilē animalium. 119

¶Debitor non constituitur in mora ex vi interpellatiōis sibi facte loco z tpe ī cōgruo. 120

¶Delictum cōmissum in faciendo ē cōmissum in omittendo grauius iudicatur.

¶Compensatio mutua de culpa ad culpā non habet locum eo casu quo vna est cōmissa in faciendo alia in omittendo. 121

¶Purgatio vulnerati circa occissores nō valet. sed bene valet circa eos qui deliquerunt in omittendo. 122

¶Si vulneratꝰ a Titio dicat quod inculpatus non vulnerabit ipsum. talis ex culpatio liberat in culpatum a tortura.

123 ¶Accusans sindicum ratione omissionis est necesse q̄ probet q̄ scienter omisit.ista probatio scientie non requiritur quando cōmisit in faciendo.

124 ¶Interesse aduersus dolosum in faciendo probatur iuramento aduersarii. secus in interesse quod consistit in omittendo nam debet plene probari.

125 ¶Regula fines mandati diligenter sunt custodiendi. procedit in committendo. secus in faciendo.

126 ¶Priuilegium perditur committendo sed non omittendo.

127 ¶Actio legis acquilie proleuiori culpa in faciendo competit non tamen si talis culpa esset in omittendo.

128 ¶Debitorē in tm̄ asseritur liberari interitu speciei. qō procedit etiā si dolo ante moram seu interpellationem alienasset. si sine suo dolo z culpa res debita periisset. q̄ intellige vt in num.129.

133 ¶Stare et non apparere vel non stare paria sunt.

134 ¶Idem est nō esse factum. vel factum sed minus legitime.idem.
¶Non comparere vel minus legitime cōparere.
¶Mulier habens maritum vilem z in vtilem potest in curia regis omnes suas causas tractare tanq̄ vidua.

135 ¶Non addire vel inutiliter addire equalance iudicantur.

136 ¶Causam nullam vel friuolam exprimere idem est virtutis.

137 ¶Intellectus.l.incendiū.C.si certū peta.

141 ¶In cōtractibus in nominatis perempta specie debitor non liberatur.secus in cōtractibus nominatis.et nume.142.

142 ¶In contractibus in nominatis implemētum non constituit in mora.

143 ¶In contractibus in nominatis periculū est illi⁹ qui debet rem recipere.z sic eius interitu debitor liberatur.

144 ¶Debitor serui vel alterius rei sicut non liberat p̄ morte culpabilē ab eo factā itaq̄ nō liberat eo casu quo seruū infirmū nō curauit propter negligentiā.vel adhibuit medicum imperitum.z num.145.

145 ¶Vulneratus si non adhibuit medicum z moriatur presumitur sua culpa mortuus.

146 ¶Vulnerat⁹ a Hieronimo z postea occisus ab alio Hieronimus tantum tenebitur de vulnere secundus de homicidio.
¶Vulnerat⁹ qui habuit accessum ad mulierem.vel faciens excessum si moriatur presumit sua culpa mortuus z non ex vulnere.

¶Debitor generis seu quantitatis indeterminate nunq̄ liberatur.si tamen est. 147

¶Debitor generis vel quantitatis determinate eius interitu liberatur. 148

¶Debitor quantitatis respectu certe speciei perempta illa species liberatur:z in nu.150.vsq; ad nu.153. 149

¶Debitor quantitatis liberatur interitu si conueniisset q̄ creditor susciperet in se periculum. 153

¶Debitor quantitatis liberatur propter casum fortuitum quando vtilitas cōtractꝰ erat in parte vanda creditori. 154

¶Debitor obligatus ad vandum certum genus monete perempta illa moneta si sit liberatus. 155

¶Debitor ex actu licito non cōstituitur in mora.si illum fecit ignoranter.fallit. 158

¶In herede succedente ex causa lucrativa qui licet faciat actum licitum. z ignoranter nihilominus est in mora. 159

¶Debitor ex actu illicito.vt puta. occidēdo seruum constituitur in mora. fallit tamen si occidat seruum bene merentem. vt in num.161. 160

¶Mora quo ī casu committit in omittēdo. 162

¶Constituitur quis in mora ex sola extra iudiciali interpellatione. 163

¶Interpellatio extra iudicialis enunciatiua vel deprecatiua secūdū cōmunē opinionem.constituit debitorem in mora. 164

¶Notificatio debiti facta debitori extra iudicium constituit eum in mora. 165

¶Vnica dūtaxat interpellatio sufficit ad constituendum debitorem in mora cum vndecim limitationib⁹. remissiue z alias tres ponit hic autor z in nu.167. 166

¶Verba testatoris intelligi debent de primo actu. 167

¶Licentia obtenta ingrediendi clausurā monialium intelligitur concessa pro prima vice tm̄. Idē ffPhilip.dec.cōl.viz.nu.4. 168

¶ffactū simpliciter emissum inter socios de dotandis filiabus intelligitur pro prima vice dumtaxat. 169

¶Intellectus.l.3.titu.3.lib.3.foro.ll.

¶Securitas concessa bannito de eundo z redeundo intelligitur data pro vna vice tantum z non vlterius. 170

¶Legatum relictū q̄ in festo sancti Francisci detur vna belemosina intelligitur pro vna vice tantum. 171

Universidad de Salamanca. BGH

172 ¶ Vendens vnas de fundo quod vis in anno fructificat intelligitur de primis tãtum.
173 ¶ Premium concessum ingredienti talem ciuitatem intelligitur de primo intrãti & ille solus habere debet.
174 ¶ Testator qui grauauit heredem q̃ debeat vestire vxorem viduam qualiter debet intelligi.
175 ¶ Promissio simpler de reficiendo. de prima et non viteriori refectioni intelligitur.
176 ¶ Legatum vsusfructus vxori sub nomine appellatiuo an intelligatur de prima vxore: quid etiam in legato alimentorum.
177 ¶ Arbitrãdi potestas intelligitur data p vna vice solum.
178 ¶ Verba simpliciter emissa intelliguntur de priori actu.
¶ Frater obligatus ex forma statuti ad dotandam sororem non tenetur nisi semel dotare quamuis dos sit postea casu amissa.
180 ¶ Interpellatio iudicialis requiritur ad constituendum debitorem in mora in his que debentur officio iudicis. & quomodo sit hoc intelligendum. in nu. 181. & casus in quibus interpellatio extra iudicium facta non sit sufficiens ad constituendum in mora debitorẽ sed q̃ requiratur q̃ sit iudicialis. describuntur vsq̃ ad nume. 185.
183 ¶ Seminatiõis plures effectus. remissiue.
185 ¶ Re ipsa constituti sunt in mora fur & raptor. ideoq̃ de interitu rei tenentur quãuis alias esset peritura penes dominum.
¶ Fur & morosus equiparantur.
186 ¶ In contractibus vltro citroq̃ obligatorijs reipsa constituitur debitor in mora post implementum alterius partis. idem est.
187 ¶ In dote post lapsum Bicnij datum ad restituendam. idem.
188 ¶ In obligato minori qui re ipsa constituitur in mora citra aliam interpellationem.
189 ¶ Idem in ecclesia. & etiam in fisco. vt in nume. 191.
190 ¶ Minor & ecclesia equiparantur.
192 ¶ Priuilegia fisci enũcrãtur quã plurima.
193 ¶ Mors ciuilis equiparatur naturali in casibus expressis in iure.
¶ Mori vtrum potuit homo instatu innocẽtie. & pulchra in hãteria mortis remissiue.
¶ Monasterium habetur loco filij in vltimis voluntatibus. secus in contractibus. et supra in nume. 99.
194 ¶ Debitorem speciei ante diem solutionis omnia bona sua donantem creditori quibusdam rebus sibi specialiter reseruatis de quibus libere possit testari interitu ei⁹ post diẽ debiti cedentẽ contingente non posse liberari. & hanc conclusionem prosequitur bellissime vsq̃ ad finem huius repetitio.
¶ Dies interpellat pro creditore.
¶ Dictio libere. cuius sit effectus. 195
¶ Qui aliquid facit ex dispositiõe alteri⁹ 196
velle non creditur.
¶ Verba aliquid debent operari.
¶ Bona dicuntur deductis debitis. 197
¶ Si debitor disponit de re. aliena presente & consentiente domino ipsius rei preiudicatur ei⁹ boc dominus ipsius rei.
¶ Bene merita faciunt actum dubiũ censeri donationem. 199
¶ Remissionem iniurie inducũt seruicia. 200
¶ Debitor ex dispositione hominis. & non
legis quotiescunq̃ donat suo creditori non videtur donare animo compensandi. 201
¶ Donatio simplex & perfecta est irrenocabilis. 202
¶ Verbum pure adiectum in donatione exponi debet absq̃ onere eris alieni. 203
¶ Lucrum est q̃d est sine onere alieni eris. 204
¶ Exceptio firmat regulã in contrarium. 205
¶ Verba dubia cõtractus vel probationis recipiũt interpretationẽ cõtra producentẽ. 206
¶ Interpretatio latissima fit cõtra donatorem in donationibus. 207
¶ Posita ad vnum effectum non debent operari contrarium. 208
¶ Qualitas aucta circa vnã orationẽ nõ debet extendi ad aliam maxime omissam.
¶ Exceptio compẽsationis admittitur ad ueritus instrumentum guarentigium. 212
¶ Obligatus per instrumentum guarẽtigium non potest purgare moram.
¶ Instrumentum guarentigiũ est extiqubile contra clericos in suo foro.
¶ Ex se paratis male sumitur argumẽtũ. 213

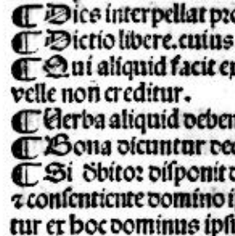

Dlẽt iuris cõsulti cum materia vtilis & quotidiana in mediũ praticanda ꝓponitur ipsam cõmendare & verbis extollere. vt in. l. j. ti. generali. ff. de in integ. restit. ibi vbi dicit. (Vtilitas istius tituli nõ eget commendatione. ipsa enim se offẽdit) & in. l. j. in pn. ff. q̃ quisq̃ iuris. ibi vũ dicit. (Hoc edictũ sumã habẽt equitatẽ) & in. l. j. in pn. ff. de pa

Titu. Ius

ctis. ibi vũ dicit (Huiusmodi edicti equitas naturalis est) & in. l. j. in prin. ff. de post. hũc titulũ ꝓtor ꝓposuit habẽde rõnis causa sue q̃ dignitatis & tuẽdi decoris sui causa ne sine delectu ꝑsone passim apd se postbulẽt. & in. l. j. in pn. ff. de mino. ibi hoc edictũ pretor naturalẽ equitatẽ secutus proponit. & in. l. j. in pnci. ff. ex qui. ca maiores. ibi. Huius edicti causam nemo nõ iustissimã esse cõfitebitur. & in. l. j. in pn. ff. si cer. peta. ibi. Bene est priusq̃ ad interpretationẽ verborũ pueniam⁹ pauca de significatiõe istius tituli referre. & in. l. j. in pn. ff. de consti. pe. ibi. Hoc edicto pretor fauet naturali equitati & in. l. j. in
2 pn. ff. d exercito. actio. ibi. ¶ Vtilitatẽ huius edicti patere nemo est q̃ ignoret. & ter. vulgaris in. l. legatũ. ff. de libe. lega. ibi. Et pleni⁹ rogo q̃ ad hec ꝑtãt attingas quotidiana enim sunt. & ideo q̃ quotidiana sunt pleni⁹ attingẽda & subtilius aduertenda. vt in. l. iusto. ff. de vsucapioni.

¶ Adde. ¶ Nostrũ Authorem in rep. l. Imperator. co. iiij. num. xij. et ibi in additione. ff. ad trebell. Didacus Perez.

¶ Cũ igit̃ lex ista nostra si ex legati causa. talis sit. ideo ad ei⁹ interꝓtationẽ & repetitionẽ accedere decreui. ¶ Premaxime cũ
3 eius materia frequẽtissima sit sicut ꝑz i multis iuribus situatis i corpore: arg. ter. in. l. j. in pn. ff. de in offi. testa. ibi. Sciẽdũ est in officiosi testamẽti querelas frequẽtes esse. & l. j. in pn. ff. de ꝓpetuis & temp. prescri. ibi. quia tractatus de vtilib⁹ diebꝫ frequens est. & in. l. j. ff. de appell. ibi. Appellandi vsus quã sit verus frequẽs quãq̃ necessari⁹ nemo ẽ qui ignoret. & ego valde admiror q̃ doctores q̃ aliã elegãti stilo cõmẽtarũt ꝓpriam tñ materiã legis tetigue ad modũ trãsierũt. & maxime ꝑsertissim⁹ & elegãtissimus vir Vlpianus qui solet legũ materias diffundere. hãc tñ elegãter nõ attingit alicubi qua de re cũ in hoc titulo nulla lex vtilior nulla communior nulla denicq̃ frequẽtior. reperiat̃ ideo in hoc anno millesimo quingẽtesimo. quo iste titulus de verbo. obligatio. mihi legẽd⁹ fuit assignat⁹ eã repetere decreui. ideoq̃ eã aggredior iunctim cũ lege sequẽti ꝓpter dependentiã quã habet ab ea. q̃d licet videre ex summario Francisci de aretio. & ex summario Bar. & aliorũ & eorũ diuisione pretermissa. ¶ Diuido eã in tres partes. In prima ponit quoddã dictũ. In secũda vero ponit huius dicti exemplũ. In tertia vero ponit ei⁹ modificatio. prima est in ꝓncipio. secunda ibi. q̃d ita fit. tertia ibi. sed si ex stipulatu. vtro sic casu in genere ad speciem descendẽdo casus sic poterit figurari ¶ Qui Casus.
dã ꝓsolemnẽ stipulationẽ hominẽ certũ ꝓmisit puta stichũ. vel mihi in testamẽto legatus est hic seru⁹ mortuus ẽ qui mihi ex stipulatu vel legato debebatur. est nũc dubitatio an possuz cõuenire ꝓmissorẽ vel heredẽ ad dandũ mihi stichũ vel eius estimationẽ repromissa vel legata sic pempta ad q̃d consultus Vlpianus respondẽs ait. q̃ si ꝓmissorẽ vel heredẽ steterit quominus eum homine mihi daret. tenebitur mihi etiã hominis mortuo. Vlteri⁹ erat dubitatio. & sic sequitur secũda pars ibi. q̃d ita sic poterat aliq̃s dicere quomodo intelligit ꝓ debitorẽ vel heredẽ stare quominus mihi det homo debit⁹ vel legat⁹. ad q̃d consultus respõdit. q̃ tunc dicit stare per debitorẽ q̃si interpellat⁹ nõ dedit vel q̃si anteq̃ interpellaretur cum hominẽ occidit Vlteri⁹ dubitabat. & sic sequitur tertia pars que est ibi sed si ex stipulatu. Nã poterit dicere aliq̃s nõne semp & in omni debitore est verũ q̃ si interpellat⁹ nõ det est in mora cõstitutus: & sic q̃ per eũ stare videt ad q̃d respondet ꝓ consultũ hoc esse rerũ preterq̃ in pupillo ex cõtractu debitore q̃ lz sit ꝓ creditorẽ interpellat⁹. tñ illa interpellatio eũ non cõstituit in mora: q̃ ad hoc vt mortuo homine post interpellationẽ per talẽ interpellationẽ sit in mora constitutus, & sic efficaciter teneat & post moꝝ teneat creditori. requirit q̃ vl tutore autore interpellet pupill⁹ vl q̃ ipe tutor sol⁹ interpellet. ille ẽ casꝰ inbis ambab⁹ legib⁹. ¶ Que q̃dẽ leges 4
in summa hoc intẽdũt. Debitor speciei ei⁹ interitu liberat ante moꝝ q̃ interpellatio contrabitur si fiat maiori vl tutori pupilli. hoc dicit secũdũ Bar. Jo. de imo. Ludo. ro. & lz istud summariũ cõprehẽdat casum. & cõprehẽdat oẽs particulas tã legis si ex legati q̃ sequẽtis tamẽ est verũ q̃ nõ cõprehẽdat omodo clare. Nã nõ cõprehendit illa vba q̃ sunt in ter. ibi. Aut occidisti eũ. Nã in toto summario Bar. supradicto de dicta particula nulla fit mẽtio. pari etiã modo in eo nõ cõprehẽditur alia particula que est in. l. sed si ex stipulatu. ibi. nisi tutore autore. sed tñ bene comprehendit illud aut solus tutor interpellet & lz possit saluari istud summarium Bar. a predicta diminutione vt infra scribitur tamen potest alio modo clarius & copiosi⁹ summari scõm. Frã. de aretio. & sic.

Sũmariũ.

Diuisio.

Universidad de Salamanca. BGH

Aliud summarium.

¶ Per interitū speciei liberat debitor ante moram: sed post morā nō cōtrabitur interpellatione. vel si res debita occidatur. ꝛ pupillo debet fieri tal interpellatio tutore autore vel soli tutori. ꝛ istud summariū magis mihi placet ꝙ̄ summariū Bar. eo. quia magis clarū ꝛ copiosum est. Vel potest alio ꝛ tertio modo secūdū ¶ Pau. de cast. debitor speciei per eius interitū liberatur si prius nō fuit in mora neq; in culpa neq; ei⁹ facto perijt ꝛ mora cōtrabitur per interpellationem q̄ potest fieri pupillo cū tutoris autoritate. sed ad hoc istud summariuz est eodē modo defectiuū: quia in eo deficit illa particula. ter. ibi. Aut solus tutor interpelletur. vl̄ potest alio modo scēm dōm Alexan. sic summari debitor speciei per interitum eius liberatur si prius in mora vel in culpa non fuit. ꝛ mora cōtrabitur p interpellationē q̄ tutori vel pupillo cū tutoris autoritate fieri potest. ꝛ istud summariū etiā mihi placet tum q̄ breue tū etiā q̄ magis cōprehēsiū. posset tamē saluari summariū Bar. supra relatū a dicta diminutione. vt supra dixi. nā posito q̄ Bar. sumādo nō facit mētionem. de illa particula q̄ est in hac l. si ex legati cau. ibi. aut occidisti cū eo ipo q̄ipse dixit. q̄ debitor liberatur ante morā vult cōprehēdere tacite ambos casus. scilicet per interpellationē ꝛ per occisionem. Nam quemadmodum quis constituitur in mora per interpellationem. vt infra latius apparebit. ita constituitur p occisionē. vt probat iste ter. vbi comparauit interpellationē ꝛ occisionē. ꝛ probatur in. l. si seruū. in prin. l. isto titulo. ꝛ Iz etiā nō fecit mētionē de alia particula q̄ est in. l. sed si ex stipulatu. cr̄presse ibi dō dicit. Aut solus tutor tñ inquātū dixit. Si interpellatio fiat maiori cōprehendit etiā tacite casum quādo fit minori. scilicet pupillo. sed cū autoritate tutoris quo casu talis pupillus tutore autore equiparatur maiori vt probat iste ter. qui ad hoc potest allegari. Iz ad istum propositū doctores eū nō ponderāt: ꝛ trabitur in. l. si curatorē habēs. C. de in integ. restitu. ꝛ in. l. bonorū. C. qui admi. ꝛ in. l. si infanti. C. de iure de. libe. ꝛ in. §. j. insti. de auto. tuto. ꝛ sic possum⁹ dicere q̄ summariū Bar. tacite cō prehēdit omnes particulas vtriusq; legis. (sed vt dixi) magis mihi placet summariū Frā. de are. ꝛ. d. Alexā. cum nulla egeant

Sūmarius autoris.

supplictione. ¶ Sed certe breui⁹ potest iste ter. summari. hoc modo debitor speciei eius interitu liberatur. nisi legitime interpellat. nam in quantum dico de legittima interpellatione comprehēdo vtrāq; interpellationē. nō solū illā que fit ex dispositione hōis. i. creditoris interpellantis debitorē. sed etiā illam que fit ex dispositione legis que fit per occasionem ipsius debitoris seruum debitum occidentis. ¶ Nam sine aliqua creditoris interpellatione ex ipsa iuris dispositione est debitor interpellatus occidens seruum debitum ꝛ promissum. vt in. l. si seruum. in prin. infra isto titulo. facit in simili q̄ dicimus de interpellatione que fit per diei appositionē. de qua loquitur ter. in. l. magnam. C. de contraben. ꝛ cōmit. stip. in. l. ij. C. de iure emphi. ꝛ in. l. traiecticie. §. deillo. ff. de actio ꝛ obligatio. ꝛ in. c. potuit. de loca.

¶ Adde. ¶ Paul. de cast. in. l. p missa. §. si sine. num. iij. ff. de consti. pecu. Matesila. sing. cr̄rij. Jason in. l. quoties in diem. in. §. nota. ff. de verb. obliga. ꝛ in hac. l. si ex legati causa. nume. vij. qui ad hanc regulam q̄ dies expressa instrumento interpellat pro homine. enumerat nouem limitationes. ꝛ adde Deci. inconsi. v. nume. ij. et in cōsi. cr̄lvj. co. iij. ꝛ cōsi. cccc r̄r̄ir. nu. vj. ¶ Petrū a biario. in directorio electionum. in. c. vj. nume. v. tertie partis. optime ¶ Marc. antoni. Baberium. in tracta. de mora. in. ij. parte tract. col. j. nume. j. in primo voluminis tractatuū diuersorū. Hippoli. in. l. vnius. §. cognituruin. nu. r̄rij. ff. de questi. ꝛ in singul. cccclr̄iij. ꝛ. cccclr̄viij. Soci. in tracta. fallenti. regul. re. dies regulariter. Deci. in. l. vinū. col. iij. ver. tertio noto. ff. si cert. pet. ꝛ Joan. bernar. in compendioso fallentiarum tract. regul. ccr̄cir. Cass. in cōsu. Burg. Rub. iij. §. iij. char. cir. col. j. nu. j. ꝛ Rub. iiij. §. r̄riij. nu. ij. char. cr̄cviij. et Regia. l. r̄r̄v. titu. r̄j. par. v. Sidac ¶ Per.

Ley regni.

¶ Que quidem interpellatio dicitur legittima secundū Ang. in presenti. ꝛ per id q̄ in meo summario dico de legittima interpellatione. comprehendo etiam id qđ dicitur in. l. sed si ex stipulatu. vbi dicitur. q̄ quādo pupillus est debitor speciei debet fieri interpellatio aut ipsi soli tutori aut pupillo cum tutoris autoritate. que quidem interpellatio est legittima cum fiat sic secūdum dispositiones legis corroborantis ꝛ validātis talē interpellationem. arg. ter. in. l. legittima. ff. ō pactis. ꝛ sic per. d. breuia verba potest tota mēs vtriusq; legis comprehendi. ¶ Et hoc summariū magis mihi placet eo quia ceteris breuius est cū gaudeant brebitate moderni. vt in.

6

l. gallus. §. quidam recte. ff. de liber. ꝛ posth. nā frustra fit p plura q̄ pōt fieri p paucio ra. vt in. l. j. ff. q̄ met⁹ cau. ꝛ in legibus non debet apponi etiā syllaba supflua. vt ibi no. ex illo ter. Bal. quantomagis in sūmario q̄ magis sūmaria ꝛ breuia verba debet quā lex continere. vt nomina sint cōsona rebus. vt in. l. fi. C. de donatio. ante nup. ꝛ in. §. est ꝛ aliud. insti. de dona. ꝛ ꝓpterea dicit Bal. in. l. ampliorē. §. in refutatoriis. C. de appellatio. caueant verbositate moderni. ꝛ vnusquisq; se abstinere debet a superfluis. vt in. l. breuiter. ff. de offi. pre. p̄to. ꝛ in. l. instrumē torū. C. de preci. impera. offe. ꝛ l. l. pediculis. §. labeo. ff. ō auro ꝛ argē. lega. ꝛ l. l. is a quo. §. finali. ff. vt l posse. leg. facit ter. ꝛ ibi Bar. in. l. j. in principio. ff. de origi. iuris. nā multiloquio subditus ex eo se inquinat. vt in. c. sit rector. r̄liij. dist. nā ꝛ breuitas locutionis gratiā parit. vt in. c. diffinimus. r̄viii. q̄stione. ij. prolixe etenim prefationes confusionē inducūt ꝛ tediū generāt animis auditorum vt extra in prohemio decreta. §. sane. ꝛ. C. ō no. codi. compo. §. quibus. ne q̄ aliquod suffragiū cōferūt. vt. C. ō cmēda. Justi. codi. ꝛ pene nil immēsum bonū. vt in auctē. vt determi. sit nu. cle. in p̄n. colla. j. gandēt igitur repetita vice breuitate moderni.

¶ Additio. ¶ Legitur enim sacro eloqio Moysi verbosus esse in

Eccliast. vij ¶ Prouer. r. Eccliast. r.

multitudine presbiterorū. eccli. vij. c. et alibi in multi loquio nō deerit peccatū. prouerb. r. stultus enim verba multiplicat. eccliast. r. magis enim res quā verba intuēda sunt. l. promittēdo. ff. de iur. doti. l. fi. C. de dona. glo. in. l. ex ea causa. ff. de postbulā. sing. secūdū Roma. sing. dccr̄r̄ir. ꝛ adde non in eleganter scripta a ¶ Petro messia Hispalēsi in silua variarū lectionū. j. part. c. v.. Bonus ter. in p̄nci. insti. q̄ cum eo. in multis sermonibus inuenietur stultitia scēm eccliasticū. c. v. ꝛ Hieronimi. sup. Hieremiā. lib. ii. qđ refert Franc. aripa. in tract. de peste. fol. r̄r̄. col. iiij. nu. r̄rviij. vers. secūdo intelligi. Ideoq; cū sint sapiētes moderni gaudent breuitate. Sidacus ¶ Perez.

Eccliast. v

7 ¶ Nota primo ex hoc ter. q̄ bonum est argumētum de vltima voluntate ad contractus ꝛ econtra. cōcurrēte idemptitate rationis. facit. l. seruū filii. §. cū qđi cyrographū. ꝛ l. que delegato. ff. ō lega. j. ꝛ. Lita stipulat⁹. la magna. ff. de verbo. obligati. l. fina. C. ō lega. ꝛ. l. obligationū fere. §. placet. ff. ō actio. ꝛ obligationi. l. non est mirum. ff. de pigno. actio. ponit Bal. in. l. §. C. ō leg. Fus. cani. ꝛ Ange. de are. institu. eodem titulo. ꝛ Bar. in. l. divortio. supra isto titulo. ꝛ ad ibi p ipz dicta se refert in presenti.

¶ Adde. ¶ Authorem. in repe. l. vnum ex familia. §. sed si fūdum. versic. decimo octauo facit. nu. lxr. ff. de leg. ij. ¶ Philip. dec. in consi. lxix. nu. vj. ꝛ cons. cccl r̄r̄vij. nu. iij. Matbe. ab afflictis. in constitu. Neapolita. lib. j. Rubri. lxxix. nu. iiij. Cassanc. in consuetu. Burg. char. cr̄r̄ir. nu. ij. col. ij. Nicola. cuerard. in locis legalibus. c. r̄vij. Sidacus ¶ Perez

¶ Ex hoc infertur q̄ quēadmodū testator potest in testamēto remittere satisdationē legatorū per heredē prestandorū cū sit in ei⁹ fauorem inducta. vt l. l. iij. ꝛ in. l. scire debes. C. vt in posse. lega. ꝛ l. l. auia. in fine. ff. de cōditio. ꝛ demō. ꝛ no. in. l. j. C. de vsufru.

8

¶ Additio. ¶ Omnino ad de in materia satisdationū in hac re qui cā tenēatur prestare. Joan. lup. in rep. c. p vestras. §. r̄liiij. Sed est pulchra dubitatio. fo. lxxvj. ō dona. inter vi. ꝛ vxo. et. l. r̄r̄. titu. r̄r̄i. parti. iij. ¶ Et scēm cōmunē cōclusionē ista cautio remitti pōt siue vsusfructus talis sit cōstitutus in rebus immobilibus in quib⁹ proprie cadit vsusfructus siue in rebus mobilibus. a qua non est recedē dum in cōsulēdo et indicādo scēm Deci. in cō si. dr̄v. col. j. lib. iiij. Didacus perez.

Satisdatio.

¶ Ita etiā potest remitti per pactū legatarij vel fideicōmissarii. ter. est nota. in. l. pactum inter heredē. ff. de pactis. nā cū possit. d. satisdatio remitti in vltima voluntate. ita etiā per contractū per nostrā legem. ¶ Ex

9

boc infert Bal. in dicta. l. pactum inter heredē. quē ibi refert ꝛ seqtur. ¶ Pau. de ca. q̄ creditores vsurarū possunt remittere vsurario cautionē. de qua. in. c. quāq;. de vsuris. libro. vi. ita q̄ eius testamētum valebit ꝛ non carebit ecclesiastica sepultura. sed de hoc dicto ego dubitās q̄siui ꝛ reperi Jaso. in. l. pactum inter heredē. in fine prime col. facere mentionē de Bal. ꝛ ¶ Pau. de ca. ꝛ cōtra eos tenere ꝛ bene meuet ie quia illud qđ est dispositū per dictuz. c. q̄q̄. potius dispōnitur odio vsurarij manifesti vt ei⁹ anima cōsulat quā fauore creditorū. ¶ Hinc est

Infertur.

10

scēm eū q̄ in tali cautione nō est necesse citari creditores scēm Bal. in. c. ij. in. ij. col. de

Universidad de Salamanca. BGH

eo qui mittitur in possessi.causa rei seruan. ⁊ istud ego puto verū.ꝑ quo facit in argumēto vltra per ipsum allegata ter. in.l sanci cimus.C.de sacro san.eccle.facit i simili ter. in.l.qui exceptionē.in principio.ff.de cōdict. indebi. vbi dicit tertus.ꝙ lz tutus exceptio ne ppetua ⁊ fauorabili quocūꝙ errore solutēs repetit.sec⁹ si sit exceptio odiosa. vt est exceptio Macedoniani cōpetens filio familias q̄ potius est inducta in odiū creditoris mutuātis quā in fauorem filij familias mutuum recipientis.vt in.l.j.in principio.ff.ad Macedonia.⁊ in.§.finali.institu.ꝙ cum eo.

Nota. ¶ Circa qō non obliuiscaris illud dictum singulare Innocen.in.c.ꝙ plerisꝙ.circa finē.extra de immuni.eccleſi. ꝙ si filiusfamilias accepit mutuā pecuniā quā cōsumpsit in bonos vsus.vel creditor re vera mutuauit in necessitatem filijsfamilias.ꝙ lz habeat exceptionē Macedoniani.tamen si eam opponit peccat mortaliter.⁊ refert ⁊ sequitur Jason mayn⁹ in dicta.l.q̄ exceptionē. in.ij.

ii col. ¶ Vltra tamē ea que circa istam equiparationem inter contractus ⁊ vltimas voluntates ponunt doctores in locis preallegatis.nota tamē aliquas no.differētias. ¶ Et erit prima ꝙ lz adultus habens curatorem non possit in vita alienare res immobiles sine autoritate curatoris ⁊ decreto iudicis. vt in.l.ler que tutoris.C.de admi.tuto.⁊ cura.⁊ in.l.magis puto.ff.de rebus eorum.

lz Utilis decisio. ¶ Tamē adult⁹ in testamēto potest dare licentiā executorib⁹ suis alienādi res immobiles sine curatore ⁊ decreto iudicis.ita concludit mirabiliter Bal.in.l.predictū. C.quādo decre.opus nō est.⁊ ibi dicit hūc passum nō esse ab alijs tactū.sed idē tenet no. Bal. in.l.j.in principio.ff.de rebus eo.quē refert ⁊ sequitur Jason in.l.si frater.i fine.C. qui testamē.facere possunt. tamē adde ter.⁊ ꝙ ibi notat Bal.in.l.finali.ff. de rebus eorū.

Nota rationē supradicte decisionis. ¶ Et est ratio huius no.decisionis. ⁊ quia per talē licētiam non potest dici minor lesus cū potest tale testamentum reuocare. ⁊ propterea non competit sibi in integrum restitutio secundum glo.in.l. aurelio.§. gayus. ff.de libera. lega.

¶Additio. ¶ Ad idē adde Jason.in.l.nemo ex lege.nu.iij.C.q̄ testa.fac.poss. Paul.de castro.in.l.is cui bonis.nu.iij.et in.l.qua etate.num.iij.ff.de testa. et Clement. in sing. clvij.et Hippoli. Singul.cccclxv. aliqua ꝑ Guilielm. Benedict.in repet.c. Rainutius.verbo.matrē in super cleram.num.xxiiij.cum pluribꝰ sequēti.et i verb.adiecte ipuberi.nu.lxxxviij. de testam.singulariter per Andr.Tiraqll. in rep.l.si vnꝙ verbo.donatione largitus. nu. cciiij. versic. ratio autem. C. de reuoc. dona. ⁊ in.l. connubiali.xv. in glo.iij.num. lxvj. fol. clv . col.j. et adde. l. v. Thauri. Didacus Perez.

Lex regni. ¶ Et propterea talis licentia valebit lz curator cōtradicat per ter.in.l cū pater.§.curatoris.ff.delegat.ij.⁊ dicto.§.gayus. scōm Bar. Ange. Salice.⁊ Pau.de ca.in dicta. l.si frater. Per predicta dabimus extensionē ad.l.vj.titulo.v.fozo legū.que dicit ꝙ quotiēs ds nō possit aut nolit suā voluntatē ordinare.ꝙ potest alteri dare potestatem eam ordinandi.ꝙ nō solum habeat locum in maiori:sed etiam in adulto.⁊ nōsolum in adulto curatorē nō habenti:sed etiā in illū habente etiā si curator contradicat qō est notādū ꝑ exēsione dicte legis cū etiā loquat indistincte. ¶ Secunda differentia erit nota.inter contractus ⁊ vltimas volūtates:qz lz adultus sine autoritate curatoris ⁊ decreto iudicis non possit inter vivos remittere omus reddende rationis tutori de administratiōe preterita vt in.l.si curatorē habēs. de in integrum restitutio.tamē bene potest in testamēto talem librationē tutori relinquere sine autoritate curatoris ⁊ iudicis decreto.ter.est nota.⁊ ibi glo.⁊ doctores maxime moderni in.l.cū necessitate. C. de fidei commissis.quod tamē est intelligendum ꝙ tali potest remitti liberatio rationis reddende a tutela. scilicet preterita: sed de futura non potest legari talis remissio quia talis liberatio supradicto modo liberando inuitaret. tutorem seu curatorem ad delinquendum ꝙ esse non debet.vt in.l. conuenire.ff. de pactis dota. Pro quo facit in simili ter. in.l.creditor.§.lucius.ff.manda.

¶Additio. ¶ Ad dicta per Authorem vide licet. Bart.in. l.quidam decedens.ff.de admi.tuto. Jaso. in.l. cum filius. nu.j.ff. de verbo. obliga.et in.l.qui Rome.§.duo ff.ef.col.ij.ff. eo.titu. Cepol.consi.ciuili.xxxiiij. num.xviii. Deci.cōsi.cr.col.ij.Semeti.in.l.xv. Thauri. nu.xcj. Reuizam. silua nuptiali. lib.iiij.nu. crj. Loazes.in tract.matrimo.in.ij.dubita. §.quinto inserenissimi regis fauorē. chart. xxj.col.iiij.nu.ij.cū pluribus seqnti. Alcia.

de presumpti.regu.j. presumpti.vj. Joan. lup.l rep. Rubric.de dona.§.lxvj.nu.xxvj. et in tracta.de iusti.et iure regn.nauarre.v. part.§.vj. Alexā.consi.lxv.nu.x. lib.j. nfm autbo. De bonis lucratis cōstā. matrimo. versic.vltimo nota.nu.clxv. Dida. Perez.

15 ¶ Et ꝙ singulariter dicit Ange. in.l.si filius.ff.de dāno infe..vbi ipe dicit ꝙ publicatis bonis filij nō publicatur peculiū pfecticiū etiā si habuisset filius a patre expressā potestatē donādi ⁊ dissipādi: nam nō potest publicari etiā ex potestate donādi:qz hec nō donatione ecp etiā ex potestate dissipandi: qz nō intelligitur cogitatū de delicto: ne detur materia delinquēdi per dictā.l.cōuenire.cū quo dicto transit simpliciter Jo. de imo. in dicta.l.si filius quē refert ⁊ sequitur Alex. de imo.in.l.si seruitus.§.si de vectigalibus. xxv.col.ver.itē adde ꝙ publicatis bonis filij.ff.de dāno infecto.vbi dicit hoc ibi sentire Bar.vt ibi per eum.

¶Adde. ¶ Lassane.l cōs. Burgundie. Rubri.ij. §.iij. num.xx.fo.xcvj.col.iiij.

Didacus Perez.

Ad legē regni. ¶ Quod dictū ego reputo singulare ⁊ mēti tenendū ad hoc ꝙ lz maritus de iure nostri regni possit lucra obtenta durāte matrimonio alienare.ꝑ vt voluerit.⁊ a lege regia bz potestatē dicta lucra alienādi.nō ꝓptera pōt p delictū alienare imo p cōtractum.

¶Adde. ¶ Joa.lup.l.rep. Rubric.de dona.§.lxij. Roderic. Suarez in.l.j.tit. De las ganāciae.libro fori.fol.xxj.col.j. et Ferdinādum gomez.in.l.xiiij. nu.iiij. et in. l.lij.nu.l.in decisionibus Thauri.lex est regni.in.l.ccvj.stili.⁊ in.l.iiij.titu. iiij.lib. v.ordi. Didacus Perez.

16 Adde positā additionē infra ad leg.in tract. ꝺ bo.lucra. cōsti. materium.j. ¶ Quod facit quia lz maritꝰ committat crimen heresis per quod alienat.vt in.c. cū scōm leges.de hereticis.lib.vj.⁊ in.l.quisqs C.ad legē iuliā maiesta.nō tamen possit dicta lucra quo ad partē vxoris alienare ꝑ tale delictū.vt plenissime disputaui istā qstionē.⁊ in hoc finaliter concluſi ⁊ vedi.xxij.respōsiones ad dictam.l.regni.in vno tractatu quē circa hāc questionē feci.redeūdo igitur ad propositū dico.ꝙ facit in simili tertio qō no.Bal.in.c.j.§.itē sacramenta. in vltima col.per illū ter.de pace iuramen.firma.ꝙ si aliquis promittat se non denunciaturū maleficiū ⁊ iurat non valet iuramētū qz aperiret viā iniquitatis ad delinquendū allegat Jnno.in.c.ad nostram.de iureiuran.

¶Adde. ¶ Ferdi.loaz. in tract. sup nona paganorū cōuersi .nu.iiij.col. xxi. Facit gl.sing.l.c.iij. de iu.iur. verbo. nulli. et ibi Panormita.⁊ Feli.nu.ix. Roma. singuli.dvj. Jnno.in.c.venerabilē. ꝺ elect.nu. vj. Didacus Perez.

17 ¶ Quarto facit Bar. Bal.⁊ alij. in.l.cū ler per illum ter.ff.ꝺ legi.ꝙ si fiat statutum ꝙ quilibet exbānitus soluendo mille extrahatur de bāno nō habet locū in eo qui fuerit exbannitus post statutū cōditum.sed intelligitur de bānitis in preteritū.vt.l.ij.⁊ ibi Salice.C.de gene.aboli.quia si traheretur ad futura daretur materia delinquēdi. idē tenet Bar.in.l.omnes populi.in.vi.questione pncipali.ver.quid tēpore.ff.de iusti. ⁊ iure.⁊ in.l.ij.in fine.ff.de condi.⁊ demonstra. Bal.in.l.leges ⁊ constitutiones.⁊ ibi Salice.C.de legi. Jmo.in.l.cū tale.§.penul.ff.de cōdi.⁊ demōstra. Bal.in.l.cū in secūdo.ff. de iniusto. rup. testamen. Abbas in.c.ij.de consti. Anto.⁊ Jmo.in.c.finali.eodē titu.

¶Additio. ¶ De isto dicto Authoris omnino vide Jaso.in. l.ait.pretor.in pnin.col. iij.num.vij.vsqꝫ ad nu.xiij.ff.de iure iurando. Dida. Perez.

18 ¶ Quinto facit ꝙ vult Salice.in.l.castitati.in prima col.C. de adulte. ꝙ rescriptum dās remissionē pene infligende ante delictū cōmissū nō valet:quia inuitat ad delinquēdum:sed penitere ⁊ operari simul stare non possunt scōm eū ibi.⁊ ꝙ talis remissio rationis reddēde de tutela futura nō valeat propter rationē iam dictam.tenet glossa prima in dicta.l.cum necessitate.quā ibi omnes sequūtur. ¶ Limito tamē hoc eē verū. scilicet ꝙ nō valet remissio rationis reddēde de futura tutela.scilicet directe. sed per indirectū bene valet.puta si hoc mō.vt qz testator dicat in testamēto se relinqre remissionē tutori reddende rationis.⁊ si apparuerit aliqd in futurū sibi debere illud tot tū sibi legat per ter.in.l.siquis rationes.ff.de libe.lega. Ita cōsuluit Dy.vt refert Salice. in dicta.l.cū necessitate.sed certe per supradicta consiliū Dy.nō videtur bonū cum ratio supradicta ita vēdicet sibi locū in hoc casu quēadmodū in superiorib⁹ est ne quis inuitetur ad delinquēdū per dictā.l.cōuenire.⁊ per dictum consiliū fieret fraus legi.qō esse nō debet.vt in.l.fraus.ff.de legi.in.l.quidam testamēto.

19

Universidad de Salamanca. BGH

ff.de probatio.⁊ in.l.cum quis decedēs. §.ticia.ff.de lega.iij.⁊ in.l.nō dubiū.C.de legi.⁊ regula finali..de regu.iuris.lib. vj. nā ⁊ qō directum fieri prohibetur non debet per indirectum cōcedi cum illud quod vna via ꝓ hibetur alia concedi non debet.vt in regula. cū quid.de regul.iuris.libro.vi.⁊ Sali.in dicta.l.cum necessitate.tenuit contra ℣y. dicendo. Illud consilium ℣y.esse contra ter. in.l quidam decedens.in ver. neq; co nomine.ff.de administra.tuto.vel ⁊ contra gloss. in.l.age.C.de transactio.⁊ ibi dicit hanc partem contra ℣y. fouere ℣petr. quam ipse putat veram. ℣Primo per rationem quam supra dixi.scilicet ne quis inuitetur ad delinquendum. Secundo ne tutor fructum sue malignitatis consequatur.vt in.l. penul.C. de le.Tertio:quia non meretur qui dolum ⁊ fraudem committit. vt in.l. si legatarius. ff.de dolo.Quarto cum sit futurus debitor heredis non debet defunctus eum posse liberare sicut nec remittere satisdationē de vtendo ⁊ fruendo arbitrio boni viri.vt in.l. ij. et in.l.scire oportet.C.vt in posse.lega. Quinto:quia relictum videtur in pena non paciētis se fraudari.igitur non debet valere.vt in. l.j.in fine.C.de bijs que pe.nomi. Et ex bijs patet responsum ad dictam. l. si quis rationes. pro parte ℣y.allegate:quia ibi in debito ipsi.defuncto in administratione preterita.vt patet ex principio eius legis.secundum Salice.in dicta.l.cum necessitate.quam decisionem no. quia nō reperies ab alio tactū secūdū Jas.ibi.Quid igitur operet illa remissio quam faciunt testatores vxorib⁹ suis. de non redenda ratione tutele suorum filiorū infra latius dicam. ¶ Circa predicta nō ommittā vnum ō quo ego vidi dubitari circa vnum testamentum mihi ostensum ⁊ demonstratū. ¶ In quo cōtinebatur.ꝙ quando nobilis habens nobilem vxorem ⁊ pauperem. licet dotatam ⁊ filios tres ex ea condens testamentum filios suos instituit heredes vxorem suam tutricem filijs suis dedit ⁊ adiecit.ꝙ prefactam vxorē suam filiorū suorum tutricem declarabat ab omni confectiōe inuentarij.⁊ ab omni sue administrationis ⁊ gestionis ratione reddenda ⁊ ab omni lege tutele eam liberā esse volebat.⁊ hoc ex tunc. pro vt ex nunc.⁊ ex tunc pro vt ex nunc approbabat ⁊ confirmabat ex certa scientia et ex casu speciali quicquid per ipsam suam vxorem ⁊ filiorum tutricem circa predicta actū fuerit.⁊ ne aliquid a dicta matre tutrice per ipsos filios suos ⁊ heredes vnq̄ peteretur neq; eā exigerēt aliquo tempore ratione administratiōis ipsorū tutele. ⁊ ꝙ si dicta mater tutrix ex causa predicta:aut ratione tutele male geste omisse vel negiecte aut dolo culpa vel negligētia in aliquo teneretur vel suis filijs eisdēq; pupillis condēnaretur id totum ⁊ quantūcūq; ⁊ qualitercūq; fuerit de suo ⁊ bonis suis eidē matri ⁊ filiorū tutrici ⁊ vxori sue ipse testator omnib⁹ meliori via iure ⁊ forma ⁊ mō quo potuit legauit ⁊ relinquit. ¶ In quo quidē testamēto dubitak de pluribus. ℣Primo an testator potuit remittere confectionem inuentarij. Secundo an predicta verba posita in testamēto sint tāte virtutis ⁊ efficatie vt dicta mater nō teneatur reddere rationē tutele. ⁊ an potuit per testatorē remitti talis dol⁹. Tertio.posito ꝙ p̄dicta vxor teneatur reddere rationē de administratione male gesta p dolū ⁊ per filios sit condēnata an virtute legati supradicti poterit petere id ī quo fuit condemnata. ¶ Circa primum dubium. scilicet an testator potuit remittere confectionem inuentarij.

Dubia l.q. proposita.

21

¶Additio. ¶Nota istā questionē.⁊ vltra adducta a authore adde ℣Paul.de castr. in.l. nemo.col. ij. nu. r.ff.de lega.i.omnino per Lassane.in cōsuc. Burg. Rubri.vj.§.vj. nume. xviij. chart. ccxj.col.iij. Joan.Bern.in tract.fallentia. regul.ccccl.vij.et regu.ccccl.xxxvj.et ℣Porcellinū in tract.de inuentario.c.j. num. xiiij.et Nicola.Boheri.aurea decisi. lxj. num.xij. Dec.in consi.cccc.xviij.visa et iterum lecta notula casus.col.iij.in vers.in'quarto Dubio.⁊ in cōsi.cccxlix.col.ij.versic.Ulteriꝰ cōsiderandū est.vbi dicit ꝙ licet testator possit confectionē inuētarij remittere p.l. fina. C. arbi.tute.si tñ appareret talē remissionē esse cōtra vtilitatē pupilli inder nō d⁊ sequi voluntatē testatoris. quādo superuenit noua causa de qua testator notitiam non habuit. Didacus ℣Perez.

¶Elidetur prima consideratione ꝙ nō primo:quia testator hoc casu videtur derogare iuri publico ꝙ facere nō potest. vt i.l.ius publicū.ff.de pactis.⁊ in.l.quidā decedens. ff.de administra.tuto.iunctis bijs q̄ notantur in.l.iuris gentiū.§.preto: ait.⁊ in.§.pacta que contra.ff.de pactis. ¶ Secundo ꝙ hac pte facit ꝙ dicit Bal.in.l.finali.in p̄incipio.C.de iure delibcrā.⁊ in.l. finali.C.ar-

zz

Onestio singularis.

20

45 bieri.tute.vbi tenent cōmuniter doctores.ꝙ confectio inuentarii.non potest remittibere-di:sicut etiam dicitur de cautione prestanda de vtendo arbitrio boni viri.de qua plenissime.l.i.C.de vsufru.in contrarium videtur ter.in.l.finali.C.arbi.tute. vbi babem⁹ expresse.ꝙ testator potest remittere tutori confectionem inuentarii. ℣Pro cuius tamē primi dubii declaratione a summo vnā doctrinam dicto.scilicet ℣y. ⁊ ℣y. quos refert ⁊ sequitur. Bar.in dicta.l.finali.quam etiam reassumpsit. ⁊ sequitur Joan. Andre. in additione ad Specula. in titulo de tutore. in.lib.i.§. generaliter. in versic. hoc autem notandum littera.d. vbi supradicti doctores concludunt dicendo. Quod aut remissio inuentarii respicit vtilitatem testatoris tantum. ⁊ tunc ista cautio potest remitti. quia potest quis propie vtilitati renunciare. vt in.l. ij. ⁊ in. l. scire debetis. C. vt in possessione. lega. ⁊ in dicta.l.j. C. de vsufru. aut respicit vtilitatem heredis tantum.⁊ istam non potest remittere testator per nota.in dicta.l.i.C. de vsufructu.⁊ nota.per glo.in.c.finali.in glo.ij. extra de pignō. ¶ Tertio vero casu quādo dubitetur an possit vel non possit esse dampnosa heredi vt puta in confectione inuentarii. facienda per tutorem.tunc ista potest remitti per testatorem.per ter.expressum in dicta.l. finali. C.arbi.tute.⁊ subiicit Jo. Andre.in'loco preallegato ꝙ ex tali remissione seu omissione confectionis inuentarij pōt nasci dupler vtilitas pupillo. ℣Prima ne invidie submittantur pupilli diuitie. Secunda ne pupilli paupertas detegatur.que quidē paupertas respiceret etiā verecundiam testatoris. arg.ter.in.l.ij.C.quando ⁊ quibus quarta. pars debe.lib.x.ergo in casu supradicti primi dubii.potuit testator remittere cōfectionē inuentarii vxori sue suorum filiorum tutrici.⁊ ꝙ tali possit remitti confectio inuentarii in hoc casu sequitur Bar.in. l. nemo potest.in.iii.col.ff.de lega.i. subdens ibi.ꝙ si ista remissio appareat esse contra vtilitatē pupilli inder non debet voluntatem testatoris sequi contra vtilitatem pupilli. vt in.l. in confirmando.ff.de confir. tute.⁊ in.l.j.§. j.ff.vbi pupi. edu.debet als inuentarii remissioni statur.de quo etiam per Bal.in dicta.l.in confirmando. ⁊ per Speculato. in titulo de tuto.§.generaliter.ver. ⁊ hoc vero respecu. ⁊ in titulo de instrumen. edict.§. dicto.ver.tutor ante concludendum est igi

23

tur circa istud primum dubium vt standum sit precepto testatoris nisi vt dixi. inder videat illud esse contra vtilitatem ipsius pupilli. Et per decisionem huius primi dubii potest limitari ler. iij. titulo. vij. fozo legum.

Ler regni.

¶Additio. ¶Supple l. lib. iii. vbi sing.ꝙ Alfons.diaz de mōtaluo.⁊ adde.l.iij.j.et.l.v.titu.xvj. parti. vi. ℣Philip.dec.in.l.ij.col.viij.nu. xviij. versi. vij.ab officio.ff. de regu. iur. Joan. lup.de dona.inter vi.⁊ vxo.in rep. Rubri.§. lxvij. col.iij.nu.xiiij. Didacus ℣Perez

¶Et glo.in.c.et parte. extra de appellatio.vbi habetur ꝙ mulier mortuo viro ⁊ nō contrahendo secundas nuptias remanet tutrix suorum filiorum debet tamen conficere inuentarium secundum solennitatem dicte. l.iij.ꝙ dicta.l.limitetur:nisi maritus in testamento remittat eidem vxori dictā confectionem inuentarij.quod est notandum pro limitatiōe dicte legis.⁊ gl.in dicto.c.et pte.

¶Circa secundum dubium in quo queritur an per verba in dicto testamento apposita teneatur mater tutrix administrare ⁊ reddere rationē circa cuius dubij tutele cuidentiam.

24

¶Additio. ¶Philip. dec. consi. cxxviij.incipiē.in causa que proponitur. col. ij. vbi late de materia. in.j.lib. Dida. ℣Perez.

¶Primo videndum est an testator potuerit remittere dolum. de quo in testamento babetur. ¶ Et primo videtur ꝙ sic per ea que notat.glo.⁊ Ly.in.l.actione.C.de trās-actio.ꝙ etiam sequitur Bar. in.l. aurelio. §.gaꝰ seꝛus.ff.ō liber. lega. vbi babeꝯ.ꝙ si tutoribꝰ fiat liberatio ⁊ remissio generalis. ꝙ etiam videntur remissa ea que per dolū erant exorta. Si ergo per verba generalia potest remitti dolus. vt ibi habetur multo magis erit in casu proposite secunde dubitationis .vbi testator loquitur per verba specialia. ¶ Secundo pro hac parte. facit ter. in.l.si quis rationes . in fine.ff. de libera.lega. vbi dicit iurisc̄onsultus.ꝙ si testator vult remittere tutori reliqua apud cum existentia vel etiam dolum non debet loqui per verba generalia.vt puta vero a tutoribus exigi rationes ꝛc. sed debet loqui per verba specialia. vt puta remitto reliqua ⁊ dolum . sed in casu dicte secunde dubitationis testator remisit specialiꝛ dolū:ergo ꝛc.

Dol⁹ an a testatore remitti possit

25

Universidad de Salamanca. BGH

26 ¶ Tertio facit pro hac parte affirmatiua. ter.quē ad hoc singulariter potest ponderari. in.l.aurelius.§.ticius testamento.ff.de libera.lega.vbi q̄uis per hec verba testatoris victū titiū liberatum esse volo ab actiōe tutele vl̄ veto redditiones a tutorib⁹ meis nō videatur remissus vol⁹ nec⁹ reliqua. vt in.l.si seruus vetitus.ff.de leg.j. ⁊ in.l.si quis rationes.l pn.⁊ in.l.aurelio.§. gayus seyus. ff.de libera.lega.⁊ in.l.ofilicho.§. seruus. ff.de pecu.lega. nihilominus tamen quando talia verba proferuntur a persona q̄ habet naturalem affectum. tunc videntur omnia remissa. vt dolus ⁊ reliqua.per ter.in dicto.§.titius testamento.

¶ Adde. ¶ Dec.in consi. cxcij. num.iiij. Andre. Alci. in tract. presump. reg.j. presumpti.vj. Lassane.in cons. Burgund. fol.cxxix.num.xxxvij. Didacus ℣erez.

¶ Sed in casu huius secūdi dubij ista verba sunt prolata a psona q̄ hz effectū naturalē ad tutricem vt puta marito:ergo ꝛc.

27 ¶ Supradictis tamē fundamentis nō obstātibus que prima facie videtur vigere cōtrariam partem veriorem putō de iure imo q̄ testator non possit remittere tutori dolum nō solū per verba generalia:imo etiam nec⁹ per verba specialia.⁊ pro hac parte allego ter.qui istud secundū dubiū videt decidere in.l.si vnus.§.illud.ff.de pactis.vbi dicit iuris cōsul⁹ illud nulla pactione effici potest ne dolus prestetur.⁊ subijcit ibi glo.ne fiat. ⁊ sic ille ter.cū glo. loquitur in futurū. quo casu ibi decidit dolū futurum remitti nō posse.⁊ hanc secūdā partē negatiuam tacite sentit Bar.in.l.nemo potest.ff. ō lega.j.vbi dicit.q̄ ea que fiat mūtur propter falsitatem euitandam vel pericula non possunt remitti per testatorem. sed in casu nostri secundi dubij possunt induci maxima pericula contra pupillum si dolus de futuro posset remitti: ergo illa verba quantumcunq⁹ specialia in testamento posita nil operabuntur respectu doli qui vt supra dixi. non potest
28 remitti. ¶ Secundo istud dubium pulchre declarauit Bar.in.l. quidā decedens. ff.de administratio.tuto. vbi dixit. Bar.q̄ si testator relinquit liberationem a reddendis rationib⁹ nihilominus tutor tenebit de dolo:qui dolus nō pōt remitti sc̄m Bart. ibi.⁊ ideo subiungit ibi.Bar.q̄ aut loquimur in dolo de preterito.⁊ iste potest remitti per ter.in.l.si quis rationes.§.final. ff.de libera.lega.aut loquimur in dolo ō futuro. 24
⁊ iste dolus non potest remitti per testatorem. vt in dicta.l.quidam decedens.⁊ ita ibi allegat Bꝑ.ita tenemur ergo cum in casu huius secundi dubij.tractetur de dolo futuro. iste dolus non potest remitti per testatorem.

¶ Tertio pro hac secūda pte allego Bar. 29
in.l.aurelio.§. Gayus Seyus.ff.de libe. lega. vbi in terminis formauit istud secūdum dubium.⁊ ibi concludit q̄ pro administratione futura nunc⁹ videtur remissus dolus. etiam si testator vel contrahens expresserit ipsum dolum.⁊ fundat se per.d.l.si vnus.§. illud.ff.de pactis.⁊ allegat glo.⁊ Bꝑ.in dicta.l.quidam decedens.ff. de administra. tuto.⁊ ideo dixit singulariter Bartb.in dicta. l.dominus sticho.§.seruus.ff.de pecu. lega. q̄ si statuto caueat q̄ potestas vel officialis non possit sindicari.q̄ tamē si habeat in manibus aliquid de pecunia ciuitatis illam teneatur cōsignare⁊ ōponere⁊ restituere qua si sentiat ibi Bartb. q̄ dolus nunc⁹ videtur remissus.

¶ Adde. ¶ Bar.Lepol.consil.ciulli.cxxiiij.nu.xviij.Guilielmum.Benedict.in repe.c.Raynutius.verbo duas habens filias. nume.ccxxvij.de testam.Hippoli.singul.cc lxxxix.⁊ textus de iure regni.in.l.xxix.tit.xj. parti.v.Didacus ℣erez. Lex regni.

¶ Restat nunc respondere ad tria fundamēta pro prima parte affirmatiua adducta. 30
⁊ primo ad glo. cum ibi notatis in dicta. l. actionem.C.de transac.⁊ q̄ notat Bart. in dicta.l.aurelio.§. Gayus seius.ff.de libe. lega.quia potest responderi.q̄ ibi loquitur de transactione.⁊ sic de contractu facto super dolo de preterito. qui quidem dolus potest remitti.vt supra dictum est. Ego autem loquor in dolo de futuro qui non potest remitti per dict.§.illud.vt supra allegatū cū his q̄ supra dicta sūt. ¶ Sc̄do nō obstat ter.in.l. 31
si quis rationes.§.fi.ff.de libe. lega. quia q̄uis ter.ille videatur loqui generaliter nihilominus communiter intelligitur q̄ loquatur de dolo de preterito.qui vt supra pluries est dictum. non potest remitti. ⁊ ita intelligunt omnes doctores. et Bartb. in dicta. l.Aurelio.§. Gayus Seyus. casus tamen noster loquitur in dolo de futuro qui vt supra dictum est non potest remitti. ¶ Tertio 32
non obstat tertium motiuū de dicta.l.Aurelio.§.Tici⁹.ff.de libe.lega.q: rsideo q̄ ibi nō solū attendit naturalis effectus:sed etiā ante

ditur ibi quia ter.loquitur de dolo preterito:nō autē de futuro.pro vt ibi clare patet. cōcluditur ergo q̄ si ꝑ hec ipa mihi mem tricem bñe reliqua in manib⁹ teneretur dicta reliqua consignare⁊ filijs restituere.

33 ¶ Similiter si probaretur fuisse in dolo teneretur ꝑ supradicta.quem tamen dolū tenētur ꝑbare ipm allegantes.⁊ sic filij p ter. in.l.quotiens.§.q̄ dolo.ff.de probatio.⁊ ita sentiūt oēs ter.supra allegati. ¶ Et per supradicta deciditur tertiū dubium de quo supra videlicet.q̄ si condemnaretur occasione doli commissi ipsa mater tutoris q̄ non posset consequi deductum in condēnatione iure legati.quia fieret vn⁹ circuitus⁊ fraus legi q̄ non procederet.vt in.l.fraus. ff.de legi.in.l.ij.C.cōmu.deleg.⁊ in.l.vsucapio.C. de pigno. ¶ Sed cōtra supradicta moueo
34 difficultatem si dictum legatum relictum a marito vroti nō valet nec⁹ vroti per supradicta verba a testatore prolata videtur remissus dolus in administranda tutela filiorum suorū:ergo dicta verba a testatore prolata nihil operantur cōtra ter.in.l.si quan-
Verba. do.ff.de lega.j.tūc etiam quia verba sunt cū effectu intelligēda.vt l.l.j.§.finali.ff. q̄ sc̄s iuris.⁊ in.l.penul.§.penul.ff.ne quis eū qui in ius voca.facit.l. quotiens.ff. qui satisda. cogan.ter.in.d.c.fi.cum glo.de sponsa. ter. in.c.relatum.cum glo.de cle. non resi. in.c. qualiter.ō pactis.facit.l.aliud est capere.ff.
35 de verbo.signi.⁊ in.l.si is qui rem pignori. secundo.§.si tu ticium.ff. de fur. ¶ Hinc dicit no.Bar.in.l.sed si hoc.§. cuidam.ff.ō condi.⁊ demon.q̄ stante statuto q̄ de p̄cio rei vēdite soluatur tm̄ gabella debet intelligi de precio q̄ in effectu remanet penes vēditorem deductis omnib⁹ erp̄ēsis tā in subhastatiōib⁹ quā in prenetis limitādo.vt ibi per eum⁊ Ange.⁊ Jmo. in.l. ciuitatibus. §.fina.ff.de leg.j.

¶ Additio. ¶ Omnino adde Andre. Tiraquell.in tracta.retract.fol.ccxxiij.nu.v. Jaso.in.l.fruct⁹.col. fi.nu.xix.ff.solut.matri. Rip.in.l.vbi pure col.fi.ff.ad trebell.vbi idem tz Bart. q̄ est Lex regni. singulare ad.l.ij.in quaterno gabellarum. Didacus ℣erez.Salmantinus.

¶ Facit gl.no.in.l.per diuersas. in glo.fi. magna circa medium.⁊ ibi.Bar.C.māda. que no. dicit q̄ precium rei dicitur deduc-
36 tis erpensis⁊ labore. ¶ Hinc⁊ secūdo dicunt Bal.⁊ Ange.in.l.nō amplius.in pn. per illū ter.ff.de lega.j.q̄ stāte statuto q̄ de quolibet legato debeat solui tantum ꝑ libra ratione gabelle certe debet solui pro eo q̄ in effectu supest de legato deducto omni onere per illū ter.vbi videas Jmo.⁊ alios modernos. ¶ Hinc⁊ tertio dicit Bar.i.l. 37
in lege facidia.nō habetur per illū ter. ff.ad legē falci.q̄ stāte statuto q̄ de quolibet debito soluatur tantum pro qualibet libra pro gabella q̄ si debes mihi mille de quibus teneris soluere quinquaginta omni anno debet deduci interusurij medij temporis cū in effectu quantitas tota sit minor omni anno.decem ꝑcētenario. ¶ Hinc⁊ quarto di- 38
cit Bar.in.l.quotiens.ff. ad legē falci. per Notabile dictum.
illum ter.quem ad hoc reputat no. nam de iure cōmuni donatio q̄ est vltra quingētos aureos absq̄ insinuatiōe nil valet.l.pe.⁊ fi. C.de dona.certe si detractata gabella in effectu non restant nisi quingenti auri valebit donatio.

¶ Adde. ¶ Ludoui.Roma. in singu.cc.dico vnum.et Franc.cremēs. in sing. clxxj.vbi dicit q̄ forte alibi nō reperitur dictum.Bartholi.⁊ Jason.in.l.nō amplius col.ij.ff.delega.j. ¶ Et insinuatio propter Insinuatio
quid fuit introducta.⁊ an possit renūtiari. ⁊ an reddatur donatio efficax propter iuramētū nō obstante defectu insinuationis vide.Dec.singu. in cōs.l. ccccxxxij.cū sit q̄ Almeric⁹.in.iij.pte. ¶ Et i materia insi- De eadē re.
nuationis adde ℣etrū. ferrari.in prati.in forma libelli.quo agit pro donatione. vbo. solemniter.fol.paruo.cxxij. Lassane.in consue.Burg.Rub.j.§. vij.fo.lxxviij.col.iiij. nu.v.⁊ Antoni.canari.in tract.ō insinatione.in.xj.vol.tract. ¶ Adde q̄ donatio fa- Nota.
cta cozā tabellione publico nō requirit aliā insinuationē.l.ix.tit.iiij.part.v. q̄ est famosa Lex regni.
⁊ singularis in hoc. Didacus ℣erez.

¶ Hinc.⁊ quinto dicit Bal.in.l.j.in.ij.col. 39
ver.pone impetraui a papa.C.ō fructi.⁊ liti.expensis.q̄ si impetraui a papa primū beneficiū vacaturū in tali ecclesia valoris centum florenorum de camera quolibet anno.si cōtingat vacare beneficium valoris florenorum.cxx.tm̄ ineffectu deductis expensis nō restāt nisi centum floreni potero illud obtinere.idem tenet ℣aul.de ca.tz de Bal.mētionem non faciat in dicta.l. non amplius. in prin.per illum ter.dicit tamen ibi ℣aul. de ca.q̄ forte romana curia illud nō admitteret cū tales gr̄e sint odiose⁊ consequenter

Universidad de Salamanca. BGH

restringẽde.c.cuius ꝓmo.de prebẽ.in.vj.de quo videatis. Jo.and.in additiõe ad Spec. in titu.de cõce.prebẽ.super rubrica.in vltima questione.

Additio. ¶Adde ¶Philip. deci. in consi. clvj. incipien. statutum cathedralis ecclesie.col.i.ꝛ plura singularia pro cõfirmatione autoris.vi.ꝑ Tiraq̃llũ.in tract.d̃ vtroq; retract.in.§.xv.fo. cxxiij.vsq; ad fol.cxxvj. Dida. ¶Perez.

¶Redeundo igitur ad ꝓpositũ si dicta liberatio nõ valet neq; ꝑ conseques legatum de quo supra verba testatoris nil oparentur cõtra.d.l.si qs.ꝛ esset sine effectu cõtra iura superi⁹ allegata. Ad hoc ẽ breuiter respõdẽdũ ꝛ ꝓmo cõsiderãdũ.q; in dicta clausula in dicto testamẽto a testatore adiecta sũt duo verba.ꝓmũ ꝛ vltimũ. ¶Primũ verbũ ẽ illud in quãtũ testator liberauit ab omnisue administratiõis ꝛ gestiõis ratiõe reddenda ipam vroꝛẽ suã matrẽ eãdẽq; tutricẽ filiorũ suorũ. Secũdũ verbũ est illud q; si dicta mater tutrix ex causa p̃dictorũ aut alicui⁹ eorũ aut dicte tutele male geste omisse vl̃ negiecte aut doli vel culpe aut negligentie in aliquo teneret vl̃ dãnare t eisdẽ pupillis idẽ totũ eidẽ vroꝛi legauit omni meliori modo
40 Nota, via iure ꝛ forma qua possit ꝛc. ¶Circa ꝓmam partẽ dicte clausule testamẽti dico ipi vroꝛi tutrici videtur remissa scrupulosa inquisitio.ꝛ ideo sufficit ex bono.ꝛ equo ipã tutrici reliqua assignari.l.que ꝓbarent apud eã esse sisr si ꝓbaret eã esse in dolo non excusaretur.non enim subtiliter ꝛ scrupulose debent filij sindicare matrẽ cum ꝑ illa verba testatoꝛ hoc iussisse intelligat ꝑ ter.no.in l.si seruus vẽditus.ff.de leg.j.l.q plures.ꝛ.l. quidã decedẽs.ff.de admini.tu.l.nõ solum. la.ii.§. heres.ꝛ.l.si quis rõnes.i ꝑn.ꝛ.l.aurelio.§.gayus seyus.ꝛ.l.aurelius.§. meuia.ꝛ §.filios.ꝛ.l.creditoꝛ.ff.de libera.lega.ita tenet.Salice.quẽ ibi sequuntur moderni. in. l.cũ necessitate.C. de fideicõ. Similit aliud verbũ scõm dicte clausule testamẽti in quo cõtinebat.q; eidẽ vroꝛi legabat oẽ illud in quo fuisset cõdẽnata ratione male administrationis ꝛc. Dico q; dz intelligi q; q̃uis huiusmodi legatũ nõ valeat neq; teneat. si ipsa mr̃ tutrix cõdẽnaret occasione doli. vt supra dictũ est nihilominus tale legatũ nisi contigerit tiꝑa valet dãnari ratiõe leuis culpe aut negligentie. Ista sunt doctrina Julian iuris consulti.iuncta ibi glo.ꝑ.in.l. qui dam decedẽs.ver.finali.ff.de admi.tuto. Et sic per supradicta videtur concludendum. q; si per ipius damnum contingens dictam tutricem condemnari contigerit rõne alicuius negligentie.q; ista condemnatio deberet compensari cum dicto legato per supradicta.secus tamen est si esset condemnata ratione doli ex proposito:quia talis condemnatio non debet cum dicto legato compensari cum totum legatum vires non obtineat vt supra dictum est.ꝛ ideo ponderent tabelliones dictam clausulam:quia est valde vtilis ꝛ solemnis matribus tutricibus. ¶Ex supra 41
dictis ergo infero vnam limitationẽ ad.l. ir. Ad.l.regni.
foro legũ.titulo delas mãdas.ꝛ ad.l. ꝑ. eodẽ foro.titulo delas herencias. in quibus habetur.q; habens filios potest cuicũq; etiam extraneo relinquere libere quintam partẽ bonorum.ꝛ tale legatum valet q; istud sit verum:nisi per tale legatum eidem legatario darctur materia delinquendi:quia tũc neq; adhuc dictam quintam partem bonorum solam posset pater testatoꝛ relinquere.vt per ter.in dicta.l.si vnus.§.illud.ff.de pactis dota.q; est notandũ pro limitatione dictarũ legũ. ¶Infero ꝛ secũdo q; si sub spe talis le- 42
gati legatari⁹ cõmittit dolũ ꝛ fraudẽ in reb⁹ Infertur.
heredũ.ꝛ propter hoc in aliquo cõdẽnaretur non poterit dict⁹ legatarius cõpensare cõdẽnationẽ cũ dicto legato quinte partis bonorũ:imo soluet condemnationem ꝛ priuabitur legato. ¶Infero ꝛ tertio generalem li- 43
mitationem ad omnia iura loquentia de legatis validis que per supradicta veniunt limitanda ꝛ restringenda quando per dicta legata legatarius nõ inuitaretur ad delinquẽdũ seu dolum cõmitendũ cõtra tertiũ: quia legatũ simpliciter factũ intelligitur cũ clausula saluo iure tertij secũdũ Bal.in.l.p̃dicta. C.de fideicõ. ¶Infero fortius ꝛ quarto q; 44
non solum quando simpliciter tale legatum esset relictũ sed etiam qñ testatoꝛ hoc exp̃ressit dicendo q; ideo tale legatũ sibi relinquebat. vt si propter dolum fraudem vel delictum fuisset in aliquo damnum passus vel alio modo condemnatus. nam ꝛ tunc non valet sua voluntas: quia licet voluntas est tanq̃ regina seruanda vt in. l. in conditionibus primum locum. in princi. cum similibus. ff. de condi. ꝛ demonst. hoc est verum quando talis voluntas est legibus subnixa. vt in.l.siquis ita.ꝛ in.l.conditiões.ff.de cõdi. instit. Nam testatoꝛ non potest facere q; leges non habeãt locum in suo testamẽto vel

45 gata.l.nemo potest..ff. oblega.j. ¶Infero ꝛ quinto q; adeo testatoꝛ etiã si habeat filios.potest dictã partem quintã legare etiã extraneo etiã si per tale legatũ darctur materia eidem legatario.vt per negligentiam vel leuem culpam aliqua bona heredũ filiorum perderet.nem tunc si virtute talis culpe seu negligentie fuerit legatarius condẽnatus poterit dictam cõdemnationem cum dicto legato compensare. q; est notandum pro extensione dictarum legum.

46 ¶Infero ꝛ serto aliã limitationem ad dictas leges dicẽtes.q; pater põt vnũ de suis filijs meliorare in tertia ꝑte bonorũ. q; istud est verũ quãdo per talẽ meliorationẽ nõ daret filio sic meliorato materia deliquẽdi alis talis melioratio nõ valeret.q; est etiã notandũ ꝓ limitatiõe dictarũ legũ.secus si negligẽdo practicãdo ꝛ declarando. vt superius dixi.nã ex dolo seu delicto nõ debet quis cõsequi lucrũ.vt l.l.verũ.ꝛ.l. hoc quoq;. ff.p
47 socio.gl.l.l.licio.in p̃n.ff.ad muni. ¶Nunc Nota, venit q; dz scõm magis cõmunẽ opinionem si filius negociaret cum pecunia patris medietas lucri.applicet patri cui⁹ est pecunia. ꝛ altera medietas applicet filio q; potuit operam.vt trahit Bar.in.l.illud. C. de colla.ꝛ in.l.j.§.nec castrense.in.ij.col.ff. de colla.bono.ꝛ in.l.cum oportet.in p̃n.C.de bonisq; libe.ꝛ in.l.si tibi.§.si pact⁹.ff.de pactis.ꝛ l tractatu.de duob⁹ fra.l.j.ꝛ.ij.col.ꝛ in.ij.q.p̃n. ꝛ in cõsilio suo incipiẽ.Cruciarellus.in ordine. clxxxvj. ꝛ tenẽt cõmuniter docto. in.d.l. illud vt ibi per moder.tñ quãdo lucrũ ꝓcederet illicite.puta ex vsuris vel ex maleficio.tũc in nihilo queritur patri. neq; est fratribus cõmunicãdũ. ita limitat. Bar.in.l. q; seruus.per illũ tertũ.ff.de acqui.posse.

Adde. ¶Butrorem in rep.l. j.§.si vir vroꝛi.versi.tertio casu.nu.lxix. ff.de acqui. possessio. Didacus ¶Perez.

48 ¶Ex hoc infertur ad practicã q; lz de iure Ex regni.
nñ regni lucra obtẽta cõstante matrimonio sint inter virũ ꝛ vroꝛẽ cõmunicãda.vt in foro legũ.l.j.titulo delas ganãcias. Si tñ mari⁹ aliq̃d illicite lucrat⁹ est ex questu vsurario. tũc hoc casu nil vroꝛi erit de tali lucro applicãdũ.ꝛ est ratio:q; delictorum turpis atq; fęda cõmunio est ꝑ ter.in.l. q; aũt facto.ff. ꝑ socio.ꝛ arg. ter.in.l. certe.§. j.ff. familie ber cis.ꝛ.l.si vero nõ remunerandi.§.rei turpis.ff.manda.qđ est notãdum ꝓ practica hodierna.nã multi vt nr̃is videmus tempo. ribꝰ nullã aliã exercent negociationẽ nisi in questu vsurario maxime isti qui nostro tempore nouiter sunt conuersi ad nostrã sanctã fidẽ catholicam.nam vroꝛes ex tali questu seu lucro non habebunt partem.quod ẽ notandum:quia quottidianum.

Additio. ¶Ad idẽ ẽ ter. in.l.quod autẽ.ff. pro soc.ꝛ in.c.fin. rlvj.Distinct.de quo puncto solenniter videre licet per Joan.lup.in rep.Rubr.de dona.ꝛc.§.lxv.nu.vj. Roderi.suarez in.l.j.titulo delas ganãcias.i.iiij.limitatiõe.chart. xvij.col.ij.lib.iij.for.et Jacobũ a segur.in repe.l.j.§.si vir.nu.ꝛc.ff.de acq.posse. Jaso. in.l.j.§.item acquirim⁹ nu.xlv.co.titu.ꝛ in. l. Ball⁹. §.quid si lis. ff. de liber.ꝛ postbu. Didacus ¶Perez. Salmantinus.

¶Pro expeditione huius secunde dicrẽ 49
tie duo vel tria sunt notanda. ¶Primum est Aduerte.
videre.ponamus q; dicta mater tutrix tempore acceptatiõis tutele erat pauper ꝛ inopia laborabat.tempore autem finite tutele est diues ꝛ multa apud eam reperiũtur que sita.vt puta emptiones fundorum vel aliarum rerum nescitur ex quibus bonis acquisierit an presumatur ex bonis pupillorum suorum acquisisse: an ex propriis ipsius tutoris olim pauperrime.ꝛ videtur primo dicendum. q; ex bonis pupillorum per ter. in.l.quintus mutius.ff.de dona. inter virũ ꝛ vroꝛem.l.etiam.C.eodem titulo.ꝛ q; no- Bar.in.l. si instrumenta. C. de fide instrument.ꝛ iure ba.ff. lib.x. in quib⁹ habetur. q; si reperiantur bona apud vroꝛem quesita presumuntur acquisita ex bonis mariti ꝛ non vroꝛis vt cuitetur turpis questus.

Adde. ¶Guilielm. Benedi. in repe. c. Raimutius. verbo.cuidam ¶Petronum.c.de testam. Ripa.lib.iij. responso.c. iiij.et Alciat.in tract.presumpti.in.iij.regula.presumpti.xxvj. Joan.lup.in repe. Rubrice.de donatio. inter virum ꝛ vroꝛem.§. lx.col.ij.omnino. Cassane. in consuetudin. Burg. Rub.iiij.§.ij.ꝛ Reuiza. in silua nuptiali. vbi ponit regulam cum quatuor ampliationibus. ꝛ vndecim limitationibus. in lib.iiij.num.xx. ¶Philip.deci. cõsi. cxxxvij. Ex regul.
in casu proposito agam breuibus.versi.circa secundum dubium. col.iij. et regia.l.ij. titu.xiiij.parti.iij. Intellige tamẽ q; bona q̃ Intellectus
reperiũt in potestate viri et vroꝛis ꝓsumuntur scõm ius re
tur cõmunia et durãte matrimonio acqui- glum.

Universidad de Salamanca. BGH

sita de iure regni.nisi contrarium probetur vt est ter.nota.in.l. ccliij.stily. incipi. Como quier q̃ en el derecho viga. ꝛ Lisontan. in.l. xvj.q.xj.l decisionib⁹ Thauri. Dida. Pe. ¶ Ergo vt in casu nostro turpis questus euitet.debem⁹ dicere q̃ dicta tutrix acq̃siuerit ꝺ bonis pupillorũ incõtrariũ.tamen est. veritas q̃ imo dicta bona p̃sumuntur acquisita de bonis tutorum.casus est clarus ꝛ apertus in.l.si ꝺefunctus.C.arbi.tute.

¶Adde. ¶ Author̃ in tracta. de bonis lucratis const. matrimo.num. xlviij.et in nu.clviij.Bart.in tract.de duobus fratribus.col.j.nu.iiij. et ibi. Bald.nu. vij.et in.l.Si patruus.nu.vij.C.cõmuni.vtriusq; iud. Abba. in.c.j.nu. vj.de pecu.cleri.ꝛ in cõsi.xxxvj.circa primũ.nu.lj.lib.ij. Bieroni.Lagnol.l rep.l.fina.nu.crcix. C.de pact. Alciat. in tract. de pres. regul.j. p̃sump. xxviij.nu.vij.et p̃sump.xxix.nu. ix. omnino per Barba.in tract. de p̃stanti. Lardi.in.lij.q.basilica.prioris partis.nu.xxix.ꝛ Joan.corasi.in miscell. Juris ciuilis.lib.iij. c.v.nu.vj. ¶ Et lucrum an p̃sumat̃ que situ ex bonis vel pecuniis domini vel fisci. adde optime per Deci.in cons.vj.et diligẽter pro tenui facultate mea. col.ij. in. j.lib. Didacus Perez.

Lucrum an p̃sumatur ex pecunia vbonis domini vel fisci quesitum.

¶ Et quia de casu legis nõ est disputãdũ. Lancille.C.de furtis.in.l.illã.C. de colla. in hoc nõ est insistendum.quia rei demõstrate frustra additur demõstratio. vt dicit iurisconsultus in.l.j.in fine. ff.de dote.prel. non obstat ter.in dicta.l.quintus mutius.ꝛ in dicta.l.etiã.ꝛ q̃ notat Bar.in dicta.l. instrumenta.quia illa iura loquũtur quãdo vxor pẽdẽte matrimonio acquisisset aliquid etiã cũ illa iura sunt cõtra regulas iuris cõmunis nõ sunt extra casum suũ extendenda.ꝛ sic ad casum dissoluti matrimonij per ter.in. l.q̃ vero.ff.de regu.iuris.l.q̃ cõtra.ff.de legi.q̃ notãt cõmuniter doctores in.l.si vero. §.de viro.ff. solut.matri.l auct.quas actiones.C.de sacro san.eccle. si igitur dicta.l.si defunctus.habet locum in extraneo tutore. multo fortius dicendũ in matre ratione sanguinis cui sanguini multum iura fauẽt.vt habetur in.l.si seruus cõmun s.q̃in secũdo resp̃so nõ est alibi.ff.de dona. inter virum ꝛ vxorem ꝛ in.l.procula.ff.de probatio.

50

¶Additio. ¶ Ad idem est ter. singu.in. l.aurelius. §. titius. ff. deliber.lega. vbi generalis liberatio patri relicta continet liberationẽ reliquorũ propter naturalem affectuz et consanguinitatem q̃ contrarium esset in extraneo. Angel. agãbelli.intract. de testamen. in glo. xxix. in.ij. volu.tracta. Deci.consi.xcij. in casu proposito non laborando.li.j.et in cõsi.cccxlix. consuluit excellẽtissimus dominus. col.viij. versi.sed breuiter.lib.iij. Calca. consi.xxi.j. col.ij. nu.vj. Jason.in.l. que dotis.col.iiij. nu.xviij.ff.solut.matri. Deci.in.l. si actionẽ.j.col.C.de pact.ꝛ in.l.fratris.col.j.versi. tertio noto.C.de transacti. Hippolit.in cõsi.cxix.nu.xv.et in.l.vnica.C. de raptu virgi.num.cxcvij.col.xxxiij.vbi plura bona dicit et Alciat. in tracta. p̃sumptio. regula prima. p̃sumptio. vj. Andre. Tiraquello.in tracta. retractnum .folio. lxxiij. num.clij. versi.et si quispiam.Lisontanum in.l.lvj.Thau.fina.q. vbi multa inuenies ratione coniunctionis ꝛ sanguinis inducta que sunt notanda. ¶ Addi etiam potest ter.singula.in.l.eos.ff.de receptato.vbi formaliter dicit consultus Paulus. ¶ Eos apud quos affinis vel cognatus conseruatus est.nec absoluendos.nec seuere ad modum pugniẽdos.nõ enim par est eorũ delictũ.ꝛ eorum qui nihil ad se pertinctentes latrones receptũt ꝛ ibi est gl. Istud tamen nõ procedit de iure longobardorum inter frãcos quia nulla fit differẽtia an receptent affinem.etiam patrẽ vel fratrem. vel receptent penitus extraneum.quia semper talis francus receptans latronẽ reputatur quasi latro.et iudicatur infidelis ad patriam. sicut ille erat.nisi iurauerit cum vinginti testib⁹ sacramentalibus.qui similiter fraci sint: q̃ nesciebant eum latronem. et ita statutũ fuit per Regem Pepinum. et suam legem promulgault post magnã missam coram multitudine ꝛ copia. De quo vide Alnarot. in c.j.§.receptatoribus. de pace iura. firmãd. Cassan.in consue. Burg. Rubric.j.num. lxiij. ¶ Et in hac materia de receptatoribus adde Angel.de malefic. in verbo.vestẽ celestem. nu.xxj. Gandi. de malefic. in Rubri.de furi.ꝛ latroni.num.xlij. ꝛ Bonifaci. Rubri. de Recept. furum. num. j. mirabiliter per Cassane.in cõsuetu Burg. Rub.j.§.v.nu.x.de iure huius regni talis receptator pena malefactoris receptati punit.l.j.tit.de furtis.xiij. lib.iiij. fol. ibi (ayã tal pena como aq̃llos q̃ bazẽ el burto) ꝛ est. l.viij.incipien.ninguno sea osado.titu.xvij.

Receptans affinẽ vel cõiunctũ dcinquẽtem an puniatur.

Receptator.

Quid de iure regni.

Quid l receptatore heretici. ꝛ bãniti.

Intellectus ꝓdictorum.

51

lib.viij.ordina.ad idẽ est.l.c.fol.xcij.in pragmaticis. versi. Dor esse mismo fecho.ꝛ pro ista parte est casus in.l.eos. C.de furt. vbi receptator rerum furto subtractarũ tenetur pena furti.per quem dicit ibi Bal. q̃ tẽpore suo fuit suspensa quedam mulier que sciẽter receptauerat res furatas.ꝛ est.l.j.ff.de recepta. l. iij.§.non tantum.ff.de incend.ruina naufragi.l.j.C.de bijs qui latro.occulta. l.vni.C.de cri.pec.l.si quis seruum.C.de plagia.l.crimen.C.ad.l. Juliam de vi.glo.in.c. aut facta.verbo latronum. de peni. distin.j. quid in receptatore hereticj.est regia.l.v. titul.xxvj.parti.vij.quid de banniti receptatore.singul.explicat Mellus.in tract. Banni.iij.parte.ij.tempo.q.xxj. numer.xxj.cum pluribus sequentibus.ꝛ vi. Hippoli.in consil.cxix.nume.v.ꝛ in.l.j.§.preterea.numero. xxviij.ff.de questio.tamen propter personarum affinitatem legis generalis plerũq; fit de rogatio.c.inter.de senten.excõ.c.q̃m multos.xj.q. iij.ꝛ in dicta. l. eos. ff. de recepta. Alciat.de verb.signi.lib.j.nume.lxviij.ꝛ sic propter affinitatem seu consanguinitatẽ pena receptatoris erit arbitraria etiam stantibus predictis iuribus. ¶ Et intellige quando receptator erat sciens vt est glo. ordina. secundum Rotam nouam decis.ccccxliij. nume.ij.in.l.j.ff.de recepta. q̃ nota diligenter. Didacus Perez.

¶ Sexto est vna nota.q. quã Rapha. fulgosius dicit se habuisse de facto in.l.sub pretextu.lasegũda.vbi refert Jason.C.de transactio. q̃ talis est quidã auũculus cuiusdã nepotis ad ministrauerat ciusdẽ nepotis tutelã ꝛ successiue curã.quib⁹ finitis iste nepos agit cũ auũculo suo petens reddi generalẽ rationem de omnibus administratis tã rõne tutele q̃m cure pendẽte lite fecit trãsactionẽ generalẽ cũ eius auũculo hoc modo:q̃ auũculus debet certã quantitatẽ pecunie.ꝛ nepos eũ generaliter liberauit.quib⁹ pactis accidit q̃ vxor huius auũculi veniens ad ecclesiã habebat quedã iocalia.plerique dixerunt huic nepoti. q̃ ista iocalia erãt matris sue.ꝛ ea portauit in dotem vel supra dotem.ꝛ q̃ venerunt ad manus auunculi occasione tutele. vnde iste nepos intendens ea vendicare non obstante transactione petit consilium a Rapha. fulgoso qui sibi consuluit q̃ petere non poterat per eandẽ legem.sub pretextu.ipse tamẽ aspernatus consiliũ Fulgo.petit in iudicio.ꝛ data est sentencia contra eum per eandem.l.sub pretextu. sed certe male fuit consultum:ꝛ multũ pelus iudicatum. vt refert Jaso.in dicta.l.sub ꝓtextu.primo p̃ter.in. l.tres fratres.ff.de pactis.vbi quietatio generalis nõ extenditur ad res occultatas dolo.p̃ vt p̃sumit̃ in istis mobilibus preciosis q̃ auunculus semp occultauit nec eius vxor nunq̃ portauit nisi post factã trãsactionẽ.ꝛ hoc casu fallit regula.ter.in dicta.l. sub pretextu.scõm dñm Jaso.ibi sedo monetur ipse q̃ in generali transactione vel generali liberatione nõ veniũt ea q̃ posiunt vendicari ratione dominij:q̃ transactio generalis fit ab obligationibus personalibus contractis occasione administrationis tutele vel cure: ergo non extenditur ad actiones reales. de hoc est ter.in.l.aurelius. §.meuia. ꝛ ibi no. Bar.ff.de libe.lega. Bar.in.l nõ solũ.§.finali.codẽ titulo. Bal.in.l.pactũ.in.xij. questione.C.de colla.quẽ.§. meuia. reputat ad hoc singularẽ Bal.in.l.cum necessitate.C. de fideicom. Istud secundũ fundamẽtũ ponit Ange.in cõsilio.clxxv. incipienti Brimelus notarius.ꝛ dñs Alexã. in prima pte cõsiliorũ cõsilio.xlvj.incipienti. Ellis ꝛ acute consideratis.iij.col.ver.per hoc etiam.

52

¶ Tertio cõfirmatur supradicta: ꝛ est idẽ in effectu cũ precedẽti:q̃ generalis remissio vel trãsactio facta super tutela liberet quẽ a dolo vel culpa.nõ tamẽ liberat quẽ vt restituere nõ teneatur rẽ apud se cõstitutã.vt in.l.ei cui.ff.de libe.lega. scõm Bar. in.l.si vn⁹.§.illud.ff.ꝺ pactis.ꝛ in.l.tres ff.eo.codẽ titulo.ꝛ Bal.l dicta.l.sub ꝓtextu. secundũ Jaso.ibi.in ꝓncipio.ij.col. ¶ Tertio circa ꝓdicta ẽ notandũ.q̃ liberatio redditiõis rationis tutele facta p̃ testatorẽ vxori.de qua supra fuit dictũ nõ porrigit effectũ suũ ad administrata p̃ matrẽ tutricẽ finita tutela suorũ filiorũ.nam liberatio facta ad tẽpus nõ porrigit suũ effectum post tempus. per.ter. in.l.si vnus.§.si cum reo.ff.de pactis. q̃n limitata ad certum tempus post tempus nõ producunt effectũ.ita tenet ꝛ cõsuluit Petrus ꝺ ancha.in cõsilio.cxviij.in.ij. col.ver. circa primum dubium.

53

¶Additio. ¶ Ad idẽ nam substitutio pupillaris ꝓmissa ad tẽpus post tẽp⁹ cessẽt ꝓhibita.l.ita quis.ff.de vulga.ꝛ pupi.l.pr̃ filiũ.§.fundũ. ff de lega. iij.facit̃ dicta a Dier. Lag.l re.l.ij.q.ix.nu cvij.C. de pact.interẽp.ꝛ vẽd.ꝛ a Tiraq̃ll.l tract.ꝺ vtroq; retract.fo.cccxxxv.nu.xliij. quẽ vide q̃ est q̃stio praticabilis ¶ Ideoq;

Substitutio pupillaris.

Universidad de Salamanca. BGH

Decius vti ius,

dicit Bal.in.c.ex literis. col.iij. nu. xvij.de consti. ℣Paul.de cast.in.l. Imperator. ff.de postl. Relegatū ad tēpus extra cōfinia ciuitatis.post tēporis lapsū impune posse reuerti ad ciuitatem libere ⁊ sine alia iudicati declaratione idem tenet idem Bald.in.l. actionem.§.dicimus.ff.prosoc.⁊ est tex.in.c. felicis.§.cum autem.depen.in. vj. dū exprimit contrarium quia si non esset iuris frustra exprimeret q̄ non posset impune reuerti ad ciuitatē. Lex regni. ⁊.l.regni.parti. vij. titu.xxxj. l.x.licet alleget pro contraria. nā loquitur durante prohibitione temporis.⁊ ita eam intelligit illustris preceptor dominus ℣Petrus a peralta me vina voce audiēte anno a virginis partu.1538.vt recepi ex meo memoriali:⁊ pro predicta declaratione est mihi gl.in.c.impunis.ij.q.j. super. verb.ser mensibus.cum limitata causa limitatū ꝓducit. effectū vt p Deci. in cons. cccxxiij.nu.xvij. vbi ad id citat.l. in agris.ff.de acqui.re.domi.l.si vnus.§.ante ola.ff.de pact.l. militis codicillis.§.j.ff.de testa.militis.idem Deci. cons.dcij.nu.iij.et cons.dcxcv.nu.xvj.⁊ cōsi. dcxxxvij.nu.xv.et per plura probat Tiraquell.in tract.retractuum.char.cclxxvj.nu. xlix.⁊ vltra predicta in propriis terminis se cōsuluisse refert. Frāc.cremēs. singu. xlvij. cōsuluimus heri.facit etiam tex.in.l.si quis heres ita script⁹ fuerit. ff.de sequi. heredi. q̄ nota quia est questio contingibilis ⁊ dubitabilis. Didacus ℣Perez.

54 ¶ Pro quo facit tex.in.l.in agris.ff.ō acqui.re.domi. vbi limitata dispositio limitatum producit effectū.facit tex.in.l.ij. §.corporis debilitas.ff.ō vaca. mu. vbi infirmitas corporis.prestat vacationē seu excusationē ab his muneribus publicis que corpore implenda sunt non que pecunia.facit tex.in.l. ante penulti.ff.ex qui.ca.ma.l. cum duob⁹. §.cū duo.ff.pro socio.⁊.l.iij.§. eo modo.ff. nau.caupo.stabula.⁊ idē tex.in.l.fina. C.de iurisditio.omniū iudi. ¶ ℣Per quem notat Bal.in tertio notabili.⁊ etiā antiqui.⁊ Cy. ⁊ Ange.ibi q̄ consules mercatorū qui habēt cognoscere de causis mercatorum debēt cognoscere de causis que sunt occasione mercāticle. secus si aliter ⁊ idem inconsulibus notarium secundum eos.

55 Nota.

¶ Additio. ¶ Est lege regia cōstitutū est in lib. ℣Pragmatica. fo. clxvij. col. iij. vsq̄ ad fol. clxix. inclusiue.⁊ pe hoc statuto meli⁹ q̄ alibi vid.p Dippol. in singu. dlx. Icipi. habem⁹. Dida. ℣Perez.

56 ¶ Facit qđ dicit Bal.in.l.ij C.vbi de rō.⁊ in.l.obseruare.§. ꝓficisci.in.ij. q̄stione.ff. de offi. ꝓ consu. ⁊ lega.⁊ in.l.ex hoc edicto.ff. nau.caupo.stabula.vbi ipe dicit.q̄ syndici q̄ habēt syndicare officialē nō impediunt se de gestis extra illud officiū facit etiā p decisionē ℣Petri ō ancha.qđ tenet Bar.in.l.ne qđ in principio.ff.de incen.rui.naufra. ⁊ in.l.j. §.familie.ff.de publica. vbi ipe dicit.q̄ domini nō tenēt de delicto suorū officialiū vel famulorū quādo delinquit extra ministeriū quo dñs eis vtebat. qđ sequit dñs Abbas in.c.j.in.iij.col.ō restitutio.spoliato. ¶ Facit q̄ dicit Ange. in.l.j. C.si rector ꝓuin.q̄ potestas nō tenetur de male gestis per suos officiales extra eorū officiū. Facit etiā q̄ dicit.Bal.in.l.i.circa ꝓncipiū.ff.ō magistra. cō.q̄ fideiubēs ꝓ fidelitate seruāda a castellano alicui⁹ artis castri vel castelli nō tenet ō infidelitate vel delicto q̄cōmittit extra custodiā arcis vel castri.vt puta si exerceret robariā.facit etiā qđ tenet Joā. Andre.in addītione ad Specula. in titulo ō cita.§.j.in. ꝓin. ¶ Ubi dicit q̄ nō creditur nuncio publico,nisi circa officiū suū. vnde si dicat citatum intuliſſe iniuriam ei non creditur sibi. 58

¶ Additio. ¶ Adde omnino Jaso.l.§.qua drupli.num.xvij. insti.de actio.Ange.in tracta.ō maleficiis. verbo. ℣Petro publico. char. cccxvj. scōm paruā impressionē. Joā.imol.in clem.j.col. viij.nu.xxij.de dol.et contu. ℣Abili. deci.in. c.cum parati.col.iij.nu.x. de appella. Alciat.in tracta.ꝓsumptio.regul.iij. presump. xiiij.nu. v. vbi aliqua singularia descripsere meli⁹ ⁊ exhuberātius per Tiraquell. in tract. retractuū. chart. clxxxvj.a nu.j. vsq̄ ad nu. xxxvj. inclusiue Cassane. in consue. Burg. Rubri.j.§.vj.char.lxix. col.j.num. j.Matbe.de afflictis in consti. Neapoli.lib.j. Rub.xcvj.col.ij.num.v.et col.xiij. nu.iiij. ⁊ col.xiiij.num.x. vbi habes nuncio publico soli an et quomodo et in quibus credaꝫ. et in pragmaticis.fol. clxxxv.in versic. primeramente. Didacus ℣Perez. Lex regni.

¶ Quod est notandum quia quottidie cōtingit in citatis qui iracundia ducti asserūt iniuriam nuncijs publicis eos citantibus quibus non credetur in hoc eis cum sit extra suum officium. q̄ sequitur. d. Abbas in. c. cum parati.in. iij.col. de appellatio. ⁊ omnia hec potest addere ad corrobo-

rationem dicti consilij ℣Det.de ancha.⁊ multa alia similia que pulchre ⁊ ordinatim posuit Jason may.in.l.ij.C.de trāsac. ¶ Tertia differentia est inter contractus ⁊ vltimas voluntates:quia licet de iure cōmuni instrumenta publica confecta manu publici notarij non habeat executionem paratam: sed requiritur solemnis libellus ⁊ alius processus iudiciarius.vt est tex.melior de iure secundū Ange.in.l.si cum votem.§.eo autē tempore.ff.solu.matri. Ange. Imo.⁊ moderni in. l.ait pretor.§.j.ff.de re iudi. ⁊ habere executionē paratā.est dicere q̄ nec̄ requiratur libellus nec̄ litis contestatio secundū Bar. in.l.intra.ff.de re iudi.in.l.minor.xxv.annis cui fideicommissum.ff. de mino.in princi.in verbo.(ad initium noue petitionis reddege gerat).ff.de mino. 59

¶ Additio. ¶ Adde Jason. in. §. item si quis l fraudem.nu. xvij. insti.de actio.⁊ in.l.ij.nume.ix.ff.de iure iu. Guilielm.in rep.c. Rainutius. vbo si absq̄ liberis.ij.nu.cxcij. de testam. Joan. cāpezi. in tracta.de statutis loquentibus de vote.q. cxj.num.ij. Stepha.costa.in tract.de ludo. in.v.articulo princ.nu.iij. Joan. bernar.in tract.fallenti.regu.ccxviij. Jas.in.l.a diuopio.§.sententiā vero.num.xxiiij.ff.de re iud. Dippoli.in sing.cclvj. Deci.cōsi.cccxxij. vt sis consilijs.col.j. Calcane.consi. iij.nu.xxij. Boeri.aurea decisio.ccxcv.singulariter per Rodericum. Suarez.in.l.post rem.iudicatam.foli.cxxviij.nume.vj.versi.aduertas q̄ de iure communi.ff.de re iudi.vbi a fol.cxij. vsq̄ ad fol.cxxvj.enumerat plures casus in quibus instrumentum exequitur etiam de iure communi. Didacus ℣Perez.

¶ Pro quo facit tex.quē ibi ad hoc ponderat.d. Alexand. in.l. ait pretor.§.j.ff. de re iudi.nam loquitur.d.§.j. in instrumento. et tamen necesse erat ibi sententiā ferri ad hoc vt possit fieri executio. ¶ Tamen secus est in vltima voluntate. vbi instrumentum testamenti quando ex eius inspectione nō apparet aliquod vicium habet executionem paratam.tex.est no.quem ibi ad hoc ponderat Bar.in ꝓin.vj.col.in.l.fina.C. de edicto diui Adri.tollē.Sequitur ibi Bal.in.iij.no. ⁊ dñs Alexan.ibi in.ij.nota.⁊ Jason. in.v. nota. ¶ Adde tu circa hoc glo.nota.⁊ singularem in.l.sed ⁊ si possessori.§.si cū de hereditate.in verbo probatum.ff.de iureiurā. que dicit q̄ ex nullo genere probationis oritur actio preter ex cōfessione. Judiciali. 60 61

¶ Et iuramento iudiciali nec̄ probatio habet executionem paratam nisi lata sententia. ⁊ ad hoc reputat.d.glo.singularē. Bal.in. l.j.in prima col.C.de execu.rei iudica.⁊ in.c. §.in.iiij.col.de litis contesta.⁊ in.c.cum dilectus.in.vj.col.ad finem.de ordine cogni.in. c.cum cꝫ.de testi.in.c.tua nos.in pen. col.de cohabi.cleri.⁊ multi.⁊ in.l.i.in.ij.co.ff.de cura.furi. Angel.in.l.is cui bonis.ff. de testamentis. Alexand. in dicta. l. ait pretor. §.j. in princip.iiij.col.ff.de re iudi.⁊ Jason in dicto.§.cum de hereditate. ij. col. vbi ex dicta gl.notātur q̄nc̄ de quib⁹ videatis ibi p eos.

¶ Adde. ¶ Jaso.in.l.ij.col.ij. ff. de iur.iur.⁊ in.l.si is q̄ tē porali.§.fina.nu.viij.co. titu.Hippoli.in singula. cclvj. optime per Roderi.suarez in.l.post rem iudicatam.fo. cxij.§.nota secundo.⁊.§.nota tertio.ff. de re iudica.vbi de iuramento ⁊ confessione.amplissime loquitur. Didacus ℣Perez.

¶ Alius ⁊ secundus casus est in quo de iure communi instrumentum publicum habet executionem paratam.scilicet in instrumento de positi.ita probat tex.in.l.pen.in verbo illico.⁊ in verbo.modis omnibus.C.de positi.secundum Barth.⁊ Ange.ibi refert ⁊ sequitur dñs Alexand.in dicta.l.finali. in. ij. nota.de edicto diui Adri.tollen.⁊ in dicta. l.ait pretor.§.j.in.iiij.col. ff. de re iudi. contrarium tenet Bald.⁊ Salicc. in dicta.l.penul.C.de posi. quia ex quo intentatur actio debet libellus variiurta regulam legis prime.ff.de eden.⁊ in.l.edita.C.eodem titulo.sequitur simpliciter Jason in dicta.l.finali.C. de edicto diui Adria.tollen. Sed certe ego crederem opinionem Bar.⁊ sequatium esse de iure veriorem. tum propter autoritatem Bart.Ange.⁊ Alexan. ¶ Licet Bald.sit magne autoritatis. q̄ est verum quando nō habet contradictorem.vt inquit Alexan.in. l.si quis vi. §.differentia. in. vj.col.ff. de acquirend.possessio.⁊ in.l.Gallus.§.ille casus indifficilis. in. v. colū. ff. de liber.⁊ posthu. Nam Barth.semper dixit veritatem.vt inquit ipsemet Jason in.l.quotiens.in.vj.col. C.de heredi.insti.tū etiā.quia tex.t.hoc bene probat in dicta.l.penul. in dictis verbis illico ⁊ omnibus modis que verba als nil operarentur contra tex.in.l.si quādo.ff.de legi. j. ¶ Nec̄ obstat q̄ ex quo intentatur actio debet dari libell⁹ ẽm regulā.l.i.ff. de edēdo. que etiā pro legato ⁊ fideicommisso in testa- 62 63 64

Universidad de Salamanca. BGH

de qua habes in c. nos. tra. q. 99. Juris

mento relicto datur actio. vt in.l.j.ꝛ.ij.C.cõmu.de lega. tamen quãdo legatarius vel fideicõmissarius agit contra heredem pro legato vel fideicõmisso sibi relicto tũc testamẽtum habet executionem paratam. vt probat text.in.§.illud.cũ glo. in verbo decreto.ꝛ ibi notat Ange.in autb.de here.ꝛ fal.refert et sequitur disis Aler. in dicta.l.ait pretor.§.j. ꝛ ipsemet Jaso. in dicta.l.fi. vbi dicit hũc casum esse bene notandũ: qꝫ quottidianus est. necꝫ alibi in specie inuenies secũdũ eum ibi. necꝫ etiam obstat. qꝫ pro tali depositio cõpetat actio: quia per hoc nõ negatur. qꝫ si voluerit agere deponẽs nõ via ordinaria: imo via executiua vt audiatur: quia huic legatario potest cõpetere duplex via. Una ordinaria. Altera executiua. ꝛ de ista potest loqui dicta.l.penu. facit in simile qꝫ dicit.d. Aler. in dicto.§.j. dict.l.ait pretor. vbi ipse dicit qꝫ contra dictũ.§.illud.d.autb.de heredi.ꝛ fal. facit tex.in dicto.§.j. per quem videtur fieri repugnãtia dict.§.j. vbi secũdũ Ange. testamentum quo ad legatarios ꝛ fideicommissarios cõtra heredẽ habet executionẽ paratã. ꝛ in cõtrariũ probatur in dicta.l. ait pretor. §.j. vbi testamentũ de per se nõ habet executionẽ paratã. quia ibi videtur probari qꝫ est necesse sententiã ferri. Dicit tamẽ ibi dominus Aler. qꝫ potest illi tex.in dic.§.j. respõderi qꝫ duplex via potest legatario competere cõtra heredes vna ordinaria. et ita potest intelligi.d.§.j. ꝛ altera executiua. ꝛ ita potest intelligi dictus.§.illud. ita dicam⁹ in presenti qꝫ deponẽs ita habeat duas vias. vnã ordinariã. ꝛ tũc intelligatur dicta.l. penultim. iunctis notatis in.d.l.j.ff. de edẽdo. ꝛ aliam executiuã. ꝛ ita intelligat.d.l.pen. in verbo. illico. ꝛ in verbo. modi: omnibus secũdum
65 Bar. ꝛ Ange.ibi. ¶ Item pro hoc facit qꝫ ipsemet Jason. tenet in.l.ij.in.ij.col.ff.de iure iurã. vbi ipse tenet cũ Bar.ibi dicẽtẽ qõd si instrumẽtum habet iuramentũ talis cõtra ctus habet executionẽ paratam. ꝛ subdit ibi Jaso. nõ obstare illud quod aliqui dicebant qꝫ cum ex iuramento oriatur actio in factũ. vt in.l.actori. C.de rebus credi. ꝛ vbi intẽtatur actio requiritur libellus in.d.l.ij. cũ glo. ff.de edẽdo. qꝫ non videt vera decisio. Bar. ibi quia ad hoc ipse respõdit qꝫ ex iuramento sicut ex sententia oritur duplex remediũ. i. actio. ꝛ si actio nõ intẽtatur nõ requiritur libellus itẽ comperit officiũ iudicis pro executione ꝛ tũc põt intentare officiũ iudis per qꝫ contractus mãdatur executioni ꝛ potest dimittere actionẽ ꝛ nõ cõpellat libellare necꝫ itẽ cõtestare. ¶ Et supradictis infert ali⁹ et 66
terti⁹ casꝰ in quo instrumẽtũ bz de iure cõmuni executionem paratã. i. quo ad legatarios ꝛ fideicõmissarios per dictum.§.illud.

¶Adde. ¶ Roderic. Suarez. in repeti. l. post rem iudicatam. fo. cxviij. in. §. certus casus. ff. de re iudica. Didacus Perez.

¶ Et iã nõ sunt multi dies. in quibus ego vidi istum casum de facto in hac ciuitate super quo ego fui consultus a quodam auditore. ¶ qꝫ facit pro declaratione. l.i. foro legum. titulo. de las herencias. eodem foro. l. ix. titulo de las mandas. in quibus cauet qꝫ testator potest quintam partem bonorũ suorum cuicũqꝫ etiam penitus extraneo relinquere. qꝫ talis legatarius dicte quinte partis bonorum demõstrato testamento iudici sine aliquo vicio idem iudex mandabit voluntatem testatoris executioni per dictum.§.illud. quod est notandum pro declaratione dictarum legum quam quidem executionem non habebit ille cui dicta quinta in vita est donata. cum in solo cõtractu depositi hoc solum reperiatur: imo talis donatarius aget via ordinaria intentando solemniter libellum cõtra donantem: ꝛ sic fiet processus iudiciari⁹. ꝛ non procedetur via executiua. ¶ Est ali⁹ 67
ꝛ quartus casus secundum Bar. singulariter in.l.ij.ff.de iure iuran. scilicet quando in instrumento debiti seu contractus continetur qꝫ promissor deferebat iuramẽtũ stipulatori. vt iuraret qꝫ esset ipse stipulator. creditor ipe vero ꝓmissor debitor quo casu iuramẽto. suscepto tale iuramẽtum virtute dicti iuramẽti delati a pte parti bz executionẽ parată p dictã.l.ij.ff.de iure iurã. in hoc tamen nõnulli discrepãt tãgitur per Bal. in.l.j.C. de rebus credi. de quo remitto te ad plene dicta per dñm Aler. ꝛ Jaso. in.d.l.ij. ¶ Est 68
alius ꝛ quintus casus quãdo partes vadũt ad notarium. ꝛ vna pars confitetur se debere. nã si notarius promissori volenti ꝛ cõsentienti faciat preceptum qꝫ intra tãtum tempus soluat tale instrumẽtum continens tale preceptum habet de iure cõmuni executionem sicut sententia secundum Imo. ¶Pau. de ca. ꝛ Alexan. in.d.l.ait pretor.§.j.ff.de re iudi. ¶Paul. de ca. in.l.post rẽ. eodẽ titulo. ꝛ Aler. in.l.fi.C.de edicto dini. adri tollen. licet Jaso. ibi allegat Bald. contrariũ tenentem in terminis. in.c. dudũ. el. ij. in. vij. co. de elect. vbi secũdũ eũ loquitur no. ꝛ Bal. in.l.

69 adoptio. C. de adoptio. ¶ Sexꝰ casus est. scilicet quando quis produceret instrumentum vel scripturam vel exceptionem in iudicio ꝛ esset pena producenti talem scripturã vel de iure communi vel ab statuto. nam eo ipso qꝫ producit in iudicio sine alio processu debet de iure communi fieri executio pene absqꝫ libello vel alio processu ita probat text. nota. in.l.ij. in verbo protinus. C. vt lite pendẽ. vbi Bal. notat. iij. no. ¶ Nota vnum
70 qõd est pulchrũ ꝛ quottidianũ p qꝫ limitat. d. l.fi. C. de edicto diui Adr. tollẽ. ꝛ illud qõd legatario quinte pris bonorũ supra dixi. nã in. d.l.fi. dꝫ qꝫ testiñ habet ẽ iure cõmuni executionẽ paratam si nõ sit abolitũ. necꝫ cãcellatũ. necꝫ in aliqua parte sue viciatum. pone tamen qꝫ originale seu protbocollũ vt supra de facto solet contingere reperitur cancellatum ꝛ habere interlineatiões vel additiões. vt ego audiui de quodam instrumẽto in nostra audientia scolastica. boc anno presentato an illud instrumentum testamenti habeat executionem paratam. istum casum tangit singulariter Bal. in.ij. parte consiliorũ cõsilio in ordine. rj. incipienti. in chri nomine pũctus in questio. Laurentij. sed certe incipit vt supra retuli. necꝫ ipse allegat partẽ cõsiliorũ necꝫ numerum. ꝛ propterea maxime cũ labore quesiui dictũ consilium ꝛ inueni. ꝛ ibi determinat Bal. qꝫ tale instrumẽtũ nõ habet executionẽ paratã per.d.l.fi. quando protbocollũ vt dixi est in aliqua parte suspectum. ꝛ ex solo conspectu. quod est notãdũ refert vt dixi Jason in. d. l.fina. ꝛ ibi. sequitur ad cuius corroboratiõnem adducit ipse quia quotiẽs reperitur qꝫ protbocollum contradicit instrumento tradito ꝛ exẽplato per notariũ cundẽ statur potius protbocollo tanqꝫ originali cꝫ instrumẽto exemplato per notariũ secundũ Bar. in. l. Sempronius atalus. per glo. ibi. ff. de leg. ij. ꝛ in.l.si quis ex argentarius. §. penu. cum cõcordãtijs. ff. de edendo. quam decisionem Bal. intelligit dñs Jaso. in.d.l. fin. esse verã quando apparet contradictor. sed si non eẽt contradictor iudex cui pfitatur instrumẽtũ nõ viciatum debet illud exequi per. d. l. fina. absqꝫ eo qꝫ inquirat de protbocollo. de quo ibi per Jaso. videatis. ¶ Et sic vltra dictos
71 sex casus instrumenta de iure cõmuni nõ habent executionẽ paratam: sed agitur via ordinaria vt supra dixi per. x. ict. nota. l. minor. xxv. annis cui fideicõmissum. Hodie tamen de consuetudine nostri regni Castelle omnia instrumenta sunt garentigiata. i. executionẽ paratã habentia propter illa verba que solent apponi ante finem instrumẽti. s. (E vn mos poder alas justicias. ꝛc.) que quidẽ cõsuetudo hodie est in. l. redacta. vt habetur in prima legũ copilatione. li. iij. titu. viij. l. v. Lex ordina.

¶ Circa qꝫ quia est quottidianũ notate primo quid significat istud verbum seu nomen garentigium in quo fit dicatis instrumentũ dꝫ guarẽtigiũ agarentãdo. nam garentare idem est qꝫ firmare. ter. est in hoc nota. in. c. §. fin autẽ inter pares. de lege contradi in vsi. feu. ꝛ ibi Bald. qui ex ter. no. ꝛ dicit guarentare est vulgare tuscorum qui appellant instrumentũ guarentigie. i. firmitatis. ꝛ processum cui est omnimodo standum. habes etiam duas glo. que de isto verbo guarentare faciunt mentionem vnã in. c. j. §. si duo in verbo etiam ꝛ alia in. §. si tres vel plures. ita per verbo diuersis eius. c. j. de pace tenenda. ꝛ eius viola. ꝛ illum ter. in. d. c. j. §. inter pares. reputat singularem Jason in. l. error. in fin. iiij. col. C. de iuris ꝛ fac igno. 7z ¶Garentare idẽ qꝫ firmare.

¶Adde. ¶ Roma. consi. xlij. Lepol. cautela. xliij. nota qꝫ licet. Jason. in. l. j. §. fi quis ita interroget. num. xxviij. ff. de verbo. obliga. Alberi. in dictionario. verb. guarentare et Bitrien. verbo guarentigia. ꝛ Roderi. Suarez. in. l. post rẽ iudicatã. fol. cxviij. col. iij. ff. dõ re iudi. ¶ Et ad id qꝫ dicit Bal. in. l. non solum. §. necessitate. col. iij. C. de bonis qꝫ libe. qꝫ preceptum guarentigie factũ in filium familias sine consensu patris nõ obligat. quem refert ꝛ sequitur Cassan. in cõsuetudi. Burgundi. Rub. iiij. §. j. num. xlij. qõd hodie de iure regni est contrarium vt cõcludit. Suarez. in dicta. l. post rem. fol. clxv. in. §. quero an filius. ¶ Et vltra alios plura ad materiam guarentigij. describit Cassa. vbi supra. Rubri. xj. §. vj. nume. j. fol. cccxij. col. iiij. Boeri. decisi. ccxcv. Didac. ¶Perez. ¶ No. duos no. effectus quos habent instrumenta guarentigia quos alia instrumenta non habentia executionẽ paratã non habent. ¶Primus est. nam licet habemus de iure cõmuni qꝫ nullus creditor debet intrare domum defuncti debitoris necꝫ molestare familiã eius vel facere signari res eius ob debitum suum: imo contrarium facientes tã

Nota. Guarẽtigij 75 Effectus instrumenti guarẽtigij.

Universidad de Salamanca. BGH

dunt a debito suo ⁊ patiũtur alias penas de quibus in.l.fina.cum duabus authẽticis ibi positis. C. de sepul. viola. ⁊ habemus bodie
Lex regni. legem fori foro legum. lib. iiij. titu. xviij. l. fin. Tamen si aliquis est debitor mediãte instrumento executionem paratam habente non gaudebit hoc priuilegio. imo tale instrumẽtum guarentigium operatur etiam ne cadauer defuncti debitoris humetur si creditor hoc protesteturꝫ Dictum est notantum ⁊ singulare Ange. in auth. vt defuncti seu fune. eo. nõ iniurij. a credito. in princ. colla. v. q̃ est notandum maxime bodie pro limitatione dicte. l. fina. foro legum.

Pro optione antecis. ¶ Additio. ¶ Istam sententiam Ange. sequitur hic a autore quã rigurosam cristimo. Dixit notabi. Albertus brun. in tract. de interitu ⁊ perempti. conclusi. xv. nume. xcix. ⁊ Hippoli. in.l.fina li. nume. lxiiij. ff. de questio. ⁊ in Sing. cxcix. in fin. ⁊ pro hac parte facit. l. vij. tit. j. lib. j. ordina. in vers. E que el finado. ¶ Contrariũ tamen colligitur ex ecclesiastico. c. xxxviij. in
Lex regni. Contra autorem. mortuum prodnc lacheimas. ⁊ quasi dira incipe plorare: ⁊ secundum iudicium contege corpus illius. ⁊ non despicias sepulturam illi⁹. ⁊ tenet Didac. del castillo. in.l.xxx. Tauri. in parte gastos. vbi pro ista parte allegat.
Lex regni. l. xj. titu. xvj. lib. iij. ordin. vbi sepultura non denegatur defuncto excomunicato licet appellet opponens hanc exceptionem ne sepeliatur ⁊ istam cõtrariam tenet Salicet. in.l. j. nume. j. C. de sepulc. viola. ⁊ Guillelm. benedict. in. c. Rainuti⁹. verbo. mortuo ita q̃. j. nume. lvj. de testam. Roderic. suarez. in.l. post rem iudicatam. in. v. extensione ad.l. v.
Lex regni. Tolcti. fo. cxxv. col. iij. facit. l. xiij. tit. ix. par. ti. vij. vbi prohibetur sepultura defuncti impediri. propter debitũ pecuniariũ. ad idẽ. l. fina. titu. xiij. part. j. ⁊ l. fina. titu. xviij. libro. iiij. foro legum. ⁊ istam veriorem ⁊ secũdum legem misericordie esse puto. ¶ Cum reipublice expedire magie moxientes sepellire quã viuentes custodire receptum sit. a Baldo.
Athenienses in.l. final. C. de nego. gest. ⁊ Athenienses capite plectebant ducem non sepellientem mortuos. ⁊ etiam in hebreorum lege cauebatur
Lex hebreorum. in sepultum hostem ne relinquerent. vt videre licet a Cassan. in charbalogo glorie mundi. ij. part. considerat. v. ⁊ adde eundem in consuetudi. Burgund. fol. clxxiiij. col. ij. nume. x. ⁊ fol. cccxix. col. iiij. versi. cum heres teneatur. Didacus Perez. Salmantinus.

¶ Secundus ⁊ no. effectus est. nam habemus de iure cõmuni q̃ fideiussor antecẽ̃ solnat vel sit cõdemnatus etiam si obligetur p publicum instrumentum nõ potest agere cõtra debitorem principalem vt sibi vel creditori soluat vel cũ crimat ab obligatione fideiussoria vt plene trahit in.l. fideiussor p̃ venditore. ff. de fideiusso. ⁊ in.l. Luci⁹. ff. mãda. ⁊ in.l. si pro ea. C. mand. ⁊ habemus bodie. l. fori vt foro legum. lib. iij. titu. xix. l. viij. tamẽ bodie cum omnia instrumenta sint guarẽtigiata si tale fuerat instrumentum quod cõtineat paratam executionẽ sicut sententia. qõ talis fideiussor statim potest agere. ita tenet no. Bar. in. d.l. fideiussor pro vẽditore. arg. illius tex. ff. de fideiusso. q̃ certe est bene notandum pro limitatione tam iuris regni q̃ iuris cõmunis. reperio tamen. q̃ Ange. in. d.l. fideiussor. dicit se in hoc tenere contra Bar. ea ratione quia intercessionis tempore certum est q̃ incepi ab executiõe potest item fide iubendo promittit soluere ⁊ in fauorem debitoris intercedit omnimodo. vt in.l. inde bitum. ff. de condi. indebi. ⁊ in.l. tribus. ff. de vsufruct. earũ re. que vsu consu. quomodo ergo aget fideiussor secundum Angelum in continenti contrarium cum ad huc effectũ suum quodam modo non impleuerit. ergo ꝛc. vt in.l. incommodato. §. ficut. ff. commoda. decipetur enim reus beneficio amici sui fm Angel. in. d.l. fideiussor pro vẽditore. facit pro. Angel. contra Bar. quia cui mandatum est vt se obliget videtur mandatum vt soluat secundum q̃ not. Doctor. in. d.l. indebitũ. ¶ Facit etiã. q̃ heres grauatus a testatore vt p̃ aliquo fideiubeat. intelligitur etiã grauatus vt p̃ eo solnat. ⁊ isto casu singulari q̃ soluit nõ reperitur. ter. est singularis in. d.l. trib⁹ fm Bald. ibi ⁊ Angel. ⁊ moder. in. d.l. indebitũ. limitando. vt per Bal. in.l. vnica. §. ne autẽ. in. ij. q. C. de cadu. tollen. ⁊ cum opinione Ange. in articulo principali. cõtra Bar. in. d.l. fideiussor. trãsit simpliciter ibi Joan. de imo. nullo addito sed simpliciter referendo ⁊ sequendo Angel. cõtra Bar. Ego tamen teneo cum Bar. in dicta.l. fideiussor. Imo. q̃ fideiussor sicut potest agere contra debitorem principalem sententia cõtra eum lata ita potest agere. si sit obligatus in instrumento guarentigio.

¶ Additio. ¶ Adde Bart. Soci. i tract. fallẽ. i reg. 148. fideiussor cõtra. fallẽ. ij. vbi idẽ q̃ autor hic tenet ⁊

74 Dictum notatu. Barth.

Lex fori.

75

Guido papa dec. cxvij. Hippoli. in repeti. Rubri. ff. de fideiusso. q. xxj. congerentẽ plures casus in hoc. Cassa. in consue. Burgũ. Rubri. v. §. ij. nu. xxvij. fol. ccvij. ⁊ Antoni. de canari. in tracta. de executione instrumẽtorum. q. xlv. nu. lxxxij. in. vj. volu. tracta. diuersorum. Roderi. Suarez. in.l. post rẽ indicatã. §. vltim est. vlt. sed occurrit optimũ dubiũ. fol. 159. nu. 8. ff. de re iudic. Di. Perez.

76 ¶ Pro quo ego allego dictũ Cy. in simili. in.l. certũ. C. familie hercis. vbi dicit q̃ dict. l. certum. ⁊ ea que ibi tradũtur per gl. faciũt ad questionẽ mercatorum societatũ qui contrahũt ⁊ obligãtur. ⁊ volũt deducere anteq̃ restituant id in quo sunt obligati. nam videtur q̃ non possint per nota. ibi per gl. sed q̃ eis sit cauendũ vt ibi trahitur nisi essent iam condẽnati. subdit ibi Cy. q̃ cũ bodie in Italia fiãt instrumẽta continẽtia guarẽtigias q̃ habent paratã executionẽ posset dici idem. ac si iam condẽnatus esset ille qui sic contrafit. ⁊ per ea que ibi dicit Cy. videtur Bald. tenere ibi in. ij. col. cum Bar. hoc idem ⁊ cũ Bar. tenet expresse Bald. in.l. si pro ea. in. iij. col. versi. quarto quero. C. mãda. arg. eo-
77 rum que dixit Cy. in. d.l. certũ. ¶ Hoc idẽ ⁊ multũ clare tenet Bal. in.l. Inti⁹. in reportatis antiquis. ff. mãda. vbi dicit Bal. q̃ fideiussor perinde potest agere contra debitorem. pro quo fideiussit quãdo se obligauit in instrumẽto habẽti executionẽ paratam ac si fuisset condẽnatus. allegat notata per Cy. in. d.l. certũ. ⁊ Bart. in dict.l. fideiussor. ⁊ sic fideiussor in hoc dicto casu põt petere a debitore se liberari. neq̃ obstãt rationes Ange. quibus motus fuit contra Bart. in. d.l. fideiussor. ¶ Et prima: quia fideiussor certus ẽ incipi ab executione: quia licet hoc sit verũ. tamen cum vtroq̃ casu sit eadem ratio. scilicet quando condẽnatur ⁊ quando in instrumento guarentigio obligatur: ergo idẽ ius. vt in.l. illud. cũ vulgarib⁹. ff. ad legem aquili. premaxime cũ fideiussor tractet de dãno vitando. ipse vero debitor de lucro captando. neq̃ etiã obstat q̃ qui fideiubet videtur promitterere soluere ⁊ cui est mãdatum q̃ fideiubeat. videtur etiã mandatũ vt soluat: quia respondeo illud esse verũ quando ipse solnit anteq̃ condemnatur. nam si intelligeretur de solutione facta post condẽnationem esset contra dictã. l. si pro ea. cũ aliis superi⁹ allegatis. cum igitur tale instrumentum guarẽtigium habeat vim cõfessionis facte in iudicio. secundũ Bar. in.l. nõ factum. in fine. ff. de confess. ⁊ talis cõfessio indicialis hz executionẽ paratã tex. est in.l. i. ⁊ ibi Cy. ⁊ Bart. C. de confes. ergo ꝛc. ¶ Item habet vim sen 78
tentie diffinitiue tale instrumentũ. vt tenet Bar. in.l. i. §. in hac. pen. col. ff. cõmo. ⁊ in.l. vinũ. in antepen. col. ff. si cer. peta. cũ concordan. ergo habet effectũ diffinitiue. tam contra fideiussorẽ vt debitor pro condẽnato habitus agat contra debitorem q̃ vt ipse fideiussor sine aliquo alio processu patiatur executionẽ. premaxime q̃ bodie omnia instrumenta habent vim sentẽtie diffinitiue ex conuentione partium. vt clare apparet ex inspectione ipsorum instrumentorũ in quibus ante finem dicitur. q̃ sit habitũ dictum instrumentum tanq̃ sentẽtia diffinitiua a qua nõ fuisset appellatũ. ⁊ sic fuisset trãsacta in rem iudicatam. ⁊ talis cõtractus ex ipsa. vt dixi partium cõuentione legẽ assumpsit. vt in.l. j. §. si cõuenerit. ff. de posi. ⁊ q̃ dictus contract⁹ habeat vim sentẽtie diffinitiue. clare probat dicta lex regni. in prima legum recopila Lex regni.
tione. li. iij. titulo. viij. l. v. ibi dum dicit. (La cũplan ⁊ lleuen a deuida execucion ꝛc. Nec obstat tertia ratio Ang. in. d.l. fideiussor. cõtra Bar. ibi. in quãtũ dicit. quomodo ergo aget fideiussor incontinẽti contra reum. cũ adhuc officiũ suum quodãmodo non impleuerit: quia ad hoc potest respõderi: quia tenendo cũ Bar. potest dici. q̃ non incontinẽti debet agere fideiussor contra reum vt eũ liberet a dicta obligatione. imo post modicum tempus agere poterit secundum Bal. in. d.l. si pro ea. in. iiij. questione. q̃ erit arbitrarium cũ non sit a lege determinatum. in. l. j. §. j. ff. de iure delibe. cum similibus.

Casus multi in quib⁹ statur arbitrio iudicis

¶ Additio. ¶ Idẽ tz Jaso. in.l. iiij. §. cõdẽnatum. nu. xxxj. ff. de re iudi. ter. in. c. de causis. de offi. de lega. ⁊. c. fi. de transacti. ⁊ plures casus in quibus statur arbitrio iudicis. vi. per Bartho. Cassa. in consue. Burgun. Rubri. j. §. v. num. xvj. fol. xlij. ⁊ Tiraquell. in rep. l. si vnq̃. verbo. omnia. nu. xxx. C. de reuo. dona. Joa. neuiz. in silua nuptia. libro. v. nu. lxxxviij. vbi videbis ad saturitatem per eos. Dida. Perez.
¶ Nec obstat q̃ dicit Bar. in dicta.l. fide 79
iussor. q̃ statim debet agere: q̃ est intelligendum statim. i. post modicũ tẽpus arbitrio iudicis determinandum per text. in. §. omnis. instit. de verbo. obliga. vbi dicit tex. q̃ debitor pure confestim potest erigi. et exponit ibi glo. confestim. idest statim. tamen postea

Universidad de Salamanca. BGH

subdit. q̄ creditor licet possit agere cōtra principalem debitorem statim non tamen debet venire cū eo paratus in continenti. imo post aliquod temporis spacium iudicis arbitrio determinandum. vt in. l. q̄ dicimus. & in. l. ratum. ff. de solu. & ideo dixit Bart. in dicta. l. fideiussor. q̄ talis fideiussor sic obligatus statim potest agere ad differentiam alterius fideiussoris qui non fuisset obligatus mō guarentigionato qui non potest statim agere cōtra debitorem. imo debet stare talis fideiussor. de iure cōmuni diu in obligatiōe antecēdagat contra debitorem. vt no. in. d. l. si p̄ea. C. manda. & in dicta. l. Lucius. ff. eodem titulo. vel debet dic⁹ fideiussor simpliciter obligatus stare per annum antecēdagat contra debitorem. vt eum eximat ab obligatione fideiussoria. vt inquit dict. l. viii. lib. iii. titulo. xviij. fori legum. ¶ Tamen si talis fideiussor. se obligauerit per instrumentum habēs executionem paratam poterit agere contra suum debitorem ante. x. annos de iure communi. vel ante annū de iure regni post modicum tempus arbitrio iudicis determinādū. & istud voluit sentire Bald. in dict. l Luci⁹. vbi allegauit Bar. in dicta. l. fideiussor. in cuius contrarium ipse Bal. dixit l. d. l. si p̄ea. nec̄ finaliter vltima ratio Ang. in. d. l. fideiussor. in quantum dixit. Decideretur enim reus beneficio amici sui. si in continenti ageret cōtra eum: quia satis est dum in paucis consulatur amico. vt in. l. tutori. C. de nego. gest. nam satis fideiussor cōsulnit reo quia si ipse non fideiuberet pro eo creditor sibi non mutuasset vel alīs secū non cōtrariasset. ergo non debet prouidere reo taliter q̄ sibi noceat. vt in. l. preses. cū similibus. C. de seruit. & aqua. & sic teneo. vt dixi cum Bal. in dicta. l. certū. & in. l. si pro ea. & in dicta. l. Lucius. intelligēdo Bar. vt supra intelligitur. quod est notādū p̄ practica hodierna cum opinio Bar. & Bald. ex dispositione nostri regni inter ceteras obtineant principatum secundū eas est iudicandum cū nō sint cōmuniter rep̄bate.

Lex fori. 80

¶ Adde. ¶ q̄ ista. l. de qua hic fit mētio est in curiis d̄ Madrid anni. 1499. in. l. 37. & in genere refert eā additionator Jaso. in. l. quidam cum filium. in nu. xxxvij. ff. de verbo. & Baptist. a Sancto seueri. in tracta. de modo studendi. fol. iiij. col. iij. & Ferdinand. Loazes in repetitione. l. filiusfamilias. §. diui. col. xv. nume. xciij. ff. de lega. j. hodie tamen est. l. j. Tauri. ad finem annullans dispositionem predicte. legis de Madrid. Didacus Perez Selmantinus.

Lex regni.

81

¶ Adde tertium effectum quē habet guarentigia posita in publico instrumento. nam licet de iure habeamus. q̄ confessio extra iudicialis facta sine causa non obliget confitentem cum dicatur indiscreta eo q̄ non habet causam specialem in. l cum de indebito. §. fi. ff. de probatio. gl. magistra in. l. j. in fine. ff. de interro. actio. Bart. & alij. in. l. generaliter. C. de non nume. pecu. & in. l. cū talis. in fine. vbi etiā alij. C. de iuris & fac. igno.

¶ Adde. ¶ Joan. de anani. consi. xvij. nume. vij. & Hippoli. in. l. j. §. preterea. nume. xciij. ff. de questio. & singul. ccxix. & in singul. ccxlix. Cassa. in consuet. Burg. fol. cccxliij. col. ij. nume. x. Didacus Perez.

¶ Tamen hoc intelligitur singulariter verum nisi talis confessio fieret in instrumento guarentigionato seu cōfessionato: quia idē operatur ac si esset expressa causa. ita tenet signanter Bal. in. l. sicut. in. ij. nota. ibi inferēdo ex illo ter. C. de repu. here.

Nota.

¶ Adde. ¶ Quod istud dictum Baldi. refert & sequitur Felin. in. c. si cautio. nume. xv. de fide instru. Cassane. in consuetud. Burgundie. Rubri. xj. §. vj. nume. x. chart. ccclxiij. col. ij. Rodric. suarez in allega. l. post rem iudicatam. fol. cxx. col. iij. versic. tebis etiam menti. nu. viij. Didacus perez.

¶ Illud idem tenet Bald. in. l. ij. in vltima col. C. de execuū. rei iudi. ¶ Et est ratio secundum Bald. in dicta. l. sicut. quia confessus in iudicio etiam sine causa seu informiter habet pro condemnato. vt in dicta. l. sicut. et nota. gloss. in. l. j. in fine cum gloss. ff. de interoga. actio. & in. §. licet. in authen. de testibus. ¶ Ex quo in dicta. l. sicut. infert Bald. q̄ instrumentum guarentigiatum non requirit causam: quia est ibi preceptum notarij qui est iudex cartbularius. vt notat glo. in. l. j. ff. de iudi. & in. l. rem non nouam. C. de iudi. & sic cēsetur factum in iudicio. vt notatur per Ly. in. l. j. C. de confessis. in. ij. questione. & per Bart. in. l. possessio quoq̄. §. fina. ff. de acquiren. posse. & in. l. error. in. ij. col. C. de iuris & fac. igno. & in. l. non patetur. in fine. ff. de confessis. & expresse Bald. in. l. non aliter. ff. de adoptio. & Joan. de imo. in. l. ait pretor. in prin. ff. de re iudi. ergo contrarium instrumentum guarentigionatū nō pōt opponi exceptio q̄ non habet causam et q̄ est informe. ¶ Contrarium tenet Bal. in. l. si non sortē. in. §. j. in. ij. col. versi. sed an potest opponi exceptio. ff. de cōdi. inde. Possumus. cui Bald. sibi in hoc contrarium reducere ad cōcordiam hoc modo: quia quando ley consuetudo vel statutū disponit cōtra instrumentū publicū non admitti exceptionem nisi solutionis. & tunc procedat dictum Bal. positum in dicta. l. si nō sortē. §. j. & tūc dicta exceptio. scilicet q̄ instrumentū publicum est sine causa. potest opponi ex quo ex tenore instrumēti notorie de illa iudici cōstat. & sic videtur q̄ etiam ex officio suo possit repellere agentem qui videtur sine actione experiri. ex quo obligatio est inefficax. & notorie constat iudici ex tenore instrumēti & argumento eorum que habentur in. l. vbi pactum. C. de pactis. & in. l. si pupilli. §. videamus. ff. de nego. gest. & in. l. si vnus. §. pactus ne peteret. ff. de pactis.

Pro parte contraria.

Concordia Autoris.

Lex regni.

82

Lex fori.

¶ Additio. ¶ Agentem in iudicio absq̄ actione repellendū fore iudicis officio est sentētia Bart. post glo. ibi in. l. vbi pactū. in. ij. lectu. col. penul. C. de trāsacti. & in. l. rescriptū. §. si pacto. ij. oppos. ff. de pact. & in. l. si vnus. §. pactus. nu. xx. co. ij. Jaso. in. l. ei qui se. ff. de acquir. hereditā. Calca. cōsi. lxxv. nu. ij. singulariter Ludou. Ro. in. cōsi. lxvij. viso themate prenarrato. versic. vltimo hoc ipsum. vbi ad hoc allegat plura iura. glos. verb. absentia. in. c. j. §. j. de electio. libro. vi. & text. in pragma. fol. clxxv. col. iij. versi. Otrosi porque acaesce. & Feli. in. c. exceptionē. col. ij. de exception. et Bal. dum. de presc. prima princi. part. q. viij. nume. ij. Hippoli. in consi. xliij. nume. xxxiij. bonus casus in. l. veluti. ff. de verb. obliga. et in. c. j. de libel oblati. facit. l. vij. titu. j. lib. ij. fori. & l. v. titul. vij. libr. j. fori. ibi (Nole rescriba el alcalde.) Abb. in. c. dilecti. num. x. col. ij. de libell. oblatio. late per Philip. decium. in. l. omne. nume. iiij. cum sequē. ff. de offi. assesso. vbi ponit aliqua que debet facere iudex ex officio ne iudicium reddatur illusorium. & Bald. in. c. causam. in. j. nota de iudicijs. Hippoli. in con. xxxv. nu. ix. Dida. Perez.

84

¶ Pro quo facit quia non est verisimile q̄ ley consuetudo vel statutum voluerit repellere exceptionem. de qua notorie constat ex inspectione instrumenti. sed potius illam admittere argu. text. in. l. final. C. de edicto diui Adria. tollen. Sed vbi statutum disponeret. q̄ contra instrumentum guarētigie seu confessionatum non possit opponi exceptio nisi solutionis tunc videtur posse procedere dictum Bald. positum in dicta. l. sicut. C. de repu. hered. & in dicta. l. ij. C. de executio. rei iudi. nam cum in tale instrumento confitetur pars coram notario qui est iudex ordinarius. licet non habeat iurisdictionem contentiosam sed voluntariam vt supra dixi. & etiā no. in. l. fina. C. vbi & apud quem talis cōfessio velut facta coram iudice videtur habere vim confessionis iudicialis per ea que supra dixi. & similiter preceptum factum ipsi parti de soluendo per ipsum notarium videtur inducere actionem in factum velut factum a iudi. facit q̄ habetur in. l. fina. §. necessitate. C. de bonis q̄ liber. ideo videtur q̄ hoc casu licet appareat in instrumento stipulationem fuisse seu alium contractum sine causa. tamen quia confessus est contenta in instrumento vera esse. & sic se promisisse. & talis confessio habeat vim confessionis iudicialis. vt dictum est. que valet etiam sine causa & consequenter probatur obligatio. licet non appareat de causa per nota. in dicta. l. j. de interroga. actio. ideo videtur q̄ tunc dicta exceptio cause defficientis non admittatur. et hoc modo videtur q̄ possint dicta Bal. reduci ad concordiam Istam concordiam reperio in bijs terminis posuisse. Joa. de imo. in. l. fina. in. viij. col. versi. possimus reducere ipsum ad concordiam. ff. a quibus appel. non licet. quam videtur sequi dominus Alexan. in. l. finali. §. in computatione. in. vij. co. C. de iure delibe. & Jason maynus in dicta. l. fina. in. ij. col. versi. iiij. no. C. de repudi. here di. ¶ Ex supradictis infero primo limitationem ad. l. ij. §. circa. ff. de exceptiōe doli. & ad ea que notātur in dicta. l. generaliter. in quibus habetur q̄ stipulatio informis & sine cā patitur exceptionē talis cause deficientis.

83

¶ Adde. ¶ Jaso. in. l. filiusfamili. §. diui. col. j. in. ij. lectu. de lega. j. Socin. in tract. Fallentiarum. in regu. lxvij. Tiraquell. in repe. l. si vnq̄. verb. donatione largitus. nume. xlviij. C. de reuoc. dona. Anani. cō. xvij. nume. vij. Hippoli. in singul. ccxix. & singul. ccxlix. & in. l. j. §. preterea. vbi ponit multos casus qui non possunt fieri sine causa. in num. xciij. ff. de quest. ¶ Et intellige predictū text. in dicto. §. circa habere locum in stipulatione pura. non autem in conditionali cū euentus conditionis habeatur loco cause defficientis. ista est Paul. cast. declaratio ad dictum

Intellect. §. circa. l. ij.

Universidad de Salamanca. BGH

ter.in.l.Titio.in versi.item nota.nu.iij.col. ij.ff.de verbo.obliga.vbi Areti.Alexan.ꝛ Jaso.idem firmant.idemq; per plura ꝓbat Jaso.in.l.cum ad presens.versi.secundo no ta.col.j.ff.si cert.pet.a. Idem vicendum hodie de iure regni cum simplex promissio sit subrrogata in locum stipulationis produc atq; eundem effectum ex dispositione legis. iij.titu.viij.lib.iij. ordina.ꝛ est optima declaratio.vt promissio sine causa hodie non valeat.nisi in casu predicto. Didacus ꝑez. ¶ q illud est verū quando instrumentū publicum non habet guarentigiam seu executionem paratam.alis non poterat opponi dicta exceptio. ¶ Secundo infero limitationem ad ter.in dicta.l.cum de indebito. §. finali.ff.de probatio.que loquitur generaliter dicendo.q omnis cautio informis ꝛ indistincta non continet efficacem obligationē q ſ lud limitatur nisi talis cautio habeat executionem paratā.nam tūc perinde habetur ac si causam cōtineret. ¶ Tertio infero ad practicam nostri regni in quo de vsu ꝛ consuetudine omnia instrumenta sunt inguarētigiata ꝛ executionem paratā habentia qui vsus ꝛ consuetudo est approbatus per dictā legē regni.vt habetur in.j.legum cōpilatione.libro iij.titu.viij.l.v.q adeo instrumēta sunt mandanda executioni.non solum quādo cōtinēt causam obligationis:sed etiam si sunt informia ꝛ indiscreta.per dictum Bald. in dicta.l.fi.de edicto diui adria.ꝛ in dicta. l.iij. C.de executio.rei iudica.quod etiam probat dicta lex regni. ibi dum dicit. (Que las dichas iusticias las cumplan ꝛ lleuen a vendida execucion.)pondero(.execució.)ergo dicta lex loquitur de instrumentis guarentigiatis ꝛ paratas executiones habentibus. ergo ꝛc.neq; obstat.q posset aliquis dicere q dicta lex regni probat contrarium imo q loquatur solummodo de instrumentis ꝛ chartis publicis.vt probat ibi dum dicit(Chartas ꝛ otros contractos publicos ꝛc.)iunctis his que dixit Joan.de imo.in dicta.l.fina.a qui.apel.non licet. quia ad hoc respondeo ꝛ dico.q dicta verba.s.(Chartas ꝛ otros cōtratos publicos.)posita in prin.d.l.regni.intelliguntur ꝛ declarantur per inferiora vba posita in eadē.l.dum dicit. (Lleuen a vendida execucion.)nam vult dicere.d.l.q cōtra eius seu publica instrumenta executionē parata habētia mandētur executioni.ꝛ sic principium illius legis regie declaratur per inferiora verba.arg.ter.in.l.ſi seruus pluriū.§. ſi.ff.de lega.j. ¶ Nam verbum ambiguum positum in vno capitulo legis vel statuti declaratur per verba posita in alio.l. vtrum. in prin.ꝛ ibi Bar.Bald.ꝛ Ang.ad hoc no. ff.de pcti.here.l.quemadmodum.§.hec verba.ꝛ ibi Bar.ad hoc no.ſ.ad legē agl.Bal. in.c.secundo requiris.in vltima co.de appel. Et vnum statutum declaratur per aliud:secundū Bal.in.c.j.de prescrip.ꝛ in.l.omnes populi.in.rv.col.ff. de iusti.ꝛ iure. ¶ Et ſi est dubiū qua mēte aliquid sit factū inter vnos declaratur ex verbis prolatis in vltima voluntate.ter.est no.cū glo.in.l.vxori.§.fin. ff.de lega.iij.ꝛ ibi Bar. dicit q est nou⁹ casus. Facit in simili quia qſi volūtas testatoris est dubia pōt probari ꝛ declarari per aliā suam scripturam priuatā. puta per epistolā ter.habemus ꝛ exemplū in.l.alimēta. in.§.j. ꝛ ibi Bar.ad hoc no.ff.de alimē.ꝛ ciba.leg. facit.l.Nesennius.ff.de nego.gest. facit etiā. quia vna scriptura declaratur per aliam ali quando.vt in.l.ſi quis ex argentariis.§.ſi inti tiū.vbi Bal.not.ꝛ ibi dicunt moderni.ff.de edendo.no.Bald. in.c. auditis.in.ij.col.p illū ter.de prescrip.nā ſi dictaler regni nō intelligeretur de talibus instrumētis guarentigionatis nō diceret dicta ler.(Lleue a vendida execució) ¶ Imo q ſieret iudiciarij ꝑ cessus.ꝛ q ageretur via ordinaria.p ter.no. in.l.minor.xxv. annis cui fideicōmissum.ff. de mino.secūdo hoc ꝓbat.d.l. in quātū dicit q cōtra tale instrumētū nō oponatur nisi exceptio solutionis infra tēpus in dicta.l.positū probanda.vt ꝓbat ibi dū dicit. (E q las ſuſticias no lo dꝛē anſi fazer cūplir por paga o exceptiō.que los dichos deudores alegue ſaluo ſi faſta diez dias moſtraren la tal paga ꝛc.)que verba videntur concordare cum verbo q posuit Joan. de imo.in.d. l. ſi.ff.a quibus appel.nōlz.ꝛ Bal.in.d.l.ſi nō sortē. §.j.ff. de cōdi.inde. per que verba ipe verificant ꝛ exēplificāt dicta instrumenta guarēti gionata. Tertio hoc ꝓbat per dictā. l. regni in ſi. ibi dū dicit. (E cſto miſmo mādamos q̄ ſea enla ſentencia q̄ es paſſada en coſa juzgada.)per que clare ꝓbatur. qz. d. l. loq̄ns de instrumentis intelligitur de instrumentis habētibus executionem paratam.eo ipso q̄ dicta ler equipparat dicta instrumenta sententie que transiuit in rem iudicatam.ergo viſa eſt.d.l. loqui de talib⁹ instrumētis q̄ aſſimilātur ſentēcie.que trāſiuit in rē iudicatā.ꝛ ſic q̄ habēt executionē patā.vt ipa ſiſia: ſed ſentētia nō requirit cāſi.vt no.l.in ſūma

Ver.ambiguum.

Verba ambiguum.

Quid de iure regni.

Lex regni.

Lex regni.

Universidad de Salamanca. BGH

de re iudi.ꝛ in.c.ſicut.eo.titu.ꝛ in.c.cū Bertholdus.eod.titu. cum eodēmodo iſtrumēta de quibus dicta.l.loquitur non requirunt causam.ꝛ sic bodie non habebit locum dict. l.ij.§.circa.ff.de excep.doli. ꝛ text.in dicta.l. cum de indebito.§.ſi.ff.de proba. per consuetudinem nostri regni.d.l.regia. approbatā. imo qualitercūq; appareant dicta instrumēta guarentigiata modo cū cā mō sine cā. nihilomin⁹ mādabunt executioni. qd est notādum pro exēcutione dicte practice ꝛ dicte legis regni.et pro cōfirmatione supradicte exēcutionis adde ꝑet.de ancha.hec tenentem in expresso in.ca.canonum statuta.in.xvij.chart. versic.iuxta hoc membrum. de constitu. vbi ipse dicit.hec verba formalia.ꝛ ideo cōtra dictum instrumētum non possit opponi q̄ ſtipulatio eſt ſine causa ꝛc. quem allegat dōs Alexā. in dicto.§.in cōputatione. ¶ Adde predictis.q licet fideiussor non obligetur in duriorem causam q̄ ipse principalis se obligauit.vt in.l.grece.§.illud.ff.de fideiusso.

¶ Adde. ¶ Jaso. in.§. in personam. nu. xxxiiij. insti. de actio. ꝑet.aferra.in practica.in forma libelli. Cōtra plur.reos debēdi in gl.in parte.intercesserūt.nu.j.Hippol. in rep.Rubri.ff.de fideiusso.numer.ccxcj.et in consili.xxj.nume.lviij. Regia ler.vij.tit.xij. partit.v.text. etiam est.in.§.fideiussores ita. insti.de fideiusso. Fallit tamē ſi fideiussor iurauit. quia tunc in duriorem causam obligatur saltem vt principalis promissor. licet nō vt fideiussor. vt post Bart. tenet Bartho. Socin.in tracta.fallenti.regul.cxlvj.ꝛ tenet Marc.anto.vbi alios plures qui sunt huius sententie refert.in tracta.de virtute iuramēti.num.ij. Jaſ.in.l.ſi conuenerit. num.xiiij. ff.de iur.om.iudi. Joan.lup.in repe.ca. per vestras.§.fina.numer.xxxiiij.de donatio. inter vi.ꝛc. Et fallit etiam respectu fori in fideiussore clerici qui non gaudet priuilegio fori.secundum Bald.in.l.vnica.colu.fin.nu. xviij.C.de priuilegio dot. Fallit etiam in casu statim subiecto a autore ī isto eodē q̄ nu. xcj.ꝛ idem tenet Rod.Suarez in rep.l.post rem iudicatam.§.visum eſt supra. num.vij. chart.clir.ff.de re iudica. Didac⁹. ꝑez.

¶ Tamen si principalis est obligatur simpliciter in instrumento non habēti executionem paratam. fideiussor vero sit obligatus publico instrumento continenti in se capitulum guarentigie ita q̄ habeat paratam executionem sicut sententia nihilominus tamē dicta obligatio fideiussoris valebit: quia in hoc casu fideiussor nō est obligat⁹ in plus q̄ principalis:sed efficatius.vt in.l.j.ff.de fideiusso.ꝛ in.l.Marcellus.eo.titu.ꝛ in.l.ſi pupillus.ꝛ ibi no.ff.de verbo.obliga.ita tenet no. Bart.cum quo videtur ibi transire Ange. ꝛ Imo.in.l.hij qui.ff.de fideiusso.quod etiā no.pro exēcutione dicte legis regni.vt habeat locum etiam in fideiussore guarentigio modo obligato debitore pncipali simplicit obligato. ¶ Nota etiā pro exēcutione dicte legis regni. q̄ nō solū instrumētum guarētigiatū hz effectū parate executionis in pſona illius in quo hz originē obligatio. ſz etiā in pſona illi⁹ cui cōpeteret vtilis vigore illi⁹ instrumēti. q̄ apparet ex eo. nā dño lata ſnīa p̄ ꝑcuratore suo iurāte cōpetit vtil. tī dōs pōt petere executionē sentētie sicut ſi hz directā. vt in.l.ſi ꝑcurator.ff.d ꝑcu.ꝛ.ff.d re iudi.l.iiij. §.j.ꝛ.ij. ꝛ in.l.nā ꝛ postea.§.iusiurandi.ff. de iure iur.ita tz Bart.in.l.j.ff.de actio.ꝛ obli.

Nota.

Nota.

¶ Adde. ¶ q̄ bāc sentētiā Bar. in.l.j.ff.de actio. ꝛ oblig. nume.xxij.sequitur Jaſ. in.l.iij.ff.de acquir. possessio.nu.x. Di. ꝑe. ¶ Idē tz Bal.in.l.relegato nofs.in ſi. C.dō legatis.vbi sic inqt. ¶ Itē cedi pōt ius ſnle. vt.ff.famil.herc.l.ſi hoc iudicio. ꝛ ſi cedēs hz ius executionis cessionari⁹ habebit.ꝛ idē in legato facit ī ſiū q̄ dicit Bal.in.l.p diuersas. in.x.q.C.manda. ¶ Ubi dicit Bald.q ſi ex forma statuti debitor pōt capi ad petitionē creditoris q̄ eodē mō pōt capi ad inſtātiam cessionarij.quod est vtile ꝛ notādum. p exēcutione alteri⁹ legis.q̄ ē foro legū.lib.iij.ti.viij. l.ij.q̄ dicit q̄ quotiēs ad petitionē creditoris aliquis incarceratⁿ⁹ est creditor cōpellat dare alimenta eidem incarcerato indigenti.

Lex regni.

Lex regni.

¶ Adde. ¶ x.iiij.ti.xj.li.v. ordi. in q̄ habes dispositū q̄ creditor tenet debitori indigenti dare alimēta p nouē dies.ꝛ postea si voluerit.facit ter.in.l.ſi.C.de eroga.milita. annone lib.xj.q̄ inqt q̄ ſi qs incarceret ꝛ custodiat cā alicui⁹.ille cui⁹ cā est incarcerat⁹ debet soluere oēs expēsas.ad idē Bar.in.l. sanctū.nu.iij.ff.de re.diuiſio. Ange. in.§.ſi. insti.de actio.additio.ad Bal.i.l.qrīs liberi. super parte.glo. inducit. in nu.v.C.de testi. Anto.corset.in singu.verb.expensa.glo.in. l.vj.tit.viij.libr.j.foro legum. Jaſo.in.l.iiij. §.fina.num.xj.ff.de edendo.ꝛ in.l.ſi victum. numer.ij.ff.de re iudicat. q̄ est singulare ad multa.ꝛ in specie ad.l.j.titu.v.libro.iij.ordi.

Expensas.

Cessio bonorum.

¶ Hodie existens in carcere ꝓ debito iam liquidato siue per sententiam siue alias. velit siue nolit cedere bonis elapsis ser mẽsib⁹ ex legis dispositione cessio haberur pro facta per pragm.lxxx.secũdum formam.l.lxxviij. et.lxxix.inlib.pragma. licet dubitauerit aliquando Roderic.suarez.in.l.iiij.titu.delas gouiernos.lib.ij.foro legum.fol.ccvj. in.q. iij. Didacus ℔erez.

Lex regni.

¶ q etiam dicta ler habet locum incessiõario ad cuius petitionẽ talis debitor incarceratur.q est notandũ.sic etiam potest inferri ad extensionẽ.ter.in.l.vj.titu.xij.li.v.in prima legũ cõpilatione in qua cauetur. q debitor q nõ põt soluere creditori seruiat eidem creditori per tẽpus designatũ arbitrio iudicis cũ certa solẽnitate.de qua ibi q. d.l.non solũ habebit locũ in debitore cui cõpetit vire cta actio:ꝫ etiã in cessionario cui solum suo nomine cõpetit vtilis p id q dicit Bal.in.d. l.per diuersas.q reputat notãdũ. Supradictis etiã adde q p.d.l.v.ti.viij.lib. iij. in fin.

95 ¶ ℔ põt probari vnũ dictũ Bart.in.l. si cã cognita.C.de trãsac.vbi ipse dicit.quẽadmodũ sup eo q est iudicatũ. si sentẽtia trãsiut in rẽ iudicatã.nõ põt trãsigi. vt in.d.l. si cã cognita.ꝛ in.l.ꝛ post rẽ.in prin.ff. de trãs. ꝛ in.l.elegã.in ꝓn.ff.de cõdi.indebi.cũ trãsactio sit sup re dubia.vt in.l.j.ff. de trãsac. q est innẽta.vt sit litiũ finis.vt in.l.finis.C.de trãsac.ꝛ res iudicata facit rẽ liquidã ꝛ clarã. ita eodẽ mõ est in instrumẽto cõfessionato q habet execution̄e paratã sicut sententia.ita tꝫ Bar.in.d.l.si cã cognita.ꝛ in.d.l.elegãter.i prin.ita ẽt tꝫ Ange.in.d.l.j.ff.de trãsa.referũt ꝛ sequũt ℔aud ca.ꝛ Aler.ꝛ Jas.in.d. l.si cã cognita.q est verũ sm Ang.in.d.l.j. si cõtra tale instrumẽtũ guarẽtigiatũ nulla põt opponi exceptio:sed vbi aliquã opponi possibile est ꝛ an cõpetat dubitatur tũc bene põt trãsigi.sicut etiã sentẽtia lata.vt in.d.l.ꝛ post rẽ.q etiã clare probat.d.l.v.in.fi.vt supra dixi.vbi ssnia ꝛ instrnmẽtũ guarẽtigie eq parãtur.q etiã no.ꝓ certẽsione. d.l.v.seu p alio effectu dicti instrumenti guarentigiati.

96 ¶ Quarta differẽtia inter cõtractus ꝛ vltimas volũtates est:q in cõtractib⁹.gen⁹ masculinũ nõ cõcipit femininũ:q imputãdũ ẽ cõtrahẽtib⁹.quare apti⁹ legẽ nõ direrũt. vt in.l.veterib⁹.ff.ꝺ pact.ꝛ in.l.stipulatio ista.§. instipulatiõib⁹.ff.de vb.obli.tñ sec⁹ est in vltimis volũtatib⁹.vt in.l.si ita scriptũ.ff.de legꝫ.ij. ¶ Ex quo

97 infertur quo ad cõtract⁹.q si quis acq̃sierit emphiteosim ꝓ se ꝛ filijs nõ veniũt filie semine.dictũ fuit originale Guido.de suza.in.d. l.veterib⁹. p rõnẽ quã supra dixi quẽ refert ꝛ seqtur Archi.in.c.si quis suadẽte.xvij.q. iiij.ad quẽ in hac materia te mittũt.Canoniste inclemẽ.j.de electi.ꝛ Jo.de imo.vbi reputat hoc no.valde in.d.l.si ita scriptũ.ꝛ in cõmẽto.c.potuit.in vlti.co.de loca.ꝛ cõdu.vbi refert ita de facto consuluisse ꝛ in.l.cũ vir.ff. de cõdi.ꝛ demõ.Ludo.roma.in.l. ij. in prin. in.xvij.col.ff.de verbo.oblig. ꝛ in.l.ꝛꝫ si hac. §.manumittitur.ff.de in ius vocand.contrarium tamen tenet Bald.in.l.ij.in.ij.co.ꝛ ibi clarius Salice.in discursu. in.xvij. q. C. de iure emphi.q potest confirmari cum bonũ si argumentum de vltimis voluntatibus ad contractus ꝛ ecõtra.vt in.l.seruũ filij.cũ cõcordãtijs superius in primo nota.allegatis. ff.delega.j.sed in vltimis voluntatibus masculinum comprehendit femininum vt prediri: ergo.ꝛc.prima tamen opinio est verior ꝛ communior.

¶ Addítio.

¶ Nota istã questionẽ.ꝛ adde phisli.deci. idẽ tenentẽ in consi.567.in casu occurrenti.col. j.versic. vnde videmus.in lib.iiij. Quia appellatiõe filiorum non veniunt femine secundum cõmunem opinionem in contractibus. secundum Alexand.in.l.sed si hac.§.liberos.ff.ꝺ in ius voc.ꝛ Deci.in consi.cccxxxiij. col.fina.nume.xviij.secus appellatione liberorũ secũdũ eosdẽ vbi supra. Didacus ℔erez.

Femine nõ veniũt nomine filiorũ in cõtractibus.

98 ¶ ℔ro qua vltra predicta faciũt duo ℔rimũ quia ꝛꝫ appellatiõe filiorũ cõtineãtur nepotes.l.liberorũ.ff.de verbo.signi.tñ sec⁹ est in cõtractib⁹ per.d.l.veterib⁹. ita singulariter tenet Bar.in.d.l.liberorũ.in.v. col.ver. q̃d si appellatio filij ꝓferat a cõtrahẽtib⁹.et ideo Sali.per quattuor fundamẽta q̃ ibi videatis determinat in.l.ij.in.xxj. q. C. de iure ẽphi. q emphiteosis acquisita pro se et filijs nõ cõprehẽdit nepotẽ.q ẽ perpetuo no. idẽ tꝫ Jo.de imo.in.l.q of.in pe.col.vbi etiam alij moderni.ff.de verbo.obli.ꝛ in.l.cũ vir.ff. de cõdi.ꝛ demõ.ꝛ in.c.potuit. ad fi. de loca. ꝺ.Aler.in prima parte cõsi.cõsil. xcj. incipi põderatis bijs quib⁹ in themate fit mentio. in.vij.col.ver.preterea dict⁹ Albert⁹.ꝛ in.d. prima parte cõsiliorũ.cõsilio. ccxviij. incipi. cõsideratis verbis instrumenti concessionis facte ꝛc.in.v.col. in princi. ver. mouet⁹ primo.ꝛ Jason in.l.si quis id.q.in.vij.colu.in princi.ff.de in ius di. omni.iudi.

filiorũ appellatione nõ veniunt nepotes de proprietate sermonis.

¶ Addítio.

¶ Regularit̃ appellatiõe filiorum nõ veniũt nepotes glo.in.l.filij apellatione.ff.de verbo.signi. ꝛ in clemen.j.in verbo.liberi.de baptis. nec de proprietate sermonis sub nomine filiorum veniunt nepotes vt notat. Bar.in.l.liberorum.ff.de verbo.signi.late probat Deci cõ. 545.col.ij.versi.postremo in casu isto. li.iiij. Didacus ℔erez Salmantinus.

99 ¶ Secundo facit quia licet in vltimis volũtatibus.monasterium habeatur loco filij.vt in.c.in presentia.de probatio. ꝛ in. §. sed hoc in presenti.in aut.de sanctiss.epis.col.ir.aut. nisi rogati.vbi glo.ꝛ docto.C.ad Trebel. tñ secus est in contractibus secundũ Specu.in ti.de locato.§.nunc aliqua.v.crr.quẽ sequitur Bald.in.l.filiũ diximus.ff.de bijs qui sunt sui vel alie. iuri.trahitur in aut.ingressi.C.desacro sanct.eccl.hãc opinionẽ. ꝛ sic q dicta emphiteosis acquisita ꝓ se ꝛ filijs suis non cõprehendat filias tenuit Rapha. cuma.in cõsi.clxvj.incipi. Visa copia testamenti.in.j.col.ꝛ Ludo.ro.in cõsi.xxxv.incipi. Visa facti serie mihi proposita.ꝛ.d. Aler. in.l. sed si hac.§.liberos.vbi plene.ff.de inius vocan.ꝛ in prima parte consiliorũ cõsi. lxj.incipi. Super eo de quo queritur videlicet an si ab ecclesia.per totũ.vbi plenissime hoc disputauit.ꝛ in secũda parte cõsiliorũ.cõsil. cciij. incipi. Consideratis verbis dicte scripture. in.ij.col.ver.ꝛ similiter videmus.quã opinionẽ tanꝫ cõem sequitur Jas.in.l.si q̃s id q̃. post mediũ.in.vj.col.cũ sequẽtibus.ver.tertiodecimo.ff.de iurisd.omni.iudi. necꝫ obstat q valet argumẽtũ de vltimis voluntatibus ad cõtractus q põt respõderi:q hoc falsit in pñti casu cũ sit q̃d impugnetur cõtrahẽti quare legẽ apertius nõ dixit.per.d.l.veterib⁹.ita defendendo Jaso. cõmunẽ opi. rñdet ad dictũ obiectũ in.d.l.si quis id q.in fi.vj.col.

100 ¶ Vel alio mõ possumus respõdere ad q̃di ctũ obiectũ tenẽdo ꝛ substentãdo dictã cõem opi.q illud est verũ.q ꝓcedit argumẽtũ de vltimis volũtatibus ad cõtractus habet locũ q̃si appareat q est eadẽ rõ in vtroq;. sed vbi essemus in dubio maior presumitur rõ in vltimis volũtatibus quã in cõtractibus p.l. in testamẽtis.ff.de regu.iuri.in.c. cũ dilecti. extra de dona.cum plenior fiat interpretatio in vltimis voluntatibus quã in contractib⁹ per eadẽ iura.ꝛ trahitur per mo.in.l.fina.ff. de cõsti.prin. ¶ Infero quo ad vltimas vo

101 nota illatio luntates in quantum dixi.q masculinũ cõ-

prehendit femininũ.vnũ de quo ale vidi dubitari super testamẽto mihi ostẽso in quo cõtinebaꝫ q cũ quidã haberet filios ꝛ filias ex prima vroze nobili ꝛ secũdas nuptias cõtraxisset.ꝛ eodẽ mõ ex secũda vroze haberet filios ꝛ filias suũ cõdens in extremis testñ.dixit maximã demõstrans se habere affectionẽ ad filios ex ꝑma vroze q vltra legata in suo testõ relicta in quo filios ꝛ filias ex prima et secunda vroze vsiter beredes instituebat eos filios quos ex ꝑma habuit vroze meliorabat in tertia parte suorũ bonorũ mortuo testatore.cũ omnes filij ꝛ filie tã ex prima q̃ ex secũda vroze venissent ad diuisionẽ maxima contentio erat inter filios ꝛ filias ex prima vroze nã filij fratris dicebãt. q testator cũ dixit q meliorabit filios ex prima vroze q solum intellexit de filijs masculis.ꝛ sic q ipsi soli deberẽt habere dictã melioratione exclusis sororibus ex eodẽ patre ꝛ matre natis.sorores vero ꝛ sic filie habite ex primo matrimonio allegabãt.q cũ testator simpliciter locut⁹ est de filijs ex primo mrimonio habitis.nõ solũ intellexit de filijs masculis ꝛꝫ etiã de filiab⁹ feminis certe ꝓ supradicta põt ista.q.decidi.et q pro pte ipsarũ sororũ filiarũ testatoris sit iudicãdũ.cũ vt dixi in vltimis volũtatibus. genus masculinũ cõprehẽdat femininũ. ꝛ sic q dicta melioratio sit cõmunicãda inter filios tã masculos q̃ etiãfeminas ex ꝑma tñ modo habitas.ꝛ hoc per ter. vltra superiora iura in.l.si quis ita direrit.ꝛ.l.si quis filiab⁹. ff.de testa.ture.ꝛ in.l.j.ff.de verbo.signi.in.l. quisquis.ff.de verbo.signi.ꝛ in.l.j.C.de cõd. in certis.facit etiã pro hoc ter.in.l.q filiabus in prin.ff.delega.j.vbi dicit ter. q si legatũ est factũ filiabus venit ad tale legatũ.posthuma si de ea est facta mentio in aliqua parte testamenti.cum igitur testator primo filios ꝛ filias tam ex prima q̃ secũda vroze instituit beredes vniuersales ꝛ sic de dictis filiab⁹ ex prima vroze habitis fecit mentionẽ.ꝛ postea dixit q dictos filios ex prima vroze habitos meliorabat.videtur dicte filie vocate ad dictam melioratione per.d.l. qui filiabus.in prin.facit etiã pro hoc q tenet ℔aul.de ca. in dicta.l.qui filiabus.per eundẽ ter.q si testator legat filijs intelligitur legare filiabus si in aliqua parte testamenti de filiabus est facta mentio. quanto magis q etiam si de filiabus non fuisset facta expressa mentio in testamento nihilominus comprehenderẽtur filie femine sub dicto legato simplr relicto filijs ꝓ iura superius allegata vt tꝫ.d. Jaso.in.d.

Universidad de Salamanca. BGH

.l.qui filiabus.in princi.in.iij.colu. in princ. subdens q̄ in aduertenter ibi loquit ℙaul. de ca.ð quo doctores maxime.d.Aler.neq̄ Areti.fecerunt mentionem. subdens etiam q̄ dictum ℙaul. de cast.in duobus casibus posset saluari.de quibus ibi videatis p cū. facit etiā pro supradicta opinione: quia si quis substituat hijs verbis.q̄ si instituti moriātur absq̄ filijs legittimis vn⁹ succedat alteri. dicta substitutio nō intelligitur de filijs masculis tātum sed etiā de feminis. vt in terminis decidit Jo.an.in.c.Rainald⁹.de testa. & ibi etiā An.de butrio.in.ii.col.p iura superius allegata.refert & sequit.d.Aler.in.iii. parte cōsilior.consil.lv.in prin. ℙōderatis hijs q̄ in themate memorant.in vltima col.ver.pterea illa ẏba.quē refert & sequit Jason. in.d.l.qui filiab⁹.in prin.in.iiij.colu.& in.d.l.si quis id q̄.in.ij.colu.ff.de iurisdi.om.iudi. facit ēt tex.no.i.l.seru⁹.ff.de ẏbo.signi.vbi bene q̄ in tantū est vex q̄ in vltima volūtate masculinū cōcipit femininū etiā si de numero singulari trāseat ad plurale vel econtra. vt q̄ dicat filio & filijs adhuc sub masculino venit femininum.& de intellectu.d.l.seruus. vide p.d. Signorolū de homodeis in consi. clxriij. incipi. Testator in suo solēni testamēto.in.iij.& pe.& vltima.col.cū se. quē refert & sequitur Jaso. in.d.l.si quis id q̄. in.ij.col.

102 ¶ Ex supradictis infertur quinta dīa inē cōtractus & vltimas volūtates q̄ in vltimis voluntatibus fit latior & plenior interpretatio q̄ in contractibus. vt in.l.in testamētis. ff.de regul.iuris.c.cum dilecti.de dona. Circa hoc est opere precium videre que sit ratio diuersitatis. Alberic.in.l.fina.in.v.colu.de constit. principum. assignat istam rationem que est magis persuasiua q̄ vrgens.scilicet q̄ contractus proprie est vltro citroq̄ obligatorius. vt in.l.labeo.§. contractum.ff. de verbo.signifi. quia ergo tractatur de preiudicio vtriusq̄ visum ē satis legi q̄ fieret plena interpretatio: sed in vltimis voluntatib⁹ ex vnius voluntate lex facit pleniorem interpretationem dicto.ca.cum dilecti.sed in pncipe:quia est superior cunctis et sic debet esse liberalior.vt in.ca. primo de donat. lex facit plenissimam interpretationem. cum qua ratione transit ibi dominus Jason. in.vj.col.

103 ¶ Infertur etiam ex predictis serta differentia:quia in vltimis voluntatibus appellatione filiorum veniunt nepotes.l. liberor̄. ff.de verbo signifīca.secus est in contractib⁹. vt supra exemplificaui.

Infertur.

¶Additio.

¶ Supple supra nume.rcviii. vers. pmum quia licet.

Dec. in.l.in testamentis. nume.v.ff.de regul.iur. quod & alibi pro intellectu.l. Tauri.rrii.dixi. Didacus ℙerez.

¶ Infertur ex predictis septima differētia quia in vltimis volūtatibus monasteriū habeb̄ loco filij. secus est in cōtractib⁹ p iura superi⁹ allegata ad corroborationē ārte dīe.

¶Additio.

¶ Suple. in nu. rcix. versic. secundo facit. ¶ Et ān do etiam in vltimis voluntatibus monasterium loco filij non habeatur. vide Dec. in consil.cclix.libro.ij. verfic. circa primum. et q̄ monasterium habetur loco filij est text. & ibi Jason.colu.j.in auth.si qua mulier.C.ð sacrosanct. eccles. & idem Jason. in.l.si ita quis promisserit.§.ea. colu. iiij.ff.de verbor. obliga. Sed hoc procedit in vltimis voluntatibus secus in contractibus secūdū eūdem Jas.in.l.q̄ de legato.nu.rvj.ff.de le.j.vbi ponit decē & octo differētias inē cōtract⁹.& vltimas voluntates. & plures ponit in.l.pactum inter beredem.ff.de pact.vbi in num.iiij.posuit istam differentiam. Didacus ℙerez.

Differentie inter cōtractus et vltimas voluntates.

104 ¶ Octaua dīa quia in vltimis volūtatib⁹ cōcesso vno videtur cōcedi aliud sine quo cōcessum non haberet effectum.l.illud.& l.pro herede.§.si.cū glo.ff.de acqui.here.secus in cōtractib⁹.vt p3 ex distinctione Bart.in.l.i. ff.de serui.lega. & hoc quādo debet fieri ertē sio.de vna re ad aliā.secus si de vna persona ad aliā: quia a daliā bene fieri debet ertēsio si aliter dispositio non possit habere effectū. l.si stipulatus fuerim abste. & ibi Bart.ff.de verbo.obliga. ¶ Nona dīa est.quia in debito in diem vel sub conditione in vltima voluntate indistincte cauetur toto titulo. vt legato nomi.caue.secus est in contractibus ni si noua causa suspictionis superuenerit. ita loquitur lex.in omnibus.ff.de iudi.secundū Bar.& doctores.in.l.ii.in.prin. cum concordantijs.ff.solut.matrimo. ¶ ℙro expeditione huius primi nota. est videndum et est pulcherum & quottidianum dubium nūquid testator in testamēto posit prohibere diuisionem in perpetuum fieri inter beredes.

105

106

¶Additio.

¶ Dunc passum ambiguum vtilē & quottidianū iquit Jason.vbi de eo optime loquitur. in.l.si nō sortem.§.si centum. col.ij.nu.v.ff.de condi.

indebi.de quo optime per Dec.in.ō.cclxv. col.ij.in.lib.j. Ludoui.gomesii.in. §. quedā. nu.xv.de actio. Rip. in.l.nemo potest. col. iii.versicu.v.infertur nume. xx.ff. de lega.j. Nicola.boeri.aurea decisi.lxxxvij. vbi vide. & per Ferdinand.gomez.in.l.xxv. nu. xlv ij. fol.clv.col.iij.in legibus Tauri.& per nostrū autbo. in repeti. l. vnum ex familia. §.sed si fundum.nume.clxxvj.ff. de lega.ij. Didac⁹ ℙerez Salmantinus.

Testator ordinare non pōt vt ppe. tuo heredes cogāt in cōmunione remanere.

¶ Nam q̄ testator possit ad tempus prohibere & mandare heredibus q̄ non diuidant bona hereditaria in hoc nemo discrepat per tex.in.l.iiij.in principio.ff.de condi.instit.vbi Bald. & Angel. dicunt probari. q̄ testator potest prohibere heredes ne vsq̄ ad certum tempus diuidant.& ibi dicit Ange.se sepius de hoc fuisse interrogatum. & ita sepius per illum tex. respondisse. idem tenet ℙaul. de castro. Alexand.& Jason.in.l. si non sortē. §.si centum.ff. de condi.indebi. & Bartbo. in.l.quintus.ff.de annu. lega. sed q̄ testator possit prohibere imperpetuum fieri talem diuisionem maximū dubium est in quo ℙaul. de cast.in dicto.§.si cētum.determinat q̄ nō. & hoc per regulam huius text. in qua habetur q̄ licitum est arguere de cōtractibus ad vltimas voluntates. sed sic est in contractibus talis conuentio non valet.vt in.l.in hoc iudicium.§.si conueniat.ff.commu.diui.ita neq̄ in vltima voluntate cōtrarium in hoc in terminis tenet dominus Alexand. in. §. si centum.motus per glos.claram in.l. fina. C. commun. diui. & quia videtur de mente Bartbo.in.l.si conuenerit. in fine.C.pro socio. ¶ Dum presupponit Bartb.valere preceptum testatoris factum filijs ne inter se diuidant mouetur etiam quia ista cēsetur prohibitio alienationis.l.si pupillorum. in principio.ff.de rebus eorum.vnde testator potest eum cum causa perpetuo prohibere ne bona alienentur.l. filiusfamil.§.diui.ff.de legatis. j. & l.quotiens. C. de fideicommiss. neq̄ obstat dicta.l.in hoc iudicium.§.si conuenerit.quia respondet q̄ potentior est prohibitio testatoris quam cōtrahentiū.l.ea lege.C. de cōd.ob cau.l.si ita quis.§.ea lege. vbi plene no.ff.de verbo.obliga.passus iste est quottidianus & vtilis secundū Jaso.in.d.§.si cētum.vbi ipse habet eū pro ābiguo.& ibi tenet primā opinionem ℙaul. de ca.quā dicit cōfulendo tenuisse Alexan. sibi contrarius in consi.cccclxxv.incipien. Circa primū dubiū quo queritur an magister augustinus.in.iij. col.quod est in.iiij.parte consiliorum consil. xxj.in ver.pro hoc etiā bene facit cum si.motus quia si per cōtractum fieri nō potuit. dicto.§.si conueniat. certe nec per quasi contractum additionis hereditatis cum obligatio qua astringuntur heredes ad obseruantiam conuentorum in testamēto procedat a quasi contractu additionis hereditatis.l. ex maleficijs.§.heres.ff.de action. & obligati. l. apud Julianum.§.fina.vbi notat Bartbo. ff.ex quib⁹ cau.in posse.ea. ¶ ℙro ista parte facit quia cum in in hac materia & in hoc proposito non reperiatur differentia procedet argumentū de contractibus ad vltimas voluntates.& istam opinionem sequitur dīs Jason.in dicto.§.si centum.per supradicta & quia equior sibi videtur attento q̄ commu nio solet discordias parere precipue inter fratres.l.cum pater.§.dulcissimis.ff.de lega.ij. l.in re communi. & ibi ad hoc notat Flozia. ff.de serui.vrba.predi.& in.l.ii.quando & quibus quar.pars debe.lib.x.& autoritate Bartho.in dicta.l.si conuenerit.in fi.est intelligēda secundum Jaso.in dicto.§.si centū.quando probitio erat ad certum tempus non in perpetuū pro vt ipsemet dicit in dict.l.quintus. ¶ Credo tamen q̄.d. Alexand.posset reduci ad concordiam hoc modo distinguendo:quia aut loquimur in heredibus extraneis quibus non debetur legittima seu in filijs vel alijs descendentibus quibus legittima debetur & in rebus que fuerūt ipsis filijs & in rebus legittimā eorū tāgētibus. ¶ ℙrimo casu dici q̄ testator instituēdo extraneos vel filios non solum in legittima eis debita: sed etiā vltra potest dictos extraneos prohibere ne dicta bona in quibus sunt instituti diuidāt in perpetuū.& filios etiam ne diuidant bona que eis vltra legittimam relinquit testator.& est ratio:quia cum dicti extranei seu filij sunt a testatore honorati in dictis rebus nimirum q̄ possit eos onerare.l.ab eo.C.de fideicom. & l.cum filius.vbi.d. Aler.late.ff.de lega.j. nam si dictos extraneos seu filios in rebus sibi relictis vltra legittimam poterat grauare vt alij eas restituerent & sic eos omnimodo priuari a fortiori potest eos grauare minis onerando.s.prohibendo eos ne alinent quia cum eidē testatori cōceditur q̄ est magis.ergo a fortiori q̄ est min⁹. vt in.l.cui pacto.ff.ð seruis ex portā.& in regula plus.& in regula cui.ff.de regu.iuris.li.vj.neq̄ obstat. dict.§.si cōuenerit:quia vt supra dictum est ibi loquitur de prohibitione cōtrahentium:

108

Cōmunis.

Concordia notabilis nostri autoris.

109

Universidad de Salamanca. BGH

hic vero loquimur in ꝓhibitione testatoris: que potentior est ipsa ꝓhibitione contrabẽtium per dict.l.ea lege.superius allega.ꝛ ita potest intelligi dictum.d.Alera.positi in.d.
110 §.si centum. ¶ Secundo casu quãdo loquimur de filijs et respectu tãtum legittime eis debite.dico tale preceptum testatoris nõ valere ꝙ probo per sequẽtia quia aut tale preceptum testatoris de nõ dividendo est nudũ a causa ꝛ a persona.ꝛ nihil valet.ter.est in.l. filiusfamilias.§.diui.ff. de leg.i.ꝛ in.l. pater filium.§. Julianus agrippa.ff.de legat.iii.ꝛ in.l.lucius.cod.titu.ꝛ est ratio:qꝛ tale preceptum nudum censetur potius consilium qõ nemo sequitur.vt in.l.ij.§.fi.ff.mandat. vt trahitur etiam in.l.cum pater.§. mando. ff.de le.ij.ꝛ in.l.quintus. circa fi.ff.de annu. lega.ꝛ in.l.ticio centum. in princi.ff.de cõdi. ꝛ demon.aut tale preceptum non est nudum a causa.ꝛ adhuc dico ꝙ non valeret. ꝙ patet quia tale preceptum de non dividẽdo cẽsetur prohibitio alienationis. vt in dicta.l.si pupillorum.in princi.ff.de reb.eoꝝ.vt supra dictum est. et preceptum testatoris etiam cũ causa in preiudicium creditorum nõ valet. vt in.d.§.diui.ſz sic est ꝙ filij l sua legittima dicunt creditores.vt ẽ glo.no.in.l.si quis legatũ. in.§.fi.ꝛ ibi Bar.ff.de falsis. cũ legittima filij cẽseat es alienũ.l. Papinianus.§.si quis impubes.ff.de inoffi.testa.Bal. in.l.ij. circa fi.C.ꝺ libe. ꝑte.ꝛ in.l.quãꝯ.C.ad legẽ fal.d.Alerã. in.l.si debitor.ff.ad.l.falc.ergo talis prohibitio testatoris respectu legittime nõ dividẽde ꝛ sic nõ alienãde.ſz cõtinuat causam nõ valebit.ꝛ sic subtiliter diceret ꝙ filij in legittima nõ ẽ creditor ſz quasi ꝙ glo.in.l. j.C.ꝺ iur.ꝛ fac.igno.quã gl. multũ notauit. ibi.Bar.Bald.Ly.Bald.ꝛ alij in.l.iuris ignorãtiã.C.qui admi.Rud.ro. in.cõs.crrv. qõ incipit.Mꝫ ꝛ soror ꝑdicte.ꝛ eam reputat singularẽ Pau.de ca.in.d.l.iuris ignoran. sed habes cõcordãtẽ. in.l.si duo.ff. de acquirere.ꝛ est ter. in.l.fin.§.sin aũt perpetuas.in verbo.quasi debito.C.de cura.furi.ꝛ ter. in. l.ꝛ quia.in verbo quasi debita.ff.pro so.ꝛ tenet Bar.in dicta.l.si quis legatum.§.fi.

¶Additio. ¶ Adde eũdem Authorem Didacum de Segura.in Repetitione.l.iij.§.fina. versicu. nullis rationibus.numer.crv.ff.de liberis.ꝛ posthu. et ibi in additione vtimus. Didacus Perez Salmantinus.

111 ¶ Respondetur dupliciter. Primo quia istud tollitur per illud quod subdit ter. in.d. §.diui.de fisco.nã ꝓmo dixerat. ꝙ testator ꝓ suam prohibitionẽ alienandi factã cũ causa nõ põt ꝓiudicare creditoribus.qꝛ talia bona nõ obstãte dicta prohibitione alienant.et postea subdit de fisco. Secõ ꝛ aptius hoc ꝓbatur:qꝛ.d.§.diui. loquit in ẽſi creditorib⁹ probat ꝑ illũ qõ ꝛz Bar.l.d.§.diui.in.ſi.q. post Jaco.ꝺ are.vbi vult ꝙ res ꝓhibite alienari respectu certe ꝓsone vl cause. ꝓſit tñ alienari respectu dotis vl donationis ꝓpter nuptias. ¶ Et tñ etiam dos dicitur solui quasi uz
debita.vt est gl. no.in.l.mulier.§.cũ proponeretur.in glo.fina.ff.ad Trebel.ꝛ dos ꝛ legittima equiparantur cum dos succedat loco legittime.vt per Bar. in.l. ticio centum. §.ticio genero.cum suis concordantijs.ff.de conditio.ꝛ demon.

¶Adde. ¶ Eundem Authorẽ. in rep.l.coheredi.§. cum filie.col.xlvj. nu. crrv.ff. de vulga.ꝛ pupilla. Nico.euerar. in locis legalibus.c.rrir. Boeri.aurea. decis.lxij.nu. vj.ꝛ decis.clxij.nu.xj. Didacus Perez.

¶ Et ꝙ preceptum testatoris de non alie- Nota.
nando respectu legittime etiam cum causa non valeat est expressa ꝛ not. determinatio. do. Jasonis in dicto.§.diui.in.iij.colu. et ꝙ dicta prohibitio non valeat probat subtiliter hoc modo.nam testator prohibendo suis filijs ne dividant.ꝛ sic vt non alienẽt ꝛ prohibendo vni videtur facere hoc in fauorem alterius ꝛ propter suam causam ecõtra prohibẽdo alteri ne dividat videtur similiter facere fauore alterius ꝛ propter sui causam. ꝛ sic ille in cuius fauore fit dicta prohibitio videtur vocatus per fideicommissum.vt probat text. in dicto.§.diui. in verbo cõmissarij.

¶ Sed fideicommissum est grauamen. vt 113
in.l.coheredi.§. cum filie. cum similibus.ff. fideicommissum.
de vulga. substitu. et omne grauamem ipso iure reijcitur de legittima. vt in.l.quoniam in prioribus. ꝛ in.l.scimus.§.cum autem. C. de inofficio.testamen. igitur ꝛ ꝙ talis prohibitio censeatur etiam onus respectu legittime.facit text⁹ in.l.semine.§.illud.ꝛ.§.fina. C.de secundis nuptijs. vbi ille solus dicitur habere rem pleno iure qui eam libere alienare potest. et filius ꝺꝫ habere legittimã plenã omni respectu.vt in auth.de tri. ꝛ semi.§.j.ꝛ ibi no.col.iii. ergo nõ põt negari quin ꝓhibitio diuisionis.ꝛ sic alienationis sit grauamẽ aliquo modo minuẽs legittimã. ꝛ per conse quẽs tollitur de medio ipso iure per iura su

perius allegata.ita tenet solemniter Frã.de arc.in consil.xix.incipienti. Et facto presupponitur.in.ij.col.quem refert ꝛ sequitur Jason.in dicto.§. diui. ꝛ sic modo dicamus. ꝙ dicta prohibitio diuisionis est facta non fauore vnius fratris sed alterius.ꝛ tunc est fideicommissum ꝙ a legittima reiscitur. vt dixi aut fuit facta fauore ipsius prohibiti dividere.ꝛ tunc stat regula.ꝙ tale preceptũ tãꝯ nudũ non valet:quia quilibet fauori suo potest renunciare.l. si quis in conscribendo. cũ vulga.C.de pactis.ꝛ sic isto secundo casu tale preceptum testatoris.ꝙ filij nõ dividãt dicta bona:imo ꝙ perpetuo stent in cõmunione respectu ipsius legittime.dico non valere per rationes supradictas.ꝛ ita potest intelligi dictũ.d.Aler.positum in tertia.parte cõsiliorũ cõsi.crj.superius allegato.ꝛ sic nõ erit sibi contrarius.d.Aler.propter dictã cõcordiam q̃ certe mihi multũ placet:ſz ꝑ aliquẽ neꝯ antiquorũ neꝯ modernorũ scriptũ re-
114 periã posset dari alia cõcordia. ¶ Et ꝙ adhuc dicamus ꝙ possit dari casus vbi etiã in legittima valeat preceptũ testatoris de ea nõ dividẽda. Verbi gratia.si filij instituti essent pupilli vel minores ꝛ a patre suo essent prohibiti alicare bona in qb⁹ fuerũt instituti.quo casu videtur ꝙ valeret prohibitio testatoris in fauorem ipsorum pupillorũ vel minorum cui fauori minores renunciare non possunt. vt probatur in.l.ij.C.de vsucap.pro empto.

115 ¶ Item si ponamus filios ẽꝯ uis maiores prodigos vel saltem homines qui nõ medio criter possint administrare res suas.nã tunc videtur ꝙ valet talis prohibitio diuisionis. ita ꝙ impediat diuisionẽ fieri vt probat ter. singularis in.d.l.ticio centũ.in prin.in verb. (parũ industriosus) secundũ lecturã quam sensit ibi glo.ꝛ Bar.ibi.in.d.§.licet istũ intellectũ nõ sequatur.tñ istũ approbat Joã. de imo.vt robiꝯ reprobata so.Bar.vt ibi per eum.ꝛ sicut tale preceptũ videtur valere vltra legittimam.ita etiã videtur valere respectu legittime quia mod⁹ vel dilatio si apponitur in fauorẽ filij nõ reiscitur de medio ꝙ. d.l.quoniã in prioribus.illa enim tenet in eo ꝙ apponitur in grauamem filiorũ nõ in eo ꝙ in eorũ fauorẽ.vt inquit Bart.in.l.cũ ex filio.in princi.ff.de vulga.ꝛ pupilla.substi.ꝛ Bald.ꝛ alij.in.l.filius matrẽ.C.de inoffi. testa.ꝛ sic in supradictis exemplis posset saluari dictum.d.Alerã.in dicto.§.si centũ. Sed certe in tantũ dico ꝙ talis prohibitio diuisionis respectu ipsius legittime nõ valet ꝙ etiã in dictis casib⁹. vbi videtur verti fauor filiorũ non valet.nam sicut filiũ non posse alienare esse vtile filijs.ita ẽt stãte vtilitate posset in futurũ esset dãnosum eis. vnde qñ modus qui apponitur a testatore posset se habere ad fauorẽ ꝛ ad grauamẽ.tũc reiscitur ar. ter.in.§. vnde in his.insti.de auto.tuto.vt tenet no.Bart.in terminis in.d.l.cũ ex filio.ꝑ allegata.refert ꝛ sequitur Fran.de are.in dicto cõsilio.xix.vnde in hoc passu cõcludo ꝙ in nullum casum prohibitio diuisionis ꝛ sic alienatiõis afficeret legittimã filiorũ quin libere possint dividere quocũcuꝯ mõ ꝛ qcũcuꝯ volũt nõobstãte ꝑcepto testatoris. ¶ Posſettũ dici vnum ꝛ esset no.ꝙ licet non valeat 116 Nota.
dicta prohibitio testatoris de qua supradictũ est.ꝙ si omnia bona que pater habet habuit ex mercede seu donatione facta a principe in quibus bonis sibi donatis filios heredes instituit eos que prohibuit dicta bona dividere. imo ꝙ starent perpetuo in communione. ꝙ talis prohibitio valuisset per vnam.l.stili. cerrriiij.vbi habetur ꝙ licet non possit ꝺ bonis suis relinquere extraneis vltra quintam partem bonorũ.qꝛ si pater habeat aliquod ꝑdium.sibi donatum a principe qđlibet potest relinquere cui voluerit vltra tertiam ꝛ quintum. si igitur dicta bona potest relinquere extraneo quem non est dubium posse gratiari.vt in.l.ab eo.cum vulga. C. de fideicõmi. ergo eodem modo ꝛ filiꝰ gratiabitur in hoc. vt non dividat.vt supra de extraneo penit⁹ dixi.ꝛ ita bodie in hoc casu posset etiam saluari dictum.d.Alexan. ¶ Adde etiam ꝙ Aduerte.
non valet cõuentio inita inter fratres ꝙ neuter fratrũ certa bona neꝯ inter vivos neꝯ in vltima voluntate possint dividere per. dicto.§.si conuenerit.secundum Rudo.roma. in consi.xiij.incipi. Idem videtur mihi de iure concludendum. ¶ Adeo ꝙ etiam si ta- 117
lis conuentio sit corroborata iuramento de nunqꝯ dividendo non valet.vt consuluit dominus Alexand.in secunda parte consiliorum consi.xviij.incipi. Clisis capitulis inter prefatos magnificos.per totum.

¶Adde. ¶ Imo firmari iuramẽto.pactum de nõ dividẽdo secundũ Corne.consi. Contra au torem.
xiij.pen.col.lib.iiij.ꝛ Jaso.in.l.si non sortẽ. §.si certum.col.iij.nume.vij.ff.de cõdi. indebiti.ꝛ Rudo.gomesi.in.§.quedam.nu.xvij. instit.de actioni. Didacus Perez.

¶ Per id ꝙ in simili ꝛz gl. singularis in. c. fi.in verbo.renocatis.de procurat.in.vj.

Universidad de Salamanca. BGH

Adde. ¶ Pro sententia predicte.glo.Felin.in.c.si diligẽti.nu.xxxij.ð prese. Jaso.in.l.si ita quis.§.ea lege.nume.xxv. ff. de verbo.obliga.ꝛ in.l. ¶Pomponius.§.duob⁹. nu.x.ff.de iure iur. Somesl.in.§. itẽ si quis postulante.nu.xxxvj.ꝛ in.§.quedam.nume. xvj.insti.de actio.docto.domi. Dida.conar ruuias. in suo epitome. chart.xlij.nume.ix. Didacus ¶Perez.

¶ Limita tñ.d.§.si cõuenerit.quando cõuẽ tũ esset ne vllo vnq̃ tpe diuidatur.sec⁹ si dictũ esset q̃ in perpetuũ stent in cõmunione nã valeret ꝛ intelligitur in perpetuum.idest quousq̃ alter eorũ viuat.l.j. cum glo.iũcta. l.nemo.ff.p̃ socio. ita limitat Florianus in dicto.§.si conuenerit.quem refert ꝛ sequitur Jason.in dicto. §. si certum. sic etiam valeret conuentio partium vel laudum arbitratoris q̃ toto tempore contrahentium non liceat diuidere secundũ.d.Alexan.in.v.parte cõsiliorũ cõsi.lix incipi. Viso themate predicto.in vltima col. Nota tamen vnum casum in quo quis compellitur stare in cõmunione in.l.fina.ff.de alie.iudi.mu.causa fac. vbi ratione prohibite alienationis in potentiorem vnum consortium non potest ampli⁹ agere diuisorio iudicio quem ter. in dicta.l. fina.dicit ibi Bar.se alibi non scire.ꝛ Bal. ibidem reputat illum singularẽ. ¶ Nota secundo ex isto ter.q̃ debitor speciei eius interitu liberatur concordantie sunt in glo. Rõ buius est:quia impossibilium nulla est obligatio.vt in regula.impossibilium.ꝛ in.§. impossibilis.insti de inuti.stipulatio.l.impossibilis.ff.de verbo.obligatio.glo.magistra.et ibi Barth.in.l.j.ff.de condi.institutio. Sed in casu nostro licet tempore contractus obligationis obligatio esset possibilis.tamẽ quia postea redacta est ad impossibilitatem quia non potest reddi idemliberatur debitor eius defectu. Istã rationẽ probat ter in.l.eũ qui. §.fina.in ratione sui.ff.de verborum obligatio.licet possit responderi q̃ ibi loquitur quãdo res deficit ante cuentum cõditionis. ꝛ sic anteq̃ debitor obligaretur sed sustinẽdo potest dici. q̃ terr. se fundat ibi super isto fundamento.s.quia obligatio speciei non potest consistere sine specie. vt ibi sentit ¶Paul. de cast.declarando illum ter.ꝛ melius ꝛclarius in. l. quoticns cam declarando.ff.de noua. banc rationem ad istud nota. ponit Jason in.l.q̃ te.in prin.j.col.ff. si certum peta. licet eam non fundet per ter.in dicta.l. eum qui.

118 Debitor speciei ei⁹ interitu liberat

§.fina.sed per rationem iam dictam. ¶ Et 119
tendo primo istum ter. ꝛ dico q̃ in tantum procedit dicta regula.s. q̃ debitor speciei ei⁹ interitu liberatur q̃ sufficit debitorem p̃bare mortem ꝛ non est necesse probare sit mortua an casu vel culpa nisi tenetur etiam ad custodiam vel ratione officij publici.vt in custode carcerum vel ratione officij.priuati vt in capitali:qz non sufficeret capitarii porta re pelles animaliũ ad dominũ nisi probaret alalia mortua vel naturaliter vel occisa ab alio ita declarat Bal.in.l.cũ ita.§.spẽs.ff.ð leg.ij.refert ꝛ seqtur.d.Aler.in secũda parte.consi.consi.clviij.incipi. Jn causa ꝛlite ꝙ tente inter ludouicum. refert ꝛ sequitur Jason.in dicta.l.q̃ te in.iiij. col. in principio.

Additio. ¶ Adde omnino Hippoli. in consi. lij.num.xxxiij. ꝛ in practica criminali.§.diligenter.nu.xciij.ꝛ in.§.attingã. nu.lj. Cassa.in consue.Burgun. Rubri.ij.§.j.char.xc.col.ij.nu.xxxiij.ꝛ Jo. de pala.rube.in rep. Rubric.de dona.fol.v. co.iiij.ver.ꝛ inde est.in.§.ix.num.xiij.ꝛ alibi viri. Didacus ¶Perez.

¶ Extẽdo secũdo nõ solũ qñ res periit ante 120
interpellationẽ.vt in hac.l.inferi⁹ dicetur ad plenũ.sed etiã si dicta res perit post interpellationem nõ factã congruo loco ꝛ tpe.ter.vidistis in.l.cũ fili⁹.§.fina.ff.de vbo.obli.in.l.si soluturus.ff.de solu.ꝛ nota in.l. mora. ff. de vsuris.nã ante diẽ solutionis debitor non cõstituitur in mora. quod patet:qz ante diẽ solutionis nulla est petitio.vt in.l.cedere diem. ff.de verbo.signi.ꝛ in.l.cũ q̃ Ralẽdis.§.quotiens.ff.de verbo.obli.ꝛ videmus deo dante in.l.ita stipulatus.in prin.eo.tit. ꝛ vbi nulla est petitio ibi nulla est mora.vt in.l. si pupillus.ff.de verbo.obli.ergo.ꝛc.

Additio. ¶ Ter.Bart.et doct.ll.iiij.§. hoc autẽ iudicium.vbi omnino per Rip.ff.de dãno.infect.Hippo. in sing.ccxlj.ille qui tenetur.ꝛ in.l.vni⁹.§.cogniturũ.col.j.cũ seq.ff.de quest. vbi ponunt plura in q̃b⁹ requirit petitio ptis ad cõstituendũ obligatũ in mora.ꝛ ẽ ter.in.l.vj.ti.xvi.li. 121 Lex regni.
iij.or.ibi(Que luego q̃ por el apelãte fuere requerido.)vbi p̃dicta sũt ãnotãda. Di. ¶Pe. ¶ q̃ tamen est verum scilicet negligendo vel omittendo. secus tamen faciendo quia in committendo habet locum etiam si pendeat conditio obligationis vel dies. nam aduenieute conditione vel die remanet

perpetua obligatio p̃ter.in.l.si seruũ.in p̃n. ff.de verbo.obli.scõm Frã.de are.in p̃siti.facit ter.in.l.cũ.§.fi.cũ glo.ꝛ ibi notãt oẽs.eo. ti.scõm ¶Pau.de ca.in.l.cũ filiusfamilias. Culpa. §.fi.ff.de verbo.oblig. ¶ Pro quib⁹ facit: qz grauior reputat culpa ꝛ grauius delictũ q̃ cõmittit in faciẽdo q̃ illud qð cõmittit in omittẽdo vel negligẽdo.glo.ẽ no.in.l.si mora.ff.solu.matri.quam ad hoc ibi no.Bal. Jo.de imo.ꝛ moderni.hoc idẽ ꝛ exꝑssius ꝛ glo.l.l.cornelia.i p̃n.ff.ad Silley.ꝛ glo.in.l. si.ꝛ ibi Bal.no.C.ð lib.ꝛ eor libe.ꝛ glo.l.l. seruũ.in p̃n.ff.de vbo.obli.facit bene ter.in. 121 .l.q̃ vas.§.i.ff.de fur. ¶ Pro hac decisione facit illud qð dicit Bal.in.l.j.in p̃n.ff.de eo. p̃ quẽ factũ est.vbi ipe dicit.q̃ ꝛ vna culpa cõpensẽt cũ alia.vt in.d.l.si mora.tñ leuissima culpa i faciẽdo nõ cõpẽsat cũ alia leuissima culpa in omittẽdo.qz p̃ma grauior est vt supra diri. ¶ Facit etiã q̃ ꝛ Bar.in repetitiõe.l. q̃ Neruа. in.vij.q. principali.ff. depos. vbi ipe dicit.q̃ culpa leuissima i faciendo cõmissa eq̃parat leui.ꝛ late culpe in negligendo.ꝛ ꝛ corrupte allegat glo. in.l.si cõstãte.§.j.ff.solu.ma. debuit allegare glo. in.d.l.si mora.in verbo.ne facto. scõm Jaso.ibẽ. ¶ Facit tertio glo. solẽnis ꝛ ibi ple- 122
gl.in.l. ij.ff. ad Syllani
ni⁹ Bar.in.l.ij.ff.ad Sillẽ.vbi dicit glo. q̃ domin⁹ mortifere vulnerat⁹ nõ põt expurgare neq̃ absoluere occisores: qz illi delinquũt faciẽdo:sed bñ seruos q̃ delinq̃rũt negligẽdo.ꝛ illa glo.non est alibi in iure scõm Bal.in rubrica extra de tregua ꝛ pace. circa.p̃n.tñ illa expurgatio facit vt ille cõtra Ex culpatio qd operet.
quẽ sunt inditia non põt poni ad torturam Bal.no.in.l.j.i vltima col. C. cõia delega. d.Aler.in scda ptẽ cõsi.cõsilio.xxiij.incipi. Animaduersis his que iam per testes.in. iiij.col.ver. Fortifico ex decisione Bal.

Additio ¶ Adde q̃ idẽ tenet Bal. in sua marga. verb. maleficium.refert ꝛ per plura probat Hippol. in sing.xxij.cõfessio offensi.ꝛ in ꝑari causa. crimi.§.diligẽter.nu.cc. ꝛ idem in cõsi. xvij. col.ij.nu. x.ꝛ in cõsi. l.col. iij. nu. xviij.ꝛ in consi.lxj.nu.xxxiiij.lib.j. Cassa.in consuetu. Burg. Rub.j.§.v.fol. xlix.nu.xxxix. vbi vide.qz est dictũ famosum ꝛ singulare. quod tamẽ intellige.vt per Andre.alcia. de presumptio.regu.iij.presumption. iiij. nu.viij. vbi vide. Didacus ¶Perez.

123 ¶ Quarto bene facit q̃ qñ aliquis accusatur rõne omissiõis.vt est i villa q̃ omisit capere malefactorẽ.ꝛ in sindico q̃ omisit denũciare malefactorẽ.tũc est necess. in accusatione facere expressam mẽtionẽ.scie q̃ scienter omittit.sec⁹ qñ cõmittit faciẽdo glo. est val de no.in.l.er maleficijs. §.j.i verb. ignorãs. ff.ð actiõi.ꝛ obli.quã glo.dicit aureã. Bal. ad hoc in.l.j.in.xiij.col.C.q̃ accusa. nõ pos.

Adde. ¶ Jaso. in.l.Si mora. num.xxiij.ff. solut. mat. Didacus ¶Perez.

¶ Quinto facit etiã.q̃ ꝑbato dolo notarij.notari⁹ tenet ad dãna. ꝛ ad interesse.ter. 124
est.in.l.fi.C.de magist.cõuc.de dãno ꝛ interesse statur iuramẽto ptis.ita Bal. ꝛ Aler. in.l.qui accusare.C.de edẽdo istud est verũ si dolus aduersarij sit in faciẽdo. secus si in omittendo:qz tunc interesse ð plene ꝑbari ꝛ nõ ꝑ iuramẽtũ.ter. est singularis in. l.argentarius.§.cum autem.ff.de edendo.ꝛ ibi. Bal.ꝛ Ange. ad hoc.not.

Adde. ¶ Ludoui. Roma. in singul.cccci. interesse ad uersus. Aler. in. l. qui accusare. ad fin. C. de edend. Jaso.in.l.argentarijs.§.cum autem.ff.co.titu. et in.l.in actionib⁹.nu.xvij.ff.de in lit. iurãd. ꝛ in.l.si quãdo.col.ix.nu.l.C.vsi.vi. Deci. in consi. xxxvij.col.iiij.versic. Secũda ratio est.lib. j.vbi tractat.delictum esse graue q̃ commit- Delictũ q̃ cõmittit faciẽdo an sit grauiꝰ illo q̃ cõmittit omittẽdo.
titur in faciendo.q̃ illud q̃ committ tur in omittendo. de quo singu. per Jason. in.l. prescriptione.col.ij. versi.ij.nota. C.si contra ius vel vti. public. ꝛ in.l.sancimus.C.ð iudi. versi. sexto nota. num. xx. Didacus Perez.Salmantinus. 125

¶ Sexto facit etiã ad hoc q̃ regula q̃ habet q̃ fines mandati sunt diligenter custodiendi.l.diligenter.in prin. ff. manda.ꝛ c. q̃ tuas.extra de arbi.

Additio. ¶ Mandatũ est diligenter attẽdi ð.ter. ꝛ ibi. Feli. in.c.cũ dilecta.nu.xij.ð rese.et Deci.in cõsi. cccxcij.col.j.versi.p̃dictis tñ. lib.iiij. ꝛ Jaso.in.l.i.nu.xv.ff.de libe.et postbu.Matthe. de aflict.in cõsti.Neapoli.lib.j. Rubri.xliij. Hippo.singu.cclxv.fines mandati. Alcia. in.l.j.§.si stipulanti.nu.vj.ff. de vbo. oblig. vbi ponunt singularia in materia ꝛ quotidiana ¶ Quid eo casu quo mandans allQuestio.
quem precisse vulnerari. non tñ occidi. quo casu de homicidio teneatur.vide. Deci.cõsi.cccclxxxij.lib.iiij.ꝛ nota illum consi.nam non est stimabile in casu contingenti ad libe

Universidad de Salamanca. BGH

randũ mãdãtem a pena mortis. ⁊ est vtile ⁊
honorosum vt scias respondere ad tex. in.c.
c.is. qui.de homi.lib.vj. is qui.de homi.lib.vi. ¶ Quem etiam tex.
intellige vt per Deci.consi.cccxxiiij. nu. ix.
ꝙ nota.diligenter.n.forma mãdati est seruã
da vt per Tiraquellum.de vtroque retract.
fol.ccciiij.nu.lviij.cũ sequenti. Dida. Per.
¶ Procedit in committẽdo. secus in omit
tendo:quia ratione omissionis preiudicat ꝙ
non preiudicaret ratione cõmissionis.ita sin
gulariter dicit Bal.in.c.i.in.iij.col. in fi.vt
lite non contesta.quod est notandum.
126 Notabile dictum. ¶ Septimo ad confirmationem predicto⸗
rum bene facit.nam vbicunqꝫ quis facit con
tra priuilegium deperdit priuilegiũ per vni
cam contrauentionem in faciendo.c. cũ ac⸗
cessissent.in fine.⁊ ibi Cano.notant de consti
tu.⁊.c.pro illorum.vbi etiã Canoniste no.de
preben.l.fina.C.de iure domi.impetrã.tamẽ
omittendo.⁊ sic per non vsum nunqꝫ perdi⸗
tur priuilegium.l.j.⁊ ibi Bart.pulchre.ff.de
nundi.istam differentiam faciunt Canoni⸗
ste in.d.c.cum accessissent. ⁊.d. Abb.in con.
clxviij.ꝙ incipit. Factum super quo consi⸗
127 lium petitur.in vlti.col. ¶ Octauo et vlti⸗
mo facit:quia pro leniori culpa in faciendo cõ
petit actio legis aquilie.vt in.l.aquilia.ff.ad
legẽ aquili. secus si sit in omittendo. l.si cu⸗
ius.§.deniqꝫ.ff. de vsufru. de istis tamen si⸗
milib⁹ ⁊ de alijs hijs cõtrariis vide.do. Ja.
in.d.l.si mora.antepenul.⁊ vltima col.ff.so⸗
lu.matri.⁊ aliquid per eundem in dicta.l.ar
gentarius.§.cum autem.ff.de edendo.plenis
sime tamen in dicta.l.mora. que omnia sunt
128 pulchra ⁊ bene notanda. ¶ Tertio extẽdo
nostrũ no. habere etiam locũ quãdo debitor
speciei ante morã expressam vel tacitã dolo⸗
se alienauit spẽm debitã ⁊ post dolosam alie
nationem res perit.nam tũc quemadmodũ
si dictam speciem debitor eius non alienasset
sine culpa ⁊ dolo suo perempta esset libera⸗
tus.ita eodem modo ⁊ nunc in hoc casu quã
do dolose ante morã seu interpellationẽ alie
nasset.⁊ postea sine sua culpa ⁊ dolo res de⸗
bita perisset debitor liberatur.tex.est not.in.
l.venditor ex hereditate. in prin. ff. de here.
129 vel actio.vẽdi. ¶ Istud tñ fallit qñ debitor spe
ciei tenetur ad speciẽ ꝓpriã creditoris eidem
restituẽdã.vt quia est depositarius ⁊ ipse ante
morã ⁊ interpellationem dolose alienasset di
ctã rem seu speciẽ.nã tũc si dicta res sic de po
sita post dolosam alienationẽ perit etiã sine
culpa ipsius debitoris.s. depositarij. nihil⸗
ominus tenebitur ac si morã perisset species
tex.est in.l.j.§.si rẽ.ff.de posi. ergo regula no
stri tex.est restringenda in casu quo debitor
spẽi tenet ad rẽ debitã creditori dandã eidẽ
vel tradẽdã.⁊ ita etiã intelligit tex.in.d.l.vẽ
ditor et hereditate.sec⁹ si teneret ad rẽ cre⸗
ditoris eidẽ restituẽdã.vt in depositario qui
tenet actiõe depositi restituere rẽ ipsius depo
sitarij.eidẽ restituẽdã p.d. §. si rẽ depositã.
⁊ istos duos tex.inuicẽ cõtrarios pma facie.
s.tex.in.d.l. venditor ex hereditate.⁊ tex.in.
d.l.j.§.si rẽ depositã.supradicto modo con⸗
cordat Pau.de ca.in.l.ꝙ te.in.j.col. vt ibi
referunt ⁊ sequunt moder.ff.si cer.peta.ad⸗
huc est magis fortis.⁊ no.tex.in d.§.si rẽ.ad
hoc ꝙ si debitor speciei in eo casu postqꝫ se⸗
mel dolose alienauit rẽ dato ꝙ postea rede
merit.⁊ postea perit species.tñ tenet de inte
ritu.⁊ sic habem⁹ tertiã extẽsionẽ ad nostrũ
tex.vt re pempta ante morã debitor liberet
etiã si dolose ante morã alienasset.⁊ sine cul⸗
pa ⁊ dolo suo dicta res perisset.⁊ in hoc.d.l.
vẽditor ex hereditate. est melior tex. de iure
cui addatis aliũ in.l.si eũ quẽ. ff. de nora. ⁊
sic habetis ꝙ pl⁹ punit q̃ dolose alienat rem
propriã creditoris q̃ ei veniebat per debito⸗
rẽ restituẽda quã q̃ alienat rẽ debitã credi⸗
tori iuribus proxime allegatis. ¶ Extẽdo 130
quarto.vt nõ solũ debitor spẽi ei⁹ interitu li
beretur qñ est ignorãs ꝙ põt cõtigere in he
rede succedẽte ꝓmissori in quo herede iusta
põt cadere ignorãtia.l.q̃ in alteri⁹.ff.de reg.
iur.sꝫ etiã in eo q̃ debitor erat speciei ex fa⸗
cto ꝓprio.vbi in dubio nõ psumit ignoran⸗
tia.l.quisquis.C.de rescin.vẽdi. ⁊ plene per
Alex.in.l.peregre. in pn.ff. de acqui. posse.
qui si ante morã periret res eẽt liberat⁹ etiã
si sit sciẽs. ita tꝫ Pe.Cy. Pau. de ca.⁊.d.
Alex.in.l.nõ interest.reprobata. glo.ibi.C.
ꝙ me.cã.p legẽ nr̃a3 indistincte loq̃ntẽ q̃ ita
limitatur per eos.facit tex.in.l.si a dño.§.si
predio.ff.de peti.heredi. hãc etiã extẽsionẽ.
ad hãc regulã cõfirmat.d. Jaso.in. l. ꝙ te.
in.ij.col.ff.si cert.peta.vbi allegat.d.l.si a do
mino.§.si predio. ¶ Extẽdo q̃nto vt dicta 131
regula ꝓcedat.nõ solũ qñ spẽs ẽ perempta:
sꝫ etiã si extaret ⁊ nõ posset hri nisi cum ma
gna difficultate.ita tradit no. Bal.post Cy
in.l.mr.in pe.col.C.de rei vẽdi. allegat ho⸗
nũ tex.in.l.cũ in plures.§. vestimẽta.ff.loca.
facit tex.in.l.nõ dubiũ.in.§. fi.ff. de lega.iij.
facit etiã tex.cũ hijs q̃ ibi no.doct. in.l.si hõ
mortu⁹.ff.de verb.obli.⁊ tex.in.l.cõtinuus.
§.illud.⁊ Frã.de are.in.ij.no.co.ti. ¶ Ex⸗ 132
tẽdo sexto vt ꝓcedat nõ solũ in debitore spe

ciei.sꝫ etiã in eo q̃ tenetur ad factũ puta ad
sistendũ quẽ in iudicio: quia si ille moriat an⸗
teqꝫ sistat nõ tenet ꝓmittẽs.l.iiij. in fi. ⁊ se.
ff.qui satis.cog.⁊ ibi Pau. de ca. no. illũ in
primo no.ꝑ extẽsione hui⁹ tex. facit tex.in.
l.iiij.in fi.ff.si quis cau.⁊ in.l.si hõ.ff.de ver
133 bo.obli. ¶ Extẽdo septimo vt ꝓcedat non
solũ qñ species est perempta:sed etiã si nõ re
periatur vbi sit tex.est in.l.cũ res.ff.de lega.
j.⁊ in.l.cum ita legatur.§.spẽs.ff. de lega.ii.
facit in fi.quia paria sunt nõ extare rẽ vel ex⸗
tare ⁊ nõ apparere seu nõ reperiri. vt tenet
Bar.in.l.ꝙ te.circa fi.ff.si cer.pe.ad idẽ fa
cit tex.in.l.si cõstãte.§. si vxor.ff. solu. ma.p
quẽ tex.no ibi.Bar.ꝙ sicut deuenit ad esti
mationẽ rei nõ extãte.l.i re furtiua.cũ silib⁹
ff.de cõdi.furtiua.ita re extãte sed nõ appa⸗
rẽte facit quia paria sunt non esse vel esse ⁊ nõ
apparere.vt in.l.duo sunt ticij.ff.de testa.tu.
⁊ in.l.j.ff.de cõtra.emptio.in.c. solẽnitates.
el primo.⁊ ibi glo.no.de consecra.dist.j.
134 ¶ Extendo octauo vt ꝓcedat nõ solum re
perẽpta sed etiã qñ res desinit esse in comer
tio nr̃o añ morã: quia etiã tũc debitor liberat.
tex.est in.l.si mihi alienũ.vbi hoc dicit in sũ⸗
mario.Pau.de cast.ff.de solu.cũ eo casu ma
numissio filijs sit morti scdm Ange.⁊ Jo.de
imo.ibi est tex.in.l.is qui alienũ.ff.de verbo.
obli.nã cũ tal res desinit esse in cõmertio no
stro iã inutiliis ẽ ad pstãdã eã creditori quẽ
admodũ si nõ fuisset in rerũ natura. tex.est.
insti.de inuti.stipu. i pn. Facit quia nil ⁊ inua
lidum equiparantur.l.si aut nullũ. ⁊ ibi no.
Bal.C.de legi.heredi. similiter paria sunt
non esse vel inutile esse.l.j.§.quibus.vbi glo.
allegat cõcor.ff.qd cuiusqꝫ vniuer.similiter
paria sunt nõ esse aliquid factũ vel nõ bene.
factũ.l.nulla.ff.de au.tu.l.qꝫuis.§.si cõue⸗
nerit.vbi Bar.no.ff.ad velleya.l.non puta
uit.§.nõ queuis.ff.de contra tabu. finaliter
paria sunt nolle comparere vel minus legit
time comparere.c. Nicolao. ⁊ ibi no. Bal.
de appel.similiter paria sunt vxori non ha⸗
bere maritum vel habere inutilẽ. glo. est in.
l.si.C.ad legẽ flaui.de plagi.

¶ Additio.

¶ Adde Bald. in.l.j.nu.xvi. C.de edilict.actio. An
toni.francis. in additioni. ad Abb.in. c.ne
pro defectu.nu.ij.de electio. Alciat. in.c.j.
nu.lxxxviij. de prescrip. Jaso.in.l.si is q̃ pro
emptore.nu.clxxxv.ff.de vsuc. pro empto.⁊
Guiliel.Benedict.in.c. Rainutius. verb.
et vxorem nomine.num.ccxliiij.de testam.⁊
Cassane.in cõs.Burg.Rubr.vi.§.iiij. nu.
ii. fol. cxxiiij.et Gomez.in.l.j.tauri num.
xcv.Joan.lup.in rep.Rubri.de don. inter
virũ ⁊ vxo.§.lxx.nu.xxix. Cãpezi.in tracta.
de dote.q.iij.in.xij.volu.tractatuũ. ¶ Ex Nota.
quib⁹ clare infertur ꝙ habens maritũ inuti
lẽ et vilẽ tãqꝫ vidua posse omnes suas cau
sas in curia tractare iuxta legem huius re⸗
gni habentẽ causam vidue ꝑ casu curie. vt Lex regni.
est regia.l.xiiij.titu.ij.lib.iij.ordina.⁊ est no
tãdũ vbũ in actu pratico.Didac⁹ Perez.
¶ Similiter paria sunt ecclesiam nõ habe⸗
re prelatum vel habere inutilem tãtum.c.in
ter corporalia.de transla.epi. ¶ Item paria 135
sunt nõ addire vel nulliter addire seu via in
cõpetẽti.l.ij.⁊ ibi Salice.⁊ alij ad hoc notãt
C.de successo.edicto.l.fi.ff.de libe.⁊ posth.l.
filius emãcipatus.ff.de colla.doti. ¶ Item 136
paria sũt vel ꝙ nulla causa exprimatur vel
friuola que habet ꝓ nulla. glo.in.l.j.in pn⸗
cipio in glo.magna.in verbo hactenus.cir⸗
ca pncipium.⁊ ibi Bal. ad hoc notat. ff.de
noui opis nuncia. ¶ Extendo nono vt nõ 137
solũ procedat in debitore speciei cuius inte⸗
ritu ipe debitor liberatur. sꝫ etiã in debitore
generis subalterni.vt puta quia debebat vnũ
de seruis suis.nam tunc mortuis omnibus
seruis suis liberatur.tex.est in.l. in ratione.
§.incerte.vbi moderni.ff.ad legẽ falci.⁊ in.l.
in naue saufelli.vbi Bar.⁊ Pau. de ca.ff.
loca.per hoc limitatur scdm.d. Alexã.hic.
tex.in.l.incendium.C.si cer.petat. q̃ dicit ꝙ
debitor generis casu fortuito cõtingente nõ
liberatur.quando erat debitor in genere ge
neralissimo.vt puta quia debebat seruũ ab⸗
solute in genere.nam cum tale genus perire
non possit nõ liberatur.debitor ⁊ ita intelli⸗
gitur dicta.l.incendium.de cuius limitatio⸗
nibus inferius latius dicam. ¶ Extẽdo de 138
cimo vt procedat non solum quãdo species
promissa perit ante moram.verum etiam si
pereat post morã irregularẽ tantũ vt est in
hoc exemplo.ticius vendidit mihi fundum.
ego emptor dedi sibi precium certũ est ꝙ iste
venditor sine alia interpellatione est in mo⸗
ra re ipa.ne ipe vẽditor gaudeat vtroqꝫ.s.
fructibus fundi vẽditi ⁊ precio sibi soluto.
tex.est in.l.iulianus.§.ex vẽdito.ff.de actio.
empti.⁊ in.l. curabit. C. eodem titulo. po⸗
ne ꝙ ista res seu fundus venditus perijt si⸗
ne culpa.⁊ dolo vẽditoris postqꝫ habuit pre
cium.⁊ sic postqꝫ est in mora irregulari cõsti
tutus nõne tenebitur iste venditor de interi
tu eo ipo ꝙ dicta res vendita perijt post mo

Universidad de Salamanca. BGH

ram ⁊ certe non tex. est in l. naturalis. §. sed si cipbos. ff. de ꝓscrip. vbis. ita tenet ℣Pau. de ca. ⁊ moderni. quos refert ⁊ sequit̄ Alexand. in l. vinum. ff. si cert. pet. idem Alexan. in l. diuisione. in penul. col. ff. solu. matri. ⁊ hoc per dictū. §. ℣ si cipbos. cui pōt responderi si aliquis vellet tenere cōtrariū. q. d. §. sed si cipbos. nō obstat: quia in cōtractibus in nominatis implementū nō constituit in mora. vt probatur in. l. iij. §. sed si sticbus. ff. de condi. ob cau. scōm dn̄m Jaso. in. l. q re. in. ix. col. ff. si cer. peta. super quo cogitabis. ¶ Limito regulam nostri tex. inquantum dicit q debitor speciei eius interitu liberatur vt nō procedat quādo debitor qui nō erat in mora. tamē sciebat rem de ꝓximo moriturā: quia si nō cerciorauit dn̄m tenet̄ ad interesse. tex. est in. l. si vina. la. ij. §. fina. ff. de peri. ⁊ como. re. vēdi. vbi dicit tex. q si vēdi di alicui in specie decem amphoras talis vini. ℣ deterioratio pertineat ad emptorē. tamē si vēditor intelligebat bonitatē vini non duraturā. ⁊ hoc emptori nō denunciauit vt posset cū tēpore remediū adhibere q vendi tor tenetur ad interesse. nā cū taceat ꝓpter suam malicia periculū bonitatis vini pertinet ad vēditorē scōm Bal. ibi. ¶ Limito secūdo vt nō procedat quando esset debitor speciei ad quē spectaret custodia puta ratione officij vt sunt capitanij. quia tūc nō liberat̄ p interitū nisi probet rem esse peremptā casu fortuito. vt dixi supra in prima extensione.

¶ Limito tertio vt nō procedat in cōtractib⁹ in nominatis: quia in illis perempta specie debitor non liberatur. l. si. versi. ⁊ ideo. ⁊ ibi Alexā. in. ij. no. ff. de cōdi. ob causam.

¶ Adde. ¶ Jaso. in. l. dedi. mi. vij. ff. de conditi. cā data. ⁊ in. l. quod te. nuꝛrili. ff. si cert. peta. Didacus ℣Perez.

¶ Et est aduertendum: quia si nō haberemus illum tex. videretur dicendum totum oppositum: quia cōtract⁹ in nominati sunt debiliores in obligatione cōtrahenda ⁊ producenda quā sunt nominati. ⁊ ideo in ꝓmis habet locū penitentia. l. cū precib⁹. C. de re. permu. declarat Bar. in. l. stipulatiōes nō diuiduntur. in prin. in. rij. oppo. ff. de verbo. obligatio. ergo debitor in cōtractibus nominatis deberet facili⁹ liberari per interitum speciei ante morā quā in cōtractibus nominatis. ratio diuersitatis potest esse: q in dicta. l. si. cōtractus fuit imple⁹ ex vna parte. ⁊ sic in isto implemento. alia pars fuit in mora. ⁊ ideo statim perempta specie non liberatur. ⁊ q per implementū rei quis cōstituat̄ in mora. probatur per tex. in. l. curabit. quē ad hoc ibi no. Bar. C. de actio. empt. ⁊ vēdi. sed certe ista ratio nullo modo videt̄ posse stare: quia ℣ in cōtractibus bonefidei implementū cōstituat in mora. vt dicta. l. curabit. ⁊ etiam in contractibus stricti iuris babētib⁹ instar bone fidei. vt in. l. in minor. C. de in integ. resti. mi. ¶ Tamē in cōtractib⁹ in nominatis implemētū nō cōstituit in mora. tex. est in. l. iij. §. sed si sticbus. ff. de condi. ob cau. ⁊ si aliquis dicat que est ratio diuersitatis in hoc vltimo respōdeo. q ratio est per illud qd̄ dicūt Bar. ⁊ alij. in. l. quotiēs in diē. ff. de verbo. obligatio. q euētus cōditionis nō constituit quem in mora: quia idē actus nō habet inducere obligationem ⁊ cōstituere in mora: sed in cōtractibus nominatis implementum est causa inducende obligatiōis. l. cr placito. C. de re. permu. ergo implementū nō debet esse causa vtriusq; sed in cōtractibus nominatis implementū non est causa inducēde obligationis. in. l. iuris gentiū. in pn. ff. de pactis. ergo illa nō est bona solutio. ad dictam. l. si. vnde alia ⁊ melior datur solutio. ⁊ q alia sit ratio inter cōtractus nominatos ⁊ innominatos. nā in contractibus nominatis obligatio dandi est precisa. vt in. l. q te. ibi dari oportet. ⁊ etiā inuariabili adeo q soluēdo interesse nō liberatur. vt in. l. vbi aūt nō apparet. §. si. ⁊ ibi ℣Pau. de ca. ff. de verbo. obli. cum ergo in cōtractib⁹ nominatis teneatur quis precise ad dandū extincta specie extinguitur substantia obligationis. vt in. l. eū qui. §. finali. ⁊ in. l. si homo mortuus. ⁊ in. l. inter stipulantem. §. sticbum. ff. de verbo. obligatio. ideo nimirum si extinguitur obligatio. vt in. l. soluitur. ff. quibus mo. pig. vel bypo. sol. sed in contractibus innominatis nō tenet̄ quis precise ad dandū: sed tenetur tantū ad interesse. tex. est in. l. naturalis. §. ℣. ff. de prescri. verbis. declarat. Bar. assignādo rationem diuersitatis in dicta. l. stipulatio. non diuiduntur. in. rj. oppo. ⁊ in. l. vnica. in. iiij. questione ꝓncipali. C. ℣ sen. q̄ pro eo. q inter. pte. ¶ Sed certe cōtra istam rationē obstat: q̄ clarū est. q si promisit ticium sistere iniudicio q̄ ista obligatio nō est precisa. l. penul. ff. si quis in ius voca. nō ierit. quia soluendo interesse liberor. ⁊ tamē si moritur ticius liberor. vt in dicta. l. si homo mortuus. ⁊ in. l. iiij. vbi ℣ Jason. ff. si quis cau. vnde posset dici scōm Jason. in dicta. l. q te. in. v. col. q non sit differentia inter contractus nominatos ⁊ innominatos. sed q vtrobiq; re perempta debitor liberetur per sortem ter. secundum eum in. l. naturalis. §. sed si cipbos. ff. de prescrip. ver. nec potest q̄ datum est repeti. l. iij. §. sed si sticbus. ff. de condi. ob cau. da. punctus ergo est respondere ad dictam. l. fina. inuenies q̄ Alberi. ℣Pau. de ca. ⁊ Aleran. in dicta. l. fina. sequūtur glo. postea effectualiter dicūt. q illa ler fina. procedit eo quia in illa lege finali precessit mora vel culpa. ⁊ si dicūt q ista ratio est vera in se q tamē diuinat maxime: quia mora culposa est delictum. secundum glo. ⁊ docto. in. l. si mora. ff. solu. matri. sed in dubio excludenda est presumptio delicti. l. merito. ff. pro socio. responderi potest q illa de necessitate ita debet intelligi per tex. in. l. ter. §. sed si sticbus. ff. cō cōd. ob cau. da. Hoc idem sequitur. dominus Jason in dicta. l. q te. in. v. col. ⁊ per predicta dabimus aliam et vndecimam extensionem ad ter. nostrum q in tantum sit verum. q debitor speciei eius interitu liberatur q nedū habeat locū in cōtractibus nominatis: verum etiam in innominatis per. d. l. naturalis. §. sed si cipbos. ff. de prescri. verbis ⁊ p ea que supradicta sunt.

¶ Quarto limito vt non procedat quādo debitor sticbi negligerit eum seruum infirmū curare ⁊ propterea mortuus est ante moram. nam tunc non liberatur arg. gl. in. l. ab hostibus. in. §. si vir. ff. solut. matri. vbi dicit glo. q quemadmodū maritus occidens vxorem non debet lucrifacere eius dotem quam als ex pacto vel ex statuto erat lucraturus. ita si eam infirmam non curauit. ita dicam⁹ in presenti. q quemadmodū debitor speciei non liberatur quando seruum debitum occidit in. l. si fideiussor. ff. de dolo ⁊ in. l. mora. in fine. ⁊ in. l. si seruum. in prin. primo respōso. ff. de verbo. obligatio. ita quando dictus debitor eum seruum infirmum nō curauit per negligentiam. pro qua limitatione est ter. formalis in dicta. l. si seruum. in prin. secūdo responso. quem ibi notāt doctores ad hoc maxime Aler. ¶ Et sic parta sunt occidere aliquem vel infirmū sine medico negligere. vt probat dict. ter. hec duo eqparando. in pnci. in primo ⁊ secūdo respōso. q adeo procedit. non solū si dictus debitor non adbibuit medicum: sed etiam si medicum adibuit sed malum. vel minus peritum. cum bonum ⁊ peritum potuit adbibere. vt etiam glos. in dicta. l. si mora. ⁊ ter. no. ad hoc in. l. q si nolit. §. mancipium. ver. culpa. et ibi ad hoc notat Ange. in tertio. no. ff. de edil. edic. nam paria sunt nō facere aliquid vel vicioſe vel minus bene facere. vt in. l. quotiens. ff. qui satisda. cogan. ⁊ glo. in dicto. §. si vir. facit aureā ibi Bal. per eandem dicens prestari argumentum. q si vulneratus nō adbibuit medicū ⁊ moriat̄ ꝓsumitur sua culpa decessisse. ⁊ ideo vulnerās nō tenet̄ de homicidio quādo vulneratus iudicio medicorū poterat se babere ad vitā ⁊ ad mortē. ⁊ dicunt ibi. Jo. de imo. ⁊ moderni. q istud est oīmodo. dignū ad practicā pro defensiōe vulnerātis. ⁊ illā glo. ad hoc reputat singularē. ibi ℣Pau. de ca. ⁊ Rapha. cuma. ⁊ dicit ibi Rapha. q ita als consuluit de facto. ⁊ sequitur ibi Jason ⁊ omnes. ℣Pro qua glo. facit etiam. ter. no. in. l. qui occidit. §. fina. ⁊ ibi Bal. ad hoc notat. ff. ad legem acqui. idē Bal. in. c. j. in. vj. questione. qui. mo. feu. amit. canoniste in. c. ij. de clerī. percusso. ¶ ℣Pro quo facit scōm Alerā. in dicto. §. si vir. q si aliquis vulnerauerit mortifere aliquē ⁊ alius postea cum effectualiter occiderit q solum primus tenetur de homicidio. ter. est ad litterā in. l. itē mella. §. celsus. ff. ad legē acqui. ⁊ in. l. huic scripture. §. si seruus. eodem titulo. ⁊ dicit Ro. in singularib⁹ suis. se als incrasse vnum mantellum de rirco. p illā ter. ¶ Bal. in dicto. §. Celsus. notet er illo ter. mirabilē modū cuadēdi vulnerantē mortifere. dic tamen cōtrarium: quia incōtrariū est ter. ad litterā ineuitabilis. in. l. ita vulnerat⁹. in principio. ff. ad legē acqui. ⁊ ibi glo. expresse notat in verbo tenere. vnde Bal. in dicta. l. ita vulneratus. expresse notat illum ter. contra cautelam cuiusdā aduocati iniqui: quidā mortifere vulnerauerat aliquē ⁊ erat captus. cōsuluit cōsanguineis vt illū vulneratum totaliter occiderent ad hoc vt ipse percussor solum teneretur de vulnere. dicit ibi Bal. q istud consilium nō prodest quādo est certum q primū vuln⁹ esset mortale. Secus si esset dubium tamē q pro tali consilio premiū qd̄ deberetur aduocato pro suo salario. ⁊ tali cōsilio esset q deberet laqueo suspendi. ⁊ cum ista vltima decisione tenet Flo. in dicto. §. Celsus. ⁊ in. d. l. ita vulneratus ⁊ Eleronen. in cautela. rrij. incipi. quidam tradunt mirabilem cautelam ibi tamen concludit q oportet clare constare q vulnus erat mortale vt primus teneatur de homicidio refert ⁊ sequitur. d. Jason. in. d. §. si vir. in. ij. col.

Aureum dictum.

Universidad de Salamanca. BGH

Adde. ¶ Ludoni. Rom. in sing.cclvj.et Frā.crem. singu.lv. Gomez ariā. in.l.lxxx. Thaurī. Campezi. in tract. de statu. loquentib⁹ de dote. q.iij. optime Ferdi. loazes. in tract. super noua pagano. cōuer si.col.lxxvij.nu.xxxj. Sidacus ¶ Perez.

¶ Tamen adde q̄ quēadmodū vulnerās excusatur qui vulnerat⁹. nō adhibuit medi cum. z summ⁹ in dubio q̄ vulnus potest se habere ad vitā z ad mortē. ita etiā qui medi cū adhibuit sed min⁹ peritū q̄ p̄sumitur de cessisse culpa sua. z nō ex vulnere: z supradi cta tenet Ange. in.d.§. si mācipiū in vltimo no. Adde etiā z hoc est contingibile q̄ idem erit quādo dict⁹ vulnerat⁹ habuit accessum ad mulierē q̄ tūc p̄sumit mori sua culpa. z nō ex vulnere ita singulariter tz. Bal. in.c. j. in.iij. col. qui mo. seu. ami. Adde etiā. idē esse si bibit vinū. l. casu quo illud biuere erat sibi p̄hibitū ita tenet Bartolo. cepola. in cō silio. xxviij. incipi. magister Jacobus in me dio. xj. col. z refert Bal. ita consuluisse in cō silio. ccxxxvij. incipi. Ad euidētiam premit tendum est. in. iij. col. idem si dictus vulne ratus aliquem alium excessum facit in co medendo vel in nō obediendo medico nec̄ medicinis. vt trahit late Bartho. cepola. l. d. cōsilio z in consilio. xli. incipienti. Tz igno tus verba faciā. z in cōsilio. lxij. incipi. Ma gnifice ac generose pretor. in. vij. col.

Adde. ¶ Baldum in consilio. ccxxxviij. an vulnus fue rit mortale. lib. ij. z cōsi lio. cxxxvj. eo. libro. ij. z late per Hippol. in practica. cri. §. et quia. nu. xix. Sida. ¶ Perez.

¶ Et adeo procedit ista limitatio ad nīm ter. nō solum quando debitor fuit negligēs in curādo seruū quē sciebat esse debitū sed etiā si ignorauerat. ter. est sōm. d. Aler. in. l. si seru⁹. §. de illo. p̄mo respōso. ff. de vb. oblig.

147 ¶ Quinto limita vt procedat in debitore speciei. vt p̄bat hic clare ter. dū dicit. Domi nē centū mihi debeas. secus tamē est si esset debitor generis vel quantitatis. nā tunc nul lo casu fortuito debitor liberaret. vt in. l. in ratione. §. incerte. ff. ad legem falcid. z in. l. in cendium. C. si cer. peta. q̄ vltimum fallit ni si debitor obtulisset creditori debitum z cre ditor recusasset recipere. z postea pereat quā titas: quia tunc debitor liberatur nō ipso iu re sed ope exceptiōis. ter. est in. l. qui decem. ff. de solutio. z si queras que est ratio quare debitor non liberatur ipso iure. dic q̄ ratio est quia ibi non perit illud q̄ debetur: quia ex quo est debitor quantitatis in genere ge neralissimo quantitas perire non potest. z ideo tz pereant illi nūmi quos obtulit. nō ta men liberatur ipso iure cum nō pereat illud q̄ debetur. tamē ex equitate liberatur ope exceptionis. ¶ Hinc est q̄ si debitor esset 148
generis limitati vel quantitatis limitate li beraretur ipso iure. ita limitat no. Bal. l.l. acceptā. in prima col. C. de vsuris. z dixi su pra in nona extēsione. Vnū tamen est q̄ ad hoc vt debitor quantitatis p̄ oblationē libe retur ope exceptionis nō sufficeret verbalis oblatio: imo requirit realis. ter. est in dicta. l. qui decem. ver. idem respondit. in. fi. q̄ re gula patitur ser limitationes de quibus ad plenū videas per. d. Aleran. in. l. si mora. in iij. col. cū similib⁹. ff. solu. matri. redēdo igi tur ad propositū debitor interitu rei debite liberatur quando est debitor in specie. secus si in quātitate per dictū. §. incerte. z p̄ dictā. l. incendium. ¶ Fallit dicta regula. d. l. in 149
cendium. si esset debitor quātitatis respectu certe speciei. tūc perempta illa specie etiam liberatur a quantitate. ita limitat Bar. dic tā. l. incendiū. in. l. q̄ te. z ante eū ibi Alb. sequūtur ibi ¶ Pau. de ca. Aleran. Fran. de are. z Jaso. ✠ Et ibi omnino vide p̄ ¶ Dbi lipp. dec. col. ij. nn. vj. ✠ Cy. Bar. z Bal. in dicta. l. incendium. Bar. in. l. z si cētum. ff. de verbo. obligatio. Ange. Jo. de imo. z Aleran. z cōmuniter moderni in presenti. z hoc per ter. in. l. quidā. §. si tibi. l. filiusfami lias. §. fi. z. l. ticio tertores. §. finali. ff. d̄ lega. j. cum aliis multis concordātijs allegatis p̄ Jason. z Lance. in dicta. l. q̄ te. z ista est cō munis sentētia. vt ibi refert Jason z. d. Ale ran. in presenti. z iste passus sit disputabilis. z late disputauit. d. Jason. in dicta. l. q̄ te.

¶ Istud tamen est verū q̄ debitor quanti 150
tatis respectu speciei liberatur in quātitate perempta specie quādo quātitatis ingenere debita respectu speciei eēt incerta. secus si dicta quātitas esset certa: quia nō liberatur in eritu speciei. ter. est no. sēm Bar. in. l. vir vxori. ff. de dote. preleg. dicit tñ. do. Alexā. hic q̄ circa. d. l. vir vxo. est aduertēdū tz dicto. non dicant sēm eū. q̄ ter. in dicta. l. vir vxori. posset intelligi q̄ ideo ibi non liberat debitor: q̄ quātitas illa veniebat iure obligationis z actionis quocasu sine quantitas sit certa siue incerta nūq̄ liberatur debitor quātitatis respectu speciei etiā si species ipsa pereat. vt probat ter. sēm eum. in. l. fundū

cornelianū. ff. de solu. sed in ter. l. ticie tertores. l fine. cū similib⁹. quātitas non erat in obligatione. sed in solutione propter p̄stationis difficultatē. l. si plurib⁹. ff. de lega. i.

151 ¶ Vel potest alio modo respōderi. d. l. vir vxori. sēm Jason l dicta. l. q̄ te. in fine. vi. col. quia ibi quantitas debetur iure legati. z quia testator perseuerauit in eadē voluntate. vt ter. ibi in fine innuit. z sic si non perseueraſſet in eadē voluntate mortuus seruis nō deberēt heredes estimationē prestare sed certe videtur q̄ etiā in dicta. l. ticie. in fine. cū similibus. testator eodē modo perseuerauit in eadē voluntate. tamē heredes liberā tur ab estimatione nisi sustentando Jason. dicas q̄ in dicta. l. vir vxori. species pempta fuit viuo testatore. z hoc testator videns z sciens perseuerauit in eadem voluntate. vt probat ibi ter. viuo viro mācipijs mortuis. sed in dicta. l. ticie. in fine. species fuit perem pta post mortem testatoris. vt probat ibi dū dicit. Anteqū interpellaret. z tz ipse non di cat iste fuit intellectus ad dictā. l. vir vxori. positus ante Jason. per Augustinū arimi nensem. vt refert z sequitur Lance. in dicta. l. q̄ te. in. ij. col. z iste intellectus mihi placet plus q̄ intellectus Bar inquantū dixit. q̄ ideo in dicta. l. vir vxori. heres debitor quā titatis respectu speciei nō liberatur ex eo q̄ ibi quantitas erat certa z limitata. nā ista re spōsio nō videtur bona. z cōfunditur p̄ ter. in. l. in naue saufelli. ff. locati. z in. l. j. C. de iu re emphite. in quibus certū erat in obligatione puta pensio vel canon respectu certe speciei. i. fundi emphiteoti. tamen si pereat tota liberatur emphiteota dicta. l. j. ita re probat solutionem Bar. Lancelotū. per. d. iura. in. d. l. q̄ te. in. iij. col. sed certe defen dendo Bar. ab hac impugnatione possit dici q̄ l. d. l. vir vxori. illud sit duplici respe ctu. ¶ Primo ratione quantitatis certe z limi
152 tate. vt supra dictum est. ¶ Secundo fauo re dotis ne mulier remaneret indotata pro pter casum fortuitum. z si queras de ratiōe dicas illud speciale ibi in dote: quia in mate ria fauorabili vt est dotis causa sufficit alle gare rationē specialitatis. vt notat ¶ Pau. d̄ ca. in. l. j. per illū ter. ff. solu. matri. z sic teneo vel solutionē quā dedit dñs Aler. in presen ti ad dictā. l. vir vxori. vel illā q̄ magis lice ret dicte. l. vir vxori. quam ponit Ang. arimi. in dicta. l. ticie tertotores. §. finali. quam sequitur z refert Lance. in dicta. l. q̄ te. z ibi Jason. tz de Augustino nullā facit mentio nē. z adhuc magis mihi placet ista q̄ illa q̄ Aleran. dedit dicēdo. q̄ in dicta. l. vir vxori. debebatur quantitas iure actionis. sed in dicta. l. titie tertores. quantitas debe batur officio iudicis: quia contra eum est ter. expressus in. l. si res. in verbo. actionē. de precio. ff. de lega. iij. vbi dicitur q̄ estima tio debetur iure actōis: ergo nō loquitur de officio iudicis. Cum actio presupponat obli gationem. l. licet. §. ea. ff. de procura. q̄ sec⁹ est in officio iudicis. l. qui per collusionem. ff. de actio. empti. z ven. z in. l. quintus. z ibi Bar. ff. de annu. lega. sed possumus respō dere sustentando Alexā. q̄ in dicta. l. si res. ponitur actio pro officio iudicis nā im p̄rie. z largo modo officium iudicis ponitur pro actiōe. vt est glo. in. l. si. seruū. §. sequit. z ibi Ange. z modeni notant pro singulari. ff. de verbo. obliga. Bar. in. l. finali. ff. de in iurijs. cum alijs concordantijs q̄ trahuntur p̄ doctores in dicto. §. sequitur. z in. l. j. ff. de iurisdi. om. iudi. z iusti. de actio. in prin. Actio et nō officiū iudi cis p̄supo nit obliga tionem.

¶ Limitatur alio modo dicta. l. incēdium. 153
scilicet q̄ debitor quātitatis nō liberetur in eritu quātitatis nisi cōuenisset q̄ creditor susc episset in se periculū. vt in. l. periculi. ff. d̄ nauti. feno. sēm Bar. in dicta. l. q̄ te. refert z sequitur Jason ibi. vbi dicit q̄ dicta. l. periculi. est fortissimus ter. sed certe ista vi detur inepta limitatio. quia ibi nō perijt pe cunia. sed bñ soluit̄ obligatio q̄ euenit condi tio sub qua creditor suscipit in se periculū se cundū Lance. in dicta. l. q̄ te. bene verū est sēm eū ibi q̄ l dicta. l. periculi. pecunia est instar traiecticie. ¶ Limitatur etiā dicta. l. 154
incendiū. per ter. singularē in. l. ticius. ver. Nota.
sed nec̄ ipsi⁹. ff. de prescriptis verbis. vbi di cit q̄ liberatur debitor generis perēpta quā titate quotienscūq̄ lucrū p̄cipiēdū ex dicta quātitate erat in parte vandū creditori. quē ter. ponderat ibi ad hoc sol⁹ ¶ Pau. de ca. et dicit q̄ est singularissimus z q̄ nescit cōcor dantē in iure. z q̄ per illū ter. datur notabi lis limitatio ad. d. l. incēdiū. q̄ est quādo do tibi quantitatē pecunie. z sic transfero in te dominiū cū hoc vt si q̄d lucrat⁹ sis sit cōmu nicādū. nā si quantitas illa pereat dicit ibi ter. q̄ debitor liberat. istā limitationē simpliciter refert z sequitur. d. Aleran. in hac. l. in fi. z per illū ter. in dicta. l. ticius. nō solū limitat. Regula. d. l. incendium. sed etiā li mitatur regula. l. pign⁹. C. de pigno. actio. vbi periculū spectat ad eū qui est dñs. Aliam limitationē ad. d. l. pign⁹. ponit glo. singula

Universidad de Salamanca. BGH

ris in.l.nō omnis. quā ibi no. solus Ludo. roma.ff.si cer.peta. quā ibi videatis. Aduertatis in illa.l.ticius.ego vedi pecuniam alicui.ꝛ sic transtuli dominiū cum boc. vt si quid lucratus fuerit solueret pro me tributum.ꝛ sic istud pactū si bene consideramus fiebat gratia creditoris principaliter.ꝛ sic erimus in simili.l.si quis nec causam.ff. si cert. peta.sicut ergo principale lucrum debet esse creditoris.vt dicta.l.ticius.ideo nimirū.si periculum spectet ad creditorem cuius gratia principaliter celebratur ille contractus.ꝛ sic limitatur in.d.l.q te.ꝛ in.d.l.pignus.

¶Additio. ¶Et sic debitor quantitatis liberatur propter casum fortuitum quando vtilitas contractus esset in cōmodo creditoris adde Jason.in.l. si pascenda.col.ij.de pact.C.ꝛ in.l. quod te. col.v.nume.xv.ff.si cert.peta.ꝛ ibi Deci. facit regia.l. iiij. versicu. la quarta. titul. iij. parti.v. Vid acus ¶Perez.

Ler regni.

155 ¶Predicta omnia procedunt in quātum dixi.q̄ debitor quantitatis perempta illa nō liberat̄ q̄si quis est obligat⁹ adquā titatē simpliciter sin autē obligatio quantitatis fuisset limitata ad certū gen⁹ monete.vt q̄ promisit tibi decē excellētes pone q̄ iste excellētes sunt exbāniti per dominum terre vel regē vt nullo modo possint expendi nunquid debitor liberetur.ꝛ dicit Bar.in dict.l.q te.videri q̄ sic:quia eadē est ratio que est in debitore speciei.vt in dicta.l.in ratione.§.incerte.ff.ad legem fal.nec potest dicere saltē remanet argentum in materia que poterit solui.nam in obligationibus personalibus q̄ supercst ere perempta ad creditorem non pertinet.vt. l.mortuo bone in princi.ff.de lega.ij.contrarium tamen credit ibi Bartbo.imo q̄ debitor non sit liberatus a prestando pecuniam illam in materia cuius in forma prestari non posset:quia saltem debet prestari in materia quia materia trahit ad se formā. l. quesitū. §.illud fortasse.ff.de legat. iij. nec distinguit Bart.anesset in mora vel non.ꝛ cum.Bar. tenet. ¶Pet.ō ancha.in repetitiōe regule pectum.in.v.oppo.de regul.iuris.libro.vj. sed ipsemet Bartbo.sibi contrarius in.l. ¶Paulus.in.ij.col.ff.de solu. vbi Joan.de imo.late disputat tenet q̄ ego non possum soluere in forma antiqua. sed ego debeo soluere in pecunia noua allegat.c.cū canonicis.de cens.ratio est secundum Ange.in dicta.l.q te. post antiquos. et in. l. cum quid.ff.si cer.peta.quia licet in vino frumēto ꝛ similib⁹ bonitas cōsistit in materia. vt in illa. l. quesitū q̄ Bar.allegata.tū in pecunia bonitas cōsideratur ex vsu.l.j.ff.de cōtrahē.emptio.ꝛ istā secūdā opinionē tenet ¶Pau.ō ca.in dicta.l. q te. Anto.de bu.in.c.quāto.de iureiurā. ¶Pe.de ancha.in clemē.si beneficiorū.de decimis. Rapha.cu.in dicta.l. ¶Paul⁹.ꝛ istā sentētiā tanq̄ verā sequitur Jason in.d.l. q te.quā intellige quādo pecunia fuit reprobata post morā debitoris.sed si debitor non fuisset in mora aliqua.tūc ꝓcedit sententia Bar.in.d.l.q te.quia tūc possit soluere de moneta antiqua.ita cōcludit Cy.in.l.in minorū.l.ix.q.C.ō in integ.resti.mino.ꝛ Bal. Ludo.roma.in.l.cū quid.ff.si.cer.peta. Vosti. Jo.an. Imo.in.d.c.quāto Alberi.ō rosa.in prima pte statutorū.q.iiij. ꝛ Imo. in. d.l. ¶Paul⁹.ꝛ.d. Alex.in.d.l.q te.ꝛ ibi Jason.circa tū istā doctrinā Bar. de moneta. vide Bal.in.l.fi.circa mediū. C. de nō numpec. per predicta dabitur intellect⁹ ad. d. l.incendiū.ad quā ex supradictis habes regulā cū q̄nq̄ limitatiōib⁹.erit igitur regula.q̄ debitor quātitatis perēpta quantitate nō liberat̄ in.d.l.incendiū.ꝛ.d.l. in ratione. §.certe. ¶Fallit ꝓmo nisi esset debitor quā titatis respectu speciei. nā perempta specie liberat̄ a quātitate i.d.l.ticie textores.in fi. ¶Fallit secundo nisi debitum obtulisset. vt dicta.l.qui decē.ff.de solutiōib⁹. ¶Fallit tertio nisi aliter cōuētū fuisset inter partes ꝙ. d. l.periculi.ff.de nau.feno. ¶Fallit quarto quotiēs lucrū percipiēdū ex dicta quātitate erat in ꝑte dādū creditori vt.d.l. ticius.ff.de prescript.verbis. ¶Fallit quinto nisi moneta fuisset mutata ante morā debitoris.nā tunc debitor liberatur a prestāda illa pecunia in forma noua.vt per Bar.in. d.l.q te.de quib⁹ ibi videatis ꝙ modernos.

156

¶Adde. ¶Ter.in.l. cum certū. ff.de auro ꝛ argen.lega. Roma.sing.xviij.et cōsi.cxiij.circa primum dubium.Bart.ꝛ ibi eius additio.in.l.cum quid. num. xvij. ff.si cert.peta.singula.per Abb.in.c.quāto.nu. xii.cum sequē.de iure iur. ¶Petr.a ferraria. in forma libelli. in actione hippothecaria verbo.relaxandū.num.ij. Nicola.Boberi. decisi.aurea. cclxvij.num.xij. Sida. ¶Pe.

157

¶Nota scdo ex isto ter.ibi.Si aut interpellat⁹ nō dedisti aut occidisticū.q̄ debitor cōstituit̄ in mora duob⁹ modis.Uno mō ꝙ negligētiā.ꝛ sic interpellat⁹ negligēdo. Scdo

modo faciendo do s.rē debitā interimendo. ¶Circa q̄ō est aduertēdū ad quattuor casus. ¶Primus est in faciēdo.i. quotiēs debitor fecit quomin⁹ rē debitā posset prestare faciēdo. Secūdus est in omittēdo.i.quotiens debitor fuit negligēs propter quā negligentiā damnificatur creditor. Tertius est quādo obligatio cōtinet.diem an aduenīēte die solutiōis debitor sit in mora sine alia interpellatione. Quartus est quando obligatio sit sub cōditione an aduentus cōditionis cō

158 Aduerte ad istā doctrinam, stituat debitorem in mora. ¶Circa primū. s.quando simus in faciendo an debitor faciendo aliquem actum constituatur in mora.ꝛ circa hoc dic q̄ dupler est actus. Un⁹ est actus licitus.ꝛ in hoc debitor nō cōstituitur in mora si illū actū licitum fecit ignorāter tex.est in.l.is qui ex stipulatu.ff.de actio. ꝛ obligatio.iūcto tex.in.l.q te.ff. si cer.peta tur.exemplū aliquis promisit mihi sticbum anteq̄ eū in mora cōstituissem per interpellationem ignorans se esse obligatum sticbū manumisit.ꝛ sic fecit actū licitum qui est manumissio.nā tunc manumittēdo ante morā nō fecit morā.ita illū ter.intelligit.d. Alex. in.l.si seruū.in pn. in secūda responsione.ff. de verbo.obliga. ¶Hoc tū fallit in hercde

159 Infertur, qui obligatur ex causa lucratiua.i.ex causa hereditaria.ex qua lucrum consequit. nam ꝫ sit ignorans faciendo actum licitū.s.manumittendo tenetur dicta.l.si seruū. §. de illo.in fine.in verbo manumisit. no. glo.in.l. in summa.§.si seruum.ff.de condi.indebi. ꝛ in hoc.d.§.de illo.in fi.nō est alibi. secundū Alex.in dicta.l.si seruum.in pn.ꝛ ita videtur etiā esse de mente Bar.ibi q̄ verba sunt valde notabilia. ¶Ex quo infertur secundū Alex.in.d.l.si seruū.in pn.q.d. §. de illo.in fi.non ꝓcederet quādo nō esset lucratiua ꝫ potius damnosa.vt quia nō esset solūdo:quia tūc nō diceret titulus lucratiu⁹. l.si seruus.§.sticbum.ver.itē si duo. ff.de lega.§.l.si hereditatē.ff.mādati.trabit Alex. in.l.inter stipulātem.§.itē si rē. ff. de verbo. obligatio. Sed Rapha.cuma. in dicta. l.si seruum.tenet cōtra intellectum Bar.datū ad dictū.§.de illo.in fi.fundans se ex eo: q̄ legatari⁹ etiā pretendit causam lucratiuā si cut heres:ergo i pari causa potior dz ē causa heredis qui est reus.vt in eadem.l. si seruus.§.sequitur.ꝛ ꝓpterea ipse Rapha.aliter intelligit tex. in dicto. §. de illo. dicendo q̄ ibi heres manumittens voluit donāre libertatem seruo vnde equum est q̄ donet de suo.q̄ respōsio nō placet ibi Alexā.q̄ heres verisimiliter nō donasset. i. nō manumisisset ex liberalitate si sciuisset alteri ōberi ne dupli ci onere grauaret.arg.l.ticia.§.q̄ l vita.ff.de lega.ij.ꝛ ideo putat ibi Alexand.primum intellectum veriorem qui etiam mihi placet ꝙ suas rationes premaxime q̄ illum intellectū tenet ibi Barth.vt supra diri. ¶Nec̄ obstat q̄ in pari causa potior debeat esse causa rei in quo se fundabat Rahpa.quia respondet ibi Alexand. dicens non esse ibi in. d.§. de illo parem causam eo quia legatari⁹ in re legata habet voluntatem defuncti ꝓ se:sed heres nō.ꝛ istā putat ibi Alex.esse rōnē illi⁹ §.de illo.iūcta rōne Bar.ibi in principi.illi⁹. l.si seruū. Et sic ex isto primo casu habes regulam cū fallentia. regula est q̄ debitor faciendo actum licitum ignoranter non constituitur i mora.l.is qui ex stipulatu.ff.ō actio. ꝛ obliga.fallit in herede ex causa lucratiua succedente qui licet faciat actum licitum et ignoranter nibilominus est in mora.ꝛ sic tenetur dicto. §. de illo. ¶Secundus est actus illicitus puta occidēdo. vt si debitor occidit seruum:tunc cum occidendo constituitur in mora.tex.est ſm vnum intellectū.glo. ibi cōmuniter approbatum in.l.cum qui. §. si.ff.de verbo.obliga.ꝛ in.l.mora. in fin.ꝛ ibi Bar.eodē titulo.in.l.si fideiussor.ff.de dolo licet in contrarium videatur facere tex.in.l. si seruum.in prin.primi respōnsi. ibi dū dicit ter.(Nulla mora interueniēte) iuncto eo q̄ infra dicit(occidat)ff.de verbo.obligat. per quē Rapha. Imo. ¶Paul.de ca.ꝛ ¶Rāc. de aret.ibi tenuerunt contrarium.imo q̄ occidendo mora nō cōmittitur.sed culpa vel dolus in faciendo:sed cōtrariū est veritas:imo q̄ occidendo debitor rem debitam committit morā secundū Barth.in.d.l.cū qui.§.fi.in. d.l.mora.ꝛ trobiq̄ sequitur Alex.qui respōdet ad.d.l.si seruū. ibi tenendo cū Bart. q̄ ibi in.d.l.si seruum.loquitur ter.de mora ꝓcedente homicidiū.nā ſm eū fatendū est nullam moram precessisse.ꝓ qua opinione facit text.noster a nemine in hoc ponderatus. ibi dum dicit(Si aut interpellatus non dedisti aut occidisticum. vbi ter. eq̄parat ista duo.scilicet interpellari ꝛ occidere:ergo quē admodum per interpellationem quis constituitur in mora ita occidendo.ꝛ ita tenet Franc.de aret.sibi contrarius in hac lege in principio. Circa q̄ tamen not.tria verba. quandoq̄ debitor interfecit rem debitam

Nota.

posteq̄ venit ꝛ cessit dies ꝛ semper est in mo-

Universidad de Salamanca. BGH

ra.vt in victa.l.si seruum.in prin.⁊ in victa. l.mora.in fi. Quãdo ꝙ occidit ante diem ⁊ tunc si in actu interficiendi non purificatur conditio seu dies non est in mora interficiendo.vt in.l.si fideiussor.secũdũ cõmunẽ intellectum.ff.de dolo.quando ꝙ ab ipso actu interficiendi purificatur obligatio precedens. ⁊ tũc occidendo cõstituitur in mora. vt.d.l. eũ qui.§.fi. ista tria ⁊ pulchra verba posuit Bar.quem ibi refert ⁊ sequitur.v. Alterã. in.d.l.mora.vbi eum videas. ¶ Hoc tamẽ fallit in casu in quo debitor speciei eam occideret bene merentẽ.ter.est in.l.qui seruum. ff.de verbo.obliga.in.l. elegãter.§. finali.ff. de pigno.actio.in.l.quid ergo.§.heredes.ff. de lega.j.

161

Lex regni.

¶Additio. ¶ Casus ⁊ eremplum de iure regio. in.l.rix. titu. rj.parti.v.quia inuenit talem seruum adulterantem.quo in casu fideiussor etiam liberatur ꝙ est singulare pro declaratione ter. in.l.mora.§.fi.ff.de verb.obliga. ¶ Adulterium enim est graue scelus.c. Apostolus. xxxj.distin.ter.in.c.quid in omnibus.xxxij. q.vij. Tiraquell.in legibus connubialibus. char.cvj.nu.ix.versi.ex his autẽ liquet.igitur cum ex iusta causa propter adulterium fuerit occisus nullam molestiam debet debitor pati. arg.l. Gracchus. C. de adulter. Didacus ℙerez Salmantinus.

Adulterium ne licet?

¶ Quod potest induci ad questionem de qua per Jason.in dicto.§.heres.⁊ p Fran. de are.in dicta.l.qui seruũ.⁊ ad no.p Bar. ⁊ modernos in.l.ab hostib⁹.§. si vir.ff. solu. matri.de quibus questionibus videas p doctores in dictis locis. ¶ Secũdus casus est scilicet in omittẽdo.⁊ iste diuiditur in duos. ℙrimo in omittẽdo.i.in nõ curando seruũ debitũ.vbi tenetur debitor talis seruũ si propter omissionẽ medicamẽti seruus est mortuus.vt in.l.si seruum.in princi. secũdo responso.ff.de verbo.obligatio. ⁊ de isto primo membro omissionis satis dictũ est supra in secundo no.in quarta limitatiõe vbi videas. Secundo modo dicit quis negligens omittẽdo.i.interpellat⁹ nõ restituẽdo. ¶ Istud no.scilicet ꝙ quis cõstituitur in mora per interpellationẽ extende aliquibus no.modis. ℙrimo vt nõ solum habeat locum quando debitor est interpellatus in iudicio. sed etiã si extra iudicialiter interpelletur.glo. est in. l.vltimi.in verbo petitum. in prima parte. ff.si cer.peta.glo.in.l.qui rome.§.coheredes

162

163

in verb. testato. ff.de verb. obliga. ⁊ glo.in. l.fideiussor obligari.in.fin. ff.de fideiusso.⁊ glo.in.l.amplius nõ peti.ff. rẽ ra, habe. facit ter.in.l.denũciasse.in prin.ff. de adulte.⁊ ibi Bar.no.⁊ legit sub lege qui vxori.idem voluit Bar.⁊ doctores in hac.l.nostra.

¶Additio. ¶ Vltra Jason. hic in. nu.xvj. adde cũdẽ l.l.qui rome.§.coheredes.ff.de verb.oblig. ℙurpu. Curti.⁊ Deci.in.l.vinũ.ff.si cer.peta. Hippoli.in sing.dxxxviii.incipi ꝙ interpellationẽ.Soci.in tracta.fallẽti.reg.cxcj.⁊ Joan. Bern.regu.ccxxvj.interpellatio. Tiraqll. in tracta.retractuũ.fol.cccixxviij.nu.xxxix. et melio⁹ quã alibi p Cassane.in consuetudi. Burgundi.rubri.iiij.§.xxiij.nu. viij. char. cxcix.col.ij.vbi ponit an sufficiat interpellatio extra iudicialis ad cõstituendũ quem in mora.⁊ ponit.vj.limitationes.⁊ adde Marcum antoni.Babertũ in tracta.ỗ mora.in. j.parte versic.tertio principaliter.nu.xix.qd tamen sit de iure regni in hoc vide.l.xv.tit. xj.⁊.l.ix.titu.xiiij. part.v. Didac⁹ ℙerez.

Quid de iure regni.

164

¶ Que extẽsio est etiã ampliãda etiã si interpellatio extra iudicialis fieret per verba enũciatiua.vt ꝙ creditor dicat debitori.cege rẽ vel egeo illa pecunia quã mihi debes.vel scio ꝙ es discretus vel similia verba.nã per ista verba cõstituitur in mora sicut si expresse interpellaret.ita no.Bar.l.l. ⁊ hoc modo. ff.de lega.j.⁊ latius idẽ Bar. in.l. siquis mihi bona.§.sed quid si mãdauit. per illũ ter. ⁊ ibi alij doctores.ff.de acquiren. here.⁊ in. l.j.in prin.ff.de noui operis nũcia.not. Bal. in.l.eũ qui duobus.§.j.p illũ ter.ff.de acquirẽ.here.⁊ in repetitiõe.l.ꝙ te.in.vj. col.ff.si cert.petat. Ange.in.l.mora.in prin.⁊ ibi Flori.ff.de vsuris.vbi adducũt ter. in.l. ℙaulus.§.j.ff.de bonis liber.⁊ ista est magis cõmunis sẽtẽtia cuius cy. quẽ allegat Bar. l.l.allegata ⁊ cõtrariũ.ꝙ vba deprecatiua vel enũciatiua nõ cõstituũt in mora. ita ⁊ cy.in.l.i minoris.vij.q.C.in qb⁹ cau.in integrũ restit.nõ est nec quẽ simplr secẽ Bal. sibi cõtrari⁹.in.c.fi.si de seu.vasa.ab aliquo interpel. Alberi.de rosa.in.d.l.ꝙ te.vbi dicit ꝙ vidit practicari in palatio.ꝙ talia verba enunciatiua nõ cõstituer ũt in mora.tamen precedens opinio est verior quia est magis communis vt supra dixi.

¶Additio. ¶ Hãc opinionẽ ⁊ ℙaul. de cast. in.l.⁊ eo modo.ff.

de lega.j.num.ij.et est magis communis secundum Alexan.in.l.si quis mihi bona.§. pater.col.iiij.ff.de acqui.heredita.⁊ Jaso. ibi in.§.sed quid si mandauit. col.ij. versic. octauo nota.⁊ Joan. Bernardũ. episcopũ. Calaorẽsen.in tract.fallẽ.regul.ccxxvj. versi.amplia etiam. Didacus ℙerez.

165 ¶ Extendo secundo nostrum ter. vt nõ solũ interpellatio extra iudicialis.cõstituat in mora ꝫ sola notificatio debit extra iudicialis ita Bal. l.l.vinũ.in vltim. col.ff.si certũ petat.vbi ita cõcludit postq̃ arguit ad partes.⁊ ponderat ter.in.l.j.in princi.ff. de liberis agno.est melior ter.in.l. ℙaulus. §.j.ff. de bonis liber.qui ter. loquitur de simplici

166 notificatiõe enũciatiue facta. ¶ Tertio extende vt etiam sufficiat vna sola interpellatio ad hoc vt debitor constituatur in mora. ter.est iuncta glo. in.l. mora. ff. de vsuris. Bar.in.l.ticia.§.vsuras.per illum ter.ff.de lega.ij.Bal.in.l.nam ita diuus.ff. de adoptio.facit glo.in.l.si tempore. C. de fide instrumen.⁊ iure.baste.lib.x.⁊ glo.in.c.si episcopus.xviii.distin. Roma.in presenti.facit ter.noster inquantum loquitur in numero singulari.ibi dum dicit(interpellatus).quẽ ter.hic ad hoc ponderauit. Barba.

¶Additio. ¶ Opinio ista tenetur ab omnib⁹. secũdum Jason. in.l.qui Rome. §.seia col. fina. num.xxvj. ff.de verbo. obliga. quam intellige vt per Bartholom.Cassane.in cõsuetud.Burg. rubri.iiij.§.xxiij.num.xv.in quo loco ponit vndecim limitationes.quas videatis ibi per eum. Didacus ℙerez.

¶ Quod fallit primo in casu.l.si conuenerit.ff.de pigno.actio. Fallit secundo in casu authẽ.statuimus.C.de episco.⁊ cleri. scilicet in iudicibus recusantibus ministrare iusticiã clericis: ꝙ ibi requirit trina interpellatio.⁊ post trinã requisitionẽ iurisditiõe puãtur. Facit ter.in.c.j. de suplẽ. negli.prela.

¶Additio. ¶ Adde glo.in clem. j. verb. tertio. de vita ⁊ honest.cleri. quam comendat Augusti.arimineñ. in additio.ad Angel. in tract. maleficiorũ.verb.inder.nu.viij.fo.paruo. cxxiij. Feli.in.c.cum sit Romana.nu. xix. de appella.⁊ Tiraquellũ. in tracta. retractuum. fol.cccv.col.j.nu.lviij.⁊ confirma ex adductis a Marco antoni.in tract.de mora.in.j. parte per totam.vbi in nu.ij.citat glo.in. c.si episcopus.xviii. distin. ad id de quo per autorem. supra isto nume. vbi omnino vide Didacus ℙerez.

¶ Fallit tertio in casu.l.de pupillo.§.si quis ipse prętori.ff.de noui operis nuncia.regulariter autem sufficit vna interpellatio ad hoc vt quis cõstituat in mora per iura superius allegata ꝙ potest vltra supradicta fundari per sequentia. primo ter.in. l. boues.§. hoc sermone.ff.de verbo. signifi.text.in.l.decies vltima.ff.de iure do.vbi habetur.ꝙ verba intelliguntur de primo actu tantum ⁊ sic de primis nuptijs.

167

¶Adde. ¶ Ad istam famosam regulam quod simpler sermo regulariter verificatur de prima vice. Felinũ. in. c. innouamus.co.j.nume.iij.de treug.⁊ pace. vbi post ꝙ recollegit plura.in.iij.col. posuit septem notabiles limitationes. ⁊ vltra eum adde etiam Calc.consi.lxxx.colũ.ij. Tiraquell.in tract.retractuum.fo.clxxxiij.§.viij.in gl.vij. nume.vj.⁊ fol.clxxxiiij.nume.xvij.⁊ idẽ Tiraquell..per istam regulã post Bal.⁊ alios docto. quos ipse ad id allegat in repeti. l. si vnq̃.in prin.nume.ciiij. C.de reuocã.dona.

Regula famosa.

¶ Dicit ꝙ si testator relinquit vxorem suã dominam ⁊ vsufructuariã postea vero mortua vxore quam habebat tpe testamẽti aliã super ducat.ad eam non trahitur legatum illud.cum de ea non censeantur testator cogitasse sed de prima tantum.ita etiam Catellia.cotta in suis memorialibus.in memoriari.vxor relicta.⁊ subiicit a Autore infra nume.clxxvj. Didacus ℙerez.

Decisio notabilis.

¶ Et per dictam.l. boues. §. hoc sermone. decidit Bald. in prohemio decretaliũ.in.r. col.si testator mãdauit bona sua distribui in mulieribus pauperibus maritãdis q̃us in diffinite loquutus sit. tamen si essent viduę pauperes maritande non possent in eas fieri distributio:quia vidue transeunt ad secũdas nuptias ⁊ verba testatoris debent intelligi de primis.ita per illum ter.decidit Bald. in.c. olim ex litteris.in.ij.col.de rescrip. ꝙ si arbitro data est potestas prorrogandi terminum compromissi simpliciter intelligitur de prima. ⁊ sic de vna prorrogatione tantum ⁊ non vltra.quod bene nota.⁊ idem tenet Bal.in.c. fina.in.ix.col.de consue. ¶ Secundo idem facit ter.in.c.non potest.§.j.de preben.in.vj. per quem ter. dicit Alberi.de rosa.in.secunda parte statutorum.q.clxxx.incipien.Cum per dominum fratrem Albertũ ⁊c. circa finẽ

168

Nota.

Universidad de Salamanca. BGH

q̄ si alicui cōcēditur licencia ingrediendi clausuram monialium intelligitur de prima vice tantum ⁊ non vlterius quod est notandum pro licentia data Serenissime regine nostre cui a pōtifice fuit data licentia vt potuisset ingredi clausura fratrum cartusiensium.vt cum semel ingressa fuit non possit amplius intrare dictam clausuram dictorum fratrum sine noua licentia. ¶ Tertio facit tex.no.in.l.si socius p̄ filia.in prin. ff.pro socio.quem Rapba.fūl.ibi in quinto nota.ad hoc notat ⁊ reputat singularē. vbi est tex.q̄ si inter plures fratres initia sit cōuentio q̄ filie maritentur de cōmuni.⁊ vna maritata sit communibus expensis ⁊ mortuo marito.quia omnia bona cōsumpserat non potuit dotem rehabere non est denuō de communi re maritanda:quia illa conuētio intelligit de prima dote ⁊ non de secunda vel vlteriori nisi aliud expresse actum sit.vt ibi est tex.nota.quod tamen nota.quia hoc posset contingere de facto in alijs terminis. nam ego habeo q̄ hodie omnia bona sūt communia inter virum ⁊ vxorem obtenta durante eodem matrimonio per.l.j. titulo.delas ganancias.foro legum . ⁊ maritus possit dicta bona alienare vxore etiam contradicente.vt in prima cōpilatione legum regni nostri in titulo delas ganācias.l.iiij.ante finem.q̄ si maritus habeat vxorē ⁊ filiā ex prima vxore quam de dictis lucris in dānum vxoris non possit dotare nisi vxor consensisset per dictā.l.socius p̄ filia. q̄ si vxor semel consentiat q̄ de bonis communibus sic durante matrimonio obtentis talis filia dotetur q̄ perdita dicta dote non est iterū dotanda de bonis communibus: nisi iterū vxor consentiat.quod est notādum:q̄ multotiēs pōt cōtingere in practica. ¶ Quarto facit quod determinat Bar.in.l.j.ff. ad legē iuliā maie.⁊ in dicta.l.dotis.vlti.col.ff. de iure do.⁊ not.Ange. in. l.vtimur. ff. de sepul.viola.q̄ securitas cōcessa bannito de eundo ⁊ redeundo intelligitur pro vna tantum vice ⁊ nō vlterius. ¶ Quinto facit q̄ pulchre decidit Bar. in.l.cum quidā. ff.de annuis lega.q̄ si testator intestamēto disposuit q̄ fratrib⁹ sancti Francisci presteť vna pitātia in festo sancti Francisci. intelligitur q̄ debeat prestari semel tantum.non autem quolibet anno ininfinitū. cuius illet tex.obstet ad oppositum. licet Bar. ibi conetur respondere.⁊ tex. est in.l.defuncta.§. finali. ff.de vsufru.⁊ contrarium teneat Rapba. cūmen.in.l.eum qui kalendis.ff. de verbo. obligatio. ¶ Sexto facit q̄ determinat Bal. Imo.⁊ moderni in.l.diuortio.§.q̄ in annos.ff.solu.matri.per illum tex.cum glo. de eo qui vēdidit vnas que bis in anno fructificant q̄ intelligatur de primis tantum. 172

¶ Septimo facit q̄ decidit Bar.in.l. hoc articulo.in vltima col.ff. de heredi. institu. quando promissum est premium ingredienti talem ciuitatem q̄ intelligitur de eo qui primus ingreditur.⁊ q̄ ille sol⁹ habere debet. 173

¶ Octauo facit q̄ egregie decidit Bal.i. l.j.in.j.col.ad finem. C.de fideicom. quando testator grauauit heredem q̄ debeat vestire vxorem viduam an sufficiat vna vestis an quolibet anno debeat prouidere de vestimentis ibi videas : quia quotidianum est. tamen illam decisionem Bal. sequitur. d. Alexand.in dicta.l.diuortio.§. ob donationem.in penulti.col.quem ibi videas.ff.solu. matrimo. 174 Nota.

¶ Nono facit q̄ decidit Bald. in.l.licet.in.iiij.questione.C.locati.q̄ si aliquis condurit molendinum destructum cū pacto reaptandi intelligitur de prima reaptatione tantum. 175

¶Adde, ¶ Francisc.cremen.singul. cxlvj. decidi semel pulchram questionem.⁊ allegat tex.in.l.fideicommissa . §. si quis.x. de lega.iij. Jaso.in repe.l. quominus. col. xxv.nu.cliij.ff.de fluminibus. Didac⁹. ℘e.

¶ Decimo facit q̄ decidit Bal. in.l.fina. in.iij. col. C. de indi. vidu.tollen. q̄ si testator facit testamentum in quo sub nomine appellatiuo relinquat vxorem suam dominam ⁊ massariam ⁊ vsufructuariam stante hoc testamento moriatur vxor ⁊ aliam ducat qua superstite defunctus sit testator q̄ ista secunda vxor non admittitur ad tale legatum quamuis factum sub nomine appellatiuo : quia intelligi debet de prima vxore ⁊ contra.Bal. tenet Alexand. in secunda parte consiliorum cōsilio. clxxj. incipi. Viso processu cause vertentis inter dominiam Antoniam,vbi consuluit q̄ si testator relinquat alimenta future vxori q̄ fauore alimentorum intelligitur nō solum de prima vxore sed de alijs. 176

¶Additio. ¶ Vide supra in num.clxvij.ver. fallit tertio vbi dixi. Didacus ℘erez. Salmantinus.

¶ Undecimo facit quod vult Bald. in. l.si vt proponis. prima . in vltima. col. C. 177

quomodo ⁊ quando iuder. post Innocen. in.c.venientes. de iureiuran. q̄ si alicui est data potestas arbitrādi intelligitur semel cātum ⁊ nō vlterius. 178

¶ Duodecimo facit tex.nota.in.l.cū pater.§.pater certā.in fi.ff. de lega.ij.⁊ ibi Bal.in.iij.nota. Imo.⁊ alij ad hoc notāt.q̄ verba simpliciter ꝓlata intelliguntur ad primū actū. ¶ Tertiodecimo facit qđ no.decidit Bal.in.l.final.in.ij. col.C.de dotis promissi. q̄ statutum disponens q̄ frater teneatur dotare sororem si semel eam dotauerit ⁊ casu fortuito dos sit de perdita q̄ nō tenetur amplius dotare:quia statutum non loquitur de duplici dote : sed de vnica tantum.ad hoc allegat dictam.l.socius pro filia.ff.pro socio.tamen intellige sane hanc decisionem Bal.pro vt nota.declarat.Alexand.post Bar.⁊ alij ibi.in.l. si cū dotem.§.i.in.iij.col.ff.solu.matri.

¶Adde, ¶ Ad idem Jason.in. §.fuerat.col. ātè pe.nu. cxxxvj.inst.de actio. vbi idem dicit esse in patre ⁊ istud vltimū ꝓbat. Idē Jaso.in authē.quod locū.ver si.secundo nota.nu.vij.C.ō colla. Ferd. gomet.in. l.xv. Thauri.nu.iij.⁊ vtrumq̄ dictum firmat.doctor Joa. lupus de pala. Ruui. in repe.c.per vsas.§.xxiij.nu.v.de dona.inter vir.⁊ vxor.fol.cij.col.j. Didacus ℘erez.

179 ¶ Quatuordecimo faciunt alia de quibus plene per dominum Jason. in.l. diuortio. §.q̄ in anno.ff.solu.matri.⁊ in.l.duobus.§. si ei qui.vbi ponit etiam aliquas limitationes ad dictas corroborationes quem ibi omnimodo videas.ff.de iureiuran.⁊ per predicta remanet bene corroborata ista tertia extensio ad nostrum tex.in qua habuimus.q̄ in tantum est verum q̄ constituendo aliquē in mora sufficit interpellatio extra iudicialis.etiam si sit vna. ¶ Istam tertiam extensionem ⁊ tex.limita sequentibus notabilib⁹ limitationibus. ℘rimo limita vt procedat in bijs que debētur iure obligationis⁊ actionis.secus in bijs que non debentur iure obligationis:sed solum officio iudicis in istis interpellatio extra iudicialis non cōstituit in mora.sed requiritur q̄ iuder moneat vel interpellet tex. est singularis secundum omnes.⁊ Bal.ibi.in.l.cum postulassem.in principio.ff. de damno infecto.⁊ idem Bal.in. l.vbi.§.i.ff.de edendo.⁊ in presenti. ⁊ rationem assignat notabiliter Bar.in.l.j. in vltima col. ⁊ ibi Bal. in.iij.col.ff. de iurisdi. omnium iudic. 180

¶Additio. ¶ Idem firmat Jaso.in.§. super est.insti.de actionu.l.iiij.⁊ Marc. Anto. Baueri.i tracta. de mora.in.j.part.ver. tertio principaliternum.xix.vbi omnino vide. probat regia.l. xj.incipi. Cayendo.titu.xxij.pti.iij.⁊ ad id q̄ statim sequitur omnino vide per Deci. in.l.vinum.col.vj. nu.xij. cum sequen. ff.si cert.peta. Didacus ℘erez. Lex regni.

¶ Et istud adeo est verum. q̄ oblatio libelli non constitueret tunc in mora: sed requireretur litis contestatio.ita singulariter determinat Bar.in dicta.l. denunciasse.§. quid ergo. ff.de adulteriis. notat Bar. in rubrica.C.de in ius vocando.facit tertus in l.si libertus a patrono.ff.de in ius vocādo.

¶ Intellige tamen in bijs que debentur officio iudicis nobili. Secus si iudicis officio mercenario:q̄ cum illud deseruiat actioni intentate interpellatio extra iudicialis cōstituere in mora.ita notanter declarat Cy. in.l.j.circa medium.C.de alie.iudicij mutā. causa facta.quē refert ⁊ sequitur Bal.in.l. j.in.iij.col.in ver.item differunt.ff. de inrisdi.omnium iudi. Idem tenet Ludo.roma.in dicta.l.cum postulassem.lz de Cyno ⁊ Bald.nullam faciat mentionem . ⁊ est ibi ratio secundum eum propter illud generale. vt accessorium ⁊ principale sint eiusdem nature.⁊ licet illum tertum in dicta. l. cum postulassem.in principio reddant doctores singularem ⁊ alibi non reperiri.tu tamē potes addere alium.in.l.non iustam.C.ad trebellianum.iunctis notatis per Bar.in.l.legatus.ff.ad trebellianum. ⁊ late per Jasonem instit. de fideicom. heredi. in principio.in additione.que incipit. Additio iurta.glo.xc.⁊ dicta.l.non iustam ponderauit ad hoc Angelus ⁊ post eum Imola. licet de Ange.nullam faciat mentionem in dicta.l.cū postulassem.in principio. ¶ Secūdo singulariter limita p̄dictā regulā seu extensionē nisi creditor pri⁹ fuisset in mora.nā si postea interpellat debitorē extra iudiciali ter nō cōstituit eum in mora:sed requiritur tunc litis contestatio.tex.est in.l. sed si alia. ff.de constituta.pecu. quem tex. ibi ad hoc notat Salice.⁊ in.l.si pacto quo penam.in vlti.col.pe.charte.ver. Ulnum tamē hic nota.C. de pactis. Hoc tamen dictum reprehendit do. Alexan.in.l.vinum.in.ij.col.ff. si cer.petatur. ⁊ in.l. si insulam. in vlti. col. ff. de verbo. obligatio . per tex . in. l. Cel- 181 182

Universidad de Salamanca. BGH

sus.§.finali.cum legibus sequentibus.ff.de arbi.z idē videtur velle Bar. (Is Alexā.de eo mentionē nō faciat)in.l. itē illa. in prin. ff.de constitu.pec. in pe. col. vers. z eodem modo dico de actore.sed caue secundū Jasonē in dicta.l.vinum.in.viij.col.q dicta.l. Celsus.§.fi.cum legibus sequentibus.loquitur in diuersis terminis.scilicet quo ad penam.nos vero loquimur de mora que facit quem teneri de periculo casus fortuiti.z facili? quis excusatur a mora ꝯ a pena: quia primo casu potest lōgiori tēpore mora purgari ꝯ in secundo. vt declarant doctores in dicta.l.si insula.z in.l. z si post tres. ff.si quis cau.z vide per Salice. in simili ter.in. l.z si per emptorem.§. finali. cum glo. ff. de actio.empti.sed certe satis probat conclusionem Alexan.ter.in dicta.l.Celsus.§.finali. cum sequenti.qui loquitur de purgatione more quo ad euitandam penam. z tenendo cum.d.Alexand. Respōderur ad ter. inductum per Salice.in dicta.l.sed z si alia.ff.de constit.pecu. q ibi ante litem contestatam non fuerat facta per actorem alia interpellatio.ideo non mirum si expectetur litis cōtestatio.vel responde ad.d.l.sed z si alia. vt per Alexan.in.d.l.vinum. z in dicta.l.si in
183 sulam.in fine. ¶ Tertio limita banc extentionem scilicet q interpellatio extra iudicialis constituit in mora vt sit verum quando alia mora non precedebat sed si debitor prius erat in mora tunc interpellatio seu denuntiatio vel protestatio non solum nō cōstituit in mora sed purgat moram precedentem eo quia interpellando secundo loco videor remittere morā que precedebat.l.emilius largius.ver.dicebam iuncta glos.ff.de mi.z ibi expresse Bar.z dicit Jaso.in dicta. l.vinum.in.viij.col.q non inuenit aliquem doctorem facere mentionem in locis ordinarijs de dicto Bar.in dicta.l.emilius. sed q ipse dubitat de veritate ipsius z certe cum ratione ipse dubitat eo quia iste qui secundo loco interpellat debitorē interpellat vt magis grauet z eū magis morosum reddat ergo in ducta ad augendum nō debent operari diminutionē z sic remissionem more. l.legata inutiliter.ff.delega.j.z.l.legata inutiliter.ff.de admen.lega. z fortius monetur ipse per aliam regulam que vt ipse Jason dicit de directo videtur contradicere decisioni.Bar. q interpellatio geminata magis grauat moram quando fit diuerso tempore quia vbi alias admitteretur purgatio more geminata interpellatio impedit ne possit mora purgari ita probat ter.in. l. traiectitie.§.de illo secūdum vnam lecturam.ff. de actio.z obliga.notat.Ludo.in.l. si insulam.z ibidem dominus Alexand.ff.de verbo. obliga. idem Ludo. roma.in.l. z si post tres.in penul.carta.ff.si quis cau.z in consilio.cccliij.in secundo dubio principali.

¶Additio. ¶ Idem Jaso. in.l.si insulā. nu. xv.ff.de vbo.obliga. ¶ Geminatio enim verborū voluntatem magis ex buberantē ostēdit vt nota.in. l.balista.ff.ad trebelli.et notat Deci.in cō. sil.dclxvj.visa copia testamenti. col.j.versus finē.z est gl.nota.in.l. in cōtractibus. verb. penitus.C.nō num.pec.quā in eo q dicit est cōmuniter recepta secūdū Salice.ibi z Jaso.in.l.q pecuniā.col.j.ff.si cer.peta. z in.§. in personā.nu.l.insti.de actio. ¶ Et plura de virtute geminationis vide per Cozet.in tract.de verb.geminatis.in.rij. volu. tract. diuersorū.Albert.brun.in tracta.de augmēto.in.iiij.principa.q.nu.xv.et Piero.gigant.in tracta.de pension.q.c. nu.v. Jaso. in.l.cum procurator.§.si dominus. col.ij.ff. noui ope.nunti.z in.l.Gallus.nu.xxvij. ff. de lib.z posth.et in.l.que dotis.nu.xxxvij.ff. solut.matri.z in.l.si quis in cōscribēdo. nu. xxiij.C.de pact.Dippol.in consi.ij.nu.liiij.z cons.xcv.num.iiij.z in.l.j.§. questioni. ff.de questio.Didacus Perez.

Geminatio verborum.

Geminationis virtus.

¶ Ergo nō videt verū q interpellatio secūda purget morā precedentē imo magis grauat z propterea Bal.in.l.acceptam in.vij.q. C.de vsuris allegādo.d.l.emili?.dicit q ibi est ter.cū glos.q si debitor tenebat soluere in certo termino z lapso sit terminus in quo nō soluit est in mora si creditor proroget talem terminū bene remittere videt morā precedētē z vide Imo.in.l.cū procurator.§.j.ff. de noui.opis nūti. vbi notabiliter declarat predictū no.Bar.circa q diligētius cōsiderabis secōm Jal.in dicta.l.vinū.in.ix. col.q in dicta.l.emilius.fuerint diuerse interpellationes vna legis altera hominis ſ vbi.essent ambe bois vna grauat aliam secōm eū ibi.
184 ¶ Quarto z vltimo modo limita vt p Jasonē in dicta.l.vinū.in.ix.col.ff.si cer.peta.ō qua limitatione cū aliis tribus antecedentibus videas ibidem per eundem ad quem te remitto. ¶ Istud tamen q supradictum est scilicet q ad hoc q constituatur quis in mora est necesse q interpelletur saltē extra

iudicialiter fallit in aliquibus casibus quos
185 infra subijciā. ¶ Primo fallit in eo qui tenetur ex delicto vt est in fure vel in raptore qui est debitor speciei z tenetur ad rem tradendam iste fur siue raptor posito q nō sit interpellatus vt tradat p creditorē in continenti est in mora re ipsa absq alia interpellatione ter.est in.l.j.§.rectissime z in.l.merito.ff.de vi z vi armata.in.l.finali.ff.de conditio.furti.in.l.finali.C.de cōditio. furti.in l.scire debemus.§.finali.ff.de verbo.obligatio.z nota.in.l.nemo.§.finali.eodem titulo. z est tertus in.l.j.C.quod metus causa.z in. l.subtracto.C.de furtis. Ratio huius limi-
fur z moro sus equipparantur- tationis est. Quia fur z morosus equipparantur.l.inter stipulantem.§. penulti.ff. de verbo.obliga. hinc est quod quemadmodū fur tenetur de interitu rei subtracte etiā si eodem modo fuerat peritura penes dominum vt in dictis iuribus no. ita eodem modo est dicendum in illo qui est in mora constitutus per interpellationem vt re perempta post moram teneatur morosus etiā si res eodem modo fuerat peritura penes creditorem hec est opinio gloss. in.l.q te.ff.si cer.peta.quam tanq communem sequuntur.Bar.Bal.Ang.Ludo.roma. Pau. de ca.dominus Alexand.z Jason.in dicta.
186 l.q te. de quo passu videas ibi late per Jasonem. ¶ Secundo fallit in contractibus vltro citroq obligatorijs in quibus vnus implenit pro parte sua nam videtur re ipsa constitutus alius contrabens in mora ter. est in.l.curabit.C.de actio. empti. z vendi.z in.l. Julianus.§.ex vendito.ff.de actio.empti.z vendi.vt est in exemplo aliquis vendidit mihi fundum pro.c.z tradidit fundum z ego collegi fructus venditori autem precium non dedi certe cum ex parte venditoris est iam adimpletum illud solum ad implemētum sine alia interpellatione ego emptor in mora. Unde teneor ad precium cum vsuris.vt dictis legibus que vsure in casu presenti veniunt ex quasi mora secundum Pau.de ca.in dicta.l.curabit. postq contractus fuit mihi impletus. vt etiam no.in. l.euictis.ff.de vsuris in.§.fina. in glo.potest etiam esse vera mora secundum Pau. de cast.in dicta.l.curabit. vt si traditione non facta venditor obtulit rem z precium petit z emptor nolit recipere neq precium soluere z sic vsure veniunt a tempore more ita loquitur lex fructꝰ in fi.C.de actio.empti. de quo videatis per Pau. de ca.in. l.ij. C.de vsuris z non solum emptor tenetur ad vsuras vt casu superiori scilicet quando ex tando sibi tradito fructꝰ collegit sed ēt qſi erat talis res ex quo res ē tradita z sic cōtractꝰ est impletus ex parte venditoris est emptor in mora constitutus.z ex quo emptor de re sibi tradita potest facere q voluerit secundū Pau.de ca.in dicta.l.curauit. Nunnetiam circa hoc notate q si emptor dedit precium q sub vsuris mutuatus est venditor nō tradit rē nō solū pōtemptor petere pōtiūsed etiā vsuras ter.est vnicus in.l.Lucius. secundum Bal.ibi.ff.de acti.empti.z vendi. ¶ Ter- 187
tio fallit in dote ab extraneo promissa quia per lapsum Biennij constituitur in mora absq interpellatione secundum q habetur in.l.fina.§.preterea.C.de iure do. de qua fallentia plene no.per docto.maxime modernos in.l.de diuisione.ff.solu.matri.

Lapsu biennij cōtrahitur mora irregularis.

¶Additio. ¶ Intellige post Bienium a die vuctionis ad domū mariti q debētur vsure q? per lapsum Bienij contrahitur mora irregularis ter. est ad hoc singula.in dicta.l.fina.§.preterea. C. de iure dotī.secundum Roman.in singula.ccxcviij.quando dicitur commiti mora ꝺ quo eleganter per Castane.in consuetudi.Burgund. Rubric.iiij.§.xxiij.nume.j.foli.cxciv. col.ij.vbi videatis. Didacus perez.

¶ Quarto fallit in eo qui obligatus est mi 188
nori tertus est in.l.in minorum. vbi inter ceteros vide Paulū. de castr. qui declarat illum text. C.in quibus casibus in integ.restitu.non est necessaria.de quo etiam est tertus in.l.ticia.§. vsuras. ff. de lega.ij. ¶ Quin 189
to fallit in ecclesia z in alijs veneralibus locis in quibus si eis aliquid debeatur re ipsa sine alia interpellatione contrabitur mora gloss' ea reputata singularis in.§.item mixta. super verb. in iuditio.z ibi moderni institu. de actio. z illam glo.allegat pro valde singulari Ludod. roma. in presenti hanc limitationem sequitur Bald.expresse in authenti. hoc amplius.in.ij. col. C. de fideicomi.licet de dicta glo.nullā faciat mētionem pro qua limitatione. ¶ Facit quia minor z 190
ecclesia equipparantur vt est gloss. notabi. in.l.respublica.in verbo solet z ibi Barth. et alij.C.ex quibus caus.ma. et est tertus in. capitu. auditis. in fin.extra de integrum.restitu. z ibi glo.nota.in verbo.minoris.z glo. in capitulo ex literis.in verb. obligata.extra de iureiurand.z in.c.similiter.in glos. j.xvj.

Universidad de Salamanca. BGH

quest.j.imo plus ecclesia nedum equipparatur minori tantum vt supradictū est sed etiā pupillo scōm Jo.fab.ꝛ Ange.de arc.in.d. §.itē mirta.allegantē glossꝫ.ꝛ non bene secū dū Jaso.ibi.in.l.si vt ꝓponis.in glo.j.C.ō rei vendi.que non loquitur in pupillo ſz in minore simpliciter ipse tamen Jason in.d. §.item mirta allegat glo.no.ꝛ expressam.in. l.liberos.in vbo.administrauerunt.C.de ex cu.tuto.que expresse dicit ꝙ ecclesia loco pupilli est.ꝛ glo.in.d.l.res publica. in verb.so let ad fi.C.ex quib⁹ cau.ma.vbi videas.

¶Adde. ¶Jaso.in.l. legatum. num.xix.ff.de leg.j.ꝛ in. l.vt inter diuinū.in prin. C.de sac.Sanct.eccl.et in.l. Imperatoris. num.xviij.de re iudica.et in.§.ex maleficijs. num.xxxij.insti.de action.Nicola.euerard. in locis legalibus.c.xxviij. Facit quia idem est in fisco ergo et in ecclesia cū fiscus ꝛ eccle sia equipparētur.l.fin.C.de sac. sanct. eccl. Fabia.de monte in tract.de empti. ꝛ vend. q.v.princip.num.lxxxiij. Lassane.in cōsue. tudi.Burg.char.eccli. Rubri.xj. §.ij. nu. xxj.et regia.l.r.titu.xix. part.vj. ¶ Quid Lex regni. in municipio adde Lud.gomessi.in. §.rursus.nu.xviij.insti de actio. Thom. parpa.l rep.l.j.col.xvj.versi.circa. Secūdā questio nē Bartboli.ff.soln. matri. Didac⁹. ¶Pe.

191 ¶Sexto fallit in fisco cui fit mora res ipa sine interpellatione glossa.est de hoc singularis in.l.cū quidā.§.fisc⁹.in verbo inferūt. ff.de vsur.quā pro singulari allegat ad hoc Ludo.ro.idem tenens in presenti ꝛ idem de fisco dixit Bal.hoc reputās valde no.i.l.j. C.de bijs quibus vt indig. nihil tamen ad hoc allegat. ¶Pro quo bene facit q̄ minor ꝛ res publica siue fiscus equipparantur.vt.d. l.res publica.ꝛ glossꝫ.in.l. Imperatores. in verb.ex causa.ff.de re iudica.iunctis traditis per. Bar. in rubri. C.de iure fisci.ꝛ per Bar.ꝛ latius Bal.in.l.constituit. C.de pe na iudi.qui ma.iudi.dum ponīt an res publica.ꝛ fiscus sint idem quemadmodum ergo minori fit mora re ipsa vt supradixi ergo idem erit in fisco pro quo est glossꝫ. singularis in.l.si procurator.§.fi. in vbo.soluto. ff.de iure fisci.que extendit illud ꝙ ibi dicitur in text.scilicet ꝙ procurator fisci non potest habere fidē de precio rei vendite ad minorē ꝛ ecclesiā.ꝛ ibi sequitur Bar. ꝛ reputat illam glossꝫ.valde nota.et est glo. etiā in. l.cum bij.§.quid ergo.in verbo. facit. ff.de transactio. ¶Pro quo etiam facit text.in. l.fi nali.C.de sacro.sanc.eccle. vbi equipparat ecclesia ꝛ res publica.

¶Adde. ¶Ad idem ꝙ re ipsa contrabatur mora fisci Mora. fauore Jaso.in.§.ex ma leficijs.nu.xxxiij.insti.ō actio. ꝛ Frāc.lucan. de parma. in tracta. de fisco ꝛ eius priuilegijs.in.j.part.nu.xxxiij. ¶ Et an fiscus ec Fiscus. cleste equipparet. vide Tiraquell.i tracta. retractuū.§. xv.gl.j.num. xj. char. ccxxiij. ¶Quid inter se fiscus ꝛ res publica discrimē habeant:vide Matth.de affict.in consti. Neapolitanis.in prelud.q.xv.nu.ij.ꝛ lib.iij. Rubri.xxxix.col.j. Didacus ¶Perez.

¶Additio. ¶Trigita ꝛ plura priuilegia fisci Fisci priuilegia. descripsit optim⁹ iure consultus ¶Paul. de castr.in.l. si inte. C.de priuilegio fisc.et centum ꝛ quadraginta enumerat Frāciscus parmēsis in dicto tracta.de fisco ꝛ ei⁹ priuilegijs.in.j.part.in. vj.volu.tract.diuersorū doctorū. Di. ¶Pe. ¶Unum nota. ꝙ fiscus nō habet priuilegiū nisi in casib⁹ expressis in iure. vt est glo. in.l.itē veniunt.§.ait senatus.in ver. in priuatorū.ff.ō petitio.heredi.ꝛ ibi Bal. ¶ Fa 193 cit in simili:ꝙ mora ciuilis equipparat naturali in casib⁹ exp̄ssis in iure.glossꝫ. est reputata singularis in.c. placuit. xvj.q.j. Bar. ꝛ alij in.l.ex ea parte.ff.de verbo.obligatio.

¶Adde. ¶Alexand. qui banc theoricam reputat notabilē.in.l.cum pater.§. hereditatem.in parte.tertio nota.ff. ō lega. ij.Alexand.ꝛ Jason.num.viij.in.l.gallus. §.ꝛ quid si tantum.ff.de libe.ꝛ posthu. idem Jaso.in.l.si qua mulier.num.xix.C.de sac. sanct.eccl.Suarez.in allegatione.xx.col.ix. ꝛ tz nr Autbor in rep.l.coheredi.§. cū filic. nu.lviij.ff.de vulga.ꝛ pupilla. ¶ Et aliqua De morte. singularia scripta de morte vide p Guliel. Benedict.in rep.c. Raimutus.vbo. mortuo itaque.j.nu.xv.cum pluribus sequentibus de testamen.ꝛ Lassane. in consuetudi. Burgund.in prohemio.fo.x. in parte.que par mort.ꝛ Matthe. ab affictis inconstitu. Neapolitanis. lib.j. rubri. lxxiij. num.lvij. et Magist.senten.in. lib.ij.distinct. xix. vbi Mori vtrū potuit homo in statu innocentie. in principio querit . mori vtrum potuit homo in statu innocentie : vbi subtiliter per Gabrielem.conclusionem.iij.articulo.

ij.adde etiam Guilielm .amonserrat in libro. de successione regum dubio .j. num. xlij.ad id de quo per Autborem hic Francisc.de paninis in tract.de offi.ꝛ potesta. capi.sede vac.pre ludo.vij.nume. v. ꝙ intellige vt per Joan.lupum.in repetitio. Rubri. de dona.§.lxxj.col.j.nume.ij.ꝙ mors ciuilis ꝛ naturalis equipparātur quando ex vtraq̄ idem resultaret effectus circa rē de qua agitur.glo.in clementi.ij.§.sane.verbo. morien te.de electio.ꝛ glo.in clemen.j.verb.mori.vt lite pendent. Didacus ¶Perez.

¶Sicut in simili monasterium habetur loco filij.vt in authē.de sancti. episc.§. sed boc in presenti.ix.colla.ꝛ est glo.in authē. nisi rogati.C.ad Trebellia. boc est verum in casibus expressis.in iure:ꝛ non in alijs ita tenet Bald.in authē.si qua mulier. in prima col. C.de sacro sanct.eccle.ꝛ in victa authen.nisi rogati..in.ij.ꝛ vltim.col.post glo.ibi.

Monasterium. **¶Additio.** ¶Ad id de quo bic per autborem scilicet ꝙ monasterium habeatur loco filij. est optimus text. in. c.in presentia.de probatio.vbi Felin.nu.xlij. versi.tertio quero. Deci.incōsi.cclix.col.iiij. Piero.gigantem in tracta. de pensionibus ecclesiasticis.q.lvj.nume.x. Jaso.in authen. si qua mulier.nume.v.C.de sacro sanct.eccl. ꝛ in.l.si ita quis promisserit.§.ea lege nume. xv.ff.de verbo.obliga. Ubaldric.zasi.in tract. de feudis.in.viij.part.nu.lxxix.in.vj.volu. tractatuum diuersorum.ꝙ procedit in vltimis voluntatibus.non autem in contractibus.vt late probat Jaso.in. l. pactum inter beredem.nume.iiij.ff.de pact.ꝛ in.l.que de legato nu.xv.ff.de lega.j. Didacus ¶Perez.

194 Cōclusio.j. ¶Debitorem speciei ante diem solutionis bona omnia creditori suo donātē quibusdā rebus sibi specialiter reseruatis de quibus libere possit testari interitu eius post diem debiti cedentem contingēte:non posse liberari satis clare demonstrabo. ¶Declaro cōclusionem.quidam promisit mihi sticbum se in diē sācti Joānis baturū:ꝛ sic fuit ōbitor speciei ꝛ in diē ante aduentum solutionis ꝛ diei mihi creditori suo omnia bona sua donauit de quibus bonis aliqua sibi reseruauit de q̄ b⁹ possit libere testari q̄ bona figiliatim specificauit postea venit dies sācti Joānis ꝛ sic iam dies illa interpellat pro creditore vt in. l.magnam.C.de contrabē.stipu.l.ij.C.de iure emphi.c.potuit.extra de loca.die sic transacta perijt dictus sticbus quia mortuus est ego creditor conuenio debitorem meum ad stimationem.d.sticbi dicendo.eum esse mortuum post diem solutionis ꝛ sic post moram debitoris ertat nunc dubitatio an debitor liberet in teritu eiusdē speciei attēto ꝙ ipse debitor mihi creditori ota bona sua donauit.

¶Adde. ¶Ꝙ licet verū sit ꝙ donatio omnium bonorum presentium ꝛ futurorum Dōatio oīm bonoꝝ nō valeat secundum cōmunem opinionē relatam a Ludo.rom.in consi.clxxj. pro decisione.col.j.ꝛ secundum ¶Paul. de cast. in. l.Julianus.col.j.nume.iij.ff. de acquirend. heredi. vbi facit ter. ꝓsta cōmuni.ꝛ late per Cagnol.in repe.l.fina.C.de pact.nu.xxcviij. ꝛ ccj. ¶Etiam si sit omnium bonorum presentium.per.l.lxix. Tauri. Sed cum in ꝑsen Lex regni. ti sibi reseruauerit certam quātitatem ad disponēdum in testamento. vel als valet vt ꝙ Barth.in.l.stipulatio boc modo.ff.de verb. oblig.ꝛ est de mēte Matthess.in sing.cxxxvij. nota vnum motiuum.optime Deci.in cōsi. xxx.ꝛ protenui facultate.col.j.lib.j.consiliorum.ꝛ sic intrat dubium autoris cum donatio ista fuerit perfecta valida ꝛ irrenocabilis Didacus perez Salmantinus.

¶Et videtur ꝓma facie ꝙ sic ꝙ fundatur 195 sequētibus vrgentibus fundament. ¶Primo quia tempore quo dictus debitor donauit sibi quedam bona reseruauit de quibus libere possit testari nam ponderandum est illud verbum (libere) ꝙ denotat vt nulla diminutio in dictis bonis reseruatis fieri possit neq̄ per aliquod extrinsecum impediri effectus dicte reseruationis text. est vbi boc probatur in.c. j. in princi. in versicu. libere) cum ibi notatis per Joan.andre.de regula. in.vj.ꝛ propter illud verbū libere.d.ibi Domi.de sancto.gemi.ꝙ ibi probatur ꝙ nouitius licet per plures annos steterit in religione tamen si non fuit alligatus per professionem potest libere reuerti ad seculum in tantum ꝙ non potest compelli ad restituendum monasterio expensas quas ibi fecit tempore probatiōis vt ibi in verbo.libere. ad idē ter.in.c.cum episcopus.in verbo libere.de offi.ordi.lib.vj.in expositione Archi.ꝛ Joan. an.ibi qui exponunt libere.i.sine alicuius cō traditione ꝛ not.per glo.ꝛ docto.in.c.romana.§.j.in vbo.libere.de censi.in.vj.ꝛ per glo. docto.in.c.cum plures.de offi.de lega.in.vj. ꝛ per Jo.and.in.c.episcopi.de preben.in.vj. ꝛ ter.cum glo.in.c.ordinarij.§.j.in verbo. libere de offi.ordi.lib.vj.si igitur per aduentū

Universidad de Salamanca. BGH

diei obligatio mei creditoris esset ppetuata ad hūc effectū vt dict⁹ debitor idēcp donator p aduētū diei eēt i mora cōstitut⁹ z sic tenere tur ad estimationē stichi mortui iā bona q̄ si bi reseruauerat donator eēnt diminuta taliē qp ꝫ eis omnib⁹ libere nō posset testari verbū igit libere l.d. reseruatione positū facit qp ad ueniente die solutionis debitor nō cōstituat in mora. z sic qp interitu speciei sit liberat⁹ z non teneat ad estimationē rei debite ne p eā res q̄ fuerūt reseruate diminuantur que di minuerētur si ad dictam estimationem tene tur debitor z sic libere non posset testari.

Dictio libere.

¶ Adde. qp dictio libere. exclu dit omne impedimētum et requisitionem alteri⁹. optim⁹ ter. in extrauagā. Regimini. de emptione z vend. ibi dum formaliter dicit. (libere absq; alicuius requisitione. contradictione vel a sensu.) ad idem est glos. in. cap. j. de homic. libro. vj. z in clemen. ij. verbo. libere. de sepultu. ℣ Prepositi. Alexan. in. ca. de illis. colu. j. de sponsa. Jas. in. §. in bone fidei. nu. iiij. instit. de actio. Barb. in. capi. j. de rese. Dec. in consil. cccl. perscrutatis omnibus que occurrunt. colu. ij. versic. secundo inten tio. nume. v. Alciat. in. ca. perniciosam. nu. viij. de offic. ordi. bona glo. in. ca. j. §. j. decēsi. libro. vi. in verb. libere. z in. ca. si pro debilita

De eadē re. te. vbi Barba. ꝫ offi. de lega. ¶ Q̄ ꝫ dictio libere apposita in aliquo rescripto importat Clausulā appellatione vel prescriptione nō obstante. c. j. ibi (liberā ptātē.) iūcto (absq; impedimento alicuius) de offi. ordina. Idē probat ter. in. c. irrefragabili. ibi. (libere) iūcto (nulla consuetudo vel appellatio valeat impedire) eo. ti. z l. c. ex multa. §. tāta. ꝫ vot. qp tamē intellige. vt per Alb. ℣ Dbili. frāc. z alios in. c. directe. de appell. vbi est text. in contrariū iūcto. c. reprehēsibilis. eodē titu. z etiā adde Dipoli. l sing. cccxviij. Di. ℣ de.

196 ¶ Secūdo probat ille dicit nō posse facere velle suū neq; libere disponere de re sua qui de necessitate aliquid tenet facere text. est in. l. velle non creditur. ff. de regulis iuris in. l. cum quidam ita. ff. de legat. ij. sed sic est qp si dictus debitor compelleretur soluere credito ri estimationem. d. stichi diceretur de reb⁹ si bi reseruatis disponere ex quadam necessita te z nō ex liberalitate z sic nō volēs imo iuui tus disponeret igit nō tenet ad dictā stima tionē neq; p aduētū diei ē in mora cōstitut⁹ quia alias illō verbū libere nil operaretur cō tra text. in. l. si quando. cum si. ff. de legat. j.

¶ Tertio facit quia cum dictus debitor re 197
seruauit sibi quedam bona ad testandum vi delt ea sibi velle reseruare extracta ab omni credito z libera ab ere alieno cum bona intel ligātur deducto ere alieno vt in. l. sub signa tum. §. bona. ff. de verbo. signi. in. l. mulier. in pnc. cum si. ff. de iure doti. z sic qp respectu talium bonorum amplius non posset conue niri ad debitum idest estimationem stichi su pradicti argumento ter. in. l. si quis seruum. §. fina. cum. l. sequenti. ff. de lega. ij. in. l. nam quod. §. non omnis. ff. ad Trebellianum.

¶ Quarto facit quia cum debitor reserua 198
uit sibi dicta bona cum reseruationi consen si ego creditor iā ego creditor video me cō stituere debitorē ipsius mei debitoris quo ad dicta bona reseruata si ergo sum ꝺbitor a me inuito dicte res reseruate sunt extorquende cū ille dicatur debitor a quo inuito aliquid extorquetur nulla exceptione obstante si igi tur peto a dicto debitore estimatiōem stichi nō reseruo sibi dicta bona que visus fūt me velle promittere reseruare z sic a me. d. res z bona reseruata nō extorquēt inuito cū debi tori excipienti de reseruatione ego replico de interitu post moram contingenti vt igitur a me inuito dicta res z bona reseruata extor queant cū ego peto estimationē stichi. z mi bi oponit de reseruatione dictor⁹ bonorū nō debeo neq; possum replicare de mora cōtra cta per aduētū diei debiti. ¶ Quinto facit. 199
nam eoipso qp. d. debitor donās reseruauit si bi. d. bona ad hoc vt de illis posset libere dis ponere q̄ verba fuerūt scripta p̄sente credito re z videte z nō solū tacēte verū etiā expresse consentiente videtur creditor remittere ius qp hz ad dicta bona reseruata respectu esti mationis sibi debite et per hoc videtur suū debitum extinctum per ter. singularem in. l. sicut. §. venditionis. ff. quibus mod. pig. vel hipotec. sol. vbi dicit ter. qp si quis de re alie na in testamēto suo disponat presente domi no ipsius rei qui sciebat esse suam rem tunc preiudicatur dñs. eoipso qp cum cōsensū suo alius de re sua disposuit z illū text. in. d. §. vē ditionis. reputat singularem Bal. in. c. j. §. p̄terea. quib⁹ mo. feu. ami. z in. l. vēditioni. C. de vsuca. pro empto. z in. c. i. §. donare. ij. col. quali. olim feu. po. alie. z in. l. fin. viij. co. C. vnde legitti. z in. l. quotiens ab omnibus. C. de fideiōmi. et in. l. si tibi. §. de pignore. ff. de pactis sed tamen adde ter. concordātem in. c. j. in princ. de probi. feu. ali. per fede. quē Bald. ibi in penulti. colu. ad hoc nota.

¶ Adde. ¶ Bartho. Lepol. in. l. venditioni. col. x. numc. xviij. C. de vsuc. pro empto. Felin. in. c. fina. nume. v. de accu. Joa. bernar. in tract. fallenti. reg. ccccl xxxviij. vēditionis. Suarez. in repe. l. quoniam in prio ribus. in. v. limitati. C. de inoffi. testa. Lassa. in consuetu. Burgund. Rubri. ir. §. x. num. xxxi. Fabia. in tracta. de empt. z vendi. q. ij. principa. nume. j. z. q. v. princi. numer. xlvj. Mathe. de aslict. in tract. de iure pro thomi seos. §. tota hec lex. nume. xviij. Bertachi. in tract. de gabellis. in. iij. mēbro. viij. part. pn. nu. iiij. in. iij. volu. tracta. Didacus ℣ Perez.

¶ Sic igitur dicamus in presenti qp eo ipso qp debitor dixit creditori presenti z cōsentiē ti qp. d. bona sibi reseruauat ad hoc vt de il lis posset libere disponere qp per talē presen tiam z expressum consensum sit sibi extincta obligatio z ius qp habebat ad dicta bona re seruata z sic qp amplius non possit dict⁹ cre ditor petere estimationē predictam quā per dere videtur propter dictum consensum. z li centiam quā dedit donatori. ¶ Sexto fa 200
cit quia creditor recipiendo donationem a suo debitore videtur in dubio remittere sibi debitum qp probatur quia benemerita que precesserunt faciunt actum dubiū censeri do nationem ter. est singularis in. l. si vero non remunerandi. §. idem ℣ Papinianus. ff. man da. pro quo facit text. in. l. ipsius. z qp ibi no. Bald. C. fami. herc. vbi probatur qp seruiciā faciunt presumi iniuriarum remissionem inter inimicos facit text. in. l. liberi z ibi not. Bal. z in. l. fratres. C. de inoffi. testa. si igitur videtur creditor remittere suo debitori debi tum idest stichū promissum propter donatio nē sibi factā a. d. debitore iā non est res tēpo re aduenientis diei solutionis super qua po terat fūdari petitio. ergo nulla mora vt in. l. cum filius. §. fi. z in. l pupillus. ff. de vbo. obl. z sic pro p̄dicta videtur fundari qp talis de bitor speciei sit liberatus interitu eius etiam post diem solutionis contingentē z qp aduē tus diei eū nō cōstituat in mora. ¶ Sed pre dictis fundamentis non obstantibus contra rium de iure potest fundari vt ex infra scri ptis clare patebit. ¶ ℣ Primo quia quotiēs 201
Pro cōtra aliquis est debitor ex contractu seu ex dispo ria parte. sitione hominis z non legis z donat credito ri suo non videtur donare animo compēsan di. l. creditorē. ff. de le. ij. l. j. §. ij. C. ꝫ rei vxor. actio. nā legatū est donati. la. legatū. l. j. ff. de lega. j. z cū in dictis iuribus dicitur qp lega-

tum relictum a debitore creditori nō videtur relictum animo cōpensandi eadem est ratio in donatione inter viuos que est in donatio ne facta in vltima voluntate vnde procedit argumentū de vno ad reliquū. l. pactum in ter heredem. z ibi no. ff. de pactis cū alijs cō cordantijs quas adduxi in primo no. hec cō clusio colligitur ex notatis etiā per Docto. in. l. fina. C. de dotis promi. z in. l. vxorem. §. pater naturalis. ff. de lega. iij. z in. l. nenseni⁹. ff. de nego. gest. dū queritur si aliquis promis sit vel ꝺdit dotē pro muliere an videatur da re animo cōpēsandi si erat debitor mulieris z in sua distinctione presupponūt qp vbi ap paret qp voluit donare non videtur dedisse animo compensandi sed in casu huius cōclu sionis apparet qp debitor voluit donare cre ditori vt in conclusione presuponitur ergo non intelligit donare animo cōpensandi qp etiā patet qz illud qp creditori ꝺbetur est spe cies. s. stichus. z qp debitor donauit creditori consistit in speciebus ergo nō presumitur cō pensatio cum speciei ad speciē nō fiat cōpen satio vt in. l. si cōuenerit. primo ref. ff. de pign. actio in. l. si nō sortē. §. si centū. ff. de cōdi. in de. cū simi. si igit nō p̄sumitur cōpensatio re manet obligatio speciei in sua vi. ergo per aduētū diei est debitor in mora cōstitutus er go eius interitu nō liberatur vt in nr̄a lege.

¶ Secūdo probatur nam ista donatio fuit 202
inter viuos ergo fuit pura z simpliciter irre uocabilis vt in. l. si donatione. C. de reuo. do na. z si diceremus qp dicta donatio ꝺberet cō pensari cum stichō debito creditori dicta do natio non diceretur simplex z pura imo ob causam. s. causam compensandi creditū cum rebus donatis. l. iij. in princi. ff. de condi. ob causam dato. l. i. ff. de dona. iuncta. l. fina. C. de dotis promissi. vbi dum ter. dicit (si quidē nihil addendū extimauerit sed simpliciter) vt igitur dicta donatio sit pura z simplex p vt a partibus fuerat expressum nō debet ha bere onus cōpensationis. ¶ Tertio facit qz 203
vt dixi debitor donauit creditori pure sed ita est qp illud verbū pure denotat qp bona intel ligantur donata z cōcessa sine onere eris alie ni vt probat ter. in. l. iubemus. ver. si vere mi nus. cū glo. in verb. pure. C. de repudijs. er go onus eris alieni. i. crediti ipsi⁹ creditoris donatarij. non debet intelligi esse confusum z extinctum cum ipsa donatione ergo adue niente die solutionis fuit debitor constitutus in mora. ergo interitu speciei debitor non est liberat⁹. ¶ Quarto probatur quia in dicta 204

Universidad de Salamanca. BGH

donatione ⁊ similibus dicitur ⁊ solet dici ꝙ res donate cedãt lucro donatarij. sed lucrũ intelligitur illud ꝙ est ablꝙ onere eris alieni vel alicuius oneris. l. illud. cũ glo. in verbo lucrum. C. de collatio. ergo dicta donatio debet intelligi sine onere crediti ipsi⁹ creditoris donatarij ꝙ intelligeretur si facta ei dem creditori donatione intelligeretur debitor satisfacere creditori de qua satisfactione nulla fuit facta mentio tempore donationis.

205 ¶ Quinto facit quia donator tempore donatiõis solum excipit ꝙ quedã res sibi reservarẽtur de quibus potuisset testari vnde ista exceptio firmat regulam in cõtrariũ. s. vt. d. donatio sit pura ⁊ firma ⁊ sine aliqua diminutione alterius comodi preter res reservatas. l. quesitum. §. denicꝙ. ff. de fun. instru. l. in bijs. cum ibi not. ff. de legib⁹. l. j. ff. de regu. iuris. nam quemadmodũ debitor expressit creditorem non debere inquietare cum sup rebus sibi reservatis ad quẽ voluit dictum creditorem aliquem habere regressum eodem modo expressisset eundẽ creditorem nullã habere actionem ad dictum stichũ debitũ si illõ voluisset argu. ter. in. l. j. §. vbi autẽ. versi. sin aũt ad officiẽtis. C. de cad. tol. c. ad audiẽtiã.

206 õ deci. ¶ Sexto ꝓbatur hec cõclusio: quia verba contractus debent interpretari cõtra eum qui se fundari vult ex verbis nõ claris instrumenti eo quia fuit in culpa legem conuentionis apertius ⁊ expressius nõ dicendo. vt in. l. veteribus. ff. de pactis. l. stipulatio ista. §. in stipulationibus. ff. de verbo. obli. ergo cum quãtum ad res donatas sint clara ỹba donationis quantum ad hoc ꝙ intentio donantis fuerit ꝙ stichus debitus ex stipulatione cum dicta donatione compensetur nõ põt negari quin verba fuerint ambigua ergo quantum ad hoc fieri debet interpretatio contra donantem volentem se ex dictis ỹbis ambiguis fundare dubia enim probatio interpretatur contra producentem eã. c. in presentia. de probatio. plene per doct. in. l. inter stipulantem. §. stichum cũ si. ff. de verb. obli.

207 igitur ⁊c. ¶ Septimo: quia in donationib⁹ fit latissima interpretatio contra donantem. c. cum dilecti. de donatio. facit. l. si quãdo. C. de boni. vaca. lib. x. que est singularis secũdũ Bal. in. c. quinto. in. ij. col. extra de iudi. no. in. l. fina. ff. de consti. prin.

Adde. ¶ Philip. dec. in consi. ccccxiii. col. ij. nume. vi. ⁊ in consil. cxo. colu. iij. nu. x. ⁊ in consil. clxxxviij. col. v. nu. xx. ⁊ aliquid etiam in consi. 453. nume. iiij. vbi probat per iura hic citata a autore ꝙ beneficium principis est latissime interpretandum. late Jaso. in. l. beneficium. col. vj. ff. de constit. princip. ⁊ in. l. apud Julianum. §. si quis alicui. col. ij. nume. ix. ff. de lega. j. ⁊ Hippoli. in singul. 483. beneficia principum vbi intelligit istã regulam quando non esset talis interpretatio in ꝓiudicium alicuius tertij quo in casu stricte interpretandum. vt per plura probat Jason. in. l. Gallus. §. ⁊ quid si tantum. nu. lxiiij. ff. de libe. ⁊ posthu. ⁊ Alciat. in Rubr. extra. de prescri. nume. xcviij. ⁊ Cassa. in consuetudi. Burgund. fol. lvij. num. cxl. vbi ponunt questionẽ not. restitutus ad bona an recuperet fructus: quan tu Hispane habes dicisam in. l. ij. titu. xxxij. partit. vij. que ler est singul. in hoc. Didacus ℘ Perez.

¶ Sed si intelligeremus ꝙ per illam donationem esset extinctum debitum de dicto sticho fieret interpretatio per donantem cõtra donatarium. ꝙ non est dicendum. ¶ Restat nunc respondere ad ea que ꝓ contraria pte affirmatiua fuerũt adducta. ¶ Et primo ad primũ in quo fuit dictum ꝙ per dictũ verbũ (libere) positũ in. d. reseruatione intelligit ꝙ de dictis bonis reseruatis nõ debeat fieri aliã diminutio seu in est aliã cõtradictio ⁊ respõdeo ꝙ dictũ verbum libere fuit appositum. circa vnum effectum. s. vt de eis posit testari libere tanꝙ de rebus suis propriis quemadmodum ante donationem erat ⁊ eidem donãti non esset impedimento dicta donatio aliarũ rerum quasi dicat de aliis reb⁹ que donauit que sibi non reseruauit non posit sic libere testari vt tenet Bald. in. l. fi. in. xvi. op. C. de here. instit. ⁊ sic verba apposita ad vnum effectum non debent operari contrarium effectum vt in. l. legata in vtiliter. ff. de lega. j. ⁊ in. l. legata inutiliter. ff. de adimẽ. lega. que contrarium effectum operaret. d. verbum (libere) referentur non solum ad testandum sed etiam ad cõpensandum argumento ter. in. l. maritus. C. de procura. ⁊ l. p̃tor ait. in princi. ff. de iudi. cum qualitas aucta. circa vnam orationem nõ debet extendi ad aliã maxime omissam vt in. l. qui fundus. ff. de contra. empti. ⁊ not. Bar. in. l. Seye. §. Bayo. ff. de fundo. instru. ⁊ in. l. si ita stipulatus. §. Brissogonus. ff. de verbo. obligatio.

208 Responsiones ad obiecta in contrariũ ꝓ pte affirmatiua.

¶ Secundo respondeo ꝙ licet dictum verbum (libere) referatur ad dictum creditum idest vt dicta bona reseruata sint libera ab hipotheca ꝓ dicto credito ⁊ sic ꝙ dicta bona

209

non sint obligata ⁊ hipothecata pro dicto ẽbito tamen non sequitur quod actio personalis possit competere pro dicto stichо debito contra dictum debitorem donantem. l. lucius titius. ff. qui. mo. pig. vel hipothe. solui. l. fina. ⁊ quasi per totum. C. de remis. pigno. vnde dictus creditor donatarius debet esse cautus ꝙ cum agit ad dictum stichum contra debitorem donantem seu ad eius estimationem stichо mortuo post moram non dicet bona predicta reseruata esse sibi obligata ꝓ dicta estimatione sed solum conueniat debitorem actione personali ⁊ eum ad dictã estimationem condemnari ⁊ postea executionẽ petat sententie iuxta formam. l. adiuo pio. §. in venditione. ff. de re iudi. ⁊ sic non agat creditor ad dicta bona reseruata hipothecaria dicẽdo ea sibi esse obligata sed vt diri agat sola actione personali ⁊ propter difficultatẽ ⁊ impotentias soluendi non liberatur debitor vt in. l. continuus. §. illud. ff. de ver. obli.

210 nisi bonis cedat per totum tl. C. qui bon. ce de. poss. ⁊ declarat Barth. in dicto. §. illud. ¶ Non obstat secundum argumentũ fundatum ex illis verbis. s. ꝙ posset dictus donator debitor facere velle suuum de dictis bonis sibi reseruatis qz per hoc nõ sequit ꝙ sit extincta personalis obligatio ⁊ personalis actio creditori competens ꝙ probatur qz si conuenio ꝙ possim de aliqua re mihi obligata facere alienationẽ ⁊ dispositionem pro vt ego voluero videtur solum extintũ i⁹ pignoris ꝙ ille consensus habuisset in illa re tũ non per hoc est extincta obligatio ⁊ actio personalis creditori competens. d. l. Luci⁹. ⁊ l. voluntatem. cum multis concordantijs eo. ti. quia renuncians vni iuri. s. reali nõ videtur renunciare alteri. s. iuri personali seu obligationi personali vt in. l. suum. C. de iure deli. in. l. ne ꝙ hijs. ff. de acqui. here. ⁊ in. l. domus. ff. de serui vrba p̃dio. ergo remanẽt dictum cõsilium. s. ꝙ creditor nõ agat actione hipothecaria ad dictas res reseruatas cõtra debitorem nec ꝙ illas dicat creditor esse in obligatione vt dixi. sed agat contra debitorẽ suum actione personali ⁊ ad sententiam deueniet eo modo ꝙ supra dixi. ¶ Nõ obstat

211 tertium contrarium vbi fuit dictum ꝙ cum dictus debitor tempore donationis reseruabit sibi quedã bona ꝙ videtur ea reseruare abstracta ab omni credito ⁊ ea libera facere ab omni ere alieno per dicta. l. sub signatũ. §. bona. cũ aliis allegatis in dicto tertio fundamento. quia imo dictum fundamentũ retorquetur in contrarium quia videtur velle dictus debitor habere dicta bona reseruata libera ab omni credito. i. vt ante oia omne creditum ad ꝙ dicta bona tenebantur tãꝙ hipothecata intelligatur prius deducẽdum per dictum creditorẽ quemadmodũ si creditor eidem debitori legasset dicta bona videt ea legare deducto prius ere alieno cum non simus in hereditate seu quotta ipsius sed in parte bonorum per. d. l. si quis seruum. §. fi. cũ. l. seq. ff. de lega. ij. ⁊ sic dictũ tertiũ fundamentum bene intuenti magis probat conclusionem quam resistat eidem. ¶ Non obstat 212 quartum argumentum fundatum in. d. l. debitor. cum simili. ff. de verbo. signifi. quia respondeo ꝙ posito ꝙ sit verum ꝙ a dicto creditore inuito tanꝙ a debitore possint dicte res reseruate extorqueri non sequit ꝙ ex adverso non debeat posse petere creditor creditum suum. vt probatur in. l. qui inuicẽ. ff. de condi. inde. ⁊ etiam dicitur verus debitor in dictis refuatz r eb⁹ creditor donatarij ẽt posito ꝙ possit opponere cõpensationẽ de credito suo tempore quo dicte res reseruate a dicto creditore possidente petuntur vt probat in dicta. l. qui inuicem cum glo. nam qui cõpensat soluit ⁊ sic ab eo etiam inuito dicitur extorqueri postꝙ compensando dicitur soluere vt in. l. si debitor. ff. qui poti. in pigno. habe. ⁊ in. l. Julianus. ff. de condi. ⁊ demon. vnde dicit Angel. in consi. cclx. incipi. quidam nomine Nicolaus ꝙ si statutũ prohibet opponi contra instrumentum nisi exceptionem solutionis ꝙ nihilominus poterit opponi exceptio compensationis. cõpẽsare ẽ soluere.

Adde. ¶ Tindarum. in tract. compensatio. q. vij. Jas. in. l. eum qui. §. si iuraue uero. col. ij. nume. iij. ff. de iur. iurand. Stepha. bertrand. con. cclxxix. col. j. lib. ij. ⁊ Hieroni. gigantẽ in tracta. de pensio. q. c. nu. vj. Tiraquell. de vtroque retract. §. i. glo. iij. fo. clxiij. nume. iiij. Cifonta. in. l. lxiij. Tauri. q. x. vbi etiam Ferdinã. gomez. fol. cclxxxvij. nume. cclvj. idem omnes firmant. ꝙ ⁊ noster autor hic. ¶ Quod est singulare ad. l. iiij. ⁊ Lexregni i. l. v. ti. viij. lib. iij. ordin. ad quã etiã legem ordinamenti illud obiter annotandum est. ꝙ more purgatio non admittitur quando per instrumentum publicum obligatio contracta est ꝙ habet executionem paratam. ita singulariſſime Ange. in. l. si insulam. ff. de verbo. obliga. vbi ipsum defendit Franc. a rip. col. iiij. versi. infertur secundo. nume. xiiij. et more purgatio.

Universidad de Salamanca. BGH

sequitur etiam Corneus. in cõsil.cxlix.nu.x. lib.iiij.z ffBili.dec.consil. cccclij.nu.xvj.li. iiij. et hũc effectum operatur clausula instrumẽtorũ. (secundũ rigorẽ iuris.) fm Ange. vbi supra.z Ludo.in Rubr. de arbit.quos refert Celsus in clausulario.fol. xxiij. colu. iij.versi.secundum rigorem.in.§.clausule cõ promissorum.z sic haberur comuniter in instrumentis publicis ibi (para que por todo rigor de derecho me aprenié.) ¶ Notãdũ etiam est q instrumẽtum guarentigium habet effectum z executionem contra Clericos in suo foro vt probat Calcan. consil.vij.nu. xxvj. z Roderic. Suarez in repeti.l.post rẽ iudicatam. fol.cxxvj.in. viij. extensio. ff.de re iudi. q est notandũ z practicabile. ¶ Et in hac materia guarentigij vi.singul.verbũ Hippo.in singul.cccclij.incipi. instrumentũ guarentigiatũ.et aliquas declarationes per Abb.in.c.licet de vitãda.nu. xj. z ibi latam additiõnẽ in lfa.E.eẽ.de electio.z ¶ Aliã per Ferdi.loazes.in rep.l.filiussami.§.diui. col.xxiiij.nu. cxxxiij.ff.de lega.j.de quo optime p ffBili.dec.in.c.ex parte.col.ij.nu.iiij. de offi.de lega. ¶ Et aliã p cũdẽ Dec.in.l. certi cõdictio.col.iiij.vsi.z ad hoc bene facit. nu.vij.ff.si cert.pet. ¶ Et aliã declarationẽ ponit Segu.in.rep.§.si vir.l.j.ff.ỗ acq.poss. nume.clix.in versi.ad idem q tenet Specu. ¶ Aliã valde necessariã ponit Hippol. in. sing.cxlix.incipi.cõditio mulier post Bal. in.l.in multis.ff.de stat.homi. q etiã ſtãte.l. vel statuto q nullus audiatur contra instrumentũ. non habebit locũ in muliere volente vti beneficio velleyani contra tale instrumẽtum. ¶ Aliã per nostrã additionẽ.in rep.l. j.§.si vir.fol.cxliij.col.iij.nu.cxix. de acqnir. posse.supra.z viginti questiones seu declarationes in materia instrumẽti guarentigii ponit Michael Cisota. in dicta.l.Tauri. lxiiij. Didacus ffPerez Salmãtinus. V.I.ffP.

Clausula scũdũ rigorem iuris.

Notabile dictum.

Notabilis declaratio ad.l.oadin.

23 ¶ Nõ obstat quintũ fundamẽtũ vbi fuit dictum q eo ipso q debitor tẽpore donationis reseruauit sibi dicta bona presente creditore z tacẽte z nõ cõtradicẽte q creditor videtur remittere omne ius q ad.d.bona habeat z sic q nõ possit postea agere cõtra debitorẽ sinũ ad suũ creditũ q ex supradictis clara pz resp̃õsio z cõsiteor q bene posset esse q creditor preiudicauit sibi in iure q ad dictas res reseruatas debitor habebat idest ius hipothece z pignoris nõ tñ per hoc vilius est sibi preiudicare in iure q circa personã habebat idest in obligatione z actione psonali vt.d.l.luci? cum aliis superius allegatis nã ius reale distinguit a iure psonali tãq diuersa species: vt l.§.j.iſti.d actio.l.l.actiõis vbo.ff.d actio. z obl.ergo.cũsint diuerse nõ fit illatio d vno ad aliud vt in.l.fina.ff.de calumniatoribus.

¶ Adde. ¶ Tiraquell. in tracta. retractuum. fol. cccxiij. §.ij.in gloss. vnic. nume. lxiij.in separatis de vno ad aliud non infertur.l.si maritus.de dona.inter vir.z vxo. et separatorum separata dicitur natura secundum Jas. in.l.si ex falsis. nume.iij.C.de trã sactio.igitur rẽ. Didacus ffPerez.

¶ Et sic nõ obstat dictum quintum fundamentum. ¶ Ultimo non obstat vltimum z sextum fundamentum vbi fuit dictum q eo ipso q creditor recepit dictam donationem a suo debitore in dubio videtur remittere eidem debitori creditum suum cum propter dictam donationem videatur dict9 debitor bene meritus de dicto creditore que bene merita faciunt presumi remissionem z sic remunerationem vt dicta.l.si vero non remunerandi.§. idem ffPapinianus. cum aliis in dicto vltimo fundamẽto allegatis: quia potest responderi quia imo dictus creditor videtur bene merit9 de suo debitore propterea q dict9 creditor prius dimiserat eundem debitorem per spacium temporis conuenti.i. q non petit dictum seruum. z sic dictus debitor in recompensationem dicti beneficij videtur eidẽ creditori donasse dicta bona quanto magis q dictus debitor donauit creditori respectu aliorum beneficiorum ab eodẽ creditore receptorum.z sic videtur debitor cum dictis beneficijs compẽsare dictam donationem nõ cum estimatione stichi debiti.z cum dicta donatio veniat ad augmentandum obligationem: ergo non debet eam minuere q esset si videretur fieri animo compensandi cum estimatione stichi. et sic per supradicta concludo.q iste debitor speciei adeo tenetur ad estimationem huius speciei perempte post dic. z sic post moram etiam si ante diem solutionis donasset creditori bona sua omnia quibusdam rebus sibi specialiter reseruatis. de quibus libere possit testari per ea que supra dicta sunt.

214

Conclusio secunda.

¶ Et si oẽs teneãt nemine discrepãte cõditionis aduẽtũ nõ cõstituere in mora debitorẽ cõtrariũ tenere nõ cẽt ponere os in celũ: euidentia disputandi demõstrabitur.

¶ Hãc cõclusionẽ idẽ autor nõ disputauit in scriptis: ẽ ĩ voce tãtũ.z ideo nõ repta fuit.

¶ Sequitur subtilis repetitio eiusdem accutissimi Didaci a segura legum doctoris in.l. filius dum in ciuitate.ff.eod.titu.de verbo.obliga.cum locupletissimis Additionibus Summariis et Numeris. Didaci ffPerez studio per vigili Nouissime illustrata.

¶ Summaria.

2 ¶ Stipulatio ad quid fuit inducta.

¶ Pactum nudũ extra iudiciale non parit actionem. secus tamen si sit in iudicio factum z sic sit iudiciale.

3 ¶ Confessio sine causa extra iudicialis non valet.si tamen talis confessio fuerit iudicialis valet etiam sine cause expressione.

¶ Confessio extra iudicialis facit semiplenam probationem.z sic inducit inditium ad torturam. nisi a confitente reuocetur ante torturam.

¶ In instrumento guarentigio non est necessaria insertio cause.propter preceptum iudicis chartularij in eodem instrumento descriptum.

4 ¶ Confessio coram arbitro facta sine cã vz.

¶ Arbitria fũt reddacta ad ſtar iudicior.

6 ¶ Utilius est habere actionem quam officium iudicis.

7 ¶ Ex pacto etiam extra iudiciali oritur officium iudicis.

9 ¶ Stipulatio requiritur in fideiussione ad eius validitatem etiam de iure canonico.

¶ Per.3.titu.8.lib.3.ordi.exponitur.

¶ Fideiussio apposita iurta contractũ non vestitur coherentia contractus.fallit fauore dotis in dote.z in iudicio fauore pupilli z etiã fauore fisci.

10 ¶ Nouatio fit stipulatione z plura in materia nouationum congeruntur remissiue.

11 ¶ Stipulatio est contractus nominatus.

12 ¶ Stipulatio sortitur naturam contract9 cui adiungitur.

13 ¶ Stipulatio quare debet fieri precedente interogatiõe z statim subsequuta respõsiõe.

14 ¶ Promissio geminata quamuis sit facta per nudum pactum parit actionem.z plura de virtute geminationis remissiue.

¶ Naturalis obligatio est in efficax ad agẽdum tamẽ habet tres effectus de quibus bic per autorem.

15 ¶ Pena legis contra delinquentem statuta non habet locum in foro penitentie.

¶ Pena excommunicationis habet locum in foro conscientie.

¶ Confessio geminata pretextu erroris reuocari non potest. 16

¶ Confessus interueniẽte scriptura dicitur confessus cum deliberatione. itaq quod nõ poterit reuocare talem confessionem nisi p̃bet errorem. 17

¶ Confessio nondum acceptata ab aduersario est reuocabilis. postq vero aduersarius approbauerit z acceptauerit est irreuocabilis.

¶ Ex pacto nudo iuramento litis decisiuo firmato.oritur actio quemadmodum ex stipulatione. 18

¶ Stipulatio quamuis vitietur si responsio fiat signis z non verbis. Si tamen iuramentum interueniat valebit stipulatio vt nudum pactum. 19

¶ Juramentum habet clausulam sub se cõtentam vt actus valeat eo modo quo meli9 valere potest.z in nume.23. 20

¶ Sine deliberatione z additione heredis legata z fideicommissa nõ debentur. si tamẽ in tali testamento sit iuramẽtum heredis est contrarium. 21

¶ Substitutio directa in qua est clausula codicillaris vel iuramentum obliquatur. cuius regulariter substitutio que a principio potuit valere iure directo nũq obliquatur. 22

¶ Testamentum primum iuratum non tollit per secundum non iuratum. ex eo quia iuramentum habet vim clausule derogatorie circa sequẽtẽ dispositionẽ. Idẽ est in statut. 23

¶ Juramentum habet clausulam vt actus valeat omni via z iure quo potest.

¶ Testamentum primum habens clausulam derogatoriam tollitur per secundũ habens etiã eãdẽ clausulam ad primum. 24

¶ Generalalis renunciatio quamuis regulariter non valeat ex defectu expressionis firmatur tamen iuramento. 25

¶ Juramentum continet clausulam rato manente pacto. 26

¶ Transactio.q nõ valet vt trãsactio. nec valet vt pactum nudum.si tamẽ ibi interuenerit iuramentum quid iuris. 27

¶ Cercioratio Velleyani nõ requirit in ei9 renunciatione eo casu in quo mulier renunciauerit cum iuramento. idem est. 28

¶ In minore renũciati beneficiũ restitutionis in integrũ.z in nu.31.vsq ad nu.35. 29

¶ Juramentum representat minorem esse maiorem. 30

Universidad de Salamanca. BGH

Juramenti obseruatio est diuini iuris.
Ler in quocunq; casu aliquem representat maiorem venegat eo ipso remediū in integrum restitutionis.
Confitens se debitorem alicuius cum iuramento.bui⁹modi confessio est efficax contra ipsum sic confitentem.
Stipulatio quare potius denominetur. a verbis.quam a consensu.
Pater pendente captiuitate ex fictione legis cornelie habet filium in potestate.
Fictio nō valet plus operari q̄ veritas.
Debitor hominis in genere vel alternatiue soluēdo partē hominis puta stichi nō liberat respectu illi⁹ partis. limitatur in liberato per sententiam. vel acceptilationem.
Ex ficta traditione an transferatur dominium.ꝛ vide in nu.41.
Vendens sciens rem alienam cōmittit furtū. ꝛ procedere hoc intellige. in casu quo interuenit vera traditio.
Vendēs fundum pro libero qui alteri est obligatus incidit in crimem falsi.
Vendēs rem duobus in solidum incidit in crimem falsi.
Furtū an ꝛ quo modo committatur si res aliena vendatur.
Bonā fidē necessariā ē in prescriptione triginta annorū ex cōmuni sentētia asserit.
Eadē solēnitas ē necessaria i act⁹ dissolutione que in illo celebrando erat necessaria.
Ad reuocationem testamēti eadē solēnitas requirit q̄ erat ad faciēdum necessaria.
Ler.70.Tauri cum concordantibus exponuntur.non habere locū in casu in quo discessum est inter cōtrahētes ante realē traditionem.quo in casu non deberur gabella.
Arre constitute in fundo vel specie non valet eius constitutio.
Tutor si est captus ab hostib⁹ ꝓtalē captiuitatē est finita tutela.quāuis iure postliminij possit tutor recuperari eā. possuntq; fideiussores dicti tutoris conueniri.
Cōtractus seu legatū factū Antonio cū fuerit perfecte etatis intelligitur de perfecta etate viginti ꝛ quinq; annorum.ꝛ nō de minore perfecta secundum fictionem.
Legitimat⁹ nō excludit feminā a successione si statutū dicat q̄ si alicis decedat cū filijs legittimis et nālib⁹ femine nō succedant.
Legitimatus nec venit ad feuda nec ad emphiteosim ecclesiasticam.
Si substitutio facta sit in eū casum si decesseris sine filijs legittimis et naturalibus.si decesseris cū filio legittimato substitutio habet locum.
Jurans solūere compensando an a periurio liberetur.ꝛ nu.59.
Compensatio est ficta solutio.
Juramētū ad factū obligat precise. 51
Dictio vt.inducit fictionē.ꝛ j.in nu.65. 52
Probatio cōtra fictionē cum sit presumptio iuris ꝛ de iure non admittitur.
Ler aliqui fingit natū qui est in vtero. ex quo potest colligi: posthumū inter suos esse. 53
Id quod est non esse fingit aliquando lex vt absentem esse presentem.
Heres ꝛ defunct⁹ fingunt eedē persone. 54
Fictio ꝛ veritas si circa idē concurrūt.q̄ earū prevaleat?ꝛ quid si ad diuersos effect⁹? 55
Dominiū quēadmodū transferē ex vera traditione eodem iure transfertur ex ficta. 56
Ler.quoties.C.d rei vēdi.extēdit notāt. 57
Ler.quoties.predicta non habet locum in venditione facta ecclesie. 58
Due fictiones seu specialitates circa idē regulariter concurrere nequeunt. 64
Actio q̄ acquirit patri p filiū. an sit vtilis vel directa d̄ quo nu.66.vsq; ad nu.70. 65
Ex constituto transfertur vera possessio. 70
Color filij ꝛ patris censetur eadem.
Statutum si induceret q̄ alteri per alterum acquireretur actio. directa acquireretur.si tamen diceret q̄ transferatur actio de vno ad alium esset vtilis. 75
Ler.3.titu.8.libro.3.ordi.declaratur.
Pollicitatio obligationem naturalē nō continet.
Promissio presenti ꝛ tacenti facta pactū ꝛ non pollicitationem continet.
Pactum quid.
Ex legis prouisione quotiescūq; aliquid acquiritur alicui an sit vtile vel directum. 76
Actio vtilis proposita in libello vbi competit directa est reijcienda tanq̄ inepta ꝛ ex hac sentētia absolutoria in hoc casu iudex debet exprimere causam.vt in nu.80. 79
Intentans vtilem actionem debet eā exprimere in libello. 81
Vtilis dat⁹ ex mēte.directa ex verbis.ꝛ plura hac re de vtiliactione.vsq; ad nu.84. 82
Sicut fili⁹ pōt stipulari pri.ita ecōuerso pr filio.q̄d obligatiōe facti.singulariter d̄ducit contra opinionē omniū vsq; ad nu.100. 84
Diuinare est refugium miserorum. 92
Filiofamilias recipienti iniuriam cōpetit actio vtilis iniuriarū patre suo mortuo. 93
Querella inofficiosi vel dicēdi nullū testamentum parentum inuito filio monachi non competit monasterio.nec etiam patri.
Filius furiosi potest addire hereditatem sibi delatam sine iussu patris. 94
Limitatio deducitur ex regula. 96
Interesse affectionis attenditur. 97
Dispositionem testatoris vnū de filijs in quintā partē bonorū ꝓlegātis ꝛ eādē ptē penes heredē remanere volētis vltra ārtū gradū ipsi⁹ testatoris descēdētiū semper extēdi. 100
Preceptum testatoris nudum de nō alienando.a causa ꝛ a persona est inualidum. 101
Preceptum testatoris est ler.
In re propria quis libere disponere potest etiam abutendo.
Ratio dispositionis legis vel tanto potest tanto ponitur. 102
Ratio decisiua ad.l.55.titu.v.parti.v. 103
Juramentum in litem ratione effectionis defertur.
Preceptum de non alienando quatenus tangit legittimam non valet.quia est creditor filius in legittima. 104
Meliorat⁹ in tertio an grauari in eo possit.ꝛ quo modo.ꝛ nu.106.ꝛ.107. 105
Testator prohibens filium alienare rem sibi a patre relictam ex hac prohibitione nō est vilis testator prohibere nepotes. 109
Preceptū de nō alienando est odiosum. 110
Prohibitus alienare proprietatem censetur vsufructuarius. 111
Vbi agitur mētio de vsufructuario ei⁹q; heredibus intelligitur de primo herede tātū.
Prohibiti contrabere matrimonium ratione consanguinitatis vel affinitatis. extenditur huiusmodi prohibitio vsq; ad quartū gradum.et infra in nume.123. 112
Judex consanguineus parti intra quartum gradum ab aduersario recusari potest. ꝛ non vltra.ꝛ infra nume.123. 113
Prohibitio de non alienando extra familiam non extenditur vltra quartū gradū. 114
Nomē heredum in perpetuum porrigitur ꝛ nume.117.
Quot testes sunt necessarij.ad confectionem testamenti.tot requiruntur ad probandum eius errorem. 115
Conditio ad impleda in forma specifica. 116
Indifinita equipollet vniuersali. 118
Prohibitio alienationis extenditur ad omnes successores. 119
Nomine filiorum comprehenduntur nepotes ex quadam interpretatione. 120
Odia debent restringi. 121

Et in hac mea repetitione bñe ordinem tenebo: q; primo banc rubricā de verbo. obliga. ad proximā rubricam d̄ actio.ꝛ obliga(ꝓ vt moris)suo ordine continuabo. Secundo an teq̄ veniat ad legem banc pro principij ex age ratione ꝛ fundamento:tam materiā generalem q̄ specialem tanq̄ pro prefatione que nos al lectionem prepositi materie perducit.vt cum ibi venerimus euidentiorem prestet intellectum.vt in.l.j.ff.de origi.iuris. more modernorum duo tantummodo declarabo. Tertio banc legem nostram nudam ꝛ ab omnibus.penitus derelictam cum sua ꝓpria materia conclusiones meas imittendo in quantum potero commentabo. Venio nunc ad primum.s.ad rubrice continuationem ꝛ quecunq; dixero offi ac domini mei doctores magistriq; mei ꝛ hunc actum decorantes corrigant ꝛ emendent cōtinuo igitur istā rubricam hoc modo supra ti. proximo dictū est de obligat. in genere ꝛ quia restabat videre de obligationibus in specie ideo post titulū supra proximū subsequitur titulus noster cū hac cōtinuatiōe trāseūt doctores in p̄senti eo ipso q; fit ad ꝓxima iurta.l.ij.supra de statu homi.ꝛ cū ea est necesse nos trāsire. de hac tñi cōtinuatione remitto me ad nota p Jo.de imo.in rubrica subra isto ti.ꝛ plenissime p Ang.de are.in ꝓhemio institutionū. ꝛ hoc de primo sufficiat. Venio nunc ad fm.s.ad euidētialia.ꝛ pmo q̄ fuit cā propter quā fuit inuēta stipulatio cū certi cōtract⁹ a iure gētiū vel ciuili inuenti.s.emptio ꝛ vēditio:locatio ꝛ cōductio societas d̄ positū:ꝛ mutuū.ꝛ mādatū. cōtractus emphiteoticus. et ceteri de quibus in.l.ex hoc iure.iūcta sua gl. ff.de iusti.ꝛ iure.ꝛ in.§.ex hoc iure.iusti.de iure natu.gen.ꝛ ciui.cū sua glo.ꝛ preter supradicta erāt pacta ꝛ renūciatiōes a iure gētiū pretorio vel naturali inuēte vt in.l.labeo.ꝛ l.cōuentionum.iūcta sua gloss.in.l.j.ff.de pactis. Ad hoc tñi respōdetur q̄ iste cōtractus stipulatiōis fuit inuēt⁹ in quattuor casib⁹ ꝓpter necessitatē ꝛ vtilitatē ꝑm⁹ casus est in stipulationib⁹ iudicialib⁹ vt in hac stipulatiōe iudiciū sisti iudicatū solui q̄ pmissiones iudiciales fiūt per stipulationē ꝛ non als vt dicit Paul.de ca.in rubrica supra isto titul.hoc

Ordo procedēdi describitur.

Continuatio huius rubrice.

Causa propter quam fuit inuēta stipulatio

Universidad de Salamanca. BGH

enim.j.casu nō erat prouisum per ius gentium ꝛ sic fuit necesse vt per ius ciuile prouideretur secundū notata.in.in.§.ius aūt.insti.de.de iure natu. gen. ꝛ ciui.reperio tamē ꝙ Alex.de imo.in rubri.huius titn. referendo ℣Pau.de ca.reprehendit eum dicens hoc primo casu non esse necessariam stipulationem cum sufficeret nudum pactum in iudicio factum pro quo ꝛ contra ℣Pau.de ca. allegat duas glosſ.vnam in auth. generaliter.super parte conscribat.C.de episco.ꝛ clerī.alteram in.l.cum pro quo.ff.de in ius vocan.que dicunt ꝙ pactum factum in iudicio tendens ad validandum iudiciū parit actionem ꝙ alīs regulariter non pareret.vt in.l.si tibi.cum simi.C. loca. ꝓ quo ꝛ ad coadiuuādam opinionem Aleran.: de imo. ego allegotertiam glosſ.quam neꝯ ipse neꝯ alij vbi libet allegauerunt in auth.de litigi.in princ. super parte ꝛ actis.ꝛ ibi Bart.colla.viij. et per dictas duas glosſ.Bald. in.l.tale pactū §.qui prouocauit.in medio.v.col.versic. cui sic oppo.ff.de pact. dicit ꝙ licet regulariter nudum pactum non pariat actionem per dicta.l.si tibi.tamen fallit in casu quando fuerit in iudicio factum per dictas glosſ.

3 ℂ℣Pro quo ego allego ter. singularem in dicto.§.qui prouocabit.vbi pactum nudum absq; stipulatione de iudicato preterito solvendo parit actionem quem ter.dicit Bal. ibi in hoc alibi non reperiri pro hoc etiam facit ter.in.l.pacta nouissima.super parte. maxime ꝛ ibi glosſ.ꝛ Bal..C.de pact. Facit etiā pro hoc quia confessio facta sine causa extra iudicialiter non valet vt in.l.cum de indebito.in fin.ff.de proba.ꝛ in.l.generaliter.C.de nō.nu.pec.ꝛ in.l.si ex cautione co.titu.ꝛ in.l. si ex precio.C.si cert.peta.

Confessio.

ℂAdditio

Confessio extra iudicialis facit indiciū ad tortura sed cautela est vt revocetur qꝛ tūc nō faciet indicium.

ℂDe hoc latissime per Bippoli. in. l. j. §. preterea. nu.rciij.ff.de questi. Tiraquellū in tract.retract.char.crrviij.nu.lv. ℂEt adde gl.in. l.capite quinto.sup verb.ꝙ adijcit.ff.ō adulte.ꝙ confessio extra iudicialis in criminalib⁹ regulariter nō facit plenā fidē facit tñ indicīū ad tortur ā.idē tenet ℣Paul.de ca. in.l. nō dānatos.nu.ij.C.ex quib⁹ causis infami. irroge.Alex.in.l.magistratib⁹.nu. vj.ff. de iurisd.om.iudi. Ang. de maleficijs. in pte. cōparuerūt dicti inquisiti. col. ij. nu.iiij.fol. crliij.ꝛ Alber.bnu.in tract.de indicijs ꝛ tortura.in.j.part.q.iij.nu.xiiij. Rico.boer.decis. rc.nu.iiij.Bippoli.in.l.de minore.nu.l.ff.ō questi.ꝛ in prati.crimi.§.qñ.nu.rix.ꝛ in sing. lv.aduertas ad vnū. Alciat. in. c. cū nō abhomine.nu.rcvii.de iudi. Tiraquell. in.l.si vnq̄.in prin.l.nu.xlj.C.de rcu. dona.ꝛ est.l. stili.crrxiii. Quod tamen indiciū cōfessiōis tollitur si talis confessio reuocetur a reo anteq̄ ponatur ad torturā ſm Bal.in.l. vnica.col.pen.C.de confess.ꝙ reputat singulare Thom.ferrati.in caut.rxvij. Bippol.in. d.pract.§.craminãda.nu.rrrij.ꝛ in. §.diligēter.nu.lxrix.ꝛ in singul.cccr.credo te scire.ꝙ est pulchrum ꝛ vtile. Didacus ℣Perez.

Xer regni.

ℂSecus tamen est in confessione facta in iudicio que valet licet sit informis vt est glo. no.in.l.j.in fi.ff.de interroga.actio.ꝛ ter.no. quem ad hoc ponderat ibi Bal.ꝛ moderni. in.l.sicut.C..de repu.be.

ℂAddītio.

ℂAd idē adde autorē.in repe. l.si ex lega. causa. nu. 82.ista.titu.supra. Angel.in.§.j.versi.iij.casu.insti.de litera.obli.ꝛ plura cumulat Bippoli.in consi.v.nu.xvij.lib.j.ꝛ in repe. Rub. ff.de fideiu.nu.xlij. Didacus ℣Perez.

ℂEx quo infert Bal. no.in dict.l.sicut.ꝙ instrumentum guarentigiatum non requirit causam quia est ibi preceptū notarij qui est iudex chartularius vt not.glo.in.l.j.ff.de iudi.ꝛ in.l.rem nō nouā.C.de iudi.ꝛ sic censetur factum in iudicio vt no.Bar.in.l.possessio quoq.§.fi.ff.de acqui.posse.ꝛ in.l.errorii.colū.C. de iuris ꝛ facti.igno. ꝛ expressius. Bal.in.l.nō aliter.ff.de adopti.ꝛ no. etiam Bar.in.l.nō fatetur in fi.ff.de confess.

ℂAdde.

ℂAuto.in repe. l.si ex lega.cā.ff.de verb.oblig. nu.lxrrj.vbi singulariter loquitur.ꝛ hunc dictum refert ꝛ sequit Fel. in.c.si cautio.nu.xv.de fide instru. Cassa. in consuetu.Burgund.Rubric.xi.§.vj.nu.x. fol.cccIxiij.col.ij. Roderi.suarez.in repet. l. post rem.fol.crr.nu.viij.ff.de re iudica.ꝙ est optimum pro extensio.l.iiij.ꝛ.v.titu.viij.lib. iij.ordina. Didacus ℣Perez.

Xer regni.

4 ℂHinc etiam dicit gloſſ. nota. in. l.j.in fine.ff.de interrog.actio.ꝙ confessio informis facta coram arbitro valet ac si facta fuisset coram iudice per text.in.l.penul.C.arbi.ꝛ probatur per.l.i.ff.de arbi.vbi arbitria sunt redacta ad instar iudiciorum ꝛ per predicta potest responderi ad text.ꝛ ad ea que ibi notat Bald.in.l.siue apud acta.C.de transac.vbi probatur clare ꝙ quemadmodum pactum nudum et extra iudiciale non parit actionē

ita etiam pactum factum in iudicio non parit actionem quia illud erit verum quādo tale pactum non tenderet ad validandum iudicium ꝛ ita intelligatur.d.l.siue apud acta. secus tamen est quando tale pactum tenderet ad validandum iudicium ꝛ ita intelligatur dicta.l.pacta nouissima. que in terminis

5 contradicit.d.l.siue apud acta. ℂSed licet ℣Paul.de cast.reprehendatur ab Alerā. de imo.vt superius dixi dico ꝙ potest a sua impugnatione defendi hoc modo nā cū ℣Pau. de cast.dixit ꝙ in promissionibus iudicialib⁹ erat necessaria stipulatio ꝛ nō sufficiebat nudum pactū voluit ipse sentire ꝙ ad hoc vt ex tali promissione facta i iudicio competat actio est necesse vt talis promissio fiat mediā te stipulatione pro quo facit glo. que tenuit hoc in expresso in dicto.§.ad excludendas. ꝛ non obstat glosſ. allegata per Aleran. que est in dicta auth. generaliter. quia illa glosſ. non.d.ꝙ ex pacto facto in iudicio nascatur actio sed ꝙ oritur officium iudicis ꝛ ita cam

6 ponderant ibi docto. ℂEt melius est habere actionem quam officium iudicis vt notat. glosſ. quam ibi sequitur Bald. in.l.j.in fin. C.de vsu. ꝛ est singularis in.l.cum postulassem.in prin.ff.de damno infec.

ℂAdde.

ℂGlo.in.l.non solū.in vbo.oportere.ff.de rei vē. ꝛ in.l.iij.vbo.fortassis.de leg.iij.ꝛ ibi ℣Pau.de.ca.nu.iiij.gl. in verbo. solo.l auth. ō iudici.§.oportet.coll.vj. Jas. in cō.crxiij.lib.iiij. Tiraqll.tra. retractuū. fo.ccerrrvj.nu.lvj.in qb⁹ habeꝛ iustā cām litigādi nō excusare ab expēsis cōuētionalib⁹. lꝫ excusct a legalib⁹.ꝙ est singulare ad declarationē.l.vij.titu.xrij.part.iij.incipi. (los q̄ malicioſamēte.)ꝛ sic est melius habere actionem quam officium iudicis. vt in dicta.l. cū postulassem.ꝛ ibi Bart. Bald.ꝛ ℣Paul. de cast.qui dicunt illum ter.singul.ꝛ non alibi. idē Bar.ꝛ Bal.in.l.j.C.de vsur. Di. ℣De. ℂIsta tamē defensio mihi nō multum satisfacit propter duo primo quia presuponit ꝙ ex nudo pacto non oriatur officium iudicis nisi quando est factum in iudicio sed hoc

7 est falsum. ℂQuia ex nudo pacto etiam extra iudiciali oritur officiū iudicis vt est text. in.l.pactum.C.de pactis.innetis notatis per Bar. in.l.vnica.iij.col.ver.secundo principaliter est videndum.ff.de condi.ex lege.secūdo.quia glo.in dicta auth.generaliter.est cōtraria qꝛ in fi.dicit ꝙ ex tali pacto facto in iudicio competit conditio ex lege que est actio vt in dicta.l.vnica.ꝛ est expressior glo. in dicta.l.eum pro quo.que dicit ꝙ ex tali pacto competit actio vtilis qua propter si vellim⁹ cum ℣Pau l.de ca.tenere necesse est cum alio modo ab impugnatione Aleran. defendere ꝛ dico ꝙ adhuc potest sua opinio defendi hoc modo quia cū ipse dicit ꝙ ad hoc vt cōpetat actio ē necessaria stipulatio voluit ipse intelligere de actione directa nō de vtili qua si velit dicere ꝙ ex nudo pacto iudiciali non competit actio directa sed tamtūmodo vtilis pro quo intellectu est glosſ.a docto. in hoc non ponderata in dicta.l.eum pro quo. que hoc dicit in expresso ꝛ sic ex predictis tenendo cum ℣Paul.de cast. supra dicto modo defenso habemus tres conclusiones. ℂ℣Prima 8 ꝙ ex nudo pacto extra iudiciali oritur officium iudicis: secunda ex nudo pacto iudiciali non solum competit officium iudicis sed cōpetit actio vtilis tantum:tertia ꝙ ad hoc vt pro promissionibus iudicialibus competat actio directa est necessaria stipulatio vnum tamen est circa hoc notandum ꝙ quādo officialis publicus in iudicio stipulatur si stipulatur pro parte vel nomine partis tunc competit parti ex tali stipulatione actio vtilis et non directa si tamen stipuletur pro securitate officij. tunc competit parti officium iudicis de primo loquitur gl. in dicta.l.eum pro quo.de secundo loquitur in dicta auth. generaliter.ꝛ operaretur ista diuersitas hoc qꝛ primo casu non acquirit vtilis actio sine cessione et cum ea sic quia potest cedi vt in. l. si quis vxori.§.si fugitiuum.ff.de furt.secundo tamen casu bene acquiritur officium iudicis sine cessione quia potest implorari ita not. p doctor.in dic. auth.generaliter.ꝛ per ℣Pau. de cast.in dicta.l.eum pro quo. ℂSecundo 9 fuit inuēta stipulatio ratione fideiussorie ꝓmissionis nam sine stipulatione fideiussor nō poterat obligari vt in.l.blādit⁹.C.ō fideiuss. ꝛ.l.v.§.satis aceptio.ff. de verborum obligationi.ꝛ in.l.sciendum.eod.titul.

Defensiō ℣Pau.de castro.

ℂAdditio.

ℂRationē isti⁹ dicti ponit Jo.sa. in Rub.isti.ō fide iusso.co.ij.nu.iij.ꝛ adde dictū famosū Bal. l.c.j.col.fi.nu.ir.ō pact. ℂꝙ ō iure canoni eo fideiussio facta nudo pacto absq; stipulatiōe ē nulli⁹ firmitatꝫ.vbi vide. Feli.inu.14. Ja.i.l.iurisgētiū.§.q̄nimo.l.j.no.ff.ō pac.ꝛ l.l.lecta.co.fi.nu.31.quē omnino vi. ff. si cert. pe.ꝛ ℣Abbi.ōci.cō.93.ꝛ ꝓtenui facultate.co. ij.vl.lꝫ tñ bis.lib.j.vbi id reputat singulare.

Fideiussio

Universidad de Salamanca. BGH

Per ordinamenti, ¶ Ex quo infertur notabilis declaratio ad. l.regiam.iij.titu.viij.lib.iij.ordi. disponentē ex nudo pacto actionem oriri. quod procedat in principali obligatione.secus in accessoria ⁊ sic in fideiussione.secundum Bald.vbi supra cum ius canonicum sit ferme simile iure regio.Didacus ℣Perez.

Aures illatio. ¶ Et ex hoc infertur q̄ fideiussio facta pacto nudo appositō iurta cōtractum nō vestitur coherentia contractus ita tenet Bal.in.l.stipulatio.j.q.C.de rerum per mu.pro quo allegat ter.in.l.v.§.stipulatio.ff.de ver.obli. ⁊ ita tenet etiam ipsemet Bald.in.l.si tibi.p dictum.§.stipulatio.C.locati.⁊ in. l. petens. xiiij.col.C.de pact q̄. ¶ Tamen est verum nisi in fideiussore pro dote ter.est nota.in.l.fina.⁊ ibi Bal.⁊ Salice. ¶ Item fallit in casu.l.cum ostendimus.§.fina. ff. de fideiusso. tuto.qui non est alibi secundum Bal.ibi.

¶Adde. ¶ Ange.de aret. in.tracta.maleficiorū. in parte. pro quib⁹ ⁊ quolibet. nu. xij.fol.paruo.cclvi. Joā.lup.de pala.rub.in repe.Rubri.de dona. inter vi.⁊ vro. §.xvij. col.v.nu.xi. ℣Paul.de ca.in.l.sciendū.nu.iij. ff.de verb.obli.singulr. Jmo.in cle.j.col.iiij. nu.xviij.de pœna.⁊ practicū papiēsem ℣Pe. a ferra.in forma libelli.contra plures re.sup parte interfecerunt.nume.ij.fol.clx.col.iiij. Hippol.singula.cccxliiij.incip.taciturnitas. Jason.in.l.lecta.col.iiij. ff. si certum petat. Didacus ℣Perez Salmantinus.

¶ Et illō est fauore indicis ⁊ pupilli ex quo infert ibi Bal.q̄ idē erit in fisco qui eq̄parat pupillo vt l.j.C.ō sen.ad vel.fis.la.lib.x.

Jn dote. **¶Additio.** ¶ Fallit etiam in dote.nam fideiussor pro dote obligatur nuda pollicitatione ter.singu.in.l.final. versi.nuda pollicitatione.C.ad.S.C. velle. vbi Bal.dicit illud vnicū ter.℣Pau.de cast. in.l.j.nu.vij.ff.solu.ma.Fel.in.c.j. col. fi.de pact.Bald.nouel.in tract.dotis.in.vi. pte. priuilegi.j.nu.v. vbi dicit predictā.l.final.notabilem idem tenet Baptista a sancto Blasio.in tract.ō priuilegijs. dotali.cēturia.iij. nu.lxvj.vsi.ducētissim⁹ serageſſimus sertus est.in.v.vol.tractactuū. Didacus ℣Perez.

10 ¶ Tertio dico q̄ stipulatio fuit inuenta propter necessitatem scilicet ratione nouationis nam nouatio contractus precedentis fit per stipulationem non autem potest fieri p nudū pactum ter.est in.l.item illa.§.fin.⁊ ibi Bar.⁊ in.l.vbi quis.⁊ ibi Bar.ff. de cōstit. pec.⁊ est ratio quia contractus stipulationis est actus legalis ⁊ efficatior ceteris vt no. Cy. in.l.si ex precio.ff.si cer.pet.per quam etiam probatur supradicta conclusio vnum tamen est q̄ si inter partes agatur bene potest fieri nouatio per alium cōtractum sine stipulatione iste est ter. vnicus in iure in. l. si mandato meo.§.fi.iuncta sua gloss.ff.man.quem dicit Bar.in.l.i.in.ii.q.ff.de noua.nō esse alibi et Sali.in.l.i.in fi.C.de noua. ¶ Facili⁹ tñ p̄ summebatur nouatio per stipulationē subsequentē quā per alium contractum vnde videmus q̄ quando in sequēti obligatione facta per stipulationem interueniebat noua p̄sona presumebatur nouatio vt est ter.in.l.fi. C.de noua.et latissime trabit. Bar.in.l. Valerianus.vbi ipse tractauit materiam nouationis.ff.de pacto.stipu.secus tamen erat qñ secunda obligatio idem continens quod prima fiebat per alium cōtractum quia licet interueniebat noua persona non presumebatur nouatio vt est ter.in dict.l. vbi quis.⁊ ibi Bar.⁊ in dicta.l.item illa.§.fi.⁊ ibi Bar.supradicta sunt vera quando nudum pactum fit ex internallo nam tunc per illū non fit nouatio ⁊ ita intelligitur dicta.l.si ex precio.secus si in continenti vt no.Bartho. in dicta. l. si ex precio. pro quo videtur facere. text. in.l. duo societatem. ff. prosocio de quo tamen remitto me ad notata per Barthol. in.l.singularia.ff. si cert. peta.⁊ quia ista materia nouationum non est presentis speculationis remitto me ad notata. per Barthō. in dicta.l. Valerianus.⁊ per ℣Paul. de cast. in. l. delegare. ff. de noua.⁊ per omnes in.l.fi.C.eo.ti.⁊ in.l.scire debemus.⁊in.l.diuortio.ff.de verbo.obliga.

¶Adde. ¶ Etiā ℣Pau.de ca.in. l.j.nu.iiij.⁊ in.l.ij. nu.j.⁊ in.l. de legare est.ff.de nouna.⁊ in.l.si filius.ff.de in rē in verso.nu.ij.et in.l.item illa.§.vetus.nu.iiij.ff. de cōsti. pec. ⁊ in.l.j.nu.iij.C.de iudi.⁊ in.l.singularia.nu. xxj.ff.si cer.pet.optime Deci.in cōs.cvij.co. ij.vsi.ij.pncipalr. lib.j.⁊ cōs.cccc.col.ii. li.iij. ⁊ cōs.421.col.iij.eo.lib. Ang.in.§.pterea.in sti.quib.mo.cōtrahi.obl. Negusan.in tract. de pigno.vj.par.in.iij.mēbro.nu.ii. Tiraql. in tract.retract.fol.ccclj.nu.xxxij. Nicas.in. §.p eo.col.ij.insti de fideiusso.vbi declarat. nouatio qd sit.⁊ qualr bodie fiat.⁊ sm cū est dupler volūtaria ⁊ necessaria in.§.tollit.col. v.insti.quib. mod.tolli.obliga ⁊ adde ēt gl. in.l.j.titu.xx.lib.iij.fori.in.glo.ij.ad fin. que

omnia sunt annotāda ad intellectum dicte. l.final.C. de noua. ⁊ Regia.l.xv. titul. xiiij. partit.v.Didacus ℣Perez.

Regnum 11 ¶ Quarto dico q̄ potest insurgere vtilitas ex huiusmodi contractu stipulationis in hoc exemplo scilicet quando fungitur alicui contractui nominato vt est permutatio nam licet ex tali cōtractu innominato remanet integra nō oriret actio vt est ter. in.l.explacito.C.de re. permu. agetur tamē ex ipsa stipulatione vt in eadem lege dicitur ex quo infertur q̄ cū stipulatio sit contractus nominatus vt in.l. prima.§.adeo.ff.de pactis.

Stipulatio **¶Adde.** ¶ Quod ter. hic allegatus a Autore in.l.j.ē in. §.sed conuētionum. ⁊ ibi ℣Paul.de cast. ⁊ Andre. alciat. in Rubric. supra.hoc titu. de verbo.oblig. nu.xxv. post ℣Pau.de cast.ibi.nu.vj.Didacus ℣Perez.

¶ Et hodie notarij apponant in omnibus contractibus stipulationem dum dicunt que omnia predicte partes promiserunt solemni stipulatione agetur ex contractu nominato ideſt ex ipsa stipulatione etiam si ille contractus super quo inter posita est talis stipulatio sit contractus innominatus ⁊ sic secundū hoc difficile erit reperiri casum in quo cōtractus innominat⁹ probetur per instrumētum ita no.dicit Bar.in.l.ij.in fi.C.de cōdi. ob cau.quem refert ⁊ sequitur ℣Paul. de ca. in rubrica.ff.de verbo.obliga. istud tamē dictum multum est dubiū quia secūdum hoc videtur posse dici q̄ quando stipulatio iungitur alicui cōtractui q̄ talis cōtract⁹ sequatur natura stipulationis ⁊ nō ecōtra. ¶ q̄ videtur esse cōtra ter.in.l.si stipulat⁹. in pn. ff.de vsur.⁊ in.l.damni infecti quidā. in pnc. ff.de dam. infec. ⁊ in.l.v.§.connētionis.ff.de verbor.obligat. ⁊ in.l.si legati serui nomine. ff.de legat.j.quibus iuribus cauetur. Quod Stipulatio fortitur naturam contract⁹ cui adiungitur vt etiam tetigit ⁊ tenuit Bart. in.l.si quis cum aliter.ff.de verbo.obligat. ⁊ in.l.finali.ff.de conditio.ob causam.⁊ in.l.in edibus.§.final.ff.de donatio. ℣Pro quo facit ter.express⁹ ⁊ q̄ ibi singulariter dicit Bar. in.l.cum mota.in.j.col.in versic. anteē ego soluam ⁊c. C. de transactio. ⁊ sic apparet q̄ illud dictum Bar. in dicta.l.ij.C.de conditioni. ob causam. debet intelligi ⁊ limitari secundum illud q̄ ipsemet posuit in dicta.l.cū mota. scilicet q̄ quando contractus stipulationis iungitur alicui contractui nominato agetur ex stipulatione attenta tantū qualitate contractus innominati cui talis stipulatio adiūgitur ⁊ an hoc scilicet q̄ agatur ex stipulatione.i. ex contractu nominato nō an tē ex innominato sit indistincte verū remitto me ad not.per Bar.in.d.l.explacito.vbi ipe distinguit de quo etiā est videdū per eūdē et in.l.singularia.ff.si cert.peta. ⁊ aliquid in dicto.§.conuētionalis. ¶ Secūdo in hac ma- 13
teria est videndum quare ad esse ⁊ substantiam huius contractus stipulationis requiritur q̄ precedat interrogatio ⁊ subsequatur responsio ⁊ alias non valet vt in.l.j.in principi.ff.de verbo.obligatio. ⁊ in.l.iuris gentium. §.q̄ fere.ff. de pactis. et ad hoc respondetur quia ex interrogatione precedenti magis demonstretur animus consensus et deliberatio respondentis quam demonstraret nulla precedente interrogatione nā sunt nonnulli qui nulla precedente interrogatione offerunt et promittāt ⁊ nihil facere velle videtur sed hoc faciunt animo gratificandi credentes alios non aceptare q̄ rō cessat qñ respēdet aliq̄ interrogatione precedente qua nō pcedēte videtur esse pactum nudum vt not. gloss. in.l. iurisgentium.§. sed cum nulla. ff. de pactis. vt etiam trabitur in.l.prima.§. si quis ita.ff. de verborum obligationi. supradicta ratio trabitur ex notatis in dicta.l.j.§. si quis simpliciter.⁊ notat ℣Paul. de castro in rubrica. ff.de verbor. obligationi.quem sequitur ⁊ refert ibi Valeran.de imol.sed licet doctores teneant supradictam rationem mihi non videtur bona.quia ex ea sequitur vnum quod est contra naturam stipulationis scilicet q̄ dicamus q̄ nō sit necesse q̄ post interrogationem sequatur in continenti responsio imo q̄ maiorem pariat effectū responsio subsequēs ex interuallo.cum interuallum indicat actū magis deliberatum.vt ō se clare patet ⁊ probatur per text.in.l.si mulier. C. ad Velleya. quod est expresse contra textum in dicta.l.j. §. qui presens. sed adhuc dico q̄ supradicta est bona que probatur per dictam. l. si mulier. et per que infra dicentur illatiue ex dicta ratione inferendo. ¶ Et non obstat illud quod dixi de responsione. que licet sequetur ex interuallo nō vitient stipulationē q̄ est alia ratio quare responsio debet subsequi incontinenti post interrogationem quia si responsio veniſſet ex interuallo respondens nō videretur se retuliſſe ad interrogationem. vt in.l.pacta nouissima. C. de pactis. ⁊ in.l.cum in plures.§.locator horrei. ff. locati. in quibus patet. q̄ per pactum factum ex interual

Universidad de Salamanca. BGH

lo videtur receſſum a proteſtatione vel poteſt eſſe ratio quare debet reſponſio ſequi in continenti quia ſi fieret ex interuallo ſtipulator preſumeretur oblitus interrogationis et ideo tempore ſtipulationis non conſentiret ſimul cum promittente qui conſenſus etiam requiritur in ſtipulatione licet ſit contractus qui verbis celebratur vt eſt ter. in l.i.§.adeo. ff.de pact.ꝛ in l.ſi ſtipuler.§.finali.ff.de verbo.obliga.ſed licet iſte due rationes videantur bone non ſunt generales ſed perſuaſiue quia non videtur habere locum quando promiſſor memoraret in ſua reſponſione interrogationem preceſſiſſe vt in hoc exẽplo ſundum quem a me ſtipulatus es promitto tibi vnde videtur difficile aſſignare bonam rationem que ſit vniuerſalis poſſumus tamen dicere q̃ hoc fuit inductum quia in iſtis actibus momentaneis de facili preſumitur oblitio vel error eorum que dicta ſunt ex interuallo vt declarat Bar.in.l.ticia.§.reſpõdet. ff.de verborũ obligatio.ne igitur partes oblite eorum que erãt dicta ex interuallo errent in reſpondendo ꝛ reſponſio non eſſet cõgruus in re vel in qualitate pro vt eſſe debet inuentum fuit vt in hoc contractu adeo freq̃nti vt ſine errore omnia procederent:reuertendo igitur ad propoſitum dico q̃ propter ea debet precedere interrogatio cum illa precedẽs inducat actum magis deliberatum ꝛ q̃ quotiens quis reſpondit ad interrogata dicatur magis deliberate reſpondere eſt gloſſ. in.l. in vẽdentis.C.de contrahẽ. empti.ꝛ no notat Bar.in.l.ſerui electione. ff. de lega.i. ꝛ in.l.gerit.ff.de acqui. here. ex hac ratione.

Inferitur

Inferꝛ ratio decidendi ad ter.in.l.ſi mulier. C.ad velleia.vbi habetur q̃ ſimulier fideiubẽs primo iterum poſt biennĩ fideiubeat ſecundo non iuuatur velleyano.quia iterũ fideiubẽdo videtur accedere interceſſioni ma

14 Promiſſio geminata,

rima cum deliberatione. ¶ Ex hoc etiã infertur ꝛ ſecundo q̃ quando promiſſio eſt geminata licet fiat per nudum pactum parit actionem vt eſt ter.in.l.i.§.debitum.ff.de cõſti.pec.ꝛin.§.de conſtituta.inſtit.de actio.

¶ Adde. ¶ De virtute geminationis. Calc.cõ.xvij.nu. v.ꝛcõl.lvij.nu.xi. Hip. in.l.i.nu.xxxviii.C.de ſica.ꝛ in.l.i.§. queſtioni.col.i.ff.de queſtio.ꝛin conſi.xcv.col.i.v.ꝛ tãto magis.li.ij. Corſet.in tract.de vbis geminatis. Joan.lup.in rep.Rubr.de dona. §.xvii.nu.x.cũ ſequẽti.ꝛ ibi l additiõe Joã. bernar. Boeri.aurea deciſio.xxxiij.num.v. Tiraquell. in.l.ſi vnq̃. verbo reuertatur. nume.xxxix. vſq̃ ad nume. xlv. C. de reuoc. cand.dona. Didacus Perez.

¶ Quia cenſetur magis deliberata promiſſio quãdo eſt geminata reiterata. ¶ Ex hoc etiam infertur ꝛ tertio q̃ geminata naturalis obligatio eſt efficax ad agendum vt tenet notanter Bal.in.l.finali.C.ad legem falcidiam vnum tamen eſt q̃ licet naturalis obligatio non ſit efficax ad agendum vt not.glo. inſtitu.de obliga.in princi.ꝛ eſt text.in.l.hoc iure.§.finali.ff.de dona.habet tamen tres effectus primus quia impedit ſoluti repetitionem vt dicto.§.finali.ꝛ in.l.naturaliter.ff.ỡ condi.inde.ſecundus quia ex ea opponitur compenſatio vt eſt ter.in.l.etiam.ff.de compenſ.tertius quia poteſt accedere fideiuſſor tali obligationi naturali.vt in.l.i.ff. de fideiuſſo.ꝛ inſtitu.eodem titulo in princi. Vnum tamen eſt notandum q̃ licet de iure ciuili q̃ non poteſt agere ex ſola naturali obligatione vt iuribus ſupra allegatis de iure tamen canonico in foro conſcientie forte per epiſcopũ cõpelleretur ſoluere ille qui taliter eſt obligat? ſolum naturaliter ita tenet Bar. in.d. l.ſi pene.in princi.ff.de cõdi.inde. ¶ Ex hoc 15 etiam venit q̃ licet in foro iudiciario quis teneatur ad aliquã penam puta furti ſi tamẽ quis confiteatur cum ſacerdote tamen ſacerdos non debet ſibi imponere in foro conſcientie vt ſoluat penã iſta eſt glo.reputata ſingularis in.c.fraternitas.xij.q. ij. quam allegat Alex.de imo.in dicta.l.ſi pene.in prin. Nota,

¶ Adde. ¶ Abb.in prob.decretali.§.rex pacificus.nu. vj.ꝛ in.c.ſ.nu.x. ỡ coſti. Lepol.in auth.ſed nouo iure.nu.lxij.de ſeruis fugi. Feli.in.c.audiuimus.de ſimo. Corſet.in ſingul.verb.pena. Hipp.in.l.pfe. nu. viij.ff.de queſtio. Somelli.in.§.ſic itaq̃.nu. xvj.inſti de actio. Guil. benedict. in repet.c. Rainutius.verbo.ſi abſq̃ liberis in. ij. nu. ccxviij.ỡ teſta. Joa.bernard. in tract.fallen. regula.cccxli. Angel. in ſumma.verb.pena. nume.j.ꝛ nume.iij.ꝛ Silueſt. eodẽ verbo.q. xxv. Tiraquell.in repe.l.ſi vnq̃.verb.reuertatur.nu.ccxxxvj.C. de reuoc.dõa.ꝛ eſt cõis theorica predicte glo.teſte fulgẽtiſſimo lumine ſacre pagine doctore Joan. a medina. in libro de reſtitu. Rubr.de rerum diuiſione.q.j.fol.iiij.col.iiij.et inquit approbatam. ibi fol.vij.col.i.q.ij.ꝛ fol.xlix.col.iij.q.xiij.et fm dominũ meũ ſapientiſſimũ doctorẽ ꝛ preceptorẽ Navarri.in.c, ſacerdos, nu.

Optima declaratio. exlviij.de pen.diſt.vj. ¶ Vbi dicit q̃ theologica cõmunis ꝓdicte gl.nõ habet locũ in cẽſuris que nulla indigent executione alia preter illam quã ſecum ferũt.ꝛ inquit q̃ late probat Thom.iunior.ij.ſi.q.lxij.arti.iij.ꝛ ỡ illa glo.plura ſingularia ſcripſit doctor Didacus couarru.in epitome in.iiij.decretal.ij.pt. c.vj.§.viij.nu.x. quem rogo videas. ¶ Ad Nota. de tamen q̃ pena legis cõtra quis non ſit debita in foro conſcientie vt ꝓdictũ eſt.ſecus tamẽ eſt in pena impoſita a teſtatore: que obtinet locum in vtroq̃ foro.ita firmat Abb.in.c. Rainaldus.nu.xxv.de teſta.q̃ eſt notandiſſimũ ad declarationẽ ti.de bis q̃ pene nomine relinquũ.ꝛ eſt notabilis ꝛ valde quotidiana ꝛ praticabilis deciſio. Didacus Perez.

16 ¶ Ex hoc infertur ꝛ quarto q̃ geminata confeſſio que propter geminationem poteſt dici ỡliberata nõ põt reuocari ꝓtertu erroris glo.eſt no.in.c.ex literis. extra ỡ diuor.ꝛ Bal.tetigit l.l.error. C. de iur.ꝛ facti ignoro.

¶ Adde. ¶ Abb.ꝛ Felinus.in. c. ſicut. de iureiur.idem Abb.in.c.cũ pati.co.4. de appella. Roma.in ſing.ovilj.volo cõmẽtare. Deci.in.l.quicqd ff.de regu.iuri. Joã. lupũ de pala.ruu.in rep.rub.ỡ don.inter virũ ꝛ vxo.§.xvij.nu.xij. Didacus Perez.

17 ¶ Infertur ꝛ aliud q̃ licet quis poſſit mutare confeſſionem ſuam in continenti tamen vt not.in.l.repeti.in princi.ff.de queſtio.ꝛ in. l.eos.in princi.ff.de falſi.ꝛ eſt gloſſ.in.authẽ. de teſti.§.qui vero.in gloſſ.magna colla.viij. ꝛ text.in.c.preterea.extra de teſti. etiam ſine probatione erroris vt eſt etiam gloſſ.in.c.finali.libro.ſexto.de iureiurando.in veſi.cauſa. q̃ hoc ſit verum quando in continenti reuocat antecẽ ſit ſcripta nam alꝫ interuenie te ſcriptura dicitur cum deliberatione conſiteri ꝛ ſic non poteſt reuocari abſq̃ probatione erroris iſta eſt gloſſa. reputata ſingularis in.c.apud miſericordẽ.xxxij.q. j. ꝛ hoc ſentit Bartho.in.l.quicquid aſtringende.in fin.princi.ff.de verbo.obliga. hoc tamen limitat Bald.in.l.Gallus.§.i.ff.de libe.ꝛ poſthum.quando nondum aduerſarius acceptauerat confeſſionem nam tunc non poteſt reuocari etiam in continenti quantumcũq̃ non ſit ſcripta in actis vt tenet Alexand. in dicta.l.quicquid per.l.ſicut. C.de actio.ꝛ obliga. ¶ Ex ſupradictis videtur etiam inferri 18 Iuramẽti virtus. ꝛ quinto q̃ vbicunq̃ quis in aliquo actu ſeu contractu proceſſit ad iuramentum talem actum ſeu cõtractum videtur facere magis deliberate cum veniat geminata determinatio contrahentis prima in contrahendo ſecunda in iurando ſuper contractu q̃ probatur per ter. in authen. ſacramenta puberũ. C.ſi aduer.vendi. ¶ Ex quo infertur ꝛ ſexto q̃ licet ex nudo pacto ỡ iure ciuili nõ oriatur actio vt in.l.ſi tibi.cum vulgaribus.C.locatam.tamen ſi ſuper nudo pacto veniat iuramentum q̃ ex tali iuramento ꝛ ex tali pacto nudo tanq̃ ex bino actu ꝛ deliberato ſicut ex ſtipulatione oriatur actio pro quo facit ter. nota. in.l.ſi quis maior. C. de tranſac. crederem tamen q̃ hoc ſit verum in iuramẽto litis deciſſiuo non tamen obligatorio vel confirmatorio. ¶ Nam ſecundum ſententiã 19 communem ex nudo pacto vallato iuramẽto non naſcitur actio vt eſt de mente glo.et Bal.in.l.i.C.ỡ operiſ liber.ꝛ notãter Bal. in.l.cum antea.C.de arbi.ꝛ in authen.ſacramenta pube.ꝛ ibi Salice.C.ſi aduer.vendi. pro quo ego pondero ter.in.l.nam ꝛ poſtea. §.ſi is qui temporali.ff. de iureiuran.vbi iuramentum ꝛ iudicium equiparantur ꝛ pondero ter.in dicta.l. ſi quis maior. que loquit de trãſactione que litis eſt deciſſiua vt in.l.ſi. ff.de iure iur.ꝛ in.l.non minorem.C.de tranſactio.iuncta.l.i.ff.de re iudicata. ¶ Infer 20 tur ꝛ ſeptimo q̃ licet reſponſio facta non verbis ſed ſignis vitiet ſtipulationem vt in.l.i.§. ſi quis ita.ff.de verborum obligatio. hoc eſt verum niſi interueniat iuramentum nam tunc videtur fieri matima cum deliberatione ꝛ licet non valeat vt ſtipulatio valebit vt nudum pactum ꝛ ita limitatur dictus. §. ſi quis ita nam iuramentum habet hanc clauſulam vt res valeat eo modo quo melio? valere poteſt vt eſt ter. ſingularis in.l.cum pater.§. filius matrem.ff.de lega.ij.

¶ Adde. ¶ Felinũ. in. c.cum ſuper. col. iij. verſic. nota etiam q̃ vbi.numer. vſ. de offi.de lega. Prepoſi.in.c.ex literis.in.ij. nume.xiiij.de ſponſa. Matthebila.ſingu.lvj. nota hanc regulam. Franc.cre.ſingula. xlj. tu ſcis quod ſi. Guilliel.benedict.in.c.Rainutius. verbo teſtamentum. in. iij. numer. xx.ꝛ.xxxiij.et nume.xxxvij. de teſtam. Calc. conſil.xxv.nume.ii.et in numer.xxxiij.Deci.conſil.ccccliij.viſo eleganti conſilio.col.ij. nume.ix.lib.iij.idem Deci.in.c. cum ſuper col.iiij.numer.xj. de offi. de legat. Hippoli. ſingula.lxxj.iuramentum.ꝛ ſing.o.iii.virtus iuramenti.ꝛ in.l.queſtionis col.viij.cũ ſeqn. ff.de queſtiõi. Jaſ.in.§.itẽ ſi quis poſtulãte.

Universidad de Salamanca. BGH

col.ij.nume.xiiij.insti.de actioni.cundē Jas. in.l.eam quam.nu.xvij.C. de fideico. ⁊ in.l. verbis ciuilibus.nu.xiiij.ff.de vulg.⁊ pupil. substi.⁊ in.l.ei qui.nu.xxj.ff.de acq.heredi. ⁊ in.l.si causa cognita.nu.x.C.de transactio. ⁊ in.l.j.§.si quis ita.col.viij.nu.xxiiij.ff.de vbo.obliga.⁊ ibi Andr. alcia.nu.xliiij.⁊ in.c. cum contingat.nu.clxiij. vbi ponit septē declarationes ad istam regulam in qua habetur.q iuramentum habet vim clausule vt actus valeat quēadmodū valere potest. extra.de iur.iurand. Lagnol.in repe.l. si quis maior.nu.cxliiij.C.de transact. Marc.antonij Baberij de virtute iuramenti.fol.clxxx vj.col.j.nu.j.in.j. volu. tractatuū. late Tiraquell.in.repe.l.si vnq̄.in prin. nu.cxxvij. C.de reuoc.dona. Didacus Perez.

¶ Ita limitādo dictum.§.si quis ita.tenuit ibi Bart.quem ibi sequūtur moderni ⁊ sic limitatur illud brocardicū de quo in dicto.§. si quis ita.si non valet q̄ ago vt ago non va- 21
let vt valere pōt. ¶ Ex hoc infertur ⁊ octauo q̄ licet in addeūda hereditate et testō venit deliberatio de qua in.l.cū antiquiorib⁹.⁊ in.l.fi.in prin.C.de iure deliberan.⁊ sine tali deliberatione.i.additione non debentur legata nec fideicommissa vt in.l.si nemo. ff. de testa.tutel.⁊ in.l.eam quam. C. de fideico. si tamē in testamento veniat iuramentum heredis illud iuramētum inducit deliberationem hoc facit ⁊ operatur tantū quemadmodū si fuisset hereditas addita ex testamento to ⁊ legata in testamento relicta prestabūtur a venientibus ab intestato vt tenet Bart.in dicta.l.eam quam.in.iij.col.per dictum.§.filiis matrem. 22
¶ Ex hoc etiam possumus inferre nam habemus q̄ substitutio q̄ a principio potuit valere iure directo nunc̄ obliquatur vt est text.in.l.verbis ciuilibus. et in. l.centurio. ff. de vulga.⁊ pupillar. substitut. que regula solet limitari q̄ hoc est verum quando talis substitutio est facta in testamē tis secus tamen est si fit facta in codicillis vt est text.nota.in dicta.l.scenola.ff.ad Trebel lia. Infertur.
¶ Ex quo Bald. nota. in dicta.l.verbis ciuilibus.infert vnum dictum suum nouum quod si in testamento in quo dicta substitutio est facta sit a posita clausula codicillaris q̄ talis substitutio directa obliquatur q̄ est notandum pro practica hodierna. Testamētū
¶ Ex hoc posset inferri q̄ si aliquis fecit testamentum ⁊ iurauit illud non reuocare ⁊ in illo sit facta dicta substitutio q̄ talis substitutio licet nō possit obliquari eo q̄ est facta in testamento tamen virtute iuramenti oblicetur cum tale iuramentum inducat clausulā codicillarem per dictum.§. filijs matrem.et nota Bald.in.l.si iure.C.de testamen.tutel. nam quemadmodum si facta fuisset clausula codicillaris dicitur factum testamentum cum deliberatione vnde sequitur dictus effectus vt notatur in.l. fina.C.de codi.⁊ in.l.j. ff.de eodem titul.ita quando interuenit iuramentum per dictum.§. filijs matrem. q̄ est notandum. ¶ Ex hoc infertur et nono q̄ si quis faciat primum testamētum ⁊ illud 23
iurauit ⁊ postea faciat secūdum testamentū De eadē re
non faciens mentionem primi q̄ tale secundum testamentū non tollat primū ita.nota. tenet Bart.in.l.si quis in prin.testamenti.in ante penult.questione.ff.de lega.iij.⁊ est ratio quia cum primum testamentum videtur fieri cum deliberatione iuramentum videtur fieri cum deliberatione ⁊ propterea habet vim verborum derogatoriorum vt secundum testamentum nō valeat nisi primum specialiter tollatur cum iuramentum interpositum in testamento habeat vim. vt importet perinde ac si diceret. valeat omni iure quo valere potest. vt dicta. §. filijs matrem.

¶Addítio. ¶ Ratio enim ē quia iuramentum habet vim clausule derogatorie circa sequentē dispositionem. vt p̄ Jaso.in.l.si mihi ⁊ tibi.§.in legatis.nu. iiij.ff.de lega.j.⁊ in.l.si cōuenerit. nu. xij. ff. de iurisdictio.omni.iudic. Ferd.gomez.in.l. j.q.xvj.nu.lxxv.in legib⁹ Tau.⁊ adde Joā. bernard.in tract.fallent.reg.245.iuramētū appositum. Guiliel.Bene.in.c. Rainuti⁹. verb.testamentū.in.ij.nu.xviij.de test. Joa. lup.in.c.per vsas.de dona.inter vir.⁊ vxo.§. xij.limita tij.fol.cxvj.col.ij.nu.xxiij. vbi plura ad id allegat.vbi ipse Joa.lupus. loquitur in secundo testamento iurato respectu. primi in quo esset clausula derogatoria ad sēcūdū.q̄ testator in secūdo testamēto iurauit illud tenere ⁊ obseruare ⁊ nō reuocare.istud iuramentū habet vim verborū derogatoriorū expressorū ad primū testm̄.quia per hoc orogatur primū testm̄ ac si specialiter facta esset mētio p̄mi testamēti ⁊ verborū orogatoriorū ⁊ in eo contentorū.q̄ est singulare pro declaratie.l.xxij.titu.j.par.vj. Sed theorica autoris ⁊ que post eum Paulo ante annotauim⁹.lo quūt in casu quo p̄dictū iuramētū fuisset appositū in p̄mo testō quo in casu intrat illud dubiū. ¶ Si iurauit aliqs testm̄ nō reuoca- Lex partite. Questio notabilis.

re si nō obstāte iuramēto possit eum reuocare ⁊ scōm facere absq̄ periurij macula.de quo.p glo.singu.in.c.vltima voluntas.xiij. q.ij.vbi dicit q̄ testamētū secundū tollit primū testamentū etiā iuratū.de quo p̄ Jaso. in authē.Sacramēta puerū. versi.tertiodecimo limita.nu.lxvij.C.si adu.venditio. ⁊ melius quā alibi Ludo.gomesij.in.§.item si quis postulante.num.xxxvj.insti.ō actio. Joan.corasi.in.l.admonēdi.nu.xxxj.pag. cccxxxiij.ff.de iure iur.⁊ Ferdin. gome.in. l.j.nu.lxxv.in legib⁹ Thauri. Ferd.loazes. in rep.l.filiusfamilias.§.diui.num. cx. ff. de lega.i.vbi plures effectus iuramenti describit.⁊ Rip.in.c.j.nu.lviij.de indic. Jdeoq̄ cū primū habeat clausulā derogatoriā vel iuramētū quod eius loco ponit habet q̄ eūdē effectum vt supra probatū est. testamētū secūdum nō valet non faciens mentionem de primo habente clausulā de rogatoriam. vt declarat Feli.in.c.nō nulli.de resc.col.v. ver.amplia tertio.nu.v.vbi vide.⁊ p̄ Benedict.de vadis in repetori. Feli. fol. cxxx.col. j.in.principi. ¶ Et iuramētū hz vim specialis clausule derogatorie vt concludit Bald. in.l.sancimus col. fin.C. de testa.et Deci.consi.cccclxv.col.j.versi.⁊ ista opinio in.iij.lib.⁊ supra dixim⁹. igit⁹ ⁊c. Did. Pe.
¶ Quod potest fortificari p̄ id quod notat ipemet Bar.in.l.omnes populi. in fine.iij. q.prin.ff.de iusticia ⁊ iure.vbi ipe dicit. q̄ si fiat vnū statutū ⁊ sit iuratū ⁊ postea fiat secundū sine iuramēto.quod secundū statutū nō tollit primū.cum primū continens iuramētū habet vim verborū de rogatoriorū.eo ipso q̄ fuit factū cū maiori de liberatione cū 24
secūdum. ¶ Pro quo facit etiam qō notat elegātissime Baldus.in.l. sancimus. in.iij. col.C.de testamentis.vbi ipe dicit. q̄ si fiat primū testamētū habens clausulā derogatoriā.⁊ postea fiat secundū.hz nō fiat in secū do mentio de clausula derogatoria secundū tollit primū.cū secundū eodē modo fit cum deliberatione quēadmodū primū:ergo tollit p̄mū.vt.d.l.sācim⁹.vbi tz Salic.i.viij.q. 25
¶ Infero ⁊ decimo.q̄ hz generalis renunciatio regulariter non valeat.vt in.l.sed ⁊ si quis.§.quesitum.ff.si quis cautio.

¶Adde. ¶ Petrū a ferrari.in practica.in forma libelli. cōtra plures reos debē dl.super parte.alijsq̄ olbus legibus. chart. clxj.scōm paruā in pressionē.col.iij. ¶ Et Nota.
est annotandū q̄ renūtiatio dz stricte interpretari quia tales renūtiationes plerūq̄ fiunt cū parua cause cognitiōe ⁊ ex cōsuetudine notarij apponūt clausalas plentores. ideo renūciatio beneficij.et aliquo actu nō inducitur nisi expresse agatur.c. sane.cum. gl.pen.de renunci. Cardi.in cōsi.xxx.in hac dubia.col.pen. Deci. consi. ccccli. plene et subtiliter.col.j.lib.iiij.et cōsi.dcxxv. viso eleganti consilio.col. ij. lib.v. q̄ est notabile. Didacus Perez. Salmantinus.

¶ Tamen si iuramentum sit positum in tali generali renunciatione valet talis renunciatio:quia iuramentum supplet defectum expressionis specialis cū iuramētū inducat liberationē quā induxisset specialis renunciatio.ita notanter tenet. Bal.in.l.j. in.iij. col.C.cōmo.facit in simili q̄ notat Bal.⁊ Bar.i auē.sacramēta puerū.C.si aduer. ven.vbi ipi dicunt. q̄ valet obligatio quādo quis iurat in genere ⁊ in confuso q̄ obseruabit omnes cōtractus per se faciendos.hanc etiam conclusionem in generali renunciatione tenuit Joan.de imo.in.c.j.extra de cōmo.⁊ in.c.cū cōtingat.in repe.in. xxxviij. charta.extra de iure iurand.⁊ potest esse ratio alia:quia quando iuramētum potest seruari sine interitu salutis eternesemp est seruandum.vt in.c.q̄uis pactū.de pactis.lib. vj.⁊ in dicto.c.cum contingat.de qua tamē questione remitto me ad ea q̄ notāt moderni in.§.quesitum vbi Bar.tenuit contrariā opinionē quā sequutus fuit Bal.in.c.j.de cōtro.feudo.apud par. terminānda.in vsib⁹ feudorum. ¶ Ex supradictis infertur ⁊ vn 26
decimo q̄ iuramētum appositum in transactione habet vim clausule rato manēte pacto.vt est text.nota.⁊ ibi Bar.in.l.si quis maior.C.de transac.

¶Addítio. ¶ Idē pulchre probat ēlitalis agāba. in tracta. clausularū.fol.ij.col.iij.in cla.iij. Jaso.in.l.si cō uenerit.nu.lxx.ff.de iurisdi.om.iud.et in.§. item si quis postulāte.col.ij.nu.xv. insti.de actioni.Hieroni.Lagnol.in repe.l.si qs maior.nu.cxliij.C.de transactio.Baberius.in tracta.de virtute ⁊ viribus iuramēti. num. xxj.col.iiij. Rode.Suarez.in repe.l.post rē fol.cxij.nu.j.cum sequētibus.ff. de re iudic. Didacus Perez.Salmantinus.

¶ Nam cum iurat super aliquo contractu illum facit cū deliberatione.vt dicta aut.sacramenta puberum.⁊ cum quis facit pactū cum illa clausula.rato manēte pacto eodē

Universidad de Salamanca. BGH

modo dicitur tale pactū facere cum deliberatione ⁊ diligentia. vt in.l.cum proponas. C.de transac.⁊ sequitur Bal. in dicta.l.siquis maior. ¶ Infertur ⁊ duodecimo. q̄ ꝛ̄ trā
87 sactio q̄ nō valet vt transactio nō valet eodē modo vt pactum. vt est ter. iuncta glo.in.l. si causa cognita. C.de transactio. tamē si interueniat iuramētū sup tali trāsactione valebit vt pactū p̄ter.in dicto. §. filijs matrē. ita nota. tenet Bar.in.l.siquis maior. C.de transactio. De ista tamen conclusione ego multum dubito: quia habemus q̄ iuramentum habet vim iudicii. vt est ter. nota. in.l. nam ⁊ postea. §. si is qui temporali. ff. de iureiurā. sed sic est q̄ transactio que non valet in iudicio. vt transactio nō valet vt pactū. vt est ter.in.l.iij. C.de repu.here. ergo idē dicendū in iuramento. facit etiā contra predictā conclusionē: quia si talis transactio valeret vt pactum simplex esset cōtra voluntatē transigentis qui nō esset remissurus ius suū nisi posset cōsequi ex transactione id quod debet sibi dari cū pactū nudum non valeat ad actionem. vt.in.l.sine apud acta. in fine. C.de transactio.⁊ ex hoc resultaret inequalitas: quia ille cui remittitur ius esset tut⁹ exceptione.⁊ ille qui debet aliq̄d dari non posset cōsequi ius suum.⁊ Inequalitas ꝺꝫ euitari in contractibus. vt in.l.cum emptor. in principio. ff. de rescin. ven.⁊ possum⁹ respōdere ad ter.in dicto.§.filijs matrē. q̄ ibi defectus erat in qualitate seu forma.⁊ ideo nimirum si firmetur iuramento. secus tamen ē in dicta.l.si causa cognita. vbi defect⁹ erat in substantia. ¶ Sed non obstātibus supra dictis fundamentis crederē dictum Bar. in dicta.l.siquis maior. verioꝛē de iure.⁊ nō obstat prima impugnatio ꝺ dicto.§.si is qui tempozali. quia ꝛ̄ iudicium ⁊ iuramentum equipparentur non tamen quis tam delibe-
28 rate facit auctum in iudicio sicut illud facit per iuramentum q̄ probatur nam si minoꝛ vendidit rem cum decreto iudicis ⁊ in iudicio si fuerit lesus non propterea denegatur sibi in integrum restitutio. vt in.l.siquidem. C.de pœni. secus tamē est si talis minoꝛ super cotractu iurauit: quia non potest restitui. vt.l.l.j.⁊ autb. ibi posita. C.si adue. vēd. ⁊ sic apparet q̄ cū maioꝛi deliberatiōe fit q̄ fit cū iuramēto cū q̄ fit in iudicio. Nō obstante eodē modo q̄ dictum est q̄ seruaret inequalitas incōtractibus. ⁊ sic nō competeret actio ex tali pacto: imo dico q̄ competeret cū fit vallatū iuramēto. vt dicta.l. siquis maioꝛ. vl̄ possum⁹ dicere q̄ dictū Bar. habeat locum quando hinc inde fit remissio. ⁊ dico q̄ respōsio. d. ad. d. §. filius matrē. non est bona: qꝛ imo ille. §. facit pro conclusione Bar. qꝛ si defectus forme supplet̄ per iuramētum vt ibi a fortiori debet supleri defectus materie cum maioꝛ sit defectus forme quam materie vt in.l.an inutilis. ⁊ ibi notatur. ff. de acceptilla.

Inequalitas.

Nota p̄ declōne Bar.

¶Adde. ¶ Bloss. similem in.l. si vn⁹. §. fin. ⁊ ibi ¶Pau. de castro. ff. de pact. ¶ Didacus ¶Perez. Salmantinus.

¶ Infero ⁊ terdecimo q̄ ꝛ̄ mulier renunciando velleiano semper iuuetur eodē nisi mulier cercioꝛetur de beneficio velleiani sibi competente vt notat gloss. in.l.sciendum. ff. de verbo. obligatio. ⁊ casus in.l. finali. §. penulti. ff. ad velleia. cū eadē fragilitate qua inducit̄ ad fideiubēdum inducitur ad renunciandū vt trahit Bar. in.l. finali. C. ad vellcia. tamen si mulier in ipsa renunciatione iurat non poterit iuuari velleiano cū in ueniente iuramento dicatur intercedere maxima cum deliberatione quem admodū si de suo beneficio certificaretur hanc conclusionem tenuit ¶Pau. de castro in dicto. §. penultimo fundans se per tertū in authē. sacramēta puberum vbi per iuramentum excluditur minoꝛ a beneficio restitutionis in integrū absq̄ alia cercioꝛatione hanc eandem conclusionem tenet. Anto. debu. in.c. si diligenti. vj. col. allegans ter. in dicto. §. filijs matrem. ⁊ in.c.ex rescripto. per illū ter. extra de iureiuran. quem ad hoc dicit eē singularem Ludoui. roma. in.l.sciendum. ff. de verb. obligatio. quā opinionē tenuit etiam Abb. per illum ter. in dicto. c. ex rescripto. istam etiā opinionē tenet Bar. in.l. si quis pro eo. in quinto membro. ff. ꝺ fideiusso. allegans pro hoc in arg. ter. in.c. cū contingat. extra de iureiuran.

28

¶Additio. ¶ Idem firmāt Felin. in.c. ex rescripto. nu. xvj. de iureiur. Jason. in.l. in repudianda. nu. j. ff. de acq̄. heredi. ⁊ in.l. nemo. in. j. lectura. nu. lxxj. ff. de lega. j. idem ⁊ in autb. Sacramenta puberū col. xv. cum q̄nq⁹ subiectis. C. si aduersus vend. Esthepha. auffrer. in additione curie tholosane decisi. lvij. Antoni. Baueri. in tract. de virtute et virt. turam. num. xxxj. Hippoli. in pract. causarum crimi. §. tj. num. lxiij. Joan. lup. in repe. c. per

vestras. §. xxxviij. nu. vij. fol. lxxiiij. col. iij. de dona. inter vi. ⁊ vxor. Ferdi. gomez ariam. in.l.iij. Thauri. num. ix. quod est singulare
Lex regni. pro declaratione. l. iij. titu. xij. partit. v. Didacus ¶Perez. Salmantinus.

29 Minor. ¶ Infero ⁊ quattuordecimo ex supradictis q̄ minoꝛ si iurauit in contractu q̄ ꝛ̄ nō sit cercioꝛatus de beneficio restitutionis non propterea restituetur in integrum cum propter iuramentum videtur facere cōtractum cū deliberatione hanc conclusionem tenet Bar. dicendo se hoc modo consuluisse in dicta.l. sciendum. ⁊ in.l.ij. C.de rescin. vendi. ⁊ in.l. si duo patroni. §. idem Julianus. ff. de iureiurā. ⁊ in autb. Sacramēta puberū. C. si aduer. vendi. hoc idem tenet Bal. in.l.j. C.de rebus credi. ⁊ sentit in.l.i. in fine. C. si aduer. vendi. hanc eandē conclusionē tenet ¶Pau. de ca. in.l. si. §. penul. ff. ad ¶elle. ⁊ in d. autb. Sacramēta pube. ⁊ in. d. l. ij. ⁊ in. d. §. idem Julianus.

¶Adde. ¶ Jason. in autb. Sacramenta puberum. nu. liiij. C. si aduer. vend. et in.l. sciendum. nu. xxxiij. ff. de verb. obli. ⁊ in. l. si constāte. nu. ccxvj. ff. solut. matri. ⁊ Dec. cōsili. cccxlix. versi. Sed vlterius aduertendum est. nu. vj. ⁊ cōsi. cccxxix. num. xv. col. ij. Didacus ¶Perez.

¶ Jsta opinio fundatur primo per ea que dicta sunt in hac illatiōe qꝛ cū iurauerit vt facere cū deliberatione secundo facit scē m Bar. in.l. sciendum. quia ad hoc vt q̄s prēiudicet sibi per iuramentū nō requiritur vt illud sciat. sed sufficit iurare super facto vt in dicto. §. idem iulianus. ⁊ in.l. siquis duobus. §. si quis iuranerit. ff. de iureiuran. ⁊ sic in presenti sufficit q̄ iuret non venire cōtra
30 ratione minoꝛis etatis tertio fundatur per dictum. c. ex rescripto. vbi iuramētum excludit mulierē a beneficio ¶elleyani. ¶ Quarto facit pro hoc ter. in dicta aut. sacramenta puberum. vbi iuramētum repꝛesentat eum maioꝛē ergo nullum beneficiū restitutionis sibi cōperit si nullum ergo eiusdē nō requiri

Priuatio. tur cercioꝛatio Cum priuatio presupponat habitū vt in.l. decem. ff. de verbo. obligatio.

31 ¶ Quinto facit p̄ hoc quia obseruatio iuramenti est de iure diuino ⁊ quemadmodū minoꝛ non presumitur ignoꝛare ius naturale vt in.l. venia. cum materia. C. de in ius vocand. ita non est presumendum q̄ ignoret ius diuinum ⁊ ita videtur cercioꝛatus hanc rationem posuit Ludoui. roma. in dicta.l. sciendum. que tamen tanē debilis duabus rationibus destruit. ¶ Prima qꝛ ꝛ̄ ius naturale vel gentium omnibus sit notū per dictā l. venia. non sequitur q̄ ius diuinū ita omnibus est notum ꝛ̄ sit fortius ipso iure naturali secūdo dico q̄ dicta ratio non videtur vera ⁊ cōcludens quo ad hoc qꝛ ꝛ̄ obseruantia iuramenti sit de iure diuino ⁊ nemo presumeret illum ignoꝛare. restitutio tamen nō est de iure diuino: imo de iure ciuili ⁊ non cōmuni sed speciali. vt in.l. in cause. in prin. ff. de mino. ¶ Sexto pro hac cōclusione pō
32 dero ter. in dicta aut. Sacramenta puberū. in verbo inuiolabiliter. ⁊ in verbo. sup contractib⁹ nō retractādis. vbi videtur probari q̄ si minoꝛ iurat nō retractare cōtractū inuiolabiliter ꝺꝫ iuramētū seruari ꝛ̄ hoc non eēt verū si cōtract⁹ posset violari prestitutionē in integrū. Jsta enim verba ⁊ silia excludūt penit⁹ omne remediū ⁊ restitutionē in integrū ter. cū glo. in.l. ait pretoꝛ. §. pmittitur in verbo p̄ missam. ff. de mino. ⁊ tꝫ in simili. q. Bar. in.l. nemo. C. de tēpo. appe. ⁊ ꝓpterea glo. in.l.ij. ff. ꝺ iureiurā. ⁊ Bar. in. l. nā ⁊ postea. §. si minoꝛ. in. fi. eo tit. dicit q̄ aduersus iuramētū nō dat restitutio ⁊ propterea Bal. in aut. si captiui. C. ꝺ epis. ⁊ cle. dixit simpliciter q̄ vbicūq̄ lex aliquē repꝛesentat maioꝛē ibi negat restitutionē. ¶ Se-
33 ptimo facit pro hoc ter. in.l. j. scēm cōem intellectū. C. si aduer. ven. vbi videt̄ ꝓbari q̄ si minoꝛ iurat seruare cōtractū non pōt petere restitutionē i integrū. ¶ Octauo facit
34 p̄ hac cōclusiōe argumētū a iuriū correctiōe qꝛ si hoc eēt verū q̄ minoꝛ iurās seruare cōtractū p̄sumeret ignoꝛare ⁊ ꝓpterea q̄ ignoꝛat nō videt renūciasse iuri suo seq̄ret q̄ cōtract⁹ fact⁹ a muliere cū iuramento sup re dotali nō valeret nisi mulier eēt certificata de beneficio fundi dotal. qꝺ esset cōtra ter. in.c. cū contingat. extra de iureiurā. Jsta tamen opinio videt̄ dubitabilis propter sequētia. ¶ Primo quia cū minoꝛ presumat ignoꝛare ius. vt in.l. regulam. in principio. ff. de iuris ⁊ fac. ignoꝛā. presumit nō scire beneficium restitutionis q̄ sibi competit ⁊ iuri q̄ quis ignoꝛat non videtur renūciare. vt in. l. mater decedens. ff. de inoffi. testam. ⁊ in.l. finali. §. fin autem. C. de fur. ⁊ in.l. clodius. cū ibi notatis. ff. de acquiren. heredi. ⁊ de iure habemus q̄ quis ignoꝛat nō presumitur cogitasse ⁊ iuramentum nō trahitur ad incognita. vt in.l.fi. C. de nō nume. pecu. ⁊ in. l. fi. ff. qui satisda. cogā. ⁊ in.c. veniens. extra

Universidad de Salamanca. BGH

Responsio autoris.

de iureiuran. sed tenēdo. Supradictam cōclusionē possumus ad hoc respōdere: quia iuramētū facit quem ad actū deliberare accedere. per ea que dicta sunt. ⁊ facit presumi cercioratiōnē ſteruenire. vt dicto. c. cr rescripto. ⁊ per predicta concludendo dico q̄ siue minor dicat ⁊ iurer simpliciter nō venire cōtra ratione minoris etatis vel alia causa. vt exemplificat Bar. in dicta. l. sciendum. vel simpliciter seruare contractū sicut ipe exemplificat in dicta aut. sacramen. puberū. vel nō venire contra aliqua ratiōe vel causa sicut ipe ponit in dicto. §. idē Julianus. ⁊ in. l. duobus. §. si quis iurauerit. ff. de iureiurā. nunq̄ minor restituetur. Iz non sit certificatus a beneficio restitutionis ⁊ ad cetera tamē hūc articulū tangentia remitto me ad ea que dicunt doctores in dicta. l. sciendum.

35 Confitēs se debitorē in testamēto.

¶ Infertur ⁊ aliud. q̄ Iz quis confitens se debitorē alicuius in testamento ex tali cōfessione nō inducatur probatio cōtra confitentem. vt latissime notat Bar. in. l. cum quis decedens. ff. de lega. iij. §. codicillis. tamen si iste testat or iuranerit vel iurare se dicat cū propter hoc iuramētum dicatur cū deliberatione contrahere ex tali cōfessione contra filium probatur terr⁹ est notabilis in dicto. §. codicillis. ⁊ q̄ confessio supradicta sine iuramēto non valeat est ter. in. l. lucius. §. sempronie. ff. de lega. iij. ⁊ in. l. aurelius. §. finali. ff. de liber. lega. ⁊ in. l. qui testamētū. de probatio. ⁊ tenet Bal. in. l. j. in repeti. in penul. col. C. de sacro. ſan. eccle. ⁊ in. l. generaliter. in viti. col. C. de nō. nume. pecu. est. ter. in. c. cum dilectus. extra de successio. ab intestato.

36 ¶ An autem in hac stipulatione requirat cōsensus. breuiter est dicendū q̄ sic. terr⁹ est. in. l. j. §. adeo. ff. de pactis. ⁊ si dicatur quare potius iste contractus denominatur a vbis q̄ a cōsensu cū eodem modo contrabatur consensu sicut vbis vt dictum est. Respondet Paul. de castro. in hac rubrica. q̄ cū in quolibet cōtractu requirat cōsensus debuit stipulatio potius denominari a nomine speciali q̄ a nomine generali ad omnes cōuentiones. vnde videm⁹ q̄ permutatio Iz habeat cōsensum. tamē dicitur cōtractus innominatus. vt notat glo. in rubrica. C. de rerum permutatio. q̄ ideo est. quia non debet denominari a genere. idest a cōsensu eodē modo videmus q̄ homo nō dicitur habere nomē nisi habeat nomē proprium q̄uis habeat nomen generale homo. hanc tamē responsionem reprehendunt moderni in dicta rubrica: quia diceremus si supradictam rationem inspiceremus. q̄ nullus contractus esset denominandus a consensu quod est falsum. nam emptio ⁊ venditio dicitur celebrari consensu ⁊ ab eo denominatur. vt in. l. cōsensu. ff. de actio. ⁊ obligatio. quapropter dicunt meliorem esse rationem quare potius a verbis q̄ a consensu denominetur stipulatio: quia ceteri contractus consensu sine verbis melius contrahi possunt q̄ stipulatio. nam emptio ⁊ venditio potest celebrari per epistolam et nuncium. vt in. l. item quia. ff. de pactis. ⁊ in. l. j. in fine. ff. de contraben. emptione. Secus tamen est in stipulatione que verbis cessantibus confici non potest. vt in. l. j. in principio. supra eodem. que verba non sunt de substantia in aliis contractibus. ⁊ q̄ supra data est vna limitatio ad glossam in. l. finali. §. penulti. ff. ad Velleya. sed quando interuenit iuramentum. vide Alexand. ponentem alias tres in dicta. l. sciendum.

¶ Venio nunc ad secundum. ⁊ ista lex licet videatur breuis: quia ad huc nō habet tres lineas. dico q̄ potest diuidi in duas partes. Primo continet facti contingentiam. Secundo eiusdem contingentie decisio iuris. secunda ibi. patri reuerso ꝛc. ¶ Et in hac lege fuit casus. filius dum pater staret penes hostes hac captiuitate a ticio stipulatus est fundum ticianum. postea patre reuerso inter eundem ⁊ filium suum erat questio. Nam filius dicebat q̄ tempore interposite stipulationis filius non erat in potestate patris. ⁊ illo tempore attento q̄ in acquisitione inter patrem ⁊ filium debet attendi. vt in. l. si filius. infra eodem. sibi acquirebat ⁊ nō patri. pater autem dicebat. q̄ licet tempore acquisitionis fuisset penes hostes propter ius postliminij. fingebatur esse in ciuitate. et sic filium in sua potestate retinere. ⁊ q̄ sibi propter hanc fictam potestatem est acquirendum quemadmodum si nunq̄ fuisset ab hostibus captus. ⁊ sic semper fuerat vera potestas ⁊ consultus Paulus. hanc questionē decidens pro patre iudicauit attendendo rationem ⁊ dicēdo. iure postliminij patrem semper fuisse in ciuitate. ⁊ sic sibi ⁊ non filio iudicauit acquirendū. littera. Filius dū in ciuitate est si stipuletur patri reuerso ab hostibus videtur acquisisse. hoc continet in summa a patre existente penes hostes filius si stipuletur eidem patri ab hostibus reuerso dicitur acquisisse. ⁊ potest aliis quattuor modis sūmari sēm q̄ apparebit infra in rationibus

37 Diuisio textualis capitis legis.

Ista huius legis. Summarium.

38 Ratio dubitandi.

dubitandi. ¶ Ratio tñ dubitādi ad hāc legē fuit tripler. Prima certū est q̄ si filiusfamilias cū pater capitur ab hostibus ⁊ seru⁹ hostiū efficitur incōtinēti est vere ⁊ realiter sui iuris. vt est ter. expressius. in. l. lege cornelia. in fine. ff. de testamē. ⁊ in. l. penultima. ff. de libe. ⁊ postli. ⁊ in. l. finali. C. de sen. pas. q̄ pater est seruus hostium. vt in. l. libertas. §. serui. ff. de statu homi. vt in. §. serui. instit. de iure persona. ergo. alium in potestate habere nō potest. vt in. l. sic euenerit. ff. ad leg. Juli. de adulte. ⁊ sic dicimus q̄ pendente ea ptinitate pater habet filiū in potestate. illud est ꝓpter fictionem. vt notat glo. in dicta. l. lege cornelia. ⁊ est ter. in. l. j. §. interdum. ff. de suis ⁊ legitti. heredibus. ⁊ in. §. interdū. instituta. de heredi. que ab intesta. desse. cum ergo filiꝰ pretēdat veritatē. pater vero fictionem videtur preferendus filius patri. vt in. l. filio quem pater. ff. de libe. ⁊ postli. vbi fictio non debet plus opari q̄ veritas. Pro quo est etiam ter. in. l. qui ad certum. in fine. ff. locati. ⁊ ibi. Bald. qui ad hoc allegat Cinum in. l. si nō singuli. C. si cer. peta. q̄ esset in presenti si patri ⁊ non filio acquireret quod esse non debet vt dicta. l. filio quem pater. Et cum semel vni acqsita stipulario ad alium non soleat transire. vt in. l. sed si quis.

39 §. si operas. ff. de vsufructu. ¶ Hac ratione dubitandi reperio aliquos modernos reprehendere intellectū datū p doctores ad. §. si tamē hominem. l. ij. ff. de verbo. obligatio. nā habemus de iure. q̄ si aliquis promisit mihi hominē in genere ⁊ moritur duob⁹ relictis heredibus. ⁊ vnus heredū soluat suā partē in sticho q̄ solutione talis partis non liberatur nisi totus soluatur vel per se ⁊ suū coheredē. vt est tertus in dicta. l. ij. in principio. ⁊ in. l. in executione. §. pro parte. in fine. ff. de verbo. obligatio. ⁊ tertus in dicto. §. si tamen. dicit sēm intellectū doctorum q̄ si vnus de dictis heredibus nō soluit partem sed in ea est absolutus p̄ sententiā vel liberat⁹ p acceptillationē q̄ ille erit liberat⁹ in illa pte. Iz fuit liberat⁹ p sentētiā vel acceptillationē. nō tñ solutiōe: ⁊ rationē differentie ponūt doctores inter istos casꝰ: qz qñ soluit partem in vna re si liberaret solutione partis posset contingere absurditas. q̄ ipse vel alius coberes in alia re solueret aliam ptem q̄ omnimodo lex dicitur euitare. vt in dicto. §. si pro parte. in fine. que quidem absurditas in casu dicti. §. si tñ. nō pōt cōtingere: qz si ille q̄ est obligat⁹ soluat partē in alia re nō dr soluisse partē in duab⁹ reb⁹. qz in prima pte nō fuit facta solutio: Iz liberatio. ita q̄ illa pars amplius non est in rerū natura. vnde reperit fieri solutio vltima in vna re dumtaxat. nec̄ inuenitur solutio que sit facta in alia re. sed iste intellectus quem dat Bar. ⁊ communiter doctores in dicto. §. si tamen hominē. non videtur procedere p rationem dubitandi supra positam: quia sēm hoc nō debet plus operari ficta solutio plusq̄ vera. nā acceptillatio est ficta solutio. vt in. l. si ex pluribus. in fine. ff. de accepti. nam esset hoc inconueniens q̄ ficta solutio operaretur plusq̄ vera per dictā. l. filio quē pater. qua ꝓpter moderni ponunt alium intellectum ad dictum. §. sed tamen.

Adde. ¶ Omnino Andre. alciat. in. l. ij. §. ⁊ barū. nū. xj. ff. de verbo. oblig. qui optime loquitur in hac re. post Jaso. in. §. si tamen hominē. col. j. ⁊ ij. eiusdem. l. ij. Didacus Perez Salmantinus.

¶ Sed vt vidistis ibi saluani intellectū cōmunem. ⁊ huic difficultati respondi ⁊ ad ea que ibi diri. ⁊ dicunt doctores. quantum ad hoc me remitto. ¶ Ex hac ratione dubitādi infertur illud quod posuit Bar. in. l. si rem aliquā. ff. de acquiren. possessi. vbi ipse dicit. q̄ Iz ex vero titulo ⁊ vera traditione transferatur dominū ⁊ possessio. vt in. l. traditionibus. C. de pactis. 40

Adde. ¶ Omnino Tiraquell. in tracta. retractuū. fol. ccccij. col. j. versi. contra rie sentētie. nu. lxvij. cū sequēti. Did. Pe.

¶ Ex ficto tamen titulo ⁊ ex ficta traditione non transfertur dominiū nec̄ possessio. vt in hoc exemplo. Si ego dominus ⁊ possessor ab aliquo rem meam ignoranter conduxi. nam per conductionem transfert possessio in locatorem. vt in. l. siquis autem. nō tamen transfertur dominiū cum rei proprie non valeat conductio. vt in. l. qui rem propriam. C. locati.

Adde. ¶ Philip. dec. in. l. nec pignus. ff. de regul. iur. et glo. verbo. locatio. l. c. inter dilectos. de fide instru. ⁊ Rota in antiq. decisio. lxxxvij. nota q̄ instrumētū. Didacus Perez. Salmantinus.

¶ Et per talē cōductionē non venit verus imo ficꝰ titulꝰ. ⁊ nō vera imo ficta traditio ⁊ q̄ dixi q̄ trāsfertur possessio p talē fictum titulum. ⁊ fictam traditionem est verū quā

Universidad de Salamanca. BGH

do scienter cõdu͂ti. Secus tamen est quãdo ignoranter vt in.l.ea que.ff. de vsucapio. ꝛ
41 notatur in.l.si rem aliquã. ¶ Et hoc etiã
Infertur. infertur ꝙ ad hoc vt ex ficta traditione trãs
feratur dominũ. de qua loquitur textus in.
l.cius. ꝛ in.l.hec si res.ff.de rei vendita. est ne
cesse ꝙ ille qui concessit titulũ illi penes quẽ
res est sciat eum possidere. Secus tamen est
si ignoret: quia cum ibi sit ficta ꝛ nõ vera tra
ditio vt ibi dicitur. Non transfertur domi
niũ in possessorem trãsferente ignoranter. pos
sidentem possidere. glo. est quã ibi mirabilẽ
dicit Bart. l.l. hec si res. ꝛ forte vnica i iure.

¶Additio ¶ In lectura Bar. l. hec si res. ff. de rei vẽdi. hic
citata a author̃e est posita loco. §. l. eius rei.
ꝛ adde sim. gl. in. l. quedã mulier. in gl. pen.
ff. eo. titu. de rei vendi. Jaso. in. l. certi condi
ctio. §. Posui. post Rom. ff. si cert. pet. ꝛ est
ter. scõm. eum. (in hoc) in. l. ij. in. fin. C. de
acqui. possessi. ibi (si scientẽ vẽditore in posses
sione fuisti) ꝛ ibi. l gl. fina. ꝛ adde Bemessi.
in. §. sed iste. num. xxix. et num. xxx. instit. de
actio. Didacus ℔erez Salmantinus.

42 ¶ Et supradictis infertur etiam. ꝙ ꝛ ba
bemus ꝙ is qui vendidit rẽ alienam scienter
tradendo eam vere committat furtũ vt in. §.
ꝙ autẽ. in. fi. insti. de vsuca. ꝛ per glo. in. l. sic
emptione. §. item si emptor. ff. de contra. em
pti. ꝛ in. l. si alienũ. ꝛ p Bal. ibi. C. de furtis.

Ementes. **¶Adde.** ¶ Quod ementes rem alienam ꝛ vendens scien
ter committit furtum. vt
per Alexand. in additio. ad Bart. in. l. rẽ
alienam. ff. de contraben. empti. Anani. in
c. qui cum fure. col. iij. de furt. Joa. lup. in.
rep. rubri. de dona. inter vir. ꝛ vxo. §. lxv. nu.
Vendens. liij. chart. xliij. ¶ Et vendens fundũ pro
libero qui alteri est obligatus incidit in crí
men falsi. ter. glo. ꝛ Bart. in. l. si a debitore.
ff. de falsi. Feli. in. c. cũ Joãnes. de fid. instr.
nu. xxxiij. col. vij. versic. ꝛ istis adde. Negu
santi. in tracta. de pignoribus. in. iii. parte.).
mẽbro. versi. itẽ adde. nu. xxj. Lassane. in cõ
sue. Burg. Rubric. vij. §. j. nu. xliij. chart.
Lex regni. ccxxvij. ꝛ regia. l. lxiij. tit. v. part. v. scõm quã
inte͛lige istã theoricã. ¶ Ad id etiã facit. l.
q̃ duob⁹. ff. de falsis. vbi habetur ꝙ vendẽs
sciẽter rem duobus tenet pena falsi ideꝯ fir
mat Angel. in tracta. de maleficijs. verbo.
falsario. nu. xxxj. chart. clxv. in paruis. ꝛ ẽ. l.
Lex regni. vij. tit. vij. par. vij. ꝙ intellige vt p Fabia. a
mõte in tract. de emptiõe ꝛ vẽd. in. iij. q. pu
cipali. nume. l. q. xxvj. quem videas. Didacus ℔erez Salmantinus.

¶ Illõ est verũ qñ vera interuenit traditio
secꝰ tñ est qñ nõ interuenit traditio vera sz
tñ ficta vt si rem apud ticium existentẽ eidẽ
ticio vendã videor eidem ticio quasi tradere
vt in. §. interdum. instit. de rerũ diuisi. nam
hoc casu non operatur ista ficta traditio vt
per talem contractationem cõmittatur fur
tũ ista est glo. nota. quã ibi seqũtur Bar. ꝛ
Bald. in. l. item si res. in principio. ff. de alie
na iudi. mutan. causa facta.

¶Adde. ¶ Glo. in. l. alienũ ser
uũ. C. de furt. ꝛ in. l. j. in
glo. fina. ꝛ ibi per Bar.
Lepol. nu. vj. C. de vsucapi. pro empto. Jas.
in. l. possideri. §. si rem. nu. iij. ꝛ iiij. ff. de acq.
possessi. ꝛ in. l. si fundum per fideicõmissum.
nume. xxix. ff. de lega. j. ꝙ licet aliquis vẽdat
scienter rem alienam mobilem non cõmittit
furtũ. nisi interueniat contrectatio que resul
tat ex traditione vera. ꝛ per Bal. singulari
ter in dict. l. alienũ seruũ. Didacus ℔erez.

¶ Et in dicta. l. alienum. ꝛ ibi Bal. vbi ipse
sic dicit. Quandoꝙ interuenit vera traditio ꝛ tunc fit furtũ. vt in dicto. §. itẽ si emptor.
aut interuenit quasi traditio. vt in exẽplo su
pra posito ꝛ nõ fit furtũ p glo. iã victas aut
nõ interuenit traditio neꝙ quasi sed solus ti
tulus ꝛ nõ fit furtũ: qꝛ omnia debita nõ solũ
cõtrahũtur cõsensu. sed etiã re. vt in. l. inficiã
do. ff. de fur. ꝛ instit. de obliga. q̃ ex delí. nas.
in prin. ¶ Hinc etiã dicit gl. in dicta. l. itẽ si 43
res. ꝙ si ego vendo alicui rem alienam. ꝛ eã
sibi nõ trado sed ci pmitto eã capere ꝛ eidẽ p̃
sto pacietiã. iuxta notata in. l. ij. C. de acq̃rẽ.
posse. ꝙ cũ in hoc casu non sit vera traditio
sed ficta nõ cõtrahit furtũ per talẽ cõtracta
tionem. ꝙ etiã exemplificãdo sequitur Bal.
in. l. alienũ. dixit etiã glo. in dicta. l. itẽ si res.
vnum propter ꝙ redditur mirabilis vt per
Bar. ibi ꝙ is q̃ a pncipio habuit bonã fidẽ li Nota.
cet tpe quo vendidit ꝛ tradidit sciat esse alie
num nõ committit furtum: quia furtum nõ
cõmittitur sine cõtractatione. ꝛ inspecto ini
tio nõ dr cõtractare. ¶ Et quo infertur no 44
tanter ꝙ si aliquis inuẽtus est in domo. non Dictum a
etsi ad huc monit aliqd de loco ad locũ nõ pu rcum ꝛ no.
nitur furti: sed extra ordinẽ venit puniẽd⁹. ca
sus est no. in. l. saccularij. in prin. ff. de extra
ordi. crí. quẽ ad hoc allegat Bal. l.l. si qs nõ
dicã rapere. C. de episco. ꝛ cleri. vbi ipse dicit
ꝙ in iure nõ repitur melior ter. ꝛ no. Bar.
in. l. vulgarie. §. qui furti. ff. de fur. pro qua

glo. in dicta. l. item si res. facit quod no. in.
l. vnica. C. de vsucapio. trãl. vbi in vsucapio
ne scientia rei aliene supueniens. dum tamen
ab initio fuerit bona fides nõ nocet. istud p
cedit de iure ciuili. secus tamen est ð iure ca
nonico scõm glo. in dicta. l. vnica.

¶Adde. ¶ Ter. in. c. fi n. vbi vi
de Innoc. de prescript.
Abba. et Feli. ibi ꝛ ter.
in. c. possessor. de regu. iur. in. vj. Calcane.
cons. xxviij. nu. xxvij. ¶ Et bona fides est
necessaria in prescriptione triginta annorũ
secundũ cõem opinionẽ quã ponit Deci.
consili. cclxvij. col. iiij. nu. v. cõtra Bar. in.
l. sequitur. §. si viam. ff. de vsucapio. idem ꝙ
ꝙ Deci. vbi supra ponit Alciat. in rub. de
l. Thau. prescrip. verbi. tertia conclusio est. num. xxij.
ꝙ est singulare ad intellectũ. l. lxiij. Thau
ri. ꝙ ꝛ nos alibi disseruimus. Didacꝰ ℔e.
45 ¶ Et supradictis etiam ratiõe dubitandi
Infertur. infertur. ꝙ licet habeamus ꝙ quando in
ter emptorem ꝛ venditorem res est integra
possunt cõtrahẽtes recedere nudo cõsensu
a cõtractu. ꝛ quando processum est ad tradi
tionẽ nõ possunt nudo cõsensu a cõtractu
recedere nisi interueniat retraditio qua ve
niẽte possunt. vt in. l. j. C. quãdo licet. ab em
ptio. discedere. ꝛ in. l. ab emptione. ff. de pactis.

Eadem so- **¶Additio.** ¶ Eadem enim solemnitas requi
lẽnitas. ꝛc. ritur in dissolutio
ne actus. que in illo celebrando erat necessa
ria. scõm Bal. in. l. quoties. §. j. versi. tertio
nota. ff. de heredi. instit. Feli. in. c. accedens.
j. nu. j. vt lit. nõ cont. Hieron. gigãt. in tra
cta. depensionibus. q. xlv. Jason. in. l. plane
num. vij. ff. de lega. j. ꝛ in. l. quominus. nu.
clxxxix. ff. de flumi. Hippol. in prati. cri. §. re
Questio. stat. nu. vj. et. vij. ¶ Vbi decidit questionẽ
de qua fuit dubitatũ in causa testamẽti ar
dua. ꝛ ita fuit iudicatum pro testamẽto so
lẽni exclusis alijs heredib⁹ venientibus ab in
testato quia non constabat de reuocatione
nisi p notariũ ꝛ duos testes. ꝛ pro hoc est ca
sus nota. scõm Bart. ꝛ ℔aul. ibi. in. l. here
des palã. §. si quid post. ff. de testa. et. in. §. ex
eo aũt solo. insti. quib⁹ modis testa. in firm.
Lex regni. et facit. l. viij. titu. j. part. vj. tz Bald. in. l. fi.
col. fin. C. de fideicõmiss. ꝛ Tiraq̃ll. in. ll. cõ
nubialib⁹ in. l. xv. gl. iij. nu. xiij. ꝛ in. l. si vnꝯ
verb. donatione largit⁹. nu. cciij. C. de re
noc. don. vbi plura cõgerit in materia. Fa
cit ter. in. c. omnis res. de regu. iur. l. nihil tã
naturale. ff. de reg. iur. ꝛ ibi Deci. ꝛ in. §. hoc
amplius. vbi legẽdo plura cõgessi. insti. qui
bus mod. tollit obliga. ¶ Infertur etiam Illatio ad
ad leges regni in quibus cautũ est de retra leges regni
ctu per primiorẽ. vt in. l. xiij. titu. x. lib. iij. fo
ro. ll. ꝛ l. vj. titu. vij. lib. v. ordi. ꝙ requiritur
realis alienatio vt res transferatur extra ge
nus. secus si ante realem traditionem. per
actum retro similem fuit discessum a cõtra
ctu. ante consignationem ꝛ petitionem pro
rimioris argu. ter. in. l. alienatũ. ff. de verb.
signi. ¶ Ad cuius cõprobationẽ facit ter.
in. l. cum pater. §. vulcissimis. ff. de lega. ij.
ista est singularis Fabri. sessia. in princi. nu.
ij. insti. de empti. ꝛ vendi. ꝛ hoc in casu puto ubi non est ta
contrahẽtes nõ teneri ad solutionẽ gabelle tio non debetz
cum nullũ ius sit acquisitũ fisco. ex quo res gabella /.
semper mãsit apud venditorem. cuiꝰ do
minium. vt in. l. traditionibus. C. de pact.
post perfectum vero contractum contrariũ
crederem. vt clare probatur ex congestis a
Tiraquello. in tracta. retractuũ. fol. crlvj. Lex regni.
nu. lvj. ꝙ est optimum ad. l. ij. gabellarum.
Didacus ℔erez. Salmantinus.

¶ Tamen hoc est verum quãdo subsecut⁹
est actus vere retraditionis. nõ tamen ficte.
nam si ex parte vẽditoris vera sequat tradi
tio. ꝛ postea in resolutione ipsius cõtractus
ex parte emptoris: non vera: imo ficta seq̃
tur retraditio nullo modo nudo cõsensu iũ
cta ipsa ficta retraditione resoluitur cõtra
ctus. ita sentit glo. in. l. ab emptione. ꝛ tenet
in expresso Salice. scõm Jaco. de are. in dic
ta. l. j. ꝛ sic non tantum operat ficta tradi
tio sicut. vera infertur etiam ꝙ ꝛ z habemus
ꝙ ille qui vendit ꝛ vere tradit transfert pos
sessionem cluilẽ ꝛ naturalẽ si ipe emptor ha
bebat vtranꝙ possessionem vt in. l. traditio.
in principio. ff. de acquiren. rerum domi.

¶Adde. ¶ Ludo. gomessi. in. §.
ꝛ iste quidẽ. nu. xxix. in
sti. de actio. Did. ℔e.

¶ Secus tamen est quãdo ficte tradidit di
cẽdo ꝙ cõstituit se precario possidere nam p
istã fictã traditionẽ trãsfertur vtranꝙ pos
sessio tã ciuilis q̃ naturalis: sed eodẽ instan
ti cẽsetur naturalis retranslata in vendito
rẽ: qꝛ hoc est de natura precarij si a'iter non
appareat ꝙ qui precario possidet possideat
naturaliter. secꝰ tamẽ est si vẽditor dicat. ꝙ
cõstituit se nomine emptoris possidere sine
illo additamẽto precario. qꝛ tũc trãsfert om
nẽ possessionẽ in emptorẽ. ꝛ ipe nõ habet ni
si solã detentationẽ ita est ter. in. l. ꝙ meo. in
principio. ff. de acquirẽ. possessio. ꝛ ibi notãt

Universidad de Salamanca. BGH

doctores.ꝛ est ter.in.l.certe.§.j.ff.de preca.ꝛ notat.Bar.in.l.interdum.in fine ꝓn.ff. de
46 acquiren.possessio. ¶ Infertur ꝛ aliud et
Infertur. supradictis.q; ꝫ habeam⁹ de iure q; si aliq;s dedit arras in sponsalibus cõtrahẽdis que si non contraxerit p verba de ꝓsenti illas perdit.vt in.l.finali.C. de spõsa.q; illud est verum quando vere ꝛ realiter tradidit se cus tamen quando promisit ꝛ constituit se nomine sponse possidere.vbi non vera imo ficta venit traditio.nã hoc casu talis ꝓmissio non tenet ita notat Bar.in.l.ticia.quasi
47 ad finem ꝓin.ff.de verbo.obligatio. ¶ Ex supradictis etiã venit q; trabitur in.l.si pupill⁹.§.si tutor.ff.de cure.ꝛ ratio.vltra.vbi dicitur.q; si tutor est captus ab hostibus ꝛ sic finita ẽ tutela ꝯhuius iure post liminij possit tutor predictus recuperare tutelam possunt fideiussores dicti tutoris cõuenti. Et est ratio:quia potius attendenda est ipa veritas.scilicet q; tutela est finita ꝯ ipsa fictio
Aduerte. idest q; possit eam recuperare iure postliminij. ¶ Hinc etiam venit. q; si in aliquo contractu dico promitto tibi centum cũ fueris perfecte etatis.intelligitur de pfecta etate scõm vtatẽ.l.xxv.annorũ.nõ aũt de etate pfecta scõm fictionẽ.l.xviij.vl xx.annorum. idẽ si in aliquo testamẽto.scilicet in institutione vel restitutione seu substitutione fiat mentio de tali etate.vt est textus notabilis. in.l.finali.C.de bijs q; veni. etatis impetra.

¶ Adde. ¶ Dec.cõsil. cccxliij. col.iij.versi.quarto quia cõstitutio.lib.iiij.ꝛ in cõsi.dcxcv.col.iij.nu.xvij.lib.v.ꝛ Andre.Tiraq;ll.i rep.l.si vnq;.verb.susceperit liberos. nu.xv.cũ seq;nti.C.ꝺ reu.dona. Did.Pe.
48 ¶ Hinc etiam venit q; si aliquis habet alias possessiones ab hostibus capiatur. ꝫ fingitur esse ī ciuitate semp ꝓpter ius postliminij.non propterea recuperat possessiones quas semel amiserat.ꝛ sic nõ idẽ operatur actus fictus q; operaretur verus. nam per actum verũ hoc esse per verã apprehensionẽ possessionis diceret possessor q; nõ diceretur per hunc actum fictũ.ter.est de hoc in.l.cum heredes.§.j.ff.de acquirẽ. possess.ꝛ
49 in.l.denicq; ff.qb⁹ ex ca.ma. ¶ Hinc etiã venit.q; si filium meũ heredem instituꝛ rogaui eum vt cum moreretur restitueret heredi tatẽ meã vni ex filijs suis cui ipe vellet.ꝛ iste filius me⁹ anteq; naturaliter moreret fuit in insulã deportatus certe adhuc põt vnum de filijs elligere.ꝛ anteq; moriatur naturali ter non compellitur filijs suis hereditatem restituere ꝫ sit mortuus ciuiliter. ter. est in. l.cum pater.§.hereditatẽ. ff. de lega. ij.ꝛ ex predictis inferunt moderni in dicta. l. finali de bijs q; veni.eta.impe.q; si statuum dicat q; si aliquis decedat cũ filijs legittimis ꝛ naturalibus femine non succedant.ꝛ quis decedat cum filio originaliter bastardo ꝫ legittimo femine succedunt ꝛ non repellunt. qꝛ ficte est ille filius legittimus ꝛ non vere.

¶ Adde. ¶ Decium.cõsi.cclviij nu.ij.ꝛ cõsi. ccclxvj.nu. j. et con.cccxvj. col. iiij. nu.vij.late Tiraquell. in repe.l.si vnq;.in verb.susceperit liberos. num. lij.cũ multis subiectis.C.ꝺ revoc.dona.ꝛ in tracta.retractuũ.fol.xlvij.nu. xij. et non in eleganter q; doctorem Didac.couarru.in epitome. in.ij. parte.c.viij.§.viij.nu.iij. Didac⁹ ¶Perez.
¶ Hinc etiam dicũt doctores in dicta. l.fi. 50
q; si aliquis accepit emphiteosim pro se ꝛ filijs suis legittimis ꝛ naturalibus.qꝺ nõ veniet in hac emphiteosi filius legittimatus: quia non est vere legittimus:sed legittimatus.ꝛ sic ficte legittimus.

¶ Adde. ¶ Legittimatos ad feuda nec ad emphiteusim ecclesiasticã admittẽdos fore.vt probat Dec.cõsi. cclxxxiij. col.fin. nu.xiiij.et ꝓ Cassan.in consue.Burg. rub. iij.§.v.nu.xxiij.char.cxj.et Tiraq;ll.de vtroque retra.fo.xxv.nu.vj. Didacus ¶Perez.
¶ Et pro quo etiam facit q; si alicui fit facta substitutio si decesserit sine filijs legittimis ꝛ naturalibus.ꝛ ipe decessit cum filio legittimato locum habeat substituto cũ ille legittimatus sit filius legittimus ficte ꝛ non vere.ita tenet ¶Pau.de castro in dicta.l.fin. ad quã ibi me remitto.ꝫ contrarium teneat Bal.in.l.eam quã.in secũda questione.C. de fideicom. ¶ Et supradictis etiã videtur Nota.
inferri q; si aliquis iurauit mihi soluere aliquid:ꝫ soluendo vere ꝛ realiter a periurio liberaretur.si tamen compensasset a tali periurio nõ esset liberatus,vt sensit Bar.in.l.in lian⁹.in.j.cũ quo videt ibi pertrãsisse ¶Pau. Cõpẽsatio.
de cast.ff.de conditio.ꝛ demõstratio. Et est ratio:quia cõpẽsatio nõ est vera solutio sed ficta. vt notatur in.l.si constat. C. de compensa.ꝛ .l. amplius non peti.ff. rem ratam haberi. ꝛ est textus in.l.vel permutare. ff.de libera.caut.ꝛ in.l.dedisse.ff. de verbo.significatio. ¶Pro quo allegãt doctores ter.in.c. ad nostrã.el secũdo.extra de iureiurando.

¶ Adde. ¶ Dippoli.in sing ula. ccviij. compensatio. et Marc. antoni. Baberiũ de virtu.ꝛ viribus iuramenti. nu.xlix.et Tiraq;ll.in tracta.retractuũ.fo.clxiiij.col.j. nu.iij.cũ sequẽti.doctor. Joa.a medina in codice.restitutio.q.iij.causa.xij. versic. tertio q;ri potest.fol.xxv.ꝛ Alciat.de verbo.signi.lib.ij.num.xv. Didacus ¶Perez.
51 ¶ Pro quo facit etiã qꝺ dicim⁹ q; si aliquis teneꝛ aliquid facere ꝛ cum iuramẽto q; ad illud faciendũ precise tenetur ꝛ prestando interesse nõ liberatur. ter.est iuncta glo.reputata singulari.sup parte necesse habeas.i.l.si pecuniã.ī ꝓn.ff.ꝺ cõdi.ob cau.da.

¶ Adde. ¶ Aurbo. in repet.l. vnum ex familia.§.sed si fundũ. nu. crl.ff. de leg. ij.et in.l.j.§.si vir.num.clxxj.ff.de acq.possessi.Marc.Anto.Baberium in tracta. de virtute iuramẽti.nu.xiij.vbi descripsit plures effectus iuramenti. Didacus ¶Perez.
¶ Licet regulariter qui tenetur ad factum nõ compellatur ad illud precise imo prestãdo interesse liberetur.vt est ter.in.l.stipulationes non diuidũtur.§.Celsus.cum sua regula.ff.de verbo. obligatio.ꝛ in.l.ij. §.itẽ si in facto.in glo.eodem titulo. ¶Pro quo videtur facere ter.in.c. finali. extra ne prelavice. suas.de quo tamen remitto ad ea que
52 dicit Bar. in dicta.l. amplius non petiti.
¶ Sed non obstante supradicta prima ratione dubitandi que prima facie videtur vrgere in cõtrariũ disponitur per ter. nostrũ. imo q; patri reuerso filius dicitur acquisisse ꝛ sic pater habebit acquisita per filiũ dũ ipe erat in captiuitate.non autẽ q; filius possit retinere.ꝛ ratio decidendi.fuit propter fictionem iuris postliminij quã fingitur pater reuersus semper in ciuitate fuisse.ꝛ nũq; ab hostib⁹ esse captum.vt est ler.in. l.retro. ff.de capti.ꝛ postli.reuer.ꝛ in.§. quia bij qui ab hostib⁹.institu.quib⁹.mo.ius pa. po.solui.ꝛ q; in presenti fuerit fictio significatur.
Dictio vf. per istud verbum videtur positum in ter. nostro quod est significatiuum fictionis. vt ter.in.l.si duo.ff.de acquiren. heredi. ꝛ in.l. qui iurasse.cum sua gloss.ff. de iureiuran.ꝛ glo.in.l.finali.ff.qui satisda.cogantur.ꝛ.l.si ter re.§.finali.ff.de stipulatio.seruo. ꝛ in.l.j. §.deiecisse.ff.de vi ꝛ vi arma.

¶ Adde. ¶ Quod verbũ (vf) inducit fictionẽ. Jaso. in.l.siqs filiũ.§.in omni. col.penul.nume.xj.ff.de acquiren.hered. et in.l.si is qui pro emptore.nu.lxxix.ff. de vsuca.ꝛ in.l.clam.possidere.§. qui ad nũdinas. num.xlv.ff.de acquiren.poss.ter.est ibi Lud. gomessi.in.§.in personam.col.iiij.nu.viij.ꝺ act.ꝛ in.§.preiudiciales.nu.ij.eod.titu.ꝛ in. c.j.de iudi.li.vi.Calcane. consi.lxxv.col.vij. nu.xvj. ¶ Aliquando vero veritatẽ explicat.ter.in.l.seruũ filij.§.si quis rem.et ibi gl. ff.de lega.j. vbi vide Jaso. col. ij.versi.vltimo ex isto.num.vj. Dec.consi.cxxxix.num. xij.libro.iiij. Didacus ¶Perez.
¶ Et ista fictio habetur pro veritate Bar. in.l.si is qui ꝓ emptore.ff.de vsucap.,ꝓpto. adeo q; contra talẽ fictionẽ non admittitur ꝓbatio incontrariũ cũ sit presumptio iuris ꝛ de iure.vt not.Bar.in.l.fina.post glo.in ꝓncipio.ff.q; metus causa.ꝛ Jo.de imo.in.ꝺ.l. si duo.ꝛ est glo.in.l.sine possidetis. C.de probatio.ꝛ in.c.is qui.extra de sponsa.

¶ Adde. ¶ Ad idem glo. in.l.si duo.verbo addire. ff. de acqui.hered. Ludo.gomessi.in.§.fuerat.nu.xxiij.insti.de actio. Alciat.in tract.presumptionum.in.j.parte.nu. ij.et que scribit Tiraquellus in tracta. retractuum.fol.xcix.§.j.glo.x.nume.lxviij.et Cassan.in consuet.Burgund. Rubr.vij.§.iiij. nume.viij.fol.ccxxxix. Didacus ¶Perez.
¶ Que autem sit differentia in ter fictionẽ 53
ꝛ presumptionem videatis Bar.in prealle gata.l.finali.ꝛ in dicta.l.si is qui pro emptore.ꝛ gloss.in.l.vnica.§.accedit.C. de rei vxo. actio. Hinc etiam reperimus legem fingere mortuum esse viuum.vt in.§.j.instit.de excusa.tutor:ꝛ econtra viuum aliquando lex fingit mortuum. vt est in deportatis quos lex pro mortuis habet.vt in.l.j.§.j.ꝛ.§.penul.in fine.ff.de contratabul. Hinc etiam videmus legem fingere natum qui est in vtero.vt in.l. qui in vtero.ff.de sta.homi.

¶ Adde. ¶ Optimũ ter.in.§.posthumi. insti. de heredit. que ab intest. ꝛ in.§. posthumo.insti.de lega. Fortuni.in.l.Gallus. in prin. ff.de libe.ꝛ posthu. Alciat in lib. iij. paradoxorum.c.ij.ꝛ in libro.ir.sui iuris pargon.c.j.copiosissime per Andre. tiraquell. in repe.l.si vnq;.in verbo.susceperit liberos. nume.cxiij.C.de revoc.dona.ꝛ in tracta.retractuum fol.lxiij.nume.lxv.ex quibus recipies et copiosse probabis optimam conclusionem. posthumum inter suos connumerari,ꝛ est subtilis. Didacus ¶Perez.

Universidad de Salamanca. BGH

54 ¶ Et aliquando fingitur nõ esse qui est. vt in.l.quotiens.ff.qui satisda.cogantur. ⁊ in.l.nã is.ff.de dolo.⁊ aliquãdo fingitur idem qõ est aliud. vt l.l.l suis.ff.ỗ liberis ⁊ posth. nã ꝙ pater ⁊ filius sint vna caro. vt dicit tex tus in.l.finali.C.de impuber.⁊ aliis subdit. fictio est. vt in.c.hac autoritate. xxxv.q.iij.⁊ econtra. vt in.l.si seruus.ff.de adimẽ. lega. ⁊ in.l.qui res.§.aream. de solutio. Aliquã do etiam fingitur absentem esse presentẽ. vt in.l.qui in testamento. §.j.ff. de testamen. ⁊ in.l.finali.ff.de verb.signifi. ⁊ ecõtra. vt in. l.properandum.§.cũ autẽ. C.de iudi.⁊ etiã ꝯz defunct⁹ ⁊ heres sint diuerse persone fingũtur eedẽ persone. vt in.l.si. C. de bere. insti. ⁊ in.l.mortuo.ff.de fideiusso.

¶Adde. ¶ Bl.singula.in.l.pretorie.§.fina.ff.de pacto. stipula. Jaso. in.l. si sic legatũ.§.si quis ita.col.j.versi.nota primo. ff.de lega.j. Deci in cõsi.dcxxxix.col.ij. vsi. tertia cõclusio.⁊ cõsi.dclxxxvj.nu. vj. lib.v. Hippoli.in singu.cccclxxv.nõ est tibi nouũ Tiraquell.in tracta. retractuũ. fol.lix. nu. xlvij.⁊ fol.cccxliij.nu.vj. Ludoui. gomesii. in.§.actiones.nu.iij.insti.de actio.qui singulares decisiones in istius regule declaratio nem descripserunt. Didacus ꝑez.

55 ¶ Et aliquando fingitur nõ factum quod est male factum. vt in dicta. l. quotiens. ¶ Hinc etiam videmus ꝙ lex loquens de domino nõ solum habet locum in domino vero: sed etiam extenditur ad dominum fictum. vt in.l.ob id.ff.ad legem aquili.⁊ ff.de noxa.l.si seruus legat⁹. nã actio legis aquilie datur domino ⁊ ei qui habetur pro domino. vt in.l.hereditatis.ff. ad legem aquiliã. in.l.liber homo.§.si seru⁹.eodem titulo. Et non obstat ratio dubitandi. vbi fuit dictum ꝙ veritas prevaler fictioni per.l.filio quem pater.ff.de libe.⁊ posth.

¶Adde ¶ De hoc Jaso.in.l. si is qui ꝓ emptore.nu. viij.cum pluribus subiectis.ff.de vsucapto.⁊ in.l.non dubium.nu. v.C.de legi. ⁊ in.l.si titio.§. sicuti. num.xxj. ff.de lega.j.et in.l.filio quem pater. nu.xxx. ff.de lib.et posth.et in.l.j.§.hoc autem.nu. xij.ff.ad trebe. et in.l. talis scriptura.num. xxvij.ff.de lega.j.et in.l.si filium.nu. xxvij. ff.ỗ lib.⁊ posth Alcia.lib.vj.paradoro. vbi optime declarat.l. si is qui pro emptore.ff. de vsucapi.⁊ Piero.cagnol.in repe.l.diem functo.nu.cxiij.ff.de offi.assesso. ⁊ plura singularia in hac ardua et subtili materia fictionum. vltra predictos vide per Tiraqll. in tracta.retractuũ.fol.rcix.nu. lxviij. cum pluribus sequentibus. Didacus ꝑez.

¶ Nam ad hoc possumus respondere distinguẽdo hoc modo. qñꝯ fictio ⁊ veritas cõcurrunt circa idem subiectũ respectu eiusdem tẽporis ⁊ omnimodo eodẽ respectu. ⁊ tunc abiicimus fictionẽ ⁊ amplectimur veritatem: quia non est verisimile: imo est impossibile. ꝙ fictio ⁊ veritas sint circa idẽ eosdem respectu. ⁊ ita intelligitur dicta. l.filio quẽ pater. nam ibi fictio tendit ad hoc ꝙ filius de quo ibi fit fili⁹. ⁊ veritas eodẽmodo ad hoc vt sit filius. ⁊ sic ibi potius attendimus veritatẽ ꝯ fictionẽ: quandoꝯ fictio ⁊ veritas cõcurrunt circa idem respectu eiusdem tẽporis. tamen tendunt ad contrarios effectus. ⁊ tunc amplectimur fictionẽ ⁊ respicimus veritatem. vt in.l.retro. ⁊ l.in quib⁹. ff.de capti. ⁊ postlimi. reuer. ⁊ in olb⁹ legib⁹ de fictione tractãtibus. ⁊ ita intelligitur ter. noster. nam in presenti fictio tendit ad vnũ effectum. scilicet ꝙ pater dicatur semper in ciuitate fuisse. ⁊ sic tempore quo filius est sti pulatus sibi esse acquisitum veritas tendit ad aliud. idest ꝙ tempore quo filius erat sti pulatus pater erat seruus hostium ⁊ sic filio ⁊ non patri propter veritatẽ erat acquirendum ⁊ patri ⁊ nõ filio propter fictionem acquritur. ⁊ sic attenditur fictio in presenti ⁊ non veritas. quandoꝯ fictio ⁊ veritas cõ currunt circa diuersa subiecta. ⁊ tũc vtrũꝯ amplectimur ⁊ vnũ nõ impedit aliud. vt in hoc exemplo. quidã decessit relicto filio nato ⁊ ventre ille qui natus est sc̃m veritatem est natus ille qui est in vtero habetur ꝓ nato secundũ fictionem ⁊ acceptam⁹ vtrũꝯ. vt in.l.cũ quidã.§.stũ.ff.ỗ acquir̃. heredi. ⁊ in.l.qui in vtero.ff.ỗ sta.homi.⁊ in.l.illud. ff.si par.here.peta. quandoꝯ fictio ⁊ veritas concurrunt circa idem subiectum respectu diuersorum temporum. verbi gratia. reuersus est aliquis ab hostibus secũdum veritatem modo est in ciuitate ⁊ istud acceptamus. Item in ciuitate fingitur fuisse tẽpore captiuitatis ⁊ istud etiam acceptamus: quia respectu diuersorũ temporum cõcurrunt fictio ⁊ veritas: ⁊ hoc mõ possumus in presenti dicere. ꝙ vtroꝯ tpe inspecto filius nunqꝯ fibi imo patri acquisiuit. nã inspecta veritate nunc est in ciuitate inspecta fictiõe semp fuit in potestate. ⁊ fili⁹ ⁊ pater in ciuitate. hãc doctrinã posuit not. Bar. in.l.j.§.

Optima distinctio.

56 hoc aũt senat⁹.ff.ad fille. ¶ Et nõ obstat si lud qõ dictũ fuit in rõne dubitãdi. s. ꝙ ficta traditio nõ operatur idẽ ꝙ vera de quo allegauit Bar. in.l.si rẽ aliquã.ff.de acq. posse. ⁊ glo. in.l.hec si res.ff.de rei vẽ. ⁊ in.l.itẽ si res. in pn.ff.de aliena. iudi. mu. cã. fac. ⁊ in.l.ab emptiõe.ff.de pact. qz illi sunt casus speciales in qb⁹ vera traditio pl⁹ operatur ꝙ ficta. nã regula est incõtrariũ ꝙ quẽadmodum per verã traditionẽ trãsfertur possessio. ita eodẽ mõ per fictã. ter. ẽ no. in.l. siquis ante. ff.de acq. posse. ⁊ quẽadmodũ per verã traditionẽ trãsfertur dominiũ. vt in.l.traditio nib⁹. C.de pactis. ita per fictã trãsfertur. vt no. in.l.quedã mulier.ff.de rei vẽ. ⁊ in.l.j. C. de dona. ¶ Ex quo infertur notãter vnũ ꝙ

57 Notatio notabilis. ꝙ dabitur vna extẽsio ad.l.quotiẽs. C.ỗ rei vẽdi. s. ꝙ si vendidi rẽ duob⁹. ⁊ pmo tradidi per actũ fictũ. ⁊ secundo per actũ verũ ꝙ prim⁹ ꝑfertur secũdo per. d.l.quotiẽs. cũ tã rũ operetur ficta quantũ operatur vera traditio ad dominij trãslationẽ. ita pulchre determinat originalit Joã. andr. ertẽdẽdo. d. l.quotiens. in additionib⁹ ad Specu. in tit. de emptio. ⁊ vẽdi. §. sciendum. ver. ⁊ nota.

¶Additio. ¶ Nota hãc extẽsionẽ celebrẽ ad l.quoties. C. de rei vendic. ⁊ ad.l.l.tit. v. part. v. ⁊ ad ei⁹ declarationẽ adde Roma. cõsi. cclxx. ⁊ Lepol. cautel. clviij. et cautela. cxxx. Socin. in tracta. fallenti. reg. cxiij. Deci. cõsi. ccxlvij. nu. §. cũ seq. ꝑez. Bet. gerard. sing. xcviij. Hippol. in sing. lxxxij. et. in.l.q̃ vuob⁹. vbi ponit sex limitatiões. ff. de fals. ⁊ duas limitationes ꝓ Jaso. in.l.fina. nu. xxviij. C. de sacro. sanct. eccle. Joan. lupu. in rep. rubri. de dona. inter vir. ⁊ vxo. §. lxxxj. nu. xj. fol. lvj. Rot. decis. dcccl xxviij. Fabia. de monte in tracta. de emptione. ⁊ vendi. in. iij. q. principa. nu. l. et doctor. Dida. couaruuias. in epitome in. iiij. decreta. in. j. part. c. v. nu. ix. ⁊ vide supra. in nu. xlij. vbi in additione. Did. ꝑez.

58 ¶ Pro quo facit in simili qõ no. Bal. ⁊ se quunt moderni. in.l.quotiẽs vnũ. aliud per qõ limitat. d.l.quotiẽs. vbi ipi dicũt. ꝙ ego vẽdidi ecclesie pmo rem. ⁊ postea vẽdo ticio eandẽ rẽ ⁊ eam sibi trado ꝙ ecclesia ꝑfertur ticio. Et est ratio: qz cũ incõtinẽti ꝙ ecclesie vendidi est sibi acquisitum dominũ sine traditione. vt in.l.si. C. de sacro sanctis eccle. ⁊ sic secunda traditio nõ operatur aliquid. ꝯz secunda sit vera ⁊ pma nõ sit vera: imo fingatur. neꝯ obstat quod dicit Bar. in.l.ticia. in prin. ff. de verbo. obliga. qz ꝯz ibi loquatur de actu. ficto. s. ỗ cõstituto. nõ tñ loqtur in casu in quo ler fingat quo casu talis fictio habeẽ ꝓ veritate. cõtra quã fictionẽ vt dixi supra nõ admittit ꝓbatio incõtrariũ cũ inducat iuris ⁊ de iure presumptionẽ. vt tenet Bar. in.l.si. in prin. ff. qõ metus cau. neꝯ obstat ter. in.l.si pupillũ. §. si tutor. ff. de tute. ⁊ ra. distra. ibi enim fictio tẽdit ad vnum effectũ. ⁊ veritas tẽdit ad eũdẽ omni respectu eodẽ mõ. ⁊ tũc amplectimur veritatẽ et reiicimus fictionẽ ꝓ. d.l. filio quẽ pf. vt supra dictũ est. neꝯ obstat ter. in.l.si. ⁊ q̃ per illã legẽ supra dicta sũt: qz ibi disponit super volũtatẽ cõtrahẽtiũ vel disponẽti ũ illã volũtatem interpretrãdo eo modo quo cõtrahẽtes seu disponẽtes intelligerũt. sec⁹ tñ est in casu pñti vbi lex disponit super iuris dispositiõe fingendo. ¶ Neꝯ ꝙ sñr obstat ꝙ sensit Bar., l.l. Julian⁹. ff. ỗ cõdi. ⁊ demõ. vbi ipe dixit. ꝙ qui iurauit soluere si cõpẽset nõ liberat a periurio cũ cõpensando ficte dicatur soluere: qz ipsemet Bar. cõtrariũ tenuit. l.l. ãpli⁹ nõ peti. ff. rẽ ra. bñ. imo ꝙ liberetur a periurio. qõ ꝓbat hoc modo cõdi tio dz impleri in specifica forma sicut iramẽtũ. vt in.l.qui heredi. in prin. ⁊ in. l. meuius. ff. de conditio. ⁊ demonstra. sed ficẽ ꝙ sussus dare seu soluere implet conditionem cõpẽsãdo. vt in.l.si peculiũ. §. j. ff. de sta. libe. ergo idẽ est in iuramẽto ꝙ in conditiõe preterea si ego impedior iusta de causa soluere qõ promisi nõ sum periur⁹ vt in.l. vltima. ff. qui satisda. cogan. sed si ego nõ soluo tibi qñ tu debes mihi tãtũdẽ ego impedior a te: qz ideo tibi nõ soluo: qz tu nõ soluis mihi vnde quasi facto tuo impedir⁹ nõ debeo esse periurus. hãc rationẽ facit tex. in.l.iij. circa pncipiũ. ver. vnde quẽritur. ff. de stat. libe.

Lex regni.

Conditio specifice est ad l plẽda.

Juramẽtũ obligat ꝑcise ad factũ.

¶Adde. ¶ Quod verba adducta l boc obiecto sñt formalia Bal. in. c. ad nostrã. de iureiurãd. vbi ẽ ter. formalis contra Bart. ⁊ sequaces in dicta. l. Julian⁹. sc̃m Jaso. l. §. l bone fidei. nu. xxxv. insti. ỗ actio. ⁊ tz nr̃ author. supra. in nu. l. ⁊ ibi relati i addition. ¶ Additio facit dispositio gl. celebris. i. l. si pecuniã. vbo. necesse. ff. de cõdi. cãdat. l qua cautũ ẽ iramẽtũ obligare ꝑcisse ad factũ iurãtẽ. quã ad id comẽ. Jas. l. §. itẽ si qs postulãte. col. ij. nu. xij. ⁊ Ludo. gomes. ibi. nu. vij. ⁊ idẽ Jas. l. l. oẽs ppli. nu. xv. ff. ỗ iusti. ⁊ iur. ⁊ l. l. q̃uis. nu. iiij. ff. ỗ i ius voc. ⁊ l. §. actio. nu. xlvij. insti. ỗ actio. ⁊ istã cõclu-

Universidad de Salamanca. BGH

sionē tenet etiā Matheū.in singu.liiij. nota q̄ iuramētū.vbi Joan bapti.in additio.dicit cōem cōtra Bart.et Feli. in dicto.c. ad nfam.nu.xij.col.fin. dicit istā esse cōmunē opinionē de iureturand. Didacus Perez.

60 ¶Nec̄ obstat ter.in.l.cū heredes. §.j. nā ibi ideo ius postliminij nō operat aliquid. q̄ ter.loquitur.de possessione q̄ est facti.vt in.l.j.§.si vir.ff.de acquirēda.possessio. ⁊ circa ea que sunt facti ius postliminij nihil operatur.vt in.l.sciendum.⁊.l.sequē.ff. quibus er cau.maio.⁊ in.l.in bello.§.fact e.ff.de capti.⁊ postliminio reuer.circa quod videatis Bar.ponentē alias duas ratiōes circa hoc in dicto.§.j.⁊ sic p̄ predicta remanet decisio nostri ter.fortificata:⁊ ab oppugnationibus supradictis satis defensata. ¶Vel forte potuit esse ratio dubitandi ad hunc ter. de ter.

61 in.l.si fuisfamilias sub cōditione.ff.de verb. obligatio.vbi dicit ter.q̄ si habebam filium in potestate mea ⁊ ipse stipulatus est aliquid sub cōditione ⁊ pendente cōditione ipse est emancipatus.⁊ postea veniat conditio q̄ nihilominus acquiritur mihi patri. Et est ratio dicit ibi ter.quia in stipulationibus tempus stipulationis interpōite attenditur. sic videbatur in presenti q̄ inspecto tēpore acquisitionis ⁊ stipulatiōis quo ipe filius erat sui iuris acquirat sibi filius ⁊ nō patri attē to tēpore quo reuersus est ab hostibus.⁊ sic quēadmodū in dicta.l. si filius.tempus veniēs post stipulationē non prodest filio. ita in presenti tēp⁹ succedens post stipulationē nō noceat filio.sed nō obstante ista secunda ratione dubitandi contrariū disponitur in nostro ter.⁊ ratio decidēdi est: q̄ iure postliminij vt dictum est fingitur pater esse in ciuitate.⁊ sic filium habere in potestate. ⁊ sic attento tēpore quo pater erat in ciuitate p̄pter fictionem patri ⁊ non filio venit acquirendū.⁊ sic lex ista cōcordat cum dicta.l.filius.vel possumus dicere q̄ sic intelleetus legis nostre.q̄ patre stante penes hostes eū filius sit sui iuris acquirit sibi nō solū actionem:sed etiam commodum. ¶Unum tamen est q̄ istud commodum est cōmutabile

62 sub quadā conditione.scilicet si pater ab hostibus reuertatur.⁊ sic eo reuersō fingitur filius nunc̄ sibi acquisisse sed pater.⁊ ē istud commodum filio acquisitum incommutabile sub conditione.scilicet si pater ab hostibus non reuertatur.⁊ hoc probatur ex tribus partibus nostri ter. Prima est ibi filius nam non dicit filias. vbi presumitur q̄ iste filius erat sui iuris.⁊ sic q̄ sibi acquirebat ⁊ acquisiuit. Secunda est ibi patri reuerso. nam illud verbum reuerso est significatiuū substantie non existentis: sed que dependet de futuro:⁊ sic significat cōditionem. vt notat. Bar.in.l.j.in.viij.col.ff. de conditio.⁊ demonstratio.nam quemadmodum si dico lego partū Aretuse ⁊ fructꝰ fundi.⁊ similia intelligitur vna tantum conditio.vt in.l. j.in fine.ff.de conditio.⁊ demonstratio.⁊ in. l.interdum.in princi.ff. de verbo. obligatio. idest lego partum si nascetur. Facit quod notat Bar.in.l.siquis arbitratu.ff. de verbo.obligatio. vt ipse dicit. q̄ ista verba arbitratu lucij ticij habent habent sub se tacitam conditionem. Ita eodem modo in casu presenti. dicendo patri reuerso acquiritur.idest acquiretur patri si ab hostibus reuertatur. Tertia pars est ibi acquisisse videtur.nam vult ter.dicere.q̄ patre iam reuerso filius non dicitur sibi acquisisse in effectu cum non remaneat cum commodo illo.

63 ¶Nec̄ obstat q̄ dicit videtur quasi vellet dicere.q̄ patri non acquirit imo sibi: quia propterea dicit:quia patri non poterat acquiri virtute regule qua cauetur q̄ alteri per alterum non acquiratur. vt in.l.stipulatio ista.§.alteri.ff. de verbo. obligatio. q̄ in filio est speciale.scilicet q̄ filius stipulando acquirat sibi ⁊ per consequens patri ⁊ sic pater videtur stipulari.licet.fuerit penes hostes:quia fingitur tempore stipulationis in ciuitate fuisse. ⁊ pro hoc potest adduci ter. in.l.filio quem pater.cum his que ibi notat Pau.de capt.ff.de libe.⁊ postli. ⁊ hoc est q̄ dicitur.q̄ patre penes hostes existente ius liberorum pendet. vt in.l.j.§. si pendeat. ff. ad macedo.⁊ in.§.qui ab hostibus.insti.qui bꝰ mo.ius patri.pot.solui. Nec̄ obstat ter. in.l.fin.C.de sen.passi.vbi dicitur . q̄ patre deportato ius liberorum non pendet:quia aliud est patre capto ab hostibus. aliud patre deportato.nam in primo casu est spes q̄ pater reuertatur ab hostibꝰ. ⁊ p̄pterea ius liberum pendet.Secundo nō est talis spes. scilicet q̄ pater restituatur. ita concordant ista iura. Bal.in dicta. l.finali. ¶Vel potest esse ratio dubitandi ⁊ tertio ad banc legē 64
hec due specialitates vel fictiones circa eandem rem non possunt concurrere.ter.est in. l.j.C.de dotis promissio.

¶Adde. ¶Jason.in.l. si is qui pro emptore.num.cli.et in num.ccccij.cum plus

Verbū reuerso.

ribus sequentibus.ff.de vsucapio.⁊ in.l.j.§. hoc autem.num.xij.ff.ad trebelleia.vbi descripsit quando due fictiones possunt simul concurrere.⁊ statim author explicat in hoc num.lxiiij.Didacus Perez.

¶Sed fic est q̄ in p̄senti veniūt due fictiones. Una q̄ pater ⁊ filiꝰ fingātur vna ⁊ eadē persona.vt in.l.fina.C.de impuber.⁊ alibi. Alia q̄ alteri per alterū acquiritur: ergo nō potest procedere iste terrus.sed non obstante hac tertia ratione dubitādi cōtrariū disponitur hic in ter.nfo.⁊ rationē decidēdi iā vidistis ⁊ nō obstat ratio dubitādi: q̄ possumus respōdere duobꝰ modis. Primo q̄ hoc sit verū quādo ambe fictiōes descēdant ex vnico fonte.⁊ ita intelligitur ter. in.d.l.j.secus tamē ē quādo ex diuersis fontibꝰ nascūtur:nā tūc bñ possunt cōcurrere. ter.ē in.l.si post.§.gener.ff.de iure doti.⁊ ita est in presenti.nam vna fictio descēdit ex patria potestate ꝓpter quā per filium acquiritur patri.vt per seruū. fictio altera descēdit ex natura ꝓpter quā filiꝰ cum patre reputatur vna ⁊ eadē persona. Et adhuc dico q̄ hic est ter.q̄ nō solum possunt circa vnā rē cōcurrere due fictiones ex diuersis fontibꝰ venientibus.verū etiā possunt cōcurrere tres fictiones. Una q̄ sint pater ⁊ filius vna ⁊ ea dēpsona. Alia q̄ alteri.i.patri per alterū.i. filiū acquiratur. Tertia q̄ pater fingatur sēp fuisse in ciuitate.⁊ omnes iste tres fictiones cōcurrunt circa vnā rē.i. circa acquisitionē patri faciendā. Vel possumus respondere.q̄ dicta.l.i.habet locū quando vna fictio nō subordinat ad aliā. Secus tamē est quādo vna sub ordinatur ad aliā.⁊ ita intelligatur ter.noster.⁊ hoc p̄ ter.in.l. sub conditione.⁊ ibi notat Pau.de ca.ff.de solu.nā iste tres fictiones subordinantur. nam propterea fingitur pater vna persona cum filio vt sibi acquiratur.⁊ propterea fingitur in ciuitate fuisse pater:q̄ alis nō sibi nō acquireretur.⁊ sic p̄ predicta sunt expedit⁹ de tribus
65 rōnibꝰ dubitādi. ¶Nota p̄mo ex isto textu
Nota, q̄ actio.q̄ acquiritur patri p filiū stipulantē ē vtilis ⁊ nō directa.qđ ꝓbatur ibi dū dicit. videtur acquisisse.nā illud verbū videtur fictionem significat.vt est ter.cum glo. in.l.si duo.ff.de acquiren.heredi.⁊ est ter.cum glo. in.l.qui iurasse.ff.de iureiuran.⁊ est ter.in. l.finali.ff. qui satisda. cogan.⁊ in.l. si ex re. §.finali. ff.de stipu.seruo.⁊ in.l.i.§.decisse. ff. de vi ⁊ vi arma.⁊ omne ius quesitum ex fictiōe est vtile.vt in.l. finali. C. quibꝰ.ex causis. maio. ¶Hinc venit q̄ ille qui est 66
heres per fictionem legis cornelie non est heres directus sed vtilis.vt in dict.l.fi.notatur.⁊ q̄ ista actio que queritur patri ex stipulatione filij sit vtilis ⁊ nō directa.probatur p ter.in.l.q̄ dicitur.primo respōdeo. ff.de verbo.obligatio. vbi dicit ter.q̄ si pater stipulet̄ filio quem habet in potestate vtiliter stipulatur.⁊ sic queritur sibi vtilis actio secūdū Ange. ibi per illum text. sequend. Jacob. de are.hoc er illo ter. notantē. ¶Facit ꝓ hoc 67
quia quādo alicui ex legis prouisione queritur actio per alterum ipso iure. illa actio nō est directa sed vtilis.ter.est in.l.j. ff. de instit. actio.l.j.de actio.⁊ obliga. ⁊ in.l. sancimus. in fine.C.ad Trebellia.⁊ no.glo.in.l.damni infecti stipulatio competit.§.fi.ff.de dāno infect. De quo plene tractatur in. l.stipulatio ista.§.si stipuler.ff.de verbo. obligatio.

¶Adde. de hoc Jaso.in.l.i.§. sublata.in ꝑma lectura co. fi. vñi. secundo nota.nu. xij.ff.ad Trebellia.⁊ in.ij.lectura.col. fi.nu. xviij. quod est notandum ad expositionem. l.iij.titulo. viij. de exceptionibus ⁊ defensionibus.libro.iij.ordinamen.regal. Didacus Perez Salmantinus. Lex regni.

¶Facit etiam pro hoc. nam filius stipu- 68
lando patri sibi acquisiuit directam actionem.vt notatur in.l.tam ex contractibus.ff. de iudi. et in. l. filiusfamilias. ff. de actio. et obligatio.et in.l. pretor. §. sed si filius. ff. de edend.si ergo filio queritur directa actio sequitur q̄ patri vtilis queritur.nam directa adeo est quesita filio q̄ ab ossibus ipsius separari non potest sicut nec̄ anima a corpore.vt est ter.in.l.ds ergo casus. in fine cū sua gloss.ff.de peculio.⁊ in.l.iij.ff.pro socio.⁊ in. l.sticho.ff.de pecu. et in. l.iij. C. de noua. et notat Bartbol.in.l.j.C.de actio. et obligatio.⁊ pro hoc potest allegari textus in.l.controuersia.in fine.ff.de transactio.⁊ potest adduci textus iuncta gloss.in.l.nec̄ vllam.§.finali.ff.de petitio.here.

¶Addītio. ¶Ad idem adde Jason.in.l.j. nume.xlj.ff.de lega.j. et in. l. nemo. numer. r. eodem titul. et in. lege eum qui ita. §. qui ita stipulatur. nume.ij.ff.de verbo.obligatio.et in.§.omnium insti.de actioni.et infra tradit⁹ a Autore. in. nume.lxxxij. in versic.item vna datur. Didacus Perez Salmantinus.

¶Facit etiam ter.iūcta glo.in.l.metum.§.

Universidad de Salamanca. BGH

volenti. ꝛ.§.sed tamē.cum glo.ff.qđ metus cau. Incōtrariū tamē videtur:imo q̄ patri acquiratur directa actio.qđ probatur sequentibus fundamentis.primo per ter.in.l. q̄ df.ff.de verbo.obligatio.vbi dicit ter. q̄ si pater filiofamilias stipuletur perinde acquiritur actio patri ac si ipe pater stipulare tur.sed certū est q̄ si ipe pater stipulatur sibi qđ acq̄rit sibi directā actionē.ergo l casu quostipulat filio acq̄rit sibi directā actionē.

69 ¶Pro quo facit ter. in.l. dominus. ff. de verbo.obligatio.vbi dicit ter.q̄ dominus stipulādo seruo ꝛ pater stipulādo filio sibi acquirunt ꝛ nō dicit ibi ler videtur.§z dicit acquirit.ꝛ sic nō loquit per verbū denotās fictionē:sed p verbū denotās veritatē. ¶Pro quo facit ter.ꝛ q̄ notāt doctores l.l.q̄ meo. in prin.ff.de acquiren.possessio.vbi dicit ter. Is possidet cui⁹ nomine possidet.q̄ p tale cōstitutū acquirat vera possessio ꝛ nō ficta.

¶Adde. ¶Bald. de prescr.in. iij.parte princ.q.fi.nu. v.fo.xlvij.col.iiij.in.iij. vol.tractuū diuersorū doctorū. Bid. ¶De. ¶Cum ille ter.vtitur verbis notātib⁹ pro prietatē inquantū dicit possidet ꝛ nō fictionem inquantū non dicit videtur possidere.

70 ¶Pro quo est ter.in.l.certe.§.j.ff. de precario.per que iura Bar.in.l.si is qui p emptore.in vlti.questione.ff.de vsucapi. Respondet Guil.de cu.dicentem.q̄ per constitutum nō trāsferebatur vera imo ficta possessio quod est cōtra predicta si ergo quādo pater stipulatur filio acquirit sibi directam actionem eodem modo quando filius stipulatur patri acquirat patri directam actionem cū vox filii sit vox patris.vt in.§.ei qui

71 insti.ō inutil.stipu. ¶Pro hac opinione facit qđ notat Bar.in.l.cū filio.in oppo. tertie partis.ff.de lega.j.vbi ipse concludendo dicit.q̄ de iure isto.ff.ius directum non potest remanere penes filiū vel seruum.quib⁹ nil de iure isto poterat acquiri preterq̄ in

Opinio antiquorum. casib⁹.l.imperator.ꝛ l.cogi.§.fin. ff. ad trebellianū.hāc opinionē tenet ¶Pau.ō castro. in dicta.l.q̄ dicit.istā ego tenerem ꝛ contra Ange.quā vltra predicta ꝓbo p ter.in.§.j. insti.p quas perso.nobis acqui.vbi dicit ter. t⁹.q̄ q̄quid acquirit filiꝰ acq̄rit patri exceptis castrēsibus ꝛ quasi.ꝛ sic illa duo ponuntur pro contrariis primo.nam si in castrēsibus vel quasi filius acquirit sibi ius directū. vult ibi dicere tertus. q̄ in aliis patri acquirat ius directū.ꝛ nō vtile pri ꝛ filio directū.

¶Facit pro hoc qꝛ si vera esset opinio Ange.nō esset aliqua differētia inter acquisitionē q̄ fit ex pona eorū qui suppositi nō sunt sub potestate nostra quo casu acquiritur nobis vtilis.vt in.l.si procuratori presentis.ff. de verbo.obligatio.cum aliis casibus plene enumeratis p glo.in.§.si quis alii.institu.de inutili.stipu.ꝛ acquisitionē eorū q̄ fit ex persona eorū qui sunt sub nostra potestate. tamen iura videtur facere magnā differentiā. vt patet ex illo titulo iam dicto p quas perso.no.acqui. ¶Item pro hac opinione facit glo. expressa in dicto.§. alteri. institu.de inuti.stipulatio.que dicit q̄ filius stipulando acquirit patri directā actionem. oportet tamē tenendo istā opinionē pro littera respondere ad ea que fuerūt adducta p cōtraria parte.ꝛ primo ad ter. nostrum inquātū dicit.q̄ filius stipulando videtur patri requisisse:nam dico q̄ possum⁹ respōdere hoc mō qꝛ fictio de qua in presenti nō fingit aliquid sup ipa actione:imo super ipsa acquisitiōe.vel sup existētia patris in ciuitate etiā captiuitate pēdente. vel posito casu q̄ etiā quo ad actionē ꝛ ad acquisitionē veniat fictio.dico q̄ ex tali fictione nascitur ius directum. Et pro hoc ego allego tertum in.§.ei vero.insti.de inuti.stipulatio.vbi tertus dicit.ei vero qui tuo iuri subiect⁹ est tibi acquiris:quia vox tua ꝛc.nam ibi non dicit ter.tibi videris acquisisse sed tibi acquiris ꝛ sic loquitur ibi ter.per verbum denotās proprietatem.ꝛ sic non vtile:imo directum sibi acquirit pater ius.eodē modo si filiꝰ stipulat patri acq̄rit suo pri ius directū q̄ fundat ille ter.nam inquantum dicit. quia vox tua tanq̄ filij sit vult loqui quando pater stipulatur filio inquantū dicit. Sicut vox filij tanq̄ tua intelligit:vult loqui quādo filius stipulat pri.ꝛ sic vtroq̄ casu dicit ibi ter⁹. q̄ pri acquirit ꝛ sic ius directū nō tamē dicit videt acquisitū.ꝛ sic ius vtile ꝛ sic ex actu ficto acquirit ius directū. nā q̄ filius intelligat pater fictionē significat.ꝛ adhuc ille ter tus in dicto.§.ei vero. ꝓbat aliud notabili⁹. q̄ nō solū ex vna fictione acquiratur ius directū imo ex duabus fictiōibus. ¶Prima est.nā si pater stipulatur filio fingitur filius stipulari:quia vox patris est vox filij.Secūda:qꝛ ideo ex ista stipulatiōe acquiritur patri qꝛ vox filij intelligitur patris.ꝛ sic quem admodū si pater stipularet acquireret sibi ius directū in quo nulla est fictio.ita in casu in quo pri stipulat filio ī quo sūt due fictiōes

acquireret sibi ius directum. vt etiā probat tertus in.l.q̄ dicitur.iuncto ter. in dicto.§. ei vero.ꝛ nimirum q̄ alteri per alterū acquiratur actio directa.nam hoc potest inducere ler vt est tertus in.l.sed ꝛ si quis.§. si operas.ff.de vsufructu. ¶Ex hoc infert elegāter Bar.in.l.j.§.sublata.ff.ad trebellianū. q̄ si ex forma statuti alteri per alterū queritur actio intelligit q̄ acquiratur directa.secus si statutum diceret q̄ trāsferatur actio de vno ad aliū:quia tunc acquireret vtilis.

75 Illatio notabilis.

¶Additio. ¶Adde q̄ istā doctrinā Bar.in dicto.§. sublata. declarat ibi. Jaso.et est notabi.ad declarationē.legis regni.iij.titu.viij.lib.iij.ordi.vbi

Ex regni. alteri per alterū querit actio.et cui⁹ dispositione videt correcta hodie iura cōmunia. in.l.stipulatio.§.alteri.ff. de verb. obliga.ꝛ in.§.alteri.insti.de inutilib.stipula.et l.l.vij.

Ex partite titi.rj.parti.v. ¶Adducte tñ pro declaratiōe predicte legis regni. q̄ ius cōmune nō fit correctū indistincte p illā legē sed q̄ inter dū q̄ pollicitatio nō est acceptata nō oriat actio etiā hodie attenta ꝑdicta lege regia. qꝛ hoc casu prout cōcludūt doctor. in rubri. ff.de verbo.obliga.nō hz qui facit stipulationem animum se obligandi.ꝛ ex legis regie mente constat inductā actionē et obligationē quādo constat de animo volentis se obligare.quod est secus posq̄ fuit acceptata. cum iam concurrat cōsensus vtriusq̄ obligantis ꝛ recipientis pollicitationem. siue sit persona cui est facta.siue alterius eius nomine.cum illam non reuocauerit. sed potiꝰ assenserit acceptationi facte per tertium.vt

Naturalis obligatio. dictum est. ¶Quia naturalis obligatio in est ex simultaneo cōsensu.vt l.l.j.ff. de pact. et in.l.ij.in prin.ff.de acti.ꝛ obliga.ꝛ sic concludendū est predictā legē regiā habere locū qñ adest:obligatio naturalis.ꝛ sic in pollicitatione acceptata.secus in nō acceptata ex qua nō oriē etiam naturalis obligatio.se cūdū cōem cōclusionē Bar.in.l. si vnus.§. pactus ne peteret.nu.xvj.ff.de pact. relatā a Lancelot. Galiaul. in rubri.ff.de verbo. oblig.et ibi Andre.alcia.nu.vij.ꝛ p Baptistā caccialupū in tracta.de pactis.in quinta.q.principa.in princi.ꝛ Jaso.in.l.iuris gētium.§.si cū nulla.col.ij.num. v.ff. de pact. ꝛ Fortu.l.c.j.de pact.col.xiiij.ꝛ p cōsequēs cum ex pollicitatiōe nō oritur obligatio naturalis de iure canonico.nec actio. idēq̄ in dicādū est de iure regni.nec forte obstat ler regia dū inquit (Entre aulentes) nā dz intelligi dū tñ interuenisset nūci⁹ vel epistola.aliquin obligatio inter absentes nō cōtraheret vt est glo.singu.in.l.cōsensu. vb.cōsentire.ff.de acti.ꝛ obliga.ordinaria ꝑm roma.in singu.cccxxiiij.gl.ordinaria ꝛc.ꝛ sing.ꝑm Feli.in.c.tenor.nu.iij.ō rendi. ¶Dau.de ca.in.l.j.§.fi.nu.ij.ff.de pact.ꝛ in.l.illud.col.ij.nu. vj.vbi est mibi.gl. simil.in gl.mag.ad fin.C. de sac.sanct.eccle.ꝛ citat Hippoli. in.l.si qs nec questio. vbi cōstat et.nu.lriiij.ff.q̄sti. vbi dicta p eū faciūt ad hoc. ¶Sed tñ si qs pol liceatur plīti.videtur acceptare ex quo tēdit in vtilitatē suā per regulā.l.si remunerādi. §.iuss⁹.ꝛ.l.q̄ patit.ff.māda.ꝛ sic ex pte pollicētis erit cōsensus ex pss⁹rōne acceptātis tacitus.quo in casu est pactū ꝛ nō pollicitatio. secūdū cōem cōclusionē in Rubri. ff. de vb. obliga.teste ibi Alciat. in nu.iij.ꝛ in tract.ō p̄sumptio.reg.iij.presum. rrj.v.iij. adduco nu.ix.cōtra Deci.in.l.semp qui nō phibet. col.ij.v.ꝛ p dictā legē qui patitur. ff.de reg. iuris.ꝛ in Rub.nu.ij.C.de pact.ꝛ in cōsil.cc xlv.in cā q̄ā diu agitata.col.iiij.vsi.Sed ad hoc qō.nu.ix.in lib.ij. ꝛ si est pactū talis pro missio cū pactū sit cōsensus.cōsēq̄ns est adesse obligationē naturalē.l.stichū.§. naturalis.ff. de solu.l.cū ampli⁹.§.is natura dz.ff.de reg. iur.si est pactū talis ꝓmissio ꝺduceret vtrāq̄ obligationē naturalē ꝛ ciuilē mediāte lege regia cū pactū cēseatur.qđ est duorū pluriū ve in idē placitū ꝛ cōsensus vt in.l.j.ff.de pactis ac per cōsequēs qđ paulo ante dixerim⁹ in hac additione tñ habebit locū in pollicitatione q̄ hoc loco habetur in iure ꝛ non in illa de qua supra ꝓme dixim⁹. q̄ iudicatur pactū

Notabile dictum. ¶Et notādū est qđ statutū cōcedēs executionē paratā instrumēto guarētigiato ita cōpetit habēti vtilē actionē sicut habēti directā scōm Bar.in.l.j.col.iij.nu.xxij.ff.de actio.ꝛ oblig.p ter.optimū in.l.si procurator.in prin.ff. ō ꝑ.sequtur Jas.in.l.possideri.col.ij.v. mo⁹ in effectu.ff.de acq.poss.q̄ est nota.ad istā legem regni in principio huius additionis relatam. Didacus ¶Perez.

76 ¶Sedo dico nō obstare ter.in dict.l.q̄ df. vbi dicit ter.q̄ vtilit vl pri stipulari.nā ibi exponit vtilit.i.efficacit.nā illa ler q̄siuit an pri stipulādo filio videat vtilit.i.efficacit.stipulari.i.an valeat talis stipulatio.ꝛ dicit ibi ter. q̄ sic.ꝛ q̄ ista sit bōa.expositio ꝓbat p eādē legē in quātū ponit alios casꝰ in qb⁹ pri stipulādo filio talis stipulatio ē inutilis ꝛ nō vz.ꝛ ille ter.in.d.l.q̄ df.nil aliud dicit nisi illō qđ

Universidad de Salamanca. BGH

dicit dictus.§.ei vero.nō obstat etiā illud qō dictū fuit.q quotiēs alicui ex legis pronisione aliquid acquiritur illud quod acquiritur est vtile ꝛ nō directū,vt.i.l.j.de instito.ff.ꝛ.l. sanctimus.C.ad trebelleia.ꝛ.l.j.C.de actio.ꝛ obligatio.ꝛ de hijs que notauit glo.in.l.dāni.§.finali.ff.de dāno infecto. quia ad dicta iura possumus respondere.nā illa loquuntur in acquirente penitus extraneo. ꝛ q̄ non est in potestate alterius.nos vero loq̄mur in filio qui est in patris potestate. q̄ responsio fundatur per ter.in.l.stipulatio ista.§.alteri.ff.de verb.obligatio. ¶Nec̄ obstat etiā q dictum est.q penes filium stipulantē remanet directa.ergo ad patrem transit vtilis:quia nō propterea sequitur q patri nō acquiratur directa:imo per hoc fundat q patri acquiritur directa.nam si dicamus q filio acquiritur directa:ergo patri.quicquid filius acquirit sibi acquirit patri.nā vt dicit Bart.in dicta.l.cum filio.penes filium non potest remanere ius directum.si ergo dicimus filius acquisiuit ius directū qō penes se non potest remanere.sequit̄ q patri fuit acquisitum.vel possumus dicta iura ꝛ opiniones reducere ad cōcordiā.ꝛ q distingnamus sic:quia aut pater stipulatur filio: aut filius stipulatur sibi. ¶Primo casu patri acquiratur directa actio.ꝛ ita intelligat̄ tertus in dicta.l.q dicitur.exponendo ibi vtiliter idest efficaciter.ꝛ ter.in dicta.l.dñs.ꝛ in dict.§. ei vero. Secūdo casu filio acquiritur directa.ꝛ ita patri vtilis solum modo acquiritur.ꝛ ita intelligatur noster tert⁹ ꝛ omnia iura adducta pro prima opinione.ꝛ ratio differentie potest esse:q primo casu verba obligationis originē habuerunt in patre stipulante:ꝛ contrabēti ꝛ ad commodū suū filio acquirente.ꝛ per consequētiā sibi promissorē obligante.ꝛ sic nimirū q sibi acquirat actionē directā.Secūdo tñ casu verba obligationis habuerunt originē in filio verba obligatiua ꝛ executiua ad se referēte.iuxta notata p Bar.i dicto.§.si stipuler.Nec̄ obstat huic distinctioni q possit dici de glo.in dicto.§.alteri.dicente q quando filiꝰ stipulatur patri eidem acquirit directam: quia potest illi gloss.duobus modis responderi. ¶Primo quia ibi filius retulit verba obligatiua ꝛ executiua in patrem vel ad minus verba executiua. ¶Vel alio ꝛ secundo modo.q licet filius acquirat patri directam.non propterea negatur q filio non acquiratur actio directa.ꝛ vult dicere illa glo.filius stipulans acquisiuit sibi actionem directam ꝛ per illum acquiritur patri ipsa actio directa.vt supra dixi.quia penes filiū nullum ius directū potest remanere. vt notat Bar.in dicta.l.filio, Sed ad quid prodest ista inuestigatio sit vtilis vel directa.cū quātum ad effectum inter ista duo nulla est differentia.vt dicit ter.notāter in.l. actio.ff. de negoc.gest.dico q magnus est effectus. nam si alicui competebat actio vtilis ꝛ proposuit directam non procedit intentio sua ꝛ reus absoluitur ab inepta petitione tertus est nota.in.l.j.§.i.ff.si mēſ.fal.mo.di.

77

¶Adde. ¶Abb.in.c.examinata.nu.xij.de iudic. Didacus ¶Perez.

¶Unum tamen est q iudex in hac sentētia absolutoria debet exprimere causam dicendo q ideo eū reū absoluit:quia actor actionē ineptam proposuit ne ius pereat actori. ita dicit glo.nota.quam sequitur ibi Bar. in dicto.§.j.arg.ter.in.l.properandū. §.illo proculdubio.C.de iudi.ꝛ adhuc magis dicit illa glo.q iz iudex nō inserat causam in sentencia non propterea nocebit actori cum non proposuit in iudicio aliā causam p ter. in.l.an eandem.§.actiones.ff. de excepti.rei iudi.cautius tamē faciet si causam inserat in sententia.ꝛ in hac sentētia debet iudex reseruare ius actori ad agēdum er alia causa actori.vt tenet Bal.in auct̄.sed ꝛ si quis.in penulti.col.C.de secundis nupti. ¶Unum tamen est q iz sit reus absolutus non intelligitur absolutus a tota causa.sed tantū ab obseruatione iudicij quēadmodum si ante diem petiisset.ꝛ hoc per tertum in.l.grege. §.finali.ff.de pigno.ꝛ in.l.bone.§.finali.ff.ō edilli.edic.ꝛ sic intentans vtilem illud debet in libello exprimere ne actionū turbentur officia.vt in.l.consulta.C. de testamen. cum diuersi sint effectus.nam aliquando per talem acquiritur vtilis cui non acquiritur directa.vt in.l.Gayꝰ. ff.solu.matri. ꝛ in.l.pater.C. de pactis con.ꝛ in.l. penultim. C.ad exhi.ꝛ in.l.in causę.§.finali.ff. de procura. ꝛ aliqñ illi dat vtilis cui non dareť directa.vt in.l.emptor.C.de heredi.vel actio. vendi. ꝛ in.l.i.C.de actio.ꝛ obligatio.ꝛ aliquando in talem datur vtilis in quem non datur directa. vt in.l. sed mihi. in princi.ff. commo.ꝛ in.l. Julianus. §.si procurator. ff.de actio. empti.ꝛ venditi.ꝛ aliquando pro talire datur vtilis pro qua non datur directa.vt in. l. qui mortis. ff. de donationibus causa mortis.ꝛ in.l.j. §. q autem alt.ff. de superfi.ꝛ in.l. vtilem. ff. de donatio. inter virum ꝛ vroem. ¶Item vna datur ex mēte scilicet vtilis, altera datur ex verbis scilicet directa.vt in.l.vt tamen. §. j. ff. de seruo corrup.ꝛ in.l.qui occidit.§.si quis.ff. ad legē aquiliā.ꝛ in.l.pen.ff.si quadrup.pau. fe. di. ꝛ notat glo.ꝛ doctores in.l.si ex legato nominis.C.de lega.ꝛ in dicta.l.actio. Item vtilis intentatur sine cessione directa non quia ossibus inheret.vt in.l.quis ergo casus. ꝛ ibi gl. ff.de peculio.ꝛ notat Bart.in.l.j.C.ō actio. ꝛ obligatio. Item interdum vtilis prefertur directe vt in.l.procuratore.ff. de procurato. ꝛ in.l.si cum emptore.ff.de pactis.ꝛ in.l.fina. ff.si ager.vectigal.vel emphi.vēdi. Itē actio vtilis intentatur proprio nomine directa vero nomine cedentis.vt in.l.vir vroꝛi.in.j.ff. de donatio.inter virum ꝛ vroꝛ.ꝛ in.l.si absentis.C.si cert.petatur. Item vtilis intentatur sine cessione.directa vero non: quia ossibus inheret.v dicta.l.quis ergo casus.ꝛ in.l.fina. ff.de translactio. ¶Item vtilis competit habenti.vtile dominium directa habenti directum.vt in.l.metum.§.volenti. ꝛ ibi gloss.ff. q metus causa. Ista tamen nō habent locū in curia mercatorū.nam inter illos potest poni vtilis pro directa vel econtra:quia de equitate:nō de rigore iuris inter eos proceditur. Ita tenet Barth.in.l.si fideiussor.§.quedā. ff.mandati.quod sequitur Bal.in.l.si p ea. in vltima col.versi.vnde facit ad questionē. C.mandati.ꝛ Salice.in.l.placuit.C.de iudi. cetera tamen de hac actione vtili vel directa loquētia videatis per Bar.in.l.actio.ff.ō negotijs gestis.ꝛ per Bal.in.l. si ex legato nominis.C.de lega.

78 79 80 Nota. 81 Aducte. 82 83 84 85

¶Addītio. ¶Actiones vtiles ꝛ directe in quo differant vide Jaso.in.l.cum fundus.§.seruū tuum.num. xv. ff.si cert.pet.ꝛ in.l.quod cumq̄. nume.iij.ff. de verbo.obliga.et in.l.si ex legato.nomi.C. de lega. Andre.tiraquell.in tracta. retract. char.xxxi.col.ij.nume. xiij. ꝛ chart. ccxlviij. col.ij.versic.decimosexto directe. ꝛc. nume. lv. Didacus ¶Perez.

¶Istud quod dicimus. q filius stipulando acquirit patri actionem habeat locū ecō trario quando pater stipulatur filio:quia acquirit sibi.ter.est in.l.dominus. ff. de verbo. obligatio.ꝛ in.l.q dicitur.in principio eodē titulo.ꝛ in.§.ei vero.institut.de inutilibus stipulatio.cum vox patris sit vox filij.nam pro sumitur filius stipulatus patri.ꝛ sic q acquiratur patri per filium.q tamen est intelligēdum verum quādo pater stipulatur filio ea que in iure consistunt.secus tamen est quando stipulatur ea que non consistunt in iure, vt promittis filio meo ire agere licere. nam hoc casu inutilis est ista stipulatio. Et est ratio:quia cum pater stipulatur filio fingitur filiꝰ stipulatꝰ. Sed sic est q si filiꝰ stipularet factum nō acquireretur patri ergo pater stipulando filio factum non acquirit sibi. tertꝰ est notabilis in dicta.l.q dicitur.adeo q dicta stipulatio non solum est inutilis quantū ad patrem.sed etiam quantū ad patrem.sed etiam quantum ad filium.ita est glo.nota.in dicta.l.q dicitur. ¶Pro quo facit tertus in eadem.l.ver.alioquin referēdo illum versi. ad principium.l.cum ergo. ille ter. loquatur in distincte ꝛ generaliter indistincte.ꝛ generaliter est intelligendus.ꝛ sic q nō solum sit inutilis quo ad patrem:sed etiam quo ad filiū. vt in.l.j.§.generaliter.ff.de lega.prestā.ꝛ in. l.de precio.ff.de publi. Secundo facit p hoc ratio euidens: quia si dicta stipulatio patri est inutilis de necessario. sequitur q quo ad filium etiā sit inutilis quia cū filius sit adiectus ad obligationē. ꝛ obligatio ei queri nō potest:eo q secundum ista tēpora.ffortū.filiꝰ proprium habere non potest exceptis castrēsibus ꝛ quasi castrensibus peculijs ꝛ dote.vt in.l.placet.ff.de acquiren.heredi.ꝛ in.l. ¶Ponius philadelphus.ff. familie hercis. non poterit nec̄ debet sibi impleri illud quod in stipulatione deuenit per tertum in. l. si duo. ꝛ in.l.qui ita.§.qui sibi.ff.de verbo.obligatio. vnde pki non debet adimpleri:qꝛ factꝰ est coheres filio:nec̄ filio impleri debet:quia adiectus est ad obligationem ꝛ sibi obligatio q̄ri non potest.vt dictū est.ꝛ sic ex toto stipulatio redditur inutilis tam respectu patris q̄ respectu filij. Tertio facit:quia si de iure dicta stipulatio fuisset vtilis quo ad filium facile fuerat in ris consulto dicere illam stipulationē esse inutilem quo ad patrem tantummodo. argu.l.vnice.§.sin autē ad deficientis. C. de cadu.tollen. ꝛ in.c.ad audientiam. extra de decimis. ¶Quarto facit tert. noster iunctο ter.in dicto.§.ei vero.

¶Adde. ¶Fortuni.in.l.Gallꝰ. §.quidam recte.col.(mibi)xxvj.ver.vlterius. ff. de libe.et posth. Ferdinand. gomez.in.l.iiij. Tauri.nu.xxxiiij. Dippoli. in singula. cle. Jason.in.l.quod cunq̄.nume.j. ff.de verb.

Universidad de Salamanca. BGH

obliga. Tiraquell.in repe.l.si vnꝯ.in prine. nu.xxiij.C.de reuoc.don.vbi plura in hoc cõ gerit.z est etiã gl.sing. in.l.ij.C. qui etate vel ꝓfessi. se excusf.li.x.z alibi supradixim⁹.ideo nolo occupare chartas versa vice. ℣l. ℣pe.

¶Hoc modo filius potest stipulari. pfi vt hoc tex. z eodẽ modo pater filio potest stipulari.quia vox patris ẽ.vt.v.§.ei vero. ꝟ sic ẽ ꝙ filius stipulãdo factũ patri inutiliter stipulatur quo ad patrẽ.vt in.§.sed cũ factũ.iuncto prin.insti.de stipula.ergo eodẽmodo pater stipulando factum filio inutiliter stipulatur quo ad filium. z sic quemadmodum vbi est vox filij ibi est vox patris affirmatiue. ita vbi non est vox filij ibi non est vox patris negatiue.istam opinionem tenent omnes in victa.l.ꝙ dicitur. scilicet Bar.eã ibi limitãdo z Angel. ℣Paul.de castro. Joban. de imol. Aleran.de imol. z Francis.de aretio.z glo. in dicta.l.ꝙ dicitur. z in.l.stichum aut pamphilum.§.quesitum.in glo.fina. ¶Sed nõ
26 obstante supradicta sententia omniũ doctoAutoris opinio. rum.ego premissa iã dicta correctione et salno meliori iudicio ausus sum tenere contrariam opinionem.imoꝙ talis stipulatio a patre ipsi filio celebrata continens merũ z simpler factũ z soli persone filij coherens sit vtilis quo ad filium z patrem.quo ad filiũ probatur sequentibus fundamentis. probatur per tex.in.l.si quis operas.et.l.cum patronus.§.j.ff.de ope.liber. vbi dicunt iura. ꝙ si pater stipulatur operas sibi liberisq; suis talis stipulatio non solũ est vtilis quo ad filios ante natos:sed etiam nascituros. scilicet possibumos.z sic queritur a nõ filiis tamẽ opere incerte.ita coherent persone filij vt nõ sint cõmunicabiles patri.vt est tex. in.l.seru⁹ patroni.cum sua glo.ff.de ope.liber.z text.in.l. antepenultima.ff. de stipulatio. seruo. neq; huic fundamento obstat ꝙ dicunt doctores omnes tenentes contrariam opinionem z respondentes illi.l.si quis operas.z.l.cum patronus.§.dicentes.ꝙ dicta iura ideopermittunt filium habere actiones in dicto casu: qz stipulatio cõtinens factum fuit collata a patre in filium post mortem ipsius patris. z sic in tempus quo filius fuit sui iuris quo tempore filius erat capax iuris huius stipulationis.per tex. in.l.quodcũq;.§.si quis ita.ff.de
27 verbo.obliga. ¶Nam non debemus intelligere.ꝙ viuente patre filius possit cõsequi dictas operas.sed post mortem patris.vt in.l. iurisurãdi.§.si liberi.ff.de ope.liber.quia ad hoc possumus respondere tenendo istã meã cõclusionem z dicere ꝙ ille in dicta.l. si quis operas.z altera.l.cũ patronus.§.j. secundũ dictum intellectum faciunt pro ista mea conclusione.nam si in casu in quo filius est sui iuris pater stipulando factum merum acquirit eidẽ filio multo fortius in casu in quo pater stipulatur filio existenti in potestate. et ꝙ istud argumentum a fortiori procedat probat fili⁹ in dicto casu dict.l. si quis operas. est extraneus.vt in.l.vnica.§.extraneũ.C.de rei vxo. acti. z in.l.si genero.C. de iure doti.
28 ¶Si ergo in dicto casu acquirit filio emancipato.i.extraneo.ꝑ alterũ.i.patrẽ qõ est cõtra tex.in.l.stipulatio ista.§.alteri. a fortiori acquirit filio in potestate existẽti. arg.v.§.alteri.ibi preterq;.z sic dico ꝙ dicta iura optime faciũt. ꝓ ista opinione z cõclusione mea. z cõtra opinionẽ doctorũ. Neq; obstat illud quod dicunt doctores. ꝙ filius tũ sit in potestate patris est in capax iuris per dictã.l. placet.quia in hoc erat clara respõsio.nã cõcedo ꝙ filius nõ est capax iuris per.v.l.placet. est tamen capax facti.vt est tex.not. in dicta. l.stipulatio ista.§.bij quoq;.vbi seruus est capax facti.z in.§.sed cum factum.quanto magis hoc dicimus in filio z cum ista stipulatio ire agere licere sit facti z non iuris. vt dicta. l.stipulatio ista.§. cum vero. nimirum ꝙ filius habeat vtilitatẽ ex tali stipulatione.Secundo facit pro ista conclusione.tex. in.l.stichum aut pamphilum.§.quesitum.ff.ꝺ solutio.vbi dicit text.ꝙ si pater hoc modo est stipulatus promittis mihi aut filio meo decem non intelligitur isti filio acquisita stipulatio: quia persona filij ibi nõ fuit adiecta ad obligationem sed ad solutionem a contrario ergo sensu si pater non sit alternatiue:imo simpliciter stipulatus.hoc modo promittis filio meo dare decem tunc filio acquiritur obligatio:quia hoc casu filius non fuit adiectus solutioni:imo obligationi z hoc ibi expresse tenet ℣Pau.de ca. ¶Tertio facit z meli⁹ z clarius ter.in.l.cum qui ita.§.qui sibi aut filio. 29 in fine.ff.de verbo.obligatio. vbi expresse dicit text. ꝙ si pf filio simplr stipulet acquirit filio obligatio. Neq; obstat ꝙ posset dici.z dicunt doctores ꝙ dicta iura in dicto.§.quesitum.z in dicto.§.qui sibi aut filio.non loquũtur de factis coherentibus persone filij. sed tantum de bijs que in iure consistunt. puta promittis filio meo dare decem z ꝙ conclusio mea loquitur quando pater stipulatur factum coherens persone filij:quia si dicta iura hoc modo intellecta probãt istã conclusio

nem a fortiori hoc modo arguendo filio patre idem stipulanti acquirit ea que sunt iuris cuius ipse filius non est capax. vt dictũ est.et propterea de filio transit in patrẽ.a fortiori filio acquirentur patre stipulante ea que sunt facti cuius est capax ad hoc vt non transeãt in patrẽ:imo remaneat penes filiũ:quia semper stipulatio per maiorẽ partẽ remanet in suis terminis quã transitũ faciat vt in.l. sed
90 z si quis.§.si operas.ff.de vsufru. ¶Quarto facit pro hoc tex.in.l.pater.C. de pacti.cõnen.vbi dicit ter.ꝙ ego auus paternus secũ dũ intellectũ Bar.ibi do dotẽ pro filia mea z stipulatus sum a genero meo. vt filia mea in matrimonio defuncta nepotibus meis ex filio quẽ habeo in potestate dotẽ restituat q̃ ritur per meã stipulationem nepotibus meis quos habeo in potestate vtilis actio. Neq; obstat si dicatur ꝙ dicta.l.pater.non loquitur de stipulatione continente factũ imo dationem z nos loquimur quãdo stipulatio paterna continet factum coherẽs filio quia potest vno de duobus modis responderi. vno vt supra proxime respõsum est. Secundo dico ꝙ ille tertius optime probat cõclusionem istã.nã ibi eodẽ modo loquitur de re que soli filio coheret rõne acquisitionis z retẽtionis etiã iure isto.ff.ꝺ.in quãtũ loquitur de dote cũ filia erat capax.vt in.l. ℣Ponponius phila delphus.ff.familie hercis. z sic res de qua in dicta.l.pater.habet eandẽ qualitatẽ quã habet factum coherẽs filio ꝙ nõ transit in patrẽ.ita dos habet istã qualitatẽ ꝙ ita etiã isto iure coheret filie quod semper manet penes filiã:ergo ꝙ iudicatur in dicta.l.pater.de dote idẽ erit iudicandũ de facto si ergo acquiri
91 tur dos filie per stipulationẽ patris z remanens penes filiũ sine eo ꝙ facit trãsitũ ad patrem.ita debet acquiri filio factũ per stipulationẽ patris z penes filiũ remanere.z istã cõparationẽ facit glo.quã ibi sequitur Salice. in dicta.l.pater. ¶Quinto facit tex.in.l.stipulatio ista.§.bij qui sunt.ver.cũ vero.vbi dicit ter.iuncto pn.illius.§.z iuncto. §. ei vero. insti.de inuti.stipu.nã dicit principiũ dicti. §. bij qui sunt. ꝙ nemo potest alteri stipulari fallit in filio qui potest vtiliter stipulari patri dicitur in.§.ei vero.ꝙ eodem modo pater potest stipulari filio.dicit nuncter.in dicto ꝺ sic.cũ vero.ꝙ pater stipulãdo filio acquirit filio si stipuletur factũ coherẽs filio vt ꝓmittis filio meo ire agere licere z rationem ponit ibi ter.quia cũ talis stipulatio contineat factum z nõ ius cuius facti filius est capax ni-

rum si filio acquiratur hoc casu. Neq; obstat ꝙ dicit.ꝺ.§.bij qui sunt.ver.cũ vero.quia ibi loquitur ille ter.in casu quo intererat ipsius patris filium ire agere licere.vt quia filius ꝺberet ire per fundũ ticij ad fundum patris.z sic ad commodum patris quo casu omnes fatentur talẽ stipulationẽ vtilẽ esse:quia ista est diuinatio que est fugiẽda.vt est ter.in.l. si putator.in fine.ff.ad legẽ aquiliã.z in.l.fina.C. de male.z ma. ¶Cum sit refugium miseroꝝ 92 rum.vt notat gloss.in.l.filium quem habentem.C.fami.hercis.

¶Additio. ¶Ad idẽ istam glos.alegat autor. in repe.l. ab exheredati substituto.nume.lxxij.ff.de lega.j.z in tracta.de bonis lucra.constante matri.in nume.clxvij. Jas.in auth.quas actiones.num. viij.C.de sacro sanct.eccle.Didac⁹ ℣Perez. ¶Neq; eodem modo obstat si dicatur ꝙ in dicto.§.bij qui sunt.nõ pater imo filius fuit stipulatus sibi quo casu filio z non patri põt acquiri.vt in.§.sed cum factum.institu.de stipu.ser.quia ad huc posumus respondere ꝙ talis intellectus non obstat:quia si filius stipulando factum acquirit sibi eodẽ modo pater stipulãdo factum filio acquirit filio cũ stipulatio facta a patre fingitur facta a filio si ergo a filio fieret acquireret sibi filius tale factũ z non pater cũ cobereat soli persone filij eodẽ modo quãdo pater stipulatur filio acquiritur filio z non patri cũ vt dixi sit factũ coherens soli filio z non patri. z hoc per dictam.l.ꝙ dicitur.ff.de verbo.oblig.z in.l.dominus.eodem titulo.z in dicto.§. ei vero.

¶Sexto facit pro hoc text.nota. in.l. sed si 93 vnius.§.fina.ff.de iurijs vbi dicit ter.ꝙ filiofamilias recipienti iniuriã competit actio vtilis iniuriarum patre suo mortuo.z illud ideo est:quia illud ius vendicandi iniuriam non erat cõmunicabile cũ heredibus patris. z sic videtur dicendũ in presenti.ꝙ eo ipso ꝙ istud factũ deductũ in stipulatiõe patris nõ est cõmunicabile cũ patre ꝙ acquirat filio. Septimo pro hac parte ego allego tex.subtiliter inductum in.l.℣Papinianus.in princ.ff. de inoffi.testamen.vbi dicit ter.ꝙ si filius est exheredatus a matre.z sic cõpetit sibi querella inofficiosi testamẽti quã querellã filius nõ vult intẽtare.erat ibi dubiũ an pater potuisset ibi inuito filio eã intentare.z dicit ibi text. ꝙ non.z est ratio:quia illud ius querellandi est coherens soli filio propter iniuriam que soli filio ẽ facta ꝓpter exheredationẽ. z ꝓpe

Universidad de Salamanca. BGH

rea dicit penes filiū remanere. ⁊ ab ei⁹ pſona nō ſcparari. ita videt in p̄ſenti vt ſup̄ dictū ē.

¶Additio. Ex quo dixit ſing. Bal. i. l. ſi. col. iij. nu. r. C. ō bonis q̄ lib. q̄ monaſteriū inuito monacho p̄terito. vl̄ iniuſte exheredato. nō hz ius dicēdi nullū vl̄ q̄relādi teſtū pſis monachi ſic p̄teriti ſeu iniuſte exheredati. ⁊ ē ter. ꝓ hac cōcluſiōe in. d. l. ¶Papinian⁹. i p̄n. ff. ō inoff. teſt. ⁊ iſtā cōcluſionē tz Bida. ōi caſtillo. in. l. 24. l. gl. ſi. vſi. xxij. cōcluſio. l. ll. Tauri. vi. tū Fel. i. c. in p̄ētia. co. pe. ō ꝓba. ⁊ ego alibi dixi. Bi. pe.

94 ¶Octauo facit ter. l. l. cū heres. in p̄n. ff. ō acq̄. he. ⁊ ille ter. ē vnic⁹ i iure ſm Jo. ō imo. ibi nā dicit ibi ter. ſi ablata ē hereditas filio furioſi ip̄e fili⁹ ſine iuſſu p̄is p̄ōt adire illā hereditatē. ⁊ acquirit illi filio actio ⁊ illō nō fit alia rō niſi q⁊ iuſſ⁹ ꝓ adcūda hereditate nō fuerat p̄ſi ꝓp̄ furorē. ⁊ p̄cōſeq̄ns nec⁊ illud q̄ō ſequit ex dicta additiōe. attamē hz illa additio ſit factū coherēs pſone filij remanet cū

95 filio. eo q⁹ nō ē cōmunicabile ꝓ p̄fem. ¶Nono facit. certū ē q⁹ ſi p̄ ſtipulat filio caſtrēſia vl̄ q̄ſi caſtrēſia filio ea integra acq̄rit: q⁊ fili⁹ eſt capax talis peculii. eodē mō ſi ſtipulat ad uēticia acq̄rit filio ſola ꝓprietas ⁊ p̄ſi ſolus vſusfruct⁹. ⁊ ē rō. q⁊ fili⁹ hodie ē capax talis ꝓprietatis in talib⁹ aduēticijs. vt l. l. j. C. de boni. mſ. ergo eodē mō videt q⁹ q̄ſi p̄ ſtipulat filio factū coherēs eidē filio q⁹ acquirit filio cū ſit capax talis facti. vt. d. §. hij q̄ ſunt.

96 ¶Decimo facit ter. in. d. l. q⁹ dicit. hoc mō illā inducēdo. nā in p̄ncipio dicit. q⁹ ſi p̄ ſtipulat filio p̄inde ē ac ſi fili⁹ ſtipularet p̄ſi et ſic acquirit p̄ſi. Dicit vlteri⁹ ter. q⁹ illō ē verū q̄ſi p̄ ſtipulat⁹ ē ius. ſec⁹ ſi ſtipulat⁹ ē factū. nā vult dicere ter. in p̄ma parte. q⁹ p̄ ſtipulādo filio ius. fili⁹ acq̄rit ficte p̄ſi. ſz in ſecūda parte q̄ſi p̄ ſtipulat filio factū ſuū non dicit nec⁊ vere nec⁊ ficte ſtipulat⁹ p̄ſi imo ſibi. ſz ſic ē q⁹ ſi fili⁹ ſtipulat ſibi factū acq̄rit ſibi illō. vt l. d. §. ſed cū factū. ergo eodēmō q̄ſi p̄ ſtipulat filio tale factū illud ſibi nō acq̄rit imo filio. Nec⁊ obſtat ter. in. d. l. q⁹ dicit. vbi dicit ter. q⁹ talis ſtipulatio. ſ. q̄ſi p̄ ſtipulatur filio factū eſt inutilis: q⁊ illud ē verū quo ad ipſum p̄fem: nō tū quo ad ip̄m filiū. q⁹ p⁊: q⁊ prima pars illi⁹ legis ē regula. ſeda ē limitatio. Et limitatio ē ō regula. vt trabit gl. in. l. j. ff. ō re. iu. ⁊ in regula dicitur q⁹ pater ſtipulādo filio acq̄rit ſibi in limitatione. dicitur cōtrariū. ⁊ ſic vult dicere q⁹ q̄ſi p̄ ſtipulat factum filio nō acquirit ſibi. ⁊ ſic eſt inutilis ſtipulatio quo ad patrem non tamen quo ad filium. cccc vno modo quo poteſt reſpōderi dicta. l. q⁹ dicitur. Alio modo reſpondebitur eidem legi vt videbimus deo dante in reſpōſione contrariorum.

Limitatio ē de regula.

97 ¶Undecimo facit ter. noſter hoc modo inductus hic dicitur q⁹ fictio operatur acquiſitionem de filio erga patrem. vt patet in verbo dicitur. ⁊ hoc dicit in diſtincte ⁊ generaliter: ergo eodēmodo fictio dz opari acquiſitionē de p̄ſe erga filiū p̄ iſtum ter. iūcto ter. in. d. l. diſs. q̄ fictio eſt in hoc q⁹ p̄ſe ſtipulāte fili⁹ fingit ſtipulari ⁊ hoc generalit. ⁊ eodē mō dico q⁹ iſta ſtipulatio q̄ſi p̄ ſtipulat filio factū coherens filio ē vtilis quo ad p̄ſem. quod ꝓbo ſequētib⁹ fundamētis. ⁊ p̄mo hoc mō quotiēs quis ſtipulat alteri ēt extraneo ſi intereſt ſtipulantis q⁹ deductū in ſtipulatione adimpleatur datur actio ſtipulāti. text. eſt in. l. ſtipulatio iſta. §. ſi ſtipuler. ff. de verbo. oblig. ſed ſic eſt q⁹ ſtipulatio de qua in preſentiarum eſt huiuſmodi: ergo ꝛc. ⁊ q⁹ in preſenti interſit patris ſtipulātis patet clare: quia aut ex iſto facto filio inherenti conſequitur cōmodū. vt quia debet filius ire per fundum vicini ad fundū patris. et tūc tale intereſſe eſt pecuniariū ⁊ ſic attendendū. vt in. l. fideiuſſoris. cū ſua glo. ff. de pactis. aut non ſequitur tale commodum dico adhuc q⁹ patris intereſſet ratione affectionis quam pater habet erga filium q⁹ intereſſe etiam affectionis attenditur. vt in. l. cū ſeruus. ff. mādati. ⁊ in. l. j. C. ſi ſerv⁹. extero. ⁊ in. l. emptione. ff. de mino. ⁊ notat ¶Paul. de caſt. in. l. quodcunq⁹. §. ſi ita quis. ff. de verbo. obligatio.

98

¶Additio. ¶De hoc intereſſe affectionis quid operet vide Jaſ. l. l. j. nu. vj. co. ij. vſ. capio gl. ff. ō litē iur. ¶Sā thale. de crema. l. l. ij. co. lxxij. C. ō reſc. vēdi. Andre. alcia. in trac. de preſumptio. regu. j. preſump. xx. diffuſe in ſuo tract. de eo q⁹ intereſt. in. §. hec legis verba. nu. xxxix. belle ꝓ Tiraquell. l trac. retractū. fo. vij. col. j. verſi. Nam primo. nu. xxxiij. Didacus ¶Perez.

¶Si ergo in caſu in quo aliquis ſtipulatur extraneo ſi interſit ſtipulantis valet ſtipulatio quo ad acquirendam actionem ſtipulāti vt. d. §. ſi ſtipuler. a fortiori quando filio ſuo ſtipulatur. ¶Secundo facit pro hoc: q⁊ clarum eſt q⁹ quando filius ſtipulatur factū coherens perſone ſue tūc patri acquirit actio: licet filio acquirat deductum i ſtipulatione. vt eſt textus cum glo. quam ita intelligūt doctores in dicto. §. ſed cum factum. ſed ſic eſt

q⁹ vox patris ſtipulantis eſt vox filij. ⁊ ſic patre ſtipulāte fingitur filius ſtipulari. quo caſu certū eſt filiū acquirere patri actionē: ergo pater ſibi illā acquirit. ⁊ pro hac ratione fundāda poteſt adduci ter. noſter vbi in acq̄ſitione p̄ſi faciendā trā operatur actus ver⁹. ideſt ſi filius ſtipularetur p̄ſi exiſtenti in ciuitate quantū operaretur factū. vt ſi filius ſtipulatur patri exiſtenti penes hoſtes. ergo eodē modo in caſu noſtre cōcluſionis. operetur tātū act⁹ fictus. i. quādo ſtipulatur filio vbi filius videtur ſtipulari patri ⁊ ſic q⁹ acquiratur patri actio. vt acquireretur ſi ſtipularetur filius vere. vt dicto. §. ſed cū factum.

99 ¶Tertio facit pro hoc dictus. §. ſed cū factum. alio ⁊ ſubtili modo inductus iūcto ter. in dicto. §. hij qui ſunt. verſi. ſed videt mihi. dicitur enim in dicto. §. ſed cum factū. q⁹ quādo filius ſtipulatur factum omnimodo perſona ſtipulantis continentur ergo ſi pater ſtipulatur filio omnimodo perſona patris ſtipulantis continetur. Nec⁊ obſtat ter. in dict. §. ſed cum factum. vbi dicitur q⁹ iſtud q⁹ dicimus q⁹ omnimodo perſona ſtipulantis continebitur. debet intelligi. i. ſtipulanti ſoli acquiritur factum cum ergo in preſenti non poteſt patri ſtipulanti acquiri factum: quia dicimus id acquiri filio videtur q⁹ dicta verba omnimodo perſona ſtipulantis continebitur non poſſunt bene conuenire patri ſed filio. nam ad hoc dico. q⁹ licet dicta verba nō conueniat ſupradicto modo patri. i. q⁹ eidē non acquiritur factum quia acquiritur filio conueniunt eo modo quo poſſunt conuenire ſecundum qualitatē perſone ſtipulantis. vt dict. §. hij qui ſunt. ver. ſed modo videtur. vbi ſi ſeruus ſtipulatur ſibi habere licere iſta ſtipulatio cōtinet ius de ſui ſignificato ataмen ſecundū qualitatem perſone cui adiungitur. i. ſerui qui nō eſt capax iuris non continet ius. continet tamen factum cuius eſt capax ſeruus. ⁊ ſic quia non potuit vno modo valere. i. vt acquiratur valuit. Alio modo vt acquirat factum ſic in preſenti cum pater ſtipulatur filio factū in hac ſtipulatione duo continentur. ¶Unum ſcilicet factum ⁊ iſtō non acquirit patri cuius non eſt ipſe capax eo q⁹ verba ſtipulationis retulit ad filiū ⁊ cōtinet actionem cuius eſt capax: ⁊ propterea acquiritur ſibi ⁊ quo ad eam actionē ſecundum qualitatem perſone acquiritur ſtipulatio patri. Concludo igitur ⁊ dico. q⁹ quemad modū quando filius ſtipulatur ſibi ire agere licere filio acquiritur id quod deductū eſt in ſtipulatione id eſt factum. ⁊ patri ⁊ non filio acquiritur actio ita eodem modo quādo pater ſtipulatur filio tale factum filio acquiritur quod deductum eſt in ſtipulatione ideſt factum ⁊ patri acquiritur actio ad cōpellendum promiſſorem vt permittat filio ire agere licere. ⁊ ſic iſta ſtipulatio eſt vtilis. tam reſpectu patris quo ad actionem ſibi querēdā q̄ reſpectu filij quo ad factum ſibi querendum. Reſponſiones ad contraria q̄ſ dicta facilia ex ſupradictis colligi poſſunt.

¶Sequens concluſio debuit poni in repetitione. §. cū filie. l. coheredi. ff. de vulga. ſupra. vt ibi annotabimus.

100 Secunda concluſio

¶Diſpoſitionem patris vnū de filijs ſuis in quinta parte bonorum meliorantis. ⁊ eandem partem penes ſuos heredes remanere volētis vltra quartā gradū ip̄ius teſtatoris ſicēdētiū ſemp extendi cuidēter ōmōſtrabit.

¶Et pro intellectu huius prime concluſionis preſuppono aliqua que ſunt neceſſaria. ⁊ primo q⁹ ſi aliqua bona alicui relinquo ⁊ diſpono q⁹ dicta bona ērent penes aliquos q⁹ tacite video⁹ eos prohibere ne dicta bona niſi inter ſe alienent. ter. eſt nota. in. l. ſi pupillorum. vbi hoc ſentit Bald. ſecundū ¶Dy. ibi. ff. de rebus eorum.

101 ¶Secundo eſt premittē dum q⁹ preceptum teſtatoris de non alienando nudū a cauſa ⁊ a perſona nihil valet ter. eſt in. l. filiusfamilias. in. §. diui. ff. de lega. j. ⁊ in. l. pater filium. §. Julianus agrippa. ⁊ in. l. Lutius. ff. de lega. iij. ⁊ notatur. in. l. quotiens. C. de fideicom.

¶Additio. ¶Pro declaratione iſti⁹ dicti ad de Alerā. qui plura ad id allegat in. l. filiusfamilias. §. diui. colū. viij. verſi poſtremo hic Bartho. ⁊ Bal. nume. xxix. ff. de lega. j. Salicet. in. l. quoties. C. de fideicom. nume. iij. ⁊ idem Salicet. in. l. generaliter. nume. vij. vbi idem dicit eſſe in ſtipulatione ſine cauſa q⁹ ſit inutilida. C. non nume. p⁊t. et ¶Perū de vnzola. in practica notariatus. tit. l. de prohibi. alienatione a teſtatore. nume. ij. fol. cc. viij. in. xij. volumi. tractatuū. Bertachi. in libro ō epiſcopis. in. iiij. parte. quartilibri. num. clviij. Guido papa. in tracta. de litteris compulſoriis. q. iij. et Rolandin. in tractatu dicto formule capitulorum in teſtamentis. de alienationib⁹ a teſtatore facta prohibitione tit. xxix. in ordine. et ibi in Rubri. xix. poſſuit formam alienatiōis prohibite a teſtatore. et etiam ad id de quo per Autorem hic ⁊ paulo ante diximus per

Universidad de Salamanca. BGH

optimas remissiones: adde Tiraquell. in tra
cta. retractuum. charta. viij. col. i. verſi. ſed. ꝛ
Lex regni. Jaſo. nume. xxxix. optimus ter. de iure regio
ꝛ ibi bonā glo. in. l. xliiij. titu. v. parti. v. incipien. en ſu teſtamento. Didacus Perez.

Conſilio ſequi nulli⁹ tenetur. ¶ Et huius eſt ratio: quia tale preceptū nu
dum cenſetur potius conſiliū quod nemo ſe
qui tenetur. vt in. l. ij. §. fina. ff. mandati. et in
hijs terminis eſt tex. in. l. cum pater. in. §. mā
do. ff. de lega. ij. ꝛ in. l. quintus. circa finē. ff.
de annu. lega. ꝛ in. l. ticio. c. in principio. ff. de
conditio. ꝛ demonſtratio. nam videbatur cō
trarium: imo q tale preceptū teſtatoris alie
nare prohibentis etiam ſine cauſa valeat p̄
ceptum teſtatoris eſt lex. ꝛ pro lege debet ſer
uari. vulgatus. §. diſponat. in autben. de nu
ptijs. colla. iiij. cum vulgaribus. Sed licet di
ſpoſitio teſtatoris ſit lex ꝛ pro lege debeat ſer
uari tamen inhibendo alienari vbi non ap
paret: cauſa non eſt lex neq; eſt ſeruanda p̄
lege. Ratio quia iſta prohibitio nō continet
vtilitatem alterius niſi prohibiti. ꝛ ideo pro
hoc obligatio naſci nō poteſt. vnde eſſet ſine
cauſa interdicere heredi q poſtq̄ factus eſt
dominus bonorum non poſſit ea alienare q̄
lex reputat pro abſurdo cum in re ſua quiſ
libet ſit moderator ꝛ arbit. l. in re mādata. C.
māda. ꝛ L. nemo exterus. C. de iude. in abuſtē
do. l. ſed ꝛ ſi lege. §. cōſulunt. ff. de petitio. her.

¶Addit⁹. ¶ Adde Jaſon. in. l. qui Rome. nu
me. xxxvj. ff. de ver
bo. obliga. ꝛ in. l. filiusfamilias. §. diui. nume.
ix. ff. de lega. j. ꝛ in. l. j. C. qui teſtament. face.
poſſ. ꝛ in. l. polla. C. de his quibus vt indign.
Caſſa. in conſuetudi. burgund. Rubric. i. §.
viij. nu. ij. charta. lxxxj. col. j. Bomeſſi. in. §.
quedam. numer. xvij. inſti. de actionibus.
Didacus Perez.

¶ Et ideo lex non vult q̄ iſta prohibitio te
ſtatoris valeat quando continet aliquid ab
ſurdum. vt in dictis iuribus. Et circa hoc eſt
ſciendum q̄ duo ſunt que faciunt prohibitio
nem teſtatoris de non alienando non eſſe nu
dam ſcilicet cauſa ꝛ perſona cuius contēpla
tione teſtator prohibuit. de primo. i. de cauſa
ponamus exemplum ſi teſtator dixit. nolo ta
lem fundū alienari: quia fuit mihi donatus
ab imperatore. vel quia fuit anteceſſorū meo
rum. ꝛ in hoc cōſiſtit iuſta affectio. vt in. l. in
agris. ff. de acquiren. re. domi. ꝛ in. l. vnica. ſi
liber. impe. ſocius ſine herede. deceſ. libro. x.
102 ꝛ in. l. ſi in emptionē. ff. de mino. ¶ Hinc ori
ta fuit ratio legis condende que loquitur.
(Del tanto por tāto.) vbi habetur q̄ ſi res
patrimonii vel abolengi alicuius fuerit alie
nata poteſt ab extraneo propinquior extra
bere (tanto por tanto.) vt habetur foro le
Lex regni. gū. libro. iij. tit. Las vēdidas ꝛ declas cōpras.
l. xij. que incipit. Todo ome.

¶Addit⁹. ¶ Et eſt etiam. l.
vj. cum ſequenti. ti
tu. viij. lib. v. ordin.
Lex regni. ꝛ l. lxx. Tauri. ꝛ ad intellectum harū legum
vide congeſta a Caſſan. in conſuetud. Bur
gundi. Rubri. x. §. ix. nume. j. cum pluribus
ſubiectis. charta. cccxl. ꝛ Tiraquell. in tract.
retractuum. vbi ponit ellegantiſſimas que
ſtiones ꝛ quottidianas ꝛ in ſpecie ibi in prin
cipio tracta. fol. i. col. i. citat premēmorata. l.
ordinamenti. vj. Didacus Perez.

¶ Hinc venit ratio decidendi ad legē q̄ eſt. 103 Adde. l. xx
v. part. titu. v. l. lv. que diſponit q̄ ſocius ha iij. Tau. i
bens rem cōmunem cū alio pro indiuiſo non idem dici
poteſt partem ſuā alij extraneo vendere niſi
ſocio propter affectionem quā ſocius ad par
tē rei habet. ꝛ ſi fuerit alienata poteſt (tanto
por tanto) alius ſocius eam ab extraneo ex
trahere ſecundū q̄ hodie illam legem practi
cant aduocati. licet alius ſit eius intellectus
vt als pluries viri. Hinc etiam inſurgit deci
ſio tituli ō in litem iuran. vbi ratione affectio
nis defertur iuramentum in litē. vt late ꝛ no
ta. trabitur ſecundū Jaſo. in rubrica. ff. de in
litem iuran. De ſecundo ſcilicet de perſona
ponit exemplum quando apparent perſone
ad quas voluit teſtator bona prohibita alie
nari deuenire pura filij ꝛ poſteriores. vt in di
cto. §. diui. ¶ Tertio premitto q̄ licet teſta 104
tor relinquens rem in teſtamento poſſit pro
hibere cum cauſa vt illa non alienetur per
iura ſuperius allegata. tamen iſta prohibitio
non habet locum in legittimo filio relicta et
prohibito eam alienare cum in preiudicium
creditorum. ꝛ quaſi tale preceptum etiā cum
cauſa non valeat hoc probat tex. in dicto. §.
diui. vbi hoc ponderat dominus Jaſon. ꝛ ſic
cū filius ſit quaſi creditor in legittima p̄ter.
in. l. ſi quis legatum. in fine. ff. de falſis. vbi
Bar. no. q̄ legittima filij cēſetur eſſe es alie
num. l. Papinianus. §. ſi quis impube. ff. de
inoffi. teſtamento. Bal. in. l. ij. in fine. C. de li
be. prete. ꝛ erbere. ꝛ in. l. quāq̄. C. ad legē fal
cidiam. ꝛ Alexand. in. l. ſi debitor. ff. ad legē
falcidiam. non valeat prohibitio in eius filij
preiudicium reſpectu legittime cum talis p̄
hibitio vt viri reſpectu quaſi creditoris non
valeat. ꝛ per hoc induxi concordiam de qua

ſupra in corpore repetitionis. circa idem de
quo Alex. ſibi ipſi cōtradicebat vbi videas.
105 ¶ Quarto premitto aliud q̄ ex proxime di
ctis infertur. q̄ ſi filium meū in tertio melio
raſſem eumq̄ prohibuiſſem ne dictū tertiū
alienaſſet niſi in deſcendentes teſtatoris ſci
licet nepotes ꝛ de inceps. quia cum tale ter
tiū ſit legittima illius qui in eo eſt meliorat⁹
non patitur tale grauamen per ea que ſupra dicta fuerunt in tertio euidentiali.

¶Addit⁹. ¶ Huiuſce modi preceptum et gra
uamen inter deſcē
dentes factum hodie valet in. l. xxvij. Tau
ri. quam vi. Didacus Perez.

¶ Quod ego crederem ꝛ limitarem verum
quādo filius ſic melioratus. in tertio fuit gra
uatus vt in caſu quo voluiſſet alienare dictū
tertium deliberet illud alienare in extraneos
vel in deſcendētes quibus non debetur dicta
legittima. vt eſt in nepotibus viuis patribus
ſuis filijs teſtatoris: quia tales deſcendentes
non ſunt capaces dicti tertij per. l. final. que
dicit. q̄ illi poſſunt meliorari qui habent ius
ſuccedendi melioranti. ꝛ ſic dictū grauamē
impoſitum filio ſcilicet vt alienet in dictos
nepotes ꝛ ſimiles valuiſſet eſſet dare caſum
q̄ per indirectum deueniſſet dictum tertium
in illas perſonas quibus de iure non poterat
106 deuenire in preiudicium filiorum. ¶ Neq̄
obſtat q̄ poſſet dici poſito caſu q̄ dictū ter
tiū deueniſſet in nepotes ō quibus ſupra nul
lum cōmodum conſequebantur ex teſtamen
to prohibētis tertiū alienari niſi in eos ex eo
q̄ illud haberet iuſto precio. ꝛ ex titulo one
roſo. ꝛ ſic nullam conſequitur vtilitatē quia
ad hoc poteſt reſponderi q̄ etiam hoc caſu
conſequerentur vtilitatem. vt trabitur in. l.
ꝛ ſi equo. ff. de lega. j. ꝛ in. l. ſi cum fundus. de
lega. ij. ſin autem filius ſic in tertio meliorat⁹
fuit iuſſus a patre in caſu quo tertium voluiſ
ſet alienare: illud alienaret in fratres ſuos vl
in nepotes patribus ſuis mortuis ꝛ ſic in il
los quibus de neceſſitate debetur legittima
ꝛ qui talis tertij ſunt capaces. Dico q̄ tale
preceptum ꝛ prohibitio. ſcilicet ne in extra
neos alienetur dictum tertiū. bene valet cū
licet filius in tertio melioratus ſit in hoc gra
uatus vt in extraneis non alienet ꝛ grauamē
reiicitur de legittima ꝛ ſic de tertio melio
rationis. hoc eſſet verum quando dictū gra
uamen reſpiceret cōmodum ꝛ vtilitatem ali
cuius extranei reſpectu cuius filius nō dici
tur honoratus ideo eius reſpectu cuius fili⁹
non dicitur honoratus ꝛ ideo eius reſpectū
non poteſt grauari per dictam. l. ab eo. de fi
deicom. ſecus tamen eſt quando tale grauā
men reſpiceret cōmodum ꝛ vtilitatem alio
rum fratrum vel illorum quibus ſimiliter de
betur legittima. vt patet in hoc caſu quando
filius alienaturus iuſſus eſt a patre meliorā
te vt in fratres alienet: quia cum hoc caſu fi
lius qui melioratus eſt ſit honoratus reſpe
ctu aliorum fratrum. nimirū q̄ ſimiliter eō
rum reſpectu in hoc grauetur. ſcilicet vt ca
ſu quo voluerit alienare in fratres ſuos ſo
lū vel in illos quibus debetur legittima alie
net premarime per ea que ſupra dixi in p̄nc.

¶ Ex quo infert q̄ quādo fili⁹ eſt in quin 107
to melioratus pōt teſtator ei imponere gra
uamen vt non ſolum illud alienet fratribus
ſuis vel illis quibus de neceſſitate debetur le
gittima. verum etiam vt dicto caſu alienans
alienet omnibus deſcendētibus teſtatoris. nā
cum tale quintū non ſit legittima. ꝛ ſic poſ
ſit relinqui cuicūq̄ teſtator voluerit. vt pa
tet in dicta. l. ix. titu. delas mandas. ibi dum Lex regni.
dicit (Sin el quinto ſobre dicho que puede
mandar por ſu alma o en otra parte do qui
ſiere ꝛ no a ellos.) Et ſi tale quintum ſit fi
lio relictum videtur filius honoratus reſpe
ctu quorumcūq̄ extraneorum. ꝛ ſic omnium
deſcendentiū quibus legittima non debetur
ergo eorum reſpectu poteſt filius in quinto
melioratus in hoc grauari vt cuicūq̄ ō deſcē
dentibus teſtatoris alienet ꝛ non extrancis.

¶ Dijs ſic premiſſis venio primo ad decla 108
rationem concluſionis ꝛ in ea ſic ponitur in Declaratio
tellectus. cū ego habuiſſem tres ſorte filios concluſiōis
eos heredes inſtitui. ꝛ vnū ſcilicet Antoniū premiſſe.
in quinta parte meorum bonorū meliorani
ꝛ mandani q̄ illa pars quinta remaneret pe
nes heredes meos. ꝛ tacite videor ꝓhibere ne
heredes mei quintā partē alienēt cōtingit q̄
illa pars non eſt alienata per filiū neq̄ p ne
potē: neq̄ per pronepotē: neq̄ per abnepo
tē. ꝛ ſic nullus de primo neq̄ de ſecūdo neq̄
tertio vel quarto gradu alienauit dictā quin
tam partem bonorū in extreneos. Ille vero
qui eſt in quinto gradu cōnumerando a filio
melioratō. ꝛ ſic a perſona ꝓhibita vult alie
nare in extraneum eſt dubium an poſſit ꝛ di
cit hec concluſio q̄ non imo omnes heredes
ſemper. ꝛ ſic in infinitum ꝓhibiti ſunt extra
heredes ꝛ deſcendentes teſtatoris prohiben
tis alienare. Incontrarium tamen videtur
imo q̄ perſona vltra quartū gradū exiſtēs.
non ſit prohibita alienare in quem voluerit

Universidad de Salamanca. BGH

109 quod patet sequẽtib⁹ fundamẽtis. ¶ Primo quia quando testator prohibet filiũ alienare rem sibi a patre relictam non est visus testator prohibere nepotes.ter.est cum gl.in auth.ō restitu.fideicō.ꝛ ibi gl.ꝛ Ang. colla. ir.idem tenet Bar.Bald. Jmol. ꝛ Alexā. ꝛ Jaso.in dicto.§.diui.Bal.in.l.lucius. in. §.i.ff.de lega.iij.Cy.Bal.ꝛ Salice.in.l.voluntas.C.de fideicom.Bald. in.l.lutius.in prin.ff.de lib.ꝛ posth. ꝛ in.l.quisquis.C.ad legem Juliam maie.sic igitur videtur in presenti: quia cum pater meliorans prohibet filium alienare quintam partem bonorum in qua filium meliorauit ꝙ solũ filiũ videatur prohibere ꝛ nō nepotes. ꝛ per cōsequēs neq; vlteriores. ¶ Secundo facit quia prohibi-
110 tio alienationis est odiosa ꝙ patet quia odio In re pro- sum est prohibere alienationem rei sue cum pria. quilibet in re sua sit moderator ꝛ arbiter.l.in re mãdata.C.mãda.ꝛ.l.nemo extorus.C. de iude. ꝛ per consequens est dicta prohibitio restringẽda ad primũ secundũ tertiũ vel quartum gradum:non autem ad vlteriorem gradum extendenda vt in regul. odia. de regu. iuris.in.vj.ꝛ in.l.cum quidam.ff.de lib. ꝛ posthu. ¶ Tertio facit qr iste filius sic in quin-
111 to melioratus ꝛ iussus a testatore non alienare.quintum extra familiam videtur vsufructuarius qui proprietatem non potest alienare.vt in.§.finitur.institu. ō vsufructu. sed sic est ꝙ quando fit mentio de vsufructuario et eius heredibus intelligitur de primo herede ꝛ nō ō vlteriori.vt in.l.antiquitas.C. de vsufruct.ergo sic dicamus in casu nr̃e conclusionis.ꝙ cũ iste sit vsufructuari⁹ ꝙ ipe et suus
112 prim⁹ heres sit tãtũmodo ꝓhibit⁹ ꝛ nō vlteriores in gradu. ¶ Quarto facit ter.l.c.nō
113 ō3.de cōsan.ꝛ assi.vbi dicit ter. ꝙ ꝓhibiti cō trahere ratione affinitatis sunt tñ ꝓhibiti vsq; ad quartũ gradũ. ꝛ sic ꝓhibitio nō extẽditur vltra quartũ gradũ.sic igit̃ videtur in presenti ꝙ ꝓhibitio facta a testatore filio nō extẽdatur vltra quartũ gradũ cōnumerando a ꝑsona ꝓhibita. ¶ Quinto facit gl.ꝛq ibi notãt doctores in.c.postremo. de appellatio.vbi habet ꝙ iudex delegat⁹ qui fuerit impetrat⁹ a consanguineo intra quartũ gradũ poterit iuste ab aduersa parte recusari ecce qualiter prohibitus propter suspitionem iudicare.videtur ꝓhiberi vsq; ad quartũ gradum. ¶ Sexto facit ter.in auth. de restitu. fideicom.in.§.j.ver.codicillum.iunctis superioribus.colla.ir.vbi dicit tertus ꝙ prohibitio testatoris prohibẽtis alienari extra familiã imperpetuũ eo ꝙ vult rẽ remanere in familia nõ extẽditur illa prohibitio vltra quartum gradum post personam primo prohibitam.ꝛ ad hoc illum ter.ponderat ibi Ange. hoc idẽ tenet.d.Alex.in.d.§.diui.ꝛ Jas.qui dictum ter.reddit ad hoc singulare.ecce ter. facientem contra nostram cõclusionem in ex presso per quẽ probatur.ꝙ prohibitus alienare extra heredes testatoris. licet imperpetuũ talis prohibitio nõ extendit vltra quartum gradum persone prohibite a testatore.
¶ Sed predictis fundamentis non obstantibus in cõtrariũ est veritas:primo ꝙ cũ testator ꝓhibuit dictũ q̃ntũ alienari ex eo ꝙ voluit illõ penes suos heredes remanere talis prohibitio extẽdatur vltra quartum gradũ in infinitũ quod probatur sequẽtibus fundamentis. ¶ Primo quia cum isti filius me- 114
liorat⁹ sit heres patris in sua legittima ꝛ testator pater eũ in quinto meliorando prohibuit eũ alienari ex eo ꝙ voluit dictũ quintũ penes heredes suos remanere dicta prohibitio facta heredi extẽdetur in infinitum sit ꝙ cõprehẽdat omnes qui ō cetero sint heredes testatoris vel saltẽ descẽdẽtes testatoris.ter. est in.l.sciendũ.ff.de verbo.significati. ꝛ.l.in annalibus.C.de lega.in.l.ex facto.in.§.fina. cum ibi notatis.ff.ad Trebellia. ꝛ plene per Bart.in.l.gallus.§.idem si parente.ff.de liber.ꝛ posth. ꝛ per Bal.in.l.fina:C.de here. insti.ꝛ in.l.antiquitas.C.de vsufru. ꝛ per canonistas in.c.in ꝓsentia.de probatio.

¶Adde. ¶ Philip.dec.in cõsi. 357.nu.j.ꝛ cõ.386.nu.6. ꝛ cõ.cccl.xxvij.col.iij.nu. vj.Hippol.in sing.cccxiiij.ꝛ in sing.cccclxv. Gomesi. in.§. item si quis in fraudẽ. nu.x. insti.de actio. Fabian.a monte in trac.de emptione ꝛ vẽdi.in.iiij.q.principa.nu.xxxij. in j.volumine tractatuũ. plura diffusse expẽdit ad ꝓpositũ pulchra certe ꝛ singularia. Tiraquell.in tract.retractuũ.chart.cccxlij.col. ij.§.ergo non solum venditor.in.glo.vj.maxime in nu.xx.eiusdem glo.char.cccxlv. cum plurib⁹ sequẽti. vbi plura iura l hoc allegat. vt ibi lz videre ne charta: occupẽt. Di.pe.
¶ Secũdo facit qr quãdo alicui ꝓmittit̃ aliquid facere videt etiã ꝓmitti heredibus suis. ter. est not.in.l.sicut.in.§.si debitor. ꝛ ibi glo. ff.quib⁹ mo.pig.vel hypothe. solui. ꝛ per cõ sequens dicta permissio erit extendenda ad omnes heredes cum heres heredis testatoris sit heres.vt in.l.fi.C.de here.insti.etiam si sit heres per infinitos modos. De quo est ter.

nota.in.ꝛ.primo.in princi.de homici.libr.vj. vbi papa se appellat successorem petri. tamẽ fuerunt infiniti medij.ita etiam tenet Jaso. in dicta.l.fin.in.ij.colu.ita etiam dicamus in presenti ꝙ idem sit de probibitione cum cõtrariorum eadem sit disciplina.l.j.ff. de his qui sunt sui vel alie.iuris.et institu. de tuto. in pnc.ꝛ ter.in.l. ¶ Põnit⁹.§.sed ꝛ his.ff.de acquiren.posse. ¶ Pro quo facit illud Bald. in.l.fin.in penul.col.C.de fideicom.vbi tenet ꝙ si ex forma statuti duo testes sufficiunt ad
115 condendum testamentum. similiter sufficiũt ad reuocandum testamentum. ¶ Pro quo facit gl. singularis in.l. cum proponebatur. ff.de lega.ij.que dicit ꝙ quot testes requirũtur ad condendum testamentum requiruntur ad probandum eius errorem.

¶Additio. ¶ Idẽ tenet Dominus Author in repeti.l. quemadmodum.versic. et isto etiam tertu.num.xcj. ff.de acquirend. possessio. Bald. in.l.fin.C. de fideicommiss.col.iiij.num.xxiiij. Caleane. in consi.xci.nu.viij. Hieron.gigan.in trac. de pensionibus.q.xlv.col.j.nu.j.quẽ videas. Everard. in locis legalibus.c.xlv. Dec. in. l.qui cũ alio.nu.viij.ff.de reg.iu.ꝛ Jaso.in.l. quomin⁹.col.pe.nu.clxxviij.ff.de flumini. ꝛ in.l.more.ff.de acqui.here. Jo.lup.in aurea rep. Rubri.de dona.inter vi.ꝛ vxor.§.lxviij. colu.ij. et Ludouicũ gomesi.in.§.omnium. nu.xxvij.insti.de actio. vbi affatim satis late probatur.statutum loquẽs in cõtractib⁹ ob-
Lex regni. tinere locũ indistractib⁹.ꝛ est famosa lex nostri regni.lv.in curijs Tauri. in libro pragmaticarũ chart.ccxiiij.col.ij. Idẽ etiã probat congestis a Hippol. in pratica causa. crimi.§.restat. versi.nam eadem solemnitas.
Solẽnitas nu.vj. ¶ Notãdũ tñ est ꝙ solemnitas testa- testamẽti p menti probatur per duos testes.licet septem batur duo- erigantur in eius cõpositione.glo. in.l.cõpab⁹ testib⁹. rationes.sup vbo.duob⁹.C.ō fide instru.bona.gl.in.c. De⁹ ops.§.qui aũt.vbo.iudiciis. ij.q.j.glo.in.l.ij.C.de bono.posse. fm tabul. vbi Alexan.ꝛ Jaso. (an hoc sit verum.)ꝛ que citat Cassane.in consuetudinibus Burgund. Rubri.vij.§.v.in part.ter. par son te-
Et amissio stamẽt.nu.ij. ¶ Idem de amissione seu per testamenti. ditione que potest probari per duos testes.vt post alios probat Cisontanus.in.l. iij. Tauri.q.xj.versic.vnum tamen est.vbi vide. Didacus Perez Salmantinus.
116 ¶ Tertio facit quia conditiones que debẽt
Cõditiões adimpleri in specifica forma.l.qui heredi.in princi.ꝛ.l.mevius.ff.de conditio.ꝛ demõstratio. si concipiantur in herede debent impleri in herede heredis. ter. est nota. in.l.cum ita datum.§.fina.ff.de condi. ꝛ demõstratio. in. l. si peculiũ.§. heredi. ꝛ in.l. si statu libera.§. non solũ.ꝛ.§.si filius. ꝛ in.l.seruus si heredi. in princi.ff.de statu libe.

¶Additio. ¶ Cy conditio debet impleri in forma specifica. Addde Jas.in.l.gallus.§.ꝛ quid si tñ.nu.xiij.ff. de lib.ꝛ posth.ꝛ melius explicat in.l.si quis filium.§.in omni.col.ij.num.ix.ff.de acquirẽ. heredi.Gomesi.in.§.item si quis in fraudẽ. col.xvij.nume.xxxviij.insti. de actio. Cassa. in cõsue.Burg. Rubri.iiij.§.ij.nu.ix. char. cxxxij.colu.iij. Tiraquell.in trac.retractuũ. chart.clv.nu.xiij. Idẽo ꝙ non impletur per casum fictum.vt.l. Julianus.la picola.ff.de conditio.ꝛ demõstra. ¶ Philip.dec.in consil. ccxlij. in summario dubiorum. num.vij.lib. iiij.col.viij.illius consilij. Didacus Perez.
¶ Quarto facit:quia dũ testator voluit dic- 117
tum quintũ remanere penes heredes suos visus est sentire de descendentibus quod patet:quia istam probibitionem visus est velle facere propter affectiones quam ad descẽdentes habẽt tales ascendentes.l. nã ꝛ si parentibus.in princ.ff.de inoffi. testamen. ꝛ in.l.scripto.in fine.ff.vnde liber. ꝛ sic in infinitum in intelligantur ascendentes.d.l.sciendum.ꝛ sic probibendo testator dictam rem alienare eo ꝙ voluit penes suos heredes remanere ꝛ penes suos descẽdẽtes visus est imperpetuũ probibere.ꝛ sic vltra quartum gradum.

¶Additio. ¶ Adde Hieronymum. cagnolum. in repetitio.l.si emãcipati nume.cxxv.C. de collat. Andre. Tiraquell. in tracta.retractum.chart.cxxvij.numer.li. cum sequenti.l.heredis appellatione. et ibi. Alciat.ff.de verbo.signifi. ¶ Et est hic notand⁹ ter.in.l.peto.§.fratre iuncta glossa. in
Notabile dictum. in vbo. familia.ff.de leg.ii.vbi si res quepiã sit prohibita alienari extra familiã.si alienata fuerit, poterunt etiam hi qui post alienationem concepti sunt. ꝛ nati eam reuocare. etiam si ceteri omnes. qui erant eius familie tempore alienationis cõsenserunt. ꝛ hoc per plura probat Tiraquell. que non referre licet.cum per eum possint videri.in tracta.retractuũ.chart.lxv.col.j.versi.Quãcũ ꝛ adueri⁹ hec.nu.lxxxvj.vbi inqt. id esse notãdũ. ꝛ vigito ligãdũ.qr quottidianũ. Dida. Pe.

Universidad de Salamanca. BGH

¶ Quinto facit quia ista prohibitio alienationis fuit indifinite facta a testatore dicente velle quintum remanere penes suos heredes. ⁊ sic equipollet vniuersali prohibitioni vulgata. l. ſi pluribus. ff. de lega. ij.

¶ Additio. ¶ Indifinita nō equipollet vniuersali semp vt est videre per Abb. ⁊ eius additio. in. c. audit is. col. iiij. nu. xvj. de presc. vbi fallit in dicto testis. ⁊ sic in probatione Dec. in consil. ccxxi. col. iiij. versi ⁊ non obstat. nu. ir. libr. ij. idem que dixerat in consi. c. col. iiii. nu. vij. libr. i. et in cōsi. cxlvj. nu. xiij. eo. lib. ¶ Idem ipse cōcludit non equipollere vniuersali indifinita in materia odiosa. l. ij. ff. de lib. ⁊ post. (scilz) in cōsi. cccxliij. col. iii. in prin. ⁊ cōsi. ccccxxv. col. vlti. nu. xxij. lib. iij. sed cum hic in hac cōclusione autoris hec. l. q non sit odiosa ista prohibitio. ⁊ sit eadem ratio indifinita equipollere vniuersali nō est dubiū. ⁊ quia vt ad versari conclusioni autoris dic vt per eū infra nu. cxxi. v. que nō vf. Didacus Perez.

¶ Sed sic est q quando testator prohibuit vniuersaliter dicendo q voluit istud quintū remanere perpetuo penes descendētes suos. talis ꝓhibitio extēditur vltra quartū gradū. ⁊ deinceps in infinitū ꝓpter nomē: q nomē descendentium extenditur in infinitum. vt supra dictum est. ¶ Secto pro hoc facit dictū Bar. in. l. Lucius. in. §. Sempronie. ff. de lega. iij. vbi post Jacobum de belui. voluit q si testator dixit prohibeo heredi ne alienet. vt fuit in casu nostre conclusionis. vbi pater meliorat us in quinto filium vnum heredē prohibuit heredem suū dictum quintum alienare q tunc potrigitur ad omnes successores. argu. l. Lucius. in prin. ⁊ l. si plures. ff. de lega. iij. ⁊ ter. in auth. de resti. fideicō. §. j. coll. ir. idē voluit Sy. Bart. ⁊ imo. in. l. filiusfa. in. §. diui. ⁊ ibi. d. Aler. ⁊ Jaso. ff. de lega. j. ⁊ Ludo. roma. in. l. si quis filiusfamilias. §. fi. ff. de acqui. here. ¶ Et tenendo hanc conclusionē pro vera. restat nūc respondere ad argumenta pro parte cōtraria adducta. ⁊ primo ad primū. vbi fuit dictum. q quando testator prohibuit filium alienare nō est visus prohibere nepotes quia ad hoc potest vno de duobus modis responderi. Primo quia illud est verum nisi testator prohibens cōtra ctū sensisset ita tenet glo. in dicto. §. nos igitur. vt fuit in nostro casu. vbi testator visus fuit intelligere ō omnibus heredib⁹ in infinitū. vt supra probatū est. Secundo modo respondeo: quia apellatione filiorū non continentur nepotes nisi ex quadam interpretatione. l. iusta. ff. de verbo. signifi. l. q si nepotes. ff. de testamen. tute. ¶ Que non videt procedere in odiosis. l. cum quedam. ff. de lipe. ⁊ posth. ⁊ odiosum videt interdicere alienationem rei sue. dicta. l. in re mandata.

¶ Additio. ¶ Nomine enim filiorum q non veniūt nepotes) quādo non tractatur de ipsorum cōmodo ⁊ fauore. prout est in substitutione fideicommissaria que dicitur onus consuluit Dec. ad id ibi alios referrens in consi. ccxviij. in casu ad me transmisso. col. iiii. versicu. vltimo predicta concluſio. lib. ij. ⁊ in consi. xcv. lib. i. ⁊ pro tenui facultate. col. iij. ⁊ optime per Ferdin. loazes. in repet. l. filiusfamilias. §. diui. char. xviij. col. iiij. versi. ir. querit Bar. ff. de leg. j. vbi istā opinionem dixit communem. ⁊ per plura probat. ⁊ ibi Rip. in nume. cvij. Didacus Perez Salmantinus.

¶ Sed in casu nostre conclusionis non fuit prohibitus filius melioratus alienare dictū quintū. sed heredes ꝓhibētis ⁊ appellatione heredis cōprehēdit heres heredis ex ꝓpria significatione. vt in. l. heredis appellatione. ⁊ ibi glo. ff. de verb. significa. ⁊ Bal. in. l. ſi. in. rr. questione. ff. de heredi. instī. ¶ Per supradicta videtur non obstare. quod dictum fuit in secundo fundamēto. scilicet q cum dicta prohibitio sit odiosa non est extēdenda: in nostro casu non venit ex extensione: imo ex ꝓpria significatione. ¶ Non obstat sextū fundamentū dicte. l. cū antiquitas. C. de vsuctu. vbi appellatiōe heredis nō venit nisi primus heres ⁊ non vlteriox: quia ibi nominatio heredis fuit facta circa rē que de sui natura ad heredes nō est trāsmissibilis vt est vsus fructus. vt in. §. finali. instītu. de vsufructu. ⁊ in. l. corruptionem. C. eodem titulo. ⁊ propterea dictio heredes relata ad id quod de sui natura ad heredem non trasit primum tantum heredem comprehendit. sed si de sui natura est ad heredem translatoria. vt est in nostro casu. vbi filius melioratus in dicto quinto est ꝓprietarius cuius natura est ad heredes transmissibilis tunc comprehendit omnes successores in infinitum. vt dicta lege finanali. C. de heredi. instītu. et in dicta lege sciendum. ¶ Non obstat quartum fundamentum dict. c. non debet. de consan. ⁊ affini. vbi prohibitio coniugij non extenditur vltra quartū gradum consanguinitatis vel affinitatis. quia ad hoc respondetur quia talis prohibitio vltra quartum gradum non poterat tollerari absq grani dispendio. vnde dicit Hostien. in dicto. c. non debet. quem refert ibi Prepositꝰ quod dispēdium esset quia multi remanerent impediti putantes subesse impedimentum: neq habentes super hoc probationem propter breuem vitam hominis. ¶ Per predicta patet non obstare illud quod dicitur in vltimo fundamento de dicto. c. postremo. cum sua glo. vbi consanguineus vltra quartum gradum non recusatur neq iudicare impeditur: quia vltra illum quartum gradum presumit ius cessare effectum qui est causa recusationis. ⁊ sic cessante causa. ꝛc. q secus est in nostro casu. vbi pater testator voluit dictam prohibitionem in omnibus descendentibus habere locum.

¶ Adde. ¶ In cōtrarium huius conclusionis hic addute a auto. ccx. in authē. de resti. fideicommiſſ. §. nos igitur. colla. ir. quem dixit sing. Barth. Soci. in tracta. fallenti. in regul. cclxxiiij. pater licet alienationem. fallenti. ij. ⁊ notabi. Alexand. in additioni. ad Barth. in. l pronunciatio. §. familie. ff. de verbo. signifi. litera. F. ⁊ singula. et nota. Jaso. in. l. fina. col. ij. nume. v. C. de bere. instī. vbi dicitur q licet heres prohibeatur alienare fundum vt in familiam remaneat perpetuo dicta tamen prohibitio non extenditur ad quartum gradū seu ad quartā generationē post testatorem. ita q lapso quarto gradu potest fieri alienatio. ⁊ hoc bene notandum inquit Jaso. vbi supra quia prima fronte quilibet diriſſet contrarium ex quo testator dicit q volebat perpetuo. et Suarez in rep. l. quoniam in prioribus. in. ij. limitatione. num xvlij. fol. lxx. C. de inoffi. testam. vbi vid. ¶ Contrarium imo q quādo testator adiecit q ideo prohibuit filios alienare quia voluit dicta bona perpetuo permanere apud filios descendentes quod talis prohibitio non solum vltra quartum gradum sed etiam in infinitum ad omnes descendentes extendat firmat post alios plures vbi videas. Ferdi. loazes. in. l. filius familii. §. diui. num. ccccxciij. de leg. j.

¶ Reliqua prosequut⁹ est idem dominus doctor in voce legendo in ordinariis lectionibus. in cuius labiis inueniebatur multa doctrina iurta verbum Salomo. prouerbi. x. inquientis in labiis sapiētis. inuenitur sapientia. vt etiam occultatius perpēdi potest ex suis scriptis ex quib⁹ possumus dicere illud ecclesiasti. c. ij. Danti mihi sapientiam. dabo laudē. et vt ibi dicit gloriam. quā proprie loquendo pro tanto bono cōdonatam sibi a domino non est dubitandum. quoniā speranit in domino et nomen eius cognouit faciendo recta et reipublice necessaria vt omnibus suis cōtemporancis fuit et est nūc viuētibus notū. Didac⁹ Perez. V. J. P.

¶ Finis omnium decem repetitionum.

Universidad de Salamanca. BGH

Tractat⁹ de bonis lucratis cõstãte

¶Incipit subtilis ⁊ copiosus tractatus

de bonis lucratis constante matrimonio inter maritum ⁊ vxorem. quem idem subtilissimus Didacus a Segura doctor cesareus composuit. dum esset in inclita ciuitate Salmanticensi sancte inquisitionis iudex bonorum. hoc est procurator cesaris. coram quo bona fisco que erant applicanda ratione hereſis ab aliquo commisse declarabantur. quem composuit ratione defendende opinionem quam in iudicando fuit sequutus. ¶Cum semper declarauerit medietatem lucrorum tangentem vxorem ei manere saluam. cuius maritus delictum hereſis comisisset. Que opinio tunc multis sapientibus videbatur iuri contraria. Et ideo opportuit eum loqui ⁊ scribere de hoc copiose vt rederet rationem coram iudicibus superioribus bonorum ⁊ inquisitionis. in quo tractantur ⁊ examinantur multa copiose ⁊ eleganter. que in ꝓtica regni erunt necessaria. cum amplissimis Additionibus. Summariis nec non Numeris a Didaco Perez vtriusq; iuris professore Salmantino nouissime illustratus.

¶Summaria.

1 ¶Questa matrimonio constante inter conuinges. quo ad mediã partem propter delictum mariti non confiscabuntur sed vxori applicabũtur. ⁊ hec est series istius tractatus vsq; ad finem.

¶Suo iure sine ꝓpria culpa quis non est priuandus.

¶Portans res licitas ⁊ illicitas amittit omnes. ⁊ infra nume. 82. ⁊. 83.

2 ¶Donatio inter maritũ ⁊ vxorem morte confirmatur. ⁊ etiam iuramento firmatur.

¶Societas est inter maritum ⁊ vxorem cõstante matrimonio.

3 ¶Donatio a marito facta vxori ante commissum delictum valet.

4 ¶Debita contracta inter coniuges constãte matrimonio de cõmuni sunt soluenda.

6 ¶Bona cõfiscata loco eris alieni habẽtur.

7 ¶Commune debet esse infortunium inter coniuges.

8 ¶.C. vbi ad hoc. C. de iure doti. declaratur.

9 ¶Ex delicto vnius socii an alii qui delictũ non commiserunt teneantur ad penam dupli vel quadrupli.

10 ¶Damnum pati aliud est ꝙ lucrum non sentire.

11 ¶Venditionis verbum omnem alienationem comprehendit.

12 ¶Heretici bona ipso iure confiscantur.

13 ¶Vxor debet manere penes vxorem ignorantem ⁊ non participantem cum marito in crimine hereſis.

¶Dictio solus est exclusiua.

14 ¶Argumentum a contrario est validum.

15 ¶Argu. a contrario est mens cõiecturata legis.

17 ¶Perdita a socio eius culpa in suam partem imputari debent ⁊ non alterius socij. et numero. 18. et. 19.

¶Crudus est crimen. 19

¶Scholares non debent se ludis immiscere. ⁊ plura in materia ludi remissiue.

¶Notarij ⁊ procuratores sunt excoriatores pauperum.

¶Donare est perdere. 21

¶Mulier est creditrix mariti ideoq; agere potest contra fiscum. 23

¶Fiscus habet priuilegium q̃ possit totã rem communem efficaciter vendere tenetur tamen partem precij soluere socio. ⁊ numer. 24. ⁊ nu. 46. 59. et. 60.

¶Communi re destructa ob delictũ socij. agit socius contra socium ꝓ recuperatione sue partis. ⁊ nu. 26. 25

¶Societas tacita que est inter cõiuges nõ est minus priuilegiata q̃ expressa. 27

¶Socius renuncians calide ⁊ in tempestiue societati tenetur cõmunicare lucra alteri socio. de quo in nu. 30. ⁊. 31. 28

¶Casus in quibus veniant bona fisco applicanda plures describuntur remissiue. 29

¶Dolus est delictum. 30

¶Res ꝓprias ꝓius quis curare presumitur quam alienas. 31

¶Societas canina est a iure reprobata.

¶Lucrata constante matrimonio ante cõmissum delictum hereſis vel post vsq; ad sententiam declaratoriam delicti veniunt dividenda inter coniugem alterum ⁊ fiscum. ⁊ numero. 33. 32

¶Donatio est quedam mera liberalitas. 33

¶Donatio remuneratoria nõ est ꝓprie donatio sed debiti solutio. 34

¶Que requirantur ad hoc vt donatio dici possit remuneratoria.

¶In donatione remuneratoria an sit locus retractui.

¶Donatio remuneratoria non indiget insinuatione.

35 ¶Lucrum legis nõ amittitur ob delictum alterius.

36 ¶Societas dicitur leonina ⁊ non valet quando vnus sociorum potest lucrari et nihil perdere.

37 ¶Contractus ex conuentione partium legem accipiunt.

38 ¶Qui fecit delictũ ipse ⁊ penã habere debet.

39 ¶Pena legis non debet transcendere personas delinquentium.

40 ¶Sine ꝓpria culpa nisi subsit causa quis non est puniendus.

41 ¶Vnusquisq; portabit penam iniquitatis sue. ⁊ nume. 42. 43.

¶Dictio nihil. est vniuersale negatiuum.

43 ¶Ob facinus commissum a marito mulier nequaq̃ fore puniendam.

44 ¶Mulier sicut est domina rerum dotalium. eodem modo est de quesitis constante matrimonio.

46 ¶Fiscus quamuis in totum rem communem vendere possit. tamen tenetur requirere socium si vellit dare tantum quãtum alij ⁊ debet preferri.

48 ¶Ver potius presumit q̃ quis lucrabitur q̃ ꝙ perdat lucratum.

49 ¶Socius alicuius negociationis potest vẽdere rem non solum quo ad suam partem. sed etiam q̃tum ad partem socii. et valet vẽditio dum modo sit absq; fraude.

50 ¶Dos est patrimonium filie in locumq; legittime ei subrrogatur.

51 ¶Dos constante matrimonio est in dominio mariti. ⁊ nume. 52. vsq; ad. 57.

54 ¶Duo insolidum eiusdem rei domini esse non possunt.

58 ¶Socius inuito socio non potest partem socii alienare. quid vero in marito?

¶Maritus preiudicium inferre non potest vxori in iure quesito.

61 ¶Legalis dispositio claudicare non debet.

62 ¶Una determinatio respiciens plura determinabilia piformiter dz ea determinare.

63 ¶Correlatiuorum eadem est dispositio in vno que in reliquo.

64 ¶Verificans duo extrema facit vtrũq; eodem iure censeri.

66 ¶Equalitati leges fauent.

¶Mulier dicitur ꝓprie domina de quesitis maritus autem improprie.

67 ¶Quod habeo cum alio est meum licet in communi. quamuis improprie.

¶Qui emit aliquid nomine proprio illõ est ementis: iudicio tamẽ societatis cogitur rem communicare. bonus casus in lege si quis sotietatem. ff. pro soci. melior iuris secundum Jason. in lege si socius. numer. 2. ff. pro soc. Joan. lupum. de pala. rubi. in repetiti. Rubric. de donatio. inter virum et vxorem. §. 69. numer. 11. ⁊ nume. 12. vbi de hac re subtili vide.

¶Lucra constante matrimonio debentur vxori ex legis dispositione non ex dispositione mariti. et in numero. 73. et nu. 86. et. 87. 68

¶In vltimis voluntatibus transfertur dominium sine traditiõe ex ministerio heredis addeuntis. 69

¶Verbum habere relatum ad personam capacem denotat dominium. ad incapacem vero dominij capacem tamen detentationis denotat solum detentationem. ⁊ num. 71. 70

¶Fieri q̃ potest per pactum seu hominem nem. ⁊ per legem fieri potest. 71

¶In casibus in quibus valet donatio inter coniuges transfertur dominium rei donate in donatarium. ⁊ nume. 73. 72

¶Hereditas que venit alicui ab intestato ex lege prouenire dicitur. ⁊ nume. 74. 73

¶Questa constante matrimonio presumuntur mariti: ⁊ quali modo sit hoc intelligendum. in nume. 76. 75

¶Bona que proueniunt vxori constante matrimonio statim ꝓ dimidia etiam eo durante eidem vxori sunt quesita. 77

¶Quecunq; dictio. quid comprehendat. 78

¶Exceptio in suo esse regulam firmare intelligitur.

¶Solus. est dictio exclusiua non expressorum. 79

¶Judicandum in dubio contra fiscũ. quo modo q̃ sit intelligendum ibi per optimas remissiones colligitur. 80

¶Priuilegia fisci remissiue.

¶Ver non puto. ff. de iure fisc. singulariter limitatur. ⁊ in nume. 82. 81

¶Donatio idem, est q̃ dotis datio. 85

¶Lucra que proueniunt viro ex legis dispositione. ex tantibus filijs siue non ex tantibus. per transitum ad secundas nuptias non tenetur reseruare filijs prioris matrimonij quo ad proprietatem nec quo ad vsum fructum. quia ista lucra non consequitur ab vxore sed a lege Idem est hodie in vxore. l. 14. et. l. 15. Tauri. et vi. nume. 87. 86

¶Si pater capit emphiteosim ꝓ se et filijs commisso delicto per quem bona pa- 88

Universidad de Salamanca. BGH

tris sunt confiscanda. non confiscabitur emphiteosis quia a domino rei videtur recipere ⁊ non a patre.

89 ¶ Emphiteosis quando est remansura pennes filios vel descendentes publicatis bonis patris. vel nõ. vel eo casu in quo filij. sunt exheredati. vel instituti sed repudiarunt hereditatem patris an possint venire ad emphiteosim. remissiue.

91 ¶ Frustra legis auxilium inuocat qui committit in legem.

92 ¶ Heresis crimen quo ad thorum potest coniugium separare.
¶ Coniugium aliud legittimum et non ratum aliud ratum ⁊ non legittimũ. aliud est legittimum ⁊ non ratum: explicatur etiam in nume. 94. vsq; ad. 97.

96 ¶ Hereticus baptizatus matrimoniũ contrahere non potest. tamen si contraxerit valet tale matrimonium.

97 ¶ Fiscus est successor propter delictum.
¶ Statutũ in dote vera. ⁊ matrimonio vera an habeat locum in matrimonio putatiuo ⁊ dote putatiua.

98 ¶ Dos putatiua est inalienabilis sicut dotalicium.

99 ¶ Donatio inter coniuges putatiuos non firmatur morte donantis.

100 ¶ Successio ab intestato nõ habet locum inter coniuges putatiuos.

102 ¶ Socius alterius socij tacite videtur constitutus procurator.

103 ¶ Ex separatis non bene infertur.

104 ¶ Dicta doctorum ⁊ glossarum iuxta earũ allegationum sunt intelligenda.
¶ Glossa vbi est textus. non est in consideratione.

105 ¶ Ratio cõformis legi debet dari a glossa. etiam si decisio seu eius pratica esset decisio pape.

106 ¶ Mandatum ad illicita non extenditur.

107 ¶ Mulier consentiendo heresi mariti mandando vel ratum habendo lucra sed etiam dotem amittit.
¶ Donare est perdere. Ideoq; procurator cum libera quantuncunq; sit dictum q; faciat de illis rebus prout de re propria nihil ominus donare non poterit. Idem est de

108 ¶ Marito in lucris licet habeat liberam in eis disponendi facultatem.

109 ¶ Dos potest repeti si maritus vergit ad inopiam etiam ex infortunio ⁊ non culpa.

110 ¶ Furtum commissum absq; scientia ⁊ approbatione socii per alium socium committenti furtum imputandum est in sua parte. si tamen de communi consensu peccauerunt communis erit ⁊ pena delicti.

111 ¶ Verba legis. 20ꝫ. stili. et. l. 4. titul. 4. libro. 5. ordinam. reciptantur. ⁊ pluribus responsionibus exornantur vsq; ad finem tractatus.

112 ¶ Extra delictum est. q; fit lege permittẽte.

113 ¶ Argumentum a contrario sensu valet.
¶ Lex. statutum. vel iuramentum non debent prestare occasionem delinquendi. et numer. 114.

¶ Non valet statutum sed consuetudo disponens quod filijs spurtis aliquid puta quarta quinta vel alia pars hereditatis relinqui possit. in dicto nume. 113.

115 ¶ Casus omissus manet sub dispositione iuris communis.

116 ¶ Ignorantia in dubio presumitur.

¶ Lex exorbitans a iure communi non extenditur ad similia.

118 ¶ Quod lex non alterat nec a nobis stare prohibetur. ⁊ nu. 120. ⁊. 121.

122 ¶ Legum correctio per subauditiones ⁊ tacitos intellectus non debet induci.

¶ Legum correctio est vitanda. ⁊ num. 131.

123 ¶ Forme legis deseruiendum.

125 ¶ Statutum specialiter in vno casu regulariter eius contrarium censetur statutum.

126 ¶ Dispositio ad cogitata tantum extenditur.

127 ¶ Nostrum non est sed legis latoris extendere legem.

129 ¶ Lex q; non dicit nec nos.

132 ¶ Lex non habet locum nisi secundum casus ⁊ terminos in. l. comprehensos.

133 ¶ Standum est in dubio verbis legis expressis ⁊ non sub intellectis.

135 ¶ Alienatio est genus. ⁊ infra. nume. 138.

¶ Similia sunt quorum qualitas est vna.

136 ¶ Factum non presumitur nisi quattenus fuerit probatum.

139 ¶ Si in lege ponitur verbum ratione frequentioris vsus bene fit extensio ex idemptitate rationis.

140 ¶ Dispositionem non inducunt exempla.

141 ¶ Mens legis ⁊ eius ratio potius attenenda est q; verba ipsius legis.

142 ¶ Omnis res per quascunq; causas nascitur ex eisdem dissoluitur.

143 ¶ Intellectus. l. stili. 20ꝫ. ⁊ num. 144. vsq; ad nume. fina. huius tractatus.

148 ¶ Lex declarans non extenditur ad casum non comprehensum sub lege declarata.

¶ Qui nõ competunt verba legis nec eius dispositio.

149 ¶ Pariformiter succedit obligatio ex delicto sicut oritur ex contractu.

150 ¶ Qui donat perdit. ⁊ nu. 151.

151 ¶ De donatione nõ est soluenda gabella. quia non est proprie contractus. nisi esset simulata.
¶ Alienationis nomen non comprehendit proprie donationem.

152 ¶ Statutum faciens mentionem de cõtractu non habet locum instipulatione que non est vltro citroq; obligatoria. cuius denominetur large contractus.

153 ¶ Regula non facit ius sed ex iure summitur regula.

155 ¶ Dato vno inconuenienti plura sequũtur.
¶ Inconuenientia describuntur. que sequerentur si maritus nõ posset bona lucrata cõstante matrimonio libere alienare prout est dispositum ex nostra regia constitutione stili ⁊ ordinamenti. ⁊ nu. 156.

157 ¶ Ad ea que raro accidunt iura non adaptantur.

158 ¶ Lucrum presumitur ex industria vnius cuiusq; fallit in muliere coniugata.

160 ¶ Illicita acquisitio non est communicabilis inter socios.

162 ¶ Qui dat causam vt eius bona confiscentur dicitur vti male substantia sua.

163 ¶ In re propria quilibet disponere potest etiam abutendo.

164 ¶ Peculium filij non confiscatur ob eius delictum. ⁊ nu. 165.
¶ Ex verbantiorem dispositionem legis fore cõ hominis.

166 ¶ Lex penalis dicitur q; imponit priuationẽ alicuius rei vel iuris. ideoq; non habet locum nisi fit expressa.

167 ¶ Argumentum a simili validum. ⁊ desiderat equitatem.

168 ¶ Prodigus quis dicatur.

169 ¶ Prodigus manifestus dicitur quis committẽdo delictum per quod omnia bona sua perdat.
¶ Vna via prohibitũ alia non concedẽdũ.

170 ¶ Interdicto iudicis particularis non requiritur in administratore bonorum alicuius tertij. ⁊ nu. 171.

172 ¶ Contractus ad sanum ⁊ bonum intellectum debet intelligi.

173 ¶ Dolus est delictum. ⁊ nu. 185.
¶ Alimenta quis amittit propter dolum.
¶ Statutum imponens penam mortis pro homicidio procedit in occidente dolose.

174 ¶ Argumentum a sufficienti partium enumeratione valet.

175 ¶ Contractus consistit in facto. et numer. 191. et. 192.

176 ¶ Animus declaratur ex actu extrinseco. ⁊ nume. 180.

177 ¶ Pena suos debet habere autores.

178 ¶ Non est presumẽdum in casu dubio quẽ esse in malicia ⁊ dolo.

179 ¶ Verba debent aliquid operari.

181 ¶ Separatorum separata debet esse ratio.

182 ¶ Dolus interueniẽs re ipsa interdicit ad ministrationem bonorum alterius.
¶ Limitata causa limitatum producit effectum. ⁊ nume. 184.

183 ¶ Stilus quid sit. ⁊ quid consuetudo.
¶ Consuetudo contraria iuris est stricti iuris. ⁊ an sit extensibilis ad casus similes.

187 ¶ Propter crimen heresis incontinenti bona trãsferuntur ad fiscum.

188 ¶ Deus est agnitor cordium.

189 ¶ Damnum veniens ex violentia descẽdere iudicatur ex malicia ⁊ maleficio. ita damnum etiam proueniens ex quadam clandestininate.
¶ Dissimulans omittere veritatem est puniendus quemadmodum dicens falsum.

190 ¶ Dolum apertum ⁊ clandestinum equalance puniendum.

193 ¶ Dictio si. est conditionalis.
¶ Lex conditionalis non sortitur effectum nisi conditione ad impleta.

194 ¶ Hereticus viuus punitur pena ignis.
¶ Heretici sunt intestabiles nec habent filios sub potestate.

195 ¶ Cõditio ad implenda in forma specifica.
¶ Conditio bona fide ad implenda et non mala.

196 ¶ Conditio nõ impleta impedit ortum naturalis ⁊ ciuilis obligationis.
¶ Conditio habet vim cause finalis.
¶ Cessãte causa legis finali cessare debet dispositio ipsius.

199 ¶ Ingenus bodie nullus. fit seruꝰ ex supplicio.

201 ¶ Prolixitas vitanda est.

202 ¶ Constitutio corrigens exidemptitate rationis ipsius legis noue corrigentis non sumitur argumentum. vt corrigatur alius casus quam expressus in ipsa lege noua corrigente.
¶ Correctio vnius casus arguit confirmationem in alijs.

Universidad de Salamanca. BGH

¶ Ver addens in casu addito ꝺ corrigere.

203 ¶ Intellectus repugnans rationi naturali omnino expellendus.

204 ¶ Dominium est de iure naturali.

206 ¶ Locupletari cum alterius iniuria non debet aliquis.

207 ¶ Uxor tenetur operari viro ⁊ acquisita sunt communia quia est socia viri. ⁊ numer. 208. et. 209.

210 ¶ Et operibus artificialibus uxor an teneatur inuita querere viro.

¶ Presumitur quis magis curare res proprias quam alienas.

¶ Charitas est dilectio qua deus et proximus diligitur.

211 ¶ Nobilis presumitur donare. ⁊. nu. 47.

¶ Militum priuilegia remissiue ibi annotantur.

Nobilium quattuor sunt mores laudabiles ⁊ quattuor vituperabiles. ⁊ nobilitas quare fuit in institura. ibi remissiue.

¶ Fiscus est successor vniuersalis heretici.

212 ¶ Bona dicuntur ea que supersunt deductis debitis.

¶ Fiscus tenetur ad debita heretici.

¶ Hereticus non potest trãsferre dominiũ post commissum crimen heresis personaliter tamen obligatur. vt in nume. 213.

215 ¶ Obligationis initium inspicitur ad hoc vt aliquis teneatur ad aliquid prosequendũ vel lucrum percipiendum.

217 ¶ Respondere nõ dicitur qui incerte ⁊ obscure loquitur.

219 ¶ Elenditio est alienatio voluntaria. et nomine venditionis venit voluntaria non tamen necessaria.

220 ¶ Alienatio confiscationis est necessaria et nume. 221.

221 ¶ Successor singularis si est voluntarius non tenetur estare colono. secus quando est necessarius. ⁊ in nume. 228.

222 ¶ Verbum potest. quot sint eius significata vsq; ad nume. 228.

223 ¶ Impossibilium nulla datur obligatio.

229 ¶ Vitius agitur cum dispositione legis ꝯ cum dispositione hominis.

231 ¶ Non dicitur habere voluntatem qui cõmittit crimẽ lese magestatis. de quo nu. 238.

232 ¶ Peccare posse non est potentie sed impotentie. et nume. 234.

¶ Furtum est prohibitum ⁊ viginti duo casus in quibus fur euitat mortem remissiue.

¶ Furti actio non datur inter coniuges.

233 ¶ Fraudans gabellam aliam ve impositionem iustam peccat. et an teneatur ad restitutionem.

¶ Qui facit contra legis preceptum peccat mortaliter.

234 ¶ Fugiens a carcere peccat.

235 ¶ Argumẽtum de persona ad rem valet.

¶ Delinquens potius dicitur re carere ꝙ eam alienare.

236 ¶ Uxor ꝓpter heresis crimẽ amittit dotẽ

237 ¶ Prodigus delinquendo. sed non contrabendo obligatur etiam cum iuramento.

239 ¶ Argu. a simili quo modo procedat ⁊ nume. 240. vsq; ad nume. 242.

242 ¶ Priuilegium est contra ius commune.

¶ Uxor delinquendo amittit bona.

243 ¶ Acquisita ab vxore questa presumuntur et bonis mariti.

¶ Argumentum a contrario quando habeat locum. ⁊ in nume. 244.

244 ¶ Argumentum a contrario non procedit eo casu quo si sumeretur statuentes incidерent in penam.

¶ Dictio taxatiua non excludit casus similes.

¶ Dictio solus an semper sit exclusiua.

246 ¶ Diuinatoria responsio non congruit in ris consulto ideoq; fugienda. quia est refugium miserorum.

247 ¶ Pitbagoricum dictum notandissimum.

248 ¶ Regalis sapientia cum timore domini. non permittit hominẽ in paupertate viuere nec in anxietate mori.

249 ¶ Finis vbiq; spectandus est. ⁊ ad eum omnia dirigenda.

Casus sup quo dubitatur.

Casus de quo dubitatur ẽ iste. durãte matrimonio inter virum ⁊ vxorẽ acquisita et lucrata fuerunt multa bona tã mobilia quã inmobilia iura ⁊ actiões. cõtingit aũt ꝙ marit⁹ ꝑdictus eodẽ matrimonio durãte vel ante cõmisit delictum hereticę prauitatis ⁊ apostasie qua re bona eius fuerunt ipso facto cõfiscata fisco ⁊ camere catholicorum hispaniarum regũ ⁊ dominorũ nostrorũ. nisi ergo ex hoc themate resultat dubitatio an vxor predicta debeat in isto casu gaudere bonis durãte matrimonio superlucratis pro sua medietate an vero sua pars confiscatur cũ parte

mariti. hoc est an declarato ꝑdicto marito heretico fiscus debeat habere bona predicti mariti. ⁊ cum his omnia que fuerunt multiplicata durãte matrimonio ⁊ vxori sit reddenda tantum sua dos. an vero cũ fiscus occupet bona mariti ⁊ medietatẽ superlucratorum cõstante matrimonio. reliqua medietas cum sua dote sit vxori applicanda.

¶ Additio.

¶ Adde Alexan. thor. in rep. l. si ex legati causa. nu. xvj. ff. de verbo. obliga. et Joa. lup. in rep. rubri. ꝺ bona. int vi. ⁊ vxo. §. xvj. nu. xviij. ⁊ in l. xvj. Tauri. nu. x. vbi probant vxorem ex delicto mariti priuandã non esse suis bonis et medietate bonorũ acquisitorũ cõstante matrimonio. et Bundisaluus de Villadiego. in tracta. contra hereticã prauita. q. xv. Joã. lup. in tracta. de institia et iure obtẽti. ac retẽtionis regni nauarre. in. v. part. §. v. Lassane. in cõsu. Burg. fol. xcvj. col. j. nu. iij. et fol. xcvij. col. ij. Hippoli. in singul. cccxvj. et in sing. ccccv. ¶ Et hoc consonũ iure esse ꝓbatur q; cum mulier non fuit in culpa non debet priuari. argu. ext. in. c. fina. de eo qui cogno. cõsangui. vxo. sue. et in. c. discretionẽ. eod. titu. c. satis peruersum. lvj. distin. ter. iuncta. glo. in verb. nisi graui. in. c. inuentũ. xvj. q. vij. c. conquerente. de rest. spolia. c. cognoscentes. ⁊ ibi. glo. de consti.

Vxor.

Pena.

¶ Et pena non debet esse vbi non est delictũ. l. si tutor pupilli. et ibi Paul. de castro. num. iij. ff. de lega. j. et facit illud Deutero. xxiiij. vnus quisq; pro peccato suo morietur. ⁊ numero. xxvij. ⁊. iij. lib. paralipo. c. xxij. ⁊. iiij. regum. c. xiiij. et id ꝙ not. Joan. lup. in dicto tracta. de iusti. et iure. in. v. part. §. vj.

Deutero. xxiiij. Num. xxvij ij. Paralipo. xxij. iij. Regũ. xiij.

¶ Et ꝓ hac cõclusione facit. l. iij. titu. viij. lib. viij. ordi. in versi. (ꝙ estos bienes.) et in expresso hodie est. l. lxxvij. in curiis Thauri. Didacus Perez. Salmantinus.

Ley ordinamenti. Ley Thau.

¶ Redemptoris nostri matrisq; sue gloriose virginis Marie inuocato suffragio visis ⁊ presuppositis q̃ in themate narrant ⁊ in ꝑsentiarũ fit mẽtio veniẽs discutiue ad altercationẽ quesiti supra in summa reducti sub illo verborũ cõpendio dico videri prima cõsideratione pro parte fisci esse iudicandũ q̃ ꝓbo sequẽtib⁹ fundamẽtis. ¶ Et primo sic. nã lege cauet ꝙ qficũq; ofis alicuius nauis in eadẽ naui imposuerit merces illicitas ⁊ a iure ꝓhibitas exportari ⁊ illã nauim transduxerit ad hostes vel ad alia loca a iure vetita. ꝙ nõ solũ ea que sunt illicita merces veniunt cõfiscãda. verũ etiã ea que sunt licita haberi ⁊ retineri debent confiscari. i. ipsa nauis. tex. est notabilis in. l. cotemferro. §. si dominus. ff. de publican.

Pro parte fisci.

¶ Adde

¶ Bart. et eius additio. in. l. cotẽferro. §. si domin⁹. ff. de publica. Bald. in. l. cum proponas. nu. vj. C. de nautico feno. vbi ipse dicit ꝙ confiscata farina est cõfiscand⁹ sacus. ¶ Et adde de hoc optime per Franc. parmens. in tracta. de fisco ⁊ eius priuilegijs. in. iiij. part. nu. x. in. vj. volumine tractatuũ. ꝙ est optimũ ad. l. xxvj. ⁊ l. xxvij. titu. ix. lib. vj. ordi. ⁊ ad. l. cxxvij. in quaterno gabellarũ. et declarãtur etiam et notatis a Authore. infra. num. lxxxiij. cum sequenti. ⁊ optime per Dida. del castill. in. l. j. Tauri. fol. xviij. vers. adde de ista lege. et Philip. dec. i. l. si fugitiui. col. iij. nu. xlviij. C. de seruis fugiti. et melius ꝙ Frãc. a ripa. in tract. de peste. fol. xxiij. nu. lxxj. versi. vij. repertus. et in rep. l. quominus. ff. de flumi num. xx. quẽ rogo vt vi. in. d. tract. ⁊ Hippoli. sing. cccxcv. Didacus Perez.

Cõfiscatio.

¶ Sic ergo videtur dicendũ in presenti. ꝙ nõ solũ veniant confiscanda ea bona que respectu mariti erãt illicita retineri per ipsum maritũ respectu sui delicti. ꝫ etiã bona q̃ ad ipsam vxorẽ pertinebãt. ꝫ respectu vxoris licite retineri possent. dicit cum ipsa vxor tale delictũ nõ participauit neq; fuit conscia ipsius ⁊ hoc totũ ꝙ veniat cõfiscãdũ ratione cuiusdam vnionis quã bona maritalia habent cũ bonis ipius vxoris cũ omnia fuerũt obtenta durante matrimonio inter eos. quẽ admodũ dicimus de ipsa. naui q; respectu vnionis quã habebat cum mercib⁹ in ipsa inclusis eodem modo venit cum ipsis mercibus confiscanda. ¶ Secundo facit ꝓ ista parte negatiua: q; cum marit⁹ sua solicitudine industria ⁊ negociatione dicta bona durãte matrimonio lucret. ⁊ in illo lucro vxor sua dicat habere medietatẽ. ⁊ sic in dicta parte lucratiua obuenieti vxori ipsa vxor censetur habere a marito suo donationẽ cõstãte matrimonio. ⁊ ꝙ sit donatio cõiugalis quẽ als dicitur donatio inter virũ ⁊ vxorẽ facta. ꝙ ⁊ alia ratione patet ꝙ sit donatio inter virũ ⁊ vxorẽ facta cũ natura qualitatẽ ⁊ conditionẽ ipsius donatiõis coniugalis illa medietas vxori durãte matrimonio obuenies dicatur sequi ⁊ sortiri. nã quẽadmodũ donatio inter virũ ⁊ vxorẽ cõstante matrimonio facta. nõ dicitur sortiri effectũ ꝛpe quo fitiꝫ

Universidad de Salamanca. BGH

acquisitio ipsius speratur soluto mrimonio p mortẽ viri cuius morte tacite cõfirmat dicta donatio. vt in. l. donationes. C. de dona. inter virũ ⁊ vxo. ⁊ in. l. papinianus. ff. eo. ti.

Donatio inter virũ ⁊ vxorẽ regulariter firmat mortẽ

¶ Additio. ¶ Morte enĩ donatoris firmatur donatio inter conjuges. l. j. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊. c. donatio. ⁊ ibi late viri. extra. eod. tit. Ludoui. Lusitanus. l. l. si inter. ff. õ reb. dub. Joan. lup. in rep. rub. de dona. §. ix. fo. l. col. iij. ⁊ in. §. xxj. ⁊ in. §. xxvj. Suarez in allega. xx. fo. iij. pagina. j. ⁊ ibi plura singularia dicũt. ⁊ est. l. iiij. titu. xj. part. iiij. ⁊ adde Bartho.

Lex regni.

Nota.

soci. in tract. fallẽ. reg. ciij. donatio. ¶ Ibi dicit statim validam donationẽ quãdo cõiur iurat nõ revocare donationẽ factã conjugi. ⁊ asserit istã esse communẽ opinionem idemq; firmant Jaso. et Deci. in. l. pacta q̃ contra. C. de pact. Roman. consi. xliij. vsi. secunda ratio. Deci. consi. ccij. nu. j. ⁊ cõsi. ccxl. col. j. Corse. in tract. de iure iur. num. xlix. Bald. nouell. de vote. vj. part. pui. xxj. nu. xv. Baberi. in tracta. de virtute iura. nu. xxxviij. Joan. lup. in rep. Rubri. de dona. ac. §. li. nu. j. Boberi. aurea decisi. xcij. nu. vj. Diero. Cagnol. in rep. l. si. nu. xxxvj. C. de pact. Bomesi. in. §. quedam. nu. xix. de actio. Alcia. in. c. cum contingat. num. cciiij. de iureiur. Lassa. in cõsue. Burg. rubri. iiij. §. vlj. nu. j. fol. clxv. cuius cõtrarium teneat Guid. papa. in cons. ccxxxviij. col. ij. et male certe. vt ex predictis colligitur. ⁊ late confirmatur ex traditis a Ferdi. loazes. in rep. l. filiusfami. §. diui. num. xcv. versic. vltima posset. ff. de lega. j. Didac⁹ Perez.

¶ Sic etiã dicimus in dicta medietate borũ lucrorũ q̃ vxori dicit durante mrimonio obuenire in qua nullũ ius nullã potestatem neq; administrationẽ dominiũ neq; possessionẽ dicitur habere vxor ipsa eodem matrimonio durante. neq; illorum lucrorũ nõ potest fieri diuisio. neq; vxor habebit contra virum suum aliquã actionẽ p quã possit marit⁹ cõpelli neq; puocari ad diuisionẽ eorũ

3 lucror̃ durãte inter eos mrimonio. ¶ Cum vir ⁊ vxor sint socij. vt in. l. j. ff. õ ritu nupti. ⁊ in. l. aduersus. C. de eri. expi. heredi. ⁊ in. l. ex diuerso. §. idẽ proculus. ff. solu. matri.

¶ Adde. ¶ Ter. in. c. cũ societas. xxvij. q. ij. ⁊ in. c. ꝑterea. de spõsalib. c. ij. de dona. inter virũ. ⁊ vxo. l. cum hij stat⁹. §. inter virum. eo. titu. ff. l. alimẽta. §. fina. et ibi glos. ff. de alimen. ⁊ cibaria. lega. l. j. ff. rerum a mota. ⁊ plura remissiue congessi ad istum vo. Autorẽ in rep. l. iij. §. fi. nu. lxxvj. ff. de lib. ⁊ post. Joã. lup. in rep. Rub. de don. §. lxj. fo. xxxvj. per eundẽ in. libr. j. de gubernatio. regni. c. ij. vbi optime loquitur. ⁊ Cass. in consuetudin. Burg. Rub. iiij. §. ij. in vbo (Et ꝓtripãt) nume. l. ⁊ in. §. ir. in princi. nume. ix. versic. et pro supra dicta questione. vid. l. j. incipi. To

Lex regni.

da cosa. titu. iij. libro. iij. foro. ll. ⁊ l. j. ⁊ per totum titu. iiij. lib. iiij. ordin. Didacus Perez

¶ Et socius durante societate contra socium Societas.

non habet actionem pro socio. vt in. l. l. tandiu. C. pro socio. soluto tamen matrimonio morte ipsius viri dicitur habere ipa vxor dictã medietatẽ victorũ lucrorũ que venit sibi applicanda mortuo marito suo. ⁊ altera medietas illorum bonorum filijs communibus attribuetur vel ecõtra vxore premortua sua portio ⁊ pars que in dictis bonis habebat attribuetur filijs suis. altera medietas cum viro suo remanebit. ⁊ sic ista medietas lucri q̃ vxori attribuitur equiparatur alteri donationi que fit vxori per maritũ suũ constante matrimonio cum ipsius sequatur naturam. vt supra dictũ est. ¶ Sed sic est q̃ si marit⁹ 4

aliqua bona vxori sue donauit constãte matrimonio si hoc fecit anteq; cõmisisset dictũ capitale per quod sua bona veniũt cõfiscãda talis donatio morte sua ciuili seu naturali cõfirmatur. sed si talis donatio fiat post delictũ cõmissum. nõ cõfirmabitur per mortẽ mariti donantis imo venit talis donatio cum ceteris bonis maritalibus confiscanda. vt est tex. in. l. resq;. C. de dona. inter virũ ⁊ vxor. ⁊ in. l. si quis post hac. C. de bonis damna. ⁊ in. l. quisquis. C. ad legem Juliã. maiest. ⁊ in. l. cum hij status. §. si maritus. ff. de don. inter virum ⁊ vxor. ⁊ plene trahitur per Barth. ⁊ doctores. in. l. post contractũ. ff. de dona. Ergo sic debemus dicere in presenti. q̃ si anteq; maritus cõmisisset delictum heretice prauitatis aliqua bona durante matrimonio acquisiuit q̃ illorum talium bonorũ vxor bẽat medictatẽ post mortẽ ipsi⁹ mariti. sed si post commissum delictum heretice prauitatis talem facit maritus victorũ bonorũ acquisitionẽ. q̃ taliũ bonorũ post dictũ delictum acqstorũ nõ possit vxor aliquã partẽ habere. imo omnia bona supradicto modo obtẽta fisci virib⁹ veniũt ⁊ sint ipso iure cõfiscata ⁊ nõ q̃ dicam⁹ indistincte q̃ mõ sint acqsita ante delictũ mõ post dictũ cõmissũ semper vxor bẽat ⁊ possit cõsequi ꝓtẽ ⁊ medietatẽ victorũ lucrorũ,

5 ¶ Tertio facit: q̃ iura q̃ permittũt ⁊ cõcedũt q̃ lucra obtenta durante matrimonio diuidantur equaliter inter virũ ⁊ vxorẽ habent locũ cũ talia bona fuerũt obtẽta inter illas personas in quib⁹ de iure possit consistere matrimoniũ. ⁊ sic q̃ possint esse vir ⁊ vxor cum vbi possit esse vir ⁊ vxor ibi est matrimoniũ ⁊ vbi nõ possit esse vir ⁊ vxor nõ intelligitur matrimoniũ. vt in. l. si quis incesti. C. de incesti. nupti. ⁊ in. §. si aduersus. instit. de nupti. cum ergo inter tales psonas. l. virũ infidelẽ. ⁊ vxorẽ fidelẽ de iure matrimoniũ nõ possit cõsistere: imo de iure est omnimodo reprobatũ. vt in. l. ne quis. C. de iude. nõ habebũt locũ dicta iura loquẽtia de bonis durãte matrimonio obtẽtis cũ inter tales psonas nõ possit esse matrimoniũ. vt supra dictũ est. cũ in tali mrimonio non possit esse societas diuine ⁊ humane dom⁹. de qua loquunt dicta iura in. l. j. de ritu nup. cum

6 alijs supcrius allegatis. ¶ Quarto facit ꝓ

Nota.

hoc: q̃ vt supra dictum est. ⁊ est ipsa veritas inter virũ ⁊ vxorẽ est quedã societas. ⁊ nõ solũ humane sꝫ etiã diuine domus ⁊ quotiẽs durãte societate aliqua debita cõtrahunt illa sunt soluenda tã de parte tangẽte vnũ socium q̃ de tangente alterũ licet per vnum socium solũ ⁊ nõ p ambos illa debita sint cõtracta. vt in. l. omne. co. ti. in prin. ff. pro socio.

¶ Adde. ¶ Joan. lup. de palaci. ruuios in rep. rubri. de do. inter virũ et vxorẽ. §. lxvj. nu. ij. chart. xlv. vbi optime loquit q̃ conjuges sunt socii in damnis ⁊ debitis.

Lex regni.

et est. l. foro. ll. lib. iij. titu. xx. l. xiij. incipien. todo deudo. ⁊ l. stili. ccvij. incipi. (todo el deudo.) ¶ Et limitta in casu quo mulier renunciaret commodũ et damnũ negotiationis vt in. l. stili. ccxxiij. incipi. otrosi el marido. facit casus. in. §. sed quia stipulatio. in fine. ibi (nullo nec dãno nec cõmodo apud heredẽ remanẽre.) insti. de fideic. hereditã. vbi clare probat q̃ facta restitutione heredi

Lex stili.

tatis in fideicõmissarium periculo suo totũ damnũ ⁊ cõmodũ spectat ad eũ ⁊ nõ ad heredẽ. ¶ Et quo legendo ibi (viri) esse pro

Questio.

decisione questionis. que talis est. inter Petrũ et Dieronymũ est cõtracta societas. alter ipsorũ vult ire Venetie. alter vero recusat. ipse dicit volo ire Venetie meo periculo et iactura. et sic profectus est socio cõtradicente suo proprio periculo ⁊ expensis. ⁊ contingit q̃ multa lucratus fuit. an socius qui noluit se exponere periculo debeat habere partem lucri. per predictũ ter. (diri) q̃ nõ et est bon⁹ casus. in. l. quia poterat. in versi. nã cũ alieno periculo. ff. ad trebelli. ¶ Nõ enim ferendus est is qui lucrũ quidẽ ample tur. onus autẽ ei anexum contemnit. ter. in. l. vni. §. ꝓcũdo. C. de caducis tollend. et ita determinat Bar. in. d. l. quia poterat. col. ij. et allegat ter. in. §. illud. insti. de societa. ⁊ facit ter. in. §. manet. eo. titu. ⁊ alia plura more legentium diri in confirmationem istius questionis. Ea tñ omissa ad institutũ redcũdo q̃ teneãtur ad debita inter eos cõ

Lex partit

tracta durãte societate. Fallit in casu. l. xxv. tit. xliij. part. v. incipien. comprada. in versi. pero los bienes dela muger ꝛc. Hodie vero

Lex Thau.

vide. l. lxj. Thauri. q̃ est singularis. vbi vi. Cifontanum. Didacus Perez.

¶ Ergo cum ꝓpter debitũ vni⁹ viri factũ cõstãte matrimonio. i societate sit cõtractũ debitũ. vt supra dictũ est. illud debitũ nõ solũ est imputãdũ parti vnius socij. s. viri delinquẽtis ⁊ solius debitũ celebrãtis: sed etiã parti alterius socij. s. vxoris ⁊ nõ delinquentis: ⁊ tale debitũ nullo modo cauſantis. ⁊ sic de illo lucro sic obtẽto durãte matrimonio. i. societate nil cõsequit vxor cũ sit es alienũ.

7 ¶ Nã bona cõfiscata loco eris alieni habẽtur. ter. est no. in. l. in rõne. la primera. in. §. cũ quedã. ff. ad legẽ fal. ⁊ not. Bal. in. l. penul. in penul. col. C. de condi. insertis. sine quo deducto nulla bona seu lucra possunt dici neq; cõsiderari. vt in. l. fi. ff. de vsufru. lega. ⁊ in. l. cum emãcipati. §. j. ff. de colla. bono. ⁊ in. l. sub signatũ. §. j. ff. õ verbo. signifi. ⁊ in. l. siquis seruũ. §. fi. cũ legib⁹ sequẽtibus ff. de lega. ij. ⁊ in. l. non possunt. ff. de iure fisci. premarime q̃ hoc est quodã infortunũ

8 q̃d sequit ipm virũ. ¶ Et vxor debet participare infortunũ ⁊ calamitatẽ ipsius viri. vt in. l. si cũ votẽ. §. si maritus. ff. solu matri.

9 ¶ Adeo q̃ lz de iure quotiẽs marit⁹ vergit ad inopiam cõstante matrimonio possit ab eo per vxorẽ repeti dos. vt. d. l. constãte. ⁊ in. l. vbi adhuc. C. de iure doti. tñ si maritus ꝓpter suũ infortuniũ deueniat ad paupertatẽ. vxor hoc infortunio viri sui participabit. ⁊ sic nõ poterit repetere a marito suo eãdem dotem. vt tenet Jaco. de are. in dicta. l. vbi adhuc. vt ibi inferũt doctores. in dicta. l. si constante. in princi.

¶ Adde regia. ¶ Additio. l. xxix. incipi. Baratador. titu. xj. parti. iiij. q̃ paupertas mariti non facit lo-

Lex regni.

Universidad de Salamanca. BGH

cum repetitionẽ dotis si proueniat absq; eiꝰ culpa. sed mores viri. et istã partem esse tenẽdam in vtroq; foro tã in iudicando q̃ in cõsulendo firmat Joan. lup. de pala. ruui. in rep. c. per vestras. §. rriiij. fol. lrr. ð dona. inter virũ ⁊ vxo. miserendũ enim est ei cũ in felicissimum genus in fortunij sit fuisse felicem scõm Boetiũ. ¶ Et bene ꝓbatur et adductis a Jaso. in. l. si constante. col. rriij. num. clxi. ff. soluto matrimo. ¶ Vbi Bar. sentit illã. l. et similes habere locũ etiã si inopia mariti absq; eius culpa ꝓueniat. in col. v. num. rvij. et est cõmunis scõm Crot. vbi nu. rriiij. et in. ij. lectura. nu. clv. ⁊ Ripa. in col. x. versi. secũdo casu. num. xl. ⁊ secũdũ Joan. lup. vbi supra. in. d. c. p vestras. q̃uis anchar. post gl. ibi teneat contrariũ.

De iure regni quid.

¶ Sed cũ in hoc regno sit predicta lex paritꝫ erit assentiendũ cũ dictis in capite istius annotationis. p Joan. lup. vbi domi. eps Calaorẽsis in cius additione dicit. Adde q; ista. l. regni hoc disponens (vt a doctissimis viris audiui) praticatur quotiẽs vxor petere vult dotem a viro nullis apparẽtibꝰ creditoribus: eis tñ instantibus tunc vxor constante matrimonio et etiam viro existente inope ob casum et nõ suis malis moribus vxor prefertur eis ⁊ potest se opponere prefacta lege non refragante que pratica est satis equa vt cõstat. Hec ille. q; est summe notãdũ q; millies dubitatur de hoc. Didacus Perez Salmantinus iuris canonici et ciuilis professoris.

Adnertẽdũ est ad hec.

10 ¶ Quinto facit. nã lege cauet q; quoties vnus sociorũ rẽ aliquã alii tertio furto subtraxerit. nõ solũ ex delicto illius socij ipse solus socius tenebit ad duplũ seu ad quadruplũ sed etiã alius socius qui furtum nõ cõmisit. ⁊ sic toti societati seu oꝰ ꝓtoꝰ illius societatis illud delictũ per vnũ solũ socium cõmissum imputabit. ⁊ est huius decisionis ratio: q; cũ socij expectẽt ex ipsa societate lucrũ cõmune. ita debẽt esse parati ad patiendũ damnũ cũ sit regula iuris ⁊ nature. iste est tex. qui ponit istã decisionẽ in. l. si igitur. ff. pro socio. cũ ergo maritus ⁊ vxor sint pro dicto est ⁊ inferius latius dicetur sint socij videtur dicendũ q; delictum ipsiꝰ mariti propter qõ venit pena cõfiscationis. nõ solũ in hac societate nocebit viro quo ad hoc vt sua pars dictorũ lucrorũ cõfiscet imo q; noceat vxori quo ad hoc q; pars sua dimidia eorũ bonorũ veniat cõfiscãda. ⁊ sic q; omnibus partibus tã vniꝰ socij vel delinquẽtis. videlicet viri q̃ alterius nõ delinquentis. s. vxoris delictũ vnius veniat imputandum ⁊ sic toti societati. nã cũ vxor sit parata ad bendũ cõmodũ. ita debet sperare damnum quod ꝓpter aliquod infortuniũ tam vnius q̃ alteriꝰ. vel forte amborũ poterit euenire premaxime: q; in presentiarũ vxor non agit de dãno euitãdo imo de lucro perdendo ⁊

¶ Aliud est pati dãnũ quã lucrũ non sentire. vt in. l. fi. C. de codi. ⁊ in. l. ij. §. itẽ varius. in. fi. ff. ð aqua plu. arc. ⁊ in. l. j. §. si cui. eodẽ titulo. ⁊ in. l. is cui commodata. ff. de furt.

¶ Serto facit. nam licet vxor de bonis durante matrimonio obtentis habet medietatem cauetur tamen lege stili.

¶ Additio.

¶ Supple q; hec l. stili est. ccv. incipi. Si alguno seyendo casado. et est simi. lex ordinamẽti. lib. v. tit. iiij. in. l. iiij. incipi. en las cortes. ⁊ adde Joan. lup. in rep. rubri. de dona. inter vi. et vxor. §. lrij. nu. rrij. et in. §. lxvj. num. rrviij. Ferdi. gomez. ariam in. l. lij. Thaur. nu. l. cum sequẽtibus. et Suarez in lib. fori. titu. de las ganancias. chart. rxj. col. i. vbi banc legem. ccv. stili dixit notabilẽ. Didacꝰ Perez.

Lex stili.

Lex ordi.

¶ Quod si maritus voluerit põt dicta lucra inuita ⁊ cõtradicẽte vxore vendere ⁊ sic alienare. ¶ Cũ verbũ vẽditionis significet omnẽ alienationẽ. vt in. l. statu liberi a ceteris. §. fi. ff. de statu libe. ibi dum dicit. quũ ler duodecim tabularũ emptiõis verbo omnẽ alienationẽ cõplera videk. ⁊ est etiã tex. in. l. quicũq; . §. ci ad quẽ. ff. de instito. acti.

12 Vẽditiõis verbum.

¶ Additio

¶ Adde tertũ. Bal. ⁊ Paul. de castr. in. l. ij. C. de vsucapi. pemptore. vbi Lepol. nu. rxv. Roma. in sing. cviij. (verbũ emptionis ⁊ vẽditiõis.) Feli. l. c. Platorũ. nu. v. ð accusa. Jaso. in. l. cũ dubitaf. nu. cij. C. de iure emphi. et in. l. filius fami. §. dixi. in. j. lectiõe. nu. cvj. et ibi Ripa. nu. lxxriij. ff. de lega. i. Antroni. Burgense. in rubri. col. fin. de empti. ⁊ vẽd. Cassane. in consuetudi. Burg. rub. ir. §. r. num. rxriij. Joan. Bern. in tracta. fallenti. regul. incipiẽ. vẽditionis. Didacꝰ Perez.

¶ Sz sicẽ q; maritꝰ cõmittẽdo dictũ capitale vt ẽ hoc crimẽ heresis alienat bona sua: q; ipso iure ⁊ facto etiã bona sũt ꝓfiscata. vt in. c cũ scõm leges. ð hereb. lib. vj. ⁊ in. l. qsiçs. C. ad legẽ. Jul. maie. ergo vxor nõ põt nec; dz hẽc aliqd de illis bonis cũ ipa innita sint p delictũ sui mariti alienata. ⁊ sic cũ natura

ipsorũ bonorũ sit alterata. alterak ipsorũ bonorũ acqsitio. vt notak in. l. hereditatis. C. de peti. heredi. ⁊ in. l. hereditatem. C. de longi

13 tẽpo. ꝓscripti. ¶ Septimo facit p hac prima pte negatiua. ter. no. in. c. decreuit. de bere. lib. vj. vbi dicit ter. q; qsi maritus incidit in crimẽ heresis lz bona mariti cõfiscentur. dos tñ vxoris heresim ignorãtis nõ cõfiscat. ⁊ sic sola dos dz remanere penes vxorẽ. cum ille ter. in vno casu concedat aliquid penes vxorem remanere. s. dotem de aliis bonis. hoc est de obtẽtis durãte matrimonio ꝓhibere vk. arg. ter. in. l. marit⁹. C. de procura. ⁊ l. ait pretor. ff. de iudi. ⁊ ter. in. l. labeo. ff. ð cõpẽsatio. ¶ Premaxime q; dictio sol⁹ sola. solũ est exclusiua. vt ẽ ter. in. l. ij. ff. ð vsu. ⁊ habi. ⁊ in. l. bijs solis. ff. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ in. l. eum qui. §. mulier. ff. de iureiuran.

14 Solus dictio.

¶ Additio.

¶ De hac dictione solus. adde Philip. deci. in consi. ij. col. iiij. nu. vij. lib. j. Jaso. in. l. j. nu. vij. C. de bono. possessi. contra tabul. et in. l. qui Rome. §. duo fratres. num. rrrvij. ff. de verb. obliga. Ludo. gomess. in. §. fuerat. nu. rrrvij. insti. de acti. ⁊ alibi dixi. Did. Pe.

¶ Et sic lz vxor habeat dotẽ quã omnia iura sibi nõ negant. nõ tñ habebit medietatẽ dictorũ lucrorũ. cũ hoc videak ꝓhibitũ per dictũ. c. decre. ¶ Arg. a cõtrario sensu q; ẽ validũ in iure. vt est ter. i. l. j. ⁊ ibi Bartb.

15 Argumẽtũ a contrario sensu. in. ij. col. in ver. nota. ⁊ in ver. hui⁹ rei. ⁊ in. iij. charta. in ver. oppono dicit hic. ff. ð offi. eius. cui mã. est iuris. ⁊ tenet Bal. in. l. conuenticulã. in. j. col. ⁊ in. j. oppo. (. de episco. ⁊ cle. ⁊ docto. in. l. si vero. §. de viro. ff. solu. matrimo. ⁊ in. l. inter socerum. §. inter. ff. de pactis dota. ⁊ habitur in. l. qui testamento. §. mulier. ff. de testam.

¶ Adde.

¶ Philip. deci. in cõsilir. nu. iiij. ⁊ cõ. cclxxriij. nu. ij. ⁊ cons. ccclxiiij. nu. ij. ⁊ Nicola. cucrard. in locis legalib⁹. c. iiij. Tbo. parpali. in repe. l. ij. col. iiij. ff. solu. matri. Roderi. Suarez. allega. xiij. vsi. ꝓterea argumẽtũ a ꝓtrario. meli⁹ q̃ alibi p Aler. in. l. j. nu. lx. ⁊ in nu. rxxviii. ff. de offi. eiꝰ cui mand. est iurisd. ⁊ in. l. ũ cũ dotẽ. nu. xvj. ff. soluto mat. probãtes q; dispositio ita potest colligi in sensu contrario tacito vel implicito sicut in directo vel explicito. ⁊ ad istã regulã ponit decẽ ⁊ septẽ notabiles limitationes Bartho. Soci. in tract. fallẽtiarũ. in regu. rxviij. argumẽtũ a cõtrario. Didacꝰ Perez.

De eadẽ re.

¶ Et est rõ: q; tale argumentũ a cõtrario sensu dicit mens cõiectura. l. vt notat glo. ⁊ ibi Bal. ⁊ docto. in. l. apud antiquos. in pma col. in ver. itẽ nota aliud. C. de fur. vt pz etiã in. l. j. ff. si tabu. testa. nulle crta. nã a cõtrario sensu est casus legis. vt notat Bal. in. d. l. apud ãtiquos. allegãdo ter. in. d. §. mulier. ¶ Et ego dico q; tale argumẽtũ nõ ẽ casus legis obscurus: imo ẽ aptissimꝰ. vt est ter. no. in. l. sicꝭ locupler. in fi. ibi vt aptissime curare videak ⁊c. ff. de manu. testa. lz sit intellectꝰ subaudit⁹ vt tz Bal. in. l. ij. C. de cõdi. insertis. ¶ Sz ꝓdictis fundamẽtis ⁊ rõnibꝰ prima facie vrgẽtibꝰ nõ obstãtibus cõtrariam Opinio affirmatiua autboris. (q̃ l. rxxvij. tauri est cõpro bata) dcdũ citur. inlaz puto verã ⁊ credo eã rẽ ipsa veritatẽ. ⁊ ꝓ ista scõa pte affirmatiua cẽ de iure iudicãdũ. ⁊ sic q; dicta vxor possit habere dictã medietatẽ bonorũ viro suo cõdẽnato ⁊ suis bonis cõfiscatis quẽ admodũ ipsa vxor erat illam medietatẽ dictorũ bonorũ habitura si maritus suus nunq̃ tale delictũ commisserat quod fundo sequentibus fundamentis.

¶ Primo sic per ter. in. l. cũ duobus. in. §. dãna. ff. pro socio. vbi dicit ter. q; si aliquis 16 accepit pecus pascẽdũ cã societatis extimatione prestare nõ tenek si facto intercidat: q; damna fatalia q̃ accidũt imprudentibus ⁊ ignorãtibus nõ prestant. vnde si aggressura latronũ vel incẽdio pericrũt dãnũ cõmune erit toti societati. sequik. ibi terꝰ ⁊ in hoc facit. nisi dolus vel culpa imputari possit socio: q; tũc non imputabik toti societati: imo ille dolus illi soli socio delinquẽti ⁊ sue parti bonorum nocebit ⁊ non parti alterius socij.

¶ Sic ergo videk ⁊ est dicẽdum in presenti qñ dũrãte matrimonio aliqua lucra sũt obtenta tanq̃ obtenta inter socios veniũt cõmuniter ⁊ viriliter dividenda cũ inter virũ ⁊ vxorẽ sit qdã societas. ⁊ sic bona illa pereãt casu fortuito illud imputãdũ erit toti societati. ⁊ sic omnibꝰ partibꝰ illius societatis tã parti vxoris q̃ viri. sed si aliqꝺ damnũ illi societati cõtingat p culpã ⁊ dolũ mariti vt fuit in presenti casu: q; cõmittẽdo maritꝰ delictũ heretice pravitatis. non solũ culpa verũ etiã in dolo deprehẽdik illa culpa dolꝰ et delictũ mariti sibi ⁊ sue tãtũmodo parti veniunt imputanda nõ autẽ societati ⁊ sic parti quã in illis bonis habet vxor. ⁊ sic medietas dictorũ bonorũ viro delinquẽti attingẽtiũ erit ipso iure cõfiscata. nõ tñ altera medietas eorũ bonorũ vxori nõ deliquẽti cõpetẽtiũ cõfiscabik: imo penes vxorẽ remanebit.

¶ Ad idẽ ⁊ ꝓ hoc. s. q; volꝰ mariti nõ nõ 17

Universidad de Salamanca. BGH

ceat societati vroris neq; parti quã in illa so
cietate et respectu societatis habet vror facit
ter. in. l. si ex duobus. ff. de nora. actio. vbi di
cit ter. q; si duo erãt socij vnius serui ⁊ vnus
dominor; iussit seruo vt delictũ committeret
qui seruus cõmisit pro vt iussum sibi fuerat
⁊ iubens nõ valẽs dare seruũ pro nora cum
fuit in dolo. et sic insolidũ tenebatur et illum
seruum pro nora. dãdo nõ liberabitur. vt in.
l. ii. ff. de nora. actio. soluit solidũ dãnũ quod
seruus fecerat hoc dãnũ quod cõtingit pro-
pter vnum solũ socii delinquẽtẽ illi soli erit
imputandũ: non autẽ alteri socio qui nõ iuſ
fit imo ignoras iussionis erat. ⁊ sic nõ potest
iste socius solidũ damnũ soluẽs respectu deli
cti per seruum cõmissi ab altero socio partẽ
illius dãni repetere cũ sibi suus dolus nõ al-
teri socio sit insolidũ imputãdus. sic ergo in
presenti dicere debemus cum solus maritus
idẽq; socius cõmittendo dictũ delictũ fuit in
culpa ⁊ dolo soli marito ⁊ sue soli parti q̃ in
18 illis lucris habet erit imputandum. ¶ Ad
idem facit ter. in. l. adeo. §. fi. versi. q; in alea.
. ff. pro socio. vbi dicit ter. q; si eram⁹ duo so-
cij ⁊ vn⁹ nostrũ lussit ad tarillos vel in adul-
terio sit deprehensus. et propter hoc aliquid
perdidit seu in aliqua pena est condẽnatus.
hoc non est iste socius laturus ex medio. i. ex
ipsa tota societate sed sue parti venit hoc im
putandũ. non tamẽ parti alterius socij. sic er
go in presenti dicamus q; quẽadmodũ qui
lussit ad tarillos dicitur esse in lata culpa. vt
notat Cy. in. l. pactũ. ⁊ in authẽ. ex testamen
to. C. de coll. q̃ lata culpa equiparatur dolo.
et in. l. q; nerua. ff. de posi. ⁊ sic ludentem se-
quatur infortunium ludens dicitur perdere
vt de se clare pateat cũ ludus descẽdat ex cri-
mine. vt est ter. in. l. nã ludus. ff. ad legẽ aqui
liam. ⁊ est ter. ⁊ glo. ⁊ notat Bar. et sequitur
Bald. in prima consti. ffor. in. §. illud vero.

Ludꝰ an di
cat crimẽ.

¶Additio. ¶ An ludus di-
catur crimen vide
Paridẽ a puteo:
in tracta. de ludo. num. liij. ⁊ per Baptis. ca
cialup. in tracta. de ludo. q. xviij. num. lxxxij.
vbi materiam ludi optime disserunt. quibus
in eadẽ materia est addẽdus Stepha. coste.
in tractatu. de ludo. Calca. consil. ij. versi. se
cundo pro hoc facit. nume. iij. ⁊ Deci. consi.
cxv. nu. iij. Abb. in. c. clerici. col. ij. num. iiij.
de vita ⁊ hon. cleri. Pau. de cast. in. l. Pa-
pinian⁹. §. si quis. nu. iij. ff. de prescrip. verb
Bal. in. l. fi. nu. ij. C. de condi. ob caus. dato
⁊ Ange. in. l. filio fami. §. j. nu. j. ff. quarũ re.

actio non da. plura per Ange. arcti. in trac.
malefficio. in verbo. metidore de mali vadi.
optimũ verbũ per Lepol. in cautel. lv. si ali-
quis scholaris. Deci. in. l. in iure. nu. vj. ff. de
regu. iur. ⁊ Tiraquell. in repeti. l. si vnq̃. in
verbo. donatione largitus. nu. cclxxij. versic.
quero decimo octauo. C. de revocã. donat. ⁊
Hieroni. cagnol. in rep. probemi. ffor. mun.
clxxv. vbi ipse notat cy. §. illud. eiusdem pro
bemii. ¶ q; scholares nõ debent ludere nec Nota con-
se ludis immiscere ⁊ idẽ notãt Paris ꝺ put. tra scholã-
vbi supra. in prin. nu. xj. ⁊ Lacialup. nu. xvj. res.
in. ꝺ. tractatibus de ludo. q; male seruãt non
nulli scholares consumẽtes corpus ⁊ tẽpus.
⁊ q; magis dolẽdũ est animã qui si moniti a
iudice essent incorrigibiles mittendi forẽt ad
patrem prout quõdam Salmãtice fiebat. ⁊
non eos excoriare maximis veraminibus et
erpẽsis in auditis prout ab officialibus fieri
cõsuevit. q̃ sunt excoriatores pauperũ quos
Bar. in repe. l. omnes populi. in. v. q. princ.
ff. de iusti. ⁊ iur. congruentissimo vocabulo.
¶ Canes curiarũ et devoratores ciuiũ ap-
pellat. quẽ refert Jaso. in. §. tripli. num. lxij.
insti. de action. ¶ Et nouissime de restitutio
ne lucratorũ in ludo. vid. doctorem Joan.
de medina in libr. de restitutione. q. xxj. Ru-
bric. de reb⁹ per ludũ acquisitis. char. lxviij.
Didacus Perez Salmantinus.

¶ Ita maritus qui cõmisit delictũ hereticę 19
prauitatis. nõ solũ dicitur esse in culpa lata.
sed etiã in vero dolo malo tale delictũ perpe
trãdo dicitur perdere bona sua cũ ipso iure
sint confiscata. ergo marit⁹ sic culpabilis do
losus ⁊ delinquẽs ⁊ sic sua perdẽs nõ est latu
rus de tota societate. et sic de omnibus parti
bus. sed de sua tantũmodo parte q; ipse sic
delinquendo perdiderat. et sic hoc casu equi
paratur maritus delinquẽs ludẽti ⁊ perden
ti cum maritus delinquẽdo nullũ aliũ cõtra
ctũ cũ fisco facere dicatur. ¶ Nisi quedam 20
cõtractũ donationis cũ ex sua causa lucrati-
ua fiscus ad ista bona dicat venire. vt tenet
Ang. de are. in. §. fi. instit. quibus mo. testa-
men. infir. cũ ergo marit⁹ donat dicitur per-
dere. ¶ Nã qui donat perdit. vt est ter. not. 21
in. l. si filiusfami. in principio. ff. de donatio. Donare est
perdere.

¶Adde. ¶ Bonã gl. in extraua
gan. q; quorũdã. verbo.
necessario. de verbo. sig.
Joa. pape. xxij. ⁊ Joa. lup. in rep. Rubr. de
dona. §. iij. fol. iij. col. ij. nu. iij. ⁊. §. lxvj. num.
xxviij. ad finẽ. foli. clviij. co. ij. gl. in. l. procura
tor cui generaliter. ff. de proc. Bal. in. l. j. nu.

rv. C. ꝺ bonis mr. Lassa. l cõsue. Burg. so.
ccxxij. col. iiij. rub. vj. §. vij. nu. xxv. Di. Pe.
zz ¶ Et posito casu negato q; ꝓpter delictũ
ipsius mariti hoc dãnum cõtigisset vrori ad
hoc vt in fiscũ sua medietas trãsferreret ma
ritus teneretur siue vroris actione ꝓ socio ad
resarciendum illud dãnum qꝺ passa fuerat
ꝓpter delictum sui viri q; als passura nõ
erat. ⁊ sic propter delictum viri primat vror
illo debito legali. ⁊ q; maritus idemq; soci⁹
teneatur sue vrori eidemq; socie ẽ ter. in di
cta. l. adeo. §. finali. ver. fi. vbi dicit ter. qꝺ ve
ro dolo nr̃o socius dãni receperit a nobis re
petet si ergo vror cõtra suũ maritũ habet
actionẽ pro socio ratione supradicta ergo
habebit illam actionẽ cõtra fiscum eundẽq;
successorẽ suũ. vt in. l. ij. C. ad legẽ Juliam.
de vi. pu. vel. pri. ⁊ in. l. fiscus. in prin. ff. de iu
23 re fisci. ¶ Pro quo facit etiã ter. notabilis
Vror. in. l. marito. in prin. ff. so. matri. vbi vror cõ
numeratur tanq̃ creditrix quo ad agendũ
cõtra fiscum inter ceteros creditores. quan
to magis quia vt dixi ⁊ inferius latius dicã
non perdit vror dictam medietatem bono-
rum neq; in fiscum transmittitur nisi dica-
mus q; omnia transmittat ad hoc q; fiscus
soci⁹ in bijs bonis vroris possint inuita vro
re socia alienare dicta omnia bona. nã hoc
habet fiscus ex priuilegio speciali. vt est ter⁹
in. l. ij. C. cõmu. re aliena. ⁊ in. l. vnica. de vẽ
di. re. fisca. cum pri. cõmu. C. lib. x. nã tunc
fiscus ratione partis quã habet in dictis bo-
nis respectu societatis potest vendere. totũ
lz regulariter sit contrarium. vt in. l. si soci⁹.
ff. si certũ peta. ⁊ in. l. j. C. cõmu. diui. ⁊ in dic-
tã. l. ij. ¶ Vnũ tamẽ est quod fiscus in hoc
24 casu tenetur socio refundere partem precij.
vt in dicta. l. vnica. ⁊ sic dicamus in presenti
q; licet in fiscum omnia dicta bona supradi
cta transferantur. nihilominus fiscus tenea
tur ad restitutionem precij pro parte que in
ipsum fiscum fuit translata. ⁊ ad vrorem
25 pertinebat. ¶ Quod etiam potest probari
per textum in. l. si is cum quo. ff. commu. di-
ui. vbi dicit textus. q; si eramus duo socij
vnius domus. ⁊ meus socius committẽs de
lictum a iudice pluries citatus ⁊ non ve-
niens propter suum delictum ꝛc. contuma-
cie dedit occasionem vt iuder fecisset com
buri domum communem quod cõtra meũ
socium ad hoc damnum propter suam con-
tumaciam ⁊ delictum mihi obueniens ba-
beo actionem communi dividũdo: ergo eo
dem modo contra fiscum tanq̃ cõtra suc-

cessorem mariti. vt in. l. fiscus. ¶ Pro quo 26
facit quod no. Bal. in. l. ij. C. pro qb⁹ can.
seruj. primo pre. liber. accipi. vbi ipse sic ait
nota. arg. q; si res publica propter delictũ
vnius consortis destruit domum cõmunem
tenetur illi consorti qui non erat culpabilis
soluere precium partis sue.

¶Adde. ¶ Alexto. Corse. in suis
singul. verb. cõmunitas.
Jaso. in. l. j. C. de transi-
acti. Bart. in. l. q; iuris dictiõi. in fin. ff. ꝺ iu-
risdi. om. iudic. Felin. in. c. i. de presc. Hip-
poli. sing. clxxx. Tiraqll. in tract. retractuũ.
charta. ccxlvj. nu. xxxj. ¶ Et facit. l. si com-
munẽ. ff. quẽadmo. seruj. amitta. c. pen. de
appell. gl. in. c. vnico. in gl. fi. de iure patro.
lib. vj. Bar. in. l. j. C. si in communi eadẽq;
causa. nu. vj. et in. l. atheius. §. j. ff. de aquã
plu. arc. Roch. curti. ꝺ iure patrona. verb.
ius. nu. xv. et Gomez ariã in. l. vij. nu. liiij.
in. ll. Thauri. Hippoli. in cõsi. lxvij. nu. lxij.
versi. ꝓterea respõde. Alcia. in. l. ij. in prin.
versic. punctus. nu. xxxviij. ff. de verb. obli.
⁊ l. v. titu. xxiij. part. iij. et hec sunt optima Lex regni.
ad ornatũ dicte. l. si cõem. ⁊ Lagnol. in rep.
l. diẽ functo. nu. cxcvij. ff. de offi. assesso. ⁊ in.
l. si emãcipati. nu. cxij. C. de colla. vbi videas
ꝓ eiusdẽ legis intellectu. Didacꝰ Perez.
¶ Sic dicimus in presen. q; lz vellim⁹ con
cedere q; propter delictum mariti fiscus ha
beat tota bona communia nihilominus te-
neatur vroti ad precium sue partis. ¶ Neq; 27
bijs q̃ supradicta sũt obstat ter. in. l. nõ nũq̃
cum similibus. ff. de conditio. ⁊ demonstra-
tio. vbi maxima est differentia inter tacitum
⁊ expressum ⁊ omnia que dicta sunt habeãt
locum in societate expressa. nam sic loquun
tur iura supra allegata ⁊ de societate loquẽ
tia. ⁊ q; secus sit in ista societate inter virum
⁊ vrorẽ que nõ est expressa imo tacita: quia
ad hoc potest responderi. quia tantam vim Vide addũ
habet ista tacita societas que inter virum et cta ad au-
vrorem contrahitur quãtum habet illa que tor. supra i
expresse inter aliquos celebratur cum ista ta num. iij.
cita societas que est inter virum ⁊ vrorem.
non est minus priuilegiata q̃ expressa. vt est
ter. notabilis ⁊ ibi hoc notat Bal. quẽ refert
⁊ sequitur Joan. de imo. in. l. rei iudicate. §.
fi. ff. solu. matri. quod est notandum in ma
teria. Pro quo vide Ange. in consilio suo.
cxlj. incipienti. in dei nomine ⁊ sue matris
gloriose. aut super primo puncto dico q; bo
na in principio post. xij. lineas vbi equippa-
rat istas duas societates. ¶ Secundo ptin 28

Universidad de Salamanca. BGH

Nota. cipaliter facit pro hac parte affirmatiua. nã certum est q̃ quotiens sunt duo socij. ꝛ vnus ipsorum renunciat societati calide ꝛ intempestiue vt obuenies aliquod lucrum solus habere possit q̃ talis renunciatio societatis non valet: imo socius hoc casu renunciãs cõpellitur communicare cum alio socio suo. non solum ea bona que fuerunt acquisita ante societatẽ dissolutã ꝛ obtentu ipsius societatis. verum etiam bona que fuerũt acquisita postq̃ renunciatum est societati. ter. est de hoc in. l. actionem. §. labeo. ꝛ in. l. si socius. §. fina. ff. pro socio. ꝛ in. §. sed plane. insti. eodem titulo. sic ergo erit dicendum in presenti. nã maritus committendo delictum hereticę prauitatis dicitur renunciasse calide ꝛ intempestiue societati q̃ clara iuridica ꝛ manifesta ratione probatur. ¶ Nam tali delicto commisso ipso iure ꝛ facto sunt bona sua cõfiscata. vt in dicto. c. cum secundum leges.

29

¶ Additio. ¶ Est per Cass. in consu. Burgund. Rub. ij. §. j. nu. xx. fo. lxxxix. vbi describit septuaginta duos. casus in quibus veniunt confiscanda bona alicuius. ꝛ quadraginta ꝛ nouẽ enumerat Frãcis. luca. in tracta. de fisco ꝛ eius priuilegijs. in. ii. parte princ. Didacus ℣erez.

Nota' istos casus.

¶ Et per confiscationem omnium bonorũ socij renunciatum est societati. vt in dicta. l. actione. §. publicatiõe. ff. pro socio. ꝛ in. §. publicatione. insti. eodem titulo. cum ergo committit delictum calide hoc facit ꝛ intempestiue ꝛ maliciose. nam alꝫ non esset delictum vt in. l. j. C. ad. l. cor. de sic. ꝛ in tempestiue fecit ꝛ renunciauit. nam huiusmodi societas inter virum ꝛ vxorem non veniebat ante mortem alterius soluenda cum ante mortem alterius duraret matrimonium quod est causa ipsius societatis. vt in. l. j. ff. de ritu nupti. ꝛ durante causa societatis. i. matrimonio deberet durare societas. cum ergo maritus cõmitẽdo dictum delictum fecit q̃ causa. i. matrimonio remanente sit soluta societas ꝛ sic in tempestiue. hoc est anteq̃ matrimonium sit solutum. ꝛ est hoc factum calide ꝛ malicio-

30 se. cum veniat hoc mediante delicto.. ¶ Et sic dolus est delictum. vt in. l. j. §. nunc tractemus. ff. de iure. ꝛ rati. dis. ꝛ in. l. iij. in princ. ff. de crimi. steli. ꝛ sic erit in hac societate tacita ꝛ non minus priuilegiata dicendum illud qõ dicitur in alia societate expressa per iura iã preallegata. ꝛ sic q̃ maritus idemq̃ sue vxoris socius cõmittendo dictum delictũ quo bona sua sunt cõfiscata ipso iure ꝛ calide ꝛ citc in tẽpestiue ꝛ maliciose renuncians societati dictorum bonorũ nõ preiudicet vxori in bonis quesitis post dictam renunciationẽ in tẽpestiue ꝛ calide factã. si ergo in quesitis post talem renunciationẽ nõ potest preiudicare maritus vxori multo minus in quesitis ante talẽ renunciationem. ꝛ sic ante delictum cõmissum argumento ter. in. l. res q̃. C. de donatio. inter virum ꝛ vxo. ꝛ in. l. si q̃s post hac. C. de bonis proscrip. ¶ Neq̃ obstat hijs que supradicta sunt q̃ possit dici. s. q̃ dicta iura loquuntur quãdo socius renũcians calide ꝛ in tempestiue societati hoc fecit causa lucri sibi faciendi. sed in presenti casu propter dictam renunciationẽ quã calide ꝛ in tẽpestiue fecit nullum cõsequitur lucrũ neq̃ aliquod sperat habere: imo in hoc casu renũciauit societati gratia lucri fisco faciendi cũ propter dictũ delictum per maritum commissum sua bona sunt confiscata. ꝛ sic renunciando hoc modo sibi damnum. fisco vero lucrum intulit: quia ad hoc potest responderi: quia si in casu in quo acquirendo sibi calide ꝛ intẽpestiue renũciãs in quo vertitur quedam charitas ordinata. vt in. l. preses. C. de serui. ꝛ aqua.

31

¶ Adde. Lalcan. cõs. lij. nu. xxxix. et consi. liij. nu. xiiij. Lãpezium. in tracta. de peti. et restit. dotis. q. lxiij. Jas. in. l. si sic stipulemur. nu. vj. ff. de verbo. obliga. Somesti. in. §. penales. nu. xxxvij. insti. de actio. Alcia. in tract. de presumptio. regu. j. presumpti. lij. Didacus ℣erez.

¶ Jura non permittunt vt possit socio suo nocere ꝛ auferre sibi partẽ lucri quã alꝫ habiturus erat imo post dictam renunciationẽ factam bona acquisita socius supradicto modo renũcians compellitur cõmunicare a fortiori in casu in quo calide ꝛ intempestiue renuncians hoc fecit nec acquirendo sibi neq̃ vxori: imo perdendo per publicationẽ que mediante delicto venit non preiudicabit vxori eidemq̃ socie sue imo compellitur maritus idemq̃ socio suo supradicto modo renũcians cõmunicare. non solum acquisita post dictã renunciationem hoc est post delictum commissum: imo quecũq̃ fuerũt que sita ante dictam renunciationem. hoc est ante delictum commissum. cum alꝫ si maritus iam dicto modo renunciando non proficiẽdo sibi ꝛ volendo nocere vxori causa proficiendi. Tertio dicitur habere quandã volũ-

tatem ꝛ societatem cum vxore sua caninam que a iure est reprobata. vt C. ꝛ insti. de lege fu. cani.

32 Inferitur. ¶ Et per predicta infero ad cõfusionem ꝛ totalem destructionem quorundã tenentium q̃ hoc possit saluari ꝛ intelligi verum. q̃ vxor in hoc casu possit habere de bonis obtẽtis durante matrimonio medietatẽ quando dicta bona fuerũt acquisita anteq̃ maritus commisisset delictum heretice prauitatis. ¶ Secus tamen sit quãdo dicta bona fuerunt obtenta postq̃ maritus commisit tale delictum: quia tunc dicunt ipsi nihil habebit vxorimo totum fiscus vendicabit. argumẽto ter. in dicta. l. res que. ꝛ. l. si quis post hac. nam per predicta confunditur talis opinio ꝛ differentia. imo vtroq̃ tempore quesita modo ante delictũ commissum modo post sunt cum vxore cõmunicanda ꝛ fiscus non habebit in illis bonis nisi tantum modo medietatem. neq̃ dicta iura aliquo

33 modo possunt hijs que dicta sũt obstare: q̃ illa loquũtur. ¶ De donatione quam vir facit vxori constante matrimonio que eidem vxori videtur facta in premiũ siue pudicitie ꝛ castitatis. vt dicit notanter ter. in dicta. l. resq̃. ꝛ ibi notat Bal. hoc ꝛ in tali donatione habetur distinctio supradicta. nos vero in nostro casu loquimur non in donatione imo ſ debito quãdoq̃ ex ipa lege ꝛ nõ ex dispositione mariti vxori dicitur obuenire. vt tenet no. Bal. in. l. fi. C. de bon. mater. ꝛ ẽ ter. no. a nemine in hoc põderatus. in. l. iij. ff. de

Donatio. interdi. ꝛ relega. nam donatio est quedã mera liberalitas. vt in. l. j. in prin. ff. de dona. q̃ nullo iure cogente fit. vt in. l. donare. in pn. ff. de dona. ꝛ sic aliud est q̃ a marito donatur vxori. aliud qõ ex legis dispositione vxori dicitur obuenire. nã primo casu venit ex

34 dispositione mariti. ¶ Secundo vero non imo ex ipsa lege: ergo de illo debito non erit iudicandum. vt iudicatur de donatione. et si velimus dicere ꝛ consentire q̃ illa medietas que ab ipsa lege venit vxori sit donatio nõ erit donatio simpliciter sumpta. imo erit donatio remuneratoria que non proprie est donatio: imo magis proprie dicitur debitũ. vt in. l. acquilius regulus. ff. de dona. ꝛ no. in. l. si donatione. C. de colla. ꝛ in authẽ. vnde ꝛ si parens. C. de inoffi. testamen.

Nota. **¶ Adde.** ¶ Ad hoc q̃ donatio remuneratoria dicatur. tria copulatiue requirũtur. (videlicet) q̃ merita pro quibus fit vere appareant. ꝛ q̃ non sint obsequialia. ꝛ q̃ sint equiualentia rei donate vt ꝓbat Cassa. in consue. Burg. fol. ccxlvj. rubric. vij. §. v. nu. xlvij. et adde Ignę. in. l. iij. §. si conditioni. nume. liij. cum pluribus. seq. ff. ad. S. C. Syllan. et Tiraquell. de vtroque retract. fol. ccxlj. num. iij. ¶ Vbi disputant an sit locus retractui in donatione remuneratoria. q̃ est notabile. ad. l. vj. titu. vij. lib. v. ordi. et ad. l. lxx. Thauri. ¶ Donatio enim remuneratoria dicitur contractus non indigens insinuatione. Bar. in. l. si pater. §. j. ff. de dona. ꝛ Matheus ab aflictis. in cõsti. Neapolita. lib. j. rub. xlvij. nu. v. ¶ Et circa materiam donationis remuneratorie vide per nostrũ Auto. l. rep. l. ab ex heredati. num. xc. vbi plura singularia per optimas remissiones in serui. ff. de legatis. j. Didacus ℣erez.

Questio not. Ler ordinã. Ler Thau. Donatio remuneratoria q̃ dicat. De eadẽ re.

35 ¶ Pro quo etiam facit ter. notãter in. l. ad optiuũ. §. patronũ. ff. de in ius vocã. vbi dicit ter. q̃ si patronus cõtulit libertatem ad ius iurandum ne vxorem ducat ꝓdidit ius patronatus dubitabatur ibi an filius huiꝰ patroni eodem modo illud ius patronatus perdidisset q̃ a lege habebat propter delictũ sui patris. ꝛ dicitur ibi q̃ non. ꝛ est ratio q̃ delictum ipsius patris nõ nocet filio in hijs que filius non habet a patre sed a lege. nam filius patroni habet hoc ab edicto pretoris q̃ non possit in ius vocari sine venia. ſ ergo filius habeat propter patrem ꝛ ex sui cõtemplatione: quia vere non habet a patre ſ ab edicto pretoris delictum patris ꝓpter qõ ipse pater perdidit ius patronatus. vt in dicto exemplo non nocet filio sic ergo debemus dicere in presenti q̃ licet maritus commisit delictum propter quod perdidit suum ius ꝓpter tale delictũ nõ debet nocere vxori in dicta medietate lucrorũ quã dicit non habere a marito sed a lege. ſ hanc medietatem bonorũ dicatur habere ꝓpter maritum et ipsius occasione seu contẽplatione. eo ipo q̃ proprie ꝛ vere non dicitur habere a marito: sed ab ipsa lege vt dictum est. per dictam doctrinam Bal. in. d. l. fi. ¶ Tertio etiam 36 facit pro hac secũda parte: quia si sic esset q̃ vxor in casu presenti nõ potuisset aliquid de predictis lucris habere sequeretur q̃ societas que est inter virum ꝛ vxorẽ non esset simpliciter appellanda societas ꝛ si cum aliquo additamento eam appellaremus. non cum illo quo leges vtũr dicẽdo eã societatẽ diuine ꝛ humane dom⁹. imo deberem⁹ eã dicere ꝛ cũ hoc additamẽto leoninã societatẽ ð nominare cũ illa leonina ꝺ societas q̃ hoc mõ

Universidad de Salamanca. BGH

cõtrahẽt.vt vnus socius participet in dãno societatis.ꝺ lucro aũt ẽ partẽ habere nõ posit:q̃ conuentio societatis a iure est reprobata.vt refert consultus Vlpianus.in.l.si nõ fuerint.§.aristo.ff.pro socio.vbi Aristo.refert Casium respõdisse societatẽ talem coiri nõ posse.vt alter lucrum tantum.alter damnum sentiret. cum hãc societatem solitus sit leoninam appellare cum iniquissimum genus societatis est ex qua quis damnum non etiam lucrum expectat.

¶Additio. ¶ Non enim valet societas quando vnus ex sociis põt lucrari ꝛ nũc̃ ꝓdere gl.l.c.plerique.xiiij.q.iij.ꝛ Roma.in cõsi.ccxxviij. incipi.ꝓ habẽda substãtia.adde Bart. Bziz.in.q.iij. dominicali.nu.iij. Abb.in cõsil.lxxvij.nu. ij.lib.j.Ambros.ꝺ vignate.in tracta.de vsuris conclusione.ix.num. clxxij. et optime p Angel.et Silue.in suis summis.verb.Societas.el.j. Didacus Perez.

¶ Si ergo tali nomine mereretur appellari q̃ ei verũ esset in casu predicto non congrueret sibi illud additamentum.i. diuine ꝛ humane domus.nam in equa ꝛ naturali et diuina domo nõ congrueret talis leonina societas.ꝛ sic tale nomẽ seu talis societas omnimodo repugnaret nomini ꝛ societati de q̃ facitur mẽtionẽ iura in.l.j.ff. de ritu nupti.ꝛ ꝛ in.l.aduersus.C.ꝺ crimi. expilla.here.si ergo talis cõuẽtio in qua interuenit leonina societas non valet ꝛ sit expressa.vt in.ꝺ.l.si non fuerint.multo minus debet valere quãdo simpliciter est cõtracta societas.vt in nostro casu cũ marit9 ꝛ vxor cõtrahũt dictã societatẽ.vt in casu in quo interuenit talis cõuẽtio nõ valeat in quo magis videbat valere. ¶ Quia contractus ex partium cõuẽtione legem accipiunt.vt in.l.j.§.si conuenerit.ff.depositi.a fortiori nõ valebit vbi est simpliciter cõtracta.ꝛ nullo pacto nulla etiam conuentione vallata quo casu cum sit simpliciter cõtracta videt contracta vt equales ptes lucri habeãt.vt in dicta.l.si nõ fuerint. ꝛ.in.§.j.instit.ꝓ socio.cũ societas ius quodã modo fraternitatis in se habeat. vt in.l.verũ.§. j.ff.ꝓ socio. Nec̃ obstat q̃ posset dici q̃ de iure.C.ꝛ.ffor.quo dicitur societas diuine ꝛ humane domus non erat inuentum q̃ de bonis obtentis durante matrimonio vxor habuisset medietatem. nec̃ aliquam aliã partẽ nisi ꝺ iure cõsuetudinario seu statutario illud fuisset de quo fit mẽtio in.c.ij. extra de dona.inter virum ꝛ vxo.attamẽ nihilominus illo iure cõmuni quo nil vxor de dictis bonis habebat illa societas appellabatur diuine ꝛ humane domus ꝛ sic q̃ dicam9 q̃ licet in presenti casu nõ habeat aliquid de predictis bonis. non propterea denominabitur leonina:imo diuine ꝛ humane domus societas.quia ad hoc potest responderi ꝛ sic dicere:quia in specto illo iure cõmuni.C. ꝛ ffr. esset illud verum cum illo iure nil de illis lucris vxor participabat:sed in specto isto iure regni quo attribuitur vxori medietas victorũ lucrorũ appellare potius deberemus illã societatem leoninã quã diuine ꝛ humane domus cum in eadem diceremus eam abundare cõtinuo ꝛ assiduo damno propter fatalia matrimonij ꝛ lucro carere ꝓpter delictũ sui virt:imo magis ꝓprie loquẽdo suo debito pũari.vt supius dictũ est quod esse non debet. 38

¶ Quarto facit.nam q̃ quis sua culpa facit sibi soli imputare debet vt in.l. q̃ quis.ff. de regu.iuris.ꝛ si verũ fuisset.q̃ propter culpam mariti in quam committendo dictum delictum incidit vxor perderet suam medietatem illorum lucrorũ que lege sibi conceditur ꝛremus contra illam regulam iuris quod esse non debet quoniã si maritus nunc̃ in dictam culpam incideret vxor non amitteret illud lucrum legale. ꝛ si nunc committendo dictum delictũ:diceremus q̃ illud sua vxor amitteret.non solum culpa noceret culpabili ꝛ delinquenti. scilicet marito heretico: sed etiam noceret alij non culpabili ignoranti. scilicet vxori sue quod rationabile non esset. vt dicta.l.quod quis. 39

¶ Cum pena non debet trãscedere metam delicti mensuram rei. vt in.l.sancimus.C.de penis.ꝛ notat Bald. in.c.j.in.vj.col.in versi.querit glo..nunquid ratione partis.in vlti9 feudorum. ꝛ quia iure cautum est ne pene legales delictum transgrediantur.vt est ter.in.l.rescriptum.ꝛ ibi notat Bar.ff.de his quibus vt indignis. ꝛ notat Bald.in suis consilijs.consi.cclxxxvij.incipienti In christi nomine amen in primis. in.ij.col.in versi.solum omnibus consideratis ꝛc.ꝛ esset de directo contra ter.c. damnũ. de regulis iuris.libro.vj.vbi dicit tertus. ¶Pena.

¶ Damnum quod quis sua culpa sentit sibi debet non aliis imputare). ꝛ contra ter. in.c.non debet.eodem titulo.vbi dicit tertus (non debet aliquis alterius odio pregrauari.)ꝛ contra aliam regulam iuris positam in eodem titulo.vnde trahitur q̃ sine culpa nisi subsit causa non est quis puniendus. 40

Cum ergo dicta vxor ignorando tale delictum esse cõmissum in nulla culpa dicatur deprehendi nulla pena sibi vt pote ignoranti veniet imponenda argumento etiam tertus in.c.decreuit.de here.lib.vi.ad idem facit pro hoc text9 in.c.si ds a catholica. xxiij. q.iiij.vbi tertus ponit ista vba formalia. Si ds a catholica ecclia fuerit separat9 quãtũlibet laudabiliter viuere se existimet hoc solo scelere q̃ a christianitate diuidit9 est nõ habebit vitã:sz ira dei manet sup eũ.sequit̃ in
41 boc boc facit ds. ¶ In hac scã ecclia bene virerit nihil ei preiudicãt aliena peccata.

¶Adde. ¶ Author̃ infra. nu. xlij.et.c.q̃sint.ꝺ his que fiũt maiori parte. capi. Hippoli.in.l.j.nu.lxxxj.C.de Rap.virgi.et in sing.lv.et sing.cccxci.et in consi.lxiij.nu. iij.et cõsi.lxxiij.nu.xv.et consi.lxxxj.nu.xxij. et Deutero.xxiiij.et numerorũ.xxvij.et in. ij. Paralipome.c.xxij.ꝛ.iiij. Regũ. xiiij.et Jeremi.xxxj.ꝛ Ezechiel.xviij. Dida. Pe.

¶ Et sic petã mariti hoc ẽ cõmissio criminis hereticę prauitatis.nõ solũ nõ ꝺz nocere vxori quo ad penã corporalẽ.sz etiã quo ad
ditionibil perditionẽ bonorũ.nã ter.loquitur ꝓ verbũ nihil qꝺ ẽ signũ vniuersale negatiuũ:qz tantũ significat quãtũ dictio nullũ.vt in.l. vlti. C.de natu.libe.ꝛ instit.de successi.liber.in ꝓncipio. Sequtur tertus in dicto.c.siquis. quia in ea vnusquisq̃ ꝓpriũ onus portabit.sicut ait Apostol9. Si ergo nõ solũ pars bonorũ mariti cõficaret̃ sed etiã vxoris on9 mariti portaret ꝛ vxor sequtur vlterius in tertu. Ergo cõmunio malorũ nõ maculat aliquẽ participatione sacramẽtorũ:sed consensione factorũ.cũ ergo mulier nõ cõsentit marito.nõ ꝺz ab eo pregrauari.vt in.c. decreuit.libro.
42 vi.q̃ in dubio nõ ꝓsumitur. vt notat gloss. in dicto.c.decreuit. ¶ Pro quo facit text9 in dicto.c.siquis.in verbis q̃ in eo sequuntur ibi. Nam si malis factis quisquis eis non cõsentiat portat mal9 causam suã nec preiudicat alteri quẽin consensione mali operis sociũ non habet criminis.ꝛ sic cũ maritus nõ habeat vxorem sociam criminis.crimẽ mariti non preiudicabit vxori. Et cum vbi non est in aliqua persona delictum eidem persone non est infligenda aliqua pena. vt in.l. sancimus.C. de penis. et alius pro alio nõ est puniendus. vt in. l. siquis in suo. §. leges.C. de in offic. testamen. et in.l. legem. in fine.C.de natura.liber.ꝛ in.l.si pena.ff.de penis.ꝛ in.l.crimen.in principio.eodem titulo.ꝛ in.l.ij.C.cõmu.re.alie.ꝛ in.l.vnica. C.de vẽdi.re fisca.cum pri.cõmu.ꝛ in.l. si socius.ff. si cer.pet.ꝛ sic videtur q̃ dicta.l.ob maritorum.magis videtur facere pro prima parte negatiua cũ pro hac secũda affirmatiua cũ illa loquitur de rebus in quibus vxor habet dominiũ ꝛ in bijs lucris nullum dominium habet.vt superius probatum est. ¶ Nam ad hoc possumus faciliter respondere ꝛ sic dicere.nam quemadmodum vxor habet in ipsa dote dominium.eodem modo dicitur illud habere in huiusmodi lucris. 43

Mulier est domina rerũ acqstarũ cõstante mrimonio.

¶Additio. ¶ Vide Autor. in rep. l.iij. §.fin. nu. lxxviij .fol.rj. col.ij.ff.de libe.ꝛ posth. vbi istud dictum dicit esse bene not.nec̃ se alibi meminit legisse niũ in loco.Bald.ibi per eũ citatũ. ꝛ Joa. Iup.in repe.rubri.de dona.inter vir.ꝛ vxor. §.lxvj.chart.xlvj. nu. xviij. et Cassaneũ. in cõsuetu.Burg. rub.iiij. §.ij.verb.et participant.col.ij. num.vj.glo. singu. in.l.j. ff.pro soc.in gl.fin. Didacus Perez.

¶ Qꝺ probatur. nam quotiẽs in societate aliqd ꝓ vnũ sociorũ acquirit̃ incontinẽti al-

Universidad de Salamanca. BGH

ter socius habet dominiũ medietatis vel illius partis quã de iure debet in illa societate habere sine aliqua traditiõe ꝛ sine aliquo actu corpeo ipso iuris ministerio adeo ꝙ secundũ aliquorum opinionẽ nõ solũ acquiritur dominiũ. verum etiam acquiritur possessio. ꝛ ꝙ acquiratur dominiũ sine aliqua traditione in parte acquisita obtentu societatis. ẽ ter. no. in. l. j. §. fi. cum lege sequẽti. ff. ꝓ socio. ¶ Et ꝙ eodẽ mõ acquiraꝝ possessio sine actu corporeo. notat Bal. ibidẽ per ꝙ venit limitanda. l. iij. in prin. ff. de acqui. posse. de quo ibi plene p glo. in. l. j. C. eodẽ titulo. ꝛ plenissime vtrobiq; p docto. cũ ergo est quedã societas inter virum ꝛ vxorem. nõ solum respectu matrimonij: sed respectu illorũ lucrorũ q̃ marit⁹ ex negociatiõe aliqua acquisiuit incõtinẽti vxor habet dominium medietatis illorũ bonorũ. lz marit⁹ possit vẽdere omnia illa lucra ꝓ parte vtriusq;. nã illud habet ex quodã priuilegio propter aliquã rationẽ que mouit concedentem illud priuilegium. vt inferius in resp̃õsiõe cõtrariorũ latius dicã. ¶ Quẽadmodũ dicimus in fisco qui ex priuilegio speciali hz ꝙ potest vendere rem quã cũ alio habet cõmunẽ respectu cuiuslibet partis quã in dicta re habeat quãtũcũq; minimã ꝛ inuito socio suo. vt in. d. l. vnica. ꝛ in. l. ij. C. de cõmu. re. alie.

Et possessio sibi acqrit sine actu corporeo,

45

Additio. ¶ Omnino adde Fabia. de mõte in tract. de emptio. ꝛ vend. in. iij. questione principal. num. lvj. Franc. a ripa. in. l. labeo ait. col. iiij. nu. xv. ff. de lega. j. Philip. dec. i. cõsi. ccxxxiij. col. iiij. vers. super est quartum dubium. in. lib. ij. Didacus Perez.

¶ Et sic dicam⁹ in viro ꝙ a iure habet illõ speciale priuilegium. ¶ Vna tamẽ differentia est inter fiscum habentem rem communem cum alio ꝛ inter maritum habentẽ rẽ cõmunẽ cũ vxore: quia primo casu fiscus teneꝝ socio ad restitutionẽ precij ꝓ parte quã in dicta re ipse socius habebat. vt in dicta. l. vnica. ꝛ ad huc ipse fiscus de equitate tamẽ tenetur prius requirere cõsociũ si velit dare tantũ quantũ ab alio magis reperiatur. vt tenet notabiliter Bal. in. l. ij. C. de commu. re. alie. vbi ipse sic ait. Equum tamen puto ꝙ fiscus faciat requisito consorte. nam si ille vult tantum dare quantum alius deber preferri. argu. ff. de in diem adiecti. l. necesse. ꝛ in. l. j. ff. de priui. credi. ¶ Secundo tamẽ casu maritus non tenetur requirere vxo-

46

47

rem cum iure cautum non reperiatur. arg. ter. in. l. illam. C. de colla. neq; eidem vxori tenetur restituere medietatẽ precij. lz si res fuerint empte per ipsum maritũ ex illa pecunia durãte matrimonio vxor habeat partem in illa eo inuito. Et forte hec fuit ratio illius legis stili. nam cũ maritus aliqua acquirit durãte matrimonio vxor participat illũ lucrum simul cũ marito suo eodẽ marito inuito. sic econtra. si maritus dictã rem vendidit possit vẽdere inuita vxore. ar. ter. in. c. j. extra de reg. iuris. ꝛ in. l. nihil tam naturale. ff. de regu. iuris. nã cũ per prouisionem mariti quotiens ipse emit venit vxori occasio acquirendi medietatem per eãdem occasionẽ viri potest venire occasio. i. cõtra eꝝ per quẽ designat ipa vxor bñe dictã medietatem. ꝛ sic econtrario. cum lex permisit vnum marito ꝙ est introductum in fauorẽ sui. s. ꝙ vxor sua inuita possit vendere rem cõmunem amborum aliud retorquetur cõtra virum. vt in. l. cum qui. in prin. ff. de iureiuran. s. ꝙ res empta per maritum ex pecunia extracta ex re vẽdita per eundem maritum sit communis amborum. ꝛ sic ꝙ vxor perdidit in primo actu venditionis vbi fuit priuata sua medietate recuperat per secundum actũ emptionis ꝛ forte pinguiꝰ qz potest cõtingere ꝙ res que primo fuit per maritũ vẽdita nõ valebat nisi cẽtũ. ꝛ res scõa q̃ fuit empta ex eadẽ pecunia valebat duocenta. ꝛ sic si fuit ꝑuata ꝓpter vẽditionẽ in q̃nquaginta fuit tamẽ postea meliorata in alijs q̃nquaginta. ꝛ sic tristitia vxoris cõuertitur in gaudiũ. ¶ Nec obstat ꝙ posset dici ꝙ põt esse ꝙ minꝰ valebat res postea empta q̃ res q̃ aut fuit vendita: qz cũ ipsa vxore parata ad cõmodũ stet eodẽ modo parata ad dãnũ. vt in. l. si igit. ff. ꝓ socio. ꝛ sic ꝓpter incertitudinẽ quã ambo. s. marit⁹ ꝛ vxor habẽt ex dicta vẽditiõe ꝓmittit lex. ꝙ talis alienatio valeat: qz in dubio ꝓsumit lex ꝙ maritus potius acquiret ꝛ lucrabit quã ꝑdat. argu. ter. in. l. si defunctus. C. arbi. tute.

48

Adde. ¶ Jaso. in. l. si cõstãte. nu. clxv. ff. solu. matri. ꝛ latissime p Author. in rep. l. si ex legati cã. ff. de verb. oblig. nu. xlix. vbi vide remissiones optimas hoc. Di. Pe. ¶ Ex quo clare apparet. ꝙ nõ fuit intẽtio illiꝰ legis stili. vt maritꝰ habuisset licẽtiã ꝑ quã certũ fuisset ipm ꝑdere vt i casu nro. nã cõmittẽdo delictũ clarũ est ipm maritũ perdere cum bona sua sint confiscata. ꝛ in tali

alienatiõe nullã spẽ potest habere vxor acquirendi vt de se patet. ꝛ sic lex illa stili dedit licentiam viro cõtrahendi hanc dedit. dum tamen faceret illũ cõtractum bona fide ꝛ bono animo causa acquirendi puta vendendo nõ tamẽ fraudulenter dolose ꝛ mala fide. s. delinquendo. ¶ Nã habemus de iure. ꝙ si sunt duo socij aliquarũ merciũ venaliũ vnꝰ potest vẽdere nõ solũ partẽ ad ipsum pertinentem: sed etiã pertinentẽ ad aliũ suũ socium. vt not. Bal. in. l. nemo. super glo. ff. ꝓ socio. vt notatur etiam in. l. eius qui. in fi. ff. si cer. pe. ꝛ in. l. iij. in prin. ff. de exerci. acti. dũ tamen nõ alienet fraudulenter neq; dolose vt no. glo. quam ibi sequitur Bal. in dicta. l. nemo. quanto magis qz in dicta. l. stili. dicitur ꝙ contractus factus per maritum valebit. dum tamen non faciat ipm maliciose. ꝛ sic illa lex primo posuit regulam. deinde illam regulã secundo limitauit. ¶ Redeũ do igitur ad primũ ꝓpositũ quẽadmodũ vxor habet dominiũ in suis rebus dotalibꝰ cum dos sit propriũ patrimoniũ filie. vt in. l. fina. ff. de colla. dotis. ꝛ in. l. iij. §. sed vtrũ. ff. de mi. ꝛ in. l. pomponius philadelphus. ff. sami. bercisc.

49 Nota.

50

51

Adde. ¶ Guiliel. Benedict. in rep. c. Rainutiꝰ. vbo. Alter hoc filie vltra dotem. nu. x. de testa. ¶ Dos enim succedit loco legittime. vt probat Lassa. in consuetu. Burg. Rub. vij. §. v. nu. vij. char. ccxliij. ꝛ §. xlj. nu. j. char. cclxxi. Ferdi. Gomez. in. l. xxvj. Thauri. nu. xlij. Didacus Perez.

Dos sub rogatur loco legittime.

¶ Ita dicitur vxor in illa medietate lucrorum que sibi a iure acquiritur habere dominium. licet illud dominiũ habebat annihilatum ꝛ occupatum a viro suo ꝓpter administrationẽ quã lex cõcessit marito. ꝛ ꝓpterea non habet vxor exercitiũ illius dominij. nam eodem modo dicimus in dote: quia durante matrimonio maritus ꝛ non vxor habet ipsius administrationem ꝓpter onera matrimonij sustentãda ꝛ si dicim⁹ vxor durante matrimonio non habet dominiũ sed soluto matrimonio ¶ Idem dicem⁹ in dote quia eodem matrimonio durante nõ habet vxor dominium in dote immo maritus. vt in. l. doce ancillam. C. de rei vendi.

Adde. ¶ Bonum ter. in. l. j. ff. de iure doti. ꝛ Aler. Jaso. et Thom. parpali. in. l. ij. ff. solu. matri. col. j. et in col. iiij. Calde. in tracta. de interdicto ecclesiastico.

num. xxix. Roch. Curti. in tracta. de iure patrona. verbo. ipse vel iis. q. xxviij. num. lxij. Joa. lup. in rep. Rubri. de dona. inter virum ꝛ vxo. §. xliij. Guilielm. Benedict. in. q. de thesauraria. posita post rep. c. Rainutius. de testa. in nu. vj. Cassane. in consuetu. Burg. rubri. j. §. iiij. num. xxij. chart. xxxij. et per Tiraquell. de vtroque retract. chart. cclxv. num. xxviij. vbi pulchra ꝛ quottidiana scribunt. Didacus Perez.

¶ Et sic peroĩa fere videtur similia. s. dos ꝛ medietas lucrorũ. ¶ Nec obstat ꝙ posset dici ꝙ maritus non habet tam integrã administrationẽ in dote quãtã habet liberã in illis lucris: quia indistincte potest vẽdere dicta lucra secundũ ꝙ superius dixi. non tamen sic potest vendere dotem. vt in. l. j. ꝛ per totũ titulum. ff. de iure doti. ꝛ insti. quibꝰ alie. lz. in prin. nisi in casibus positis. in. l. q̃uis. cũ legibus sequentibus. solu. matri.

52

53

¶ Nam dico ꝙ lz hoc habeat locum in dote inestimata. secus tamẽ est in dote estimata. nam quẽadmodum potest maritus vendere dicta lucra inuita vxore. ita potest vendere dictã dotem estimatã. vt in. l. quotiẽs. ꝛ in. l. si inter virũ. C. de iure doti. ꝛ sic diceremus dictam legem ob maritorum. habere locũ tam in ipa dote vxori restituenda ꝙ in medietate dictorũ lucrorũ cum eiusdem videãt fere cõditionis. vt dictũ est. ¶ Et ꝙ vxor cõstante mrimonio re acquisita ꝓ maritum habeat dominiũ. probatur per tertum in. l. j. ibi ꝙ societas vicẽ quodãmodo eã dominã faceret. ff. de rerũ amot. actiõ. vbi dicit ter. ꝙ constante mrimonio in rebus proprijs ipsius mariti vxor quodãmodo est domina nã propterea sibi vxor illorum bonorũ non est proprie domina: quia vere cõstat maritũ taliũ bonorũ esse dñm ne dicam⁹ duos eẽ dños insolidũ eũdẽ rei cõtra ter. in. l. si vt certo. §. si duob⁹ vehiculũ. ff. cõmo. ꝛ etiã ꝓpter aliũ qz vxor est dña cõmutabiliter cum solu. matri. ibi mutaret tale dñium ꝗs hue in presenti casu cessant. nã marit⁹ nõ est pro prie dñs medietatis bonorũ ad vxorẽ ptinẽtiũ cũ cõmutabiliter sit illi⁹ ptis dñs. eo ꝙ soluto mrimonio nõ habeat dominiũ in tali parte bonorũ. si ergo maritus partis nõ est ꝓprie dñs sequitur vxorẽ verã esse dominã ꝛ ꝓpter aliud quia soluto matrimonio in tali medietate nõ dicitur domina cõmutabiliter: imo incommutabiliter. cum ergo cessent rationes propter quas in alijs reb⁹ erat im proprie domina vxor scilicet in rebus pro-

54

Universidad de Salamanca. BGH

ptijs ipsius mariti. sequitur q̃ in alijs reb⁹ erit propie domina que sunt. s. res obtente durãte matrimonio in qbus marit⁹ so. ma. respectu medietatis ad vxorẽ pertinentis est dominus cõmutabiliter. vxor vero incõmutabiliter q̃ secus est in rebus ꝑpijs ipsius mariti in quibus vxor est domina cõmutabiliter. marit⁹ vero incõmutabilit & ꝓpter ea in lucris ꝑ sua parte est cõstãte matrimonio vera dñia & in alijs reb⁹ impropie dr domina. ¶ Nec obstat q̃ posset dici marit⁹ ẽ dñs rei dotalis cõstãte mr̃imonio. vt in. l. doce ancillam. C. ō rei vẽdi. & in. l. si p̃diũ. C. de iure doti. ergo a fortiori in solis rebus in quibus vxor tp̃e cõtract⁹ mr̃imonij vxor nõ habuit dominiũ maritus erit dñs. Sed ad hoc p̃t plurib⁹ modis respõderi. ¶ Et p̃mo mõ sic. hoc est verũ q̃ maritus ẽ dñs rei dotalis. s. de iure ciuili. & ita intelliguntur dicta iura. secus tñ est de iure naturali & gentiũ quo iure vxor remãsit dñia arci dotal. ter. est expressus in. l. I reb⁹. in pn̄. C. de iure doti. q̃ quidẽ ius naturale potẽtius est iure ciuili. & in hoc intellectu fuit ℣Pau. de castro. subtilis doctor in. d. l. doce. q̃ fuit. originalis Martini. vt refert glo. in. d. l. in rebus. lz de eo non faciat mentionẽ ℣Pau. de ca. in. d. l. doce. & quia cõis opinio est incontrariũ. s. q̃ nõ solũ est maritus dñs de iure ciuili. sz etiã de iure gẽtiũ. vt dicit Salice. in dicta. l. in rebus. quẽ refert & sequitur Angelus de aretio. instit. quibus alie. lz. vel nõ. in pn̄. possumus dicere q̃ hoc est verum. q̃ maritus est dominus nisi incipiat male vti substãtia sua vel vergat ad inopiam. ¶ Nã tũc vxor est domina q̃ sibi cõpetit rei vendicatio: ergo ẽ dñs. vt in. l. quint⁹. §. argento. ff. ō auro & argen. leg. & q̃ hoc casu vxor constante matrimonio ipsa sit dñia & sibi cõpetit rei vẽdicatio. tz Bar. in. l. si cõstante. in pn̄. in. j. q. iij. questionis principal. ff. solu. ma. quẽ refert & seqũtur Bal. in. d. l. doce. cũ ergo in presenti marit⁹ vergat ad inopiã vel male vtat sua substãtia seu dissipet ola bona sua cõmittẽdo delictũ cũ illo mediãte sua bona sunt cõfiscata. ¶ Ergo marit⁹ nõ ẽ dñs rei dotal'. & sic eodẽ mõ nec medietatis dictorũ lucrorũ. ¶ Vl tertiomõ dico q̃ p̃t respõderi: q̃ nõ seq̃t de necessitate q̃ cũ marit⁹ ẽ dñs dotis q̃ ꝓpterea dz eẽ dñs totius lucri: q̃ lege caueẽ q̃ illorũ bonorũ q̃ ad vxorẽ dicũt̃ pti-nere si ea bona vxor affi mr̃imoniũ vl' post nõ cõstituit marito suo in dotẽ nõ dicat marit⁹ dñs imo vxor vt ẽ ter. l. l. si ego. §. dotis. ff. de iure doti & melior ter. & magis faciẽs l. l. hac lege. C. ō pactis cõuẽ. cũ ergo ista medictas lucri non fit marito per vxorem in dotem cõstituta & ad vxorem dicatur pertinere dominium erit vxoris & non viri in duobus tamẽ hodie ius cõmune est correctum. primo bonorũ ad vxorem pertinentium nõ habet maritus administrationem inuita vxore. vt in. d. l. hac lege. hodie secus est nã per. l. s. quam infra ad pedem litere in serã permittitur marito inuita vxore talem medietatẽ bonorum administrare. ¶ Secundo: quia licet socius inuito socio nõ possit partẽ socij alienare. vt in. l. si socij⁹. ff. si cer. pe. & in. l. j. C. cõmu. diui.

¶ Adde. ¶ Bar. Soci. in. l. si socius. ff. si cert. peta. nu. iij. & Buiiel. benedict. in. q. de vendi. nu. v. iij. & Thom. ferra. caut. iur. tu scis q̃ si aliquis. ¶ Et de hac societate q̃ hodie tacite inest inter coniuges vid. eundem Buiielm. benedict. in repe. c. Rainuti⁹. vb. & vxorem nomine. nu. cc. xiiij. cum pluribus sequenti. de testa. ¶ Nec maritus potest prejudicare vxori in iure quesito secundũ Deci. in consi. lviij. col. ij. marime delinquendo. vt est regia. l. ccv. fiili. ibi. (en tal que no lo faga el marido maliciosamente.) & l. iiij. ti. iiij. lib. v. ordi. vbi (saluo si fuere probado que se fizo cautelosamente por defraudar o damnificar a su muger) ¶ Ideo q̃ in ẽpõ so tenet Joan. lup. in repe. Rubri. de dona. inter virũ & vxo. §. lxvj. nu. xviij. q̃ confiscatis bonis mariti. media pars acquisitorũ nõ confiscantur. & Cassane. in cõsue. Bur. Rubri. ij. §. iij. char. xcvij. col. ij. & Buiiel. bene. in dicto. c. Rainutius. verb. et vxorem. nu. cclxxviij. de testa. Didacus ℣Perez.

¶ Hodie. tñ maritus q̃ est socius vxoris in dictis lucris põt inuita vxore partẽ ad vxorẽ ꝑtinẽtẽ alienare p eãdẽ. l. fiili. & q̃ vxor sit dñia medietatis lucrorũ in casu quo sibi aliq̃d acquirit cõstãte mr̃imonio ꝓbat sic habem⁹ in foro legũ. l. j. ti. iij. li. iij. & in volumine ordinamẽtorum in. l. j. ti. iiij. lib. v. delas ganãcias. tres casus ℣Prim⁹ est q̃ aliquid donat maritо sola a principe vel ab alio. illud nõ venit cõicãdũ sed toti⁹ donatiõis. maritus solus est dñs ecõtrario q̃ vxori simpliciter aliquid donatur nõ venit cõicandũ. sed toti⁹ donationis vxor sola est dñia. Terti⁹ casus est q̃ ambobus est donatũ illud venit cõicandũ. ergo quilibet constãte matrimonio est dñs sue partis. nam respectu dominij quod ius est de toto quo ad totum idem ius est de parte

diff. inter ius cõm. & regiũ q̃ ad adminis tratio nẽ bo rũ ad vxo rẽ pertinẽ tiũ inuitavxore

Lex no. fiili

Lex ordinamenti.

Lex regni.

quo ad partẽ. ter. ẽ in. l. que de tota. ff. de rei vẽdi. cũ ergo in casu vbi nõ venit facienda cõmunicatio totũ dominiũ acq̃rit̃ marito. vel vxori in casu in quo venit cõmunicãdũ. & sic acq̃ritur pars totũ acq̃retur ambob⁹ & sic cuilibet sua ps & sic clare fũdatur q̃ vxor cõstãte matrimonio est dñia sue medietatis.

59 ¶ Nec obstat q̃ posset dici. q̃ si maritus alienat nõ solũ suã ptẽ: sed & ptẽ vxoris quẽ admodũ trãsfert dñium sue ptis. ita trãsfert dominiũ ptis vxoris. ergo ẽ dñs ptis vxoris constãte matrimonio: q̃ alis non potuisset transferre dominiũ. vt in. l. traditio. in pn̄. ff. de acqui. re. domi. q̃ põt respõderi. q̃ verũ est q̃ trãsfert dominiũ in casu sibi necessario in quo p̃mittit̃ alienare. nõ tñ in alio casu sibi non necessario. vt est in casu presenti qñ delinquit q̃ sibi nec̃ vxori erat necessariũ. nã tũc interdicta videt̃ sibi administratio. vt in respõsionib⁹ q̃s. j. dabo ad. d. l. stili. clari⁹ patebit quẽadmodũ dicim⁹ de fisco: q̃ si fisc⁹ bz rẽ cõem cũ alio illã rẽ totã põt inuito socio alienare. & alienãdo trãsfert dominiũ. nõ so'ũ sue partis cui⁹ ẽ dñs: sed etiã partis sui socij cuius nõ ẽ dñs. nã lz non habeat dominiũ in parte aliena. nihilominus transfert illud ratione cõmunionis quã bz in re ex quodã priuilegio speciali. vt est ter. in. l. ij. C. de cõmu. re. alie. & in. l. j. C. de vẽdi. re. fisca. cum pri. cõmu. lib. x. sic est in marito: q̃ lz cõstãte matrimonio nõ bz dominiũ respectu partis vxoris. tñ ex priuilegio speciali & maritali bz hoc q̃ nõ solũ sue partis cuius est dñs trãferat dominiũ in singulare succesorẽ. sed etiã ptis vxoris cuius non est dñs trãsferrat dominiũ. ¶ Vel si volumus dicere. q̃ res acq̃sita durãte mr̃imonio tota ẽ mariti ō necessitate ōbem⁹ dicere sic q̃ tota ẽ mariti q̃ntũ ad administrationẽ q̃ cõsistit in vẽdẽdo. nõ tñ q̃ntũ ad dñium q̃ ꝓbo p id q̃ nõ no. dicit. Bal. in. l. j. in prima col. in. iii. oppo. C. de vẽdi. re fisca. cũ pri. cõmu. vbi ipse sic dicit fiscus põt vẽdere rẽ cõmunẽ & totius rei transfert dñium: quia tota res est fisci quantum ad administrationẽ que cõsistit in vendẽdo. & q̃ marit⁹ istã rem cõmunẽ quã cum vxore habet nõ possit vendere nisi in casu necessario. probatur hoc modo vltra id q̃ infra latissime dicã respõdendo ad. l. stili. ¶ Certũ est q̃ licet fiscus possit vẽdere rẽ cõem inuito socio illud nõ est indistincte verũ imo in casu sibi necessario. hoc ẽ. q̃ nõ põt cõmode recipi tñ respectu ptis soli⁹ vẽdit̃ q̃ntũ posset cõsequi respectu totius rei vẽdite. nã tũc fisc⁹ põt totũ vẽdere. & ita intelligũtur dicta iura. vt tz glo. in. d. l. ij. & Bal. i. d. l. j. q̃ hoc casu talis alienatio toti⁹ est fisco necessaria. alis si fiscus vẽdẽdo suã ptẽ posset tñ cõsequi respectu soli⁹ partis vẽdite quãtũ cõseqũt respectu toti⁹ rei vẽdite fisco nõ p̃mittit̃ de iure totũ vendere. ¶ Nã ad qd̃ vaeret fisco ꝓilegiũ cum aliter⁹ iniuria & sine fisci cõmodo. vt in. l. ij. in. §. si qs a ꝓncipe. ff. ne qd in loco publi. facit ꝑ hoc. l. q̃ mulier cõstãte mr̃imonio sit dñia si ler seu dispositio dãs viro & vxori simul lucra obtẽta durãte matrimonio intelligeretur q̃ ea que attribuit viro attribuit quo ad dominium. vxori vero quo ad solũ vsum talis dispositio diceret claudicare q̃ esse nõ debet. vt in. l. litigatores. §. fi. ff. de arbitris. & in. l. j. & ij. ff. de rescindẽ. vẽdi. vt ergo dicta dispositio non claudicet est intelligenda vt vtriq̃ tam viro q̃ vxori tribuat dicta lucra quo ad dominij acq̃sitionẽ ¶ Quia qñ vna determinatio recipit plura determinabilia dz cã pariformiter determinare. vt in. l. iam hoc inre. in pn̄. ff. de vulga. & pupil. substi. & in. l. q̃uis. C. eo. tit.

61 ℣Priuilegiũ principis.

62

¶ Adde. ¶ Ter. in. l. Lucius. ff. de vulg. et pupill. substi. et in. l. si legatarius. §. fi. ff. de lega. iij. singulariter in hoc q̃ Buiiel. Benedict. in rep. c. Rainuti⁹. verb. si absq̃ liberis. el. ij. num. xxiiij. de testam. & illustris dñs doctor Joãnes Bernard. ponit istã regulã. in suo cõpẽdioso tract. fallẽti. in regu. cxxiiij. & author. in rep. l. iij. §. fin. nu. lxx. ff. de libe. et posth. Didacus ℣Perez.

¶ Sed sic est q̃ in. l. j. fori. & in. l. ordinamẽti ponitur vna determinatio ibi dũ ler dicit. (Ayã lo) que recipit plura determinabilia ibi dũ dicit. (ambos por medio.) ergo dz pariformiter illa duo determinabilia determinare & vnũ determinabile. est q̃ illa medietas q̃ acq̃rit marito acq̃rat quo ad dñium. ergo aliud determinabile qd̃ ẽ vt vxori acq̃rat dz determinare q̃ acq̃rat quo ad dñium alis illa determinatio. s. (ayã lo.) si determinasset q̃ marit⁹ bz quo ad dominiũ cõstãte matrimonio. & vxor bz eodem matrimonio cõstãte quo ad vsum solũ nõ determinasset pariformiter ¶ ℣Preterea ẽ correlatiuus q̃ est de vno censẽt esse de alio. vt in. l. j. in fine. & in. l. ij. C. de indi. vidu. tollen.

63

¶ Adde. ¶ Joan. Bernard. in tracta. fallẽti. reg. cvj. et Cassa. in cõsue. Burg.

Universidad de Salamanca. BGH

fol.cccij.num.xiij. et alibi.plura iam diriſſe in hoc ſũ memor ideo nõ repeto. facit illud philoſo.in.vj.topicorũ.in diffinitione vni⁹ correlatiui ſẽp poni ꝺbeat reliquũ. Di.⁹p.

¶ Et ſic ꝙ ẽ in marito.hoc eſt in vno de correlatiuis.ſ.ꝙ ſibi acq̃ratur quo ad domi
64 niũ erit de alio hoc eſt de vxore.ſ.ꝙ eodem modo fiat acquiſitio vxori quo ad dominiũ ſi terca. ¶ Ler parificãs duo extrema facit vtrũq; eodẽ iure cẽſeri.vt eſt ter.ꝛ glo.in.c. ij.de mutu. peti.ꝛ in.c.cõſtitutionẽ.de reg. lib.vj.ꝛ no.glo.i.l.ij.C.de cu.furio. cũ ergo hic ſũt duo extrema vnũ vir aliud vxor ꝛ in eadẽ lege poſita debẽt pificari ꝛ ſic ꝙ eſt de marito.i.ꝙ ſit oſis ſue partis cõſtãte matri monio venit dicendũ de vxore.ſ.ꝙ eodẽ mõ ſit ſue partis oſia incõtinenti hoc conſtante
65 matrimonio. ¶ Probatur vlteri⁹ ꝙ vxor conſtãte matrimonio ſit domina hoc modo adiectio ſubſecuta poſt dictum declarat dictum antecedens.vt ẽ ter.in.l. interdum. in prin.ꝛ ibi Bal.ff.de here.inſti. ꝛ in.d.l. fori ꝛ ordinamẽti ponitur ipſum dictum ibi dum dicit..Ayan lo ambos.ꝛ adiectio dicta ponitur ibi dum dicit. por medio ꝛ ſic illa dictio ſeu adiectio. (Por medio) declarat illud dictum. Ayã lo ambos.ꝛ illa adiectio. (por medio) poſita vulgari ſignificat latino ſermone eque ſeu equalis vel pro equalibus portionibus ſi igitur maritus durante matrimonio haberet rei acquiſite dominiũ vxor vero tantummodo durante matrimonio haberet vſum dominij vero minime nõ eẽnt ambob⁹ dicte medietates acquiſite:eq̃liter:imo ĩequaliter.ꝛ nõ por medio.vt dicit. d.l.ꝛ iſtã equalitatẽ voluit. d.l. ordinamẽti
66 ꝛ fori. ¶ Cum leges ꝛ iura faueant ſemper equalitati.vt in.l.prouidendũ.C.de poſtb.ꝛ in.l.ſi cũ dies.§.penul.ff. de arbi.ꝛ ſic volumus dicere.ꝙ marit⁹ ſit oſis cõſtãte matrimonio totius rei p ipſum acquiſite. dico ꝙ illud eſt impropríe:q; eo caſu quo marit⁹ de iure appellat oſis rei ad vxorẽ pertinentis ipſe dicitur improprie dominus. vxor vero ꝓprie domina. ter. eſt no. in.l.ij.§. ſi vir.ff. ad Silley. Nec⁹ obſtat ꝙ poſſet dici id qõ habet marit⁹ cum vxore cõe dicitur ꝓprũ mariti.vt eſt ter.in.l. illud.ff. de ritu nup.ꝛ in.l.ſiquis ſuos.ff.de leg.iij. ꝛ in.l. ſerui electione.§.fi.ff.de leg.j.ꝛ in.l.pupillus.§.fi.ff. de verbo.ſigni.q; ad hoc põt rſideri duob⁹
67 modis. ¶ Primo q; verũ ẽ qõd qõ habeo cũ alio cõe ẽ meũ.hoc ẽ improꝑe.ita no.glo. in.l.id qõ ufm.ff.de regu.iuris.quã refert ꝛ ſeqſ Bal.in.d.l.illud. Sẽdo q; illud ꝙ dicim⁹ ẽ vno codẽ mõ poſſum⁹ dicere de vxore.ſ.ꝙ eo ipſo ꝙ vxor bz rẽ cõez cũ viro dicaꝭ ꝓpria vxoris.nec obſtat etiã ꝙ põt dici ad hoc vt ex cõtractu acq̃raꝭ aliq̃d vxori cõſtãte mrimonio eſt neceſſe ꝙ ipſe emat nomine vxoris ꝛ ipſi vxori ſit res tradita alr ſi marit⁹ emit noie ſuo vl emit noie vxoris ꝛ ipſi marito ſit res tradita non ipſi vxori:imo ipſi viro acquiritur.vt eſt ter. in.l.multum intereſt.C.ſi quis alteri vel ſibi.

¶ Adde. ¶ Roma.l cõſi.cccxj. col.ſi.ver.quo autem ad credita.vbi inquit iſtum ter.ſingu. Didacus Perez.

¶ Quia poſſum⁹ reſpõdere ꝛ dicere ꝙ illud qõ obuenit vxori nõ ꝺbeuenire eidẽ ex cõtractu:imo ex diſpoſitiõe legis cõcedẽtis hãc medietatẽ ꝛ diſpoſitio legis magis equiparaꝭ vltime volũtati q̃ cõtractui.vt no. Bar.poſt gl.in.l.j.C.de biſ q̃b⁹ vt indig.ꝛ in.l.nõ ſolũ.§.morẽ.ff.ꝺ noui opis nũ.ꝛ in. l.in cognitiõe.ff.ad ſilley.ꝛ no.l ti.de pace cõſtã.in ver.in criminalib⁹ in vſi.feu.ꝛ in.l.ꝛ ſi poſt tres.in.viij.col.ff.ſi quis cau.ꝛ arg.ter. in.l.j. C. de ſacro ſan. eccle. ꝛ in.§. diſponat teſtator aũt de nup.colla.iiij. ¶ Et in vltima volũtate trãſferꝛ dominiũ ſine traditione ex miniſterio alteri⁹.ſ. heredis adeuntis. vt in.l.a ticio.ff.ꝺ furtis.ꝛ in.l.j.C.cõmu.de lega.ni mirũ ſi diſpoſitio legis hoc faciat ꝙ licet nõ emat nec⁹ ſibi res empta ſit tradita ex legis diſpoſitiõe poſſit ſibi acq̃ri dominiũ ꝛ ler ſtili.hoc videt ꝓbare.dũ dicit ¶ Si algũo ſeyẽdo caſado cõ ſu muger cõpro alguna beredad o otra coſa:ꝛ ibi dũ dicit. (Maguer la muger ſu meytad) nam ibi dũ dicit (Si algũo cõpro) ꝺmõſtrat qualr vxor nõ emit ẽ ſolus marit⁹ nec⁹ dicit ꝙ vxor ſi fuit traditu de cõſenſu mariti:imo ꝓſupponẽdũ eſt.qõ marito fuit tradita.attamen ibi dicit. ꝙ vxor bz conſtãte mrimonio ſuã medietatẽ dũ dicit. ¶ Alia ſu meytad.facit etiã ꝓ hoc vbũ. Ayã lo.poſitũ i.d.l.fori ꝛ ordinameti.nã iſtud vbũ bſe quotiẽs refert ad pſonã capacẽ vſiij tũc ſignificat vſium. ꝛ qñ refert ad pſonã in pacẽ vſiij capacẽ tñ detẽtatiõis tũc ſolũ detẽtationẽ ſignificat.ter ẽ no. in.l.ſtipulatio iſta.§.bij q̃ ſunt.ver. bſe duplicit.ff.de verb.obli. ¶ Pro quo ẽ ter.in. l.bſe duob⁹ modis.ff.ꝺ vbo.ſig. Iſtꝺ verbũ (ayã lo) poſitũ i.d.legib⁹ refert nõ ſolũ ad maritũ dominij . capacẽ ſz etiã ad vxorẽ q̃ eodẽ mõ eſt capax vſiij qõ põt bſe in alijs

rebus que non ſunt in dote cõſtitute. vt in.l. hac lege.C.de pactis conuen.ꝛ in.l.ego.§.dotis.ff.de iure do.nimirũ ſi poſſit eſſe domina vxor dicte medietatis conſtante matrimonio quemadmodũ maritus eſt dominus alterius medietatis eodẽ matrimonio conſtante probo alio modo.ſ.ꝙ vxor dicitur domina conſtante matrimonio hoc modo ꝙ poteſt fieri per pactum ſeu hominem poteſt fieri per legem.tert.eſt in.l.vt ea.ff.de legi.ꝛ in.l. nõ impoſſibile.ꝛ ibi Bar.ꝛ Bal.ff.de pactis.ꝛ in. l.fina.ꝛ ibi Sali.C.de fideiuſſo.ꝛ no. glo. in. l.non ſolũ.§.morte.ꝛ ibi Bal. ff. de no.openũ.ꝛ in rubri.C.de decre. decuri.ꝛ ibi Bar.

72 ¶ Sed ſic eſt ꝙ ſi maritus donauit vxori cõſtante matrimonio in illis caſibus in quibus valet donatio quoſ ponit glo.in.l.ſi quidem. C.de dona.inter virum ꝛ vxo.recte tranſfertur in vxorem dominiũ.ꝛ ſic eſt domina conſtante matrimonio.vt eſt ter.in.l.ſi eum.§.fina.ff.de dona.inter vi.ꝛ vxo.ꝛ nota.glo.quã ibi ſequitur Salice.in.l.Ariſto.C.eo.titu.ergo eodem modo quando aliquid donatur a lege vxori conſtante matrimonio illius donationis debet tranſferri dominiũ in vxorẽ.ꝛ ſic ꝙ vxor ſit domina conſtãte matrimonio nã ſi poteſt pactum hoc facere.ſ.donatio vel bomo.ſ.maritus eodem modo poſſit hoc facere ler que hoc donauit vxori. nam alꝭ tantũ fuiſſet mariti.vt in.l.multũ intereſt. C. ſi qs alte.vel ſibi.ꝛ ꝙ vxori hoc caſu dicatur a le-
73 ge donatum. ¶ Probatur per id quod ponit Bal.in.l.fina.in fi.C. de bon.mater.vbi ipſe dicit.ꝙ lucra que veniunt alteri coniugi durante matrimonio ex aliquo ſtatuto dicuntur prouenire ab ipſa lege non ab altero coniuge.quod eſt notandũ.ꝛ ꝙ obuenit vxori conſtante matrimonio ex legis promiſſione. licet occaſiõe mariti acquiratur vxori incontinenti quo ad dominiũ.probatur a parte in.l.ſi ſponſus.§.ſi maritus.ibi vel abinteſtato beres futura.ff.de dona.inter vi.ꝛ vxo. vbi dicit ter.ꝙ ſi marit⁹ beres inſtitut⁹ ab eo cui vxor ſua erat futura beres ab inteſtato marit⁹ cauſa faciẽde donationis vxori repudiauit hereditatem talis donatio valebit ſi valet cõſtante matrimonio:ergo acquiritur vxori in continenti dominiũ.no.gloſ. in.l.ſi quidem.C.de dona inter virum ꝛ vxo. nã in dicto. §. ſi maritus vxori venit hereditas ex lege:quia ſuccedebat ab inteſtato. vt eſt ter. in.l.iij.§.de illo.ff.pro ſoc.ꝛ ſic ex legis diſpoſitione ꝛ venit occaſione mariti:quia ſi maritus non repudiaſſet non veniſſet ad vxorem quia q̃diu eſt locus cauſe teſtati ceſſat cauſa inteſtati.vt in.l.q̃diu.de acqui.here.attamen licet veniat ex occaſiõe mariti eoipſo ꝙ venit legis proniſione nihilominus acquiritur vxori incontinenti dominium. ¶ Pro 74
quo ꝛ in argumentum facit ter.l.profecticia. §.ſi pater.ff.de iure doti.vbi dicit ter.ꝙ ſi pater eſt beres inſtitutus.ꝛ repudiat hereditatem vt cauſa dotis conſtituende vt ad generum ſubſtitutum veniat ꝙ non eſt dos profecticia.ꝛ ꝙ vxori acquiratur dominiũ rei empte per maritum ꝛ ſibi ſoli tradite ꝛ non vxori.probatur ſic maritus in rebus extra dotẽ conſtitutis ꝛ ad vxorem pertinentibus.marit⁹ eſt ꝓcurator.vt in.l.marit⁹.de ꝓcurato. ꝛ quotiẽs ꝓcurator ſol⁹ emit ꝛ ſibi ſoli ſit res tradita tũc dño acquirit dñiũ ꝛ poſſeſſio.l.illico eſt dominus.vt eſt ter.in.l.j.C.per quas p ſo.nobi.acqui.ꝛ in.l.per procuratorem.C.de acquiren.poſſe. probatur etiam ꝙ durante matrimonio vxor ſit domina.hoc modo certum eſt ꝙ licet in bonis mariti durante matrimonio vxor non habet cõmunionẽ. ꝛ ecõtra.attamen pecunia ſeu fructus obtẽtus durãte matrimonio de dictis rebus modo ſint ꝓprie mariti modo vxoris ſunt cõmunes. vt eſt ter.in.l.Si eſtãdo el marido con la mu- Lex regni.
ger in tit.delas labores ꝛ particiones qui eſt titu.iiij.in.iij.lib.legum fori.ꝛ ſic aliqua res ematur ſeu acquiratur de dicta pecunia talis res eſt amborum cõmunis conſtante matrimonio.ter.eſt in.c.conſtitutus. ibi dum dicit ter. quaſdã poſſeſſiões vtrisq; cõmunes. ꝺ in integrum reſti.ꝛ in.c.ſignificauit.ibi dum dicit ter. que olim cõmuniter habuerunt. de dona.inter virum ꝛ vxo.ponderó ter. i.d.c. ſignificauit.dñ dicit loquitur de viro ꝛ vxore.ꝛ eſt pecunia amborũ fuit res acquiſita cõſtãte mrimonio.ꝛ dicit ter. ꝙ eodẽ mrimõio nõſtãte fuit ãborũ cõis.nõ ſolũ ſoluto mrimõio ꝛ ſic conſtãte matrimonio dicit ibi ter. ſunt cõmunia. Unum tamen eſt ꝙ ſunt diuidenda ſoluto matrimonio. ¶ Nec⁹ obſtat 75
ter.in.l.quintus.ff.de dona.inter virũ ꝛ vxo. ꝛ in.l etiam.C.eo.titu. vbi dicũt iura ꝙ omnia acquiſita conſtante matrimonio etiam ſi vxor acquirat preſumuntur acquiſita de pecunia mariti.ꝛ ſic erunt ꝓpria mariti.vt in dicta.l. Si eſtando el marido con la muger. nota de ci fronem quia ad hoc poteſt reſponderi ꝛ ſic dici ꝙ ea que dixi habẽt locũ in duobus caſibus. non tamen intertio. Primus eſt quando conſtat ꝙ res eſt acquiſita ꝺ pecunia vtriuſq; per.ꝺ. c.conſtitutus.ꝛ.c.ſignificauit. ¶ Secũdus 76

Universidad de Salamanca. BGH

est quādo sumus in dubio.s.an sit empta de
pecunia viri vel ex pecunia vxoris.nam tunc
in dubio presumitur hodie res acquisita ex
pecunia vtriusq;.ꝛ sic ex pecunia obtēta du
rante matrimonio.ꝛ hoc per legem stili que
dicit ꝙ omnia presumuntur acquisita durā
te matrimōio nisi vnusquisq; probet ꝙ suū ē.
77 ¶ Tertius casus est.s.quando probat ma-
ritus. ꝙ d pecunia sua propria rem acquisi
uit:quia tunc talis res non erit nisi propria
mariti.vt est tex.cum.glo.in.l.j.ꝛ in.l.cū pro
Lex regni. priam.C.si quis alteri vel sibi.ꝛ no.in.l.j.foro
legum ti.delas ganācias.ꝛ in dicta.l. Si estā
do el marido con la muger.ꝛ ꝙ dicatur dsta
constante matrimonio.sic probatur.res non
debet diuerso iure censeri.vt in.l.cū qui edes.
ff.de vsuca.sed sic est ꝙ si constāte matrimo
nio rei acquisite maritus fuisset dominus. et
vxor non diceremus ꝙ eadem res diuerso iu
re censebatur. ¶ Uno modo quo ad domi-
niū respectu mariti. ¶ Alio modo quo ad
vxorem respectu solius cōmoditatis.ꝙ iura
noluerunt dum dicūt.Y yan los ambos por
medio.finaliter pro hac conclusione quā ha-
beo pro veritate.ego allego expressam deter
minationem Bal.hoc tenentis in consiliis
suis.consilio.ciij.incipienti.In christi nomi-
ne statuto ter gest cauetur.quod est numer.
cccxxv.in secūdo volumine cōsilio.ibi ex quo
iam est ei ius dominij quesitū vbi ipse tenet
ꝙ si durante matrimonio aliqua bona sint
obtenta medietas in continenti durante ma
matrimonio eidem vxori est quesita si forte
statuto caueatur ꝙ talia bona sint commu-
78 nia. ¶ Sexto facit ꝓ hoc tex.in.l.si quis post
hac. C. de bonis damna.in princ.ꝛ tex.in.l.
res que.C.de dona.inter virū ꝛ vxor.vbi di-
cunt iura.ꝙ bonis viri publicatis vxor debet
habere res proprias quocunq; titulo sibi que
sitas.modo sint sibi in testamento relicte.mo
do quia sunt sibi date in dotem modo quo-
cūq; alio titulo sibi obueniant.s.titulo socie-
tatis.nam attento iure cōmuni ꝛ lege regia
seu fori hec bona equiparantur.s. dos ꝛ que
cunq; alia bona vxori obuenientia.modo ex
cōtractu.ꝛ medietas horum bonorū que ob-
tenta fuerunt durante matrimonio ꝛ cū dos
debeat vxori restitui de quo nemini dubiū est
eodem modo veniunt alia bona ipsi vxori re
stituenda inter que connumeratur medietas
lucrorum.cum vna determinatio respiciens
plura determinabilia debet pariformiter ea
determinare.vt in.l.iam hoc iure.ff.de vulg.
ꝛ pupil.substi.ꝛ in.l.si heres.C.de impube.ꝛ

alijs substi.preemaxime quia.d.l. si quis post
hac.dicit de rebus quocunq; titulo quesitis Quecūq; dictio q̄d cōprehendat.
nam dictio quecūq; significat omnē modum
ꝛ viam acquirendi.vt no.per docto.in.l.fin.
super glo.fi.C.de ordi.iudi.ꝛ dicte leges res
que ꝛ.l. si quis post hac.vnū tantūmodo ca
sum excipiūt.s.quādo marit⁹ donauit vxori
constante matrimonio post cōmissum capi-
le crimen quo casu talis donatio non firma-
bitur morte in ceteris casibus in quibus vxo
ri aliquo titulo bona acquirantur videtur p
mitti vxori sibi retinere.vel prosequi arg.tex.
in.l.cum ita legatum.ibi que ticio nubere ꝛc.
ff.de condi.ꝛ demon.propterea exceptio fir-
mat regulam in suo esse.vt in.l.quesitum.§.
deniq;.ꝛ Bar.ibi.ff. de fundo instru. ꝛ in.l.
nam ꝙ liquide.in fin.ff.de penu.lega. ꝛ in.l.
legata inutiliter.in prin.ꝛ ibi Bar.ff.de leg.
j. cū ergo dicte leges excipiant vnum tantū
modo casum.s.in donatione firmant regulā
in suo esse que regula est ꝙ regulariter pre-
ter dictū casum donationis vxor debeat ha-
bere omnia bona quocūq; titulo sibi quesita
vt superius dictū est.ꝛ ꝙ illa lex. si quis post
hac.in illa parte quocūq; titulo intelligatur
de acq̄sitis lucris durāte mřimonio ꝓbatur
a perte. in.l.j.ꝛ ibi Bal. C. de bonisq; liber.
vbi dicit tex.ꝙ bona aduenticia acquirātur
sed quo ad viusfructum. idē dicit ibi text⁹ in
alijs bonis quocunq; titulo quesitis.ꝛ expo
nuntur illa verba de lucris matrimonialib⁹.
¶ Septimo facit pro hoc.nam de iure ha- 79
mus ꝙ propter delictum mariti in vno tan
tūmodo casu vxor puetur sua dote.vt dicit
tex.in.l.fina.C.de primi.lib.xij.qui casus est
propter malam administrationē primipila-
rem ipsius mariti.nam in dict.l.final.dicitur
ꝙ propter talem administrationem.ꝛ in illo
casu sola dos vxoris publicatur dictio enim
solus sola solum est exclusiuum non expres- Dictio sol⁹
sorum.vt in.l.hijs solis.C.de reuoca. dona.
et nota Baldus.in.l.j.in.j.opposit. C.de bo
no.possessio. contra tab.ꝛ non significat plu
ralitatem imo vnitatem. ꝛ sic cum illo casu
veniat tantūmodo dos confiscanda ergo in
alijs non confiscabitur.vt dicta.l.cum ita le-
gatum.ꝛ est text.expressus in. c. decreuit. de
here.lib.vj.ꝛ per consequens neq; alia bona
que a's vxori veniebant restituenda cum ra
tio illius capituli vendicet sibi locum.nō so-
lū in dote verū etiam in alijs bonis que ad
ipsam vxorē pertinerent si delictū per mari-
tum non esset cōmissum cū ibi dicat tex. ꝙ si
mulier non fuit causa delicti dotē suam non

amittat. que ratio ignorantie vēdicat sibi lo
cum etiam in alijs lucris que naturam ipsi⁹
80 dotis videntur quodāmodo sequi. ¶ Octa
uo pro hac parte facit. nam cum hec questio
est dubia in iure propter ea que dicta fuerūt
in prima parte negatiua. ꝛ sic sit dubia que-
stio inter fiscum ꝛ priuatū in dubio venit in-
terpretanda ꝛ decidenda contra fiscum.

¶ Additio. Pro singulari cō firmatione huius regule vltra Seg.
hic adde Mathesilan. in singular.lxxij.nota
vnam regulam mirabilem. Jas. in.l.de die.
col.fi.ff.qui satisd.cogā.ꝛ in.l.i.nu.xxxvij.et
ibi Rip.col.iij.ff.solu.ma.Lu.gomesij.in.§.
superest.nu.xix.insti.de actio.Mathe.ab afli
ctis.in cōsti. Neapolit.lib.iij. Rubr.viij.nu.
xx. Joan.neuiz.in silua nup.lib.vj.nu.xlvij.
Hierony.cagno.in.l.diē fūcto.nu.clxiij.ff.de
offi.assesso.Ferdi.gomecij.in.l.ij. Tauri.nu.
lxviij.singulariter declarat Andre.alcia. in
libro.viij.iuris parergon.c.vj.ꝛ in trac.pre-
sumptio.regul.iij.presumptio.xlj. Di. Pe.
¶ Et in dubia questione non delinquet iu-
dex in dubio contra fiscum iudicando. et sic
atribuendo vxori dictam medietatem lucro
rū.ꝛ pro hoc est tex.singularis in.l.nō puto.
ff.de iure fisci.iuncta sua glo.vbi dicit tex.nō
puto delinquere eum qui in dubijs questioni
bus cōtra fiscū facile respōdit: ꝛ dicit ibi glo.
possit etiā intelligi hec lex in iudice ꝛ doctore
qui ꝛ ipsi interp̄tanť.vt i.l.nā vt ait.ff.d legi.
ꝛ senatuscōsul. ꝛ p p̄dictā legē iūcta sua glo.
dicit ibi not. Alex.de imo.notate istum text.
cum glo. no. ꝙ lꝫ fisc⁹ cōsueuerit hr̄e multa
puilegia.de quib⁹ p Bald.in.l.j.C.de here.
vel actio.vēdi. ¶ Tamen in dubijs potius
est iudicandum contra fiscum quam pro eo
siue sit dubiū de iure propter opiniones do-
ctorum siue occurrat dubium:quia duo iu-
dices ordinarij ferunt sententias contrarias
siue sit dubium in probationibus:quia fiscus
ꝛ aduersarius cōtraria probauerūt ꝛ proba
tiones sūt pares. Neq; obstat tex.i.l.vnica.
§.fi.C.d cadu.tollē.ꝛ in.l.auferť.§.fisc⁹.ff.de
iure fisci. vbi dicunt iura ꝙ in dubijs causis
iudex dꝫ ꝓ fisco ꝛ nō cōtra eū iudicare:quia
illud est intelligēdū vex̄ qn fisc⁹ agit de dāno
euitādo. vt qꝛ venit ex cōtractu suo vel illi⁹
cui successit: qꝛ cū hoc casu agat de dāno vi-
81 tādo magis ē fauorabilis q̄ priuat⁹. ¶ Et in
hoc casu venit notanť limitāda.d.l.nō puto.
sed in casu nr̄o fisc⁹ agit de lucro captādo et
sic venit ex mera causa lucratiua. eo ipso qꝛ

venit ad dicta bona ꝓpter delictū cōmissum
p maritū.vt ē text.in.l.j.§.cū bona.ff.de iure
fisci.quā allegat Bal. hoc tenēdo in.l.execu
torē.in.xij.co.ver.quero an fisc⁹.C.d execu.
rei iudi.ꝛ tꝫ Sali.i.l.pe.i vers.q̄ro an credi- 82
tores.C.q̄ boni.ce.pos. ¶ Nā si alio mō ve-
niret fisc⁹ ex cā mere lucratiua vt ꝓpť aliquē
indignū qm̄ q̄libet reputať dignus vt in.l.cū
quidā.ff.d le.ij.ꝛ sic intelligiť.d.l.nō puto.et
ꝙ ita intelliganť dicta iura.tꝫ Ange.d are.
in.§.fi.insti.quib⁹ modis testa.infirmē.ꝛ no.
Bal.in.l.dotis.C.d iure doti.ꝛ tꝫ Bal.in.l.
j.C.d iure fisci lib.x.ꝛ sequiť Alex.d imo.in.
l.non puto. Hoc idē tenet ip̄e Alex.in.l.j.in
prin.ij.col.ff.solut.matrimo.ꝛ omnino vide
Alex.in.d.colu.per totam cā.vbi ponit aliq̄
p quā danť vt ergo ista q̄ hic dicunť. ¶ Re 83
stat nūc respōdere ad fundamēta q̄ pro con Responsiones ad obiecta proprio ri pte adducta.
traria pte negatiua fuerūt adducta ꝙ diffi-
cilius ꝛ durius videtur. et primo ad primū.
¶ Dico ꝙ nō obstat tex.in.l.cotē ferro.in.
§.dominus.ff.de publi. Nā ad illū possum⁹
duobus modis respōdere. ¶ Primo sic qꝛ
ibi propterea cōfiscatis mercibus prohibitis
portari cōfiscatur ꝛ ipsa nauis.vel si aliquis
portat res licitas ꝛ tali mō portat vt defrau-
det gabellā.nō solum confiscantur dicte res
verum etiā animal quo portabātur. quia di
cta nauis seu dictū animal coadiuuāt ad di
ctas res illicitas trāsuehēdas seu licitas trās
portandas ꝛ dant causam fraudandi gabel-
lā.ꝛ sic ratione illi⁹ fraudis.que oīa dicūtur
coadiuuare ad hoc vt defraudeť gabella seu
lex prohibitiua veniunt omnia cōfiscāda et
sic intelligēd⁹ ē.d.§. dn̄s. sꝫ in nr̄o casu pars
bonorū nō sic dedit causam neq; iuuamē seu
occasionē delicto cōmittēdo.quia si maritus
cōmisit delictū heretice prauitatis illud non
fecit causa lucri sibi faciendi respectu rerum
sed respectu cuiusdā praue credulitatis quā
corde suo retinebat.ꝛ sic sua malicia ꝛ dolus
noceat sibi ꝛ sue parti bonorum non autem
vxori nec sue medietati quam i dictis bonis
habet. ¶ Uel pōt alio ꝛ scđo modo respōde 84
ri ad.d.§.dn̄s.qꝛ ideo nō solū cōfiscatur mer
ces.vex̄ etiā ip̄a nauis:qꝛ cuius erāt merces
erat ꝛ ip̄a nauis. ꝛ ꝓpter suū delictū veniūt
omnia supradicta cōfiscanda. nā si nauis nō
pertineret ad eū imo ad aliū nauis illa non
confiscareť.vt dicit text.in.§. dn̄s. sic ergo in
nr̄o casu ꝓpter delictū mariti cōfiscanť ea q̄
sua sunt non tamen que ad alium pertinent.
s.ad vxorē ignorantem cū in casu in quo ma
le maritus administrat. vt est in casu in quo

Universidad de Salamanca. BGH

cõmissit delictum non habet partem in dicta medietate bonorũ quia ipsa acquiritur vxori. vt inferius latius apparebit. ꝛ de materia ꝛ intellectu eorũ q̃ hic dicta sunt. vide Bal. in l. cum proponas. C. de nau. feno. ꝛ ℔Pau. de cast. in victo. §. dominus. ¶ Secundo dicto non obstare ea que dicta fuerunt in secũdo contrario pro hac parte negatiua adducto vbi fuit dictum ꝙ quemadmodũ dicim⁹ ꝙ donatio facta vxori per virũ durãte matrimonio non confirmatur morte imo confiscatur si fuit facta post contractum capitale crimẽ per. l. si quis post hac. cum similib⁹ ibi allegatis. C. de bo. damn. sic dicamus in nr̃o casu presenti. ꝙ ita demum vxor habeat partem illis bonis quesitis durante matrimonio si dicta bona fuerunt questa per maritũ anteq̃ cõmisisset delictum hereticę prauitatis ꝛ non alꝫ. nam dico ꝙ dicta iura loquuntur de donatione in qua maritus in vxorem suam contulit meram liberalitatẽ cũ donatio sit mera liberalitas. vt in. l. j. in prin. ff. de donatio. quę nullo iure cogente fit. vt in. l. donatio. eodẽ titulo. ꝛ dicitur facta supradicta donatio. in premiũ pudicitie. vt notat Bal. in l. res que. C. de dona. inter virũ ꝛ vxo. nos vero non loquimur in donatione quam maritus facit vxori. ¶ Imo lex hoc concessit vxori cum ipsa lex dicat ꝙ de bonis durante matrimonio acquisitis vxor habeat medietatẽ illud videtur obuenire vxori ex quodã iuris ministerio. non autẽ ex mera liberalitate ipsius viri vt est ter. no. in. l. iiij. ff. de inter. ꝛ relega. ꝛ in. l. fin. ꝛ ibi Bal. C. de bonis mater. vbi ipse sic ait. Nota ex hac lege ꝙ lucra que vir lucratur ex forma statuti municipalis ex tantibus filiis vel non extantibus per secundas nuptias non perdit: quia non cõsequitur hoc ab vxore sed legis priuidẽtia. tenemẽti ber sunt verba Bald. in dicta. l. finali.

¶ Adde. ¶ Pro ista opiniõe bal. l. xiiij. incipien. mandamos. in. ll. Tauri. de iure tamen communi vide Deci. in consi. cccli. col. iiij. versi. his tamen ꝛ similibus. num. vij. Joan. lup. in repe. Rubri. de dona. inter virum ꝛ vxo. §. l. num. xxxv. singulariter per Francis. Crement. in sing. clxxij. consului pridie. Andre. alcia. in lib. j. de verb. significa. nume. xxxiiij. Didacus ℔Perez.

¶ Facit etiã pro hoc quia lucra alicui obuenientia ex dispositione legali penes eũ remanẽt licet tota vniuersitas hereditatis illi⁹ cui⁹ occasiõe sibi obuenerint dicta bona trãseat ad aliũ. ter. est nota. in. l. si quis priuatis. §. illud. ver. tollendi vero licentiam. C. de secũd. nupti. sic dico cũ lege regia seu fori vxor lucratur dictam medietatem bonorũ nõ videtur illud a marito suo habere imo ex ipsa iuris prouidẽtia. ꝛ in dicta. l. iij. dicitur ꝙ qñ propter aliquod debitũ bona alicuius sunt publicata. bona que alꝫ erant ventura ad filios iure successionis auferuntur eis ꝛ applicantur fisco propter dictum delictũ sed bona que alꝫ erant vẽtura ad filios vt ad filios nõ tamẽ vt ad heredes nihilominus possunt penes filios remanere bonis paternis confiscatis. quia primo casu quando bona ventura ad filios iure hereditario dicerentur venire ad ipsos filios ab ipso patre ꝛ ipsius occasione ꝛ propterea priuantur eisdẽ bonis que fisco applicãtur cum pater suis bonis propter suum delictum priuatur. ¶ Secundo tamẽ casu quando bona delicto non cõmisso erãt ventura ad filios vt ad filios sine eo quod fuissent heredes filij non dicũtur habere illa bona a suo patre. ex quo infert notabiliter Bar. in dicta. l. iij. in fi. quam legit cũ prima illius tituli. ꝙ si pater accepit emphiteosim ab ecclesia pro se suisq̃ filijs suisq̃ nepotib⁹ ꝙ quantũcunq̃ pater cõmittat delictũ propter quod bona sua veniunt cõfiscanda. nõ propterea dicta emphiteosis dicitur trãsire in fiscum imo penes filios dicitur remanere cum illa non veniat ad filios vt ad heredes. nã sine eo ꝙ sint heredes possunt in ea succedere imo venit ad filios vt ad filios sic vt ad extrancos ergo licet non sint heredes patris propter dictum delictum. ꝛ sic priuet eos fiscus nihilominus veniant ad dictam emphiteosim cũ tanq̃ extranei possint sine heredi tate paterna succedere in dicta emphiteosi ꝙ illam non dicuntur habere a patre suo imo ab ipsa ecclesia vt tenuit notanter ꝛ expressi⁹ Bart. in. l. mortis causa capitur. in fi. prin. ff. de don. causa mor. ¶ Sic ergo in casu nostro. cum vxor non veniat ad dictam medietatem bonorum iure hereditario marito suo succedẽdo imo tanq̃ extraneo cum nõ a marito suo imo ab ipsa lege dicatur dicta bona habere. vt dictum est publicatis bonis maritalibus non publicabitur dicta medietas bonorum. de hoc in questione. ſ. de emphiteosi. ſ. quãdo bonis publicatis paternis sit penes filios remansura vel quando non. vel si filij seu nepotes non sunt instituti vel sint exheredati seu instituti. ꝛ repudiauerunt hereditatem si possunt ad eam venire. remitto me

ad ea que trahuntur per Bart. ꝛ ℔Paul. de cast. ꝛ Alexan. de imo. in. l. si finita. §. si. ð vectigalibus. ff. de damno infec. ꝛ per Salice. in l. si qs post hac. C. de boni. dã. ꝛ p gl. ꝛ Bal. in. c. j. ãn agna. vel filiꝰ in vſi. feu. ꝛ per glo. ꝛ Bal. ꝛ modernos in. l. ẽt. in pn̄. ff. solu. mr̃i. ꝛ p Salice. in. l. ij. C. de iur. emphi. ꝛ p Bar. ꝛ Joa. de imo. in. l. ꝙ dicitur. ff. de ob. obli. ꝛ p Bart. ꝛ alios in. l. si non sortem. §. libertus. in vltima col. ff. de condi. indebi. ꝛ per Bar. Bald. Ange. ꝛ alios in. l. si tibi. §. pactus. ff. de pactis. ꝛ in. l. Gallus. §. j. ff. de libe. ꝛ postbu. ꝛ in. l. vt iurisiurãdi. §. si liberi. ff. ð ope. liber. ꝛ per Bal. ꝛ Imo. in. l. filio quem pater. ff. de lega. j. ꝛ per Bald. in authẽ. vnde si parens. C. de inoffi. testamen ꝛ per ℔Pau. de cast. in. l. si post mortem. in prin. ff. de lega. j. ꝛ per Bart. in. l. item videndũ. §. fin. ff. de peti. here. ꝛ per Ange. ꝛ Joa. de imol. in. l. Bayus. ff. solu. matri. ꝛ per Specu. in tit. de feu. §. sed quoniam vbi Joan. andre. in additiõe que incipit directe. ꝛ Bal. in aut. si quis ruinas. C. de sacro sanct. eccle. ꝛ per Bal. in. l. liberti. C. de ope. liber. redeundo igitur ad ꝓpositum dico ꝙ vxor in dictis bonis non dicitur a marito suo habere donationẽ constante matrimonio: imo ad suum debitum venire. cum illa donatio que fit vxori sit vt dixi
90 in premium sue pudicitie. ¶ Ista tamẽ medietas attribuitur vxori in premium sui laboris ꝛ solicitudinis quam habet. ꝛ patitur tam in liberis procreandis cõ in adiuuando maritum suum ad sustentanda onera matrimonij. ꝛ ꝙ non consistat donatio in bijs lucris. patet quia vxor constante matrimonio non habet in dicta donatione dominiũ. vt patet in. l. donationes. C. de do. inter virũ ꝛ vxo. sed in bijs lucris bene hz. nõ solũ dominiũ sed etiã possessionẽ. vt in. l. j. §. fin. cũ legibus seqñtibus. ff. pro socio. vt plene de hoc fuit dictũ. Et in secundo fundamento principali pro parte affirmatiua aducto. Nec obstat qð dictum fuit in secundo contrario ꝙ quemadmodũ non habet vxor actionem contra suũ maritum per quam cõpellat eum effectuare suam donationẽ cõstãte matrimonio. ita eo dẽ modo vxor nõ habet cõtra suũ maritum actionẽ ad dicta bona cũ sint socij. vt in. l. tãdiu. C. pro soci. ad hoc possumus respondere: quia cum maritus tanq̃ socius aliqua acquirit mediante ipsa societate incontinẽti eidem vxori est ipso iure acquisitum dominiũ pro medietate. vt supra dictum est. cũ enim hoc habeat a lege non necessitatur actionem intentare. ¶ Cũ frustra quis legis auxiliũ 91
inuocat quod iã lege concessum est sibi. vt in. l. iij. in princi. C. de episco. audi. ꝛ in. l. cũ interdũ. C. arbi. tu. ꝛ in. l. q̃ sub cõdi. §. fi. ff. ð cõdi. insti. et in. l. in cause. in pn̄. ff. de mino. ꝛ in. l. si qsi. in princi. ff. de lega. j. ꝛ in. l. j. in fine. ff. ad mũni. ꝛ in. l. j. §. rescripto. ff. vt lega. nomi. ca. ꝛ in. l. vnica. C. de thesauris. libro. xij. premari me: quia ad cõpellendũ maritum secũ communicare bene habet vxor actionẽ pro socio vt in. l. iij. ff. pro socio. ꝛ notat glo. in. l. cõdiu. in fine. ¶ Tertio renẽndo istam partem se- 92
cundã affirmatiuã pro veritate dico non obstare ea que dicta fuerunt in tertio contrario pro prima parte negatiua adducto vbi dicebatur. ꝙ iura que dicunt ꝙ lucra obtẽta durante matrimonio cõmuniter sunt diuidẽda inter virum ꝛ vxorẽ sunt intelligenda quãdo inter tales personas de iure poterat cõstare matrimoniũ. sed sic est ꝙ inter christianã mulierem ꝛ hominem infidelẽ. ſ. hereticũ nõ potest consistere matrimonium.

¶ Add. ¶ ꝙ imo matrimonium stat. tamen si alter ex cõiugibus in heresim labat separari põt mr̃imoniũ quo ad thorũ. c. ij. de diuor. c. fin. de conuersi. coniuga. Magister. in. iiij. lib. sentẽti. distincti. xxxix. litera. c. Ange. in summa. verb. matrimonium. in. iiij. in princi. ꝛ Silvest. in verbo. diuortium. q. vj. ꝛ Gundisalus de villadiego. in tracta. contra hereticam prauitatẽ. q. xv. nu. x. doct. Dida. couarruuias. in suo epitome super. iiij. decreta. ij. parte. c. vij. §. v. nu. iij. et. in. l. ij. titu. x. part. iiij. Didacus ℔Perez. Lex regia.

¶ Et in dicto tertio cotrario plenius dictũ est: ergo ꝛc. nam ad hoc respondetur imo inter vxorẽ christianam ꝛ maritũ qui tempore contracti matrimonij fuerat eodem modo christianus. licet postea committat crimẽ heretice prauitatis cõsistit verũ ꝛ ratũ mr̃imoniũ. vt est ter. in. c. quãto. ꝛ in. c. gaudem⁹. extra ð diuor. nã inter omnimodo infideles ẽ verũ matrimonium. licet nõ sit ratũ. ¶ Unde 93
illud Augustini. Non est ratum coniugium quod sine deo est. negat coniugium verũ inter infideles esse. coniugium enim aliud est legittimum ꝛ non ratum aliud ratum ꝛ non legittimũ. aliud legittimum ꝛ non ratum legittimũ coniugiũ est ꝙ legali institutione vel ꝓuincie moribus contrahitur hoc inter infideles ratũ nõ est: quia non est firmũ ꝛ ideo viũ labile coniugiũ eorum dato enim libello repudij licet eis recedere abinuicem ꝛ alij copu

Universidad de Salamanca. BGH

lari legefori ⁊ non l. poliquam non sequun
94 tur. ¶ Inter fideles vero verum ⁊ ratũ cõ-
iugiũ est: quia coniugia semel initiata ⁊ com
pleta inter eos vlterius non possunt solui bo
rũ quedã sunt legittima veluti cũ vxor a pa
rentibus traditur ab sponso dotatur a sacer
dote benedicitur. ⁊ hec talia coniugia legitti
ma ⁊ rata appellatur illorũ vero coniugia q̃
contentis omnibus illis solemnitatibus solo
affectu aliquam sibi in coniugem copulãt bu
iusmodi coniugium non legittimũ sed ra-
95 tũ tãtũmodo esse creditur. ¶ Hec sunt ver
ba formalia ter. in. c. si quis iudaice. §. itẽ illõ
Augustini. xxviij. q. j. sic inter omnimodo in
fideles: licet possit esse verum ⁊ legittimũ ma
trimoniũ. nõ tamẽ est ratum inter fideles ve
ro potest esse legittimũ verum ⁊ ratũ matri
moniũ. ⁊ eodem modo inter fidelem scilicet
vxorẽ christianã ⁊ non fidelem videlicet here
ticũ virũ erit eodẽ modo: ⁊ potest esse verum
matrimoniũ legittimũ ⁊ ad huc ratũ. vt su-
97 pra dictũ est. ¶ Sed per predicta non rema
net solutũ supradictũ cõtrariũ vbi dictũ est
q̃ inter infidelẽ ⁊ fidelẽ non potest consiste-
re matrimoniũ. vt dicũt iura in tertio funda
mento supra posito pro parte negatiua. sed
dico q̃ potest hoc modo solui quotiẽs est ali
quis christianus ⁊ vult contrahere cũ iudea
vel econtra. vel christianus cũ sarracena vel
econtra. tunc est prohibitum matrimoniũ. ⁊
ita intelligantur dicta iura. sed quando a pri
cipio ambo erant christiani ⁊ vnus ipsorum
labat in heresim inter istos tales bene est ma
trimoniũ ⁊ tale q̃ non solum sit verum: sed
etiã ratũ ⁊ legittimũ. ita tenet domin⁹ Ab-
bas in dicto. c. quanto. ⁊ sic intelligit ibi ipse
ter. in. c. caue. xxviij. questio. j. ⁊ ad huc repe
rimus q̃ licet hereticus prohibetur contra-
here matrimoniũ cum christiana. tamẽ si cõ
traxerit tenet tale matrimonium vt est glo.
ordinaria in. c. non oportet. eadem causa et
questione. ⁊ pro hoc videtur ter. qui hoc pro
bat in. c. decreuit. de here. libro. vj.

Adde. ¶ q̃ si hereticus erat an-
te baptizatus tenet ma-
trimonium. secundũ cõ
munem opinionem relatam a ℣ Panormi. et
℣ Prepos. Alexandri. col. iij. nume. vj. in. c. fi-
na. de condi. appposi. vbi est glo. contraria.
Didacus ℣ Perez Salmantinus.

97 ¶ Cum ergo inter iam dictas personas sci
licet christianam ⁊ hereticum est verũ mari-
tum quemadmodũ inter vxorẽ ⁊ virũ christ-
ianos nimirum q̃ eodem modo inter vxo-
rem christianam ⁊ fiscum succedentẽ marito
hereticho propter crimen hereticę pranitatis
dicta lucra equaliter diuidantur quẽadmo-
dum diuiderentur inter vxorem christianã ⁊
successores sui mariti codẽ modo christiani
cum fiscus sit successor ipsius mariti propter
dictum delictum. vt in. l. ij. C. ad. l. Julia. de
vi. pu. vel pri. ⁊ no. gl. not. in. l. inter eos. §. fi.
de fideiusso. ⁊ posito casu negato q̃ non fuis
set verum matrimonium inter vxorẽ christia
nam ⁊ virũ hereticum ad minus putatiuũ ⁊ Nota.
iura dicentia. q̃ lucra obtenta durante ma-
trimonio diuidantur inter virũ ⁊ vxorẽ. non
solum habẽt locum in matrimonio vero: ꝛ
etiã in matrimonio putatiuo. secundũ q̃ te-
net dñs Abbas notanter in expresso. in. c. ij.
extra de donatio. inter virum ⁊ vxorẽ. Hinc
etiã reperimus q̃ priuilegia que habet vxor
vera in dote de quibus tractat Barth. ⁊ alij
in. l. j. ff. solu. matrimo. dicitur etiam ipsa ha
bere si matrimonium non est verũ sed etiam
putatiuũ. vt in. l. si cum dotẽ. §. fina. codẽ tit.
¶ Et hoc etiam infertur q̃ si ex forma sta
tuti caueatur q̃ instrumenta habeãt execu
tionẽ paratã vt sunt hodie omnia fere instru
menta q̃ non solum habebit executionẽ pa
ratam instrumentum dotis vere sed etiã do
tis putatiue. ita tenet notanter Bal. quem
ibi sequitur Salice. in. l. j. C. de conditio. ob
causam. quod est mirandum cũ hoc statutũ
sic correctorium iuris cõmunis quo conside
rato videbatur q̃ dicta instrumẽta dotis pu
tatiue non habeant executionẽ paratam eo
ipso q̃ dictum statutum non loquitur nisi in
dote simpliciter videtur restringendũ ad do
tem verã non tamẽ ad putatiuã. vt in. l. iij. §.
hec autẽ verba. ff. de nego. gestis. cum prope
dos dicatur quando est vera dos non tamẽ
quando est putatiua. vt in. l. iij. ff. de iure do
tium. sed dñs Bal. ⁊ Salice. potest substine
ri: quia in hoc casu sumus in materia fauo-
rabili. ⁊ ideo ex idemptitate rationis põt fie-
ri extensio. vt notatur in. l. si vero. §. de viro.
ff. solu. matrimo. ¶ Ex supradictis infertur 98
q̃ sicut dos vera nõ potest regulariter alie- Illatio no-
nari. vt institu. qui ali. lic. vel non. ⁊ in. l. j. ⁊ p tabilis.
totum titulum. ff. de fundo dota. nisi in casi-
bus notatis. in. l. quotiens. ff. solu. matrimo.
eodẽ modo non alienari regulariter dos pu
tatiua. vt est glo. nota. in. l. dotale. in versic.
spectabiliter. ff. de fun. dot. ad q̃ facit ter. in.
l. iiij. eodem titu. de quo tamen ⁊ de aliis que
nunc proxime diri remitto me ad ea que no
tantur in dicto. §. finali. l. si cũ dotem. ⁊ in. l.

consensu. §. vir quoq̃. C. de repu. ⁊ in. c. ple-
rumq̃. extra de donatio. inter virum ⁊ vxo.
⁊ in. l. insulam. §. fructus. ff. soluto matrimo
nio. ⁊ l. l. vnica. §. ex actio. C. ꝺ rei vxo. actio.
⁊ sic licet in nostro casu matrimonium fuis-
set putatiuum nibilominus habet locũ q̃ di
ctum est quãto magis: quia vt dixi et est ipsa
veritas est verũ ⁊ ratũ ⁊ potest esse legittimũ
in dicto. c. quãto. cum similibus. ⁊ per hoc di
co non obstare q̃ aliqui poterãt dicere con-
99 tra hãc verã opinionẽ. ¶ Certũ est q̃ dona
Nota. tio inter cõiuges putatiuos non cõfirmatur
morte donãtis qõ tenet notã. Bald. in. l. eã
quã. circa mediũ. C. de fideicõmi. ℣ Pro quo
allegat casum singularẽ in. l. cum hic status
esset. §. si spõsam. iuncto. §. finali. ff. de dona.
inter virũ ⁊ vxo. Et ꝑ hac decisione est tert.
notabilis. ⁊ ibi hoc notat Salice. in. l. si ex vo
100 lũtate. C. de dona. inter virũ ⁊ vxo. ¶ ℣ Pro
qua facit etiã quia videm⁹ q̃ successio ab in-
testato nõ habet locũ inter coniuges putati-
uos. vt in. l. j. ver. iustũ matrimoniũ. C. vnde
vir ⁊ vxo. nã dico q̃ omnia ista loquũtur in
casu in quo matrimoniũ fuisset putatiuũ sed
in nro casu nõ ẽ putatiuũ imo verũ. vt dictũ
ẽ. ⁊ sic nõ possũt obstare bijs q̃ dicta sũt quã
to magis: q̃ supdicta decisio loquit̃ in dona
tione. ℣ Nos vero nõ loq̃mur ī donatiõe: ꝛ in
vero debito q̃ ab ipa lege debet vxori ī dictis
lucris matrimonialibus. vt plene de hoc di-
xi in secundo fundamẽto pro parte affirma-
tiua adducto. ⁊ ideo ad ea que ibi dixi me re
101 mitto. ¶ Quarto dico nõ obstare ea que di
cta fuerunt in quarto fundamẽto pro nega-
tiua parte adducto in quibus dicebatur. q̃
ola debita durante societate cõtracta omni
bus socijs veniebãt imputãda. nõ solũ socio
contrahentis tale debitũ: sed etiã alijs socijs
qui nullo modo debitũ illud contraxerũt. vt
in. l. omne es. ff. pro socio. et cũ marit⁹ idẽ q̃
socius commisit delictum heretice pranita-
tis cõtrarit cum fisco. ⁊ sic est debitor fisci du
rante societate inter se ⁊ vxorem suam. ergo
non solum illud debitum sit imputandũ ma
rito soli ⁊ sue soli parti quam in societate ha
ber: sed etiã vxori sue q̃ socie ⁊ parti sue q̃ in
societate habet cum sit es alienũ. per dictã. l.
omne es. vt in dicto quarto fundamento cla
rius ⁊ latius trabitur. ¶ Nã ad hoc respõ-
deo ⁊ dico q̃ illud ⁊ practica illa obtinet ve-
rum quotiẽscũq̃ maritus aliquẽ contractũ
celebrasset sol⁹. ⁊ ex illo cõtractu aliquod de
102 bitũ cõtrarisset. ¶ Nã tũc licet solus mari-
tus. ⁊ sic vnus socius solus tale delictum cele-
bret nibilominus erit imputãdũ toti societa
ti. ⁊ sic non solũ parti mariti cõtrahẽtis: sed
etiam parti vxoris nil facientis cum tale de-
bitum sit contractũ gratia ⁊ occasione ipsius
societatis. ¶ Nam maritus soci⁹ ⁊ quilibet
alius socius tacitum habet mandatũ ab alio
socio in contrahendo. licet expresse non man
detur ab altero socio sibi. nã socij inter se taci
tum ⁊ reciprocum a lege videtur habere mã
datum. nan socius alterius socij tacitus vi-
detur procurator. vt est glo. notabilis in. l. ne
mo ex socijs. ⁊ ibi Baldus. ff. pro socio. ⁊ est
etiam glo. in. l. de pupillo. §. si plurium. ff. de
noui operis nunciatio. et ita est intelligenda
dicta lex omne es. quia sic loquitur quando
socius respectu societatis contraxit ⁊ respe-
ctu talis contractus ipse remãsit obligatus.
¶ Nã talis obligatio totam tenebit societa 103
tem. ⁊ q̃ dicta. l. omne es. intelligatur in con
tractu patet ibi. igitur infert ponẽdo illatio-
nem in contractu. ⁊ sic illud ex quo descendit
illatio eodemmodo loqui debet in cõtractu.
nam illatio non fit ex diuersis. vt in. l. ℣ Papi
nianus exuli. ⁊ ibi Bart. ff. de mi. ⁊ in. l. fina.
ff. de calumni. et in. l. inter stipulantem. §. sa-
cram. ibi. Sed hec dissimilia. ff. de verb. obli.
gatio. ⁊ in. c. dilectus. extra de offi. ordi. cum
ergo dicta. l. omne es. sic intelligãt. ⁊ est ipsa
veritas q̃ ille est verus intellectus. ⁊ practi-
ca illa q̃ fit in dicto quarto contrario seu fun
damento sic debet intelligi. scilicet in contra-
ctu. ¶ Nã si glosse sũt intelligẽde ꝑm leges 104
quas allegant. vt. d. Bar. in. l. nõ solũ. la se-
gunda. §. si liberationis. ff. de libera. lega.

Adde. ¶ Authorem in repe. l. Doctoris
coheredi. §. cum filie. nu. dictum se
lxv. ff. de vulg. ⁊ pupilla. cũdum le-
substi. Hippo. in rep. Rubrice. ff. de fideiuss. gẽ quã al-
nu. xlv. ℣ Philip. dec. in cõ. clxxxix. co. j. lib. j. legat. intel
⁊ in consi. ꝯzz. nu. v. libro. v. Joan. lecceri. in ligendum.
trac. primo geniture. q. vj. tertij libri. nu. j. et
doctissim. preceptor. domi. Marti. Nauarr.
in. c. ℞litas. de pe. dist. v. nu. xxxix. Di. ℣ De.
¶ A fortiori dicta doctorum ⁊ practica seu
decisio cuiuslibet alterius sic veniunt intelli-
genda nam potius est attendẽdus tertus cũ
suo vero intellectu quã quelibet practica do
ctoris seu glosse ordinarie. nam non conside
ratur glos. cum inuenitur tert⁹. vt in. l. j. §.
licet. ff. de officio presi. ⁊ notat Archidi. in. c.
nolite timere. xj. questione. j.

Adde. ¶ Bar. in. l. stipulatio-
nes non diuidũtu. nu. 33.
ff. de verbo. obli. ibi dũ di

Universidad de Salamanca. BGH

cit (ista opinio procedit sine lege ideo de ea non curo.) ter. in authen. de trient. ⁊ semisse §. consideremus. ¶ Et glossa que nullam le gẽ allegat non est tenenda. ex fentẽtia Bal. in. l. res publica. C. ex quibus caus. maior. ci tatum a Hipp. in consi. xxx. nume. v. ⁊ iterũ. in consi. liij. numer. xxxij. ⁊ in consi. cxxxvj. nume. iiij. Didacus ꝓperez.

105 ¶ Nam nullius ꝓtica seu glo. facit ius nisi rationem assignet ⁊ iuri conformẽ dando le gibus verum intellectum. vt notat Archi. in. c. hortamur. lxxj. dist. dicitur etiã si illa ꝓa ctica glo. seu. decisio sit domini pape. vt no. Inno. in. c. per tuas. ỹ simo. ⁊ Archidia. in. c. nolite. xj. q. iij. ⁊ nunc̃ ꝑ sunt permittẽde gl. nisi verũ attribuant intellectum seu per illas verus sensus indueatur vel constructio grã maticalis ad literarũ intelligentiam exꝓona tur ⁊ nõ quilibet intellectus per quem aliud trabatur quam ipsa litera sonat. vt dicitur in clemen. eriui. §. ij. versi. succedere. de verb. significa. circa que videatis verba no. Bal. in authen. si qua mulier. in fine. C. de sac. san. eccle. si ergo qui ꝓ sua opinionẽ dictam. l. omnes. allegant debent eam supradicto mo do intelligere ⁊ glossare. scilicet quod loquatur in contractu gratia ipsius societatis cele brato. nos vero loquimur quotiens maritus debitum celebrauit cũ fisco ⁊ non ex contra ctu gratia ipsius ꝓcietatis: imo gratia sui so lius ⁊ omnimodo separate a qualitate ⁊ na tura societatis. cum illud celebrauit median te delicto per illud. scilicet ꝙ maritus cõmit tat delictum. ⁊ sic ꝙ per dictum delictũ alie net bona non censetur uxor eadẽ c̃ socia sua marito suo demandasse. licet tacitũ ⁊ inter se reciꝓrocũ habeãt mãdatũ socij vt supi⁹ dixi.

106 ¶ Nam tale mandatũ ad illicita non extẽ ditur cũ etiã generale mãdatũ expressum ad talia turpia cõmittenda nõ extenderetur. vt in. l. iij. §. si ꝓcurator. ff. quod quisc̃. iuris. ⁊ in. l. si ꝓcurator. ff. de conditio. indebi. ⁊ in. l. si ꝓcurator. ff. de conditio. indebi. ⁊ in. l. nam ⁊ nocere. ⁊. l. sequenti. ff. de pactis nã de lictum non est de administratiõe. vt tenet gl. in dicta. l. si ꝓcurator. ⁊ licet habeat marit⁹ generale mandatũ a lege. vt dictum est. nõ ta men habet illud vt possit facere uxorẽ suã in cidere in penam legalem. idest vt per cõfisca tionẽ bonorũ mariti confiscentur etiã bona que ibi cõmunia habet uxor. quod si sic esset: esset pena legalis per. c. cũ secundũ leges. ex tra de here. libro. vj. in duobus tamẽ casibus faceret maritus tanc̃ tacitus generalis ꝓcu curator uxoris uxorem ipsam incidere in pe nam legalẽ. ¶ Primo quãdo uxor illi ma 107
rito mãdasset expresse. vt tale delictũ cõmitte ret. ¶ Secundo quando uxor habuisset ra tum delictum per maritũ cõmissum. vt in dicto. §. ꝓcurator. ⁊ ibi expresse notat Bald. nam in tali casu primo ⁊ secundo non solum uxor amisisset medietatem lucrorũ sed etiã ꝓpriã dotẽ. vt in. c. decreuit. de hereticis. libro. vj. ⁊ cũ maritus cõmittit delictũ donat fisco ꝙ patet: quia qui donat perdit. vt in. l. filiusfamilias. in principio. ff. de donatio. ⁊ q cõmittit delictũ per cõfiscationem suorũ bo norũ perdit vt de se patet. ⁊ ꝓcurator genera lis ⁊ cũ libera ⁊ expressius non potest dona re. vt in. l. contra iuris. in fine. ff. de pactis. et in. l. si ꝓcurator tutorũ ⁊ Bart. in. l. procu rator cũ libera. in fine. ff. de procuratoribus. Bald. in. l. fina. in principio. C. quod cũ co. 108
¶ Nam quantuncunc̃ maritus potest face re quicquid vult de dictis bonis lucratis lici te tamẽ intelligitur ⁊ non dissipando nec̃ do nando. vt in. l. i. §. j. ff. ꝙ iussu. ⁊ licet maritus de dictis lucris potest hodie facere vt de bo nis ꝓprijs non tamen potest illa bona do nare nec̃ dilapidare cum procurator ge neralis ⁊ cũ libera hoc facere non possit quã tũcũc̃ sit dictũ ꝙ faciat de illis rebus vt de re sua. vt notat Bald. in. l. j. C. de boni. ma ter. ⁊ in. l. fina. in. fine. C. de contraben. emꝓtio. ⁊ sic delictũ mariti non potest nec̃ ỹbet nocere uxori ⁊ parti sue quã in societate cum viro suo habet. vt per totũ titulũ maxime p. l. ob maritorũ. C. ne uxor ꝓ marito. ⁊ in. l. si duobus. §. damna. ⁊ in. l. ad ea. §. finali. ver. ꝙ si in alea. ff. ꝓ socio. ⁊ in dicta. l. si ex duo bus. ff. de nox. vt plenius dixi in ꝓimo fun damento ꝙ ꝓ hac parte posui. ⁊ ad ea que ibi dixi. Circa hoc me remitto. ¶ Nec̃ etiã 109
obstat ter. in. l. si cũ dotẽ. §. si maritus. ff. solu. matrimoni. vbi uxor debet participare infor tunium ⁊ calamitatẽ viri: quia illud est verũ quando calamitas illa venit per casum for tuitũ. nõ tamẽ per culpã viri seu dolũ. nã tũc casus fortuitus toti ꝓcietati venit imputan dũ. vt in dicta. l. cũ duobus. in dicto. §. dãna. Secus tamẽ si ob culpã seu dolũ mariti illõ contingat. vt in dicto. §. dãna. ¶ Nec̃ illa ỹ cisio est vera que ꝓ cõtraria parte fuit po sita l dicto quarto cõtrario. vbi fuit dictũ. ꝙ si maritus sine culpa sua deuenit ad pauper tatẽ nõ potest uxor petere dotem secundũ for mam legis si constante in principio. ff. soluto matrimonio. ⁊. l. vbi ad huc. C. de iure dotiũ.

nam illa doctrina communiter reprehendi tur. nam illam reprehendit Baldus in di cta. l. vbi ad huc. in quarta oppo. ⁊ Baldus Angelus Joan. de imola ⁊ ꝓPaulus de ca stro in dicto. §. si maritus. ⁊ sic per hoc satis remanet responsum quarto cõtrario funda
110 mento. ¶ Quinto respondeo ad ea que in quinto fundamento: quod ꝓ parte negati na adduxit. vbi fuit dictum. ꝙ si unus socio rum furtum commisit ꝙ illud furtum idest delictum unius solius socij toti societati erit imputandum. vt in dicto quinto fundamen to latius dictum est per tertũ in. l. si igitur. ff. ꝓ socio. nam ad hoc possumus hoc modo respondere: quia illud est verum. ꝙ furtum cõmissum per unum solũ sociorũ nocebit to ti societati quãdo altero sciente per alterum tale furtum contractum est. nam tunc cum etiam alter socius furtum expresse non com misit eo ipso ꝙ illud cõmisit tacite consentiẽ do alteri socio tale furtum perpetranti. ⁊ cõ modo illius furti cõmunicãdo nimirum ꝙ consequatur eodem modo damnum. ⁊ ita in telligitur dicta. l. si igitur. cũ ita loquatur in expresso. vt ibi clare patet cum hec sit regula nature ⁊ iuris fori et poli. ꝙ ubi cõmodum: ibi damnum. ⁊ econtra intelligantur. vt. §. fi nali. insti. de legi. pa. tu. ⁊ in. l. secundum na turam. ff. de regulis iuris. et in. §. cum autẽ. instituta. de contraben. emptio. ⁊ in. l. finali. §. cum in secũda. C. de furtis. ⁊ in. l. id quod. ff. de peri. ⁊ commo. re. vendi. secus tamẽ est quando unus socius solus perpetrauit furtum altero nõ consenciẽte imo penitus igno rante: quia tunc illud furtum tamtummodo nocebit furanti socio ⁊ non alij nocenti. vt in dicta. l. si igitur. clare disponitur cum pena suos ⁊ non alienos debeat tenere actores. vt in. l. sancimus. cum similibus. C. de penis. et sic dicta. l. si igitur. quã ꝓ prima parte ne gatiua uno modo induxit et non uero potest nunc uero ⁊ fideli modo induci ꝓ hac secũ da parte affirmatiua. et sic per illam probatur ꝙ si sit insscia ⁊ ignorans maritum suum commisisse tale delictum heretice prauitatis. cum ex illo nullum ipsa cõmodum cõsequa tur non debet pati damnum. ⁊ sic ipse mari tus propter suum delictum nõ nocebit uxori ignoranti. Secus si ipsa sciente ⁊ tacente ma ritus tale delictum perpetrasset: quia tũc nõ solum dicta lucra: sed etiam suam dotẽ per deret. per. ca. decreuit. de here. libro sexto. vt dixi in supra ꝓxima quarta responsione.

¶ Restat nunc ⁊ sexto respõdere ad ea que

dicta fuerunt in sexto fundamento. ꝙ fortis sime obstat huic parti affirmatiue. vbi dictũ fuit. ꝙ maritus si uoluerit potest dicta bo na sic obtenta durante matrimonio inuita ⁊ contradicente uxore uendere et sic alienare. cum uerbum uenditionis significet omnem alienationem. vt in. l. statu liberi a ceteris. §. finali. ff. de statu liber. ⁊c. et ꝙ committendo maritus ditum delictum alienat. ergo ⁊c. se cundum ꝙ latius ⁊ clarius in dicto sexto fun damento dixi. et antec̃ veniam ad solutio nem huius contrarij pono in presentiarum verba formalia. l. stili. vt facilius idem pos sim respondere. et hec sunt verba legis stili. Lex regni.
cciij. ¶ Si alguno seyendo casado con su muger cõpro alguna heredad o otra co sa que gano estando en uno con su muger. estos bienes que anssi compra pueda los ven der el marido si menester le fuere en tal que lo no faga maliciosamente. maguer la mu ger auia su meytad en aquella ganancia de lo que el marido ba comprado. ¶ Et quia dicta. l. stili. supra ꝓxima loquitur per ver bum speciale scilicet vendere. ibi dum dicit. ꝓPueda los vẽder. ¶ Ne aliqui possint mi hi opponere dicentes. ꝙ alia lex est que bu ius legis stili. est declaratoria que loquitur generaliter per verbum alienare. et eam sub ticco ⁊ sic non fideliter loquor. ideo etiam vo lo ipsius legis declaratoxie hic verba forma lia ponere in illa parte que facit ad nostrum propositum. et est lex quarta que incipit. En las cortes ⁊c. in uersicu. otrosi. quasi post me Verba le
dium ipsius legis in titulo quarto delas ga gis ordina
nancias quinto libro. en el libro delos ordi menti.
namentos. cuius uerba sunt hec que sequun tur. ¶ Otrosi que los bienes ganados ⁊ mejorados ⁊ multiplicados durante el ma trimonio entre el marido ⁊ la muger que no fueren castrenses ni quasi castrenses que los pueda enagenar el marido durante el ma trimonio si quisiere sin tener licencia ni otor gamiento de su muger. ⁊ que el tal contra to de enagenamiento vala: saluo si fuere pro uado que se fizo cautelosamente. por defrau dar o damnificar ala muger.

¶ Uenio nunc ad solutionem supradicti cõ 112
trarij. ⁊ dico ꝙ illi legi stili. potest pluribus modis respõderi. Et ꝓmo sic dicta enim lex stili. que dat uiro facultatem alienandi eremꝓplificat casum expressum. scilicet in cõtractu emptionis ⁊ venditionis. ⁊ in illo contractu quecunc̃ illorum lucrorum alienauerit vir nullo mõ remanet ipse uel heres seu succesor

Universidad de Salamanca. BGH

fame obligatus vroꝛi ad restitutionem partis bonorum vroꝛem contingentium que per virum supra dicto modo alienata sunt cum lege permittente hoc faciat maritus non debet ex tali facto teneri neq; obligari. vt in. l. Gracus. C. ad legem Juliã. de adulteriis. ⁊ in. l. sancimus. C. de administratio. tuto. vel curato. ⁊ in. l. damni. ff. de regulis iuris. Sed in casu nostro illa ler hoc non permisit. scilicet q; maritus possit alienare dicta bona per delictum. cum in tali alienatione non cõsistat venditio: imo perditio. vt de se patet. vt supra dictum est. ⁊ inferius patebit. et sic a contrario sensu illud. idest talem alienationem expresse vetuit vt argumento text. in. l. ex eo. ⁊ ibi Bald. ff. de testi. ⁊ in. l. qui testamento. §. mulier. ff. de testamen. ⁊ in. l. j. ⁊ ibi doctores. ff. de offi. eius cui man. est iurisd. et cum illa ler ſtili. in vno casu expresso hoc permisit. scilicet in contractu in alio casu idest in alienatione que fieret per delictum tacite videtur prohibere. vt in. l. cum ita legatum. ff. de conditio. ⁊ demonstratio. ⁊ in. l. maritus. C. de procura. in. l. labeo. ff. de compen. ⁊ in. l. pretor ait. ff. de iudi. ⁊ in. c. qualis. xxvj. distin. ⁊ xv. questione. iij. c. de crimine. ⁊ xlv. di
113 stin. c. disciplinã. ¶ Als diceremus q; dicta ler ſtili daret facultatem delinquendi si intelligeretur de alienatione que fieret mediante delicto q; esse nõ debet. nam nullis viis neq; alio modo quis est inuitandus neq; inducendus ad delinquendum maxime per legem. vt in. l. iurisgentium. §. si hoc maleficium. ff. de pactis ⁊ est text. iuncta glo. in. l. iij. in principio. ff. de iureiurand. ⁊ in. l. generaliter. ff. de verbo. obligatio. ⁊ in. l. si plagij. eodem titu. nam ler nõ debet dare occasionem delinquẽdi. vt dicit Bald. in. l. i. in. iiij. not. C. de indi. vidui. tollen. auferenda est materia delinquẽdi per ipsam legem. vt est textus in. l. j. ⁊ ibi Bald. ff. nau. caupo. stabu. ⁊ in. l. i. in principio. ff. ad Macedonianum. ¶ Et consuetudo statutum vel iuramentum non possunt
114 aliquem astringere ad peccandum. vt in. c. constitutionem. in glo. vltima de verb. significa. libro. vj. vt dicit Joan. an. in. c. extirpande. in ver. consuetudine. de preben. q; omnis consuetudo iuramentum ⁊ priuilegium quo nutriri potest peccatum non valet. ⁊ ad papam pro talium reformatione est recurrendum. ⁊ illud nemo potest dare peccandi licentiam vt in. c. ecclesie. in glo. ante penul. revij. distinctio. quia peccatum ⁊ delictum lex non permittit nec deus admittit. vt in. c. qui peccat. xxiij. q. iiij. ⁊ c. deinde. xxvj. distinct. neq; ler. ſtili vel ordinamenti videtur cogitasse de tali alienatione que fit per delictum ne detur materia delinquẽdi. vt in. l. cõuenire. ff. de pactis dota. ⁊ in. l. si vnus. §. illud. ff. de pactis.

¶ Additio. ¶ Adde Lalcan. consi. vj. nume. iij. ⁊ consi. lix. numer. vij. ⁊ Deci. consi. cclxxj. nume. xij. Guiliel. benedict. in repe. c. Rainutius. in prin. num. xxxviij. de testa. Boeri. decisio. aurea. cxxvij. nu. ix. ⁊ Ferdi. loazes. in tracta. super matrimonio regum anglie. in. ij. parte. §. quinto in serenissimi regis fauorẽ. nu. vij. fol. xxij. et in tracta. super noua paganorũ cõuersio. col. xxij. nu. vij. fol. viij. asserentes. ¶ Ideo statu Statutum.
tum q; spurij possint succedere pri in aliqua parte esse inualidũ secundũ cõem opinionẽ. q; prestaret occasionem delinquendi. vt etiã Lex regni.
est regia. l. xxij. tit. iij. li. j. ordi. que sing. est ad hoc. ⁊ hec fuit Bar. sisia. in. l. testamẽti. nu. vij. ff. de testa. adde etiam ad nostrum author rẽ Neuiza. in silua nup. li. iiij. nu. cxxj. ⁊ vid. Joa. oldẽdorpiũ in tracta. de prescrip ⁊ vsucapio. Rub. de interrup. vsucapi. ⁊ prescrip. pagin. clxj. vbi inquit verissimam iuris opinionẽ Bar. in. l. sequitur. §. si viã. ff. de vsucapi. ⁊ in aliis locis ab eo citatis. de qua opinione cum alia contraria eiusdẽ Bar. que nam esset eõis dixi ad authorẽ in repe. l. coheredi. §. cum filie. nu. lxxxix. ff. de vulga. ⁊ pupilla. substi. vbi vid. ⁊ dic q; eõis est quã tenet ipse Bar. in. l. oẽs populi. ff. de iusti. ⁊ iure. nu. xiiij. teste Ripa. in. l. nemo potest. nu. cxvj. ff. de lega. j. Didacus ℙerez.

115 ¶ Cũ ergo in hoc casu marito non detur licẽtia alienãdi per delictũ ab ipsa lege imo denegetur vt dictũ est tenetur ad restitutionẽ bonorũ que als vroꝛ habitura fuisset delicto nõ cõmisso. ⁊ q; cõsequẽs fisc⁹ tenebitur vroꝛi tanq; successor mariti vt in. l. ij. C. ad legẽ Juli. de vi. pu. vel pua. ⁊ in. l. fiscus. in prin. ff. de iure fisci. ⁊ in. l. ⁊ oẽs. ff. de bonis dãnatorum. posito casu q; per dictũ delictũ transferat in fiscũ maritus. nonsolum partẽ eidem marito contingentẽ: sed etiã partem ad suã vroꝛẽ pertinẽtẽ. argumẽto text. in dicta. l. ⁊ omnes. ⁊ ter. ff. de iure fisci. in. l. senatus. §. senatum. ⁊ eorũ que notãtur per Bal. Ange. Jo. de imo. ⁊ ℙau. de cast. in. l. si marito. in princi. ff. solut. matrimo. nihilominus tenebitur fiscus vroꝛi per dicta iura ad restitutionem sue dimidie quam in dictis bonis habebat ad quã partem vroꝛ habeat contra successo

res mariti vel officium iudicis vel denegationem actionis per que remedia poterat vroꝛ compellere successores ipsius viri imputare in solam partem ipsius viri et non vroris q; malitiose ipse maritus alienasset. argumento ter. gl. ⁊ que notat Bar. in. l. si sororꝛ. C. de collatio. iũctoter. in. l. adeo. in. §. quid enim. ver. q; in alea. ff. p socio. ⁊ sic posito casu negato q; per delictũ ipsius mariti omnia trãsferanꝰ in fiscũ nihil ominus tenebitur ad dãdum vel ad restituendum nã quotiens quis tenetur ad aliquid dandum. vt esset fiscus in hoc casu posito q; in eũ trãsferantur omnia bona. vt dictum est nihilominus potest transferri dominiũ. licet actione personali teneatur. vt in. l. si socius. et ibi hoc notat ℙaul. de castro. ff. si certum petatur. ⁊ in. l. nõ ideo minus. ff. de rei vendicati. ⁊ in. l. quotiẽs. C. eodem titulo. ⁊ sic non sequitur potest transferre dominium: ergo ad restitutionem non tenetur: imo tenetur per dicta iura. Et q; dicta. l. ſtili. loquens in casu expresse venditionis non extendatur ad alium casum in ipsa lege nõ expressum. probatur sequẽtibus fundamentis. casus non expressus imo omissus remanet in dispositione iuris cõmunis. vt in. l. commodissime. ff. de libe. ⁊ posth. ⁊ in. l. si cũ dotem. in principio. ff. solu. matrimo. ⁊ in. l. si extraneus. ff. de conditio. ob cau. dat.

¶ Adde. ¶ Mathe. ab aflictis. in consti. Neapolita. Rub. xv. nu. iiij. ⁊ Rubri. xxiij. nu. xv. Hippol. in consil. ci. Joan. bernard. in tract. fallen. regu. incipi. prouisio. Cassan. in consuetu. Burgund. Rubri. vj. §. vj. nu. xij. fol. ccxx. ⁊ bene per Ferdinan. gomeci. in. l. j. numer. xxviij. in. ll. Tauri. Segur. in repeti. l. j. §. si vir. numer. ij. ff. de acquir. posse. Didacus ℙerez Salmantinus.

116 ¶ Et ius cõmune dictat q; socius propter delictum socij nõ perdat suam partem quã in societate habet. vt supra in primo fundamento pro parte affirmatiua adducto latiꝰ probatum est: ergo per illam. l. ſtili. non probatur q; maritus idemq; sue vroris socius committẽdo delictum heretice prauitatis faciat vroꝛem suam priuari sua medietate legali bonorum. cum talis casus sit per illam omiss⁹. ¶ ℙropterea ler recipit declaratio
nem ⁊ interpretationem gratia turpitudinis ⁊ iniquitatis vitande ⁊ repellẽde ne innocẽs puniatur. vt in. l. ij. C. de nox. et in. l. sancimus. C. de peni. sic ergo dicta. l. ſtili. debet interpretari ⁊ declarari tali modo in presenti vt vroꝛ que innocens est nullo modo puniatur cum sit ignoras delicti q; in dubio presumit ignorare. vt in. l. veri⁹. ff. ô ꝓba. ⁊ ẽ gl. ordinaria. ⁊ not. in. c. decreuit. de here. lib. vj.

¶ Adde. ¶ Jason. in. l. admonendi. nume. cj. de iure iurã. Joannẽ lup. de canum Segouiens. in tracta. de matrimo. ⁊ legitimatione in. ij. parte. nume. xxiij. ⁊ Anton. de Canari. in tracta. de erec. instrumentorum. questi. xviij. numer. xlj. Tiraquell. in tracta. retractuum. fol. ccxcij. nume. xxiij. Joan. de anania. in consili. lxx. nume. iij. ⁊ Socin. in tracta. fallentia. reg. clxxv. ⁊ in regul. clxxvj. ⁊ in regul. clxxvij. litera. J. in quibus tribus regulis optime declarat istam regu. de qua in dicta. l. verius. ff. de probatio. ⁊ Joan. bernard, in suo tract. fallenti. regul. incipi. ignorantia. Alciat. in tracta. de presumptio. regul. j. presump. xlij. ⁊ in regul. iij. presumpt. xxxj. nume. vj. Didacus ℙerez.

¶ Et sic dicamus q; propter mariti delictũ non amittat suam medietatem lucrorũ quã als amissura non fuisset. ℙreterea quotiens ler exorbitat a iure communi non est extendenda ad similia. vt in. l. in bijs. ⁊. l. quod ratione. ff. de legi. ¶ Sed sic est q; dicta. l. ſtili. 117
exorbitat a iure communi q; patet: quia socius non potest vendere partem socij inuito socio. vt in. l. j. C. commu. diui. ⁊ in. l. si soci⁹. ff. si certum petatur. ⁊ in. l. nemo ex socijs. ff. pro socio. ⁊ q; dicta. l. ſtili. permittit scilicet q; inuita vroꝛe socia possit vendere dicta lucratam pro parte sua q; pro parte vroris. et sic exorbitat: ergo non debemus illam legem loquentem in casu expresso venditionis ad similia trahere: ergo ad delictum per que eodem modo contingit alienatio. vt superi⁹ dictum est. ¶ ℙreterea ler exorbitans corri- 118
git in casu expresso. vt in. l. non est nouum. ff. de legib. ergo non corrigit in casu non expresso cum ergo dicta ler ſtili. corrigat ius commune in casu expresso venditionis non debet corrigere in casu non expresso delicti. ℙreterea quod enim expresse non mutatur quare stare prohibentur. vt in. l. sancimus. C. de testamentis. et in. l. precipimus. in fine. C. de appellationibus. et in. l. finali. C. de edificijs priuat. sed sic est q; per dictã legem ſtili. non est expresse mutatum q; per alias leges erat mulieribus concessum. scilicet q; habeant medietatem dictorum lucrorum nisi maritus vendiderit illa. et in hoc casu vroꝛ nihil habebat cum expresse in hoc casu sunt

Universidad de Salamanca. BGH

mutate dicte leges: ergo in casu quo marit' committit delictum per quod eodem modo alienat vxor non priuabitur sua medietate. cum dicta.l.stili.in hoc casu expresse non loquitur: ergo in hoc casu non mutauit leges antiquas. ⁊ sic remanẽt in suo vigore ꝙ vxores habebant suam medietatem cum per dictas leges sit eis concessa. ⁊ per dictam. l. stili. non est eis expresse adempta. 119 ¶ Preterea causa conuentionis separata est a causa delicti. vt tenet Bald.in.l.dotis.C. de iure.dotium sed sic est ꝙ dicte leges stili ⁊ ordinamenti loquuntur de conuentione. dum lex stili.dicit ꝙ possit vendere. ⁊ venditio est cõuentio. vt in.l.j.§.conuentionem. ⁊ in.l. conuentionum.ff. de pactis. ⁊ dicta. l. ordinamenti. dum loquitur de alienatione que similiter est conuentio: ergo ꝙ dicitur cum conuentione. vt maritus per conuentionem possit dicta lucra alienare separatum est a causa delicti. vt sic per delictum non possit hoc facere. 120 ¶ Preterea quotiens cum ꝙ in.l. non est scripta ratio diffinitionis non est recedendũ a verbis ipsius legis. posito etiam ꝙ de mente legis illud appareret. vt in.l.non dubium. C. de legi. cum ergo in dicta.l.stili. non sit scripta ratio legis in contractu loquentis. vt in ipsa patet non est a verbis ipsius expressis recedendum. ⁊ sic cum loquatur in alienatione que fit per venditionem in illis terminis dicte legis stili est intelligenda. non autem in aliis terminis extraneis idest in alienatione que possit fieri per delictum. 121 ¶ Preterea nunc̃ sunt subintelligendi extrinseci intellectus. vt in.l.sciendum.ff. de verbo. obligatio. ⁊ in.§.fina.instit'u. de fideiusso. cum ergo dicta.l. stili. expresse loquatur in contractu si volumus eam extendere in delicto esset ei dare subintellectum extrinsecum quod esse non debet. vt dictum est per dictam. l. sciendum. 122 ¶ Preterea per repetitiones ⁊ tacitos intellectus non debet induci correctio legum. vt est gl. nota. in verb. petere. in.c. cupiẽtes. §. ꝙ si per viginti. 3 electio. lib. vj. quam glosam reputant singularem Joa. de imo. in.l. j. in. iij. col. ff. de testamen.

¶ Adde. ¶ Jaso. in.l. si arrogator. col. xix. num. liij. ff. de adoption. Calc. in cons. lxvi. nu. xviij. Fel. in. c. ad audiẽtiam. nu. vj. de rescrip. Segur. in rep. l. cohere. §. cũ filie. nu. xxij. ff. de vulga. ⁊ pupilla. Alcia. in. c. ꝙ sedem. nu. lviij. de offi. ordi. Rudo. gomesi. in. §. item si quis in fraudem. nu. lxiij. ⁊ in. §. penales. nu. xxiij. insti. de actio. Cassa. in cõsuc. Burg. Rubric. vj. §. vij. col. pen. nume. j. charta. ccxxj. Didacus Perez.

¶ Si ergo dicta lex stili. repeteretur ⁊ subintelligeretur in alienatione que posset fieri per delictum (cum illud expresse non dicat) essent multa iura correcta de quibus supra dictum est in fundamentis omnibus que pro secunda parte affirmatiua adduri. vt ergo nõ corrigantur cum in dubio euitanda sit legũ correctio. vt in.l.vnica. C. de inoffi. doti. ⁊ in. l. precipimus. in fine. C. de appellatio. non est intelligendus tacitus intellectus neq; repeti debet ꝙ illud quod permitttitur marito vt possit priuare vxorẽ suam sua medietate bonorum per contractum repetamus. ⁊ ꝙ eodem modo possit eam priuare per delictum. quod non est concedendum per rationem iã dictam. ¶ Preterea forme legis est seruiendum. vt in.l.certa forma. C. de iure fisci. lib. x. ⁊ in.l.nõ aliter. ff. de lega. iij. ⁊ in.l.certo genери. ff. de serui. rusti. prediorum. ⁊ in.l.vnica. §. si vero. C. de cadu. tollen. ⁊ in.l.vnica. C. ỗ pecu. eius qui. liber. meru. ⁊ in. c. ad audientiam. extra de decimis. 123 forma legis.

¶ Adde. ¶ Boeri. aurea decis. j. nu. xliiij. ⁊ decisi. lij. num. xxiiij. Calca. in. cons. viij. nu. xxij. Troylũ maluiciũ. in tracta. de canonizatione sanctorũ. in. iiij. dubio. nu. xxxviij. Bertachin. in tracta. de gabellis. in. j. membro. viij. par. principal. q. xxiiij. Cassan. in cõsue. Burg. Rubri. vij. §. iij. nu. j. Andr. tiraquell. in.l. xv. connubiali. in gloss. ij. nu. iij. cũ sequentibus. vbi plura de forma inuenies. et dixi alibi. Didacus Perez.

¶ Sed sic est ꝙ per dictam. l. stili est data certa forma per quam maritus potest priuare vxorem suam sua medietate bonorum. scilicet illam vendendo. ibi dum dicit, Estos bienes que ansi compra pueda los vender el marido. ergo illi forme est seruiendum. ⁊ secundum illam ⁊ illum modum alienandi maritus possit vxorem priuare suo debito legali. non tamen per alium modum erquisitũ alienandi cum ille modus per dictam legem nobis non est traditus: ergo illi modo ⁊ forme non est seruiendum cum non sit nobis per illam. l. stili. traditus sed alius. scilicet venditionis non delicti. ¶ Preterea que per legem specialiter non sunt remota veteribus legibus cõprehenduntur. vt in.l.precipimus. in fine. cum similibus. C. de appellatio. sed sic est ꝙ per dictam. l. stili. non est specialiter dictum. i. ꝙ maritus committendo delictum potest vxorem sua parte priuare: ergo ꝙ dicitur veteribus legibus introducẽtibus ꝙ de obtentis durante matrimonio habeat medietatem non est remotum per dictam. l. stili nouam. ergo in casu tantũmodo specialiter in quo loquitur. scilicet in venditione põt priuare suam vxorem sua parte cum in hoc casu sint remote leges antique. ⁊ tamen non in casu in quo maritus cõmisit delictum cũ in dicta.l.stili. de alienatione que possit fieri per delictum specialiter non loquatur: ergo iste casus. scilicet quando maritus commisit delictum comprehendatur sub legibus veteribus quibus vxor habet suam medietatem: ergo in hoc casu quando maritus delinquit tanq̃ sub veteribus legibus comprehenso. 125 non perdit vxor suam medietatem. ¶ Preterea quando lex statuit aliquod specialiter in vno casu eius contrarium censetur regulariter statutum. glo. est in. c. ne aliqui. in verbo. cepta. de bere. lib. vj. gloss. in. c. presenti. de prebendis. eodem libro. cum ergo in dicta l. stili. in vno tantummodo in speciali casu sit dispositum vt possit fieri alienatio. scilicet p contractum in alijs omnibus casibus quib' possit de iure cõtingere alienatio. vt est in nostro casu. s. quãdo p delictũ bona cõfiscãtur hoc est alienantur videtur dicta alienatio p ibita. ⁊ sic videtur statutũ ꝙ non possit fieri 126 dicta alienatio vt potest. ¶ Preterea nõ est extendenda dispositio ad ea de quibus cogitatum non vocetur. vt in.l. aquiliana. ⁊ in.l. qui cum tutoribus. ff. de transac.

¶ Adde. ¶ Philip. dec. in cons. xxxix. incipi. diuino implorato presidio. col. ij. ⁊ in cons. ccv. nume. v. Didacus Perez.

¶ Cum ergo non fuit cogitatum per conditionem illius legis de alienatione per delictũ contingente. sed tantum de alienatione que posset fieri contractu mediante: ergo non est facienda extensio de alienatione que fit p cõtractum ad alienationem que fit ex delicto. ⁊ ꝙ non possit doceri ꝙ per cõditionem illius legis fuit cogitatum de alienatiõe que fit mediante delicto apparet: quia non videtur cogitatum illud quod nõ est verbis expressum. vt in.l. labeo. ff. de supel. lega. ⁊ cum in dicta. l. stili. alienatio que fit per delictum non est verbis expressa non videtur de ea cogitandum. ⁊ sic dicta.l.stili. non habet locum in casu in quo maritus commisit delictum bereticitatis per ꝙ suam tantũmodo partẽ, non autem partem vxoris alienauit cũ dicta l.l.stili. hoc nõ cogitauit. vt dictũ est. ¶ Preterea non est nostrum legem extẽdere. vt in. l. si vero. §. de viro. ff. solu. matri. sed ad principem pertinet legem extendere. vt in.l.j. ⁊ finali. C. delegi. ⁊ ri. q. j. c. sicut. ⁊ trabitur in dicto. §. de viro. vt in alia questione vtitur hijs terminis Dau. de cast. in.l. certi conditio. in princi. in. ij. col. ff. si certum petat. ⁊ cum dicta. l. stili. loquatur tantummodo in contractu: per nullum qui non habeat potestatẽ cõdendi legem preter solum principem potest extendi ad delictum. cum ergo illa lex stili. nõ est per principem declarata extensa neq; interpretata. vt non solum intelligatur in casu quando maritus contrarit vendẽdo: sed etiã quando deliquit hereticando per neminem alium iudicem neq; doctorem potest extendi neq; interpretari: ergo illa.l.stili. non ꝓbat illud ad quod allegatur ꝛc. ¶ Preterea specificata causa specificatum debet producere effectum. vt notat Bal. in.l. certi cõditio. in princi. in. ij. col. in ver. oppo. ꝙ certi conditio frustra ꝛc. Cum ergo in dicta. l. stili. est specificata causa qua mediante debet fieri alienatio scilicet venditio. vt in dicta. l. stili. ibi dum dicit (Pueda los vender) vel contract'. vt in dicta. ordinamenti. ibi dum dicit. (E que el tal contrato de enagenamiento ꝛc.) specificatum debet producere effectum. ⁊ sic effectus qui ex huiusmodi alienatione sequatur sit translatio dominij ex venditione seu alio contractu prouenies. non autem ꝙ descendat ex delicto nam tunc specipecificata causa ex contractu seu venditione non produce bat specificatum effectum imo generalẽ quia translatio dominij generaliter sumitur que ita sumitur pro illa que descendit ex contractu sicut pro illa que descendit ex delicto. ⁊ sic effect' nõ esset expecificat'. ¶ Preterea cũ illa lex stili non dicat neq; loquatur in alienatione que fit mediante delicto: sed tãtum de alienatione que fit mediante contractu. nec nos dicere debemus. vt in.l.illam. C. de colla. ⁊ in.l. dissentientis. C. de repudi. ⁊ in.l. certa forma. C. de iure fisci. libro. x. ⁊ in. §. constituimus. in authen. de trien. ⁊ semi. colla. iij. ⁊ istud fundamentum incidit in idem quod supra proximum fundamentum: sed quia coadiuuat illud ideo posui istud inconti- nenti post illud. ¶ Preterea que difficultas fuisset condemptibus illam. l. stili addere casum omissum. scilicet de alienatione que posset contingere per delictum si vo-

127 128 129 130

Universidad de Salamanca. BGH

luissent talem casum intelligere. vt in.l.vnica.§.fina.C.de cadu.tollen.ꝛ in.l.non aliter.ff.de lega.iij.ꝛ in.c.ad audientiã.de decimis.ꝛ.xxxj.q.j.§.quomodo virginibus.ꝛ de consse.dist.iiij.si quis presbiter. ¶ Cum ergo illud casum non expressit conditor illius. l.stili. imo omisit noluit illum in illa lege intelligi sed tantum in expresso. i. in alienatiõe que 131
fieret per contractum. ¶ Preterea in materia correctoria non debemus accipere intellectum presertim in probãdo verba per q̃ inducatur correctio. ll. vt notat Jo. de imo. in l.j.ff. de testa. per id quod habetur in. l. p̃cipimus. in fi. C. de appella. ꝛ per id quod no. gl. in. d. c. cupientes. §. q̃ si per. xx. imo potiꝰ debemus accipere intellectum per quem iura iuribus concordentur. vt in. §. quibus. in prima consti. C. in victa. l.j. C. de inoffi. dot. et cum verba posita in victa. l. stili. loquãtur tãtummodo in contractu si ea impropriamus extẽdendo ad delictum inducetur correctio. ll. per talem intellectum. vt non solum viete leges corrigantur in casu in victa. l. stili expresso. sed etiã in casu ibi non expresso quod esse non debet vt supra victum est: ergo accipiẽdo victa. l. stili. in suis verbis proprijs nõ dicemus q̃ habeat locum quando maritus delinquit quemadmodũ quando cõtraxerit. sed tantummodo quando contrarit vendendo vel alio simili modo per contractum con- 132
trahendo ꝛ non delinquendo. ¶ Preterea cum illa lex stili. in contractu emptionis et vẽditionis loquatur ꝛ vtatur illis terminis. non habet locum nisi secundũ casus ꝛ terminos lege illa stili comprehensos. Hoc tenet in expresso Bal. in auth. cui relictum. in. v. col. in ver. sexto not. ꝛc. C. de indi. vidui. tol. vbi ipse sic ait. Sexto nota ibi vũ dicit scõm casus ꝛ terminos q̃ lex nõ habet locum nisi secundũ casus ꝛ terminos. l. cõprehensos. cũ ergo victa. l. stili. loquatur in bijs terminis emptionis ꝛ venditionis nõ debet habere locum in alijs casibus ꝛ terminis. i. vt eam. l. stili loquentem in alienatione que fit per cõtractum trahamus ad alienationem que fit per delictum quod non est faciẽdum per predicta. ¶ Preterea in dubio est stãdum verbis legis expressis ꝛ nõ subintellectis. vt in. l. j. §. si is qui nauem. iuncta sua glo. ff. de exercito. cum ergo verba victa. l. stili. expresse loquãtur in venditione in illo casu si maritus alienauit vendẽdo non habebit vxor partem in. d. lucris. non autem. d. l. stili. habebit locũ in illis que per aliquos subintelliguntur. s. q̃ 133
delictum ergo maritus delinquendo nõ alienat partem vxoris. ¶ Et sic cum debeam⁹ 134
attendere verba ipsius. l. stili. que non loquitur generaliter per verbum alienare: sed tantum per verba specialia. s. vẽdere. ꝛ sic nomẽ vẽditionis ponitur stricte pro illo solo cõtractu venditionis: non tamen pro alio contractu seu pro delicto. ꝛ q̃ nomẽ venditionis solum ponatur pro isto contractu emptionis ꝛ venditionis ꝛ nõ pro alio. no. per glo. ꝛ doct. in. l. j. C. de iure emphi. ꝛ in. l. er hoc edicto. §. alienare. ff. de aliena iudi. muta. can. facta ꝛ cum nomen venditionis in victa. l. stili. posiẽ sit speciale derogat omni alij alienatiõi. 135
¶ Cum alienatio sit genus vt in. l. alienatio nis verbo. ff. de verb. signi. ꝛ generi. p̃ speciẽ ɔrrogatur vt in. l. in toto. ff. de reg. iur. ꝛ in. l. vxorem. §. codicillis. ꝛ in. l. seruis vrbanis. §. fina. ff. de lega. iij. non debemus dicere q̃ illa lex stili. permittat marito alienare partẽ vxoris delinquendo sed tantummodo cõtrabendo. preterea ista lex stili est cõsuetudo. vt inferius latius apparebit. ꝛ tũc potest argui per simile consuetudinis quando sumus in materia consuetudinis. secus quando sum⁹ in alia materia extra consuetudinem: quia tunc non possumus arguere per simile consuetudinis. vt tenet glosa. ꝛ ibi Bald. in. c. j. in princi. de feudi. cogni. in vsu. feu. sed sic est q̃ ista non sunt similia. s. contrahere ꝛ delinquere: quia illa sunt similia quorũ qualitas est vna. vt est tex. in. l. ideo quia. ff. de legi. notat Bald. in loco preallegato. ergo non est bonum. arg. potest alienare per contractum ergo per delictum. ¶ Et si aliqui volunt dicere q̃ ista consuetudo alienandi non solum 136
est obseruata in contractu sed etiam in delicto. hoc debet p̃bare cũ cõsuetudo consistat in facto ꝛ facta nõ p̃sumãtur p̃sertim que sũt cõtraria iure vel rõni. vt in. c. j. ɔ cõsti. li. vj.

¶ Adde, q̃ consuetudo in facto consistit. ideo probari debet. Deci. consi. cccclxxij. nume. xvj. ꝛ consi. dxxxviij. nu. viij. vbi aliqua bona in hoc inuenies. ꝛ q̃ ea que cõsti stũt in facto non p̃sumũtur. nisi quaten⁹ p̃bãtur vide Jo. ber. diaz a luco i tract. fallẽ. regu. clxxxj. Tiraq̃l. de vtroq̃ retract fo. cccc vj. nume. xcix. Lassa. in cõsue. Burg. Rub. ir. §. ir. nu. xxx. fo. cccr. Didacus Perez.
¶ Et q̃ non sit eadẽ ratio. vt in alienatiõe 137
que fit per delictũ que est in alienatiõe que fit per contractũ. neq̃ argumẽtatio de vno ad aliud nõ p̃cedat. tene glo. ꝛ clarius ibi Bal.

in. c. j. §. calidis. quasi in fine. ij. colu. de prohibi. feu. aliena. per Fede. vbi ipse sic dicit et sic conclude q̃ est differentia vtrũ delinquat vasallus alienando an aliter puta felloniam committendo. hec sunt verba Bal. ¶ Sed gratia lucidationis supradicti intellectus cõtra istum intellectũ ꝛ contra ea que dicta sunt in ista prima responsione ad hãc. l. stili. Oppono sequentibus modis ꝛ primo sic. nã licet victa. l. stili. loquatur per verbum venditionis. ꝛ sic per verbum q̃ prima facie videtur speciale. attamen nihilominus verbum vẽditionis significat omnem alienationem. vt in. l. statu liberi a ceteris. §. finali. ibi dum 138
dicit. ¶ Quoniam lex duodecim tabularũ Emptionis verbo. emptionis verbo omnem alienationẽ complecti videt. ff. de statu. liberis. et est etiã tex. in. l. quicunq̃. §. ei ad quẽ. ff. de instit. actio.

¶ Adde, Bartho. Lepol. in. l. si contra. num. xxv. C. de vsucapi. pro empto. Roma. in singu. 608. Mathe. ab afflictis in tracta. protomiseos. §. tota becler. numer. xix. Ambro. de vignate. i trac. ɔ vsuris. nu. cxlij. Bertach. in trac. de gabellis. in. iij. mẽbro. viij. partis princi. Jo. bernard. in trac. fallẽtia. regu. cxj. ꝛ reg. ccccl xxxvij. Di. Pe.
¶ Ergo non refert q̃ victa. l. stili. loquatur solummodo per verbum vẽditionis. cũ illud idem significet q̃ verbũ alienationis ꝛ istud Lex regni. est bodie clarum ꝛ expeditum per. l. iiij. in titulo. iiij. lib. v. ordinamẽtorũ. vbi sic dicitur. Que el marido los pueda enagenar. ¶ Et sic loquitur generaliter per verbũ alienare. ꝛ cum nõ solũ maritus alienat quãdo vẽdit: sed etiam quando delinquit. vt in. c. cũ secundum leges. de hereti. lib. vj. ergo quẽadmodum vendendo in qua venditione verificatur alienatio potest maritus priuare vxorem sua parte. ita in delicto in quo eodem modo verificatur alienatio potest victam vxorem 139
sua parte p̃uare. ¶ Secũdo arguo sic quotiens in. l. ponitur verbum frequentibus bene fit extensio ex idemptitate rationis. vt est glo. in clemen. prima. de rescript. sed sic est q̃ in victa. l. stili. ponitur verbum q̃ significat frequentiam. ergo non solum. d. l. stili. habebit locũ in illo casu in quo loquitur. s. vẽdendo. sed extenditur ad alium casũ. s. delinquẽdo. ꝛ q̃ in. d. l. stili. sit verbum frequentiã significãs: patet q̃ loquitur de contractu em- Contractus emptionis ꝛc. ptionis ꝛ vẽditiõis qui frequentior est ceteris contractibus. vt notatur insti. de vsucapi. in p̃in. ꝛ p glo. in. l. ij. in p̃n. ff. de vsucapi. pro empto. ¶ Tertio facit cõtra predicta. nam 140
exempla non inducunt dispositionem. vt in l. obligationum substantia. §. fi. ff. de actio. ꝛ obliga. neq̃ artant regulam. vt in. l. pediculis. §. labeo. ff. de auro ꝛ argen. lega. ꝛ in. l. dãni infecti stipulatio. ff. de damno infec. ꝛ in. l. scire oportet. §. non iuste. ff. de excusa. tuto. ꝛ cura. ꝛ in. l. j. §. q̃ vulgo. ff. de. vi ꝛ vi. arma. ꝛ cum in dicta. l. stili. ponatur exemplum in alienãte per venditionẽ: ergo illa regula nõ artatur ad illud solũ exemplum: imo verificatur in quocunq̃ alio actu per quem introducitur alienatio. s. alio modo contrahendo seu delinquendo. ¶ Quarto contra predi- 141
cta oppono. nam certum est q̃ potius attenda est mens ꝛ rõ illius legis stili. q̃ verba ipsius legis. vt in. l. adigere. §. q̃uis. ff. ɔ in re patro. cũ ratio legis sit anima legis. vt in. l. cum pater. §. dulcissimis. ff. de lega. ij. ꝛ cum vbi habet locum ratio legis. ibi ꝛ lex. vt in. l. fina. C. de indi. vidu. tol. ꝛ notat Bald. in. l. fina. in. iiij. q. C. de heredi. instituẽ.

¶ Adde, Bar. Cass. in cõsue. Burg. Rubri. vj. §. iiij. nu. r. chart. xij. ꝛ chart. 385. col. j. nu. iij. Tiraq̃ll. in tract. retractuũ. char. ccxxxj. nu. ij. §. xx. l. gl. vnica. Di. Pe.
¶ Sed sic ẽ q̃ rõ ꝛ mẽs. d. l. stili. ẽ q̃ maritꝰ 142
possit alienare. ɔ. bona p quãcunq̃ modũ alienãdi: q̃ illã mẽtẽ debemus attẽdere qua dicit. q̃ nõ solũ maritꝰ vẽdẽdo: sz ẽt alienãdo p delictũ p̃uet vxorẽ suã sua medietate marime p. d. l. ordinamẽti. q̃ generalit loquit. nã quẽadmodũ vxor participat cõmodũ illorũ bonorũ p quẽcunq̃ actũ acqsitorũ. ita participet pditione dictorũ bonorũ p quãcunq̃ causã alienatorũ cũ vbi sperat cõmodũ ibi ꝛ dãnũ attẽdere dz. cũ sit regla fori ꝛ poli. vt l. §. fi. in fi. ɔ legi. pa. tu. nã ols resꝑ quascunq̃ causas nascitur p easdẽ dissoluit. vt in. l. nil tã nãle. ff. ɔ re. iu. ꝛ l. sicut ab initio. C. ɔ actio. ꝛ obli. ꝛ l. c. j. extra ɔ re. iu. ꝛ cũ ẽt cõtrarioꝝ eadẽ sit disciplina. vt l. l. j. ff. ɔ bijs q. sũt sui vl alie. iuris. ꝛ isti. eo. i p̃n. ꝛ isti. ɔ tute. i. p̃n. ¶ Sz nõ 143
obstãtib⁹ supdictis fũdamẽtis. Teneo nullo mõ. d. l. stili. intelligi i casu i quo marit⁹ deliquit per ea q̃ supdicta sũt. ꝛ rñdeo nũc p ordinẽ. ꝛ p̃mo ad primũ argu. ꝛ dico q̃. d. l. statu liber. a ceteris. §. fi. neq̃. d. l. quicunq̃. §. is quẽ nõ obstãt bijs q̃ i p̃ma rel p̃sione data ad. d. l. stili dixi. nã ꝛ verũ sit q̃ verbũ vẽditionis significat omnem alienationẽ generalẽ. illa tamen alienatio venit restringẽda secũdũ rationem ꝛ mentem illius. l. stili. vt in. l. adigere. §.

Universidad de Salamanca. BGH

ꝯuis. z ibi Bar. ff. de iure patro. que ratio. d. l. stili. fuit. nam propterea concedebat marito alienare dicta bona. vt tali modo alienaret z per dictã alienationẽ aliquod cõmodũ potuisset obuenire sibi z vxori sue. z dicta lucra augmentarentur. non tamẽ vt alienaret perdendo quod probatur ibi in. d. l. stili. dũ dicit. ¶ Si mi̇nester le fuere. z ibi dicit.

144 ¶ Ental que no lo faga maliciosamente. et si dicta. l. stili intelligeretur ꝙ maritus potuisset partem vxoris alienare cõmittẽdo dictum delictũ talis alienatio non esset marito necessaria. neq; fieret sine malicia. imo pta lẽ alienationẽ maritus z vxor perdidissent. vt de se patet nã quando aliquis lucraretur aliquid indebite nisi ratio legis restringeret. tũc talis legis ratio venit restringẽda. vt est text. in l. gradatim. §. z si lege. ff. de mu. z hono. z no. Bar. in. §. ꝯuis. z sic ratio. d. l. stili. venit restringenda ad casum ibi quo marit⁹ alienat vendendo. non tamen delinquendo.

145 ¶ Vel possumus respondere ꝙ verbum vẽditionis comprehendit omnẽ alienationẽ q̃ ex cõtractu dependet. z ita intelligãtur dicta iura in. d. statu liber. a ceteris. §. fin. z dict. §. ei ad quẽ. non tamẽ alienationẽ que ex delicto causatur. licet dicatur omnẽ cõprehendi. ista dictio vlis restringitur vt supra dixi. nã hoc signum vſe omne nõ ꝓ omnia est omne. vt in. l. j. ff. de lega. j. z in. §. j. insti. de dona. et z in. l. creditor. ff. de boni. auto. iudi. posse. z licet alienatio sit genus reducitur ad alienationem que fit per contractũ z ad suam speciem. z sic genus ponitur pro specie. vt in. l. non videtur. ff. de iudi. ¶ Necꝑ eodem modo obstat text. in dicta. l. ordinament. que generaliter loquitur per verbum alienare. nam potest illi responderi. vt supra respõ

146 sum est. ¶ Vel possumus illi respondere: qꝛ in dicta. l. stili. ponitur species in quantũ loquitur per verbũ venditionis que est species alienationis. z in dicta. l. ordinamenti. ponitur genus in quantũ ponitur verbum alienationis cõprehendẽs omnẽ actũ per quem potest contingere alienatio. vt in. l. fina. C. de rebus alie. z non alie. z cum dicta. l. ordinamẽti. continẽs genus veniat ad declarationẽ. l. stili. continentis speciẽ. ¶ Dicimus ꝙ gen⁹

147 est reductum ad speciẽ. z quãdo genus est reductum ad vnam speciem assumit eius naturã. vt in. l. si optio. ibi ad vnũ ꝛc. ff. de optio. lega. z tenet Bald. per illam legem in auth. hoc inter liberos. C. de testamen. z sic licet. d. l. ordinamenti. loquatur gener aliter per verbum alienationis. illa tamen alienatio refertur ad venditionem. vel possumus illi. l. ordinamenti hoc modo responderi. quia dicta. l. ordinamenti loquens generaliter per verbũ alienare est interpretans legẽ stili loquẽtem specialiter. ergo debet intelligi in casu legis interpretate. ¶ Et sic ꝙ verbum alienatio 148
referatur ad venditionem. vt in authẽ. de filii. ante dota. instru. natis in fin. z est ter. cũ glo. super verbo consuetudine. in clemen. statutũ. de electio. vbi per modernos z in. l. inter socerũ. §. cum inter. ff. de pactis dota. quẽ ter. ad hoc allegat Joa. an. in. c. dispẽdia. de rescrip. libro. vj. z est. gl. in. c. is qui de electio. eodẽ libro. nã lex declarans nõ ertẽditur ad casum non comprehensum sub lege declarata. vt est ter. in. c. si cui. de electio. in. vj. z glo. in clemen. ꝙ circa. eo. titu. z glo. in. c. licet episcopus. de preben. lib. vj. z tenet Joan. and. in. c. statutũ. de sen. excõ. eodem libro. z in. c. auaritie. super verbo. dignitatis. de electio. eodẽ libro. cũ ergo dicta. l. ordinamẽti sit declarans. l. stili. licet loquatur generaliter ꝓ verbũ alienare dꝫ intelligi in casu legis interpretate que loquitur per verbũ vẽdere. z ad illam alienationem refertur dictum verbum alienare. z sic maritus potest alienare vendẽdo. nõ tamen delinquẽdo. nã cũ. l. illa ordinamenti. sit noua respectu. l. stili sit antiqua respect. l. ordinamẽti. illa lex ordinamẽti debet trahi tanꝯ noua ad legẽ stili tãꝯ ad antiquã vt in. l. sed z posteriores. z ibi Barth. ff. de legi. cum ergo necꝑ lex declarata necꝑ declarans loquãtur de alienatiõe que possit fieri per delictũ in dubio debemus illas intelligere in casu expresso in. l. declarata per predicta iura. z sic cũ tale verbũ. s. alienare ꝓ delictũ non adaptentur illis legibus. nõ habebit locum dispositio dictarum legũ. vt in. c. quoniã. de vita z bone. cle. z gl. magna in fi. in clemen. j. de sentẽ. excom. z ter. in. c. in nostra. de iniur. z in. c. maiores. §. ceterũ. de baptis. z in. c. debitum. cod. titul. z in. c. si pater. de testamen. libro. vj.

¶ Adde. ¶ Ter. z ibi Barth. in. l. iiij. §. toties. ff. de damno infect. Hippoli. in cõsi. xix. nume. xvij. et in consi. xxv. nume. x. z in consi. xl. num. xij. z consi. xlix. z Tiraquell. in tract. retractuũ. char. 159. nume. xv. z in repe. l. si vnꝯ. verb. libertis. C. de reuoc. dona. Didacus Perez.

¶ Et cũ illa. l. stili sit penalis. qꝛ inuita vxore põt marit⁹ alienare dicta lucra: dꝫ loquat per verbũ alienare qđ est generale. in hoc tamẽ casu nõ ertẽditur ad largã nec latã significationẽ vocabuli vt est glo. sup parte sacris in clemẽ. i. đ cõsangui. z affini. ¶ Necꝑ
149 obstat ꝙ posset dici. illa lex ordinamẽti loquitur de cõtractu ibi dũ dicit. (E que el tal cõtrato de enagenamiẽto ꝛc.) z ex contractu nascitur obligatio. vt in. l. licet. §. ea obligatio. ff. de ꝑcura. z notat insti. de actio. in pn. z obligationẽ appellam⁹. nõ solũ eã q̃ ex cõtractu descẽdit. dꝫ etiã eã q̃ ex delicto nascit. vt in. l. omnẽ. ff. de iudici. z insti. de obliga. que ex deli. nascun. in rubrica.

¶ Adde. ¶ Feli. l. c. ij. đ foro cõp. Bart. Soc. in tract. fallen. reg. cccrrrv. Jaso. in l. fin. ff. de iur. omni. iudic. et in. l. adiuo pio. §. sinam Rome. ff. de re iudic. Alcia. in. c. 149 regni. perniciosam. nu. lxvj. de offi. ordina. l. xxxij. tit. ij. parti. iij. et. l. ij. titu. xvij. lib. viij. ordinam. incipien. (si aquellos.) que est famosa in se. Didacus Perez.

¶ Et sic apparet ꝙ. d. l. ordinamenti vel aliam stili intelligam⁹ in omni alienatione modo fiat per contractũ modo ꝓ delictum.

150 ¶ Mã ad hoc possumus respõdere: quia illud habet locum quo ad iudicia. nã quẽad modũ dꝫ cõueniri vel sortitur forum in loco cõtractus. ita eodem modo in loco delicti: quia vtroq; casu videt cõtrahere. nõ tñ habebit locũ supra dicta regula ꝓprie loquẽdo qꝛ ꝓpe loq̃ndo eã appellam⁹ obligationẽ q̃ descẽdit ex ꝓtractu z nõ ex omni cõtractu. sed ex eo dũtaxat q̃ est ex vtraq; ꝑte obligatorius. vt in. l. labeo. §. contractum. ff. de verb. signi. obligationẽ añt ex delicto descendentem improprie appellam⁹ contractũ. vt no. glo. in. d. l. omnẽ. z in. d. §. contractũ. z in dictis legib⁹ stili z ordinamẽti debem⁹ proprie cõtractũ. intelligere cũ sint exorbitates a iure cõmuni. vt superius dictũ est. ¶ Et per predicta videt responsum alij obiectioni q̃ hoc modo possit fieri. cum maritus cõmisit delictũ hereticę prauitatis. z bona sua ipso iure sunt translata in fiscum videt maritus delinquendo facere contractũ donationis cum fisco qđ patet: qꝛ qui donat perdit. vt in. l. filiusfamilias. in prin. ff. de dona.

¶ Adde. ¶ Cassan. in consuetudi. Burg. chart. cxxij. num. xxv. Didac⁹ Pe. 151

¶ Et iste per delictum perdit. vt patet dare. et sic delinquendo donat z donando contrahit. vt in. l. donatiõis. C. quod me. cau. ergo de primo ad vltimum maritus cõtrahit. z. d. l. stili. declarata per. d. l. ordinamẽti. loquitur de cõtractu. ¶ Ergo habet locum in marito delinquẽte ꝙ per dictũ delictum priuet vxorem suã sua medietate bonorum.

Donatio ẽ contractus im. ꝓprius.

Mã ad hoc patet responsio ex superioribus: qꝛ iꝫ cõtract⁹ sit donatio per. d. l. si donationis. improprie tñ ẽt cõtractus cum nõ sit ex vtraq; parte obligatori⁹. vt in. d. l. labeo. §. cõtractũ. z not. glo. in. l. cõtractus. in prin. C. de fide instrumẽ. z no. Bal. in. d. l. si donationis. z in. d. l. cõtractus. z cũ hic sumus in exorbitantibus. vt superius dixi. non extenditur ad cõtractũ improprium. nã dicit Bar. in. l. labeo. §. contractum. iunta suã glo. ꝙ si Gabella. statutũ disponat ꝙ de quolibet cõtractu soluatur gabella non debet solui de contractu donationis. nam cum statuta sint stricti iuris z sunt proprie intelligenda si loquantur de cõtractu. non habent locum in cõtractibus ex vna parte tãtũ obligatorijs: quia dicuntur improprie cõtractus vt ibi. z hoc sequuntus fuit Bal. in. d. l. contractus.

¶ Adde. ¶ Tiraquell. in tracta. retractuũ. chart. cclxxv. col. ij. num. xlvij. vbi aliqua adducit. ¶ Et si ponaret contractum donationis: cum forte esset venditionio z sic esset simulatũ adde fraudandũ gabellam ꝙ omnino non licet secundũ communem opinionem relatã infra. nu. ccxxxiij. tenerentur cõtrahẽtes scõm Fabia. a mont. i tract. de empti. z vẽdi. q. v. princ. nu. xxij. Did. Pe.

¶ Quod etiã patet: qꝛ appellatione alienationis nõ cõtinet ꝓprie donatio. vt est ter. in. c. j. de feu. nõ habẽte natu. feu. z in. l. j. C. de bonis mater. cũ ergo. d. l. ordinamẽti dicat ꝙ põt alienare videt ꝙ nõ possit donare cũ appellatio. vt dixi alienationis nõ cõtineat alienatio ꝑ iura iã allegata. ¶ Mine 152
est ꝙ dicit Joa. de imo. in. l. v. ff. de verbo. obliga. ꝙ statutum faciens mentionem de contractu nõ habet locũ in stipulatione que non est vltro citroq; obligatoria cuius large appelletur cõtract⁹. vt in. l. j. §. j. ff. de pactis. z notat gl. magistra specifice. z ibi Bal. in. l. ij. in. iiij. col. C. de iure emphi. ¶ Secũdo respondeo ad ea que dicta fuerũt in secũdo cõtrario. s. ꝙ iꝫ. d. l. stili. loquatur ꝓ verbum emptionis cũ ille cõtractus sit ceteris frequentior ex idẽptitate rationis fiat extensio ad alios cõtract⁹ z ad ea etiam q̃ dicta fuerũt in tertio cõtrario. s. ꝙ exempla necꝑ disponebãt necꝑ artabãt regulã. nã quo ad

Universidad de Salamanca. BGH

primum ego fateor q̃ hẓ.d.l.stili. loquatur in contractu vẽditionis tamẽ extendatur ad alios contractus vtro citroq̃ obligatorios vt in dicta.l.ordinamenti.licet ꝓbabiliter potuisset teneri contrarium p ea que dicta sũt. sed nego q̃ illa lex stili seu ordinamenti loquens de contractu extendatur ad delictũ.

153 ¶Ad secundum cõtrariũ dico. q̃ in.d.l. stili seu alia ordinamenti nõ ponitur primo regula ⁊ postea exemplum. vt faciunt infinite leges inforciati. sed exemplum posuit pro decisione. ⁊ sic exemplum non deseẽdit ex decisione. sed decisio dicitur descẽdere ex dicto exemplo que sunt omnimodo diuersa vt dicitur in simili. Regula non facit ius: sed ex iure regula venit. vt in.l.i.ⁱ ibi Bar.ff.de regu.iuris. nam quãdocũq̃ lex vel statutum primo ponit regulam. ⁊ postea ponit exemplum tũc cõprehẽdit etiam alios casus q̃s exemplificatos. per tex.in.l.damnum. in fi. sed quando non procedit per modum regule. sed disponens in quodam casu tunc ad alium etiam similem non extenditur si disponat preter ius commune vel in casu odioso. vt in.l.si.vero.§.de viro.ff.solu.matri. Hec sunt verba formalia ¶Pau.de cast.quem ipse sic ponit in dicta.l.damni. in fi. cum ergo dicta.l.stili.hec omnia habeat. vt supra dictum est. nõ extẽditur ad alium casum etiã

154 similẽ quam in ipsa.l.nominatum. ¶Non obstant etiam ea que dicta fuerunt in quarta oppositione huius prime respõsionis ad dictam.l.stili.vbi fuit dictum. q̃ potiꝰ erat attendenda ratio ⁊ mens legis q̃s verba. vt ibi dixi. quia ad hoc possumus respondere. imo q̃ mens intentio ratio ⁊ anima legis stili ⁊ ordinamenti fuit illa de qua sup eriꝰ dixi. scilicet q̃ maritus alienãdo contrahẽdo preiudicet vxori. non tamen delinquendo. nam dicta.l.stili.in vna parte dicit. q̃ maritus possit vendere bona obtenta durante matrimonio ⁊.l.ordinamenti declaratoria. l.stili.dicit. q̃ talis cõtractꝰ valeat. ⁊ sic vba cõtractꝰ posita in lege declarãte ⁊ interpretãte referũt ad vba vẽditiõis posite in lege declarata. non tamen ad alienationem q̃ per delictum posset contingere cum neq̃ in lege declarata. scilicet illa stili. neq̃ in.l.declarante. scilicet illa ordinamenti. aliqua fuit facta mentio de delicto. neq̃ de illo fuit cogitatum. vt superius dixi. nam cum. l.stili.protulit illa verba vẽditionis. ⁊. l.illa ordinamẽti protulit illa verba cõtractus videntur de illis tantum intelligere. nam prolatio verborum designat ⁊ declarat mentem intellectus. vt de consecra.distin.ij. in christo pater. ¶Et ratio que illam practicam stilũ 155
seu consuetudinẽ inuenit fuit quia si lex daret viro facultatem aquirendi ⁊ poneret eum in necessitate aquisita cum sua vxore communicandi. ⁊ postea non habuisset potestatẽ ꝗsita alienãdi sequerẽtur multa inconuenientia.

¶Additio. ¶Nota inconueniẽtia infra subiecta a Autore que proueniꝛent marito propter prohibitionem de non alienando bona lucrata cõstante matrimonio. ideoq̃ optime censuerunt leges bubus regni Hesperie in boc. ⁊ certe plura alia sequerentur que brevitatis causa omissimus. Cum ex sentẽtia philo.dato vno in cõ ¶Philoso.ꝛ pbilicoꝝ.
venienti plura sequuntur. text.est in.l.ratas. C.de rescind.vendi. ⁊ in.c.tua nos. ⁊ ibi not. Alexandri.col.ij.de consanguini. ⁊ affinit. Bart.in.l.sed si plures.§.in arrogato. ff. de vulga. ⁊ pupilla. ¶Pau.de ca.in.l. de contractu. nume.ij. C.de rescd. vendi. Felin. in.c.in tantũ.de simoni.nume.j. Didacus ¶Perez.

¶Primũ q̃ melioris condtionis esset vxor Aduerte ad hec in commenta.
q̃s vir. q̃ esset contra naturam societatis quod esse non debet. vt in.l.si non fuerint. ff. pro socio. ¶Secundum quia cum vxor de acquisitis potuisset acquirere medietatem ⁊ eam semper retinere. adeo q̃ maritus illam non potuisset alienare constante matrimõio nisi pro sua parte. ⁊ maritus teneatur sustinere onera matrimonij. vt in. l. pro oneribus. C.de iure dotium. ⁊ in. l. dotis fructus. eodem titulo. ff. ⁊ in.l.si cum dotem. §. sin autem in seuissimo. ff.soluto.mat. ⁊ in. l. si quis p vxore. in princi. ⁊. §. j. ff. de dona. inter virum ⁊ vxo. ⁊ in.l.quintus. in fi. eodẽ tit. ⁊ in.l.fi. in prin. ff. de doli excepti. vxor de acqsitis acqrẽdo ꝓ medietate ⁊ illã semp retinẽdo ⁊ eã vẽdere marito suo nõ pmittẽdo semp esset ditior marit⁹ vero pauperior. cũ de acqsitis nõ habuisset nisi medietatẽ tñmodo. ⁊ propter onera mtimonij q̃ sunt multa vt in dictis in 156
ribus necessitatur etiã suã partẽ vẽdere ⁊ sic remaneret pauperior. ⁊ ipsa vxor tacite diceretur suũ maritũ spoliare q̃d esse non debet. vt in.l.j. ⁊ in.l.si vir. ff. de vsucapi. pro dona. ⁊ in.l.j. ff. ꝺ do.int vir. ⁊ vx. ⁊ in.l. cũ multe. §. sancim⁹. C. de don. ante nupti. ¶Tertiũ esset in cõueniẽs q̃ si marit⁹ nõ potuisset alienare ꝗsita niſi ꝓpte sua fine consensu mulieris. forte mulier nõ cõsentiret. hz ex tali cõsensu. seqꝛetur eidẽ femine cõmodũ cũ plerũq̃

etiam ipsius femine aduersus cõmoda propria ineniatur laborare cõsiliũ. vt in.l.si pater. in fi. C. de spõsa. nam mulier consentiendo alienationi rei proprie p maritũ faciẽde videt ⁊ diceret donare ⁊ raro inueniunt mulieres donare cũ gen⁹ mulierum sit auariſſimũ. vt.l.si a sponso. C. de dona. ante nup. ⁊ in.l.si stipulatũ. in.fi.ff. de dona. inter virũ ⁊ vxo. ⁊ in.l.hz si ego. in fi. ff. ad Velleya. ⁊ licet mulier semel suo marito cõsẽsisset circa alienationẽ incõtinẽti renocasset suũ cõsensum dicẽdo se esse deceptã a viro suo ⁊ ipsi⁹ suasionib⁹ in se cõsensisse. ⁊ sic mutasset votũ et
Femina. cõsiliũ in quolibet momẽto cũ femina incõstans ⁊ momẽtanea sit. vt in.l.filia. ⁊ in.l.cũ te. C. de inoffi.testa. ⁊ varii ⁊ mutabile semp femina producit. vt in.c. forus. in fi. ō verb. signi. ⁊ in.l. reprehendenda. C. de instit. ⁊ sub. sub conditio. facti.

De vitijs mulierum. **¶Additio.** ¶De malis et vitijs mulierum q̃ voluerit videre ad saturitatẽ et ãplissime. videat Ant.flor. in summa. lib.iij. titu.j.c.xxv. vbi ponit p alphabetum. xxiij. vitia quẽ refert Cassa. vbi etiã alios citat. in cõsuetu. Burg. rubri. j. §. v. fol. liij. col. ij. cum sequen. in nu. xcix. ⁊ plura per Tiraquell. in lege connubiali. viij. et l.ix. et Joan. corasi. in.l.j. ff. de senatoribus.

Testis. col.ij. ¶Et ideo in causis criminalib⁹ non possunt esse testes. vt habetur. in dicto. c. forus. de verb. signi. et babeẽ late p Angel. in tract. maleficio. verb. comparuerũt dicti inquisiti. versi. quid in muliere. nu. xiiij. et ibi Augusti. ariminẽsem. ⁊ per Abba. et eius additio. in. c. quoniã. de testib. Hippoli. in consi. lix. nu. ix. qui plura iura ad id allegat et vide Socin. in tract. salleti. regu. cccxix. incipi. testis mulier. ⁊ per Joan. lup. de palatios rubi. in allegatio. in materia hereſis.
Lex fori. §. xiij. et hec conclusio probatur in.l. viij. incipi. (toda muger.) titu. viij. lib. ij. foro. ll. et
Lex stili. eod. lib. iiij. tit. xx. in. l. ij. incipi. defendemos. ⁊.l.xcvj. stili vbi habes in quibus casib⁹ mulier possit esse testis de iure regni ⁊ quib⁹ cauſis quas nota. Didacus ¶Perez.

¶Et forte. maritus vt ipsa cõsentiret excoriaret eã vt facit dominus quãdo seruus non vult adire hereditatem. vt in.l. cũ proponas. C. de here. instit. ⁊ hz eã excoriaret nõ ꝓpterea eã castigaret q̃ hz subiaceãt decem milib⁹ castigatorib⁹ ob id nõ castigãtur. vt in authẽ. de resti. ⁊ ea que pari. §. hec igitur. colla. iiij. ¶Cũ inuisibiles ⁊ vẽto sunt leuio
res. ¶Vel si illud q̃d leuiꝰ fumo flamina. q̃d 157
flãma vẽntꝰ: q̃d vẽto mulier q̃d mulier nihil. ⁊ ꝓpter ola supradicta q̃ de feminis scribi non poterat. multe rixe ⁊ discordie oriẽtur inter virum ⁊ vxorem q̃ esse non debet. nam debet tollioccasio per quã generet causa perfidie seu indignationis incõnubio. vt in.l.fi. C. ne fideiuss. doti. den. ⁊ banc occasionem tollit. d.l.stili. q̃ cũ mulier non habeat causam contradicendi viro allenãti dicta lucra vir libere ⁊ in pace. illa alienabit si sibi proficuum fuerit. ⁊ sic nõ erit rixa neq̃ perfidia inter cõiuges. ¶Quartũ esset inconuenies. q̃ leges loquẽtes de dictis lucris ⁊ dicentes q̃ vxores participẽt cõmoda rerum obtentarũ durãte matrimonio ⁊ volẽtes q̃ vxores habeãt occasionẽ acquirendi supradicto modo paucis vicibus obtinuissent. ⁊ raro contingerent quod esse nõ debet. nam ad ea q̃ raro accidunt iura nõ debent adaptari. vt in.l. ex bijs. ⁊ in.l.nã ad ea. ff. de legi. ⁊ p glo. in. c. litteras. de despon. impube.

¶Adde. ¶Gl. nota. in. c. licite. xxxij. quest. vij. Abb. et Alexandrin. in. c. frater nitatis. num. xiiij. de frigid. et malefi. Bar. brixi. in. q. dominica. liiij. belle per Guliel. Benedict. in rep. c. Rainutius. verb. mortuo itaq̃ testatore. el. j. num. ccexxiiij. de testamen. Didacus ¶Perez.

¶Et q̃ si. d.l.stili. facta non fuisset. dicte leges raro cõtingissent sic probatur noua acquisitio bonorum nõ potest esse sine industria ⁊ diligentia. vt in l.si defunctus. in. fi. ibi cũ dicit. Neq̃ enim pauperibus industria vel augmẽtum patrimonij q̃ laboribus ⁊ multis casibus queritur interdicẽdũ est. C. arbitrare. ⁊ in.l.j. C. pro socio. ⁊ in.l.si non fuerint ibi (plerũq̃ enim tãta est diligẽtia ꝛc.) ff. p socio. cum vigilantibus ⁊ non dormientib⁹ iura subueniant. vt in.l. pupillus. in. fi. ff. de bijs que in frau. credi. ⁊ in.l. qui autẽ. §. sciẽdũ. eo. ti. ⁊ in.l. fuma. §. sed si alij. ff. de pecu.

¶Adde. ¶Auth. in rep. l. si ex legati causa. nu. xlix. ff. de verb. obliga. et ibi. dixi in additione. Didacus ¶Perez.

¶Et bona industria ⁊ diligentia consistit inutiliter vẽdendo ⁊ utili⁹ emẽdo. vt in.l. seruos. in. fi. ff. de pigno. actio. ⁊ in.l.si heres. ff. ad legẽ fal. ⁊ sic per predictã contractationẽ supradicto modo exemplificatã acquirũtur lucra ⁊ raro inuenitur q̃ homines quã tũcunq̃ ditiores possint semper emere ⁊ ac-

Universidad de Salamanca. BGH

quirere sine eo q̃ aliquid vendat penit⁹ de
bijs que iã acquisita sunt ꝛ in hoc casu com
munia habẽt cum ergo. d. l. stili. dedit facul
tatẽ marito q̃ potuisset vendere bona obtẽ
ta constante matrimonio vt dare occasionẽ
marito. vt p̃ sua quoq̃ prote ꝛ successorib⁹
eorum acquirat ꝛ pro omnib⁹ lucretur que
via acquirendi esset precluſa viro acquiren
ti si non potuissent lucra semel obtenta pro
parte prozis alienare in casu sibi necessario.
vt ergo dicte. ll. dantes prozibus causam ac
quirendi adaptarentur ad ea que frequen
tius accidunt fuit facta dicta. l. stili. ꝛ altera
ordinamenti q̃ totum retorqueretur in cõ
trarium si per dictam. l. stili. maritus potuis
set alienare malicioſe. ꝛ in casu non sibi ne
cessario q̃ esset quãdo cõmitteret delictum
heretice prauitatis per quod perdit ꝛ nõ lu
cratur. ꝛ sic per. d. l. stili. dicte leges de lucris
loquẽtes adaptantur ad ea que frequenti⁹
accidũt. nã. d. l. stili. fuit facta ad confirma
tionem aliarũ legũ de lucris loquentium: q̃
fauor qui fuit prozibus cõcessus per dictas
leges loquẽtes de lucris per illã. l. stili fuit cõ
firmatus per rationẽ iam dictã cum dedit ꝛ
inuenit modum per quẽ mariti potuisset ac
quirere ꝛ de acquisitis prozes communica
re q̃ non est si dicta. l. stili intelligeretur. vt
eam aliqui intelligunt. scilicet q̃ per modũ
delinquẽdi alienet vir partẽ prozis. nã tunc
illud qõ esset p̃ dictam. l. stili. introductum
in fauorem mulieris. ꝛ tam laudabilis ꝛ pri
uilegiate societatis redundaret in eius odiũ
ꝛ damnum quod esse nõ debet. vt in. l. q̃ fa
nore. C. de legi. cũ nulla iuris ratio aut equi
tatis benignitas paciatur. vt ea que salubri
ter pro vtilitate hominũ introducũt duriõ
ri interpretatione cõtra ipsorum commoda
ad seueritatẽ p̃ducãt. vt in. l. nulla. ff. de le
gi. ¶ Et si. d. l. stili intelligeret de aliena
359 tione q̃ fieret mediãte delicto diccremus di
cte. ll. loquẽtes de lucris corrigerentur p. d.
l. stili. nõ solum in casu in eadem lege cõpre
henso. sed in casu tacito q̃ de iure nõ admit
titur. vt supra probatũ est. Et illud quod su
pra dictum fuit omnis res p̃ quascũq̃ cau
sas nascitur ꝛc. ꝛ contrariorum ꝛc. nõ ẽ cõtra
ea que supradicta sunt. sed potius facit
pro hac cõclusione affirmatiua hoc modo in
ducendo vt si aliqua lucra licito ꝛ honesto
modo durante societate sunt questa quẽad
modũ proz dictis lucris sic questis cõmuni
cat. ita eodẽ modo quando maritus licite ꝛ
honeste alienauit. scilicet vẽdẽdo vel aliquo
simili ꝛ honesto modo alienando. vt in casu
expresso in. d. l. stili. proz participet alienatio
ni cum fine hoc cõtractu ꝛ hinc similibus ho
mines viuere nõ poterãt. vt in. l. ex hoc iu
re. ff. de iusti. ꝛ iure. ꝛ in. ℌ. ius autem gentiũ.
insti. de iure natu. gen. ꝛ ciuil. ꝛ sic in supradi
cto exemplo habent locũ supradicte regule.
160 ¶ Omnis res ꝛ cõtrariorũ. s. q̃si licite acq̃
runtur ꝛ licite alienantur. nam quãdo licite
acquirũt non erat suum correlatiuũ q̃ illi
cite alienẽtur. scilicet per delictum cum ta
lis alienatio nõ potest aliquo modo cõuerti
in cõmodũ bonorũ acquisitorũ durãte ma
trimonio quod nõ fuit intẽtio illius legis sti
li. ꝛ quẽadmodũ maritus per illicitã cõtrac
tationem nõ acquirit aliquid prozi suo re
spectu talis quest⁹ illiciti. vt in. l. si inter fra
tres. ℌ. socii. ꝛ per cõtrarium. ff. pro socio. ita
si voluerit cũ proze sua cõmunicare. ly pro
pter volũtatẽ viri volentis cũ ea communi
care erit cũ proze cõmune. tamẽ maritus te
netur ad restitutionem sue partis. ꝛ eodem
modo proz priuabitur sua parte que fuit ac
quisita propter illicitum quẽstum: ergo a cõ
trario sensu in casu in quo vir lucratur bo
neste ꝛ iuste ꝛ licite acquisiuit. ly ipe (propter
suum dolum culpam ꝛ maliciam) teneatur
ad restitutionem sue partis. ꝛ perditionẽ ip
sius vt est in casu nostro. nõ tñ proz veniat
priuãda sua parte cũ innocẽs sit ꝛ ignorans
delictũ mariti. ꝛ ly. d. l. stili. dedit viro facul
tatem dicta lucra alienandi intelligitur illã
dare secundum arbitrium boni viri. vt licite
cõtrahat vẽdat ꝛ negocietur. non tamen vt
perdat vel destruat seu lapidet. vt est ter. no
ta. ꝛ ibi Bal. in. l. societatem. ff. pro socio. ꝛ
in. l. Thays. ff. de fideicõ. liber. ꝛ sic p̃dicta
sũ expedit⁹ ꝺ ista p̃ma responsiõe ad. d. l. stili.

¶ Addition. ¶ Omnino vide Jaso. in. l. preses. col. iij. nu. iiij. C. ꝺ transacti. et in. l. qui Rome. ℌ. duo fratres. col. ij. et in. l. cum filio⁹. nu. j. ff. de verb. oblig. Segur. i rep. l. si ex legati causa. vsi. p̃ quo facit in simili. nu. xiij. co. titu. Joan. lup. in rep. Rubr. ℌ. lxij. nu. xxi. et. ℌ. lxvj. nu. xxix. de dona. inter vi. et vxo. Roderi. suarez. in. l. j. titu. (delas ganancias.) lib. iij. fori. fol. xxj. col. j. et Ferdi. gom. in. l. iij. Thauri. nu. l. Roman. in consi. lv. et ter. in. l. creditor. ℌ. luciue. ff. manda. Didacus ℙerez.

¶ Secundo dico q̃ possim⁹ illi. l. stili. seu 161
l. ordinamẽti hoc modo respõdere. ꝛ q̃ non
obstat bijs que dicta sunt in secunda parte

quam fraus
tantem habet
mariti in bo
rijs lucrati
constãte ma.

affirmatiua quantumcunq̃ det marito li
beram facultatem dicta lucra alienandi. nã
ly quis habeat liberam rerum administratio
nẽ a lege vel ab homine. nõ propterea po
test donare vel aliqd diminuere de illis re
bus quas administrat. sed bene vtiliter fide
liter ꝛ proficue administrare ꝛ gerere bona
fide. vt in. d. l. si filiusfamilias. in prin. ff. de do
na. ꝛ in. l. ab agnato. ff. de cura. furio. ꝛ in. l.
lucius. ℌ. fi. ff. de admi. tuto. ꝛ cura. ꝛ in. l. ser
uus furiosi. ff. de manumissi. hinc venit q̃ ly
filiusfamilias habeat peculij liberam admi
nistrationẽ. nõ p̃pterea põt de illis reb⁹ pe
culiaribus sine expꝛssa volũtate patris aliqd
donare. ¶ Hinc etiã venit q̃ tutor vl cura
tor nõ põt de reb⁹ pupillaribus vel minoris
aliquid donare. vt in dictis iurib⁹ trahitur.
sed sic est q̃ maritus qui habet liberã bono
rum administrationẽ per dictas. ll. stili. ꝛ or
dinamẽti si committẽdo delictũ heretice pra
uitatis alienasset. talis alienatio nõ esset vti
liter fideliter p̃ficue ꝛ bona fide facta: imo
debemus de necessitate cõfiteri talẽ aliena
tionẽ nihil aliud esse q̃ꝫ quãdã donationem.
vt tenet Alexan. de imo. in expꝛsso. nu. l. si fi
nita. ℌ. si de vectigalibus. in. xxv. col. ver. itẽ
adde q̃ applicatis bonis filij ꝛc. cũ per hãc
alienationem maritus diceret fisco donare.
ꝛ sic donando perdere p̃ter. no. in. d. l. filiusfa
milias. in prin. ꝛ hec alienatio est a lege in
terdicta ipsi marito p̃iura iã allegata. ꝛ per
d. l. stili. ibi dum dicit. Si menester le fuere.)
ꝛ ibi. (En tal q̃ no lo faga maliciosamẽte.)
ꝛ in altera lege ordinamenti. ibi dum dicit.
(E que el tal contracto de enagenamiento
vala: saluo si no fuere p̃bado que le fizo cau
telosamente por defraudar ꝛ dãnificar ala
1621 muger.) ¶ Facit etiam pro hoc: q̃ ille cui⁹
Rota. bona sunt cõfiscata. vt est in presenti cũ ꝺdit
occasionẽ cõfiscationi dicit male vti substã
tia sua ꝛ prozis. vt est glo. nota. quam ibi se
quuntur. Bal. ꝛ Jo. de imo. in. l. ij. ꝛ glo. j.
in ver. quartus si maritus. ff. solu. matri. iũ
ctis notatis in. l. vbi adhuc. C. de iure doti. ꝛ
in aurbẽ. q̃ locum. C. de colla. ꝛ in. l. si cõstã
te. in prin. ff. solu. matri. adeo q̃ dixit Bal.
quem ibi sequitur Jo. de imo. in. d. l. ij. q̃ ly
bona alicuius nõ sint cõfiscata si tamẽ alicjs
est in banno dicit male vti substantia sua.

¶ Addition. ¶ Intellige hoc vt p̃ Rip. in. l. ij. nu. xxiiij. ff. solut. matri. ꝛ in. l. si constante. eod. titu. col. r. nu. xliij. versi. Item dum Bartho. in casu du

bio: secus si constaret bannitum vtiliter ge
rere sua negocia. cum in claris cessat omnis
contectura. l. continuus. ℌ. cũ ita. ff. de ver
bo. obliga. Didacus ℙerez.

¶ Cum ergo maritus cõmittẽdo tale deli 163
ctum si alienasset per illud omnia lucra di
ceretur illa donare seu illis bonis male vti.
nõ potest habere locum ille intellect⁹ vt di
camus q̃ per talem administrationẽ in qua
verificaretur dilapidatio ꝛ perditio seu do
natio dicatur maritus partem sue prozis ꝛ
suam alienare ea omnia in fiscum effectua
liter transferendo quod esse non debet. nam
licet suam partem per dictum delictum alie
nat cũ in ea sit moderator ꝛ arbiter. vt in. l.
nemo. C. ꝺ inde. ꝛ l. l. i re mãdata. C. mãda.

¶ Adde. ¶ Hippol. l. sing. 419.
q̃ intellige habere locũ
etiam abutendo secũdũ
Ulpiani sententiã. in. l. sed si lege. ℌ. cõsuluit.
ff. de peti. heredi. Jas. in. l. qui Rome. nu.
xxvj. ff. de verb. obliga. et in. l. filiusfami. ℌ.
diui. nu. ix. ff. de lega. j. et in. l. ℙolla. C. de
bis quibus vt in dign. et. in. l. j. C. qui testa.
fac. poss. Ludoui. Gomessi. in. ℌ. quedã. nu.
xvij. insti. de actioni. Cassan. in consuetudi.
Burg. Rubr. j. ℌ. viij. num. ij. chart. lxxxi.
col. j. ¶ Sed hoc intelligitur in rebus pro
prijs alteri nullo iure debitis. cum alias nul
li sit licitum aliena cuiq̃ cõcedere preter vo
luntatẽ. c. tua nobis. ℌ. preterea vero. de deci. et ibi. gl. pen. et statim subijcitur
ab autore. Didacus ℙerez.

¶ Non tamen sic erit in re aliena idest ad
prozem pertinente cum id quod nostrum est
sine facto nostro ad alium transire nõ debet
vt in. l cum mandati. C. manda. ꝛ in. l. id qõ
nostrum. ff. de regu. iuris. ꝛ adhuc auderem
dicere vnum aliud. q̃ licet dict. ll. stili ꝛ ordi
namenti darem marito liberam potestatem
donandi ꝛ dissipandi dicta lucra cõmittẽdo
delictum heretice prauitatis potest alienare
ea licet per tale delictum contrahatur dona
tio quia non videtur cogitatum de donatio
ne seu dissipatiõe que possit per delictum cõ
tingere cum daretur occasio delinquẽdi vt
in. l. conuenire. ff. ꝺ pactis dota. ꝛ in. l. si vn⁹.
ℌ. illud. ff. de pactis.

¶ Adde. ¶ Guliel. benedi. in. c. Raimutius. verb. duas
habẽs filias. nu. cclxxvij.
de test. Hippoli. singu. cclxxxix. Authot. in
rep. l. si ex lega. causa. nu. xiiij. ff. de verb. obli
ga. ꝛ l. xxix. titu. xj. parti. v. Didac. ℙerez. Ler regni.

Universidad de Salamanca. BGH

164 ¶Et hoc propter quadam notabilem decisionem Ange. in l. si filius. ff. de damno infecto. vbi ipse dicit. q; si pater concessisset filio peculium profecticium. idest eidem dedisset liberam potestatem administrãdi victum peculium ⁊ etiam vt potuisset illud donare et dissipare q; publicatis bonis ipsi⁹ filij in quibus verificatur donatio non intelligitur confiscatum victum peculium. nam nõ videtur cogitatum q; pater daret licentiam filio tali modo donare seu dissipare ne videatur ei data materia delinquendi per dictam l. comenire. ⁊ hoc dictum Angel. refert ⁊ sequitur Aleran. de imol. in dicta l. si finita. §. si õ vetigalibus. in. xxv. col. versi. item adde q; publicatis ꝛc. ⁊ sic licet dicta lex stili. ⁊ ordinamẽti. darent marito liberam potestatem donandi seu dissipandi victa lucra non potuisset eãdem in fiscum transferre per delictum maritus q; est dignum nota quanto magis q; in. d. l. stili ⁊ ordinamenti non datur facultas donandi vel dissipandi. imo expresse adimitur ibi. (Ental que lo no faga maliciosamente ꝛc.) ⁊ posito q; daretur non haberet locum in hoc casu. nam ſi in dispositiõe hominis nõ habet locum confiseatio multo minus in dispositione legis Cum maior sit prouisio hominis q; legis. vt in. l. fina. C. de pactis cõuẽtis. ⁊ in. l. maritus. C. de procur. ⁊ in. l. labeo. ff. de compensa. ¶Facit etiam pro hoc vna

¶Prouisio hominis.

165 Nota. solemnis determinatio Angel. in. l. si filius. C. de bonis proscrip. vbi ipse ponit hec verba formalia. Ultimo no. q; in tantum est odiosa bonorum confiscatio q; in confiscatiõe nõ veniũt bona publicati alteri quecũq; modo concessa. licet possit ad libitum reuocari per quod patet. q; licet maritus possit mediante lege ad libitum reuocare alienãdo per contractum bona acquisita seu a lege concessa vxori. non tamen victa bona veniunt in confiscatione mariti. quod est notandum ⁊ pro hac parte ego allego ter. in. l. creditor. §. Lucius. ff. manda. qui est text. ad hoc no. ⁊ clar⁹ melior q; alius quẽ rogo omnino videas.

¶Adde. ¶Rom. consi. lv. Joa. agrassis. in tracta. de substãtialibus procuratorij. verb. donandum. nume. ii. in. f. volu. tractatuum. ⁊ posita supra in nume. clx. vbi posui optimas remissiones. Didacus ¶Perez.

¶Et circa hanc secũdam responsionem et pro fundamento ipsius videatis ea que diri in. iiij. opp o. ad quartum fundamentum p parte negatiua adductũ. ⁊ hec que hic dico sunt addenda his que ibi dixi. ¶Tertio 166 dico q; possum⁹ illi. l. stili. ⁊ alteri ordinamẽti respõdere. nã qñ lex vel canõ priuat aliquẽ suis bonis ꝓpter suũ delictum. talis lex vel canon est penalis. vt dicit ⁊ notat Bal. in. l. fina. in ver. quero quot sunt iura. ꝛc. C. de bonis q; liber.

¶Adde. ¶q; pena priuationis alicuius iuris vel priuilegij non habet locũ nisi expresse lege caueatur. ter. fing. in auth. de nõ eligend. secũdo nuben. §. sin autem. ibi. (nec quẽlibet est lex tale dicens.) l. ait siquis §. diuus. ibi. (penam autem statutã.) ff. de religiosis et sump. fune. et glo. celebris ⁊ singu. secundum oẽs. in. c. fin. de iure patron. Jaso. in. l. cũ quidam. num. xvj. ff. de lib. et posth. et iterũ. in. l. q; te. num. xxj. ff. si cert. peta. Feli. in. c. querelam. nu. ij. de iure iur. et in. c. er parte. versi. et dicit Jnno. nu. iij. õ rescrip. Joan. lecrier. in lib. de primo genitura. lib. iij. q. vi. num. xij. Cassan. in consue. Burg. Rub. iiij. §. xvj. col. fin. nu. vi. et in. §. xix. col. fin. nu. iii. et traditur in tracta. de crimine lese magestatis. (ab in certo autore editus) qui est. in. iij. volu. tractatuum. fol. cxl. nu. xix. Ferdi. gometi. in. l. xlv. Tauri. num. xv. Joa. Bernardi. in prati. cano. crimi. c. cxxiij. ver. beneficijs ꝓuari. Rip. in rubri. de indic. num. xv. vbi allegat tex. clarũ. in. c. inuentum est. xvj. q. fina. et per ¶Phil. dec. in. c. er parte. col. ij. nu. iij. de rescriptis. et in. c. quia quesitum. col. ij. num. vj. de offic. delega. et in Rub. de iudi. col. j. cum sequẽ. et Guiliel. cassado. in decisi. iij. titu. de testa. fol. ccxvij. col. ij. nu. vij. amplissime et insigniter Tiraquell. in rep. l. si vnq;. verb. reuertatur. nu. ccvj. C. de reuoc. donatio. et est theorica valde vtilis et necessaria ad plura: ideo tu illã videto diligẽtissime. Di. ¶P.

¶Cum ergo maritus priuetur suis bonis propter delictũ heretice prauitatis per. c. cũ secundũ leges. de here. lib. vi. illud. c. est penale ergo est restringẽdũ. vt in. l. interpretatione. ⁊ in. l. si preses. ff. de penis. ⁊ in regul. odia. de regu. iuris. in. vj. ⁊ in. l. semper. ff. de regu. iuris. ⁊ sic erit trahẽdũ ⁊ restringendũ ad partẽ quã marit⁹ hz in dictis lucris. non tamẽ ampliãdũ ad aliã ꝑtem vxoris. eoipso q; vxor nec; cõscia delicti nec; participans fuit in eodẽ. ⁊ sic. d. l. stili. ⁊ altera ordinamẽti que permittũt viro dicta lucra alienare intelligitur in casu expresso in. d. l. stili. hoc per misisse. s. contrahendo. nõ tñ in casu tacito ⁊

omisso. s. delinquẽdo cum tal' casus tacitus ⁊ omissus remanet in dispositiõe iuris cõs. vt in. l. cõmodi. ff. de liber. ⁊ posth. q; ius cõmune dictat q; socius delinquendo quo ad se ⁊ suã partẽ habebitur ꝓ delinquente. non tamẽ quo ad vxorem nec; ad ipsius partẽ per ea que in fundamentis adductis in secũda parte affirmatiua diri. ¶Quarto illi. l. stili respõdeo. nã lex nõ debet offendere naturã. vt not. Bar. in. l. lege. in. ij. no. C. de legi. here. sed si. p. d. l. stili. intelligeretur q; nõ solũ marit⁹ alienet suã partẽ ꝓpter suũ delictũ. sed etiã partẽ que ad vxorẽ de iure dicit pertinere dicemus illã legẽ offendere naturã. qõ pz: q; natura prohibet neminem locupletari cum aliena iactura ⁊ solicitudine cum vigilijs ⁊ lugubrationib⁹ alienis. vt in. l. nã hoc natura. ff. de condi. inde. ⁊ in. c. locupletari. de regu. iuris. libro. vj. sed si fiscus nõ solum haberet partẽ ad maritũ pertinentẽ sed alteram partem vxori competẽtem quã sibi lex concessit propter suum laborẽ curam solicitudinem ⁊ vigilias quas promiscue cũ marito suo in dictis lucris habet assidue vigilando diceretur. tunc fiscus cum aliena iactura locupletari. q; nec; esse debet per dicta iura nec; principes nec; serenissimi reges nostri quos deus per plura tempora regnare permittat volunt imo quottidie mandant assidueq; laborant in iusticia exhibenda. ¶Preterea nõ potest negari q; ista lex stili vt eam intelligũt cõtrariam tenentes opinionem sit extensiua. et per eam vtuntur argumento a simili.

167 Lex non debet offendere naturã.

¶Addítio. quod est validum in iure vt per Nicolaum euerard. in topicis iuris. c. r. Didacus ¶Perez.

¶Sic dicendo maritus constante matrimonio potest per contractum alienare ⁊ cũ similiter per delictum alienet nimirum q; maritus cõmittẽdo delictum priuet vxorẽ suã medietate bonorum vt eã priuaret pcõtractum. nã dico q; tale argumentũ nõ procedit. nam argumentum a simili desiderat equitatem. vt dicit ter. ⁊ ibi Bal. in. c. j. ibi (equitas.) de allodijs in vſi. feu. vbi dicit Bal. hec verba formalia. Jta nota q; argumentũ a simili desiderat equitatẽ que similes casus coniungit vnde statuta omnia extensiua interpretationem recipientia debẽt fundari in equitate argumento huius notabilis littere. ⁊ nõ est. illa equitas quando maritus alienat per delictum que esset quãdo alienat per cõtractum. nam quando p; contractum alienarentur vxori participat pecuniam extractam a dicta venditione. ⁊ sic si fuit priuata rebabundat pecunia q; non esset quãdo per delictum alienasset. vt ergo dicta. l. stili. intelligatur nature conformis: ⁊ eam non offendere: imo q; sit iusta debem⁹ eam intelligere supradicto modo. ⁊ q; dicam⁹ q; medietas dictorũ bonorũ cũ vxoribus ꝓpter delictũ hereticę prauitatis condẽnatorum remanere dicatur. ⁊ circa hanc quartam responsionem videatis que dicta sunt in secunda responsione data ad secundum fundamentum pro prima parte. negatiua adductum vbi feci mentionem de dicto nota. Bal. in. l. fi. C. de boni. mater. ⁊ d. l. iij. ff. de inter. ⁊ relega. que iura huic decisioni sũt necessaria. ¶Quinto dico q; possumus illi legi stili respondere hoc modo. nam si dicta. l. intelligeretur in casu in quo maritus alienasset per delictũ. dicem⁹ q; per illam. l. stili. esset tacite concessum q; als per alias esset expresse prohibitum. pro cuius euidenti ⁊ declaratiõe presuppono. q; ¶Prodigus est ille qui nec; tempus nec; finem expensarum habet sed bona dilapidando ⁊ dissipãdo profudit. vt in. l. j. ff. de cu. furi. et prodi. 168 ¶Prodigꝰ.

¶Adde. ¶Per. de vnzola. in practica. notarius. Rub. de prodigo. num. j. ⁊ Alberi. in dictionario. verb. prodigus. dec. in. l. furioſi. ff. de reg. iur. Anto. corse. in tract. de potestate regia. q. xx. nu. x. Guiliel. Benedict. in. c. Rainuti⁹. verb. mortuus itaq;. in. j. num. cccxj. vbi dicit q; pro digalitas est tripler. et in verb. adiecte impuberi. nu. lxvi. de testa. ⁊ vtrum ꝓdigalitas sit peccatum. vid. Angel. in summa. verb. prodigalitas. fol. cccdxxvij. Didacus ¶Perez.

¶Jtem est presupponendum q; prodigo 169 interdicitur administratio bonorum. vt in dicta. l. j. ⁊ fere per totum titulum. ff. de curato. furio. cum enim maritus delinquit cõmittendo delictum heretice prauitatis manifestus est prodigus. vt est glo. notabilis in. l. furioſi. ff. de regul. iuris. que dicit. q; ille qui commisit crimen lese maiestatis dicitur prodigus cum per tale delictum omnia bona perdat cum nullus dicitur magis dilapidare q; ille qui cõmittit crimen propter q; bona confiscantur. vt est textus ⁊ ibi notat Abb. in. c. er litteris. de pigno. quia non solum dilapidat ⁊ dissipat: ſz omnimodo perdit. vt de se clare patet: ergo est bonis sibi in-

Aduerte.

Universidad de Salamanca. BGH

terdictum ⁊ sic nō potest alienare. ⁊ si dicere
mus q̄ per dictam .l. stili permitteretur ma
rito committēti delictum alienare esset per
eandem legem marito prodigo tacite p̄mis-
sum q̄ per dicta iura de prodigo loquentia
expresse est prohibitum quod esse non debet.
nam cum quid vna via p̄hibetur alicui ad
id alia non debet admitti. vt in .l. scire opor-
tet. §. si in rē. ff. de tut. ⁊ cura. da. ab his. ⁊ ff.
de bonorum possessio. l. non est ambigen-
170 dum. §. vbicunq;. ¶ Nec obstat q̄ posset
dici q̄ ea que dicta sunt haberent locū quā-
do marito tanq̄ prodigo esset per iudicem
sibi bonis interdictum. nam a lege non in-
telligitur prodigo tacite esse interdictum ni
si per iudicem expresse sibi interdicatur. vt
in .l. Julianus. ⁊ in .l. si furioso. ff. de cura.
prodi. ⁊ furio. ⁊ notat. glo. in .l. j. eodem titu
lo. Quia ad hoc possumus respondere q̄
hoc est verum q̄ non intelligitur p̄digo bo
nis esse interdictum per .l. nisi expresse. per iu
dicem interdicatur quando solum ipse sua
bona ⁊ non aliena administrasset. nam ita
intelliguntur dicta iura de interdictione le-
gali loquentia secus tamen est quando non
solum administrat bona sua. sed etiam bo-
na aliena. nam tunc respectu bonorum alie
norum prodigo est interdictum ab ip̄a .l. bo
nis ita tenet no. Bald. in .l. j. ver. ⁊ ex hoc in
171 fero. ff. de cura. prodi. ¶ Pro quo allegat
ipse tex. nota. in .l. fi. C. de sentē. pas. ⁊ p̄ hoc
facit tex. in .l. libera. in prin. ff. de pecu. ⁊ .l. cū
quis. ⁊ .l. cum Cornelius. ff. de solu.

Lex cū Cornelius. ff. d̄ solutio.

¶ Adde. ¶ Bar. in d. l. cū Cornelius. ff. de solu. vbi di-
cit esse sing. et mēti tenē-
dam et se nescire alibi. q̄ habens mandatū
ab aliquo propter mutationem vite et mo-
rum ipso iure censetur reuocatum manda-
tum. q̄ est notabile et singulare. secundum
Bar. in .l. j. ff. de pact. et ibi Paul. de cast.
in. §. j. num. v. eiusdem .l. Idem Bart. in .l.
singularia. num. xviij. ff. si cert. peta. tex. et ibi
Bart. in .l. cum quis. num. iij. ff. de solutio.
Paul. et Jaso. col. iij. in .l. rogasti. ff. si cert.
peta. Feli. in. c. ex parte. in. x. fallenti. nu. xxj.
de resc. Joan. lup. in rep. Rub. de dona. in
ter vi. et vxo. §. lxvij. col. ij. num. viij. ⁊ in. §.
lxviij. nu. xxv. Alcia. in tracta. de presum-
ptio. reg. ij. presump. xvj. ergo pari formiter
Lex stili. dicendum est in marito qui est procurator
vxoris in istis lucris. vt. in .l. ccv. stili. Di-
dacus Perez. Salmantinus.

¶ Et cum maritus comissit delictum here-
tice prauitatis ⁊ per illud sua bona dilapidat
non solum administrat bona sua sed etiā bo
na aliena. s. medietatē illorū lucrorū que ad
vxorē dicitur pertinere incontinenti cū mari
tus ea acquisiuit sine alia traditione per tex.
in .l. i. §. fi. cū .l. seq. C. pro so. ⁊ probatur per.
d. l. stili ibi dū dicit. (Maguer la muger auia
su mitad en aquella ganancia) ⁊ per tex. in .l.
j. ff. rerum. amo. ne ergo. dicta .l. stili. videa-
tur marito prodigo tacite permittere q̄ per
alias leges erat sibi expresse p̄hibitum est in
telligenda quando maritus alienauit pro-
prie contrahendo non tamen delinquendo
quia respectu talis alienatiōis diceretur ma
ritus prodigus cum per talem alienationem
certum sit maritum dilapidare dissipare ⁊ p
dere ⁊ sic est sibi a lege interdictum bonis per
dictam .l. fin. que est no. ad hoc. ¶ Sexto di 172
co q̄ possumus illi .l. stili respōdere nam illa.
l. stili dicens q̄ maritus potest dicta lucra in
uita vxore vendere seu alienare ⁊ q̄ talis cō
tractus valebit vt dicit illa .l. ordinamenti di
co debet intelligi ⁊ q̄ valebit quando contra
ctus ille sit secundum bonum ⁊ sanum intel-
lectum. vt tenet notanter Bald. in titulo de
pace cōstā. §. in nomine christi. in fine in vsib.
feu. vbi ipse sic inquit. Nota q̄ contractus Cōtractus.
debet intelligi ad bonum ⁊ sanum intellectū
q̄ tene menti. si ergo dicta .l. stili intelligitur
non solum in casu in quo maritus contraxit.
sed etiam in casu in quo deliquit tunc nomē
contractus positum in dicta .l. ordinamenti
seu stili. non intelligeretur secundum sanum
et bonum intellectum: imo secundum do-
lum ⁊ fraudem ⁊ maliciam que omnia con-
traria sunt bone fidei ⁊ sano intellectui. vt in.
l. iij. in fine. ff. pro socio. ⁊ in .l. iuris gētiū. §. sed
fraudandi. ibi. Bono intellectu. ff. de pactis.
Facit etiā textus. in simili. in .l. cum tale. §. ti
cius. in fine. ibi dum dicit. (Non etiam dol9
remissus intelligatur.) ff de cōdi. ⁊ demon. ⁊
ibi doctores ⁊ textus in .l. vēditione. §. j. ver.
de tēpore. ibi. scilicet de dolo malo. et qd ibi
notat. Bar. ff. de bonis autori. iudi. possi. et
in .l. si liberius ita iurauerit. ibi. equum arbi
tratus sit. ff. de operis liber. ⁊ text9 in dicta.
l. prohibere. §. plane. ibi. concessio tamē non
est data. ff. quod vi aut clam. ⁊ tex. in .l. pe-
nulti. ibi. (Sed eius negocium cuius gessit
vtilitatem in eam rem spectandam esse).
¶ Et ergo nomen contractus positū in di- 173
ctis legib9 supradicto modo intelligat. dict.
ll. veniunt intelligende in terminis in quib9
loquuntur. s. quando maritus contraxit nō

Dol9 est delictum. tamen quando deliquit per supradicta. cum
delictum est dolus vel econtra dolus est de-
lictum vt in .l. i. §. nunc tractemus. versicu.
planc. ff. de tutel. ⁊ ratio. distra. ⁊ in .l. iij. in
principio. ff. de crimi. stelli.

¶ Adde. ¶ Ad idem. gl. in .l. j. verb. crimine. ff. de fide-
iuss. tuto. facit tex. in .l. si
ne. ff. de nego. gest. cum notatis a Bal. in .l.
si. C. manda. ⁊ Author infra. nu. 185. Fer.
Lex Tauri. gometi. in .l. xliiij. Tauri. nu. xvij. q̄ est no-
tandum pro intellectu .l. Tauri. lxij. ⁊ .l. 79.
¶ Et propter dolum perdit quis alimenta
vt bene p̄bat Guil. benedict. in rep. c. Rai-
nutius. verb. in eodem testamēto relinquēs
Dictū not. in. j. nu. cexxiij. de testa. ¶ Et ideo statutum
imponēs penam mortis pro homicidio intel
ligitur dummodo ex dolo ⁊ proposito com-
mittatur. secundum Philip. deci. consi. cc-
xxxiiij. nu. vij. Hippo. in .l. de minore. num.
xxxij. ff. de questio. ⁊ in consi. iiij. nu. xxvij. et
consi. lxvij. nu. xij. ⁊ in consi. xcj. nu. x. ⁊ Cass.
in consue. Burg. Rubri. j. fo. xiij. nu. v. ⁊ fa
Exodi. xxj. cit illud. Qui percusserit hominē volens oc
cidere morte moriatur. Exod. xxj. ⁊ illud q̄
Deute. xix. percusserit ⁊c. Deutero. xix. ⁊ est regia .l. 14.
Lex regni. incipi qn̄ dos hōbres. tit. xiij. li. viij. ordi. ⁊ .l.
lxiij. stili. icipi. otrosi gesiralmēte. q̄ limitabis
vt p̄ Phili. deci. in. c. cognoscētes. nu. xj. de
cōsti. qd est notādū ad plura. Didac9 Pe.
¶ Facit etiā pro hoc: quia qui deliquit nō
dr facere cōtractū: q2 ī delicto nō cōsistit cō
tractus ita tenet Alex. de imo. in .l. si finita.
§. si de vectigalib9. 38. col. in ver. nec obstat.
ibi (itē nō ipse sed). ff. de dāno. infe. ⁊ in. xxxj.
col. insi. vs. ⁊ si dicatur ibi q2 quasi cōtract9.
⁊ p̄ hoc est glo. no. in .l. creditor. in. §. lucius.
super parte nec conueniri posse. ff. manda.
vbi dicit q̄ illi cui data est potestas negociā
di vl̄ administrādi ⁊ vēdēdi seu alienādi. nō
vl̄ data potestas vt obligetur ⁊ delicto ex ibi
est tex. exp̄ssus hoc probās vt supra dictū est.
174 ¶ Septimo dico q̄ possumus illi .l. stili re-
spōdere hoc modo arguēdo a sufficiēti par
tiū diuisiōe que est valida in iure vt in .l. p̄se
furioso. ff. de hijs qui sunt sui vel alie. iuris.
⁊ in .l. cū hij. §. si pretor. ff. d̄ trāsa. ⁊ in .l. obli
gationū fere. §. placet. de actio ⁊ obli. ⁊ in. c.
dilecto. de prebē. ⁊ in. c. venerabilē d̄ electio.
⁊ in. c. ij. de cogna. sp̄ua. ⁊ in. c. int̄ alia d̄ im
muni. eccle. ⁊ tex. in. §. actionū. insti. d̄ actio.

¶ Adde. ¶ Textus. in principio insti. de tutel. ⁊ in. §. post.
⁊ ibi Angel. areti. nu. j.
insti. de oblig. que ex quasi contract. et in. c.
ij. de summa trini. et in. c. quāto. de iure iur.
gl. in .l. j. in princi. ff. de actio. ⁊ oblig. Abb.
in. c. cum dilectus. num. vj. de iure patro.
Alex. in .l. imperium. num. xiij. ff. de iurisd.
omni. iudic. Jaso. in. §. omniū. num. xx. in-
sti. de actio. et in .l. filius a patre. §. filiusfa-
milias. num. v. ff. de libe. et posth. Hippoli.
in consi. lij. nu. xxvj. Didacus Perez.

¶ Quia aut dicimus q̄ tēpore quo mari
tus cōmissit delictum heretice prauitati ha
buit animū nocendi nō solum sibi quo ad
partem suam confiscandam sed etiam vxo-
ri sue quo ad partem ipsius vxoris fisci viri
bus vendicandam. Aut dicimus q̄ tempo
re delicti. nec habuit animum nocendi sibi
nec vxori. Aut dicimus q̄ marit9 habuit
animū tēpore delicti cōmissi nō nocēdi vxo-
ri. Aut summus in dubio quo animo mari
tus fecit alienationem per delictum. Aut
q̄ dicamus q̄ non attenta voluntate vel
noluntate viri .l. illa stili habuit pro constan
ti q̄ maritus delinquendo voluit per dictū
delictū. vtrāq; partem lucrorum tam suam
q̄ vxoris alienare. ¶ Primo casu qn̄ dici- 175
m9 q̄ marit9 voluit alienare nō solū suā p̄tē
cōmittēdo dictū delictū s3 etiā p̄tē sue vxo-
ris dico q̄ nō h3 locū .d. l. stili q2 illa loquit̄
qn̄ marit9 habuit animum alienādi vtrāq;
p̄tē lucratiuā ⁊ animū suū pactū extrinsecū
seu exteriorē hoc ē p̄ cōtractū q̄ cōsistit in fa
cto vt no. glo. in .l. certi cōditcio. in p̄n. in. ij.
glo. ff. si cer. peta. ⁊ ē tex. in .l. cōsilio in. fi. ff. d̄
cura. furi. marit9 indicauit sec9 tn̄ est in casu
in quo volūtas alienādi fuit tantū per ma-
ritū in animo retēta. nā tacita voluntas in
animo retēta nō habet effectum seu exerciti
um volūtatis. nec pro expressa seu exterio
ri erit habēda. vt in .l. si repetēdi. C. de cōdi.
ob cau. ⁊ in .l. dedi. §. si quis. ff. de condi. cau.
da. nō sequ. ¶ Nec obstat q̄ posset dici q2 176
in hoc etiam casu marit9 suum animū in-
dicat. per actum extrinsecum scilicet per de-
lictum qui est actus exterior vt in .l. j. ff. de
extra ordin. crimi. ⁊ in .l. si quis non dicam.
C. de episco. ⁊ cleri. ⁊ in .l. si quis. C. de fur.
⁊ in .l. j. C. si quacunq; pre. potesta. ⁊ in .l.
finali. §. j. C. de hijs qui ad ecclesiam cōfugi.
⁊ in .l. diuus. ff. ad legem Corneli. de sicca. ⁊
in .l. qui ea mente. per glo. ibi. ff. de fur. et
per delictum eodem modo contingit alie-
natio quemadmodum per contracum vt
de se est clarum. Quia ad hoc clara patet
responsio. nam vnum verbum positum in

Universidad de Salamanca. BGH

dicta.l.stili.ꝛ alterum positum in. v.l.ordinamenti.ibi dum dicit.l.stili.(En tal que lo no faga maliciosamente.)ꝛ ibi in.l.ordinaméti dum dicit.(Saluo si fuere prouado q̃ se fizo cautelosamente por defraudar ꝛ dam nificar ala muger.)tollit dictam oppositionem:quia maritus cõmittẽdo delictum heretice prauitatis iã dicitur facere alienationem fraudulẽter ꝛ maliciosomodo cum sit facta mediãte dolo eo ipso q̃ venit talis alienatio mediante delicto q̃ est dolus vt viri nunc de proximo in fine responsionis prorime antecedentis.ꝛ sic non potest marit⁹ delinquendo priuare vxorem suam sua parte dictorũ bonorum.cum per talem alienationem fraudem ꝛ maliciam dicetur maritus committere vt viri.ꝛ non est credendũ q̃ illa lex hoc dicat cum videretur se incontinẽti corrigere ꝛ sibi inuicem repugnaret si talem paceretur intellectum.nam per supradictum intellectum marit⁹ de fraudasset vxorem faciendo dictorum bonorum fraudulosam ꝛ maliciosam alienationẽ ꝛ in ipsamet. l.clare dicetur . q̃ talis alienatio per quam vxor damnificatur et fraudatur nõ valeat. ꝛ sic illa voluntas quam maritus habuit volendo vxorem suam priuare sua medietate lucrorum per suum delictum non est. illa de qua dicta.l. ordinamenti . loquitur. ibi dũ dicit.(Si quisiere ꝛc.)ꝛ in dicta.l.stili.ibi.(Si menester le fuere.)cũ dicte leges intellexerunt de voluntate bona fide cõiuncta que in presenti casu quando maritus delictum commisit omnimodo dicitur abesse: ergo illa est manifeste per dictas leges omnimodo marito denegata:ergo per tacitam fraudulentam ꝛ maliciosam voluntatẽ non potuit marit⁹ priuare indebite vxorem suã sua medietate bonorum que sibi per legem
177 ꝛ nõ per maritum dicitur obuenire. ¶ Secundo casu quando dicimus q̃ maritus nõ habuit animũ alienandi partem vxoris non habet etiam locum dicta.l. stili que exp̃esse dicit.q̃ si maritus voluit dicta lucra alienare q̃ possit in vita ꝛ contradicente vxore. ꝛ sic dicta lex illud posuit in voluntate viri.scilicet si voluit alienare si ergo vir hoc noluit alienatio dictorum lucrorum nõ continget. ꝛ sic eodem modo in isto secundo mẽbro nõ habet locũ dicta lex stili. ¶ Nec̃ obstat q̃ posset dici q̃ quemadmodum vir committendo delictum.licet illud cõmittendo fecisset animo non alienandi suam partem.nihilominus eam ipse marit⁹ alienat.eodem modo dicamus de parte vxoris.q̃ licet non habeat vir voluntatem eam alienandi nihilominus eam alienet inuita vxore ratione cõueritatis quam habet medietas vxoris cum altera medietate viri arg.ter. in.l. cotẽ ferro.§.ofis.ff.de publica.nã pari passu ambulãt ambe partes viri et vxoris. ¶ Nam ad hoc possumus respondere:quia qualitas delicti hoc exigit. vt ex illo infligatur pena actori delinquenti scilicet marito.non autem vxori ignoranti.vt in.l.sancimus. C. de pẽi.cum ergo maritus fuit delinquens solummodo pena illius delicti exsecutetur in eũ que pena est q̃ ipso inuito ipso iure fiat alienatio sue partis.nõ tñ venit dicta pena infligenda vxori illud delictũ ignoranti.vt in.l. si q̃s in suo.§.finali.C. de in offici. testamen. ꝛ in. 178
c.decreuit.ꝛ ibi glo.ꝺ here.libro.vj. ¶ Tertio casu quando sumus in dubio an maritus voluit ambas partes alienare vel nõ ni si suam tãtummodo partem. ¶ Dico ad hoc q̃ dicta lex stili non habebit locum : quia in dubio non est presumendum quẽ esse in dolo ꝛ malicia. vt in.l.et ideo. ff. pro socio. q̃ presumeremus si intelligeremus maritum velle alienare per dictum delictum partem sue vxoris.cum ergo dicta lex stili. dicat q̃ si maritus vult q̃ priuabitur vxor sua medietate lucrorum . ergo in casu in quo non vult non priuabitur quanto magis quia in hac alienatione licet maritus vellet supradicto modo priuare vxorem suam non poterit hoc facere cum hoc ei denegetur a lege cum hoc faciat malicios̃e.vt dictum est. 179
¶ Quarto casu scilicet quando volumus dicere.q̃ non sit attendendum velle vel nolle ipsius mariti:imõ dicta.l.stili.habuit hoc pro constante q̃ vtroq̃ casu modo vellet modo nollet maritus alienare partem vxoris priuetur sua medietate modo marito cõtrahente modo delinquente. ¶ Dico etiam in hoc casu dictam.l.stili non vendicare sibi locum.quia hoc exp̃esse vetuit dum dixit. q̃ ita demum possit maritus inuita vxore dicta lucra alienare si illa non alienauerit malicioso modo seu fraudulẽto contractu ideſt delicto.ꝛ sic dicta.l.stili.voluit q̃ in casu in quo maritus dicta lucra dissipasset. ꝛ ex dicta dispositione fuisset certum vxorem nullum commodum sperare.vt est quando maritus hereticauit nullo modo maritus potuisset vxorẽ suã defraudare.vel sua medietate bonorũ sic inuste ꝛ sine vlla necessitate priuare.in casu tamẽ in quo cõmodũ in alie

riatione facta per virum habet se ad esse vel ad non esse.vt est quando maritus vẽdidit. vel alio simili modo cõtrariset. Iz ex tali vẽditione seu contractu nullum commodum habuisset: quia tamen poterat sibi obuenire habebit locum dicta lex stili. nõ tamen in casu in quo non sic se habet sors ad esse vel ad non esse.vt est quando maritus deliquit. nam ibi certitudo est q̃ maritus nec̃ vxor habituri fuissent ex tali alienatione commodum:imo omnimodam perditionẽ.ꝛ in tali casu dicta.l.stili.hoc non admittit.nam si hoc voluisset illud exp̃essisset. vt in.l. si servus.§.siquis suus.ff.de acquiren.heredi. et in.c.ad audientiam.de decī. vel illud verbũ malicios̃e non adiecisset cum ergo adiecit: ergo aliquid debet operari. vt in.l.si quando.ff.de lega.j.

¶ Adde. Bart. Soci. in tract. fallẽt.reg.440. Raph. cuma. in consi. cviii. in fin. Signo. Homode.in consi.rxj. Philip. decī.consi.ccrrrij.nu.viij. Matthẽ.ab afflictis in consti. Neapolit.lib.j. Rubric.rcvij. col.rviij.nu.vij. Hippoli.in consi. reir. nu. rv.ꝛ in.l.j.§.si seruꝰ.nu.v.ff. de q̃sti. Cassa. in consue. Burg. Rubri.iij.§.vj.nu.iiij.fo. crlix.col.iij. Andre. Tiraquell.in tracta.re tractuũ.fol.ccerrrij.nu.rrij.et fol.ccerrrv. num.rlij.vbi refert se latissime de hoc dixisse in suo tractatu.cui titulus est (nihil frustra.) Didacus Perez Salmantinus.
180 ¶ Nec̃ obstat q̃ posset dici q̃ dicta.l.stili habuisset locum quando constasset q̃ maritus malicioso modo ꝛ causa nocendi vxori illud delictum commisisset.ꝛ sic q̃ in hoc casu non valuisset dicta alienatio ꝓ parte vxoris.sed quando hoc non constat non creditur maritus hoc facere malicios̃e. ergo habet locum etiam hoc casu dicta.l.stili.scilicet q̃ maritus committendo delictum hereticeprauitatis priuet vxorem suã sua parte dũmodo non probetur ipsum hoc facere malicios̃e. Quia ad hoc possumus respondere: quia magis est attendendum quod sequitur ex ipso facto q̃ ipsum factum. vt in.l.si servus seruũ.§.si fornicarius.ff.ad legem aquiliam.ꝛ in.l.qui occidit.§.in eadem.eodẽ titulo.ꝛ non q̃ fit Iz q̃ fieri solet ꝛ ex facto sequi expectandum est.vt in.l.sed Iz.ff.de offi.presto.ꝛ ex facto dat voluntas intelligi.vt ẽ ter. ꝛ ibi hoc notat Bal.in.l.reprehẽdẽda. C.de insti.ꝛ substi.sub.cõ.fa.facit.l.de quib⁹.ff.de legib.ꝛ cũ q̃litas q̃ ẽ in bonis vxoris sit separata a qualitate bonorũ ipsius mariti separata.debet esse ratio ꝛ separatus effectus rationis. ¶ Cum separatorum ipsorum ratio debet esse separata. vt in.l.finali.ff.de calum.ꝛ in.l.rescriptum.ff.de bijs quib.vt indigni.nam res que congruo modo possunt separari absq̃ corruptione subiecti. separabuntur ꝛ noncõfiscabuntur.vt notat Bal. in.l.iij.in.ij.col.C.de nau.feno. cum ergo dicta lucra congruo loco tantummodo possint separari non est rationabile nec licitum retineri.i.q̃ medietas dictor̃ lucrorũ vxoris ipsius debeat confiscari ꝛ cum illicito retineri.ideſt cum altera medietate que ad maritum pertinebat. ¶ Vel possumus respon- 182
dere. q̃ licet maritus non sit in dolo consilio sit tamen in dolo re ipsa nam quemadmodum dolus consilio interueniens interdicit alicui administratiõem. ita eodem modo dolus qui interuenit re ipsa. text.est notabilis in.l.imperator.ꝛ ibi hoc notat Paulus de cast.ff.ad Trebellia. ꝛ sic licet alienatio que fit per maritum nõ sit facta maliciose ꝛ dolose consilio mariti est tamen facta dolose ꝛ maliciose re ipsa. quod est in dicta. l.imperator.ꝛ est ter.in.l.iurisgentium.§.Iz si fraudandi causa. ꝛ ibi Paul. de castro. ff. de pactis. et in. l.j.§.j.ff. de actio. empti. et vendi.ꝛ melior tertius in. l. si quis cum aliter. et ibi Paul.de cast.ff.de verbo.obligatio.ꝛ sic dicta. l. stili. in hoc casu qñ maritus deliquit nõ potest habere aliquo modo leꝯ ipsa vxore delictum ignorãte cum sit ipsa lex limitata per subsequentia verba que sequuntur. scilicet si non alienauerit malicios̃e ergo cum sit limitata dispositio illius legis stili limitatum debet producere effectum. vt in.l.in agris.ff.de acquiren.re.domi.ꝛ in. l. si debitor. C. de sentent.pas.
¶ Octauo possumus illi.l. stili respondere et sic dicere. Illa enim lex non est lex quã̃ 183
in hac questione eam semper legem appellaui.ad hoc vt dicamus q̃ illam tanq̃ legem in vno casu. l. in contractu loquentẽ ex idemptitate rationis ad aliũ casum. f.ad delictum extendamus. nam lex esset si facta fuisset a dominis nostris regibus ꝛ de principibus quos vt superius dixi. Deus per plura secula cũ sua benedictione regnare permittat.nec̃ eodẽ mõ reperitur cõdita a retro pncipib⁹ progenitoribus suis.nã esset lex cũ beãt potestatẽ condẽdileges.vt in.l.j.ff.ꝺ cõsti.pn.ꝛ in.§.Iz q̃ pncipi placuit.insti.de iure natu.gẽ. ꝛ ciui. ꝛ sic non est lex.sed est qui

Universidad de Salamanca. BGH

dam stil⁹ qui respicit ordinẽ loquẽdi inscribendi vel procedendi. Nam hec est diffinitio stili. quã ponit. Bar. in. l. de quibus. in repetitione. vj. colum. ff. de legi.

¶Adde. ¶Salic. in. l. consuetudinis. nu. xxiij. C. que sit long. cõsuetu. Bal. in. l. si quis intra. C. de bon. damna. ¶Paul. de cast. in. l. j. col. j. C. de sac. sanct. eccle. Felin. in. c. ex parte. col. vj. de rescr. num. xxj. ¶Si. stilus curie. Cassan. in consuetu. Burg. in principi. col. j. Didacus ¶Perez.

¶Et illa practica stili fuit per aliquẽ cõpilata que copilatio nõ facit ius seu legem: ergo illam practicã nõ debem⁹ extẽdere eo casu quo si fuisset lex. veniret extẽdẽda cum legis non habeat autoritatẽ. Vel si volumus dicere. q⁹ illa practica stili nõ sit lex. est tamẽ consuetudo regni. cum consuetudo est que respicit decisionem. vt trabit Bar. in loco nunc proxime allegato. Et consuetudo est quidam actus practicus. vt tenet notanter Bal. in. l. quicunq⁹. in octava col. ver. scias autem q⁹ id ꝛc. C. de serui. fugi. ꝛ sic cum illa practica stili est que inducit decisionem et actus quidam practicus dicatur ꝛ sic sit consuetudo. ergo habetur ꝓ lege. vt in. §. ex nõ scripto. insti. de iure natu. gen. ꝛ ciui. ꝛ in. l. de quibus. ff. de legi. ꝛ est expeditum p dictã. l. ordinamẽti. vbi ipa practica stili stat posita pro lege. quia ad hoc possumus respondere: quia lz sit cõsuetudo tamẽ nõ est extendẽda ad alia similia vt si dicamus. est cõsuetudo q⁹ maritus constãte matrimonio possit inuita vroze lucra matrimonialia aliena re in totum per contractum: ergo sit in totũ alienabile per delictum: imo talis cõsuetudo ad hoc nõ extẽdit sed in casu in quo loquitur. scilicet in cõtractu restringit. vt notat Bal. in auth. si quas ruinas. in. j. col. C. de sacro sanc. eccle. cum cõsuetudo sit stricti iuris eo ipso quia est tacita conuẽtio ciuiũ. vt sicut pactũ nõ extẽditur ad aliam rẽ vel personã quam de quibus loquitur. vt in. l. si vnus. §. ante omnia. ff. de pactis. ita ꝛ cõsuetudo nõ debet extendi ad aliam rem quam de ea de qua loqtur. vt tenet notãter Bal. in titulo de scu. cogni. in fine prin. ꝛ q⁹ stricti iuris sit cõsuetudo patet. qz filia. idest actio quã parit cõsuetudo est stricti iuris. vt in. §. actionũ. insti. d⁹ actio. ergo ꝛ ipa cõsuetudo. argumẽto ter. in. l. lz. §. ea obligatio. ff. d⁹ procurato. ꝛ cum ex tali consuetudine nõ nascatur nisi conditio ex ipsa cõsuetudine seu lege ꝛ cõditiões nõ sunt posite inter actiones bone fidei ergo sunt stricti iuris. vt in dict. §. actionũ. iuncta sua glo. ꝛ sic non debet extendi premarime: quia talis consuetudo est contra dispositionem iuris communis cum maritus per dictam consuetudinem potest vendere. non solum partem suam sed etiam partem sue vroris socie ipa inuita. vt supra dictum est. ꝛ sic est stricti iuris cũ sit contra dispositionẽ iuris cõmunis. vt in. l. In hoc nõ. §. sed cũ resisa. ff. de actio. ꝛ obligatio. ꝛ notatur in. l. si pro fure. ff. de cõdi. fur. ꝛ probatur in. l. in hijs. ff. de legi. ꝛ sic nõ valet. vt notat Bar. in. l. nõ dubiũ. C. d⁹ legi. ꝛ const. ꝛ cũ talis cõsuetudo sit cõtra ius commune regulatur ꝛ restringitur scõm ius cõmune. vt notat glo. in. l. finalt. §. in computatiõe. C. de iure delib. ꝛ taliter scõm ius cõmune est regulanda q⁹ nõ absorbeat ius alterius. vt in. l. venditor. §. j. ꝛ ibi. Bal. ff. cõmu. predio. ꝛ posito casu q⁹ sit illa consuetudo hodie lex per dictã. l. ordinamenti. vt super⁹ dixi latius eidem tanq⁹ legi est responsum. ꝛ inferius aliquantulũ respondebitur. Nec⁹ obstat q⁹ posset dici. q⁹ consuetudo bene potest extẽdi ad similia. vt notat Bar. in dicta. l. nõ dubiũ p ter. l. l. nõ possũt. ff. d⁹ leg.

¶Adde. ¶Joan. Nenis. in filua nupt. lib. v. nu. lxxxix. Didacus ¶Perez.

¶Quia posito casu q⁹ sit verum. verũ est quãdo extenditur ad similia. secus tamẽ qñ casus sunt dissimiles. nam tunc consuetudo non extenditur ad casum dissimilem. vt notat Bal. in. c. j. in. vij. col. de allodijs. vt ẽ in presenti. nã alienatio que fit per delictũ non equipparat alienationi que fit per contractũ cũ vna sit necessaria alia non. ¶Nono possumus illi. l. stili. respondere hoc modo. nam illa lex primo posuit regulam seu decisionem ibi dum dicit. (¶Pueda los vender el marido.) Ubi dicit. q⁹ maritus potest alienare lucra obtenta durante matrimonio. et inuita vroze sua ꝛ sine sua voluntate. vt dicit illa lex ordinamenti. ibi dum dicit. (Sin licencia ꝛ otorgamiẽto de su muger.) Dein de dicta lex stili. posuit limitationem ad dictam regulam. ibi dum dicit. (En tal que lo no faga maliciosamente.) Quam limitationẽ cõfirmat dict. lex ordin. ibi dum dicit. (Saluo si fuere prouado que se fizo cautelosamente por defraudar o damnificar ala muger.) Et sic secunda pars illius. l. stili. est limitatio per quam prima

184

eiusdẽ legis dispositio dicitur limitata ergo limitatũ debet producere effectum. vt in. l. in agris. ff. de acquir. re. domi. ꝛ in. l. si debitor. ꝛ ibi Bal. ꝛ Sali. C. de sentẽ. pas. ꝛ in. l. sed si plures. §. j. arrogato. ubi doctores. ff. de vulga. ꝛ pupil. substitu. ꝛ in. c. ij. ꝛ iij. extra d⁹ rescrip.

185 ¶Et cum maritus cõmittendo delictum hereticę prauitatis faciat talem alienationem bonorũ mediante dolo fraude et malicia qui dolus est delictũ. vt est ter. in. l. j. §. nũc tractemus. ff. de tute. et rati. distra. cum aliis cõcordantijs quas posui in. vi. responsione ꝛc. in tali ergo casu nõ habebit locũ. d. l. stili. cum in hoc casu in quo maritus tali modo. s. maliciose alienat talem alienationẽ expresse ꝓhibeat. als si marit⁹ potuisset alienare dicta lucra. non solum vendẽdo sed etiam alienãdo. ꝛ sic maliciose alienãdo prima pars illius legis nõ esset limitata per secundam imo extensa ꝛ ampliata ꝛ limitata dispositio extensionis produceret effectũ. quod est contra naturam limitationis. vt in

186 dicta. l. in agris. ꝛ dicta. l. si debitor. ¶Sed ne aliqs mihi opponat ego contra me ipm ꝛ contra hanc responsionem oppono. imo q⁹ dicta limitatio. l. stili. non noceat volentib⁹ tenere q⁹ mulier perdat partẽ quã in lucris habet marito hereticãte. qz si bene dictã limitationẽ põderamus in alienatiõe facta dolose ꝛ malicioso mõ d⁹ qua dicta limitatio loqtur cõcurrunt due qualitates que ambe nõ cõcurrũt in dolosa ꝛ maliciosa alienatione que fit per delictum mariti hereticãtis. ꝛ sic cũ aliud sit in dicta limitatione qd nõ est in alienatione de qua in nostro casu nimirum q⁹ dicta alienatio facta per maritum delinquentem non impediatur per dispositionẽ positã in dicta limitatiõe. d. l. stili. ꝛ due qualitates que concurrunt vel sunt apte cõcurrere in alienatione de qua loquitur dicta limitatio sunt hec prima: qz alienatio de qua ibi cõtinet in se dolum maliciam ꝛ fraudem. hec eadem prima qualitas in nostro etiam casu scilicet quando maritus alienauit ꝓ delictum dicitur interuenire: quia delinquẽdo est in dolo ꝛ malicia. et maritus constitutus in hoc dolo ꝛ malicia alienat. ꝛ sic in hac prima qualitate concordat alienatio facta per delictum ꝛ alienatio de qua loquitur dicta

187 limitatio. ¶Secunda qualitas reperitur esse in dicta alienatione de qua loquitur dicta limitatio. vel est apta nata reperiri. lz per casum aliquando non reperiatur. et est hec. quia cum maritus vendit aliquam rem lucratiuam seu alio modo illam maliciose seu per fraudem alienat cũ illud veniat in noticiam vroris. vroz dicte alienationi dolose contradicit maritus huic contradictioni vroris resistit ꝛ repugnat hec contradictio ꝛ repugnantia mariti infert vim ꝛ violentiam vroz. ꝛ sic de primo ad vltimum maritus cõtrahendo malicioso modo si habuisset contractum effectum per talem contractum inferret vroz vim. ꝛ sic sunt due qualitates in alienatione. de qua loquitur dicta limitatio. l. stili. Una q⁹ talis alienatio cõtinet dolum ꝛ maliciam. Altera quia continet ꝛ infert vroz quandã violentiã. ꝛ propter has duas qualitates que in simul in eadem alienatione concurrebant nõ valebat talis alienatio. vt dicta limitatio dicte. l. stili dicitur disponere. Hec autem secunda qualitas nõ reperitur interuenire in hac alienatione que fieret mediante delicto. vt dicamus. q⁹ per eã maritus inferat vim vroz: quia in hoc casu non potest verificari quod clare patet hoc modo potest enim esse q⁹ marit⁹ fuit dubius in fide ꝛ in illa dubitatione pertinaciter stetit ꝛ sic fuit infidelis. et per talẽ hereſim seu infidelitatem incontinẽti sunt bona sua trãsiata in fiscum. vt in. c. j. de here. iuncto. c. cũ secundum leges. de hereti. in. vi. ꝛ cum vroz nõ videat talem alienationẽ fieri per maritum: nec⁹ potest illud in noticiam suam deuenire cũ solus deus est scrutator cordium.

¶Additio. ¶Iurta illud Dauidis in psalmo. xliij. ipe enim nouit abscõdita cordis. ꝛ sapiẽtie. i. cordis⁹ scrutator ẽ ver⁹. ꝛ ij. ¶Paralipo. vj. tu solus nosti corda filiorũ hominũ. ꝛ Jeremi. xvij. qs cognoscet illud. ego dns scrutator cor. ꝛ adde in hoc Roma. in cõsi. 452. ꝓposita validitate omni moda. Joa. Nenisa. in silua nupti. lib. vj. nu. xvj. ꝛ Cagnol. in rep. l. ij. nu. xxix. C. de pact. inter emptor. ꝛ vẽdi. ꝛ Ar relata. in tracta. de hereticis. in notabi. ij. nu. ij. Ferdi. loazes. in tract. sup noua pagano. cõuersio. col. xviij. versi. ꝛ licet occultum omnino. num. ix. et col. xlix. versi. licet. enim. nu. j. et ter. in. c. siquid inueneristi. xliij. q. v. et. c. consuluisti. ij. q. v. Didacus ¶Pe.

¶Et nõ videat cui cõtradicat nõ cõtradicit cũ nõ cõtradicat nõ põt marit⁹ repugnare seu resistere sue ꝓtraditioi ꝛ nõ repugnãdo seu resistẽdo nõ infert vim vroz. ꝛ sic lz reperiat ꝑma ql̃itas de qua supra interuenire in hac alienatione que fit per delictũ: qz diel

¶Psal. xliij. Sapiẽtie. i. ij. ¶Par ali. vi. Jerem. xvij

188

Universidad de Salamanca. BGH

mus eam fieri per dolum ꝛ maliciam. et in hoc concordat cum alienatione. de qua loquitur dicta limitatio. ſtili. non tamen hic et in hac alienatione que per delictum causat interuenit ſecunda qualitas. ſcilicet ꝙ talis alienatio inducat violentiam vxori que ſecunda qualitas dicitur interuenire in alienatione. de qua loquitur dicta limitatio. et ſic dicetur ꝙ ſi maritus cõmiſit delictum hereticæ prauitatis nõ alienat omnia lucra tã pro ſua ꝯ pro parte vxoris. tamẽ talis alienatio ſit dolosa coipſo ꝙ ſit per delictũ cum dolo fit delictum per dictũ. §. nũc tractem⁹. ꝛ ꝙ hoc probatur per dictã. l. ſtili. in ſua limitatione. dicet aliquis ꝙ hoc non probatur per dictam. l. ſtili. cum ibi concurrebãt duo ꝓpter q̃ non valuit alienatio. hic vero non concurrebant illa duo: ſed vnũ tãtum modo interueniebat. vt ſupra dictum eſt.

189 ¶ Sed dico ꝙ huic oppoſitioni poſſum⁹ reſpondere. ꝛ dico ſic. ꝙ ꝛ in caſu noſtro ſicet quãdo maritus cõmiſit delictũ p ꝙ cõtingit alienatio. illa alienatio non inducat vxori damnum per violentiam. inducat tamẽ eidem vxori damnũ per quãdam clandeſtinitatem. ꝛ quemadmodum damnum obueniens ex violẽtia dicitur deſcẽdere ex malicia ꝛ maleficio. vt de ſe patet. ita etiã damnũ qõ ex quadam clãdeſtinitate venit dicitur deſcendere ex malicia ꝛ maleficio. vt eſt glo. ſingularis. in. l. fin. ff. de priua. delic. quã ſequendo ꝛ eam vnicam faciendo tenuit idẽ Bal. in. l. ea que. in. ij. col. in. iiij. q. C. de cõdi. inde. ſic cũ per vtrunq; caſum. ſ. marito malicioſe vẽdẽte ꝛ pdelictũ malicioſe alienãte vf vxor cõſequi dãnũ ꝛ illud obueniat ſibi vtroq; caſu ꝓpter maliciã ipſius viri bz locũ dicta limitatio. d. l. ſtili. ꝑmaxime quia cum. d. l. ſtili. voluit obuiare malitijs ipſius viri tẽdẽtibus ad damnũ ipſi⁹ vxoris reſpectu ſue partis. ꝛ in cõtractibus celebrandis. a fortiori eſt credendũ ꝙ voluit obuiare malitijs ipſius viri cõmittẽdis per delictũ eodẽ modo circa partem ipſius vxoris. vt eſt dictum. ꝛ quemadmodũ qſi vendidit maritus dolose inuita ꝛ cõtradicẽte vxore dicitur dolus in eſſe contractui. ita quando maritus cõmiſit delictum hereticæ prauitatis dicitur ineſſe dolus tali delicto ꝛ modo alienãdi cũ eodẽ modo cõmittatur dolus ſine vi. fimulando vt in nro caſu. vt eſt tex. nota. in. l. ea q̃ in. §. fi. ff. de contraben. empti. quẽadmodũ cõmittitur illũ p vim inferẽdo vnde eodẽ mõ punitur teſtis diſſimulãs omittere ve

rũtatẽ quẽadmodũ ſi dicat falſitatẽ. vt in. l. preſbyter. ꝛ in auẽ. preſbyter. C. de epiſco. et cleri. ꝛ in. d. §. fi. ꝙ Bal. ꝛ ſic nulla differẽtia eſt inter hãc alienationẽ q̃ fit dolose per delictũ ꝛ illã que fit dolose per cõtractũ quo ad ea q̃ dicta ſũt. ¶ Vna tñ ẽ differẽtia: qz ꝓmo 190
caſu dicit intuliſſe maritus dolũ clãdeſtinũ. In ſecũdo tñ caſu dicit intuliſſe dolũ apertũ. vt notat Bal. in. l. q̃ fortuitis. in. iij. col. C. ỽ pigno. actio. ꝛ cũ punit dolus apert⁹ p dictã limitationẽ. d. l. ſtili. a fortiori dz puniri tacit⁹ ꝛ clãdeſtin⁹. vt l. l. ij. ff. ỽ ritu nupti.

¶ Segur. in repe. l. j. §. ſi vir vxori. num. cxvj. vbi omnino vide q̃ ibi

¶ Addc. viri. ff. de acqui. poſſeſſio. Bidac⁹ ℣ Perez.

¶ Et nõ eſt equũ ꝙ ꝓpterea ꝙ fuit occultũ debeat remanere cũ effectu cũ imo ꝓpter id multo melius carebit effectu vt in dicta. l. finali. ꝛ notat. Bal. in. l. error. in. iiij. col. C. de iuris ꝛ fac. ignor. ꝛ eſt ter. in. l. j. C. ỽ matri. interdi. ꝛ ſic p predictaapparet. ꝙ maritus cõmittendo delictum hereticæ prauitatis perdat ſuã tãtũmodo partem quã in lucris habebat. non tamẽ puat vxorẽ ſuã medietatẽ quã in dictis lucris habet cum alienet malicioſe modo per delictũ. vt dictũ eſt. 191
¶ Decimo dicuit illi. l. ſtili reſpõdere poſſumus hoc mõ nã. d. l. ſtili habet ꝛ vendicat ſibi locũ quando alienatio fuiſſet tali modo facta per maritum. cui (ſi. d. l. ſtili nõ fuiſſet facta) vxor poterat de facto reſiſtere ꝛ contradicere. videlicet quãdo maritus vẽdidiſſet vel permutaſſet ſeu alio ſimili modo cõtraxiſſet ne ergo maritus obſtaculũ vel impedimentum in alienando ab vxore contradicente habuiſſet. d. l. ſtili. dedit marito liberam alienandi dicto modo facultatem: licet vxor de facto vellet reſiſtere ſeu contradicere. et iſta practica probat in dicta. l. ſtili. ibi dum dicit. (Pueda los vẽder el marido.) ꝛ in dicta. l. ordinamenti. ibi dũ dicit. (Que los pueda enagenar el marido durante el matrimonio ſi quiſiere ſin licencia ni otorgamiẽto de ſu muger.) Sed in caſu noſtro ſi maritus potuiſſet alienare per dictum delictum dicta lucra obtenta durante matrimonio nõ poteſt verificari practica ſeu ratio dicte. l. ſtili. cum in hoc caſu nulla poterat cadere vxoris contradictio cũ ipa ignoret ꝯpo iuris miniſterio cooperãte in fiſcũ dicta bona fuiſſent alienata. vt in. c. ſecõm leges. de bere. libro. vj. ſic. d. l. ſtili loquitur de alienatione facti. i. que nullo modo poteſt

ſieri ſine facto: quia loquitur de cõtractu et contract⁹ conſiſtit in facto. vt in. l. bone fidei. §. j. ff. de acq. re. domi. ꝙ factum requirit cõſenſum vtriuſq; contrahentis. ſ. tam vendẽtis ꝙ emẽtis. ¶ Illã propterea dicitur con- 192
tractus quaſi ſimul tractus. vt in. l. labeo. §. contractũ. ff. de verbo. ſigni. Iz caſus noſter loquitur de alienatiõe iuris ideſt que fit miniſterio iuris cooperante. vt ſupra dixi per quod transfertur dominium ſine traditione ꝙ non eſt in caſu dicte. l. ſtili. quia ibi ſine facto. ideſt ſine traditione non transfertur dominũ. vt in. l. traditionibus. C. ỽ pactis. que in preſenti caſu nõ eſt neceſſaria cum hic nõ ſit neceſſarius conſenſus nec delinquentis ꝛ perdentis nec fiſci recipientis: ꝛ penam delicti executantis: imo ſine conſenſu fiſci celebratur iſte improprius contractus. ꝛ ſic ſufficit ſolus conſenſus delinquentis. ꝛ ſic apparet ꝙ inter caſum. l. ſtili. ꝛ hũc caſum ma- 193
xima eſt differentia. ¶ Undecimo poſſum⁹ illi. l. ſtili. reſpõdere hoc modo nã illa lex. nõ loquitur ſimpliciter pure neq; indiſtincte Iz qualificate ꝛ cõditionaliter qõ patet ibi dũ dicit. (ſi meneſter le fuere.) nã cũ loquitur per dictionẽ ſi loquitur conditionaliter cũ dictio ſi faciat cõditionẽ. vt l. l. j. ꝛ ibi Bar. in. ij. col. in. ver. videndum eſt ergo. ff. de cõdi. ꝛ demõ. ꝛ notat Bal. in rubrica. C. ỽ inſti. ꝛ ſub. ſub cõd. fac. l ver. reddeũdo ad materiã cõditionũ. trahit Bar. in. l. mutuo. §. i. in vltima oppo. ff. ỽ tute. ꝛ in. l. qui ꝓmiſit. ff. de condi. ꝛ demon. ꝛ in. l. ſi titium. ff. quãdo dies lega. ceda.

¶ Addc. ¶ Glo. in. l. j. C. de his que ſub mod. Bar. in. l. quibus dieb⁹. §. termi- Ley regni.
nius. col. ij. ff. de condi. ꝛ demõſtra. ℣ Paul. de caſt. in. l. ſub cõditione. nu. ij. eo. tit. Salic. in tract. de mora. in. ij. q. pnci. nu. xxj. Jaſo. in. l. ſi titio. col. ij. ff. de lega. j. regia. l. xxj. tit. ix. parti. vj. incipi condiciones. Bidac. ℣ Pe.

¶ Tunc habet locũ dicta. l. ſtili. i. ꝙ marit⁹ põt alienare inuita vxore quãdo cõditio ibi poſita fuerit adimpleta alſ nõ cũ nõ habeat poteſtatẽ alienãdi. nam qſi cõditio inſeritur actui oportet cõditionẽ ſtetiſſe alſ act⁹ nullũ ſortitur effectum. vt nota. in. l. iij. §. q̃ fidei cõmiſſariã. ff. ỽ here. inſti. ꝛ ler cõditionalis nõ ſortit effectũ niſi cõditione adimpleta. vt in. l. vnica. §. ſin aũt ſub cõditiõe. C. ỽ caduc. tollẽ. ꝛ in. l. in cõditionib⁹. in prin. ff. de cõdi. ꝛ demõ. iũcta. l. j. C. de fac. ſan. eccl. ꝛ. §. diſponat. in auẽ. de nupti. in. iiij. colla. Iz ſic eſt ꝙ in caſu nro alienatio facta p delictũ nõ eſt neceſſaria viro imo eſt dãnoſa ꝛ omnimodo nociua ſibi. cũ per talẽ alienationẽ ſit certum ipſum maritũ nullo mõ aliqd cõmodũ ſperare: ergo non habet locũ. d. l. ſtili. nã p talẽ alienationẽ pdit. vt dictũ eſt. ꝛ ſic. d. l. habẽs reſpectũ ad alienationẽ que poſſit fieri p maritũ in caſu i quo aliqd cõmodũ ex dicta alienatiõe ſibi potuiſſet ſub aliqua ſpe obuenire q̃ quidẽ ſpes in noſtro caſu ceſſat. ¶ Eoipo 194
ꝙ marit⁹ ſic alienãdo. ſ. dõlinq̃ndo cert⁹ eẽ dz ꝙ p talẽ alienationẽ nõ põt ſibi obuenire ni ſi flãma ꝛ ignis ꝛ talis pditio ſuorũ bonorũ.

¶ Addicio. ¶ Hereticiſũt puniendi pena ignis. Hereticis.
ter. eſt in epiſtola. inter claras. col. ſi. C. de ſac. ſan. eccl. ibi. (Et in flãmis quas ſuccediſtis. ꝛ Bũdiſal. ỽ villadiego. in tract. cõtra hereti. praui. q. xv. v. Iz iurta ꝓmiſſa. ¶ Et viui debẽt cõburi p flamas ignis ſm Marbe. ỽ afflictẽ. in cõſti. Neapoli. li. j. Rub. de hereticis. q̃ m õnino videatis. nu. xliij. l. j. ti. j. li. iiij. fol. ll. ꝛ l. ij. tit. xxvj. parti. vij. ibi dũ inqt. (deuelo q̃mar en fuego de manera q̃ muera.) quãuis Bũdiſal⁹. ỽ villadiego vbi ſupra. dicat ignẽ ipſis vari poti⁹ ex cõſuetudine quã ex aliqua iuris diſpoſitiõe Lex regni.
¶ Et heretici ſunt inteſtabiles. Guiliel. benedict. in rep. c. Rainuti⁹ vbo. mortuo ita ꝙ el. j. nu. 291. de teſta. ꝛ eſt. l. iiij. ti. xxvj. par. 7. ꝛ l. xvj. ti. j. pti. vj. ibi (E aũ dizimos q̃ los bereges deſpues q̃ ſon dañados por ſentencia ỽ beregia. no puedẽ fazer teſtõ.) ¶ Nec talis Lex partite
bz filios i prãte ſm eũdẽ Guil. bened. vbi. ſ. vb. ſi abſq; liberis. l. ij. nu. xlvj. Caſſ. i cõſue. Burg. Rub. vj. §. iij. i pn. nu. xriij. Addc i hac materia meli⁹ ꝯ alibi Jo. coraſi. i miſcel la. li. iij. c. viij. Rub. ỽ hereticis. ꝛ Celſum. in ſuo repto. c. herege. in vſ. v. Bidac. ℣ Perez.

¶ Et ſi dicerem⁹ ꝙ marit⁹ potuiſſet alienare eodẽ mõ p delictũ. i. in caſu ſibi nõ neceſſario (quẽadmodũ p dictũ. i. i caſu ſibi neceſſario) ireẽ cõtra naturã cõditiõis poſite in. d. l. ſtili. ꝛ aliarũ cõditionũ q̃ eſt ꝙ conditio dz adimpleri in ſpecifica forma. vt in. l. meui⁹. ꝛ ibi Bartho. ff. de conditio. ꝛ demonſtratio.

¶ Addc. ¶ Pau. ỽ ca. in. l. Bal⁹. §. et qd ſi. nu. 7. ff. ỽ lib. et poſt. ꝛ in. l. ſi fundũ. §. Titio fundũ. nume. ij. ff. de lega. j. Lampezi. in tract. de ſtat. loquẽtibus ve vote. q. xiij. nu. ij. Tira. ỽ vtroq; retra. fo. 356. co. j. Di. ℣ P.

¶ Et ad hoc vt conditio poſita in dicta lege ſtili. adimpleatur in ſpecifica forma eſt

Universidad de Salamanca. BGH

necesse ꝙ fiat alienatio per maritū vēdēdo.
nā hec est forma quā lex stili dat marito alie
nādi.nō tñ delinquēdo.nā si illa cōditio que
loquit̃ de cōtractu venditionis adimplere-
tur per alienationē que fieret ex delicto non
esset talis cōditio adimpleta bona fide: imo
mala ꝑ antifrasim cū cōmittēdo dictū de-
lictū nemo in bona imo in mala fide ꝛ dolo
195 dicatur constitutus. ¶ Et conditio debet
adimpleri bona nō aūt mala fide.vt est tex.
notabilis in.l.qui filiū.ff.de manu.testa.vt
ergo illa verba.(Si menester le fuere.)in.
d.l.stili.conditionaliter prolata aliquid ope
rētur ꝑ.l.si qñ.ff.de lega.i.supradicto modo
debēt intelligi.ꝛ sic si maritus alienat dicta
bona in casu sibi nō necessario.vt ē qñ com-
misit istud enormissimū delictū heretice pra
uitatis nō est adimpleta conditio legalis in
specifica forma.cum ergo nō sit adimpleta.
nec fiscus habeat obligationē: nec actio-
nē ad bona obtēta durāte mr̃imonio ꝓ par
te q̄ ꝑtinet ad vxorē nā cōditio non impleta
impedit ortū naturalis ꝛ ciuilis obligatiōis
vt est glo.in.l.i.ff.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ est bonꝰ
tex.in.l.grece.§.i.ff.de pigno.ꝛ in.l.bouē.§.
penul.ff.de edili.edi.ꝛ in.l.cum in secundo.
ff.de iniusto.rup.testa.ꝛ notat Bal.in ru-
brica.C.de insti.ꝛ substi.sub con.fa.ꝛ sic.d.l.
stili.que disponit ꝙ possit maritus vendere
seu alienare est limitata ꝑ subsequētē condi
tionē ibi positā dum dicit.(Si menester le
fuere.)ergo in casu in quo alienatio nō esset
sibi necessaria.vt est in casu nostro nō pote-
rit alienare.cū vt dixi supra in nona respon
sione limitata dispositio limitatum dz ꝓdu
cere effectum.ꝛ cū illa lex stili.ponat cōditio
nem illa cōditio habet ꝓ cā finali.nā cōdi-
tio posita in.l.habenda est pro causa fina-
li.vt in.l.ii.§.fi.ff.de dona.ꝛ in.c.i.de spō.lib.
vi.ꝛ in clemē.vnica de cōcessi.prebē.ad hoc
ergo.vt.d.l.stili.habeat locū ē necesse ꝙ illa
196 cōditio ꝛ cā finalis stet. ¶ Nā cessāte illa cō
ditiōe.i.cā.finali.q̄ cōditio seu cā finalis est
ꝙ alienatio facta per maritū sit sibi necessa
ria debet cessare dispositio ipsius legis.

¶ Additio.

¶ Plura singu
laria pro cōfirma
tiōe adducit Hip
pol.in rep.rub.ff.de fideiuss.nu.cccxi.Fer-
di.loazes.in tract.matrimonij.fol.lvij.in.
vij.dubit. Didacus Perez.

¶ Et sic nō dicet maritꝰ hr̃e facultatē alie
nādi p̄tē quā vxor dr̃ hr̃e in dictis lucris.vt
in.l.adigere.§.q̄uis.ff.de iure patro.ꝛ in.c.
cū cessāte.de appella.ꝛ ꝑ Bal.in.l.gñaliter.
v.col.ver.expdictis determinat.C.de epi.et
cleri.ꝛ ꝑ Bar.in.l.in omni.ff.de adopt.ꝛ ꝑ
glo.ꝛ doctores in.l.mulier.C.de iure do.nec
obstat hijs q̄ dicta sūt ꝙ possit dici ꝙ mari-
tus cōmittēdo delictū ē factꝰ seruus pene ꝛ
seruꝰ pene est seruꝰ fisci ꝛ seruꝰ meliorē non
aūt deteriorē cōditionē dñi facere pōt.vt in.
l.seruꝰ.C.de pactis.ꝛ in.l.si debitor.ff.eo.ti.
ꝛ in.l.melior.ff.de regu.iuris.ꝛ sic cū mari-
tus cū acquirat aliq̄d durāte matrimonio si
totū nō acquirit fisco postq̄ cōmisit dictum
delictū.ꝛ sic eius fisci factus est seruus face-
ret eiꝰ dñi.i.fisci deteriorē cōditionē cū dica
mus vxori alterā medietatē acquiri ꝙ de iu
re ꝑ dicta iura videt̃ cōtrariū.sed huic obie
ctioni faciliter possumus respōdere multis
modis.Primo qꝛ nō facit deteriorē maritꝰ
cōditionē eiusdē fisci cum ea que per legem
eidem marito attribuuntur acquirat fisco.
nā si maritus nō cōmisisset dictū delictū nō
poterat magis acquirere sibi q̄ nūc acqui-
rit fisco.ꝛ sic ipsius fisci nō facit deteriorē cō
ditionē cū ea que acquireret maritꝰ sibi an-
te delictum nunc integra acquirat post deli
ctū. ¶ Scdo dico.seruꝰ acquirit dño ꝙ iu 197
stū ē.nō aūt illud qd ē iniuste acq̄situ est.vt
in.l.ꝙ seruꝰ.in.fi.ff.de acq.posse.ꝛ si volu-
mus dicere ꝙ etiā iniuste acquisita acquirat
domino.i.fisco ꝑ tex.in.l.placet.q̄ indistin-
cte loquit̃.ff.de acq.here.ꝛ ꝑ tex.qui loquit̃
specifice.vt.l.ij.§.celsus.ꝛ.§.papinianus.§.
si seruus.ff.de vsuca.ꝓ empto.dico ꝙ lz ta
lia iniuste acquisita.i.dictā medietatem bo-
norum pertinentē ad vxorem fisco acquirat
ipe fiscus tenetur ad restitutionē ipsius par-
tis vxori.arg.glo.insti.de hijs que sunt sui
vel alie.iuris.in princi.ꝛ notatorū in.d.l.ꝙ
seruus. Uel tertio possumus respondere ꝙ
illud est verum in iam quesitis in quibus ser
uus ꝛ maritus factus seruus propter deli-
ctū nō potest ipsius dñi vel fisci facere dete-
riorem conditionem.secus tamen est in que
rēdis vt in nr̃o casu per tex.in.l.fi.C.de acq.
posse.ꝛ notat̃ ꝑ gl.in.d.l.seruꝰ. ¶ Uel q̄r- 198
to dico ꝙ si ꝑ dictā acquisitionē que fit vxo-
ri in sua medietate fit cōditio ipsius fisci de
terior illud nō dicitur obuenire fisco occa-
siōe mariti qm̄ nil ipe fecit ꝓpt̃ qd aliq̄d ac-
q̄reretur vxori cū nil ipe vxori donauit: sz le
gis ministerio illud dicitur obuenire vxori
vel possumꝰ respōdere quinto ꝛ melius ꝙ lz
fuisset verū ꝙ iste maritus post delictum cō
missū fuisset seruꝰ pene nō tñ est seruꝰ fisci.
vt est glo.in.§.pene autem.insti.quibus mo.
ius pa.potest solui.ꝛ no.in.l.frustra.per do-
ctores maxime per Salic.C.de sen.pas.ꝛ in.
l.in metallū.ff.de iure fisci.ꝛ in.l.iij.ff.de hijs
199 que pro non scrip.hab. ¶ Uel possumus di-
cere melius verius ꝛ certo.ꝙ licet maritꝰ cō
misit delictum ꝛ ipso iure sine sententia sunt
sua bona confiscata.vt dictum est.nō propte
rea sequitur ꝙ sit seruus pene donec sit con-
dēnatus ꝛ declaratus pro heretico vt est tex.
iuncta glo.in.l.qui vltimo.ff.de peni.ꝛ in.
l.ad statutum.eod.titu.ꝛ notatur in.l.eius q.
§.fina.ff.de test.ꝛ nota.Barth.in.l.si quis fi
lio.§.irritum.ff.de iniust.rup.irri.ꝙ facto te
sta.ꝛ in.§.pene que.insti.qui.mo.ius pa.pote
sta.ꝛ in.§.i.insti.de capi.di.quanto magis ꝙ
hodie nemo ingenus fit seruus ex supplicio.
vt in authen.de nupt.§.ꝙ autem.ꝛ.§.quia
200 verō col.iiij. ¶ Duodecimo potest illi legi
responderi ꝛ dico.ꝙ dicta.l.stili.non probat
illud quod per aliquos dicitur.s.ꝙ postq̄
maritus cōmisit delictum heretice prauita-
tis si aliqua acquisierit durante matrimonio
totum acquirat fisco cū per delictū alienat.ꝛ
ꝙ quesita ante delictum cōmissum diuidan-
tur inter fiscum ꝛ vxorem.nam si per illā le-
gem se volunt fundare Dico ꝙ per illam le
gem fundatur ꝙ si maritus aliqua bona ac-
quisierit ante delictum commissum a fortio-
ri tota bona sunt in fiscū trāslata potius quā
illa que fuerunt obtenta post delictum com-
missum.quod patet: quia si dicimus maritꝰ
inuita vxore potest alienare.ꝛ cōmittendo de
lictum alienat: ergo ꝛc.ista illatio melius ve
rificatur in bonis quesitis ante delictum quā
in quesitis post.nā alienatio que est priuatio
presupponit habitum.i.rem que possit aliena
ri tempore quo cōmissum est delictum ꝑ tex.
in.l.decē.ff.de verbo.obliga.ꝛ si tempore quo
cōmissum est dictum delictū erant aliqua bo
na obtenta ante delictū illa alienantur per de
lictum.cum delictum reperit bona que pos-
sunt alienari.ꝛ sic illa que reperit tota aliēat.
ꝛ sic dicta argumētatio.s.maritus potest alie
nare ꝛ cōmittendo delictū alienat.s.bona iā
quesita cum delictum vt dixi tēpore quo cō-
mittitur reperijt quid alienet.nam in obten
tis post delictum cōmissum non sic potest di-
cta argumentatio verificari.Nam si dicimꝰ
ꝙ acquisita post delictum omnia alienantur
ergo non bene verificatur dicta argumenta
tio committendo delictum alienat: quia quo
ad quesita postea delictum non reperijt ꝙ
alienasset.Nam si presupponimus ꝙ fuerīt
quesita post delictum de necessitate presuppo
nere debemus ꝙ tempore delicti nō erant in
potestate viri: ergo non alienauit cū delictū
non reperijt quid alienasset.ꝛ sic per dictā.l.
se fundantes ꝛ dicentes ꝙ acquisita post de-
lictum publicantur de necessitate deberēt di-
cere ꝛ confiteri.ꝙ non solum acquisita post
delictum sunt confiscanda.verū etiam ꝛ a for
tiori per ea que dixi quesita ante delictum cō
missum. ¶ Nec obstat ꝙ posset dici ꝛ argu 201
mētari de hijs que trahūtur in.l.si quis post
hac.C.de bonis damna.ꝛ de tex.in.l.res que.
C.de don.inter virum ꝛ vxo.ꝛ in.l.quisquis.
§.dotes.cum similibus allegatis in secundū
fundamēto pro parte negatiua adducto: qꝛ
illa fundamenta habent locum in donatione
facta vxori per maritum.vt in illis iuribꝰ cla
re apparet.nos vero loquimur non in dona
tione imo in debito legali ꝙ ab ipsa.l.dicitur
vxori obuenire vt clarius ꝛ plenius dixi in se
cunda solutione quam feci ad secūdum fun
damentum pro parte negatiua adductum ꝛ
ad ea que ibi dixi me remitto causa prolixita
tis vitāde que omnimodo est repellenda.vt
in.l.ampliorē.§.in refutatorijs.C.de appel.
¶ Terdecimo potest illi.l.responderi nā le- 202
ges que dicunt ꝙ de quesitis durante matri-
monio habeat vxor medietatem viderentur
correcte quando maritus alienasset per deli
ctum qui casus nec in.l.stili est expressus nec
in dicta.l.ordinamenti ꝙ esse non debet idest
ꝙ dicta.l.stili corrigat alias preter quam in
casu.ibi expresso.s.in contractu vt in dicta.l.
stili.ibi dum dicit.(Pueda los vender.)et
in dicta.l.ordinamenti ibi dum dicit.(E q̄
el tal contracto.)in quo quidē cōtractu sunt
dicte leges correcte.ꝛ cum dicta.l.stili sit no-
ua constitutio corrigens in dict.casu quando
maritus alienauit per contractum ex idem-
ptitate rationis ipsius legis noue corrigen-
tis nō arguitur vt corrigatur aliꝰ casus quā
expressus in ipsa noua constitutione corrigē
te vt tenet Bart.in.l.Gallus.§.ille casus in
difficilis.ff.de libe.ꝛ posth.ꝛ in.l.si vero.§.de
viro.ff.solut.matri.ꝛ est gloss.ꝛ ibi Bart.in.
authen.quas ruinas.in.iij.col.in prin.in ver.
quero.l.ista vbi etiam Bald.ꝛ ibi Salic.C.
de sacro sanct.eccle.ꝛ ipse Barth.in authen.
qui semel in.ij.col.ad fin.versi.alij vt Odo.
dicunt.C.quomodo ꝛ quando iud.sed sic est
ꝙ in ipsa.l.stili ꝛ noua corrigente non est
aliuscasus expressus quam vt maritus pos-
sit vel vendere dict.lucra vel alienare possit
per dicta.l.ordinamen.ergo in illo casu tan-

Universidad de Salamanca. BGH

cunmodo sunt correcte dicte leges que dicūt
ꝙ maritus acquirendo aliquid facit partem
sue vxori nam si maritus illam partem alie-
nat vxor priuabitur eadem non tamē in ca-
su ipsa.l. non expresso idest quando maritus
delinquit cum.d. casus in dicta.l.stili.non sit
expressus et propterea videtur confirmatus
Correctio alicuius casus arguit cōfirmationē in alijs.
nam correctio alicuius casus arguit confir-
mationem in alijs vt notat.Bald. in.l.fina.
v.colu.versi.oppo. ꝙ nō sit sublatū z.C.de
edicto diui.adri.tollen. Nec obstat ꝙ quis
posset dicere.d.l.stili.nō corrigit dictas leges
de lucris loquētes sed addit.cū aliud sit cor-
rigere z aliud sit addere cum correctio dimi-
nutionē additio vero augmentum significat
quia ad hoc possum⁹ respōdere ꝙ modo di-
camus.l.illā stili addere modo corrigere sem
per corrigit vel in casu expresso in correctio-
ne vel in casu augmētato in additione hinc
venit ꝙ q̄ndo aliqua.l.venit addēdo in casu
addicto dicit corrigere z sic additio ponitur
pro correctione vt in aut.qui. mo. nat. effici.
legi.§.si vero.colla.vj. z in.l.j.§.qui operas.
ff.ad Tert.z sic mō dicamus eā addere mo-
do corrigere semper in casu exp̄sso corrigit.s.
quādo marit⁹ vēdidit ergo in casu omisso et
tacito nō corrigit.s.quādo marit⁹ delinquit.
z sic marit⁹ alienādo per cōtractū vēditio-
nis priuat suā vxorē sua parte nō tamē alie
nando per delictum eandē vxorē.poterit pri
uare sua medietate quam in dictis lucris ha
bet cū medietas tātūmodo viri sit cōfiscata.
203 ¶Quattuordecimo possumus illi legi stili
respondere. z dico ꝙ dicta.l.non potest pati
talem intellectum. idest eo ipso ꝙ maritus
committat delictum heretice prauitatis alie
net omnia bona tam pro sua parte quā pro
parte quam habet vxor in dictis lucris.nam
talis intellectus tanꝙ naturali rationi repu
gnans non est illi legi adaptandus. neqꝫ est
tenendus.neqꝫ secundum illum erit iudican
dum:imo potius est repellendus.vt est gloss.
notabilis quam ibi sequuntur doctores in.l.
cum a nobis.C.de dila. z ꝙ talis intellectus
sit naturali rationi contrarius z repugnans
z equitati resistens probatur multis modis.
204 ¶Primo sic dominiū est de iure naturali.
vt est text⁹ in.l.ex hoc iure.ff.de iusticia z iu-
re.z in.l.j.in fi.ff.de fur. z cū maritus aliqua
acquirit in cōtinēti vxori est acquisitū domi
niū ꝓ medietate acquisitorū sine aliqua alia
acq̄sitione facta per traditionē.vt est text.no
tabilis in.l.j.§.fin.cū legibus sequentibus. et
ibi Bal.ff.pro socio. et probatur per dictam
legem stili.ibi dum dicit.(Maguer la muger
auia su meytad.)Et per talem intellectum
datum illi.l.stili.dominium ꝙ per leges erat
acquisitum vxori eidem non indigne z deli-
ctum mariti ignoranti auferretur ꝙ quidē
dominium habuit originem de iure natura-
li. z sic hoc est contra naturalem equitatem.
vt ꝙ naturaliter per legem alicui datur sine
alia lege expressa sibi auferatur per quendā
tacitum legis intellectum quod est inhuma-
num. Nec obstat huic responsioni. ꝙ quis
posset dicere. ꝙ in casu in quo aliqua mari-
tus acquirit durante matrimonio si aliquid
acquiritur vxori illud dominium non est ac-
quisitum de iure naturali.imo lege regni seu
fori que ciuilis est. Quia ad hoc possumus
respondere.ꝙ licet lex ciuilis illud concessit
vxori.eo ipso ꝙ illa lex dat dominiū.z per eā
dem vxorē acquiratur nihilominus debem⁹
ipsius dominij originē cōsiderare. nam licet
respectu creationis quantū ad istū casum sit
dominium per dictā legē regni seu fori crea-
tum. attamen respectu originis z inuentio-
nis est de iure naturali.vt dictis iuribus.Fa
cit in simili quod notat glo.in.l.j.z ibi Bar.
ff. de acquiren. rerum domin. z quod notat
Bar.in.l.in rē.ff.de rei vēdicatione. ¶Vel 205
possumus dicere ꝙ lz sit ciuilis lex illa q̄ attri
buit vxori medietatem dictorum lucrorum.
est tamen fundata naturali ratione. nam sic
potest exponi secundū ꝙ Salicet. exponit in
dict.l.cū a nobis.vbi ipse sic ait. Equitas na
turalis.idest lex ciuilis.Vel si vellimus dice-
re ꝙ vxor incontinenti cum bona acquirun-
tur non habet aliquod dominium donec sit
soluta societas. per textum in.l.si quis socie
tatē.ff.pro socio. ¶Et sic ꝙ omnia transfe 206
rantur in fiscum tamen tenebitur maritus
vxori:vel heres seu successor suus cōmunica
re vxori per eandem.l.si quis societatem.er-
go z fiscus cū in re sucessit.vt in.l.si sc⁹. in pn
cipio.ff.de iure fisci.z in.l.ij.C.ad legē Iuli.
de vi.pu.vel priu. z in.l.z omnes.ff.de bonis
damnatorum.iuncta glo.in.l.quinqꝫ legib⁹.
z est tertus notabilis in.l. marito. in princi-
pio.z ꝙ ibi notāt doctores.ff.solu.matrimo.
eodem titulo. Secundo probatur ꝙ dictus
intellectus sit repugnans rationi naturali
hoc modo. nam natura dictat neminem lo-
cupletari cum aliena iactura z labore. vt in.
l.nam hoc.ff.de conditio.indebi.z in.c.locu-
pletari. de regulis. iuris.libro.vj. ¶Sed si 207
in casu nostro marito committēte delictum
fiscus haberet omnia. non solum pro parte

ibj vel si velimus &c. videtur sentire author ꝙ
dominium medietatis lucrorū non transeat
statim in uxorem et in hac q.e greg. lopez
refert hunc in l. 55. tt.o 5. p. 5. ingl mag.
in Xbi. doctor etiam de Segura. &c. et
v.e que habes in dicto nrjo pag. 231.
Xbo. lucrata constante &c.

viri.verum etiam pro parte vxoris que sibi
per legem est attributa propter suum labo-
rem quem semper dicitur habere recipro-
cum cum marito suo diceretur locupletari
cum aliena iactura z labore ipsius vxoris
quod esse non debet.vt ergo intellectus illi le
gi stili datus non sit rationi naturali repu-
gnans. non debemus eam sic intelligere. vt
per delictum mariti pars vxoris sit alienata.
Nec obstat ꝙ posset dici ꝙ licet vxor labo-
ret in rebus que vir meliorauit durante ma
trimonio. non propterea dicetur fiscus locu
pletari cum iactura.neqꝫ labore vxoris:quia
vxor tenetur operari viro. vt est tert. in.l.si-
cut.z ibi glo.ff.de operis liber.z ex hoc venit
ꝙ quicquid acquirit vxor acquirit viro ex
quacunqꝫ opera sua acquirat : quia in hoc
equipparatur homini libero bona fide pos-
sesso qui acquirit possessori ex duplici capite
vel ex sua opera vel ex re possessoris. z hoc te-
net Innocen.in.c. cum in officijs. extra de te-
stamen.quem refert Bal.in.l.si vxor.in ver-
si.denuo quero.C. de conditio. inser. z idem
Bald. in sua margarita. in versic.vxor.pe-
nul.versic.sed hoc non placuit. Bald.in di-
cta.l.si vxor.nam cum vxor possit contrahe-
re societatem cum viro: ergo non viro sed
sibi acquirit.vt notatur in.l.scripture. C. de
fide instrumentorum. z est tertus notabilis
in. l.alimenta. §. finali. ff. de alimen. z ciba.
lega. nam si conducit predium acquiret sibi.
208 ¶Item si stipulatur aliquid cum viro ac-
quirit sibi partem suam.vt notatur in dicta.
l.scripture.z dicto.§.item dict.l.sicut non di-
cit. ꝙ vxor tenetur operari viro ex quacūqꝫ
causa z ex quacunqꝫ opera sua eidem acqui
rere. sed dicit ꝙ vxor debet stare in officio
seu obsequio viri quod significat obsequi
alia seruicia in domo secundum qualitatem
personarū. Sunt etiam quedam opera par-
ue estimationis quas similiter debet opera-
ri. argumento tertus in.l. in rebus. §. pos-
sunt.ff. commo. z in.l.si cum dotem.§.sin au
tem in feudissimo.ff.soluto matrimonio.
209 ¶Ceterum si vxor faceret aliquam artem
seu mercantiam.vel esset cirurgica vel obste
trix que quidem non sunt opere domestice z
familiares id quod acquirit ex istis operib⁹
non acquirit viro imo sibi : quia neqꝫ ad pre
ceptū viri tenetur negociari. z hec sunt qua
si verba formalia Bald.in dicto.l.si vxor.et
hoc idem tenet Bald in.c.j.§.decedente.in.
iiij.col.in versi. nota ꝙ in feudis. ibi adde in
titulo. qui feudum dare poss. in vsib. feudo.
vbi ipse hec verba formalia ponit. ¶Adde 210
vxor non tenetur acquirere viro ex operibus Aduerte.
suis artificialibus contra suam voluntatem.
vt in.l.si vxor tua. C. de conditio.inser. z ibi
reprehendit Innocē. qui contrarium tenuit
in dicto.c.cum in officijs. z dicit Bal. in di-
cto.§.decedente.allegando Bart.ꝙ si vxor
agit in animo acquirere sibi ipsi non acqui-
rit marito : quia acquisitiones de iure gen-
tium sunt z fundate in consensu. vt in.l. qui
mihi donatum.ff. de donatio. z in. l. z si in-
strumenta. C. de fide instrumen. z in re fisci.
libro.x.z in.l.si filij.C.de donatio. inter vir
z vxorē z pro hoc facit ꝙ notat Bar.in dict.
l. z si instrumenta. in fine. vbi ipse dicit. ꝙ
si vxor alicuius emit aliquam rem ꝙ illa res
sit vxoris. ꝙ etiam sequitur ibi Angel. z in
dubio credendum est vxorem potius velle si
bi q̄ marito acquirere. cum omnis charis
tas ordinata a seipso incipiat. vt in.l. pre-
ses.C.de seruitu.z aqua.

¶Adde. ¶Calca.in consi.ij.nu-
me.xxxix.et consi.iij.nu-
me.xiiij. Iason. in.l.si sic
stipulat⁹.nu.vj. ff.de verb.obli.Lud.gomes.
in.§.penales. nu.xxxvij.insti.de actio.Alcia.
in tracta. presumpti. regul.j.presumptio.lij.
Ange.in summa verbo.charitas. ¶Et ad
de ꝙ charitas dicitur dilectio qua deus z p- Charitas.
ximus diligitur secundum Ioan.de lignia-
no.in tracta.duelli.c.vj.nume.ij.Magist.in.
iij.libro.sent.distin.xxvij.litera.B.z ibi Ga
briel.z per eundem Magist. ibi distin. xxxvj.
z Guillielm.parisi.in tract.de moribus.c.iiij.
fol.ciij.col.iiij.z in tracta.de virtutibus fol.
lxxxi.col.iij.z habetur Ioa.xiij. dum inquit Ioan.xiij.
seruator.in hoc cognoscent homines.quia di
scipuli mei eritis si dilectiōem adinuicem ha
bueritis.Didacus Perez.

¶Et posito casu ꝙ de iure vxor teneatur
operari z ex quacunqꝫ opera acquirere viro
etiam artificiali.lex tamen regni seu fori hoc
voluit vxore tanꝙ socie diuine z humane do
mus attribuere.z sic est suum quacunqꝫ via
sibi obueniat z habet ibi dominium inconti-
nenti.vel habet actionem ad dictam rem seu
medietatem dictorum lucrorum. z sic illā in
bonis suis videtur habere. vt in.l.qui actio-
nem.ff.de regulis iuris. z in. l. rem in bonis.
ff.de acquiren.rerum domi. z sic nō est equū
neqꝫ naturali rationi conforme ꝙ fiscus cū
iactura ac labore ips⁹ vxoris locuplectetur:
neqꝫ fiscus hoc voluit imo gloriosissimi prin
cipes nostri volunt contrarium. idest de suo

Universidad de Salamanca. BGH

an donare. ¶ Et de quolibet nobili marime ō principibus ⁊ gloriosissimis regibus nostris hoc credendū est. vt in. c.j. extra de dona.

De nobilibus.

¶Additio. ¶ Adde plura de nobilibus per Joan. lup. in repetitione Rubrice. de donatio. inter virum ⁊ vxorem. §. item et Bartbol. Lepol. in tracta. de imperatore mili. deligend. §. nobilitatis etiam causa. nume. rrv. ¶ Vbi quadraginta ⁊ septem militum priuilegia descripsit. Saliec. in l. milites. num. ij. C. de testa. mili. Joan. oldendorpi. de iure singulari. Rubri. de priuilegijs militum. in. rij. volumi. tractatuum. vbi optime loquitur. ⁊ Joan. lup. vbi supra. Hippol. in prari. crimina. §. expedita. nume. rrr. Joan. neuzan. in silua nuptiali. libro. iiij. nume. crrir. Cassan. in consuetudi. Burgund. Rubri. iiij. §. rir. num. j. cum pluribus sequẽtibus. fol. clrrrvj. col. iij. ⁊ in Rubri. j. §. v. nume. cij. fol. lviij. quem videatis. pro impetrationibus gratie quando impetrans se dixit nobilem cum non esset. ⁊ Matthe. de afflictis. in consti. Neapolitan. libro. j.

Militū priuilegia.

Nobilium mores laudabiles. et vituperabiles describũtur.

Rubri. rlv. nume. vj. ¶ Et Adde q nobilium quattuor sunt mores laudabiles ⁊ quattuor vituperabiles. per Guilielm. benedict. in repeti. c. Rainutius. in princi. nume. rrvj.

Nobilitas quare fuit instituta.

¶ Et quare nobilitas fuit instituta, vide eundem. ibi. in verb. condidit. in. j. num. rrr. de testa. Didacus Perez.

¶ Et sic modo dicamus q ipsa vxor inconsenti cum maritus aliqua acquirit habeat dominium medietatis acquisitorum. vt est tertus in. l. j. §. finali. ff. pro socio. vel si illam non habeat. habet tamen actionem per. l. si quis societatem. eodem titulo. et sic videtur illam rem habere per dictam. l. rem in bonis. ⁊ qua actione fiscus tenebitur vxori vel ad dandum seu ad restituendum cum sit successor vniuersalis mariti. vt est glosa. notabilis in. l. inter eos. §. finali. quam ibi sequũtur doctores. ff. de fideiusso. ⁊ est tertus in. l. ij. C. ad legem Juliam. de vi. public. vel priua. et est bonus et clarus tertus in. l. fiscus. in principio. ff. de iure fisci. et cum maritus teneatur vxori ad restituendum dictam medietatem bonorum non dicitur illam medietatem acquirere. vt in. l. non quocunq. §. primo. ff. de legatis. j. et in. l. non videtur. ff. de acquirenda possessione ergo eodem modo fiscus non dicitur illam medietatem vxoris. acquisisse cum eius mariti sit successor.

¶Adde. ¶ La que notat Bart. in. l. j. num. rrvj. ff. de vulga. ⁊ pupilla. Alexand. in. l. ex facto. §. fina. ff. ad trebell. Eidalri. zasi. in tracta. substi. Rubri. j. nume. xvj. Joa. leerier. in. libro. ij. primo geniture. q. ij. num. viij. Lancell. poli. in tracta. substitutionum. particu. iij. nume. lrxvj. ⁊ l. rvij. titu. vij. par. ij. vj. incipi. la desconocencia. ⁊ vide Jacob. de bellouisu. in pratica iudiciaria. Rubri. de diuersis penis capita. ⁊ nõ capita. nume. rriij. Cass. incõsuet. Burgund. Rub. ij. §. j. nume. viij. charta. rciiij. ⁊ Rubr. viij. §. ij. chart. ccirrij. col. iij. Didacus Perez.

Lex regni.

¶ Ergo quemadmodum maritus si non commiserat delictum heretice prauitatis tenebatur ipse seu heres suus vxori ad restituẽdam dictam medietatem bonorum durante matrimonio obtentorum. ita ⁊ fiscus marito delinquente. nam vxor non dicitur dictã medietatem perdidisse ad quam restituendã habet actionem. vt in. l. si quis vi. in principio. ff. de acquirend. possessio. ⁊ q fiscus tenetur vxori ad restituẽdam dictam medietatem bonis ipsius viri confiscatis quantuncunq maritus in vita vxori sue nõ tenebatur dictam medietatem dare seu restituere. sed post mortem suam probatur per tertum notabilem in. l. Statius. §. finali. ff. de iure fisci. vbi dicit tertus q quidam erat obligatus post mortẽ suam ⁊ nõ in vita restituere alicui aliqua bona contingit. q iste qui obligatus erat restitutioni commisit delictum propter q sua bona veniebant confiscanda. ⁊ sic omnia bona tam istius delinquentis quam ea que subiacebant restitutioni deuenerunt in fiscum. Dicit ibi tertus. q fiscus tenetur ad restitutionem bonorum bonorum. licet in potestate fisci fuerunt translata.

¶Adde. ¶ Author. in repeti. l. coheredi. §. cum filie. nume. ccrliij. ff. de vulgar. ⁊ pupilla. ⁊ Hippoli. in cons. rlix. nume. li. ⁊ in singu. cccriiij. ⁊ singu. cccrvj. ⁊ in singula. cccrvij. Franc. lucam de parma. in tract. de fisco. nume. riiij. Ferdinand. gomet. in. l. ij. Tauri nume. rrj. Joan. lup. in tracta. de iustitia ⁊ iur. regni Nauar. v. parte. §. v. Didacus Perez Salmantinus.

¶ Ergo sic debemus dicere in presenti q licet verum sit q incontinenti tempore acquisitionis. neq in vita mariti haberet vxor dominium. neq actionem in dicta medietate, sed tunc post mortem ipsius viri cuius bona

propter delictum heretice prauitatis fuerũt confiscata propter quam cõfiscationem omnia bona deuenerunt in fiscum tam illa que propria erant ipsius mariti quam illa que in illo vel suis successoribus nõ erant perpetuo mãsura q ipse fiscus teneatur ad restitutionem talium bonorum ad vxorem pertinentium. ¶ Nam non possunt illa bona ad fiscum pertinere nisi que creditoribus superfutura sunt. id enim bonorũ cuiuscq esse intelligitur q eri alieno deducto supereſt. vt est tertus in. l. nõ possunt. ff. de iure fisci. ⁊ in. l. si emancipati. §. j. ff. de collati. bono. ⁊ in. l. subsignatum. §. j. ff. de verbo. significatio. et in. l. si quis seruum. §. fina. cum. l. sequenti. ff. de lega. ij. ⁊ sic licet vxor constante matrimonio non sit domina in dicta medietate bonorum si hoc volumus tenere per dictam. l. si quis societatem. est tamen creditrix ⁊ habet actionem personalem per eandem. l. si quis societatem. ⁊ sic tanq creditrix illam habebit contra fiscum qui creditoribus tenetur. vt in. l. in sũma. ⁊ in. l. q placuit. ⁊ in. l. Statius. §. fina. ⁊ in. l. j. §. an bona. ff. de iure fisci. ⁊ in. l. non possunt. eodem titulo. ⁊ in. l. tutoris. C. ad legem Juliam. de vi. pu. vel pri. ⁊ in. l. j. C. peni. fisca. credi. prl. lib. r. ⁊ in specie in crimine heresis q fiscus tenetur ad debita tenet Anania ⁊ Frã. zamba. in. c. si aduersus. extra de here. ergo tenebitur fiscus vxori ad dictam medietatem dictorũ bonorum. quid enim magis peccauit vxor innocẽs ⁊ ignorãs delictum maritale cq ceteri creditores. nam creditores quicunq alij personales ad sua credita bene habent actionem personalẽ contra fiscum per dicta iura: ergo eodem modo vxor creditrix in sua medietate lucrorum habebit contra fiscum dictam actionem personalem. ¶ Nam licet hereticus post crimẽ commissum non potest transferre dominũ. vt in. c. cũ secũdũ leges. de here. libro. vj. et in. l. quisquis. §. dotem. ⁊ in. l. fina. C. ad legẽ Juliam ma. bene tamẽ est personaliter obligatus. vt tenet notanter Bal. in. l. multũ interest. ff. de verbo. obligatio. ⁊ notat Bal. in. l. ij. §. emptor in. ij. nota. C. cõmu. de lega. ergo eodem modo vxor creditrix personalis licet sua medietas trãsferatur in fiscum. ⁊ hoc volumus tenere habebit actionem contra fiscum quemadmodum est in ceteris creditoribꝰ. ⁊ si p intellectũ quẽ aliqui dãt illi. legi stili diceremus huic vxori denegari actionem personalem esset talis intellectus naturali ratio ni repugnans. ⁊ sic non est tenẽdus. ¶ Tertio potest probari qualiter intellectus datus sine his que probata sunt est naturali rationi repugnans. nam potest contingere ⁊ ferè semper contingit. q antecq maritus cõmittat crimen heretice prauitatis aliqua bona quesierat durante matrimonio per spacium. x. forte vel. xx. annorum. vel per maius vel p minus tempus in quibus quidem rebus seu lucris omnes consitentur vxorem habere medietatem cum fuerunt obtenta antecq maritus incidisset in dictum crimen heretice prauitatis. ⁊ in continenti alia die postea vl post modicum tempus maritus videt aliqua bona que offerebantur vendenda que multum forte proficua fotent tam marito quam vxori. ⁊ volebat ea emere ⁊ non habebat vnde emisset nisi dicta bona que acquisierat ante delictum in quibus vxor habebat partem vendidisset. ⁊ sic fecit q dicta bona iam obtẽta ante delictum maritus vendidit. vt et pecunia redacta de dicta venditione potuisset emere alia bona que desiderata habebat ⁊ ea emit ⁊ tempore quo celebratur venditio seu emptio secundo maritus perpetrauerat delictum heretice prauitatis. ⁊ sic tempore quo maritus meliorauit dicta bona iam erat delictum commissum. erit ne iustum q de dictis bonis acquisitis post delictũ mariti vxor non habeat partem certe non cum acquisitio ipsorum licet fuit facta post delictum habuit originem de rebus seu pecuniis que ante delictũ fuerunt quesita in quibus omnes confitẽtur vxorem habere medietatem. ⁊ hoc per maiorem partem contingit licet maritus acquisierat aliqua lucra constante matrimonio post delictum commissum non acquirit de rebus seu pecuniis quesitis post delictum: imo de rebus et pecuniis que fere toto tempore matrimonij laboribus ⁊ solicitudine amborum fuerunt cum tantis vigilis et mestitia quesitaet sic dicere q in hoc casu marito committente delictum alienat partem vxoris quam ipsa habitura foret si tale delictum non fuerat commissum non est iustum necq equum nec naturali rationi conforme et sic illa lege stili non dicit hoc in dubio. quia nil est tam naturale in rebus humanis quã vt legum authoritas que diuinas ⁊ humanas res bene disponit omnem iniquitatem expellat nam in hac practica superiori. sunt duo tempora vnum q noceret vxori. scilicet tempus post delictum commissum alterum eidem nõ noceret videlicet tempus ante delictum cõmissum ⁊ quando sunt duo

Universidad de Salamanca. BGH

quorum vnum prodest alterum nocet potiꝰ
est apprehendendum id q̃ prodest q̃ tẽpus
q̃ nocebit. vt est text. in. l. si vir. ꝛ ibi glo. ff. pro
dona. et sic attento tempore q̃ prodest. i. illo
quo nondum maritus cõmiserat delictũ he
retice prauitatis vxor habebit medietatẽ de
obtentis per maritum modo sint obtenta an
te delictum cõmissum modo post delictũ con
tractum. nam tempus sequens idest tempus
post delictum trahitur ad tempus precedẽs
idest ad tempus ante delictum. argumẽ. ter.
in. l. donationes. in fin. C. de donationi. inter
215 virum ꝛ vxorẽ. ¶ Pro quo faciunt notata
per Baldum. in. l. final. in fine. ff. de iurisdi.
om. iudic. vbi ipse sic ait. Quo ad. vij. pona
mus q̃ vnus emit aregereditus vniꝰ mẽ
sis. ꝛ alter emit redditus sequentis. ꝛ vltima
die primi mẽsis est cõmissum maleficium. vn
de primus emptor non potuit facere puni
tionem propter brevitatem temporis. Secũ
dus facit punitionem. cuius erit ista pena.
Hic obligatio est inchoata tempore primi cõ
dẽnatio est facta tempore secundi dicit Cy.
q̃ aplicabitur primo quia ius erat ei quesi
tũ. ꝛ hoc per. l. quecũq̃ actiones. ff. de actio.
ꝛ obligatio. ego allego ad hoc. l. is qui in pu
teũ. §. si postea. ff. q̃ vi aut clam. Et faciunt
hec ad questionem de sindico si vltimo die sui
officij est commissum maleficium quod per
formã statuti debebat denunciari infra octo
dies sub certa pena. vtrum illa necessitas de
nunciandi incumbat nouo sindico in cuius
tempus incidit dilatio statuti. an incumbat
sindico veteri. ꝛ dico q̃ incumbat sindico ve
teri: quia in persona sua incipit obligatio q̃
non transmittitur in successorem in officio.
vt. C. de decurl. l. prouidendum. ꝛ argumen.
C. vt cause post puber. adhit tu. in rubrica in
nigro. ꝛ sic per hec que dicta sunt. iste intelle
ctus tãq̃ rationi naturali repugnãs ꝛ equi
tati non conformis neq̃ litere. illius. l. stili.
neq̃ alterius. l. ordinamenti. aliquo modo
amicabilis est repellendus potius q̃ tenen
216 dus. ¶ Quintodecimo possumus illi. l. stili.
respondere hoc modo leges que dicũt q̃ de
obtentis durante matrimonio vxor habeat
medietatem clare sunt et certe vt illa lex fori
Lex regni. que est. l. j. titu. iij. libro. iij. Delas ganãcias.
ꝛ alia lex. iiij. titul. iiij. libro. v. ordinamento
rum. que clare dicunt ꝛ disponũt. q̃ vxor de
questis durante matrimonio habeat partẽ
ꝛ indistincte loquitur. ꝛ illa. l. stili. ꝛ altera or
dinamenti. non dicunt clare nec certe loquũ
tur illud ad quod illam allegant idest q̃ lu
cra que maritus obtinuit post delictum con
fiscentur tam pro parte mariti q̃ pro parte
vxoris. nam ille leges sunt clare in quantum
dicunt. q̃ maritus volens vendere in casu si
bi necessario potest omnia lucra inuita vxo
re vendere dum nõ faciat maliciose ꝛ animo
defraudandi vxorem. ꝛ in illo casu cum lo
quuntur certe ꝛ clare limitant seu corrigunt
leges loquentes de bonis obtẽtis durãte ma
trimonio quorum bonorum vxor erat habi
tura medietatem per easdem leges ꝛ nũc nõ
habebit cum maritus illa bona alienauit vẽ
dendo vel alio simili modo contrahendo. in
quibus expresse dicte. ll. loquuntur. et cum
dicte. ll. stili et ordinamenti loquuntur clare
limitant alias leges. nam cum maritus illud
facit. l. permittente non tenebitur vxori. sed
in alio casu quando maritus commisit deli
ctũ heretice prauitatis q̃ possit per dictũ de
lictum partẽ vxoris alienare hoc non dicunt
neq̃. l. stili. neq̃ altera ordinamẽti. imo quo
ad hoc tacite ꝛ obscure et incerte loquuntur.
Cum ergo habeamus leges certas ꝛ claras
per quas vxor indistincte non priuatur
sua medietate lucrorum. et dicta. l. stili. et al
tera lex ordinamenti. incerta est quo ad hũc
casum ꝛ obscura qui incerte ꝛ obscure ꝛ per
quandam fragilem illationem secundum ali
quos contrarium disponũt quare magis de
bemus attendere leges incertas et obscuras
quo ad hunc casum ꝛ illatiue loquentes q̃
leges claras ꝛ certas et directe et decisiue lo
quentes. ¶ Non video rationem cum ma 217
gis debemus attendere ꝛ inspicere certũ ꝛ se
cũdũ id in dubio iudicare quã in certũ. vt in.
l. quia ratio. et ibi notãt doctores. ff. de cõdi.
insti. ꝛ in. l. cogi. §. si seruo. ff. ad Trebel. ꝛ in.
l. quotiẽs. ff. de here. insti. ꝛ. r. dist. sicut. ꝛ l. c.
tuuenis. extra de sponsa. ꝛ in. c. ad audientiã.
de homici. ꝛ in. c. petitio. de concess. prebend.
libro. vj. nam ex trahentibus talem decisionẽ
ex verbis obscuris nocet ipsa obscuritas ad
hoc vt sua decisio non habeat effectum tãq̃
incongrua ꝛ obscura. vt notat Bartho. in.
l. veteribus. ff. de pactis. ꝛ in obscuris q̃ mi
nus nocet est sequendum. vt in. l. semper in
obscuris. ꝛ in. l. in obscuris. ff. de regul. iuris.
ꝛ in. c. obscurorũ. de regu. iuris. libro. vj. nam
cũ queratur de hac dubitatione. l. an marit?
cõmittendo delictum heretice prauitatis pri
uet vxorem suam per id delictum sua medie
tate bonorũ ꝛ aliqui respõdeant q̃ sic fundã
tes se per dict. l. stili. ꝛ alterã ordinamẽti. iste.
do. ll. non respondent neq̃ se fundantes per

easdem leges cum obscure ꝛ in certe loquan
tur. nam non dicitur respondere qui in cer
te ꝛ obscure loquitur vt est text. in. l. de etate.
§. nihil. ff. de interro. actio. ꝛ in. l. eatenus. §.
de quo palam. ff. de instito. ꝛ notatur in. iiij.
questione. iij. in testibus. et est glos. in. c. ij. de
confessio. libro. vj.

Lor ordinamen. ¶ Additio. ¶ Et est regia. l. j. incipi. por quan
to. titu. iiij. libr. iij.
ordina. ibi. (las responsiones otrosi seã cier
Ler ỽ Madrid. tas y claras y no obscuras) ꝛc. et in. l. xj. in cu
rijs de Madrid. Didacus Perez.

218 ¶ Sertodecimo dico q̃ possumus illis le
gibus tam stili dicentis maritum posse ha
bere liberam vendendi facultatem quam
alterius ordinamenti conferentis eidem ma
rito absolutam potestatem alienandi re
spondere. ꝛ dico dictas leges. nullo modo p̃
bare q̃ per delictum maritus alienat dicta
lucra quo ad partem vxoris: quia licet com
misso delicto heretice prauitatis per maritũ
bona quo ad dominium transferatur in fi
scum ipso iure. vt in. c. cum secũdum leges.
de hereti. libro. vj. ꝛ sic alienet cum alienatio
sit actus per quem transfertur dominum vt
est text. in. l. j. ff. ỽ fun. dota. in. l. er hoc edicto.
§. ij. ff. de aliena. iudi. mutãd. causa. fac. in. l.
alienationis. ff. de verbo. signifi. ꝛ in. l. i. C. de
iure emphi. ꝛ est glos. in. c. j. de aliena. pater
ni feudi in vsibus feudo. tamen dicta aliena
tio non est illa de qua dicte leges stili ꝛ ordi
namenti loquuntur. nam dicte leges que lo
quuntur de alienatione intelliguntur de alie
natione voluntaria. quod patet in. l. stili. ibi
219 dum dicit. Queda los vender. ¶ Cum
venditio sit alienatio voluntaria. vt est tert.
in. l. cum postulassem. §. fina. ff. de damno in
fecto. ꝛ patet etiam in dicta. l. ordinamenti.
ibi dum dicit. E que el tal cõtracto ꝛc. quod
etiam patet. quia appellatione alienationis
venit alienatio voluntaria non tamen neces
saria. vt est tertus in. l. et ideo. ff. de conditio.
furti. et in. l. peto. §. predium. ff. de lega. ij. in.
l. alienationes. ff. familie hercis. ꝛ in dicto. §. si
na. dicta. l. cum postulassem. et in. l. inter om
nes. ꝛ ibi notatur. C. de predi. mi. ꝛ in authẽ.
res que. C. communi delegati. et modus alie
nãdi qui introducitur ex delicto inducit alie
nationem necessariam q̃ patet: quia com
misso delicto incontinenti sine consensu delin
quentis nolentis alienare fit talis alienatio.
et sic est alienatio necessaria. ꝛ sic non sunt ca
sus similis cum dicte. ll. tribuentes marito fa
cultatem alienandi intelligantur de aliena
tione voluntaria. ꝛ alienatio que fit per de
lictum est necessaria cum appellatione. vt di
xi. alienationis non contingitur necessaria
imo voluntaria. que in hoc casu nõ est cum
alienatio voluntaria est actiua. ꝛ actiua alie
natio est in nostra potestate ꝛ nobis imputa
tur: imo in hoc casu est passiua: quia passi
ue passiones non sunt in potestate passiuo
rũ nisi fingantur. vt in. l. rideo. ff. de cõditio.
furti. ꝛ notat Bald. in rubri. de alienatio
ne feudi. in vsi. feudo. ¶ Et q̃ ista alienatio 220
confiscationis sit necessaria notat expresse
Bald. in. l. si merces. §. si fundum. ff. locati.
Nec̃ obstat q̃ posset dici alienatio vno casu
permissa videtur in alio casu permitti. vt est
tertus in. l. sicut. §. sed si permiserit. ff. quib.
mod. pig. vel ypo. sol. ꝛ sic q̃ alienatio que
permittitur quando maritus contrahit per
mittatur quando deliquit: quia possumus
respondere ꝛ dicere. q̃ hoc est verum q̃ alie
natio vno casu permissa videtur in alio casu
permitti sibi simili. et ita no. Bartho. in dic
to. §. sed si permiserit. sed sic est q̃ iste alie
nationes sunt dissimiles cum vna que causa
tur per contractum sit voluntaria. vt pro
bant. ꝛ altera que descendit ex delicto sit ne
cessaria vt clare patet. ergo concludendo di
co. q̃ maritus vendendo dicta lucra vel alio
simili modo alienando priuat vxorem suam
sua medietate bonorum ꝛ sic intelliguntur di
cte leges. scilicet ordinamenti ꝛ stili. non ta
men committendo delictum heretice praui
tatis seu alio modo delinquendo. ꝛ q̃ causa
delicti sit separata a causa contractus est
tertus notabi. in. l. si maritus. la primera.
C. de donatio. inter virum ꝛ vxorem. vbi
dicit tertus q̃ causa delicti est separata a do
natione que donatio est contractus. vt in. l.
si donationes. C. q̃ metus causa. ꝛ in. l. si
qs emptionis. in prin. C. de p̃scrip. xxx. anno.
ergo sic debet esse alienatio que fit per deli
ctum. vt eam dicamus separatam ab aliena
tione que fit per contractum cum separato
rum separata debet esse ratio vt dict. l. si ma
ritus. ꝛ inter ista. scilicet alienationem volun
tariam ꝛ alienationem necessariam est mar
ma differentia vt est tertus in. l. iij. §. item que
ri potest. ꝛ ibi Bald. ff. de rebus eo. ꝛ notat
Bartho. in. l. si quis in tãtam. in. iij. col. ver
sic. quero an dominus. C. vnde vi. ꝛ est tert.
in. l. res que. ff. de solu. ꝛ not. Salicet. etiam
in casu confiscationis in. l. si quis post hac. in
medio. vij. col. ꝛ facit tertus. in. cum nõ solũ

Universidad de Salamanca. BGH

§. filius autem. C. de bonis q̃ liber. innectis notatis per Aler. ã, de imol. in. l. si fini. §. fi de vectigalibus. xxix. colũ. ff. de dãn. infe. facit etiã text. in. l. penulti. C. qui bo. cede. pos. et q̃ intelligantur dicte leges de alienatione que fit per contractũ. et non alienatione que fit per delictum probatur ex vna parte dict. l. stili. ibi dum dicit. ¶Pueda los vender. ⁊ sic loquitur de contractu emptionis ⁊ vẽditionis qui contractus non potest celebrari sine eo q̃ vẽdens conueniat de pecunia habenda. ⁊ sic licet vet rem quam alienat sperat habere pecuniam. vt in. l. ij. ff. de contraben. emptio. ⁊ in. l. fin. C. eodem titulo. ⁊ insti. eodem. §. preciũ. ⁊ probatur in. l. ordinamenti. tribus partibus iunctis in vna parte ibi. que los pueda enagenar. ⁊ ibi. E que el cõtracto. ⁊ ibi. De enagenamiento. nam verbum alienare et nomen alienationis ampléctuntur cõtractum cum eum habeant in medio. cũ nomẽ cõtract⁹ est positum inter verbum alienare ⁊ verbum alienationis ergo alienare verbum et alienatio nomen vt clare patet referũtur ad contractum non tamen ad delictum. ⁊ quando iura volunt q̃ alienatio referatur ad delictum hoc exprimunt. vt in. l. post cõtractũ. ff. de donatio. ⁊ in. l. meminisse. ibi ex quo tale crimen contrarit neq̃ alienare ꝛc. C. ad legem. iuli. maie. ¶Et q̃ alienatio q̃ fit mediante confiscatione bonorum non sit voluntaria imo necessaria. tenet Bartho. ibi ⁊ sequuntur modern. in. l. si filiusfamil. §. si vir. ff. solut. matrimo. ⁊ probat text. in dicto. §. si vir. per quem limitatur. l. emptorẽ. C. loca. ⁊ l. si fundus. ff. eodem titu. quibus cauetur. q̃ successor singularis nõ cõpellitur stare colono quãdo est volũtarius. secus quando est necessarius. vt in. d. l. si fund⁹. ⁊ ibi Bald. et glo. in vna conclusione de quo vide latissime Bar. ⁊ modernos in dicto. §. si vir.

221

¶Adde. ¶Soci. in tracta. fallẽ. in regul. cccl xxxvij. ⁊ cõs. xv. nume. xx. ⁊ consi. xcix. libro. j. Bald. consil. ccl v. libro. j. Roma. in singula. xxvij. ⁊ in singul. lxij. Bar. ⁊ Aler. in. l. filiofamilias. §. si vir. ff. solut. matrimo. Hierony. Lagnol. in repeti. l. ij. colu. xj. nu. cxv. C. de pactis. inter emptor. ⁊ vendi. Roderic. Suarez. in repeti. l. post rem iudicatã. in. j. limitatione. fol. cxxxviij. colũ. j. numer. viij. ff. de re iudica. Fabia. de monte. in trac. de emptio. ⁊ venditio. in quest. vij. principa. numer. lxxv. vbi inuenies qualiter procedat illõ regulare q̃ successor singularis Colono stare non tenetur per text. in dicta. l. emptorem. C. locat. quibus est addenda. l. vij. titu. xvij. libro. iij. foro. ll. ⁊ l. xix. incipi. (Aluiendo arrendado.) titul. viij. partit. v. ⁊ omnino ea que notantur a Tiraquell. in tracta. retractuum. fol. cccl xix. colũ. j. cum sequent. nume. xij. ⁊ Hippoli. singula. cccxxj. credo te scire. q̃ est summe not. ad expositionem text. ⁊ latã dotẽ dicte. l. emptorem. Did. ¶Perez.

Lex regni.

223

¶Decimoseptimo dico q̃ possumus illis legibus respondere et per dictas leges supra dictam opinionem fundare hoc modo. nam in dicta. l. stili dicitur q̃ maritus potest dicta lucra vẽdere. ibi dum dicit. (¶Pueda los vẽder.) ⁊ in. l. ordinamẽti. etiam dicitur. q̃ maritus potest ea alienare. ibi dum dicit. (Que los pueda enagenar.) ⁊ hoc verbum potest habet in iure quattuor significata.

zzz

Verbũ potest.

¶Additio. De natura istius verbi. (potest) vltra autor. hic. Add de Jason. in. l. q̃ seruus. nume. v. ff. de cõd. causa dat. ⁊ in. l. ius dicentis. nume. iij. ff. de iurisdi. om. iudi. Boeri. aurea decisio. xxiij. nume. xxvij. amplissime per Andre. Tiraquell. in legibus cõnubialib. in. l. xv. in. glo. ij. ⁊ ibi etiam remissiue ponit in. numer. x. de natura huius verbi potest. siue affirmatiue. siue negatiue ꝓpati. an videlicet necessitatẽ importet nec ne. ibiq̃ allegat plura iura de hac re que non licet transcribere cum ibi sint scripta. Didacus ¶Perez Salmantinus.

¶Primum potest hoc est de iure cum illõ possumus q̃ de iure possumus. vt in. l. filiꝰ. in fin. ff. de conditio. insti. ⁊ ibi ¶Pau. de cast. in. l. reprehẽdenda. C. de institu. et subst. sub conditio. fact. ⁊ ibi hoc sentit Bald. Secundum potest secundum bonos mores. vt in. l. nepos procul. ff. de verbo. signifi. ⁊ est ratio: quia ea q̃ fiũt cõtra bonos mores cẽsẽtur impossibilia. vt in. d. l. filius. ⁊ in. l. quidã. ⁊ in. l. conditiones. ff. de cõdi. insti. ⁊ impossibilium nullum est posse. vt in dict. l. nepos proculo.

223

¶Ex impossibiliũ nulla nascit obligatio. vt in. l. impossibilium. ff. de regulis iuris.

¶Adde. ¶Builiel. Benedit. in rep. c. Rainuti⁹. verbo. reliquit. in. nume. xiii. cũ seq. ⁊ in verb. ⁊ vxorem nomine Adelasiam. nume. clxxxiiij. de testa. Matbe. ab aflictis. in constitu. Neapoli. libro. j. Rubric. xxxvij. nu. xxxiiij. ⁊ lib. ij. Rubri. ij. nu. vij. Hippol. in rep. Rub. ff. ꝫ fideiusso. q. xx. nu. cxv. ⁊ in. l. j. §. preterea. nu. cxvij. ff. de questi. vbi latissi

me in hac plura congerit. et idẽ in prari causa crimin. §. sequitur. nume. xxxij. ⁊ Andre. Tiraquell. in tracta. retractuum. fo. cclxxvj. nu. lvj. et nume. lxj. Didacus ¶Perez.

¶Tertium est significatũ huius verbi potest videlicet secundum naturam. nam illius rei que secundum naturalem cursum nature habet impedimentum nulla est potentia nullũq̃ posse reputatur. vt in. l. impossibilis. ⁊ in. l. inter stipulamem. §. sacrã. ff. de verborum obligat. Quartum significatum habet hoc verbum potest. scilicet de facto. quia vbi includitur actus ibi ⁊ potentia. vel econtra. vt in. l. j. in princip. ff. de suis ⁊ legi. here. ⁊ in. l. fina. C. de predi. curi. libro. x. ⁊ q̃ istud verbum potest habeat ista quattuor significata. tenet Bald. licet non ita corroborando. in. l. j. in. ij. colu. in. ix. oppo. C. quib. res in. non noceat. Adde etiam q̃ hec dictio potest habet alia quattuor significata. scilicet vt licite ⁊ honeste et commode et salua fama posset fieri. ita no. originaliter Inno. in. ca. accedens. de concessio. pre. quem refert ⁊ sequitur ¶Paul. de ca. in. l. cõditiones. in prin. quam legit cum. l. filius. ff. de conditio. insti.

224 ¶Modo dico sic q̃ verbum potest. positũ in dictis legibus stili ⁊ ordinamenti. secundũ primum significatum non potest pati talem intellectum vt dicamus. maritus potest delinquendo alienare cum secundum primum significatum intelligatur verbum potest de iure. et q̃ talis alienatio non possit fieri de iure vltra ea que supra latissime dicta sunt probatur in duabus partibus ipsarum legũ in. l. stili. in prima parte. dum dicit. ¶Pueda los vender. ⁊ in prima parte legis ordinamẽti. dum dicit. ¶Pueda los enagenar. in quibus quidem primis partibus conceditur marito vt possit alienare in secunda parte. l. stili. ibi dum dicit. En tal que la no faga maliciosomente. et in altera ordinamenti. dum dicit. E que el tal contracto de enagenamiento valga: saluo si fuere prouado que se fizo cautelosamẽte por defraudar o damnificar

225 a la muger. ¶Nam hoc casu debemus intelligere verbum potest negatiue. et sic licet verbum potest positum in prima parte affirmatiue significat potentiam de iure. vt in. l. si tibi mandauero. §. fina. ff. man. ⁊ in. l. sepe. ff. de offic. presi. tamen in secunda parte primam limitante ponitur negatiue. scilicet nõ potest q̃ inducit in potentiam de iure. text. in. l. nemo potest. ff. de legatis. j. et in. ca. j. de regulis. iuris. libro. vj.

¶Adde. ¶Fortu. garsi. in. l. gallus. colu. xix. nume. xlv. ⁊ ibi Jason. nume. xxiij. ff. de liber. ⁊ postbu. iterum idẽ Jason. in. l. sed et si quis. §. quesitum. numer. xxiij. ff. si quis cau. ⁊ in. l. ad egregias. numer. vj. ff. de iur. iurand. ⁊ omnino que posui supra. in nume. ccxxij. Didacus ¶Perez.

¶Et alienatio de qua loquuntur secunde partes illarum legum stili ⁊ ordinamenti. est illa que fieret per delictum. hoc est per fraudem ⁊ dolum. vt probani in septima ⁊ nona responsione supra. ⁊ sic secundum primum significatum. vbi verbum potest exponitur de iure non potest fieri talis alienatio. scilicet per delictum per dictas leges. Et secundum significatum huius verbi potest. quod est secundum bonos mores dico q̃ non est alienatio que fit per tale delictum hereticepravitatis seu maiestatis: quia qui habet seu aliquid facti secundũ bonos mores preferẽdus est ei. qui est in dignitate constitutus. vt est gl. in. l. ij. ff. de testi. ⁊ qui late crimen committit. non solum non est preferendus in dignitate constituto. sed etiam priuandus est dignitate et ad eam nunq̃ admittẽdus. vt in. l. quisquis. in principio. C. ad legem Juliam maiesta. et sic modo possumus dicere. q̃ si maritus potuisset alienare per delictum nos diceremus eum posset alienare contra propriam significationem vocabuli secundum malos et pessimos mores. ⁊ q̃ ille qui alienat per delictũ dicatur facere cõtra bonos mores allego text. in. c. illa autẽ. ibi dum dicit. q̃ enim neq̃ cõtra fidem neq̃ contra bonos mores. xij. dist. Neq̃ secũdũ tertiũ significatũ vbi verbum potest intelligitur secũdũ naturã potest alienatio que fit per delictũ intelligi. vt latissime probaui in quarta responsione supra ad quã me remitto. ⁊ eodem modo dico. q̃ talis alienatio que fit mediãte delicto non potest sumi secundum quartum significatum q̃ est q̃ hoc verbum potest significat factum ⁊ sic contractum qui est facti. vt in. l. consilio. in fine. ff. de curator. furiosi. ⁊ alienatio que fit per delictum hereticepravitatis non consistit in facto imo in iure cum ipso iure et sine facto. hoc est sine traditione fiat et dominiũ transferatur. vt in. capi. cum secundum leges. de here. libro. vj. ¶Neq̃ etiam potest 226
dici q̃ talis alienatio possit fieri licite cũ illõ dicatur fieri licite q̃ a iure nõ reperit probibitũ vt no. I. l. si cõuenerit. in gl. ij. ff. ꝫ pignt. act. melius per glo. in. l. nec non. §. ij. in. glo.

Universidad de Salamanca. BGH

nõ prohibeat.ff. quib⁹ ex caul.ma.ꝛ in.l. ab ea.in glo.specialiter.ff.de proba.ꝛ talis alienatio dicitur a iure prohibita. cum non fiat nisi per contractum criminis. vt in.l. meminisse.C.ad legẽ Juliã.ma.ꝛ in.l. post contractum.ff.de dona.ꝛ crimina prohibeãtur in iure.vt in.l.j.C.ad legẽ Juli. repe.ꝛ in.l. aut facta.§.fin.ff.de penis.ꝛ sic in hoc significato quinto quod habet verbũ potest.s.licite non potest dictum verbum in tali alienatione que fit per delictum verificari cũ maritus tũc si diceretur posse alienare nõ diceretur posse fieri per cõtractũ permissum.s.p crimẽ:imo ꝓhibitũ.vt supra dictũ est. Nec⁹ etiã posset dici q⁹. ¶ Verbũ potest positũ in dictis legibus stili ꝛ ordinaməti.põt verificari in sexto significato q⁹ est q⁹ illud põt fieri q⁹ honeste fit nã licitũ ꝛ honestũ equiparantur in iure.vt in.l.semper.ff.de ritu nupti.ꝛ illud qd̃ potest fieri in honeste reputatur ꝺ iure impossibile.ꝛ sic nõ põt fieri q⁹ honeste non fit cum illud possumus q⁹ ꝺ iure possumus.vt in.l.filius.ff.de conditio.insti.ꝛ in.l. si cum dies.§.compromisso.ff.de arbi. ꝛ in.l. q⁹ vulgo.ff.de statu.ho.ꝛ sic est q⁹.ꝺ.alienatio que fit per delictũ non potest dici fieri licite.vt nũc de ꝓimo ꝓbaui ergo nec⁹ honeste eodẽ mõ dico.q⁹ i septimo significato buius dictiõis nullo mõ potest verificari talis alienatio q̃ fit mediãte delicto cũ in.ꝺ.significato dicatur q⁹ illõ potest fieri q⁹ cõmode fieri põt.vt in.ꝺ.l.nepos proculo.in prin.l.j. C.quibo.cede.pos.ꝛ in.§.cõmode.insti.de of fi.iudi.ꝛ in tali alienatiõe que fit p crimẽ bereis nullũ cõsequit cõmodũ imo omnimodã perditionẽ tã ꝓpne anime q̃ rerũ cũ cõtrahendo tale crimẽ nullũ aliũ cõtractũ quo ad bona dicatur delinquẽs cũ fisco facere p ter cõtractũ donatiõis.vt de se clare patet.ꝛ qui donat nõ cõsequitur cõmodũ imo omni modã pditionẽ vt in.l.filiusfamilias. in pn. ff.de dona.ꝛ sic nõ possumus dicere maritus põt cõmode delinquẽdo alienare imo in cõmode. Nec⁹ eodẽ modo possumus dicere q⁹ secundũ vltimũ significatũ huius dictionis potest q⁹ significat q⁹ illud dicitur posse fieri q⁹ fit salua fama in.ꝺ.l.fili⁹.cũ in tali alienatione que fit per hmõi crimẽ bereticepravitatis seu crimẽ lese maiestatis nõ cõseruetur bona fama imo fama ꝛ memoria etiam post mortem vãnatur. ꝛ sic si diceremus maritũ posse alienare per dictum crimẽ dicta lucra nõ dicerem⁹ q⁹ illud posset fieri salua fama: imo omnimodo deperdita ea ꝛ destructa.

227

¶ Decimo octauo dico q⁹ possum⁹ illis legibus respõdere q⁹ per easdẽ nõ ꝓbatur q⁹ marit⁹ alienãdo per delictũ alienat partẽ ad vxorẽ pertinentẽ imo q⁹ per easdẽ ꝓbatur cõtrariũ quod sic ꝓbo. dicte enim leges que dãt viro liberã facultatẽ alienãdi loquũtur de alienatione que descendit ex dispositione bois q⁹ patet in.ꝺ.l.stili.ibi dũ dicit. ¶Pueda los vender el marido.vbi verbũ vẽdere refertur ad maritum ꝛ sic ad bolem.ꝛ sic loq̃tur de alienatione que ex bois ꝓuidẽtia descẽdit.ꝛ siliter etiã probatur p.ꝺ.l.ordinamẽti.ibi dũ dicit. Que los pueda enagenar el marido.ꝛ sic verbũ alienare codẽ mõ refert ad maritũ.ꝛ sic ad bolem.ꝛ p cõsequs loq̃tur de alienatione que venit ex bois dispositiõe. nos vero loquimur de alienatiõe nõ que venit ex bois dispositiõe:imo ex dispositione legis.nã alienatio bonorũ que mediãte ꝺlicto ꝛ ipsorũ cõfiscatione fit venit ex dispositione legis.vt in.l.quisquis.in princi.C.ad.l.Juli.ma.ibi.Bonis eius omnibus fisco nr̃o additis.ꝛ in auth.vt nulli iudi.§.fi.ibi. Tũc fisco sociari ei⁹ substantiã iubem⁹.ꝛ inter ista duo.s.alienationẽ que fit ex legis dispositione.ꝛ illam que fit ex bois prouidẽtia reperio maximã differẽtiã.q⁹ ea que fit ex legis dispositiõe magis est equa q̃s ea q̃ fit ex bois ꝓuisione.vt est ter.in.l.emptorẽ.C.de loca.iũcto ter.in.l.si filiusfamilias.§.si vir.ff.solu.mat. nã in.l.emptorẽ.dicitur q⁹ si locaui Ticio domũ ꝛ postea vendidi eandem. q⁹ iste emptor ad quẽ venit domus ex mea venditione.hoc est ex dispositione hominis nõ tenetur regulariter stare cõductori.ꝛ in.ꝺ.§.si vir.dicitur q⁹ si vir loquabit domũ dotalẽ ꝛ solutũ est matrimoniũ q⁹ vxor q̃ ex dispositione legis successit i dote sua.ꝛ sic ex necessitate tenetur stare cõductori.ꝛ sic magis eã est ista dispositio que descendit ex bois dispositione per quam non ejicitur colonus q̃s illa que descẽdit ex dispositione bois per quam fides contractus nonseruatur.ꝛ sic ejicitur colonus ꝛ nimirũ q⁹. ¶ Dicitus agitur cũ legis q̃s cũ bois dispositiõe.vt est glo.iũcta ter.in. l. Celsus.in prin.ff.de qrbi.ꝛ in.l.si libertus.in pn. ff.de iure patro.bis terminis vtitur Aler.ꝺ imo.licet in alia.q.in.l.q⁹ te.in pn.vij.col.in ver.nec⁹ ob.ꝺ.l.diuortio.ibi dũ dicit. ¶Inde ¶Dicitus agitur cũ dispositione legis ꝛc. ff. si cer.peta.ꝛ not.Sali.in.l.si quis post bac. in medio.vij.col.C.de bon.dã.ꝛ sic nõ sequitur bona obtẽta durãte mrimonio alienãtur p bois dispositionẽ. ergo eodẽ mõ alienãtur

228

229

per legis dispositionem: quia ad positionem vnius alienationis nõ sequitur dispositio alterius. ꝛ quemadmodum.l.emptorẽ.loquẽs de alienatione ex voluntate et ex dispositione hominis limitat per dictũ.§.si vir.loquẽtem de alienatione necessaria ꝛ ex legis dispositione veniente. ita dict.ll.stili et ordinamenti habebunt locum in terminis in quib⁹ loquuntur.scilicet in alienatione voluntaria ꝛ veniente ex hominis dispositione ꝛ non habebit locum quando alienatio est necessaria ꝛ proueniens ex dispositione legis hoc mediante delicto ꝛ bonorum confiscatione vbi vt dixi verificatur alienatio necessaria et ex
230 legis dispositione procedens. ¶ Decimono no dico q⁹ alienatio de qua loquuntur dict. ll.stili ꝛ ordinamenti non potest trahi ad illã que mediante delicto possit contingere ꝛ sic non sit bona argumentatio q⁹ eo ipso q⁹ maritus potest meliorata durante matrimonio alienare propterea committendo delictum alienat.nam in dictis legibus vno modo practicatur alienatio. ꝛ in dicto delicto heretice prauitatis. practicatur alio modo q⁹ probatur sic. quia dicte leges loquuntur de alienatione particulari bonorum. hoc est aliquorũ bonorum omnium nominatorũ. scilicet durante matrimonio acquisitorum non tamen de aliis bonis que sunt ipsi⁹ mariti extra bona meliorata quod patet in dict.l.stili.ibi dũ dicit. Estos bienes que ansi compra pueda los vender.ꝛ sic loquitur de venditione tantũmodo bonorum melioratorum vel de ipsorum alienatione. vt in dicta.l.ordinamenti. ibi dum dicit. Los bienes ganados ꝛ mejorados ꝛc. ꝛ ibi. Que los puede enagenar. q̃ lex similiter loquitur de alienatione tantum modo bonorum durante matrimonio acquisitorum.non tamẽ de aliis que propria sunt mariti vltra bona meliorata. nam in bijs bonis ille leges non loquuntur quod patet etiã in dict.l.ordinamenti. ibi dum dicit. Sin licencia ꝛ otorgamiento de su muger. que loquitur de bonis in quibus vxor habet aliqd̃ dominium propter quod poterat contradicere ꝛ non contradicat facta est dict.l.ordinamenti ꝛ altera stili. nam quo ad bona mariti non erant necessarie dicte leges cum de talibus bonis maritus poterat sine licẽtia vxoris facere alienationẽ. Nos vero loquimur de alienatione que fit mediante delicto per quam non solum alienarentur bona meliorata si dicta opinio fuisset vera sed etiam bona q̃ sunt ipsius mariti, ꝛ sic loquitur de alienatione vniuersali. vt in.l.quisquis.in princ. ibi. Bonis ejus omnibus fisco nostro additis.ꝛ in auth.vt nulli iudi.§.fi.ibi. Tũc fisco sociari eius substantiam iubemus ꝛ sic dicte. ll.loquunt de alienatione particulari bonorum tantũmodo melioratorum. Nos vero loquimur de alienatione vlt inter q̃s ꝺ iure ꝺbia. vt in.l.oẽs.§.lucius.ff.de bijs q̃ in frau.cred.

¶ Adde. ¶ Jul.in.§.item siquis in fraudem.num.xxxviij. institu.de actio. ꝛ Joan. lup.de pala.Ruui.in rep. Rubri.de dona. inter vir.ꝛ vxor.§.lxxix.nu.vij. Regia.l.vij. titu.xv.part.v.incipi.personal. Vida. ¶De. Ler regni.

231 ¶ Vicesimo dico q⁹ potest illis legib⁹ respõderi et per vnum verbũ positum in.ꝺ.l.stili. ꝛ alterum in dict.l. ordinamenti. probari q⁹ dicte leges. licet intelligantur de alienatione que possit contingere per contractum nõ intelligitur tamẽ aliquo modo de alienatione que potest causari per delictũ hoc mõ.q⁹ in. ꝺ.l.stili.of q⁹ marit⁹ põt vẽdere dicta lucra. ibi dũ dicit. ¶Pueda los vẽder.ꝛ in.ꝺ.l.ordinamẽti.of q⁹ marit⁹ põt dicta lucra alienare.ibi dum dicit. Que los pueda enagenar.ꝛ sic verbũ põt positũ in dictis legib⁹ referr̃ ad casum in quo marit⁹ si vult alienare põt.ꝛ si vult non alienare potest. iurta nota. in.l.sicut ab initio.de actio.ꝛ obliga.ꝛ in.l.in commodato.§.sicut.ff.ꝺ cõmo.cum eius sit nolle cuius est velle.vt in.l.velle.ff.de acqui.here. ꝛ in.l.eius est nolle.ff.de regul.iuris.ꝛ sic dicte leges loquunt̃ de illo alienante qui habet voluntatem cum verbum potest referatur ad volentem.sed sic est q⁹ ille qui committit crimen lese magestatis nõ dicitur habere voluntatem.vt notat glo. notãter in.l.furiosi.ff.de regu.iuris.ꝛ quã tibi allegaui in quinta responsione: ergo eodem modo ille qui cõmittit crimem bereis non dicitur habere voluntatem cum ista crimina equiparentur vt est ter.in auth.gazaros.C.ꝺ here. ꝛ in.c.vergẽtis.extra eo.ti.ꝛ no.Bar. in.l.imperator. ff.de bijs qui mor.sibi cõ.ꝛ Salic.in.ꝺ.auth. gazaros. ꝛ est ter.in.c.nos federicus.§.gazaros.de statu ꝛ cõsuetu.in vij.feu.r.colla.ꝛ q⁹ isti qui committunt crimina de quibus supra non dicuntur habere voluntatẽ.probatur sic.
¶ Prodigus non dicitur habere voluntatẽ. 232 vt est ter. in.l.furiosi. sed sic ẽ q⁹ ille of prodigus qui cõmittit iã dicta crimina.vt not.gl. in eadẽ.l.furiosi.ꝛ latissime dixi in dicta ãnta responsione ad quã me remitto:ergo ꝓdig⁹ ẽ maritus qui crimẽ bereis cõmittit. ergo iste

Universidad de Salamanca. BGH

non dicitur alienare medietatem bonorum ad vxorem pertinentium cũ dicte leges. (vt diri) non videantur dare licentiam marito integra lucra alienare nisi marito qui potest habere dictam voluntatem alienandi quam non habet iuris fictione cum sit prodigus. vt dictum est & tali prodigo. vt est marito delictum hereticę prauitatis cõmittenti interdicitur alienatio a lege. vt no. di. glo. notanter. & q̃ maritus hereticus non dicatur posse neq; habere potentiam alienandi dicta lucra insolidum. probatur sic qui incidit in heresim delinquit qui delinquit peccat mortaliter qui peccat mortaliter non dicitur habere potentiam. neq; peccando dicitur posse: imo non posse.

¶Peccare nõ ẽ actus potentie

¶Additio ¶Peccare non est posse cum potẽtie principia sunt bonorum actuum. secundũ Guiliel. parisi. in tracta. de virtutibus. col. iij. nam secundũ Bonamuẽturam. posse peccare est posse facere. sed posse deficere nõ est potẽtia ꝫ impotẽtia sicut posse mori. & idẽ tz Magist. sñia rũ. li. j. distin. xlij. litera. B. & ibi Gabriel. cõcluſio. v. articu. iij. dubio. j. idemq; tenet idẽ Gabriel. in. iiij. lib. sent. distin. xliiij. ar. iij. dubio. j. glo. in verb. omnipotẽs. in. c. firmiter. de summa tri. & fide catholi. vbi hec sunt annotanda. & Abb. in. c. venerabilẽ. de electio. col. vi. nũ. xviij. Didacus ¶Perez.

¶De primo ergo ad vltimũ maritus qui cõmisit dictum crimen heresis non potest dici posse alienare dicta lucra cum dicte leges loquuntur de illo qui potest alienare & habet potentiam alienandi. & q̃ ille qui incidit in heresim committat delictum clarum est. & est ter. in. l. Manicheo. ibi crimen publicum. & ibi. nam si in criminibus. & ibi delicti veniam. C. de here. & q̃ ille qui deliquit peccat mortaliter. probatur sic furtũ est delictum. vt insti. de obliga. que ex delicto nascun. in princi. & ibi glo. & doctores. & notat Bald. in rubrica. C. de serui. fugi. & vt dicitur in Geneſi. Non furtum facias. vt etiam habem⁹ in septimo precepto legis.

Exodi. xx. Deuter. v.

¶Additio. ¶Vt patet. Exodi. xx. furtũ nõ facies. & deutero. v. & ¶Paulus apostolus cuius festum hodie celebramus istus anni. 1547. in epistola ad Romano. c. xiij. per ¶Parisien. in tract. de legib⁹ char. xij. col. iiij. Ange. Siluest. & alios summistas. in verbo. furtũ. Bernard. diaz. in prari. crimi. canoni. c. 84. singulariter q̃ Joa. oldendorpi. in lib. de iure natu. genti. & ciui. Rub. de furtis in qua transcripte sunt verbo. xij. tabularũ. in hac re. & ibidẽ in. vij. precepto legis diuine de calogi. sub Rubri. diuine tabule decẽ preceptorũ. nu. xiij. Joannes. in tracta. matri. fol. xxxvj. col. iij. nu. 32. & belle. & copiose per Joan. metinensem. in suo codice. restitutionũ. fo. xxv. q. iiij. vbi melius q̃ alibi de hoc crimine furti eiusq; restitutione. inclusiue vsq; ad fol. xlij. Cast. in cõsuetu. Burgũ. fol. xlvij. nu. xv. vbi ponit viginti duos casus in quib⁹ fur euitet mortẽ.

Furtum.

¶Et adde q̃ furti actio non habet locum inter coniuges. Guiliel. benedict. in repe. c. Rainutius. verbo cuidam ¶Petro tradid. nume. lxxxvij. de testa. & est regia. l. iiij. xxxvi. xiiij. parti. vij. Didacus ¶Perez.

Actio furti.

Lex regni.

233

¶Pro quo facit: quia peccatum est voluntas retinendi vel consequendi q̃ leges & iusticia vetãt vt. xv. q. j. per totum. & põt pbari qui fraudat gabellam delinquit. vt in. l. fi. §. fi. ff. de publi. & iste qui fraudat gabellam si non est forensis peccat mortaliter. vt not. Bartho. in. l. vectigalia. ff. de publica.

Aduertant confessores ad hoc.

¶Additio. ¶Census & vectigal dandus est cesari seu imperatori. ex p̃cepto. Seruatoris. Matthei. xxij. & 17. vbi vectigal christ⁹ soluit. & in hoc adde Archi. flozen. ij. part. tit. j. c. iij. §. vij. Angel. in sum. verbo. guidagiũ. nu. vj. Minozi. in speculo conscientie tracta. ij. c. xj. Bertachi. in tract. de gabellis. in. ix. part. nu. j. Joa. lecerier. in. lib. ij. de primo genitura. q. xv. num. xij. Fabia. de monte. in tracta. de empti. et vendi. q. iiij. principal. nu. lj. Felin. in. c. j. nume. xlij. de consti. Joã. lup. in repe. c. p vsas. §. xij. nu. xxxvij. de don. inter vi. & vxo. Soci. in tract. Fallẽ. reg. clxiij. vbi tenet sm cõem q̃ nõ licet gabellas fraudare & ista opinio ẽ recepta ab omnib⁹ sm Siluest. in sũma. vb. gabella. in. iij. q. 2. Gabriel. in. iiij. sentẽti. distin. xv. q. v. coclu. vij. & Joan. de medina in codice restitutiõ gabell. q. xiij. Did. ¶Pe.

Matth. xvij et. xxij.

234

¶Facit etiã quia qui facit cõtra preceptũ legis peccat mortaliter. vt notat Bartbol. in. l. si quis pro eo. ff. de fideiusso. de quo vide Bar in. l. nemo martyres. C. de sac. sanc. eccle. sed sic est q̃ committens crimẽ heresis facit contra preceptum legis. vt in. l. iij. C. de here. ergo &c. ¶Pro quo etiam facit quia qui fugit de carcere delinquit. vt est ter. in. l. relegati. ff. de penis. & in. l. consilia

rios. C. de assessor. attamen iste talis peccat mortaliter. vt theologi dicunt & refert & sequitur Bartho. nota. in dicta. l. relegati. & q̃ ille qui peccat mortaliter non dicatur posse. imo omnimodo non posse & omni carere potentia. probatur sic resistere vicijs est verum posse ergo non resistere vitijs & delictis. non est verum posse. sed non resistere est peccare. & ita posse peccare est non posse resistere. & sic de primo ad vltimum delinquẽs non dicitur posse neq; habere potentiam. Pro quo etiam est tertus expressus. in. c. principium. in. §. charitas. versicu. omnis creatura. de peni. distincti. ij. vbi dicit tertus Omnis creatura sub vicio est. non quod omnis peccauerit. sed quia nulla est qui peccare non possit. posse autem peccare. vt Augustinus ait. Non est aliquid posse vnde ille solus vocatur omnipotens qui hoc non potest: quia omnia potest: quia posse est aliquid posse. Et sic per supradicta patet q̃ maritus hereticus hereticando. non dicatur proprie agere cum actus consistat in potentia: imo tale delictum committendo dicatur magis deficere cum ad eternam sit damnationem damnatus. per quod etiam patet q̃ magis dicatur se priuare suis bonis sanctionibus et decretis coadiuuantibus q̃ alienare dicta bona. & sic non sit bona argumentatio. maritus potest bona durante matrimonio obtenta alienare & committendo delictum alienat: ergo &c. nam nego minorem. quia non alienat hereticando sed lex seu canon priuat eundem bonis ipso marito dante occasionem dicte priuationi. neq; leges seu rationes dicunt q̃ alienat hereticus committendo tale delictum. sed alijs terminis vtuntur priuationem magis q̃ alienationem denotantibus. vt patet in. l. quisquis. in princip. C. ad legem Juliam. ma & in. authen. vt nulli iudi. in. §. fin. coll. iv. & in. c. vergentis. de hereti. & in. c. cum secundum leges. eod. titu. libro. vj. Et pro hoc facit. authen. hoc amplius. iuncto principio ipsius authen. ibi excluditur eo cũ ipso fine ibi postremo differt. extraneo aut fisco. vbi subtiliter probatur q̃ qñ bona alicuius deferuntur in fiscum propter suum delictum ille qui delinquit non dicitur alienare in fiscum sed a lege est excluſſus seu priuatus. & pro hoc potest adduci vt diri qui delinquit peccat & qui peccat morte preuenitur. vt in. c. episcopi si sacerdotali. cum gl. xj. q. jj. & ij. q. j. c. ij. nã tollit dominus malos de medio ne peccatum eorum augeatur vt. xxiij. q. iiij. c. ea vindicta. & tollit bono ne malicia malorum immutet intellectum eorum de peni. di. iiij. c. si ex bona. de primo ergo ad vltimum qui delinquit non dicitur se alienare sed a lege diuina sua vita priuari si ergo delinquens vita a lege diuina priuatur & non dicitur se alienare sic debemus dicere q̃ bonis suis a lege humana priuatur & illa non dicatur alienare. ¶Cum valeat argumentum de persona ad rem vt in. l. si duo. ff. de verbo. obligatio.

235

¶Adde. ¶Alexan. in. l. qui plures. ff. de vulga. & pupilla. substitu. Nichol. enerard. in locis legalibus. c. xxxviij. & Andre. tiraquell. in tracta. de vtroque retractu. fol. ccccvj. nume. lxiij. Didacus ¶Perez.

¶Et q̃ delictum inducat desertionem boni seu priuationẽ est gl. in. c. si peccatũ. ꝺ pen. dist. j. & q̃ per delictũ nõ dicatur cõtingere alienationem ego allego expressam determinationem Bar. in. l. si quis in tantã. iij. col. in. versi. quero an dñis. C. vn vi. vbi ipse dicit quer̃do an minor si propria authoritate rem suam occupauit priuatur ea ab ipsa cõstitutione legis si quis in tantã. nam si per tale delictum minor diceretur alienare nõ potuisset sine decreto presidis si fuisset res immobilis vt per totum titulũ de predijs. mi. C. & ff. de rebus. eor⁹ vl si fuisset res que seruãdo seruare poterat vt in. l. ler q̃ tutores. C. de admini tuto. & sic concludit ibi Bartho. q̃ qui delinquit non alienat facit etiam glo. in. c. filijs. in prima glo. in. fi. xvj. q. vij. vbi dicit gloſſ. q̃ ille qui aliquid amittit per delictum lese magestatis dicitur illo priuari et sic non alienat ipse sed lex seu iudex eum priuat & talis delinquens potius amittere quã alienare dicitur vt in. l. si quis in tantam et in. c. j. & ij. de feudo. sine culpa non ami. & iste delinquens potius dicitur re carere quam alienare vt est tert. in. c. j. dꝫ mo. seu. ami. in vsi. feudo. ¶Facit etiam pro hoc quia mulier non potest rem totalem alienare. vt in. l. vnica. §. sed cum lex. C. de rei vxor. acti. et insti. quib. alie. lz vel non. in prin. attamen si vxor commisit crimen lese magestatis vos sua bene confiscatur vt in. l. quinq; legibus cum lege sequenti. ff. de bonis damna. & idem in crimine heresis a fortiori ergo non alienat vxor delinquendo quia alꝫ nõ confiscaretur. & pro hoc ego allego tibi ter. expressum per quẽ ꝓbatur q̃ per delictum nõ dꝫ

236

Universidad de Salamanca. BGH

quis alienare. in. l. j. §. alienatio. ff. quando actio de pecu. est anna. vbi dicit q̃ alienatio refertur ad seruum ꝛ confiscatio refertur ad filium sicut ergo aliud est seruus ad quem refertur alienatio ꝛ aliud est filius ad quem refertur confiscatio ita videtur q̃ aliud sit alienatio aliud confiscatio ergo qui delinquit vbi bona sua confiscantur nõ alienat. nam si appellatione alienationis contineretur confiscatio tertus in dicto. §. alienatio. faciens mentionem de alienatione non reperisset de confiscatione cum ergo reperit videtur q̃ non contineatur confiscatio appellatione alienationis. ꝛ pro hoc potest etiã facere ter. l. meminisse. ibi ex quo tale crimẽ contrahentes neq̃ alienare neq̃ manu mittere. C. ad legem Juliam magestatis. per quem patet q̃ alienatio est contraria confiscationi ex crimine causate: ergo per crimẽ heresis seu magestatis non dicitur quis alienare: ergo aliud est confiscare ꝛ aliud alienare. quod etiam patet: quia si per confiscationem esset facta alienatio nihilominus si post confiscationẽ delinquens alienasset cũ illi in quem secundo per contractum alienauit. ¶ Primo tradidit rẽ transtulisset officiũ in eam per ter. in. l. quotiẽs. C. de rei vendica. sed videmus q̃ fiscus tãq̃ dominus rei vendicat dictam rem per tertum in dicta. l. meminisse. vt notat Barth. in. l. si debitor. ff. de bijs que in frau. credito. ꝛ in. l. cyrographarijs. §. fina. ff. de admi. tuto. ꝛ curato. et notat Bald. in. l. ij. C. commu. de lega. ꝛ doctores in. c. cum secundum leges de here. in. vi. ergo non est alienatio. neq̃ obstat q̃ posset dici: imo videtur alienando per delictũ heretice prauitatis. ꝛ licet fiscus rei vendicet quantumcunq̃ primo fuit tradita secũdo emptori: quia illud venit ex eo q̃ commisso crimine heresis incontinenti sine alia traditione transfertur dominium in fiscum per. c. cum secundum leges. de hereti. libro. vi. nam licet secundo emptori primo sit tradita per delinquentem videtur secundo eidem tradita cum primo fuit tradita fisco ab ipsa lege quo casu fiscus prefertur cui per solum delictum fuit translatum dominium per ea que notat Baldus in dicta. l. quotiens. quia ad hoc possumus respondere. q̃ illa translatio dominij non dicitur fieri ab homine imo ab ipsa lege qua dicitur delinquens magis inuitus suis bonis priuari q̃ sua sponte alienare. vt probaui supra et pro hoc vide Alexand. de imo. in. l. ciuis tas. in principio. in. iij. col. ff. si certum peta. vbi dicit q̃ non est bona argumentatio de delinquendo ad contrahendum. nam alij qui delinquendo obligantur ꝛ non contrahendo vt prodigus qui obligatur delinquendo. vt supra dixi.

¶ Adde. ¶ Q̃ prohibitiones legis vetantis prodigum se obligare non trahi ad obligationem ex delicto. vel quasi. quin ipse puniatur si deliquerit. vt voluit gloss. in. l. si quis in tanta. in. iij. q. ꝛ ibi Bartho. col. iij. vers. quero an dominus. ꝛ ibi fere omnes doct. C. vnde vi. Barth. ¶ Pau. de cast. ꝛ Jaso. in. l. is cui bonis. ff. de verb. oblig. Ange. in tract. maleficio. verb. scienter dolose. nu. xvj. fol. paruo. cxxv. ꝛ Joa. arela. in tracta. de hereticis. notabi. xliij. optime Andre. tiraquellũ. l. xv. connubiali. in glo. iij. nume. clxvij. fol. cliij. col. ij. cum sequen. ¶ Contrahendo tamen nõ obligatur etiam cum iuramento. secundum Barth. ꝛ cõem in. d. l. is cui bonis. ff. de verbo. obliga. Bal. in. §. fusiosi. fina. q. insti. de curatori. ¶ Pau. de cast. in. l. ꝛ heredi. §. filia familias. nu. v. ff. de pact. Jaf. in authen. sacramẽta puberum. nu. xix. C. si aduers. vendi. Thom. ferra. in cau. xvj. numero. vij. Cuius contrarium senserit capella Tholosana. decisio. cccc xcviij. Didacus ¶ Perez Salmantinus.

¶ Non tamen contrahendo. l. is cui bonis. ff. de verbo. obligatio. minor non obligatur contrahendo. vt in. l. contrahendo. C. de in integ. resti. sed delinquendo sic. vt in. l. j. C. si aduersus delictum. cum ergo dicte leges loquuntur de alienatione per contractũ nõ sunt trahende ad alienationem que fit per delictum. vt in. l. ius singulare. ff. de legib⁹. 238

¶ Sed contra predicta posset aliquis aliquibus modis arguere sic. Delictum non potest fieri sine animo ꝛ voluntate. vt in. l. qui iniurie. in princip. ff. de fur. ꝛ in. l. q̃ rei publice. ff. de iudi. ꝛ in. l. ij. §. si quis dolo. ff. de tabu. erbiben. et in. l. infans. ff. ad legem Cor. de sicca. et in. l. j. C. eod. titu. ꝛ in. c. cum voluntate. in princip. de senten. ex com. ergo non videtur bene dictum q̃ supradictũ est q̃ maritus committendo delictum heretice prauitatis non dicatur habere voluntatem (cum sine illa vt dixi) tale delictum non posset committi. Sed supradictis proveritate sustentãda potest dari. solu. distinguendo sic quia aut istud nomen voluntate refertur ad alienationem aut refertur ad

"Prodig⁹ cui bonis ẽ ink dictũ an teneatur si deliquit.

De eadẽre

delictũ. ¶ Primo casu habẽt locũ ea que supra in principio huius responsionis dixi per ea que ibi dixi. quod etiam patet: quia delinquens licet delinquat. non propterea delinquit vt perdat bona lz ter eum suis bonis priuet vt supra dixi. Secũdo casu habet locum oppositio: quia delictum non potest cõmitti sine volũtate ꝛ proposito per iura supradicta. Secundo potest opponi sic. si verũ esset q̃ in hac solutiõe dicitur sequeretur vnum inconueniens q̃ cum iste committẽs hoc crimen heretice prauitatis dicitur prodigus ꝛ non habebat voluntatem alienãdi q̃ per tale delictũ nunq̃ bona huius delinquentis alienarentur in fiscum quod est cõtra omnia iura de confiscatione loquentia: quia ad hoc posiumus respondere q̃ quo ad illa bona in quibus bonis a lege est sibi interdictũ. vt est in bonis vxoris. s. in dicta medietate bonorũ cum sint bona aliẽa. vt not. Bal. in. l. j. ff. de cura. furi. et plene dixi in quinta responsione supra. non habet maritus voluntatem qui equipparatur furioso cum sit prodigus. ꝛ ita intelligitur dicta. l. furiosi. cũ sua glo. Sed quo ad bona sua propria non est interdictum administrationi. et propterea per delictum suum sua bona perdit: quia in hoc casu respectu suorum bonorum ꝛ quo ad fiscum non est sibi per legem bonis interdictum. vt per Bal. in. d. l. j. licet quo ad alios in quos vellet sua bona alienare sibi sit administratio bonorum interdicta. vt in. l. si quis post hac. C. de bonis damna. ꝛ in. l. meminisse. C. ad legẽ Juliam. ma 239
ie. ¶ Vigesimoprimo respondendo illis legibus. Dico q̃ illi qui per predictas leges se fundant vtuntur argumento a simili hoc modo. maritus potest inuita ꝛ contradicente vxore dicta lucra constante matrimonio alienare. sed sic est q̃ committendo delictũ heretice prauitatis quis bona alienat. ergo committendo tale delictum dicta lucra in fiscum transferuntur. ꝛ sic vxor de dictis lucris non habebit partem. nam hoc argumẽtum a simili licet sit validum in iure vt notant doctores in. l. j. ff. de offi. eius cui mandat. est iuris. ꝛ in. l. i. C. de interdi. ꝛ in. l. idem q̃. ff. de legi. ꝛ no. glo. in. l. j. ff. de lega. iij.

¶ Adde. ¶ Autor. in repe. l. cũ patronus. num. xxxvj. ff. de lega. ij. Jaso. in. l. creditori. nu. viij. ff. noui oper. nunci. ꝛ in. l. vt nemini in princi. C. de colla. Soci. in tracta. fallenti. regul. xxix. ꝛ Joan. Bernard. vl-

tra eum. in regul. xxxviij. Cassane. in cõsue. Burg. rubri. vij. §. xiij. nu. x. chart. cclxxix. et Nicola. Euerard. in locis lega. c. r. qui latissime loquitur in hac re. Didac⁹ ¶ Perez. ¶ Istud tamen est verum quando est similis vel maior ratio. vt notat. Bal. in. l. apõ antiquos. j. col. ver. ꝛ nota istud argumentum. C. de fur. Sed sic est q̃ in presenti practica non potest habere locũ similes vel maior ratio: ergo non procedit argumentum. et q̃ non potest habere locũ similis vel maior ratio patet clare: quia ratio que mouit stilum seu legem ad illud disponendum fuit vt lucra obtenta durãte matrimonio de bono in melius augmentarentur q̃ non poterat fieri si maritus potuisset acquirere ꝛ nõ potuisset sine vxoris voluntate alienare. vt latissime in prima respõsione viri que ratio non habet locum in alienatione que fit mediante delicto cum ibi nullũ cõmodum speratur imo omnimoda perditio. nam lz maritus per contractum alienat cõsequitur cõmodum. s. pecuniam vel aliud quod pecunia existimatur quo cõmodo pecunie gauderet ꝛ ipsa vxor quo non gauderet si maritꝰ cõmittendo dictũ crimẽ potuisset alienare. vt de se clare patet. ꝛ sic non est illa ratio in alienatione que fit per delictum. vt est in illa que fit per contractum si ergo non est similis ratio a fortiori non est maior. vt trahitur in regula plus ꝛ in. c. cui licet. de regulis iuris. in vi. ¶ Preterea argumentum a simili requirit equitatem que iungat similes casus vt notat Bal. in. c. ad hec. in. vii. colu. in fi. ver. item nota. q̃ argumentum de pace iura. fir. in vsi. feu. ſz sic est q̃ nõ est illa equitas in alienatione que fit per delictũ que est in illa que fit per contractum: ergo ꝛc. q̃ patet: quia non est equum quem puniri culpa aliena. vt in. l. sancimus. C. de penis. q̃ esset si dicta arg. procederet sunt ergo casus dissimiles. ¶ Preterea argumẽtatio a simili est valde debilis: quia faciliter dari potest dissimilitudo. vt ẽ ter. in auẽ. de fide instrumẽ. §. siquis igitur. ꝛ in. §. si vero nullus. colla. vi. ꝛ notat Archidia. in. c. relatum. xxxvij. dist. vbi ipse dicit. quod tunc argumentum a simili procedit vbi per omnia aliqua ita inueniuntur similia q̃ in aliquo non discordant nam aliquando aliqua sunt similia tamẽ in aliquo dissimilia. ꝛ sic cum dicte alienationes seu modi alienandi sunt dissimiles. vt supra latius est probatum non procedit tale argumentum cum tale argumentum non 240

Universidad de Salamanca. BGH

precedat dato vno dissimili.vt in.c.sicut vr-
gerī.ꝛ ibi glo.j.q.j.ꝛ sic magis debemus di-
cere istud argumentum fieri a dissimili cꝫ a
simili sic non valere.vt est ter.in.l. natura-
liter.§.j.ff.de acqui.possessio.ꝛ in.l.fina.ff.de
calum.ꝛ in.l.papinianus cruli.ff.de minori.
241 ¶ Preterea quoticunscũqꝫ aliquid inducit
ad similitudinẽ alterius intelligitur cum om
nibus qualitatibus illius ad cuius similitu-
dinem inducitur.vt est textus.in.l.j.C. de bo
nis qꝫ liber.ꝛ ibi hoc notat. ¶ Dan.de cast.arg.
etiã ter.in.l.j.§. finali. cum.l. sequenti. ff.si
fa.fur.fe. dica. ꝛ qꝫ ibi tangit Bar. ſꝫ sic est
qꝫ ista alienatio que fit per delictum induci
tur ad similitudinem alterius alienationis
que fit per contractũ:ergo debet induci cũ
illis qualitatibus que alienationi contingẽ
ti per contractum coherent. Sed clarum est
qꝫ qualitates cohærentes alienationi contin
genti per contractum deficiunt in alienatio
nem que fit per delictum.vt de se clare patet
242 ꝛ superius latissime dictum est.ergo non est.
bona argumentatio de alienatione que fit p
contractum ad alienationem que fit per de-
lictum. ¶ Vigesimo secundo potest illis le-
gibus respõderi hoc modo.nã dico qꝫ istud
qꝫ maritus possit alienare obtenta durante
matrimonio inuita vroze habet ex quodam
priuilegio qꝫ patet:quia priuilegium est cõ-
tra ius commune.vt est ter.in.l.j.C. de the-
sa.libro.x.ꝛ tenet Bar.in.l.nulla.ff.de legi.
ꝛ istud qꝫ maritus inuita vroze possit alie-
nare dicta lucra quod est contra ius cõmu
ne cum ipsa vroz sit in dictis lucris socia. et
sic de iure communi non poterat maritus
alienare inuita vroze socia partẽ ipsi⁹ vro-
ris.vt in.l.j.C.cõmu.diui.ꝛ in.d.l.si socius.
ff.si cer.peta.nisi haberet ex priuilegio sibi cõ
cesso per dictas leges. Sed sic est qꝫ marit⁹
tale priuilegium amittit delinquendo:ergo
licet per dictum delictum alienet partẽ suã.
ꝛ sic de iure communi.secus tamẽ est in par
te vroris quam poterat alienare de iure spe
ciali seu ex priuilegio quod amittit per deli-
ctum. ¶ acit in argumẽtum:quia minor nõ
potest alienare.tamen propter eius delictũ
bona sua alienantur ꝛ confiscantur.vt in.l.
clarum.C. de auctor. presc̃ri.ꝛ notatur in.l.
siquis in tantam.C.vnde vi ꝛ ratio hui⁹ est
quia qꝫ minor non possit alienare illud ve-
nit propter fauorem ꝛ priuilegium minoris
sed delinquendo minor tale priuilegium per
dit vt notanter tenet Bar.in.l.si finita.§.si
de vectigalibus.in vltima colu.ff.de damno
infecto.ergo sic sit dicendum in presenti ap
pari ratione.qꝫ licet maritus ex priuilegio
per dictas leges sibi concesso possit alienare
vtrancꝫ partem qꝫ hoc perdat propter deli
ctum heretice prauitatis.vt non remaneat
sibi nisi ius commune.idest qꝫ possit per ta-
le delictum suam partem alienare sublato
per dictum delictum sibi priuilegio.ꝛ si qꝫ
dictum delictum non possit alienare partẽ
vroris. ¶ Septimo dico nõ obstare ea que 243
dicta fuerunt in septimo fundamento pro
parte negatiua adducto per ter. in.c decre-
uit. ibi allegato.nam tenendo hanc partem
affirmatiuam pro vera vt dixi: ego dico qꝫ
potest vno de quattuor modis.d.c. decreuit
responderi. ¶ Primo sic qꝫ ille ter. in dicto.c.
decreuit.loquitur de iure communi secũdũ
quod ius commune nullum erat patrimo-
nium vroris preter dotem vt hoc erat ipius
vroris etiam in sacris existentis propriũ pa-
trimonium.vt in.l. ¶ Pomponius philadel
phus.in fine.ff.familie hercis.ꝛ in.l.finali.in
fine.ff.de colla.dotis.ꝛ in.l.iij.§. sed vtrum.
ff.de mino.ꝛ adeo hoc erat de iure cõmuni
qꝫ vroz nõ habebat nisi dotem ꝛ omnia alia
erant mariti.qꝫ etiam quicquid vroz acqui
rebat presumebatur acquisisse de bonis ma
riti ꝛ non de suis.vt est ter.in.l. quintus.ff.
de donatio.inter virum ꝛ vro. ꝛ in.l. etiam.
C.eodem titulo.ꝛ hoc vt euitaretur suspi-
cio turpis questus.

¶ Adde. ¶ Joan. neuiza. in sil
ua. nupti. lib.iiij. nu.rr.
Alciat. in tract. de pre
sumpti.regu.iij.presumpti.rrvi. Joa. Ber
nard.in tract.falleti. reg.viij.regia.l.ij.titu. Lex regni
riiij. part.iij. Didacus ¶ Perez.

¶ Et sic per dictũ ter.in dicto.c. decreuit.
videtur posse probari prima facie. qꝫ vroz
non debet habere nisi solum dotem .ꝛ illud
quia tunc temporis non erat aliqua lex que
vroz attribuisset medietatem bonorum du
rante matrimonio obtento . sed cum hodie
de iure regni habemus leges que disponũt
qꝫ etiam vltra dotem habeat vroz dictã me-
dietatem lucrorum nimirum.qꝫ vtrocꝫ iu-
re scilicet iure communi ꝛ etiam regni ha
beat vroz dotem ꝛ solum de iure regni ha
beat dictam medietatem bonorum ¶ Vel
potest alio et secundo modo responderi qꝫ
licet vroz per dictum.c.decreuit.habeat do-
tẽ non propterea debet sumi argumentum
a contrario sensu quando est contra casum
legis vt notat glo.in.c.cupientes.§.qꝫ si per

viginti.in ver.cõmode.de electio.libro.vj.ꝛ
in.c.j.ver. permittimus. de etate ꝛ quali.et
est ter.in.l.iij.C.de conditi.insti.ꝛ est ter.con
tra intellectum datum illi.c.decreuit.indu-
cẽdo eo modo quo supra.vt in.l.siquis post
hac.ibi res proprias.ex quocunqꝫ titulo sibi
quesitas.C.de bonis damna. ¶ Preterea
244 argumentum a contrario sensu non habet
locum quando si valet incideretur in penã.
vt est glo.nota.in clemen.j.in ver.facere.de
vsuris.vt notat Bal.in authẽ.ad hec.in.ij.
col.ver.sed dubitatur.C.de vsuris.

¶ Adde. ¶ Ad hoc Ludo. Ro
ma.in sing.cvj.ꝛ Anto.
Corsi.in singu. verbo.ar
gumentum.in.v. Hippoli.in consi. xiij.nu.
rv. ¶ Et argumentum a contrario sensu
quando habeat locum. Adde Bart. Soci.
in tracta. fallenti. regul. rrviij. Guilielm.
Benedict.in rep.c. Rainutius.verb.ꝛ vro
rem nomine.decisione.ij.nu.rlvij. de testa.
Matthe.ab afflictis.in consti. Neapoli. lib.
iij. Rubri.rrrliij.col.viij.nu.viij.late Cassa.
in consuetudi.Burg.rubr.vi.§.vj.num.rj.
chart.ccrix.col.iiij. Tiraquell.in tracta.re-
tractuum.fol. ccrcvij. num.ij. et fol.ccclvj.
nu.ij.et Hipp.in consi.lvij.nu.rrvij.ꝛ Ro
ma.consi.crv. viso compromisso et laudis.
col.iij. Didacus ¶ Perez.

¶ Ne ergo vroz innocens ꝛ delictum ma
riti ignorans incidat in penam sine culpa ꝛ
causa.non debet sumi tale argumentum a
contrario sensu premarime quia si haberet
locũ resultaret absurdus intellectus.in quo
casu etiam non habet locũ.in.l.ij.C.de con-
ditio.inser.necꝫ in dicto.c.decreuit.ponitur
dictio sola.vt dicamus qꝫ ibi dicetur qꝫ sola
dos remanet penes vrorem ad vsandum in-
telligi qꝫ cetera bona cõfiscantur.ſꝫ dicitur
ibi dotes non confiscantur.et posito casu qꝫ
in dicto.c.decreuit.diceretur.qꝫ sola dos nõ
confiscatur.non propterea illa dictio sola ex
cludit alia bona voti quo ad restitutionem
similia.vt est glo.notabilis. in.l.ob es. C.de
prediis mino.

¶ Adde. ¶ Ter in clem. exiui.§.
cum autem. de verb. si-
gni. Bart.in.l. si cõstan
te.nu.rrrj.ff.solu.matri. Jas. l auth. resc̃p.
nu.rrrj.C. cõmunia delega. et in.l. re cõmu
nti.nu.crcvij.ff.de lega.iij.ꝛ in.l.si mora.nu.
vij.ff.solut.matri.ꝛ in.l.cum quidam.num.
rvi.ff.de lib.et posthu.et in.§. ex maleficijs.
num.rrviij.insti.de actio. Feli.in.c. pastora
lis.de resc̃r. Fortu.in.l. Gallus.§.et quid si
tantum.in gl. super verb. emãcipatus. col.
lrrrvii.ff.de libe.ꝛ posth. Franc. Cremens.
sing.rrrj. Joan.lup.in rep.rubr. §.rvj. nu.
x.et in rep.c.per vestras.§.rx.nu.rv. Dec.
in.l.factum suum.§.in penalibus.nu.rij.ff.
de regu. Juris. Hippo.in.l.siquis viduam.
nu.rrvj.ff.de questi.ꝛ in consi.liij.nu.rrrvj.ꝛ
in consi.lxxi.nu.rv. Tiraquell.in tracta.re-
tractuum.fol.ccclxiij.nu.vj. Cassa. in consi.
Burg.rubri.vij.§.ij.fol.ccxxxj. col. iiij.nu.
ij. limitabis tamen vt per Dec. in consi.
cclxxxj.num.vi. Didacus ¶ Perez.

¶ Pro quo facit etiam ter.in.l.ita pudor.
C.ad legem Juliam. de adulte. secundum
Bal.in dicta.l.ob es.ꝛ notatur.in.l.ij.C.de
patri.qui filio.distra.ꝛ hec dictio sol⁹ nõ sem
per excludit.vt est ter.in.l.j.ff. de condi. fur.
ꝛ notatur.in.c.si peccaverit.ij. questione.j.ꝛ
in.c.si solus.ꝛ.c.vlti.viij.dist.ꝛ in.c.inter cor
poralia.ꝛ in.ver.saltus.de transla. prelato.ꝛ
de dictione taratiua. vide ter. cum glo.in.l.
finali.C.de pactis.ꝛ Bar. in.l. ij. ff.si quis.
ius dicenti non obtempe.

¶ Additio. ¶ De hac dictiõ
ne solus . Adde
¶ Phi. dec. in con
sil.ccccl xxix.in controuersia que in celebri ci
uitate.col.j.nu.ij.et Guido. papam. in tra
cta.de resc̃r.num.rxj. Cassan.in consuetud.
Burgund.rubri.iiij.§.ij.nu.j. chart.crxxj.
col.iiij. Didacus ¶ Perez. Salmantinus.

¶ Et ista bona obtenta durante matrimo
nio assimilantur doti quo ad restitutionẽ
que ipsius dotis.ꝛ ipsorum bonorum melio
ratorum durante matrimonio eo soluto dꝫ
vroz fieri dña.vt de hoc latius dixi in quin-
to fundamento pro hac secunda parte ad-
ducto. ¶ Sed quia contra supradicta pos-
sit aliquis obijcere ꝛ dicere.qꝫ imo tempore
illius.c.decreuit.erat statutum qꝫ bona ob-
tenta durante matrimonio communiter di
uidebantur inter virum ꝛ vrorem. vt in.c.
significauit.de donatio.inter virum ꝛ vro.ꝛ
in.c.constituimus.de integ.restitu.ꝛ sic eoipso
qꝫ tunc temporis dictum statutum vigebat.
et ille ter.in dicto.c.decreuit.attribuit vroi
solum dotem voluit.vt dixi qꝫ cetera bona
meliorata cõficẽtur. ¶ Quia ad hoc pos-
sumus respondere tertio:quia licet tempo-
re quo conditũ fuit illud.c. significauit. seu
in illo loco vbi talis orta fuit qꝫ vigeret tale
statutum seu consuetudo. non propterea se
quitur qꝫ tempore quo cõditum fuit illud.

Universidad de Salamanca. BGH

t. decreuit. seu in illo loco quo vertebat que
stio de qua ibi talis fuisset consuetudo seu ta
le vigeret statutum. vt in. l. consuetudines.
C. quẽ sit longa consue. ꝛ in. l. si venditor. §.
si constat. ff. commu. predio. ꝛ in. §. ius autẽ.
245 ꝛ in. §. ernõ scripto. insti. de iure natu. ¶ Est
possumus alio ꝛ quarto modo respondere:
quia licet tẽpore quo vertebatur. q. de qua
in dicto. c. decreuit. ꝛ in illo loco vigeret sta
tutum. de quo in dicto. c. significauit. non
propterea ille ter. in dicto. c. decreuit. negat
ꝙ vxor non habeat dictam medietatem ꝙ
propterea non habuit nisi solam dotem: ꝙ
ibi nulla alia bona erant communiter obtẽ
ta durante matrimonio. ꝛ sic ibi solum erat
questio de sola dote cum sola dos fuisset. se
cus tamẽ est in dicto. c. significauit. ꝙ ibi ha
buit dotem maritus ꝛ bona fuerunt obtẽta
communiter. ꝛ cum ibi fuerit questio de om
nibus tã de dote ꝙ lucris nimirum ꝙ vxor
habeat vtrunq; scilicet dotem ꝛ dictam me
246 dietatẽ. ¶ Nec ꝙ obstat ꝙ posset dicere ꝙ in
dicto. c. decreuit. non fuerunt alia bona nisi
dos solũmodo est quid diuinatorium. et sic
non sit bona responsio imo fugienda. vt in.
l. finali. C. de male. ꝛ mathe. ꝛ not. gl. in. l. fi
lium quem habentem. C. de familie hercis.
cũ sit refugium miserorũ. vt ibi in eadẽ glo.

¶ Adde. ¶ Ad idem Jaso. in. l. si ter toto. col. ij. num. ix. ff. de lega. j. et in auth. quas actiones. num. viij. C. de sacro sanct. eccle. et noster Autor. id notauit in rep. l. co heredi. §. cum filie. nu. lij. ff. de vulga. et pupil. substi. ꝛ in. l. ab ea heredati. num. lxxij. ff. de lega. j. et in. l. filius dum in ciuitate. num. xcij. de verb. oblig. Vidacus ℣erez.

¶ Quia potest responderi ꝙ magis est di
uinare dicere ꝙ ibi erant bona communia
ꝙ patet: quia quando erant bona commu
nia vltra dotem iura de talibus bonis fece
runt mentionem quemadmodum de dote.
vt patet in. d. c. significauit. et in. c. duo ma
la. xlij. di. et sic cum sit diuinare ꝙ ibi in di
cto. c. decreuit. non erant bona communia.
et hoc sit malum dicere ꝛ eodẽ modo sit di
uinare ꝙ ibi erant bona communia eodem
modo sit malum hoc debemus in dubio da
re illi ter. illum intellectum qui minus ma
lum inducit. et sic minus diuinat. vt in. l. si
procurator rei. ff. de doli exceptione. et in. l.
erigendi. C. de procura. ꝙ est quando diui
namus ꝙ ibi non erant alia bona preter do
247 tem. vt supra dixi. ¶ Et sic concludo istam
partem negatiuam esse veram.

¶ Additio. ¶ Et vt scias ꝙ nam sint lucra cõ Lucra.
municabilia inter
virum ꝛ vxorem. vid. doctor. Didacum co
uarru. in. iiij. decreta. ij. part. c. vij. §. vij. nu
me. vi. vbi in nume. ix. fol. lxxiij. refert sentẽ
tiam Joan. fabri. in. §. si cui. in versicu. et est
notabi. insti. de lega. ibidemq; pulchre loqui
tur illam oppugnando. licet plures sint illi⁹
sententie vt ipse refert. ꝛ gloss. Montal. in. l.
j. titu. iij. libro. iij. foro. ll. in verb. per medio.
col. fina. versi. vnum nota. ꝛ Suarez. in tit.
de las ganancias. fol. xxiiij. col. j. versi. pone
ꝙ maritus. libro. iij. foro. ll. et Tiraquell. in
tracta. retractuum. fol. ccxxx. col. ij. numer.
iij. et ex eius dictis recipies intellectum ad
predictam Fabri sententiam. quam vide et
nota vt scias que sint bona lucrata constan
te matrimonio et sic commune ne veniat fi
scus in totum exclusa vxore pro parte dimi
dia ob delictum hereſis. ¶ Dicamus igit Virgilius.
cum poeta. Virgilio libro bucoli. egloga. iij.
claudite iam riuos pueri sat prata bibere.
Salmantice anno ab orbe redempto. M. d.
xlvij. ¶ Tu quis ꝙ est boni cõsule. si enim
industriam nobis. fidem certe suscepti labo
ris modo equa mens sit speramus te non vi
tuperaturum. ¶ Suplico finaliter hanc
nostram iuris prudentiam quam veram
philosophiam iureconsulti verifice fore te
stantur ma rimo studio ꝛ diligentia procu
rare curetis. ne sapientes sitis ad instar scho
laris de quo in sententijs philicorum de pi
thagoricis reciptatur. cũ quereretur a quo
dam quare non studet in philosophia. ille di
xit ꝙ malet cum mulieribus viuere ẽ cum
philosophia versari. respondit ℣ithago. ℣Not. dictũ
fues magis in ceno quam in aqua clara con ℣Pithago.
uersantur: quam diuinam esse cristimo cum
forsam hodie de pluribus dici idem posset
et istam sententiam refert Joan. gandauen
sis. super. xij. libros methaphisice. libro. ij. q.
xj. fol. xxxv. col. ij. qui certe absq; dubio pec
cant. ¶ Cum sit hec sapientia cunctis opi
bus pretiosissimis. ꝛ omne desiderabile ei nõ
potest comparari: ¶ Meum (inquit de seipsa
sapientia) est cõsilium ꝛ equitas. mea est pru
dentia. mea est fortitudo. per me reges re
gnant. per me principes imperant. ꝛ poten
tes decernunt iusticiam. ego diligẽtes me di
ligo. ꝛ qui mane vigilauerint ad me inue
nient me. mecum sunt diuitie ꝛ gloria. opes ℣Prouerbi
superne ꝛ iusticia. vt habetur prouerb. viij. viij.

ista quidem in nobilib⁹ ꝛ magnatib⁹ est gẽ
mula carbunculi in ornamento auri ecclesia
Eccle. xxxij sti. xxxij. ¶ In pusillis cũ timore dei et plora
tissimum est inquantum sint super exalta
ti maxime nostris temporibus a sacratissi
mo sapientissimoq; domino nostro Karolo
quinto huius nominis Imperatoris. Qui
enim absq; dubio dicere possunt. Melius est
Karoli no fructus meus auro et lapide precioso quo
stri laus. niã Karolus deposuit potentes absq; scien
tia de sede ꝛ exaltauit humiles. et esurientes
implenit bonis et diuites dimisit inanes.
Iste est qui facit ꝙ scriptũ est a prophetа re
℣Psalm. c. gali in psalm. c. non ꝓponebam ante oculos
meos rem in iustam. facientes preuaricatio
nes odiui. oculi mei ad fideles terre. vt sedeãt
248 mecũ. ꝛc. ¶ Legalis enim sapientia cum ti
more domini a quo initium qui est vera iu
stitia habet. non permittit hominem in pau
pertate viuere. nec in anxietate mori. ter. in
auth. de heredi. ꝛ falci. §. fin. Cuius Hippoli.
aliter senserit et male studiosis a studio lega
li detrahendo in rep. Rubri. ff. de fideiusso.
num. cccl xxv. ¶ Ideoq; studete. cũ timo
re domini ꝛ vigilate in preceptis eius et ꝓba
te super hoc dominum. vt ipse dominus in
℣Malach. ij. quit per Malachi. ij. c. si non aperuero vo
bis cataractas celi. ꝛ effudero vobis benedi
ctionem vsq; ad abundãtiam. ꝛ increpabo
pro vobis devorantem. et non corrũpet fru
ctũ terre vestre (idest laboris) nec erit steri
lis scientia vestra. ꝛ beatos vos dicẽt omnes
gẽtes ꝛ critis vos terra desiderabilis dicit do
min⁹. Jacta igitur super dñm curã tuã ꝛ ipse
te enutriet. nõ dabit in eternũ fluctuationẽ
instio. psalm. liiij. ¶ Et sic finis vester fit de⁹ 249
Finis enim (authore Aristo.) vbiq; spectã ℣Psal. liiij.
dus est. ꝛ ad eum omnia dirigenda. ꝛ sic reci Aristo.
pietis locupletissimos fructꝰ huius scientie.
vt edoceamur quotidie in talib⁹. hanc ergo
amplectamur ꝛ pulebritudinem eius. et nõ
mulieris ne capiaris in nutibus illius. preciũ
enim scorti vir est vnius panis. mulier autẽ
preciosam viri animã capit. spiritu sancto te
stante ℣Prouerb. vj. c. ibi sunt gigantes. ꝛ in ℣Prouer. vj
profundis inferni continue eius. qui enim ap
plicabitur illi descendet ad inferos. nam qui
absceſſerit ab ea salnabitur. ℣Prouerb. ix. in ℣Prouc. ix
fine. Nolite igitur cõfidere in delicijs nec in
potentatib⁹ sed in deo qui est prope in vocã
tibus cum in veritate. voluntatem timentiũ
se faciet et deprecationem eorũ exaudiet. et
saluos faciet eos. vt habeꝭ in psalmo. cxliij. ℣Psal. cxliij
Qui cũ patre et sancto spiritu est laus ꝛ ho
nor in gloria Dei patris in secula seculorũ
amen. Vidacus ℣Perez vtriusq; iuris pro
fessor Salmantinus.

¶ Sũmo deo laus.

¶ Ordo chartarũ.

A. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L.
M. N. O. P. Q. R. S. T. V. X. Y.
Z. AA. BB. CC. DD. EE. FF.
GG. HH. Omnes sunt quaterniones
preter. HH. qui sunt ternio.

ABSOLVTVM SALMANTICE
APVD ANDREAM DE POR-
tonariis Anno salutis. 1547. in
Kalendis Iunii.

Universidad de Salamanca. BGH